T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ DİVANI (2000 – 2500. GAZELLER)

(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

MERVE CİN

BURSA-2021

T. C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MUHİBBÎ DİVANI (2000 – 2500. GAZELLER) (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

MERVE CİN
Danışman: Doç. Dr. Gülay DURMAZ
BURSA – 2021

T.C

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERİSTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 701741014 numaralı Merve Cin'in "Muhibbî Divanı (200-2500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)" konulu Yüksek lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 05/04/2021 günü 14.00 -15.00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonucunda adayın tezinin/ çalışmasının başarılı olduğuna oybirliği ile karar verilmiştir.

Üye

(Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Doç. Dr. Gülay DURMAZ

Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Özlem ERCAN

Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Dr.Öğr.Üyesi Tuba ONAT ÇAKIROĞLU

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

05/04/2021

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tez Başlığı / Konusu:

MUHİBBÎ DİVANI (2000-2500.GAZELLER) (BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayısı, b) Giriş, C) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 125 sayfalık kısmına ilişkin 22/03/2021 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezimin benzerlik oranı % 12' dir.

Uygulanana filtreler:

1-Kaynakça hariç

2- Alıntılar hariç

3- 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez çalışması Özgünlük raporu alınması ve Uygulaması ve Kullanılması Uygulama esaslarını inceledim ve burada belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini ;aksinin tespit edilebileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim 22/03/2021

Adı- Soyadı : Merve Cin

Öğrenci No : 701741014

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Program : Yüksek Lisans

Statüsü : Yüksek Lisans

Doç. Dr. Gülay DURMAZ

22/03/2021

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Muhibbî Divanı (2000 – 2500. Gazeller) (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) ” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı : Merve Cin

Öğrenci No : 701741014

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Programı :Türk Dili ve Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans

Statüsü : Yüksek Lisans

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı: Merve CİN

Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi

Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı : 1996

Mezuniyet : 05/04/2021

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Gülay DURMAZ

MUHİBBÎ DİVANI (2000 – 2500. GAZELLER)
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Bu çalışma, 16. yüzyıl hükümdarı, Muhibbî mahlaslı Kanuni Sultan Süleyman'ın Divan'ının 2000-2500. gazellerinin bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmasıdır.

Çalışmanın amacı kelimelerin bulundukları cümleye göre aldıkları derin anlamlara yer verilerek şairin şirinin daha iyi anlaşılması ve dil zenginliğinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu çalışma yapılırken verilerin elektronik ortama yüklenmesi sağlanmıştır. Bu durum da eserin bugün daha kolay ulaşılabilir olmasını ve geleceğe taşınmasını ayrıca birçok veriye aynı anda ve hızlı erişimini sağlamaktadır. Böyle kapsamlı bir işlev için de TEBDİZ (Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizini ve İşlevsel Sözlüğü) projesi başlatılmıştır.

Bu çalışma yapılırken Kemal Yavuz- Orhan Yavuz'un "Muhibbî Divanı-Bütün Şiirleri" adlı çalışması esas alışmıştır. Şairin 500 gazeli aracılığıyla şiir anlayışına ve şiirinin anlam derinliğine, dil zenginliğine, topluma bakış açısına, sosyal - dini mesajlarına, beşeri, coğrafi ve çeşitli alanlardaki bilgi birikimine yönelik zengin bir içerik sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhibbî, Kanuni Sultan Süleyman, Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük, 16. yüzyıl.

ABSTRACT

Writer Name and Surname : Merve Cin

University : Uludag University

Institution : Social Science Institution

Field : Turkish Language and Literature

Branch : Old Turkish Literature

Degree Awarded : Master

Page Number : 1996

Degree Date : 05/04/2021

Supervisor : Doç. Dr. Gülay Durmaz

DİVAN OF MUHİBBÎ (2000 - 2500. GHAZALS)

(CONTEXT INDEX AND FUNCTIONAL DICTIONARY)

This study is a contextual index and functional dictionary study of the 2000-2500. Ghazals of the 16th Century's ruler who is Kanuni Sultan Suleyman with the pseudonym Muhibbî.

The aim of the study is to better understand the poet's poetry and reveal the richness of the language by giving place to the deep meanings that the words take have according to the sentence they are in. While this study is was preparing, displaying the data electronically enables the work to be more easily accessible today and to be carried into the future, as well as to access many data simultaneously and quickly. For such a comprehensive function, TEBDİZ (History and Literature Texts Contextual Index and Functional Dictionary) project has been initiated.

While doing this study, Kemal Yavuz's work named " Muhibbî Divanı-Whole Poems " was taken as basis. In this study, a rich content was presented regarding his understanding of poetry and the depth of meaning of his poetry, richness of language, perspective of society, social - religious messages, human, geographical and various fields of knowledge through the poet's 500 ghazals.

Key Words: Muhibbî, Kanuni Sultan Suleyman, Contextual Index and Functional Dictionary, 16th century.

ÖNSÖZ

Klasik Edebiyat metinleri maddi ve manevi olarak çok büyük öneme sahiptir. 19. yy'dan sonra etkileri azalmış ve günümüzde alanla ilgilenen kişiler dışında pek rağbet görmeyen bu edebiyatın metinlerinin, günümüzde kullanılan dile göre ağır dil özellikleri taşıması, yapıca bugün alıştığımız metinlerden farklı olması bu duruma sebep gösterilebilir. O zaman matbaanın yaygın olmaması el yazısı eserlerin günümüze ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Zamanın yıpratıcılığı, eserin koruma alanının elverişli olmaması birçok eserin kaybolmasına, eserlerin sayfalarının tahriş olmasına sebep olmaktadır. Kültür varlığımız olan bu eserler Türk Dili ve Edebiyatı başta olmak üzere birçok alan için kıymetlidir.

Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü Projesi (TEBDİZ) teknolojinin imkânları sayesinde birçok eserin dijital ortama aktarılmasını sağlamaktadır. Kelimelerin anlamlarının bağlamsal olarak açıklanması da anlaşılması zor olan eserlerin bugün de okunmasına ve gelecek nesillere miras olarak bırakılmasına imkân verir.

"Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü" adını taşıyan projenin ilk örnekleri ve dolayısıyla temelleri 2007 yılında Furkan Öztürk'ün hazırlamış olduğu Bâkî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük] ve yine 2011 yılında Özer Şenödeyici'nin hazırlamış olduğu Nâ'ilî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük] adlı bu iki doktora tezinin çalışmaları esnasında şekillenmiştir.

Bu çalışma ile Türk dilinde yazılmış olan eserlerdeki sözcüklerin, birlikte kullanıldığı kelimeler, hangi anlamlarda ve bağlamlarda kullanıldığı ortaya konulabilmektedir. Ayrıca, edebî eserlerdeki folklorik unsurlar tespit edilebilmekte, dilin tarihsel süreçte geçirdiği değişimler takip edilebilmektedir. Bunun yanında, sanatçıların üslupları hakkında, somut ve istatistikî verilere de ulaşmak mümkündür. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, tanıklı ve tarihsel bir Türkçe sözlüğün vücuda getirilmesi olacaktır. Yazarların/şairlerin üsluplarının ve söz varlıklarının mukayesesinin araştırma konusu olabilmesi, bahsi geçen çalışma kapsamında elde edilecek verilerle kolaylaşacaktır.[1]

Bu çalışmada da hükümdar şairlerden biri olan Muhibbî'nin gazelleri (2000-2500.) bu proje kapsamında incelenmiştir. Çalışma boyunca birçok yazmadan ve dijital ortamda bulunan eserden istifade edilmiştir. Ayrıca TEBDİZ Proje koordinatörü öğretim üyelerinden, projede görev alan kıymetli hocalardan yardım alınmıştır.

Bu çalışma hazırlanırken yardımlarını benden esirgemeyen tez danışmanım Doç. Dr. Gülay DURMAZ'A, eserde ana kaynak olarak yararlandığım Muhibbî Divanı "Bütün Şiirleri[2]" eserinin sahibi Kemal YAVUZ ve lisans eğitimimde de büyük emeği olan hocam Orhan YAVUZ'a, tez çalışmam sırasında bana yardımcı olan arkadaşlarım Elif GÜNAYDIN ve Mehmet ALTINOVA' ya, tüm eğitim sürecimde sabırla yanımda olan her zaman destek veren aileme teşekkürlerimi borç bilirim.

[1] Fatih Özer, "Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü Sistemi (TEBDİZ)", Bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, S. 86: ss.219-221, 2018

[2] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b., C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....vi
ABSTRACT..... vii
ÖNSÖZ..... viii
İÇİNDEKİLER ix
GİRİŞ 1

1. BÖLÜM
BEYİTLERİNDEN HAREKETLE MUHİBBÎ ŞİİRİ VE NASİHATLERİ

1.1. MUHİBBÎ ŞİİRİ ……4
1.1.1. Beyitlerinden Hareketle Aşk Konusunda Muhibbî ……10
1.1.1.1.Aşkın hem padişahı hem de kuludur……12
1.1.1.2. Aşk ile herkesten önce tanışır……..12
1.1.1.3.Aşk ehli olarak aşkın vasıflarını anlatır……12
1.1.1.4. Hem aşkın sırrını saklar hem de ortaya çıkarır……13
1.1.1.5. Benzersiz bir âşıktır……14
1.1.1.6. Aşkın ilmini öğretir ……16
1.1.2. Beyitlerinden Hareketle Muhibbî Şiirinde Sevgili……16
1.1.3. Beyitlerinden Hareketle Muhibbî Şiirinde Sultanlık……..19
1.2. Muhibbî'nin Şiiri Aracılığıyla Verdiği Nasihatler……20
1.2.1.Güzellik Kalıcı Değildir, Güzellik ile Gururlanılmamalıdır……...20
1.2.2.Dünyadan Vefa Umulmamalıdır……..21
1.2.3.Dünyaya Gönül Verilmemelidir……...……21
1.2.4.Nefis ile Mücadele Edilmelidir……22
1.2.5.Kişi Dünyayı Kendine Düşman Kabul Etmelidir……23
1.2.6.Dünyanın Geçici Olan Malına Meyledilmemelidir…….23
1.2.7.Dünyanın Güzelliklerine Aldanılmamalıdır……24
1.2.8.Kişi İhtiyacından Fazlasını İstememelidir, Kanaatkâr Olmalıdır……24
1.2.9.Ömür Boşa Harcanmamalıdır……..25
1.2.10.Her Durumda Ahlaklı Olunmalıdır……25
1.2.11.Allah'ın Affediciliğine Sığınılmalıdır……...25
1.2.12.Sözüne Sadık Olunmalıdır, Sözünde Dürüst Olunmalıdır…….26
1.2.13.Eziyet ile Karşılaşsan da Sen İyilikle Karşılık Ver……27

1.2.14.Kibir ve Riyadan Uzak Durulmalıdır…….27
1.2.15.Kerem Sahibi İnsan Olmanın Yolu Affedici Olmaktan Geçer…..……27
1.2.16.Gıybetten Uzak Durulmalıdır……28
1.2.17.Dünyanın Pisliğinden Temizlenmek İçin Allah'a Sığınmak Gereklidir……28
1.2.18.İyilerle Arkadaşlık Yapıp İnsanlara İyilik Yapılmalıdır……29
1.2.19.Asıl Hayat Olan Ahiret İçin Çalışılmalıdır……30
1.2.20.Gaflet Uykusundan Uyanmak Gerekir …….30
1.2.21.Sükût Etmek İnsanı Yüceltir……..30

2. BÖLÜM

MUHİBBÎ DİVANINDA KALIP İFADELERVE AHENK UNSURLARI

2.1. AYETLER…….31
2.1.1.Duha Suresi…….31
2.1.2.Leyl Suresi……...32
2.1.3.Nur Suresi……32
2.1.4.Rahman Suresi…….33
2.2.YEMİN İFADELERİ……..33
2.3.DUA- BEDDUA İFADELERİ……...34
2.4.ATASÖZLERİ-ÖZLÜ SÖZLER-DEYİMLER…….36
2.4.1.Atasözleri…….36
2.4.1.1. Aslanlar gelince, çakallar dağılır…….36
2.4.1.2. Aşk başa gelirse akıl baştan gider……...36
2.4.1.3. Dertsiz kul olmaz ……37
2.4.1.4. Dikensiz gül olmaz ……....37
2.4.1.5. Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi …….38
2.4.1.6. Gülü seven dikenine katlanır……38
2.4.1.7. Kişinin başına ne gelirse dilinden gelir……38
2.4.1.8. Ne ekersen onu biçersin……...39
2.4.1.9. Sabreden derviş, muradına ermiş…….……39
2.4.1.10. Üzüm üzüme baka baka kararır ……39
2.4.2. Özlü Sözler…….……40

2.4.2.1.Aşığa arzu, amaç gerekli değildir ……40
2.4.2.2.Az olan her zaman kıymetlidir ……40
2.4.2.3.Bin kez ölmek beklemekten iyidir ……..40
2.4.2.4.Dünyada her şey inşan içindir ……41
2.4.2.5.Mutluluğun arkasından keder gelir ……41
2.4.2.6.Tanrı selamı almamak doğru değildir……..42
2.4.3.Deyimler ……43
2.5.AHENK UNSURLARI ……48
2.5.1.Vezinler ve Vezinlerin Kullanım Sıklığı……48

3. BÖLÜM

MUHİBBÎ DİVANINDA ŞAHIS KADROSU

3.1.PEYGAMBERLER ……49
3.1.1.Âdem ……49
3.1.2.İbrahim ……49
3.1.3.İsa ……50
3.1.4.Muhammed ……51
3.1.5.Süleyman ……52
3.1.6.Yusuf ……53
3.2.HALİFELER VE SAHABELER ……54
3.2.1.Ebubekir-Ömer ……54
3.2.2.Hasan- Hüseyin ……55
3.3.HÜKÜMDARLAR ……55
3.3.1.Ferenduş……..55
3.3.2.Karun ……56
3.3.3.Mahmud-Ayaz ……56
3.4.KLASİK AŞK MESNEVİLERİ ŞAHSİYETLERİ ……56
3.4.1.Ferhat-Şirin ……56
3.4.2.Hüsrev-Şirin ……57
3.4.3.Leyla – Mecnun ……57
3.4.4.Vâmık-Azra ……58

3.5.ŞEHNAMEDE İSMİ GEÇEN KİŞİLER ……..59
3.5.1.Behram-ı Gûr ……..…….59
3.5.2.Cemşid ……59
3.5.3.Dârâ ……..……..60
3.5.4.Ehrimen ……..……..61
3.5.5. Feridun ……..……61
3.5.6. Hüsrev ……62
3.5.7. İskender …….……62
3.5.8. Keyhüsrev ……..……63
3.5.9.Keykâvus …….……63
3.5.10.Neriman- Rüstem…….……..63
3.5.11. Zāl ……...……64
3.6.ŞAİRLER ……..……..64
3.6.1.Câmî ……....64
3.6.2.Hüsrev-i Dihlevî / Hâfız-ı Şîrâzî ……..……65
3.6.3.Hassan bin Sabit …….……65
3.6.4.Kemal-i Hucendî ……...……66
3.6.5.Selman ……66
3.7. DİĞER ŞAHISLAR ……66
3.7.1. Hızır ……...66
3.7.2.Lokman ……..……67
3.7.3. Mani ……....……67
3.7.4. Mansur ……...……68

4.BÖLÜM

KOZMİK ÂLEM

4.1.AY …….……69
4.2.BURC……..71
4.3.FELEK ……71
4.4. GÜNEŞ ……72
4.5. YILDIZ ……...…..73

4.5.1. Keyvān ……...……74
4.5.2. Pervin ……74
4.5.3.Süheyl ……75
4.5.4.Zühre ……..……..75

5. BÖLÜM

HAYVANLAR

5.1.AHU……..……..76
5.2.AKREP ……..……76
5.3.ANDELÎB-BÜLBÜL- HEZÂR ……77
5.4.AT /ESB/ FERES/ RAHŞ/ SEMEND/ ŞEBDİZ …… ……77
5.5.EJDER /EJDERHA ……..……..78
5.6.GÜNCİŞK ……79
5.7.HÂMÂME …… ……79
5.8.HÜMA ……80
5.9.İT/SEG ……...……80
5.10.KAKUM – SİNCAP……81
5.11.KEBK ……..……81
5.12.KOYUN ……82
5.13.MÂHÎ ……...……82
5.14.MÂR ……83
5.15.MEGES …… 83
5.16.MURG ……..….84
5.17.MÛR…….84
5.18.PELENG / KAPLAN ……..……85
5.19.PERVANE ……..86
5.20.RUBAH ……..……..87
5.21.SİMURG (ANKA) …..…… ……87
5.22.ŞAGAL …… ……87
5.23.ŞAHBAZ/ BÂZ/ŞAHİN ……..88
5.24.ŞÎR ……...……88

5.25.TÛTÎ ……89
5.26.ÜŞTÜR ……..……..89
5.27.ZÂG ……..……89

6. BÖLÜM

BİTKİLER

6.1.ʿARʿAR ……90
6.2.AYVA-ŞEFTALİ ……..90
6.3.BENEFŞE……..……91
6.4.ÇINAR ……..……91
6.5. ENGÛR ……92
6.6.GONCA ……..……92
6.7.GÜL ……93
6.8.LALE ……..……94
6.9.NARVEN ……..95
6.10.NERGİS ……..96
6.11.NESRİN ……...97
6.12.NİLÜFER ……97
6.13.REYHAN ……98
6.14.SERV……..……..98
6.15.SÜNBÜL ……...……...……..99
6.16.ŞİMŞAD ……...……100
6.17.TUBA AĞACI
6.18.YASEMİN. ……100

7.BÖLÜM

SOSYAL HAYAT

7.1.MESLEKLER ……..……100
7.1.1.Hattat ……100
7.1.2.Hekim-Tabip ……101
7.1.3.İmam ……102
7.1.4.Kasap ……..…… …102
7.1.5.Meşşata ……...… 103

7.1.6.Mimar …..……103
7.1.7.Muğbeçe ……104
7.1.8.Nahlbend ……...104
7.1.9.Nakkaş ……..……..104
7.1.10.Nevâ-Sâz ……105
7.1.11.Perdedar ….……105
7.1.12.Remmal ……...……106
7.1.13.Sahib-i Ayar ……106
7.1.14.Saka ……106
7.1.15.Saki ……107
7.1.16.Sarraf ……..109
7.1.17.Senahan ……..109
7.1.18.Sermahfil ……109
7.1.19.Tacir ……110
7.2 MUSİKİ ……..……..110
7.2.1. Çalgı Aletleri ……...……110
7.2.1.1.Çeng ……..110
7.2.1.2.Kanun ……..……111
7.2.1.3.Keman ……111
7.2.1.4.Kemençe ……111
7.2.1.5.Ney ……112
7.2.1.6.Pişe ……113
7.2.1.7.Rebab ……113
7.2.1.8.Tabl ……114
7.2.1.9.Tambur ……..……..114
7.2.1.10.Ud……..……115
7.2.2. Musiki Makamları ……115
7.2.2.1.Buselik ……115
7.2.2.2.Hicaz-Irak……116
7.2.3.Musiki ile İlgili Diğer Unsurlar ……116
7.2.3.1.Mızrab ……116

8. BÖLÜM

MEKÂNLAR

8.1.ŞEHİRLER ……..117
8.1.1.Aden ……..….117
8.1.2.Bağdat ……117
8.1.3.Bedahşan ……..……..118
8.1.4.Hıtâ ……118
8.1.5.Horasan ……..……119
8.1.6.İran-İsfahan ……..……..119
8.1.7.İstanbul ……..……120
8.1.8.Mısır ……..…….120
8.1.9. Rûm ……..…….121
8.2.COĞRAFİ MEKÂNLAR ……..……121
8.2.1.Aras-Ceyhun-Kızılırmak .....…121
8.2.2.Nil Nehri ……122
8.3.KAPALI MEKÂNLAR ……...122
8.3.1.Kâbe /Beytü'l Haram ……122
8.4. HAYALÎ MEKÂNLAR ……..…….123
8.4.1.Kafdağı ……..…….123
8.4.2.Bîsütun ……..……124
SONUÇ : ……..125
KAYNAKÇA: ……..……126
EKLER : ……..130

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK 130
A.....130
B.....243
C.....447
Ç.....497
D.....533
E.....688
F.....738
G.....759
H.....945
I.....1054
İ.....1056
J.....1150
K.....1151
L.....1260
M.....1290
N..... 1396
O 1457
Ö.....1516
P.....1522
R.....1544
S 1567
Ş.....1695
T.....1730
U.....1786
Ü.....1796
V.....1826
Y.....1858
Z.....1931

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı Geçen Eser

a.g.m. : Adı Geçen Makale

b. : Oğlu

b. : Basım Sayısı

Bkz. : Bakınız

c. : Cilt

çev. : Çeviren

İSAM : İslam Araştırmaları Merkezi

özd. : Özdeyiş

s. : Sayfa

S. : (Süreli Yayınlarda) Sayı

ss : Sayfa Sayısı / Aralığı

TEBDİZ : Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü

TDK : Türk Dil Kurumu

yy. : Yüzyıl

GİRİŞ

Türk Edebiyatının büyük bir parçası olan Klasik Türk edebiyatı sahip olduğu dil özellikleri, metinleri, metinlerinin özellikleri ile büyük bir araştırma havuzudur. "Eski Türk Edebiyatı " diye de adlandırılan bu dönemdeki metinlerin anlaşılması ve günümüz Türkçesine uyarlanabilmesi bilgi birikimi gerektirir. Şimdiki gramer özelliklerinin o dönemdeki dil özelliklerinden farklı olması, kelimelerin günümüze gelene kadar anlam ve biçim değişikliği yaşaması metinlerin incelenmesini zorlaştırmaktadır. Söz sanatları, mazmunlar, Arapça ve Farsça 'ya ait kelimeler, dönemin sosyal ve siyasal durumu, şairin düşünce dünyası gibi birçok unsurun metnin doğru anlamlandırılabilmesi için bilinmesi gereklidir. Metindeki kelimelerin sözlükteki anlamları tek başına metnin doğru bir şekilde açıklanabilmesi için yeterli değildir. Kelimelerin metin içinde nasıl tahayyül edilip seçildiğini bilmek gerekir. Bütün bunlar göz önüne alınarak araştırmacılar tarafından "bağlamlı dizin " adı verilen bir kavram ortaya çıkarılmıştır.

"Bağlamlı dizin, metinleri vücuda getiren sözcüklerin sıklıklarının ve bağlamlarının tespit edilmesine yarar ve bir işlevsel sözlük hazırlayabilmek için gerekli malzemeyi sağlar. Burada "bağlam (context)" ile kastedilen dilbilimsel bağlamdır (context linguistic). Modern dilbilimde bu terim, göstergenin diğer göstergelerle oluşturduğu bütün içinde kazandığı anlamı karşılar. Sözcüklerin cümle içinde diğer sözcüklerle kurduğu ilişki sayesinde kazandığı birbirinden farklı anlamlar; metinlerin tanıklığıyla tespit edilebilir. Daha önce yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, proje kapsamında eşzamanlı olarak birçok metnin dijital ortama aktarılması neticesinde oldukça kapsamlı ve işlevsel bir sözlüğün elde edildiği söylenebilir.

Batı'da edebî metinlerin de bağlamlı dizinlerinin hazırlandığı görülmektedir. İlk olarak kutsal kitapların bağlamlı dizinleri üzerinde çalışılmış, sonraları Shakespeare'den Proust'a değin büyük şair ve yazarların yapıtlarından oluşan külliyatlarının bağlamlı dizinleri ortaya çıkarılmıştır[3]. Albert S. Cook'un 1911 yılında yayımladığı bağlamlı dizin, bir Anglosakson destanı olan Beowulf metnini esas almaktadır. Sheakespeare'in eserleri üzerine de benzer çalışmalar yapılmıştır. Horace Howard Furness, 1875 yılında, A. M John Bartlett ise 1990 yılında Sheakespeare'in şiirlerinin bağlamlı dizinini yayımlamışlardır. Eugene F. Shewmaker, 1996 sanatçının şiirlerinde ve oyunlarda geçen yabancı sözcükleri konu alan bir başka

[3] Bkz. Furkan Öztürk, *Bakî Divanı Sözlüğü -Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük,* (Doktora Tezi) ,Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007, s. 7.

concordance hazırlamıştır. Lane Cooper, 1911 yılında William Worthsworth'un ve 1916 yılında Horace'ın eserlerinin bağlamlı dizinini yayınlamıştır. Batı'da 19. yy'dan itibaren edebi metinlere uygulanan concordance yöntemi, 1987 yılında İran şairi Hafız'ın Divan'ına tatbik edilir.[4]"

Türkiye'de bu konuda yapılan ilk çalışma Furkan Öztürk tarafından hazırlanan doktora tezidir. Öztürk, bu çalışmasında Bâkî Divanı'nın bağlamlı dizinini hazırlamış ve sözcüklerin kullanım sıklıklarını belirtmiştir. Böylece Bâkî Divanı'nın söz varlığı ortaya konmuş, sözcüklere bağlamlarından hareketle anlamlar verilmiştir. Furkan Öztürk'ün, çalışmasında kullandığı yöntemi izah ettiği bir de makalesi bulunmaktadır. Özer Şenödeyici aynı yöntemi kullanarak Nâ'ilî Divanı'nın bağlamlı dizinini ve işlevsel sözlüğünü hazırlamıştır. Çalışmanın giriş kısmında Şenödeyici, bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük yardımıyla Şairin üslubu hakkında hangi verilerin elde edilebileceğine dair üslupbilim bir çalışma ortaya koymuştur. Günümüzde birçok araştırmacı, eş zamanlı olarak birçok eserin dijital ortamda bağlamlı dizinini ve işlevsel sözlüğünü çıkarmak amacıyla TEBDİZ Projesi çerçevesinde çaba göstermektedir. Bu sisteme farklı üniversitelerden, birçok akademisyen, yüksek lisans ve doktora öğrencisi veri girişi yapmaktadır. Bu sistemde veri girişi yapılan sözcüğün hangi yy'de, kimin eserinde, hangi gazelde, kaçıncı beyitte, hangi anlamlarda kullanıldığına çok kısa sürede ulaşılabilmektedir. Sistem herkesin kullanımına açıktır ve halen veri girişi devam etmektedir.[5]

Prof. Dr. İsmail Hakkı Soyak öncülüğünde Gazi Üniversitesi tarafından başlatılan proje kapsamında çalışmalar halen devam etmektedir. Projede birçok yüksek lisans ve doktora öğrencisi yer almaktadır.

Hazırlanan bu çalışmada da Muhibbî'nin yani Kanunî Sultan Süleyman'ın Divan'ındaki 2000 ile 25000. gazeller arasındaki 500 beytin Tebdiz projesi kapsamında oluşturulan bağlamlı dizinidir.

Bu çalışma hazırlanırken Prof. Dr. Kemal YAVUZ ve Prof. Dr. Orhan YAVUZ' un birlikte neşrettiği "Muhibbî Divanı- Bütün Şiirleri" eseri esas alınmış, Coşkun AK'ın "Muhibbî Divanı İzahlı Metin " eserinden yararlanılmıştır.

Çalışmada sözü edilen beyitler dönemin özellikleri dikkat edilerek şairin düşünceleri, dönemin sosyal ve siyasal durumu, şairin yaşadığı bölgenin coğrafî özellikleri, şairin içinde

[4] Özer Şenödeyici, "Üslûp Araştırmaları Açısından Bağlamlı Dizin Ve İşlevsel Sözlük Çalışmaları: Nâ'ilî Örneği", Journal of Turkish Language and Literature C.3, S. 1, (2017), s.283.

[5] Şenödeyici, a.g.m. ss.282-306.

bulunduğu ruh hâli ve dönemin şair, şiir ve diğer etkenler üzerindeki psikolojik etkisi dikkate alınarak incelenmiştir. Ayrıca gazellerde kullanılan sözcükler TEBDİZ sisteminin de bir özelliği olarak ek ve kök şeklinde de ayrı ayrı gösterilebilmektedir. Bu sebeple sözcükler hem gramer açıdan hem de kullanılan yerlere uygunluğu bakımından incelenmiştir.

Çalışma "Giriş" , sekiz bölümlük inceleme kısmı ve "Sonuç "tan oluşmaktadır. Birinci bölümde beyitlerinden hareketle aşk, sevgili, sultanlık gibi konulardan bahsedilmiş, Muhibbî'nin düşünceleri ve bu konuları ele alış biçimi incelenmiştir. Sonra aynı bölümde nasihatlerine yer verilmiştir. İkinci bölümde kalıp ifadelere ve ahenk unsurlarına yer verilmiştir. Kalıp ifadelerde yer alan atasözlerinde; bazılarında atasözü direkt beyitte yer alırken bazı atasözleri anlamdan çıkarılarak yazılmıştır. Atasözü olmayan fakat duymaya alışık olduğumuz kalıp ifadeler ise " Özlü Sözler" başlığı altında toplanmıştır. Ahenk unsurları kısmında incelenen gazellerde kullanılan vezinler ve bu vezinlerin kullanım oranları verilmiştir. Diğer bölümler de "Muhibbî Divan'ında Şahıs Kadrosu", "Kozmik Âlem", "Hayvanlar", "Bitkiler", "Sosyal Hayat", "Mekânlar" şeklinde sıralanmıştır. Başlıklar altındaki sıralama ise varsa genel konu ve bu konuya ait maddeler şeklinde verilmiş, yoksa maddeler alfabetik olarak sıralanmıştır. Çalışmada yer alan her başlık için yeterli sayıda örnek beyit verilmeye çalışılmıştır. Örnek verilen beyitler parantez içinde (gazel numarası/ gazelde beytin sırası) şeklinde verilmiştir.

Çalışma "Sonuç ", "Kaynakça", ve "Ek" bölümü verilerek bitirilmiştir.

1. BÖLÜM

BEYİTLERİNDEN HAREKETLE MUHİBBÎ'NİN ŞİİRİ VE ŞİİRİ ARACILIĞIYLA VERDİĞİ NASİHATLERİ

1.1. MUHİBBÎ'NİN ŞİİRİ

Osmanlı Devleti'nin onuncu hükümdarı Yavuz Sultan Selim'in oğlu olan Muhibbî, Kanunî Sultan Süleyman tarihte sultanlığı ve şairliği ile oldukça bilinen bir isimdir. 46 yıllık ömrünün büyük kısmı savaş meydanlarında geçmesine rağmen şiire çok büyük yer ve önem vermiştir. Şehzadeler yetiştirilme biçimleri dolayısıyla küçük yaşlardan itibaren dinî ve fennî eğitimler almaya başlarlar. Muhibbî okuyacak ve bu dillerde yazacak şekilde Arapça, Farsça bilmekte, aynı zamanda Çağatayca da bilmektedir. Biri Farsça olmak üzere dört divanı bulunmaktadır.[6] Âmil Çelebioğlu, Muhibbî ile ilgili "Muhibbî, cihan hâkimi sultanlardan biri olmasaydı bile şair olarak edebiyat tarihimiz içinde yer alması gereken isimlerden biri olurdu." [7] diyerek ünlü bir sultan olmasının yanında ünlü bir şair de olduğunu vurgulamaktadır.

Âmil Çelebioğlu Muhibbî'nin şiirlerini,

"1- Hükümdarlığını, sultan şahsiyetini ve havasını yansıtan veya hamasi yönü olan şiirler,

2- Hikemî, fikrî, talimi mahiyetteki ve öğüt verici veya dinî, tasavvufi türden şiirler,

3- Âşıkane, rindane mahiyetteki şiirler olmak üzere üç gruba ayırabiliriz." [8] diyerek bu şekilde ayırsa da tam olarak şiiri bir çerçeve içerisine alınamamaktadır. Tek bir beyitten birçok farklı konuyu kapsayacak anlam çıkarılabilir.

Muhibbî kendi şiirleri ile ilgili olarak şiirini oldukça beğendiğini ve iyi bir şair olduğunu birçok beytinde dile getirmiştir. Meşhur bir şair olmasını bir yıldız gibi parlayan kısmetine bağlayan Muhibbî bunu beyitlerinde şu şekilde dile getirir:

Çün muḥ̱ib oldı Muḥibbḭ āline evlādına
Şadmānam toġdı çün burc-ı şerefden yılduzum (2178/5)

[6] Coşkun Ak, Muhibbî Divanı, Ankara: 1987.
[7] Âmil Çelebioğlu,"*Şair Kanunî Sultan Süleyman*", Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları, İstanbul:1998, s.189.
[8] Çelebioğlu,a.g.m.,s.189.

Divan şiirinde cevher ya da gevher, sevgilinin kıymetli özelliklerine ve şairlerin cevher niteliğindeki beyitleri için de kullanılır. Muhibbî de kendi beyitleri için cevher benzetmesini kullanmıştır. Şiirini duyanların ona gevher dememesinin mümkün olmadığını söyleyip, hatta gevherden daha üstündür diyerek ona verdiği kıymeti dile getirmiştir.

Naẓm-ı gevher-niŝārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbį̄ diye-bilür mi gevher degül (2019/5)

Bu Muḥibbį̄ sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selį̄m (2073/5)

Altın çok değerli ve az bulunan bir madendir. Her devirde, her yerde geçerliliği vardır. Muhibbî bu beyitte şiirinin altın suyuyla yazıldığını söyleyerek kendini altın işleyen ustaya benzetmiştir. Burada görülüyor ki başkalarının onun şiirine değer biçmesine gerek kalmadan o kendi şiirinin kıymetini hakkınca verir.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbį̄ʾyi yazalar
Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem (2104/7)

Osmanlı'da bakır karıştırılmış kızıl altın çok rağbet gören maden olmuştur. Dürdâne ise çok kıymetli bir incidir. Muhibbî de beytinde, her beytinin zaten bir kızıl altın olduğunu ondan daha değerlisinin sadece inci gibi kıymetli bir mücevherde olduğunu söyleyerek şiirini yüceltir.

Her beyti Muḥibbį̄ʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum (2170/5)

Sadece söz güzelliği değil şiirinde anlam derinliği de vardır. Şiirde anlam genelde bahre yani denize benzetilir. Kıymetli cevherler denizlerin, yeryüzünün derinliklerinden çıkar. Divan şairleri de şiirleriyle bu anlam denizinden en güzel cevherleri çıkarırlar.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānį̇ baḥrına taldum
İdüp taḥṣį̇l-i gevherler yine āvāzeler saldum (2167/1)

Fesahat kelime anlamı olarak: "İfadede, kelimelerden her birinin ve bu kelimelerden meydana gelen cümlelerin lafız, mana, ahenk ve kurallara uygunluk bakımından yerinde, düzgün ve doğru olması durumu; dilin söylenmesi güç, ahenksiz, alışılmamış kelimelere, yadırganacak yabancı sözlere, kusurlu cümle, mecaz ve terkiplere yer verilmemesi suretiyle açık, duru ve doğru kullanılması"[9] demektir. Muhibbî şiirinde açık ve anlaşır, sade duru bir dil tercih etmiştir. Şiirinin anlaşılmasını önemsemiştir ve bunu dile getirmiştir. Fesahat denizinden çok güzel inciler çıkaran bir dalgıç olduğunu söyleyerek hem şiir yeteneğini hem de şiirini övmüştür.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup ṭaldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıḳardum şikār itdüm (2290/1)

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına ṭaldum
Bulup dürler gibi maʿnį̇ şiʾrüm ābdār itdüm (2363/4)

Böyle övülesi ve kıymetli şiiri de sadece sözün ustası olanların anlayacağını söyler.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel (2049/3)

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbį̇ yine ṣāfį̇ gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan (2416/5)

Çevgan, at üzerinde iki takımın karşılıklı ellerinde sopalarla birbirlerinin kalesine top atmaya çalıştıkları bir savaş oyunudur. Geniş bir meydanda oynanır. Klasik şiirde de benzetmelerde sıkça yer bulmuştur. Bu beyitte şiirin manasını topa, sopayı sözüne benzetmiştir. Kendine de bu şairler meydanında yer istemiştir.

[9] Bkz. Kubbealtı Lügati, "fesahat", (1.09.2019).

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaġa maʿānį̱ ṭopını
ʿArṣa-i ʿaşr içre geldüm yaʿnį̱ meydān isterem (2336/4)

Muhibbî, şiirde usta olarak görülen birçok şairin de onun şiirlerini beğendiğini söyler. Bu kişiler önemli bir âlim olan merhum Baba Kemâl-i Hucendî[10] , İranlı şair merhum Câmî ve Hindistan'da yaşayan Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf olan Hüsrev'dir. Gönül yakan şiirini Hz. Muhammed zamanında ünlü olan Hassân b. Sâbit 'e üslubunu da Selmân'a denk olduğunu söylemiştir.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh-rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl (2006/5)

İy Muḥibbį̱ Cāmį̱ Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsį̱n iderlerdi benüm bu ġazelüm (2273/9)

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil (2027/7)

Yaşadığı devirde şiirde söz sahibi olan Hüsrev-i Dihlevî gibi Muhibbî de kendi devrinde şiirde söz sahibidir, söz mülkünün melikidir.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen (2427/5)

Yazdıklarının hoş ve güzel olduğunu, bunun ispatı için güzel sevgiliden bahsetmesine gerek olmadığını ve zaten şiirinin altın işlemeli kumaş kadar kıymetli olduğunu dile getirir.

Beni ṣanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz (2237/3)

[10] Bkz. M. Nazif Şahinoğlu "Kemal-i Hucendî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, C.6, ss.106-108.

Çelebioğlu, “Bu itibarla Osmanlı hanedanı içinde ve muasırı şairler arasında en fazla gazel yazanlardan biri olan Kanuni Sultan Süleyman, belki bir ehl-i vefa hakiki bir dost bulamamanın da ızdırabıyla şiirin, gönül yalnızlık sarayında bir eğlence, bir meşguliyet olduğunu, kimsenin şiiriyle öğünüp kemale erdiğini söylememesini belirtir.”[11]

Muhibbî derdini, derdinin büyüklüğünü, gizlediklerini, gizlemek zorunda olduklarını, bunların yüklediği sıkıntıyı şiirlerinde dile getirmiştir. Bu sıkıntı o kadar büyüktür ki yazılsa kalem, kâğıt ağlar; tutuşur, yanar:

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmaḳ itsem yanuma düşüp bile aġlar ḳalem (2380/2)

Yazdıkça çoğalan derdi, bazen şiirini istediği gibi yazmasını engeller.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm (2142/5)

Kendi dertlerinin yanında sevgilinin ettiği eziyet de üstüne gelerek onu dayanılmayacak durumlara sokar.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem (2312/1)

Şiirin, cihan padişahının dışarıya göstermek zorunda olduğu sert, kırılmaz ifadeye karşılık sığındığı yer olduğunu şu şekilde açıklamak mümkündür: “Kanuni Sultan Süleyman ve benzerleri için şiir söylemek bir bakıma başka bir âleme hicrettir. Büyük bir kumandan ve devlet adamı olan ve ömrü, ülkelerden ülkelere, zaferlerden zaferlere koşmakla her türlü imar, idare vs. işleriyle meşgul olmakla geçen ve büyük bir mes'uliyet idraki içinde bulunan bu tür kimseler, isteseler dahi bir an için bile olsa deli-dolu gönüllerince yaşayamaz, nefislerinin ve çevrelerinin baskılarından kurtulamazlar. Böyle bir insan hele padişah olursa o, sanıldığı gibi her arzusunu yerine getirebilen kimse demek değildir. O, rastgele, yapayalnız istediği yere girip

[11] Çelebioğlu, a.g.e., s.194.

çıkamaz, çeşitli mes'uliyet duygularından, formalitelerden azade yaşayamaz. İşte derece derece bu tür insanlar için şiir, musikî ve benzeri meşguliyetler, başka bir dünyaya sığınmak, değişik bir âleme firar ebnek, böylece eğlenip dinlenmeye fırsat bulmaktır."[12] Derdini şiirle anlatan Muhibbî, dertli gönlünü şiirle hoş etmektedir.

Söz-i ʿışḳı güş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm (2361/1)

Muhibbî'nin nasihat verici, içinde hikmetler bulunduran beyitleri de mevcuttur. Rahman suresinde[13]: " Yeryüzünü canlılar için o hazırladı. Oradaki meyveler, salkım salkım hurmalar, yapraklı daneler, hoş kokulu bitkiler vardır." buyruğuna denk düşecek şekilde, bir toprak ve sudan, aynı yerde veya farklı coğrafyalarda türlü türlü çiçekler yetiştiğini ve bu durumun sakladığı hikmetin de farkında olarak dile getirir.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden (2492/4)

Şiirde güzel ve kıymetli söz için "inci, dürr, dürdâne" gibi benzetmeler sıkça kullanılır. İncinin kıymeti denizin derinliklerinde zor şartlarda oluşmasından kaynaklanır. Muhibbî de sözünü inciye benzeterek kıymetli olduğunu kasteder ve söylediklerinden hem nazım ehlinin kulağına küpe yapmasını hem de yaşadığı devirdeki insanların ders çıkarmasını ister.

İy Muḥibbį̄ her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ taḳuban gūşına mengūş eyleyem (2340/5)

Oldı Muḥibbį̄ her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm (2200/5)

[12] Çelebioğlu, a.g.e., s.194.
[13] El-Rahman 55/9-10.

Muhibbî, Hz. Süleyman'ın, "Hoş sözler petek balı gibidir, cana tatlı ve kemiklere şifadır."[14] sözündeki gibi o da sözünü bala benzetmiştir. Fakat onun şiirinin lezzetini aklıyla anlamaya çalışan değil, gerçeği idrak edebilmiş gönül zenginliği olan kimseler alabilirler.

Şiʿr oldur oḳıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-biṉ (2431/1)

İncelenen gazellerde halk şiirine ait birtakım özellikler görülmektedir. Bu duruma, "Halk şiirindeki dedim-dedi tarzı söyleyiş halk şiirinde yaygın olarak kullanılan bir biçim olup koşma ve semaîlerdeki âşık ve sevgilinin dedim-dedi ifadesine bağlı karşılıklı söyleşmeleridir. Zamanla bu tür halk şiirinde geleneğe dönüşmüştür. Günümüz âşıklarının da bu tarz şiirler söylemesi geleneğin canlılığını koruduğunun ifadesidir. Karşılıklı konuşma biçiminde, sorulu cevaplı olarak yazılmış dedim-dedi tarzı şiir örneklerine divan şiirinde de rastlamaktayız."[15] ifadesinden de anlaşıldığı gibi başka divanlarda da rastlanılmıştır. Muhibbî'nin şiirinde tam bir gazel olarak rastlanmasa da bölüm bölüm bu tarz söyleyişlere rastlanılmaktadır.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin (2425/4)

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña ḥiç saya virmezsin (2433/3)

1.1.1. Beyitlerinden Hareketle Aşk Konusunda Muhibbî

Divan şiiri belli kuralları, kendine has yazılış biçimi, özel vezinleri, işlenmesi zorunlu konuları olan yani çerçevesi olan bir şiirdir. Şiirde mutlaka âşık, sevgili, rakip olmalıdır. Sevgili her zaman âşığa eziyet eder, âşık buna çok üzülse de çektiği sıkıntılar onu zorlasa da sevgiliden gelen her şeyi kabul etmek zorundadır. Bahsedilen aşk beşeri değil de Allah aşkı, tasavvufi aşk

[14] İncil, " Özdeyişler: Süleyman'ın Özdeyişleri", özd. 16/24, s.33.
[15] H. Dilek Batislam," *Divan Şiiriyle Halk Şiirinde Ortak Bir Söyleyiş Biçimi (Mürâca'a-Dedim-Dedi)",* Folklor/Edebiyat: Ankara,2000, C.6. s.147-150.

bile olsa bu imgeler kullanılır. Aşk divan şiirinin temel taşıdır. Şiir konularına göre ayrıldığında yüzdeliği en yüksek olan pay aşka aittir. Bu konunun önemi hususunda Akün: "Divan şiirinin teşrifatınca şair için dışında kalınamaz, mutlaka benimsenmesi ve terennüm edilmesi mecburi bir duygudur. Şairin aşk duygusunu şiirine mihver yapması, kendini muhakkak âşık pozisyonunda göstermesi bu edebiyatın uyulması şart olan adabındadır. Divan şairliğinin yolu, en başta âşıklık rol ve hüviyetini kabullenişten geçmektedir."[16] ifadelerini kullanır. Hatta düşüncesini daha da ileri götürerek "Aşk temi aradan kaldırılacak olsa hemen, hemen bütün divanlar boşalır."[17] der.

Muhibbî'nin yaşadığı dönemde her ne kadar tasavvufî aşk şiirlerde önemli bir yer tutsa da o, şiirinde beşeri aşka da yer vermiştir. "Mahabbetname (aşk mektubu)" beşeri aşka yer veren şiirlerdir. Bir dönem bu isim gazel içinde kullanılır. Padişahın Hürrem Sultan'a yazdığı bu türden bir gazeli de mevcuttur.[18]"

1.1.1.1. Aşkın hem padişahı hem de kuludur

Divan şiirinde sevgili- âşık ilişkisinde belli kurallar vardır. Âşık kul, sevgili sultandır. Kişi âşık olduktan sonra kendi iradesini yok sayar ve sevgili nasıl isterse öyle davranır. Aşktan nasiplenen kişi artık ondan başka bir şey istemez. Âşık olduğunu söyleyip aşkın kölesi olmayan kişiyi de hayvandan aşağı görmüştür. Sevgiliye her şeyini vererek kul olmak Muhibbî'yi aşkın padişahı yapmaktadır. Bu makama erişmenin şartları dert ve kederle içten çekilmiş bir ah ve akıtılan gözyaşıdır.

ʿĀşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül (2008/1)

Ne māl u sı̇m ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum (2396/4)

[16] Ömer Faruk Akün, *Divan Edebiyatı,*2.b, İstanbul: İSAM Yayınları ,2014, s.127.
[17] Akün, a.g.e.,s.129.
[18] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b.,C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016, s. 1189,g.2317.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delı̱l
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem (2066/4)

1.1.1.2. Aşk ile herkesten önce tanışır

Bezm-i elest,"Allah'la yaratılışları sırasında insanlar arasında yapıldığı kabul edilen sözleşme için kullanılan bir tabir."[19] olarak açıklanmaktadır. A'râf suresinde[20] anlatıldığını göre Allah insanlara onların Rabbi olup olmadığını sormuştur. Onlarda Allah'ın insanların Rabbi olduğunu kabul etmiştir. Yani insan aşk ile ilk ezel meclisinde tanışmıştır. Dünyaya geldikten sonra kimileri bu sözü hatırlamış (inananlar) , kimileri unutmuştur (inkâr edenler).

Muhibbî beyitlerinde verdiği söze sadık kaldığını, aşk ile o zamandan itibaren tanıştığını sık sık dile getirmiştir. Tasavvufi olarak bu aşka nail olma aşkın şarabını içmek olarak sembolleştirilmiştir. Ağzına içki sürmeyecek olan birçok Divan şairi, şiirin gereği olarak aşka şarap içerek kapılmıştır.

Muhibbî de beyitlerinde aşkın şarabını ezel meclisinde içtiğini, o zamandan beri de bunun etkisinde olduğunu söylemiştir.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy gönül (2020/3)

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıḳam (2135/4)

1.1.1.3. Aşk ehli olarak aşkın vasıflarını anlatır

Sevgilinin anıldığı mecliste bütün gönül ehli insanlar anılırken Muhibbî'nin anılmaması mümkün değildir. Hem şiir yazma kabiliyeti açısından hem de gönlü ile gerçek aşkı idrak

[19] Bkz.Yusuf Şevki Yavuz, "bezm-i elest", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, C.6, ss.106-108.
[20] El-A'raf 7/172.

edenlerin sahip olduğu özellikler açısından Muhibbî oldukça donanımlıdır. Aşkın ne olduğunu, işaretlerini bilmek isteyenler bunları aşka bu denli muktedir olan Muhibbî' den öğrenebilir.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbiʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel (2049/5)

1.1.1.4. Hem aşkın sırrını saklar hem de ortaya çıkarır

Sır, " Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey "[21]demektir. Aşk da şiirimizde saklanan kıymetli bir hazine gibidir, yeri de kalptir. Bu sırra ulaşan şair bütün emellerine ulaşmış sayılır ve bu sırra ulaşmış şair bunun kendinde kalmasını, rakiplerinin bu sırra ulaşmasını engellemek ister. Muhibbî de eriştiği aşkın sırrını ne olursa olsun saklaması konusunda gönlüne uyarıda bulunur. Canı pahasına koruması ve gizlemesi gerektiğini söyler.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül (2007/5)

Aşkın sırrını saklamak kolay değildir. Aşk yakıcıdır ve insanın kalbini yakar. Muhatabına ulaşmayan aşk gizlendikçe daha da acı ve ıstırap verir. Yanlış kişilerin, hak etmeyen insanların duyması ona yapılan bir saygısızlıktır, değerini bilememektir.

Tasavvufi manadaki aşk kişinin yaratıcısı ile arasındadır ve en mahrem olandır. Bu aşkın gösteriş için olmaması kıymetinin bilinmesi gerekir. Allah gerçek aşkı sadece istediğine verir, her isteyenin ondan nasiplenmesi mümkün değildir.

Beyitlerde geçen beşeri sevgiliye duyulan aşk ise, zaten geleneğin bir kuralı olarak sevgiliye ulaşması mümkün olmadığından, ulaşsa bile sevgilinin bunu umursamayacağından, hem rakiplerin duymaması hem de âşığın zaten acı çeken kalbinin rezil olmaması için gizlenir. Bu gizlenmesi gereken sır âşığın bazen gonca olan ağzının açılması, bazen çektiği ıstıraptan

[21] Bkz. Kubbealtı Lügati, "sır", (02.09.2019).

dolayı ahının onu belli etmesi gibi sebeplerle meydana çıkar. Muhibbî de gizleyemediği aşkının sırrını şiirlerinde ortaya çıkarmıştır.

Sırr-ı ʿışḳı ṣaḳlar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül (2017/3)

1.1.1.5. Benzersiz bir âşıktır

Divan şiirinde şairler aşk konusunda zahitle, rintle, sevgiliyle, rakiple, kendi gibi şairlerle yarışırlar. Aşkın en büyüğünün kendilerinde olduğunu ispatlamaya, aşk yüzünden en çok acıyı kendilerinin çektiğini kanıtlamaya uğraşırlar. Kendilerini ünlü âşıklarla kıyaslayıp, önceki âşıklarla aşık atarlar, onlara üstünlük kurmak isterler. Muhibbî'nin aşk konusunda öncü olmak istediği, başka âşıklara benzemediğini ifade ettiği verilen beyitlerde de görülmektedir. Aşk yolunda deliye dönmüştür, hatta canını ve başını vermiştir. Bu yüzden kendi gibi âşık olana rastlamamıştır.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cāñ terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm (2075/4)

İy Muḥibbį̄ hį̄ç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem (2179/5)

Yaşadığı devirde kendi benzerini görmeyen Muhibbî, aşkıyla efsaneleşmiş kahramanlardan da daha fazla aşka tutulduğunu söyler. Ferhat, Kays, Vâmık aşka eriştilerse de Muhibbî'ninkinin yanında onlarınkinin hükmü geçmiştir, onların aşkı sönük kalmıştır. Aşkını o kadar yüce görür ki bir beyitinde bu büyük âşıklar yaşamış olsalardı Muhibbî'nin aşkına şahit olduklarında aşkı artık ondan öğrenmeye çalışacaklarını dile getirir.

Bir zamān idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm (2329/8)

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp ṣorardı her biri ʿışḳ żamı̱rin (2453/2)

Mecnun, Ferhat, Kerem, Vâmık, Tahir gibi mesnevilerde geçen efsanevi âşıklar, Divan edebiyatının başlangıcından günümüze kadar aşk denilince akla gelen şahıslardır. Muhibbî, âşık olarak kendini şiirlere, efsanelere, mesnevilere konu olan âşıklarla bir tutmaktadır hatta onların başlattığı âşıklık sicilini kendi sona erdirmiştir.

Yazdılar ʿışḳuñ sicilini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm (2297/8)

Aşk tekkesinin meşalesini yakabilecek kadar bu duruma öncülük eder çünkü onun soyu büyük âşıklardan Mecnun'a dayanmaktadır.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem (2348/3)

Mecnun'un, Ferhat'ın, Vâmık'ın aşk yolunda çektiği sıkıntıları o da çekmiştir, onların başlattığı bu yolu Muhibbî tamamlamıştır, onların aşkı nasıl yüzyıllarca anlatıldıysa Muhibbî'nin aşkı da anlatılmaya değerdir.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayaḳdaşum benüm (2365/2)

Leb-i şi̱ri̱ne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin (2420/2)

1.1.1.6. Aşkın ilmini öğretir

Tasavvufta aşkın mertebeleri vardır, birer birer bu basamakları çıkarken ruh eğitilir. Son mertebede artık cismin tamamen ortadan kalkıp sadece aşkın kaldığı görülür. Divan şairi de ruhunu Muhibbî gibi aşk mektebinde eğitir. Muhibbî aşk ilmini ezberlemiş, yaşayarak öğrenmiş bu yolun bütün sıkıntısını çekerek bu konuda ders verebilecek şekilde ustalaşmıştır.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol (2013/1)

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam (2056/2)

Aşka üstatlık yapma konusunda da Kays'a ve Ferhad'ı geride bırakacak kadar kendisinden emindir.

Rumūz-ı ʿışḳı beden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Oḳımadılar anlar oḳıdum ʿışḳuñ kitābından (2426/3)

1.1.2. Beyitlerinden Hareketle Muhibbî Şiirinde Sevgili

Divan şiirinin her konuda olduğu gibi sevgili konusunda da çerçeveleri vardır. Şiirlerde belli bir sevgili figürü kullanılır. Bu sevgili nokta ağızlı, siyah zülüflü, la'l dudaklı, servi boyludur. Akün " Hangi asrın, hangi değişik coğrafya ve bölgelerin şairi olursa olsun, her birinin hayatına, gerçekte hangi yaş, hangi seviyede bulunursa bulunsun fizik yapıca ne kadar birbirine benzemez sevgililer girmiş de olsa hepsinde bütün sevgililer aynı hususiyetleri alarak tek bir güzel imajına dökülürler.

Geleneğin boyu servi gibi uzun, ince belli, uzun ve siyah saçlı yanakları gül kırmızısı, bakışları kılıç gibi keskin, ok gibi yaralayıcı, daima sıhhatli, yaşı civanlıktan öteye gitmeyen, ıstırap ve hüzün bilmez güzeli yerine minyon yapıda, sarı saçlı, yüzü soluk mahzun görünüşlü, haline bir hastalığın gölgesi vurmuş, içli ve hassas bir sevgili tipini görebilmek için Türk

edebiyatı asırlarca bekleyecek, 19. asrın ikinci yarısında ve şiirden de önce roman ve tiyatroda onunla tanışacaktır."[22] diyerek divan şiirindeki tek tip sevgili imajını vurgular.

Divan şairleri sevgilinin bu özelliklerini şiirlerinde anlatırlar, överler, onlara kavuşma isteklerini dile getirirler. Muhibbî de şiirinde sevgilisini anlatır, onun güzelliğinin şiirini bile güzelleştirdiğini dile getirir.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem (2098/3)

Klasik şiirde sevgili her zaman yüceltilmiştir. Tasavvufi aşk bağlamında sevgili Allah, peygamber, din, ona ait unsurlar olduğu için zaten yücedir. Beşeri aşkta ise, âşık sevgiliye âşık olmakla kendisi üzerindeki bütün hakları ona vermiştir. Ayrıca sevgilinin eziyet etme, cefa gösterme, ona nazlanma, hükmetme ayrıcalığı da vardır. Şair, âşık olduğu zaman sevgiliye bütün zaaflarını göstermiş olur.

Divan şiirinde sevgilinin böyle üst mertebede olması sosyal konumundan dolayı değildir. Bu konum farkı klasik şiirin getirdiği bir kuraldır. Bir padişah olmasına rağmen Muhibbî de şiirinde kendini sevgiliden aşağı onun kulu gibi görür. Bu divan şairi için tercih edilen, olmak istediği bir konumdur ki Muhibbî de âleme padişah olmaktansa sevgiliye kul olmakla övünür.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yoḳ benüm
Var Muḥibbį̄ gibi ḳapuñda senüñ biñ niçe kul (2036/5)

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Ḳapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serį̄r oldum (2127/3)

Sevgili o kadar yücedir ki onu sevmek Muhibbî'nin haddi bile değildir.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül (2004/8)

[22] Akün, a.g.e., s.133.

Sevgilinin en büyük özelliği âşığa eziyet ve cefa etmesidir. Akün, "Aşığına eziyet, cefa, naz kahredici ilgisizlik ve vefasızlık divan şiirindeki sevgili tipinin hâkim ve değişmez moral vasıflarıdır. Etrafını alan diğer âşıklarla onu kıskançlık azabı içinde kıvrandırmak maşukun cefa metotları arasındadır. Divan şiiri, çektiği ıstıraplara rağmen bunları isyan etmeden kabullenen ve bir lütuf gibi karşılayan, aşkın yüksek bir ruh ve tevekkül terbiyesine erişmiş bir âşık imajını aksettirir."[23] der. Muhibbî de sevgilinin gazabına uğramış ama aşktan vazgeçmemiştir.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem (2279/2)

Aşkına engel olan rakip yüzünden sevgilisine sitem etmiştir. Rakip ile sevgili arasındaki durumu âşık, aşk olarak değerlendirmez. Sevgili ona eziyet olsun diye rakibe yaklaşır. Sevgilinin bütün eziyetlerine katlanmayı kabul etse de rakiple yakın olması tahammül edilebilir değildir.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velį aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemį āram (2241/1)

Hatta aşka karşı olan bu rakibi öldürmenin kendisini bir gazi gibi şereflendireceğini dile getirir.

Kūy-ı dilberde raḳįbi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa aṣdūn tį̇ġūñı bil iy Muḥibbį̇ ġāzisin (2417/5)

Şiirde âşığın sevgili ile kavuşamamasının birçok sebebi vardır. Bunlardan biri de bahtsız olmasıdır. "Hükümdar kendisine Tanrı tarafından kut (yönetme kudreti, iyi talih, baht, yönetme yetkisi) verildiği için hükümdardır ve siyasi iktidar hakkına sahiptir. Bu bağlamda hükümdarın devleti idare etme hakkının ve yönetme kudretinin kaynağı Tanrı'dır ve hâkimiyetinin mutlak menşei ilahi kökenlidir."[24] ifadesinden anlaşıldığı üzere Türklerde hükümdarlığın Tanrı tarafından verildiğine inanılır. Kişiye hükümdarlığın nasip olması onun bahtının güzel

[23] Akün, a.g.e., s.131.
[24] Abdullah Bayındır, "Selçuklularda Taht Mücadelelerine Etki Eden Faktörler", Kilis, Asia Minor Studies, C.5 S. 10 (2017), s.28.

olmasından kaynaklanmaktadır. Fakat Muhibbî gibi "Cihan Padişahı" olarak anılan birine hükümdarlık getiren talih, vuslat konusunda onun yanında değildir. Beytinde de doğmayan yıldızı için Tanrı'ya üzüntüsünü dile getirir.

Bilmezem yā Rab ṭoġar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl (2043/4)

Oda beyitlerinde sevgilisini ona getirmeyen talihinden şikâyet eder.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem ḳılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm (2327/4)

1.1.3. Beyitlerinden Hareketle Muhibbî Şiirinde Sultanlık

Kanuni Sultan Süleyman, Osmanlı İmparatorluğu'nun en önemli hükümdarlarından birisidir." Belki tarihimizde ondan daha büyük dehâya sahip birkaç devlet başkanı gösterilebilir. Ama onun ihtişamında bir hükümdarı değil Türk tarihi, henüz cihan tarihi kaydetmemiştir. Onun için Batılılar ısrarla "Muhteşem Süleyman" demişlerdir. "Cihan Hakanı" diye anılmıştır. Elbette bütün dünyaya hükmetmemiştir ama Pax Ottomana'yı kurmuştur. Osmanlı düzenini kabul ettirmiştir.

Türk tarihinde Sultan Süleyman kadar devlet başkanlığı makamında kalan pek az hükümdar vardır ve 900 yıllık Türkiye tarihinde hiç yoktur. Miladî hesapla 46 ve Hicrî hesapla 47,5 yıla ulaşan saltanatı, sanıldığı gibi Osmanlı Devleti'nin azami (en geniş) sınırlarına ulaşıldığı dönem değildir. Azami sınırlar, çeyrek asır sonra, torunu devrinde elde edilmiştir ama hiçbir saltanat, Sultan Süleyman'ınki ile mukayese edilememiştir. Zira hemen ondan sonra, çok fazla genişlemiş imparatorlukta müesseseler eskisi derecesinde mükemmellikle işlememeye başlamıştır. Daha hayli büyük padişah gelmesine rağmen, ataları Sultan Süleyman'ın dehâ çapına ulaşanı da çıkmamıştır.[25]" Tarihçilerin bu şekilde anlattığı Kanunî Sultan Süleyman, bütün bu yeteneklerine rağmen şiirinde padişahlığından bahsederken oldukça mütevazıdır.

[25] Bkz.. Yılmaz Öztuna, Kanuni Sultan Süleyman, 1.b. İstanbul : Babıali Kültür Yayınevi, 2006, s. 10.

Beyitlerinden kendisinin sultanlık hakkındaki düşünceleri çıkarılabilir. Padişahlığın aslında büyük bir yük olduğunu söyler.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrin ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam (2130/1)

Asıl padişahlığın Allah'a kul olmak olduğunu açıklarken varlıklı bir sultan olan Cem Sultan'ı anar.

Bilse idi niçe olurmış gedālık zevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem (2062/4)

Sultan olan kişiye adaletli olmanın yakıştığını söyler.

İtme Muḥibbi kuluña gel yok yire ġażab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim (2077/5)

Dünyadan kendisi gibi birçok hükümdarın geçtiğini, dünya makamının geçici olduğunu kendisine ve kendinden sonrakilere hatırlatır. Hatta kendi gibileri yavru kuşa benzeterek dünya makamına sahip kişilerin acizliğine vurgu yapmıştır.

Saña beg dirse birkaç gün ṣaḳın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış āşiyānından (2483/6)

1.2. MUHİBBÎ'NİN ŞİİRİ ARACILIĞIYLA VERDİĞİ NASİHATLER

1.2.1. Güzellik Kalıcı Değildir, Güzellik İle Gururlanılmamalıdır

Klasik şiirde "güzellik" kavramı en önde gelen kavramlardandır. Bu güzellik tasavvuftaki manevi güzelliğin haricinde insanın sahip olduğu beşeri güzellik ve dünyada

insanların nefsinin hoşuna giden güzellikler olarak da ele alınmıştır. Muhibbî beyitlerinde maddi güzelliğin geçici olduğunu anlatır. Hatta güzelliğiyle övünen sevgiliye meydan okuyarak güzelliğinin geçici olduğunu söyler.

Kimseye bāḳį degüldür çünki bu ḥüsn ü cemal
Ḳıl vefā iy bį-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken (2475/2)

Dār-ı dünyāda güzellik ḳalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem (2151/5)

1.2.2. Dünyadan Vefa Umulmamalıdır

Vefa, kelime anlamı olarak hem sadakat, sözünde durma anlamında hem de dostluk, yakınlık, sevgide süreklilik anlamında kullanılmaktadır. Şiirde şair dünyadaki hiçbir şeyin doğru ve dürüst olmadığını, dünyanın yalancı ve vefasız olduğunu her fırsatta dile getirir.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül (2016/1)

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbį sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül (2011/5)

1.2.3. Dünyaya Gönül Verilmemelidir

Dünya sevgisi bulunan kalp gerçek sevgiyi tadamayacağı için mutluluğu bulamaz. Hz. Muhammed, " Dünyaya gönül bağlama ki, Allah seni sevsin. İnsanların eline bakma ki, halk seni sevsin." buyurmuştur. Muhibbî'de dünyaya gönül vermediği zaman muhabbet cevherini yani gerçek mutluluğu bulduğunu şükrederek dile getirir.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben (2469/5)

Tasavvufta bir manevi mertebe olan "abdallık" kalbinde sadece Allah sevgisi bulunan, dünyanın geçici olan şeylerine gönül vermeyen insanların mertebesidir, Muhibbî'nin de yaptığı gibi şairler açısından hedef sayılmıştır ve ulaşılmak istenmiş, umut edilmiştir.

Muḥibbį̄ ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancaḳ olur ʿışḳ ehli abdālum (2162/5)

Dünyaya gönül verenlerin ömürlerini boşa geçirdiğini söyler.

Uyma dünyā çün denį̄dür gel Muḥibbį̄ fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bį̄-ḥāṣıl ḳılam (2304/5)

1.2.4. Nefis ile Mücadele Edilmelidir

Hz. Muhammed "Senin en zararlı düşmanın iki yanın arasındaki nefsindir.[26]" buyurmuştur. Nefis ile mücadele insanın kendiyle verdiği savaşların en büyüğüdür. Nefis insanı arzularına, isteklerine esir eder, kişinin aklının ve kalbinin doğruyu bulmasına ve kurtulmasına engel olur. Birçok imkâna sahip olan cihan padişahı da kendini nefse uymama konusunda uyarmaktadır. Onunla mücadelesinde başarılı olabildiği için şükretmektedir.

Ṣabr ḳıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol (2047/5)

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm (2165/4)

[26] el-Aclûnî, "Keşfü'l-Hafâ", C.1 s. 143;
Gazâlî, "İhyâ-u Ulûmi'd-Dîn", C.3, s. 4.

1.2.5. Kişi Dünyayı Kendine Düşman Kabul Etmelidir

Kutadgu Bilig'de de geçen "Bu dünya düşman, vücut ise başka bir düşmandır. Bu iki düşmanın ağı her tarafa yayılmıştır.[27]"ifadesinden de anlaşıldığı gibi dünya insana zarar verir ve şairin beytinde insanın onu kendine düşman olarak görmesi gerektiği dile getirilmiştir.

Baş indürmez Muḥibbį̇ çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen ḳılam (2225/5)

1.2.6. Dünyanın Geçici Olan Malına Meyledilmemelidir

Bu dünyada herkese nasibi kadar rızık, mal, mülk verilmiştir. İnsana düşen vazifelerden biri de sahip olduklarına şükretmektir. Dünyada sahip olunan hiçbir şey kalıcı değildir. Kalıcı olan gerçek dünya olan ahiret için işlenen amellerdir. Muhibbî de bir padişah olarak dünya malından fazlasıyla nasiplenmiştir. Yazdıklarından anlaşıldığı üzere bu dünyada sahip olduklarının geçici olduğunun bilincindedir. Beytinden taç ve taht yerine Allah'a kul olmayı tercih ettiği görülmektedir.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā gönlüm gözüm (2310/4)

Dünyalık her şeyden makamdan, mevkiden, süsten, görüşten uzaklaşmanın simgesi olan ihrama büründüğünü ve sevgilisinin huzuruna çıktığını söyler.

Geydüm iḥrāmı ḥarį̇m-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam (2147/2)

[27] Saadet Çağatay, *"Kutadgu Bilig'de Odgurmış'ın Kişiliği",* Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, C.15 (1967), s. 42.

1.2.7. Dünyanın Güzelliklerine Aldanılmamalıdır

Dünya hayatı insanların nefislerinin hoşuna gidecek türlü güzelliklerle doludur. İnsan ise dünyaya nefsi ile mücadele için gönderilmiştir. Her ne kadar zor gelse de bu güzelliklere aldanılmamalı ve gerçek, kalıcı olmadığının farkında olarak yaşanılmalıdır.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından bahārından (2456/4)

Göze güzel görünen her dünya güzelliğinin arkasında mutlaka bir çirkinlik vardır.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin (2412/5)

1.2.8. Kişi İhtiyacından Fazlası İstememeli, Kanaatkâr Olunmalıdır

Tasavvufta "bir lokma, bir hırka anlayışı" vardır. Dünyadan uzaklaşma, mala, mülke meyletmeme, dünyevi hırslardan uzaklaşma anlayışıdır. Bu anlayış fakir bir hayatı seçmek anlamına gelmez. Zenginlik biz insanlar için ihtiyacından fazla olanı, ihtiyacı olana dağıtmak için verilmiştir. Kişi dünyada ne kadar bu anlayışla, sahip olduklarından fedakârlık yaparsa, ahirette o kadar manevi kazancın olacağına inanılır. İnsan nefsi az ile yetinmekte çok zorlanır. Çünkü nefsin arzuları, hırsları vardır ve hep daha fazlasına sahip olmak ister.

Muhibbî, şiirinden de anlaşıldığı üzere kendini bu hırslardan uzak tuttuğunu veya tutmak istediğini söyler, sahip olduklarının dünyaya ait olduğunu, bir hırka bir lokmanın yeterli olacağını kendine hatırlatır.

Çünki bu dünyā metāʿıdur ḳamuʿ ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel (2021/6)

1.2.9. Ömür Boşa Harcanmamalıdır

Zaman insanoğluna verilmiş en büyük nimettir. Dünyada telafisi olmayan tek şey zamandır. Hz Muhammed: "İki nimet vardır ki insanların çoğu onları değerlendirme hususunda aldanmıştır: Sağlık ve boş zaman.[28]" ," İnsanların kıymetini bilmediği iki nimet vardır: sıhhat ve zaman" buyurmuştur ve insanlara kıyamet günü ömürlerini nasıl harcadığı ile ilgili soru sorulacağını da bildirmiştir. Muhibbî de beytinde zamanın hızlı geçtiğini boşa harcanmaması gerektiği konusunda uyarıda bulunmaktadır. Boşa geçirilen ömrün ziyan olduğunu söyler.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Ẕira ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl (2037/2)

1.2.10. Her Durumda Ahlaklı Olunmalıdır

Kişi hükümdar, köle ya da bütün dünyanın sahibi olabilir ama asıl sahip olması gereken şey güzel ahlaktır.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol (2050/1)

1.2.11. Allah'ın Affediciliğine Sığınılmalıdır

Hz. Muhammed, "Merhametliler (var ya!). Rahman, işte onlara merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökyüzündeki(ler) de size merhamet etsin."[29] buyurmuştur. Muhibbî de beytinde Allah'ın merhametini kazanmanın yolunun yardıma muhtaçlara yardım etmekten geçtiğini söylemektedir. Beyiti hem bir kul olarak hem de bir padişah olarak, yardıma

[28] T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, "Hadislerle İslam "Hadislerin Yorumu", 4.b. , İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020, s.439.
[29] Ebû Dâvûd, "Edeb", 58;
Tirmizî, "Birr", 16.

muhtaç insanlara karşı da nasıl davranması gerektiği konusunda kendisini ve insanlara uyarı niteliğindedir.

Görüp alçaḳlaruñ ḥālin elin tut ḳaldur ayaḳdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥi̱m-i derdmendān ol (2050/2)

1.2.12. Sözüne Sadık Olunmalıdır, Sözünde Dürüst Olunmalıdır

"Ey iman edenler! Allah'tan sakının ve doğru söz söyleyin. Ta ki Allah sizi güzel işlere muvaffak etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah ve Resulüne itaat ederse, büyük bir kurtuluşa ermiştir.[30]" ayetinde de açıkça anlatıldığı gibi söze yalan karıştırılmaması gerektiği, bunun insana zarar vereceği açıkça söylenmiştir. Muhibbî de beytinde bu konuda açıkça uyarıda bulunmaktadır. Doğru sözlü olunmasını, verdiği sözden dönen kişilerden olunmamasını öğütler.

Ṣādıḳ ol ḳāvlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim ki̱zb olsa āḫir olısardur ol ẕeli̱l (2037/2)

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿni̱ gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol (2047/1)

1.2.13. Eziyet ile Karşılaşsan da Sen İyilikle Karşılık Ver

Beyitte, yapılan eziyete, kötülüğe ne olursa olsun sabredip iyilikle karşılık vermek gerektiği tavsiye edilmiştir. Bunun sebebi hem Kuran'da da emredildiği[31] gibi karşıdaki kişideki iyiliği ortaya çıkarabilme ihtimalidir hem de olgun insanın, akıllı bir sultanın göstermesi gereken davranış budur.

[30] Ahzâb, 33/70.
[31] Fussılet 24/34-35.

Uralar ger saña tişe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ḳo bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol (2050/1)

1.2.14. Kibir ve Riyadan Uzak Durulmalıdır

Kibir, insanın en büyük düşmanlarındandır. Şeytanın sonsuza kadar cehenneme mahkûm edilme sebebi olan kibir, insan kalbini kirletir. Riya ise İslami bir terim olarak bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılmasıdır, münafıklıktır. Riyakâr insanlar hem dinî olarak hem de toplumsal olarak sevilmeyen, güvenilmeyen ve tehlikeli insanlardır. Muhibbi beytinde riyakâr olmadığı için şükretmektedir.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve lḳin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm (2059/1)

Temiz kalpli olabilmek için kalpteki kin ve düşmanlıktan kurtulmak gerektiğini söyler.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtulup ġam pūtesinde ḳāl olam (2309/4)

1.2.15. Kerem Sahibi İnsan Olmanın Yolu Affedici Olmaktan Geçer

Affetmek ile ilgili birçok ayet ve hadis vardır. Bu konu İslam dininde çok önemsenmiştir. Allah'ın kerem sahiplerinin en yücesi olarak en affedici olan olduğu her zaman vurgulanır. İnsanlara affedici olmaları konusunda birçok öğüt verilmiştir. Affetmek aynı zamanda insanları manevi bir yükten de kurtarmaktadır.

Muhibbî, herkesin affedici olamayacağını, bunun sadece kerem sahibi insanların taşıyabileceği bir özellik olduğu belirtilmiştir.

Ne ḳadar görse ṣuçı ʿafv eyler
Ḥadd-i z̲ātında olsa kime ker̲im (2073/4)

1.2.16. Gıybetten Uzak Durulmalıdır

Gıybet etmek yani başkası hakkında onun izni olmadan konuşmak, iftira etmek büyük günahlardandır. Tirmizî'nin naklettiği hadis-i şerifte Hz. Peygamber "Susan kurtuldu." buyurmuştur. [32] Beyitlerde, sosyal yaşamda da ilişkileri bozabilecek bu davranıştan uzak durulması gerektiği öğütlenir. İnsanların başına gelecek her şeyin herke dil uzatmaktan kaynaklandığını söyler.

Muḥibb̲i kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye ṣaġ u solundan hem (2145/5)

Bir başka hadiste de gıybet etmenin kişinin ölmüş kardeşinin etini yemesi gibi olduğu söylenmiştir. Muhibbî de beytinde bu hadise telmihte bulunmuştur.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir ḳardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın c̲ife vü murdār etin (2437/4)

1.2.17. Dünyanın Pisliğinden Temizlenmek İçin Allah'a Sığınmak Gereklidir

İnsan zorlukların, kötülüklerin, hilenin bulunduğu dünyada tek başına değildir. Yaratıcı kullarına her türlü zorluktan kurtulmak, kötülükten arınmak için yol göstermiştir. Bunların en önemlisi Allah'a sığınmaktır. Allah'a sığınmak insanı yalnızlık hissinden kurtarır.

Muhibbî beytinde dünyanın pisliğine bulaşmadan temiz kalabilmesini Allah'a sığınmasına bağlamaktadır.

[32] Tirmizî, " Kıyamet", 50.

Mülevveŝ itmedüm dehrüñ baṣup pā ḳāẕūrātına
Ṣıġındum ḥamd-i bi̯-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam (2210/4)

1.2.18. İyilerle Arkadaşlık Yapıp İnsanlara İyilik Yapılmalıdır

Hz. Muhammed: "Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz, kiminle dostluk kuracağına dikkat etsin." [33] buyurmuştur. Muhibbî de iyi insanlarla olunmasını, onlar gibi başkalarına iyilik edilmesi gerektiğini nasihat etmiştir.

Dünyada kimle arkadaşlık edersen ona benzersin, onunla anılırsın konulu birçok özlü söz söylenir. Muhibbî uyarı niteliğinde iyilerle birlikte olunmasını, kötülere bile iyilik yapılması gerektiğini öğütler.

Eyülerden eylik ögren sende ġayra eylik it
Bu meŝeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm (2178/2)

Din büyükleri tarafından da Allah'ın anıldığı yerlerde bulunmanın, Allah'ı anan kişilerle, Allah dostları ile birlikte zaman geçirilmesinin insan için faydalı olacağı söylenmiştir. Ruhu sıkılanların, kalbine huzursuzluk gelenlerin, Allah'ın anıldığı yerlerde bulunarak şifa bulmaları tavsiye edilir. Muhibbî de beytinde dünyada huzuru bulmanın yolunun arif insanlarla birlikte zaman geçirmek olduğunu söyler.

Ârif insanlar diye kastedilen kişilerin şairler olması da muhtemeldir. Bilindiği üzere Muhibbî şiire çok önem verir. Hatta şiirin ruhunu dinlendirdiğini söyler.

İy göñül bulmaḳ dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin (2448/1)

[33] Ebu Davud, "Edeb" 19.
Tirmizi, "Zühd" 45.

1.2.19. Asıl Hayat Olan Ahiret İçin Çalışılmalıdır

Kişi ahiret için hazırlığını bu dünyada çalışarak yapar. Bu dünyada yapılan ibadetlerin, iyiliklerin, yardımların hepsi ahiret için, öldükten sonrası için yapılan hazırlıktır. Dünyada sahip olunan her şeyin geçici olduğunu bilen biri yatırımını öldükten sonrası için yapar. Bir padişah olarak birçok dünya malına sahip Muhibbî hem kendisine hem de insanlara bunların geçici olduğunu asıl, ahiret için çalışılması gerektiğini öğütler.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime ṣaḳın dünyede vardur ʿimāretüm (2244)

1.2.20. Gaflet Uykusundan Uyanmak Gerekir

Gaflet[34] kelime anlamı olarak çevresinde olanları fark edememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basiretsizlik, aymazlık, gafillik, İslami terim olarak ise Hak'tan habersizlik, kalbin Hak'tan gafil olması, O'nun zikrinden mahrum kalması demektir. Din büyükleri en tehlikeli hastalığın ve uykunun gaflet uykusu olduğunu söylerler. İnsanın varoluş gerçeğine varamaması, ömrünü derin bir uykuda gibi boşa harcamasını, dünyasına ve ahiretine yaptığı en büyük kötülük olarak görürler. Muhibbî de ömrün çok kısa olduğunu, ölümün ne zaman geleceğinin bilinmediğini bu yüzden bir an önce gaflet uykusundan uyanılması gerektiğini söyler.

Bilmez kişi irteye çıḳar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm (2244/7)

1.2.21. Sükût Etmek İnsanı Yüceltir

"Söz gümüşse sükût altındır. "atasözünde, Mevlana Hazretlerinin: "Güzellik dilin altında gizlidir. Sükût, incelik, edep ve zarafet insanı her gittiği yerde sultan yapar." sözünde

[34] Kubbealtı Lügati, "gaflet."(03.09.2019)

olduğu gibi susmak insanı yüceltir. Herhangi bir durumda, maruz kalınan haksızlıkta, çekilen ıstırapta sahip olunan dertte de susmak çaresiz kalındığı için değildir. Böyle davranması kişinin sabır ehli, yüce gönüllü olduğunu gösterir.

Muhibbî de beytinde bazı şeylere susmasının onun yüceliğinden, manevi makamının büyüklüğünden olduğunu dile getirir.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Ṭurdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm (2158/4)

2. BÖLÜM

MUHİBBÎ DİVANINDA KALIP İFADELER VE AHENK UNSURLARI

2.1. AYETLER

2.1.1. Duha Suresi

Duha suresi Kur'an-ı Kerim'in doksan üçüncü suredir. Kuşluk vakti anlamına gelmektedir. Duha suresi," İslam güneşinin yükselişini sembolize eden kuşluk vaktiyle küfür ve şirk döneminin, bitmeye yüz tutmuş karanlık bir geceyi andıran haline yeminle başlar."

Muhibbî şiirinde sevgilinin karanlık saçlarının arasından görünen yüzünü, güneşin en parlak hali olan "duhâ"ya benzetmiştir.[35]

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm (2215/4)

[35] Bkz. Ümran Ay, *"Divan Şiirinde Güneşin Sevgili Tipine Yansıması Hakkında Bir Değerlendirme"* İstanbul: Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.2 (2009), s.128.

2.1.2. Leyl Suresi

Kur'an-ı Kerim'in doksan ikinci suresidir. Leyl " gece " demektir. Leyl suresi, geceyi, açılıp parladığı zaman gündüzü yaratana yemin ile başlar.[36] Şair sevgilisinin gece rengi saçını "leyl" e benzetmiştir.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum (2195/8)

2.1.3. Nur Suresi

Nur suresi 35. ayet "nur ayeti olarak" geçmektedir. Ayetin meali şu şekildedir : "Allah, göklerin ve yerin, nurunu verendir. O'nun nurunun misali bir hücre içindeki kuvvetli bir lamba gibidir. O lamba bir cam içindedir. O cam sanki inciden bir yıldızdır ki güneşin doğduğu yere de battığı yere de nispeti olmayan mübarek bir ağaçtan, zeytinden yakılır. Zeytinin parlak yağı kendisine bir ateş değmese bile ışık verir. Bu da nur üzerine nurdur. Allah dilediği kimseyi nuruna kavuşturur."[37] Bu ayette parlak bir zeytinden bahsedilmektedir.

Şairin, beytinde sevgilinin güzelliği ile Nur ayeti arasında benzerlik kurması da sevgilinin her daim parlayan zeytin rengi gözlere ve parlak yüze sahip olmasındandır. Sevgilinin yüzüne bakmak gönül ehli kimselere Nur ayetini hatırlatmıştır.

Ehl-i diller baḳdılar cānā cemālüñde senüñ
Oḳıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin (2438/2)

[36] Bkz. Hasan Tahsin Feyizli, Feyzü'l Furkân, 14.b, İstanbul: Server Yayınları, 2019, s.595.
[37] Hasan Tahsin Feyizli, Feyzü'l Furkân, 14.b, İstanbul: Server Yayınları, 2019, s.353.

2.1.4. Rahman Suresi

Rahman suresi Kur'an'ın elli beşinci suresidir. Surenin tamamında Allah'ın rahmetinden bahsedilir.[38] Muhibbî iktibas yaparak şiirinde Rahman suresinin 41. ayetine yer vermiştir.[39] Ayette günahkârların, saçlarından ve yüzlerinden tanınacağı ifade edilmiştir.

Muhibbî de kendisini günahkâr sayarak sevgilisinin kendisini bu şekilde tanıdığını söylemektedir.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimi̱ne bi̱-si̱māhum (2134/1)

2.2. YEMİN İFADELERİ

Yemin, "Tanrı'yı veya kutsal bilinen bir kişiyi, bir şeyi tanık göstererek bir olayı doğrulama, kasem." demektir. [40]

Hz. Peygamber de yemin ile ilgili şöyle buyurmuştur: "Allah Teâlâ, size babalarınız üzerine yemin etmeyi yasaklamaktadır. Yemin edecek kimse, ya Allah adına yemin etsin ya da sussun."[41] Yemin hususu İslamiyet'ten sonra dikkat edilmesi gereken bir konu olmuştur. Boş yere yemin edilmesi sakıncalı görülmüş, yemin etmenin ve yemin bozmanın hükümleri anlatılmıştır. Yemin etmeyi alışkanlık haline getirmiş kişilere bu alışkanlıklarının bırakılması söylenmiştir. [42] Muhibbî'nin beyitlerine bakıldığında "Allah" lafzını kullanarak yemin ettiği görülmektedir. Daha çok "Vallah, Merve hakkı için, muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün" gibi ifadelere rastlanmaktadır. Genel olarak İslam dini üzerinde olduğuna, kıblesinin Kâbe olduğuna yemin etmektedir.

---

[38] Kubbealtı Lügati, "Rahman", (27.09.2020)
[39] Bkz. Tahsin Feyizli, a.g.e. ,s.532.
[40]Güncel Sözlük, "yemin", (27.09.2020).
[41]Ebu Davud, "Eyman 5", (3250);
Tirmizi," Eyman 8", (1534);
Nesai," Eyman 5", (7, 4, 5).
[42]Bkz. Ertuğrul Boynukalın, "Yemin", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2013, C.43, ss.417-420, (27.09.2020).

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nı̱lʾe döndi gözlerüm
Gönlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum aġladum (2345/4)

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yana ḳıblem
Yoluñda ṭoġrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm ḳıblem (2362/1)

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣı̱b itse Ḫudā ḳıblem (2362/4)

2.3. DUA- BEDDUA İFADELERİ

Hz. Peygamber dua ile ilgili olarak, "Dua, ibadetin ta kendisidir."[43] buyurmuştur. "Dinlerde dua muhteva, şekil ve anlatım biçimine göre bazı türlere ayrılır. Asıl ve en yaygın olanı yalvarıp yakarmadır. Bu tür duada insan bir kötülükten kurtulmayı veya bir iyiliğe kavuşmayı diler. Diğer bir tür de şükür ve hamdetmedir. Kabul ettiği bir dilek ve istekten dolayı Tanrı'yı üstün vasıflarını sayarak yüceltmektir. Şükür ve hamd genelde yalvarış duasının başında yer alır."[44] Muhibbî şükür ve hamd ifadesi olarak "Hamdülillah, bi-ḥamdiʾllāh " gibi ifadeler kullanır.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları ṣatun almalı degül (2039/5)

Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum
Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur malum (2162/2)

Uzak olmak istediği veya korktuğu şeyler için, "Haşalillah" , yalvarma yakarma duası içinde "Hasbetenlillah" sözcüklerini kullanmıştır.

[43] T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı , "Hadislerle İslam "Hadislerin Yorumu", 4.b., C.2 İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020, s.49.
[44] Osman Cilacı, "Dua", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, C.9, ss.536-537, (27.09.2020).

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbiʿnüñ murādı bu-durur senden hemin (2410/5)

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil (2027/4)

Beddua, Farsça'da "kötü" anlamına gelen bed ile Arapça'da "dileme, isteme" gibi anlamlara gelen dua kelimelerinden oluşmuş bir bileşik isimdir.[45] Halk arasında "ah etmek" olarak da söylenir. En çok mazlumun bedduasının tutacağı yönünde hadisler olsa da beddua etmemek gerektiği tavsiye edilmiştir.[46] Muhibbî de beytinde gönlü yanandan yani eziyet görüp, cefa çekenin bedduası tutar, bedduasının ateşi âlemi yakar diye ah etmekten korktuğunu söyler.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda ḳorḳaram āh itmege
ʿĀlemi oda yaḳup ḫākini berbād eyleyem (2136/4)

Muhibbî sevgilisinin güzelliğini yüceltmek için saneme "taş ola" diye beddua eder. Ferhat'ında aşktaki üstünlüğünü küçümseyerek "Hangi taş sertse başın ona değsin" diyerek beddua niteliğinde ifadeler kullanmıştır.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḫüsn ide ṣanem (2130/3)

Ḳanḳı ṭaş ḳatıysa başın aña döğsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam (2152/2)

Beddua konusunda, "İslam âlimleri, Müslümanların olur olmaz sebeplerle birbirleri aleyhine beddua etmelerinin İslam ahlakıyla uyuşmayacağına dikkat çekmişlerdir. Bilhassa

[45] Mustafa Çağrıcı, "Beduua", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2013, C.43, ss.297-298, (27.09.2020).
[46] Çağrıcı, a.g.m., ss.297-298, (27.09.2020).

mutasavvıf ahlakçılar bedduanın tasavvufî edeple bağdaşmadığını belirtirler. Nitekim Gazzâlî tevekkül ehlinin uyması gereken kuralları sıralarken bunlardan birinin de malı çalınan kimsenin hırsıza beddua etmekten kaçınması olduğunu, eğer beddua ederse tevekkülünün bâtıl olacağını kaydettikten sonra zahit ve mutasavvıfların zalime beddua etmek yerine ona acıdıklarını, ıslah olması için dua ettiklerini anlatan rivayetler aktarır."[47] Muhibbî de beytinde beddua etmenin günah olduğunu bilmeden bu günaha girdiğini söylemektedir.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm (2155/3)

2.4. ATASÖZLERİ-ÖZLÜ SÖZLER-DEYİMLER

2.4.1. Atasözleri

2.4.1.1. Aslanlar gelince, çakallar dağılır

Aslan, cesaretli insanları, şiirimizde aşkında cesur, sadık, özü sözü bir âşık için kullanılmıştır.[48] Çakal ise kurnazlığı, hilebazlığı, yalancılığı[49] temsil eder. Şiirde güvenilmeyen, hilekâr aşığın sevmediği rakip için kullanılır. Atasözü de cesur, yiğit kişi bir ortama girince korkak, hilekâr insanlar sesini çıkartmaz oradan uzaklaşır anlamına gelmektedir.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim **şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal** (2052/4)

2.4.1.2. Aşk başta karar etse akıl baştan firar eder

Leyla ile Mecnun divan şiirinin meşhur mesnevilerinin kahramanlarındandır. Âşıklar kendini Mecnun'un yerine koyar. Mecnun'un en önemli özelliği de aşkından aklını kaybetmesi

[47] a.g.m. , ss. 297-298.
[48] Emel Nalçacıgil Çopur," Divan Şiirinde Aslan Metaforu", Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi (2020), S.18, s. 289.
[49] Güncel sözlük, "çakal" (27.11.2020).

ve bu yüzden "Mecnun" ismini almasıdır. Muhibbî beytinde bu hikâyeye gönderme yaparak aşk gelince aklın gittiğini söyler.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam (2104/6)

2.4.1.3. Dertsiz kul olmaz

Dünyanın bir imtihan yeri olduğu birçok hadis ve ayetle desteklenmiştir.[50] Divan şairlerinin bir parçası olan tasavvufta da mürşit olgunlaşabilmesi için birçok sıkıntı çeker. Bu anlayışta yetişten Muhibbî de şiirinde dünyada sıkıntı çekmeyen kimsenin olmadığını söylemektedir.

Ḳayġu çekmez insan olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġām bārını kim çekmeye anı cibāl (2002/2)

2.4.1.4. Dikensiz gül olmaz

Güzel şeylerin etrafında genellikle çirkinlikler bulunur. Bu da o güzelliğe ulaşmayı kıymetli kılar. Şiirde de bu tezat durum genelde gül ve dikenle açıklanır. Gül ağacı dikenli bir ağaçtır. Şiirde gül sevgili, diken ise rakiptir. Şair bu benzetmeyi şiirinde bir atasözüyle kullanır.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm (2272/3)

[50] El-Bakara, 49/155, 141/ 163.

2.4.1.5. Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi

Kader inancında insanın başına gelen iyi ya da kötü her durumun Allah'tan geldiğine inanılır.[51] Muhibbî de beytinde gökten gelen her şeyin yerin kabul etmesi ile benzetme işilkisi kurarak Allah'tan gelen her şeyi kabul ettiğini dile getirir.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemi̱n (2447/2)

2.4.1.6. Gülü seven dikenine katlanır

Güzele ulaşmaya çalışan kişi ona giden yolda başına gelen zorluklara katlanmalıdır.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına baḳup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem (2279/1)

2.4.1.7. Kişinin başına ne gelirse dilinden gelir

İnsana iki kulak, bir ağızın çok dinleyip az söylemek için verildiği söylenir. Kişi söylediği her şeyden sorumludur. Şiirde düşünerek konuşma, her şeyi söylememe, özellikle aşkını, sevgilisinin özelliklerini, güzelliğini âşikâr etmeme ilgili uyarı yapılmıştır. Ayrıca dil kelimesinin diğer anlamı olan gönül ile de benzetmeleri yapılmıştır. Aşığın başına her iki anlamda da kullanılan "dil" birçok musibet getirir.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıḳarur żāyiʿ itmez illā dil (2033/4)

[51] Bkz. Pala, a.g.e., s.260.

Muḥibbį kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye ṣaġ u solundan hem (2145/5)

2.4.1.8. Ne ekersen onu biçersin

Kişi nasıl davranırsa o şekilde karşılık görür manasına gelen "Ne ekersen onu biçersin." atasözüne Muhibbî beytinde âşığın gözyaşlarını ektiği yerde gam ve keder biçmesiyle benzetme ilişkisi kurarak yer verir.

Ekdüm zemi̱n-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum (2154/5)

2.4.1.9. Sabreden derviş, muradına ermiş

Sabır, "Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felâket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikâyet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme[52] "anlamına gelir. Sabretmek insanlara öğütlenmiş, sabredilen konuda mutlaka bir sonuç alınacağı söylenmiştir. Muhibbî de beytinde sabredenin sonunda isteğine kavuşacağını söyler.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem (2253/2)

2.4.1.10. Üzüm üzüme baka baka kararır

Kişi kiminle dost, arkadaş olur, kiminle çok vakit geçirirse bir süre sonra huyunun, davranışlarının o kişiye benzeyeceği söylenir. Muhibbî de bu atasözünü rakibe iyi insan olmayı öğretme yolunda örnek olmayı öğütlerken kullanır.

[52] Kubbealtı Lügati, "sabır" (27.11.2020).

Eyülerden eylik ögren sende ġayra eylik it
Bu meŝeldür ḳararur üzüme beñzer çün üzüm (2178/2)

2.4.2. Özlü Sözler

2.4.2.1. Aşığa arzu, amaç gerekli değildir

Divan şiirinde âşık için önemli olan sevgiliye duyulan bağlılıktır. Onlar sevgiliye karşı sahip oldukları aşkı sever. Tasavvufta da sahip olunmak istenen aşk ilahi aşk olduğundan Allah'tan gelen her şeyi kabul etmek gerekir. Sadece Allah'ın sevgisi yeterlidir. Muhibbî de bu durumu her iki şekildede olabilecek aşkının muhatabı için beytinde dile getirmiştir.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām (2283/6)

2.4.2.2. Az olan her zaman kıymetlidir

Miktarca az olan şeyler kıymetlidir. Nadir bulunacağı için insanlar onlara daha fazla değer verir, özen gösterir. Muhibbî az olanın kıymetli olduğunu gül üzerinden anlatmıştır. Gül mevsimi bir aylık bir süreçtir. Şair bu sebeple ona rağbet edildiğini söyler.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül (2014/6)

2.4.2.3. Bin kez ölmek beklemekten iyidir

Şair sevgiye kavuşmayı beklemenin ölümden beter olduğunu dile getirmiştir.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm (2273/3)

2.4.2.4. Dünyada her şey inşan içindir

İnsan her ne kadar başına gelecekleri kontrol etmeye çalışsa da kendisi için planlananı yaşar. Bu durumu da kabullenmek zorunda kalır. Muhibbî de dünyada olabilecek iyi kötü her şeyin insan için olduğunu dile getirir.

Muḥibbį derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından (2480/ 5)

2.4.2.5. Mutluluğun arkasından keder gelir

Gecenin ardından gündüz, gündüzün ardından gecenin gelmesi gibi ne keder ve sıkıntılar sonsuza kadar sürer ne de mutluluklar ve sevinçler sürekli kalıcıdır. Bunların bir arada bulunması yaşamdaki dengeyi sağlamaktadır. Muhibbî beyitte sevgilinin hem mutluluk verici hem de eziyet edici yönlerini vurgulayarak kederin ve sevincin bir arada bulunduğunu ifade etmektedir.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem (2239/1)

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem (2399/1)

2.4.2.6. Tanrı selamı almamak doğru değildir

Selamlaşmak Müslümanlarca çok önemsenen bir konudur. İslam dininde selam vermek sünnet, almak farz sayılmıştır. Ayrıca selam vermek karşındakini gördüğü için mutlu olduğunu ifade eden insanlar arasındaki kaynaşmayı artıran bir davranıştır. Bu sebeple insanların birbirlerine çıkarsızca verdikleri selama "Tanrı selamı" denilmiştir. Selam verilmemesi ve verilen selamın alınmaması ayıp sayılmıştır. Muhibbî de beytinde konu ile ilgili olarak sevgiliye âşığın selamını almadığı için sitem etmiştir.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül (2015/2)

2.4.3. Deyimler

acı yaş dök-	ʿāsker çek-	baġrunı kebāb id-
ad eyle- / id-	āşikār ḳıl-	baġruñı biryan eyle-
ādemi̱ başdan çıḳar-	āşinā ol-	baġruñı daġla-
aġına düş-	ʿāteş-i ʿışḳ ile yan-	baġruñı del-
aġız aç-	ʿāteş-i ʿışḳa düş-	baġruñı yak-
āh çek-	āvāre eyle-	baḫş eyle-
āh id-/ it- eyle- ḳıl-	āvāre ol-	baḫt-ı yāver git-
āh u afġān (feryād) id-/ eyle-	āvāze sal-	baş açuḳ yalın ayaḳ
āh u zār it-	ayaġa düş-	baş açup el ḳaldur-
ʿahd ü peymān eyle-	ayaġına baş koy-	baş u cān terk eyle- / terkin ur-
āhunı al-	ayaġına düş-	baş ucına gel-
ʿaḳl başdan git-	ayaġına yüz sür-	baş ur-
ʿaḳl u dil git-	ayaḳdan düş-	baş vir-
ʿaḳl u fikr ḳalma-	ʿayān eyle-/ it-/ ḳıl-	başa gel-
ʿaḳl u ḥūş ḳalma-	ʿayb ol-	başa ilt-
ʿaḳlu git-	ayru düş-	başdan aş-
ʿaḳlu ḥayret al-	āzād eyle- / ḳıl-	başdan çık-
ʿaḳlu ḳalma-	ʿazm eyle-	başu göklere ir-
ʿaḳluñı deng eyle-	bāda vir-	başu ḳayna-
ʿāleme rüsvā eyle-	bāġa var-	başuna ṣultan (buyruḳ)
ʿālemi yile vir-	bağır yağı yan-	başuna tāc it-
alnuna raḳam ḳıl-	bağrı büryān ol-	başunı ayağının altına ḳo-
ʿar id-	bağru delik	belā çek-
ārām eyle- it-	bağru delin-	belā et-

ʿarż eyle- /id-	bağru ḫūn ol-	belā ṣaḥrāsına düş-
ʿarż-ı cemāl eyle-	bağru ḳana dön-	belā üzre belā ol-
ʿarż-ı ḥāl it-	cān bul-	cānu cismine sığmama-
beli iki bükil-	cān feda ḳıl-	cānu çıḳ-
bend eyle-/it-	cān ile sev-	cān u dili feda it-
bend ol-	cān ḳulaġuna taḳ-	cānu yan-
berbād eyle-/ it-	cān lebe gel-	cānuñdan bi̱-ār ol-
berbād ol-	cān pervāz eyle-	cānuñdan eyle-
berre düş-	cān terkin ur-	cānuñdan uṣan-
beyābāna düş-	cān u başuñı tuḥfe id-	cānuñı al-
bîdār ol-	cān u dil elden git-	cānuñı baḫşet-
bi̱-ḫaber ol-	cān u dil ṭutuş-	cānuñı feda ḳıl-
bi̱-ḫod ol-	cān u dil vir-	cānuñı ḳurbān it-
bil bağla-	cān u dili bağla-	cānuñı tuḥfe getür-
bilü bükil-	cān u göñülden sev-	cānuñı vir-
biñ derde esi̱r eyle-	cān u ser terkin ḳıl-	cefā çek-
biñ pāre eyle -	can vir-	cefā çek-
bir nefeslik canu ḳal-	cāna ḳıy-	cevr ü cefā gör-
bir ayaḳ üstüne dur-	cān vir -(canlandırmak)	cefā it- /ḳıl-
bir derdü on eyle-	cān yaḳ-	cefāya uġra-
bir iken derdü biñ it-	cān yan-	cevr ü cefā çek-
bi̱rūn it-	cāna bağla-	cevr ü cefā eyle- / it-
biryān ol-	cāndan bi̱-zār ol-	cevr ü sitem it-
boynuña al-	cānı baḫşet-	ciger ḫūn ol-
boynuñı bend eyle-	cānı ḳurbān eyle-	ciger ḫūnıñ dök-
būse al-	cānı-şiri̱ni yaḳ-	ciger yagın yaḳ-
būse vir-	cānı terk eyle-	cihānı dūd it-
bülbül gibi nālān it-	cānı tesli̱m eyle-	çāk-i giri̱bān eyle-
cān al-	cān-ıla ḳurbān ol-	çāk id- /it
cān at-	canu aġzuña gel-	çāre bul-
cān bağla-	dil uzat-	el üzre tut-
çāre ol-	dil ü cān bağla-	el vir-
çāresüz ḳal-	dil ü cān bağla-	elden dāmen ḳoma-
çeşmünü aç-	dil ü cān yaḳ-	elden ele gezdür-
dād id-/ it-/eyle-	dil ü cāñ yan-	elden git-
dāġ ur-	dil vir-	elden ḳo-
dāġ yaḳ-	dil yıḳ-	ele al-
defʿ eyle-/ ḳıl-	dilden āh çek-	ele gir-
deftere sığma-	dilini aç-	fāş ol-
derāğuş eyle-	dillere destān ol-	fāyide id-
derd çek-	dilü ḫōş eyle-	fehm id-
derde düş-	dilüñe ḳudret ḳalma-	feleği dön-
derdlüye dermān eyle- id-	di̱vāne ol-	ferāġat eyle-
derdü bir iken on eyle-	dūr ol-	ferāmūş eyle-/ it-
derdüñe dermān ol-	dü-ni̱m eyle-	fermān ol-
dermān id-	dür ü si̱m dök-	fevt it-
destān ol-	eceli gel-	fiġān eyle-
derviş ol-	edā it-	fikr-i ḥuld it-

devā bul-	efġān eyle-	firak çek-
devā gör-	efzūn id-	furṣatı fevt it-
deva it-	el çek-	ġam çek-
devlet er vir-	el sal-	ġam yime-
devlete iriş-	el sun-	ġamuñ bārını ur-
devr it-	el ur-	ġāret it-
dı̱de çehār ol-	el uzat-	ġarḳ eyle-/ id-
dı̱de ḳan aġla-	elem çek-	ġarḳ ol-
dı̱deden dem gel-	elin tut ḳaldur ayaḳdan	ġarḳa vir-
dı̱deden ḫūn-ı ciger ak-	elü eriş-	ġarḳ-ı ḫūn ol-
dil āteşini teskı̱n it-	elü erme-	ġaẕāb it-
dil bağla-	elü ir-	germ ol-
dil düşür-	elün dut-	geşt eyle-/ it/ ḳıl-
dil giriftār ol-	elünden bu gel-	ġıybet it-
dil mecnūnā dön-	elüñden zehr (olsa) iç-	giceyi güne ḳat-
dilden bağlan-	em it-	girev it-
dili ḫoş eyle- / it-	emr ḳıl- / it-	giriftār it-
dili kebāb eyle-	esen ol-	giriftār ol-
dili raḥat id-	eŝer eyle-/ it-	göklere ir-
dili virān id-	eşigine yüz sür-	göñli şikest it-
dili şād eyle-	eşki baḥr eyle-	göñlüni yap-
dili yan-	fāl eyle-	göñlü düş-
dilim dilim eyle- / it-	fāş eyle-/ it-	gönlü riyādan pāk ol-
göñlüñi perişān eyle-	gün gibi āyān ol-	ḫayat bul-
göñlüñi ṣad pāre ḳıl-	gün gibi ẕāhir ol-	ḥayrān ol-
göñlüñi şād eyle-	gün yüzü görme-	ḥayret al-
göñlüñi teng eyle-	gün yüzü gösterme-	ḥayretde ḳo-
göñül meyl it-	günah it-	ḫazān ol-
göñül vir-	ḫ∨āb yüzi görme-	ḥaẕer eyle-
göñül yap-	ḫaber vir-	helak eyle-
göz aç-	ḫ∨āb-ı ġaflet yum-	hem-dem ol-
göz ucıyla naẕar ḳıl-	ḫācil ol-	hem-nefes ol-
Gözyaşı aḳıd-/ dök-	ḥadden aş-	hevā-yı nefse uy-
Gözyaşı ḫūna dön-	ḥadden geç-	hezār pāre ol-
gözyaşı revān ol-	ḫāk ile yeksān eyle-	ḥicr yüki çek-
gözyaşını bārān eyle-	ḫāk ile yeksān ol-	ḥikāyet eyle-
gözyaşını cūlar eyle-	ḫāk it-	ḥimmet eyle-
gözyaşını su gibi aḳıt-	ḫāke düş-	ḫōr it-
göz yum-	ḫāk-i derı̱ne yüz sür-	ḫoş dil id-
gözden dem dök-	ḫāk-i pā ol-	ḫoş geç-
gözleri tol-	ḫāk-i pāya yüz sür-	ḫoş gör-
gözü çār ol-	ḫākir ol-	ḫūn aġla-
gözü ḳan dök-	ḫalel bul-	ḫūn dök-
gözü yaşlu yürek başlu	ḫalel gel-	ḫūn-ı dil it-
göz yaşu ḳana dön-	ḥalel vir-	ḫurūc it-
gözünden nem göñülden nem eksik olma-	ḫālüñi sor-	ḫuẕūra var-
gözüñü aç-	ḫarāb it / eyle-	hücum it-

gūşıña al-	ḫarāb ol-	ḥüsnüñ zekātını vir-
gūşıña alma-	ḥarām it-	ʿışḳ āteşi ile yaḳ-
gūşıña as-	ḫarc ḳıl-	ʿışk ateşi ile yaḳ-
gūşıña gir-	ḫāṣıl ol-	ʿışḳa dūş ol-
gūşıña mengūş eyşe-	ḫaṭıra getür-	ʿışḳa giriftār ol-
gümān it-	ḫaṭruñı sor-	ʿibret al-
ifşā-yı rāz it-	kendüyi ḳurban it-	mest eyle-
iḥsān eyle-	kerem ḳıl-	mest ol-
iltimas id-	ḳıymet ḳo-	mest ü ḫarāb ol-
imdād id-	ḳıl ü ḳāl it-	meşhūr ol-
inṡāf vir-	ḳirpügüñi cārup id-	mevc ur-
intiẓār çek-	ḳoynuña gir-	mihmān eyle-
ḳaddü bükil-	kūh u deşte düş-	miḥnet bārı çek-
ḳadem bas-	kul ol-	miḥnet çek-
ḳādir ol-	ḳulaġını bur-	miḥr ü vefā gör-
ḳadrin bil-	ḳurbān id-	minnet id-
ḳaleme al-	ḳurbān ol-	minnete geç-
ḳamet getür-	kül id-	misafir ol-
ḳan aġla-	kül ol-	muḫalefet ḳıl-
ḳan dök-	lāfa gel-	murāda ir-
ḳan ile āğışte ol-	lāyıḳ gör-	mübtelā ol-
ḳan revān ol-	lāyıḳ görme-	mümkin olma-
ḳana ġark it-	luṭf eyle- id-	mürdeye cān vir-
ḳanuña gir-	luṭf göster-	müsāʿid ol-
ḳañlu yaş dök-	maġrur ol-	müstehāk ol-
ḳānun id-	maḥrūm eyle- it-	müyesser ol-
ḳapuda köle ol-	maḥv ol-	nā-çār ol-
ḳapudan sürül-	mālum ol-	naḳd-i cān vir-
ḳarār tut-	māniʿ ol-	naḳş it- / ḳıl-
ḳarşu çık-	mecālü ḳalma-	nāle vü feryād it-
ḳarşu gel-	mecnūn ol-	nāle vü zār çek-
ḳasāvet çek-	mecnūna dön-	nām ḳo-
ḳasd-ı cān eyle-	meded eyle-	naṣīb it-
ḳaygu çek-	medyūn ol-	nā-tüvān eyle-
kelām it-	meftūn ol-	nesrīn ol-
kemāle ir-	melāmet ol-	oda yaḳ-
kemend eyle-	merdümlük it-	oyun oyna-
kendü ḳanuñda elini yu-	merḥabāsı ol-	ölüp diril-
kendüñi rüsvā eyle-	mesken eyle- / it-	ʿömri żāyiʿ eyle-
ʿömri żāyiʿ geçür-	reftāra gel-	sīneye dāġ yaḳ-
ʿömrümi ḫarc eyle-	reva ol-	sīneye elif çek-
özün ḳurbān id-	revān id-	sīneye yaralar aç-
özünü rüsvā eyle-	rişte-i cānuma baġla-	vādilere düş-
pādāş ol-	rūşen eyle-	raḳs ḳıl-
pāk eyle- / it-	rüsvā eyle-/ ḳıl-	rāz ḳıl-
pā-māl it- /ḳıl-	saba gibi geç-	tīġuñı ʿarşa as-
pāre ḳıl-	sabaha zinde çık-	timār eyle-
pāy bas-	ṣabır ḳalma-	ṭoprāḳ ol-

pāyān ol-	ṣabır ḳoma-	ṭulūʿ it-
pāyende ol-	ṣabru düken-	sı̱neyi çāk it-
pāyuña düş-	ṣabru git-	sı̱neyi del-
pāyuña yüz sür-	ṣād pāre ol-	taşa çal-
pāy-māl eyle-/ it-	ṣadra geç-	tār u mār it-
pāyuña gül dök-	ṣaf ṣaf ol-	sı̱neye yara ur-
pāyuña baş ḳoy-	ṣafā bul-	vird idin-
pend tut-	ṣaḥrālālara düş-	vuṣūl bul-
pendü gūş ḳıl-	sāye sal-	yād eyle- /it-
per ü bāl ol-	sekrān ol-	yādına gel-
pervāne ol-	ser ten cüdā ḳatʿa it-	yaġma id- / ḳıl-
pervāz ḳıl-	serden geç-	sı̱ne tutuş-
perverde ḳıl-	vefā um-	yüziñ göster-
ümmı̱d-vār ol-	ṭalāk vir-	ḫabbeye alma-
pı̱ç pı̱ç ol-	yok yire ḫarc eyle-	siper ḳıl-
pı̱şkeş çek-	yañup tutuş-	sitem çek-
rāhda ḳal-	vāḳıf ol-	söz ḳabūl etme-
rāhı bekle-	yaşu āb-ı revān it-	sözleri mengūş id-
raḥmet eyle-	yaşu bārān ol-	suya sal-
terk-i beden it-	yolda ser vir-	şefāat it-
pest it-	vı̱rān ol-	tāʿlı̱m id-
peyveste ol-	yañuna düş-	tamām eyle-
terk-i cān eyle-/ it-	yoldan çık-	yüzüni hāke sür-
terk-i diyar it-	yoldan çıkar-	yüzünü döndür-
ṭaş gedügin ḳoy-	yolıña cān u baş vir-	zaḥmete gir-
ṭaş ol-	yaş aḳıd-	żāyiʿ it-
ṭaş yaġdur-	yaş yirine ḳan aḳıd-	zebānu lāl ol-
terk-i ser eyle-	yaşu ḫūna dön-	zebūn ol-
türāb ol-	yile vir-	zencı̱re çek-
tesbih it-	yok idi vār eyle-	zikr-i nāʿim etmek
ṭatlu canuñdan uṣan-	ṭākat ḳalma-	zinde eyle-
rāżı ol-	ṭākatü tāk ol-	zı̱r ü zeber kıl-
tıraş it-	ṭaḳrı̱r eyle- / it- / ḳıl-	ziyāde ol-
üryān ol-	ṭālib ol-	
üstüne gel-	yolıña varuñı ḫarc eyle-	
vācip ol-	yollarıñı baġla-	
vaʿde ḳıl-	yoluña baş ḳo-	
şehr-i dil yıḳ-	yüzini ḫāke sür-	
şeref bul-	yüzüne gül-	
şerḥa şerḥa ḳıl-	sipāh çek-	
şermsār çek-	yok yire elem çek-	
şikār ir-	yoluña ḳurbān ol-	
şöhreti cihānı tut-	yoluñda göz yaşın aḳıt-	
ṭaga düş-	yoluñda öl-	
taḫmı̱r it-	yüregüni baġla-	
taḥrı̱r eyle-	yüz döndür-	
ṭaḳāt getür-	yoluña cān fedā eyle- / kıl-	
sergerdān eyle-	yoluña cān terk eyle-/ it-	

sine üstine elif çek-	yüzi ḳara ol-	
vefā görme-	yüzi suyına	
ser-mest it-	yoluña cān vir-	
sevāba gir-	yüz göster-	
sevdāyā sal-	yüz karası	
seyre çık-	yüz sür-	
sîne ġarḳa ḫūn ol-	yüz ur-	
ser-mest it-	yoluña cān vir-	

2.5. AHENK UNSURLARI

2.5.1. Vezinler Ve Vezinlerin Kullanım Sıklığı

Muhibbî divanında toplamda 19 vezin kullanılmıştır. En çok kullanılan vezin 277 tane, %55,4 ile " Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün" veznidir.

VEZİN ADI	KULLANIM SAYISI	ESERDE ORANI
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün	277	%55,4
Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün	59	%11,8
Feʿilâtün feʿilātün feʿilâtün feʿilün	39	%7,8
Mefâʿîlün mefâʿîlün feʿûlün	34	%6,8
Mefʿûlü fâʿilātü mefâʿîlü fâʿilün	27	%5,4
Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü feʿûlün	16	%3,2
Fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün	12	%2,4
Feʿilâtün mefâʿilün fâʿilün	5	%1
Müstefʿîlün müstefʿîlün müstefʿîlün müstefʿîlün	5	%1
Mefʿûlü mefâʿîlü mefâʿîlü fâʿilün	5	%1
Feʿilâtün feʿilâtün feʿilün	4	%0,8
Mefʿûlü fâʿilâtün mefʿûlü fâʿilâtün	3	%0,6
Müstefʿilün feʿûlün müstefʿilün feʿûlün	3	%0,6
Feʿilâtün mefâʿilün feʿilün	2	%0,4
Mefâʿîlün mefâʿîlün mefâʿîlün feʿilün	2	%0,4
Mefâʿilün fâʿilâtün mefâʿilün fâʿilün	2	%0,4
Mefʿûlü mefâʿîlün feʿûlün	2	%0,4
Mefʿûlü fâʿilātün	1	%0,2
Fâʿilâtün mefâʿîlün fâʿilün	1	%0,2

3. BÖLÜM

MUHİBBÎ DİVANINDA ŞAHIS KADROSU

3.1. PEYGAMBERLER

3.1.1. Âdem

Âdem, "Bütün semavî dinlere göre ilk insan ve ilk peygamberdir. Âdem'in yaratılmasından önce yeryüzünde cinler vardı ve başka dünyalar kurulup hükmünü tamamlamıştı."[53] Muhibbî beytinde kendisinin Âdem yaratılmadan bile önce aşka tutulduğunu söyler.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy gönül (2020/ 3)

3.1.2. İbrahim

İbrahim[54]'in babası Âzer, put yapıp satarak geçinen bir kimsedir. Fakat İbrahim, hiçbir zaman putlara inanmaz, insanlara da onlara inanmanın saçma olduğunu anlatır. Nemrut onu bu sebepten dolayı cezalandırmak ve öldürmek için büyük bir ateş yaktırır. Cebrail Allah'ın emri ile onu havada tutar, isteğini sorar. O zaman İbrahim, Allah'ın kulu olduğunu ve onun dilediğinin olacağını söyler ve ateş gül bahçesine dönerek İbrahim'i yakmaz. Bu olaydan sonra ona "Halîlullah" denilir.

Hz. İbrahim'in Hacer ile evliliğinden çocuğu olmayınca Allah'a ona bir evlat vermesi için dua eder, vermesi halinde evladını ona kurban edeceğini söyler. Allah ona bir evlat verir ve sözünü hatırlatır. İbrahim oğlu İsmail'i kurban ederken Allah onu sözünü tutmasına karşılık olarak ödüllendirir ve İsmail kurban edilmez.

Bu olaydan sonra İbrahim'e Allah'ın Kâbe'yi inşa etme emri ulaşır ve İbrahim oğlu İsmail ile birlikte Kâbe'yi inşa eder. Hz İbrahim'in burada kendi soyundan Allah'a inanan bir

[53] Dursun Ali Tökel, Divan Şiirinde Şahıslar Mitolojisi, 2.b., İstanbul : Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları, 2016, s.215.
[54] Bkz.İskender Pala, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü,9.b., İstanbul: Leyla ile Mecnun Yayınları, 2002, s.238.

topluluk getirmesi için dua eder. Muhibbî'de beyitlerinde İbrahim daha Kâbe'nin inşasına başlamadan bu topluluktan olduğunu, bu duanın muhatabı olduğunu, Allah'a kurban olduğunu söylemektedir.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe ḳarşu ben senüñ ḳurbān idüm (2350/3)

İbrahim'in babası Âzer 'in mesleğine gönderme yaparak onun gibi olmadığı için şükretmektedir.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem (2394/5)

3.1.3. İsa

İsa, kendisine kutsal kitap İncil gönderilen, İsrailoğullarının son peygamberidir. "İsa, Cebraîl'in Meryem'e üflediği ruhtur. Bu nedenle neye dokunsa ona can verir, ölüleri diriltir. Körlerin gözünü açmak, çamurdan kuşlar yapıp can vererek uçurmak, bebekken konuşmak, su üstüne yürümek gibi mucizeler göstermiştir."[55] Hz. İsa'nın isimlerinden biri de Mesih'dir. Ona hastaları iyileştirme mucizesinden dolayı bu isim verilmiştir.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram (2316/2)

Kur'an'da anlatılan kıssaya[56] göre Yahudiler, Hz. İsâ'ya tuzak kurup onu öldürmek ister. Allah buna izin vermez. İsâ diye kendi içlerinden birini öldürürler. Ayette[57] belirtildiğine göre de çarmıha gerilmiş Hz. İsâ' nın ruhu, Allah tarafından göğe yükseltilmiştir. Muhibbî de

[55] Pala, a.g.e., s.248.
[56] El- Âl-i İmrân,3/54.
[57] El- Âl-i İmrân,3/55.

beyitlerinde hem İsa'nın nefesinin hastaları iyileştirmesine hem de ruhunun göğe yükselme olayına telmihte bulunmuştur.

Her kim tecerrüd itdi çıḳdı göge çü ʿĪsį̄
Her kim ṭamaʿda ḳaldı geçti yire çü Ḳārūn (2464/3)

3.1.4. Muhammed

İslam peygamberi, Hz. Muhammed Mustafa[58] Muhibbî'nin birçok beytinde yer alır. "Muhibbî'nin Hazret-i Peygamberle ilgili na't ve istişfalan (övgü ve şefaat dilemeleri) da az değildir. Hakiki sevgili ancak Hazret-i Peygamber'dir. Hakk'ın ve kulların sevgilisi, âlemlerin Nur'u odur. Dertliler ondan deva, günahkârlar ondan şefaat umarlar. Babası Sultan Selim, Hz. Peygamber için "Senin sevginden başka her sevgi putperestlik, senin hayalinden başka her hayal bir vehimdir." der"[59] Bu düşünce çerçevesi içinde yetişen Muhibbî'nin Hz Muhammed ile ilgili birçok gazeli mevcuttur.[60]

Hz. Muhammed'in kokusu gül kokusuna benzetilir. "Hz. Peygamber'in kendine özel güzel bir kokusunun olduğu, vücudunun ve terinin güzel koktuğu nakledilir. Bir kişi elini sıktığında, bütün gün kokusunu duyduğu, bir çocuğun başını okşadığında, diğer çocuklar arasında kokusundan fark edildiği, kemal ehlinin, o kokuyu hissettiği kabul edilir."[61] Muhibbî beytinde hüsnütalil ile o ter döktüğü için Allah'ın gül bittiğini ve gülün kıymetinin buradan geldiğini söyler.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül (2041/5)

[58] Pala, a.g.e. s.343.
[59] Çelebioğlu, a.g.e. , s.191.
[60] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b., C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016, s. 1189, g.s.2410-2486.
[61] Yusuf Açıkel, "*Hz. Peygamber-Gül İlişkisi Ve İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi*", Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.30 (2018), s.72.

Hz. Peygamber'e, Allah tarafından bir suçun bağışlanması için aracı olma anlamına gelen şefaat etme hakkı verilmiştir. Müslümanlar, dünyada günahlarına tövbe ederek ve peygambere salavat getirerek hem ona olan sevgisini dile getirir hem de hesap gününde onun şefaatini umarlar.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhį̇
Ṭarį̇ḳ-i müstāḳį̇mden ırma rāhum (2079/4)

Yüzüm ḳara velį̇ ümmį̇d-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mį̇m (2226/3)

Dua onun adını anarak edilirse duanın kabul olacağına inanılır. Muhibbî de duasında onun ismini anar. Hastalığından kurtulmak için onun hürmetine sağlık diler.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemį̇n
Bu Muḥibbį̇ʾye ʿį̇nāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem (2380/5)

3.1.5. Süleyman

Süleyman, "İsrailoğulları peygamberlerinden, Davut Peygamber'in oğludur. Süleyman, hükümdar peygamberlerden biridir, yeryüzünde pek az insanın sahip olduğu olağanüstü bir güce ve saltanata erişmiş bir hükümdardır. Aynı zamanda hayvanların dilini bilme, rüzgârın gücünden yararlanarak çok uzun mesafeleri az bir zamanda alma gibi mucizeleriyle mümtaz ve kendine has özellikleri olan bir peygamberdir.[62]"

Süleyman Peygamber'in rivayet edilen birçok kıssası vardır. En meşhurlarından biri karınca ile ilgili olandır: "Peygamber ordusuyla birlikte sefere giderken bir vadiye ulaştıklarında karınca beyinin diğer karıncalara Süleyman peygamberin ordusu onları ezmesin diye kaçmaları konusunda uyarıda bulunduğunu Hz. Süleyman duyar, hoşuna gider ve karınca

[62] Dursun Ali Tökel, Divan Şiirinde Şahıslar Mitolojisi, 2.b., İstanbul : Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları, 2016, s.231.

beyini huzuruna çağırır. Karınca beyi de kendince çok kıymetli sayılan çekirge budunu Süleyman'a hediye eder. Hz. Süleyman'ın duasıyla but bereketlenir, yarısıyla bütün ordu doyar. Kalan yarısını karınca beyine geri verir ve ondan öğüt ister.[63] Karınca beyi de ona Allah'ın yarattıklarına zulmetmemesi gerektiğini, kanaatkâr olmasını, dünyanın geçici olduğunu hiç unutmaması gerektiğini öğütler."[64]

Muhibbî'nin beyitlerinde bu kıssaya telmih vardır. Şair, Süleyman peygamber ile adaş olmasına da gönderme yaparak kendini de bu öğütlere muhatap saymaktadır.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān ḳaçmayuban aldı pendi mūrdan (2449/3)

Ayrıca Süleyman peygamber şiire hayvanlarla konuşabilme özelliği, yüzüğü, tahtı, kuşdilini bilmesi gibi birçok olağanüstü özelliği ile konu olmuştur. Muhibbî de beytinde sözlerini kuşların konuşmasına benzetir vr onu da sadece irfan sahibi kimselerin anlayacağını söyleyerek şiirini yüceltir.

Bu Muḥibbį kuşdilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin (2498/5)

3.1.6. Yusuf

Yusuf, İsrailoğulları peygamberlerinden Yakup peygamberin oğludur.[65] Şiirde Hz. Yusuf'un güzelliği sık sık anılır. Kur'an'da Mısırlı kadınların Hz. Yusuf'u gördükleri zaman güzelliği karşısında büyülenip ellerindeki bıçaklarla ellerini kestikleri ile ilgili kıssa anlatılır.[66] Rivayete göre Mısır firavunun eşi Züleyha, Yusuf'u gördüğü zaman ona tutulur fakat Yusuf onun tekliflerini reddeder. Bu duruma kızan Züleyha, Yusuf'un kendisine saldırdığını iddia

[63] Bkz. Pala, a.g.e., s.425.
[64] Bkz. Tökel,a.g.e.,s.235.
[65] Pala, a.g.e ., s.496.
[66] Bkz. El -Yûsuf, 12/31.

ederek onu zindana attırır. Çok iyi bir rüya yorumlayıcısı olan Hz. Yusuf, firavunun rüyasını doğru yorumladığı için zindandan çıkarılır.

Muhibbî Hz. Yusuf'un güzelliğine birçok kez göndermede bulunur ve sevgilinin yüzünü Yusuf'a benzetir, sevgilisinin güzelliği ile onun güzelliği arasında benzetme yapar.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl (2022/1)

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl (2033/1)

Başka bir beytinde de nefse sahip olunması gerektiğini öğütlerken Yusuf'un Züleyha karşısında nefsine sahip olup zindana atılmayı göze almasına telmih yapmıştır.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol (2047/5)

3.2. HALİFELER VE SAHABELER

3.2.1. Ebubekir-Ömer

Hz. Ebubekir, Hz. Muhammed'in yakın dostu ve ilk halifedir. Ona sadık olması sebebiyle "Sıddık" diye anılır. Hz. Ömer ise adaleti ile bilinir. Halifeliği zamanında onun komutanlığında birçok yer fethedilmiştir. Muhibbî beytinde Doğu'ya yapacağı seferlerde muzaffer olabilmek için onların isimlerini anarak dua etmektedir.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbį yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm (2358/5)

3.2.2. Hasan-Hüseyin

Hasan ve Hüseyin, Hz. Muhammed'in torunları, Hz. Ali'nin çocuklarıdır. Hz. Hasan'ın[67] peygamberimize çok benzediği söylenir. Hz. Hüseyin[68] ise Kerbelâ 'da aç ve susuz bırakılarak zalimce şehit edilmiştir.

Zülfikâr[69] ise yarısından itibaren ucu çatallaşan Hz. Ali'nin kılıcıdır. Hz. Ali namaz kıldığı esnada kılıçla bir suikast sonucu şehit olmuştur. Beyitte kılıcın ucunun iki yana ayrılması Hasan ve Hüseyin'i işaret eder.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sịnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm (2058/4)

3.3. HÜKÜMDARLAR

3.3.1.Ferenduş

Osmanlılar, 1531'de Roma Kralı unvanını almış olan Ferdinand'ı, Ferenduş Kral diye adlandırırlar. Kanuni Sultan Süleyman ve Ferdinand arasında 1532 yılında Alman Seferi meydana gelir, bu savaş Kanuni Sultan Süleyman'ın üstünlüğü ile sonuçlanır[70]. Kanuni beytinde bu sefere telmih yaparak imana kastedenlere karşı Ferenduş'a karşı yaptığı gibi kılıç kuşanacağını söylemektedir.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide ịmāna ḫaṭı
Tịġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm (2356/4)

[67] Bkz. Pala, a.g.e., s.206.
[68] Bkz. a.g.e., s.230.
[69] Bkz. a.g.e., s.508.
[70] Markus Köhbach,*"Çasar veya İmparator? Jitvatorok Antlaşması'ndan (1606) Sonra Roma Kayserlerinin Ormanlılar Tarafından Telakkubu Hakkında"*çev. Yusuf Alperen Aydın, Tarih Dergisi, S.37 (2002), s.161.

3.3.2.Karun

Kur'an'da adı geçen Musa peygamber zamanında yaşamış, çok zengin ve güçlü olan fakat Allah'a isyan ettiği için malı mülkü yeregeçen biridir.[71] Muhibbî de tamah etmeyenin halinin nasıl olacağını anlatmak için Karun'u örnek göstermiştir.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsį̄
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn (2464/3)

3.3.3. Mahmud- Ayaz

Mahmut, Gazneli hükümdar Sultan Mahmud, Ayaz ise onun kölesi ve sadık dostudur. Rivayete göre Gazneli Mahmud'un neşe ve zevk içinde kendinden geçtiği bir mecliste Ayaz'ın saçlarının kesilmesini emreder. Saçı kökünden kesilen Ayaz'ı gören sultan verdiği emirden pişman olur ve bir daha içmemeye tövbe eder.[72] Muhibbî beyitlerinde âşığı yani bülbülü Mahmud'a sevgiliyi yani gülü Ayaz'a benzetmiştir. Mahmud'un yaptığından dolayı Ayaz'ın karşısında mahcup olması gibi âşık da sevgili karşısında öyledir.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül (2030/3)

3.4. KLASİK AŞK MESNEVİLERİ ŞAHSİYETLERİ

3.4.1. Ferhad - Şirin

Ferhâd u Şîrîn mesnevi konuları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Ferhat, Ermen hükümdarı olan Şirin'e âşık olur. Onun arzusu üzerine Bî-sütun adlı dağı delmeye çalışırken

[71] Bkz. Tökel, a.g.e., s.300.
[72] Bkz. Pala, a.g.e., s.53.

ona Şirin'in öldüğü söylenir. Bu haberle kahrolan Ferhat kendini öldürür. Şirin tatlı anlamında şiirde sevgilinin dudağı, şairin sözü kastedilerek de kullanılır.

Muhibî de şiirinde Ferhat'ın sevdiği gibi bir şirin dudaklıyı, şirin sözlüyü sever. Onun aşkıyla derde ve gama duçar olur. Aşk hikâyesinden bahsedilecek olursa onun sevgilisi ile olan hikâyesi Ferhat ve Şirinin hikâyesinden daha önce gelir.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam (2131/1)

Her kim benümle işide yārun ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivayetin (2442/1)

3.4.2. Hüsrev – Şirin

Hüsrev Perviz Sasanî hükümdarının oğludur. Ermen hükümdarının kızı Şirin'e âşık olur. Hüsrev aynı zamanda hükümdar demektir. Şiirde bu yüzden "Perviz" ile birlikte kullanılır. Şiirde hem aşk hikâyesiyle hem de hükümdarlığı ile anılır. Muhibbî de şirin dudak ile Hüsrev'i birlikte anmıştır.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hiç adum benüm (2407/4)

3.4.3. Leyla – Mecnun

Leyla ile Mecnun'un aşk hikâyesi birçok divan şairi tarafından işlenmiştir. Hemen hemen her şiirde Leyla ile Mecnun'a telmih vardır. Hikâyede daha çocukken birbirlerini seven Leyla ile Mecnun'un büyüdükleri zaman Leyla'nın annesi tarafından görüşmeleri engellenir. Mecnun Leyla'yı göremeyince hastalanır ve üzüntüsünden çöllere düşer. Ailesi onu iyileştirmek için her ne yaptıysa da işe yaramaz hatta Mecnun aşkının daha da büyümesi için

sürekli dua eder. Aşkı iyice artan Mecnun artık aşkın maddi boyutundan uzaklaşıp manevi aşk ile kendinden geçer.[73] Şairler de kendilerini bu mecnunluk haline ortak ederler. Onlar da aşklarından divane olur, Leyla'ları yüzünden mecnuna dönerler.

Bir saçı leylāya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül (2004/9)

Leyla, "çok karanlık gece [74]" anlamına da gelmektedir. Divan şiirinde sevgilin saçları zifiri karanlıktır. Bu karanlık aşığı içine çeker, onu kendine müptela eder. Bu sebeple Leyla, tevriyeli olarak hem gece gibi karanlık siyah saç anlamında hem de Leyla'yı kastetmek maksadıyla kullanılır. Şiirde Leyla, Leylî diye de anılır.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal (2045/2)

3.4.4. Vâmık – Azra

Azra ve Vâmık daha birbirlerini görmeden âşık olurlar Kavuşabilmek için birçok badire atlatmak zorunda kalırlar. Muhibbî bu kişilere telmihi şiirinde aşk yolunda çektiği sıkıntıları Vâmık'ın çektiklerine benzeterek yapmıştır. Vâmık, Ferhat, Mecnun ve kendisini bu yolda sıkıntı çeken kişiler olarak birlikte anmıştır.

Şol ḳadar gördi Muḥibbį̄ cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm (2320/7)

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meŝelüm (2369/3)

[73] Bkz. a.g.e. , s.496.
[74] Kubbealtı Lügati, "leyli" (17.20.2020).

3.5. ŞEHNAMEDE İSMİ GEÇEN KİŞİLER

3.5.1. Behram-ı Gûr

Behram, "Sâsâniyân sülalesinden, Yezdgird'in oğlu olan ve Behram-ı Gûr adıyla anılan padişahtır. Yaban eşeği anlamına gelen gur kelimesi, sürekli yaban eşeği avlayan Behram'a sıfat olarak verilmiştir. Behram, cesaret, adalet ve kahramanlıklarıyla meşhur bir padişahmış. Rivayetlere göre hüküm sürdüğü memleketlerde dört yıl boyunca kimse ölmemiş. Behram döneminde, eğlence, saz ve söz o derece yaygınlaşmış ki, insanlar bütün vakitlerini zevk ve sefa içinde geçirirlermiş. Bir başka rivayete göre de Behram'ın bir çukura düşerek ölmesi sebebiyle bu kişiye Behram-ı Gûr denilir ki gûr aynı zamanda mezar anlamına da gelir."[75]

Bu kadar ihtişama sahip bir hükümdarın çukura düşerek ölmesini Muhibbî şiirinde ders alınması gereken bir olay olarak nitelendirir. Dünyanın geçiciliğini, zevk ve sefanın sonsuza kadar sürmeyeceğini akıllılık yapıp onun hayatından örnek alınması gerektiğini söyler.

Muḥibbį̄ ʿāḳį̄l iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām (2283/7)

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbį̄ kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān (2449/5)

3.5.2. Cemşid

Pişdâdiyan sülalesinin dördüncü hükümdarı olup İran mitolojisine göre yedi yüz bin yıl yaşamıştır.[76] Cemşîd çok güçlü ve zeki bir hükümdardır. Savaş aletleri, zırhlar, silahlar, imal eder, değerli kumaşlar üretir, mücevher işlemeyi öğrenir. Güzel kokular icat eder, sağlığın nasıl korunacağını ve hastalıkların sebeplerini keşfeder. [77]

[75] Tökel, a.g.e., ss.92-94.
[76] Bkz. Pala, a.g.e., ,s.96.
[77] Bkz. Tökel, a.g.e., s.98.

Cem'in kadehi çok meşhurdur.[78] Şiirde de sık sık anılır. Onun üzüm suyunu bekleterek şarabı bulduğu söylenir. Aşk sarhoşu olan divan şairi de bazen bunu Cem'in meşhur kadehinden içtiği şaraba bağlar bazen de bu kadehe ihtiyacı olmadığını onu sarhoş edenin aşk olduğunu söyler.

Muhibbî bir beytinde derdine doktorların çare olmayacağını bildiğini çünkü Cem'in de kendisi gibi ciğeri kanlı gittiğini söyler.

Muḥibbį̇ saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrį̇dūn u Cem hem (2282/7)

Aşk şarabı içilen meclislerde de Cem'in ismi anılır.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen ḳılalum bülbül ünin gūş idelüm (2356/2)

3.5.3. Dârâ

Şehname 'nin ünlü kahramanlarındandır. Keyâniyan sülalesinin sonuncu padişahıdır ve bu sülale onun ölümüyle sona erer. İskender ile birçok mücadeleye girmiştir. Dârâ'nın büyük bir ihtişama ve şöhrete sahip olduğu söylenir. İskender ile olan savaşlarıyla, tacı ve tahtıyla ünlü bir hükümdardır[79]. Muhibbî onu aşk yolunda kendine kıstas almıştır. Onu anarken bazen aşk hükümdarlığında Dârâ'nın hükümdarlığı gibi güçlü olduğunu söyler bazen de dünya hükümdarlığına meyletmediğini söylemek için dünya hayatını Dârâ ile özdeşleştirir.

Āhumı ḳıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm (2297/3)

[78] Bkz. Pala, a.g.e., ,s.97.
[79] Bkz .a.g.e., ,s.116.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbį̇ başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben (2469/5)

3.5.4. Ehrimen

Ehrimen Mecusilerin inanç sistemine göre kötülük tanrısıdır. Bazen dev, bazen şeytan, bazen ne olduğu bilinmeyen bir kötülük kaynağı, bazen de cin ve ifrittir. Hangisinin yerine kullanılırsa kullanılsın kötülüğü ve fenalığı ifade eder.[80] Muhibbî'nin peri yüzlü, onu deli divane eden sevgilisinin ona yaptıklarının yanında Ehrimen'in yaptığı kötülükler az kalacaktır.

Perį̇-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dį̇vāne mį̇-kerdem (2211/4)

3.5.5. Feridun

Feridun, "Pişdadiyan sülalesinin altıncı hükümdarıdır. Dahhâk'ı mağlup ederek geçtiği İran tahtında 500 yıl hükümdarlık yapar."[81]Feridun Şehnamede adaleti, iyilikseverliği ve uzun ömürlülüğü ile anılır.

Muhibbî beyitlerinde onu tahtı ve tacı ile konu eder. Ona kalmayan bu saltanat kendisine de kalmayacaktır, bunun bilincinde olan Muhibbî Allah'a kul olmayı bütün bunlara tercih etmektedir.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Feriḍūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam (2210/2)

Kūy-ı dilberde gedā olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Feriḍūn Ḫusrev ü Dārā benem (2294/8)

[80] Bkz.Tökel, a.g.e., ss.125-126.
[81] Bkz. Tökel, a.g.e., s.131.

3.5.6. Hüsrev

Hüsrev, İran Sasanî hükümdarı Nuşirevan'ın torunu, Husrev ü Şirin mesnevisinin erkek kahramanıdır. İran'ın efsanevi hükümdarlarından birisidir.[82] Muhibbî de şiirinde bir mesnevi kahramanı olarak Hüsrev'i Ferhat ve Şirin ile birlikte anar.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hiç adum benüm (2407/4)

Taht için yetiştirilen tek varis ve çok varlıklı bir hükümdardır. Bu yönüyle de beyitlerde hem Hüsrev tacı diye kıymet verilerek hem de bu taht ve tacın geçiciliğinden bahsedilerek yer bulmuştur.

Taḫt-ı şāhiden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem (2247/5)

3.5.7. İskender

Klasik şiirde, ismi Kuran'ı Kerim'de de geçen Zülkarneyn ile hayatında benzerlikler olan İskender'den sıkça bahsedilir. İskender-i Zülkarneyn, "âb-ı hayat"ı aramaya çıktığı Hz. Hızır ile anılır.

Muhibbî de bir beytinde önemli bir hükümdar olan İskender'i anarak ona da kalmayan dünyanın geçiciliğinden bahseder.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem (2109/ 5)

[82] Tökel, a.g.e., s.139.

Bir diğer beytinde ise İskender ile Hızır'ın meşhur âb-ı hayatı arama yolculuğuna telmihte bulunmuş, sevgilinin dudaklarının kendisine ölümsüzlük suyu olmasını istemiştir.

Vādį-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm (2139/4)

3.5.8. Keyhüsrev

Keyhüsrev, hükümdarlığı altmış yıl süren Şehname karakteri Siyavuş'un oğludur[83]. Muhibbî onun adını şiirinde kendi gibi hükümdar olması yönüyle geçirir.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferįdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam (2210/2)

3.5.9. Keykâvus

Şehnamede adı geçen on ikinci İran padişahıdır. Gurur ve kibir ile hareket edip, yapmaması gereken bir sefer yaparak ordusunu tehlikeye sokar.[84] Muhibbî onu hükümdar olması yönüyle şiirinde anmıştır.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā gönlüm gözüm (2310/4)

3.5.10. Neriman- Rüstem

Şehnâmede Firdevsî tarafından Rüstem, Neriman'ın soyundan geldiği için övülmüştür. Alper Tunga ile yaptığı mücadele bilinir. Güreşçi yönüyle anılır. Ortadoğu güreşçilerinin

[83] Bkz. Pala, a.g.e., s.281.
[84] Bkz. Tökel, a.g.e., s.173.

simgesi olarak bilinir. Neriman'ın hayatından ve maceralarından bahsedilmez. Sadece onun ölümüne sebep olan olaydan bahsedilir.[85] Muhibbî beytinde gençliğine güvenip zamana meydan okumaması gerektiğini Rüstem de Neriman gibi güçlü kimselerin bile ona yenildiğini ima eder, ayrıca güreşçi olmasına da gönderme vardır.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol (2047/4)

3.5.11. Zâl

Şehname kahramanlarından Rüstem'in babasıdır. "Zāl, İranlılara her konuda önemli bir danışmandır. Padişahlara bile nasihatte bulunan nadir kişilerden biridir."[86] Muhibbî de beytinde dünyanın alçak olduğu konusunda kendine nasihatte bulunurken Zâl'ın adını geçirir. Zâl kelimesinin sözlük anlamı "ihtiyar kimse[87]" demektir. Muhibbî dünyaya ihtiyar der. Ayrıca divan şiirinde doğduğunda kaşları ve kirpikleri bembeyaz olan Zâl'e telmihen kullanılır.

İy Muḥibbī bağlama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl (2031/5)

3.6. ŞAİRLER

3.6.1. Câmî

İranlı âlim, şairdir. Yaşadığı dönemde bütün sultanların ve sarayın ileri gelenlerinin kendisine sonsuz hürmeti olmasına rağmen hiçbir zaman hükümdarlara hoş görünmeye çalışmamıştır. Câmî, ilim ve sanat hamisi Hüseyin Baykara gibi hükümdarları övmekle birlikte

[85] Bkz. Tökel, a.g.e., ss.188-189.
[86] Tökel, a.g.e., ,s.210.
[87] Kubbealtı Lügati "zâl" (18.10.2020).

asla aşırılığa kaçmamış, methettiği kişileri hayra teşvik edici ve eğitici bir üslup kullanmıştır.[88] Muhibbî, şiirinin güzelliğini anlatmak için Câmî'nin beğenisini kıstas alır.

İy Muḥibbį Cāmį Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsįn iderlerdi benüm bu ġazelüm (2273/9)

3.6.2. Hüsrev-i Dihlevî/ Hâfız-ı Şîrâzî

Hüsrev-i Dihlevî, Hindistan'da yaşayan Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıftır.[89] Hâfız-ı Şîrâzî[90] ise İran'ın önde gelen lirik şairlerindendir. Muhibbî kendi şiirinin güzel olduğunu sağlamlaştırmak için bu iki ismi anar.

Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳįbe düşmenüm
Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbįʾyi pesend (2330/7)

3.6.3. Hassan bin Sabit

Hz. Muhammed zamanında yaşamış, onun tarafından övülen bir şairdir. Divan şairleri methiyelerde veya naatlarda Peygamber'e övgü yazarken kendilerini onun yerine koyarlar.[91] Muhibbî şiirini onun şiirlerine benzetmiştir.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil (2027/7)

[88] Bkz. Ömer Okumuş, "Cami", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, C.7, ss.91-92 (18.10.2020).
[89]Bkz. Rıza Kurtulmuş, "Hüsrev-i Dihlevî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, C. 11, s.135 (18.10.2020).

[90] Bkz. Tahsin Yazıcı, "Hafız-ı Şirazî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, C. 15, s.103 (18.10.2020).
[91] Bkz Pala, a.g.e., s.206.

3.6.4. Kemal-i Hucendî

Kemal-i Hucendî, "Çağdaşlarınca gazelleri övülen mutasavvıf, şairdir. Genellikle aşk ve tasavvufa dair gazellerinde "Kemâl" mahlasını kullanan Hucendî bu nazım şeklinde üstün başarı sağlamıştır."[92] Muhibbî de şiirinde Kemal-i Hucendî 'nin başarısına ulaşmış; beyitlerinde onu, kendi şiirinin başarısını ispatı için şahit tutmaktadır.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl (2006/5)

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbį luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahįr oldum (2127/5)

3.6.5. Selman

Kasideleri ile ünlü İran şairidir[93]. Muhibbî kendi üslubunu Selmān'ın üslubu gibi olmasını ister.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil (2027/7)

3.7. DİĞER ŞAHISLAR

3.7.1. Hızır

Hz. Hızır diye anılan, ölümsüzlük suyunu içmiş kişidir. Hakkında birçok rivayet vardır. Hz Musa, Hz. Nuh, İskender ile birlikte anılır. Yardıma ihtiyacı olan, sıkıntıya düşmüş insanlara

[92] M. Nazif Şahinoğlu, "Kemal-i Hucendî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, C. 25, s.226 (18.10.2020).
[93] Bkz. Pala, a.g.e. s.411.

yardım ettiğine inanılır. Efsaneye göre, İlyas ile birlikte İskender'in görevlendirmesi ile āb-ı hayat denilen ölümsüzlük suyunu aramaya çıkar. Uzun maceralardan sonra Hızır ile İlyas bir pınarın kenarına oturup yanlarında bulunan pişmiş balıkları yerken Hızır'ın elinden damlayan su tanesi balığa gelir ve balık birden canlanıp suya atlar. Böylece o pınarın āb-ı hayat olduğunu anlarlar ve kana kana içerler. Sonra İskender'e haber verirler ama bir daha o suyu bulamazlar.[94]

Muhibbî beyitlerinde Hızır'ın adını bu efsaneye telmih yaparak kullanır. Kendini Hızır'ın yerine koyar, sevgilinin dudaklarına susamıştır. Sevgilinin dudağına kavuşmak, Muhibbî için âb-ı hayat içip ölümsüzlüğe kavuşmaktır.

Vādį-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm (2139/4)

Fiʾl-ḥaḳįḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem (2151/4)

3.7.2. Lokman

Kur'an'da kendisine hikmet verildiği söylenen, peygamber olup olmadığı kesin olmayan, hekimlerin pîri sayılan din büyüğüdür[95]. Divan şirinde aşığın derdine hekimler çare olamaz. Muhibbî'nin derdine de Lokman bile hekim çare olamamıştır.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm (2333/4)

3.7.3. Mani

Mani, "Maniheizm adı verilen, Zerdüşizm, Hıristiyanlık ve daha başka birçok dinin karışımı bir dinin kurucusu olmakla beraber, divan şiirinde daha çok resim sanatındaki maharet

[94] Bkz. a.g.e., ss.216-217.
[95] Bkz. a.g.e., s.302

ve şöhretiyle adı zikredilen ünlü bir din kurucusu ve ressamdır. Çin'de Mani'nin resim ve minyatür dallarında çok büyük tesiri olmuş ve Doğu kaynaklarında Çinli nakkaş olarak geçmiştir."[96] Muhibbî bir beytinde çiçeklerin görüntüsünü Mani'nin Çin nakşına benzetmiştir bir diğer beytinde gönlüne çizdiği sevgilisinin nakşını görenler onu Mani'ye benzetmiştir.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül (2018/2)

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānį̄ ŝānįyem (2131/6)

3.7.4. Mansur

Şiirde çokça anılan sufidir. Hallâc-ı Mansur tasavvuf yolunda çok ilerlemiş ve fenafillah makamına ulaşmıştır. "Ene'l Haḳḳ (Ben Allah'ım) dediği için insanlar tarafından anlaşılmamış, bu söylemi yüzünden Allah'a şirk koştuğu söylenilerek idama mahkûm edilmiştir.[97] Şiirde sevgilinin saçı idam halatına benzetilir. Bu zülüf aşığı öldürmek içindir, âşık da zaten ona gönül verirken kendinin sonunun ne olacağını bilmektedir. Mansur nasıl aşkı için can verdiyse o da sevgili uğruna aynı duruma düşebileceğini söyler.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm (2133/3)

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dārā beñzetdüm (2378/ 2)

[96] Tökel, a.g.e., s.182.
[97] Bkz. Pala, a.g.e., ss.196-197.

4.BÖLÜM

KOZMİK ÂLEM

4.1. AY

Ay şiirde, bedr, kamer, mâh, hilal "mâh"tan türemiş mâhitâb şeklinde birçok farklı şekilde yer bulmuştur. Ay bir ışık kaynağıdır. Şiirde sevgilinin parlak yüzü geceyi aydınlatan aya benzetilmiştir. Muhibbî'nin de kullandığı gibi sevgili, yüzü, yanağı alnı parlayan bir ay gibidir. Gökyüzündeki konumu sebebiyle ay nasıl ulaşılmazsa sevgili de ulaşılmazdır.

Benüm āhum irişdi nüh feleğe
İremedi saña iy yüzi māhum (2134/3)

Sevgilinin güzellik unsuru olarak ayın hilal şeklide şiirde sık sık geçer. [98] Hilal ayın yay halini almış şeklidir. Şiirde Muhibbî 'nin de kullandığı gibi sevgilinin kaşı için kullanımı yaygındır. Hilal bazen de ayrılık acısından iki büklüm olan aşığa benzetme amacıyla kullanılmıştır.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna ṭapşurdum (2112/2)

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbį hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān (2428/5)

Sözlükte " Eski edebiyatta güzellik, tasavvufta da vahdet sembolü olarak kullanılan bir teşbih unsuru[99]" olarak geçen bedrin kelime anlamı "dolunay"dır. "Bedir ayın en iri, en ışıklı evresidir. Edebiyatta rengi, büyüklüğü, yuvarlaklığı, yüksekliği ve parlaklığı yönünden söz

[98] Bkz. Pala, a.g.e., ,s.52.
[90] Âmil Çelebioğlu, "Bedir", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, C. 5, s.324 (17.10.2020).

konusu edilir. Gece etrafı aydınlatması, ışığını güneşten alması, akşam doğup gökte uzun süre kalması, güneş doğunca batması da özellikle üzerinde durulan hususlardır.[100]"Ayın on dördüncü gecesi aldığı bu şekil yani dolunay sevgilinin yüzüne, yanağına alnına benzetilir. Hatta bu benzetme yüzü güzel kadın için kullanılan "ayın on dördü gibi " deyimini doğurmuştur.

Ayın dört ana evresi vardır. İki evre arasında bir hafta (7 gün) bulunur ve hilal şeklinden sonra dolunay olur. Muhibbî üzüntüden iki büklüm olmasını hilale, sevgilisini de dolunaya benzeterek bu bilgiyi şiirinde kullanmıştır.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm (2390/3)

Ayın dolunay şekli şiirde "mâhitab" olarak da yer almıştır. Parlaklığı sevgilinin yüzüne benzetilmiştir. Mahitap sonraki zamanlarda şiirlerde "mehtap" şeklinde yine sevgiliyi anlatan şiirlerde yer bulacaktır.

Gi̱celer şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Ṭurmayup oldı māhitāb içelüm (2082/3)

Güneş gündüzün, ay da gecenin temsilcisidir. Dünyanın günlük hareketinden dolayı da peş peşe gelen vakitlerdir. Muhibbî de beytinde güneş ve ayın her vakit sevgiliye âşık olduğunu söyler.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām (2119/2)

Kur'an-ı Kerim'de ayın bir nur olduğu ve ışığını güneşten aldığı söylenmiştir.[101] Muhibbî beytinde hem bu duruma hem de "Cenāb-ı Hak, kendi nurundan bir nur almış, Hz.

[100] Çelebioğlu, a.g.m., s.324 (17.10.2020).
[101] El-İsrâ 17/12;
El-Furkān 25/61;
Nûh 71/16.

Peygamber'in ruhunu yaratmış, yani Nur-ı Muhammedî olarak tecellî etmiştir."[102] inanışına kamer ile değinmiştir, ışığını Hz. Muhammed'den aldığını söyler. Ayın Hz. Muhammed ile ilişkilendirilmesi şiirde sıkça görülür.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabi̯b-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemi̯n (2410/2**)**

4.2. BURC

Burç, yıldız ilminde önemli bir yer tutan, insanların inandığı bir gayb ilmidir. Bu ilme inananlara göre her insan bir yıldızın etkisindedir. İnsanlar bu etkiye göre şanslı-şanssız, cömert-cimri vs. olurlar.[103] Yıldızların ait oldukları burçta bulundukları vakte "şeref" veya "vaḳt-i şeref" denir.[104] Muhibbî beyitte kendinin padişah olmasını şeref burcunda doğmasına bağlamaktadır.

Çün muḥi̯b oldı Muḥibbi̯ āline evlādına
Şadmānam toġdı çün burc-ı şerefden yılduzum (2178/5)

4.3. FELEK

Felek, "Gök, gökyüzü, sema; talih, baht, kader; her gezene mahsus gök tabakası. Dünyayı dokuz felek çevreler. Dokuzuncu felek cisimden ayrılmış, bütün felekleri saran en büyük ve en yüksek felektir ki, felek-i atlas felek-i azam gibi isimler alır. Atlas feleği yirmi dört saatte bir devrini tamamlar. Atlas feleği dönerken diğerlerini de kendi istikametinde dönmeye

[102] Zülfi Güler, *"Yunus Emre'nin Nur-ı Muhammedî Anlatımının Türk Yaratılış Destanlarıyla Benzerliği"*, Elazığ, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C.16, S.12 (2006), s.67.
[103] Bkz. Pala, a..g.e.,s.86.
[104] Mustafa İsmet Uzun, "Burc", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, C. 6, s.425 (31.10.2020).

zorlar. Kendi istikameti dışında dönmeye zorlanan sekiz felek, insanların talihleri, refah ve mutlulukları üzerinde değişken ve aksi durumlar ortaya koyar." İşte felekler üzerine şikâyet etmenin nedeni budur.[105] Beytinden anlaşılacağı üzere felek şairin sevgilisini görmesini engeller. Ancak o uzaklaştığında sevgilisini görebilmektedir.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm (2313/2)

Feleğin dokuz kat olması da şiirde sık sık geçer. Bu katlar âşığa okları karşısında kalkan görevi görür.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz ḳalḳanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm (2297/9)

"Osmanlı padişahları içerisinde ilk olarak Sultan II. Bayezid'in ferman yayınlayarak içki yasağını uygulamaya koyduğu bilinmektedir. Devamında Kanuni Sultan Süleyman, I. Ahmet, III. Selim ve II. Mahmut içki yasağını katı şekilde uygulamaya çalışmışlar."[106] Muhibbî de beytinde bu yasağa dikkat çekerek feleği şaraba benzetmiş onu zehir yerine koymuştur.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm (2123/2)

4.4. GÜNEŞ

Güneş, divan şiirinde ışığı, parlaklığı, ısısı ve ısıtması ile ele alınır.[107] Muhibbî şiirde güneşi "afitab, şems, hurşid" isimlerinde kullanmıştır. Sevgilinin yüzünün parlaklığı güneşin parlaklığına benzetilir. Güneşin ışınları zerre diye adlandırılır. Zerre ile sevgilinin beni

[105] Pala, a.g.e., ,s.159.
[106] Esma Şimşek, Ömer Faruk Altıntaş, *"Osmanlı Devleti'nde Uygulanan İçki Yasağının Fıkralara Yansıması"*, İstanbul, Akra Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi, C.6,S.16 (2018), s.25.
[107] Bkz. Pala, a.g.e., s.187.

ilişkilendirilir. Muhibbî de bu ilişkiyi kullanarak güneşin zerrelerinin sevgilinin beni kadar güzel olmadığını söyler. Başka bir beyitinde sevgilisine güneş yüzlüm diye hitap eder.

Gün yüzine teşbi̱h itmek olur idi güneşi
Li̱kin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl (2053/4)

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbi̱ zerresin
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm (2089/3)

Muhibbî de beytinde kendini de dâhil ederek âşıkları zerreye sevgiliyi güneşe benzetir. Sevgiline kendisini bekleyen âşıkları bekletmemesini, biran önce doğmasını söyler.

Ẕerre gibi munṭazır di̱dārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün (2494/2)

4.5. YILDIZ

Yıldız şiirde necm, kevkeb, sitare şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Şairin de yaptığı gibi yıldızlar ile gözyaşı arasında benzerlik kurulur. Âşık yıldızlar kadar yaş döker.

Si̱ne eflākinde eşküm olalı encüm miŝāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam (2341/3)

Muhibbî güneş ortaya çıkınca yıldızların görünmez olmasını hüsnütalil ile yıldızın aynı zamanda insan kaderi ve davranışları üzerinde etkisi olduğunu hatırlatarak kendi yıldızının düşük olmasına, bahtsız olmasına bağlamıştır. Yıldızı, sevgilisine görmesine izin vermez.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbį görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām (2119/5)

4.5.1. Keyvan

Keyvan, "Zuhal gezegeni, Satürn"[108] Satürn gezegeni de olan bu yıldız büyük uğursuzluk sayılır. İnsan karakterinde ahmaklık, cahillik, pintilik yalancılık gibi kötü huylara sebep olur. Onun hâkim olduğu senede soğukluk artar. Eski coğrafyaya göre yedinci iklime hâkimdir. Bu iklim kuşağında siyah renkli insanlar yaşar. Zuhal, feleğin hazinedarıdır.[109]" Feleğin hazinedarı olmasından şairler ve âşıkların dostu olmadığı çıkarılabilir ki Muhibbî de onu ayrılık acısıyla birlikte anmıştır.

Beytinde Keyvanın hâkim oldu yerlere de (Umman orada bulunan bir ülke Umman Denizi, Hint Okyanusu'nun bir bölümüne verilen isimdir.) telmih vardır.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yaḳılup giryeler ḳıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna ṭapşurdum (2288/2)

4.5.2. Pervin

Pervin, "Ülker takımyıldızı, Süreyya.[110]" Pervin parlak yıldız anlamına da gelmektedir. Pervin yıldızı feleğin sekizinci katında yani burçlar feleğinde bulunan bir yıldızdır. Ulaşılması gereken en uzak menzil olarak geçer. Muhibbî'nin beytinde onu âşığın gözyaşlarına[111] benzeterek bu burun parlaklığını gözyaşlarıyla sağladığını söyler.

Bu ümįd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sįne burcın āteşįn eşkümle pervįn eyledüm (2118/4)

[108] Kubbealtı Lügati, "keyvan" (25.10.2020).
[109] Pala, a.g.e., s.507.
[110] Kubbealtı Sözlük, "pervin" (31.10.2020).
[111] Bkz. Pala, a.g.e., ,s.383.

4.5.3. Süheyl

Süheyl, "Güney yarım kürede bulunan parlak ve büyük yıldızın adıdır."[112] "Bir inanışa göre Hz. Peygamber (sav.) Miraç gecesi bütün felekleri geçerek arşa yükselmiş, bu esnada da felekler ve bazı yıldızlar bir takım kudretlere mazhar olmuşlardır. Süheyl yıldızının da özellikle Yemen bölgesinde bulunan 'akik' taşlarına kırmızı rengi verdiğine inanılmaktadır." [113]

Şair beytinde sevgilinin yüzünü Süheyl yıldızına benzetmiştir. Beytin genelinde ise miraç hadisesinde yıldızların kudret bulmasına telmih vardır.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümi̯d-i pertevi
Gi̯celer bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam (2265/3)

4.5.4. Zühre

Çobanyıldızı, Venüs yıldızıdır. Üçüncü felek Zühre'ye aittir. Zühre, feleğin sazendesi olarak bilinir. Beyitte bir eğlence meclisi kurulmuştur feleğin sazendesi olarak zühre anılmıştır.[114]

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşi̯di ġulām eyleyelüm (2123/3)

[112] Pala, a.g.e., s.424.
[113] Bkz.Emrah Gülüm, *"Sümbülzade Vehbi Divanı'nda (Sümbülistân) Kozmik Unsurların Kullanımı*", Turkish Studies International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, C.9 S.9 (2014), s. 519-546.
[114] Bkz. Pala, a.g.e., s.507.

5. BÖLÜM

HAYVANLAR

5.1. AHU

Ahu, ceylan, gazal, maral karaca[115] gibi hayvanlar için kullanılır. Ahu göz, bu hayvanların gözlerine benzetilerek iri ve güzel göz için kullanılır.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā ḳomaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül (2004/4)

Ceylan iri siyah gözlü, ürkek bir av hayvanıdır. Sevgili ceylana benzetilerek, âşık tarafından avlanmak istenir. Muhibbî de bu ahu gözlü sevgiliyi etkisi altına almak ister ama sevgili o etkileyici gözleri ile âşığı kendine esir edip, mecnuna çevirir.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri̱ āhūyı ben (2446/2)

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gi̱sū diyen (2490/1)

5.2. AKREP

Akrep, zehirli, sivri, kıvrımlı bacakları olan bir hayvandır. Tehlike anında sokar. Muhibbî sevgilinin zülüflerini akrebin kıvrımlarına benzetmiştir.

[115] a.g.e., s.24.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam (2130/4)

5.3. ANDELÎB-BÜLBÜL- HEZÂR

Divan edebiyatında en çok adı geçen hayvan bülbüldür. Hezar, andeli̇b olarak da geçer. "O, şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir âşığın timsalidir. Bazen âşığın kendisi bazen canı, bazen da gönlü olur."[116] Şiirde bülbül, âşığı temsil eder. Güle âşıktır. Gülün dikenleri yüzünden ciğeri kanar, gülün nazlanıp bülbüle yüz vermemesi, bülbüle bakmaması bülbülü geceler boyu ağlatır, onu görme hevesi bülbülü sabaha kadar feryat ettirir, onu görünce de mest olur, kendinden geçip sürekli öter.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül (2014/2)

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum (2195/2)

Gülden ayrı yaşamak onun için mümkün olmadığından yaşam alanı gül bahçesidir. Muhibbî de bülbülü şiirinde geleneğe uygun şekilde kullanmıştır.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem (2343/1)

5.4. AT /ESB/ FERES/ RAHŞ/ SEMEND/ ŞEBDİZ

Türk kültüründe atın önemi büyüktür. At savaşlarda, günlük hayatta insanların yaşamını çok kolaylaştırmıştır. Atlara saygı duyulur, atların çokluğu zenginlik sebebi sayılır. Şiirde "esb,

[116] Pala, a.g.e.,s.87.

şebdiz, rahş, semend, şebdiz " gibi birçok isimle anılır. Muhibbî de beyitlerinde birçok kez atı geçirmiştir. Fethedilmek istenen yerin üzerine hücum etmek anlamında " at salmak " deyimi kullanılır.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm (2125/2)

Muhibbî'nin şiirinde sevgilinin gözleri kılıç kuşanıp âşıkların üzerine at sürer. Şair divanelik atına binip, aşkından mecnun olanlara önderlik etmiştir.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem (2159/5)

Ayrıca atı, çevgan oyunu ile birlikte kullanır. Çevgan, at üzerinde oynanan bir savaş oyunudur. Muhibbî de aşk meydanında, nazlı at üzerinde sevgili ile bu oyunu oynar.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem (2397/5)

5.5. EJDER /EJDERHA

Ejderha büyük yılan anlamına gelir. Yılan ejderhaya dönüşünce ağzından ateşler çıkan birçok başı ve ayağı olan bir yaratığa dönüşür. Divan şiirinde ejderha ile âşığın dert ile ağzından çıkan ah dumanları arasında benzetme ilişkisi kurulmuştur. Derdinden, acısından dolayı sinesinden, gönlünden çıkan ah dumanlarının hem çokluğunu hem de gücünü ve kendine nasıl zarar verdiğini anlatmak için onları bin başlı ejderhaya benzetmiştir.

Sịne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfını
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm (2090/2)

Efsanelere göre ejderhaların hazineleri koruyan türleri bulunmaktadır.[117] Muhibbî beytinde sevgilinin güzellik hazine ulaşmak isterken, onun zülüfleri bu hazineyi korumak için bin başlı ejderhaya dönüşmektedir.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbị̄ didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam (2249/5)

5.6. GÜNCİŞK

Güncişk, serçe kuşu[118] anlamına gelir. Muhibbî kendisinin kanaatkâr olduğunu söylerken, kendisinin darı peşinde koşan aciz serçe sanılmamasını ister.

İy Muḥibbị̄ ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam (2085/5)

5.7. HÂMÂME

Hâmâme, güvercin[119] demektir. Güvercin mektup ile haberleşmede kullanılmış bir hayvandır. Muhibbî de gönlünü, sevgilisine derdini ileten güvercine benzetmiştir.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbị̄ kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem (2242/7)

[117] (02.01.2021)
[118] Ferit Devellioğlu, ”güncişk”, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, 29.b., Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2012, s.344.
[119] Kubbealtı Lügati, “hâmâme” (02.01.2021).

5.8. HÜMA

Hüma, Kaf dağında yaşayan devlet, talih, cennet kuşu olarak bilinen efsanevi kuştur. Eskiden meydanda hümâ uçurulur, kimin başına konarsa o padişah olurmuş. Başka bir rivayete göre de hüma göklere uçunca kimin başına düşerse o padişah olurmuş. [120] Muhibbî de beytinde hümanın gölgesi kendisine vursa, başta başa her yere yardımının, gayretinin ulaşacağını söyler.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm (2329/1)

Hüma kuşunu avlamak kimseye nasip olmazken Muhibbî'ye nasip olmuştur. Bu kuş, muhatap olduğu kişiye, refah, mutluluk ve saadet getirir. Muhibbî de sevgilisine benzettiği hümayı avlaması ve hangi kuşun hüma olduğunu anlaması için kuşun ayağına bazen gönlünü zil yapar, bazen feryadını iz olarak bırakır.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baġlayup ayaġına bu göñlüm itdüm aña zi̱l (2033/2)

İy Muḥibbi̱ ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Salduġumda ayaġına nālemi jeng eyledüm (2165/5)

5.9. İT/SEG

İt, seg, köpek anlamına gelir. Günümüzde seg kullanılmamaktadır fakat it kötü hoşlanılmayan şeyler için kullanılır. Şiirde de âşık, rakibi için kullanır. Muhibbî de bu şekilde sevgilinin çevresinden ayrılmayan rakiplerini kemik bekleyen köpeklere benzetmiştir.

[120] Bkz. Pala, a.g.e.,s.228.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnį yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam (2190/3)

Aşkından bir deri bir kemik kalan âşık kalan kemiklerini o köpeklere yedirmesini söyleyerek sevgiliye sitem eder.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun (2481/3)

İti sadece rakibi için kullanmaz. Köpek sahibinden ayrılmayan, sadık bir hayvandır. Şair de kendisini sevgilinin civarından ayrılmayan köpeğe benzetir.

Āsitānuñda Muḥibbį cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm (2199/5)

5.10. KAKUM – SİNCAP

Kakum, sansar ve gelinciğe benzeyen kürkü çok kıymetli bir hayvandır. Yine sincap da avlanıp, kürkünden yararlanılan bir hayvandır. Muhibbî de beytinde böyle kıymetli kürklerden istemediğini söylerken kakum ve sincabın adını anar.

Sįnem üzre penbe-i dāġum yiter pįrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan (2421/3)

5.11. KEBK

Keklik[121], sekerek yürüyüşü, av kuşu olması, güzelliği ve anne kekliğin tehlike anında yavrularını dağıtarak kendini öne atması ile şiirlerde işlenmiştir. Kekliğin zarif yürüyüşü onun

[121] Bkz.Özlem Güneş, Ayşe Yeşil, Nurseda Öğreten, "Hüsn ü Aşk'ta Anlam Çeşitliliği Yönünden Kuşlar" , Kırklareli, Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, S.5 (2009), s.250.

hoş-reftâr, hoş-hırâm gibi sıfatlarla anılmasını sağlamıştır.[122]Muhibbî de şiirinde onu yürüyüşü sebebiyle anar.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-refter ile her bir yaña ḳahḳah varam (2265/4)

5.12. KOYUN

Koyun sürü halinde hareket eden, kurban ibadeti için kesilmesine izin verilen bir hayvandır. Kâbe'yi tavaf eden insanlar ihram içinde koyun sürüsü görüntüsü oluşturur. Muhibbî de beytinde sevgilinin memleketini Kâbe'ye, etrafını dolaşan âşıkları da koyuna benzetir. Âşıkların sevgilileri için kurban olması durumuna da gönderme vardır.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem (2396/4)

5.13. MÂHÎ

Mâhî, balık[123] demektir. Divan şiirinde sıkça kullanılır. Muhibbî beyitlerinde kendini yaşam alanı gözyaşı (aşk) olan bir balığa (âşık) benzetmiştir.

Dalalum göz yaşına māhį gibi
Baḥr-ı eşk ile āşinā olalum (2293/3)

Hįç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhįyem (2341/4)

[122] Güneş, Yeşil, Öğreten, *a.g.m.,* s.250.
[123] Devellioğlu, "mâhî", s.653. (02.01.2021).

5.14. MÂR

Mâr, yılan[124] demektir. Divan şiirinde sevgilinin saçları ve âşığın ahlarından çıkan duman yılana benzetilir. Sevgilinin yılan saçları âşığa dolanır, onu zehirler, hapseder. Muhibbî de yılanı şiirinde geleneğe uygun kullanmıştır.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfiñden irer ġam degüldür sem göñül (2034/5)

Mār zülfi sem mi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm (2200/4)

5.15. MEGES

Meges, sinek[125], demektir. Muhibbî'nin şiirinde birçok şekilde yer almıştır. Sinek şekerli şeylerin etrafında dolaştığından, şair sevgilinin bal gibi dudaklarına konmak isteyen bir sinek olmak istemiştir.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam (2286/2)

Pis, kokuşmuş şeylerin etrafı da sineklerin yaşam alanıdır. Dünyayı leş, kokuşmuş bir yer olarak nitelendirip ona meyledenleri sineğe benzetmiştir.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem (2294/6)

[124] Pala, a.g.e., s.309.
[125] Emel Nalçacıgil Çopur, "Divan Şiirinde Böcekler: Ankebut, Meges, Nahl, Neml", II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu ed. Osman Kubilay Gül, Berker Kurt, Celal Can Çakmakcı, Üsküp: Kıbrıs İlim Üniversitesi,2018, s. 339.

5.16. MURG

Murg, yani kuş, divan şiirinde çok kullanılan hayvanlardan biridir. Şiirde birçok türü geçtiği gibi efsanevi olanlarından da bahsedilir. Yalın olarak "murg" şeklinde geçtiği yerlerde vardır. Ürkek olması, avlanabilmesi, küçük olması, çabuk tuzağa düşürülebilir olması, uçması gibi birçok yönden ele alınır. Muhibbî de şiirinde "murg"u çokça geçirmiştir. Kuş bazen gönül, bazen ruh, bazen, can olur. Âşık sevgilinin dane (ben)sini görüp ona ulaşmak isteyen kuş olur, sevgilinin zülfüne takılıp yakalanır. Âşığın sevgiliye kavuşması murgun kapalı olduğu kafesten uçması, aşka tutulması sevgilinin zülfüne tutulması olarak ifade edilir.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm (2313/3)

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem (2223/2)

5.17. MÛR

Mûr, karınca[126] demektir. Batı edebiyatında da Doğu edebiyatında eserlere çalışkanlığı ile konu olmuştur. Karıca ile ilgili kaynağı belli olmayan bir kıssa anlatılır. Kıssaya göre Karınca Hacca gitmek için yola çıkar ona oraya varamadan ölebileceğini söyleyenlere bunu sorun etmediğini, en azından yolunda öleceği için mutlu olduğunu söyler. Muhibbî de bu kıssaya telmih yaparak kendisinin de sevgilinin benine ulaşmak için çaba göstermesi gerektiğini ima eder.

Bāġ-ı ḫüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm (2169/3)

[126] Kubbealtı Lügati, "mûr" (02.01.2021).

Hz. Süleyman peygamberle karınca arasında geçen birçok rivayet anlatılır. Muhibbî'nin beytinde telmih yaptığı kıssa ise şöyledir: "Karınca Hz. Süleyman'a bir çekirge budu ikram eder. Hz. Süleyman'da bu budun kimseye yetmeyeceğini söyler. Karınca ise Allah ne verdiyse kabul etmesini ve küçük görmemesini eğer bereketini verirse herkese yeteceğini söyler. Gerçekten de but orduya ve onlara yetmiştir hatta yarısı da artmıştır."[127] Ayrıca halk arasında karıncaya basmanın bereketsizlik getirdiğine inanılır ve hoş karşılanmaz. Beytinde hem bu duruma hem de Hz. Süleyman'ın ordusunun önünden kaçan karınca ile yaptığı kıssaya[128] gönderme vardır.

Sen Süleymān'a eger pişkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳirümdür benüm (2185/2)

Beni pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hiç mūrı merdüm (2275/2)

Kendisine padişah bile olsa zulmetmemesi gerektiğini alçak gönüllü olması gerektiğini yine bu kıssa aracılığıyla öğütler.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan (2449/3)

5.18. PELENG / KAPLAN

Peleng, kaplan[129] demektir. Kaplan, gücü, sabrı ve tahtı sembolize eder. Şekil itibari ile ise sarı turuncu tüylerin üzerinde siyah desenleri bulunur. Muhibbî, bu görünüşten yararlanarak sinesinde, vücudunda bulunan aşkının ateşi sebebiyle olan yaralarının kaplan izlenimi verdiğini söylemektedir.

[127] Bkz. Tökel, a.g.e., s.235.
[128] Bkz. Tökel, a.g.e., s.234.
[129] Kubbealtı Lügati, "peleng" (02.01.2021).

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sı̱ne-çākiyem (2366/3)

Olup dı̱vāne-veş taġlar ṭuraġum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum (2396/1)

Kaplan benzetmesinde ayrıca bir önderlik, cesaret ve dayanma gücünün çokluğu da ortaya konulmaktadır. Çünkü şair bela dağının kaplanı olarak bütün acılara katlandığını, Ferhat nasıl dağa meydan okuduysa o da yaraların verdiği ıstıraba dayanabildiğini ifade eder.

Ben ki şı̱rı̱n lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam (2331/1)

5.19. PERVANE

Pervane, geceleri ışığın çevresinde görülen küçük kelebektir[130]. Divan şiirinde âşığı temsil eder. Pervane, muma âşık kabul edilir. Pervanenin aşkına kavuşması demek yanıp kül olması demektir. Pervane mumun alevinin ışığı karşısında kendine engel olamaz kendini mumun alevine bırakır.

Pervanenin aşkı divan şairlerine örnek olmuştur. Âşık olanın yanmayı göze alması gerektiği pervane ve mumun aşkıyla anlatılır. Muhibbî de pervane gibi âşık olup yanmayı göze almıştır.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül (2007/6)

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaġa sen pervāne gel (2044/6)

[130] Pala, a.g.e., s.382.

5.20. RUBAH

Rubah, tilki[131] demektir. Çok kurnaz olan kimseler için tilki benzetmesi yapılır. Muhibbî de beytinde zahidi tilkiye benzetmiştir.

Deşt-i ʿışḳa şi̯r olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥi̯leger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam (2341/2)

5.21. SİMURG (ANKA)

Kafdağı'nda yaşadığı varsayılan, renkli tüylü, birçok kerameti olan, hiç yere konmayıp daima uçan efsanevi bir kuştur. "Anka" olarak da bilinir.[132] Anka " kuşlar padişahı" olarak anılır. Bu sebeple de Muhibbî kendisi ile Anka arasında bağlantı kurmuştur. Anka kanaatkâr olma ile ilişkilendirilir. Şairde bu konuda kendini Anka gibi yüce görür.

İy Muḥibbi̯ ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫı̯rmen-i erzen kılam (2085/5)

5.22. ŞAGAL

Şagal, çakal[133] demektir."Kurnaz, yalancı, düzenci, aşağılık kimse."[134] anlamına gelen çakalı Muhibbî rakibe benzetmiştir.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳi̯b
Nite kim şi̯r irdüginde nā-bedi̯d olur şaġal (2052/4)

[131] Kubbealtı Lügati, "rubah" (02.01.2021).
[132] Pala, a.g.e., ,s.34.
[133] Bkz. Özen Yaylagül Üstünel, *"Miskinkılıç (Misgingılıç) Divanındaki Hayvan Ve Bitki Adları*", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, S.32 (2016), s.95.
[134] Güncel Sözlük," çakal" (14.09.2020).

5.23. ŞAHBAZ/ BÂZ/ŞAHİN

Şahbaz iri, beyaz doğan cinsi kuştur[135]. Şiirde bâz, şahin, doğan hepsi aynı anlama gelecek şekilde kullanılır. Bu kuşun en büyük özelliği av kuşu olmasıdır. Şahin'in ayağına veya boynuna zil bağlanır. Muhibbî de gönül şahinin boynuna feryadını zil yapmıştır. Yine onun gönül şahini ile yakalanamayacağı söylenen hümâ kuşunu avlamıştır.

Bend ḳılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam (2300/5)

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile ḳıldum şikâr
Göñlümüñ şahbāzına ḳılsun naẓar bāz isteyen (2493/5)

5.24. ŞÎR

Şîr, aslan[136] demektir. "Aslan; savaş, zafer, iyinin kötüyü yenmesi, kuvvet ve kudret sembolü olmuş; postu ve yelesi de yiğitlik simgesi olarak kullanılmıştır." [137]

Muhibbî de aslanı kudret ve gücüyle ele almıştır. O gelince rakip ve çakallar ortadan kaybolur.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳıb
Nite kim şi̱r irdüginde nā-bedi̱d olur şaġal (2052/4)

[135] Kubbealtı Lügati, "şahbâz" (02.01.2021).
[136] Pala, a.g.e., s.446.
[137] Mehmet Özkartal, *"Türk Destanlarında Hayvan Sembolizmine Genel Bir Bakış (Dede Korkut Kitabı'ndan Örnekler)"*, İstanbul, Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi, S.24 (2012), s.66.

5.25. TÛTÎ

Tûtî, papağan, dudu kuşu[138] anlamına gelir. Tûtî, sesleri taklit etmesi ile bilinir ve bu yüzden de konuşuyormuş hissi verir. Şiirde de şairler kendilerini güzel beyitler yazabildikleri için tûtîye benzetirler. Şekerle beslendiği için de tatlı dilli olduğu söylenir.

Muhibbî'nin tûtî tabiatı sevgilinin şeker gibi dudaklarını anlattığı zaman kendini göstermektedir.

Ṭūṭį-i ṭabʿum Muḥįbbį gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm (2166/5)

5.26. ÜŞTÜR

Üştür, deve[139] demektir. Deve, dayanıklılığı sebebiyle yük hayvanı olarak kullanılmaktadır. Muhibbî de dünya gamını yüklenmek için sarhoş bir deve olması gerektiğini söylemektedir.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet barını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam (2234/4)

5.27. ZÂG

Zâg, siyah tüylü, çirkin sesli bir kuş olan kargadır. Şiirde olumsuz ifadelerde kullanılır. Birçok defa rakiple özdeşleştirilmiştir.

Muhibbî, sevgilisini şahine benzeterek rakip için kullandığı kargaların arasından çık, gel diye seslenir. Bu leş seven kuşlar âşığın yaralı cisminin başına üşüşür.

[138] Pala, a.g.e., s.474.
[139] Kubbealtı Lügati, "üştür" (02.01.2021).

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın (2497/4)

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar ṣanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin -(2448/3)

6. BÖLÜM

BİTKİLER

6.1. ʿARʿAR

ʿArʿar "dikenli ardıç ağacı, dağ servisi"[140]demektir. Sevgilinin uzun boyu şiirde ar'ar'a benzetilmiştir. Muhibbî de bu şekilde kullanmıştır.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem (2087/1)

6.2. AYVA- ŞEFTALİ

Ayva, "İri armut biçiminde üstü tüylü, sarı, sert, ufak çekirdekli, buruk bir tadı olan meyvedir.", şeftali ise "Sulu, güzel kokulu, lezzetli, A vitamini bakımından zengin çok makbul meyve" ve "Öpücük[141]" demektir.

Şair beytinde bu meyveler ve sevgili arasında benzerlik kurar. Kendisine sevgilinin ekşi yüzü olan rakibe ise tatlı tarafı düşmüştür. Şeftalinin diğer anlamı düşünüldüğünde ise âşığın hep ulaşmak istediğine ulaşamadığı görülür.

[140] Güncel Sözlük "ʿarʿar" (17.09.2020).
[141] Kubbealtı Lügati , "şeftalû" (17.09.2020).

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya

6.3. BENEFŞE

Benefşe yani menekşe[142], Divan şiirinde kokusu, rengi, boyunun eğriliği ve şekil yapısıyla anılmıştır[143]. Muhibbî bahar mevsiminin geldiğini anlatmak için diğer çiçeklerle birlikte kullanmıştır.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemi̱n ü āsümān (2451/3)

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān (2496/3)

6.4. ÇINAR

Çınar, "Yapraklarını geç dökmesi, iri cüsseli olması, geniş gövdeli olduğundan gölgelik olarak kullanılması, uzun ömürlü olması gibi hususiyetleri çınarı diğer ağaçlardan ayırmaktadır. Çınar, devlet ve millet büyüklerine benzetilir."[144] Muhibbî şiirinde onu öğüt veren, bilge kişi yerinde kullanmıştır. Çınar gül bahçesindekilere öğüt vermektedir.

El salar dir ṭurmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül (2011/2)

[142] Pala, a.g.e., s.76.
[143] a.g.e., s.317.
[144] Doğan Yücel, Ali Rıza Özuygun, *"Divan Şiirinde Ağaç: Ağaçlara Dair Söz Varlığı ve Tasrif Usulleri",* Journal of Research in Turkish Languages, C.2 S.1 (2020), s.43.

6.5. ENGÛR

Engûr, üzüm[145] demektir. Divan edebiyatında şarap yerine kullanılmaktadır. Muhibbî de bu şekilde kullanmıştır.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül (2011/4)

6.6. GONCA

Gonca, açılmamış çiçek tomurcuk[146] demektir. Divan şiirinde sevgilinin ağzı için kullanılmıştır. Divan şiirinin klasik sevgili tipinde makbul olan küçük, gonca gibi ağızdır. Muhibbî de beytinde sevgilinin ağzına gonca denmesini onaylar.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül (2019/2)

Kapalı gonca sır saklamakta iyidir fakat gonca açılınca tüm sırlar ortaya dökülür. Sevgilinin gülmesi goncanın açılmasıdır, içinin kırmızılığı nedeniyle goncanın içinde mücevher sakladığı söylenir, o gülünce bu mücevher görünür hale gelir.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma aġzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül (2041/2)

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher ḳılsun tekellüm (2275/1)

[145] Güncel Sözlük, "engûr" (17.09.2020).
[146] Pala, a.g.e., s.179.

6.7. GÜL

Divan şiirinde en çok bahsedilen çiçek güldür. Sevgilinin yüzü, yanağı güle benzetilir. Kokusu, çok güzeldir, daima tazedir. Bahar mevsimi, gül mevsimi diye de ifade edilir. Güllerin açması mutluluk sebebidir. Gül mevsimi gelince meclis kurulur, toplantılar, eğlenceler yapılır, gül şeklindeki kadehlerden gül rengi şaraplar, gül yanaklı sakiler tarafından dağıtılır. Sabah vakti esen rüzgâr onun kokusunu aşığa ulaştırır. Sabahları yaprakları üzerinde oluşan çiğ taneleri, şiirde aşığın gözyaşlarıdır. Gül, sevgilinin yanaklarına, dudaklarına, tazeliği ve hassaslığı sevgilinin bedenine, gonca hali sevgilinin ağzına benzetilir.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aġlasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül (2040/3)

Bülbül güle âşık bir kuştur. Gülün güzelliğine, kokusuna hayrandır. Her vakit onu görmek için gül bahçesine gelir fakat gül nazlanır. Onun sevgisine ilgilisine karşılık vermez, dikenleri ile bülbülün canını acıtır. Bülbül gülün aşkından dolayı sabahlara kadar feryat eder gül onun sesini duymaz, duyumsamazlıktan gelir. Şiirde bülbül âşığı, gül ise sevgiliyi temsil eder.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem ḳan aġlaram
Aġlamakdan ḳalmamışdur tende bir ẕerre mecal (2001/3)

Şiirde genelde bahsedilen gül kırmızı renktedir. Gülün kırmızı renk olmasının sebebi ile ilgili anlatılan bir hikâyeye[147] göre bülbül gülün dikeni sebebiyle can verir ve kanı güle bulaşır, bu sebeple gül kırmızı renk olur. Bu durum şiirde sık sık yer alır. Güle ulaşmak isteyen bülbül dikeniyle uğraşmak zorunda kalır. Gülün mevsiminin kısa olması da çokça geçmektedir. Âşığın ömrünün kısa olması, güzel günlerin çabuk geçmesi ile birlikte yanılır. Sevgilinin güzelliğinin geçici olması da gülün ömrünün kısalığıyla ilişkilendirilir.

[147] Gülten Özgül, "Bülbül Güle Âşıksa" www.halkedebiyatidergisi.com (16.06.2020).

Uġradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül (2040/9)

Gül ile Hz. Muhammed arasında da bağlantı kurulmuştur. Terinin gül gibi koktuğu söylenir. Şiirde Muhammed'den bahsedileceği zaman çoğunlukla gülün adı geçer. Muhibbî'nin şiirinde gülün bütün bu kullanımlarını görmekteyiz.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül (2041/5)

6.8. LALE

Lale, "Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve âşığın gözyaşları laleye benzetilir. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur."[148] Lalenin ortasındaki kırmızılığın yara izine benzetilmesi çokça kullanılmıştır.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sı̱nemi ben lāle gibi daġladum (2127/3)

Âşığın kanlı gözyaşının damlaları döküldüğü yeri lale bahçesine benzetir. Muhibbî bir beytinde onun görülmesi gereken bir yer olduğunu bir beytinde ise lale değil gözyaşı olduğunu bilinmesini ister. Lale, şekil yönünden kadehe, rengi sebebiyle de şaraba benzetilir.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül (2000/2)

[148] Pala, a.g.e., s.296.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil (2027/2)

Muhibbî, kendini aşk şehidi sayarak mezarında biten lalelerin de ölüm sebebinin işareti olacağını söyler.

Muḥibbį̇ tį̇ġ-ı cevrinden şehį̇d-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem (2254/5)

Lale şekli itibariyle kadehe, rengi itibari ile de şaraba benzetilir.

Alalum lāle gibi sāġarı elden ḳomayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm (2133/2)

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm (2165/3)

6.9. NARVEN

Narven, "Karaağaç" demektir. Karaağaç uzun boylu bir ağaçtır[149] bu sebeple şair onu sevgiliye benzetir.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sį̇m-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven (2427/1)

[149] Wikipedia, "Karaağaç" , (22.01.2021).

6.10. NERGİS

Nergis, "Mitolojiye göre Narsis (Narkisos), çok güzel, fakat aşktan anlamaz bir delikanlı imiş. Onu sevip derdinden perişan olan kızlar bir gün bu genci tanrılara şikâyet etmişler. Tanrıların verdiği ceza sonucu Narsis bir gün derede kendi aksini görmüş ve âşık olmuş. Kendini seyrederken suya düşüp boğulan Narsis'in çürüyen vücudunun yerinde göze benzer bir çiçek bitmiş ve efsaneye göre o günden beri bütün güzellere hayran hayran, baygın bir şekilde bakar olmuş.

Şarkta bir efsaneye[150] göre Gül ile Nergis arasında bir aşk yaşanmış. Bu iki sevgiliden Nergis göz şeklinde bir çiçek haline sokulmuş ve kıyamete dek hicran ve intizar çekmeye mahkûm edilmiştir."[151] Bu yüzden şiirde nergis çoğunlukla göz ile birlikte anılır. Muhibbî de sevgililerin içinde görünenin nergis değil kendisinin sevgilisini bekleyen gözleri olduğunu söyler.

İy Muḥibbį gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm (2375/7)

Muhibbî nergisin bir türü olan "zerrin" den bahseder. Zerrin çiçekleri beyaz renkli, şubat, mart, nisan aylarında açan bir çiçektir. [152]Beyitte bahar mevsiminde açan gül ile birlikte açıldığı, gül ile nergisin aşkı da hatırlatılıp, kişileştirme yapılarak anlatılmıştır.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül (2018/3)

Ayvazoğlu nergisin zerrin ile ilgili "Zerrin kadeh de, nergis de, cihana ibret nazarıyla baktıktan ve gördüklerinin bir hayalden, bir "nakş-ı fesâne"den başka bir şey olmadığını anladığını söyler. Aslında cihanda görünen ondan başkası değildir; bütün eşya "Ene'l-Hak"

[150] Beşir Ayvazoğlu, Güller Kitabı, Türk Çiçek Kültürü Üzerine Bir Deneme, 5.b.,İstanbul : Ötüken Yayınları, 1999, s. 144.
[151] Pala, a.g.e., s.369.
[152] Müşerref Özdaş, "Mitoloji Narcissus ve-Nergis Çiçeği") https://www.bilgiustam.com (17.09.2020).

demekte, her birinde onun sırrı görünmektedir. Adeta her eşya bir kadehtir ve her kadeh ilahi aşk şarabıyla doludur. Zerrin kadehin ve nergisin ellerinden bunun için kadeh düşmemekte, bunun için sürekli mestane gezmekte, âleme mestane bakmaktadırlar.[153]" der. Muhibbî de beyitlerinde sevgilinin gözlerini nergise benzetmiş onu görünce hastalanmıştır, karşısındakini etkisi altına alan gözler Muhibbî 'nin de aklını almıştır.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bi̯mār olmışam (2261/2)

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẕālim ü bi̯-dād hem (2387/2)

6.11. NESRi̯N

Nesrin, "Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül[154]" anlamına gelen nesrini Muhibbî sevgilinin güzelliğine tutulup sararıp solan, hastalanan âşığa benzetmiştir.

Ṣararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre olʿārıż-ı ḫamrāyı gül (2014/4)

6.12. NİLÜFER

Nilüfer, yaprakları yuvarlak ve geniş, çiçekleri beyaz, sarı, mavi, pembe renkte, durgun sularda veya havuzlarda yetişen bir su bitkisidir.[155]Muhibbî beytinde onun su içinde yetiştiğine değinmiştir. Nilüfer, hâl ehli bir çiçektir. Cihanın dört bir yanını gezmiş; ancak nereye gitmişse

[153] Ayvazoğlu, a.g.e., s. 146.
[154] Güncel sözlük, "nesrin", (16.06.2020.)
[155] Güncel Sözlük, "nilüfer" (17.09.2020).

mutlaka kıskançlık ve düşmanlıkla karşılaşmıştır. Bu yüzden gönül huzuruyla ibadet edememiştir. Meskûn yerlerden kaçarak deryayı mekân tutmuştur.[156]"

Muhibbî de çektiği elemi anlatmak için nilüfer çiçeğini kullanmıştır. Sararmış yüzünü ve sürekli ağlayan halini su içindeki nilüfere benzetmiştir.

Başum içre nı̣lūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm (2068/1)

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nı̣lūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm (2335/2)

6.13. REYHAN

Reyhan, fesleğen de denilen aynı zamanda hoş kokulu tüm çiçeklere verilen isimdir. Bir hadis-i şerifte: "Sizden birinize reyhan verilirse onu reddetmesin. Çünkü o cennettendir" buyurulmuştur.[157]" Şiirde kokusu ve şekli yönüyle sevgilinin saçları ve ayva tüyleri reyhana benzetilir. Muhibbî de reyhanı bu benzetmelerde kullanmıştır.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl (2035/1)

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dı̣vāne bilmen nʾeyleyem (2322/1)

6.14. SERV

Serv yani servi divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaçtır. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Servinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen,

[156] Ayvazoğlu, a.g.e., s.165.
[157] Tirmizî, "Edeb", 37.

bezm vs. unsurlar kendini gösterir.[158] Muhibbî de serviyi sevgilinin boyunu tasvir için kullanmıştır.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde aġladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayaġına çaġladum (2174/1)

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem (2179/1)

6.15. SÜNBÜL

Sümbül, divan şiirinde hem şekli itibariyle hem de kokusu yönünden sevgilinin saçı için kullanılır. Muhibbî de sevgilinin saçını sümbüle benzetmiştir.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül (2015/3)

6.16. ŞİMŞAD

Şimşad yani şimşir ağacı, Divan edebiyatında sevgilinin boyuna benzetilmiştir.[159] Muhibbî de sevgilinin boyunu tasvir ederken şimşir ağacından yararlanmıştır.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm (2407/4)

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña ṭaġıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin (2455/2)

[158] Pala, a.g.e., s.414.
[159] a.g.e., s.446.

6.17. TUBA AĞACI

Tuba ağacı, "Sidrede bulunan ve kökü yukarıda, dalları aşağıda olmak üzere bütün cenneti gölgeleyen ilahi bir ağaçtır. Her çiğnemesinde ve her yudumunda başka lezzetleri olan meyveleri vardır."[160] Muhibbî sevgilinin boyunu bu ağaca benzetmiştir.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nameye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal (2045/5)

6.18. YASEMİN

Yasemin hoş kokulu bir çiçektir. Divan şiirinde daha çok rengi, kokusu yaprağı dolayısıyla anılır ve beyaz renkli olması sebebiyle sevgilinin yanağına benzetilir.[161] Muhibbî de yasemini hem sevgilisine hitap için kullanmış hem de sevgilinin yanağına benzetmiştir.

Görelden ol semen-berį bį-iḫtiyār olup
Tįġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sįne-çākiyem (2076/3)

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sįm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem (2259/2**)**

7.BÖLÜM

SOSYAL HAYAT

7.1. MESLEKLER

7.1.1. Hattat

[160] a.g.e., s.473.
[161] Bkz. a.g.e., s.369.

Hattat, "El yazısı çok güzel olan ve hüsn-i hatta icazet almış kişi[162]" demektir.

İnsan, Allah'ın yarattıklarının arasında mükemmel özelliklere sahip bir varlıktır. Muhibbî de beytinde sevgilisini güzel yaratan "Hattat-ı ezel" olarak Allah'tan bahseder.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazduḳda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velį kim görse dir ġāyet güzel (2028/1)

7.1.2 Hekim – Tabip

Tabip, hekim "doktor" demektir. "Divan şiirinde çokça zikredilen meslekler arasındadır. Tabip, genellikle aşk derdine çare bulamayan kişilerle birlikte kullanılır. Gönül derdine deva bulmak isteyenler de tabibe başvuranlar arasındadır. Aşk derdinden kurtulmak isteyen şair, tabibe vararak derdine deva bulmasını ister, tabip de bu derdin gam yemekten başka çaresinin olmayacağını söyler.[163]"

Bu durumu Muhibbî'nin beytinde derdi için tabibe başvurur fakat tabip derdinin çaresinin olduğunu söylemez hatta başka bir beyitinde derdini bir iken on ettiğini söyler.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekįm (2246/3)

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabįbi derdüñe dermānuñam (2115/4)

Şair de zaten tabibe ihtiyacı olmadığı derdini verenin kendisine ilaç da olacağını dile getirir.

[162] Pala, a.g.e., s.210.

[163] Mustafa Dolat, *"Divan Şiirinde Meslekler"* , Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, C.2,S.1(2012), s.19.

Ṭabi̯bā saña yokdur iḥtiyācum
Virür derman baña kim virdi derdüm (2275/4)

Derdinin ilacı olmayan âşığa tabip tek kurtuluşun ölüm olduğunu söyler. Beyitlerden de anlaşıldığı üzere Muhibbî de tabip mesleğine geleneğe uygun şekilde kullanmıştır.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabi̯be dir baña
Ölmedin artuḳ bu derdüñ ben devasın bilmedüm (2371/2)

7.1.3. İmam

İmam, dinî olarak, "Cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse[164]" demektir. Bir diğer anlamı da "En önde bulunan kimse, önder[165]" dir. Muhibbî şiirinde sevgilinin güzelliğini cami unsurlarıyla somutlaştırmış kaşı ve gözü de imama benzetmiştir.

Mescid-i ḥüsnüñe baḳdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām (2101/5)

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem (2271/4)

7.1.4. Kasap

Kasap, hayvan eti kesip bunları satan kimsedir. Şiirde de aşığın gönlünü ikiye bölen sevgilidir.

Ḳaṣṣāb-vār gönlümi evvel dü-ni̯m ider

[164] Kubbealtı Lügati, "imam" (24.11.2020).
[165] Güncel Sözlük, "imam" (25.11.2020).

Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim (2277/2)

7.1.5. Meşşata

Meşşata "Eskiden gelinleri giydirip süsleyen, gelin başı yapan, düğün evleri için süsler hazırlayan kadın, bezekçi, maşita[166]" anlamına gelmektedir. Şair gül bahçesini geline, seher rüzgârını da meşşataya benzetmiştir.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān (2451/4)

7.1.6. Mimar

Mimar "Yapıların planını hazırlayıp bunların gerçekleşmesini sağlayan kimse[167]"dir. Muhibbî beytinde kendini kelimeleri bir mimar ustalığıyla bir araya getirip anlam yüklü bir şiir oluşturan mimara benzetir.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnį̄-i himmet-ile yapmaġa miʿmār oldum (2194/5)

Şair bir başka beytinde kendisini gönlü yıkık olan aşığın gönlünü yapan mimara benzetir.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbį̄ anı ʿimāret itsem (2289/5)

[166] Kubbealtı Lügati, "meşşata" (24.11.2020).
[167] Güncel Sözlük, "saka" (23.11.2020).

7.1.7. Muğbeçe

Muğbeçe hem "şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı[168]" hem de "Mecusi tapınaklarında görevli olan çocuk[169]" anlamına gelmektedir. Muhibbî muğbeçeyi bu iki anlamda da kullanmıştır. Şair muğbeçenin deyrine giderek derdinin ilacı olan şarabı ister. Bu şarabın bir damlasının bile onu derdinden uzaklaştırdığını görünce de onun kölesi olur.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe ḳurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum (2149/4)

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem (2366/4)

7.1.8. Nahlbend

Nahlbend "Ağaç budayan kimse[170]" demektir. Şair her dizesini şiirin gül bahçesine şekil veren "nahlbend"e benzetmiştir.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Ḳondı maʿnį kuşları üstine serv oldı hemįn (2431/4)

7.1.9. Nakkaş

Nakkaş "Resim yapan kişi demektir.[171]" Divan şiirinde göz ve kirpik aşığın gönlüne açtığı yaralarla bir nakkaş olarak nitelendirilir. Ayrıca nakkaş kelimesi Allah'ın sıfatı yerine kullanılır.[172] Muhibbî beytinde Allah'ı sevgilisini onun gönlüne işleyen nakkaş olarak anar.

[168] Devellioğlu, a.g.e. s.773.
[169] a.g.y. s.773.
[170] Kubbealtı Lügati, "nahlbend", (24.11.2020).
[171] Pala, a.g.e., s.361.
[172] Bkz. a.g.yer., s.361.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm (2202/6)

Dünyayı bir nakış gibi işleyen, yaratan nakkaş yine Allah'tır. Fakat beytinde insanın bu nakşı değil onu işleyen nakkaşı yani Allah'ı istemesini öğütler.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvi̯rin
Bu fāni̯dür geçer ti̯zcek arayup iste naḳḳāşın (2477/2)

7.1.10. Nevâ-Sâz

Nevasaz, "Nağme düzücü, hanende, mutrıp[173]" anlamına gelmektedir. Şiirde aşığın feryadı, figanı onun şarkısıdır. Muhibbî de feryat eden aşığı nevasaza benzetir.

Yār kūyında Muḥibbi̯ işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm (2125/5)

7.1.11. Perdedar

Perdedar "Eskiden büyük bir kimsenin kapısında bekleyen ve içeri gireceklere kapı perdesini açan kimse, kapıcı, perdeci[174]" demektir. Feleğin perdedarı da "ay[175]" dır. Şair beytinde güneş yüzlü sevgilinin saçlarını yüzünü kapayan perdedara benzetir. Sevgiliye güneş yüzlü benzetmesi yaparak perdedar derken gece ortaya çıka ayı işaret eder.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum (2276/2)

[173] Kubbealtı Lügati, "nevasaz" (24.11.2020).
[174] Kubbealtı Lügati , "perdedar" (23.11.2020).
[175] A.g.m. "perdedar" (23.11.2020).

7.1.12. Remmal

Reml, "Nokta ve çizgilere dayanarak gaybı keşfetme, gelecekten haber verme" demektir. Özellikle kum üzerinde bakılan bir tür faldır. Bu fala bakan insanlara ise remmal denilir. Reml hem ilim sayılmıştır hem de fal olduğu için yapılmasında sakınca görülmüştür.[176] Remmallik meslek olarak da yapılmıştır. Şair aşkın anlamı çözebilmek için remmal olmak istemektedir.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sịne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam (2338/4)

7.1.13. Sahib-i Ayar

Sahib-i ayar, "Eskiden darphanede kesilen paraların ayarını tespit ve kontrol eden görevli[177]" demektir. Şair de aşkından ne kadar sararıp solduğunun tespitini yapmak üzere sevgilisini bu görevliye benzetmektedir.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum (2276/4)

7.1.14. Saka

Saka, "Evlere dışarıdan su taşıyan kimse[178]" anlamına gelir. Şair şiirde akıttığı gözyaşları ile bu kimse arasında benzerlik kurar.

[176] Bkz. Emrah Aydemir, *"Remil İlmi ve Divan Şiirine Yansımaları"*, Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, C.2, S.2 (2018), ss.162- 163.
[177] Kubbealtı Lügati, "sahib-i ayar" (23.11.2020).
[178] Mustafa Dolat, *"Divan Şiirinde Meslekler",* IJSES Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi, S.2 (2012), s.20. (22.11.2020).

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın (2477/4)

7.1.15. Saki

Saki sözlükte, "Su veren, su dağıtan; kadeh, içki sunan, insan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan[179]" anlamlarına gelmektedir. Divan şiirinde çok sık kullanılmaktadır.

Sakinâmelerden sakiliğin çok eski bir meslek olduğu, bezm meclisinde içki sunma, meclisin adabını düzenleme gibi görevleri içerdiği, ayrıca bu mesleğin giderek zarafet kazandığı ve sakilerde özel yetenekler yanında şiir ve musiki bilgisinin arandığı anlaşılmaktadır.[180]Bu yüzdende bezmin ayrılmaz parçasıdır.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳį-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿiyş tamam (2101/1)

Sakiler siyah sahtiyandan ceket ve potur, başlarına keçe külah giyerler, üzerlerine abanî sararlar. Bellerine yirmi santim genişliğinde sahtiyan kemer bağlarlar ve bu kemere bağlı halkalara da sarı renkli, içi yazılı taslar takarlar. Sol omuzlarına ucu musluklu kırba denilen bir teneke su alan meşin bir torba asarlar. Bunlardan biri çarşının bir başını, diğeri de öbür başını tutar ve karşılıklı mersiye okurlar. Her fasılada taslara birer, ikişer yudum su korlar, halka Kerbelâ şehidi İmam Hüseyin aşkına sunarlar. [181] Sakileri şiirde bu şekilde âşıklara aşk şarabı dağıtırlar.

Muhibbî'nin şiirinde de sakiden ince belli, kıvırcık zülüflü diye bahsedilir, yanakları da güle, laleye benzetilir. Muhibbî beytinde sakiye "ay yüzlü" diyerek iltifat eder.

[179] Pala, a.g.e., s.400.
[180] Rıdvan Canım, "sakinâme", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı İslam Yayınları, 2009, C.36, s.13. (20.11.2020)
[181] A. Talat Onay, "Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar" İstanbul: MEB Yayınları,1995, s.423.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Ṭurma iy dil sāḳį-i Mehveş elinden būse al (2038/1)

Sakiler bezmin vazgeçilmez unsurudur. Bezm de genellikle bahar mevsiminde gül bahçesi içinde kurulur. Muhibbî'nin beyitlerinde söylediği gibi saki bu meclislerde dağıttı içeceği ile meclistekileri mutlu eder.

Sāḳįyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm (2123/1)

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳį ṣafādan (2467/2)

Saki zaman, felek gibi kelimelerle de çokça anılır. "Zaman sakisi" kavramı şiirde sık sık kullanılır. Âşıkların bahtı genellikle güzel olmaz. Felek onlara hep kötü davranır, kaderinde acı ve gözyaşı yatar. Zaman sakisinin aşığa sunduğu bade de onu kendinden geçirir sarhoş eder. Hatta bu âşıklara sunulan şarap günümüzde "aşk şarabı iç-" olarak kalıplaşacaktır.

Sun baña iy sāḳį-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem (2067/3)

Şiirde aşığın çok sık yaşadığı rahatsızlık olan "humar"ın geçmesinin yolu da Muhibbî'nin de ifade ettiği gibi sakinin getirdiği şaraptır.

Bu mest-i bį-ḫōda sāḳį sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem (2069/3)

7.1.16. Sarraf

Sarraf, "Kuyumcu[182]" demektir. Uzmanlık alanı altın gibi değerli madenleri alıp satmaktır. Kanuni Sultan Süleyman da kuyumcu, değerli taşlar mütehassısıdır.[183] Sarraf aynı zamanda bir işte usta, ondan iyi anlayan anlamına da gelmektedir. Muhibbî şiirinde sarrafı iki anlamını da kastederek kullanmıştır.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl (2042/2)

7.1.17. Senahan

Senahan, "Sena okuyan, öven, metheden[184]" anlamına gelmektedir. Divan şairleri devlet büyüklerine övücü şiirler yazdıkları için mükâfatlandırılırlar.[185]"Şair beytinde kendini senahana benzetip övülmeye layık olan sevgiliyi övdüğünü söylemektedir.

Çün Muḥibbį gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhį ŝenā-ḫ∨ān olmışam (2147/5)

7.1.18. Sermahfil

Sermahfil, "Müezzinbaşının yardımcısı[186] "anlamına gelmektedir. Muhibbî beytinde din konusunda yüksek mertebede olmak isteyenlere sermahfil olmasını öğütlemektedir.

[182] Güncel Sözlük, "sarraf" (22.11.2020).
[183] Bkz.. Yılmaz Öztuna, *Kanuni Sultan Süleyman*, 1.b. İstanbul : Babıali Kültür Yayınevi, 2006, s. 21.
[184] Kubbealtı Lügati, "senahan"(25.11.2020).
[185] Bkz.. İsmail Durmuş, "methiye", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Divan Vakfı Yayınları, 2004, C.29, s.406 (25.11.2020).
[186] Kubbealtı Lügati, "sermahfil" (25.11.2020).

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser maḥmil ol (2013/4)

7.1.19. Tacir

Tacir, günümüzde tüccar olarak isimlendirilen ticaretle uğraşan[187] kimsedir. Şair, şiirde aşk ülkesinin tüccarıdır.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişvelerine tācir olsam (2286/6)

7.2. MUSİKİ

7.2.1. Çalgı Aletleri

7.2.1.1. Çeng

Çeng, "Kanun'a benzeyen fakat dik tutularak parmakla çalınan ve bu nedenle arpı andıran bir tür çalgı aletidir. Çanağı torba gibi olup boynu uzun ve eğridir.[188]"Muhibbî çengi şekli sebebiyle üzüntünün, kederin verdiği ağırlıkla eğilen âşığın bedenine benzetmiştir.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm (2055/3)

Nāle ḳıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārį̄lık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm (2165/2)

[187] Kubbealtı Lügati, "tacir" (24.11.2020).
[188] Pala, a.g.e., s.109.

7.2.1.2. Kanun

Kânun, " Sol köşesi kesik dikdörtgen biçimindeki tahta bir tabla üzerine geçirilmiş tellerden meydana gelen ve yatık durumda dizler üzerine konarak iki elin işaret parmağındaki yüksüklere tutturulmuş birer mızrapla çalınan çalgı[189]" dır. Muhibbî kanunu şiirinde ud ile birlikte feryadına eşlik eden bir çalgı olarak kullanmıştır.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bi̯-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem (2088/4)

7.2.1.3. Keman

Keman, "Keman, yay, kavs. Şiirde en çok sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde kullanılmıştır. Hilalin ve feleğin de zaman zaman kemana benzetildikleri olur. Âşığın beli de kemana dönebilir."[190] Muhibbî de hem sevgili yüzünden eğrilen belini , hem de sevgilinin kaşını kemana benzetmektedir.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem (2098/4)

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm si̯nem rebāb tā iñleye her bir ḳılum (2277/1)

7.2.1.4. Kemençe

Kemençe, "Türk halk musikisinde kullanılan, dikdörtgen şeklinde uzunca bir kutuya benzer, göğsünün iki yanında delik bulunan üç telli ve bu teller üzerine parmakla basılarak

[189] Kubbealtı Lügati, "kanun" (6.12.2020).
[190] Pala, a.g.e., s.278.

çalınan yaylı çalgı."[191] dır. Muhibbî Trabzon'da doğmuştur.[192] Kemençe bu bölgede yöresel bir müzik aleti sayılır. Bölgeden dolayı da genelde eğlenceli müziği hatırlatır. Bu sebeple Muhibbî de gam meclisinde kemençenin yeri olmadığını düşünür.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sịnem sazına
Nāle ḳılsun ġam kemāncẹyle rebāb eglenmesün (2494/3)

7.2.1.5. Ney

Ney, "Kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır. Ney çalana neyzen veya nâyi denir. Özellikle Mevlevîler arasında çok itibar gören sazdır. Sesi yanık ve lâhûtîdir. Rivayete göre peygamberimiz İlâhî aşk sırrını Hz. Ali'ye gidip Medine dışında kör bir kuyuya bu sırrı anlatmış. Kör kuyu bu sır ile coşup köpürmüş ve taşmıştır. Su, her yeri kaplayınca kenarlarında kamışlar yetişmiş. Oralardaki bir çoban bu kamışlardan birini kesip muhtelif yerlerinden ve üflemeye başlamış. Çıkan ses kalplere coşku ve heyecan verip İlahi sırrı anlatır olmuş. Peygamberimiz tesadüfen bu çobanın ney sesini işitince durumu anlamış. O günden sonra ney, bir ilham kaynağı olmuş.[193]"

Muhibbî , "Ney üzerinde toplam yedi delik vardır. Bunlar insan yüzüne benzetilmiştir. İkisi göz çukuru, ikisi kulak, ikisi burun deliği ve diğeri ise ağızdır. Çıkan ses kalplere coşku ve heyecan verip ilahi sırrı anlatır olmuş. Peygamberimiz bir gün bu çobanın ney sesini işitince durumu anlamış ve Ali'ye demiş ki: "Ya Ali sırrı söylemişsin." O günden sonra ney, hiç susmamış. Onu vatanından, o kamışlıktan kestiklerinden bu yana hep feryat etmiş, herkesin yüreğindeki bam teline dokunmuş.[194]" Muhibbî de bağrının ney gibi delik olduğunu söyler.

Ney gibi baġrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam (2135/1)

[191] Kubbealtı Lügati, "kemençe" (10.12.2020).
[192] Bkz. Feridun Emecen, "Süleyman I ", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, C. 38, s.62. (10.12.2020)
[193] Pala, a.g.e., s.371.
[194] Muharrem Tosun, Şule Erdoğdu, *"Mevlana Çevirilerinde Sembollerin Önemi: "Ney" ve "Gel" Örneğinde Mesnevi'nin Evrensel Hoşgörü Çağrısı",* Akademik İncelemeler Dergisi, C. 8, S.1 (2013), s.352.

Muhibbî beyitlerinde neyin rivayet edilen hikâyesine göndermede bulunmuştur. Aşkından ve ayrılıktan ney gibi sabahlara kadar feryat ettiğini söyler.

Çün Muḥibbį̄ fiġāna bağladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm (2376/6)

7.2.1.6. Pişe

Pişe, "Boyu bir karışla bir karış iki parmak arasında olan, kamıştan yapılma, yedi veya dokuz delikli nefesli saz, bir nevi kaval.[195]" dır. Pişe şiirde sesiyle sevgilinin elinde âşığın aşkını, eziyetini artıran bir müzik aleti olarak anılmıştır.,3

Aldı dildār eline çün yine kim pį̄şelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şį̄şelerin (2422/1)

7.2.1.7. Rebab

Rebab, "Rebap, Orta Asya ve İslam coğrafyasının pek çok bölgesinde, genellikle birbirine yakın şekillerde kullanılan bir grup telli musiki aletinin genel adıdır. Rebap, Hindistan cevizi kabuğu üzerine deri gerilerek yapılan, üç telli, perdesiz, yaylı bir müzik aletidir. [196] Rebabın yayı atkuyruğu kılındandır ve elle gerilerek çalınır.[197] "Muhibbî'nin beyitlerinde rebabın sesi âşığın inleme sesine benzetilmiştir. Bade içmesini de rebabın inlemesine bağlamaktadır.

[195] Kubbealtı Lügati, "pişe" (10.12.2020).
[196] Bkz. Fikret Karakaya , "Rebab", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, C. 34, s.493 (18.10.2020).
[197] www. Rebab.name.com (18.10.2020).

Almaz-ıdı Muḥibbį̄ bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm (2082/5)

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sį̄nemde iñiler san rebāb oldum (2140/2)

Rebabın yayının kıldan yapılmasına da gönderme yapılmıştır. Rebabın sesini inlemeye benzeterek bu sesi çıkarırken her bir kılının titremesi gibi onunda göğsü rebab olmuştur, her bir kılı gamdan inlemektedir.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sį̄nem rebāb tā iñleye her bir ḳılum (2277/1)

7.2.1.8. Tabl

Tabl," Davul. Mehterhanelerde davula önem verilir. Sancak ile beraber davul, padişahlık alametlerindendir.[198]" Aşkın da padişahı olan Muhibbî'nin padişahlık alameti olan tabl'ı sinesidir.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbį̄ baña yitmez mi delį̄l
Sį̄nedür ṭablum nefį̄rüm āh u zārumdur benüm (2058/5)

7.2.1.9. Tambur

Tambur, "Tambur, Türk halk müziğinde kullanılan, cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi mızrapla çalınan telli çalgılara verilen genel bir ad"[199] dır. Şiirde geçen birçok müzik aleti gibi tamburda gam meclislerinde çalınan bir çalgıdır.

[198] Pala, a.g.e., s.448.
[199] Bkz. Kubbealtı Lügati, "tanbur" (6.12.2020).

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānumı nā kılam (2249/4)

Gönlünü tambura benzeterek âşığın feryadına tercüman olur.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum (2360/1)

7.2.1.10. Ud

Ud, "Teknesi yarım armudu andıran, dilim adı verilen 17 ile 27 ahşap şeridin birbirine yapıştırılmasından meydana gelen, göğsü ladinden, perdesiz, kısa saplı, beşi çift, biri tek on bir telli, mızraplı çalgı.[200]"dır.

Muhibbî udu beytinde bir bezm ortamı oluşturarak çeng ile birlikte anmıştır.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül (2011/4)

7.2.2. Musiki Makamları

7.2.2.1. Buselik

Buselik, "Musikimizde buselik beşlisiyle hüseynide hicaz dörtlüsü veya kürdi dörtlüsünün birleşmesinden meydana gelen ve dügâh (la) perdesinde karar kılan basit

[200] Kubbealtı Lügati, "ud" (6.12.2020).

makam.[201]" demektir. Buse aynı zamanda öpücük[202] anlamına da gelmektedir. Muhibbî şiirinde sevgilinin bu makama uymadığını dile getirerek âşığa buse vermediğini söylemek ister.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm (2121/4)

7.2.2.2. Hicaz-ırak

Hicaz, "Mûsikîmizde hicaz dörtlüsü ve rast beşlisinin birleşmesinden meydana gelen ve dügâh perdesinde karar kılan, çok yaygın basit makamlardan biri.[203]" Irak ise "Musikimizin altı yedi asırlık birleşik makamlarından biri.[204] dir. Muhibbî, bülbülün ötüşünü bu iki makama benzetmiştir.

İñlerem bülbül gibi gāhį ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Lį̇k ṣavtlarda Muḥibbį̇ bil nevādur sevdügüm (2196/8)

7.2.3. Müzik ile İlgili Diğer Unsurlar

7.2.3.1. Mızrab

Mızrab,"Fildişi, bağa, boynuz, kiraz ağacı gibi sert şeylerden yapılan ve telli sazları çalmakta kullanılan küçük âlet, tezene, zahme.[205]" dir. Muhibbî de tambura benzettiği gönlünü gam mızrabıyla çalar.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum (2360/1)

[201] Mustafa Tozlu, *"Asım Divanında Musiki Unsurları"*, İstanbul, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.13 (2014), s.151.
[202] Pala, a.g.e., s. 86.
[203] a.g.e., s. 218.
[203] a.g.e., s.235.
[205] Kubbealtı Lügati, "mızrap"(10.12.2020).

8. BÖLÜM

MEKÂNLAR

8.1. ŞEHİRLER

8.1.1. Aden

Aden, "Güney Arabistan'da Kızıldeniz'e bitişik bir sahil şehridir. Burada eskiden beri inci çıkarılırmış. Bugün hala o bölgede inci üretimi yapılmaktadır."[206] Divan şiirinde de inci ile birlikte çok anılır. Muhibbî 'de beytinde kendi şiirini Aden'de çıkan inciden üstün görür.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbį̄
Taḥsį̄nler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden (2476/5)

8.1.2. Bağdat

Kanunî Sultan Süleyman tarafından 1534 fethedilmiş ismi "Tanrının ihsanı veya armağanı" anlamına geldiği söylenen Irak'ın başkenti ve en büyük şehridir.[207] Bağdat Edebiyatta hep önemli bir şehir olmuştur. Masallara şiirlere konu olmuş bir şehirdir. "Şairler Bağdat'ın güzelliklerini övmüşler ve ona yeryüzünün cenneti adını vermişlerdir. Bağdat'ın güzel bahçeleri, yeşil çayırları, kapılarının üzerinde ve salonlarındaki muhteşem dekorasyonlarıyla şahane sarayları, mükemmel ve zengin eşyaları meşhurdu."[208] Bağdat, "Mezopotamya çanağının ortasında, Dicle Irmağı'nın iki yakası üzerinde ve Dicle'nin Fırat'a en çok yaklaştığı noktada, geniş bir alüvyon ovası üzerinde yer alır[209]." Muhibbî Bağdat'ı gönlün

[206] Pala, a.g.e., ,s.17.
[207] Bkz. Abdülaziz ed-Dûrî, "Bağdat", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, C. 4, s.441 (18.09.2020).
[208] Bkz. a.g.m. s.426 (18.09.2020).
[209] Wikipedia, "Bağdat" (18.09.2020).

yerine koymuştur. Mezopotamya'nın ortasında olduğu gibi gönlünde ortasındadır. Çevresi sularla çevrili Bağdat şehri gibi şairin de gönlü gözyaşları ile doludur.

Gönlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül (2015/4)

Bir başka beytinde kendisinin Bağdat'ta bulunduğunu ve İstanbul'da özlediği kimseler olduğu anlaşılır

.

Nāleler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan (2466/1)

8.1.3. Bedahşan

Çok eski zamanlardan beri "bedahş" denilen yakut madeninin çıkarıldığı dağlık bir memlekettir. Şehrin ismi de bu madenden gelmektedir. Divan şiirinde de bir yakut cinsi olan kırmızı la'l taşı ile birlikte anılır.[210] Muhibbî de beytinde Bedahşan'ın la'l mekânı olduğunu söylemektedir.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl (2042/1)

8.1.4. Hıtâ

Hıtâ, "Çin'in kuzeyi ile Türkistan topraklarına verilen addır. M.S. X. asırdan itibaren Moğolların "Hatâ" adlı kabilesi bu bölgede yaşadığından bu adla anılmıştır. "Hıtâ" veya "Huten" şekilleriyle de kullanılan bu kelime özellikle ahu ve misk ile birlikte anılır. Misk

[210] Bkz. Pala, a.g.e., ,s.71.

ahularının bu bölgede çok oluşu ve miskin diğer ülkelere buradan nakledilişi Hatâ'nın değerini artırır. Bazen Çin, Rum gibi ülkelerle birlikte de tenasüp yoluyla zikredilir.[211]"

Muhibbî de Hıtâ'yı hem bu ülkelerle hem de ahu ve misk ile birlikte kullanmıştır.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül (2018/2)

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Aḳıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm (2201/2)

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem (2403/1)

8.1.5. Horasan

Horasan, ismi Eski Farsça 'da hur (güneş) ve âsân (âyân "gelen, doğan") kelimelerinden meydana gelmiştir ve "güneşin doğduğu yer, güneş ülkesi; doğu bölgesi" anlamını taşımaktadır. Muhibbî de anlamı güneş olan bu şehri sevgilisine iltifat ederken kullanmıştır.

Sitanbulʾum Ḳaramanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıfcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

8.1.6. İran-İsfahan

Safavî devletinin başkenti, şimdilerde İran'ın sınırları içerisinde yer alan İsfahan, şiirde sürmenin bulunduğu yer olarak çokça anılmaktadır. Muhibbî de sevgilinin ayağının toprağını İsfahan sürmesine tercih etmektedir.

[211] a.g.e.,s.209.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫırānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem (2336/3)

8.1.7. İstanbul

İstanbul, hem konumu, hem sahip olduğu güzellikler açısından çok dikkat çekmektedir. İstanbul'un fethedilmesiyle de Osmanlı Devleti'nin başkenti olmuştur. Birçok şair şiirinde ona yer vermiştir. Muhibbî de şiirinde sevgilisine "İstanbul'um" diyerek iltifat eder.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıfcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

8.1.8. Mısır

Mısır coğrafi konumu, kültürel özellikleri, güzelliği, Hz Yusuf'un memleketi olması sebebiyle şiirde çokça yer alır. Pala, Mısır'ı açıklarken, **"**Divan şiirinin coğrafyası içinde Mısır'dan çok bahsedilir. Yusuf ile Züleyha'nın maceraları orada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yine Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl (2022/1)

Kelimenin "ülke, memleket" anlamıyla da çok zaman tevriye yapılır.[212]" ifadelerini kullanmıştır. Muhibbî de güzellik memleketi derken Mısır'ı, güzelliği anlatılan Hz. Yusuf ile birlikte kullanmıştır.

[212] a.g.e., s.327.

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl (2033/1)

8.1.9. Rûm

Muhibbî'nin de Anadolu anlamında kullandığı Rûm için eskiden Doğu Roma imparatorluğu Anadolu'ya Rûm, Anadolulara da Rûmî denilirdi.[213] Muhibbî beytinde bu memleketi söz mülkünün memleketi sayıp kendini bunun sahibi görür.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen (2427/5)

8.2. COĞRAFİ MEKÂNLAR

8.2.1. Aras-Ceyhun-Kızılırmak

Divan şiirinde nehirler genellikle âşığın gözyaşlarının çok oluşunu anlatırken kullanılır. Muhibbî de Aras, Ceyhun, Kızılırmak nehirlerini bu şekilde kullanmıştır.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel (2012/1)

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nil ü Ceyḥūn olmışam (2072/3)

Gözlerüm yaşı Ḳızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm (2114/2)

[213] Bkz. a.g.e., s.393.

8.2.2. Nil Nehri

Nil Nehri, "Mısır'ın hayat kaynağı olarak bilinen nehirdir ki ülkeyi baştanbaşa geçerek Akdeniz'e dökülür.[214]" Muhibbî Nil nehrini akıttığı göz yaşıyla karşılaştırır.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aġlasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl (2023/3)

8.3. KAPALI MEKÂNLAR

8.3.1. Kâbe / Beytü'l Haram

Mekke'de Harem'i Şerif'in içerisinde bulunan bir binadır. Beytü'l-Harem, Beytullah gibi isimlerle de anılır. Cahiliye devrinde bu binanın içi putlarla doludur ve putperestler burada ibadet eder. Mekke'nin fethinden sonra Kâbe, putlardan temizlenmiş ve hicretin ikinci yılından sonra Müslümanların kıblesi sayılmıştır.[215] Muhibbî de beytinde kıblesinin Kâbe olduğuna yemin eder.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yana ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm ḳıblem (2362/1)

Divan şiirinde sevgilinin yüzü ve mahallesi Kâbe'ye benzetilir. Muhibbî sevgilinin gözlerini imama, kirpiklerini saf tutan cemaate yüzünü de Kâbe 'ye benzetir.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar ṭurup ṣāf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem (2362/2)

[214] a.g.e., s.372.
[215] Bkz. a.g.e., s.258.

Tasavvufa göre Kâbe bir semboldür asıl Kâbe gönüldür. İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için de gönül Kâbe kabul edilmiştir. Sevgiliye kavuşma Kâbe 'ye kavuşma sayılır. Kâbe'yi belli vakitlerde ziyaret edip hac vazifesi yerine getirilir. Haccın son günleri içerisinde de Kurban Bayramı'na denk geldiğinden kurban kesilir. Hac vazifelerinden biri olan tavaf, âşık için Kâbe sayılan sevgilinin memleketini dolaşmaktır. Bir âşık içinde orada canını kurban etmeyen bu vazifeyi tamamlayamaz.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣi̱b itse Ḫudā ḳıblem (2362/5)
Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan (2416/2)

Kurban kesilmesinin bir sebebinin de belli bir miktar kanın toprağa akıtılması gerektiğine olan inançtır. Muhibbî de sevgilinin memleketi olan Kâbe'ye giden âşıkların ölmesinin sebebinin de buraların toprağının kana susamasına bağlar. Zaten klasik şiirde âşık sevgilisine ancak ölünce kavuşabilir.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbi̱ ḳana ol ri̱g-i Ḥarem (2224/5)

8.4. HAYALÎ MEKÂNLAR

8.4.1. Kafdağı

Kafdağı, "Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkânsızlığına inanılan dağlar zinciri."[216] Muhibbî beytinde aşkı Kafdağı'na, kendisini de o dağda yuvası olan Simurg'a benzetir. Bir başka beytinde de Kafdağı'nın dünyayı çevrelemesine gönderme yaparak, "Bir uçtan bir uca" anlamında "Kaf'tan Kaf'a" ikilemesini kullanmıştır.

[216] a.g.e., s.261.

Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül
Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül (2024/1)

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm (2329/1)

8.4.2. Bîsütun

Bîsütun, Şirin'in emriyle Ferhat'ın deldiği dağa verilen isimdir. Muhibbî de beytinde onu Ferhat ve Şirinle birlikte anmıştır.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şi̱ri̱n kārına karışmasun hi̱ç Bi̱sütūn (2414/1)

SONUÇ

Sözlük çalışmaları bir dilin kelime zenginliğini ortaya çıkarmak amacıyla yapılır. Dil canlı bir varlıktır, zamanla gelişir ve değişime uğrar. Sözlük çalışmaları da bu gelişim ve değişimi gözler önüne serer. Bu çalışmada da kullanılan bağlamlı dizin ve işlevsel sözcük çalışmasının amacı da Türk dilinin tarihi süreç içerisinde geçirdiği anlam ve biçimsel yolculuğunu bir bütün olarak ele almaktır. Burada yapılmak istenen sözcüğün bulunduğu metin içerisinde kazandığı anlamı tespit etmektir.

Bu çalışma "Cihan Padişahı" olarak bilinen şiire düşkünlüklerinin malum olduğu Osmanlı padişahları arasında en çok şiir yazan "Muhibbî" mahlaslı Kanunî Sultan Süleyman'ın Divan'ının 500 gazelinin (2000-2500. Gazeller) TEBDİZ projesi kapsamında bağlamlı dizin ve sözlük çalışmasıdır.

Muhibbî şiirinde sade bir üslup kullanmıştır fakat bu tamamen kolay anlaşılabilir kelimeler seçmiştir demek değildir. Farsça ve Arapça birçok kelime hatta tamamen Farsça olan beyitler yer almaktadır. Tamlamalarını genelde kısa ve anlaşılabilir kelimelerle yapmıştır fakat bunun da istisnaları mevcuttur (niŝār-ı sümm-i ṭavsen kıl- vb.).

İncelenen gazellerde halk şiirine ait birtakım özellikler görülmektedir. Halk şiirindeki dedim-dedi tarzı söyleyiş halk şiirinde yaygın olarak kullanılan bir biçim olup koşma ve semaîlerdeki âşık ve sevgilinin dedim-dedi ifadesine bağlı karşılıklı söyleşmeleridir. Muhibbî'nin şiirinde tam bir gazel olarak rastlanmasa da bölüm bölüm bu tarz söyleyişlere rastlanılmaktadır. [217]

İncelenen gazeller çerçevesinde Muhibbî'nin şiiri Klasik şiirin bütün özelliklerini taşımaktadır. Kullandığı mazmunlar, sevgili - âşık, rind – zāhid tipleri geleneğe uygundur.

Şiirlerini herkesten önce kendisinin çok beğendiği görülmektedir. Yapılan bu çalışma sayesinde onun şiirinin manası daha da ortaya çıkacak ve derin anlamlara sahip beyitleri herkes tarafından anlaşılabilecektir.

Klasik şiirin kaynağı olan ayet ve hadislerden yararlanmıştır. Ayetler beyitlerde direkt yer alsa da hadisler şiiri ile verdiği öğütlerin anlam katmalarından çıkarılabilmektedir. Cihan

[217] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b.,C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016, s. 1189, g.s.(2425/4-2433/3).

padişahı olmasına rağmen beyitlerinden anlaşıldığı üzere bu konuda oldukça mütevazıdır. Asıl önemli olanın Allah'a kulluk etmek olduğunu sık sık vurgulamaktadır. Beyitlerde en çok dünyanın geçici olduğu ve ona meyledilmemesi, aldanılmaması gerektiği konusunda öğüt vermiştir.

İncelenen gazellerde birçok deyim tespit edilmiştir. En çok olumsuz durumlar için kullanılan deyimler yer almaktadır : "ateş-i aşka düş-, ayağa düş-, aklu git-, boynuna bend eyle-, derde düş-, dil yık-, gönlüni sad pare eyle-, kan ağla-, gün yüzü görmeme-, hicr yüki çek-, ömrüni harç eyle-, sineye elif çek-, aşk ateşi ile yak-, bağrı hun ol-, gözünden hun akıt-, dök, gözyaşına gark ol-, can ver-, baş u can ter kıl- vb." Bu şekilde olan deyimler genelde sevgili-âşık ilişkisinde âşığın hallerine tercüman olması açısından kullanılmıştır. Bu tarz deyimlerinde dışında çok sık rastlanılmayan "gözi yaşlu yürek başlu" gibi bir deyimi dünyada çok acı çekse de başı dik olduğunu ve dünyaya aldanmadığını anlattığı bir beyitte kullanmıştır.[218] "Gönül yap-, dili hoş eyle-, başuna tac it- " gibi olumlu durumlar için kullanılan deyimler de yer almaktadır.

Şahıs kadrosunda en büyük kısmı Muhammed'e ayırmak suretiyle adından sıkça bahsedilen peygamberlere, ünlü şairlere yer verir. Şehname kahramanları şiirinin şahıs kadrosu bakımından büyük yüzdesine sahiptir.

Divan şairlerinin sık kullandığı "ay, güneş, yıldız, felek" gibi kozmik âleme ait unsurların yanında "Keyvan" gezegeninden, Zühre, Pervin, Süheyl" yıldızından bahseder.

Şiirde sıkça kullanılan hayvan ve bitkilere yer vermiştir fakat karşımıza çok sık çıkmayan "kakum" ve "sincap'a yer verir. Bitkileri genel manada sevgilinin özelliklerine teşbih unsuru olarak kullanır. En çok" serv" ve "gül"e yermiştir.

Dönemin sosyal hayatı hakkında bilgi verici unsur olarak "hattat, hekim, imam kasap, perdedar, meşşata, remmal, mimar, nakkaş, nahlbend, nevasaz, sahib-i ayar, sarraf, tacir" gibi mesleklere yer verilmiştir.

Klasik şiirin müzikle olan ilgili yadsınamaz bir gerçektir. Hem kullanılan veznin uygunluğu hem de şairlerin musikiye olan ilgisi sebebiyle birçok müzik aletine ve terimine rastlanılmıştır.

[218] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b.,C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016, s. 1189, g.s.(2279/3).

Muhibbî beyitlerinde çok ünlü şehirlerden sık kullanılan coğrafi mekânlardan bahsetmiştir. Hayali mekân olarak ise Bîsütun ve Kafdağı'na yer vermiştir. Osmanlı tarafından korunan, şiirde sevgilinin memleketi, âşığın gönlü olan Kâbe de çok sık geçmektedir.

Söz konusu gazeller incelenirken bir başlık altına alınamayan fakat önemli olduğu düşünülen birkaç noktadan bahsedilmiştir. Muhibbî'nin şiirinde babası Yavuz Sultan Selim'e ait bir mısra tespit edilmiştir. Beytin ilk dizesi Muhibbî 'ye, ikinci dizesi Yavuz Sultan Selim'e aittir.

Kūyuña vardı Muḥibbį̇ aña yüz göstermedüñ

Veh ki mį̇-dāred dirį̇ġ ez bį̇-dilān dį̇dār hem[219] (2301/ 5)

Bazı beyitlerde de şairinin ya da yazarının ismini geçirmediği fakat isimlerini andığı bazı önemli eserler vardır: İbn-i Sînâ'nın tıp kitabı olan "el-Kânûn fi't-Tıb[220]" , Sadi Şirazi'nin "Gülsitan ve Bûsitan" ve Nizami'nin "Mahzen-ül Esrar[221]".

Sonuç olarak bu çalışmada, hükümdarlığı döneminde siyasi açıdan Batı'yı ve Doğu'yu etkisi altına bir padişahın aynı zamanda şair Muhibbî'nin kelimelere yüklemeyi seçtiği anlamları bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük oluşturma anlayışıyla ortaya koymuştur. Şiirinden sanat anlayışı, siyasi duruşu, insanî özellikleri, maddi ve manevi aşka yaklaşımı öğrenilebilmektedir. Kullandığı mazmunlar, mecazlar, atasözleri, deyimler gibi kalıp ifadeler dile olan hâkimiyetini göstermektedir.

Muhibbî Divanı Klasik Türk Edebiyatı araştırmacılarının çokça incelediği bir eserdir. Eser hem hacimce hem de içerik olarak zengindir. Bu sebeple daha birçok araştırmaya konu olacaktır.

[219] Hasan Gültekin, "Yavuz Sultan Selim'in Farsça Beyitleriyle Tercümeleri" , Turkish Studies, C.10, S.8, s.1239.
[220] Kemal Yavuz, Orhan Yavuz, Muhibbî Divanı, 1.b.,C.2, İstanbul : Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016, s. 1189, g.s.(2021/4-2433/3).
[221] Kemal Yavuz Orhan Yavuz, a.g.e. g.s. (2018 / 5).

KAYNAKÇA

"Çince Terim ve Simgeler: Ejderha" www.tr.clearharmony.net.

AÇIKEL Yusuf, "Hz. Peygamber-Gül İlişkisi Ve İlgili Rivayetlerin Değerlendirilmesi", *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.30, Isparta: 2018, ss. 71-103.

AKÜN Ömer Faruk, *Divan Edebiyatı,* 2.b. , Ankara: İsam Yayınları, 2014.

AY Ümran, "Divan Şiirinde Güneşin Sevgili Tipine Yansıması Hakkında Bir Değerlendirme" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.2, İstanbul: 2009, ss. 117-162.

AYDEMİR Emrah, "Remil İlmi ve Divan Şiirine Yansımaları", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, C.2, S.2, Bilecik: 2018, ss. 159- 180.

AYVAZOĞLU Beşir, *Güller Kitabı, Türk Çiçek Kültürü Üzerine Bir Deneme*, 5.b. , İstanbul: Ötüken Yayınları, 1999.

BATİSLAM H. Dilek, "Divan Şiiriyle Halk Şiirinde Ortak Bir Söyleyiş Biçimi (Mürâca'a Dedim-Dedi)", *Folklor/Edebiyat*, C.6, Ankara: 2000, ss. 147-150.

BAYINDIR Abdullah, "Selçuklularda Taht Mücadelelerine Etki Eden Faktörler", *Asia Minor Studies*, C.5, S.10, Kilis: 2017, ss. 27-39.

BOYNUKALIN Ertuğrul, "Yemin", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.43, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2013, ss. 417-420.

CANIM Rıdvan, "Sakinâme", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.36, İstanbul: Diyanet Vakfı İslam Yayınları, 2009, ss. 14-15.

CİLACI Osman, "Dua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.9, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, ss. 536-539.

COŞKUN Ak, *Muhibbî Divanı-İzahlı Metin*, 1.b. , Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.

ÇAĞATAY Saadet, "Kutadgu Bilig'de Odgurmış'ın Kişiliği", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, C.15, 1967, ss. 39-49.

ÇATALBAŞ Resul, "Türklerde Hayvan Sembolizmi Ve Din İlişkisi", *Turan Stratejik Araştırmaları Merkezi Dergisi*, C.3, S.12, Kars: 2011, ss. 49-60.

ÇAĞRICI Mustafa, "Beddua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.5, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, ss. 297-298.

ÇELEBİOĞLU Âmil, "Bedir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.5, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, ss. 324-325.

ÇELEBİOĞLU ÂMİL, "Şair Kanunî Sultan Süleyman", *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul: 1998, ss. 187-199.

ÇOPUR NALÇACIGİL Emel, "Divan Şiirinde Böcekler: Ankebut, Meges, Nahl, Neml", *II. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu*, ed. Osman Kubilay Gül, Berker Kurt, Celal Can Çakmakçı, Kıbrıs İlim Üniversitesi, Üsküp: 2018, ss. 335-346.

DEVELLİOĞLU Ferit, "Güncişk", *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, 29.b. , Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2012.

DİLÇİN Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü,* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1983.

DOĞAN Muhammet Nur, "Divan Şiirinde "Şarap Metaforları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C.38 S.38, İstanbul: 2012, ss. 68-86.

DOLAT Mustafa, "Divan Şiirinde Meslekler", *IJSES Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, C.2,S.1, Konya: 2012, ss. 19-21.

DURMUŞ İsmail, "Methiye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.29, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2004, ss. 410-411.

ED-DÛRÎ Abdülaziz, "Bağdat", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.4, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, ss. 441-442.

EKMEKÇİ Gülistan, "Muhibbi Divanı'nda Mitolojik Ve Efsanevi Kahramanlar", *Akademi Bakış Dergisi,* S.57, Kırgızistan: 2016, ss. 190-209.

EMECEN Feridun, "Süleyman I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.38, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2010, ss. 74-75.

FEYİZLİ Hasan Tahsin, *Feyzü'l Furkân*, 14.b. , İstanbul: Server Yayınları, 2019.

GÜLER Zülfi, “Yunus Emre’nin Nur-ı Muhammedî Anlatımının Türk Yaratılış Destanlarıyla Benzerliği”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.16, S.12, Elazığ: 2006, ss. 63-72.

GÜLÜM Emrah, “Sümbülzâde Vehbî Dîvânı'nda (Sümbülistân) Kozmik Unsurların Kullanımı”, *Turkish Studies International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, C.9 S.9, Ankara: 2014, ss. 519-546.

GÜNEŞ Özlem, Ayşe YEŞİL, Nurseda ÖĞRETEN, “Hüsn ü Aşk’ta Anlam Çeşitliliği Yönünden Kuşlar” , S.5, *Rumeli’de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Kırklareli: 2009, ss. 239-260.

İSEN Mustafa, Osman HORATA, Muhsin MACİT, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, 9.b, Ankara: Grafiker Yayınları, 2015.

KARAKAYA Fikret , “Rebab”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* C.34, İstanbul: , Diyanet Vakfı Yayınları, 2007, ss. 493-494.

KARAKÖSE Saadet, “Divan Şiiri Sevgili Tipindeki Abartıların Simgesel Boyutuna Birkaç Örnek”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* C.3 S.15, Samsun: 2010, ss. 176-187.

KAYA Bayram Ali, “Klasik Türk Şiirinde Şifalı Bitkiler Üzerine Bir Deneme”, S.15, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi,* İstanbul: 2015, ss. 263-314.

KAYA Bülent, “Divan Şiirinde At ve Şiirlerde İşlenişi” S.3, C.10, *Türk Bilim Araştırma Vakfı Dergisi*, Ankara: 2017, ss. 86-99.

KÖHBACH Markus, ”Çasar veya İmparator? Jitvatorok Antlaşması’ndan (1606) Sonra Roma Kayserlerinin Ormanlılar Tarafından Telakkubu Hakkında” , *Tarih Dergisi*, çev. Yusuf Alperen Aydın, S.37, İstanbul: 2002, ss.159-170.

KURTULMUŞ Rıza, “Hüsrev-i Dihlevî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.11, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, ss. 135-137.

KUZUBAŞ Muhammet, “Muhibbî Divanı’nda Aşk Üzerine Teşbihler”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* C.3, S.10, Samsun: 2010, ss. 410-419.

NALÇACIGİL ÇOPUR Emel, “Divan Şiirinde Aslan Metaforu”, *Rumeli’de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S.18, Kırklareli: 2020, ss. 285-302.

OKUMUŞ Ömer, "Cami", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.7, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, ss. 94-95.

ONAY A. Talat, *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*, İstanbul: MEB Yayınları, 1995.

ÖZDAŞ Müşerref, "Mitoloji Narcissus ve-Nergis Çiçeği") www. bilgiustam.com.

ÖZGÜL Gülten, "Bülbül Güle Âşıksa" www.halkedebiyatidergisi.com.

ÖZKARTAL Mehmet, "Türk Destanlarında Hayvan Sembolizmine Genel Bir Bakış (Dede Korkut Kitabı'ndan Örnekler)", *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.24, İstanbul: 2012, s. 58-71.

ÖZTUNA Yılmaz, *Kanuni Sultan Süleyman,* 1.b. , İstanbul: Babıali Kültür Yayınevi, 2006.

PALA İskender, *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü,* 9.b. , İstanbul: Leyla ile Mecnun Yayıncılık, 2002.

PARLATIR İsmail, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü,* 1.b. , Yargı Yayınları, 2009.

ŞAHİNOĞLU M. Nazif, "Kemal-i Hucendî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.25, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 2002, s. 256.

ŞİMŞEK Esma, Ömer Faruk ALTINTAŞ, "Osmanlı Devleti'nde Uygulanan İçki Yasağının Fıkralara Yansıması", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi,* C.6, S.16, İstanbul: 2018, ss. 21-38.

T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, *Hadislerle İslam "Hadislerin Yorumu,* 4.b. , İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2020.

TOSUN Muharrem, Şule ERDOĞDU, "Mevlana Çevirilerinde Sembollerin Önemi: "Ney ve "Gel" Örneğinde Mesnevi'nin Evrensel Hoşgörü Çağrısı", *Akademik İncelemeler Dergisi,* C. 8, S.1, Sakarya: 2013, ss. 347-362.

TOZLU Mustafa, "Âsım Dîvânı'nda Mûsikî Unsurları", *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.13, İstanbul: 2014, ss. 141-166.

TÖKEL Dursun Ali, *Divan Şiirinde Şahıslar Mitolojisi,* 2.b. , İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları, 2016.

UÇAN EKE Nagehan, “Muhibbî Dilinden Kanûnî Sultan Süleyman’ın Adalet Anlayışı”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.37, Ankara: 2015, ss. 145-167.

UZUN Mustafa İsmet, “Burc”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, ss. 424-426.

ÜSTÜNEL Özen Yaylagül, “Miskinkılıç (Misgingılıç) Divanındaki Hayvan Ve Bitki Adları”, *Uluslararası Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.32, 2016, ss.88-98.

YAVUZ Kemal, Orhan, *Muhibbî Divanı -Bölge Yazma Eserler Nüshası İnceleme-Metin- Tıpkıbasım*, C.1, 1.b. , Konya: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2016.

YAVUZ Yusuf Şevki, “Bezm-i elest”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.6, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, ss. 106-108.

YAZICI Tahsin, “Hafız-ı Şirazî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.15, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, ss. 103-106.

YÜCEL Doğan, Ali Rıza ÖZUYGUN, “Dîvân Şiirinde Ağaç: Ağaçlara Dair Söz Varlığı ve Tasrif Usulleri”, *Journal of Research in Turkish Languages*, C.2, S.1, Londra: 2020, ss. 33-62.

http://sozluk.gov.tr/ (TDK Sözlük)

http://lugatim.com/ (Kubbealtı Lügati)

www.kamusiturki.com

EKLER

BAĞLAMSAL DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

A

1. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2021
Mısra: **3**
Son, nihayet, encam; gelecek, istikbal. || Daha önce yapılan şeylere göre varılan netice, sonuç.|| İnsanın başına gelebilecek hal, karşılaşılabilecek durum.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

1. **anuñ:**-*-nuñ*
Gazel 2007
Mısra: **5**
O, kişi zamiri.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

2. **anuñ:**-*-nuñ*
Gazel 2000
Mısra: **2**
"O" işaret zamirinin yönelme hal eki almış biçimi.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

3. **anuñ:**-*nu*
Gazel 2000
Mısra: **2**
"O" işaret zamirinin tamlayan eki almış hali, onun.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

4. **anı:**-*-nı,* -
Gazel 2002
Mısra: **4**
" O" üçüncü teklik şahıs zamirinin belirtme durum eki almış hali.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

5. **anuñdur:**-*n, -uñ, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **7**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

6. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2007
Mısra: **7**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

7. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2039
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

8. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2393
Mısra: **4**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

9. **anda:**-*-n, --da*
Gazel 2004
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḫra irişmez anda ġalṭāndur göñül

10. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2028
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaşr olsa daḫı anı ḥall

11. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2039
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

12. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2048
Mısra: **3**
" O" işaret zamiri.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

13. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2062
Mısra: **3**
" O" işaret zamiri.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

14. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2157
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

15. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2180
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm

Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

16. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2240
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

17. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2246
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

18. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2277
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

19. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2278
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

20. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2286
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

21. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2287
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

22. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2288
Mısra: **12**
" O" işaret zamiri.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

23. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2289
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

24. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2290
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

25. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2290
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

26. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2295
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

27. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2296
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

28. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2316
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

29. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2404
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

30. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2429
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

31. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2024
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

32. **aña:**-*-ñ, --a*
Gazel 2015
Mısra: **4**
"O" kişi zamiri.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

33. **anı:**-*-nı, -*
Gazel 2015
Mısra: **8**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

34. **anlara:**-*n, -lar, -a*
Gazel 2023
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

35. **aña:**-*-ñ, --a*
Gazel 2019
Mısra: **10**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

36. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2025
Mısra: **8**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

37. **anı:**--*n, --ı*
Gazel 2027
Mısra: **12**
"O" kişi zamiri.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

38. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2028
Mısra: **4**
"O" üçüncü tekil kişi zamiri .

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

39. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2029
Mısra: **2**
"O" kişi zamiri.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

40. **ana:**--*n, --a*
Gazel 2029
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

41. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2032
Mısra: **5**
"O" işaret zamiri.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

42. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2033
Mısra: **2**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

43. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2033
Mısra: **4**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

44. **anı:**--*n, --ı*
Gazel 2034
Mısra: **4**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

45. **anuñ:**--*nuñ*
Gazel 2034
Mısra: **8**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

46. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2037
Mısra: **10**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

47. **anda:**--*n, --da*
Gazel 2004
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḫra irişmez anda ġalṭāndur göñül

48. **anı:**--*n, --ı*
Gazel 2038
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

49. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2039
Mısra: **8**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḫān malı degül

50. **anuñ:**--*nuñ, -*
Gazel 2040
Mısra: **10**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

51. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2041
Mısra: **2**
"O "kişi zamiri.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

52. **anuñla:**--*nuñ, --la*
Gazel 2013
Mısra: **1**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

53. **anı:**--*nı, -*
Gazel 2041
Mısra: **9**
"O" işaret zamiri.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḫaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

54. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2161
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḫārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

55. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2248
Mısra: **7**
" O" işaret zamiri.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol ṣāh-ı muḥteşem

56. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2300
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül ṣahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

57. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2300
Mısra: **14**
" O" işaret zamiri.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

58. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2332
Mısra: **3**
" O" işaret zamiri.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

59. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2431
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker lezzetin
Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

60. **anuñla:**--*nuñ, --la*
Gazel 2046
Mısra: **4**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

61. **anuñ:**--*nuñ, -*
Gazel 2049
Mısra: **5**
"O " kişi zamiri.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

62. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2051
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

63. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2052
Mısra: **10**
"O" kişi zamiri.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

64. **anuñ:**--*nuñ, -*
Gazel 2053
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

65. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2055
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

66. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2057
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

67. **aña:**--*ñ, --a*
Gazel 2057
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

68. **anda:**--*n, --da, -*
Gazel 2059
Mısra: **6**
.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

69. **anuñ:**--*nuñ, -*
Gazel 2061
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

70. **anı:**--*n, --ı*
Gazel 2064
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

71. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2069
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

72. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2070
Mısra: **10**
"O" kişi zamiri.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

73. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2071
Mısra: **3**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

74. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2076
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

75. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2081
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

76. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2082
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

77. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2083
Mısra: **5**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

78. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2084
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

79. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2084
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

80. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2085
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

81. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2085
Mısra: **6**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

82. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2085
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

83. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2087
Mısra: **1**
"O" işaret zamiri.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

84. **anuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2092
Mısra: **8**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Açmaz şarāb göñlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

85. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2100
Mısra: **12**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

86. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2102
Mısra: **8**
"O üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

87. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2102
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

88. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2104
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

89. **anuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2104
Mısra: **12**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

90. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2105
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

91. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2108
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

92. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2110
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

93. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2110
Mısra: **4**
"O" üçüncü tekil şahıs eki.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

94. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2112

Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

95. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2112
Mısra: **16**
"O" işaret zamiri.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

96. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2113
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

97. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2114
Mısra: **10**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

98. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2117
Mısra: **2**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

99. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2118
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

100. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2119
Mısra: **3**
" O" işaret zamiri.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

101. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2121
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

102. **anları:**-*n, -lar, -ı*
Gazel 2121
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

103. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2124
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

104. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2125
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

105. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2128
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

106. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2128
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

107. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2130
Mısra: **5**
"O" işaret zamiri.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

108. **anuñdur:**-*nuñ, -dur*
Gazel 2131
Mısra: **3**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

109. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2131
Mısra: **3**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

110. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2131
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

111. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2131
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

112. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2132
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

113. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2137
Mısra: **1**
"O" teklik şahıs işaret zamiri.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

114. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2137
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs işaret zamiri.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

115. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2137
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

116. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2137
Mısra: **7**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

117. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2138
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

118. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2142
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

119. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2152
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

120. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2152
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

121. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2153
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

122. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2154
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

123. **anuñ-ıçun:**-*nuñ, -ıçun*
Gazel 2155
Mısra: **9**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

124. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2160
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

125. **anuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2162
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

126. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2164
Mısra: **16**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

127. **anuñ-ıla:**-*nuñ, -ıla*
Gazel 2165
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

128. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2167
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

129. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2169
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u zilletüm

130. **anuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2169
Mısra: **14**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

131. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2170
Mısra: **10**
"O" üçüncü tekil kişi zamiri.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun

Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

132. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2171
Mısra: **5**
"O" işaret zamiri.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

133. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2173
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

134. **anlardan:**-*n, -lar, -dan*
Gazel 2173
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eser yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

135. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2178
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

136. **anuñdur:**-*nuñ, -dur*
Gazel 2182
Mısra: **9**
"O " üçüncü teklik şahıs zamiri.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

137. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2182
Mısra: **9**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

138. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2187
Mısra: **5**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nezzāre-i serv-i ṣanavber eyleyem

139. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2187
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

140. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2192
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

141. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2194
Mısra: **5**
"O"üçüncü teklik kişi zamiri.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

142. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2195
Mısra: **5**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

143. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2200
Mısra: **2**
"O" üçüncü kişi zamiri.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

144. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2200
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

145. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2201
Mısra: **4**
"O" üçüncü tekil kişi zamiri.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

146. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2201
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

147. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2201
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

148. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2202
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḫüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

149. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2206
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

150. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2207
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

151. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2208
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

152. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2208
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

153. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2214
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳısṣam ḫāḳīḳīdür
Güş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

154. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2216
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Anuñ emrini çünki dutmadılar Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

155. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2466
Mısra: **14**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

156. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2219
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

157. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2220
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Saḫḫāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

158. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2223
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

159. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2225
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

160. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2228
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

161. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2228
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

162. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2231
Mısra: **5**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

163. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2233
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

164. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2234
Mısra: **1**
"O" işaret zamiri.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

165. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2237
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

166. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2241
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

167. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2249
Mısra: **13**
"O" işaret zamiri.

Āṣiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḫasretle āh u vā kılam

168. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2269
Mısra: **8**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

169. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2257
Mısra: **4**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

170. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2261
Mısra: **14**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

171. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2263
Mısra: **10**

"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

172. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2264
Mısra: **10**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

173. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2269
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik işaret zamiri.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

174. **anlarda:**-*n, -lar, -da*
Gazel 2269
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

175. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2273
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

176. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2273
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

177. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2280
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

178. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2282
Mısra: **12**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

179. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2288
Mısra: **2**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

180. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2288
Mısra: **8**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Ezelden ʿāṣıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳānīʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

181. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2288
Mısra: **14**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

182. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2290
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

183. **anlar:**-*n, -lar*
Gazel 2290
Mısra: **8**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

184. **anlar:**-*n, -lar*
Gazel 2426
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

185. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2291
Mısra: **5**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

186. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2301
Mısra: **9**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

187. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2307
Mısra: **4**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

188. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2307
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

189. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2311
Mısra: **4**
" O" İşaret zamiri.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṣār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

190. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2311
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

191. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2314
Mısra: **10**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

192. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2318
Mısra: **4**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḫālüm disem aña mübtelādur gördügüm

193. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2319
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

194. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2496
Mısra: **4**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

195. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2327
Mısra: **7**
" O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Naḫs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

196. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2330
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

197. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2331
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

198. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2332
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

199. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2337
Mısra: **6**
O" işaret zamiri.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

200. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2337
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

201. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2340
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

202. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2348
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

203. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2344
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

204. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2344
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

205. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2344
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

206. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2345
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Günde bir kez görmesem ḫālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

207. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2352
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

208. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2354
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

209. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2354
Mısra: **12**
"O " üçüncü teklik şahıs zamiri.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

210. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2356
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Ḫasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

211. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2357
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

212. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2357
Mısra: **14**
"O" işaret zamiri.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

213. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2361
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Her ki ʿāṣıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

214. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2361
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Ḫasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

215. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2361
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

216. **a:**
Gazel 2362
Mısra: **2**
"İşte" anlamında dikkati çekmek için kullanılır.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

217. **a:**
Gazel 2362
Mısra: **2**
"İşte" anlamında dikkati çekmek için kullanılır.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

218. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2362
Mısra: **13**
"O" işaret zamiri.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

219. **anuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2362
Mısra: **16**
"O" işaret zamiri.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

220. **anuñ-ıla:**-*nuñ, -ıla*
Gazel 2366
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

221. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2367
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

222. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2367
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

223. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2368
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiriç.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṣ̲ār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

224. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2369
Mısra: **1**
"O" işaretzamiri.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

225. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2369
Mısra: **11**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

226. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2370
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

227. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2371
Mısra: **12**
"O" işaret zamiri.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

228. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2373
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

229. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2374
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

230. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2375
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

231. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2375
Mısra: **5**
"O" işaret zamiri.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

232. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2375
Mısra: **7**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

233. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2376
Mısra: **3**
"O" işaret zamiri.

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

234. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2376
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

235. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2377
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

236. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2378
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

237. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2378
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

238. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2378
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

239. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2378
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

240. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2379
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

241. **anuñ:**-*n, -uñ*
Gazel 2381
Mısra: **7**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

242. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2386
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

243. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2388
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

244. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2389
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uṣṣāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

245. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2390
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

246. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2391
Mısra: **9**
"O" işaret zamiri.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

247. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2393
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

248. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2393
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

249. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2395
Mısra: **2**
" O" İşaret zamiri.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

250. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2398
Mısra: **4**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

251. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2398
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

252. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2399
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

253. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2400
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

254. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2403
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

255. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2403
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

256. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2403
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

257. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2409
Mısra: **2**
"O" işaret zamiri.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

258. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2410
Mısra: **9**
"O" işaret zamiri.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

259. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2413
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

260. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2415
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

261. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2415
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

262. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2416
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

263. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2423
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

264. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2428
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

265. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2430
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

266. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2432
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

267. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2432
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Görinen boynında yāruñ ẕulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

268. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2432
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

269. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2433
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẕar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

270. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2438
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

271. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2441
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Tīġ-ı hicrüñle şehā ṣād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

272. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2441
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

273. **ana:**-*n, -a*
Gazel 2447
Mısra: **6**
"O "üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

274. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2448
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

275. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2448
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

276. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2448
Mısra: **14**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

277. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2449
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

278. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2456
Mısra: **8**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

279. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2456
Mısra: **12**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

280. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2457
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

281. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2458
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

282. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2464
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

283. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2464
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Hīç dil ḫalāş olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

284. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2465
Mısra: **8**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

285. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2468

Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs eki.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

286. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2472
Mısra: **8**
"O " işaret zamiri.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

287. **anuñdur:**-*nuñ, -dur*
Gazel 2483
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

288. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2485
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

289. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2486
Mısra: **7**
" O" işaret zamiri.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

290. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2490
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

291. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2490
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

292. **anuñ:**-*nuñ*
Gazel 2498
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

293. **andan:**-*n, -dan*
Gazel 2498
Mısra: **10**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

294. **aña:**-*ñ, -a*
Gazel 2031
Mısra: **9**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

295. **anda:**-*n, -da*
Gazel 2185
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

<u>āb:</u>

1. **ābı:**-*ı*
Gazel 2145
Mısra: **3**
Gözde bulunan su, gözyaşı.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

2. **ābdan:**-*dan*
Gazel 2411
Mısra: **2**
Su.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

3. **āb:**
Gazel 2043
Mısra: **4**
Su.|| Göz yaşı.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

4. **āb:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
Su.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

5. **ābum:**-*um*
Gazel 2166
Mısra: **6**
Su.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

6. **āb:**
Gazel 2212
Mısra: **5**
Su. || Gözyaşı.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler göñlümi dōlāb kıldum

7. **āb:**
Gazel 2212
Mısra: **2**
Su. || Gözyaşı.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

8. **āb:**
Gazel 2299
Mısra: **7**
Su.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

9. **ābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **18**
Su.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

10. **āb:**
Gazel 2355
Mısra: **1**
Su.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

11. **āb:**
Gazel 2382
Mısra: **6**
Su.|| Göl, nehir, deniz.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

12. **āb:**
Gazel 2386
Mısra: **3**
Su.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

13. **ābından:***-ı, -n, -dan*
Gazel 2426
Mısra: **4**
Gözyaşı.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

<u>āb iç-:</u>

1. **āb iç-:**
Gazel 2082
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Su içmek.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

<u>āb u dāne:</u>

1. **āb u dāne:**
Gazel 2214
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Takdir edilmiş rızık.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

<u>āb u gil:</u>

1. **āb u gil:**
Gazel 2203
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Su ve toprak.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

2. **āb u gil:**
Gazel 2256
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Su ve toprak.|| Dünya, yeryüzü, fani varlık, beden.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

3. **āb u gil:**
Gazel 2382
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Su ve toprak. || Dünya, yeryüzü, fani varlık, beden.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

4. **āb u gil:**
Gazel 2498
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Su ve toprak. || Varlık, beden.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

<u>ābād:</u>

1. **ābādam:***-am*
Gazel 2281
Mısra: **12**
Şen, neşeli.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne ṣādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

<u>ābād eyle-:</u>

1. **ābād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bayındır duruma getirmek, imar etmek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

2. **ābād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bayındır duruma getirmek, imar etmek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

3. **ābād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bayındır duruma getirmek, imar etmek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

4. **ābād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bayındır duruma getirmek, imar etmek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

5. **ābād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bayındır duruma getirmek, imar etmek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

6. **ābād eyle-:**
Gazel 2094
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüzünü güldürmek, mesut etmek.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

<u>ābād ol-:</u>

1. **ābād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şenlenmek, bayındır, mamur duruma gelmek. || Mesut olmak, neşelenmek.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

ābdāl:

1. **ābdālıyam:**--*ı, --(y)am*
Gazel 2058
Mısra: **7**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

2. **abdālum:**-*um*
Gazel 2075
Mısra: **6**
13.yy'da yalın ayak, başı açık gezgincilik yapan dervişlere de abdal denilirmiş.|| Kalender, gezgin derviş, derviş. || Tasavvuf inancına göre, Allah tarafından alemi manen idare etmekle görevlendirilmiş ve kendilerine aleme hükmetme izni verilmiş olan velilerin manevi derecelerinden birinin adı ve bu manevi derecede bulunan veli.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

3. **abdāl:**
Gazel 2102
Mısra: **4**
Kalender, gezgin derviş, derviş.|| Dilenci kılıklı, üstü başı perişan kimse.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

4. **abdālum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **10**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

5. **abdāl:**
Gazel 2309
Mısra: **4**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

6. **abdālam:**-*am*
Gazel 2331
Mısra: **4**
13.yy'da yalın ayak, başı açık gezgincilik yapan dervişlere de abdal denilirmiş.|| Kalender, gezgin derviş, derviş. || Tasavvuf inancına göre, Allah tarafından alemi manen idare etmekle görevlendirilmiş ve kendilerine aleme hükmetme izni verilmiş olan velilerin manevi derecelerinden birinin adı ve bu manevi derecede bulunan veli.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

7. **abdāl:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

8. **abdāl:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

9. **abdāl:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
Kalender, gezgin derviş, derviş.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

abdāl-:

1. **abdālam:**--*am, -*
Gazel 2064
Mısra: **2**
13.yy'da yalın ayak, başı açık gezgincilik yapan dervişlere de abdal denilirmiş.|| Kalender, gezgin derviş, derviş.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

abdāl-ı ʿışḳ:

1. **abdāl-ı ʿışḳ:**
Gazel 2366
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşkın dervişi.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

ābdār:

1. **ābdār:**
Gazel 2290
Mısra: **10**
Sulu, taze ,meyve vb. || Zarif, güzel, nükteli söz.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

2. **ābdār:**
Gazel 2363
Mısra: **8**
Zarif, güzel, nükteli söz.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

āb-feşān:

1. **āb-feşānum:**-*um*
Gazel 2229
Mısra: **8**
Su serpen.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

āb-ı āhū eyle-:

1. **āb-ı āhū eyle-:**
Gazel 2201

Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ahu suyu eylemek.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

āb-ı ḥayāt:

1. **āb-ı ḥayāt:**
Gazel 2364
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigār:

1. **āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigār:**
Gazel 2076
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Put gibi güzel sevgilinin kırmızı dudağının ölümsüzlük suyu.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

āb-ı ḥayvān:

1. **āb-ı ḥayvān:**
Gazel 2139
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

2. **āb-ı ḥāyvān:**
Gazel 2351
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hayat suyu, ölümsüzlük veren su, abıhayat.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

āb-ı ʿışḳ:

1. **āb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2329
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk suyu.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

āb-ı kevser:

1. **āb-ı kevser:**
Gazel 2475
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cennetteki Kevser ırmağının suyu. || İnsana cennet pınarının suyu gibi zevk ve hayat veren şey.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevser adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

āb-ı maḥabbet:

1. **āb-ı maḥabbet:**
Gazel 2453
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Muhabbet suyu.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

āb-ı nīsān:

1. **āb-ı nīsān:**
Gazel 2141
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Nisan yağmuru.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

āb-ı raḥmet:

1. **āb-ı raḥmet:**
Gazel 2400
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Rahmet suyu.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

āb-ı revān:

1. **āb-ı revān:**
Gazel 2018
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Akarsu.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

2. **āb-ı revān:**
Gazel 2048
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Akarsu.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

3. **āb-ı revan:**
Gazel 2060
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Akarsu.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

4. **āb-ı revān:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Akarsu.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

5. **āb-ı revān:**
Gazel 2428
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Akarsu.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

āb-ı zülāl:

1. **āb-ı zülāl:**
Gazel 2274
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İçilmesi güzel, tatlı su.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

ābid:

1. **ābide:**-*e*
Gazel 2442
Mısra: **10**
Allah'ın emirlerine titizlikle uyan, ibadete düşkün, takva sahibi kimse.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

ʿabīr:

1. ʿ**abīrüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **1**
Turunç, iğde, gül, amber, misk gibi çeşitli ot, kök ve maddelerin karıştırılması ile elde edilen güzel koku.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

aç-:

1. **açup:**--*up*, -
Gazel 2018
Mısra: **13**
Açmak, açık hale getirmek.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

2. **açdugıyçün:**--*dug*, --*ı*, --*(y)çün*
Gazel 2041
Mısra: **4**
Çiçeklenmek, (çiçek için) büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

3. **açıla:**--*ıl*, --*a*
Gazel 2047
Mısra: **3**
Çiçeklenmek. || *Çiçek için büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.*

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

4. **açup:**--*up*
Gazel 2068
Mısra: **9**
Bir şeyi kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

5. **açmaz:**-*maz*
Gazel 2092
Mısra: **7**
Sıkıntısını gidermek, içine, gönlüne ferahlık vermek.

Açmaz şarāb göñlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

6. **açup:**-*up*
Gazel 2102
Mısra: **1**
Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

7. **açılmaz:**-*ıl*, -*maz*
Gazel 2113
Mısra: **6**
Çiçek büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

8. **açılmaz:**-*ıl*, -*maz*
Gazel 2190
Mısra: **9**
Çiçek için büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

9. **açup:**-*up*
Gazel 2236
Mısra: **3**
Açmak, kapalı şeyi açık duruma getirmek.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

10. **açıldı:**-*ıl*, -*dı*
Gazel 2252
Mısra: **3**
Söylemek, anlatmak, ortaya koymak, izhar etmek.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

11. **açma:**-*ma*
Gazel 2333
Mısra: **5**
Bir şeyi kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

12. **açıla:**-*ıl*, -*a*
Gazel 2386
Mısra: **4**
Kapalı şeyi açık hale getirmek.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

13. **açamazsın:**-*a*, -*maz*, -*sın*
Gazel 2408
Mısra: **2**
İnsan ile hakikat sırrının arasındaki perdenin aralanması. || *Açmak, kapalı şeyi açık duruma getirmek.*

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

14. **açsa:**-*sa*
Gazel 2426
Mısra: **1**
Bir şeyi kapalı, örtülü durumdan çıkarmak, görünür hale getirmek.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

15. **aç:**
Gazel 2436
Mısra: **3**
Bir şeyi kapalı, örtülü durumdan çıkarmak, görünür hale getirmek.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir s̲evāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

16. **açdı:**-*dı*
Gazel 2439
Mısra: **2**
Bir şeyi kapalı, örtülü durumdan çıkarmak, görünür hale getirmek.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

17. **açdı:**-*dı*
Gazel 2491
Mısra: **1**
Söylemek, anlatmak, ortaya koymak, izhar etmek.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

18. **açup:**-*up*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Bir şeyi kapalı, örtülü, kilitli veya bağlı durumdan çıkarmak.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

aç:

1. **açılanlar:**-*ıl, -an, -lar*
Gazel 2000
Mısra: **4**
Açmak, çiçeklenmek.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **açılanlar:**--*ıl, --an, --lar*
Gazel 2000
Mısra: **4**
Açmak, çiçeklenmek.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

ʿacabā:

1. ʿ**acabā:**
Gazel 2069
Mısra: **8**
Merak, kararsızlık veya kuşku anlatan bir söz, acep.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

ʿaceb:

1. ʿ**acebdür:**-*dür*
Gazel 2143
Mısra: **8**
Acaba, şüphe, tereddüt, hayret ifade eden söz.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

2. ʿ**aceb:**
Gazel 2322
Mısra: **4**
Acaba, hayret, şaşılacak şey.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

3. ʿ**acebdür:**-*dür*
Gazel 2251
Mısra: **10**
Acaba, tuhaf, şaşırtıcı, hayret verici.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

4. ʿ**aceb:**
Gazel 2032
Mısra: **8**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba. || *Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.*

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

5. ʿ**aceb:**
Gazel 2055
Mısra: **6**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

6. ʿ**aceb:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

7. ʿ**aceb:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

8. ʿ**aceb:**
Gazel 2080
Mısra: **5**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı. || *Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.*

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum Yazılur kanda döksem āh şāhum

9. ʿ**acebdür:**-*dür*
Gazel 2088
Mısra: **3**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

10. ʿ**aceb:**
Gazel 2089
Mısra: **2**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

11. ʿ**aceb:**
Gazel 2096
Mısra: **5**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba. || *Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.*

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-me̲sel cānum benüm

12. ʿ**aceb:**
Gazel 2104
Mısra: **6**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

|| *Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.*

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

13. ʿ**aceb:**
Gazel 2114
Mısra: **3**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

14. ʿ**āceb:**
Gazel 2125
Mısra: **5**
Merak, şüphe ve tereddüt bildiren soru zarfı.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perīnāzum benüm

15. ʿ**aceb:**
Gazel 2149
Mısra: **3**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

16. ʿ**aceb:**
Gazel 2149
Mısra: **10**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

17. ʿ**aceb:**
Gazel 2186
Mısra: **4**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

18. ʿ**acebdür:**-*dür*
Gazel 2195
Mısra: **12**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

19. ʿ**aceb:**
Gazel 2207
Mısra: **1**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

20. ʿ**āceb:**
Gazel 2209
Mısra: **6**
Şüphe, tereddüt, hayret ifâde eden soru zarfı, acaba.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

21. ʿ**aceb:**
Gazel 2218
Mısra: **10**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

22. ʿ**aceb:**
Gazel 2244
Mısra: **6**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

23. ʿ**aceb:**
Gazel 2245
Mısra: **10**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

24. ʿ**aceb:**
Gazel 2269
Mısra: **9**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

25. ʿ**aceb:**
Gazel 2284
Mısra: **5**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

26. ʿ**aceb:**
Gazel 2302
Mısra: **18**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

27. ʿ**aceb:**
Gazel 2308
Mısra: **8**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

28. ʿ**aceb:**
Gazel 2315
Mısra: **5**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

29. ʿ**aceb:**
Gazel 2342
Mısra: **11**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

30. ʿ**aceb:**
Gazel 2347
Mısra: **2**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

31. ʿ**aceb:**
Gazel 2347
Mısra: **12**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

32. ʿ**aceb:**
Gazel 2346
Mısra: **11**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

33. ʿ**aceb:**
Gazel 2357
Mısra: **8**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

34. ʿ**aceb:**
Gazel 2359
Mısra: **10**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

35. ʿ**aceb:**
Gazel 2360
Mısra: **4**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

36. ʿ**aceb:**
Gazel 2366
Mısra: **5**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

37. ʿ**aceb:**
Gazel 2403
Mısra: **4**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

38. ʿ**aceb:**
Gazel 2409
Mısra: **3**
Acaba.

Didüm nʾolur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

39. ʿ**aceb:**
Gazel 2411
Mısra: **3**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

40. ʿ**aceb:**
Gazel 2413
Mısra: **4**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

41. ʿ**aceb:**
Gazel 2422
Mısra: **4**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

42. ʿ**aceb:**
Gazel 2423
Mısra: **3**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

43. ʿ**aceb:**
Gazel 2440
Mısra: **4**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

44. ʿ**aceb:**
Gazel 2454
Mısra: **2**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

45. ʿ**aceb:**
Gazel 2457
Mısra: **9**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

46. ʿ**aceb:**
Gazel 2466
Mısra: **13**
Şüphe, tereddüt, hayret ifade eden soru zarfı, acaba.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

47. ʿ**aceb:**
Gazel 2469
Mısra: **14**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

48. ʿ**aceb:**
Gazel 2472
Mısra: **7**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

49. ʿ**aceb:**
Gazel 2478
Mısra: **2**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

ʿaceb it-:

1. ʿ**aceb it-:**
Gazel 2458
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

2. ʿ**aceb it-:**-*me*
Gazel 2458
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Şaşırtmak.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

ʿaceb mi:

1. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2248
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

2. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2328
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

3. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2369
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

4. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

5. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2399
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

6. ʿ**aceb mi:**
Gazel 2419
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

ʿaceb olma-:

1. ʿ**aceb olma-:**
Gazel 2245
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şaşırılmaz.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

2. ʿ**aceb olma-:**
Gazel 2267
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şaşırılmaz.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

acı:

1. **acı:**
Gazel 2392
Mısra: **3**
Iztırap verici, üzücü.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

acı-:

1. **acıdugumdan:**-*duk, -um, -dan*
Gazel 2138
Mısra: **5**
Başkasının durumundan üzüntü duymak, haline kederlenmek.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

2. **acır:**-*r*
Gazel 2333
Mısra: **3**
Birine zarar gelmesine üzülüp önleme isteği duymak, merhamet etmek.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

3. **acımazdı:**-*maz, -dı*
Gazel 2467
Mısra: **9**
Boşuna gitmiş sayarak üzülmek, esef etmek.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

açık:

1. **açuk:**
Gazel 2307
Mısra: **7**
Örtülü, kapalı olmayan, açılmış.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿzīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

açıl-:

1. **açılup:**--*(u)p*, -
Gazel 2018
Mısra: **12**
Çiçek için büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak ‖ K,0elam etmek bağlamından "sohbet kapısı aralamak.".

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

2. **açıldı:**-*dı*
Gazel 2105
Mısra: **8**
Çiçek için büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

3. **açılsun:**-*sun*
Gazel 2198
Mısra: **2**
Çiçek için büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

4. **açılsa:**-*sa*
Gazel 2289
Mısra: **7**
Kapalı, örtülü, kilitli, bağlı, toplu veya katlı durumdan çıkmak, açık hale gelmek.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

5. **açılmayup:**-*ıl, -ma, -(y)up*
Gazel 2416
Mısra: **3**
Ağaç için çiçeklenmek, çiçek için büyüyüp tomurcuk ve gonca halinden çıkmak.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

<u>ʿāciz:</u>

1. **ʿāciz:**
Gazel 2429
Mısra: **6**
Yeteneksiz, beceriksiz, elinden iş gelmez kimse.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ ṣerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

<u>ʿāciz kal-:</u>

1. **ʿāciz kal-:**
Gazel 2108
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uğraştığı halde bir şey yapamamak, yapmaya gücü yetmemek.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

<u>ad:</u>

1. **addan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **10**
Isim, şan, şöhret, nam.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

2. **adum:**-*um*
Gazel 2407
Mısra: **8**
Ad, isim, san.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

3. **aduñ:**-*uñ*
Gazel 2408
Mısra: **6**
Ad, isim, san.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

4. **ad:**
Gazel 2420
Mısra: **4**
Ad, isim, san.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāṣıḳlar arasında eyü ad ideyin

5. **ad:**
Gazel 2112
Mısra: **12**
Şöhret, nam, şan.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāṣıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

6. **ad:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
Şöhret, nam, şan.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

7. **adını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2475
Mısra: **7**
İsim.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

<u>ad eyle-:</u>

1. **ad eyle-:**
Gazel 2094
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İsmi duyulup ün kazanmak, adı her yere yayılmak.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

2. **ad eyle-:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İsmi duyulup ün kazanmak, adı her yere yayılmak.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

3. **ad eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İsmi duyulup ün kazanmak, adı her yere yayılmak.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿışveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

<u>ʿadd kıl-:</u>

1. **ʿadd kıl-:**
Gazel 2205
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Saymak, kabul etmek.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

<u>ʿadem:</u>

1. **ʿadem:**
Gazel 2206
Mısra: **10**
Hiçlik, yokluk.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

<u>ādem:</u>

1. **ādeme:**--*e, -*
Gazel 2021
Mısra: **12**
İnsan.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

2. **ādem:**
Gazel 2285
Mısra: **2**
Biri, kişi, insan.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mis̲lüñ ādem

3. **ādem:**
Gazel 2480
Mısra: **10**
Biri, kişi, insan.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

4. **ādem:**
Gazel 2008
Mısra: **2**
İnsan, adam.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

5. **ādem:**
Gazel 2016
Mısra: **1**
Adem, insan, insanoğlu, kişioğlu, adam.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

6. **ādem:**
Gazel 2020
Mısra: **6**
Hz. Adem, ilk insan, ilk peygamber.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

7. **ādemi:**-*-i*
Gazel 2033
Mısra: **8**
İnsan, beşer. || *İnsanlık niteliklerine sahip olan olgun kimse.*

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

8. **ādem:**
Gazel 2002
Mısra: **3**
İnsan.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

9. **ādem:**
Gazel 2132
Mısra: **4**
İnsan, beşer.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

10. **ādem:**
Gazel 2357
Mısra: **11**
İlk yaratılan insan ve ilk peygamber.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

11. **ādemle:**-*le*
Gazel 2425
Mısra: **6**
İnsan, beşer.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

12. **ādem:**
Gazel 2034
Mısra: **6**
İnsan.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

ʿādet:

1. ʿ**ādetdür:**-*dür*
Gazel 2414
Mısra: **4**
Adet etmek, alışılmış bir davranış haline getirmek, huy, tabiat.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

2. ʿ**ādetdür:**-*dür*
Gazel 2446
Mısra: **5**
Adet etmek, alışılmış bir davranış haline getirmek, huy, tabiat.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

3. ʿ**ādet:**
Gazel 2308
Mısra: **7**
Herkes tarafından uyulan hal, olagelmiş, alışılmış şey, usul, görenek.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

4. ʿ**ādetin:**-*i*, -*n*
Gazel 2442
Mısra: **8**
Alışkanlık haline getirilen davranış.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

ʿadl:

1. ʿ**adl:**
Gazel 2455
Mısra: **2**
Adalet, hakkaniyet, doğruluk, tarafsızlık.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

ʿadl kıl-:

1. ʿ**adl kıl-:**
Gazel 2096
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Adaletli davranmak.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

ʿadl ü dād it-:

1. ʿ**adl ü dād it-:**
Gazel 2397
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hakkaniyet ve adaletli davranmak.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla

ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

ʿadn:

1. ʿ**adnüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Cennet.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

āfet:

1. **āfet:**
Gazel 2137
Mısra: **1**
İnsana afet gibi tesir eden güzel.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

2. **āfet:**
Gazel 2196
Mısra: **12**
İnsanın kendini kaptırıp kurtulamadığı durum,sakınılması gereken, tehlikeli, insana büyük zarar verecek olan kimse veya şey.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

3. **āfet:**
Gazel 2315
Mısra: **1**
İnsanın kendini kaptırıp kurtulamadığı durum.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

4. **āfet:**
Gazel 2347
Mısra: **5**
İnsanın kendini kaptırıp kurtulamadığı durum.

Zülfi āfet fitne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

5. **āfet:**
Gazel 2470
Mısra: **4**
İnsanı şaşkına çevirip aklını başından alacak kadar güzel kadın. || Önlenmesi elde olmayan büyük felaket, bela, musibet, badire.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

āfet-i cān:

1. **āfet-i cān:**
Gazel 2129
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Iztırap çektiren, can yakıcı sevgili.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

āfitāb:

1. **āfitāb:**
Gazel 2494
Mısra: **4**
Güneş.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

2. **āfitābum:**--*um*
Gazel 2065
Mısra: **1**
Güneş. || Güzel yüz, güzel yüzlü sevgili, dilber.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḫayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥ dek ʿışḳuñla nālān olmışam

3. **āfitābum:**-*um*
Gazel 2098
Mısra: **6**
Güneş. || Güzel yüz, güzel yüzlü sevgili, dilber.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

ʿafv eyle-:

1. ʿ**afv eyle-:**
Gazel 2073
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

2. ʿ**afv eyle-:**
Gazel 2462
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bağışlamak.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

ʿafv id-:

1. ʿ**afv id-:**
Gazel 2383
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

afv it-:

1. **afv it-:**
Gazel 2066
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

ʿafv it-:

1. ʿ**afv it-:**
Gazel 2132
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak.

Cürm-ise eger cān u gönülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

ʿafv kıl:

1. ʿ**afv kıl:**
Gazel 2003
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Günah, kabahat, suç ve kusuru bağışlamak,hoşgörü ile karşılamak, hoş görmek.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül

Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

ag:

1. **agına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2457
Mısra: **3**
Düğümlerden yapılmış tuzak.

Çeşmüñüñ şayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller şaydına ḫālüñden atduñ danesin

agaç:

1. **ağaç:**
Gazel 2496
Mısra: **3**
Ağaç.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

2. **agaçlar:**--*lar*, -
Gazel 2062
Mısra: **6**
Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelerek dallara ayrılan, kereste veya odun olmaya elverişli uzun ömürlü bitki.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

āgāh:

1. **āgāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2291
Mısra: **10**
Haberi olan, haberli, haberdar.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʿa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

2. **āgāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2341
Mısra: **10**
Uyanık, basiret sahibi, sırlara vakıf, müteyakkız.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

āgāh old-:

1. **āgāh old-:**
Gazel 2306
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Haberdar olmak, öğrenmek, vakıf olmak.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

āgāhum yok:

1. **āgāhum yok:**
Gazel 2090
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Haberim yok.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

āġāz:

1. **āġāz:**
Gazel 2009
Mısra: **2**
Başlama, başlangıç, giriş.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

ağına düş-:

1. **ağına düş-:**
Gazel 2500
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Tuzağına yakalanmak.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

āġışte:

1. **āġışteyem:**-*(y)em*
Gazel 2192
Mısra: **4**
Bulaşmış, bulanmış.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

āġışte ol-:

1. **āġışte ol-:**
Gazel 2209
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bulaşmak.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

2. **āgışte ol-:**
Gazel 2243
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bulaşmış, bulanmış.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

agız:

1. **agzı:**-*ı*
Gazel 2120
Mısra: **2**
Sevgilinin ağzı. || Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır.Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Cāme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

2. **agzında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2120
Mısra: **4**
Bıçak, kılıç, kama, balta vb. kesici aletlerin kesen tarafı.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

3. **agzı:**-*ı*
Gazel 2146
Mısra: **5**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

4. **agzına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2199
Mısra: **7**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir

noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

5. **agzuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2253
Mısra: **2**
Ağız.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

6. **agızı:**-*ı*
Gazel 2328
Mısra: **9**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

7. **agzından:**-*ı*, -*n*, -*dan*
Gazel 2382
Mısra: **7**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

8. **agzuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2389
Mısra: **4**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

9. **agzına:**-*ı*, -*n*, -*a*
Gazel 2498
Mısra: **7**
Sevgilinin ağzı. Divan şiirinde görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir, rüyadır. Aşık onu düşünebilir ama asla ulaşamaz.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

agız-:

1. **agzuña:**--*u*, --*ña*
Gazel 2019
Mısra: **1**
Divan şairleri birçok bakımdan sevgilinin ağzını anmışlar ve güzellik unsurları içinde onu, yuvarlak hali, kenardaki ben ve ayva tüyleri ile bir güzellik unsurudur. Ağız genellikle darlığı ve küçüklüğü ile dikkat çeker.Çoğu zaman ağız, yok diye bilinir.Bu yokluk ağzın küçüklüğünü ifade ettiği gibi onun görünmediğini,dudakların onu sakladığını ve içindeki mücevherleri (dişler) göstermediğini anlatmaktadır.Kapalı oluşu ve gizliliği ise bir goncayı andırır.Bu bakımdan o bir sırdır.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

agız aç-:

1. **agız aç-:**
Gazel 2077
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağzını açıp konuşmak. || *Konuşmayan bir varlığın konuşmaya başlaması.*

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

2. **agız aç-:**
Gazel 2091
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Konuşmaya başlamak.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

agla-:

1. **agladursın:**--*dur*, --*sın*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek; bir duruma üzülmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **aglasam:**--*sa*, --*m*
Gazel 2027
Mısra: **9**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

3. **aglamakdan:**--*mak*, --*dan*
Gazel 2001
Mısra: **6**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek; bir duruma üzülmek.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

4. **aglasa:**--*sa*, -
Gazel 2040
Mısra: **6**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

5. **aglayup:**--*(y)up*, -
Gazel 2063
Mısra: **10**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

6. **ağlar:**-*r*
Gazel 2107
Mısra: **4**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek. || *Bir duruma üzülmek.*

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi

Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

7. **aglar:**-*r*
Gazel 2141
Mısra: **10**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

8. **aglar:**-*r*
Gazel 2380
Mısra: **4**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

9. **aglamaz:**-*maz*
Gazel 2152
Mısra: **5**
Üzüntü, acı, sevinç, pişmanlık vb.nin etkisiyle gözyaşı dökmek. || Bir duruma üzülmek.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

10. **agladum:**-*du*, -*m*
Gazel 2174
Mısra: **1**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

11. **agladum:**-*du*, -*m*
Gazel 2212
Mısra: **9**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile
Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

12. **aglayup:**-*(y)up*
Gazel 2187
Mısra: **4**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

13. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2221
Mısra: **2**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

14. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2299
Mısra: **8**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

15. **aglar:**-*r*
Gazel 2221
Mısra: **2**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

16. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2221
Mısra: **4**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

17. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2221
Mısra: **6**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen da sevinçten göz yaşı dökmek.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

18. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2221
Mısra: **8**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen de sevinçten göz yaşı dökmek.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

19. **aglaram:**-*r*, -*am*
Gazel 2221
Mısra: **10**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen de sevinçten göz yaşı dökmek.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḫūn olupdur biri Ceyḫūn aglaram

20. **agla:**
Gazel 2267
Mısra: **3**
Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

21. **aglayup:**-*(y)up*
Gazel 2284
Mısra: **2**
Acı, keder, pişmanlık ve bazen de sevinçten göz yaşı dökmek.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

22. **aglamakdan:**-*mak*, -*dan*
Gazel 2305
Mısra: **5**
Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

23. **aglar:**-*r*
Gazel 2308
Mısra: **4**
Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

24. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **1**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

25. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **2**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

26. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **4**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

27. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **6**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

28. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **14**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

29. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **18**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

30. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **16**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

31. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **12**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

32. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **10**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

33. **agladum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **8**
Kederden, teessürden gözyaşı akıtmak.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mıṣrındaki sulṭānı añdum agladum

34. **aglamag-ıçun:**-*mag, -ı, -çun*
Gazel 2439
Mısra: **8**
Üzülmek, üzüntü çekmek, kederlenmek.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

35. **aglamakdan:**-*mak, -dan*
Gazel 2001
Mısra: **6**
Acı, keder, pişmanlık ve bazan da sevinçten göz yaşı dökmek.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

aglad-:

1. **agladursın:**-*ur, -sın*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Üzmek, kederlendirmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

aglat-:

1. **aglatduñ:**--*du, --ñ*
Gazel 2037
Mısra: **7**
Birisinin ağlamasına sebep olmak. || *Üzmek, kederlendirmek.*

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḫaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

aġyār:

1. **aġyār-ıla:**--*ıla*
Gazel 2218
Mısra: **2**
Gayrılar, başkaları. || *Âşığa göre sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.*

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

2. **aġyār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2241
Mısra: **2**
Âşığa göre sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakip.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

3. **aġyārsuz:**-*suz*
Gazel 2272
Mısra: **5**
Âşığa gör sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

4. **aġyāra:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **15**

Âşığa göre sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

5. **aġyāra:**-*a*
Gazel 2497
Mısra: **2**
Âşığa göre sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

6. **aġyāra:**-*a*
Gazel 2497
Mısra: **7**
Âşığa göre sevgilisinin dost edindiği kimseler, rakipler.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar şaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

aġz:

1. **agzuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2009
Mısra: **5**
Ağız, dudak.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

agzına alma-:

1. **agzına alma-:**
Gazel 2416
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sözünü etmemek, hiç bahsetmemek, anmamak.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḫabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

agzından ḫaber çek-:

1. **agzından ḫaber çek-:**
Gazel 2280
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi söylemek istemediği bir şey hakkında ustalıkla konuşturmak.

Öper sāġar lebin görmiş şürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

agzuñ miyānu:

1. **agzuñ miyānu:**
Gazel 2108
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dudağının aralığı.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

agzuna alma-:

1. **agzuna alma-:**
Gazel 2171
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözünü etmemek, hiç bahsetmemek, anmamak.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

agzuñı aç-:

1. **agzuñı aç-:**
Gazel 2041
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Konuşmaya başlamak.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

āh:

1. **āhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

2. **āh:**
Gazel 2005
Mısra: **3**
'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi ‖ Âh ederek inlemek.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

3. **āh:**
Gazel 2005
Mısra: **5**
'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi ‖ Âh ederek inlemek.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

4. **āh:**
Gazel 2007
Mısra: **8**
'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi ‖ Âh ederek inlemek.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

5. **āh:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

6. **āh:**
Gazel 2003
Mısra: **1**
'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

7. **āh:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
'Âşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

8. **āh:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
Aşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi ‖ Âh ederek inlemek.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege

Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur gönül

9. **āhum:**--*um*, -
Gazel 2008
Mısra: **3**
Aşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi ‖ Ah ederek inlemek.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

10. **āhı:**--*ı*, -
Gazel 2014
Mısra: **5**
Aşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

11. **āh:**
Gazel 2064
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

12. **āh:**
Gazel 2070
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

13. **āh:**
Gazel 2078
Mısra: **6**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

14. **āh:**
Gazel 2080
Mısra: **6**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

15. **āh:**
Gazel 2103
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

16. **āh:**
Gazel 2104
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

17. **āh:**
Gazel 2134
Mısra: **4**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

18. **āh:**
Gazel 2134
Mısra: **7**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

19. **āh:**
Gazel 2141
Mısra: **4**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

20. **āh:**
Gazel 2153
Mısra: **4**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

21. **āh:**
Gazel 2157
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

22. **āh:**
Gazel 2165
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

23. **āh:**
Gazel 2181
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

24. **āh:**
Gazel 2184
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

25. **āh:**
Gazel 2212
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

26. **āh:**
Gazel 2229
Mısra: **3**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

27. **āh:**
Gazel 2255
Mısra: **2**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

28. **āh:**
Gazel 2267
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

29. **āh:**
Gazel 2272

Mısra: **13**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

30. **āh:**
Gazel 2281
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

31. **āh:**
Gazel 2287
Mısra: **5**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

32. **āh:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

33. **āh:**
Gazel 2306
Mısra: **8**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

34. **āh:**
Gazel 2308
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

35. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

36. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

37. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

38. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eşer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

39. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **8**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

40. **āh:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

41. **āh:**
Gazel 2344
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

42. **āh:**
Gazel 2345
Mısra: **13**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

43. **āh:**
Gazel 2359
Mısra: **7**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

44. **āh:**
Gazel 2372
Mısra: **3**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

45. **āh:**
Gazel 2376
Mısra: **7**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

46. **āh:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

47. **āh:**
Gazel 2390
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

48. **āh:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

49. **āh:**
Gazel 2407

Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

50. **āh:**
Gazel 2436
Mısra: **9**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

51. **āh:**
Gazel 2442
Mısra: **6**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

52. **āh:**
Gazel 2465
Mısra: **10**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

53. **āh:**
Gazel 2468
Mısra: **3**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

54. **āh:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

55. **āh:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

56. **āh:**
Gazel 2493
Mısra: **5**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

57. **āh:**
Gazel 2022
Mısra: **5**
"Ah!" özlem, sevgi bildiren ünlem.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

58. **āh:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
"Ah!" özlem, sevgi bildiren ünlem.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

59. **āh:**
Gazel 2259
Mısra: **10**
"Ah!" özlem, sevgi bildiren ünlem.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

60. **āh:**
Gazel 2463
Mısra: **6**
"Ah!" özlem, sevgi bildiren ünlem.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

61. **āh-ıla:**--*ıla,* -
Gazel 2020
Mısra: **4**
Aşığın, aşk ateşiyle ortaya çıkan keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

62. **āh:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Maddî veya manevi bir acıyı, ağrı, ıztırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifade eder.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

63. **āh:**
Gazel 2042
Mısra: **3**
Kullanıldığı yere ve sesin tonuna göre maddi veya manevi bir acıyı, ağrı, ıztırap, pişmanlık, esef, acıma, özlem, yanıp yakılma, yeis, ümitsizlik, beğenme, hayranlık vb. duyguları ifade eder. || *Feryat, inilti.*

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

64. **āh:**
Gazel 2344
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü, feryat bildiren ünlem.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

65. **āh:**
Gazel 2488
Mısra: **2**
"Ah!" üzüntü, feryat bildiren ünlem.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

66. **āhum:**--*um,* -
Gazel 2055
Mısra: **1**
Feryat, inilti.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

67. **āhuñ:**--*uñ,* -
Gazel 2063
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı
pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ
kākülinden hem

68. **āhum:**-*um*
Gazel 2081
Mısra: **7**
Feryat, inilti.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten
eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa
bu gilüm

69. **āh:**
Gazel 2086
Mısra: **11**
Feryat,inilti.

Āh u efġānum dirīġā eylemez
hergiz eṣer
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy
yār añladum

70. **āhum:**-*um*
Gazel 2090
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler
saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini
āhum benüm

71. **āh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2094
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan
yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla
feryād eyleyem

72. **āh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2401
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

73. **āhumı:**-*um, -ı*
Gazel 2094
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı
vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād
eyleyem

74. **āhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2097
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı
cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum
nʾeyleyem

75. **āhum-ıla:**-*um, -ıla*
Gazel 2098
Mısra: **3**
Feryat, inilti.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr
eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü
ḫārā disem

76. **āhum-ıla:**-*um, -ıla*
Gazel 2417
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki
esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ
gammāzısın

77. **āhdan:**-*dan*
Gazel 2109
Mısra: **1**
Feryat, inilti.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan
ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı
ġam

78. **āhumla:**-*um, -la*
Gazel 2110
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı
ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār
itdüm

79. **āhum:**-*um*
Gazel 2117
Mısra: **7**
Feryat, inilti.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum
ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan
görmişem

80. **āh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2118
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i
çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn
eyledüm

81. **āh:**
Gazel 2120
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

Hafta olur görmezem gün yüzüni
aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-
mihribānum var benüm

82. **āhum:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū
felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle
fiġānum var benüm

83. **āh:**
Gazel 2128
Mısra: **1**
"Ah!" üzüntü bildiren ünlem.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

84. **āhum:**-*um*
Gazel 2131
Mısra: **9**
Feryat, inilti.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne
ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i
ġamuñ sulṭānıyam

85. **āhum:**-*um*
Gazel 2134
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

86. **āhum:**-*um*
Gazel 2134
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

87. **āhum:**-*um*
Gazel 2140
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben
türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-
cenāb oldum

88. **āh:**
Gazel 2144
Mısra: **3**
Feryat, inilti.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

89. **ahumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2145
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Dili fārıġ iden her dem bu ḫalḳa ḫalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından ḳākülinden hem

90. **āhum:**-*um*
Gazel 2153
Mısra: **1**
Feryat, inilti.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

91. **āhum:**-*um*
Gazel 2158
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

92. **āh:**
Gazel 2180
Mısra: **5**
Feryati inilti. Bir acı ünlemidir.Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

93. **āhum:**-*um*
Gazel 2186
Mısra: **2**
Feryat,inilti.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

94. **āhum:**-*um*
Gazel 2381
Mısra: **5**
Feryat,inilti.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

95. **āhum:**-*um*
Gazel 2409
Mısra: **6**
Feryat,inilti.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

96. **āhı:**-*ı*
Gazel 2188
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

97. **āh:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

98. **āhum:**-*um*
Gazel 2198
Mısra: **7**
Feryat, inilti.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

99. **āhum:**-*um*
Gazel 2209
Mısra: **3**
Feryat, inilti.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

100. **āhı:**-*ı*
Gazel 2211
Mısra: **3**
Feryat, inilti.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

101. **āhum:**-*um*
Gazel 2220
Mısra: **3**
Feryat,inleme.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

102. **āhumla:**-*um, -la*
Gazel 2228
Mısra: **4**
Feryat inilti. Bir acı ünlemidir. Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

103. **āh:**
Gazel 2230
Mısra: **1**
Feryat, inilti.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

104. **āhum:**-*um*
Gazel 2232
Mısra: **7**
Feryat, inilti.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

105. **āh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2233
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

106. **āhum:**-*um*
Gazel 2239
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

107. **āhum:**-*um*
Gazel 2241
Mısra: **9**
Feryat, inilti.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

108. **āhum:**-*um*
Gazel 2242
Mısra: **2**
Feryat,inilti.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

109. **āhdan:**-*dan*
Gazel 2248
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

110. **āhum:**-*um*
Gazel 2249
Mısra: **6**
Feryati inilti. Bir acı ünlemidir.Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

111. **āhumı:**-*um, -ı*
Gazel 2270
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

112. **āhum:**-*um*
Gazel 2273
Mısra: **2**
Feryat, inilti.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

113. **āhum:**-*um*
Gazel 2285
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Āhum okına hīç ḥāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

114. **āhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2292
Mısra: **8**
Feryat, inilti.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

115. **āh:**
Gazel 2293
Mısra: **11**
Feryati inilti. Bir acı ünlemidir.Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

116. **āh:**
Gazel 2294
Mısra: **14**
Feryati inilti. Bir acı ünlemidir.Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

117. **āhumı:**-*um, -ı*
Gazel 2297
Mısra: **1**
Feryat, inilti.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

118. **āhumı:**-*um, -ı*
Gazel 2297
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

119. **āh:**
Gazel 2297
Mısra: **18**
Ferhat, inilti.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

120. **āh:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

121. **āhuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2341
Mısra: **11**
Feryat, inilti.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

122. **āhum:**-*um*
Gazel 2352
Mısra: **8**
Feryati inilti. Bir acı ünlemidir.Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

123. **āh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2368
Mısra: **3**
Feryat, inilti.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

124. **āhum:**-*um*
Gazel 2370
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

125. **āh:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
Feryat,inilti.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

126. **āhum:**-*um*
Gazel 2374
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

127. **āhdan:**-*dan*
Gazel 2380
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

128. **āhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **1**
Beddua.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

129. **āhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2383
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

130. **āhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2384
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

131. **āh:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
Fertay,inilti.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz e<u>s</u>er
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

132. **āhum:**-*um*
Gazel 2390
Mısra: **9**
Feryat, inilti.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

133. **āhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390
Mısra: **12**
Feryat, inilti.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

134. **āhum:**-*um*
Gazel 2399
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

135. **āhını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2416
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

136. **āh:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
Feryat, inilti.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

137. **āhı:**-*ı*
Gazel 2458
Mısra: **4**
Feryat, inilti.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

138. **āhum:**-*um*
Gazel 2459
Mısra: **3**
Beddua.

Gözlerüm yaş dökdüginice āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

139. **āh:**
Gazel 2465
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

140. **āhum:**-*um*
Gazel 2480
Mısra: **7**
Feryat, inilti.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ u<u>s</u>anur gözüm yaşından

141. **āhum:**-*um*
Gazel 2424
Mısra: **7**
Feryati inilti, bir acı ünlemidir. || Ah bazen oka benzetilir ve bedduanın kısa zamanda yerini bulacağına işaret edilir.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

<u>āh al-:</u>

1. **āh al-:**
Gazel 2405
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Birinin bedduasını almak.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

<u>āh çek-:</u>

1. **āh çek-:**
Gazel 2184
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

2. **āh çek-:**
Gazel 2374
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

3. **āh çek-:**
Gazel 2374
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -

Yürek yanıklığı ile iç çekip uzun uzun ah demek.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

āh eyle-:

1. **āh eyle-:**
Gazel 2023
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figan etmesi || Ah ederek inlemek.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

2. **āh eyle-:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek. || Beddua etmek.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

3. **āh eyle-:**
Gazel 2125
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek. || Beddua etmek.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

4. **āh eyle-:**
Gazel 2155
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

5. **āh eyle-:**
Gazel 2260
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

6. **āh eyle-:**
Gazel 2272
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

7. **āh eyle-:**
Gazel 2284
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

8. **āh eyle-:**
Gazel 2301
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

9. **āh eyle-:**
Gazel 2387
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Beddua etmek.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

10. **āh eyle-:**
Gazel 2390
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek. || Beddua etmek.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

11. **āh eyle-:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

12. **āh eyle-:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Beddua etmek.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

āh id-:

1. **āh id-:**
Gazel 2113
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

2. **āh id-:**
Gazel 2278
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

3. **āh id-:**
Gazel 2409
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

4. **āh id-:**
Gazel 2452
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni

Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

āh it-:

1. **āh it-:**
Gazel 2087
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

2. **āh it-:**
Gazel 2136
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

3. **āh it-:**
Gazel 2143
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnlemek, feryat etmek, şikayet etmek.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

4. **āḫ it-:**
Gazel 2149
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Kaçan ʿışḳıyla āḫ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḫālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

5. **āh it-:**
Gazel 2260
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

6. **āh it-:**
Gazel 2263
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

7. **āh it-:**
Gazel 2292
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

āh kıl-:

1. **āh kıl-:**
Gazel 2047
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek. || Beddua etmek.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

2. **āh kıl-:**
Gazel 2335
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

3. **āh kıl-:**
Gazel 2346
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

4. **āh kıl-:**
Gazel 2419
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek. || Beddua etmek.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

āh u efġān:

1. **āh u efġān:**
Gazel 2139
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Göklere irişdi gerçi āh u efġānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

2. **āh u efġān:**
Gazel 2181
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

3. **āh u efġān:**
Gazel 2405
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

āh u efġān id-:

1. **āh u efġān id-:**
Gazel 2415
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

āh u efġān it-:

1. **āh u efġān it-:**
Gazel 2319
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

<u>āh u enīn:</u>

1. **āh u enīn:**
Gazel 2445
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

<u>āh u feryād:</u>

1. **āh u feryād:**
Gazel 2133
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

2. **āh u feryād:**
Gazel 2407
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

<u>āh u feryād eyle-:</u>

1. **āh u feryād eyle-:**
Gazel 2136
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

2. **āḥ u feryād eyle-:**
Gazel 2205
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

3. **āh u feryād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i güyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

4. **āh u feryād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

5. **āh u feryād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

<u>āh u fiġān:</u>

1. **āh u fiġān:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ah ve figan.|| Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

2. **āh u fiġān:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ah ve figan. || Feryat etmek, haykırmak.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

3. **āh u fiġān:**
Gazel 2114
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

4. **āh u fiġān:**
Gazel 2139
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

5. **āh u fiġān:**
Gazel 2295
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

6. **āh u fiġān:**
Gazel 2485
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

<u>āh u fiġān eyleseñ:</u>

1. **āh u fiġān eyleseñ:**--*señ*
Gazel 2025
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ah ederek bağırarak ağlamak, inlemek.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

<u>āh u fiġān id-:</u>

1. **āh u fiġān id-:**
Gazel 2451

Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

āh u fiġān kıl-:

1. **āh u fiġān kıl-:**
Gazel 2450
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

āh u figanı:

1. **āh u figanı:**
Gazel 2154
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

āh u vā:

1. **āh u vā:**
Gazel 2346
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

āh u vā kıl-:

1. **āh u vā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

āh u vāh:

1. **āh u vāh:**
Gazel 2406
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

āh u zār:

1. **āh u zār:**
Gazel 2058
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

2. **āh u zār:**
Gazel 2074
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

3. **āh u zār:**
Gazel 2124
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

4. **āh u zār:**
Gazel 2202
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

5. **āh u zār:**
Gazel 2401
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

6. **āh u zār:**
Gazel 2404
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

7. **āh u zār:**
Gazel 2456
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

āh u zār-:

1. **āh u zār-:**
Gazel 2017
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah ve figan ederek ağlayıp, inlemek.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

2. **āh u zār-:**
Gazel 2017
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah ve figan ederek ağlayıp, inlemek.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

3. **āh u zār-:**
Gazel 2017
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah ve figan ederek ağlayıp, inlemek.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi

Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

āh u zār it-:

1. **āh u zār it-:**
Gazel 2054
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, inlemek, şikayet etmek.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

2. **āh u zār it-:**
Gazel 2363
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

aḫbāb:

1. **aḫbābdan:**-*dan*
Gazel 2411
Mısra: **8**
Dost, bildik, tanıdık.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḫbābdan

ʿahd:

1. ʿ**ahd:**
Gazel 2319
Mısra: **5**
Ant, yemin, söz.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

2. ʿ**ahd:**
Gazel 2362
Mısra: **6**
Ahit, söz verme, yemin, vaat.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

ʿahd kıl-:

1. ʿ**ahd kıl-:**
Gazel 2141
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yemin etmek.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

ʿahd ü peymān eyle-:

1. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

2. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

3. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

4. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

5. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

6. ʿ**ahd ü peymān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözleşmek, yemin etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

ʿahde dura:

1. ʿ**ahde dura:**--*a*
Gazel 2005
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sözünde durmak.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

ʿahd-şiken:

1. ʿ**ahd-şiken:**
Gazel 2047
Mısra: **2**
Ahdini bozan, sözünden dönen, vadini yerine getirmeyen.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

ʿahdüñe gel-:

1. ʿ**ahdüñe gel-:**
Gazel 2071
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sözünü tutmak.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

āhe:

1. **āḫen-ise:**-*ise*
Gazel 2424
Mısra: **9**
Katı yürekli.

Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi āḫen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

āhen:

1. **āhen:**
Gazel 2098
Mısra: **4**
Demir. || Katı yürekli.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

2. **āhen:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
Demir. || Katı yürekli.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

āhen-dil:

1. **āhen-dil:**
Gazel 2086
Mısra: **12**
Merhametsiz.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

2. **āhen-dilem:**-*em*
Gazel 2104
Mısra: **8**
Merhametsiz.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

āheng:

1. **āheng:**
Gazel 2372
Mısra: **14**
Güzel ve uyumlu ses.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

2. **āhengi:**-*i*
Gazel 2431
Mısra: **14**
Güzel ve uyumlu ses.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

āheng eyle-:

1. **āheng eyle-:**
Gazel 2165
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sazlı sözlü eğlence yapmak, eğlenmek.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

2. **āheng eyle-:**
Gazel 2232
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sazlı sözlü eğlence yapmak, eğlenmek.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

3. **āheng eyle-:**
Gazel 2463
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sazlı sözlü eğlence yapmak, eğlenmek.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

āheste ter:

1. **āheste ter:**
Gazel 2263
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çok yavaş.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

āh-ı āteşī:

1. **āh-ı āteşī:**
Gazel 2108
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ah ateşi.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

āh-ı şeb-gīr:

1. **āḫ-ı şeb-gīr:**
Gazel 2160
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Uykusuz aşıkların ahları.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḫ-ı şeb-gīr eyleyem

āh-ıla zār:

1. **āh-ıla zār:**
Gazel 2099
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

2. **āh-ıla zār:**
Gazel 2143
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Feryat ederek inlemek, ağlamak.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

āh-ıla zār eyle-:

1. **āh-ıla zār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlamak, inlemek, feryat etmek, sızlanmak.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

āhir:

1. **āḫir:**
Gazel 2364
Mısra: **6**
Sonra.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

2. **āḫir:**
Gazel 2278
Mısra: **10**
Son, nihayet, sonunda.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

3. **āhir:**
Gazel 2012
Mısra: **3**
En son, nihayetinde || Ebediyen, sonsuza dek.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

4. **āḫir:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
Son.|| Sonunda, akıbet, nihayet. ||.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

5. **āḫir:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
Son.|| Sonunda, akıbet, nihayet.|| Sonsuza kadar, ebediyen.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

6. **āḫir:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
Son.|| Sonunda, akıbet, nihayet.|| Sonsuza kadar, ebediyen.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

7. **āḫir:**
Gazel 2037
Mısra: **6**
Son. || Sonunda, akıbet, nihayet.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

8. **āḫir:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
Sonunda, akıbet, nihayet. || Son, sonuncu, en sonra olan.|| "Bir evveli olmadığı gibi bir sonu da olmayan, her şeyden sonra kalacak olan" manasında esma-i hüsnadan Allah'ın en güzel isimlerindendir.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

9. **āḫir:**
Gazel 2077
Mısra: **5**
Son, sonuncu, en sonra olan.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

10. **āḫir:**
Gazel 2089
Mısra: **3**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

11. **āḫīr:**
Gazel 2095
Mısra: **4**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

12. **āḫir:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
Sonunda, akıbet, nihayet.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

13. **āḫir:**
Gazel 2099
Mısra: **5**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

14. **āḫir:**
Gazel 2099
Mısra: **7**
Son, sonraki.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

15. **āḫir:**
Gazel 2110
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

16. **āḫir:**
Gazel 2112
Mısra: **15**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

17. **āḫir:**
Gazel 2140
Mısra: **10**
Sonunda, nihayet.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

18. **āḫir:**
Gazel 2149
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Kaçan ʿışḳıyla āḫ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

19. **āḫir:**
Gazel 2168
Mısra: **4**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

20. **āḫir:**
Gazel 2170
Mısra: **4**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

21. **āḫir:**
Gazel 2173
Mısra: **8**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Ümīd itdüm didi evvel vişāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḫāl itdüm

22. **āḫir:**
Gazel 2191
Mısra: **12**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

23. **āḫir:**
Gazel 2199
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

24. **āḫir:**
Gazel 2201
Mısra: **7**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

25. **āḫir:**
Gazel 2216
Mısra: **5**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

26. **āḫir:**
Gazel 2244
Mısra: **9**
Sonunda, akıbet, nihayet.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

27. **āḫirinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2248
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

28. **āḫir:**
Gazel 2254
Mısra: **9**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

29. **āḫir:**
Gazel 2263
Mısra: **7**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

30. **āḫir:**
Gazel 2277
Mısra: **4**
Bundan sonra, artık.

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

31. **āḫir:**
Gazel 2286
Mısra: **7**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

32. **āḫir:**
Gazel 2297
Mısra: **4**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

33. **āḫir:**
Gazel 2305
Mısra: **5**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

34. **āḫir:**
Gazel 2320
Mısra: **2**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

35. **āḫir:**
Gazel 2353
Mısra: **5**
Sonunda, akıbet, nihayet.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

36. **āḫir:**
Gazel 2412
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

37. **āḫir:**
Gazel 2413
Mısra: **3**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

38. **āḫir:**
Gazel 2414
Mısra: **9**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

39. **āḫir:**
Gazel 2415
Mısra: **7**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

40. **āḫir:**
Gazel 2417
Mısra: **2**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

41. **āḫir:**
Gazel 2421
Mısra: **8**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl

Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

42. **āḫir:**
Gazel 2440
Mısra: **10**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

43. **āḫir:**
Gazel 2468
Mısra: **4**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

44. **āḫir:**
Gazel 2487
Mısra: **2**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

45. **āḫir:**
Gazel 2500
Mısra: **6**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

46. **āḫir:**
Gazel 2083
Mısra: **8**
Sonunda, akıbet, nihayet.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

āhir nefes:

1. **āḫir nefes:**
Gazel 2340
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Son nefes, ölüm anı.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde göñlüñi ḫoş eyledüm

āḫire ir-:

1. **āḫire ir-:**
Gazel 2156
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sona ermek.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḫall olmadı bu müşkilüm

aḥşām:

1. **aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **1**
Akşam. || *Gece.*

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

2. **aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **6**
Akşam. || *Gece.*

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

3. **aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **10**
Akşam. || *Gece.*

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

4. **aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **8**
Akşam. || *Gece.*

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

5. **aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Akşam. || *Gece.*

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

ahter:

1. **aḫteri:**--*i*
Gazel 2024
Mısra: **2**
Yıldız.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

āhū:

1. **āhūy(ı):**--*(y)ı,* -
Gazel 2004
Mısra: **7**
Ceylan || *Klasik edebiyatta güzel kokulu, güzel gözlü ve ürkek olduğu için sevgiliye benzetilmektedir. Özellikle gözlerinin iriliği ve siyah oluşu, sevgilinin gözünü hatırlatmaktadır.*

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **āhūy(ı):**--*(y)ı*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Ceylan. || *Klasik edebiyatta güzel kokulu, güzel gözlü ve ürkek olduğu için sevgiliye benzetilmektedir. Özellikle gözlerinin iriliği ve siyah oluşu, sevgilinin gözünü hatırlatmaktadır.*

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

3. **āhūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2446
Mısra: **4**
Göz için iri ve güzel. || *Ceylan, karaca, gazal, meral,ceylanın gözlerinin güzelliği sevgiliye atfedilmiştir.*

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

4. **āhū:**
Gazel 2490
Mısra: **1**
Ceylan, karaca, gazal, meral. || *Göz için iri ve güzel.*

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

āhu çık-:

1. **āhu çık-:**
Gazel 2492
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bedduası tutmuş olmak.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāṣākden

aḥvāl:

1. **aḥvālüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **1**
Durum, vaziyet, hal.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

2. **aḥvālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2109
Mısra: **3**
Durum, vaziyet, hal.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

3. **aḥvālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2139
Mısra: **3**
Haller. || *Durum, vaziyet, hal.*

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

4. **aḥvālum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

5. **aḥvālüm:**-*um*
Gazel 2255
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

6. **aḥvāl-i:**
Gazel 2227
Mısra: **2**
Durum, vaziyet, hal.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

7. **aḥvālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2380
Mısra: **3**
Durum, vaziyet, hal.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

8. **aḥvālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2391
Mısra: **7**
Durum, vaziyet, hal.

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

aḥvāl-i ʿışḳ:

1. **aḥvāl-i ʿışḳ:**
Gazel 2402
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşkın hali.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

ak-:

1. **akdı:**-*dı*
Gazel 2029
Mısra: **4**
Bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

2. **akar:**-*ar, -*
Gazel 2043
Mısra: **2**
Sıvılar veya ufak taneli maddeler için bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

3. **akıt:**-*ıt, -*
Gazel 2048
Mısra: **5**
Sıvı maddeler aşağıya yönelmek.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

4. **akar:**-*ar, -*
Gazel 2058
Mısra: **4**
Sıvılar veya ufak taneli maddeler için bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

5. **aksun:**-*sun*
Gazel 2083
Mısra: **10**
Akmak.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

6. **aksun:**-*sun*
Gazel 2097
Mısra: **6**
Sıvılar veya ufak taneli maddeler için bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

7. **akan:**-*an*
Gazel 2207
Mısra: **4**
Sıvılar veya ufak taneli maddeler için bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

8. **akan:**-*an*
Gazel 2378
Mısra: **8**
Sıvılar veya ufak taneli maddeler için bulunduğu yerden daha alçak bir yere doğru gitmek, yukarıdan aşağıya doğru düşmek.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

9. **aksa:**-*sa*
Gazel 2308
Mısra: **8**
Akmak, dökmek.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

10. **akar:**-*ar*
Gazel 2365
Mısra: **1**
Akıtmak, dökmek.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

11. **akar:**-*ar*
Gazel 2402
Mısra: **2**
Akıtmak, dökmek.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

12. **akar:**-*ar*
Gazel 2375
Mısra: **2**
Akmak, dökmek.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

13. **aksun:**-*sun*
Gazel 2391
Mısra: **9**
Su gibi sıvı maddelerin bir yerden bir yere doğru gitmesi.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür gönlüm

14. **akar:**-*ar*
Gazel 2405
Mısra: **8**
Irmak, nehir vb. için akmak.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

15. **akıtdı:**-*ıt, -dı*
Gazel 2439
Mısra: **9**
Akıtmak, dökmek.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

16. **akıt:**-*ıt*
Gazel 2443
Mısra: **13**
Akıtmak, dökmek.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

17. **akarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2468
Mısra: **2**
Akmak.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

18. **akdı:**-*dı*
Gazel 2472
Mısra: **2**
Göz yaşı dökülmek, akmak, düşmek.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

ak:

1. **ak:**
Gazel 2371
Mısra: **14**
Temiz, namuslu, asil.|| İyi.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

ak u kara:

1. **ak u kara:**
Gazel 2021
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Beyaz ve siyah.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāşıluñ ak u karadan vāz gel

aka aka:

1. **aka aka:**
Gazel 2037
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Sürekli akarak.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

akat-:

1. **akatursun:**-*ur, -sın*
Gazel 2353
Mısra: **1**
Dökmek.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

akça:

1. **akça:**
Gazel 2495
Mısra: **6**
Akçe, para, nakit.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

ʿākıbet:

1. **ʿāḳıbet:**
Gazel 2306
Mısra: **4**
Sonunda, nihayet, neticede.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

2. **ʿāḳıbet:**
Gazel 2021
Mısra: **3**
Son, nihayet, encam. || Gelecek, istikbal.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

3. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2086
Mısra: **6**
Sonunda, nihayet, neticede.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

4. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2099
Mısra: **2**
Sonunda, nihayet, neticede.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

5. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2165
Mısra: **7**
Sonunda, nihayet, neticede.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

6. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
Sonunda, nihayet, neticede.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

7. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2322
Mısra: **9**
Sonunda, nihayet, neticede.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

8. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2371
Mısra: **12**
Sonunda, nihayet, neticede.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

9. ʿ**āḳıbet:**
Gazel 2451
Mısra: **8**
Sonunda, nihayet, neticede.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

akıd-:

1. **akıdup:**-*up*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Akmasını sağlamak, akmasına yol açmak, dökmek.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

2. **akıdup:**-*up*
Gazel 2173
Mısra: **4**
Dökmek.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

3. **akıdup:**-*up*
Gazel 2197
Mısra: **6**
Dökmek.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

4. **akıdup:**-*up*
Gazel 2201
Mısra: **4**
Dökmek.

İy Ḥıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

5. **akıdup:**-*up*
Gazel 2222
Mısra: **12**
Akıtmak, dökmek.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

6. **akıdalı:**-*alı*
Gazel 2272
Mısra: **4**
Dökmek.

Ḫasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

7. **akıdup:**-*up*
Gazel 2293
Mısra: **14**
Akıtmak, dökmek.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

8. **akıdur:**-*ur*
Gazel 2415
Mısra: **4**
Akıtmak, dökmek.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

9. **akıda:**-*a*
Gazel 2456
Mısra: **6**
Akıtmak, dökmek.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

10. **akıda:**-*a*
Gazel 2478
Mısra: **2**
Akıtmak, dökmek.

Olupdur ḫasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

11. **akıdam:**-*am*
Gazel 2491
Mısra: **4**
Akıtmak, dökmek.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

ʿ**aḳīḳ:**

1. ʿ**aḳīḳi:**-*i*
Gazel 2218
Mısra: **4**
Üzerine mühür kazılan, yüzük taşı ve tespih yapılan, bazı eşyalarda süsleme unsuru olarak kullanılan, çok sert, oldukça şeffaf, içinde çeşitli renk halkaları bulunan kıymetli süs taşı. .Çeşitli renkleri varsa da en makbulü kırmızı olanı ve Yemen'de çıkanıdır. Şiirde aşığın göz yaşları akik rengindedir.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb

ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī
yāḳūt-ı mī bārem

ʿāḳil:

1. ʿ**āḳil:**
Gazel 2013
Mısra: **6**
Akıllı kimse, arif, irfan sahibi, olgun insan.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

2. ʿ**aḳla:**-*a*
Gazel 2115
Mısra: **5**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

3. ʿ**āḳīl:**
Gazel 2283
Mısra: **13**
Aklı, doğruyu görecek ve ona göre davranacak, gerekeni yapacak derecede olan.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

ʿāḳil -iseñ:

1. ʿ**āḳil -iseñ:**--*iseñ, -*
Gazel 2002
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Akıllı.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

akın eyle-:

1. **akın eyle-:**
Gazel 2436
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Düşman memleketlerine hücum etmek, baskın yapmak.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

akıt-:

1. **akıt:**
Gazel 2181
Mısra: **3**
Akıtmak, dökmek.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

2. **akıt:**
Gazel 2268
Mısra: **7**
Akıtmak, dökmek.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

3. **akıtdum:**--*du, --m*
Gazel 2054
Mısra: **6**
Sulu veya ufak taneli maddelerin bulunduğu yerden başka bir yere doğru gitmesini, akmasını sağlamak.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cüy-bār itdüm

4. **akıtdı:**--*dı, -*
Gazel 2057
Mısra: **1**
Sulu veya ufak taneli maddelerin bulunduğu yerden başka bir yere doğru gitmesini, akmasını sağlamak.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

5. **akıtdum:**-*du, -m*
Gazel 2110
Mısra: **6**
Dökmek.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

6. **akıtdum:**-*du, -m*
Gazel 2147
Mısra: **8**
Dökmek.

Bāġ-ı ḫüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

7. **akıtdı:**-*dı*
Gazel 2263
Mısra: **7**
Akıtmak, dökmek.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

8. **akıtdum:**-*du, -m*
Gazel 2363
Mısra: **2**
Dökmek.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cüybār itdüm

9. **akıtdum:**-*du, -m*
Gazel 2409
Mısra: **1**
Akıtmak, dökmek.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum
İdüben āh anı her ān akıtdum

10. **akıtdum:**-*du, -m*
Gazel 2409
Mısra: **2**
Akıtmak, dökmek.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum
İdüben āh anı her ān akıtdum

ʿakl:

1. ʿ**aḳlum:**-*um*
Gazel 2143
Mısra: **4**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

2. ʿ**aḳlum:**-*um*
Gazel 2332
Mısra: **3**
Akıl, us, düşünme ve anlama yeteneği.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

3. ʿ**aḳlı:**-*ı*
Gazel 2392

Mısra: **1**
Akıl, us, düşünme ve anlama yeteneği.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

4. ʿ**aḳl:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
Akıl, düşünme, anlama ve kavrama gücü.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

5. ʿ**aḳl-ıla:**-*ıla*
Gazel 2220
Mısra: **2**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

6. ʿ**aḳl-ıla:**-*ıla*
Gazel 2241
Mısra: **5**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

7. ʿ**aḳlumı:**-*um, -ı*
Gazel 2233
Mısra: **6**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Gönlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

8. ʿ**aḳl:**
Gazel 2273
Mısra: **7**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

9. ʿ**aḳlı:**-*ı*
Gazel 2298
Mısra: **13**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

10. ʿ**aḳl:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

11. ʿ**aḳl:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

12. ʿ**aḳl:**
Gazel 2354
Mısra: **11**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

13. ʿ**aḳl:**
Gazel 2356
Mısra: **2**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

14. ʿ**aḳl:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
Düşünme, anlama, kavrama ve davranışlarını ayarlama melekesi, us.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

ʿaḳl başundan gid-:

1. ʿ**aḳl başundan gid-:**
Gazel 2409
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne yapacağını şaşırmak, düşünemez olmak.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

ʿaḳl u hūş kalma-:

1. ʿ**aḳl u hūş kalma-:**
Gazel 2270
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Akıl ve şuuru kalmamak, zihni çok yorulmuş olmak, kafa kalmamak.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

ʿaḳl-ı ḫurdebīn:

1. ʿ**aḳl-ı ḫurdebīn:**
Gazel 2447
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince şeyleri görebilen akıl.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

ʿaḳl-ı hurde-bīn:

1. ʿ**aḳl-ı ḫurde-bīn:**
Gazel 2108
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince şeyleri gören, inceliklerden anlayan akıl.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

2. ʿ**aḳl-ı ḫurde-bīn:**
Gazel 2108

Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince şeyleri gören, inceliklerden anlayan akıl.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

3. ʿ**aḳl-ı ḫurde-bīn:**
Gazel 2431
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince şeyleri görebilen, inceliklerden anlayan akıl sahibi kimse.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

ʿaḳlu git-:

1. ʿ**aḳlu git-:**
Gazel 2156
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne yapacağını şaşırmak, düşünemez olmak.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

ʿaḳlun al-:

1. ʿ**aḳlun al-:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Düşünemez, aklını kullanamaz duruma getirmek.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bīdād hem

ʿāḳlunı aldur-:

1. ʿ**āḳlunı aldur-:**
Gazel 2393
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözü bir şeyi görmeyecek şekilde kendini kaptırmak.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

akrān eyle-:

1. **aḳrān eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Denk, eş olmak.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʿa aḳrān eylesem

ʿaḳreb-i zülfi semi:

1. ʿ**aḳreb-i zülfi semi:**
Gazel 2130
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Akrep gibi saçlarının zehri.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

ʿaks:

1. ʿ**aḳsinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2059
Mısra: **5**
Bir şeyin başka bir şey üzerinde yarattığı etki.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḫüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

ʿaks-i hāl:

1. ʿ**aks-i ḫāl:**
Gazel 2285
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yüzündeki benin yansıması.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

ʿaḳs-i ruḫ:

1. ʿ**aḳs-i ruḫ:**
Gazel 2214
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağının yansıması.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

al-:

1. **almamak:**-*ma, -mak*
Gazel 2015
Mısra: **4**
Kabul etmek.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

2. **alduñ:**--*du, --ñ*
Gazel 2032
Mısra: **3**
Çalmak, kapmak. || *Fethetmek, ele geçirmek.*

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

3. **al:**
Gazel 2038
Mısra: **3**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

4. **almış:**--*mış,* -
Gazel 2040
Mısra: **9**
Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

5. **alur:**--*ur,* -
Gazel 2049
Mısra: **6**
Temin etmek, satın almak.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

6. **aldum:**--*du, --m*
Gazel 2066
Mısra: **1**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

7. **alup:**-*up*
Gazel 2085
Mısra: **6**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

8. **alsa:**-*sa*
Gazel 2108
Mısra: **5**
Bir şeyi veya kimseyi bir yerden veya kimseden ayırmak.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

9. **alup:**-*up*
Gazel 2110
Mısra: **4**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

10. **alup:**-*up*
Gazel 2125
Mısra: **3**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

11. **aldı:**-*dı*
Gazel 2131
Mısra: **5**
Kaplamak, sarmak, tutmak.

Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam

12. **alalum:**-*alum*
Gazel 2133
Mısra: **3**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

13. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2167
Mısra: **6**
Kazanmak.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

14. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2175
Mısra: **6**
Para karşılığında temin etmek, satın almak.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

15. **alup:**-*up*
Gazel 2184
Mısra: **8**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

16. **alsam:**-*sa*, -*m*
Gazel 2191
Mısra: **5**
Bir şeyi elle veya başka bir araçla tutarak bulunduğu yerden ayırmak, kaldırmak.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

17. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2201
Mısra: **9**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

18. **aldı:**-*dı*
Gazel 2202
Mısra: **1**
Etkisi altına almak, kendine çekmek.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

19. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2220
Mısra: **4**
Fethetmek, zaptetmek.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

20. **aldı:**-*dı*
Gazel 2220
Mısra: **9**
Ele geçirmek, sahip olmak.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

21. **alan:**-*an*
Gazel 2235
Mısra: **4**
Bir bedel karşılığında temin etmek, satın almak.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı şarrāfa gelem

22. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2242
Mısra: **1**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

23. **al:**
Gazel 2245
Mısra: **2**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

24. **aldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2248
Mısra: **1**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

25. **aldı:**-*dı*
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kaplamak, sarmak, tutmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

26. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 2253
Mısra: **7**
Bir şey i kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

27. **alur:**-*ur*
Gazel 2268
Mısra: **11**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

28. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 2280
Mısra: **10**
Beraberinde götürmek .

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

29. **almazam:**-*maz, -am*
Gazel 2281
Mısra: **4**
Kabul etmek.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

30. **alur:**-*ur*
Gazel 2281
Mısra: **10**
Etkisi altına almak, kendine çekmek.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

31. **alurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 2286
Mısra: **11**
Para karşılığında temin etmek, satın almak.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

32. **alup:**-*up*
Gazel 2288
Mısra: **1**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

33. **almakadayım:**-*mak, -a, -da, -(y)ım*
Gazel 2329
Mısra: **5**
Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

34. **aldı:**-*dı*
Gazel 2335
Mısra: **6**
Kapmak, öğrenmek.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

35. **alup:**-*up*
Gazel 2356
Mısra: **8**
Bir şeyi Kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

36. **alup:**-*up*
Gazel 2360
Mısra: **1**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

37. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 2360
Mısra: **4**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

38. **almışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2245
Mısra: **9**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Dikḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

39. **almışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2419
Mısra: **5**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

40. **almışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2496
Mısra: **6**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu ṣarāb-ı erġuvān

41. **aldı:**-*dı*
Gazel 2422
Mısra: **1**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

42. **almamış-ıdı:**-*ma, -mış, -ı, -dı*
Gazel 2422
Mısra: **8**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

43. **alup:**-*up*
Gazel 2423
Mısra: **1**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

44. **aldı:**-*dı*
Gazel 2423
Mısra: **2**
Bir şeyi kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

45. **almışam:**-*mış, -am*
Gazel 2430
Mısra: **4**
Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

46. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 2442
Mısra: **10**
Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

47. **almadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2443
Mısra: **9**
Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

48. **almazam:**-*maz, -am*
Gazel 2445
Mısra: **2**
Seçmek.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

49. **aldum:**-*du, -m*
Gazel 2446
Mısra: **3**
Bir şeyim kullanmak üzere tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

50. **almaz:**-*maz*
Gazel 2449
Mısra: **1**
Kaplamak, sarmak, tutmak.

ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

51. **aldı:**-*dı*
Gazel 2449
Mısra: **6**
Anlamak, kavramak.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

52. **almayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2460
Mısra: **13**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

53. **aluram:**-*ur, -am*
Gazel 2466
Mısra: **2**
Ses, koku, sıcaklık, soğukluk, tat vb. kelimelerle kullanıldığı zaman duymak, hissetmek.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʿdan

54. **alsañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2483
Mısra: **5**
Sağlamak, elde etmek, temin etmek, istihsal etmek.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

55. **alsa:**-*sa*
Gazel 2486
Mısra: **1**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

56. **aldı:**-*dı*
Gazel 2487
Mısra: **4**
Bir şeyi veya kimseyi bir yerden veya kimseden ayırmak.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

57. **ala:**-*a*
Gazel 2491
Mısra: **6**
Herhangi bir şeyi tutup yerinden ayırarak elinde veya yanında bulundurmak.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

58. **almaz-ıdı:**-*maz, -ı, -dı*
Gazel 2082
Mısra: **9**
Bir şeyi kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele İñleyüp dimese rebāb içelüm

59. **alımaz:**-*ımaz*
Gazel 2308
Mısra: **2**
Almak, elde etmek.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

60. **aldı:**-*dı*
Gazel 2144
Mısra: **10**
Duymak, hissetmek.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden
Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

al:

1. **al:**
Gazel 2006
Mısra: **1**
Al, kırmızı.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

2. **al:**
Gazel 2007
Mısra: **3**
Bir bedel karşılığında temin etmek, satın almak II Sağlamak, elde etmek.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

3. **al:**
Gazel 2031
Mısra: **8**
Kırmızı.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

4. **āl-ıla:**-*ıla*
Gazel 2032
Mısra: **3**
Hile, oyun.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

5. **āl:**
Gazel 2032
Mısra: **4**
Hile, oyun.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

6. **al:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Kanın rengi, kızıl, kırmızı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

7. **āl:**
Gazel 2048
Mısra: **9**
Hile, kurnazlık, düzen, dalavere.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

8. **alma:**--*ma, -*
Gazel 2068
Mısra: **8**
Alıkoymak.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẕhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

9. **alum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **6**
Kırmızı.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

10. **al:**
Gazel 2173
Mısra: **4**
Kırmızı.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

11. **āline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2178
Mısra: **9**
Aile, evlat, ahfat.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Ṣadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

12. **al:**
Gazel 2364
Mısra: **3**
Kırmızı.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

13. **al:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kırmızı.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

14. **al:**
Gazel 2436
Mısra: **7**
Kırmızı.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

15. **al:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Kırmızı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

al ol-:

1. **al ol-:**
Gazel 2031
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kızarmak.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

aʿlā:

1. **aʿlā:**
Gazel 2360
Mısra: **4**
Daha yüksek, en yüksek, pek yüce.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

alacak:

1. **alacak:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **6**

Bir hesap gereğince daha alınmamış olan para, mal vb. şey, matlup, verecek karşıtı.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

ʿalāmet:

1. ʿ**alāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **10**
İşaret, belirti, nişan, emare, alem, araz.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

2. ʿ**alāmet:**
Gazel 2289
Mısra: **6**
Belirli bir şeyi, bir fikir ve inancı ifade etmek için kullanılan harf, bitki, hayvan veya seçilen herhangi bir işaret, remiz, sembol, simge.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

3. ʿ**alāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **10**
İşaret, belirti, nişan, emare, alem, araz.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

4. ʿ**alāmetin:**-*i*, -*n*
Gazel 2442
Mısra: **14**
İşaret, belirti, nişan, emare, alem, araz.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

alçak:

1. **alçaklaruñ:**--*lar*, --*uñ*
Gazel 2050
Mısra: **3**
Kötü ve ahlaksızca davranışlarda bulunan kimse. || *Hain, bayağı, aşağılık, soysuz.* || *Değersiz, kıymetsiz.*

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

alda-:

1. **aldayup:**-*y*, -*up*
Gazel 2440
Mısra: **7**
Aldatmak, kandırmak, yanıltmak, oyun etmek.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

aldan-:

1. **aldanur:**--*ur*, -
Gazel 2016
Mısra: **1**
Görünüşe bakarak yanlış bir yargıya varmak, yanılmak.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

2. **aldanma:**-*ma*
Gazel 2412
Mısra: **9**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

3. **aldanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **8**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

4. **aldanma:**-*ma*
Gazel 2441
Mısra: **5**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

5. **aldanup:**-*up*
Gazel 2441
Mısra: **6**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

6. **aldandum:**-*du*, -*m*
Gazel 2448
Mısra: **11**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

7. **aldanmazam:**-*maz*, -*am*
Gazel 2448
Mısra: **11**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak; oyuna gelmek.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

8. **aldanup:**-*up*
Gazel 2449
Mısra: **9**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẓer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

9. **aldanma:**-*ma*
Gazel 2477
Mısra: **3**
Bir yalana, bir hileye, güvene layık olmayan birine kanmak, kapılmak, oyuna gelmek.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

10. **aldanma:**-*ma*
Gazel 2483
Mısra: **11**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || Hayat, geçici alem.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

aldur-:

1. **aldurdum:**-*du, -m*
Gazel 2393
Mısra: **8**
Bir kimsenin bir şeyi almasını, alıp yanında bulundurmasını sağlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

ʿālem:

1. **ʿālemem:**-*em*
Gazel 2164
Mısra: **5**
Evren, kainat.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

2. **ʿālemi:**-*i*
Gazel 2372
Mısra: **9**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, cemaat, herkes.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

3. **ʿālemlere:**--*ler*, --*e*
Gazel 2007
Mısra: **9**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

4. **ʿālemi:**--*i*
Gazel 2008
Mısra: **4**
Var olan şeylerin cümlesi, hepsi, yaratıklar. || Dünya.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

5. **ʿālem:**
Gazel 2017
Mısra: **9**
Dünya, cihan. ‖ Dünyadaki insanlar, herkes, ahali.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

6. **ʿālem:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
Alem, dünya, cihan. II Herkes ve her şey.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

7. **ʿālem:**
Gazel 2020
Mısra: **6**
Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kainat, evren.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

8. **ʿālemde:**--*de*, -
Gazel 2020
Mısra: **8**
Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kainat, evren.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

9. **ʿālemde:**--*de*, -
Gazel 2021
Mısra: **2**
Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü, kainat, evren.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

10. **ʿālemde:**--*de*, -
Gazel 2021
Mısra: **2**
Yerde ve gökte yaratılmış olan şeylerin bütünü. || Kâinat, evren.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

11. **ʿālem:**
Gazel 2036
Mısra: **9**
Dünya, cihan, evren. || Dünyadaki herkes ve her şey.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

12. **ʿālemüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2046
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Fārigˇ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

13. **ʿāleme:**--*e*, -
Gazel 2047
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

14. **ʿālemi:**--*i*, -
Gazel 2067
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

15. **ʿālemde:**-*de*
Gazel 2082
Mısra: **3**
Evren, kainat, dünya. II İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

16. **ʿālemi:**-*i*
Gazel 2085
Mısra: **7**

Evren, kainat, dünya. II
İnsanlar, halk, toplum, herkes..

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül bana varup meyḫāneyi meʾmen kılam

17. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2100
Mısra: **1**
Evren, kainat, dünya. II
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

18. ʿ**ālem:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
Evren, kainat, dünya. II
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Senden özge bana yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

19. ʿ**ālem:**
Gazel 2112
Mısra: **7**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

20. ʿ**alem:**
Gazel 2131
Mısra: **9**
Sancak, bayrak.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

21. ʿ**ālem:**
Gazel 2132
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

22. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2135
Mısra: **3**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

23. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2136
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

24. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2137
Mısra: **8**
Yeryüzü, dünya.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

25. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2156
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

26. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2164
Mısra: **7**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

ʿĀlemde ḫüsnüñe senüñ olmaya bir naẕīr
Maẕlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

27. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2166
Mısra: **1**
Evren, kainat, dünya.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

28. ʿ**ālem:**
Gazel 2168
Mısra: **9**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

29. ʿ**ālem:**
Gazel 2169
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

30. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **3**
Evren, kainat, dünya.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

31. ʿ**ālem:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

32. ʿ**ālem:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

33. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2176
Mısra: **3**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

34. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2179
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam

ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

35. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2188
Mısra: **7**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

36. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2189
Mısra: **4**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

37. ʿ**ālem:**
Gazel 2189
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

38. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2190
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḫayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

39. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2216
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

40. ʿ**alem:**
Gazel 2220
Mısra: **3**
Sancak, bayrak.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

41. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2228
Mısra: **7**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

42. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2232
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

43. ʿ**alem:**
Gazel 2239
Mısra: **6**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

44. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2251
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

45. ʿ**ālem:**
Gazel 2267
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

46. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2274
Mısra: **1**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

47. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2281
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

48. ʿ**alem:**
Gazel 2282
Mısra: **6**
Sancak, bayrak.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

49. ʿ**ālem:**
Gazel 2285
Mısra: **11**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

50. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2291
Mısra: **9**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳ'a sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

51. ʿ**alem:**
Gazel 2297
Mısra: **5**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

52. ʿ**ālem:**
Gazel 2314
Mısra: **7**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

53. ʿ**ālem:**
Gazel 2317
Mısra: **11**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsuf'um varum göñül Mışr'ındaki ḫanum

54. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2320
Mısra: **13**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi
ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki
Mecnūn miḥnetüm

55. ʿ**ālem:**
Gazel 2323
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün
yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen
nʾeyleyem

56. ʿ**āleme:**-*e*
Gazel 2324
Mısra: **9**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme
kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna
bilmen nʾeyleyem

57. ʿ**ālem:**
Gazel 2326
Mısra: **7**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü
ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār
iñlerem

58. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2327
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı
devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde
yokdur minnetüm

59. ʿ**alem:**
Gazel 2328
Mısra: **6**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl
oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i
āhum ʿalem

60. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2329
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya
devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak
olurdı himmetüm

61. ʿ**ālemüm:**-*üm*
Gazel 2333
Mısra: **6**
Zevk ve safa meclisi, eğlence.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel
dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb
ḫoş ʿālemüm

62. ʿ**ālem:**
Gazel 2335
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Āh kılsam baḫr-ı eşküm mevci
başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre
başumdan benüm

63. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2337
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı
ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl
didüm

64. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2341
Mısra: **11**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ
ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre
miḥnet kāhıyam

65. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2346
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur
deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan
korkaram

66. ʿ**āleme:**-*e*
Gazel 2352
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Başuma gelse ser-i zülfünle
sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi
rüsvā eylesem

67. ʿ**ālem:**
Gazel 2359
Mısra: **6**
Dünya.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı
āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki
ʿālem benüm

68. ʿ**alem:**
Gazel 2364
Mısra: **4**
Alamet, nişan, işaret; sancak, bayrak.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür
eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum
üstine ʿalem

69. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2368
Mısra: **1**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı
bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı
bulmadum

70. ʿ**ālem:**
Gazel 2368
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i
ṭabʿuñ kıl nis̲ār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı
bulmadum

71. ʿ**ālemüñ:**-*üñ*
Gazel 2371
Mısra: **14**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden
Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın
bilmedüm

72. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2373
Mısra: **3**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Var mıdur hīç vişāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

73. ʿ**ālemlere:**-*ler*, -*e*
Gazel 2379
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez
Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere
meşhūr olam

74. ʿ**alem:**
Gazel 2383
Mısra: **3**
Sancak, bayrak.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan
ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm
sipāhumdur benüm

75. ʿ**alem:**
Gazel 2388
Mısra: **8**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur
ʿalem

76. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2389
Mısra: **1**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Senden özge benüm ʿālemde
bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü
hevesüm

77. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2389
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ
bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde
bulınmaya kesüm

78. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2390
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan
dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde
dārumdur benüm

79. ʿ**alemdür:**-*dür*
Gazel 2390
Mısra: **9**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür
başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da
sipāhumdur benüm

80. ʿ**alemdür:**-*dür*
Gazel 2399
Mısra: **4**
İşaret, alamet, nişan, sembol.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine
sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür
baña ol dem hem

81. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2407
Mısra: **2**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Āh derdā kim dükenmez āh u
feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde
bulmadum benüm

82. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2407
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem
Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç
adum benüm

83. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2410
Mısra: **5**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-
idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-
ıla zemīn

84. ʿ**ālem:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim
istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var
mı devletin

85. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2412
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī
kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde
nedür milletin

86. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2430
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur
dest-res
Kāşkī olsam şabā ʿālemde yāḫūd
şāne ben

87. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2437
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i
Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek
gerekdür himmetin

88. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2440
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir
dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde
uslanmaz mısın

89. ʿ**ālem:**
Gazel 2444
Mısra: **12**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki
ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i
muʿanberdür bugün

90. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2454
Mısra: **4**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç
kimsene bilmez

Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

91. ʿ**ālemi:**-*i*
Gazel 2459
Mısra: **4**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Gözlerüm yaş dökdüginçe āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

92. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2465
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

93. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2469
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

94. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2473
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḥayrān olmasun

95. ʿ**ālemde:**-*de*
Gazel 2493
Mısra: **11**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

96. ʿ**ālem:**
Gazel 2498
Mısra: **6**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen

Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

97. ʿ**ālem:**
Gazel 2030
Mısra: **8**
Evren, kainat, dünya. || *İnsanlar, halk, toplum, herkes.*

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

98. ʿ**alem:**
Gazel 2055
Mısra: **1**
Sancak, bayrak.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

99. ʿ**alemi:**-*i*
Gazel 2424
Mısra: **7**
Alamet, nişan, işaret.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

100. ʿ**alem:**
Gazel 2146
Mısra: **1**
Alâmet, nişan, işaret. || *Sancak, bayrak.*

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

<u>ʿalem çek-:</u>

1. ʿ**alem çek-:**
Gazel 2248
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bayrak çekmek, bir yeri zapt edip hükmü altına almak.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

<u>ʿalem dik-:</u>

1. ʿ**alem dik-:**
Gazel 2109
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşaret, alamet, nişan, sembol koymak. || *Sancak, bayrak dikmek.*

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

2. ʿ**alem dik-:**
Gazel 2130
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sancak, bayrak dikmek.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

<u>ʿalem eyle-:</u>

1. ʿ**alem eyle-:**
Gazel 2198
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Alamet, işaret durumuna getirmek, sembol yapmak.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

<u>ʿalem kaldur-:</u>

1. ʿ**alem kaldur-:**
Gazel 2380
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bayrak kaldırmak, bir şeye karşı harekete geçmek, cephe almak, isyan etmek.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

2. ʿ**alem kaldur-:**
Gazel 2380
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bayrak kaldırmak, bir şeye karşı harekete geçmek, cephe almak, isyan etmek.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

<u>ʿalem ol-:</u>

1. ʿ**alem ol-:**
Gazel 2066
Mısra: **8**

Kelime Tipi: -
Alamet, işaret durumuna gelmek, sembol olmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

ʿālemde:

1. ʿ**ālemde:**
Gazel 2293
Mısra: **18**
Evren, kainat, dünya. || İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

ʿālem-i cān:

1. ʿ**ālem-i cān:**
Gazel 2285
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül insanları.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mis̱lüñ ādem

ʿālem-i fānī:

1. ʿ**ālem-i fānī:**
Gazel 2305
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Geçici alem, dünya.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

ʿālem-i firdevs:

1. ʿ**ālem-i firdevs:**
Gazel 2359
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Firdevs cenneti.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

ʿālem-i ġayb:

1. ʿ**ālem-i ġayb:**
Gazel 2140
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Maddi alemin dışındaki bilinmeyen, görülmeyen alem, gayb alemi.

Miyānı fikrini kılup dehānı z̤ikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḥāzır-cevāb oldum

ālet:

1. **āletin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **1**
Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar z̤uhūra getürür gör ṣanʿatin

ʿālī-cenāb:

1. ʿ**ālī-cenāb:**
Gazel 2140
Mısra: **2**
Haysiyetli, şerefli, yüksek ruhlu, düşmanına bile iyilik edecek yaratılışta olan kimse.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

ʿalīm:

1. ʿ**alīm:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
"İlmi ezeli ve ebedi olan" manasına Allah'ın en güzel isimlerindendir.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

alın:

1. **alnına:**-*-ı, --n, --a*
Gazel 2040
Mısra: **3**
Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve şakaklar arasında kalan kısmı.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

2. **alnı:**-*ı*
Gazel 2137
Mısra: **7**
Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve şakaklar arasında kalan kısmı.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

3. **alnı:**-*ı*
Gazel 2291
Mısra: **5**
Göz ile baş arasında kalan kısım, alın.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

4. **alnuma:**-*um, -a*
Gazel 2334
Mısra: **4**
Alın.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

5. **alnuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2339
Mısra: **7**
Alın.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

allāh:

1. **allāhʾum:**-*um*
Gazel 2134
Mısra: **10**
Allah.

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāhʾum

allāh allāh:

1. **allāh allāh:**
Gazel 2358
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Türk askerlerinin savaşta düşmana hücum ederken hep bir ağızdan yüksek sesle söyledikleri söz.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

ʿāllāme-i ʿaṣr:

1. ʿ**āllāme-i ʿaṣr:**
Gazel 2028
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Çağın alimi. || Zamanın en bilgili insanı.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

aln:

1. **alnı:**-*ı*
Gazel 2202
Mısra: **7**
Yüzün, kaşların üstünden saçlara kadar olan ve şakaklar arasında kalan kısmı, nasiye, alın.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

alnuna raḳam kıl-:

1. **alnuna raḳam kıl-:**-*um, -a*
Gazel 2146
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Alnına yazı yazma. Kaderinde bulunmak, ezelde kader olarak belirlenmiş olmak.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

alt:

1. **altında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2387
Mısra: **3**
Alt, alt kısım.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bīdād hem

2. **altına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2277
Mısra: **9**
Bir nesnenin yere temas eden kısmı, taban.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

altun:

1. **altun:**
Gazel 2104
Mısra: **13**
Altın. || Çok kıymetli, çok asil ve değerli.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

ʿām:

1. ʿ**ām:**
Gazel 2396
Mısra: **9**
Yıl, sene.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin
Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

aʿmāl:

1. **aʿmālüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **4**
Ameller, işler.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

ʿamel:

1. ʿ**amel:**
Gazel 2278
Mısra: **8**
Tahta, taş, maden vb. şeylerden elle işlenerek yapılan eser .Sanatkarlar, yaptıkları eserin üzerine kendileri tarafından yapıldığını göstermek üzere klişe şeklinde "amel-i ..." yazarlardı.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

ʿamel eyle-:

1. ʿ**amel eyle-:**
Gazel 2121
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gereğince hareket etmek.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

ʿāmil ol-:

1. ʿ**āmil ol-:**
Gazel 2013
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Amel eden, işleyen, icra eden kimse.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

āmīn:

1. **āmīn:**
Gazel 2118
Mısra: **6**
Dualardan ve hayır temennilerinden sonra, "Allah kabul etsin, öyle olsun!" anlamında kullanılan söz.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

ammā:

1. **ammā:**
Gazel 2307
Mısra: **1**
Buna rağmen, yine de.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

2. **amma:**
Gazel 2038
Mısra: **6**
"Ancak, fakat, lâkin" anlamlarında bağlaç.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

3. **ammā:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

4. **amma:**
Gazel 2278
Mısra: **2**
"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm

Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

5. **ammā:**
Gazel 2279
Mısra: **8**
"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

6. **ammā:**
Gazel 2371
Mısra: **8**
"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

7. **ammā:**
Gazel 2135
Mısra: **2**
"Ama, fakat, lakin, ancak" anlamlarında bir bağlaç.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

8. **ammā:**
Gazel 2188
Mısra: **4**
Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

9. **ammā:**
Gazel 2341
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin, ancak.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

10. **ammā:**
Gazel 2371
Mısra: **12**
Ama, fakat, lakin, ancak.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

11. **ammā:**
Gazel 2459
Mısra: **10**
Bir hükmü kuvvetlendirir, pekiştirir.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

amma ki:

1. **amma ki:**
Gazel 2187
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nezzāre-i serv-i ṣanavber eyleyem

2. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

3. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

4. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

5. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

6. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

7. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

8. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

9. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

10. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

11. **ammā ki:**
Gazel 2202
Mısra: **18**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

12. **ammā ki:**
Gazel 2215
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Zıt ve aykırı hüküm ifade eden iki cümleyi birbirine bağlar; ancak, fakat, lakin.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭālīʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

13. **ammā ki:**
Gazel 2251
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Amma sözünün daha kuvvetli şekli, fakat, buna karşılık.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

ām̄ūz:

1. **ām̄ūzum:**-*um*
Gazel 2237
Mısra: **8**
Öğrenen.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḫasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden ām̄ūzum

añ-:

1. **añıcak:**-*ıcaḳ*
Gazel 2473
Mısra: **9**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

2. **añmayup:**-*ma, -y, -up*
Gazel 2151
Mısra: **12**
Anmak, düşünmek.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

3. **añma:**-*ma*
Gazel 2294
Mısra: **9**
Hatırlayıp adını zikretmek.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

4. **añma:**-*ma*
Gazel 2442
Mısra: **11**
Hatırlayıp adını zikretmek.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

5. **añuban:**-*uban*
Gazel 2221
Mısra: **8**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

6. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2240
Mısra: **5**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

7. **añmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2246
Mısra: **2**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḫūr-ı naʿīm

8. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **1**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

9. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **2**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

10. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **4**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

11. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **6**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Günde bir kez görmesem ḫālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

12. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **8**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḫaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

13. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **10**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḫasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

14. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **12**

Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

15. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **14**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

16. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **16**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Zülfi çevgānına ʿuṣṣāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

17. **añdum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **18**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

18. **añmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2442
Mısra: **2**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

19. **añmaz:**-*maz*
Gazel 2466
Mısra: **13**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

20. **añup:**-*up*
Gazel 2195
Mısra: **1**
Hatırlamak, akla getirmek. II Adını zikretmek.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

21. **añup:**-*up*
Gazel 2270
Mısra: **3**
Hatırlamak, akla getirmek. II Adını zikretmek.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

22. **añup:**-*up*
Gazel 2370
Mısra: **1**
Hatırlamak, akla getirmek. II Adını zikretmek.

Nev-bāhār-ı ḫüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

23. **añıldugınca:**-*-ıl, --duk, --ınca*
Gazel 2056
Mısra: **6**
Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

24. **añıcak:**-*ıcak*
Gazel 2265
Mısra: **7**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek, tahattur etmek.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

25. **añsam:**-*sa, -m*
Gazel 2141
Mısra: **9**
Birini veya bir şeyi akla getirerek sözünü etmek veya onu düşünmek, zikretmek, hatırlamak.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḫüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

26. **añmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2475
Mısra: **8**
Adını söylemek, zikretmek.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

<u>añ:</u>

1. **añ:**
Gazel 2239
Mısra: **11**
Adını söylemek, zikretmek.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

2. **añalı:**-*alı*
Gazel 2226
Mısra: **3**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

3. **añmış:**-*mış*
Gazel 2483
Mısra: **7**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

4. **añup:**-*up*
Gazel 2225
Mısra: **1**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

5. **añma:**-*ma*
Gazel 2349
Mısra: **5**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

6. **añmazsın:**-*maz, -sın*
Gazel 2361
Mısra: **9**

Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

7. **añsa:**-*sa*
Gazel 2023
Mısra: **9**
Adını söylemek, zikretmek, hatırlamak.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

8. **añıcak:**-*ıcak*
Gazel 2017
Mısra: **2**
Hatırlamak, akla getirmek. II Adını zikretmek.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

9. **añup:**--*up*
Gazel 2023
Mısra: **5**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek, tahattur etmek. || Adını söylemek, zikretmek.

Mıṣr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

10. **ān:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası, lahza, dem. || İnsana kısa gelen zaman bölümü.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

11. **añsam:**--*sa*, --*m*
Gazel 2059
Mısra: **8**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek, tahattur etmek. || Adını söylemek, zikretmek.

Egerçi cürm ü ʿiṣyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

12. **añup:**-*up*
Gazel 2113
Mısra: **8**
Hatırlanmak, yad edilmek. || Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

13. **añaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2219
Mısra: **8**
Hatırlamak, akla getirmek, yad etmek, tahattur etmek.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

ʿanā:

1. ʿ**anādur:**-*dur*
Gazel 2318
Mısra: **2**
Zahmet, meşakkat, güçlük, zorluk.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

aña:

1. **aña:**
Gazel 2008
Mısra: **2**
" O" işaret adılı (zamir).

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

2. **aña:**
Gazel 2008
Mısra: **4**
" O" işaret adılı (zamir).

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

anadan doğma:

1. **anadan doğma:**
Gazel 2480
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İnsanın bazı kusurlara veya meziyetlere doğuştan sahip olduğunu anlatmak için kullanılır.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

ʿanber:

1. ʿ**anber:**
Gazel 2186
Mısra: **9**
Ada balığında elde edilen yumuşak, yapışkan ve kara renkte olan güzel kokulu bir maddedir. Anber bir ur olup balık tarafından dışa atılır. Bunun içi su üzerinde parça parça yüzer vaziyette veya sahile vurmuş olarak bulunur. Klasik şiirde anberden, kokusu ve rengi münasebetiyle bahsedilir. Sevgilinin saçı daima misk ya da anber kokar.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

2. ʿ**anber:**
Gazel 2230
Mısra: **5**
Ada balığında elde edilen yumuşak, yapışkan ve kara renkte olan güzel kokulu bir maddedir. Anber bir ur olup balık tarafından dışa atılır. Bunun içi su üzerinde parça parça yüzer vaziyette veya sahile vurmuş olarak bulunur. Klasik şiirde anberden, kokusu ve rengi münasebetiyle bahsedilir. Sevgilinin saçı daima misk ya da anber kokar.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

3. ʿ**anber:**
Gazel 2051
Mısra: **2**
Hind denizlerinde yaşayan bir çeşit ada balığından elde edilen yumuşak, kara renkte , güzel kokulu maddedir. || Divan şairleri anberden, kokusu ve rengi münasebetiyle bahsederler. Sevgilinin saçı daima misk ve anber kokar. Öyle ki aşık, sevgilinin saçını anacak olsa her yer anber kokusuyla dolar. Sevgilideki hat ve ben ise anberin ta kendisidir.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl

Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

4. ʿ**anberüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **1**
Kolay eriyen, bal mumu kıvamında, yandığı zaman parlak bir alev çıkaran, çok güzel kokulu nesne Kül rengi olan pek kıymetli bir cinsi sıcak denizlerde yaşayan, amber balığı veya ada balığı denen bir balığın bağırsaklarında toplanır ve dışkı ile dışarı atılıp su üzerinde yüzer halde bulunur. Bazı ağaçlardan çıkarılan, eczacılık ve koku sanayinde kullanılan reçineye de amber denir.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

5. ʿ**anberinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2445
Mısra: **2**
Ada balığında elde edilen yumuşak, yapışkan ve kara renkte olan güzel kokulu bir maddedir. Anber bir ur olup balık tarafından dışa atılır. Bunun içi su üzerinde parça parça yüzer vaziyette veya sahile vurmuş olarak bulunur. Klasik şiirde anberden, kokusu ve rengi münasebetiyle bahsedilir. Sevgilinin saçı daima misk ya da anber kokar.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

ʿanber-feşān:

1. ʿ**anber-feşān:**
Gazel 2247
Mısra: **5**
Çok güzel kokulu, amber kokulu, mis kokulu.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

ʿanber-sā:

1. ʿ**anber-sādur:**-*dur*
Gazel 2403
Mısra: **1**
Amber gibi.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

2. ʿ**anber-sāya:**-*(y)a*
Gazel 2469
Mısra: **1**
Amber gibi.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

ʿanber-şemīm:

1. ʿ**anber-şemīm:**
Gazel 2018
Mısra: **11**
Anber kokusu.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

anca:

1. **anca:**
Gazel 2016
Mısra: **2**
Böylece, bu biçimde,o kadar. || *Ancak, şimdi, daha yeni.*

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

ancak:

1. **ancak:**
Gazel 2276
Mısra: **10**
Ama, fakat, lakin.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

2. **ancak:**
Gazel 2277
Mısra: **8**
Ama, fakat, lakin.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

3. **ancak:**
Gazel 2385
Mısra: **8**
Sadece, bir tek, yalnızca.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

4. **ancak:**
Gazel 2333
Mısra: **8**
"Sadece, bir tek" anlamında bağlaç.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

5. **ancak:**
Gazel 2162
Mısra: **10**
"Sadece, bir tek" anlamında edat.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

6. **ancak:**
Gazel 2238
Mısra: **8**
"Sadece, bir tek" anlamında edat.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

7. **ancak:**
Gazel 2244
Mısra: **11**
"Sadece, bir tek" anlamında edat.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

8. **ancak:**
Gazel 2256
Mısra: **2**
"Sadece, bir tek" anlamında edat.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

9. **ancak:**
Gazel 2266
Mısra: **9**
"Sadece, bir tek" anlamında edat.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine

Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

10. **ancak:**
Gazel 2170
Mısra: **10**
"Fakat" anlamında bağlama edatı.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

11. **ancak:**
Gazel 2044
Mısra: **4**
Yalnız, sadece.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

12. **ancak:**
Gazel 2049
Mısra: **8**
Yalnız, sadece.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

13. **ancak:**
Gazel 2092
Mısra: **7**
Yalnız, sadece.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

14. **ancak:**
Gazel 2093
Mısra: **6**
Topu topu, en fazla.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

15. **ancak:**
Gazel 2178
Mısra: **2**
Fakat, ama, lakin, yalnız, ne var ki.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

16. **ancak:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
Nihayet, en sonunda, neticede.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

17. **ancak:**
Gazel 2431
Mısra: **10**
Sadece, bir tek.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

18. **ancak:**
Gazel 2463
Mısra: **6**
Nihayet, en sonunda, neticede.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

ancılayın:

1. **ancılayın:**
Gazel 2473
Mısra: **10**
Onun gibi.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

anda:

1. **anda:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
1. orada, o tarafta 2. oraya.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **anda:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
Orada, o tarafta .

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

3. **anda:**
Gazel 2056
Mısra: **6**
"Orada" işaret zamiri.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

4. **anda:**
Gazel 2019
Mısra: **8**
"Orada" anlamında işaret zamiri.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

andan:

1. **andan:**
Gazel 2366
Mısra: **10**
O sebeple, o yüzden.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

ʿandelīb:

1. ʿ**andelīb:**
Gazel 2030
Mısra: **3**
Bülbül,o şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık kabul edilir.Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

ʿandelīb-i gülsitān:

1. ʿ**andelīb-i gülsitān:**
Gazel 2264
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Gülbahçesinin bülbülü.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

ʿandelīb-i ḫastaya:

1. ʿ**andelīb-i ḫastaya:**--*(y)a, -*
Gazel 2011
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hasta bülbül. || *Güle olan aşkından dolayı hastalanmış olan bülbül.*

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

ʿandelīb-vār:

1. ʿ**andelīb-vār:**
Gazel 2277
Mısra: **11**
Bülbül gibi. || *Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.*

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

ānī:

1. **ānī:**
Gazel 2028
Mısra: **10**
Bir anda oluveren, birden, apansız.|| *Ansızın, bir anda.*

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

2. **anı:**-*n, -ı*
Gazel 2232
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

añıl-:

1. **añılur:**-*ur*
Gazel 2094
Mısra: **9**
Namı yürümek, adı dillerde dolaşmak.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

2. **añıla:**-*a*
Gazel 2095
Mısra: **6**
Namı yürümek, adı dillerde dolaşmak.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

3. **añılup:**-*up*
Gazel 2113
Mısra: **2**
Hatırlanmak, yad edilmek. || *Adı geçmek, zikredilmek, bahsedilmek.*

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

ʿānkā:

1. ʿ**ānḳā:**
Gazel 2049
Mısra: **3**
Simurg. || *Kafdağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.*

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

2. ʿ**anḳā:**
Gazel 2049
Mısra: **4**
Simurg. || *Kafdağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.*

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

3. ʿ**anḳāʾsıyam:**-*sı, -(y)am*
Gazel 2085
Mısra: **9**
Simurg. || *Kaf dağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.*

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

4. ʿ**ānḳā:**
Gazel 2294
Mısra: **12**
Simurg. || *Kaf dağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.*

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḫarīş
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

5. ʿ**anḳā:**
Gazel 2297
Mısra: **8**
Simurg. || *Kaf dağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.*

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

ʿankāʾ:

1. ʿ**anḳāʾsı:**-*sı*
Gazel 2417
Mısra: **8**
Kafdağı'nda bulunduğuna inanılan, başkasına muhtaç olmayan ve asla leş ile beslenmeyen, yalnızca bir parça kemikle günlerce, aylarca yetinen efsanevi bir kuştur. Dünya malına itibar etmeme bağlamında kullanılır.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

ʿanḳā-yı ḳāf:

1. ʿ**anḳā-yı ḳāf:**
Gazel 2445
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kaf dağının Anka kuşu.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla
ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla
zemīnüñ minnetin

ʿanḳā-yı kūh-ı ḳāf:

1. ʿ**anḳā-yı kūh-ı ḳāf:**
Gazel 2458
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kaf Dağı'nın Anka'sı.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āṣiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

2. ʿ**anḳā-yı kūh-ı ḳāf:**
Gazel 2464
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kaf dağının Anka'sı.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

añla-:

1. **añlasam:**-*sa, -m*
Gazel 2293
Mısra: **3**
Sezip kavramak, akıl erdirmek, hissetmek, tahkik etmek, bilmek.

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

2. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **1**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

3. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2371
Mısra: **11**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

4. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **8**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

5. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **2**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

6. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **4**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

7. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **6**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

8. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **10**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

9. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **12**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eşer
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

10. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **14**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

11. **añlamazam:**-*maz, -am*
Gazel 2100
Mısra: **6**
Bir şeyin gerçeğini, aslını duygu ve düşünce yoluyla idrak etmek, künhüne varmak.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

12. **añladum:**-*du, -m*
Gazel 2168
Mısra: **3**
Anlamak, fark etmek, farkına varmak.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

13. **añlamasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2222
Mısra: **9**
Bir kimsenin duygu ve düşüncelerini sezebilmek, hislerine katılmak, ortak olmak.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

14. **añlar:**-*r*
Gazel 2227
Mısra: **2**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

15. **añlamadın:**-*ma, -dın*
Gazel 2402
Mısra: **14**
Bir kimsenin duygu ve düşüncelerini sezebilmek, hislerine katılmak, ortak olmak.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ
ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

16. **añlamaz-ıdum:**-*maz, -ı, -du, -m*
Gazel 2412
Mısra: **1**
Bir şeyin ne olduğunu akıl yoluyla kavramak, akıl erdirmek.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

17. **anlamaz:**-*maz*
Gazel 2458
Mısra: **1**
Anlamak, bilmek, kavramak, idrak etmek.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

18. **añlayasın:**-*(y)a, -sın*
Gazel 2424
Mısra: **6**
Anlamak, bilmek, kavramak, idrak etmek.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

anlar-:

1. **anlardan:**-*-dan, -*
Gazel 2044
Mısra: **9**
"Onlar" üçüncü çokluk şahıs zamiri.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

añlat-:

1. **añladur:**-*-ur*
Gazel 2003
Mısra: **4**
İfade etmek, açıklamak.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḫālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

añsuzın:

1. **añsuzın:**
Gazel 2121
Mısra: **11**
Beklenmedik bir zamanda, hatırda yokken, birdenbire,ani, aniden, vehleten.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

anuñ içün:

1. **anuñ içün:**
Gazel 2186
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

2. **anuñ içün:**
Gazel 2201
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

3. **anuñ içün:**
Gazel 2240
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Onun için.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

4. **anuñ içün:**
Gazel 2272
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
O yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

5. **anuñ içün:**
Gazel 2284
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
O yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

6. **anuñ içün:**
Gazel 2297
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḫāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

7. **anuñ içün:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

8. **anuñ içün:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

9. **anuñ içün:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

10. **anuñ içün:**
Gazel 2477
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bu yüzden, bundan dolayı.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

anuñçün:

1. **anuñçün:**
Gazel 2331
Mısra: **8**

Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

2. **anuñçün:**
Gazel 2346
Mısra: **14**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

3. **anuñçün:**
Gazel 2425
Mısra: **2**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

4. **anuñçün:**
Gazel 2145
Mısra: **4**
Bu yüzden, bundan dolayı.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün toġrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

5. **anuñçün:**
Gazel 2149
Mısra: **8**
Bu yüzden, bundan dolayı.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

6. **anuñçün:**
Gazel 2010
Mısra: **16**
Onun için, bu sebeple.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

7. **anuñçün:**
Gazel 2086
Mısra: **12**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eşer
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

8. **anuñçün:**
Gazel 2103
Mısra: **10**
Bu yüzden, bundan dolayı.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

9. **anuñçün:**
Gazel 2191
Mısra: **4**
O yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

10. **anuñçün:**
Gazel 2195
Mısra: **16**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Yüzüñe “veʾḍ-ḍuḥā” didüm saçuña daḫı “veʾl-leyl”
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

11. **anuñçün:**
Gazel 2263
Mısra: **2**
Onun için, o yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

12. **anuñçün:**
Gazel 2270
Mısra: **7**
Onun için, bu yüzden, bundan dolayı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

13. **anuñçün:**
Gazel 2288
Mısra: **6**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

14. **anuñçün:**
Gazel 2292
Mısra: **4**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

15. **anuñçün:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

16. **anuñçün:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

17. **anuñçün:**
Gazel 2378
Mısra: **3**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

18. **anuñçün:**
Gazel 2384
Mısra: **4**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

19. **anuñçün:**
Gazel 2384
Mısra: **10**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

20. **anuñçün:**
Gazel 2392
Mısra: **3**
Bu yüzden, bundan dolayı.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

21. **anuñçün:**
Gazel 2456
Mısra: **4**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

22. **anuñçün:**
Gazel 2460
Mısra: **2**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

23. **anuñçün:**
Gazel 2467
Mısra: **2**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

24. **anuñçün:**
Gazel 2280
Mısra: **10**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī ṣāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

anuñ-içün:

1. **anuñ-içün:**
Gazel 2009
Mısra: **10**
Onun için.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-içun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

2. **anuñ-içün:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Onun için, ondan dolayı II Bu yüzden, bundan dolayı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy gönül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy gönül

3. **anuñ-içun:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Onun için, ondan dolayı II Bu yüzden, bundan dolayı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy gönül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy gönül

4. **anuñ-içun:**
Gazel 2028
Mısra: **4**
Onun için, ondan dolayı. || *Bu yüzden, bundan dolayı.*

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-içun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

5. **anuñ-içundur:**--*dur*, -
Gazel 2041
Mısra: **10**
Onun için.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-içundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

6. **anuñ-içun:**
Gazel 2152
Mısra: **6**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-içun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

7. **anuñ-içun:**
Gazel 2157
Mısra: **6**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-içun ki yār diler derdmend olam

8. **anuñ-içun:**
Gazel 2291
Mısra: **6**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-içun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

9. **anuñ-içun:**
Gazel 2332
Mısra: **14**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

10. **anuñ-içun:**
Gazel 2337
Mısra: **12**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-içun aña ṭūl-ı emel didüm

11. **anuñ-içun:**
Gazel 2336
Mısra: **2**
Onun için, ondan dolayı, bu yüzden, bundan dolayı.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-içun gözlerüm yaşını bārān isterem

12. **anuñ-içun:**
Gazel 2364
Mısra: **2**
Onun için, bunun için, bu nedenle.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-içun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

13. **anuñ-içun:**
Gazel 2365
Mısra: **2**
Onun için, bunun için, bu nedenle.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-içun kim belā kūhı-durur başum benüm

14. **anuñ-içun:**
Gazel 2366
Mısra: **8**

Onun için, bunun için, bu nedenle.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

15. **anuñ-ıçun:**
Gazel 2402
Mısra: **2**
Onun için, bunun için, bu nedenle.

Su terāzüsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

16. **anūn-ıçun:**
Gazel 2461
Mısra: **6**
Onun için, bunun için, bu nedenle.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

apar-:

1. **aparduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2287
Mısra: **7**
Aşırmak, çalmak, kapıp götürmek.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

ār:

1. **ārem:**-*em*
Gazel 2218
Mısra: **2**
Utanma duygusu, hicap.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

ʿār:

1. ʿ**ārūn:**-*uñ*
Gazel 2175
Mısra: **8**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

2. ʿ**ārı:**-*ı*
Gazel 2254
Mısra: **7**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

3. ʿ**ārı:**-*ı*
Gazel 2040
Mısra: **15**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

4. ʿ**ār:**
Gazel 2175
Mısra: **7**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

5. ʿ**ārı:**-*ı*
Gazel 2332
Mısra: **8**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

6. ʿ**ārı:**-*ı*
Gazel 2461
Mısra: **4**
Utanç duygusu, utanma, çekinme.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

7. ʿ**ār:**
Gazel 2054
Mısra: **9**
Utanma, utanç, haya, hicap.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

8. ʿ**ārı:**-*ı*
Gazel 2357
Mısra: **13**
Utanma, utanç, haya, hicap.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

ʿār id-:

1. ʿ**ār id-:**
Gazel 2133
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Utanmak, hicap duymak.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

2. ʿ**ār id-:**
Gazel 2162
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Utanmak, hicap duymak.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

ara:

1. **arasında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2250
Mısra: **13**
Ara, orta, iç, arasına.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

2. **ara:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
İçinde, arasında.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

3. **ara:**
Gazel 2059
Mısra: **9**
İçinde, arasında.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

4. **ara:**
Gazel 2126
Mısra: **2**
İçinde, arasında.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

5. **ara:**
Gazel 2208
Mısra: **10**
İçinde, arasında.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

6. **ara:**
Gazel 2266
Mısra: **4**
İçinde, arasında.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

7. **ara:**
Gazel 2394
Mısra: **5**
İçinde, arasında.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

8. **ara:**
Gazel 2402
Mısra: **6**
İçinde, arasında.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

9. **ara:**
Gazel 2447
Mısra: **9**
İçinde, arasında.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

10. **ara:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
İçinde, arasında.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

11. **arada:**-*da*
Gazel 2335
Mısra: **5**
Ara, aralık, mesafe.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

12. **ara:**
Gazel 2095
Mısra: **6**
Ara, arasında.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

13. **arada:**--*da*, -
Gazel 2050
Mısra: **10**
İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, aralık, boşluk, mesafe.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

14. **arada:**-*da*
Gazel 2111
Mısra: **10**
İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, mesafe.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

15. **arada:**-*da*
Gazel 2182
Mısra: **10**
İki şey arasında bulunan, arada olan.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

16. **ara:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
"Da/-de" bağlacı.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

17. **ara:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
"Da/-de" bağlacı.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

18. **ara:**
Gazel 2389
Mısra: **8**
"Da/-de" bağlacı.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uşşāḳ ara vaşlına anuñ dest-resüm

19. **arasında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2420
Mısra: **4**
İç.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

20. **araya:**-*(y)a*
Gazel 2443
Mısra: **2**
İki şey arasında bulunan, arada olan.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

ara-:

1. **arayup:**-*y, -up*
Gazel 2170
Mısra: **4**
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

2. **arama:**--*ma*, -
Gazel 2044
Mısra: **4**
Bir şeyi bulmaya çalışmak. || *Yoklamak, araştırmak.*

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

3. **aradum:**-*du, -m*
Gazel 2148
Mısra: **4**
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharri etmek.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

4. **arayıgörem:**-*(y)ı, -gör, -em*
Gazel 2179
Mısra: **8**
Bir şeyi bulmaya çalışmak,.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

5. **arayup:**-*(y)up*
Gazel 2210
Mısra: **2**
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharri etmek.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

6. **arayup:**-*(y)up*
Gazel 2259
Mısra: **10**
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

7. **arayup:**-*(y)up*
Gazel 2477
Mısra: **2**
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

8. **arayup:**-*(y)up*
Gazel 2477
Mısra: **4**
Aramak, bir şeyi bulmaya çalışmak, araştırmak.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

9. **ara:**
Gazel 2266
Mısra: **5**
Bir şeyi bulmaya çalışmak, elde etmeyi istemek, aramak.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

10. **ararsam:**-*r, -sa, -m*
Gazel 2302
Mısra: **12**
Bir şeyi bulmaya çalışmak, taharri etmek.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

ara ara:

1. **ara ara:**
Gazel 2005
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bazen ..... bazen .....

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

ara kal-:

1. **ara kal-:**
Gazel 2171
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hangi tarafın dediğine uyacağını bilememek.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḫs ara kaldı gümānum var benüm

ʿarak:

1. ʿ**araḳ:**
Gazel 2285
Mısra: **7**
Ter.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

2. ʿ**araḳdan:**-*dan*
Gazel 2412
Mısra: **3**
Ter.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler kıymetin

ʿarak dök-:

1. ʿ**araḳ dök-:**
Gazel 2041
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ter dökmek.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

ārām:

1. **ārām:**
Gazel 2283
Mısra: **8**
Rahat, huzur, sükun, istirahat.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

2. **ārām:**
Gazel 2302
Mısra: **5**
Rahat, huzur, sükun, istirahat.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

3. **āram:**
Gazel 2241
Mısra: **2**
Bir yerde kalma, karar kılma.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

ārām eyle-:

1. **ārām eyle-:**
Gazel 2037
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dinlenmek, rahat ve huzur içinde olmak.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

2. **ārām eyle-:**
Gazel 2117
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dinlenmek, rahat ve huzur içinde olmak.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

3. **ārām eyle-:**
Gazel 2314
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Durmak, kalmak, oyalanmak.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm

Bir dem ārām eylegil cāyuñ
muʿayyen eyledüm

ārām it-:

1. **ārām it-:**
Gazel 2191
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Durmak, kalmak, oyalanmak.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

ārām-ı cān:

1. **ārām-ı cān:**
Gazel 2117
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül rahatlığı. || *Kalbe, cana huzur ve sükun veren sevgili.*

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

2. **ārām-ı cān:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

3. **ārām-ı cān:**
Gazel 2190
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

4. **ārām-ı cān:**
Gazel 2305
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül huzuru.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

5. **ārām-ı cān:**
Gazel 2316
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

6. **ārām-ı cān:**
Gazel 2368
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül rahatlığı.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

7. **ārām-ı cān:**
Gazel 2402
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

8. **ārām-ı cān:**
Gazel 2440
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

9. **ārām-ı cān:**
Gazel 2473
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kalbe cana huzur ve sükun veren sevgili.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

ʿarʿar:

1. **ʿarʿar:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
Dağ servisi, yabani servi. || *Divan edebiyatında sevgilinin boyu bu ağaca benzetilir.*

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

2. **ʿarʿar:**
Gazel 2387
Mısra: **2**
Dikenli ardıç ağacı. || *Sevgilinin zarif endamı, ince ve uzun boyu.*

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

aras:

1. **aras:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
Aras nehri.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

araya gir-:

1. **araya gir-:**
Gazel 2045
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İki kişinin arasındaki bir işe karışmak.|| *Bir iş yapılırken ona engel olacak başka bir şey çıkmak.*

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

ard:

1. **ardıncadur:***-ı, -n, -ca, -dur*
Gazel 2419
Mısra: **8**
Peş.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

ardınca:

1. **ardınca:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
Ardınca, arkasından.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem

Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

2. **ardınca:**
Gazel 2239
Mısra: **2**
Arkasından, arkası sıra, peşinden.

Ruḥuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

arduna düş-:

1. **arduna düş-:**
Gazel 2232
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi takip etmek, peşinden veya yolundan gitmek, arkasına düşmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

2. **arduna düş-:**
Gazel 2232
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi takip etmek, peşinden veya yolundan gitmek, arkasına düşmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

arı:

1. **arı:**
Gazel 2124
Mısra: **8**
Temiz, tertemiz, pak.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḫaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

ʿārif:

1. ʿ**ārife:**-*-e*
Gazel 2040
Mısra: **17**
Çok anlayışlı, hakkıyla bilen, gördüğünü uzun düşünmeye gerek kalmadan hemen kavrayacak yetenekte olan kimse, irfan sahibi, ehlidil. || Allah'ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği manevi gerçekleri gören, anlayan kimse.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

2. ʿ**ārife:**-*e*
Gazel 2216
Mısra: **13**
Allah'ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği manevi gerçekleri gören, anlayan kimse.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

ʿāriyet:

1. ʿ**āriyetdür:**-*dür*
Gazel 2218
Mısra: **5**
Geçici olarak başkasından alınan veya başkasına verilen şey, ödünç, eğreti.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

2. ʿ**āriyet:**
Gazel 2241
Mısra: **7**
Ödünç, emanet, eğreti.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

ʿāriyyet:

1. ʿ**āriyyeti:**-*-i, -*
Gazel 2021
Mısra: **11**
Emanet.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

ʿārıż:

1. ʿ**ārıżuña:**-*-uñ, -a*
Gazel 2019
Mısra: **3**
Yanak.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

2. ʿ**ārıżuñ:**-*-uñ, -*, -
Gazel 2031
Mısra: **4**
Yanak. || *Sevgilinin yanağı.*

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

3. ʿ**ārıżında:**-*-ı, -n, -da*
Gazel 2052
Mısra: **4**
Yanak. || *Sevgilinin yanağı.*

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

4. ʿ**ārıżum:**-*um*
Gazel 2146
Mısra: **3**
Yanak.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

5. ʿ**ārıżı:**-*ı*
Gazel 2217
Mısra: **1**
Yanak.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

6. ʿ**ārıża:**-*a*
Gazel 2217
Mısra: **9**
Sevgilinin yanağı.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

7. ʿ**ārıżı:**-*ı*
Gazel 2273
Mısra: **12**
Yanak.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

8. ʿ**ārıżı:**-*ı*
Gazel 2298
Mısra: **3**
Yanak.

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine

Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

9. ʿ**ārıżı:**-*ı*
Gazel 2379
Mısra: **3**
Yanak.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

10. ʿ**ārıżuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2381
Mısra: **2**
Yanak.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

11. ʿ**ārıżuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2403
Mısra: **2**
Yanak.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

ʿārıż-ı cānān:

1. ʿ**ārıż-ı cānān:**
Gazel 2493
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağı.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

ʿārıż-ı dildār:

1. ʿ**ārıż-ı dildār:**
Gazel 2350
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağı.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

ʿārıż-ı gülde:

1. ʿ**ārıż-ı gülde:**--*de*--*de*, -
Gazel 2016
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gül gibi kırmızı yanak.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

ʿārıż-ı gülgūn:

1. ʿ**ārıż-ı gülgūn:**
Gazel 2207
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül renkli yanak.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

ʿārıż-ı ḥamrāyı gül:

1. ʿ**ārıż-ı ḫamrāyı gül:**
Gazel 2014
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kırmızı yanaklı gül.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

arka:

1. **arkama:**-*m, -a*
Gazel 2222
Mısra: **7**
Sırt, arka.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

armagan id-:

1. **armagan id-:**
Gazel 2423
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hediye etmek, vermek, bağışlamak.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

ʿarşa-i ʿaşr:

1. ʿ**arşa-i ʿaşr:**
Gazel 2336
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Zaman arsası, dünya, yeryüzü.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını

ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

ʿarşa-i ʿışḳ:

1. ʿ**arşa-i ʿışḳ:**
Gazel 2294
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Aşk arsası.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

art-:

1. **artar:**-*ar*
Gazel 2213
Mısra: **8**
Artmak, fazlalaşmak.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum Bahār irişecek artar cünūnum

2. **artar:**-*ar*
Gazel 2219
Mısra: **2**
Artmak, fazlalaşmak.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

3. **artar:**-*ar*
Gazel 2228
Mısra: **5**
Artmak, fazlalaşmak.

Yüzini gördigince ʿayşum artar Olalıdan benüm ḥüsn-i māʿāşum

4. **artar:**-*ar*
Gazel 2244
Mısra: **6**
Artmak, fazlalaşmak.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḫarāretüm

5. **artar:**-*ar*
Gazel 2333
Mısra: **1**
Artmak, fazlalaşmak.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

6. **artar:**--*ar*, -
Gazel 2020

Mısra: **7**
Artmak, çoğalmak.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

7. **artursa:**--*ur, --sa, -*
Gazel 2030
Mısra: **6**
Çoğalmak, fazlalaşmak.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

8. **artsa:**--*sa, -*
Gazel 2057
Mısra: **10**
Sayıca ve miktarca çoğalmak, fazlalaşmak.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

9. **artar:**--*ar, -*
Gazel 2064
Mısra: **1**
Çoğalmak, fazlalaşmak.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

10. **artar-ıdı:**-*ar, -i, -di*
Gazel 2075
Mısra: **10**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

11. **artmakdadur:**-*mak, -da, -dur*
Gazel 2080
Mısra: **1**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

12. **artdı:**-*dı*
Gazel 2092
Mısra: **1**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḥāletüm

13. **artarsa:**-*ar, -sa*
Gazel 2092
Mısra: **2**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḥāletüm

14. **artmakdadur:**-*mak, -da, -dur*
Gazel 2096
Mısra: **2**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

15. **artmakdadur:**-*mak, -da, -dur*
Gazel 2224
Mısra: **8**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

16. **arturursın:**-*ur, -ur, -sın*
Gazel 2099
Mısra: **4**
Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

17. **artar:**-*ar*
Gazel 2169
Mısra: **1**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

18. **artar:**-*ar*
Gazel 2169
Mısra: **4**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u zilletüm

19. **artsa:**-*sa*
Gazel 2209
Mısra: **10**
Şiddetlenmek, fazlalaşmak, daha etkili duruma gelmek.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

20. **arta:**-*a*
Gazel 2243
Mısra: **6**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

21. **artatursun:**-*a, -tur, -sın*
Gazel 2333
Mısra: **4**
Şiddetlendirmek, daha etkili duruma getirmek.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

22. **artsa:**-*sa*
Gazel 2459
Mısra: **3**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

Gözlerüm yaş dökdüginice āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

23. **artar:**-*ar*
Gazel 2459
Mısra: **10**
Fazlalaşmak, çoğalmak.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

24. **artar:**-*ar*
Gazel 2478
Mısra: **8**
Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Dahı artar olur bu derdüm efzūn

art:

1. **artar:**-*ar*
Gazel 2308
Mısra: **8**
Artmak, fazla kalmak.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

artuk:

1. **artuk:**
Gazel 2333
Mısra: **2**
Artık, çok, fazla, daha, başka.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

2. **artuk:**
Gazel 2138
Mısra: **4**
Cümlede bulunan fiilin zamanına göre "şimdi, bundan sonra, bundan böyle" vb. anlamlar ifade eder.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

3. **artuk:**
Gazel 2461
Mısra: **10**
Artık, böylece, bundan sonra.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

4. **artuk:**
Gazel 2371
Mısra: **4**
–den başka, gayri.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

artur-:

1. **arturduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2497
Mısra: **3**
Arttırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

2. **artur:**
Gazel 2108
Mısra: **9**
Miktarını çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

3. **artursun:**-*sun*
Gazel 2139
Mısra: **5**
Miktarını çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

4. **artur:**
Gazel 2364
Mısra: **9**
Artmasını sağlamak, çoğaltmak, yükseltmek.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

5. **artura-tursun:**-*a, -tur, -sun*
Gazel 2486
Mısra: **8**
Miktarını çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

arż:

1. **arżı:**-*ı*
Gazel 2117
Mısra: **7**
Yeryüzü, dünya.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

ʿarż eyle-:

1. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

2. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

3. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

4. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2207
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

5. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2244
Mısra: **18**
Kelime Tipi: **-**
Göstermek.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

6. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2328
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

7. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2333

Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

8. ʿ**arż eyle-:**
Gazel 2424
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

ʿarż id-:

1. ʿ**arż id-:**
Gazel 2109
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

2. ʿ**arż id-:**
Gazel 2173
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

3. ʿ**arż id-:**
Gazel 2229
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

4. ʿ**arż id-:**
Gazel 2239
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Göstermek.

Ruḥuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

5. ʿ**arż id-:**
Gazel 2254
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

6. ʿ**arż id-:**
Gazel 2324
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

7. ʿ**arż id-:**
Gazel 2401
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

İrişen tīr-i ġamze yaraların
ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

ʿarż it-:

1. ʿ**arż it-:**
Gazel 2044
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek. || *Sunmak, takdim etmek, büyük bir zatın huzuruna çıkarmak.*

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

2. ʿ**arż it-:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sunmak, göstermek, saygı ile bildirmek.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

3. ʿ**arż it-:**
Gazel 2327
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, ifade etmek, bildirmek.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

4. ʿ**arż it-:**
Gazel 2371
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saygı ile anlatmak, bildirmek, ifade etmek.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

5. ʿ**arż it-:**
Gazel 2445
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hizmete sunmak, karşısındakinin istifadesine hazır bulundurmak.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

ʿarż kıl-:

1. ʿ**arż kıl-:**
Gazel 2493
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sunmak, arzetmek.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

2. ʿ**arż kıl-:**
Gazel 2028
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sunmak, arzetmek.

Baḫr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

ʿarż-ı cemāl eyle-:

1. ʿ**arż-ı cemāl eyle-:**
Gazel 2268
Mısra: **14**

Kelime Tipi: -
Yüzünü göstermek.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

ʿarż-ı cemāl it-:

1. ʿ**arż-ı cemāl it-:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzünü göstermek.

Ṣīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

2. ʿ**arż-ı cemāl it-:**
Gazel 2067
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzelliğini göstermek.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

3. ʿ**arż-ı cemāl it-:**
Gazel 2067
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzelliğini göstermek.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

ʿarż-ı ḥāl:

1. ʿ**arż-ı ḥāl:**
Gazel 2400
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Halini bildirme.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

ʿarż-ı ḥāl id-:

1. ʿ**arż-ı ḥāl id-:**
Gazel 2094
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Halini bildirmek.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

ʿarż-ı ḥāl it-:

1. ʿ**arż-ı ḥāl it-:**
Gazel 2097
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Halini bildirmek.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

2. ʿ**arż-ı ḥāl it-:**
Gazel 2129
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Halini bildirmek.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

ārzū eyle-:

1. **ārzū eyle-:**
Gazel 2093
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İstek duymak, istemek. ||
Olmasını istemek, temenni etmek.

Çün viṣālin ārzū eyler gönül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

ārzū id-:

1. **ārzū id-:**
Gazel 2305
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Olmasını istemek, temenni etmek.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

ārzū it-:

1. **ārzū it-:**
Gazel 2146
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Olmasını istemek, temenni etmek.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

2. **ārzū it-:**
Gazel 2198
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İstek duymak, istemek.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

ārzū-yı vaṣl:

1. **ārzū-yı vaṣl:**
Gazel 2315
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kavuşma arzusu.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

as:

1. **aş:**
Gazel 2481
Mısra: **6**
Yiyecek.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

2. **aşum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **4**
Yemek.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

3. **aşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **8**
Yemek, taam.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

4. **asa:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **9**
Bir kimseyi boğazına ip geçirip ayaklarını yerden keserek sallandırmak suretiyle öldürmek, idam etmek.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

5. **aşum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **8**
Yenilmek üzere pişirilmiş yiyecek, yemek, taam.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

as-:

1. **asmag-ıçun:**-*mag, -ıçun*
Gazel 2060
Mısra: **4**
Bir kimseyi boğazına ip geçirip ayaklarını yerden keserek sallandırmak suretiyle öldürmek, idam etmek.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

2. **assun:**-*sun*
Gazel 2200
Mısra: **10**
Bir şeyi yüksek bir yere iliştirip sarkıtmak, talik etmek .

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

3. **asılmış:**-*ıl, -mış*
Gazel 2362
Mısra: **14**
Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak, sallandırılmak.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

āsān:

1. **āsān:**
Gazel 2304
Mısra: **4**
Kolay, zahmetsiz.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

2. **āsān:**
Gazel 2008
Mısra: **10**
Kolay, kolayca, zahmetsiz.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

3. **āsān:**
Gazel 2190
Mısra: **3**
Kolay.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

4. **āsān:**
Gazel 2300
Mısra: **4**
Kolay.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

5. **āsānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2190
Mısra: **4**
Kolay.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

āsān eyle-:

1. **āsān eyle-:**
Gazel 2255
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Kolaylaştırmak.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

āsār-ı ʿışḳ:

1. **āṣār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2311
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın izleri.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṣār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

ʿases:

1. ʿ**ases:**
Gazel 2376
Mısra: **8**
Osmanlı Devleti'nde asayişi korumak için kol gezen gece devriyesi.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

āşık:

1. ʿ**āşıḳı:**--*ı, -*
Gazel 2026
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

ʿāşık:

1. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2015
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

2. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

3. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2000
Mısra: **5**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

4. ʿ**āşıḳlaruñ:**--*lar, --uñ*
Gazel 2000
Mısra: **5**
Bir kişiye veya şeye karşı

şiddetli sevgi duyan, seven kimse;tutkun, vurgun,müptela.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

5. ʿ**aşıḳ:**
Gazel 2008
Mısra: **1**
Aşık, bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

6. ʿ**āşıḳı:**--*ı*, -
Gazel 2022
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Sevgiliye gönül bağı ile bağlanmış kimse.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

7. ʿ**āşıḳa:**--*a*, -
Gazel 2028
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

8. ʿ**āşıḳa:**--*a*, -
Gazel 2028
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

9. ʿ**āşıḳ-ısañ:**--*ise*, --*ñ*
Gazel 2033
Mısra: **9**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

10. ʿ**āşıḳa:**--*a*, -
Gazel 2003
Mısra: **3**
Bir kişiye veya şeye karşı şiddetli sevgi duyan, seven kimse;tutkun, vurgun,müptela.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

11. ʿ**āşıḳuñ:**--*uñ*
Gazel 2038
Mısra: **6**
Bir kişiye veya şeye karşı şiddetli sevgi duyan, seven kimse.|| Tutkun, vurgun,müptela.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

12. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2040
Mısra: **6**
Bir kişiye veya şeye karşı şiddetli sevgi duyan, seven kimse. || Tutkun, vurgun,müptela.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

13. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
Bir kişiye veya şeye karşı şiddetli sevgi duyan, seven kimse. || Tutkun, vurgun,müptela.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

14. ʿ**āşıḳları:**--*lar*, --*ı*
Gazel 2045
Mısra: **2**
Bir kişiye veya şeye karşı şiddetli sevgi duyan, seven kimse. || Tutkun, vurgun,müptela.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

15. ʿ**āşıḳa:**--*a*, -
Gazel 2048
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Nefsini dünya nimetlerinin çekiciliğinden arındıran, bütün bağlılığı ve sevgisi Allah'a olan kimse.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

16. ʿ**āşıḳa:**--*a*, -
Gazel 2061
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

17. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2084
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

18. ʿ**āşıḳdur:**-*dur*
Gazel 2094
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

19. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 2110
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

20. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2112

Mısra: **11**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || *Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.*

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

21. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2125
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || *Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.*

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

22. ʿ**āşıḳsın:**-*sın*
Gazel 2130
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || *Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.*

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

23. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || *Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.*

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

24. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **10**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. || *Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.*

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

25. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2152
Mısra: **10**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

26. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2497
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

27. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2157
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

28. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2164
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

29. ʿ**aşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2177
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḥamīm

30. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2179
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

31. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2184
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

32. ʿ**aşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2204
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

33. ʿ**āşıḳları:**-*lar*, -*ı*
Gazel 2208
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbīʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

34. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2219
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

35. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2238
Mısra: **8**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun,

meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

36. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2249
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

37. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2254
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

38. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2261
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀşıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

39. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 2283
Mısra: **12**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

40. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2288
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

41. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2294
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

42. ʿ**āşıḳlaruz:**-*lar*, -*uz*
Gazel 2315
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

43. ʿ**āşıḳdur:**-*dur*
Gazel 2361
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

44. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2371
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

45. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2382
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

46. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2384
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

47. ʿ**āşıḳa:**-*a*
Gazel 2388
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

48. ʿ**āşıḳdur:**-*dur*
Gazel 2393
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

49. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2397
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

50. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2402
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine

Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

51. ʿ**āşıḳların:**-*lar, -ı, -n*
Gazel 2419
Mısra: **6**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

52. ʿ**āşıḳlar:**-*lar*
Gazel 2420
Mısra: **4**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

53. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar, -luñ*
Gazel 2427
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

54. ʿ**āşıḳlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2432
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

55. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2433
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

56. ʿ**āşıḳlara:**-*lar, -a*
Gazel 2436
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

57. ʿ**āşıḳları:**-*lar, -ı*
Gazel 2440
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

58. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2453
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

59. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2456
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

60. ʿ**āşıḳdur:**-*dur*
Gazel 2456
Mısra: **11**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

61. ʿ**āşıḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2459
Mısra: **2**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

62. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

63. ʿ**āşıḳam:**-*am*
Gazel 2461
Mısra: **9**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

64. ʿ**āşıḳlarun:**-*lar, -un*
Gazel 2471
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

65. ʿ**āşıḳları:**-*lar, -ı*
Gazel 2475
Mısra: **5**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

66. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2477
Mısra: **10**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

67. ʿ**āşıḳ:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

68. ʿ**āşıḳları:**-*lar, -ı*
Gazel 2494
Mısra: **3**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

69. ʿ**āşıḳı:**-*ı*
Gazel 2495
Mısra: **1**
Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun, meftun. Karşı cinsten birine gönlünü kaptırmış kimse.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

ʿāşıḳ it-:

1. ʿ**āşıḳ it-:**
Gazel 2485
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birinin kendisine bağlanmasını, kendisini sevmesini sağlamak.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

ʿāşıḳ ol-:

1. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2021
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

2. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2062
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

3. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

4. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2119
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

5. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2128
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

6. ʿ**aşıḳ ol-:**
Gazel 2161
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

7. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2191
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

8. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2191
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

9. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2312
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

10. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2348
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

11. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2412
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

12. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2448

Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

13. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2449
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

14. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2449
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

15. ʿ**āşıḳ ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

<u>āşikār:</u>

1. **āşikār:**
Gazel 2082
Mısra: **4**
Açık, meydanda, gözle görülebilen, belli, ayan.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

<u>āşikār id-:</u>

1. **āşikār id-:**
Gazel 2117
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

2. **āşikār id-:**
Gazel 2346
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

<u>āşikār it-:</u>

1. **āşikār it-:**
Gazel 2110
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

2. **āşikār it-:**
Gazel 2290
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

3. **āşikār it-:**
Gazel 2363
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

<u>āşikār ol-:</u>

1. **āşikār ol-:**
Gazel 2024
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkmak, belli olmak, görünmek.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

<u>āşikāre eyle-:</u>

1. **āşikāre eyle-:**
Gazel 2428
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

<u>āşikāre kıl-:</u>

1. **āşikāre kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, belli etmek, ortaya koymak.

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

<u>ʿāşık-ı bī-bāk:</u>

1. ʿ**āşıḳ-ı bī-bāk:**
Gazel 2492
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Korkusuz aşık.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʿa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

<u>ʿāşık-ı bī-çāre:</u>

1. ʿ**āşıḳ-ı bī-çāre:**
Gazel 2440
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çaresiz aşık.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

<u>ʿāşık-ı dīdār:</u>

1. ʿ**āşıḳ-ı dīdār:**
Gazel 2342
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Güzel yüzün aşığı.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

ʿāşıḳ-ı dil-haste:

1. ʿ**āşıḳ-ı dil-ḫaste:**
Gazel 2418
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönlü hasta aşıktır.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

ʿāşık-ı hasta:

1. ʿ**āşıḳ-ı ḫasta:**
Gazel 2253
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hasta aşık.

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

ʿāşık-ı pāk-nazar:

1. ʿ**āşıḳ-ı pāḳ-naẓar:**
Gazel 2348
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Temiz gözlü aşık.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

ʿāşık-ı rind:

1. ʿ**āşıḳ-ı rind:**
Gazel 2159
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşık bir rindim.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

ʿāşık-ı şarrāf:

1. ʿ**āşıḳ-ı şarrāf:**
Gazel 2235
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşktan anlayan.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı şarrāfa gelem

ʿāşık-ı şeydā:

1. ʿ**āşıḳ-ı şeydā:**
Gazel 2434
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Divane aşık.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

asıl-:

1. **asılan:**-*an, -*
Gazel 2058
Mısra: **5**
Boynuna ip geçirip sallandırılarak öldürülmek, idam edilmek.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler şaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

2. **asılmış:**-*mış*
Gazel 2159
Mısra: **3**
Yüksek bir yere iliştirilip sarkıtılmak, sallandırılmak.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

aşıl:

1. **aşıl:**
Gazel 2241
Mısra: **7**
Asıl, öz, gerçek.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

āşinā:

1. **āşināsından:**-*sı, -n, -dan*
Gazel 2026
Mısra: **7**
Bildik, tanıdık, dost.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

2. **āşınādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **8**
Bildik, tanıdık kimse.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşınādur sevdügüm

3. **āşinā:**
Gazel 2293
Mısra: **6**
Bildik, tanıdık kimse.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

4. **āşinā:**
Gazel 2310
Mısra: **1**
Yakın, yakın gelen, munis, dost.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

5. **āşınādan:**-*dan*
Gazel 2339
Mısra: **2**
Yakın, yakın gelen, munis, dost.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne
Āşınādan ḫ∨īşden bīgāneyim

6. **āşinā:**
Gazel 2362
Mısra: **16**
Yakın, yakın gelen, munis, dost.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

āşinā ol-:

1. **āşinā ol-:**
Gazel 2046
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tanımak, bilmek.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

2. **āşinā ol-:**
Gazel 2111
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Tanımak, bilmek.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

3. **āşinā ol-:**
Gazel 2128
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bildik, tanıdık olmak.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

4. **āşinā ol-:**
Gazel 2460
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Tanıdık olmak.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

āsitān:

1. **āsitānuñda:**--*uñ, --da*
Gazel 2032
Mısra: **10**
Eşik. || Aşık daima bu eşikte yüz suyu ve gözyaşı döker.Oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu onun en büyük arzusudur. Aşık için orası cennet, kıble, secdegāh, yastık ve gül bahçesidir.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

2. **āsitānuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2136
Mısra: **4**
Eşik, dergah. || Eşik, dergah. || Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

3. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2143
Mısra: **9**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

4. **āsitānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2159
Mısra: **7**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

5. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2199
Mısra: **9**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

6. **āsitāna:**-*a*
Gazel 2214
Mısra: **6**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

7. **āsitānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2281
Mısra: **7**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

8. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2281
Mısra: **13**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

9. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2400
Mısra: **1**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

10. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2410
Mısra: **2**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfīn ḥūr-ı ʿīn

11. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2432
Mısra: **12**
Eşik, dergah. Divan edebiyatında sevgiliden bahsedilirken baza onun asitanı ve eşiği de anılır. Aşık daima bu asitanda yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur. Bu, onun en büyük arzusudur. Kapısında kul olup sevdiğinin köpekleriyle sohbet edebilmek için her şeyini fedaya, orayı gözyaşlarıyla yıkamaya ve orada bir ayak toprağı olmaya hazırdır. Söz konusu sevgili , padişah veya çok değerli kişilerden biri olursa şair, asitanı bir şeyler dilemek gayretiyle kullanılır.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

12. **āsitānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2481
Mısra: **5**
Eşik.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

āsitīn:

1. **āsitīnüm:**-*üm*
Gazel 2108
Mısra: **4**
Esvap kolu, yen.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

āsiyāb:

1. **āsiyābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **10**
Değirmen, su değirmeni.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

āşiyān:

1. **āşiyānı:**-*ı*
Gazel 2249
Mısra: **13**
Yuva, ev.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

2. **āşiyānıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2024
Mısra: **13**
Yuva. || Kuş yuvası.

Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül

3. **aşiyanından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **12**
Yuva, kuş yuvası.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

āşiyān it-:

1. **āşiyān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Kuş yuvası yapmak.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

āşīyāne:

1. **āşiyānesin:**-*si, -n*
Gazel 2487
Mısra: **6**
Kuş yuvası.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

āşiyāñ-ı murġ:

1. **āşiyāñ-ı murġ:**
Gazel 2150
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Kuş yuvası.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm

Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

āşiyān-ı vādī-i dehr:

1. **āşiyān-ı vādī-i dehr:**
Gazel 2458
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dünya vadisinin kuş yuvası.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

ʿasker:

1. ʿ**askerin:**-*i, -n*
Gazel 2380
Mısra: **5**
Asker, ordu.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

ʿasker çek-:

1. ʿ**asker çek-:**
Gazel 2147
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Asker göndermek, sevketmek.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḥaḳ ʾla ʿāzim-i iḳlīm-i Īrān olmışam

aṣlā:

1. **aṣlā:**
Gazel 2055
Mısra: **9**
Hiçbir vakit, hiçbir zaman, hiçbir şekilde, kesinlikle, kat'iyen.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

ʿaṣr:

1. ʿ**aṣruñ:**-*uñ*
Gazel 2131
Mısra: **14**
Zaman, devir, çağ.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ ṣām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

assı:

1. **assı:**
Gazel 2007
Mısra: **4**
Fayda, kâr, menfaat.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

2. **assı:**
Gazel 2483
Mısra: **5**
Fayda, kar, menfaat.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

āşūb:

1. **āşūb:**
Gazel 2269
Mısra: **2**
Karışıklık, kargaşalık.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

āşūb-ı zamān:

1. **āşūb-ı zamān:**
Gazel 2117
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zamanı, devri karıştıran (güzel).

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

āşüfte:

1. **āşüfte:**
Gazel 2261
Mısra: **4**
Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, meftun.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

2. **āşüftesi:**-*si*
Gazel 2166
Mısra: **9**
Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, sevdalı kimse, meftun.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

3. **āşüfte:**
Gazel 2419
Mısra: **4**
Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, sevdalı kimse, meftun.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān

āşüfte ol-:

1. **āşüfte ol-:**
Gazel 2492
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Perişan olmak.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḫüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

āşüfte-i zülf:

1. **āşüfte-i zülf:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dağınık saç.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

āsümān:

1. **āsümān:**
Gazel 2451
Mısra: **6**
Gökyüzü.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

2. **āsümānıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2024
Mısra: **3**
Gök, gökyüzü, sema, felek.

Şöyle beñzer kim ḫaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Gūş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

at:

1. **atı:**-*ı*
Gazel 2104
Mısra: **6**
At.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

2. **at:**
Gazel 2125
Mısra: **4**
At.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāṣıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

3. **atı:**--*ı, -*
Gazel 2061
Mısra: **6**
Binme, yük çekme ve taşıma hizmetlerinde kullanılan, Orta Asya menşeli, tek tırnaklı, memeli hayvan.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

4. **at:**
Gazel 2404
Mısra: **4**
At.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

at-:

1. **atılsa:**--*ıl, --sa*
Gazel 2024
Mısra: **10**
Fırlatılmak. || Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

2. **atup:**-*up*
Gazel 2071
Mısra: **7**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

3. **atar:**-*ar*
Gazel 2090
Mısra: **1**
Oku fırlatmak.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

4. **atar:**-*ar*
Gazel 2120
Mısra: **10**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

5. **atsañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2160
Mısra: **7**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

6. **atmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2180
Mısra: **5**
Bir nesneyi belli bir yöne, hedefe doğru fırlatmak.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

7. **atalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **11**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

8. **ataram:**-*ar, -am*
Gazel 2294
Mısra: **14**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

9. **atmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2305
Mısra: **8**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

10. **atılan:**-*ıl, -an*
Gazel 2406
Mısra: **6**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

11. **atar:**-*ar*
Gazel 2434
Mısra: **7**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

12. **atarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 2450
Mısra: **2**
Bir şeyi bir hedefe veya bir tarafa doğru fırlatmak.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

13. **atdı:**-*dı*
Gazel 2453
Mısra: **1**
Atmak, fırlatmak.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

14. **atduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2457
Mısra: **4**
Saçmak, serpmek.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

ata:

1. **atalardan:**--*lar, --dan*
Gazel 2027
Mısra: **8**

Eski Türkler'de yaşlı, saygı değer ve hakim kimse. || Cet, dede, büyük baba ve aynı soydan daha önce yaşamış olan kimse.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meşeldür atalardan dōstum kan eylegil

ʿaṭā kıl-:

1. **ʿaṭā kıl-:**
Gazel 2462
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bağışlamak, vermek, ihsan etmek, lutfetmek.

Ḥaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

āteş:

1. **āteş:**
Gazel 2301
Mısra: **1**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

2. **āteşīn:**-*i*, -*n*
Gazel 2118
Mısra: **8**
Alev, od.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

3. **āteşe:**-*e*
Gazel 2308
Mısra: **7**
Ateş, od, kor.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

4. **āteşe:**--*e*, -
Gazel 2029
Mısra: **8**
Odun, kömür gibi maddelerin yandıktan sonraki sıcak ve kırmızı durumu, yanmış kömür ve odun, kor.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

5. **āteş:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ateş.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

6. **āteşdür:**-*dür*
Gazel 2078
Mısra: **10**
Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

7. **āteşine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2109
Mısra: **4**
Coşkunluk, ihtiras, şiddetli arzu.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

8. **āteşüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **5**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

9. **āteş:**
Gazel 2196
Mısra: **4**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

10. **āteşüm:**-*üm*
Gazel 2200
Mısra: **4**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

11. **āteş[i]:**-*i*
Gazel 2209
Mısra: **5**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āteş-i derūnum

12. **āteşine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2214
Mısra: **1**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

13. **āteş-ile:**-*ile*
Gazel 2223
Mısra: **1**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

14. **āteşi:**-*i*
Gazel 2254
Mısra: **3**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

15. **āteşiyle:**-*i*, -*(y)le*
Gazel 2272
Mısra: **7**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

16. **āteş:**
Gazel 2299
Mısra: **7**
Ateş.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

17. **āteşine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2302
Mısra: **7**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

18. **āteşe:**-*e*
Gazel 2334
Mısra: **6**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eşer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

19. **āteşine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2351
Mısra: **2**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

20. **āteşe:**-*e*
Gazel 2365
Mısra: **6**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Dāġ-ı ḥasret sīnede gönlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

21. **āteşüm:**-*üm*
Gazel 2386
Mısra: **2**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

22. **āteşini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2392
Mısra: **7**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

23. **āteş:**
Gazel 2411
Mısra: **2**
Ateş, gönül ateşi.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

24. **āteşine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2413
Mısra: **8**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

25. **āteş:**
Gazel 2459
Mısra: **4**
Ateş.

Gözlerüm yaş dökdüginçe āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

26. **āteşiyle:**-*i, -(y), -le*
Gazel 2471
Mısra: **7**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

27. **āteşini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2472
Mısra: **3**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

28. **āteş:**
Gazel 2482
Mısra: **10**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

29. **āteş:**
Gazel 2492
Mısra: **2**
Odun, kömür gibi maddelerin yandıktan sonraki sıcak ve kırmızı durumu, yanmış kömür ve odun, kor.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḫāṣākden

30. **āteş:**
Gazel 2499
Mısra: **5**
Odun, kömür vb. maddelerin tutuşup yanması ile beliren ışık.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

<u>āteş-i āh:</u>

1. **āteş-i āh:**
Gazel 2066
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Ah ateşi.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

2. **āteş-i āh:**
Gazel 2489
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Ah ateşi.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

<u>āteş-i derūn:</u>

1. **āteş-i derūn:**
Gazel 2209
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Kalp ateşi.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

2. **āteş-i derūn:**
Gazel 2243
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kalbimin ateşi.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

3. **āteş-i derūn:**
Gazel 2414
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

<u>āteş-i dil:</u>

1. **āteş-i dil:**
Gazel 2078
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

<u>āteş-i dūd-ı dil:</u>

1. **āteş-i dūd-ı dil:**
Gazel 2314
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşinin dumanı.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

<u>āteş-i dūzaḥ:</u>

1. **āteş-i dūzaḫ:**
Gazel 2155
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cehennem ateşi.

Ravżа-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

<u>āteş-i ġam:</u>

1. **āteş-i ġam:**
Gazel 2074
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Keder ateşi.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

<u>āteş-i hicrān:</u>

1. **āteş-i hicrān:**
Gazel 2000
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

2. **āteş-i hicrān:**
Gazel 2500
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

3. **āteş-i hicrān:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

4. **āteş-i hicrān:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

5. **āteş-i hicrān:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

<u>āteş-i hicrāna:</u>

1. **āteş-i hicrāna:**-*ān, -a*
Gazel 2001
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

2. **āteş-i hicrāna:**--*a*
Gazel 2004
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

3. **āteş-i hicrāna:**--*a*
Gazel 2004
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

<u>āteş-i hicrān-ıla:</u>

1. **āteş-i hicrān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭalīʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

<u>āteş-i ʿışḳ:</u>

1. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2065
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

2. **āṭeş-i ʿışḳ:**
Gazel 2134

Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Yanalı sînem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

3. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2149
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

4. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2159
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

5. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2195
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

6. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2215
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

7. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2302
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

8. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2319
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

9. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2319
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

10. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2331
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

11. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2338
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

12. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2352
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

13. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2357
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

14. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2363
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

15. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2367
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

16. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2387
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

17. **āteş-i ʿışḳ:**
Gazel 2440
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

<u>āteş-i şavḳ:</u>

1. **āteş-i şavḳ:**
Gazel 2319
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Işığın ateşi.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

<u>āteş-i sînem şerārı:</u>

1. **āteş-i sînem şerārı:**
Gazel 2149
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bağrımın ateşinin kıvılcımı.

ʿAceb bu āteş-i sînem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

<u>aṭlas:</u>

1. **aṭlas:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, daima düz renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul bir kumaş çeşidi.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

2. **aṭlas:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
İpekten sık dokunmuş, yüzü parlak, daima düz renkli, üstünde motif bulunmayan, sertçe, tüysüz, makbul bir kumaş çeşidi.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

ʿavām:

1. **ʿavām:**
Gazel 2101
Mısra: **8**
Halkın alt tabakası.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir ʿavām

2. **ʿavām:**
Gazel 2245
Mısra: **6**
Halkın alt tabakası.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāşı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

āvāralıg:

1. **āvāralıgı:**-*i*
Gazel 2422
Mısra: **10**
Avare olma durumu, başıboşluk, kararsızlık.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

āvāre:

1. **āvāre:**
Gazel 2007
Mısra: **1**
Boş gezen, işsiz güçsüz (kimse), aylak, başıboş II Kararsız, şaşkın, perişan II Başıboş, belli bir düzeni olmayan, düzensiz.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

2. **āvāre:**
Gazel 2060
Mısra: **2**
Boş gezen, işsiz güçsüz kimse, aylak, başıboş. || Kararsız, şaşkın, perişan.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u şaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

3. **āvāre:**
Gazel 2126
Mısra: **7**
Kararsız, şaşkın, perişan.

İy şabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

4. **āvāre:**
Gazel 2191
Mısra: **8**
Kararsız, şaşkın, perişan.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

5. **āvāresi:**-*si*
Gazel 2359
Mısra: **5**
Kararsız, şaşkın, perişan.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

6. **āvāresin:**-*si*, -*n*
Gazel 2441
Mısra: **10**
Kararsız, şaşkın, perişan.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḫālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

āvāre eyledi:

1. **āvāre eyledi:**--*di*, -
Gazel 2005
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Serseri, boş gezen, işsiz güçsüz, aylak olmak.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

āvāre ol-:

1. **āvāre ol-:**
Gazel 2089
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kararsız, şaşkın, perişan olmak.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

2. **āvāre ol-:**
Gazel 2091
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kararsız, şaşkın, perişan olmak.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

3. **āvāre ol-:**
Gazel 2167
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Uzak kalmak, ayrı düşmek.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

4. **āvāre ol-:**
Gazel 2274
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırmak.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

5. **āvāre ol-:**
Gazel 2323
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırmak.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

6. **āvāre ol-:**
Gazel 2325
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Başıboş ve kararsız duruma gelmek, işsizlikten dolayı ne yapacağını şaşırmak.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

āvāz it-:

1. **āvāz it-:**
Gazel 2041
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bağırmak, nâra atmak, feryat etmek.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

āvāze:

1. **āvāzeler:**-*ler*
Gazel 2360
Mısra: **2**
Yüksek sesle bağırma, feryat, nara. || *Eski nazariyat kitaplarına göre klasik Türk musikisinde makamların ses özelliklerine göre ayrıldığı dört bölümden ikincisi.*

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

āvāze sal-:

1. **āvāze sal-:**
Gazel 2167
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ün salmak.Şöhreti, namı etrafa yayılmak, herkes tarafından duyulmak.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

avla-:

1. **avladum:**-*du, -m*
Gazel 2174
Mısra: **8**
Tuzağa düşürmek, kandırmak, kandırıp ele geçirmek.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

ʿavn-i ḥaḳ:

1. **ʿavn-i ḥaḳ:**
Gazel 2147
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Varlığı zorunlu ve gerçek olan, her şeyi hakkıyla yaratan ve her hakkın sahibi olan Allah'ın yardımı.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḥaḳʾla ʿāzim-i iḳlīm-i Ḫırān olmışam

ay:

1. **ay:**
Gazel 2014
Mısra: **12**
Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger Ger zamānı olmasa bir ay gül

2. **ay:**
Gazel 2479
Mısra: **6**
Ay II Kamer.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

3. **ayına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2008
Mısra: **7**
Ay. || *Sevgilinin yüzü.*

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

4. **aylar:**-*lar*
Gazel 2120
Mısra: **7**
Yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

5. **aya:**-*a*
Gazel 2433
Mısra: **2**
Ay, şiirde sevgilinin yanak güneşi etkisiyle açılan dağa benzetilir.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

ay ol-:

1. **ay ol-:**
Gazel 2077
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayların geçmesi, uzun zaman olmak.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

ay u yıl:

1. **ay u yıl:**
Gazel 2037
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ay ve yıl.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

2. **ay u yıl:**
Gazel 2043
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ay ve yıl.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

ayag:

1. **ayagına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2033
Mısra: **4**
Vücudun, bacaktan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basıp durmayı, yürümeyi sağlayan kısmı, kadem.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün

Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

2. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2060
Mısra: **9**
Sevgiliye duyulan saygının ve bağlılığın yere kapanılarak gösterildiği uzuv olan ayak. II Sevgilinin huzuru.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

3. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2109
Mısra: **7**
Ayak. || *Sevgilinin yoluna, uğuruna.*

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

4. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2165
Mısra: **10**
Ayak.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

5. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2174
Mısra: **2**
Ayak.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

6. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2174
Mısra: **4**
Ayak.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

7. **ayaguña:**-*uñ, -a*
Gazel 2178
Mısra: **5**
Sevgiliye duyulan saygının ve bağlılığın yere kapanılarak gösterildiği uzuv olan ayak.Sevgilinin huzuru.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Baña göstersen cemālüñ nūrını görse gözüm

8. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2199
Mısra: **2**
Amaç, maksat, uğur.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

9. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2229
Mısra: **5**
Ayak.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

10. **ayaguña:**-*u, -ñ, -a*
Gazel 2239
Mısra: **13**
Ayak.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

11. **ayagum:**-*um*
Gazel 2277
Mısra: **9**
Ayak.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

12. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2280
Mısra: **6**
Ayak. || *Huzur, makam, yan.*

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

13. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2293
Mısra: **13**
Ayak II Makam, huzur.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

14. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2439
Mısra: **10**
Ayak II Makam, huzur.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

15. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2496
Mısra: **8**
Ayak II Makam, huzur.

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

16. **ayagında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2331
Mısra: **10**
Ayak.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

17. **ayaguña:**-*uñ, -a*
Gazel 2338
Mısra: **12**
Ayak.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

18. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2355
Mısra: **5**
Ayak.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

19. **ayagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2367
Mısra: **4**
Ayak. || *Huzur, makam, yan.*

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

20. **ayagında:**
Gazel 2378
Mısra: **8**
Ayak. || *Sevgilinin bastığı yer, onun ayağı.*

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

ayagı:

1. **ayagına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2048
Mısra: **6**
Sevgiliye duyulan saygının ve bağlılığın yere kapanılarak gösterildiği uzuv olan ayak. II Sevgilinin huzuru.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

ayagın bagla-:

1. **ayagın bagla-:**
Gazel 2217
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İstediği gibi hareket etmesine engel olmak.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

ayagına düş-:

1. **ayagına düş-:**
Gazel 2500
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çok yalvarmak, içi yanarak bir istekte bulunmak.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

ayaguñ topragı:

1. **ayaguñ topragı:**-*uñ*
Gazel 2406
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hükümdarın, sevgilinin ayağının tozu, toprağı. || Birine kul köle olmak, her türlü kahrını çekmek.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

ayak:

1. **ayaguñ:**--*uñ, -*
Gazel 2036
Mısra: **7**
Sevgilinin ayağı.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **ayak:**
Gazel 2002
Mısra: **8**
Ayak, kadem.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

3. **ayakda:**-*da*
Gazel 2323
Mısra: **5**
Huzur.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

4. **ayakdan:**-*dan*
Gazel 2201
Mısra: **6**
İnsan. || Bina, köprü vb. yapılarda yapının veya kemer, kubbe, tavan gibi kısımların ağırlıklarını taşıyan kolon.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

ayakdan düş-:

1. **ayakdan düş-:**
Gazel 2281
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Kuvvetini kaybetmek.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

2. **ayakdan düş-:**
Gazel 2331
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sağlığı büsbütün bozularak güçsüz, çalışamaz duruma gelmek.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

ayakdan kaldur-:

1. **ayakdan kaldur-:**
Gazel 2050
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hasta için iyileşmek, güçlü duruma getirmek.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

ayakdaş:

1. **ayakdaşum:**-*um*
Gazel 2365
Mısra: **4**
Yol arkadaşı, yoldaş.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

ʿayān:

1. ʿ**ayān:**
Gazel 2219
Mısra: **6**
Açık, aşikar, gözle görülür, belli.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

2. ʿ**ayān:**
Gazel 2269
Mısra: **4**
Açıkça, gözle görülür şekilde.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

ʿayān eyle-:

1. ʿ**ayān eyle-:**
Gazel 2078
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açıklamak, ortaya koymak, aşikar etmek.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẕāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

ʿayān eyler:

1. ʿ**ayān eyler:**--*r, -*
Gazel 2017
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Görünür hale getirmek, belli etmek, açıkça meydana çıkartmak.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

ʿayān it-:

1. ʿ**ayān it-:**
Gazel 2245
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açıklamak, ortaya koymak, aşikar etmek.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāşı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

ʿayān ol-:

1. ʿ**ayān ol-:**
Gazel 2042
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Görünür hale gelmek, belli olmak, açıkça meydana çıkmak.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

ayāz:

1. **ayazum:**-*um*
Gazel 2231
Mısra: **8**
Gazneli Mahmud'un kölesi ve sevgilisi. Akıl, fetanet ve sadakatle hizmet etmiş, Sultan Mahmud da ona büyük bir sevgi besleyerek itimat etmiştir. Sultan Mahmud bir eğlence esnasında kendinden geçtiğinde nedimlerin Ayaz'ın saçını kesmelerini emretmiş. Daha sonra bunu yaptırdığına pişman olmuştur. Tanıklarda güzelliği ve Sultan Mahmud'la olan münasebeti nedeniyle anılmıştır.

Çü sensin ḫüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

2. **ayāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **12**
Gazneli Mahmud'un kölesi ve sevgilisi. Akıl, fetanet ve sadakatle hizmet etmiş, Sultan Mahmud da ona büyük bir sevgi besleyerek itimat etmiştir. Sultan Mahmud bir eğlence esnasında kendinden geçtiğinde nedimlerin Ayaz'ın saçını kesmelerini emretmiş. Daha sonra bunu yaptırdığına pişman olmuştur. Tanıklarda güzelliği ve Sultan Mahmud'la olan münasebeti nedeniyle anılmıştır.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḫüsn-ile ben daḫı Ayāzam

3. **ayāz:**
Gazel 2030
Mısra: **5**
Gazneli Mahmud'un kölesi ve yardımcısının adı. || Rivayet edildiğine göre Sultan Mahmud bir gece neşe ve keyif ile kendinden geçmişken nedimlerine emrederek Ayaz'ın saçlarını kesmek ister.Ayaz rıza gösterir ve saçları kökünden kesilir.Ertesi sabah durumu gören padişah şaşırır ve çok pişman olur ve bir daha içki içmemeye tövbe eder.Bunun içindir ki Ayaz çok zaman zülüf ile birlikte anılır.Şairler sevgililerini Mahmud'a , kendilerini de Ayaz'a benzetirler.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

4. **āyāz:**
Gazel 2497
Mısra: **10**
Gazneli Mahmud'un kölesi ve yardımcısının adı. || Rivayet edildiğine göre Sultan Mahmud bir gece neşe ve keyif ile kendinden geçmişken nedimlerine emrederek Ayaz'ın saçlarını kesmek ister.Ayaz rıza gösterir ve saçları kökünden kesilir.Ertesi sabah durumu gören padişah şaşırır ve çok pişman olur ve bir daha içki içmemeye tövbe eder.Bunun içindir ki Ayaz çok zaman zülüf ile birlikte anılır.Şairler sevgililerini Mahmud'a , kendilerini de Ayaz'a benzetirler.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḫüsñ-ile Āyāz olasın

ʿayb:

1. ʿ**ayb:**
Gazel 2269
Mısra: **7**
Utanılacak hal ve davranış.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

ʿayb eyle-:

1. ʿ**ayb eyle-:**
Gazel 2186
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kınamak.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

2. ʿ**ayb eyle-:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayıplamak.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

3. ʿ**ayb eyle-:**
Gazel 2386
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yakışık almayacak şekilde davranmak.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

4. ʿ**ayb eyle-:**
Gazel 2448
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yakışık almayacak şekilde davranmak.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

ʿayb it-:

1. ʿ**ayb it-:**
Gazel 2265
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayıplamak.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

2. ʿ**ayb it-:**
Gazel 2364

Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ayıplamak.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

ʿayb kıl-:

1. ʿ**ayb kıl-:**
Gazel 2347
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yakışık almayacak şekilde davranmak.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

ʿayb ol-:

1. ʿ**ayb ol-:**
Gazel 2104
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yakışık almamak, kusur sayılmak.

Cürʿāñ içeli lebleriñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

ayet:

1. **ayetin:**-*i, -n*
Gazel 2438
Mısra: **4**
Kur'an-ı Kerim'deki sureleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

ayık:

1. **ayıkam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **8**
Sarhoşluk ve baygınlık gibi insanı kendinden geçiren durumların etkisi altında bulunmayan, aklı başında, şuuruna hakim durumda olan.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḥı mestem beni sanmañ ayıkam

ayıl-:

1. **ayılmazam:**-*maz, -am*
Gazel 2138
Mısra: **8**
Bir yer, şey veya kimseden uzaklaşmak, onu geride bırakmak, ayrı düşmek.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

āyīn:

1. **āyīn:**
Gazel 2118
Mısra: **2**
Adet, töre, yol, kanun.

Niçe yıl meyḫāne ḫışṭını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

āyīne:

1. **āyīnesi:**-*si*
Gazel 2372
Mısra: **11**
Ayna II Tasavvufi manada insan-ı kamilin saf ve temiz gönlü.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

2. **āyīnesin:**-*si, -n*
Gazel 2233
Mısra: **8**
Ayna.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

3. **āyīneyi:**-*(y)i*
Gazel 2260
Mısra: **4**
Ayna.Ayna edebiyatta kullanılış sebeplerinin başında bir süs malzemesi oluşu gelir.Aydınlık, parlak, lekesiz ve pas tutmamış olduğu zaman iyi gösterir.Sevgilinin yüz aynasında bütün bunlar vardır.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

4. **āyīnesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2260
Mısra: **3**
Ayna.Ayna edebiyatta kullanılış sebeplerinin başında bir süs malzemesi oluşu gelir.Aydınlık, parlak, lekesiz ve pas tutmamış olduğu zaman iyi gösterir.Sevgilinin yüz aynasında bütün bunlar vardır.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

5. **āyīneyi:**-*(y)i*
Gazel 2278
Mısra: **10**
Ayna. Sevgilinin parlak göğsü, gönlü. Ayna özellikle sevgili için bir süs malzemesidir ve sevgilinin yüzüne teşbihtir. Nasıl ki ayna aydınlık, parlak, lekesiz olduğu zaman iyi gösterirse sevgilinin yüz aynasında da bütün bu özellikler vardır.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

6. **āyīnesin:**-*si, -n*
Gazel 2293
Mısra: **7**
Ayna II Tasavvufi manada insan-ı kamilin saf ve temiz gönlü.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

7. **āyinesini:**-*si, -n, -i*
Gazel 2389
Mısra: **4**
Ayna.Ayna edebiyatta kullanılış sebeplerinin başında bir süs malzemesi oluşu gelir.Aydınlık, parlak, lekesiz ve pas tutmamış olduğu zaman iyi gösterir.Sevgilinin yüz aynasında bütün bunlar vardır.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

āyīne-i gītī-nümā:

1. **āyīne-i gītī-nümā:**
Gazel 2318
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dünyayı gösteren ayna.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

āyīne-i idrāk:

1. **āyīne-i idrāk:**
Gazel 2492
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Anlayış aynası.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

āyīne-ṣūret:

1. **āyīne-ṣūret:**
Gazel 2059
Mısra: **6**
Suret aynası.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum ṣuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

ayır-:

1. **ayru:**-*u*
Gazel 2466
Mısra: **3**
Birbirinden uzaklaştırmak, fasletmek.

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

ʿayn:

1. ʿ**aynuma:**-*um, -a*
Gazel 2103
Mısra: **7**
Göz.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

2. ʿ**aynuma:**-*um, -a*
Gazel 2107
Mısra: **8**
Ayna. || Gönül aynası, can aynası.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

3. ʿ**aynumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2365
Mısra: **1**
Göz, çeşm.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

4. ʿ**aynuma:**-*um, -a*
Gazel 2445
Mısra: **2**
Bir şeyin aslı, kendisi, ta kendisi, zatı.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

ʿayn-ı ʿināyet:

1. ʿ**ayn-ı ʿināyet:**
Gazel 2265
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dikkatli göz.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

ʿayn-ı nīl:

1. ʿ**ayn-ı nīl:**
Gazel 2022
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Nil Nehri.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

ʿayn-ı nūr-ı pāk:

1. ʿ**ayn-ı nūr-ı pāk:**
Gazel 2242
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Mübarek nurlu göz.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

ayrıl-:

1. **ayrılmak:**-*mak*, -
Gazel 2008
Mısra: **10**
Bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak, ayrı düşmek.

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

2. **ayrılmaz:**-*maz*
Gazel 2359
Mısra: **1**
Bir yer, şey veya kimseden uzaklaşmak, ayrı düşmek.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

ayru:

1. **ayru:**
Gazel 2008
Mısra: **9**
Ayrı kalmak, uzak düşmek, ayrılmak.

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

2. **ayru:**
Gazel 2354
Mısra: **1**
Uzak.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

3. **ayru:**
Gazel 2394
Mısra: **1**
Uzak.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

ayru düş-:

1. **ayru düş-:**
Gazel 2326
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayrılmak.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

2. **ayru düş-:**
Gazel 2329
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılmak.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

ayruḳ:

1. **ayruk:**
Gazel 2487
Mısra: **10**
Artık, bundan sonra.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

2. **ayruk:**
Gazel 2329
Mısra: **6**
Başka, diğer.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk şanʿatum

ʿayş:

1. ʿ**ayşum:**-*um*
Gazel 2228
Mısra: **5**
Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʿāşum

ayvā:

1. **ayvāya:**-*(y)a*
Gazel 2463
Mısra: **6**
Ayva, sevgilinin yanakları.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

az:

1. **az:**
Gazel 2009
Mısra: **3**
Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan, az olan şey.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

2. **az:**
Gazel 2009
Mısra: **10**
Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün altında bulunan, çok olmayan; seyrek, nadir.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-içun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

3. **az-durur:**-*durur*
Gazel 2202
Mısra: **9**
Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

4. **az:**
Gazel 2493
Mısra: **8**
Belli bir ölçünün altında, az miktarda.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

5. **az:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
Belli bir ölçünün altında, az miktarda.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

ʿazāb eyle-:

1. ʿ**aẕāb eyle-:**
Gazel 2271
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acı çektirmek.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı küy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

āzād:

1. **āzāda:**-*a*
Gazel 2425
Mısra: **2**
Serbest bırakılmış, kurtulmuş, hür.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

āzād eyle-:

1. **āzād eyle-:**
Gazel 2205
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Esir, köle veya cariyeye hürriyetini geri vermek, i'tak etmek.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

2. **āzād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Kurtarmak, beri kılmak, duçar etmemek.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

āzād kıl-:

1. **āzād kıl-:**
Gazel 2190
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Esir, köle veya cariyeye hürriyetini geri vermek, i'tak etmek.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

āzād ol-:

1. **āzād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Köle ve cariyelerin özgürlüğünü geri vermek. ||Serbest bırakmak, salıvermek.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam

Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

2. **āzād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Köle ve cariyelerin özgürlüğünü geri vermek. ||Serbest bırakmak, salıvermek.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

3. **āzād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Köle ve cariyelerin özgürlüğünü geri vermek. ||Serbest bırakmak, salıvermek.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

4. **āzād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Köle ve cariyelerin özgürlüğünü geri vermek. ||Serbest bırakmak, salıvermek.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

5. **āzād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Köle ve cariyelerin özgürlüğünü geri vermek. ||Serbest bırakmak, salıvermek.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

āzāde:

1. **āzāde-y-iken:**--*(y) iken, -*
Gazel 2005
Mısra: **11**
Serbest, tek başına, özgür.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

2. **āzādeyem:**-*(y)em*
Gazel 2138
Mısra: **2**
Hür, serbest. || Her türlü bağdan kurtulmuş, yakasını sıyırmış, kayıt altında olmayan.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

āzāde eyle-:

1. **āzāde eyle-:**
Gazel 2183
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Serbest bırakmak.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

aʿżā-yı gül:

1. **aʿżā-yı gül:**
Gazel 2014
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gülün organları , gülün parçaları.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

āzer:

1. **āzer:**
Gazel 2394
Mısra: **10**
Hz. İbrahim'in put yapıp satmakla geçinen babasının adıdır.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḫāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

ʿāzim-i iḳlīm-i īrān:

1. **ʿāzim-i iḳlīm-i ırān:**
Gazel 2147
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İran topraklarının ulusu.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḫaḳ'la ʿāzim-i iḳlīm-i Irān olmışam

ʿazīz:

1. **ʿazīz-i:**
Gazel 2211
Mısra: **5**
Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẓer kıl ez-dem-i serdüm

2. **ʿazīzüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **12**
Yüce, kıymetli, değerli, mukaddes, muazzez.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mıṣrʾındaki ḫanum

ʿazm:

1. **ʿazm-i:**
Gazel 2002
Mısra: **7**
Kasıt, niyet, karar; gitme, yönelme.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

2. **ʿazm-i:**
Gazel 2356
Mısra: **8**
Kasıt, niyet, karar.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

3. **ʿazmin:**-*i, -n*
Gazel 2395
Mısra: **10**
Kasıt, niyet, karar.

Çün ḫarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

ʿazm eyle-:

1. **ʿazm eyle-:**
Gazel 2156
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yönelmek, bir yere doğru gitmek, göçmek.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm

Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

ʿazm eyleyüp:

1. ʿ**azm eyleyüp:**--*(y)üp, -*
Gazel 2013
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmak için kesin karar vererek büyük bir kararlılıkla gayret göstermek.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

ʿazm id-:

1. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmak için kesin karar vererek büyük bir kararlılıkla gayret göstermek.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

2. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gitmek, yönelmek, niyetlenmek.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

3. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yola çıkma, kesin karar vererek bir yere yönelmek.

İrişen tīr-i ġamze yaraların
ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

4. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yola çıkma, kesin karar vererek bir yere yönelme.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

5. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Niyet etmek.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

6. ʿ**azm id-:**
Gazel 2401
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmak için kesin karar vererek büyük bir kararlılıkla gayret göstermek.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Def̔-içün cūybāra ʿazm idelüm

ʿazm-i gülistān eyle-:

1. ʿ**azm-i gülistān eyle-:**
Gazel 2311
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesine gitmeye niyet etmek.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

ʿazm-i meydān eylegil:

1. ʿ**azm-i meydān eylegil:**--*gil--gil, -*
Gazel 2027
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Meydana yönel, meydana çık.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

ʿazrā:

1. ʿ**azrā:**
Gazel 2135
Mısra: **4**
Vamık u Azra adlı mesnevilerin kadın kahramanıdır. || Azra resmini görerek Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur fakat ayrı düşerler.Azra bir aralık Tus padişahı Mizban'ın eline düşer.Azra bu yüzden bir süre acı çeker ve kimseyle konuşmaz.Azra Mizban'ın elinden kaçar bu sefer de zencilere tutsak olur.Fakat sonra tüm zorlukları aşarak Vamık'la kavuşurlar.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAzrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

B

bāb:

1. **bābum:**-*um*
Gazel 2166
Mısra: **2**
Kapı.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā:

1. **bāb-ı vaṣl-ı dil-rübā:**
Gazel 2036
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül alan sevgilinin vuslat kapısı.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

bād:

1. **bād-ı:**-*ı*
Gazel 2008
Mısra: **3**
Rüzgâr.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

2. **bād:**
Gazel 2094
Mısra: **8**
Rüzgâr, yel, hava.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

3. **bād:**
Gazel 2416
Mısra: **4**
Rüzgâr, yel, hava.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

4. **bād:**
Gazel 2209
Mısra: **4**
Yel, Rüzgâr.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

5. **bād:**
Gazel 2297
Mısra: **1**
Rüzgâr, yel.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

6. **bāda:**-*a*
Gazel 2425
Mısra: **4**
Rüzgâr, yel, hava.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

bāda vir-:

1. **bāda vir-:**
Gazel 2382
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Boşa harcamak, savurup telef etmek.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

2. **bāda vir-:**
Gazel 2382
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Boşa harcamak, savurup telef etmek.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

3. **bāda vir-:**
Gazel 2382
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Boşa harcamak, savurup telef etmek.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

bāde:

1. **bāde:**
Gazel 2201
Mısra: **9**
Kadeh, şarap, içki.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

2. **bāde:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
Şarap, içki, mey. || İnsanı kendinden geçiren ilahi aşk.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

3. **bāde:**
Gazel 2082
Mısra: **9**
Şarap, içki, mey. || Kadeh. || Maddi ve manevi sarhoşluk veren, kendinden geçiren, mest eden şey.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

4. **bāde:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

5. **bāde:**
Gazel 2123
Mısra: **1**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

6. **bāde:**
Gazel 2169
Mısra: **13**
Kadeh, şarap, içki.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

7. **bāde:**
Gazel 2170
Mısra: **7**
Şarap, içki, mey.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

8. **bāde:**
Gazel 2235
Mısra: **2**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

9. **bāde:**
Gazel 2266
Mısra: **10**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

10. **bāde:**
Gazel 2267
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

11. **bāde:**
Gazel 2298
Mısra: **1**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli

şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

12. **bāde:**
Gazel 2304
Mısra: **6**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

13. **bādesin:**-*si, -n*
Gazel 2331
Mısra: **1**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Maḥabbet bādesin içdüm yine sermest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

14. **bādeyi:**-*(y)i*
Gazel 2379
Mısra: **2**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḳn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

15. **bāde:**
Gazel 2379
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

16. **bāde:**
Gazel 2425
Mısra: **1**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

17. **bāde:**
Gazel 2434
Mısra: **3**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

18. **bādedür:**-*dür*
Gazel 2461
Mısra: **5**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

bāde-i keştī:

1. **bāde-i keştī:**
Gazel 2045
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Geminin şarabı.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

bād-ı āh:

1. **bād-ı āh:**
Gazel 2124
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

2. **bād-ı ah:**
Gazel 2176
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

3. **bād-ı āh:**
Gazel 2294
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

4. **bād-ı āh:**
Gazel 2356
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

5. **bād-ı āh:**
Gazel 2436
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

6. **bād-ı āh:**
Gazel 2441
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ah Rüzgârı.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

bād-ı ecel:

1. **bād-ı ecel:**
Gazel 2322
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ecel Rüzgârı.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

bād-ı hevā:

1. **bād-ı hevā:**
Gazel 2403
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Karşılıksız, parasız, meccanen, bedava.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

bād-ı nesīm:

1. **bād-ı nesīm:**
Gazel 2246
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hafif hafif esen, hoş ve latif Rüzgâr.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

bād-ı ṣabā:

1. **bād-ı ṣabā:**
Gazel 2011
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sabah Rüzgârı.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

2. **bād-ı ṣabā:**
Gazel 2211
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Serin ve tatlı esen bahar Rüzgârı.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

3. **bād-ı ṣabā:**
Gazel 2227
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Serin ve tatlı esen bahar Rüzgârı.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

bād-ı seḥer:

1. **bād-ı seḥer:**
Gazel 2451
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Seher Rüzgârı.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

bād-ı şimāl:

1. **bād-ı şimāl:**
Gazel 2006
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kuzey Rüzgârı.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

bād-ı ṣubḥ:

1. **bād-ı ṣubḥ:**
Gazel 2398
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabah Rüzgârı.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

2. **bād-ı ṣubḥ:**
Gazel 2439
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabah Rüzgârı.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

baġ:

1. **bāġına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2009
Mısra: **4**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

2. **bāġı:**--*ı,* -
Gazel 2018
Mısra: **3**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

3. **bāġ:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

4. **bāġından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2016
Mısra: **5**
Bağ, bahçe.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

5. **bāġ:**
Gazel 2476
Mısra: **2**
Yeşillik, çiçekli, ağaçlı yer.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

6. **bāġ:**
Gazel 2174
Mısra: **1**
Bağ, bahçe, bostan.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

7. **bāġ:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
Bağ, bahçe, bostan.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

8. **bāġuñ:**--*uñ, -*
Gazel 2024
Mısra: **9**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

9. **bāġ:**
Gazel 2059
Mısra: **3**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

10. **bāġı:**-*ı*
Gazel 2123
Mısra: **2**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

11. **bāġ:**
Gazel 2127
Mısra: **3**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

12. **bāġınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2152
Mısra: **8**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

13. **bāġa:**-*a*
Gazel 2187
Mısra: **3**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

14. **bāġa:**-*a*
Gazel 2272
Mısra: **12**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

15. **bāġında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2326
Mısra: **9**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

16. **bāġda:**-*da*
Gazel 2485
Mısra: **5**
Bağ, bahçe, yeşillik yer.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

17. **bāġ:**
Gazel 2394
Mısra: **5**
Bağ, bahçe, yeşillik yer.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

18. **bāġ:**
Gazel 2485
Mısra: **1**
Bağ, bahçe, yeşillik yer.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

19. **bāġ:**
Gazel 2428
Mısra: **1**
Bahçe, yeşillik, ağaçlık ve çiçeklik yer, bostan.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

20. **bagına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2500
Mısra: **5**
Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi birbirine bağlamaya yarayan ip, sicim, tel gibi şeyler, bent.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

<u>bāġbān:</u>

1. **bāġbānıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2024
Mısra: **9**
Bağ bekçisi, bahçıvan.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

2. **bāġbān:**
Gazel 2210
Mısra: **10**
Bağ bekçisi, bahçıvan.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḥıyābānum

<u>baġdād:</u>

1. **baġdādʾına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2015
Mısra: **7**
Irak'ın başkenti.Bağdat ismi İslam öncesi döneme ait yöredeki eski yerleşim alanlarıyla ilgilidir. Yaygın kanaate göre kelime "Tanrı'nın ihsanı veya armağanı" anlamına gelmektedir.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

2. **baġdādʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **14**
Osmanlı Asya'nın en en meşhur ve en büyük şehirlerinden biri.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

3. **baġdādʾdan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **2**
Osmanlı Asyası'nın en en meşhur ve en büyük şehirlerinden biri.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

<u>bāġ-ı behişt:</u>

1. **bāġ-ı behişt:**
Gazel 2216
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Cennet bahçesi.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

<u>bāġ-ı cennet:</u>

1. **bāġ-ı cennet:**
Gazel 2294
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Cennet bağı.

ʿĀṣıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

<u>bāġ-ı cinān:</u>

1. **bāġ-ı cinān:**
Gazel 2171
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Cennet bağları.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

2. **bāġ-ı cinān:**
Gazel 2428
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cennetler bahçesi.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

<u>bāġ-ı dil:</u>

1. **bāġ-ı dil:**
Gazel 2290
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül bahçesi.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

<u>bāġ-ı ḥüsn:</u>

1. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2122
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

2. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2141
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

3. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2147
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

4. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2161
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bağı.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

5. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2169
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

6. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2201
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

7. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2343
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bağı.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḫayrān eylesem

8. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

9. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

10. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

11. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

12. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

13. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2378
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bağı.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

14. **bāġ-ı ḥüsn:**
Gazel 2473
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

bāġ-ı irem:

1. **bāġ-ı irem:**
Gazel 2482
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cennet bağı.

Niçe vaṣf ideyim ruḥsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

bāġ-ı maḳsūd:

1. **bāġ-ı maḳsūd:**
Gazel 2289
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Amaç bahçesi.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

bagır:

1. **bagrumla:**--*(u)m, --la*
Gazel 2017
Mısra: **8**
Ciğer, göğüs, yürek, kalp, gönül.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

2. **bagrum:**--*um, -*
Gazel 2022
Mısra: **9**
Gönül, kalp, yürek. || Göğüs. || Ciğer. ||.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

3. **bagrumuñ:**--*uñ, -*
Gazel 2033
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, sine. || Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir, göz ve gamze okları orayı yaralar.Aşığın göğsü kanlı ve yaralı olur.Sebebi ise sevgilinin dudaklarıdır.Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum olur.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder.Bazen davul olur, aşığın dövünmesini, saray olur sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

4. **bagrı:**
Gazel 2011
Mısra: **5**
Göğüs, sine. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

5. **bagrında:**--*ı, --n, --da*
Gazel 2041
Mısra: **5**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül. || İç, orta yer, derun.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

6. **bagrumuñ:**--*um, -*
Gazel 2044
Mısra: **7**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül. || İç, orta yer, derun.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

7. **bagrı:**--*ı, -*
Gazel 2065
Mısra: **4**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

8. **baġrum:**-*um*
Gazel 2077
Mısra: **6**
Göğüs,sine, kalp,gönül. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

9. **bagrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2091
Mısra: **2**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

10. **bagrum:**-*um*
Gazel 2121
Mısra: **6**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

11. **bagrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2122
Mısra: **8**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

12. **bagrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2405
Mısra: **7**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

13. **bagrum:**-*um*
Gazel 2126
Mısra: **2**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

14. **bagrumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2126
Mısra: **4**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

15. **bagrum:**-*um*
Gazel 2176
Mısra: **7**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

16. **bagruñ:**-*uñ*
Gazel 2250
Mısra: **9**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tanaʿum

17. **bagrumda:**-*um, -da*
Gazel 2272
Mısra: **7**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

18. **bagrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2315
Mısra: **7**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

19. **bagrum:**-*um*
Gazel 2340
Mısra: **5**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

20. **bagrum:**-*um*
Gazel 2344
Mısra: **9**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

21. **bagrum:**-*um*
Gazel 2363
Mısra: **3**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

22. **bagrumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2473
Mısra: **3**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

bagla-:

1. **baglayup:**--*(y)up, -*
Gazel 2033
Mısra: **4**
İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyâhut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

2. **baglamışdum:**--*mış, --du, --m*
Gazel 2037
Mısra: **1**
Ayrılamayacak duruma getirmek. || Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi manevî bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

3. **baglayup:**--*(y)up, -*
Gazel 2042
Mısra: **7**
İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veya birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

4. **bagladum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **1**
Bir temele, bir nizama oturtmak, belli kurallara dayandırmak.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum

Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

5. **bagladum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **2**
Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi manevi bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

6. **bagladum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **4**
Bir şey veya kimseyi diğer bir şey veya kimsenin yönetimi altına vermek, aralarında idari bir bağ kurmak.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

7. **bagladum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **6**
İki şey arasında alaka ve irtibat kurmak.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

8. **bagladum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **8**
Bağlamak, dolamak, sarmak, iliştirmek.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

9. **bagladı:**-*dı*
Gazel 2260
Mısra: **8**
Önüne engel koymak, kapatmak.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

10. **baglayam:**-*(y)am*
Gazel 2266
Mısra: **3**
Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi mânevî bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

11. **bagladı:**-*dı*
Gazel 2323
Mısra: **4**
İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyahut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

12. **baglamag-ıçun:**-*mag, -ı, -çun*
Gazel 2439
Mısra: **1**
Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi manevi bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

13. **baglamışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2488
Mısra: **1**
Bir şey veya bir kimse ile diğer bir şey veya kimseyi manevi bir bağla birleştirmek, birbirine yaklaştırmak.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

14. **baglamag-ıçun:**-*mag, -ıçun*
Gazel 2439
Mısra: **6**
İp, bağ veya başka bir araçla bir şeyi bir yere, diğer bir şeye veyahut birkaç şeyi birbirine tutturmak, birleştirmek, raptetmek.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

baglan-:

1. **baglanam:**-*am*
Gazel 2311
Mısra: **5**
İp, bağ gibi bir vasıta ile bir şeye, bir yere tutturulmuş olmak, bağlı bulunmak.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḥlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

2. **baglandı:**-*dı*
Gazel 2487
Mısra: **7**
Tutulmak.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

3. **baglandı:**-*dı*
Gazel 2500
Mısra: **5**
İp, bağ gibi bir vasıta ile bir şeye, bir yere tutturulmuş olmak, bağlı bulunmak.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

baglu:

1. **baglu:**--*lu*
Gazel 2060
Mısra: **3**
Bir bağ ile tutturulmuş olan.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

2. **bagludur:**-*dur*
Gazel 2335
Mısra: **10**
Kapalı.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

bagr:

1. **bagrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2156
Mısra: **8**
Ciğer. || Göğüs, sine. || Yürek, kalp, gönül.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

2. **bagrum:**-*um*
Gazel 2173
Mısra: **3**
Göğüs, sine.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

3. **bagrum:**-*um*
Gazel 2252
Mısra: **7**
Ciğer. || *Göğüs, sine.* || *Yürek, kalp, gönül.*

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

4. **bagrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2264
Mısra: **4**
Ciğer, göğüs, gönül.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

bagrı delin-:

1. **bagrı delin-:**
Gazel 2135
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap çekmek, çok müteessir olmak. || *Ney çalgısı kamıştan üretilmiş üzeri delikli bir çalgıdır. Aşığında bağrı, gönlü bazen sevgilinin eziyetinden bazen kirpiklerinin veya gamzesinin oku sebebiyle dağ dağ delik delik olur.*

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

2. **bağrı delin-:**
Gazel 2135
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap çekmek, çok müteessir olmak. || *Ney çalgısı kamıştan üretilmiş üzeri delikli bir çalgıdır. Aşığında bağrı, gönlü bazen sevgilinin eziyetinden bazen kirpiklerinin veya gamzesinin oku sebebiyle dağ dağ delik delik olur.*

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

bagrı ḫūn ol-:

1. **bagrı ḫūn ol-:**
Gazel 2324
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Çok ıztırap çekmek, yüreği parça parça olmak.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

bagrı kan ol-:

1. **bagrı kan ol-:**
Gazel 2280
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yüreği kan olmak. || *Çok ıztırap çekmek, yüreği parça parça olmak.*

Öper sāġar lebin görmiş şürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

bagru del-:

1. **bagru del-:**-*um*
Gazel 2273
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap vermek, çok müteessir etmek.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

bagru delin-:

1. **bagru delin-:**
Gazel 2493
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap çekmek , çok müteessir olmak.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

bagru ḫūn id-:

1. **bagru ḫūn id-:**
Gazel 2088
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok ıztırap çektirmek, yüreği parça parça etmek.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

bagru kara:

1. **bagru kara:**
Gazel 2323
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok ıztırap çekmiş, acı görmüş, dertli, kederli, bağrı yanık.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

bagru yan-:

1. **bagru yan-:**
Gazel 2396
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çok ıztırap çekmek, çok kederlenmek.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

2. **bagru yan-:**
Gazel 2396
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çok ıztırap çekmek, çok kederlenmek.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

bagrunı dāġla-:

1. **bagrunı dāġla-:**
Gazel 2488
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok acı vermek.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

bagrunı del-:

1. **bagrunı del-:**-*um, -ı*
Gazel 2278
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap vermek, çok müteessir etmek.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

2. **bagrunı del-:**-*um, -ı*
Gazel 2403
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İçine işlemek, ıztırap vermek, çok müteessir etmek.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

bahâ:

1. **bahā:**
Gazel 2202
Mısra: **3**
Değer, değer biçmek.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

2. **bahāsı:**-*sı*
Gazel 2228
Mısra: **8**
Değer, kıymet, fiyat.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

bahāne:

1. **bahāne:**
Gazel 2214
Mısra: **10**
Bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mazeret.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

2. **bahānedür:**-*dür*
Gazel 2223
Mısra: **9**
Vesile, sebep.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

3. **bahānedür:**-*dür*
Gazel 2487
Mısra: **9**
Bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mazeret.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

4. **bahānesin:**-*si, -n*
Gazel 2487
Mısra: **10**
Bir şeyin asıl sebebi yerine ileri sürülen sözde sebep, gerçekle ilgisi olmayan sahte özür ve mazeret.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

bahāne eyle-:

1. **bahāne eyle-:**
Gazel 2223
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yapılmak istenmeyen bir şey için gerçekte mazeret olmayan bir şeyi mazeret olarak ileri sürmek.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

2. **bahāne eyle-:**
Gazel 2223
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yapılmak istenmeyen bir şey için gerçekte mazeret olmayan bir şeyi mazeret olarak ileri sürmek.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

bahāne it-:

1. **bahāne it-:**
Gazel 2214
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yapılmak istenmeyen bir şey için gerçekte mazeret olmayan bir şeyi mazeret olarak ileri sürmek.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

bahār:

1. **bahārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2375
Mısra: **6**
Bahar mevsimi.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

2. **bahara:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **2**
Bahar mevsimi.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

3. **baḫārum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **4**
Bahar mevsimi, gençlik.

Ḥayātum ḫāṣılum ʿömrüm
şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḫārum behcetüm rūzum gülüm
iy verd-i ḫandānum

4. **bahār:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
Bahar mevsimi, kışla yaz arasındaki mevsim.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

5. **bahār:**
Gazel 2038
Mısra: **3**
Kış ile yaz arasındaki mevsim, ilkbahar. || Meyve ağaçlarının bu mevsimde açan çiçekleri. || Bir şeyin gençlik, tazelik, canlılık dönemi.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

6. **bahār:**
Gazel 2059
Mısra: **3**
Kış ile yaz arasında 21 Mart'tan 22 Haziran'a kadar süren mevsim, ilkbahar. || Meyve ağaçlarının çiçek açtığı mevsim.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

7. **baharından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2456
Mısra: **10**
Bahar mevsimi.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

8. **bahār:**
Gazel 2213
Mısra: **8**
İlkbahar mevsimi.Meyve ağaçlarının çiçek açtığı, sevgiliye kavuşma sebebiyle neşe ve sevincin ziyade olduğu vakit.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum
Bahār irişecek artar cünūnum

9. **bahārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **6**
Bahar mevsimi. II Bahar mevsimi gibi gönle ferahlık ve neşe veren sevgili.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

10. **bahār:**
Gazel 2313
Mısra: **2**
İlkbahar mevsimi,meyve ağaçlarının çiçek açtığı, sevgiliye kavuşma sebebiyle neşe ve sevincin ziyade olduğu vakit.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

11. **bahār:**
Gazel 2456
Mısra: **9**
Bir şeyin gençlik, tazelik, canlılık dönemi. || İlkbahar.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

12. **bahār:**
Gazel 2467
Mısra: **3**
Bir şeyin gençlik, tazelik, canlılık dönemi.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

bahār-ı devlet:

1. **bahār-ı devlet:**
Gazel 2313
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mutluluk baharı.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

bahār-ı ḫüsn:

1. **bahār-ı ḫüsn:**
Gazel 2112
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik, gençlik baharı.

Bahār-ı ḫüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

bahar-ı vaṣl:

1. **bahar-ı vaṣl:**
Gazel 2416
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Vuslat baharı.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

bahīl:

1. **baḫīl:**
Gazel 2023
Mısra: **8**
Hasislik, pintilik, cimri.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

2. **baḫīl:**
Gazel 2029
Mısra: **8**
Eli sıkı kimse, hasis, cimri, pinti.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

baḥr:

1. **baḥra:**-*a*
Gazel 2279
Mısra: **9**
Deniz, derya.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

2. **baḥrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2290
Mısra: **1**
Deniz, derya.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

3. **baḥr:**
Gazel 2291
Mısra: **8**
Deniz, derya.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

4. **baḥrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2294
Mısra: **5**
Deniz, derya.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

5. **baḥrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2298
Mısra: **11**
Deniz, derya.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

6. **baḥr:**
Gazel 2353
Mısra: **10**
Deniz, derya.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

7. **baḥra:**-*a*
Gazel 2393
Mısra: **10**
Deniz.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

8. **baḥra:**--*a, -*
Gazel 2004
Mısra: **6**
Deniz II Allah'ın sonsuz sıfatlarının tecelli ettiği sınırsız mekan.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

9. **baḥr-ıla:**--*ıla*
Gazel 2035
Mısra: **4**
Deniz.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

10. **baḥr:**
Gazel 2067
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Deniz, derya.|| Büyük nehir veya göl.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

11. **baḥr:**
Gazel 2092
Mısra: **3**
Deniz.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

12. **baḥrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2167
Mısra: **1**
Deniz.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

13. **baḥr:**
Gazel 2210
Mısra: **2**
Deniz.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

14. **baḥr:**
Gazel 2335
Mısra: **4**
Deniz.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlüfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

15. **baḥruñ:**-*uñ*
Gazel 2341
Mısra: **1**
Deniz, büyük ırmak.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

16. **baḥr:**
Gazel 2341
Mısra: **8**
Deniz.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

17. **baḥrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2363
Mısra: **7**
Deniz.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

bahr-ı bī-kerān:

1. **bahr-ı bī-kerān:**
Gazel 2428
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Uçsuz bucaksız deniz.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

bahr-ı dil:

1. **baḥr-ı dil:**
Gazel 2182
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül denizi.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

2. **baḥr-ı dil:**
Gazel 2308
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül denizi.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

baḥr-ı eşk:

1. **baḥr-ı eşk:**
Gazel 2293
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı denizi.

Dalalum göz yaşına māhī gibi Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

2. **baḥr-ı eşk:**
Gazel 2335
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı denizi.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

3. **bahr-ı eşk:**
Gazel 2346
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı denizi.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

4. **baḥr-ı eşk:**
Gazel 2402
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı denizi.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

5. **baḥr-ı eşk:**
Gazel 2436
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı denizi.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

bahr-ı ġam:

1. **baḥr-ı ġam:**
Gazel 2045
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam denizi.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

2. **baḥr-ı ġam:**
Gazel 2083
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dert, keder denizi.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

3. **baḥr-ı ġam:**
Gazel 2401
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dert, keder denizi.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

baḥr-ı hicrān:

1. **baḥr-ı hicrān:**
Gazel 2362
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Ayrılık denizi.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

baḥr-ı ʿışḳ:

1. **baḥr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2096
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

2. **baḥr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2124
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

3. **baḥr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2434
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

4. **baḥr-ı ʿışḳ:**--*uñ*
Gazel 2028
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḥı ṭūl-ı emel

baḥr-ı ʿışḳa:

1. **baḥr-ı ʿışḳa:**
Gazel 2175
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

baḥr-ı maʿānī:

1. **baḥr-ı maʿānī:**
Gazel 2024
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Mana denizi.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

baḥs:

1. **baḥş:**
Gazel 2171
Mısra: **6**
Mevzu, mesele, konu.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥş ara kaldı gümānum var benüm

baḥş eyle-:

1. **baḥş eyle-:**
Gazel 2111
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vermek, bağışlamak, ihsan etmek.

Bir iki cām-ı şafā baḥş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

baḥs it-:

1. **baḥş it-:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir meseleden veya bir kimseden söz etmek, hakkında konuşmak.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥş itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

baḫt:

1. **baḫtum:**-*um*
Gazel 2107
Mısra: **10**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

2. **baḫtumı:**-*um, -ı*
Gazel 2283
Mısra: **4**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

3. **baḫt:**
Gazel 2411
Mısra: **10**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntazır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

4. **baḫtum:**-*um*
Gazel 2415
Mısra: **7**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

5. **baḫt:**
Gazel 2444
Mısra: **14**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

6. **baḫtı:**-*ı*
Gazel 2459
Mısra: **2**
Allah tarafından ezelde belirlendiği kabul edilen kısmet ve nasip, uygun talih, ikbal, şans.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

baht-ı fīrūz:

1. **baḫt-ı fīrūz:**
Gazel 2215
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Talihli, uğurlu, bahtı açık.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

baht-ı fürūz:

1. **baḫt-ı fürūz:**
Gazel 2237
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bahtı aydınlatan.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

baht-ı meymūn:

1. **baḫt-ı meymūn:**
Gazel 2478
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Uğurlu talihli sevgili.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

baht-ı siyāh:

1. **baḫt-ı siyāh:**
Gazel 2381
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kötü talih, kara baht.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

bak:

1. **bakmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2015
Mısra: **3**
Üzerinde durmak, meyl etmek, önem vermek, itibar etmek, ilgi göstermek, meşgul olmak.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

2. **bak:**
Gazel 2015
Mısra: **7**
"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Gönlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

3. **bak:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

4. **bak:**
Gazel 2072
Mısra: **6**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

5. **bak:**
Gazel 2202
Mısra: **18**
İlgilenmek, meşgul olmak.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

6. **baksañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2413
Mısra: **7**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

bak-:

1. **bakup:**--*up*, -
Gazel 2021
Mısra: **9**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāşıluñ ak u karadan vāz gel

2. **bakup:**-*up*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḥı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

3. **bakmaz:**--*maz*, -
Gazel 2050
Mısra: **8**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḥı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

4. **bakdum:**-*du, -m*
Gazel 2101
Mısra: **9**
Seyretmek.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

5. **bakdı:**-*dı*
Gazel 2103
Mısra: **4**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde

Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

6. **bakatursun:**-*at*, -*ur*, -*sun*
Gazel 2120
Mısra: **4**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

7. **bakdukça:**-*dukça*
Gazel 2169
Mısra: **1**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

8. **bakarsın:**-*ar*, -*sın*
Gazel 2196
Mısra: **7**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

9. **bak:**
Gazel 2202
Mısra: **17**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek, seyretmek.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

10. **bak:**
Gazel 2202
Mısra: **17**
Dikkatini bir yere vermek.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

11. **bakdukça:**-*duk*, -*ça*
Gazel 2244
Mısra: **2**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

12. **bakdukça:**-*dukça*
Gazel 2269
Mısra: **4**
Bakışı bir şey üzerine çevirmek, seyretmek.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

13. **bakup:**-*up*
Gazel 2279
Mısra: **2**
Aldırış etmek, ciddiye almak; önem vermek.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

14. **bakar:**-*ar*
Gazel 2299
Mısra: **11**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

15. **bakmaz:**-*maz*
Gazel 2310
Mısra: **7**
Aldırış etmek, ciddiye almak, önem vermek.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

16. **baksañ:**-*sa*, -*ñ*
Gazel 2341
Mısra: **1**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

17. **bakmaz:**-*maz*
Gazel 2343
Mısra: **7**
Aldırış etmek, ciddiye almak, önem vermek.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

18. **bakmañ:**-*ma*, -*ñ*
Gazel 2347
Mısra: **8**
Üzerinde durmak, önem vermek, göz önünde bulundurmak, nazarıtibara almak.

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

19. **baksa:**-*sa*
Gazel 2348
Mısra: **4**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

20. **bakmaduguñ:**-*ma*, -*dug*, -*uñ*
Gazel 2381
Mısra: **4**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

21. **bakmaduguñ:**-*ma*, -*dug*, -*uñ*
Gazel 2406
Mısra: **8**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

22. **baka:**-*a*
Gazel 2383
Mısra: **5**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Kim baka gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

23. **bakamazsın:**-*a*, -*maz*, -*sın*
Gazel 2408
Mısra: **4**
Seyretmek, nazar etmek.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ

Dutalum kim gözüñ ola
bakamazsın bilürem

24. **bakdum:**-*du, -m*
Gazel 2409
Mısra: **4**
Halini görmek, vaziyetini gözlemlemek, aslına vakıf olma amacıyla seyretmek.

Didüm nʾolur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

25. **bakmazsa:**-*maz, -sa*
Gazel 2423
Mısra: **3**
İtibar etmek, ilgilenmek, değer vermek.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

26. **bakdılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2438
Mısra: **3**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

27. **bakanlar:**-*an, -lar*
Gazel 2442
Mısra: **14**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

28. **baḳduñ:**--*du, -ñ*
Gazel 2453
Mısra: **9**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

29. **baksañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2453
Mısra: **10**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

30. **bak:**
Gazel 2462
Mısra: **7**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

31. **bakmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2463
Mısra: **1**
İlgilenmek, meşgul olmak.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

32. **bakdum:**-*du, -m*
Gazel 2464
Mısra: **2**
Görmek, anlamak, idrak etmek.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḥı dīger-gūn

33. **bakarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2468
Mısra: **1**
İlgilenmek, meşgul olmak.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

34. **bakmagil:**-*ma, -gil*
Gazel 2479
Mısra: **9**
Yoklamak, araştırmak, kontrol etmek.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

35. **bakar:**-*ar*
Gazel 2485
Mısra: **5**
Görüp incelemek, tetkik etmek.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

36. **bakabilsem:**-*a, -bil, -se, -m*
Gazel 2491
Mısra: **3**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

37. **baksun:**-*sun*
Gazel 2493
Mısra: **1**
Gözleri bir şey üzerine çevirmek.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

<u>bāki:</u>

1. **bākiyem:**-*(y)em*
Gazel 2076
Mısra: **10**
Varlığını koruyan, devam eden, devamlı, sürekli. || Ebedi, ölümsüz.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

2. **bāḳī:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
Ebedi, ölümsüz, kalımlı.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

<u>bakış:</u>

1. **bakışından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2480
Mısra: **1**
Bakma işi, nazar.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

<u>bal:</u>

1. **balum:**-*üm*
Gazel 2162
Mısra: **1**
Bal, arının yaptığı tatlı madde.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum

Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

2. **bālum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **8**
Kanat.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

3. **balına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2364
Mısra: **5**
Arının yaptığı tatlı madde. II Dünya nimetleri.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

bāl ü per:

1. **bāl ü per:**
Gazel 2234
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

2. **bāl ü per:**
Gazel 2268
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

3. **bāl ü per:**
Gazel 2354
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

4. **bāl ü per:**
Gazel 2472
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

bāl ü perr:

1. **bāl ü perr:**
Gazel 2106
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kanat ve telek. || Divan şiirinde kirpik ve gamze okları can kuşunun perr ü balı olarak düşünülür.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

bālā:

1. **bālā:**
Gazel 2098
Mısra: **2**
Yüksek, yüce. || Sevgilinin uzun boyu.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

2. **bālā:**
Gazel 2159
Mısra: **4**
Yüksek, yüce.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

3. **bālā:**
Gazel 2251
Mısra: **8**
Yüksek, yüce.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

4. **bālā:**
Gazel 2278
Mısra: **2**
Yüksek, yüce, üst.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

5. **bālā:**
Gazel 2287
Mısra: **9**
Yüksek, yüce, ali.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

6. **bālā:**
Gazel 2298
Mısra: **10**
Yüksek, yüce.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

bālā ḳad:

1. **bālā ḳad:**
Gazel 2121
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uzun boy.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

bālīn:

1. **bālīn:**
Gazel 2118
Mısra: **1**
Yastık, kalın minder yastığı.

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

2. **bālin:**
Gazel 2250
Mısra: **7**
Yastık, kalın minder yastığı.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

3. **bālin:**
Gazel 2250
Mısra: **8**
Yastık, kalın minder yastığı.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

4. **bālin:**
Gazel 2268
Mısra: **10**
Yastık, kalın minder yastığı.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

5. **bālīnüme:**-*üm, -e*
Gazel 2316
Mısra: **3**
Yastık, kalın minder yastığı.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı ża'īfí nā-tüvān ısmarlaram

6. **bālin:**
Gazel 2185
Mısra: **7**
Yastık, kalın minder yastığı.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

bam:

1. **bamdan:**-*dan*
Gazel 2482
Mısra: **4**
Tambur gibi telli sazların en kalın teli.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

bañ:

1. **baña:**--*a*, -
Gazel 2032
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i ba'īd
Ben daḥı senden viṣāl ummak 'aceb fikr-i muḥāl

bānī:

1. **bānī:**
Gazel 2290
Mısra: **7**
Kuran, kurucu, tesis eden kimse, müessis.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

bār:

1. **bār:**
Gazel 2011
Mısra: **4**
Meyve, yemiş, mahsul.

El salar dir turmadan 'irfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **bār:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
Meyve, yemiş, mahsul.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

3. **bārını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2002
Mısra: **4**
Yük, ağırlık veren şey, sıklet,manevi ağırlık, eziyet, keder, üzüntü ‖ Yemiş, meyve, mahsul.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

4. **bār:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
Defa, kere, kez.

'Ālem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

5. **bārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2456
Mısra: **5**
Yük, ağırlık veren şey, sıklet.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

bār çek-:

1. **bār çek-:**
Gazel 2143
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Manevi ağırlık, eziyet, keder, üzüntü ile karşılaşmak.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

bārān:

1. **bārān:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Yağmur.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

2. **bārān:**
Gazel 2419
Mısra: **8**
Yağmur.

'Aceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

3. **bārān:**
Gazel 2025
Mısra: **4**
Yağmur.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

4. **bārān:**
Gazel 2083
Mısra: **1**
Yağmur.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

5. **bārāna:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **6**
Yağmur.

Bahār-ı ḫüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

6. **bārān:**
Gazel 2122
Mısra: **1**
Yağmur.

Bāġ-ı ḫüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

7. **bārānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2183
Mısra: **3**
Yağmur.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ

Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

8. **bārān:**
Gazel 2198
Mısra: **2**
Yağmur.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

9. **bārānını:***-ı, -n, -ı*
Gazel 2204
Mısra: **9**
Yağmur.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

10. **bārān:**
Gazel 2336
Mısra: **2**
Yağmur.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

11. **bārān:**
Gazel 2471
Mısra: **8**
Yağmur.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

12. **bārān:**
Gazel 2491
Mısra: **8**
Yağmur.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

bārān eylegil:

1. **bārān eylegil:***--gil, -*
Gazel 2027
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Yağmur gibi yağdırmak.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

bārān ol-:

1. **bārān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Yağmur olmak.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

bārān yag-:

1. **bārān yag-:**
Gazel 2221
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Yağmur yağmak.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

bārān-ı eşk:

1. **bārān-ı eşk:**
Gazel 2190
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Gözyaşı yağmuru.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

2. **bārān-ı eşk:**
Gazel 2337
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Gözyaşı yağmuru.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

bārān-ı ġam:

1. **bārān-ı ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Kaygı, keder yağmuru.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

bāri:

1. **bāri:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Öyleyse, hiç olmazsa, en azından.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **bārī:**
Gazel 2457
Mısra: **8**
Madem, öyleyse.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

3. **bāri:**
Gazel 2144
Mısra: **6**
"Hiç olmazsa, en azından" anlamlarında bağlaç.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

4. **bārī:**
Gazel 2264
Mısra: **10**
"En azından, hiç olmazsa" anlamında kullanılan edat.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

5. **bārī:**
Gazel 2388
Mısra: **4**
Hiç olmazsa, en azından.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

6. **bārī:**
Gazel 2394
Mısra: **5**
Hiç olmazsa.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

7. **bārī:**
Gazel 2443

Mısra: **2**
Hiç olmazsa, en azından.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

8. **bārī:**
Gazel 2498
Mısra: **1**
En azından, hiç olmazsa.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

9. **bārī:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Hiç olmazsa, en azından.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

bār-ı ġam:

1. **bār-ı ġam:**
Gazel 2222
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dert yükmek.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

2. **bār-ı ġam:**
Gazel 2277
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dert yükü.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

3. **bār-ı ġam:**
Gazel 2346
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dert yükü.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

4. **bār-ı ġam:**
Gazel 2353
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dert, keder yükü.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

5. **bār-ı ġam:**
Gazel 2459
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dert yükü.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

bār-ı ġam çek-:

1. **bār-ı ġam çek-:**
Gazel 2057
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam yükünü çekmek. || *Tasalanmak, kaygılanmak, üzülmek.*

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

2. **bār-ı ġam çek-:**
Gazel 2184
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gam yükünü çekmek.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

3. **bār-ı ġam çek-:**
Gazel 2353
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet ve sıkıntı çekmek.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

4. **bār-ı ġam çek-:**
Gazel 2353
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet ve sıkıntı çekmek.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

5. **bār-ı ġam çek-:**
Gazel 2353
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet ve sıkıntı çekmek.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

bār-ı girān:

1. **bār-ı girān:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağır yüklü, yükü ağır.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

bār-ı ġumūm:

1. **bār-ı ġumūm:**
Gazel 2243
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sıkıntıların ağırlığı.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

bārū:

1. **bārū:**
Gazel 2201
Mısra: **6**
Kale duvarı, hisar burcu, sur.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

bār-ver kıl-:

1. **bār-ver kıl-:**
Gazel 2193
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnanmak, doğru bulmak.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

bas-:

1. **basduñ:**--*du, --ñ*
Gazel 2012
Mısra: **3**
Ulaşmak, ayak basmak.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

2. **basup:**-*up*
Gazel 2210
Mısra: **7**
Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Mülevves itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

3. **basar:**-*ar*
Gazel 2275
Mısra: **4**
Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

4. **basa:**-*a*
Gazel 2292
Mısra: **3**
Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

5. **basa:**-*a*
Gazel 2293
Mısra: **15**
Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

6. **basasın:**-*a, -sın*
Gazel 2302
Mısra: **13**
Ayakla çiğnemek, ayak altına almak.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

7. **başladı:**-*la, -dı*
Gazel 2369
Mısra: **1**
Belirmek, görünmek.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

8. **basma:**-*ma*
Gazel 2484
Mısra: **9**
Etkisini kuvvetle hissettirmek, kaplamak, bürümek.

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

9. **basar:**-*ar*
Gazel 2047
Mısra: **8**
Ayak altına almak, çiğnemek.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

baş:

1. **başumı:**--*um, --ı*
Gazel 2044
Mısra: **5**
Vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḫāżır sen hemān meydāna gel

2. **başlu:**-*lu*
Gazel 2249
Mısra: **12**
Baş, kafa, ser.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

3. **başa:**-*a*
Gazel 2384
Mısra: **10**
Baş, kafa, ser.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

4. **baş:**
Gazel 2481
Mısra: **2**
Baş, kafa, ser.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

5. **baş:**
Gazel 2355
Mısra: **5**
Baş,kafa,ser.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

6. **baş:**
Gazel 2485
Mısra: **5**
Baş,kafa,ser.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

7. **başına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2004
Mısra: **16**
Baş II Üst, tepe.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

8. **başa:**-*a*
Gazel 2280
Mısra: **10**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī ṣāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

9. **başumda:**-*um, -da*
Gazel 2442
Mısra: **4**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḫālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḫāletin

10. **başına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2020
Mısra: **9**
Kişinin kendi şahsı, zâtı.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

11. **başumı:**--*um, --ı*
Gazel 2027
Mısra: **2**
Vücudun üst kısmında bulunan bölüm, kafa, ser.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

12. **başını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2038
Mısra: **9**
Vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

13. **başuma:**--*um, --a*
Gazel 2057
Mısra: **2**
Kişinin kendi şahsı, zatı. II Aşığın kendisi.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

14. **başumı:**--*um, --ı*
Gazel 2057
Mısra: **3**
Kafa, ser.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

15. **başda:**--*da, -*
Gazel 2063
Mısra: **6**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

16. **başda:**--*da, -*
Gazel 2066
Mısra: **4**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

17. **başum:**--*um, -*
Gazel 2068
Mısra: **1**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

18. **başuñ:**--*uñ, -*
Gazel 2068
Mısra: **9**
İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

19. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2072
Mısra: **3**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

20. **başum:**-*um*
Gazel 2076
Mısra: **3**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

21. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2086
Mısra: **14**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

22. **başa:**-*a*
Gazel 2092
Mısra: **5**
Bir topluluğu yöneten kimse, başkan, reis.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

23. **başum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **1**
İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

24. **başum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **2**
İnsan vücudunun göz, kulak, ağız, burun gibi duyu organlarının ve beynin bulunduğu en üst, hayvan vücudunun en ön kısmı, kafa, ser.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

25. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2095
Mısra: **7**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

26. **başında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2119
Mısra: **8**
İnsan ve hayvanlarda beyin, göz, kulak, burun, ağız vb. organları kapsayan, vücudun üst veya önünde bulunan bölüm, kafa, ser.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

27. **başumda:**-*um, -da*
Gazel 2150
Mısra: **2**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

28. **başın:**-*ı, -n*
Gazel 2152
Mısra: **3**
Baş, kafa, ser.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

29. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2157

Mısra: **9**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

30. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2158
Mısra: **10**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

31. **başında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2167
Mısra: **3**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül ṣahbāzını saldum

32. **başumı:**-*um, -ı*
Gazel 2184
Mısra: **3**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

33. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2184
Mısra: **8**
Kafa, ser.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

34. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2186
Mısra: **2**
Kafa,ser.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

35. **baş:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
Kafanın kendi zatı. || *Kafa, ser.*

Cān u baş terk eyleyem yoluña iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

36. **başda:**-*da*
Gazel 2196
Mısra: **4**
Kişinin kendi zatı.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

37. **başumı:**-*um, -ı*
Gazel 2199
Mısra: **10**
Kafa, ser.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

38. **baş:**
Gazel 2201
Mısra: **9**
Kafa, ser.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

39. **başına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2202
Mısra: **7**
Kafa, ser.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

40. **başında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2202
Mısra: **11**
Kafa, ser.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

41. **başumda:**-*um, -da*
Gazel 2202
Mısra: **15**
Kişinin kendi zatı.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

42. **başumı:**-*um, -ı*
Gazel 2206
Mısra: **3**
Kafa, ser.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

43. **başum:**-*um*
Gazel 2218
Mısra: **8**
Kişinin kendi şahsı zatı.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

44. **başum:**-*um*
Gazel 2302
Mısra: **16**
Kişinin kendi şahsı zatı.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

45. **başum:**-*um*
Gazel 2248
Mısra: **3**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

46. **başumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2258
Mısra: **8**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

47. **başum:**-*um*
Gazel 2277
Mısra: **9**
Kafa, ser. || *Kişinin kendi şahsı zatı.*

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

48. **başlu:**-*lu*
Gazel 2279
Mısra: **5**
Yara.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

49. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2292

Mısra: **8**
Baş, kafa, ser.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

50. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2309
Mısra: **2**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pāmāl olam

51. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2310
Mısra: **2**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

52. **başumda:**-*um, -da*
Gazel 2327
Mısra: **1**
Kişinin kendi şahsiyeti, zatı.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

53. **başumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2335
Mısra: **8**
Kişinin kendi şahsı, zatı.aaa.

Āh kılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

54. **baş:**
Gazel 2344
Mısra: **8**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

55. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2352
Mısra: **5**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

56. **başum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **2**
Baş, ser.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

57. **başum:**-*um*
Gazel 2364
Mısra: **4**
Baş, kafa, ser.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

58. **başum:**-*um*
Gazel 2365
Mısra: **2**
Kafa, ser.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

59. **başı:**-*ı*
Gazel 2381
Mısra: **9**
Kafa, ser.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

60. **başum:**-*um*
Gazel 2390
Mısra: **8**
Baş, kafa, ser.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şebkülāhumdur benüm

61. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2390
Mısra: **9**
Baş, kafa, ser.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

62. **başın:**-*ı, -n*
Gazel 2397
Mısra: **10**
Kafa, ser.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

63. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2398
Mısra: **2**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Kara zülfüñi görelden nigārā bīḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

64. **başum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **1**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

65. **başum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **4**
Baş, kafa, ser.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

66. **başumı:**-*um, -ı*
Gazel 2404
Mısra: **3**
Baş, kafa, ser.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

67. **başumı:**-*um, -ı*
Gazel 2414
Mısra: **5**
Baş, kafa, ser.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

68. **başdan:**-*dan*
Gazel 2422
Mısra: **10**
Akıl, fikir, şuur, zihin.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri

Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

69. **başın:**-*ı, -n*
Gazel 2423
Mısra: **4**
Akıl, fikir, zihin.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

70. **başını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2432
Mısra: **4**
Baş, kafa, ser.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

71. **başında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2437
Mısra: **2**
Bir şeyin başladığı zaman, başlangıç.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

72. **baş:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Baş u cān terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

73. **başum:**-*um*
Gazel 2460
Mısra: **11**
Kafa , ser.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

74. **başuma:**-*um, -a*
Gazel 2463
Mısra: **9**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

75. **başına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2487
Mısra: **6**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

76. **başdan:**-*tan*
Gazel 2114
Mısra: **6**
Baş, ilk olarak.

Gīceler tā şubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

77. **başın:**-*ı, -n*
Gazel 2477
Mısra: **2**
Baş,kafa,ser.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

baş aç-:

1. **baş aç-:**
Gazel 2074
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Korkusuzca bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

2. **baş aç-:**
Gazel 2113
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

3. **baş aç-:**
Gazel 2193
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḥaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

4. **baş aç-:**
Gazel 2371
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

5. **baş aç-:**
Gazel 2413
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmaya büyük bir istekle koşmak.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

baş açuk yalıñ ayak:

1. **baş açuk yalıñ ayak:**
Gazel 2351
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Telaş sebebiyle giyinemeden, perişan kılıkta.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

baş eg-:

1. **baş eg-:**
Gazel 2453
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Karşısındakinin üstünlüğünü kabul edip ona boyun eğmek, itaat etmek.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

baş indür-:

1. **baş indür-:**
Gazel 2225
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Karşısındakinin üstünlüğünü kabul edip ona boyun eğmek, itaat etmek.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

baş kaldur-:

1. **baş kaldur-:**
Gazel 2186

Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Karşı gelmek, serkeşlik etmek.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

baş ko-:

1. **baş ko-:**
Gazel 2413
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmeye hazır olmak, kendini adamak.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

bāş u cān:

1. **bāş u cān:**
Gazel 2075
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Baş ve can.

Māḫ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

baş ucı:

1. **baş ucı:**
Gazel 2439
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir kimsenin bulunduğu yerin çok yakını, yanı başı.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

baş ur-:

1. **baş ur-:**
Gazel 2159
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir işin yapılması veya halledilmesi için bir kimseden, bir makamdan istekte bulunmak, müracaat etmek.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

baş vir-:

1. **baş vir-:**
Gazel 2491
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kendini feda etmek, ölümü göze almak.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

başa devlet tācı:

1. **başa devlet tācı:**
Gazel 2469
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Çok kıymet verip el üstünde tutma.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

başa gel-:

1. **başa gel-:**
Gazel 2086
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Kötü bir durumla karşı karşıya kalmak.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

2. **başa gel-:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yaşamak, bir olay veya bir duruma uğramış olmak.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

başa ilet-:

1. **başa ilet-:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sona erdirmek. || Bitirme, sona erdirip tamamlama.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

başa ilt-:

1. **başa ilt-:**
Gazel 2152
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sona erdirmek, bitirme, sona erdirip tamamlama.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

2. **başa ilt-:**
Gazel 2477
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sona erdirmek, ikmal etmek.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

3. **başa ilt-:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sona erdirmek, ikmal etmek.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

başdan aş-:

1. **başdan aş-:**
Gazel 2206
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

2. **başdan aş-:**
Gazel 2436
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

başdan ayaga:

1. **başdan ayaga:**
Gazel 2202
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütünüyle, tamamıyla.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

2. **başdan ayaga:**
Gazel 2486
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütünüyle, tamamıyla.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

3. **başdan ayaga:**
Gazel 2046
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bütünüyle, tamamen.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

4. **başdan ayaga:**
Gazel 2060
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tamamen, tamamıyla, baştan aşağı.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

5. **başdan ayaga:**
Gazel 2079
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütünüyle, tamamıyla.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

6. **başdan ayaga:**
Gazel 2309
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bütünüyle, tamamıyla.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

7. **başdan ayaga:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tamamen, tamamıyla, baştan aşağı, serapa.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

8. **başdan ayaga:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tamamen, tamamıyla, baştan aşağı, serapa.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

başdan başa:

1. **başdan başa:**
Gazel 2031
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tamamen, bütünüyle. || Başından sonuna kadar, bir uçtan bir uca.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

2. **başdan başa:**
Gazel 2287
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Başından sonuna kadar, tamamıyla, bütünüyle.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

3. **başdan başa:**
Gazel 2497
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir uçtan öteki uca, başından sonuna değin.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

başdan çık-:

1. **başdan çık-:**
Gazel 2468
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kötü yola sapmak, ahlakı bozulmak.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

başdan çıkar-:

1. **başdan çıkar-:**
Gazel 2033
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Doğru yoldan saptırmak.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

başdan tā pā:

1. **başdan tā pā:**
Gazel 2251
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tamamen, tamamıyle, baştan aşağı, serapa.

Ḥaşretiyle gīceler tā şubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

başı göklere ir-:

1. **başı göklere ir-:**
Gazel 2432
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Çok istediği bir şeye kavuşmaktan veya bir iltifattan dolayı çok sevinmek, büyük bir sevinç duymak.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

başın terk eyle-:

1. **başın terk eyle-:**
Gazel 2477
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir amaç uğruna kendini feda etmek.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

başına tāc it-:

1. **başına tāc it-:**
Gazel 2412
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Çok kıymet verip el üstünde tutmak.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

başına üş-:

1. **başına üş-:**-*di*
Gazel 2397
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Birçok kimse bir anda bir şeyin veya bir kimsenin yanına toplanmak.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

başından geç-:

1. **başından geç-:**
Gazel 2480
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir hali, bir hadiseyi yaşamış olmak.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

başīr:

1. **başīr:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
"Her şeyi, bütün kainatı en mükemmel şekilde, noksansız olarak gören" anlamındaAllah'ın en güzel isimlerindendir.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

başu eflāke ir-:

1. **başu eflāke ir-:**
Gazel 2391
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok istediği bir şeye kavuşmaktan veya bir iltifattan dolayı çok sevinmek, büyük bir sevinç duymak.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

başundan aş-:

1. **başundan aş-:**-*dı*
Gazel 2256
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

2. **başundan aş-:**
Gazel 2335
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

3. **başundan aş-:**
Gazel 2335
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

4. **başundan aş-:**
Gazel 2345
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Haddinden fazla olmak.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

bat-:

1. **bata:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **5**
Sivri bir şey bir yere saplanmak, girmek.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

bāṭıl:

1. **bāṭıl:**
Gazel 2089
Mısra: **4**
Boş, esassız, çürük, temelsiz şey. || Doğru ve sahih olmayan, gerçekle ilgisi bulunmayan şey.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

2. **bāṭıl:**
Gazel 2266
Mısra: **8**
Boş, esassız, çürük, temelsiz şey.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

bāṭın:

1. **bāṭında:**-*da*
Gazel 2203
Mısra: **10**
İç yüz, dahil, derun, zamir.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

2. **bāṭın:**
Gazel 2453
Mısra: **10**
İç yüz, dahil, derun, zamir.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḫaḳīrin

bāver eyle-:

1. **bāver eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İnanmak, doğru bulmak.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

bay:

1. **bayā:**-*ā*
Gazel 2228
Mısra: **10**

Zengin, paralı, mal mülk sahibi, varlıklı kimse.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

bayrak:

1. **bayraklu:**-*lu*
Gazel 2364
Mısra: **3**
Bayrak.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

2. **bayraklu:**-*lu*
Gazel 2381
Mısra: **6**
Bayrak.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

bayram:

1. **bayram:**
Gazel 2283
Mısra: **10**
Kameri aylardan, ramazandan sonra gelen ve ilk üç günü şeker bayramı olan ay, şevval ayı.|| Büyük sevinç, sevinç vesilesi.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

bāz:

1. **bāzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2165
Mısra: **9**
Doğan denilen yırtıcı kuş.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

2. **bāzın:**-*ı, -n*
Gazel 2290
Mısra: **6**
Doğan denen yırtıcı kuş, şahbaz.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

3. **bāzın:**-*ı, -n*
Gazel 2393
Mısra: **8**
Doğan, şahin.Divan edebiyatında kullanılan doğan ve şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinayedir. Aşık, bakışlarıyla saç doğanının pençeleri arasına düşer.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

4. **bāz:**
Gazel 2493
Mısra: **10**
Doğan denen yırtıcı kuş, şahbaz.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

5. **bāzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2033
Mısra: **3**
Doğan, şahin, Divan edebiyatında doğan veya şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinayedir.Aşık, bakışlarıyla saç doğanının pençeleri arasına düşer.Bu kuş, elden salınır.Boynunda bir çıngırağı vardır ve ava salınmadan önce bağlı bulundurulur.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu gönlüm itdüm aña zīl

bāz eyle-:

1. **bāz eyle-:**--*r, -*
Gazel 2030
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Açmak.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

bāzār:

1. **bāzāra:**-*a*
Gazel 2007
Mısra: **4**
Alışveriş yapılan yer, pazar, çarşı.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra gönül

2. **bāzārında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2261
Mısra: **11**
Pazar, şiirde aşkın pazarı açılmışsa insan yüreğine, bir kere pazar kurulmuş, açılmışsa tezgah. Aşkın pazarında herkes elinde olanı koyar tezgahına,alıcısı da bellidir, satıcısı da.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

3. **bāzārında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2329
Mısra: **6**
Pazar, şiirde aşkın pazarı açılmışsa insan yüreğine, bir kere pazar kurulmuş, açılmışsa tezgah. Aşkın pazarında herkes elinde olanı koyar tezgahına,alıcısı da bellidir, satıcısı da.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

4. **bāzārında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2266
Mısra: **1**
Pazar,aşkın pazarı açılmışsa insan yüreğine, bir kere pazar kurulmuşsa,aşkın pazarında herkes elinde olanı koyar tezgahına. alıcısı da satıcısı da bellidir.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḫāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

5. **bāzārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2347
Mısra: **10**
Pazar,aşkın pazarı açılmışsa insan yüreğine, bir kere pazar kurulmuşsa,aşkın pazarında herkes elinde olanı koyar tezgahına. alıcısı da satıcısı da bellidir.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

6. **bāzār:**
Gazel 2452
Mısra: **10**
Pazar, aşkın pazarı açılmışsa insan yüreğine, bir kere pazar kurulmuşsa, aşkın pazarında

herkes elinde olanı koyar tezgahına. alıcısı da satıcısı da bellidir.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

bāzār eyle-:

1. **bāzār eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Alış veriş etmek.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

bāzār-ı ʿışḳ:

1. **bāzār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2042
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın pazarı.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

2. **bāzār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2089
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk pazarı.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

3. **bāzār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk pazarı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

4. **bāzār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk pazarı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

bāz-ı himmet:

1. **bāz-ı himmet:**
Gazel 2174
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yardım şahini.Divan edebiyatında kullanılan doğan ve şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinayedir. Aşık, bakışlarıyla saç doğanının pençeleri arasına düşer.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

be:

1. **be:**
Gazel 2012
Mısra: **9**
-dan, -den.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

bed:

1. **bed:**
Gazel 2003
Mısra: **4**
Fena, yaramaz, çirkin|| kötülük || Ateş tutuşturmaya mahsus yan yanmış paçavra.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

bedāḫşān:

1. **bedāḫşān:**
Gazel 2042
Mısra: **1**
Bedahşan. || Bugün bir kısmı Afganistan, bir kısmı da Rusya sınırları içinde yer alan yukarı Sind ve Horasan bölgesinde, Kâbil ile Yarkent arasında dağlık bir memlekettir. Çok eski zamanlardan beri burada "bedahş" denilen yakut madeni çıkarılır. Edebiyatta daima, kırmızı bir cins yakut olan "la'l" ile birlikte anılır.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

2. **bedāḫşānʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **14**
Bedahşan. || Bugün bir kısmı Afganistan, bir kısmı da Rusya sınırları içinde yer alan yukarı Sind ve Horasan bölgesinde, Kâbil ile Yarkent arasında dağlık bir memlekettir. Çok eski zamanlardan beri burada "bedahş" denilen yakut madeni çıkarılır. Edebiyatta daima, kırmızı bir cins yakut olan "la'l" ile birlikte anılır.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

be-dāmen:

1. **be-dāmen:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
Eteğe kadar.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

bedel:

1. **bedel:**
Gazel 2201
Mısra: **11**
Karşılık, denk, eş.

Didiler ḫüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

2. **bedelüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **8**
Bir şeyin yerine verilen şey, karşılık, ivaz.

Nite kim olmadı hemtā saña ḫüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

beden:

1. **bedendür:**-*dür*
Gazel 2447
Mısra: **5**
Beden, vücut.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā

Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

2. **bedende:**-*de*
Gazel 2084
Mısra: **7**
Vücut, gövde.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

bed-ġubār:

1. **bed-ġubāram:**-*am*
Gazel 2303
Mısra: **10**
Tozdan beter.

Vaḳt oldı yanup hevāya
Berbād u bed-ġubāram

bed-ḫū:

1. **bed-ḫū:**
Gazel 2218
Mısra: **10**
Kötü huylu, huysuz.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

2. **bed-ḫū:**
Gazel 2241
Mısra: **10**
Kötü huylu sevgili.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

3. **bed-ḫūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2446
Mısra: **6**
Huyu kötü olan kimse, huysuz.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

bed-h∨āh:

1. **bed-ḫ∨āha:**-*a*
Gazel 2184
Mısra: **6**
Başkasının kötülüğünü isteyen, başkası için iyilik dilemeyen kimse.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

bed-mest:

1. **bed-mest:**
Gazel 2181
Mısra: **10**
Kendini bilmeyecek derecede sarhoş olan kimse.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

2. **bed-mest:**
Gazel 2252
Mısra: **8**
Kendini bilmeyecek derecede sarhoş olan kimse.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

bed-nām:

1. **bed-nām:**
Gazel 2283
Mısra: **2**
Kötü namlı, şöhretli.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

2. **bed-nāmlık:**-*lık*
Gazel 2095
Mısra: **5**
Adı kötüye çıkmış olan, şöhreti kötü olan kimse.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

bed-nām-ı:

1. **bed-nām-ı:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
Alemde kötü bir ün kazanan.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

bedr:

1. **bedr:**
Gazel 2479
Mısra: **6**
Ayın on dördüncü gecesindeki en parlak şekli, dolunay.Şiirde ayın en parlak şekli ile sevgilinin güzelliği arasında ilgi kurulur.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

bedre:

1. **bedre:**
Gazel 2280
Mısra: **6**
Oğlak derisinden yapılmış, içi altın dolu para kesesi.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

bed-şode:

1. **bed-şode:**
Gazel 2267
Mısra: **1**
Kötü durum.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

beg:

1. **beg:**
Gazel 2483
Mısra: **11**
Efendi, sahip.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

be-ġāyet:

1. **be-ġāyet:**
Gazel 2213
Mısra: **4**
Çok aşırı, son derece.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

2. **be-ġāyet:**
Gazel 2121
Mısra: **4**
Son derece, pek çok, fazlasıyla.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

begen-:

1. **begendi:**-*di*
Gazel 2359
Mısra: **1**
Hoşuna gitmek, hoşlanmak, gönlü kaymak.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

begüm:

1. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **2**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

2. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **1**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

3. **begüm:**
Gazel 2369
Mısra: **7**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

4. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **8**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

5. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **12**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

6. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **10**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

7. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

8. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **4**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

9. **begüm:**
Gazel 2284
Mısra: **6**
Hindistan'da prenseslere verilen unvan.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

behcet:

1. **behcet:**
Gazel 2156
Mısra: **3**
Güzellik, çekicilik, sevinç.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

2. **behcetüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **4**
Sevinç, güleryüzlülük, güzellik, şirinlik.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

be-ḥikmet:

1. **be-ḥikmet:**
Gazel 2193
Mısra: **6**
Hikmet ile.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

behişt:

1. **behişt:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
Cennet.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

behrāmşāh-ı gūr:

1. **behrāmşāh-ı gūr:**
Gazel 2449
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Sasani hükümdarı V. Behram.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḫaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

be-ḳallāş:

1. **be-ḳallāşī:**-*i*
Gazel 2211
Mısra: **10**
Kalleşle.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

bekle-:

1. **beklerem:**-*r*, -*em*
Gazel 2188
Mısra: **1**
Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem

Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

2. **beklerem:**-*r, -em*
Gazel 2188
Mısra: **2**
Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

3. **beklerem:**-*r, -em*
Gazel 2188
Mısra: **6**
Bekçilik etmek, yanında bulunup gözlemek, korumak, muhafaza etmek.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

4. **beklerem:**-*r, -em*
Gazel 2188
Mısra: **8**
Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etmek.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

5. **beklerem:**-*r, -em*
Gazel 2188
Mısra: **10**
Bir kimsenin gelmesini veya bir işin olmasını gözler vaziyette olmak, durup kollamak, intizar etme.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

6. **beklerem:**-*r, -em*
Gazel 2188
Mısra: **4**
Ummak, ümit etmek.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

be-küllī:

1. **be-küllī:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
Tamamen, bütünüyle.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

belā:

1. **belālar:**--*lar, -*
Gazel 2020
Mısra: **9**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, dert, gam, keder. || Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, afet, musibet, felaket.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **belā:**
Gazel 2035
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder. || Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, afet, musibet, felaket.|| Başa dert olan, insanı çok üzen kimse veya şey.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḥacīl

3. **belā:**
Gazel 2046
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

4. **belā:**
Gazel 2046
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

5. **belā:**
Gazel 2055
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

6. **bela:**
Gazel 2055
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

7. **belā:**
Gazel 2077
Mısra: **4**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

8. **belā:**
Gazel 2089
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

9. **belā:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

10. **belā:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

11. **belā:**
Gazel 2117
Mısra: **8**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

12. **belā:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

13. **belā:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

14. **belādan:**-*dan*
Gazel 2152
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

15. **belā:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

16. **belā:**
Gazel 2161
Mısra: **1**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

17. **belā:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

18. **belāsın:**-*sın*
Gazel 2168
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

19. **belā:**
Gazel 2198
Mısra: **4**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

20. **belā:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm bulara ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

21. **belā:**
Gazel 2219
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

22. **belā:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

23. **belā:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

24. **belā:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

25. **belā:**
Gazel 2260
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

26. **belāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2269
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

27. **belā:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

28. **belā:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

29. **belā:**
Gazel 2288
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

30. **belā:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

31. **belā:**
Gazel 2310
Mısra: **2**
Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, Afet, musibet, felaket.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

32. **belā:**
Gazel 2310
Mısra: **9**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

33. **belālu:**-*lu*
Gazel 2324
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

34. **belādan:**-*dan*
Gazel 2332
Mısra: **12**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

35. **belāya:**-*(y)a*
Gazel 2332
Mısra: **14**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

36. **belādan:**-*dan*
Gazel 2333
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

37. **belā:**
Gazel 2337
Mısra: **4**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

38. **belāsı:**-*sı*
Gazel 2348
Mısra: **3**
Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, afet, musibet, felaket.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

39. **belā:**
Gazel 2345
Mısra: **10**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

40. **belā:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

41. **belā:**
Gazel 2360
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

42. **belā:**
Gazel 2364
Mısra: **5**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

43. **belā:**
Gazel 2365
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

44. **belā:**
Gazel 2365
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

45. **belā:**
Gazel 2369
Mısra: **8**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

46. **belāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

47. **belā-yı:**-*(y)ı*
Gazel 2385
Mısra: **2**
Büyük sıkıntıya ve zarara sebep olan olay, afet, musibet, felaket.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

48. **belā:**
Gazel 2385
Mısra: **4**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

49. **belā:**
Gazel 2393
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

50. **belā:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

51. **belā:**
Gazel 2420
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

52. **belā:**
Gazel 2425
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

53. **belā:**
Gazel 2430
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

54. **belā:**
Gazel 2435
Mısra: **8**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

55. **belā:**
Gazel 2449
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

56. **belā:**
Gazel 2458
Mısra: **2**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

57. **belā:**
Gazel 2462
Mısra: **6**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

58. **belā:**
Gazel 2468
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

59. **belā:**
Gazel 2485
Mısra: **7**
İnsana büyük bir sıkıntı veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

60. **belā:**
Gazel 2493
Mısra: **3**
İnsana büyük bir sıkıntı

veren, içinden çıkılması güç durum, badire, dert, gam, keder.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

belā eyle-:

1. **belā eyle-:**
Gazel 2100
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İnsana büyük bir sıkıntı vermek, içinden çıkılması güç duruma sokmak, dert, gam, keder vermek.

Zülfi zencīrine virüp gönlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

belā-keş:

1. **belā-keş:**
Gazel 2017
Mısra: **3**
Bela çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler gönül

2. **belā-keş:**
Gazel 2168
Mısra: **10**
Bela çeken, belaya katlanan, sıkıntı çeken.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

3. **belā-keş:**
Gazel 2135
Mısra: **1**
Bela çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

4. **belā-keş:**
Gazel 2135
Mısra: **10**
Bela çeken, eziyet, sıkıntı ve mihnet çekmiş olan.

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

belā-perver:

1. **belā-perver:**
Gazel 2143
Mısra: **2**
Gam, keder ile beslenmiş.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

belā-yı cān:

1. **belā-yı cān:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Can derdi.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

belā-yı dil:

1. **belā-yı dil:**
Gazel 2419
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül belası.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

belā-yı hār çek-:

1. **belā-yı ḫār çek-:**
Gazel 2069
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Diken belasına katlanmak.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

belā-yı ʿışḳ:

1. **belā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2104
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk belası.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

belki:

1. **belki:**
Gazel 2008
Mısra: **2**
Bir ihtimal, muhtemelen.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

2. **belki:**
Gazel 2194
Mısra: **8**
Hatta, bile.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bīzār oldum

3. **belki:**
Gazel 2320
Mısra: **14**
Hatta, bile.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

bellü:

1. **bellüdür:**-*dür*
Gazel 2134
Mısra: **8**
Herkesçe bilinen veya bilinmesi mümkün olan, bilinmedik tarafı bulunmayan, malum, maruf.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

belür-:

1. **belürdi:**-*di*
Gazel 2337
Mısra: **7**
Belirmek, meydana çıkmak, belli olmak, görünmek.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

belürsüz:

1. **belürsüz:**
Gazel 2487
Mısra: **2**
Açıkça görünmeyen, belli ve bariz olmayan, müphem.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Ăḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

ben:

1. **bağa:**--*a*
Gazel 2002
Mısra: **1**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā nuṣhuñ bağa itmek eṣer oldı muḫāl
Saña cennet ḳaygusıyıla bağa dilber zülf ü ḫāl

2. **bağa:**--*a*
Gazel 2002
Mısra: **2**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā nuṣhuñ bağa itmek eṣer oldı muḫāl
Saña cennet ḳaygusıyıla bağa dilber zülf ü ḫāl

3. **bağa:**--*a*, -
Gazel 2002
Mısra: **6**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi bağa oldı māh u sāl

4. **bağa:**--*a*, -
Gazel 2004
Mısra: **11**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bağa
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

5. **bağa:**--*a*
Gazel 2005
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

İle ben güler-iken şimdi güler il bağa āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

6. **beni:**--*i*
Gazel 2005
Mısra: **4**
Birinci teklik şahıs zamiri.

İle ben güler-iken şimdi güler il bağa āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

7. **beni:**--*i*, -
Gazel 2005
Mısra: **11**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

8. **beni:**--*i*, -
Gazel 2020
Mısra: **3**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

9. **beni:**--*i*, -
Gazel 2022
Mısra: **5**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

10. **bağa:**-*a*
Gazel 2000
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek bağa mümkin degül

11. **bağa:**-*a*
Gazel 2000
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek bağa mümkin degül

12. **bağa:**-*a*
Gazel 2004
Mısra: **11**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bağa
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

13. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **1**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

14. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

15. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **4**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

16. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **6**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

17. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **8**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṣer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

18. **ben:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek bağa mümkin degül

19. **ben:**
Gazel 2000

Mısra: **7**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

20. **ben:**
Gazel 2002
Mısra: **3**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

21. **ben:**
Gazel 2268
Mısra: **12**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

22. **ben:**
Gazel 2268
Mısra: **13**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

23. **ben:**
Gazel 2288
Mısra: **8**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

24. **benüm:**-*(ü)m*
Gazel 2000
Mısra: **3**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

25. **benüm:**-*(ü)m*
Gazel 2000
Mısra: **3**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

26. **beni:**-*i*
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

27. **ben:**
Gazel 2005
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

28. **ben:**
Gazel 2009
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

29. **benden:**-*den*
Gazel 2053
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

30. **ben:**
Gazel 2067
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḥāşa lillāh ben temennā eyleyem

31. **benim:**-*im*
Gazel 2158
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

32. **benden:**-*den*
Gazel 2219
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

33. **benden:**-*den*
Gazel 2250
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

34. **beni:**--*i*
Gazel 2273
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

35. **benden:**-*den*
Gazel 2275
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

36. **benden:**-*den*
Gazel 2287
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

37. **bende:**-*de*
Gazel 2311
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

38. **beni:**--*i*
Gazel 2349
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

39. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

40. **benden:**-*den*
Gazel 2360
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

41. **baña:**-*a*
Gazel 2373
Mısra: **11**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

42. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

43. **ben:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḫteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

44. **benem:**-*em*
Gazel 2413
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

45. **benden:**-*den*
Gazel 2426
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

46. **benden:**-*den*
Gazel 2437
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

47. **benden:**-*den*
Gazel 2453
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

48. **benem:**-*em*
Gazel 2454
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

49. **benim:**-*im*
Gazel 2478
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

50. **ben:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

51. **beni:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

52. **beni:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

53. **beni:**-*i*
Gazel 2006
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

54. **beni:**-*i*
Gazel 2010
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī Beni gördükçe eylersin taʿallül

55. **beni:**-*i*
Gazel 2010
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı Beni sanur görenler içmişem mül

56. **beni:**-*i*
Gazel 2010
Mısra: **6**

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

57. **ben:**
Gazel 2017
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

58. **ben:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

59. **ben:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

60. **ben:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

61. **ben:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

62. **ben:**
Gazel 2020
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

63. **beni:**-*i*
Gazel 2020
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

64. **ben:**
Gazel 2022
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

65. **ben:**
Gazel 2027
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

66. **ben:**
Gazel 2031
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

67. **bende:**-*de*
Gazel 2031
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

68. **ben:**
Gazel 2032
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

69. **ben:**
Gazel 2034
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

70. **ben:**
Gazel 2037
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

71. **beni:**-*i*
Gazel 2037
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

72. **ben:**
Gazel 2040
Mısra: **15**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

73. **ben:**
Gazel 2048
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

74. **ben:**
Gazel 2054
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

75. **ben:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

76. **ben:**
Gazel 2056
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

77. **ben:**
Gazel 2057
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

78. **ben:**
Gazel 2066
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

79. **ben:**
Gazel 2068
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

80. **ben:**
Gazel 2070
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

81. **ben:**
Gazel 2070
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

82. **ben:**
Gazel 2071
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

83. **ben:**
Gazel 2075
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

84. **ben:**
Gazel 2075
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emṣālüm benüm

85. **ben:**
Gazel 2085
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

86. **ben:**
Gazel 2086
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

87. **ben:**
Gazel 2094
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

88. **ben:**
Gazel 2113
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

89. **ben:**
Gazel 2114
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

90. **ben:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

91. **ben:**
Gazel 2116
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

92. **ben:**
Gazel 2116
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

93. **ben:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

94. **ben:**
Gazel 2117
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

95. **ben:**
Gazel 2118
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe yıl meyḫāne ḫışтını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

96. **ben:**
Gazel 2118
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

97. **ben:**
Gazel 2124
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

98. **ben:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

99. **ben:**
Gazel 2128
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

100. **ben:**
Gazel 2128
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

101. **ben:**
Gazel 2130
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

102. **ben:**
Gazel 2131
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

103. **ben:**
Gazel 2131
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

104. **ben:**
Gazel 2132
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine benʿālem içinde çekerem ġam

105. **ben:**
Gazel 2132
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine benʿālem içinde çekerem ġam

106. **ben:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüpʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

107. **ben:**
Gazel 2138
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

108. **ben:**
Gazel 2138
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

109. **beni:**-*i*
Gazel 2138
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

110. **beni:**-*i*
Gazel 2138
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

111. **beni:**-*i*
Gazel 2145
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

112. **ben:**
Gazel 2147
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

113. **ben:**
Gazel 2147
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

114. **beni:**-*i*
Gazel 2149
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

115. **beni:**-*i*
Gazel 2150
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

116. **ben:**
Gazel 2152
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

117. **ben:**
Gazel 2156
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

118. **beni:**-*i*
Gazel 2156
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

119. **beni:**-*i*
Gazel 2157
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

120. **beni:**-*i*
Gazel 2157
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

121. **ben:**
Gazel 2158
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

122. **ben:**
Gazel 2159
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

123. **ben:**
Gazel 2159
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

124. **ben:**
Gazel 2160
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

125. **ben:**
Gazel 2162
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

126. **ben:**
Gazel 2162
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

127. **ben:**
Gazel 2162
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliṣ
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

128. **beni:**-*i*
Gazel 2162
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliṣ
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

129. **bende:**-*de*
Gazel 2164
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

130. **bende:**-*de*
Gazel 2164
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

131. **ben:**
Gazel 2165
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

132. **ben:**
Gazel 2168
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

133. **beni:**-*i*
Gazel 2169
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

134. **ben:**
Gazel 2170
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

135. **ben:**
Gazel 2170
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

136. **ben:**
Gazel 2170
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

137. **ben:**
Gazel 2174
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

138. **ben:**
Gazel 2174
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

139. **ben:**
Gazel 2179
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

140. **ben:**
Gazel 2179
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

141. **ben:**
Gazel 2180
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

142. **ben:**
Gazel 2180
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

143. **ben:**
Gazel 2182
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

144. **ben:**
Gazel 2182
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

145. **ben:**
Gazel 2182
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

146. **ben:**
Gazel 2182
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

147. **ben:**
Gazel 2182
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

148. **beni:**-*i*
Gazel 2182
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

149. **beni:**-*i*
Gazel 2182
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

150. **ben:**
Gazel 2183
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

151. **ben:**
Gazel 2184
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

152. **ben:**
Gazel 2187
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

153. **beni:**-*i*
Gazel 2188
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

154. **ben:**
Gazel 2189
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

155. **ben:**
Gazel 2189
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

156. **ben:**
Gazel 2190
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

157. **ben:**
Gazel 2192
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

158. **beni:**-*i*
Gazel 2192
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

159. **beni:**-*i*
Gazel 2193
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

160. **ben:**
Gazel 2194
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

161. **ben:**
Gazel 2195
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

162. **beni:**-*i*
Gazel 2195
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḫ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

163. **beni:**-*i*
Gazel 2195
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

164. **ben:**
Gazel 2196
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

165. **ben:**
Gazel 2197
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

166. **ben:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

167. **ben:**
Gazel 2198
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

168. **ben:**
Gazel 2199
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

169. **ben:**
Gazel 2199
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

170. **ben:**
Gazel 2201
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

171. **beni:**-*i*
Gazel 2201
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

172. **ben:**
Gazel 2202
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

173. **ben:**
Gazel 2203
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

174. **ben:**
Gazel 2204
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

175. **ben:**
Gazel 2205
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

176. **ben:**
Gazel 2206
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāṣa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

177. **ben:**
Gazel 2207
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

178. **ben:**
Gazel 2208
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

179. **ben:**
Gazel 2208
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

180. **ben:**
Gazel 2212
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma İçinde ben seni mehtāb kıldum

181. **ben:**
Gazel 2219
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

182. **ben:**
Gazel 2221
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

183. **ben:**
Gazel 2225
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

184. **ben:**
Gazel 2225
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını

Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp
çeküben ben kılam

185. **ben:**
Gazel 2225
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

186. **ben:**
Gazel 2227
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

187. **ben:**
Gazel 2230
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

188. **ben:**
Gazel 2231
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

189. **ben:**
Gazel 2233
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Bana lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

190. **ben:**
Gazel 2235
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Bana yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

191. **ben:**
Gazel 2237
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

192. **beni:**-*i*
Gazel 2237
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

193. **ben:**
Gazel 2241
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

194. **beni:**-*i*
Gazel 2242
Mısra: **13**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

195. **beni:**-*i*
Gazel 2242
Mısra: **13**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

196. **beni:**-*i*
Gazel 2242
Mısra: **14**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

197. **beni:**-*i*
Gazel 2250
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

198. **ben:**
Gazel 2253
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

199. **bende:**-*de*
Gazel 2253
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

200. **beni:**-*i*
Gazel 2256
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

201. **beni:**-*i*
Gazel 2260
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sensin ġayr degül bana hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

202. **ben:**
Gazel 2261
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

203. **ben:**
Gazel 2264
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede

Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

204. **ben:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

205. **ben:**
Gazel 2268
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

206. **ben:**
Gazel 2269
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

207. **ben:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

208. **ben:**
Gazel 2271
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cāmiʿ-i ḫüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

209. **ben:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

210. **beñi:**-*i*
Gazel 2275
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

211. **ben:**
Gazel 2276
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

212. **ben:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

213. **ben:**
Gazel 2277
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

214. **ben:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

215. **ben:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

216. **beni:**-*i*
Gazel 2279
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

217. **ben:**
Gazel 2280
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

218. **ben:**
Gazel 2281
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

219. **beni:**-*i*
Gazel 2281
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

220. **beni:**-*i*
Gazel 2281
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

221. **ben:**
Gazel 2282
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

222. **beni:**-*i*
Gazel 2282
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

223. **beni:**-*i*
Gazel 2283
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

224. **beni:**-*i*
Gazel 2284
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmazʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

225. **ben:**
Gazel 2286
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

226. **ben:**
Gazel 2287
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

227. **ben:**
Gazel 2287
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm göñlümi gel yıkma ḫabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

228. **ben:**
Gazel 2287
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

229. **ben:**
Gazel 2287
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

230. **beni:**-*i*
Gazel 2287
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm göñlümi gel yıkma ḫabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

231. **ben:**
Gazel 2288
Mısra: **14**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

232. **ben:**
Gazel 2290
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

233. **ben:**
Gazel 2290
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

234. **ben:**
Gazel 2291
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

235. **ben:**
Gazel 2291
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

236. **ben:**
Gazel 2292
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

237. **ben:**
Gazel 2292
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

238. **ben:**
Gazel 2294
Mısra: **11**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḫarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

239. **beni:**-*i*
Gazel 2300
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

240. **beni:**-*i*
Gazel 2302
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

241. **beni:**-*i*
Gazel 2302
Mısra: **11**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

242. **bende:**-*de*
Gazel 2312
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

243. **beni:**-*i*
Gazel 2314
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

244. **bende:**-*de*
Gazel 2327
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

245. **beni:**-*i*
Gazel 2327
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

246. **ben:**
Gazel 2329
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

247. **beni:**-*i*
Gazel 2331
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

248. **beni:**-*i*
Gazel 2334
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

249. **beni:**-*i*
Gazel 2357
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

250. **beni:**-*i*
Gazel 2364
Mısra: **11**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫātır-küşāde toptolu derd ü elem

251. **beni:**-*i*
Gazel 2366
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

252. **ben:**
Gazel 2371
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

253. **beni:**-*i*
Gazel 2386
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

254. **bende:**-*de*
Gazel 2399
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

255. **beni:**-*i*
Gazel 2399
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

256. **beni:**-*i*
Gazel 2403
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

257. **ben:**
Gazel 2411
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

258. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

259. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **4**

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

260. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

261. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

262. **beni:**-*i*
Gazel 2415
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

263. **beni:**-*i*
Gazel 2426
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

264. **beni:**-*i*
Gazel 2428
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

265. **beni:**-*i*
Gazel 2429
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

266. **beni:**-*i*
Gazel 2437
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʾatin

267. **beni:**-*i*
Gazel 2443
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

268. **beni:**-*i*
Gazel 2444
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

269. **beni:**-*i*
Gazel 2448
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

270. **beni:**-*i*
Gazel 2452
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

271. **beni:**-*i*
Gazel 2453
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḫaḳīrin

272. **beni:**-*i*
Gazel 2462
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

273. **beni:**-*i*
Gazel 2466
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

274. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2010
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

275. **baña:**--*a,* -
Gazel 2012
Mısra: **1**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

276. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2012
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

277. **benüm:**--*üm*
Gazel 2012
Mısra: **6**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

278. **baña:**--*a,* -
Gazel 2012
Mısra: **10**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

279. **benden:**--*den,* -
Gazel 2015
Mısra: **3**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

280. **benüm:**--*üm*
Gazel 2023
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

281. **benümdür:**--*üm,* --*dür,* -
Gazel 2023
Mısra: **7**
"Ben" Birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

282. **baña:**--*a,* -
Gazel 2029
Mısra: **7**
""Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

283. **baña:**--*a,* -
Gazel 2031
Mısra: **6**
" Ben" Birinci teklik şahıs zamiri.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

284. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2034
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

285. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2035
Mısra: **7**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

286. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2035
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

287. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2036
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

288. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2037
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

289. **beni:**--*i,* -
Gazel 2045
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik zamiri.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

290. **benden:**--*den*
Gazel 2046
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

291. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2051
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

292. **baña:**--*a,* -
Gazel 2055
Mısra: **14**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

293. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2056
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

294. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

295. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

296. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

297. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

298. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

299. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2058
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

300. **baña:**--*a,* -
Gazel 2058
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

301. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2059
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Egerçi cürm ü ʿışyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

302. **benem:**--*em,* -
Gazel 2060
Mısra: **1**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri .

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

303. **benem:**--*em,* -
Gazel 2060
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri .

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

304. **beni:**--*i,* -
Gazel 2060
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik zamiri.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

305. **baña:**--*a,* -
Gazel 2062
Mısra: **3**
"Ben" ikinci teklik zamiri.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

306. **bana:**--*a,* -
Gazel 2064
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik zamiri.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

307. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2064
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik zamiri.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

308. **baña:**--*a,* -
Gazel 2066
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

309. **baña:**--*a,* -
Gazel 2067
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

310. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2068
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

311. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2068
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

312. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2068
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

313. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2068
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

314. **benüm:**--*üm,* -
Gazel 2068

Mısra: **8**
"Ben" teklik şahıs zamiri.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

315. **benüm:**--*üm, -*
Gazel 2068
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

316. **ben:**
Gazel 2069
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

317. **benem:**-*em*
Gazel 2060
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

318. **baña:**-*a*
Gazel 2060
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

319. **benem:**-*em*
Gazel 2060
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

320. **benem:**-*em*
Gazel 2060
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

321. **benem:**-*em*
Gazel 2060
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

322. **benüm:**-*üm*
Gazel 2072
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

323. **beni:**-*i*
Gazel 2072
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

324. **baña:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

325. **beni:**-*i*
Gazel 2074
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

326. **beni:**-*i*
Gazel 2074
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

327. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḫālüm benüm

328. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḫālüm benüm

329. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

330. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

331. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Māḫ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

332. **benüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile

Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

333. **ben:**
Gazel 2076
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

334. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

335. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

336. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

337. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

338. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

339. **benüm:**-*üm*
Gazel 2078
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

340. **benüm:**-*üm*
Gazel 2079
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

341. **benüm:**-*üm*
Gazel 2079
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

342. **benüm:**-*üm*
Gazel 2079
Mısra: **4**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

343. **benüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḥayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

344. **baña:**-*a*
Gazel 2084
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

345. **ben:**
Gazel 2085
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

346. **baña:**-*a*
Gazel 2085
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʿmen kılam

347. **baña:**-*a*
Gazel 2086
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

348. **ben:**
Gazel 2086
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

349. **benüm:**-*üm*
Gazel 2087
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

350. **benüm:**-*üm*
Gazel 2088
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

351. **benüm:**-*üm*
Gazel 2088
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

352. **ben:**
Gazel 2089
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

353. **ben:**
Gazel 2090
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

354. **benüm:**-*üm*
Gazel 2090
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

355. **benüm:**-*üm*
Gazel 2090
Mısra: **4**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

356. **benüm:**-*üm*
Gazel 2090
Mısra: **6**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

357. **benüm:**-*üm*
Gazel 2090
Mısra: **8**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

358. **benüm:**-*üm*
Gazel 2090
Mısra: **10**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Geydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

359. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

360. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

361. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

362. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını şad pāre benem

363. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿışyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

364. **benem:**-*em*
Gazel 2091
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-şıfat tutışan odlara benem

365. **baña:**-*a*
Gazel 2091
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿışyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

366. **baña:**-*a*
Gazel 2092
Mısra: **6**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

367. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

368. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

369. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

370. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

371. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

372. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

373. **benüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

374. **ben:**
Gazel 2093
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

375. **baña:**-*a*
Gazel 2094
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

376. **ben:**
Gazel 2094
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

377. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

378. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

379. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

380. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

381. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

382. **benüm:**-*üm*
Gazel 2095
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

383. **baña:**-*a*
Gazel 2095
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

384. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

385. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

386. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

387. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

388. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

389. **benüm:**-*üm*
Gazel 2096
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

390. **bende:**-*de*
Gazel 2097
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

391. **ben:**
Gazel 2097
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

392. **beni:**-*i*
Gazel 2097
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

393. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

394. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

395. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

396. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

397. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

398. **benüm:**-*üm*
Gazel 2099
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

399. **beni:**-*i*
Gazel 2099
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

400. **ben:**
Gazel 2100
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

401. **baña:**-*a*
Gazel 2100
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

402. **baña:**-*a*
Gazel 2101
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

403. **bende:**-*de*
Gazel 2101
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

404. **baña:**-*a*
Gazel 2101
Mısra: **11**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

405. **benüm:**-*üm*
Gazel 2101
Mısra: **12**

"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

406. **baña:**-*a*
Gazel 2103
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kılmaz baña naẕar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

407. **benüm:**-*üm*
Gazel 2103
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

408. **ben:**
Gazel 2103
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

409. **baña:**-*a*
Gazel 2103
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

410. **baña:**-*a*
Gazel 2103
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

411. **ben:**
Gazel 2104
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḥı ġāyet müşevveşem

412. **ben:**
Gazel 2104
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

413. **benüm:**-*üm*
Gazel 2105
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

414. **beni:**-*i*
Gazel 2105
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

415. **benüm:**-*üm*
Gazel 2105
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

416. **baña:**-*a*
Gazel 2105
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

417. **benüm:**-*üm*
Gazel 2105
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

418. **baña:**-*a*
Gazel 2106
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

419. **beni:**-*i*
Gazel 2106
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

420. **benüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

421. **benüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

422. **benüm:**
Gazel 2107
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

423. **benüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **6**

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

424. **benüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

425. **benüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

426. **baña:**-*a*
Gazel 2108
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

427. **benüm:**-*üm*
Gazel 2109
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

428. **ben:**
Gazel 2111
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

429. **ben:**
Gazel 2111
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

430. **ben:**
Gazel 2112
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

431. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

432. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

433. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

434. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gīceler tā şubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

435. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

436. **benüm:**-*üm*
Gazel 2114
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

437. **ben:**
Gazel 2115
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

438. **beni:**-*i*
Gazel 2116
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

439. **baña:**-*a*
Gazel 2119
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

440. **baña:**-*a*
Gazel 2119
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

441. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

442. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

443. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

444. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

445. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

446. **benüm:**-*üm*
Gazel 2120
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

447. **benüm:**-*üm*
Gazel 2121
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

448. **baña:**-*a*
Gazel 2121
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

449. **ben:**
Gazel 2122
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

450. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

451. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

452. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

453. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

454. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

455. **benüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

456. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

457. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

458. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

459. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

460. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

461. **benüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

462. **bende:**-*de*
Gazel 2127
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cihāna pādiṣāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

463. **beni:**-*i*
Gazel 2128
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

464. **baña:**-*a*
Gazel 2128
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

465. **beni:**-*i*
Gazel 2128
Mısra: **9**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

466. **ben:**
Gazel 2128
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

467. **baña:**-*a*
Gazel 2129
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

468. **ben:**
Gazel 2131
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

469. **baña:**-*a*
Gazel 2131
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

470. **beni:**-*i*
Gazel 2131
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

471. **benüm:**-*üm*
Gazel 2134
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

472. **beni:**-*i*
Gazel 2135
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʿam

473. **baña:**-*a*
Gazel 2135
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

474. **beni:**-*i*
Gazel 2135
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

475. **baña:**-*a*
Gazel 2137
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

476. **baña:**-*a*
Gazel 2168
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

477. **baña:**-*a*
Gazel 2190
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

478. **baña:**-*a*
Gazel 2190
Mısra: **6**

" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

479. **baña:**-*a*
Gazel 2191
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

480. **baña:**-*a*
Gazel 2194
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

481. **baña:**-*a*
Gazel 2194
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

482. **baña:**-*a*
Gazel 2194
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

483. **baña:**-*a*
Gazel 2195
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

484. **baña:**-*a*
Gazel 2196
Mısra: **13**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

485. **baña:**-*a*
Gazel 2199
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

486. **baña:**-*a*
Gazel 2202
Mısra: **16**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

487. **baña:**-*a*
Gazel 2206
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

488. **baña:**-*a*
Gazel 2217
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

489. **baña:**-*a*
Gazel 2220
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

490. **baña:**-*a*
Gazel 2221
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

491. **baña:**-*a*
Gazel 2223
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

492. **baña:**-*a*
Gazel 2223
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

493. **baña:**-*a*
Gazel 2226
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

494. **baña:**-*a*
Gazel 2226
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

495. **baña:**-*a*
Gazel 2233
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

496. **baña:**-*a*
Gazel 2234
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

497. **baña:**-*a*
Gazel 2235
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

498. **baña:**-*a*
Gazel 2238
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

499. **baña:**-*a*
Gazel 2239
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

500. **baña:**-*a*
Gazel 2241
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

501. **baña:**-*a*
Gazel 2242
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

502. **baña:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

503. **baña:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

504. **baña:**-*a*
Gazel 2254
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

505. **baña:**-*a*
Gazel 2255
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

506. **baña:**-*a*
Gazel 2257
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

507. **baña:**-*a*
Gazel 2259
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

508. **baña:**-*a*
Gazel 2260
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

509. **baña:**-*a*
Gazel 2267
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

510. **baña:**-*a*
Gazel 2268
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

511. **baña:**-*a*
Gazel 2272
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

512. **baña:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

513. **baña:**-*a*
Gazel 2275
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ṭabībā saña yokdur iḫtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

514. **baña:**-*a*
Gazel 2276
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

515. **baña:**-*a*
Gazel 2280
Mısra: **4**

" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

516. **baña:**-*a*
Gazel 2281
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

517. **baña:**-*a*
Gazel 2283
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

518. **baña:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳānīʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

519. **baña:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **11**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

520. **baña:**-*a*
Gazel 2292
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

521. **baña:**-*a*
Gazel 2308
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

522. **baña:**-*a*
Gazel 2325
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

523. **baña:**-*a*
Gazel 2328
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

524. **baña:**-*a*
Gazel 2328
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

525. **baña:**-*a*
Gazel 2341
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

526. **baña:**-*a*
Gazel 2342
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

527. **baña:**-*a*
Gazel 2342
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

528. **baña:**-*a*
Gazel 2347
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

529. **baña:**-*a*
Gazel 2348
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

530. **baña:**-*a*
Gazel 2348
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

531. **baña:**-*a*
Gazel 2402
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

532. **baña:**-*a*
Gazel 2442
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḫālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḫāletin

533. **ben:**
Gazel 2137
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

534. **baña:**-*a*
Gazel 2138
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

535. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

536. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

537. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

538. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

539. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

540. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

541. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

542. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

543. **benüm:**-*üm*
Gazel 2143
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Güneş ruḫsārına ḥāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

544. **benüm:**-*üm*
Gazel 2143
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

545. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

546. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

547. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

548. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

549. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

550. **benüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

551. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

552. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

553. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

554. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

555. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

556. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Rıẓk içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

557. **benüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

558. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

559. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

560. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

561. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

562. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ravẓa-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

563. **benüm:**-*üm*
Gazel 2155
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

564. **benüm:**-*üm*
Gazel 2158
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

565. **benüm:**-*üm*
Gazel 2158
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

566. **benüm:**-*üm*
Gazel 2158
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḫükm itse revādur cāñuma

567. **benüm:**-*üm*
Gazel 2158
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

568. **benüm:**-*üm*
Gazel 2158
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

569. **benüm:**-*üm*
Gazel 2160
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

570. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

571. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

572. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

573. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

574. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḫāžır ʿiyşe esbābum benüm

575. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

576. **benüm:**-*üm*
Gazel 2166
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣfʿitse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

577. **benüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

578. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

579. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

580. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs̱ ara kaldı gümānum var benüm

581. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

582. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

583. **benüm:**-*üm*
Gazel 2180
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

584. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

585. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

586. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

587. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

588. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

589. **benüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

590. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

591. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

592. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

593. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

594. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

595. **benüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

596. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

597. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

598. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

599. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

600. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

601. **benüm:**-*üm*
Gazel 2186
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

602. **benüm:**-*üm*
Gazel 2188
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

603. **benüm:**-*üm*
Gazel 2189
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

604. **benüm:**-*üm*
Gazel 2214
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḥāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

605. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

606. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

607. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

608. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

609. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

610. **benüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

611. **benüm:**-*üm*
Gazel 2220
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

612. **benüm:**-*üm*
Gazel 2221
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

613. **benüm:**-*üm*
Gazel 2222
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

614. **benüm:**-*üm*
Gazel 2226
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

615. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

616. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

617. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

618. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

619. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

620. **benüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

621. **benüm:**-*üm*
Gazel 2228
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʾāşum

622. **benüm:**-*üm*
Gazel 2229
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

623. **benüm:**-*üm*
Gazel 2231
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

624. **benüm:**-*üm*
Gazel 2231
Mısra: **1**

" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

625. **benüm:**-*üm*
Gazel 2231
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

626. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

627. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

628. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

629. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

630. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

631. **benüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

632. **benüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

633. **benüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **15**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

634. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

635. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

636. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

637. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

638. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

639. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

640. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

641. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

642. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

643. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle sü'ālüm benüm

644. **benüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

645. **benüm:**-*üm*
Gazel 2262
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīde'em

646. **benüm:**-*üm*
Gazel 2263
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

647. **benüm:**-*üm*
Gazel 2271
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra 'aẕāb eyleyem

648. **benüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **18**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

649. **benüm:**-*üm*
Gazel 2274
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

'Ālemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

650. **benüm:**-*üm*
Gazel 2283
Mısra: **11**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez 'āşıḳa kām

651. **benüm:**-*üm*
Gazel 2294
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

652. **benüm:**-*üm*
Gazel 2305
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

653. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

654. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

655. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

656. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı 'ālem ḥālüme ḥayrān benüm

657. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āteşe 'ādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar 'aceb aksa gözümden kan benüm

658. **benüm:**-*üm*
Gazel 2308
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

659. **benüm:**-*üm*
Gazel 2312
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger 'āşıḳ olupdur saña micmer hem

660. **benüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm
çerāğum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm
şemʿ-i şebistānum

661. **benüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

662. **benüm:**-*üm*
Gazel 2345
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

663. **benüm:**-*üm*
Gazel 2347
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

664. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zāhidā zühd ü şalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

665. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zāhidā zühd ü şalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

666. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

667. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

668. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

669. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

670. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

671. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

672. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

673. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

674. **benüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

675. **benüm:**-*üm*
Gazel 2362
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

676. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

677. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

678. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

679. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

680. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

681. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

682. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

683. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

684. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

685. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

686. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

687. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

688. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

689. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **16**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

690. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

691. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

692. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

693. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

694. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

695. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

696. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

697. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

698. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

699. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

700. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

701. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

702. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

703. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

704. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

705. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

706. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

707. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

708. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

709. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

710. **benüm:**-*üm*
Gazel 2414
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

711. **benüm:**-*üm*
Gazel 2421
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

712. **benüm:**-*üm*
Gazel 2424
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zülfī sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

713. **benüm:**-*üm*
Gazel 2442
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

714. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḥuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

715. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

716. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

717. **benüm:**-*üm*
Gazel 2139
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

718. **baña:**-*a*
Gazel 2140
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḥāzır-cevāb oldum

719. **benüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

720. **benüm:**-*üm*
Gazel 2143
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

721. **baña:**-*a*
Gazel 2146
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

722. **baña:**-*a*
Gazel 2371
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

723. **baña:**-*a*
Gazel 2407
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

724. **baña:**-*a*
Gazel 2151
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

725. **baña:**-*a*
Gazel 2155
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

726. **baña:**-*a*
Gazel 2160
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

727. **baña:**-*a*
Gazel 2167
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

728. **baña:**-*a*
Gazel 2170
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

729. **benüm:**-*üm*
Gazel 2171
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

730. **baña:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **12**
Birinci teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

731. **baña:**-*a*
Gazel 2176
Mısra: **6**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

732. **baña:**-*a*
Gazel 2178
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyler idüm cānumı ol dem īṯār ayaguña
Baña göstersen cemālüñ nūrını görse gözüm

733. **baña:**-*a*
Gazel 2183
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳışşası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

734. **baña:**-*a*
Gazel 2186
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

735. **baña:**-*a*
Gazel 2203
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

736. **baña:**-*a*
Gazel 2247
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri .

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

737. **benüm:**-*üm*
Gazel 2252
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

738. **baña:**-*a*
Gazel 2282
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

739. **baña:**-*a*
Gazel 2285
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

740. **ben:**
Gazel 2287
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

741. **ben:**
Gazel 2292
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

742. **beni:**-*i*
Gazel 2294
Mısra: **8**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṯer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

743. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

744. **benüm:**-*üm*
Gazel 2294
Mısra: **10**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

ʿĀṣıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

745. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **13**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

746. **benem:**-*em*
Gazel 2294
Mısra: **16**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

747. **benüm:**-*üm*
Gazel 2294
Mısra: **15**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

748. **benüm:**-*üm*
Gazel 2349
Mısra: **4**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

749. **benüm:**-*üm*
Gazel 2433
Mısra: **3**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

750. **ben:**
Gazel 2296
Mısra: **4**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀṣıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

751. **baña:**-*a*
Gazel 2296
Mısra: **7**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḥı ben cüst ü çālāk olam

752. **ben:**
Gazel 2296
Mısra: **8**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḥı ben cüst ü çālāk olam

753. **ben:**
Gazel 2297
Mısra: **10**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

754. **baña:**-*a*
Gazel 2297
Mısra: **16**
.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

755. **ben:**
Gazel 2297
Mısra: **16**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

756. **ben:**
Gazel 2305
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

757. **ben:**
Gazel 2306
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

758. **ben:**
Gazel 2309
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

759. **ben:**
Gazel 2309
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

760. **ben:**
Gazel 2311
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṩār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

761. **ben:**
Gazel 2311
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

762. **ben:**
Gazel 2313
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

763. **ben:**
Gazel 2316
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

764. **ben:**
Gazel 2318
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

765. **ben:**
Gazel 2319
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

766. **ben:**
Gazel 2323
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

767. **ben:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

768. **ben:**
Gazel 2329
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

769. **ben:**
Gazel 2332
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

770. **ben:**
Gazel 2337
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

771. **ben:**
Gazel 2338
Mısra: **9**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

772. **ben:**
Gazel 2340
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ṣākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

773. **ben:**
Gazel 2341
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

774. **ben:**
Gazel 2341
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

775. **ben:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

776. **ben:**
Gazel 2344
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

777. **ben:**
Gazel 2346
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

778. **ben:**
Gazel 2347
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

779. **ben:**
Gazel 2348
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

780. **ben:**
Gazel 2350
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḫayrān idüm

781. **ben:**
Gazel 2350
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

782. **ben:**
Gazel 2350
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

783. **ben:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

784. **ben:**
Gazel 2351
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

785. **ben:**
Gazel 2351
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

786. **ben:**
Gazel 2351
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Zāhid ister cennet ü ḫavrā müdām Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

787. **ben:**
Gazel 2404
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

788. **ben:**
Gazel 2411
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

789. **ben:**
Gazel 2442
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

790. **ben:**
Gazel 2448
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

791. **ben:**
Gazel 2297
Mısra: **18**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

792. **ben:**
Gazel 2298
Mısra: **10**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

793. **ben:**
Gazel 2300
Mısra: **1**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḥāṣıl kılam

794. **ben:**
Gazel 2302
Mısra: **2**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

795. **ben:**
Gazel 2302
Mısra: **3**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Göreliden berü ben tāb-ı rüyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

796. **ben:**
Gazel 2304
Mısra: **4**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

797. **ben:**
Gazel 2412
Mısra: **12**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

798. **beni:**-*i*
Gazel 2299
Mısra: **3**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

799. **baña:**-*a*
Gazel 2305
Mısra: **11**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

800. **baña:**-*a*
Gazel 2310
Mısra: **10**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

801. **baña:**-*a*
Gazel 2312
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

802. **baña:**-*a*
Gazel 2312
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

803. **benüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

804. **baña:**-*a*
Gazel 2322
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

805. **baña:**-*a*
Gazel 2326
Mısra: **4**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

806. **benümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2329
Mısra: **16**
"Ben", birinci teklik şahıs zamiri.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

807. **baña:**-*a*
Gazel 2333
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik kişi zamiri.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

808. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

809. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

810. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

811. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Āh kılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

812. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḫr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

813. **benüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

814. **baña:**-*a*
Gazel 2337
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

815. **ben:**
Gazel 2339
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

816. **ben:**
Gazel 2343
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

817. **ben:**
Gazel 2374
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

818. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

819. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

820. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

821. **ben:**
Gazel 2471
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

822. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

823. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

824. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359

Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

825. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

826. **benüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

827. **ben:**
Gazel 2361
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

828. **baña:**-*a*
Gazel 2362
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

829. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-içun kim belā kūhı-durur başum benüm

830. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-içun kim belā kūhı-durur başum benüm

831. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

832. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

833. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

834. **benüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

835. **ben:**
Gazel 2366
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-içun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

836. **ben:**
Gazel 2367
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

837. **baña:**-*a*
Gazel 2368
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

838. **ben:**
Gazel 2368
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

839. **benüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **8**
," Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

840. **baña:**-*a*
Gazel 2369
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

841. **baña:**-*a*
Gazel 2370
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

842. **ben:**
Gazel 2371

Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

843. **baña:**-*a*
Gazel 2371
Mısra: **11**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

844. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

845. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

846. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

847. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

848. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

849. **benüm:**-*üm*
Gazel 2372
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

850. **baña:**-*a*
Gazel 2372
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

851. **baña:**-*a*
Gazel 2372
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

852. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

853. **ben:**
Gazel 2375
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

854. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

855. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **14**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

856. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **12**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

857. **benüm:**-*üm*
Gazel 2375
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

858. **baña:**-*a*
Gazel 2376
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

859. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

860. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

861. **baña:**-*a*
Gazel 2377
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

862. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

863. **baña:**-*a*
Gazel 2377
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

864. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

865. **ben:**
Gazel 2377
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

866. **ben:**
Gazel 2378
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül
Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı
dāra beñzetdüm

867. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma
āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı
siyāhumdur benüm

868. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma
āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı
siyāhumdur benüm

869. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı
secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī
secdegāhumdur benüm

870. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr
iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur
benüm

871. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın
kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu
sipāhumdur benüm

872. **benüm:**-*üm*
Gazel 2381
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum
ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm
günāhumdur benüm

873. **ben:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳun
ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de
ḫāṣāk olmışam

874. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı
āhumdur benüm
Cürm-i ʿiṣyān-ıla cemʿ olmış
günāḥumdur benüm

875. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı
āhumdur benüm
Cürm-i ʿiṣyān-ıla cemʿ olmış
günāḥumdur benüm

876. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Ṣāh-ı ʿışḳam ṣuʿle-i āhum olalıdan
ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm
sipāhumdur benüm

877. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol
şehüñ
Key ulu devlet-durur hem
iftiḫārumdur benüm

878. **benüm:**-*üm*
Gazel 2404
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler
tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u
zārumdur benüm

879. **benüm:**-*üm*
Gazel 2405
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

880. **benüm:**-*üm*
Gazel 2406
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

881. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

882. **benüm:**-*üm*
Gazel 2407
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

883. **benüm:**-*üm*
Gazel 2431
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

884. **benüm:**-*üm*
Gazel 2461
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

885. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

886. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cōmerd İlāhumdur benüm

887. **benüm:**-*üm*
Gazel 2383
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

888. **benüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

889. **benüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

890. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

891. **ben:**
Gazel 2390
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

892. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

893. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

894. **baña:**-*a*
Gazel 2390
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

895. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

896. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

897. **benüm:**-*üm*
Gazel 2390
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

898. **ben:**
Gazel 2391
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

899. **ben:**
Gazel 2392
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

900. **ben:**
Gazel 2393
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

901. **ben:**
Gazel 2394
Mısra: **8**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

902. **ben:**
Gazel 2394
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

903. **ben:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

904. **ben:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

905. **ben:**
Gazel 2398
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

906. **baña:**-*a*
Gazel 2398
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

907. **ben:**
Gazel 2398
Mısra: **8**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

908. **baña:**-*a*
Gazel 2399
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

909. **baña:**-*a*
Gazel 2399
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

910. **benüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

911. **benüm:**-*üm*
Gazel 2402
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

912. **beñüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2403
Mısra: **2**
Yüzde ve vücutta bulunan tabi ufak ve siyah noktalar, ben, hal.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

913. **baña:**-*a*
Gazel 2414
Mısra: **8**
" Ben" birinci tekil kişi zamiri
.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

914. **baña:**-*a*
Gazel 2404
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

915. **ben:**
Gazel 2412
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

916. **baña:**-*a*
Gazel 2412
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

917. **ben:**
Gazel 2412
Mısra: **8**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

918. **ben:**
Gazel 2413
Mısra: **10**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

919. **ben:**
Gazel 2415
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

920. **baña:**-*a*
Gazel 2418
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

921. **ben:**
Gazel 2420
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

922. **ben:**
Gazel 2422
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

923. **ben:**
Gazel 2425
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

924. **ben:**
Gazel 2427
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

925. **ben:**
Gazel 2428
Mısra: **7**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

926. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

927. **ben:**
Gazel 2433
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

928. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

929. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

930. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

931. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

932. **ben:**
Gazel 2430
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

933. **ben:**
Gazel 2434
Mısra: **1**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

934. **ben:**
Gazel 2434
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

935. **ben:**
Gazel 2434
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

936. **ben:**
Gazel 2433
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

937. **baña:**-*a*
Gazel 2437
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

938. **ben:**
Gazel 2438
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

939. **baña:**-*a*
Gazel 2438
Mısra: **2**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

940. **baña:**-*a*
Gazel 2438
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

941. **ben:**
Gazel 2438
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

942. **benüm:**-*üm*
Gazel 2439
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

943. **ben:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamir.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

944. **benümle:**-*üm, -le*
Gazel 2442
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

945. **ben:**
Gazel 2443
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

946. **baña:**-*a*
Gazel 2444
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

947. **ben:**
Gazel 2444
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

948. **benüm:**-*üm*
Gazel 2444
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

949. **ben:**
Gazel 2445
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

950. **baña:**-*a*
Gazel 2445
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

951. **baña:**-*a*
Gazel 2445
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

952. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

953. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

954. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

955. **baña:**-*a*
Gazel 2446
Mısra: **5**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

956. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

957. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

958. **ben:**
Gazel 2446
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

959. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

960. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

961. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

962. **benüm:**-*üm*
Gazel 2454
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

963. **benem:**-*em*
Gazel 2454
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

964. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

965. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

966. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

967. **ben:**
Gazel 2454
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

968. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

969. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

970. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **10**

" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

971. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **16**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

972. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

973. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

974. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

975. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

976. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

977. **baña:**-*a*
Gazel 2460
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

978. **ben:**
Gazel 2460
Mısra: **13**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

979. **ben:**
Gazel 2461
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

980. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

981. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

982. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

983. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

984. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

985. **ben:**
Gazel 2463
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

986. **ben:**
Gazel 2466
Mısra: **7**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri .

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

987. **baña:**-*a*
Gazel 2467
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Vefā ister egerçi cümle uşşāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

988. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

989. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben

Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

990. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

991. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

992. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

993. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **14**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

994. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **12**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

995. **ben:**
Gazel 2469
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

996. **beni:**-*i*
Gazel 2469
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

997. **beni:**-*i*
Gazel 2476
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

998. **beni:**-*i*
Gazel 2481
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

999. **beni:**-*i*
Gazel 2490
Mısra: **10**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

1000. **baña:**-*a*
Gazel 2469
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

1001. **ben:**
Gazel 2471
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

1002. **benüm:**-*üm*
Gazel 2473
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

1003. **ben:**
Gazel 2474
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

1004. **ben:**
Gazel 2477
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

1005. **ben:**
Gazel 2479
Mısra: **2**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

1006. **ben:**
Gazel 2479
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

1007. **ben:**
Gazel 2479
Mısra: **8**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

1008. **baña:**-*a*
Gazel 2481
Mısra: **1**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

1009. **baña:**-*a*
Gazel 2481
Mısra: **3**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

1010. **baña:**-*a*
Gazel 2482
Mısra: **6**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

1011. **baña:**-*a*
Gazel 2482
Mısra: **7**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

1012. **benüm:**-*üm*
Gazel 2484
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

1013. **baña:**-*a*
Gazel 2486
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Sorma her bir nā-kese olʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

1014. **ben:**
Gazel 2486
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sorma her bir nā-kese olʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

1015. **ben:**
Gazel 2488
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sāġar-ı serden içerler ehl-iʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

1016. **beni:**-*i*
Gazel 2490
Mısra: **1**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

1017. **ben:**
Gazel 2490
Mısra: **4**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Ehl-iʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

1018. **baña:**-*a*
Gazel 2490
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri .

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

1019. **ben:**
Gazel 2492
Mısra: **5**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

1020. **ben:**
Gazel 2499
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

1021. **ben:**
Gazel 2500
Mısra: **4**
"Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

1022. **ben:**
Gazel 2500
Mısra: **7**
" Ben" birinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

1023. **beni:**-*i*
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Ben" birinci teklik zamiri.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

1024. **ben:**
Gazel 2455
Mısra: **6**
" Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

bend:

1. **bend-ile:**-*ile*
Gazel 2183
Mısra: **8**
Esir, tutsak, bağlı kimse.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

2. **bendi:**-*i*
Gazel 2223

Mısra: **4**
Bağ.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

3. **bendine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2286
Mısra: **7**
Boğum, halka.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

4. **bend:**
Gazel 2309
Mısra: **3**
Bağ. || *Boğum, halka, mafsal.*

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

5. **bend:**
Gazel 2490
Mısra: **2**
Bağ.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

6. **bend:**
Gazel 2499
Mısra: **2**
Bağ.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

7. **bendin:**-*i*, -*n*
Gazel 2499
Mısra: **8**
Bağ.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

bend eyle-:

1. **bend eyle-:**
Gazel 2060
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bağlamak. || *Kendisine bağlamak.*

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

2. **bend eyle-:**
Gazel 2099
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kendisine bağlamak.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hiç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

bend id-:

1. **bend id-:**
Gazel 2106
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bağlamak. || *Tutsak etmek.*

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

2. **bend id-:**
Gazel 2122
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kul, köle yapmak.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

bend it:

1. **bend it:**
Gazel 2027
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bağlamak. || *Emir, hüküm altına almak.*

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

2. **bend it:**
Gazel 2027
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bağlamak. || *Emir, hüküm altına almak.*

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

bend it-:

1. **bend it-:**
Gazel 2281
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bağlamak, hükmü altına almak.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

bend kıl-:

1. **bend kıl-:**
Gazel 2300
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bağlamak, zincire vurmak.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

bend ol-:

1. **bend ol-:**
Gazel 2045
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bağlamak.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

2. **bend ol-:**
Gazel 2095
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bağ olmak, bağlamak.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

3. **bend ol-:**
Gazel 2157
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hüküm ve tesir altına alınmak.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

4. **bend ol-:**
Gazel 2157

Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hüküm ve tesir altına alınmak.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

5. **bend ol-:**
Gazel 2223
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kul, köle olmak, samimiyetle bağlanmak.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

6. **bend ol-:**
Gazel 2045
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hüküm ve tesir altına alınmak.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

bende:

1. **bende:**
Gazel 2123
Mısra: **6**
Kul, köle, abd, memluk.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

2. **bendeye:**-*(y)e*
Gazel 2132
Mısra: **1**
Birine mensup olan, onun hizmetinde bulunan, ona tabi ve taraftar olan kimse. || *Esir, tutsak, bağlı kimse.*

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

3. **bende:**
Gazel 2183
Mısra: **10**
Birine mensup olan, onun hizmetinde bulunan, ona tabi ve taraftar olan kimse.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

4. **bendesidür:**-*si*, -*dür*
Gazel 2236
Mısra: **9**
Kul, köle, abd, memluk.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

5. **bende:**
Gazel 2316
Mısra: **1**
Birine mensup olan, onun hizmetinde bulunan, ona tabi ve taraftar olan kimse.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

6. **bendeñi:**-*ñ*, -*i*
Gazel 2327
Mısra: **9**
Kul, köle, abd, memluk.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

7. **bende:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Kul, köle, abd, memluk.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

8. **bendem:**-*m*
Gazel 2348
Mısra: **4**
Kul, köle.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

9. **bendeñi:**-*ñ*, -*i*
Gazel 2361
Mısra: **9**
Kul, köle, abd.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

10. **bendeni:**-*ñ*, -*i*
Gazel 2407
Mısra: **9**
Kul, köle, abd.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

11. **bendeyem:**-*(y)em*
Gazel 2383
Mısra: **10**
Kul, köle, abd, memluk.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

12. **bendesidür:**-*si*, -*dür*
Gazel 2387
Mısra: **2**
Esir, tutsak.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

13. **bendelerüñ:**-*ler*, -*üñ*
Gazel 2389
Mısra: **9**
Kul, köle, abd, memluk.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

14. **bendeyem:**-*(y)em*
Gazel 2390
Mısra: **2**
Kul, köle, abd, memluk.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

bende ol-:

1. **bende ol-:**
Gazel 2268
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kul, köle olmak, samimiyetle bağlanmak.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

2. **bende ol-:**
Gazel 2448
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kul, köle olmak, samimiyetle bağlanmak.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

bende-i dergāh:

1. **bende-i dergāh:**
Gazel 2291
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dergahın kölesi.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

2. **bende-i dergāh:**
Gazel 2291
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dergahın kölesi.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

3. **bende-i dergāh:**
Gazel 2391
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dergahının gölesi.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

bende-i fermān:

1. **bende-i fermān:**
Gazel 2008
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ferman kölesi, emir kulu.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

2. **bende-i fermān:**
Gazel 2131
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Emir kulu, fermanlı köle.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

bende-i fermānuñ:

1. **bende-i fermānuñ:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Emirlerinin kölesi.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

bende-vār:

1. **bende-vār:**
Gazel 2284
Mısra: **7**
Köle gibi.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

bend-i belā:

1. **bend-i belā:**
Gazel 2305
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Keder bağı.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

bend-i ġam:

1. **bend-i ġam:**
Gazel 2247
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam bağı.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

bend-i zülf:

1. **bend-i zülf:**
Gazel 2056
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının bağı.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

2. **bend-i zülf:**
Gazel 2070
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının bağı.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

3. **bend-i zülf:**
Gazel 2189
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Saç bağı.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

4. **bend-i zülf:**
Gazel 2337
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saçın bağı.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

bend-i zülüf:

1. **bend-i zülüf:**
Gazel 2060
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saçının bağı.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

benefşe:

1. **benefşe:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek; menekşe, sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüylerine benzetilir.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

2. **benefşe:**
Gazel 2496

Mısra: **5**
Baharın habercisi olan, mor renkli ve güzel kokulu çiçek, menekşe, sevgilinin yüzünde bulunan ayva tüylerine benzetilir.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

beng:

1. **beng:**
Gazel 2165
Mısra: **6**
Ban otu denen bitki ve bunun afyon gibi uyuşturucu, keyif verici tohumu.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

2. **beng:**
Gazel 2232
Mısra: **6**
Ban otu denen bitki ve bunun afyon gibi uyuşturucu, keyif verici tohumu.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

beñze:

1. **beñzerem:**-*r, -em*
Gazel 2169
Mısra: **13**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

2. **beñzetdüm:**-*t, -dü, -m*
Gazel 2212
Mısra: **7**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

beñze-:

1. **benzedi:**-*di*
Gazel 2144
Mısra: **4**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, benzemek.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

2. **beñzer:**--*r*, -
Gazel 2019
Mısra: **3**
İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẕar degül

3. **beñzer:**--*r*, -
Gazel 2036
Mısra: **9**
İki kişi veya nesne arasında birbirini andıracak kadar ortak nitelikler bulunmak, andırmak. || Andırmak,sanısını uyandırmak, ... gibi görünmek.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

4. **beñzerem:**--*r*, --*em*
Gazel 2041
Mısra: **7**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak. || Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak. || ... gibi görünmek, öyle olduğu zannını uyandırmak.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

5. **beñzer:**-*r*
Gazel 2137
Mısra: **7**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

6. **beñzer:**-*r*
Gazel 2427
Mısra: **1**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

7. **beñzer:**-*r*
Gazel 2178
Mısra: **4**
Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

8. **beñzer:**-*r*
Gazel 2244
Mısra: **1**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

9. **beñzer:**-*r*
Gazel 2262
Mısra: **2**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

10. **beñzer:**-*r*
Gazel 2285
Mısra: **8**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

11. **beñzer:**-*r*
Gazel 2291
Mısra: **5**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer

Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

12. **beñzer:**-*r*
Gazel 2368
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

13. **beñzer:**-*r*
Gazel 2368
Mısra: **6**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

14. **beñzer:**-*r*
Gazel 2368
Mısra: **10**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl nis̱ār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

15. **beñzer:**-*r*
Gazel 2400
Mısra: **4**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

16. **beñzedürler:**-*d, -ür, -ler*
Gazel 2402
Mısra: **4**
İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

17. **beñzer:**-*r*
Gazel 2402
Mısra: **16**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

18. **beñzedi:**-*di*
Gazel 2416
Mısra: **9**
Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

19. **beñzedürler:**-*dür, -ler*
Gazel 2423
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

20. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **1**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

21. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **2**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

22. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **4**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

23. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **6**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

24. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **8**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

25. **beñzersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **10**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

26. **beñzer:**-*r*
Gazel 2436
Mısra: **7**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak, gibi olmak.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

27. **beñzemez:**-*mez*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm

Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

28. **beñzer:**-*r*
Gazel 2457
Mısra: **1**
İki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak ve ortak tarafları sebebiyle birbirini hatırlatmak, andırmak.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

beñzer:

1. **beñzer:**
Gazel 2010
Mısra: **1**
... gibi görünmek, andırmak, benzemek, eş, denk.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

2. **beñzer:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Andırmak, ...gibi görünmek, sanısını uyandırmak. || Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran, eş, emsal.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

3. **beñzer:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Andırmak, ...gibi görünmek.|| Eş, emsal.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

4. **beñzer:**
Gazel 2024
Mısra: **3**
Nitelik, görünüş ve yapı bakımından bir başkasına benzeyen veya ona eş olan, benzeri, müşabih, mümasil. || Andırmak, ...gibi görünmek.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Güş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

5. **beñzer:**
Gazel 2179
Mısra: **9**
Eş, emsal.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

6. **beñzer:**
Gazel 2327
Mısra: **8**
Eş, emsal.

Naḫs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

7. **beñzer:**-*r*
Gazel 2217
Mısra: **3**
Öyle görünüyor ki, sanki.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

8. **beñzer:**
Gazel 2281
Mısra: **8**
Başka bir şeyle ortak nitelikleri bulunan, başka bir şeyi andıran.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

beñzer eyle-:

1. **beñzer eyle-:**
Gazel 2040
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Benzetmek.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

beñzet-:

1. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **10**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

2. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **1**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

3. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **4**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

4. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **2**
Bir kimse veya şeyin başka bir kimse veya şeyle arasında uygun ve benzer taraflar bulmak.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

5. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **4**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manşūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

6. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **6**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

7. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **8**

Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

8. **beñzetdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **10**
Bazı taraflarıyla veya bütünüyle başka bir şeyi andırmak, uygunluk göstermek.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

ber:

1. **ber:**
Gazel 2258
Mısra: **4**
Kara, toprak.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

2. **ber:**
Gazel 2221
Mısra: **6**
Arapça ve Farsça kelimelerin başına gelerek sıfat ve zarflar yapar; Türkçe'deki "-de" ekiyle "üzeri, üzere, üzerine, üzerinde" vb.nin karşılığıdır.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

3. **ber:**
Gazel 2210
Mısra: **2**
Kara, toprak.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

berāber:

1. **berāber:**
Gazel 2394
Mısra: **2**
Bir seviyede, bir hizada, bir ve eşit.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

berbād:

1. **berbād:**
Gazel 2303
Mısra: **10**
Perişan, allak bullak, karmakarışık.

Vaḳt oldı yanup hevāya Berbād u bed-ġubāram

berbād eyle-:

1. **berbād eyle-:**
Gazel 2136
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

2. **berbād eyle-:**
Gazel 2205
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

3. **berbād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

4. **berbād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

berbād id-:

1. **berbād id-:**
Gazel 2451
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, bozmak, kötü duruma sokmak.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

berbād ol-:

1. **berbād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Perişan duruma gelmek, kirlenmek.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

2. **berbād ol-:**
Gazel 2081
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kötü duruma gelmek. || *Kötü duruma gelmek.*

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

ber-dār eyle-:

1. **ber-dār eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Darağacına çekmek, asmak.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

berdār id-:

1. **berdār id-:**
Gazel 2133
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Darağacına çekmek, asmak.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

ber-dār ol-:

1. **ber-dār ol-:**
Gazel 2342
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Asılmak.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

berg:

1. **bergine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2343
Mısra: **9**
Yaprak.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

berg-i ḥazān:

1. **berg-i ḥazān:**
Gazel 2068
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sonbahar yaprağı. || *Sonbaharda sararıp düşen veya düşmek üzere olan yaprak.*

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḥazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

2. **berg-i ḥazān:**
Gazel 2144
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sonbaharda sararıp düşen veya düşmek üzere olan yaprak.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḥazāna çehre-i zerdüm benüm

berg-i yāsemīn:

1. **berg-i yāsemīn:**
Gazel 2447
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yasemin yaprağı.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

berī:

1. **berī:**
Gazel 2202
Mısra: **2**
Belli bir yerden ve zamandan bu yana.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

berī ol-:

1. **berī ol-:**
Gazel 2061
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uzak olmak.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

2. **berī ol-:**
Gazel 2205
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Arınmış, temizlenmiş olmak.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

berk ur-:

1. **berḳ ur-:**
Gazel 2393
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Şimşek çakmak, şimşek çakar gibi parıldamak.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

berr:

1. **berr:**
Gazel 2055
Mısra: **8**
Toprak, kara.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

2. **berr:**
Gazel 2341
Mısra: **1**
Kara, toprak.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

berü:

1. **berü:**
Gazel 2245
Mısra: **2**
Bu taraf, bu yan, yakın olan taraf.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

2. **berü:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
Beri, bu tarafa, bu yana.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

3. **berü:**
Gazel 2082
Mısra: **2**
İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın yer. || *Bu tarafa, bu yana, buraya.*

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

4. **berü:**
Gazel 2192
Mısra: **10**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

5. **berü:**
Gazel 2302
Mısra: **3**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

6. **berü:**
Gazel 2302
Mısra: **7**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

7. **berü:**
Gazel 2302
Mısra: **15**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

8. **berü:**
Gazel 2310
Mısra: **10**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Kalmadı derd ü belā miḥnet
Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

9. **berü:**
Gazel 2366
Mısra: **10**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat
Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ
derdnākiyem

10. **berü:**
Gazel 2446
Mısra: **2**
Ayrılma halinden sonra geldiğinde "belli bir yerden ve zamandan bu yana" anlamı verir, bir işin başlangıç yerini ve zamanını gösterir.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

11. **berü:**
Gazel 2493
Mısra: **12**
İki uzaklıktan daha yakın olanı, yakın, daha yakın yer.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

bes:

1. **besdür:**-*dür*
Gazel 2196
Mısra: **13**
Kafi, yeter, yetişir.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

2. **bes:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
Yeter, yetişir, tamam, kâfi.||
Çok.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

3. **bes:**
Gazel 2148
Mısra: **8**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

Rıẓk içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

4. **besdür:**-*dür*
Gazel 2185
Mısra: **9**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

5. **besdür:**-*dür*
Gazel 2229
Mısra: **10**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

6. **bes:**
Gazel 2342
Mısra: **8**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

7. **bes:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

8. **besdür:**-*dür*
Gazel 2388
Mısra: **9**
Yeter, yetişir, elverir, kafi.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

be-ṣadr-ı mesned:

1. **be-ṣadr-ı mesned:**
Gazel 2188
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönülden gelen inanç.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

beşer:

1. **beşer:**
Gazel 2202
Mısra: **8**
İnsan, insan oğlu, insan türü.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

2. **beşer:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
İnsan cinsi, insan.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eşer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

besī:

1. **besī:**
Gazel 2332
Mısra: **9**
Çok, birçok.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū gönlümi şād eyledüm

beste:

1. **bestedür:**-*dür*
Gazel 2334
Mısra: **9**
Bağlanmış, bağlı.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde gönlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

beste ter:

1. **beste ter:**
Gazel 2263
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Daha çok bağlanmış.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

beste-i dām:

1. **beste-i dām:**
Gazel 2101
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Tuzağa bağlı.

Bende düşsem neʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

2. **beste-i dām:**
Gazel 2245
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Tuzağa yakalanmak.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

beter:

1. **beter:**
Gazel 2006
Mısra: **5**
Çok fena, daha fena, çok kötü.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

2. **beter:**
Gazel 2007
Mısra: **7**
Çok fena, daha fena, çok kötü.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

3. **beter:**
Gazel 2202
Mısra: **14**
Çok fena, daha fena, çok kötü.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

beter ol-:

1. **beter ol-:**
Gazel 2057
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Çok daha fena olmak.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

be-tu:

1. **be-tū:**
Gazel 2303
Mısra: **12**
Sana, senin için. II Sevgiliye.

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem

beyʿ:

1. **beyʿ:**
Gazel 2465
Mısra: **7**
Satış, alışveriş.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

beyā:

1. **beyā:**
Gazel 2218
Mısra: **5**
Dolu, dolmuş.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

beyābān:

1. **beyābāna:**--*a, -*
Gazel 2055
Mısra: **8**
Çöl, sahra.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

2. **beyābānı:**-*ı*
Gazel 2089
Mısra: **5**
Çöl, sahra, badiye.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

3. **beyābānında:**-*ın, -da*
Gazel 2116
Mısra: **3**
Çöl, sahra, badiye.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

4. **beyābānı:**-*ı*
Gazel 2164
Mısra: **3**
Çöl, sahra, badiye.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

5. **beyābānı:**-*ı*
Gazel 2164
Mısra: **3**
Çöl, sahra, badiye.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

6. **beyābānum:**-*um*
Gazel 2210
Mısra: **1**
Çöl, sahra, badiye.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

7. **beyābānında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2300
Mısra: **5**
Çöl, sahra, badiye.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

beyān:

1. **beyāna:**-*a*
Gazel 2327
Mısra: **6**
Açıklama, anlatma, izah etme.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

beyit:

1. **beytümi:**-*üm, -i*
Gazel 2164
Mısra: **17**
Divan edebiyatında nazım birimi olarak kabul edilen iki mısradan ibaret nazım parçası.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

beyt:

1. **beyti:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **9**
Beyit, iki dizeden oluşan nazım birimi.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

2. **beyti:**-*i*
Gazel 2287
Mısra: **14**
Beyit, iki dizeden oluşan nazım birimi.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

3. **beyti:**-*i*
Gazel 2431
Mısra: **13**
Beyit, iki dizeden oluşan nazım birimi.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

beytüʾl-ḥarām:

1. **beytüʾl-ḥarāmʾında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2362
Mısra: **3**
Kabe'nin isimlerinden biri.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

bezm:

1. **bezminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2307
Mısra: **9**
Allah'ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, "Elestü bi-Rabbiküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sorduğu ve ruhların, "Bela evet, sen bizim Rabb'imizsin" diye Allah'ı tasdik ettikleri ezel meclisi.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

2. **bezminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2457
Mısra: **10**
Allah'ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, "Elestü bi-Rabbiküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sorduğu ve ruhların, "Bela evet, sen bizim Rabb'imizsin" diye Allah'ı tasdik ettikleri ezel meclisi.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

3. **bezmüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **9**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

4. **bezminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2350
Mısra: **10**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

5. **bezminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2463
Mısra: **7**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

6. **bezm:**
Gazel 2377
Mısra: **5**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Ney gibi bezm içinde iñlemege Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

7. **bezme:**-*e*
Gazel 2452
Mısra: **8**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir.

Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

8. **bezme:**-*e*
Gazel 2454
Mısra: **6**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

bezmgāh:

1. **bezmgāhında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2360
Mısra: **2**
Sohbet ve işret için toplanılan, meclis kurulan yer.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

bezm-i belā:

1. **bezm-i belā:**
Gazel 2494
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dert, keder meclisi.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

bezm-i ġam:

1. **bezm-i ġam:**
Gazel 2005
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

2. **bezm-i ġam:**
Gazel 2065
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

3. **bezm-i ġam:**
Gazel 2147
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

4. **bezm-i ġam:**
Gazel 2344
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

5. **bezm-i ġam:**
Gazel 2064
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

6. **bezm-i ġam:**
Gazel 2116
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

7. **bezm-i ġam:**
Gazel 2130
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

8. **bezm-i ġam:**
Gazel 2136
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

9. **bezm-i ġam:**
Gazel 2151
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

10. **bezm-i ġam:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

11. **bezm-i ġam:**
Gazel 2264
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

12. **bezm-i ġam:**
Gazel 2293
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger Nāleler eyleyelüm nā olalım

13. **bezm-i ġam:**
Gazel 2294
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

14. **bezm-i ġam:**
Gazel 2298
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

15. **bezm-i ġam:**
Gazel 2331
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

16. **bezm-i ġam:**
Gazel 2345
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

17. **bezm-i ġam:**
Gazel 2352
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

18. **bezm-i ġam:**
Gazel 2361
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

19. **bezm-i ġam:**
Gazel 2421
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

20. **bezm-i ġam:**
Gazel 2452
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

21. **bezm-i ġam:**
Gazel 2493
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

bezm-i gülşen:

1. **bezm-i gülşen:**
Gazel 2425
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gülbahçesi meclisinde.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

bezm-i ḫüsn:

1. **bezm-i ḫüsn:**
Gazel 2379
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik meclisi.

Bezm-i ḫüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

bi:

1. **bi:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
"Bir" belgisiz sıfatı.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuṣṣāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

bī-ʿār:

1. **bī-ʿār:**
Gazel 2354
Mısra: **6**
Arsız, utanmaz.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

2. **bī-ʿār:**
Gazel 2452
Mısra: **8**
Arsız, utanmaz.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

bī-ārām:

1. **bī-ārām-ı:**
Gazel 2302
Mısra: **6**
Rahatsız, huzursuz.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

bī-bahā:

1. **bī-bahādur:**--*dur*
Gazel 2022
Mısra: **8**
Paha biçilmez.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

2. **bī-bāhā:**
Gazel 2177
Mısra: **8**
Paha biçilmez.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

bī-bāk:

1. **bī-bāk:**
Gazel 2296
Mısra: **4**
Korkusuz, çekinmeyen, sakınmayan.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

2. **bī-bākdür:**-*dur*
Gazel 2059

Mısra: **8**
Korkusuz.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

bī-bāl:

1. **bī-bāl:**
Gazel 2500
Mısra: **8**
Kanatsız.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

bī-bāl ü per ol-:

1. **bī-bāl ü per ol-:**
Gazel 2258
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Kanatsız olmak.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

bī-bedel:

1. **bī-bedel:**
Gazel 2121
Mısra: **2**
Benzeri olmayan, eşsiz.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

bī-bünyād:

1. **bī-bünyāddan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **12**
Harap, temeli çürük, temelsiz.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy gönül bī-kār u bī-bünyāddan

bī-cān:

1. **bī-cāndur:**--*dur*
Gazel 2004
Mısra: **14**
Cansız, ruhsuz.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur gönül

bī-çāre:

1. **bī-çāre:**
Gazel 2323
Mısra: **2**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Düşdi gönlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

2. **bī-çāre:**
Gazel 2325
Mısra: **2**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

3. **bī-çāre:**
Gazel 2330
Mısra: **11**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

4. **bī-çāre:**
Gazel 2010
Mısra: **2**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

5. **bī-çāre:**
Gazel 2005
Mısra: **14**
Çaresiz, düşkün, zavallı II Aşık.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre gönül

6. **bī-çāre:**
Gazel 2060
Mısra: **1**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u şaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

7. **bī-çāre:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

8. **bī-çāre:**
Gazel 2428
Mısra: **7**
Çaresiz, aciz, zavallı.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

bī-dād:

1. **bī-dādam:**-*am*
Gazel 2281
Mısra: **8**
Adaletsiz, merhametsiz.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

2. **bī-dād:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
Adaletsiz kimse, zalim.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Şabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

bī-dād id-:

1. **bī-dād id-:**
Gazel 2455
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Adaletsiz davranmak, adalete uygun hareket etmemek.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

bi-dār:

1. **bī-dār:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
Uyanık.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur

Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

2. **bi-dār:**
Gazel 2010
Mısra: **9**
Uyanık, uyumayan.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

bīdār ol-:

1. **bīdār ol-:**
Gazel 2141
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Uyanık durumda bulunmak, uyanık olmak.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

bīdār olsa:

1. **bīdār olsa:**--*sa*, -
Gazel 2018
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Uyanık durumda bulunmak, uyanık olmak.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

bī-derd:

1. **bī-derd:**
Gazel 2458
Mısra: **1**
Dertsiz, kedersiz, tasasız.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

bī-devā:

1. **bī-devā:**
Gazel 2293
Mısra: **18**
Dermansız, çaresiz, şifasız.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

bī-dil:

1. **bī-dilleri:**-*ler*, -*i*
Gazel 2119
Mısra: **5**
Kalpsiz.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

bī-dilān:

1. **bī-dilān:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
Gönülsüzler, kalpsizler.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

bī-dīn:

1. **bī-dīn:**
Gazel 2406
Mısra: **5**
Dinsiz, kafir.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

2. **bī-dīndür:**-*dür*
Gazel 2416
Mısra: **8**
Dinsiz.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

bīd-veş:

1. **bīd-veş:**
Gazel 2149
Mısra: **9**
Söğüt ağacı gibi.Söğüt su kenarında oluşu ve yapraklarının yapraklarının titreyişi bakımından divan edebiyatında teşbihlere konu olmuştur.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

bīgāne:

1. **bīgānelerle:**--*ler*, --*le*
Gazel 2026
Mısra: **7**
Yabancı, tanıdık olmayan.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

2. **bīgāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2339
Mısra: **2**
Yabancı, aşina olmayan.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne Āşinādan ḫ∨īşden bīgāneyim

bīgāne-veş:

1. **bigāne-veş:**
Gazel 2046
Mısra: **3**
Yabancılar gibi.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

2. **bīgāne-veş:**
Gazel 2196
Mısra: **7**
Yabancılar gibi.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

bī-güneh:

1. **bī-güneh:**
Gazel 2471
Mısra: **5**
Günahsız, masum.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy şanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

bī-haber:

1. **bī-ḫabersin:**-*sin*
Gazel 2402
Mısra: **13**
Habersiz, bir durumla ilgili malumatı olmayan.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

2. **bī-ḫabersin:**-*sin*
Gazel 2090
Mısra: **6**
Habersiz, bilgisiz.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

bī-haber ol-:

1. **bī-ḫaber ol-:**
Gazel 2258
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Habersiz, bilgisiz olmak.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

bī-had:

1. **bī-ḥaddür:**-*dür*
Gazel 2251
Mısra: **5**
Sınırsız ve sonsuz, uçsuz bucaksız.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

2. **bī-ḥad:**
Gazel 2196
Mısra: **2**
Sayısız, sınırsız, hesapsız, pek çok.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

3. **bī-ḥaddür:**-*dür*
Gazel 2307
Mısra: **1**
Sayısız, sınırsız, hesapsız, pek çok.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

4. **bī-ḥad:**
Gazel 2397
Mısra: **3**
Sayısız, sınırsız, hesapsız, pek çok.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

bi-ḥamdiʾīlāh:

1. **bi-ḥamdiʾīlāh:**
Gazel 2161
Mısra: **6**
Allah'a şükürler olsun.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾīlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

bi-ḥamdillāh:

1. **bi-ḥamdillāh:**
Gazel 2210
Mısra: **4**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

2. **bi-ḥamdillāh:**
Gazel 2239
Mısra: **5**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

3. **bi-ḥamdillāh:**
Gazel 2288
Mısra: **11**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

4. **bi-ḥamdillāh:**
Gazel 2313
Mısra: **1**
Allah'a şükürler olsun, Allah'ın yardımıyla.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

bi-ḥamdiʾllāh:

1. **bi-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2080
Mısra: **8**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

2. **bi-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2127
Mısra: **2**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

3. **bi-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2162
Mısra: **3**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

4. **bī-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2163
Mısra: **8**
Allah'a şükür olsun, Allah'ın yardımıyla.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

5. **bi-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2055
Mısra: **11**
Allah'a şükür olsun.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

6. **bi-ḥamdiʾllāh:**
Gazel 2059
Mısra: **1**
Allah'a şükür olsun.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

biḫār:

1. **biḫāra:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **8**
Denizler.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḫāra yalvarayım

bī-ḥāṣıl:

1. **bī-ḥāṣıl:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
Ebedi, sonsuz, nihayetsiz, baki.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

bī-ḥicāb:

1. **bī-ḥicāb:**
Gazel 2082
Mısra: **4**
Çekinmeden, utanmadan.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

bī-hōd ol-:

1. **bī-ḫōd ol-:**
Gazel 2088
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Çılgın, kendinden geçmiş olmak, ne yaptığının farkında olmamak. || *Bayılmak.*

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

2. **bī-ḫōd ol-:**
Gazel 2386
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Kendinden geçmek.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

bī-h∨āb:

1. **bī-ḫ∨āb:**
Gazel 2212
Mısra: **1**
Uykusuz.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

2. **bī-ḫ∨āb:**
Gazel 2349
Mısra: **7**
Uykusuz.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

3. **bī-ḫ∨āb:**
Gazel 2404
Mısra: **12**
Uykusuz.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

bī-ihtiyār:

1. **bī-iḫtiyār:**
Gazel 2076
Mısra: **5**
İrade dışı, bilerek ve isteyerek değil, elde olmadan.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

bī-kār:

1. **bī-kār:**
Gazel 2466
Mısra: **12**
Faydasız.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy gönül bī-kār u bī-bünyāddan

bī-karār:

1. **bī-ḳarār:**
Gazel 2326
Mısra: **5**
Karasız, huzursuz, tedirgin.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı gönül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

2. **bī-ḳarāram:**-*am*
Gazel 2303
Mısra: **1**
Kararsız, huzursuz, tedirgin, rahatsız.

ʿIşḳuñla bī-ḳarāram
Cān-ıla dil-figāram

3. **bī-ḳarār:**
Gazel 2398
Mısra: **1**
Kararsız, bir karar üzere durmayan, aynı hal üzere devam etmeyen.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

bī-kayd:

1. **bī-ḳayd:**
Gazel 2220
Mısra: **6**
Kayıtsız, alakasız, aldırmaz.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd bāña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

bī-kefen:

1. **bī-kefen:**
Gazel 2435
Mısra: **2**
Kefensiz.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

bī-kes:

1. **bī-kes:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
Kimsesiz, çaresiz.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

bī-kıymet:

1. **bī-ḳıymet:**
Gazel 2484
Mısra: **8**
Kıymetsiz, değersiz.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

bil:

1. **bilüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **4**
Vücudun orta yeri, bel.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

2. **bilin:**-*i, -n*
Gazel 2498
Mısra: **8**
Vücudun orta yeri, bel.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

3. **bile:**-*e*
Gazel 2008
Mısra: **2**
... olarak görmek, farz etmek.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḫayvān degül

4. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Anlamak, idrak etmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

5. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **8**
Anlamak, farkına varmak, kavramak.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

6. **bil:**
Gazel 2257
Mısra: **8**
Anla, kavra, idrak et.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

7. **bil:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
"Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

8. **bil:**
Gazel 2037
Mısra: **1**
"Anla, kavra, idrak et" anlamında bir söz.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

9. **bilüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **2**
İnsan vücudunun orta kısmında göğüsle karın arasında hafifçe darlaşmış olan ve kuşak bağlanan yer.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

10. **bilüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **10**
Bel.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

11. **bilüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **4**
İdrak, anlama, zihin.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

12. **bil:**
Gazel 2196
Mısra: **16**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

13. **bilüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2367
Mısra: **8**
Vücudun orta yeri, bel.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

14. **bil:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

bil-:

1. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2156
Mısra: **10**
Anlamak, kavramak, idrak etmek.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

2. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2444
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, mâlûmâtı olmak, bilebilmek.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

3. **bilse:**-*se*
Gazel 2399
Mısra: **6**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

4. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2333
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş ve kavramış bulunmak.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

5. **bilürsin:**-*ür, -sin*
Gazel 2327
Mısra: **6**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḫālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

6. **bildüm:**--*dü, --m*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.|| Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. || Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.||

Anlamak, farkına varmak, idrak etmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

7. **bil:**
Gazel 2023
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek. || Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

8. **bilmezem:**--*mez, --em*
Gazel 2025
Mısra: **7**
Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak . || Farkına varmak, idrak etmek.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

9. **bilmez:**--*mez, -*
Gazel 2026
Mısra: **4**
Bir şey hakkında bilgisi olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. || Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

10. **bil:**
Gazel 2040
Mısra: **5**
Anlamak, farkına varmak, idrak etmek.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

11. **bilse:**--*se, -*
Gazel 2040
Mısra: **16**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.|| Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. || Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.||

Anlamak, farkına varmak, idrak etmek.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

12. **bilmezem:**--*mez, --em*
Gazel 2043
Mısra: **7**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.|| Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak. || Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.|| Anlamak, farkına varmak, idrak etmek.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

13. **bilmezem:**--*mez, --em*
Gazel 2046
Mısra: **4**
Hatırlamak.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

14. **bilmeye:**--*me, --(y)e*
Gazel 2048
Mısra: **3**
Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

15. **bilmedüm:**--*me, --dü, --m*
Gazel 2051
Mısra: **3**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek. || Tanımak.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

16. **bilürem:**--*ür, --em*
Gazel 2051
Mısra: **7**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli

Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

17. **bilse:**--*se*
Gazel 2062
Mısra: **7**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

18. **bilmeñ:**--*me, --ñ*
Gazel 2066
Mısra: **3**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak. || Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

19. **bildi:**--*di, -*
Gazel 2066
Mısra: **9**
Öyle olduğuna inanmak, sanmak, zannetmek.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

20. **bilmedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2075
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.|| Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

21. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2086
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

22. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2088

Mısra: **7**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

23. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2093
Mısra: **7**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

24. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2431
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā kiʿaḳl-ı ḫurde-bīn

25. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2095
Mısra: **4**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

26. **bilmedi:**-*me, -di*
Gazel 2095
Mısra: **10**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

27. **bilmedi:**-*me, -di*
Gazel 2333
Mısra: **7**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

28. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Raḫm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

29. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2114
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

30. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2155
Mısra: **6**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

31. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2406
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

32. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2126
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

33. **bilemezem:**-*e, -mez, -em*
Gazel 2126
Mısra: **7**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

34. **bilemezem:**-*e, -mez, -em*
Gazel 2219
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḫayrānam
N'olurdı bilemezem ḫālüm eger yārı ʿayān görsem

35. **bildi:**-*di*
Gazel 2134
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

36. **bilmedüñ:**-*me, -düñ*
Gazel 2139
Mısra: **3**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Neʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

37. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2162
Mısra: **2**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

38. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2166
Mısra: **5**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

39. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

40. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

41. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **6**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

42. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **10**
Anlamak, kavramak, idrak etmek.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

43. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2169
Mısra: **3**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

44. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2169
Mısra: **12**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

45. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2171
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

46. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

47. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

48. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2179
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

49. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2182
Mısra: **1**
Tanımak.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

50. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2182
Mısra: **2**
Tanımak.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

51. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2192
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

52. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2194
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

53. **bilsün:**-*sün*
Gazel 2195
Mısra: **5**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

54. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2195
Mısra: **10**
Tanımak.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

55. **bilmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2195
Mısra: **12**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

56. **bil:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

57. **bilmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2203
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ

Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

58. **bildi:**-*di*
Gazel 2216
Mısra: **14**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

59. **bildük:**-*dü, -k*
Gazel 2217
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıẓa zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

60. **bilinmez:**-*in, -mez*
Gazel 2230
Mısra: **2**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

61. **bilmek:**-*mek*
Gazel 2235
Mısra: **3**
Anlamak, farkına varmak, idrak etmek.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı ṣarrāfa gelem

62. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2236
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

63. **bilmem:**-*me, -m*
Gazel 2242
Mısra: **13**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

64. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2244
Mısra: **13**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

65. **bilsün:**-*sün*
Gazel 2245
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

66. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2249
Mısra: **8**
Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

67. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2255
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

68. **bildiler:**-*di, -ler*
Gazel 2256
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

69. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2258
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

70. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2266
Mısra: **9**
Öyle olduğuna inanmak, sanmak, zannetmek.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

71. **bilmedi:**-*me, -di*
Gazel 2274
Mısra: **1**
Anlamak, farkına varmak, kavramak.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

72. **bilmez-iseñ:**-*mez, -i, -se, -ñ*
Gazel 2276
Mısra: **4**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

73. **bil:**
Gazel 2276
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

74. **bilürsin:**-*ür, -sin*
Gazel 2281
Mısra: **8**
Tanımak.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

75. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2284
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ

Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

76. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2287
Mısra: **8**
Tanımak.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

77. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2292
Mısra: **2**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

78. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2307
Mısra: **5**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

79. **bilmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2307
Mısra: **4**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

80. **bilür:**-*ür*
Gazel 2315
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Ārzū-yı vaṣl umar gönül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

81. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2318
Mısra: **3**
Tam olarak anlayabilmek, net bir karar sahip olmak.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḫālüm disem aña mübtelādur gördügüm

82. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2323
Mısra: **2**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş ve kavramış bulunmak.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

83. **bilmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2332
Mısra: **4**
Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

84. **bilmekde:**-*mek, -de*
Gazel 2338
Mısra: **8**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam

85. **bilmedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2341
Mısra: **12**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḫnet kāhıyam

86. **bilmeyesin:**-*me, -(y)e, -sin*
Gazel 2342
Mısra: **11**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

87. **bilmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2361
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

88. **bil:**
Gazel 2361
Mısra: **10**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

89. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

90. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

91. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

92. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **6**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Gāh ḫasret gāh ḫayret gāh miḫnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

93. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

94. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **10**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

95. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **12**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

96. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2371
Mısra: **14**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden
Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

97. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **1**
Tanımak.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

98. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **2**
Kabul etmek, addetmek, saymak.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

99. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **4**
Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

100. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **6**
Bir işin ehli olmak, o işi yapmaya alışmış bulunmak.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

101. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

102. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2408
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

103. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2377
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

104. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2379
Mısra: **9**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

105. **bildüm:**-*dü, -m*
Gazel 2381
Mısra: **4**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

106. **bilmeyen:**-*me, -(y)en*
Gazel 2383
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

107. **bilsün:**-*sün*
Gazel 2383
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

108. **bilmezler:**-*mez, -ler*
Gazel 2390
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

109. **bilmem:**-*me, -m*
Gazel 2391
Mısra: **7**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

110. **bilmeyesin:**-*me, -(y)e, -sin*
Gazel 2402
Mısra: **14**
Anlamak, farkına varmak, kavramak.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

111. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2408
Mısra: **2**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

112. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2408
Mısra: **4**

Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

113. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2408
Mısra: **6**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

114. **bilenler:**-*en, -ler*
Gazel 2412
Mısra: **4**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

115. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2412
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

116. **bilmem:**-*me, -m*
Gazel 2414
Mısra: **9**
Değerlendirmek, takdir etmek.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

117. **bildüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2425
Mısra: **7**
Tanımak.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

118. **bilsün:**-*sün*
Gazel 2426
Mısra: **5**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

119. **bilmeyen:**-*me, -(y)en*
Gazel 2432
Mısra: **8**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak..

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

120. **bil:**
Gazel 2437
Mısra: **7**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

121. **bilürem:**-*ür, -em*
Gazel 2438
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

122. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2438
Mısra: **1**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

123. **bilmişemdür:**-*miş, -em, -dür*
Gazel 2438
Mısra: **6**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

124. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2442
Mısra: **3**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

125. **bil:**
Gazel 2444
Mısra: **2**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

126. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2454
Mısra: **3**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

127. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2465
Mısra: **9**
Bir şeye yeteneği olmak, başarmak, muktedir olmak.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

128. **bil:**
Gazel 2468
Mısra: **8**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

129. **bilmeden:**-*me, -den*
Gazel 2469
Mısra: **1**
Anlamak, farkına varmak, bilebilmek.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

130. **bil:**
Gazel 2474
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

131. **bilmek:**-*mek*
Gazel 2477
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

132. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2480
Mısra: **5**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

133. **bilse:**-*se*
Gazel 2486
Mısra: **5**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkına varmak.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

134. **bilsem:**-*se, -m*
Gazel 2488
Mısra: **10**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

135. **bilmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2490
Mısra: **10**
Tanımak.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

136. **bilmedi:**-*me, -di*
Gazel 2491
Mısra: **10**
Tanımak.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

137. **bilmez:**-*mez*
Gazel 2498
Mısra: **10**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

138. **bilmege:**-*me, -ge*
Gazel 2500
Mısra: **10**
Anlamak, kavramak, idrak etmek, farkında olmak.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

139. **bilürsin:**-*ür, -sin*
Gazel 2031
Mısra: **10**
Bir şey hakkında bilgisi, malumatı olmak, o şeyi öğrenmiş bulunmak.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

140. **bilesine:**-*e, -sin, -e*
Gazel 2164
Mısra: **18**
Değerlendirmek, takdir etmek.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

141. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2168
Mısra: **1**
Anlamak, gerçeğine erişmek, idrak etmek.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

142. **bilmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2308
Mısra: **2**
Anlamak, farkına varmak, kavramak.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

143. **bil:**
Gazel 2417
Mısra: **10**
Anla, idrak et, farkına var!.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

bil bagla-:

1. **bil bagla-:**--*(y)al, --dan*
Gazel 2004
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birisinin kendisine yardımcı olacağına inanmak, güvenmek.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

2. **bil bagla-:**
Gazel 2370
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ümitle bağlanmak, güvenmek, inanmak.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫıẕmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

bildügin id-:

1. **bildügin id-:**
Gazel 2310
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Verilen öğütlere aldırmayıp tutumunu sürdürmek.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

bildür-:

1. **bildür:**
Gazel 2144
Mısra: **6**
Bilinir duruma koymak, açıklamak, anlatmak,ilan etmek, tefhim etmek.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

2. **bildürdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2393
Mısra: **6**
Haber vermek, ihbar etmek.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

3. **bildürmege:**-*meg, -e*
Gazel 2396
Mısra: **4**
Bilinir duruma koymak, açıklamak, anlatmak, ilan etmek, tefhim etmek.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun
Diyü bildürmege dildür ulagum

bile:

1. **bile:**
Gazel 2239
Mısra: **8**
"Dahi, ayrıca" anlamında bağlaç.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

2. **bile:**
Gazel 2250
Mısra: **14**
"Dahi, ayrıca" anlamında bağlaç.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

3. **bile:**
Gazel 2223
Mısra: **1**
"Da, de" bağlacı.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

4. **bile:**
Gazel 2272
Mısra: **9**
"Da, de" bağlacı.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

5. **bile:**
Gazel 2075
Mısra: **2**
"Dahi, de" anlamlarına gelen bağlaç.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

6. **bile:**
Gazel 2194
Mısra: **8**
Bahsedilen işten daha fazlasının yapıldığını yAhut olduğunu anlatır ve anlamı kuvvetlendirmek için kullanılır.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bīzār oldum

7. **bile:**
Gazel 2261
Mısra: **10**
"Dahi, de" anlamlarına gelen edat.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

8. **bile:**
Gazel 2380
Mısra: **4**
Dahi, de.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

bilin-:

1. **bilinmedi:**-*me, -di*
Gazel 2474
Mısra: **3**
Hakkında bilgi sahibi olunmak, öğrenilmiş bulunmak, malum olmak.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

2. **bilinür:**-*ür*
Gazel 2476
Mısra: **6**
Tanınmak.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

biliş:

1. **biliş:**
Gazel 2111
Mısra: **9**
Bildik, tanıdık kimse, dost, aşina.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

bilme-:

1. **bilmedüm:**-*dü, -m*
Gazel 2155
Mısra: **5**
Anlamamak, idrak etmemek,farkına varamamak.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

bilmen:

1. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **1**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi gönlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

2. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **2**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi gönlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

3. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **4**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

4. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **10**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

5. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **8**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

6. **bilmen:**
Gazel 2322
Mısra: **6**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

7. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **1**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

8. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **2**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

9. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **4**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

10. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **6**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

11. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **8**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

12. **bilmen:**
Gazel 2323
Mısra: **10**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

13. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **1**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

14. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **2**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

15. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **4**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

16. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **6**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

17. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **8**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

18. **bilmen:**
Gazel 2324
Mısra: **10**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

19. **bilmen:**
Gazel 2325
Mısra: **1**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

20. **bilmen:**
Gazel 2325
Mısra: **2**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

21. **bilmen:**
Gazel 2325
Mısra: **6**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

22. **bilmen:**
Gazel 2325
Mısra: **8**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

23. **bilmen:**
Gazel 2325
Mısra: **4**
Bir işi yapmakta veya bir şeyin olması hususunda gösterilen tereddüdü ifade etmek için kullanılır.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

bilmiş ol:

1. **bilmiş ol:**
Gazel 2101
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
"İyi bil, şunu iyice bil ki" uyarı ve tehdit maksadıyla kullanılır.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

bilü bükil-:

1. **bilü bükil-:**
Gazel 2077
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok sıkıntıya uğrayıp çökmek.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

2. **bilü bükil-:**
Gazel 2277
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok sıkıntıya uğrayıp çökmek.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

bilüñ-:

1. **bilüñe:**--*e*, -
Gazel 2019
Mısra: **1**
Bilme işine konu olmak, anlaşılmak, öğrenilmek.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

bīm:

1. **bīm:**
Gazel 2226
Mısra: **8**
Korku.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

bīmār:

1. **bīmār:**
Gazel 2326
Mısra: **8**
Hasta, dertli.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

2. **bīmār:**
Gazel 2354
Mısra: **2**
Hasta, dertli.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

3. **bīmāra:**-*a*
Gazel 2378
Mısra: **6**
Hasta.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

4. **bīmārum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **15**
Hasta.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

5. **bīmār:**
Gazel 2043
Mısra: **3**
Hasta.|| Divan edebiyatında aşık bir aşk hastasıdır. Bundan başka sevgilinin gözü baygın ve mahmur baktığı için hastaya benzer.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

6. **bīmāram:**-*am*
Gazel 2163
Mısra: **4**
Hasta.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

7. **bīmārı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **2**

Hasta,aşk derdine düşmüş olan.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

8. **bīmārā:**-*ā*
Gazel 2323
Mısra: **1**
Hasta, dertli. || *Baygın.*

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

9. **bīmāruñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **6**
Hasta.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

10. **bīmār:**
Gazel 2443
Mısra: **1**
Hasta.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

11. **bīmāra:**-*a*
Gazel 2455
Mısra: **6**
Hasta. ll Aşk derdine düşmüş.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

bīmār id-:

1. **bīmār id-:**
Gazel 2452
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hastalanmasına sebep olmak.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

bīmār ol-:

1. **bīmār ol-:**
Gazel 2194
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Hasta olmak.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

2. **bīmār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hasta olmak.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

3. **bīmār ol-:**
Gazel 2301
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hasta olmak.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

biñ:

1. **biñ:**
Gazel 2249
Mısra: **12**
Bin sayısı.

Genc-i ḫüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

2. **biñ:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
"Pek çok, sayıca" çok anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

3. **biñ:**
Gazel 2005
Mısra: **4**
"Pek çok, sayıca çok" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

4. **biñ:**
Gazel 2005
Mısra: **11**
"Pek çok, sayıca çok" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

5. **biñ:**
Gazel 2005
Mısra: **12**
"Pek çok, sayıca çok" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

6. **biñ:**
Gazel 2007
Mısra: **10**
"Pek çok, sayıca çok" anlamları içeren sayı sıfatı.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

7. **biñ:**
Gazel 2036
Mısra: **10**
Bin. || *"Pek çok, sayıca çok" anlamlarını içeren sayı sıfatı.*

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

8. **biñ:**
Gazel 2070
Mısra: **3**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

9. **biñ:**
Gazel 2088
Mısra: **10**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

10. **biñ:**
Gazel 2142
Mısra: **10**

" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

11. **biñ:**
Gazel 2279
Mısra: **6**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

12. **biñ:**
Gazel 2280
Mısra: **6**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

13. **biñ:**
Gazel 2298
Mısra: **4**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

14. **biñ:**
Gazel 2352
Mısra: **1**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

15. **biñ:**
Gazel 2371
Mısra: **2**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

16. **biñ:**
Gazel 2389
Mısra: **9**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

17. **biñ:**
Gazel 2427
Mısra: **7**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

18. **biñ:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

19. **biñ:**
Gazel 2458
Mısra: **7**
" Pek çok, çok fazla" anlamlarını içeren sayı sıfatı.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

20. **biñ:**
Gazel 2117
Mısra: **1**
Bin sayı sıfatı. || Pek çok, çok fazla.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

21. **biñ:**
Gazel 2117
Mısra: **3**
Bin sayı sıfatı. || Pek çok, çok fazla.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

22. **biñ:**
Gazel 2117
Mısra: **10**
Bin sayı sıfatı. || Pek çok, çok fazla.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

bin-:

1. **binüben:**-*üben*
Gazel 2230
Mısra: **3**
Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp ayakları sarkıtarak oturmak.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

2. **bindüñse:**-*dü, -ñ, -se*
Gazel 2271
Mısra: **9**
Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp ayakları sarkıtarak oturmak.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

3. **binüp:**-*üp*
Gazel 2397
Mısra: **9**
Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp ayakları sarkıtarak oturmak.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

4. **binse:**-*se*
Gazel 2432
Mısra: **3**
Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp ayakları sarkıtarak oturmak.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

biñ başlu ejder:

1. **biñ başlu ejder:**
Gazel 2090
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Bin başlı ejderha. || Türk mitik düşünce ve tasavvurlarında son derece büyük ve ağzından alevler saçan bir yılan şeklinde

tasavvur edilen ejderhanın Türk mitolojisinde ateş saçan, birden çok başı bulunan, boynuzlu, büyük ve uçan bir yılan şeklinde tasvir edilen bu olağanüstü varlık önceleri bolluk bereketken sonraları kötü düşünceleri , kötülükleri temsil etmiştir.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

biñ dürlü:

1. **biñ dürlü:**
   Gazel 2310
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Pek çok, çeşit çeşit, kırk türlü.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

biñ kerre:

1. **biñ kerre:**
   Gazel 2487
   Mısra: **1**
   Kelime Tipi: -
   Çok fazla, defalarca.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

biñ kez:

1. **biñ kez:**
   Gazel 2273
   Mısra: **6**
   Kelime Tipi: -
   Çok fazla, defalarca.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

bıñar:

1. **bıñarumdur:**-*um, -dur*
   Gazel 2375
   Mısra: **2**
   Pınar, çeşme, kaynak.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

2. **bıñarından:**-*ı, -n, -dan*
   Gazel 2456
   Mısra: **6**
   Pınar. II. Göz pınarı, gözyaşı bezlerinin salgıladığı sıvıyı toplayan, gözün burun tarafındaki bölümü.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

binā-yı ʿışḳ:

1. **binā-yı ʿışḳ:**
   Gazel 2054
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Aşkın binası, aşkın yapısı.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

2. **binā-yı ʿışḳ:**
   Gazel 2175
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Aşk binası.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

bī-nem-dīde:

1. **bī-nem-dīdeʾem:**-*em*
   Gazel 2262
   Mısra: **4**
   Kuru göz.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

bi-nihāyet:

1. **bī-nihāyet:**
   Gazel 2024
   Mısra: **6**
   Nihayetsiz, sonsuz,sınırsız.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

bī-per bāl:

1. **bī-per bāl:**
   Gazel 2309
   Mısra: **12**
   Kelime Tipi: -
   Kanatsız.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

bir:

1. **bir:**
   Gazel 2315
   Mısra: **4**
   Sadece.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

2. **bir:**
   Gazel 2007
   Mısra: **10**
   "Bir" sayı sıfatı.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

3. **bir:**
   Gazel 2142
   Mısra: **10**
   "Az" anlamında belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

4. **bir:**
   Gazel 2495
   Mısra: **2**
   Yalnızca, sadece.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

5. **bir:**
   Gazel 2001
   Mısra: **6**
   "Bir" sayı sıfatı.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

6. **bir:**
   Gazel 2207
   Mısra: **5**
   "Bir tek" anlamında sayı sıfatı.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif

Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

7. **bir:**
Gazel 2002
Mısra: **8**
"Tek bir" anlamında sayı sıfatı.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

8. **bir:**
Gazel 2376
Mısra: **6**
"Bir" begisiz sıfat.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

9. **bir:**
Gazel 2003
Mısra: **4**
" Bir" belgisiz sıfat.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

10. **bir:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
" Bir" belgisiz sıfat.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

11. **bir:**
Gazel 2172
Mısra: **8**
" Bir" belgisiz sıfat.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

12. **birin:***-i, -n*
Gazel 2268
Mısra: **10**
Bir diğeri, öteki.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

13. **bir:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
" Bir" sayı sıfatı.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

14. **bir:**
Gazel 2054
Mısra: **4**
" Bir" sayı sıfatı.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

15. **bir:**
Gazel 2086
Mısra: **7**
" Bir" sayı sıfatı.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

16. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

17. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

18. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

19. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **13**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

20. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **17**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḫayrāndur göñül

21. **bir:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

22. **bir:**
Gazel 2005
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

23. **bir:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḥūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

24. **bir:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḥūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

25. **bir:**
Gazel 2008
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

26. **bir:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

27. **bir:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

28. **bir:**
Gazel 2014
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

29. **bir:**
Gazel 2018
Mısra: **14**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

30. **bir:**
Gazel 2019
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

31. **bir:**
Gazel 2020
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

32. **bir:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

33. **bir:**
Gazel 2027
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

34. **bir:**
Gazel 2028
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

35. **bir:**
Gazel 2031
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

36. **bir:**
Gazel 2034
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

37. **bir:**
Gazel 2039
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

38. **bir:**
Gazel 2039
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

39. **bir:**
Gazel 2039
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḫān malı degül

40. **bir:**
Gazel 2040
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

41. **bir:**
Gazel 2040
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥza gülşenden yaña
Dökeyim ḫaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

42. **bir:**
Gazel 2040
Mısra: **17**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

43. **bir:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

44. **bir:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

45. **bir:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

46. **bir:**
Gazel 2048

Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

47. **bir:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

48. **bir:**
Gazel 2057
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

49. **bir:**
Gazel 2058
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

50. **bir:**
Gazel 2064
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

51. **bir:**
Gazel 2065
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

52. **bir:**
Gazel 2067
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

53. **bir:**
Gazel 2067
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḥāşa lillāh ben temennā eyleyem

54. **bir:**
Gazel 2068
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

55. **bir:**
Gazel 2068
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

56. **bir:**
Gazel 2070
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

57. **bir:**
Gazel 2070
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

58. **bir:**
Gazel 2076
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

59. **bir:**
Gazel 2078
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

60. **bir:**
Gazel 2079
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

61. **bir:**
Gazel 2080
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

62. **bir:**
Gazel 2086
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

63. **bir:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

64. **bir:**
Gazel 2089
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

65. **bir:**
Gazel 2089
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

66. **bir:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

67. **bir:**
Gazel 2093
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

68. **bir:**
Gazel 2094
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

69. **bir:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
" Bir " belgisiz sıfat.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

70. **bir:**
Gazel 2102
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

71. **bir:**
Gazel 2103
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

72. **bir:**
Gazel 2103
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

73. **bir:**
Gazel 2113
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

74. **bir:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

75. **bir:**
Gazel 2119
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

76. **bir:**
Gazel 2120
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

77. **bir:**
Gazel 2120
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

78. **bir:**
Gazel 2121
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

79. **bir:**
Gazel 2122
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

80. **bir:**
Gazel 2126
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

81. **bir:**
Gazel 2129
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

82. **bir:**
Gazel 2131
Mısra: **13**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaşruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

83. **bir:**
Gazel 2135
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā şādıḳam

84. **bir:**
Gazel 2135
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

85. **bir:**
Gazel 2148
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

86. **bir:**
Gazel 2150
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

87. **bir:**
Gazel 2156
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

88. **bir:**
Gazel 2160
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

89. **bir:**
Gazel 2161
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾīlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

90. **bir:**
Gazel 2164
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

91. **bir:**
Gazel 2164
Mısra: **15**
" Bir " belgisiz sıfat.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

92. **bir:**
Gazel 2168
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

93. **bir:**
Gazel 2168
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

94. **bir:**
Gazel 2170
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

95. **bir:**
Gazel 2171
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

96. **bir:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

97. **bir:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaşlın ister bir yaña daḫı göñül

98. **bir:**
Gazel 2172
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

99. **bir:**
Gazel 2173
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

100. **bir:**
Gazel 2177
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

101. **bir:**
Gazel 2182
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

102. **bir:**
Gazel 2184
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

103. **bir:**
Gazel 2189
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

104. **bir:**
Gazel 2192
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

105. **bir:**
Gazel 2195
Mısra: **13**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā

Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

106. **bir:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

107. **bir:**
Gazel 2196
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

108. **bir:**
Gazel 2202
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

109. **bir:**
Gazel 2204
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

110. **bir:**
Gazel 2208
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

111. **bir:**
Gazel 2218
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

112. **bir:**
Gazel 2219
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

113. **bir:**
Gazel 2219
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

114. **bir:**
Gazel 2229
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

115. **bir:**
Gazel 2261
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine Gīceler bülbülleyin zār olmışam

116. **bir:**
Gazel 2268
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

117. **bir:**
Gazel 2318
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

118. **bir:**
Gazel 2004
Mısra: **7**
"Bir" sayı sıfatı. II Bir tek, bir tane.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

119. **bir:**
Gazel 2071
Mısra: **1**
" Bir" belgisiz zamir.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

120. **bir:**
Gazel 2407
Mısra: **2**
" Bir" belgisiz zamir.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

121. **bir:**
Gazel 2178
Mısra: **8**
" Bir " işaret sıfatı.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

122. **bir:**
Gazel 2192
Mısra: **13**
" Bir " işaret sıfatı.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

123. **bir:**
Gazel 2034
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

124. **bir:**
Gazel 2034
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

125. **bir:**
Gazel 2138
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña

Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

126. **bir:**
Gazel 2139
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfatı.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

127. **bir:**
Gazel 2147
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfatı.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḥayrān olmışam

128. **bir:**
Gazel 2152
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

129. **bir:**
Gazel 2159
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

130. **bir:**
Gazel 2169
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

131. **bir:**
Gazel 2171
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfatı.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̲eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

132. **bir:**
Gazel 2174
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfatı.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

133. **bir:**
Gazel 2182
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

134. **bir:**
Gazel 2192
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

135. **bir:**
Gazel 2205
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

136. **bir:**
Gazel 2219
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

137. **bir:**
Gazel 2278
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

138. **bir:**
Gazel 2071
Mısra: **2**
" Bir" belgisiz zamir.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

139. **birdür:**-*dür*
Gazel 2365
Mısra: **6**
Aynı, benzer, eş, denk.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

140. **bir:**
Gazel 2121
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

141. **bir:**
Gazel 2121
Mısra: **5**
" Bir" belgisiz sıfatı.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

142. **bir:**
Gazel 2203
Mısra: **1**
" Bir" belgisiz sıfatı.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves̲ mest-i lā-yaʿḳıl kılam

143. **bir:**
Gazel 2406
Mısra: **10**
" Bir" belgisiz sıfatı.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

144. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **10**
" Bir" belgisiz sıfatı.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳtasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

145. **bir:**
Gazel 2137
Mısra: **7**
"Bir" belgisiz sıfatı.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

146. **bir:**
Gazel 2140
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

147. **bir:**
Gazel 2144
Mısra: **2**
"Bir" belgisiz sıfatı.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

148. **bir:**
Gazel 2144
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

149. **bir:**
Gazel 2149
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

150. **bir:**
Gazel 2157
Mısra: **2**
Bir kere, bir defa.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

151. **bir:**
Gazel 2207
Mısra: **6**
"Bir tek" anlamında sayı sıfatı.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

152. **bir:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẓer kıl ez-dem-i serdüm

153. **bir:**
Gazel 2217
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıẓa zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

154. **bir:**
Gazel 2219
Mısra: **9**
Bazen.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

155. **bir:**
Gazel 2223
Mısra: **8**
"Bir" belgisiz sıfat.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

156. **bir:**
Gazel 2224
Mısra: **5**
"Bir" belgisiz sıfatı.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

157. **bir:**
Gazel 2230
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

158. **bir:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
"Bir" sayı sıfatı.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

159. **bir:**
Gazel 2234
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

160. **bir:**
Gazel 2234
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

161. **bir:**
Gazel 2250
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

162. **bir:**
Gazel 2238
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

163. **bir:**
Gazel 2240
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

164. **bir:**
Gazel 2240
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

165. **bir:**
Gazel 2248
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

166. **bir:**
Gazel 2249
Mısra: **2**
Aynı, benzer, gibi.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

167. **bir:**
Gazel 2249
Mısra: **4**
Aynı, benzer, gibi.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

168. **bir:**
Gazel 2249
Mısra: **7**
Aynı, benzer, gibi.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

169. **bir:**
Gazel 2251
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Aldı gönlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

170. **bir:**
Gazel 2252
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

171. **bir:**
Gazel 2258
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

172. **bir:**
Gazel 2259
Mısra: **1**
" Bir" belgisiz sıfat.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Bana ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

173. **bir:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

174. **bir:**
Gazel 2266
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

175. **bir:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

176. **bir:**
Gazel 2272
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

177. **bir:**
Gazel 2274
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

178. **bir:**
Gazel 2276
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

179. **bir:**
Gazel 2277
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

180. **bir:**
Gazel 2278
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfatı.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

181. **bir:**
Gazel 2278
Mısra: **3**
"Bir " belgisiz sıfat.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

182. **bir:**
Gazel 2282
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Vefāñı istemez bir ẕerre gönlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

183. **bir:**
Gazel 2284
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

184. **bir:**
Gazel 2286
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

185. **bir:**
Gazel 2290
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā

Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

186. **bir:**
Gazel 2291
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

187. **bir:**
Gazel 2292
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

188. **bir:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

189. **bir:**
Gazel 2298
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

190. **bir:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

191. **bir:**
Gazel 2302
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

192. **bir:**
Gazel 2302
Mısra: **14**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

193. **bir:**
Gazel 2302
Mısra: **16**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

194. **bir:**
Gazel 2305
Mısra: **12**
"Bir" belgisiz sıfat.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

195. **bir:**
Gazel 2308
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

196. **bir:**
Gazel 2309
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

197. **bir:**
Gazel 2310
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

198. **bir:**
Gazel 2310
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

199. **bir:**
Gazel 2310
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

200. **bir:**
Gazel 2313
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

201. **bir:**
Gazel 2315
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

202. **bir:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

203. **bir:**
Gazel 2315
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

204. **bir:**
Gazel 2316
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

205. **bir:**
Gazel 2318
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

206. **bir:**
Gazel 2320
Mısra: **11**
" Bir " sayı sıfatı.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

207. **bir:**
Gazel 2412
Mısra: **3**
" Bir " sayı sıfatı.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

208. **bir:**
Gazel 2486
Mısra: **6**
" Bir " sayı sıfatı.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

209. **bir:**
Gazel 2322
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

210. **bir:**
Gazel 2322
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfatı.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

211. **bir:**
Gazel 2323
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

212. **bir:**
Gazel 2323
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

213. **bir:**
Gazel 2324
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

214. **bir:**
Gazel 2325
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi göñlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

215. **bir:**
Gazel 2325
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

216. **bir:**
Gazel 2330
Mısra: **5**
" Bir " sayı sıfatı.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ fırāḳından hilāl oldı tenüm

217. **bir:**
Gazel 2330
Mısra: **11**
" Bir " belgisiz sıfat.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

218. **bir:**
Gazel 2331
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

219. **bir:**
Gazel 2337
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

220. **bir:**
Gazel 2338
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

221. **bir:**
Gazel 2340
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

222. **bir:**
Gazel 2340
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde göñlüñi ḫoş eyledüm

223. **bir:**
Gazel 2340
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

224. **bir:**
Gazel 2341
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāḥıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

225. **bir:**
Gazel 2343
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

226. **bir:**
Gazel 2348
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

227. **bir:**
Gazel 2344
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

228. **bir:**
Gazel 2344
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

229. **bir:**
Gazel 2345
Mısra: **5**
"Bir " sayı sıfatı.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

230. **bir:**
Gazel 2345
Mısra: **6**
"Bir" sayı sıfatı.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

231. **bir:**
Gazel 2346
Mısra: **11**
"Bir" belgisiz sıfat.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

232. **bir:**
Gazel 2350
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

233. **bir:**
Gazel 2351
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

234. **bir:**
Gazel 2359
Mısra: **7**
"Bir" belgisiz sıfatı.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

235. **bir:**
Gazel 2366
Mısra: **7**
" Bir " sayı sıfatı.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

236. **bir:**
Gazel 2367
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

237. **bir:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

238. **bir:**
Gazel 2368
Mısra: **3**
"Bir " belgisiz sıfat.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

239. **bir:**
Gazel 2373
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çignedür bir bölük fütādeleri Sürer üstümüze feres nʾidelüm

240. **bir:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
" Bir " sayı sıfatı.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

241. **bir:**
Gazel 2375
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

242. **bir:**
Gazel 2375
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

243. **bir:**
Gazel 2379
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

244. **bir:**
Gazel 2380
Mısra: **5**
Aynı.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

245. **bir:**
Gazel 2383
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

246. **bir:**
Gazel 2384
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

247. **bir:**
Gazel 2384
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

248. **bir:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
"Bir" sayı sıfatı.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

249. **bir:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

250. **bir:**
Gazel 2394
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḥı ben kār-ı Āzer eyleyem

251. **bir:**
Gazel 2397
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

252. **bir:**
Gazel 2397
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

253. **bir:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

254. **bir:**
Gazel 2399
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

255. **bir-durur:**-*durur*
Gazel 2400
Mısra: **6**
Eşi bulunmayan, tek olan.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

256. **bir:**
Gazel 2400
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

257. **bir:**
Gazel 2401
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

258. **bir:**
Gazel 2401
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

259. **bir:**
Gazel 2403
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

260. **bir:**
Gazel 2409
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

261. **bir:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

262. **bir:**
Gazel 2412
Mısra: **11**
" Bir " belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

263. **bir:**
Gazel 2413
Mısra: **7**
Bir kere, bir defa.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

264. **bir:**
Gazel 2415
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

265. **bir:**
Gazel 2415
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

266. **bir:**
Gazel 2424

Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

267. **bir:**
Gazel 2426
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

268. **bir:**
Gazel 2427
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

269. **bir:**
Gazel 2434
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-içun

270. **bir:**
Gazel 2435
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

271. **bir:**
Gazel 2435
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

272. **bir:**
Gazel 2436
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

273. **bir:**
Gazel 2437
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

274. **bir:**
Gazel 2439
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

275. **bir:**
Gazel 2440
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

276. **bir:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

277. **bir:**
Gazel 2442
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

278. **bir:**
Gazel 2442
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

279. **bir:**
Gazel 2442
Mısra: **12**
" Bir " belgisiz sıfat.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

280. **bir:**
Gazel 2443
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

281. **bir:**
Gazel 2443
Mısra: **6**
" Bir" sayı sıfatı.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

282. **bir:**
Gazel 2445
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

283. **bir:**
Gazel 2453
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

284. **bir:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

285. **bir:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

286. **bir:**
Gazel 2454

Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

287. **bir:**
Gazel 2456
Mısra: **3**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

288. **bir:**
Gazel 2457
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

289. **bir:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

290. **bir:**
Gazel 2460
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

291. **bir:**
Gazel 2460
Mısra: **16**
" Bir " belgisiz sıfat.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

292. **bir:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

293. **bir:**
Gazel 2463
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

294. **bir:**
Gazel 2466
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

295. **bir:**
Gazel 2466
Mısra: **14**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

296. **bir:**
Gazel 2467
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Muḥibbī öldüginçe acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

297. **bir:**
Gazel 2468
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

298. **bir:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

299. **bir:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

300. **bir:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

301. **bir:**
Gazel 2476
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

302. **bir:**
Gazel 2480
Mısra: **5**
" Bir " belgisiz sıfat.

Derūnum ḫālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

303. **bir:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
" Bir " belgisiz sıfat.

Vaşlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

304. **bir:**
Gazel 2487
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

305. **bir:**
Gazel 2488
Mısra: **4**
Ancak, yalnız, sadece.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

306. **bir:**
Gazel 2492
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

307. **bir:**
Gazel 2492
Mısra: **8**
Ancak, yalnız, sadece.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

308. **bir:**
Gazel 2492
Mısra: **8**
Ancak, yalnız, sadece.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

309. **bir:**
Gazel 2493
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

310. **bir:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

311. **bir:**
Gazel 2498
Mısra: **6**
"Bir" sayı sıfatı.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

312. **bir:**
Gazel 2499
Mısra: **8**
" Bir " belgisiz sıfat.

Güş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

313. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **1**
" Bir " belgisiz sıfat.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

314. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

315. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **4**
" Bir " belgisiz sıfat.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

316. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

317. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **7**
" Bir " belgisiz sıfat.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

318. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **8**
"Bir" belgisiz sıfat.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

319. **bir:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
"Bir " belgisiz sıfat.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

320. **bir:**
Gazel 2045
Mısra: **2**
" Bir " belgisiz sıfat.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

321. **bir:**
Gazel 2094
Mısra: **6**
" Bir " belgisiz sıfat.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

322. **bir:**
Gazel 2202
Mısra: **13**
"Bir defa, bir kez" anlamında zarf.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

323. **bir:**
Gazel 2417
Mısra: **9**
" Bir " belgisiz sıfat.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

324. **bir:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
Yalnızca, sadece.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

bir-:

1. **birdür:**--*dür, -*
Gazel 2042
Mısra: **10**
Değeri ve nitelikleri bakımından farksız, eş, aynı.:.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

bir bir:

1. **bir bir:**
Gazel 2049
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu
Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

2. **bir bir:**
Gazel 2055
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

3. **bir bir:**
Gazel 2231
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

4. **bir bir:**
Gazel 2289
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Tek tek, birer birer.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

5. **bir bir:**
Gazel 2356
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

Ḫasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

6. **bir bir:**
Gazel 2367
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

7. **bir bir:**
Gazel 2377
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tek tek, birer birer.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

8. **bir bir:**
Gazel 2438
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Birer birer, teker teker.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

bir dahı:

1. **bir daḫı:**
Gazel 2440
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir kere daha, bir ikinci defa, ikinci kez, tekrar.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

bir dem:

1. **bir dem:**
Gazel 2321
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir an.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

2. **bir dem:**
Gazel 2016
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok kısa bir süre, bir nefeslik süre.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

3. **bir dem:**
Gazel 2045
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir an. || Çok kısa bir süre, bir nefeslik zaman.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

4. **bir dem:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok kısa bir süre.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

5. **bir dem:**
Gazel 2058
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

6. **bir dem:**
Gazel 2083
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

7. **bir dem:**
Gazel 2108
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir an.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

8. **bir dem:**
Gazel 2143
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

9. **bir dem:**
Gazel 2162
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

10. **bir dem:**
Gazel 2191
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

11. **bir dem:**
Gazel 2195
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

12. **bir dem:**
Gazel 2314
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

13. **bir dem:**
Gazel 2359
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

14. **bir dem:**
Gazel 2359
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

15. **bir dem:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir an.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

16. **bir dem:**
Gazel 2467
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir nefeslik zaman, bir an.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

bir gün:

1. **bir gün:**
Gazel 2141
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sonra, ilerde, eninde sonunda.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

2. **bir gün:**
Gazel 2141
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sonra, ilerde, eninde sonunda.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

3. **bir gün:**
Gazel 2143
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İlerde, eninde sonunda, mutlaka.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

4. **bir gün:**
Gazel 2155
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

5. **bir gün:**
Gazel 2198
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

6. **bir gün:**
Gazel 2224
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sonra, ilerde, eninde sonunda, mutlaka.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

7. **bir gün:**
Gazel 2292
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sonra,ilerde, eninde sonunda,mutlaka.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

8. **bir gün:**
Gazel 2292
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sonra,ilerde, eninde sonunda,mutlaka.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

bir iken... on eyle-:

1. **bir iken... on eyle-:**
Gazel 2115
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Az iken çok olmak.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

bir iki:

1. **bir iki:**
Gazel 2111
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birkaç, az miktarda, az sayıda.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḫużūra varam

Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

2. **bir iki:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Birkaç, az miktarda, az sayıda.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

3. **bir iki:**
Gazel 2386
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birkaç, az miktarda, az sayıda.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

bir kerre:

1. **bir kerre:**
Gazel 2388
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir defacık, bir kez.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

bir kez:

1. **bir kez:**
Gazel 2139
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

2. **bir kez:**
Gazel 2205
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

3. **bir kez:**
Gazel 2206
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

4. **bir kez:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

5. **bir kez:**
Gazel 2349
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

6. **bir kez:**
Gazel 2448
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bir defa.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

7. **bir kez:**
Gazel 2026
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kere, bir defa.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

bir kezin:

1. **bir kezin:**-*in*
Gazel 2000
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

2. **bir kezin:**--*in*
Gazel 2000
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir defa, bir kerecik, bir defa olsun.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

bir kimse:

1. **bir kimse:**
Gazel 2154
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hiç kimse.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

bir lahza:

1. **bir laḥẓa:**
Gazel 2040
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Çok kısa bir süre. || *Bir an.*

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḫaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

2. **bir laḥẓa:**
Gazel 2074
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman. || *Bir an.*

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

3. **bir laḥẓa:**
Gazel 2399
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok kısa bir an.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

bir nazar:

1. **bir naẓar:**
Gazel 2286

Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir an olsun.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

bir nefes:

1. **bir nefes:**
Gazel 2267
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir an, bir anlık zaman kadar.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

bir nefesde:

1. **bir nefesde:**
Gazel 2201
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Söz için hiç ara vermeden, hemen, çabucak, bir çırpıda.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

bir nesne:

1. **bir nesne:**
Gazel 2203
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hiçbir şey.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

bir ol-:

1. **bir ol-:**
Gazel 2431
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Eş, müsavi, denk olmak.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

2. **bir ol-:**
Gazel 2456
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Eş, müsavi, denk olmak.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

bir pāre:

1. **bir pāre:**
Gazel 2129
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Azıcık, biraz.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

bir şeb:

1. **bir şeb:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir gece.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

bir tek:

1. **bir tek:**
Gazel 2060
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir tane, tek bir. || *Yalnız, sadece.*

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

bir yaña:

1. **bir yaña:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
-i bir tarafa bırakalım, -den vazgeçtik.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

2. **bir yaña:**
Gazel 2282
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir taraftan, hem ... hem.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

3. **bir yaña:**
Gazel 2282
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir taraftan, hem ... hem.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

4. **bir yaña:**
Gazel 2312
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir taraftan.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

5. **bir yaña:**
Gazel 2362
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir yana,tarafa.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

bir yañadan:

1. **bir yañadan:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey olurken, yapılırken aynı zamanda.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

2. **bir yañadan:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey olurken, yapılırken aynı zamanda.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

bir zamān:

1. **bir zamān:**
Gazel 2219

Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Geçmişte, vaktiyle, geçmiş zamanda, bir zamanlar.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

2. **bir zamāñ:**
Gazel 2329
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Geçmişte, vaktiyle, geçmiş zamanda, bir zamanlar.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

bir zerre:

1. **bir ẕerre:**
Gazel 2260
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir parçacık bile olsa, hiç mi hiç, çok az olsun.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

2. **bir ẕerre:**
Gazel 2487
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çok küçük, çok az.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

3. **bir ẕerre:**
Gazel 2001
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Zerre kadar.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

bī-raḥm:

1. **bī-raḥmsın:**-*sın*
Gazel 2139
Mısra: **4**
Merhametsiz, acımasız.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

bırak-:

1. **bırakdum:**-*du, -m*
Gazel 2138
Mısra: **5**
Koyuvermek, salıvermek.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

2. **bırakdum:**-*du, -m*
Gazel 2409
Mısra: **8**
Bırakmak, vazgeçmek, elinden çıkarmak.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

3. **bırakmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2485
Mısra: **4**
... Durumda bulunmasına, ... durumda kalmasına, ... hale gelmesine sebep olmak.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

biraz:

1. **biraz:**
Gazel 2133
Mısra: **4**
Bir parça, azıcık.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

bī-reh:

1. **bī-reh:**
Gazel 2265
Mısra: **4**
Münasebetsiz ve kötü yola sapan.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

bī-renc:

1. **bī-rencüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **11**
Sıkıntısız, zahmetsiz.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mışrʾındaki ḫanum

birez:

1. **birez:**
Gazel 2481
Mısra: **7**
Bir süre sonra.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

2. **birez:**
Gazel 2105
Mısra: **8**
Biraz. || Bir parça, azıcık.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

biri:

1. **birisine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2481
Mısra: **2**
Bir tanesi, biri.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

2. **birini:**-*n, -i*
Gazel 2268
Mısra: **10**
"Bir tanesi, herhangi biri" anlamında belgisiz zamir.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

3. **biri:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
Bir kimse, herhangi bir şahıs.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

4. **biri:**
Gazel 2051
Mısra: **6**
Bir tanesi.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

5. **biri:**
Gazel 2051
Mısra: **6**
Bir tanesi.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

6. **biri:**
Gazel 2053
Mısra: **2**
Bir tanesi.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

7. **biri:**
Gazel 2053
Mısra: **2**
Bir tanesi.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

8. **biri:**
Gazel 2203
Mısra: **8**
"Bir tanesi" anlamında belgisiz zamir.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

9. **birine:**-*n, -e*
Gazel 2073
Mısra: **6**
Bir tanesi.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

10. **birine:**-*n, -e*
Gazel 2073
Mısra: **6**
Bir tanesi.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

11. **biri:**
Gazel 2119
Mısra: **3**
Bir tanesi.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

12. **biri:**
Gazel 2119
Mısra: **3**
Bir tanesi.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

13. **birin:**-*n*
Gazel 2175
Mısra: **4**
Bir tanesi.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

14. **birini:**-*n, -i*
Gazel 2175
Mısra: **4**
Bir tanesi.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

15. **biri:**
Gazel 2221
Mısra: **10**
Bir tanesi.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

16. **birin:**-*n*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Bir tanesi.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

17. **birin:**-*n*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Bir tanesi.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

18. **biri:**
Gazel 2426
Mısra: **9**
Bir tanesi.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

19. **biri:**
Gazel 2426
Mısra: **9**
Bir tanesi.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

20. **birine:**-*n, -e*
Gazel 2481
Mısra: **2**
Bir tanesi, biri.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

birisi:

1. **birisi:**
Gazel 2221
Mısra: **10**
Bir tanesi.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

birkaç:

1. **birkaç:**
Gazel 2483
Mısra: **11**
"Bir iki, az sayıda" anlamlarında belgisiz sıfat.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

2. **birkaç:**
Gazel 2313
Mısra: **3**
Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan

Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

3. **birkaç:**
Gazel 2426
Mısra: **2**
Ne kadar olduğu kesin olarak bilinmeyen az sayıdaki şeyleri belirtmek için kullanılır, üç beş tâne kadar, az sayıda.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

birle:

1. **birle:**
Gazel 2020
Mısra: **6**
"İle" edatı.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

2. **birle:**
Gazel 2488
Mısra: **9**
"İle" edatı.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

3. **birle:**
Gazel 2442
Mısra: **2**
"birlikte, beraber" anlamında bir edat.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

4. **birle:**
Gazel 2121
Mısra: **6**
İle, birlikte, beraber.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

birūn:

1. **birūn:**
Gazel 2211
Mısra: **1**
Fazla, aşkın.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

2. **bīrūn:**
Gazel 2220
Mısra: **4**
Dış.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

3. **bīrūnlıgum:***-lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **8**
Dış.

Ben derūn-ı ḫalvetinde şoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

bīrūn çek-:

1. **bīrūn çek-:**
Gazel 2222
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dışarı çıkarmak, uzaklaştırmak, atmak.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

bīrūn eyle-:

1. **bīrūn eyle-:**
Gazel 2240
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dışarı çıkarmak, uzaklaştırmak, atmak.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

bīrūn id-:

1. **bīrūn id-:**
Gazel 2088
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dışarı çıkarmak, uzaklaştırmak, atmak.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

biryān:

1. **biryān:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Kebap gibi yanmış, kavrulmuş || acı, ızdırap çeken.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **biryān:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Kebap gibi yanmış, kavrulmuş || Acı, ızdırap çeken.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

3. **biryānlıgum:***--lık, --um, -*
Gazel 2064
Mısra: **8**
Kebap. || Aşığın ciğeri ayrılık acısından, sevgilinin bakışlarından çıkan oklardan yanar, kavrulur.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

4. **biryān:**
Gazel 2065
Mısra: **4**
Kebap. || Aşığın ciğeri ayrılık acısından, sevgilinin bakışlarından çıkan oklardan yanar, kavrulur.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

biryan eyle-:

1. **biryan eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kebap etmek, kavurmak, yakmak.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

biryān id-:

1. **biryān id-:**
Gazel 2264
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kebap etmek, kavurmak, yakmak.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

biş-:

1. **bişer:**-*er*
Gazel 2353
Mısra: **4**
Pişmek. || Olgunlaşmak, tecrübe ve bilgi sahibi olmak, kemale ermek.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

bī-ṣabr:

1. **bī-ṣabr:**
Gazel 2267
Mısra: **5**
Sabırsız.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

bisāt-ı kerem:

1. **bisāt-ı kerem:**
Gazel 2235
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cömertlik halısı.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

2. **bisāt-ı kerem:**
Gazel 2235
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cömertlik halısı.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

bīşe:

1. **bīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **4**
Orman, ağaçlık, koruluk, meşe ormanı.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

2. **bīşesinde:**-*si, -n, -de*
Gazel 2453
Mısra: **6**
Orman, ağaçlık, koruluk, meşe ormanı.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

bī-ser ü bī-pā:

1. **bī-ser ü bī-pā:**
Gazel 2294
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sefil ve perişan.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

bī-sitāre:

1. **bī-sitāre:**
Gazel 2464
Mısra: **12**
Talihsiz,bahtsız.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

bisle-:

1. **bisler:**-*r*
Gazel 2364
Mısra: **6**
Beslemek.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

bister:

1. **bister:**
Gazel 2185
Mısra: **8**
Yatak, döşek.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

2. **bister:**
Gazel 2268
Mısra: **10**
Yatak, döşek.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

bīsütūn:

1. **bīsütūn:**
Gazel 2414
Mısra: **2**
Şirin'in emriyle Ferhad'ın deldiği dağ.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

bī-sütūn:

1. **bī-sütūnʾı:**-*ı*
Gazel 2094
Mısra: **9**
Şirin'in emriyle Ferhad'ın deldiği dağ.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

2. **bī-sütūnum:**-*um*
Gazel 2243
Mısra: **10**
Şirin'in emriyle Ferhad'ın deldiği dağ.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

bisyār:

1. **bisyāram:**-*am*
Gazel 2241
Mısra: **8**
Çok.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

bit-:

1. **bitürdi:**--*ür, --di*
Gazel 2011

Mısra: **1**
Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

2. **bitürür:**-*-ür, --ür*
Gazel 2024
Mısra: **8**
Filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

3. **biter:**-*-er, -*
Gazel 2056
Mısra: **10**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

4. **bite:**-*e*
Gazel 2126
Mısra: **3**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

5. **bitürdi:**-*ür, -di*
Gazel 2209
Mısra: **1**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āğışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

6. **bite:**-*e*
Gazel 2254
Mısra: **10**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

7. **bitürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 2290
Mısra: **10**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

8. **bitürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 2314
Mısra: **10**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

9. **biter:**-*er*
Gazel 2375
Mısra: **5**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

10. **bitüre:**-*ür, -e*
Gazel 2385
Mısra: **10**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

11. **bitürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 2398
Mısra: **10**
Ortaya çıkmak, yetişmek.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

12. **bitüp:**-*üp*
Gazel 2473
Mısra: **6**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkmak, yeşermek, yetişmek, büyümek.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

bitür-:

1. **bitürdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2195
Mısra: **14**
Tamamlamak, sonuçlandırmak.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

2. **bitürür:**-*ür*
Gazel 2492
Mısra: **7**
Tohum için filizlenip topraktan dışarıya çıkartmak, yeşertmek, yetiştirmek, büyütmek.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

bī-vefā:

1. **bī-vefādur:**-*dur*
Gazel 2011
Mısra: **9**
Vefasız, sadakatsiz.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

2. **bī-vefāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2269
Mısra: **5**
Vefasız, sadakatsiz.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

3. **bī-vefādur:**-*dur*
Gazel 2411
Mısra: **7**
Vefasız, hayırsız, sadakatsiz.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

4. **bī-vefā:**
Gazel 2016
Mısra: **1**
Vefasız, hayırsız, sözünde durmayan,dönek, sadakatsiz.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

5. **bī-vefā:**
Gazel 2017
Mısra: **7**
Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan adam.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

6. **bī-vefālar:**-*lar*
Gazel 2046
Mısra: **7**
Vefasız, sözünde durmayan, dönek, sadakatsiz.

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

7. **bī-vefā:**
Gazel 2071
Mısra: **3**
Vefasız, sözünde durmayan, dönek, sadakatsiz.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

8. **bī-vefāya:**-*(y)a*
Gazel 2089
Mısra: **4**
Vefasız, hayırsız, dönek.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

9. **bī-vefā:**
Gazel 2100
Mısra: **1**
Vefasız, sözünde durmayan, dönek, sadakatsiz.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

10. **bī-vefā:**
Gazel 2128
Mısra: **2**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen kimse.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

11. **bī-vefā:**
Gazel 2295
Mısra: **5**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen kimse.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

12. **bī-vefā:**
Gazel 2154
Mısra: **5**
Vefasız, sözünde durmayan, dönek, sadakatsiz.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

13. **bī-vefādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **1**
Vefasız,vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen kimse.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

14. **bī-vefāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2247
Mısra: **8**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen sevgili.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

15. **bī-vefāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2314
Mısra: **6**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen sevgili.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

16. **bī-vefā:**
Gazel 2475
Mısra: **4**
Vefasız, sözünde durmayan, dönek, sadakatsiz.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

bī-vehm:

1. **bī-vehm:**
Gazel 2076
Mısra: **10**
Endişe ve korkudan uzak .

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

biz:

1. **biz:**
Gazel 2133
Mısra: **5**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

2. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2178
Mısra: **8**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

3. **biz:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

4. **bizde:**-*de*
Gazel 2315
Mısra: **3**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

5. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **1**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

6. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **2**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

7. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **4**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

8. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **6**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

9. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **8**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-bedem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

10. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2315
Mısra: **10**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

11. **biz:**
Gazel 2376
Mısra: **9**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

12. **bizüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **8**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

13. **bize:**-*e*
Gazel 2358
Mısra: **7**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

14. **bize:**-*e*
Gazel 2358
Mısra: **9**
"Biz" birinci teklik şahıs zamiri.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

15. **bize:**-*e*
Gazel 2373
Mısra: **6**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

16. **bizi:**-*i*
Gazel 2467
Mısra: **4**
"Biz" birinci çokluk şahıs zamiri.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

bīzār:

1. **bīzāram:**-*am*
Gazel 2163
Mısra: **8**
Bıkmak, tedirgin ve rahatsız olmak.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

bīzār ol-:

1. **bīzār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bıkmak, usanmak, gına gelmek, tedirgin ve rahatsız olmak.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

bī-zer:

1. **bī-zer:**
Gazel 2183
Mısra: **9**
Parasız.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

bī-zer-harīde:

1. **bī-zer-ḫarīde:**
Gazel 2205
Mısra: **7**
Altın ile satın alınmış.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

bölük:

1. **bölük:**
Gazel 2178
Mısra: **8**
Takım, zümre, cemaat.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

2. **bölük:**
Gazel 2373
Mısra: **9**
Takım, zümre, cemaat.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

boş:

1. **boş:**
Gazel 2123
Mısra: **3**
İçinde yahut üzerinde bir şey veya kimse bulunmayan, hali.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

2. **boş:**
Gazel 2151
Mısra: **6**
Elinde bir şey bulunmamak.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

boy:

1. **boyı:**-*ı*
Gazel 2054
Mısra: **5**
Boy, endam, kamet.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

2. **boyı:**-*ı*
Gazel 2064
Mısra: **9**
Boy, endam, kamet.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

3. **boyı:**-*ı*
Gazel 2089
Mısra: **1**
Boy, endam, kamet.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

4. **boyı:**-*ı*
Gazel 2174
Mısra: **4**
Boy, endam, kamet.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

5. **boyı:**-*ı*
Gazel 2207
Mısra: **2**
Boy, endam, kamet.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

6. **boyı:**-*ı*
Gazel 2251
Mısra: **8**
Boy, endam, kamet.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

7. **boyı:**-*ı*
Gazel 2313
Mısra: **10**
Boy, endam, kamet.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

8. **boyı:**-*ı*
Gazel 2407
Mısra: **10**
Boy, endam, kamet.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

9. **boyı:**-*ı*
Gazel 2007
Mısra: **11**
Boy bos, endam.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

10. **boyuñ:**-*uñ*
Gazel 2375
Mısra: **1**
Boy, endam, kamet.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

11. **boyı:**--*ı,* -
Gazel 2043
Mısra: **1**
Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık. || *Kamet, endam.*

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

12. **boyı:**--*ı,* -
Gazel 2051
Mısra: **5**
Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık. || *Boy, kamet, endam.*

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

13. **boyun:**--*un,* -
Gazel 2051
Mısra: **1**
Bir şeyin tabanı ile en yüksek noktası arasındaki uzaklık. || *Boy, kamet, endam.*

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

14. **boyı:**-*ı*
Gazel 2060
Mısra: **9**
Boy, endam, kamet.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

15. **boyı:**-*ı*
Gazel 2110
Mısra: **5**
Boy, endam, kamet.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

16. **boyı:**-*ı*
Gazel 2359
Mısra: **7**
Boy, endam, kamet.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

boyan-:

1. **boyanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **2**
Bürünmek, kaplanmak.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

boyın:

1. **boyın:**
Gazel 2443
Mısra: **3**
Başı bedene bağlayan bölge.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

böyle:

1. **böyle:**
Gazel 2121
Mısra: **8**
"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

2. **böyledür:**-*dür*
Gazel 2160
Mısra: **10**
"böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

3. **böyle:**
Gazel 2006
Mısra: **6**
"Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

4. **böyle:**
Gazel 2028
Mısra: **10**
"Böyle, bu şekilde" anlamlarına gelen durum zarfı.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

5. **böyle:**
Gazel 2106
Mısra: **10**
Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve sıfatta bulunan.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

6. **böyle:**
Gazel 2148
Mısra: **4**
"Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

7. **böyle:**
Gazel 2228
Mısra: **8**
"Böyle, bu şekilde, buna benzer" anlamına gelen bir durum zarfı.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

8. **böyle:**
Gazel 2385
Mısra: **8**
Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

9. **böyle:**
Gazel 2434
Mısra: **10**
Bunun gibi olan, buna benzer, bu türlü, bu tarzda ve sıfatta bulunan.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

10. **böyle:**
Gazel 2454
Mısra: **1**
Bunun gibi, bu türlü, bu tarzda.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

11. **böyle:**
Gazel 2465
Mısra: **6**
Böyle, bu şekilde.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

12. **böyle:**
Gazel 2465
Mısra: **10**
Böyle, bu şekilde.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

boyn:

1. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2243
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

2. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2283
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

3. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2306
Mısra: **5**
Başı bedene bağlayan bölge.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

4. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2354
Mısra: **5**
Başı bedene bağlayan bölge.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

5. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2010
Mısra: **14**
Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi, boyun.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

boynuña al-:

1. **boynuna al-:**
Gazel 2445
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi, borç ya da ödev olarak üstlenmek.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

2. **boynuña al-:**
Gazel 2436
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi, borç ya da ödev olarak üstlenmek.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir sevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

boynuña düş-:

1. **boynuña düş-:***-uñ, -a*
Gazel 2087
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yapması şart olmak, yapma mecburiyetinde bulunmak.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

boyun:

1. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2160
Mısra: **4**
Başı bedene rapteden uzuv.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

2. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Başı bedene rapteden uzuv.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

3. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2260
Mısra: **12**
Başı bedene rapteden uzuv.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

4. **boynuña:***--uñ, --a*
Gazel 2013
Mısra: **5**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

5. **boynı:***--ı, -*
Gazel 2060
Mısra: **3**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

6. **boynına:***--ı, --n, --a, -*
Gazel 2061
Mısra: **4**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

7. **boynuma:***--um, --a*
Gazel 2067
Mısra: **8**
Gövdenin başla omuz arasında kalan bölgesi.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

8. **boynında:***-ı, -n, -da*
Gazel 2186
Mısra: **10**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

9. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2209
Mısra: **9**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ve başı bedene bağlayan kısmı.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

10. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2242
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

11. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2289
Mısra: **3**
Başı bedene bağlayan bölge.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

12. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2309
Mısra: **3**
Başı bedene bağlayan bölge.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

13. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2351
Mısra: **3**
Başı bedene bağlayan bölge.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

14. **boynuma:***-um, -a*
Gazel 2372
Mısra: **1**
Başı bedene bağlayan bölge.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

15. **boynuña:***-uñ, -da*
Gazel 2381

Mısra: **1**
Başı bedene bağlayan bölge.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

16. **boynumda:**-*um, -da*
Gazel 2383
Mısra: **1**
Başı bedene bağlayan bölge.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāḫumdur benüm

17. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2409
Mısra: **6**
Başı bedene bağlayan bölge.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

18. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2414
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

19. **boynında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2432
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

20. **boynuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2468
Mısra: **4**
Başı bedene bağlayan bölge.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

21. **boynuma:**-*um, -a*
Gazel 2485
Mısra: **7**
Başı bedene bağlayan bölge.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

22. **boynumı:**-*um, -ı*
Gazel 2490
Mısra: **2**
Gövdenin baş ile omuz arasında kalan bölgesi, boyun.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

boz-:

1. **bozılsun:**-*ıl, -sun*
Gazel 2353
Mısra: **5**
Geçersiz duruma getirmek, hükmünü ortadan kaldırmak, feshetmek, iptal etmek.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

bu-:

1. **bundan:**-*n, -dan*
Gazel 2267
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

bu:

1. **bu:**
Gazel 2001
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **buları:**-*lar, -ı*
Gazel 2039
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

3. **buları:**-*lar, -ı*
Gazel 2271
Mısra: **6**
"Bu" işaret zamiri.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

4. **bu-durur:**-*durur*
Gazel 2238
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

5. **bu-durur:**-*durur*
Gazel 2347
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

6. **bu-durur:**-*durur*
Gazel 2410
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

7. **bu-durur:**-*durur*
Gazel 2429
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

8. **bundan:**-*n, -dan*
Gazel 2329
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

9. **bu:**
Gazel 2009
Mısra: **1**
"Bu" işaret sıfatı.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

10. **bu:**
Gazel 2003

Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

11. **bu:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

12. **bu:**
Gazel 2007
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Yüriʿcān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

13. **bu:**
Gazel 2008
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

14. **bu:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

15. **bu:**
Gazel 2016
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḫrem degül

16. **bu:**
Gazel 2017
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Sırr-ıʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ılaʿayān eyler göñül

17. **bu:**
Gazel 2019
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

18. **bu:**
Gazel 2035
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

19. **bu:**
Gazel 2249
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Genc-i ḫüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

20. **bu:**
Gazel 2378
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

21. **bunı:**--*nı,* -
Gazel 2011
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

22. **bu:**
Gazel 2020
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı .

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

23. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı .

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönülʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

24. **bu:**
Gazel 2266
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı .

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

25. **budur:**-*dur*
Gazel 2022
Mısra: **4**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle olmalıdır" anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

26. **bu:**
Gazel 2376
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Oldıʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

27. **bū:**
Gazel 2018
Mısra: **12**
Koku.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevāʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

28. **bu:**
Gazel 2019
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

29. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel

İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

30. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

31. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

32. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Gül gibi güş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

33. **bu:**
Gazel 2021
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

34. **bu:**
Gazel 2022
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

35. **bunı:**--*nı*
Gazel 2023
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

36. **bu:**
Gazel 2023
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

37. **bu:**
Gazel 2026
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

38. **bu:**
Gazel 2027
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meşeldür atalardan dōstum kan eylegil

39. **bu:**
Gazel 2028
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

40. **bu:**
Gazel 2033
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı .

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

41. **bu:**
Gazel 2033
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

42. **bu:**
Gazel 2034
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

43. **bu:**
Gazel 2035
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

44. **bu:**
Gazel 2036
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

45. **bu:**
Gazel 2036
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

46. **bū:**
Gazel 2040
Mısra: **7**
Koku.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meşel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

47. **bu:**
Gazel 2040
Mısra: **16**
" Bu" işaret sıfatı.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

48. **bu:**
Gazel 2045
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

49. **bu:**
Gazel 2045

Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

50. **bu:**
Gazel 2048
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

51. **bu:**
Gazel 2049
Mısra: **8**
" Bu" işaret zamiri.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

52. **bu:**
Gazel 2049
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

53. **bu:**
Gazel 2053
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

54. **bu:**
Gazel 2056
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

55. **bu:**
Gazel 2058
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

56. **bu:**
Gazel 2059
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḫüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

57. **bu:**
Gazel 2060
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

58. **bu:**
Gazel 2063
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

59. **bu:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

60. **bu:**
Gazel 2065
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḫükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

61. **bu:**
Gazel 2066
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

62. **bu:**
Gazel 2067
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

63. **bu:**
Gazel 2067
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

64. **bu:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

65. **bu:**
Gazel 2069
Mısra: **8**
" Bu" işaret zamiri.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

66. **bu:**
Gazel 2069
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

67. **bu:**
Gazel 2060
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

68. **bu:**
Gazel 2070
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber

Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

69. **bu:**
Gazel 2073
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

70. **bu:**
Gazel 2075
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Māḫ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

71. **bu:**
Gazel 2077
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

72. **bu:**
Gazel 2078
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

73. **bu:**
Gazel 2081
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

74. **bu:**
Gazel 2084
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

75. **bu:**
Gazel 2085
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

76. **bu:**
Gazel 2086
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

77. **bu:**
Gazel 2086
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

78. **bu:**
Gazel 2086
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā şubḥa dek bülbül gibi zār añladum

79. **bu:**
Gazel 2086
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

80. **bu:**
Gazel 2088
Mısra: **3**
" Bu" işaret zamiri.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

81. **bu:**
Gazel 2088
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

82. **bu:**
Gazel 2090
Mısra: **10**
"Bu" işaret sıfatı.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

83. **bu:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-şıfat tutışan odlara benem

84. **bunuñla:**-*nuñ, -la*
Gazel 2092
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḫarāretüm

85. **bu:**
Gazel 2092
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

86. **bu:**
Gazel 2095
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

87. **bu:**
Gazel 2095
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

88. **bu:**
Gazel 2096
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

89. **bu:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

90. **bu:**
Gazel 2099
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

91. **bu:**
Gazel 2099
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

92. **bu:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

93. **bu:**
Gazel 2105
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

94. **bu:**
Gazel 2107
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

95. **bu:**
Gazel 2107
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

96. **bu:**
Gazel 2108
Mısra: **1**
"Bu" işaret sıfatı.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

97. **bu:**
Gazel 2108
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

98. **bu:**
Gazel 2110
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

99. **bu:**
Gazel 2110
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

100. **bu:**
Gazel 2111
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze neʿaceb ben ki perī-zāde olam

101. **bū:**
Gazel 2112
Mısra: **7**
Koku.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

102. **bu:**
Gazel 2112
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

103. **bu:**
Gazel 2113
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

104. **bu:**
Gazel 2115
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

105. **bu:**
Gazel 2117
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

106. **bu:**
Gazel 2118
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

107. **budur:**-*dur*
Gazel 2302
Mısra: **18**
"Bu" işaret sıfat.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

108. **bunı:**-*n, -ı*
Gazel 2121
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña

Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

109. **bu:**
Gazel 2122
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

110. **bu:**
Gazel 2122
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdüginçe iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

111. **bu:**
Gazel 2123
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

112. **bu:**
Gazel 2124
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

113. **bu:**
Gazel 2127
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

114. **bu:**
Gazel 2129
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

115. **bu:**
Gazel 2129
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

116. **budur:**-*dur*
Gazel 2130
Mısra: **5**
"Bu" işaret zamiri.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

117. **bu:**
Gazel 2132
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

118. **bu:**
Gazel 2132
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

119. **bu:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāṣıḳam

120. **bu:**
Gazel 2136
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

121. **bu:**
Gazel 2137
Mısra: **10**
" Bu" işaret zamiri.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

122. **bu:**
Gazel 2139
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

123. **bu:**
Gazel 2139
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

124. **bu:**
Gazel 2139
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

125. **bu:**
Gazel 2143
Mısra: **2**
" Bu" işaret zamiri.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

126. **bu:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

127. **bu:**
Gazel 2143
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

128. **bu:**
Gazel 2143

Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

129. **bu:**
Gazel 2143
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

130. **bu-durur:**-*-durur*
Gazel 2144
Mısra: **1**
"Bu" işaret zamiri.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

131. **bu:**
Gazel 2144
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

132. **bu:**
Gazel 2145
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

133. **bu:**
Gazel 2148
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

134. **bu:**
Gazel 2149
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

135. **bu:**
Gazel 2149
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

136. **bu:**-*ile*
Gazel 2150
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

137. **bu:**
Gazel 2153
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

138. **bundan:**-*n, -dan*
Gazel 2153
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

139. **bu:**
Gazel 2153
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

140. **bu:**
Gazel 2154
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

141. **bu:**
Gazel 2155
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

142. **bu:**
Gazel 2155
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī anuñ-içun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

143. **bu:**
Gazel 2156
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

144. **bu:**
Gazel 2156
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

145. **bunı:**-*n, -ı*
Gazel 2157
Mısra: **2**
"Bu" işaret zamiri.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

146. **bu:**
Gazel 2157
Mısra: **10**
"Bu" işaret sıfatı.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

147. **bu:**
Gazel 2160
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur

Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

148. **bu:**
Gazel 2161
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

149. **bu:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

150. **bu:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

151. **bu:**
Gazel 2164
Mısra: **14**
" Bu" işaret sıfatı.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

152. **bu:**
Gazel 2164
Mısra: **17**
" Bu" işaret sıfatı.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

153. **bu:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḫāżır ʿiyşe esbābum benüm

154. **bu-durur:**-*dur, -ur*
Gazel 2166
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḫāżır ʿiyşe esbābum benüm

155. **bu:**
Gazel 2166
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

156. **bu:**
Gazel 2167
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

157. **bu:**
Gazel 2168
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

158. **bu:**
Gazel 2169
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

159. **bu:**
Gazel 2170
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

160. **bu:**
Gazel 2170
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

161. **bu:**
Gazel 2170
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

162. **bu:**
Gazel 2170
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

163. **bu:**
Gazel 2170
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

164. **bu:**
Gazel 2171
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

165. **bu:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

166. **bu:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
"Bu işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

167. **bu:**
Gazel 2173
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm

Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

168. **bu:**
Gazel 2173
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

169. **bunı:**-*n, -ı*
Gazel 2173
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḫāl itdüm

170. **bu:**
Gazel 2177
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

171. **bu:**
Gazel 2177
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

172. **bu:**
Gazel 2178
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meṣeldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

173. **bu:**
Gazel 2180
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

174. **bu:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

175. **bu:**
Gazel 2180
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

176. **bu:**
Gazel 2181
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

177. **bu:**
Gazel 2181
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

178. **bu:**
Gazel 2181
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

179. **bu:**
Gazel 2184
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Öldür bu ben ʿāṣıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

180. **bu:**
Gazel 2185
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

181. **bu:**
Gazel 2189
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

182. **bunuñ:**-*nuñ*
Gazel 2189
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

183. **bu:**
Gazel 2191
Mısra: **2**
"Bu" işaret sıfatı.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

184. **bu:**
Gazel 2193
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

185. **bu:**
Gazel 2193
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

186. **bu:**
Gazel 2193
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

187. **bu:**
Gazel 2194
Mısra: **2**
"Bu" işaret zamiri.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

188. **bu:**
Gazel 2194
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

189. **bu:**
Gazel 2194
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

190. **bu:**
Gazel 2194
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

191. **bu:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

192. **bu:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

193. **bu:**
Gazel 2198
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

194. **bu:**
Gazel 2198
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

195. **bu:**
Gazel 2199
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

196. **bu:**
Gazel 2200
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

197. **bu:**
Gazel 2200
Mısra: **10**
"Bu" işaret sıfatı.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

198. **bu:**
Gazel 2201
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

199. **bu:**
Gazel 2202
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

200. **bu:**
Gazel 2206
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

201. **bu:**
Gazel 2206
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

202. **bunda:**-*n, -da*
Gazel 2206
Mısra: **9**
"Bu" işaret zamiri.

Bunda ḫāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

203. **buları:**-*lar, -ı*
Gazel 2208
Mısra: **6**
"Bu" işaret zamiri.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḫālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

204. **bu:**
Gazel 2208
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

205. **bu:**
Gazel 2208
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

206. **bu:**
Gazel 2209
Mısra: **1**
"Bu işaret sıfatı.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

207. **bu:**
Gazel 2209
Mısra: **6**
"Bu işaret sıfatı.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

208. **bu:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

209. **bu:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

210. **bunı:**-*n, -ı*
Gazel 2211
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

211. **bu:**
Gazel 2213
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

212. **budur:**-*dur*
Gazel 2215
Mısra: **6**
"Bu" işaret zamiri.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

213. **bu:**
Gazel 2216
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

214. **bu:**
Gazel 2216
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

215. **bu:**
Gazel 2216
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

216. **bunda:**-*n, -da*
Gazel 2216
Mısra: **14**
"Bu" işaret zamiri.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

217. **bu:**
Gazel 2217
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

218. **bu:**
Gazel 2218
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

219. **bu:**
Gazel 2218
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

220. **bu:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

221. **bu:**
Gazel 2223
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

222. **bu:**
Gazel 2223
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

223. **bu:**
Gazel 2224
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

224. **bu:**
Gazel 2225
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

İstedükçe egnüme dikmege miḫnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

225. **bu:**
Gazel 2225
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

226. **bu:**
Gazel 2227
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

227. **bu:**
Gazel 2229
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh

Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

228. **bu:**
Gazel 2229
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

229. **bu:**
Gazel 2230
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

230. **bu:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

231. **bu:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

232. **bu:**
Gazel 2231
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

233. **buña:**-*ñ, -a*
Gazel 2232
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

234. **bu:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

235. **bu:**
Gazel 2236
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

236. **bu:**
Gazel 2237
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

237. **bu:**
Gazel 2238
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

238. **bu:**
Gazel 2240
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

İñiler bu gönlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

239. **bu:**
Gazel 2241
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

240. **bu:**
Gazel 2242
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

241. **bu:**
Gazel 2242
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

242. **bu:**
Gazel 2243
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

243. **bu:**
Gazel 2243
Mısra: **3**
"Bu" işaret sfatı.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

244. **bu:**
Gazel 2243
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

245. **bu:**
Gazel 2243
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

246. **budur:**-*dur*
Gazel 2244
Mısra: **6**
"Bu" işaret zamiri.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḫarāretüm

247. **bu:**
Gazel 2244
Mısra: **14**
" Bu" işaret sıfatı.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

248. **bu:**
Gazel 2245
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām

Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

249. **bu:**
Gazel 2247
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

250. **bu:**
Gazel 2249
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿĀṣıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

251. **bu:**
Gazel 2249
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

252. **bunı:**-*nı*
Gazel 2249
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Gördüm yazıda bir miḫnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

253. **bu:**
Gazel 2251
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

254. **bu:**
Gazel 2252
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

255. **bu:**
Gazel 2252
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

256. **bu:**
Gazel 2253
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

257. **bu:**
Gazel 2253
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

258. **bu:**
Gazel 2254
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

259. **bu:**
Gazel 2254
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

260. **budur:**-*dur*
Gazel 2255
Mısra: **5**
"Bu" işaret zamiri.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

261. **bu:**
Gazel 2255
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

262. **bu:**
Gazel 2256
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḫnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

263. **bu:**
Gazel 2256
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

264. **bu:**
Gazel 2257
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

265. **bu:**
Gazel 2257
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

266. **bu:**
Gazel 2258
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

267. **bu:**
Gazel 2258
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

268. **bu:**
Gazel 2259

Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

269. **bu:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

270. **bu:**
Gazel 2259
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

271. **bu:**
Gazel 2260
Mısra: **4**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

272. **bu:**
Gazel 2261
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

273. **bu:**
Gazel 2262
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

274. **bu:**
Gazel 2262
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme
Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

275. **bu:**
Gazel 2263
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

276. **bu:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

277. **bu:**
Gazel 2264
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

278. **bu:**
Gazel 2266
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

279. **bunı:**-*n, -ı*
Gazel 2266
Mısra: **9**
"Bu" işaret zamiri.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

280. **bu:**
Gazel 2267
Mısra: **10**
"Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

281. **bu:**
Gazel 2268
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

282. **bu:**
Gazel 2269
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

283. **bu:**
Gazel 2270
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

284. **bu:**
Gazel 2270
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

285. **bu:**
Gazel 2272
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

286. **bu:**
Gazel 2272
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

287. **bu:**
Gazel 2273
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

288. **bu:**
Gazel 2273
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

289. **bu:**
Gazel 2273
Mısra: **18**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

290. **bu:**
Gazel 2274
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı .

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

291. **bu:**
Gazel 2274
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

292. **bu:**
Gazel 2274
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

293. **bu:**
Gazel 2274
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

294. **bu:**
Gazel 2275
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳ'dan ola ol güm

295. **bu:**
Gazel 2277
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

296. **bu:**
Gazel 2278
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

297. **bu:**
Gazel 2279
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

298. **bu:**
Gazel 2280
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

299. **bu:**
Gazel 2280
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dehrüñ şaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

300. **bu:**
Gazel 2281
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

301. **bu:**
Gazel 2282
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

302. **bu:**
Gazel 2282
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

303. **bu:**
Gazel 2283
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

304. **bu:**
Gazel 2283
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

305. **bu:**
Gazel 2283
Mısra: **14**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

306. **bu:**
Gazel 2284
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

307. **bu:**
Gazel 2284
Mısra: **13**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī'yi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

308. **bu:**
Gazel 2285
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

309. **bu:**
Gazel 2285

Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

310. **bu:**
Gazel 2287
Mısra: **14**
" Bu" işaret sıfatı.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

311. **bu:**
Gazel 2288
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

312. **bu:**
Gazel 2290
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

313. **budur:**-*dur*
Gazel 2292
Mısra: **1**
"Bu" işaret zamiri.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

314. **bu:**
Gazel 2292
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

315. **buna:**-*n, -a*
Gazel 2292
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

316. **bu:**
Gazel 2293
Mısra: **11**
"Bu" işaret zamiri.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

317. **bu:**
Gazel 2295
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

318. **bu:**
Gazel 2297
Mısra: **8**
Bu" işaret sıfatı.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

319. **bu:**
Gazel 2297
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḫāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

320. **bu:**
Gazel 2298
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

321. **bu:**
Gazel 2298
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

322. **bu:**
Gazel 2299
Mısra: **8**
" Bu" işaret zamiri.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

323. **budur:**-*dur*
Gazel 2300
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

324. **bu:**
Gazel 2301
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṯār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

325. **bu:**
Gazel 2302
Mısra: **12**
"Bu" işaret sıfatı.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

326. **bu:**
Gazel 2303
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Rüsvā-yı ʿām itdi mey
Bu dīde-i eşk-bāram

327. **bu:**
Gazel 2304
Mısra: **2**
"Bu" işaret sıfatı.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḫāṣıl kılam

328. **bu:**
Gazel 2305
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

329. **bu:**
Gazel 2305
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān

ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

330. **bu:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
"Bu " işaret sıfatı.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

331. **bu:**
Gazel 2306
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

332. **budur:**-*dur*
Gazel 2308
Mısra: **7**
"Bu" işaret zamiri.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

333. **bu:**
Gazel 2311
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

334. **bu:**
Gazel 2311
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

335. **bu:**
Gazel 2312
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

336. **bu:**
Gazel 2312
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

337. **bu:**
Gazel 2312
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īṣār yoluña sīm-ile zer hem

338. **bu:**
Gazel 2312
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

339. **bu:**
Gazel 2312
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

340. **bu:**
Gazel 2314
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

341. **bu:**
Gazel 2314
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

342. **bu:**
Gazel 2314
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

343. **bu:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

344. **bu:**
Gazel 2317
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mışrʾındaki ḫanum

345. **bu:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

346. **bu:**
Gazel 2319
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

347. **bu:**
Gazel 2319
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

348. **bu:**
Gazel 2320
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

349. **bu:**
Gazel 2321

Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet mi̱sāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

350. **bu:**
Gazel 2321
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

351. **bu:**
Gazel 2322
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

352. **bu:**
Gazel 2323
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

353. **bu:**
Gazel 2324
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

354. **bu:**
Gazel 2324
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

355. **bu:**
Gazel 2325
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür bana
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

356. **bu:**
Gazel 2325
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

357. **bu:**
Gazel 2330
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Ruḥlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

358. **bu:**
Gazel 2330
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

359. **bu:**
Gazel 2332
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-ıçun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

360. **bu:**
Gazel 2333
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

361. **bu:**
Gazel 2333
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

362. **bu:**
Gazel 2333
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

363. **bu:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

364. **bu:**
Gazel 2334
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende e̱ser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

365. **bu:**
Gazel 2335
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

366. **bu:**
Gazel 2335
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

367. **bu:**
Gazel 2336
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫırānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

368. **bu:**
Gazel 2337
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ

Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

369. **bu:**
Gazel 2338
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

370. **bu:**
Gazel 2338
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

371. **bu:**
Gazel 2339
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

372. **bu:**
Gazel 2342
Mısra: **8**
" Bu" işaret zamiri.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

373. **budur:**-*dur*
Gazel 2347
Mısra: **1**
"Bu" işaret zamiri.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

374. **bu:**
Gazel 2347
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

375. **bu:**
Gazel 2347
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ben derūn-ı ḫalvetinde şoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

376. **bu:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

377. **bu:**
Gazel 2351
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

378. **bu:**
Gazel 2352
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

379. **bu:**
Gazel 2353
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

380. **bu:**
Gazel 2353
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

381. **budur:**-*dur*
Gazel 2357
Mısra: **8**
"Bu" işaret zamiri.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

382. **bu:**
Gazel 2357
Mısra: **14**
"Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

383. **bu:**
Gazel 2358
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

384. **bu:**
Gazel 2359
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

385. **bu:**
Gazel 2359
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

386. **bunuñ-ıla:**-*nuñ, -ıla*
Gazel 2361
Mısra: **2**
"Bu" işaret zamiri.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

387. **bu:**
Gazel 2361
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

388. **bu:**
Gazel 2361
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

389. **bu:**
Gazel 2365
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Dāġ-ı ḥasret sīnede gönlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

390. **bu:**
Gazel 2367
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

391. **bu:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

392. **bu:**
Gazel 2370
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

393. **bu:**
Gazel 2372
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

394. **bu:**
Gazel 2373
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

395. **bu:**
Gazel 2373
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

396. **bu:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

397. **bu:**
Gazel 2380
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

398. **bu:**
Gazel 2383
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

399. **bu:**
Gazel 2384
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

400. **bu:**
Gazel 2384
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

401. **bu:**
Gazel 2386
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

402. **budur:**-*dur*
Gazel 2386
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

403. **bu:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

404. **bu:**
Gazel 2388
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bir kerre bārī ḫālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

405. **bu:**
Gazel 2391
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḫnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür gönlüm

406. **bu:**
Gazel 2391
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

407. **bu:**
Gazel 2391
Mısra: **7**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

408. **bu:**
Gazel 2393
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

409. **bu:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

410. **bu:**
Gazel 2396
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

411. **bu:**
Gazel 2397
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

412. **bu:**
Gazel 2398
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

413. **bu:**
Gazel 2400
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

414. **bu:**
Gazel 2400
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

415. **bu:**
Gazel 2402
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

416. **bunlardur:***-n, -lar, -dur*
Gazel 2402
Mısra: **10**
Bu" işaret zamiri.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

417. **bu:**
Gazel 2402
Mısra: **15**
"Bu" işaret sıfatı.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

418. **bu:**
Gazel 2403
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

419. **bu:**
Gazel 2404
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

420. **bu:**
Gazel 2404
Mısra: **12**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

421. **bu:**
Gazel 2405
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

422. **bu:**
Gazel 2407
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

423. **bu:**
Gazel 2409
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

424. **bu:**
Gazel 2409
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

425. **bu:**
Gazel 2410
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

426. **bu:**
Gazel 2411
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

427. **bu:**
Gazel 2411
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

428. **bu:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

429. **bu:**
Gazel 2414
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

430. **bu:**
Gazel 2415
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

431. **bu:**
Gazel 2415
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

432. **bu:**
Gazel 2415
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

433. **bu:**
Gazel 2421
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

434. **bu:**
Gazel 2422
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

435. **bu:**
Gazel 2423
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

436. **bu:**
Gazel 2423
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

437. **bu:**
Gazel 2423
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

438. **bu:**
Gazel 2424
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

439. **bu:**
Gazel 2426
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

440. **bu:**
Gazel 2426
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Naẕar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

441. **bu:**
Gazel 2427
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

442. **bu:**
Gazel 2430
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büṭḫāne ben

443. **bu:**
Gazel 2430
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

444. **bu:**
Gazel 2431
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i ṣemīn

445. **bu:**
Gazel 2431
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

446. **bu:**
Gazel 2431
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḫazīn

447. **bu:**
Gazel 2432
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

448. **budur:**-*dur*
Gazel 2432
Mısra: **12**
"Bu" işaret zamiri.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

449. **bunuñ:**-*nuñ*
Gazel 2433
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

450. **bu:**
Gazel 2435
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ṣānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

451. **bu:**
Gazel 2435
Mısra: **10**
"Bu" işaret sıfatı.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

452. **bu:**
Gazel 2436
Mısra: **5**
"Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

453. **bu:**
Gazel 2437
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

454. **bu:**
Gazel 2437
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

455. **bunuñ:**-*nuñ*
Gazel 2438
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

456. **bu:**
Gazel 2440
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

457. **bu:**
Gazel 2440
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

458. **bu:**
Gazel 2442
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

459. **bū:**
Gazel 2444
Mısra: **12**
Koku.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

460. **bu:**
Gazel 2445
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

461. **bu:**
Gazel 2448
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

462. **bu:**
Gazel 2448
Mısra: **11**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

463. **bu:**
Gazel 2449
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dür olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

464. **bu:**
Gazel 2449
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

465. **bu:**
Gazel 2449
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

466. **bu:**
Gazel 2450
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

Dür olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

467. **bu:**
Gazel 2452
Mısra: **2**
"Bu" işaret sıfatı.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

468. **budur:**-*dur*
Gazel 2452
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

469. **bu:**
Gazel 2452

Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

470. **bu:**
Gazel 2453
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

471. **bu:**
Gazel 2453
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

472. **bu:**
Gazel 2453
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

473. **bu-y-ımış:**-*(y)ı, -mış*
Gazel 2454
Mısra: **7**
"Bu" işaret zamiri.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

474. **bu:**
Gazel 2456
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

475. **bu:**
Gazel 2456
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

476. **bu:**
Gazel 2459
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

477. **bu:**
Gazel 2462
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

478. **bu:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

479. **bu:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

480. **bu:**
Gazel 2466
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

481. **bu:**
Gazel 2466
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

482. **bu:**
Gazel 2467
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

483. **bu:**
Gazel 2470
Mısra: **2**
" Bu" işaret zamiri.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

484. **bu:**
Gazel 2471
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

485. **bu:**
Gazel 2471
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

486. **bu:**
Gazel 2471
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

487. **bu:**
Gazel 2472
Mısra: **1**
"Bu" işaret sıfatı.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

488. **bu:**
Gazel 2472
Mısra: **6**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿUṣṣāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

489. **bu:**
Gazel 2473
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

490. **bu:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

491. **bunlara:***-n, -lar, -a*
Gazel 2475
Mısra: **10**
"Bu" işaret zamiri.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

492. **bu:**
Gazel 2476
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Kim görse bu elfāẓ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiğ dürr-i ʿAdenʾden

493. **bu:**
Gazel 2477
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

494. **bu:**
Gazel 2478
Mısra: **3**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

495. **bu:**
Gazel 2478
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum Daḥı artar olur bu derdüm efzūn

496. **bu:**
Gazel 2481
Mısra: **6**
"Bu" işaret sıfatı.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

497. **bu:**
Gazel 2481
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

498. **bu:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
" Bu" işaret sıfatı.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

499. **bu:**
Gazel 2484
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

500. **bu:**
Gazel 2485
Mısra: **4**
" Bu" işaret sıfatı.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

501. **bu:**
Gazel 2487
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

502. **bu:**
Gazel 2487
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

503. **bu:**
Gazel 2492
Mısra: **1**
"Bu" işaret sıfatı.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i şād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāşākden

504. **bu:**
Gazel 2492
Mısra: **3**
"Bu" işaret sıfatı.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

505. **bu:**
Gazel 2492
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Bitürür dürlü şüküfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

506. **bu:**
Gazel 2492
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

507. **bu:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
" Bu" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

508. **bu:**
Gazel 2494
Mısra: **2**
" Bu" işaret sıfatı.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

509. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **3**
"Bu" işaret zamiri.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür

Līk bu gelmez elüñden ki
göñülden çıkasın

510. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

511. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **8**
"Bu" işaret sıfatı.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

512. **budur:**-*dur*
Gazel 2495
Mısra: **9**
"Bu" işaret zamiri.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

513. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **10**
" Bu" işaret zamiri.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

514. **bu:**
Gazel 2496
Mısra: **5**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

515. **budur:**-*dur*
Gazel 2497
Mısra: **4**
"Bu" işaret zamiri.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

516. **bu:**
Gazel 2497
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

517. **bu:**
Gazel 2498
Mısra: **9**
" Bu" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

518. **bu:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
" Bu" işaret sıfatı.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

519. **bu:**
Gazel 2500
Mısra: **9**
"Bu" işaret sıfatı.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

520. **bu:**
Gazel 2001
Mısra: **7**
" Bu" işaret sıfatı.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

521. **bu:**
Gazel 2082
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

522. **bu:**
Gazel 2330
Mısra: **14**
" Bu" işaret sıfatı.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

523. **bu:**
Gazel 2424
Mısra: **8**
" Bu" işaret sıfatı.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

524. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
" Bu" işaret işaret zamiri.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

525. **bu:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
" Bu" işaret işaret zamiri.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

bu gün:

1. **bu gün:**
Gazel 2159
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
İçinde bulunulan gün,içinde bulunulan zaman.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

bu ḳadar:

1. **bu ḳadar:**
Gazel 2014
Mısra: **11**
Kelime Tipi: **-**
Sayı, nicelik, değer, güç, derece vb. bakımından büyük ve aşırı olan, aşırı bir biçimde.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger Ger zamānı olmasa bir ay gül

2. **bu ḳadar:**
Gazel 2030
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Bu ölçüde, bu miktarda. || *Bunca.*

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa

ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

3. **bu ḳadar:**
Gazel 2193
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bu ölçüde, bu miktarda, bunca.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

4. **bu kadar:**
Gazel 2241
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bunca.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

5. **bu ḳadar:**
Gazel 2461
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bunca.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

6. **bu ḳadar:**
Gazel 2479
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bu ölçüde, bu miktarda.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

budaġ:

1. **budaġın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **8**
Fidan,dal.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

budur:

1. **budur:**
Gazel 2014
Mısra: **3**
Böyledir, bu şekildedir.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

2. **budur:**
Gazel 2064
Mısra: **2**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

3. **budur:**
Gazel 2095
Mısra: **1**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

4. **budur:**
Gazel 2163
Mısra: **7**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

5. **budur:**
Gazel 2163
Mısra: **7**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

6. **budur:**
Gazel 2178
Mısra: **2**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm

Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

7. **budur:**
Gazel 2178
Mısra: **8**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

8. **budur:**
Gazel 2088
Mısra: **4**
"Böyledir, bu şekildedir, böyle " anlamlarına gelen "bu" işaret sıfatının bildirme eki almış şekli.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

bugün:

1. **bugün:**
Gazel 2018
Mısra: **2**
Bu devirde, bu zamanda.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

2. **bugün:**
Gazel 2050
Mısra: **9**
Bu devirde, bu zamanda.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

3. **bugün:**
Gazel 2131
Mısra: **10**
Bu devirde, bu zamanda.

Eşḳ-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

4. **bugün:**
Gazel 2145
Mısra: **4**
Bu devirde, bu zamanda.

Günāhumdan umaram kim beni
ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün
ʿışḳuñ yolından hem

5. **bugün:**
Gazel 2147
Mısra: **3**
Bu devirde, bu zamanda.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına
vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle
ʿüryān olmışam

6. **bugün:**
Gazel 2152
Mısra: **4**
Bu devirde, bu zamanda.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün
kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün
üstādıyam

7. **bugün:**
Gazel 2195
Mısra: **3**
Bu devirde, bu zamanda.

Bugün gül şevḳına bülbül ider
feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña
karşu hezār oldum

8. **bugün:**
Gazel 2205
Mısra: **5**
Bu devirde, bu zamanda.

Ḫamdü-lillāḥ ki bugün oldum
taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle
berbād eyledüm

9. **bugün:**
Gazel 2246
Mısra: **6**
Bu devirde, bu zamanda.

Ḫastayam kapuña geldüm uma
derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen
bugün ḥāżıḳ ḥekīm

10. **bugün:**
Gazel 2325
Mısra: **3**
Bu devirde, bu zamanda.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün
Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre
bilmen nʾeyleyem

11. **bugün:**
Gazel 2360
Mısra: **3**
Bu devirde, bu zamanda.

Salup dil şāhinin yine bugün
ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb
aʿlā şikār aldum

12. **bugün:**
Gazel 2384
Mısra: **9**
Bu devirde, bu zamanda.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib
dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir
dāne per çekdüm

13. **bugün:**
Gazel 2398
Mısra: **6**
Bu devirde, bu zamanda.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm
kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben
ġubār oldum

14. **bugün:**
Gazel 2420
Mısra: **8**
Bu devirde, bu zamanda.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-
ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi
Ferhād ideyin

15. **bugün:**
Gazel 2451
Mısra: **7**
Bu devirde, bu zamanda.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün
bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider
rūz-ı ḫazān

16. **bugün:**
Gazel 2458
Mısra: **5**
Bu devirde, bu zamanda.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı
kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd
olan

17. **bugün:**
Gazel 2200
Mısra: **8**
Bugün, bu dünyada, bu devirde, bu zamanda.

Ferdā şarāb-ı kevs̱ere meyl itmeye
göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün
keşüm

18. **bugün:**
Gazel 2107
Mısra: **8**
Bu devirde, bu zamanda,bugün.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm
şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez
bugün hicrān benüm

19. **bugün:**
Gazel 2161
Mısra: **6**
İçinde bulunulan gün, içinde bulunulan zaman dilimi.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir
cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾllāh bu derdümi bugün
dermāna tapşurdum

20. **bugün:**
Gazel 2162
Mısra: **3**
İçinde bulunulan gün, içinde bulunulan zaman dilimi.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm
yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün
ben şāh-ı ʿışḳ oldum

21. **bugün:**
Gazel 2123
Mısra: **10**
İçinde bulunulan günde. || *İçinde bulunulan zaman.*

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-
rūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām
eyleyelüm

22. **bugün:**
Gazel 2138
Mısra: **2**
İçinde bulunulan zaman.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki
ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan
bugün āzādeyem

23. **bugün:**
Gazel 2167
Mısra: **5**
İçinde bulunulan gün, içinde bulunulan zaman.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

24. **bugün:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
İçinde bulunulan zaman:.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

25. **bugün:**
Gazel 2298
Mısra: **5**
Bu devirde, bu zamanda,bugün.

Bir saçı leylī fırāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

26. **bugün:**
Gazel 2396
Mısra: **9**
Bu devirde, bu zamanda,bugün.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

27. **bugün:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
Bu devirde, bu zamanda,bugün.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

28. **bugün:**
Gazel 2425
Mısra: **2**
Bu devirde, bu zamanda.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

29. **bugün:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
Bu devirde, bu zamanda.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

30. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **1**
İçinde bulunulan zaman, gün.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

31. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **2**
İçinde bulunulan zaman, gün.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

32. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **4**
İçinde bulunulan zaman, gün.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

33. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **6**
İçinde bulunulan zaman, gün.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

34. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **8**
İçinde bulunulan zaman, gün.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

35. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **12**
İçinde bulunulan zaman, gün.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

36. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **14**
İçinde bulunulan zaman, gün.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

37. **bugün:**
Gazel 2477
Mısra: **5**
Bu devirde, bu zamanda,bugün.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

38. **bugün:**
Gazel 2444
Mısra: **10**
Bu devirde, bu zamanda, bugün.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

buhul:

1. **buḫlı:**--*ı, -*
Gazel 2023
Mısra: **7**
Hasislik, pintilik, cimri.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

bük-:

1. **büküp:**-*üp*
Gazel 2306
Mısra: **10**
Eğmek.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

2. **büküp:**-*üp*
Gazel 2279
Mısra: **7**
Eğmek.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

3. **büküben:**-*üben*
Gazel 2293
Mısra: **12**
Eğmek.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

4. **büküp:**-*üp*
Gazel 2352
Mısra: **8**
Eğmek, iki büklüm etmek.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

bükil-:

1. **bükilen:**-*en*
Gazel 2180
Mısra: **6**
Eğrilmek, eğilmek, inhina etmek.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

2. **bükilüp:**-*üp*
Gazel 2294
Mısra: **13**
Eğrilmek, eğilmek.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

bul-:

1. **bulmadılar:**-*ma, -dı, -lar*
Gazel 2341
Mısra: **7**
Aradığını elde etmek, aradığına rastlamak.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

2. **bulmaya:**--*ma, --(y)a,* -
Gazel 2005
Mısra: **14**
Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak, ele geçirmek.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

3. **bulmasa:**--*ma, --sa*
Gazel 2005
Mısra: **2**
(Arayarak veya rastgele) Bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak. II Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

4. **bulmayasın:**--*ma, --(y)a, --sın*
Gazel 2020
Mısra: **8**
Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

5. **bulmadum:**--*ma, --du, --m*
Gazel 2036
Mısra: **2**
Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak. || Bir şeyi elde etmek. || İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak. || Sağlamak, temin etmek.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

6. **bulmag:**--*mag,* -
Gazel 2044
Mısra: **3**
Bir şeyi elde etmek. || İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak. || Sağlamak, temin etmek.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

7. **bulsunlar:**--*sun, --lar*
Gazel 2050
Mısra: **6**
Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.|| Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

8. **buldı:**--*dı,* -
Gazel 2053
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

9. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2086
Mısra: **5**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

10. **bulur:**-*ur*
Gazel 2097
Mısra: **7**
Bir şeyi elde etmek.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

11. **bulmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2116
Mısra: **5**
Varlığı bilinmeyen veya mevcut olmayan bir şeyi ortaya çıkarmak, keşfetmek,icat etmek .

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

12. **bulmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2149
Mısra: **3**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

13. **bulurdı:**-*ur, -dı*
Gazel 2151
Mısra: **7**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

14. **bulınmaz:**-*ın, -maz*
Gazel 2163
Mısra: **3**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

15. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **1**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

16. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

17. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **4**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

18. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **6**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

19. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **8**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

20. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2170
Mısra: **10**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

21. **bulmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2179
Mısra: **9**
Belirlemek, tespit etmek.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

22. **buldı:**-*dı*
Gazel 2191
Mısra: **2**
Erişmek, ulaşmak, varmak.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

23. **buldı:**-*dı*
Gazel 2193
Mısra: **8**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīṯ çün şeker kıldum

24. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2199
Mısra: **5**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

25. **bula:**-*a*
Gazel 2244
Mısra: **4**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

26. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2252
Mısra: **5**
Kaybedilen bir şeyi tekrar elde etmek.

Ḫvābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

27. **bul:**
Gazel 2266
Mısra: **5**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

28. **bula:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **9**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

29. **bulsalar:**-*sa, -lar*
Gazel 2273
Mısra: **17**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

30. **bulasın:**-*asın*
Gazel 2279
Mısra: **9**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

31. **bulup:**-*up*
Gazel 2280
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

32. **bulurlar:**-*ur, -lar*
Gazel 2294
Mısra: **8**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṯer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

33. **bulup:**-*up*
Gazel 2298
Mısra: **12**
Ermek, elde etmek, ulaşmak.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

34. **bulınmaz:**-*ı, -n, -maz*
Gazel 2304
Mısra: **3**
Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

35. **bulınmaz:**-*ın, -maz*
Gazel 2304
Mısra: **5**
Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḫ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

36. **bulmaz:**-*maz*
Gazel 2330
Mısra: **11**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

37. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2334
Mısra: **2**
Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

38. **bulmaz:**-*maz*
Gazel 2359
Mısra: **4**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

ʿĀlem-i fırdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

39. **bulup:**-*up*
Gazel 2363
Mısra: **8**
Ulaşmak, erişmek, bir şeyi elde etmek; belli bir durumda olmak.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī ṣiʾrüm ābdār itdüm

40. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **1**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

41. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **2**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

42. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **4**
Sağlamak, tedarik etmek, temin etmek.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

43. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **6**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

44. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **8**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

45. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **10**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṯār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

46. **bulmaduk:**-*ma, -du, -k*
Gazel 2373
Mısra: **4**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

47. **bulmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2376
Mısra: **3**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşma.

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

48. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2397
Mısra: **2**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

49. **bulımadum:**-*ı, -ma, -du, -m*
Gazel 2402
Mısra: **6**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı

Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

50. **bulmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2407
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

51. **bulanlar:**-*an, -lar*
Gazel 2415
Mısra: **9**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

52. **bula:**-*a*
Gazel 2431
Mısra: **1**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker lezzetin
Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

53. **bulsalar:**-*sa, -lar*
Gazel 2437
Mısra: **5**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

54. **bulımazsın:**-*ı, -maz, -sın*
Gazel 2441
Mısra: **8**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

55. **bulmak:**-*mak*
Gazel 2448
Mısra: **1**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

56. **bulasın:**-*a, -sın*
Gazel 2448
Mısra: **2**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

57. **bulmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2454
Mısra: **9**
Belirlemek, tespit etmek.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

58. **buldum:**-*du, -m*
Gazel 2469
Mısra: **9**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

59. **bul:**
Gazel 2477
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

60. **bulursın:**-*ur, -sın*
Gazel 2485
Mısra: **9**
–e ermek, elde etmek, kazanmak.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

61. **bul:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

bul:

1. **bulımadum:**-*-ı, --ma, --du, --m*
Gazel 2034
Mısra: **2**
Arayarak veya aramadan bir şeyle, bir kimse ile karşılaşmak. || Bir şeyi elde etmek. || İstenilen şeye kavuşmak, nail olmak. || Sağlamak, temin etmek.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

2. **bulam:**-*am*
Gazel 2086
Mısra: **9**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

3. **bulımadum:**-*ı, -ma, -du, -m*
Gazel 2148
Mısra: **4**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

4. **bulaşup:**-*ş, -up*
Gazel 2358
Mısra: **4**
Lekelemek, kirletmek, bulaşık duruma getirmek.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

bülbül:

1. **bülbüle:**-*-e, -*
Gazel 2017
Mısra: **3**
Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş. Bilindiği üzere, Klasik edebiyatta bülbül aşığı, gül ise sevgiliyi sembolize eder.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

2. **bülbül:**
Gazel 2000
Mısra: **5**
Güzel öten mâruf kuş.Şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri söyleyen bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık kabul edilir.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

3. **bülbül-i:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **1**
Ötüşü güzel, bilindik kuş; kuşların aşığı. Gülleri sever. Kimi zaman kendisini alamayarak gül yaprağına çarpar, düşüp kalır. Sıcağa ve susuzluğa dayanamaz. Aşk ateşi yüreğini öyle kavurmaktadır ki bir saat su içmese ölecek zannedilir. Sevdiği mevsim, gül mevsimi olan bahardır. Herhangi bir kimsenin daldan gül kopardığını görse feryat eder. O, şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bazen aşığın kendisi, bazen canı, bazen de gönlü olur. Bülbül, güle aşık kabul edilir. Bülbülün her özelliği aşıkta mevcuttur || şairlik .

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

4. **bülbül:**
Gazel 2010
Mısra: **2**
Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş. Bilindiği üzere Klasik edebiyatta bülbül aşığı temsil eder.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

5. **bülbülini:**-*-i*, -*-n*, -*-i*
Gazel 2015
Mısra: **1**
Divan edebiyatı bülbülden ayrı düşünülemez. O, şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bazen aşığın kendisi, bazen canı, bazen da gönlü olur. Bülbül güle aşık kabul edilir.Bülbül, niyaz için yaratılmış gibidir. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

6. **bülbül-i:**
Gazel 2016
Mısra: **4**
Divan edebiyatı bülbülden ayrı düşünülemez. O, şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bazan aşığın kendisi, bazan canı, bazan da gönlü olur. Bülbül güle aşık kabul edilir. Bu durumuyla Âşığa çok benzer. Üstelik güzel sesi de aşığın güzel sözleri, şiirleridir. Nasıl bülbül gülsüz olamazsa, aşık da maşuksuz olmaz. Gülün dikenleri nasıl bülbülün ciğerini delerse, sevgilinin eziyetleri de aşığın bağrını deler. Kısaca bülbülün her özelliği aşıkta mevcuttur. Bülbül seher vaktinde gülü karşısına alarak öter. Gül, onun için yaprakları yeni açılmış bir kitaptır. Adeta bülbül o kitabı okur. Bülbülün bütün neşesi gül ile kaimdir. Gülden ayrı olunca inleyişler içinde kalır. Gülü görünce mest olur.

ʿĀriż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

7. **bülbülüñ:**-*-(ü)ñ*, -
Gazel 2018
Mısra: **7**
Ötüşü güzel, bilindik kuş.|| Kuşların aşığı. Gülleri sever. Kimi zaman kendisini alamayarak gül yaprağına çarpar, düşüp kalır. Sıcağa ve susuzluğa dayanamaz. Aşk ateşi yüreğini öyle kavurmaktadır ki bir saat su içmese ölecek zannedilir. Sevdiği mevsim, gül mevsimi olan bahardır. Herhangi bir kimsenin daldan gül kopardığını görse feryat eder. O, şakıyışlarıyla ağlayıp inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bazen aşığın kendisi, bazen canı, bazen de gönlü olur. Bülbül, güle aşık kabul edilir. Bülbülün her özelliği aşıkta mevcuttur.|| Şairlik anlamına da gelir.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

8. **bülbülleyin:**-*-leyin*, -
Gazel 2021
Mısra: **5**
Çok güzel öten, sesinin güzelliğiyle meşhur küçük kuş.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

9. **bülbül:**
Gazel 2026
Mısra: **10**
Ötüşü güzel, meşhur kuş. Sıcağa ve susuzluğa dayanamaz.Aşığın kendisi, bazen canı, bazen de gönlü olur. Bülbül, güle aşık kabul edilir.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

10. **bülbül:**
Gazel 2030
Mısra: **6**
O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık kabul edilir.Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

11. **bülbülem:**-*-em*, -
Gazel 2032
Mısra: **9**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık

kabul edilir.Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

12. **bülbül:**
Gazel 2000
Mısra: **5**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

13. **bülbülem:**--*em*, -
Gazel 2001
Mısra: **5**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

14. **bülbül:**
Gazel 2040
Mısra: **5**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

15. **bülbüleyin:**--*eyin*
Gazel 2010
Mısra: **8**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

16. **bülbülüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2011
Mısra: **5**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

17. **bülbül:**
Gazel 2041
Mısra: **2**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

18. **bülbülüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2014
Mısra: **5**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Bülbül bütün bu niyazlarıyla bir destan yazmaktadır. Bu destanın içinde gözyaşı da vardır, ciğer kanı da. Her yeri elem, acı, cevr ü cefa doludur.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

19. **bülbül:**
Gazel 2054
Mısra: **8**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

20. **bülbülüñ:**--*üñ*
Gazel 2063
Mısra: **2**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

21. **bülbül:**
Gazel 2071
Mısra: **9**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

22. **bülbül:**
Gazel 2086
Mısra: **4**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzüñ şevḳına cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

23. **bülbül:**
Gazel 2122
Mısra: **2**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır. Cam : Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

24. **bülbül-i:**
Gazel 2125
Mısra: **10**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

25. **bülbül:**
Gazel 2126
Mısra: **10**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

26. **bülbülleri:***-ler, -i*
Gazel 2133
Mısra: **2**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

27. **bülbül:**
Gazel 2136
Mısra: **9**
Bülbül. || O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

28. **bülbül:**
Gazel 2143
Mısra: **7**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

29. **bülbül:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir .Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

30. **bülbülinden:***-i, -n, -den*
Gazel 2145
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

31. **bülbüller:**-*ler*
Gazel 2147
Mısra: **9**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī şenā-ḫvān olmışam

32. **bülbüller:**-*ler*
Gazel 2431
Mısra: **14**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

33. **bülbül:**
Gazel 2154
Mısra: **7**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

34. **bülbül:**
Gazel 2295
Mısra: **7**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

35. **bülbülem:**-*em*
Gazel 2001
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

36. **bülbülem:**-*em*
Gazel 2156
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

37. **bülbülinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2162
Mısra: **1**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

38. **bülbül:**
Gazel 2195
Mısra: **3**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

39. **bülbül:**
Gazel 2196
Mısra: **15**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

40. **bülbülleyin:**-*leyin*
Gazel 2201
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

41. **bülbül:**
Gazel 2226
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet

eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülistānuñda eger nāle kılsam
İşiden sana bülbül eyler enīm

42. **bülbül:**
Gazel 2241
Mısra: **4**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ruḫuñ şevḳına gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

43. **bülbül:**
Gazel 2250
Mısra: **12**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

44. **bülbülleyin:**-*leyin*
Gazel 2261
Mısra: **6**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine
Gīceler bülbülleyin zār olmışam

45. **bülbül:**
Gazel 2275
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

46. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2297
Mısra: **14**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

47. **bülbülem:**-*em*
Gazel 2305
Mısra: **14**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

48. **bülbülleyin:**-*leyin*
Gazel 2313
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

49. **bülbül:**
Gazel 2319
Mısra: **3**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

50. **bülbüli:**-*i*
Gazel 2321
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

51. **bülbülüñdür:**-*üñ, -dür*
Gazel 2321
Mısra: **9**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

52. **bülbülem:**-*em*
Gazel 2324
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet

eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

53. **bülbül:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

54. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2340
Mısra: **4**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

55. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2343
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

56. **bülbül:**
Gazel 2345
Mısra: **13**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

57. **bülbül:**
Gazel 2355
Mısra: **3**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

58. **bülbül:**
Gazel 2356
Mısra: **4**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

59. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2357
Mısra: **4**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

60. **bülbül:**
Gazel 2363
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

61. **bülbülümsin:**-*üm, -sin*
Gazel 2365
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

62. **bülbül:**
Gazel 2372
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

63. **bülbüle:**-*e*
Gazel 2373
Mısra: **8**
Bülbül. O şakıyışlarıyla

ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

64. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2375
Mısra: **7**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

65. **bülbülüz:**-*üz*
Gazel 2401
Mısra: **1**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbülüz āh u zāraʿazm idelüm
Gülşen içre baharaʿazm idelüm

66. **bülbüli:**-*i*
Gazel 2404
Mısra: **12**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

67. **bülbül:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

68. **bülbül:**
Gazel 2428
Mısra: **3**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

69. **bülbül:**
Gazel 2434
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

70. **bülbüli:**-*i*
Gazel 2443
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

71. **bülbül:**
Gazel 2450
Mısra: **10**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

72. **bülbül:**
Gazel 2451
Mısra: **9**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

73. **bülbülini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2452
Mısra: **4**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

74. **bülbülüñ:**-*üñ*
Gazel 2456
Mısra: **1**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

75. **bülbül:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Baş u cān terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

76. **bülbül:**
Gazel 2465
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

77. **bülbülde:**-*de*
Gazel 2485
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

78. **bülbüle:**-*e*
Gazel 2489
Mısra: **9**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

79. **bülbülin:**-*i, -n*
Gazel 2493
Mısra: **2**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

80. **bülbülinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2498
Mısra: **2**
O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

81. **bülbül:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

82. **bülbüli:**-*i*
Gazel 2030
Mısra: **5**
O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir.Bülbül güle aşık kabul edilir.Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler.Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

bülbül-āsā:

1. **bülbül-āsā:**
Gazel 2060
Mısra: **7**
Bülbül gibi.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

2. **bülbül-āsā:**
Gazel 2099
Mısra: **4**
Bülbül gibi.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

3. **bülbül-āsā:**
Gazel 2311
Mısra: **2**
Bülbül gibi. || Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin

güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

bülbül-i bī-çāre:

1. **bülbül-i bī-çāre:**--*nüñ,* -
   Gazel 2040
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Çaresiz, zavallı bülbül.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

2. **bülbül-i bī-çāre:**
   Gazel 2321
   Mısra: **4**
   Kelime Tipi: -
   Çaresiz bülbül.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet miṣāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

3. **bülbül-i bī-çāre:**
   Gazel 2321
   Mısra: **6**
   Kelime Tipi: -
   Çaresiz bülbül.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

bülbül-i cān:

1. **bülbül-i cān:**--*dur*
   Gazel 2004
   Mısra: **1**
   Kelime Tipi: -
   Can bülbülü.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

2. **bülbül-i cān:**
   Gazel 2352
   Mısra: **10**
   Kelime Tipi: -
   Can bülbülü.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

3. **bülbül-i cān:**
   Gazel 2352
   Mısra: **10**
   Kelime Tipi: -
   Can bülbülü.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

4. **bülbül-i cān:**
   Gazel 2352
   Mısra: **10**
   Kelime Tipi: -
   Can bülbülü.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

bülbül-i dil-i ḫaste:

1. **bülbül-i dil-i ḫaste:**
   Gazel 2192
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Gönlü hasta bülbül.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

bülbül-i gülzār:

1. **bülbül-i gülzār:**
   Gazel 2301
   Mısra: **6**
   Kelime Tipi: -
   Gül bahçesinin bülbülü.

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

bülbül-i gūyā:

1. **bülbül-i gūyā:**
   Gazel 2069
   Mısra: **9**
   Kelime Tipi: -
   Sözde bülbül.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

2. **bülbül-i gūyā:**
   Gazel 2293
   Mısra: **4**
   Kelime Tipi: -
   Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

3. **bülbül-i gūyā:**
   Gazel 2332
   Mısra: **5**
   Kelime Tipi: -
   Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

bülbül-i nālān:

1. **bülbül-i nālān:**
   Gazel 2131
   Mısra: **14**
   Kelime Tipi: -
   İnleyen bülbül.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaşruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

2. **bülbül-i nālān:**
   Gazel 2183
   Mısra: **4**
   Kelime Tipi: -
   Ağlayan bülbül.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

bülbül-i şūrīde:

1. **bülbül-i şūrīde:**
   Gazel 2150
   Mısra: **8**
   Kelime Tipi: -
   Aşık ,tutkun bülbül.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

2. **bülbül-i şūrīde:**
   Gazel 2273
   Mısra: **16**
   Kelime Tipi: -
   Gönlü perişan bülbül.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

3. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2349
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşık bülbül.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

4. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşık,çılgın bülbül.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

5. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşık,çılgın bülbül.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

6. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşık,çılgın bülbül.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

7. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşık,çılgın bülbül.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

8. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2370
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşık,çılgın bülbül.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

9. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2499
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşık bülbül.

Güş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

10. **bülbül-i şūrīde:**
Gazel 2455
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönlü perişan bülbül.|| Aşık.

Güşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

bülbül-i zār:

1. **bülbül-i zār:**
Gazel 2354
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlayan bülbül.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

bülbülleyin:

1. **bülbülleyin:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
Bülbül gibi.

Gül gibi güş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

bülbül-şıfat:

1. **bülbül-şıfat:**
Gazel 2124
Mısra: **3**
Bülbül gibi, bülbül misali.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-şıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

bülbül-veş:

1. **bülbül-veş:**
Gazel 2197
Mısra: **2**
Bülbül gibi.O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

2. **bülbül-veş:**
Gazel 2474
Mısra: **5**
Bülbül gibi.O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

bülend:

1. **bülend:**
Gazel 2231
Mısra: **7**
Yüksek, yüce, ulu.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

2. **bülend:**
Gazel 2437
Mısra: **10**
Yüksek, yüce, ulu.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

bulın-:

1. **bulınmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2188
Mısra: **7**
Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

2. **bulınur:**-*ur*
Gazel 2070
Mısra: **7**
Var olmak, mevcut olmak.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

3. **bulınur:**-*ur*
Gazel 2308
Mısra: **10**
Sağlanmak, tedarik ve temin edilmek.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

4. **bulınur:**-*ur*
Gazel 2336
Mısra: **9**
Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

5. **bulınmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2389
Mısra: **1**
Bulunmak, var olmak.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

6. **bulınmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2389
Mısra: **10**
Bulunmak, var olmak.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

7. **bulına:**-*a*
Gazel 2431
Mısra: **3**
Yer almak, mevcut olmak, var olmak.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

8. **bulınur:**-*ur*
Gazel 2494
Mısra: **9**
Var olmak, mevcut olmak.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

bulıt:

1. **bulıtlardan:**-*lar, -dan*
Gazel 2496
Mısra: **4**
Bulut.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

bulmadı:

1. **bulmadı:**
Gazel 2276
Mısra: **9**
Arayarak veya rastgele bir şey, bir kimse veya bir durumla karşılaşmak, bulmak.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

buñal-:

1. **buñaldum:**-*du, -m*
Gazel 2175
Mısra: **10**
Sıkıntıya girmek.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

bunca:

1. **bunca:**
Gazel 2371
Mısra: **6**
Bu kadar çok, bunca.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

2. **bunca:**
Gazel 2168
Mısra: **6**
Bu kadar, çok.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

3. **bunca:**
Gazel 2358
Mısra: **8**
Bu kadar, çok.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

buncı:

1. **buncılayın:**-*layın*
Gazel 2053
Mısra: **8**
Bunun gibi, böyle.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

bundan özge:

1. **bundan özge:**
Gazel 2067
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Bundan başka.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

2. **bundan özge:**
Gazel 2176
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Bundan başka.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

bünyād:

1. **bünyādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2273
Mısra: **13**
Esas, temel.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

2. **bünyādını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2350
Mısra: **5**
Temel, yapı.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl

Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

3. **bünyāddur:**--*dur*, -
Gazel 2028
Mısra: **3**
Asıl, esas, temel.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

4. **bünyādına:**--*ı*, --*n*, --*a*
Gazel 2037
Mısra: **2**
Esas, temel II Yapı, bina.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

5. **bünyādına:**-*ı*, -*n*, -*a*
Gazel 2206
Mısra: **7**
Esas, temel.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

6. **bünyādın:**-*ı*, -*n*
Gazel 2298
Mısra: **10**
Yapı, bina.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

7. **bünyādını:**-*ı*, -*n*, -*ı*
Gazel 2466
Mısra: **11**
Yapı, bina.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

bünyād eyle-:

1. **bünyād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bina etmek, inşa etmek, kurmak.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

2. **bünyād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bina etmek, inşa etmek, kurmak.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

bünyād id-:

1. **bünyād id-:**
Gazel 2420
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bina etmek, inşa etmek, kurmak.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

burc:

1. **burcın:**-*ı*, -*n*
Gazel 2118
Mısra: **8**
Kale surlarının gerekli yerlerine yapılan savunma kulesi.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

burc-ı şeref:

1. **burc-ı şeref:**
Gazel 2178
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gezegenlerle burçlar arasında vebal (düşüş), şeref (yükselme) ve hubut (güçten düşme) ilişkileri vardır. Her burcun vebali, şerefi ve hubutu vardır. 'Burc-i şeref' mutluluk zamanının, baht açıklığının sembolüdür. Beyitlerde bu ifadenin genellikle sevgili, memduh veya Hz. Muhammed için kullanıldığını görmekteyiz.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Ṣadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

bürhān:

1. **bürhān:**
Gazel 2098
Mısra: **5**
Kanıt, delil, hüccet, beyyine.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

būriyā-bāf:

1. **būriyā-bāf:**
Gazel 2237
Mısra: **3**
Hasır dokuyucu, hasırcı.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

burkaʿ:

1. **burḳaʿın:**
Gazel 2018
Mısra: **8**
Kadınların yüzlerini gizlemek için kullandıkları örtü, peçe, nikap.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

būs kıl-:

1. **būs kıl-:**
Gazel 2321
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Öpmek.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

būse:

1. **būse:**
Gazel 2003
Mısra: **9**
Öpme, öpücük.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

2. **būseñe:**-*ñ*, -*e*
Gazel 2172
Mısra: **7**
Öpme, öpücük.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum

Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

3. **būseñe:**-*ñ, -e*
Gazel 2261
Mısra: **12**
Öpme, öpücük.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

4. **būseñi:**-*ñ, -i*
Gazel 2284
Mısra: **9**
Öpme, öpücük.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

5. **būse:**
Gazel 2036
Mısra: **3**
Öpme, öpüş, öpücük.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

6. **būse:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Öpme, öpücük.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

7. **būseñ:**-*ñ*
Gazel 2376
Mısra: **9**
Öpme, öpüş, öpücük.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

8. **būse:**
Gazel 2443
Mısra: **5**
Öpme, öpücük, öpüş.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

būse al-:

1. **būse al-:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Öpmek.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

2. **būse al-:**
Gazel 2039
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān malı degül

3. **būse al-:**
Gazel 2048
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

4. **būse al-:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

5. **būse al-:**
Gazel 2181
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

6. **būse al-:**-*sin*
Gazel 2319
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öpmek.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

7. **būse al-:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

8. **būse al-:**
Gazel 2467
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birini öpmek.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

būse gönder-:

1. **būse gönder-:**--*me, --dü, --ñ*
Gazel 2031
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Öpücük göndermek.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

būse vir-:

1. **būse vir-:**
Gazel 2340
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendini öptürmek.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyledüm

būselik:

1. **būselik:**
Gazel 2121
Mısra: **7**
Musikimizde buselik beşlisiyle hüseynide hicaz dörtlüsü veya kürdi dörtlüsünün birleşmesinden meydana gelen ve dügahla perdesinde karar kılan basit makam.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

būsitān:

1. **būsitān:**
Gazel 2018
Mısra: **10**
Bahçe, sebze bahçesi, çiçeklerin olduğu bahçe.|| Dünya anlamında da kullanılır.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

2. **būsitān:**
Gazel 2451
Mısra: **1**
Çiçek bahçesi, güzel kokulu çiçeklerle dolu yer, bostan.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

<u>būstān:</u>

1. **būstānum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **5**
Çiçek bahçesi, güzel kokulu çiçeklerle dolu yer, bostan.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

2. **būstān:**
Gazel 2428
Mısra: **1**
Yeşillik, bağ, bahçe.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

3. **būstānı:**-*ı*
Gazel 2456
Mısra: **9**
Sebze bahçesi, bağ.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

<u>büt-ḫāne:</u>

1. **büt-ḫānede:**-*de*
Gazel 2318
Mısra: **5**
Puthane, tapınak.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

<u>büthāne:</u>

1. **büṯḫāne:**
Gazel 2430
Mısra: **6**
Puthane. || *Müslümanlığa ters düşen mekan.*

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büṯḫāne ben

<u>büt-i ʿişve-nümā:</u>

1. **büt-i ʿişve-nümā:**
Gazel 2269
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşveli, nazlı sevgili.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

<u>būy:</u>

1. **būyuñ:**-*uñ*
Gazel 2281
Mısra: **3**
Koku.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

2. **būyını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2073
Mısra: **1**
Koku.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

3. **būyuñ:**-*uñ*
Gazel 2074
Mısra: **2**
Koku.

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

4. **būyı:**-*ı*
Gazel 2226
Mısra: **1**
Koku.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

5. **būyuñ:**-*uñ*
Gazel 2246
Mısra: **1**
Koku.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

6. **būyı:**-*ı*
Gazel 2476
Mısra: **4**
Koku.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

<u>būy-ı cefā:</u>

1. **būy-ı cefā:**
Gazel 2443
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Cefa kokusu.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

<u>būy-ı ser-i zülf-i dilber:</u>

1. **būy-ı ser-i zülf-i dilber:**
Gazel 2439
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucunun kokusu.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cününa irgürigör baglamag-ıçun

<u>būy-ı vefa:</u>

1. **būy-ı vefa:**
Gazel 2054
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Vefa kokusu. || *Karşılıklı vefa bulmak ümidi.* || *Sevgi.* || *Tamah.* || *Huy, tabiat.* || *Kısmet, pay, nasip.*

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

2. **būy-ı vefā:**
Gazel 2269
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vefa kokusu.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

<u>būy-ı zülf:</u>

1. **būy-ı zülf:**
Gazel 2247
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Saç kokusu.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

2. **būy-ı zülf:**
Gazel 2247
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Saç kokusu.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

3. **būy-ı zülf:**
Gazel 2446
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Saçının kokusu.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

4. **būy-ı zülf:**
Gazel 2466
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının kokusu.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

buyur-:

1. **buyur:**
Gazel 2065
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

2. **buyur:**
Gazel 2097
Mısra: **6**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek. || *Saygılı ifadede söylemek, demek.*

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

3. **buyurduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2124
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

4. **buyursañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2183
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

5. **buyur:**
Gazel 2183
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

6. **buyursañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2427
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını kesin olarak bildirmek, emretmek.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

C

cā:

1. **cā:**
Gazel 2445
Mısra: **3**
Yer, mahal, mevki.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

cā id-:

1. **cā id-:**
Gazel 2251
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir yere yerleşmek, bir yerde devamlı olarak oturmak.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

cā-be-cā:

1. **cā-be-cā:**
Gazel 2174
Mısra: **5**
Yer yer.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

cādū:

1. **cādūlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2387
Mısra: **3**
Sihirbaz, büyücü.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

2. **cādū:**
Gazel 2411
Mısra: **2**
Büyücü, cadı,Klasik edebiyatta sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kakülü cadılık özelliklerine sahiptir. Bu nedenle beyitte cadıyla sevgilinin gözü arasında ilgi kurulmuştur.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

3. **cādū:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Büyücü, cadı,Klasik edebiyatta sevgilinin gözü, gamzesi, saçı, kakülü cadılık özelliklerine sahiptir. Bu nedenle beyitte cadıyla sevgilinin gözü arasında ilgi kurulmuştur.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

4. **cādūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2446

Mısra: **10**
Büyücü, cadı.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

cāh:

1. **cāh:**
Gazel 2003
Mısra: **8**
İtibar, makam, mevki, rütbe, derece II heybet, ihtişam.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

2. **cāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2158
Mısra: **8**
Yüksek mevki, makam, rütbe.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

3. **cāhı:**-*ı*
Gazel 2188
Mısra: **4**
Yüksek mevki, makam, rütbe.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

4. **cāh:**
Gazel 2374
Mısra: **8**
Yüksek mevki, makam, rütbe.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

cām:

1. **cāmını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2067
Mısra: **5**
Kadeh.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

2. **cām:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

3. **cām:**
Gazel 2103
Mısra: **10**
Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

4. **cāmını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2110
Mısra: **2**
Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

5. **cām-ıla:**-*ıla*
Gazel 2111
Mısra: **7**
Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

6. **cām:**
Gazel 2191
Mısra: **6**
İçki kadehi,sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

7. **cām:**
Gazel 2245
Mısra: **1**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

8. **cām:**
Gazel 2245
Mısra: **9**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

9. **cāmını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2288
Mısra: **5**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak

gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

10. **cāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2367
Mısra: **1**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

11. **cāmını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2399
Mısra: **6**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

12. **cāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2449
Mısra: **3**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

13. **cāmını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2500
Mısra: **1**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

14. **cāmlar:**-*lar*
Gazel 2242
Mısra: **4**
Cam veya topraktan yapılmış bardak, içki kadehi.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

cāme:

1. **cāme:**
Gazel 2223
Mısra: **1**
Elbise, giyilecek şey.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

2. **cāme:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
Elbise, çamaşır, giyecek şey.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

3. **cāmeyi:**-*(y)i*
Gazel 2330
Mısra: **9**
Elbise.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

4. **cāmeden:**-*den*
Gazel 2376
Mısra: **4**
Elbise, çamaşır, giyecek şey.

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

5. **cāmeler:**-*ler*
Gazel 2436
Mısra: **7**
Elbise, çamaşır, giyecek şey.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

cāme çāk:

1. **cāme çāk:**
Gazel 2040
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Yırtık elbise.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

cāme-i sebz:

1. **cāme-i sebz:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

2. **cāme-i sebz:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

3. **cāme-i sebz:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

4. **câme-i sebz:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Câme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

5. **câme-i sebz:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Câme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

6. **câme-i sebz:**
Gazel 2120
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

7. **câme-i sebz:**
Gazel 2496
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yeşil elbise.

Câme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

câme-i zer-baft:

1. **câme-i zer-baft:**
Gazel 2124
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sırma ile dokunmuş elbise.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

câmiʿ:

1. **câmiʿ-i:**-, -
Gazel 2013
Mısra: **11**
Toplayan, toplayıcı, bir araya getiren, cemeden. || Kendisinde bulunduran, içine alan.

İy Muḥibbī câmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

câmī:

1. **câmī:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
Molla Cami veya tam adıyla Nureddin Abdurrahman Cami, İranlı İslam alimi ve şair. 15. yüzyılın en iyi Fars şairlerinden ve en son önemli Sufî şairlerinden biridir.

İy Muḥibbī Câmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

2. **câmī:**
Gazel 2330
Mısra: **14**
Molla Câmî veya tam adıyla Nureddin Abdurrahman Cami İranlı İslam alimi ve şair. 15. yüzyılın en iyi Fars şairlerinden ve en son önemli Sufî şairlerinden biridir.

Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Câmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

cām-ı cem:

1. **cām-ı cem:**
Gazel 2364
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cem'in kadehi. Cem'in kadehi üzerinde yedi hikmeti bildiren yazıların bulunduğu bir kadeh imiş, şiirde şarabın önemi bu yedi hikmet ile ilgili gösterilir ve cam-ı Cem tamlamasıyla şarabın ibret verici hali de anlatılır.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

2. **cām-ı cem:**
Gazel 2388
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Cem'in kadehi. Cem'in kadehi üzerinde yedi hikmeti bildiren yazıların bulunduğu bir kadeh imiş, şiirde şarabın önemi bu yedi hikmet ile ilgili gösterilir ve cam-ı Cem tamlamasıyla şarabın ibret verici hali de anlatılır.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

cām-ı derd:

1. **cām-ı derd:**
Gazel 2452
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dert kadehi.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bīʿār iden

cām-ı ʿışḳ:

1. **cām-ı ʿışḳ:**
Gazel 2151
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşkın kadehi.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

2. **cām-ı ʿışḳ:**
Gazel 2264
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk kadehi.

İçeliden cām-ı ʿışḳı ṣevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

3. **cām-ı ʿışḳ:**
Gazel 2307
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın kadehi.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

cām-ı laʿl:

1. **cām-ı laʿl:**
Gazel 2144
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kırmızı dudağının kadehi.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

cām-ı leb:

1. **cām-ı leb:**
Gazel 2340
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şarap renkli dudak.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

cām-ı leb-i yār:

1. **cām-ı leb-i yār:**
Gazel 2106
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudağının kadehi.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

cām-ı maḥabbet:

1. **cām-ı maḥabbet:**
Gazel 2149
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Muhabbet kadehi.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

2. **cām-ı maḥabbet:**
Gazel 2345
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Muhabbet kadehi.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

cām-ı maḥabbet cürʿası:

1. **cām-ı maḥabbet cürʿası:**
Gazel 2354
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Muhabbet kadehinin son damlası.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

2. **cām-ı maḥabbet cürʿası:**
Gazel 2354
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Muhabbet kadehinin son damlası.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

cām-ı mey:

1. **cām-ı mey:**
Gazel 2025
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şarap kadehi.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

2. **cām-ı mey:**
Gazel 2256
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şarap kadehi.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

3. **cām-ı mey:**
Gazel 2315
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Şarap kadehi.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

cām-ı muṣaffā:

1. **cām-ı muṣaffā:**
Gazel 2372
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Tertemiz kadeh.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

cām-ı ṣabūḥ:

1. **cām-ı ṣabūḥ:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabahleyin mahmurluk gidermek için içilen şarap.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

cām-ı ṣafā:

1. **cām-ı ṣafā:**
Gazel 2111
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Mutluluk kadei.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḫużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

cāmiʿ-i ḥüsn:

1. **cāmiʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2254
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik camisi.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

2. **cāmiʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2271
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin camisi.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

cān-:

1. **cānum:**--*um*, -
Gazel 2017
Mısra: **5**
Gönül, yürek, kalp, dil. || *Ruh.*

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

2. **cāñum:**--*um*, -
Gazel 2059
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı

Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

cān:

1. **cāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

2. **cānuma:**--*um*, --*a*
Gazel 2016
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

3. **cāna:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **11**
Can, gönül, ruh.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

4. **cān:**
Gazel 2007
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

5. **cān:**
Gazel 2266
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

6. **cān:**
Gazel 2300
Mısra: **14**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

7. **cānı:**-*ı*
Gazel 2332
Mısra: **12**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

8. **cān:**
Gazel 2472
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

9. **cāndur:**-*dur*
Gazel 2241
Mısra: **7**
Can, hayat.

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

10. **cānum:**-*um*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Beden, vücut, ten; gönül, yürek.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

11. **cānuñ:**-*uñ*
Gazel 2273
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. II Gönül, yürek.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

12. **cānadur:**-*a*, -*dur*, -
Gazel 2443
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. II Gönül, yürek.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

13. **cān:**
Gazel 2004
Mısra: **17**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

14. **cān:**
Gazel 2004
Mısra: **13**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

15. **cān:**
Gazel 2006
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

16. **cānı:**-*ı*
Gazel 2022
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

17. **cānumı:**--*(u)m*, --*ı*
Gazel 2005
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı || Aşığın canı.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

18. **cānā:**--*ā*
Gazel 2006
Mısra: **7**
Sevgilim, can kadar yakın dost, canım.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer

Līk sīnemden ḫayālüñ nakşı gitmekdür muḥāl

19. **cāndan:**--*dan*, -
Gazel 2008
Mısra: **10**
Can, ruh, gönül.|| Sevgili.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

20. **cān:**
Gazel 2009
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı || Gönül, yürek.

Sīneye cān rişтesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

21. **cāna:**--*a*, -
Gazel 2020
Mısra: **1**
Sevgili. || Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

22. **cāna:**--*a*, -
Gazel 2020
Mısra: **1**
Sevgili. || Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

23. **cāndan:**--*dan*, -
Gazel 2027
Mısra: **11**
Gönül, yürek, kalp, dil. || Ruh, bedene hayat veren yaşam kaynağı.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

24. **cānumı:**--*um*, --*ı*, -
Gazel 2036
Mısra: **8**
Gönül. || Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

25. **cānı:**--*ı*, -
Gazel 2037
Mısra: **1**
Gönül. || Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

26. **cāñum:**--*um*, -
Gazel 2000
Mısra: **8**
Gönül. || Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

27. **cānā:**--*ā*
Gazel 2004
Mısra: **3**
Gönül. || Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || Sevgili.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

28. **cānā:**--*ā*, -
Gazel 2044
Mısra: **7**
Sevgili.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

29. **cān:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || Gönül.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

30. **cān-ıla:**--*ıla*, -
Gazel 2047
Mısra: **5**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

31. **cān:**
Gazel 2048
Mısra: **1**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek. || Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

32. **cāndan:**--*dan*, -
Gazel 2049
Mısra: **10**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

33. **cāndan:**--*dan*, -
Gazel 2061
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

34. **cānum:**--*um*, -
Gazel 2068
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum şafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

35. **cānı:**-*ı*
Gazel 2234
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

36. **cān:**
Gazel 2439
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

37. **cān:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

38. **cān:**
Gazel 2483
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

39. **cān:**
Gazel 2493
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

40. **cān:**
Gazel 2075
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

41. **cān:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

42. **cānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2095
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

43. **cān:**
Gazel 2096
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

44. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2100
Mısra: **5**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

45. **cān:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

46. **cān:**
Gazel 2106
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

47. **cān:**
Gazel 2107
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || Sevgili.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

48. **cān:**
Gazel 2107
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

49. **cān:**
Gazel 2108
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān Selāmet kala yiter baña dīnüm

50. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2115
Mısra: **10**
İnsanın kendi varlığı, yaşama, yaşayış, hayat.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

51. **cān:**
Gazel 2117
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

52. **cānı:**-*ı*
Gazel 2122
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu gönlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

53. **cāndan:**-*dan*
Gazel 2127
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz

Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

54. **cānı:**-*ı*
Gazel 2133
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

55. **cān:**
Gazel 2138
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

56. **cānı:**-*ı*
Gazel 2140
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

57. **cānum:**-*um*
Gazel 2142
Mısra: **3**
Gönül, yürek, kalp, dil.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

58. **cānumuñ:**-*um*, -*uñ*
Gazel 2142
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

59. **cān:**
Gazel 2151
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

60. **cāñuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2158
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

61. **cānı:**-*ı*
Gazel 2161
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

62. **cāna:**-*a*
Gazel 2166
Mısra: **5**
Gönül, yürek, kalp, dil.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

63. **cānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **4**
Kuvvet, güç.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

64. **cāna:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

65. **cāna:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **10**
Sevgili. || Can, ruh, gönül.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

66. **cānumı:**-*um*, -*ı*
Gazel 2178
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

67. **cān:**
Gazel 2184
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

68. **cān:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

69. **cānı:**-*ı*
Gazel 2189
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || Gönül, yürek.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

70. **cānum:**-*um*
Gazel 2193
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

71. **cān:**
Gazel 2194
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

72. **cān:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

73. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2199
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

74. **cāna:**-*a*
Gazel 2208
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

75. **cānā:**-*a*
Gazel 2464
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

76. **cāna:**-*a*
Gazel 2465
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

77. **cān-ıla:**
Gazel 2211
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

78. **cān:**
Gazel 2031
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

79. **cān:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

80. **cān:**
Gazel 2321
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

81. **cān:**
Gazel 2330
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu fırāḳ-ıla benüm

82. **cānum:**-*um*
Gazel 2218
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

83. **cānum:**-*um*
Gazel 2320
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

84. **cānum:**-*um*
Gazel 2453
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

85. **cānı:**-*ı*
Gazel 2218
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

86. **cān:**
Gazel 2220
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Saḫḫāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

87. **cān:**
Gazel 2225
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

88. **cānum:**-*um*
Gazel 2229
Mısra: **1**

Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

89. **cānum:**-*um*
Gazel 2229
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

90. **cān:**
Gazel 2241
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

91. **cān:**
Gazel 2242
Mısra: **11**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

92. **cān:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

93. **cānda:**-*da*
Gazel 2251
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

94. **cān:**
Gazel 2257
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

95. **cān:**
Gazel 2257
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

96. **cānı:**-*ı*
Gazel 2257
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

97. **cān:**
Gazel 2258
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

98. **cānumdan:**-*um*, -*dan*
Gazel 2261
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

99. **cān:**
Gazel 2263
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

100. **cānum:**-*um*
Gazel 2263
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

101. **cān:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

102. **cānum:**-*um*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

103. **cāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **1**
Sevgili.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

104. **cān:**
Gazel 2288
Mısra: **2**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

105. **cāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **6**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

106. **cānum:**-*um*
Gazel 2296
Mısra: **10**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī
ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı
pāk olam

107. **cān:**
Gazel 2297
Mısra: **14**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ
medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā
eyledüm

108. **cān:**
Gazel 2299
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-
efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i
gevher-bār hem

109. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2303
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

ʿIşḳuñla bī-ḳarāram
Cān-ıla dil-figāram

110. **cān-rā:**-*rā*
Gazel 2303
Mısra: **12**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem

111. **cān:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere
vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-
per bāl olam

112. **cān:**
Gazel 2316
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān
ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān
ısmarlaram

113. **cānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2318
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi
göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir
pādişehdür gördügüm

114. **cānı:**-*ı*
Gazel 2332
Mısra: **14**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || *İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.*

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā
rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād
eyledüm

115. **cānı:**-*ı*
Gazel 2336
Mısra: **4**
İnsanın kendi varlığı, yaşama, yaşayış, hayat.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi
terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān
isterem

116. **cān:**
Gazel 2336
Mısra: **10**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur
genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü
vīrān isterem

117. **cān:**
Gazel 2339
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

118. **cān:**
Gazel 2340
Mısra: **4**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā
ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde
ḫāmūş eyleyem

119. **cān:**
Gazel 2343
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse
seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü
ḫayrān eylesem

120. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2348
Mısra: **1**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün
pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı
ḫorsendem

121. **cān:**
Gazel 2344
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

İşidelden cān virenler irişür
maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i
cānāneyem

122. **cānum:**-*um*
Gazel 2350
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i
cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u
sergerdān idüm

123. **cān:**
Gazel 2350
Mısra: **9**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan
cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u
geh giryān idüm

124. **cān:**
Gazel 2352
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili
pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi
nā eyleyem

125. **cān:**
Gazel 2354
Mısra: **8**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

126. **cānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2368
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

127. **cān:**
Gazel 2369
Mısra: **13**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

128. **cān:**
Gazel 2371
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

129. **cān:**
Gazel 2375
Mısra: **11**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

130. **cānā:**-*ā*
Gazel 2378
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

131. **cān:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

132. **cān:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

133. **cānuma:**-*um, -a*
Gazel 2388
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

134. **cānı:**-*ı*
Gazel 2389
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uṣṣāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

135. **cānum:**-*um*
Gazel 2405
Mısra: **2**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

136. **cān:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

137. **cān:**
Gazel 2415
Mısra: **1**
Sevgili.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

138. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2416
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı. II Gönül, yürek.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

139. **cānā:**-*ā*
Gazel 2418
Mısra: **3**
Sevgili, sevilen kadın.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

140. **cān:**
Gazel 2419
Mısra: **4**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

141. **cānā:**-*ā*
Gazel 2423
Mısra: **7**
Sevgili.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

142. **cānā:**-*ā*
Gazel 2438
Mısra: **3**
Sevgili.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

143. **cān:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

144. **cāna:**-*a*
Gazel 2443
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

145. **cānā:**-*ā*
Gazel 2450
Mısra: **1**
Sevgili.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

146. **cānum:**-*um*
Gazel 2461
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

147. **cān:**
Gazel 2468
Mısra: **6**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

148. **cān:**
Gazel 2484
Mısra: **1**
Sevgili.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

149. **cān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2500
Mısra: **3**
Beden, ruh, insanın maddi manevi varlığı. || İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

cān al-:

1. **cān al-:**
Gazel 2071
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

2. **cān al-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

3. **cān al-:**
Gazel 2064
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

cān at-:

1. **cān at-:**
Gazel 2106
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi çok istemek, şiddetle arzu etmek.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

2. **cān at-:**
Gazel 2234
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi çok istemek, şiddetle arzu etmek.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

cān bul-:

1. **cān bul-:**
Gazel 2483
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Canlanmak, hayat bulmak.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

cān fedā kıl-:

1. **cān fedā kıl-:**
Gazel 2198
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kendini diğer bir şey uğruna vermek.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

2. **cān feda kıl-:**
Gazel 2323
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna ölmek.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

cān kulağına tak-:

1. **cān kulağına tak-:**
Gazel 2361
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Büyük bir dikkatle dinlemek.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

cān lebe gel-:

1. **cān lebe gel-:**
Gazel 2434
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok korkmak, yüreği ağzına gelmek.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

cān terk it-:

1. **cān terk it-:**
Gazel 2072
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

cān terkin ur-:

1. **cān terkin ur-:**
Gazel 2223
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hayatından bezmek, artık yaşamak istememek.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

cān u dil:

1. **cān u dil:**
Gazel 2021
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Can ve gönül.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

2. **cān u dil:**
Gazel 2021
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ruh ve gönül.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

3. **cāñ u dil:**
Gazel 2043
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Can ve gönül.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

cān u dilden:

1. **cān u dilden:**
Gazel 2261
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Büyük bir samimiyetle, içten gelerek.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

cān u göñül:

1. **cān u göñül:**
Gazel 2132
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçtenlikle, çok isteyerek, canıyürekten.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

cān vir-:

1. **cān vir-:**-*em*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ölmek.|| Canını feda etmek . || Uğruna can feda edecek kadar çok istemek, canını vermek.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

2. **cān vir-:**
Gazel 2039
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hayat vermek, canlandırmak, canlı ve hareketli duruma getirmek. || Ölmek.|| Bir şey uğruna canını feda etmek.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḫān malı degül

3. **cān vir-:**
Gazel 2048
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ruha güç vermek. || Canlanmasına yol açmak.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

4. **cān vir-:**
Gazel 2114
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

5. **cān vir-:**
Gazel 2132
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

6. **cān vir-:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ölmek. || Bir şey uğruna canını feda etmek.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

7. **cāñ vir-:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

8. **cān vir-:**
Gazel 2205
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

9. **cān vir-:**
Gazel 2222
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben

Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

10. **cān vir-:**
Gazel 2270
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

11. **cāñ vir-:**
Gazel 2287
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

12. **cān vir-:**
Gazel 2288
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

13. **cān vir-:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

14. **cān vir-:**
Gazel 2300
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

15. **cān vir-:**
Gazel 2304
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

16. **cān vir-:**
Gazel 2305
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

17. **cān vir-:**
Gazel 2311
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğrun canını feda etmek.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

18. **cān vir-:**
Gazel 2320
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hayat vermek, canlandırmak, canlı ve hareketli duruma getirmek.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

19. **cān vir-:**
Gazel 2325
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

20. **cān vir-:**
Gazel 2344
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendini feda etmek.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

21. **cān vir-:**
Gazel 2373
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Canlanmasına yol açmak.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

22. **cān vir-:**
Gazel 2373
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

23. **cān vir-:**
Gazel 2407
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek. || Uğruna can feda edecek kadar çok istemek, canını vermek.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

24. **cān vir-:**
Gazel 2420
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek. || Uğruna can feda edecek kadar çok istemek, canını vermek.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāṣıḳlar arasında eyü ad ideyin

25. **cān vir-:**
Gazel 2443
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

26. **cān vir-:**
Gazel 2445
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

27. **cān vir-:**
Gazel 2446
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hayat vermek, canlandırmak, canlı ve hareketli duruma getirmek.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

28. **cān vir-:**
Gazel 2450
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

29. **cān vir-:**
Gazel 2466
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna canını feda etmek.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

30. **cān vir-:**
Gazel 2483
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ölmek, canını feda etmek.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

31. **cān vir-:**
Gazel 2001
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

<u>cān yan-:</u>

1. **cān yan-:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir şeyden zarar görmek, zarara uğramak.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḫrem bagladum

<u>cânâ:</u>

1. **cānā:**
Gazel 2004
Mısra: **3**
(Ey) Sevgilim, cân kadar yakın dost, cânım.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **cānā:**
Gazel 2008
Mısra: **7**
Can, ruh, gönül.|| Sevgili.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

3. **cānā:-, -**
Gazel 2036
Mısra: **7**
Ey sevgili, ey canım.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

4. **cānā:**
Gazel 2037
Mısra: **1**
Ey Sevgili.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

5. **cānā:**
Gazel 2055
Mısra: **13**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

6. **cānā:**
Gazel 2056
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

7. **cānā:**
Gazel 2124
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

8. **cānā:**
Gazel 2132
Mısra: **5**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

9. **cānā:**
Gazel 2132
Mısra: **9**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

10. **cānā:**
Gazel 2136
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

11. **cānā:**
Gazel 2174
Mısra: **5**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp

Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

12. **cānā:**
Gazel 2243
Mısra: **2**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

13. **cānā:**
Gazel 2247
Mısra: **2**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

14. **cānā:**
Gazel 2250
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

15. **cānā:**
Gazel 2257
Mısra: **7**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

16. **cānā:**
Gazel 2275
Mısra: **9**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

17. **cānā:**
Gazel 2281
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

18. **cānā:**
Gazel 2333
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap sözü.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

19. **cānā:**
Gazel 2086
Mısra: **3**
Ey sevgili, ey canım.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

20. **cānā:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye kullanılan bir hitap sözü.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

21. **cānā:**
Gazel 2218
Mısra: **5**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye kullanılan bir hitap sözü.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

22. **cānā:**
Gazel 2340
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye kullanılan bir hitap sözü.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

23. **cāna:**
Gazel 2161
Mısra: **1**
Sevgili, sevilen kadın. || *Allah.*

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

24. **cānā:**
Gazel 2192
Mısra: **9**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

25. **cānā:**
Gazel 2209
Mısra: **2**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

26. **cānā:**
Gazel 2211
Mısra: **4**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

27. **cānā:**
Gazel 2221
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

28. **cānā:**
Gazel 2227
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ

Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

29. **cānā:**
Gazel 2239
Mısra: **13**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

30. **cānā:**
Gazel 2192
Mısra: **11**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

31. **cānā:**
Gazel 2195
Mısra: **4**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

32. **cānā:**
Gazel 2271
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

33. **cānā:**
Gazel 2289
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

34. **cānā:**
Gazel 2296
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

35. **cānā:**
Gazel 2297
Mısra: **13**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

36. **cānā:**
Gazel 2314
Mısra: **9**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

37. **cānā:**
Gazel 2319
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

38. **cānā:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

39. **cānā:**
Gazel 2322
Mısra: **5**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

40. **cānā:**
Gazel 2347
Mısra: **1**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

41. **cānā:**
Gazel 2354
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

42. **cānā:**
Gazel 2361
Mısra: **9**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

43. **cānā:**
Gazel 2362
Mısra: **7**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

44. **cānā:**
Gazel 2384
Mısra: **7**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

45. **cānā:**
Gazel 2387
Mısra: **3**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

46. **cānā:**
Gazel 2466
Mısra: **7**
"Ey can, ey sevgili!" anlamlarında sevgiliye bir hitap şekli.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

47. **cānā:**
Gazel 2336
Mısra: **4**
Ey sevgili, ey canım.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

48. **cānā:**
Gazel 2445
Mısra: **10**
Ey can, ey sevgili.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

cāna kıy-:

1. **cāna kıy-:**
Gazel 2168
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Añladum cevr ü cefādan bāña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

2. **cāna kıy-:**
Gazel 2371
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Bāña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

3. **cāna kıy-:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Bir yāña devrān cefāsı bir yāña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

4. **cāna kıy-:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Bir yāña devrān cefāsı bir yāña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

5. **cāna kıy-:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Bir yāña devrān cefāsı bir yāña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

cānā ṭāḳ ol-:

1. **cānā ṭāḳ ol-:**
Gazel 2320
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir şey artık çekilmez duruma gelmek, tahammül gücünü aşmak, canına yetmek.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

cānān:

1. **cānān:**
Gazel 2165
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

2. **cānāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **2**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

3. **cānān:**
Gazel 2308
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi bāña alımaz hicrān benüm

4. **cānānum:**-*um*
Gazel 2405
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan güzel, sevgili.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

5. **cānāna:**--*a*, -
Gazel 2044
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili. || *Tasavvufta Tanrı.*

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

6. **cānānum:**-*um*
Gazel 2087
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili. || *Tasavvufta Tanrı.*

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

7. **cānānum:**-*um*
Gazel 2105
Mısra: **8**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın. || *Sevgili.*

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

8. **cānān:**
Gazel 2107
Mısra: **2**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm

Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

9. **cānān:**
Gazel 2109
Mısra: **5**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

10. **cānān:**
Gazel 2188
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

11. **cānānumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2227
Mısra: **7**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

12. **cānān:**
Gazel 2337
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

13. **cānānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

14. **cānānumdan:**-*um , -dan*
Gazel 2424
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

15. **cānānı:**-*ı*
Gazel 2500
Mısra: **3**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

cānāne:

1. **cānānelerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2389
Mısra: **7**
Sevgili.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uşşāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

2. **cānāne:**
Gazel 2397
Mısra: **1**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

3. **cānānenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2446
Mısra: **9**
Gönül verilen, aşık olunan sevgili.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

4. **cānāneden:**-*den*
Gazel 2479
Mısra: **2**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

5. **cānānelerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2495
Mısra: **5**
Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

cānbāz:

1. **cānbāz:**
Gazel 2497
Mısra: **6**
Bir işi en ince noktalarına kadar bilen ve bunun için aldatılıp alt edilemeyen, çok mahir, kurnaz kimse.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

cāndan:

1. **cāndan:**
Gazel 2174
Mısra: **10**
İçten, yürekten, gönülden.:.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

cāndan bī-zār ol-:

1. **cāndan bī-zār ol-:**-*dan*
Gazel 2194
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Çektiği sıkıntı yüzünden yaşamayı istemeyecek kadar bezginlik duymak.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

cān-feşān:

1. **cān-feşānum:**-*um*
Gazel 2253
Mısra: **10**
Can veren, canını feda eden.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

cān-fezā:

1. **cān-fezāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **1**
Cana hayat veren, iç açan.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

cānī:

1. **cānī:**
Gazel 2010
Mısra: **3**
Cinayet işleyen, katil || Gaddar, kan dökücü.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

cān-ı ʿālem:

1. **cān-ı ʿālem:**
Gazel 2285
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İnsanların kalbi.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ miślüñ ādem

cān-ı belā:

1. **cān-ı belā:**
Gazel 2257
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Belalı can.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

cānı ḳurbān eyle-:

1. **cānı ḳurbān eyle-:**
Gazel 2252
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şey uğruna hayatını kaybetmeyi göze almak.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

cān-ı şīrīn:

1. **cān-ı şīrīn:**
Gazel 2193
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tatlı can, insana her şeyden daha tatlı gelen kendi canı, kendi varlığı.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

cānı teslīm eyle-:

1. **cānı teslīm eyle-:**
Gazel 2093
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

cān-ı żaʿīf:

1. **cān-ı żaʿīf:**
Gazel 2316
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zayıf can.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

cān-ıla:

1. **cān-ıla:**
Gazel 2159
Mısra: **2**
Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

2. **cān-ıla:**
Gazel 2433
Mısra: **7**
Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḫavrāya virmezsin

3. **cān-ıla:**
Gazel 2135
Mısra: **2**
Candan, içten, yürekten.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā şādıḳam

cān-ıla cānān:

1. **cān-ıla cānān:**
Gazel 2111
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül ile gönülden sevilen, gönül verilmiş sevgili.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḫacet ki ben arada olam

cān-ıla sev-:

1. **cān-ıla sev-:**
Gazel 2060
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir samimiyetle, içten gelerek sevmek.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

cānu agzuna gel-:

1. **cānu agzuna gel-:**
Gazel 2114
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birdenbire çok korkmak, aşırı korku veya sevinçten fazlasıyla heyecanlanmak, endişelenmek.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

cānu çık-:

1. **cānu çık-:**
Gazel 2139
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

2. **cānu çık-:**
Gazel 2253
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ölmek.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

cānu cismüne sıgma-:

1. **cānu cismüne sıgma-:**
Gazel 2142
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Çok heyecanlanmak, coşkunluk duymak ve sevincini belli etmekten kendini alamamak.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

cānu terk eyle-:

1. **cānu terk eyle-:**
Gazel 2087
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Canından vazgeçmek. || Her şeyini feda edecek kadar düşkün olmak.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

cānu vir-:

1. **cānu vir-:**
Gazel 2455
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her şeyini feda edecek kadar düşkün olmak.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

cānu yan-:

1. **cānu yan-:**
Gazel 2097
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir yeri acımak, çok acı duymak. || Bir şeyden zarar görmek, zarara uğramak.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

cānum:

1. **cānum:**
Gazel 2096
Mısra: **6**
"Canım benim" anlamında bir sözdür.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

2. **cānum:**
Gazel 2346
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

cānum al-:

1. **cānum al-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

cānum cānı:

1. **cānum cānı:**-*um*
Gazel 2334
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
"Canım kadar çok sevdiğim" anlamında sevgi sözü.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü gönül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

cānuna ḳaṣd id-:

1. **cānuna ḳaṣd id-:**
Gazel 2225
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birini öldürmeye niyet etmek, öldürmek istemek.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

cānundan eyle-:

1. **cānundan eyle-:**
Gazel 2202
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ölümüne sebep olmak, öldürmek, öldürtmek.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

cānundan usan-:

1. **cānundan usan-:**
Gazel 2424
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çektiği sıkıntı yüzünden yaşamayı istemeyecek kadar bezginlik duymak.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

cānunı fedā eyle-:

1. **cānunı fedā eyle-:**-*se, -m*
Gazel 2400
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Canını bir şey uğruna vermek.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

cānuñı ḳurbān id-:

1. **cānuñı ḳurbān id-:**
Gazel 2484
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kendini feda etmek, ölmek.

İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

cārī:

1. **cārī:**
Gazel 2381
Mısra: **8**
Yürürlükte olan, geçerli.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

cārūb:

1. **cārūb:**
Gazel 2229
Mısra: **7**
Süpürge.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

2. **cārub:**
Gazel 2477
Mısra: **8**
Süpürge.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

cāvidān:

1. **cāvidān:**
Gazel 2450
Mısra: **8**
Ebedi, kalıcı, daimi, baki.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

cāvīdān kal-:

1. **cāvīdān kal-:**
Gazel 2040
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Ebedi, kalıcı, daimi olmak.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

cāy:

1. **cāyı:**-*ı*
Gazel 2179
Mısra: **2**
Yer, mahal, mevki.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

2. **cāyı:**--*ı,* -
Gazel 2014
Mısra: **1**
Yer, mahal, mevki.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

3. **cāyuñ:**-*uñ*
Gazel 2314
Mısra: **2**
Yer, mahal, makam.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

cāy-ı iḳāmet:

1. **cāy-ı iḳāmet:**
Gazel 2289
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İkamet edilen, devamlı oturulan yer.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

cān:

1. **cān:**
Gazel 2427
Mısra: **3**
Beden, ruh, nefis insanın maddi manevi varlığı.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

2. **cān:**
Gazel 2306
Mısra: **5**
Beden, ruh, insanın maddi ve manevi varlığı.

ʿIşḳ-ıla cān rişтesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

cebr id-:

1. **cebr id-:**
Gazel 2260
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Zorlamak, mecbur etmek.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

cefā:

1. **cefā:**
Gazel 2021
Mısra: **3**
Cefa, eziyet, incitme.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

2. **cefa:**
Gazel 2044
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

3. **cefā:**
Gazel 2055
Mısra: **13**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

4. **cefa:**
Gazel 2055
Mısra: **14**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

5. **cefa-y-ıla:**--*(y)ıla,* -
Gazel 2062
Mısra: **2**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

6. **cefa:**
Gazel 2066
Mısra: **6**
Eziyet, sıkıntı, cevr.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

7. **cefā:**
Gazel 2081
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

8. **cefāya:**-*(y)a*
Gazel 2089
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir

Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

9. **cefāña:**-*ñ, -a*
Gazel 2104
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza cevr.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

10. **cefāya:**-*(y)a*
Gazel 2113
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

11. **cefā:**
Gazel 2117
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

12. **cefā:**
Gazel 2117
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

13. **cefā:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

14. **cefāñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2135
Mısra: **5**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

15. **cefā:**
Gazel 2137
Mısra: **5**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

16. **cefādan:**-*dan*
Gazel 2168
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

17. **cefā:**
Gazel 2185
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

18. **cefā:**
Gazel 2223
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

19. **cefāña:**-*ñ, -a*
Gazel 2224
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

20. **cefālar:**-*lar*
Gazel 2241
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

21. **cefā:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

22. **cefāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2279
Mısra: **2**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

23. **cefā:**
Gazel 2282
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭfʿu kerem hem

24. **cefālar:**-*lar*
Gazel 2299
Mısra: **4**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

25. **cefā:**
Gazel 2306
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

26. **cefā:**
Gazel 2308
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

27. **cefāñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2312
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

28. **cefādur:**-*dur*
Gazel 2318
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

29. **cefāñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2327
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

30. **cefā:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

31. **cefā:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

32. **cefā:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

33. **cefā:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

34. **cefādan:**-*dan*
Gazel 2346
Mısra: **6**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

35. **cefādan:**-*dan*
Gazel 2362
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

36. **cefāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **11**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

37. **cefā:**
Gazel 2377
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

38. **cefā:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

39. **cefāsı:**-*sı*
Gazel 2397
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

40. **cefā:**
Gazel 2397
Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿĀdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

41. **cefā:**
Gazel 2413
Mısra: **5**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

42. **cefā:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

43. **cefā:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

44. **cefā:**
Gazel 2420
Mısra: **9**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

45. **cefā:**
Gazel 2429
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

46. **cefādan:**-*dan*
Gazel 2440
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

47. **cefā:**
Gazel 2442
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

48. **cefā:**
Gazel 2447

Mısra: **3**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

49. **cefā:**
Gazel 2456
Mısra: **7**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā
ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

50. **cefā-yı:**-*(y)ı*
Gazel 2458
Mısra: **1**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

51. **cefāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2491
Mısra: **9**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

52. **cefā:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
Eziyet, sıkıntı, eza, cevr.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

cefa çek-:

1. **cefa çek-:**
Gazel 2266
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Eziyet, sıkıntı görmek.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḫāṣa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

cefā eyle-:

1. **cefā eyle-:**
Gazel 2112
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

2. **cefā eyle-:**
Gazel 2194
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

3. **cefā eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

4. **cefā eyle-:**
Gazel 2495
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

cefā it-:

1. **cefā it-:**
Gazel 2188
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

cefā kıl-:

1. **cefā kıl-:**
Gazel 2065
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

2. **cefa kıl-:**
Gazel 2077
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

3. **cefā kıl-:**
Gazel 2124
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Üzmek, eziyet etmek, azap vermek.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

cefā tīri:

1. **cefā tīri:**--*i, --n, --e--n, --e*
Gazel 2021
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Cefa oku.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

cefā vü cevri:

1. **cefā vü cevri:**--*i,* -
Gazel 2027
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet vezulüm.

Ḫasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

cefā-cū:

1. **cefā-cū:**
Gazel 2332
Mısra: **10**
Cefa arayan, cefa eden.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

cefākār:

1. **cefākār:**
Gazel 2086
Mısra: **8**
Cefa eden, eziyet veren.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

2. **cefākāruñ:**-*uñ*
Gazel 2320
Mısra: **8**
Cea eden, eziyet veren.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

3. **cefākāruñ:**-*uñ*
Gazel 2332
Mısra: **11**
Cefa eden, eziyet veren.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

cehd:

1. **cehd-ile:**
Gazel 2199
Mısra: **5**
Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma.

Cidd ü cehd-ile vişāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

2. **cehdi:**-*i*
Gazel 2369
Mısra: **3**
Çalışıp çabalama, büyük gayret sarfetme, uğraşma.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

cehd kıl-:

1. **cehd kıl-:**
Gazel 2160
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

2. **cehd kıl-:**
Gazel 2486
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

cehennem:

1. **cehennem:**
Gazel 2177
Mısra: **6**
Günahkarların öldükten sonra ahirette azap görecekleri, cezalarını çekecekleri yer, tamu, duzah.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḥamīm

celīs-i bāde:

1. **celīs-i bāde:**
Gazel 2111
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şarap arkadaşı.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

cellād:

1. **cellād:**
Gazel 2114
Mısra: **4**
Cana kıyıcı, can alıcı kimse veya şey.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

cellādı:

1. **cellādıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **10**
Ölüm cezasına çarptırılanları öldürmekle görevli olan kimse.Divan edebiyatında sevgilinin yaralayıcı bakışı cellatlık yapar.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

cellād-veş:

1. **cellād-veş:**
Gazel 2419
Mısra: **5**
Cellat gibi.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

cemʿ:

1. **cemʿ:**
Gazel 2299
Mısra: **7**
Bir arada, beraber.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

cem:

1. **cem:**
Gazel 2062
Mısra: **8**
İran mitolojisine göre yedi yüz yahut bin yıl yaşamıştır. Nuh peygamber zamanında yaşadığı söylenir. Yakışıklı ve şanı yüce padişahlar arasında anılır. Güneşin hareketi esasına dayanan güneş yılını o kabul etmiş ve nevruzu yılbaşı ittihaz etmiştir. Efsaneye görecem Azerbaycan'a gelince burayı beğenip, gündoğuşunda yüksek bir yere mücevherlerle dolu bir taht koydurmuş. Güneşin doğuşuna yakın kendisi de mücevher işlemeli kaftanını giyip bu tahta oturmuş. Güneş doğunca da taht, kaftan, taç parlamaya başlamış. Halk bunu görünce o güne Nevruz, Cem'e de Cemşid demişler. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir

kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

2. **cem:**
Gazel 2109
Mısra: **10**
İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup olup uzun yıllar ülkesini esenlik içerisinde yönetir. Azerbaycan'a gelince güneşin doğuşuna yakın yüksek bir yere tahtını kurdurur ve güneşin doğuşu ile tahtı ve üzeri mücevherlerle süslü kaftanı parlamaya başlayınca kendisine Cemşid denilir. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Dahhak, kendisinden sonra tahta geçer. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

3. **cem:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
İran mitolojisine göre yedi yüz yahut bin yıl yaşamıştır. Nuh peygamber zamanında yaşadığı söylenir. Yakışıklı ve şanı yüce padişahlar arasında anılır. Güneşin hareketi esasına dayanan güneş yılını o kabul etmiş ve nevruzu yılbaşı ittihaz etmiştir. Efsaneye görecem Azerbaycan'a gelince burayı beğenip, gündoğuşunda yüksek bir yere mücevherlerle dolu bir taht koydurmuş. Güneşin doğuşuna yakın kendisi de mücevher işlemeli kaftanını giyip bu tahta oturmuş. Güneş doğunca da taht, kaftan, taç parlamaya başlamış. Halk bunu görünce o güne Nevruz, Cem'e de Cemşid demişler. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

4. **cemʿüñ:**-*üñ*
Gazel 2356
Mısra: **3**
İran mitolojisine göre yedi yüz yahut bin yıl yaşamıştır. Nuh peygamber zamanında yaşadığı söylenir. Yakışıklı ve şanı yüce padişahlar arasında anılır. Güneşin hareketi esasına dayanan güneş yılını o kabul etmiş ve nevruzu yılbaşı ittihaz etmiştir. Efsaneye görecem Azerbaycan'a gelince burayı beğenip, gündoğuşunda yüksek bir yere mücevherlerle dolu bir taht koydurmuş. Güneşin doğuşuna yakın kendisi de mücevher işlemeli kaftanını giyip bu tahta oturmuş. Güneş doğunca da taht, kaftan, taç parlamaya başlamış. Halk bunu görünce o güne Nevruz, Cem'e de Cemşid demişler. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

5. **cem:**
Gazel 2399
Mısra: **6**
İran mitolojisine göre yedi yüz yahut bin yıl yaşamıştır. Nuh peygamber zamanında yaşadığı söylenir. Yakışıklı ve şanı yüce padişahlar arasında anılır. Güneşin hareketi esasına dayanan güneş yılını o kabul etmiş ve nevruzu yılbaşı ittihaz etmiştir. Efsaneye görecem Azerbaycan'a gelince burayı beğenip, gün doğuşunda yüksek bir yere mücevherlerle dolu bir taht koydurmuş. Güneşin doğuşuna yakın kendisi de mücevher işlemeli kaftanını giyip bu tahta oturmuş. Güneş doğunca da taht, kaftan, taç parlamaya başlamış. Halk bunu görünce o güne Nevruz, Cem'e de Cemşid demişler. İdris peygamberin şeratine göre amel eden Cemşid, sonraları saltanatına güvenerek tanrılık iddiasında bulunur ve bu yüzden halkı kendisinden yüz çevirir. Şarabın mucididir. Ayrıca meşhur bir kasesinin olduğu ve o kase ile dünyanın çeşitli yerlerini seyredebildiği söylenir.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

cemʿ eyle-:

1. **cemʿ eyle-:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Toplamak, toplanmak, bir araya gelmek.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

2. **cemʿ eyle-:**
Gazel 2045
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Toplamak, toplanmak.|| Bir araya gelmek, getirilmek.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

3. **cemʿ eyle-:**
Gazel 2380
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, toplamak.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

cemʿ id-:

1. **cemʿ id-:**
Gazel 2067
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Toplamak. || Bir araya getirmek.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

2. **cemʿ id-:**
Gazel 2123
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, toplamak.

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

3. **cemʿ id-:**
Gazel 2198
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Toplamak, bir araya getirmek.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

4. **cemʿ id-:**
Gazel 2442
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, toplamak.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

cem ʿit-:

1. **cem ʿit-:**
Gazel 2040
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Toplamak, toplanmak, bir araya gelmek, getirilmek.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

cemʿ it-:

1. **cemʿ it-:**
Gazel 2254
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, toplamak.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

2. **cemʿ it-:**
Gazel 2383
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirmek, toplamak.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

cemʿ ol-:

1. **cemʿ ol-:**
Gazel 2083
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Toplanmak, bir araya gelmek.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

2. **cemʿ ol-:**
Gazel 2383
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Toplamak, toplanmak.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāḥumdur benüm

3. **cemʿ ol-:**
Gazel 2475
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Toplamak.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

4. **cemʿ ol-:**
Gazel 2492
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Toplanmak.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

cemāl:

1. **cemālüñ:**-*ün*
Gazel 2006
Mısra: **7**
Güzel yüz, sevgilinin güzel yüzü.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

2. **cemālüñ:**--*üñ*
Gazel 2008
Mısra: **7**
Güzel yüz, sevgilinin güzel yüzü.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

3. **cemāl:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
Güzellik. || *Yüz güzelliği, güzel yüz.* || *Allah'ın lutfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereği olarak güzellik ve rahmetle tecellisi.*

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

4. **cemālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2119
Mısra: **7**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

5. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2178
Mısra: **6**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

6. **cemāle:**-*e*
Gazel 2202
Mısra: **5**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

7. **cemālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2248
Mısra: **11**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

8. **cemālüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2321

Mısra: **1**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

9. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2321
Mısra: **3**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet miṣāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

10. **cemāli:**-*i*
Gazel 2337
Mısra: **1**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Ṣīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

11. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2339
Mısra: **3**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

12. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2354
Mısra: **3**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

13. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2362
Mısra: **12**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

14. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2379
Mısra: **5**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

15. **cemālüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2438
Mısra: **3**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

16. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2475
Mısra: **1**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

17. **cemāl:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

18. **cemālüñ:**-*üñ*
Gazel 2475
Mısra: **4**
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

cemal-i ʿarż:

1. **cemal-i ʿarż:**
Gazel 2278
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzelliği sunma.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuṣṣāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

cemāl-i dūstān:

1. **cemāl-i dūstān:**
Gazel 2313
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dostların güzel yüzü.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

cemāl-i ḥüsn:

1. **cemāl-i ḥüsn:**
Gazel 2121
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Yüz güzelliği, güzel yüz.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

2. **cemāl-i ḥüsn:**
Gazel 2312
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzel yüz.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

cemāl-i şem:

1. **cemāl-i şem:**
Gazel 2223
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Mumun güzelliği.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

2. **cemāl-i şem:**
Gazel 2288
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin mumu.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

cemāl-i yār:

1. **cemāl-i yār:**
Gazel 2289
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güzel yüzü.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

cemīl:

1. **cemīl:**
Gazel 2023

Mısra: **2**
Güzel.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

2. **cemīl:**
Gazel 2022
Mısra: **1**
Güzel.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

3. **cemīl:**
Gazel 2033
Mısra: **1**
Güzel. || *Güzel erkek.*

Yūsuf-ı Mışrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

cenān:

1. **cenānum:**-*um*
Gazel 2253
Mısra: **1**
Yürek, kalp, gönül.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

ceng eyle-:

1. **ceng eyle-:**
Gazel 2165
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mücadele etmek, çekişmek.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

2. **ceng eyle-:**
Gazel 2232
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Mücadele etmek, çekişmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

3. **ceng eyle-:**
Gazel 2232
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Mücadele etmek, çekişmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

4. **ceng eyle-:**
Gazel 2232
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Mücadele etmek, çekişmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

ceng-cū:

1. **ceng-cūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2103
Mısra: **2**
Savaş için vesile arayan, kavgaya hazır.

Kılmaz baña naẕar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

cennet:

1. **cennet:**
Gazel 2023
Mısra: **2**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

2. **cennetden:**--*den*, -
Gazel 2023
Mısra: **2**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

3. **cenneti:**--*i*, -
Gazel 2023
Mısra: **7**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

4. **cennete:**--*e*, -
Gazel 2023
Mısra: **8**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

5. **cennet:**
Gazel 2002
Mısra: **2**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhidā nuṣḫuñ baña itmek e̱ser oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

6. **cennete:**-*e*
Gazel 2163
Mısra: **9**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

7. **cennet:**
Gazel 2177
Mısra: **6**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her

türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḥamīm

8. **cenneti:**-*i*
Gazel 2202
Mısra: **18**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

9. **cennet:**
Gazel 2238
Mısra: **7**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

10. **cennet:**
Gazel 2315
Mısra: **3**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

11. **cennet:**
Gazel 2321
Mısra: **3**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet mis̱āl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

12. **cenneti:**-*i*
Gazel 2342
Mısra: **7**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

13. **cennet:**
Gazel 2351
Mısra: **9**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

14. **cennete:**-*e*
Gazel 2451
Mısra: **4**
İmanlı ve iyi kimselerin ölümden sonra Allah tarafından mükafat olarak konulacakları ve içinde ebediyen yaşayacakları, her türlü tasavvurun üstünde güzellik ve nimetlerle dolu yer. || Çok güzel, iç açıcı, huzur verici yer.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

cennet-āsā:

1. **cennet-āsā:**
Gazel 2014
Mısra: **1**
Cennet gibi.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

cennet-i rūyuñ:

1. **cennet-i rūyuñ:**--*uñ,* -
Gazel 2029
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Cennet yüzlü. || Yüzü cennet gibi güzel.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

cerāḥat:

1. **cerāḥat:**
Gazel 2470
Mısra: **6**
Yara, iltihap.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

2. **cerāḥat:**
Gazel 2020
Mısra: **7**
Kanın damar dışına sızmasıyla vücut dokularında meydana gelen, akyuvarların hakim olduğu donuk renkli birikinti, irin, yangı.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

3. **cerāḥat:**
Gazel 2257
Mısra: **8**
Kanın damar dışına sızmasıyla vücut dokularında meydana gelen, akyuvarların hakim olduğu donuk renkli birikinti, irin, yangı.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

4. **cerāḥatüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **4**
Yara.II Dil bağlamında gönül yarası.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

ceres:

1. **ceres:**
Gazel 2012
Mısra: **4**
Hayvanların boynuna takılan çıngırak.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

cevāb:

1. **cevābum:**-*um*
Gazel 2193
Mısra: **5**
Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

2. **cevāb:**
Gazel 2284
Mısra: **3**
Yanıt, karşılık.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

3. **cevāb:**
Gazel 2494
Mısra: **8**
Yanıt, karşılık.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

4. **cevāba:**-*a*
Gazel 2469
Mısra: **6**
Bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık, yanıt.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

5. **cevāb:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
Bir soruya, bir isteğe, bir söz, bir davranış veya yazıya verilen karşılık, yanıt.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

6. **cevāb:**
Gazel 2070
Mısra: **5**
Bir soruya, bir söz veya yazıya, bir durum ve ihtiyaca söz, yazı veya başka bir ifade yoluyla verilen karşılık, yanıt.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

7. **cevābuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2244
Mısra: **7**
Cevap, yanıt.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

cevāb al-:

1. **cevāb al-:**
Gazel 2161
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cevaplanmak, cevaplandırılmak, karşılık almak.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾīlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

cevāb eyle-:

1. **cevāb eyle-:**
Gazel 2271
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

cevāb eyt-:

1. **cevāb eyt-:**
Gazel 2213
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

cevāb vir-:

1. **cevāb vir-:**
Gazel 2192
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

2. **cevāb vir-:**
Gazel 2221
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

3. **cevāb vir-:**
Gazel 2342
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İhtiyacı karşılamak.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

4. **cevāb vir-:**
Gazel 2427
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cevaplamak, cevaplandırmak, karşılık vermek.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

cevāhir:

1. **cevāhir:**
Gazel 2050
Mısra: **6**
Cevherler.|| Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli taşlar.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

cevher:

1. **cevherdür:**-*dür*
Gazel 2296
Mısra: **9**
Değerli taş.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

2. **cevherle:**--*le*, -
Gazel 2024
Mısra: **5**
Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher. || Var olan bir şeyin

özü, esası, varlığındaki maya, gevher.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

3. **cevherler:**-*ler*
Gazel 2161
Mısra: **9**
Var olan bir şeyin özü, esası, varlığındaki maya, gevher.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

4. **cevherlerin:**-*ler*, -*i*, -*n*
Gazel 2343
Mısra: **5**
Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli süs eşyası, mücevher, gevher, güher.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

5. **cevherin:**-*i*, -*n*
Gazel 2469
Mısra: **9**
Var olan bir şeyin özü, esası, varlığındaki maya, gevher.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

cevir:

1. **cevriyle:**-*i*, -*(y)le*
Gazel 2318
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

2. **cevri:**-*i*
Gazel 2446
Mısra: **5**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

cevlān id-:

1. **cevlān id-:**
Gazel 2104
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, dolanmak, gezinmek.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

2. **cevlān id-:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gidip gelmek, gezip dolaşmak.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

cevr:

1. **cevrüñ-ile:**--*üñ*, --*ile*
Gazel 2022
Mısra: **5**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

2. **cevr-ise:**--*ise*, -
Gazel 2001
Mısra: **8**
Haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm, sitem. || *Tasavvufta tarikat adamının ruhen ilerlemesine engel olan şey.*

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

3. **cevri:**--*i*, -
Gazel 2044
Mısra: **10**
Haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm, sitem. || *tasavvufta tarikat adamının ruhen ilerlemesine engel olan şey.*

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

4. **cevrüñi:**--*üñ*, --*i*
Gazel 2055
Mısra: **13**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

5. **cevr:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

6. **cevrüñi:**--*üñ*, --*i*
Gazel 2066
Mısra: **6**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

7. **cevr:**
Gazel 2081
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

8. **cevr:**
Gazel 2084
Mısra: **5**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

9. **cevr:**
Gazel 2090
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

10. **cevri:**-*i*
Gazel 2100
Mısra: **2**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

11. **cevrine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2100
Mısra: **11**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

12. **cevr:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

13. **cevr:**
Gazel 2117
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

14. **cevr:**
Gazel 2117
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

15. **cevri:**-*i*
Gazel 2125
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

16. **cevr:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın sańa eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

17. **cevr:**
Gazel 2135
Mısra: **5**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Dōstum cevr ü cefāñı sen bańa gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

18. **cevr:**
Gazel 2146
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

19. **cevr:**
Gazel 2168
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Añladum cevr ü cefādan bańa raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

20. **cevr:**
Gazel 2185
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

21. **cevrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2188
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

22. **cevri:**-*i*
Gazel 2196
Mısra: **2**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

23. **cevr:**
Gazel 2199
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Ġamzesine didüm itmegil bańa cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

24. **cevri:**-*i*
Gazel 2202
Mısra: **9**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

25. **cevr:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber bańa cevr ü sitem

26. **cevrüñ:**-*üñ*
Gazel 2223
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Yitmez mi yitdi bańa cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

27. **cevr:**
Gazel 2224
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

28. **cevrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2238
Mısra: **6**

Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Niyyet itdüm ḳışṣa-i ʿuşşāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

29. **cevr:**
Gazel 2241
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

30. **cevr:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

31. **cevr:**
Gazel 2282
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

32. **cevr:**
Gazel 2296
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

33. **cevr:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

34. **cevrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2306
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

35. **cevr:**
Gazel 2308
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

36. **cevri:**-*i*
Gazel 2312
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

37. **cevr:**
Gazel 2318
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

38. **cevrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2320
Mısra: **13**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

39. **cevrüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2327
Mısra: **9**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

40. **cevr:**
Gazel 2327
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

41. **cevr:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

42. **cevr:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

43. **cevr:**
Gazel 2332
Mısra: **9**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

44. **cevr:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

45. **cevr:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

46. **cevr:**
Gazel 2371
Mısra: **11**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

47. **cevr:**
Gazel 2377
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

48. **cevr:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

49. **cevr:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

50. **cevr:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĮsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

51. **cevr:**
Gazel 2429
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

52. **cevr:**
Gazel 2440
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefâ, gadr, zulüm.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

53. **cevrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2442
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

54. **cevr:**
Gazel 2447
Mısra: **3**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

55. **cevr:**
Gazel 2456
Mısra: **7**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

56. **cevr:**
Gazel 2458
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

57. **cevri:**-*i*
Gazel 2467
Mısra: **8**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

58. **cevr:**
Gazel 2482
Mısra: **1**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

59. **cevr:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Şabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

60. **cevr:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

61. **cevr-ise:**-*ise*
Gazel 2001
Mısra: **8**
Haksızlık edip incitme, eziyet, cefa, gadr, zulüm.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

cevr id-:

1. **cevr id-:**
Gazel 2381
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

2. **cevr id-:**
Gazel 2418
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

cevr it-:

1. **cevr it-:**
Gazel 2124
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -

Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

2. **cevr it-:**
Gazel 2377
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Eziyet etmek, haksızlık ederek incitmek, zulmetmek.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

cevr ü cefā:

1. **cevr ü cefā:**
Gazel 2009
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı ve eziyet çekmek.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-içun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

cevr ü cefā çek-:

1. **cevr ü cefā çek-:**
Gazel 2009
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı ve eziyet çekmek.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-içun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

cevr-i bī-dād:

1. **cevr-i bī-dād:**
Gazel 2117
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Adaletsiz zulüm, eziyet.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

cevr-i nigār:

1. **cevr-i nigār:**
Gazel 2134
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Resim gibi güzel sevgilinin eziyeti.

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāhʾum

ceyḥūñ:

1. **ceyḥūñ:**
Gazel 2051
Mısra: **6**
Ceyhun nehri. || Divan edebiyatında aşığın gözyaşları nehirler gibi akar.Dicle, Nil bu nehirlerdendir.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

2. **ceyḥūn:**
Gazel 2221
Mısra: **10**
Ceyhun nehri. Amuderya'nın orta bölümüdür.Suları çok ve azgın bir biçimde aktığı için göz yaşlarının akışı Ceyhun'a benzetilir.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

3. **ceyḥūn:**
Gazel 2222
Mısra: **12**
Ceyhun nehri.Suları çok ve azgın bir biçimde aktığı için göz yaşlarının akışı Ceyhun'a benzetilir.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

4. **ceyḥun:**
Gazel 2240
Mısra: **2**
Ceyhun nehri.Divan edebiyatında aşığın gözyaşları nehirler gibi akar.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

ceyş-i sitem-i pīş ü pes:

1. **ceyş-i sitem-i pīş ü pes:**
Gazel 2260
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Önden ve arkadan eziyet askerleri.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

cibāl:

1. **cibāl:**
Gazel 2002
Mısra: **4**
Cebeller, dağlar.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

cidd:

1. **cidd:**
Gazel 2199
Mısra: **5**
Ciddiyet.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

cīfe:

1. **cīfe:**
Gazel 2437
Mısra: **7**
Kokmuş ceset, leş.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

2. **cīfedür:**--*dür,* -
Gazel 2049
Mısra: **3**
Kokmuş ceset, leş.|| Fani dünyaya ait olup Allah katında kıymeti bulunmayan şey.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

3. **cīfedür:**-*dür*
Gazel 2290
Mısra: **3**
Kokmuş ceset, leş.|| Fani dünyaya ait olup Allah katında kıymeti bulunmayan şey.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

4. **cīfesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2484
Mısra: **9**
Kokmuş ceset, leş. || *Kokmuş bir ceset gibi iğrenç olan şey veya kimse.*

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

cīfe-i dünyā:

1. **cīfe-i dünyā:**
Gazel 2297
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dünya leşi.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

2. **cīfe-i dünyā:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kokuşmuş dünya.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

ciger:

1. **ciger:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
Ciğer, bağır, yürek.

Dil şürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

2. **ciger:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
Ciğer, bağır, yürek.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

3. **ciger:**
Gazel 2151
Mısra: **3**
Yürek, gönül, ciğer.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

4. **ciger:**
Gazel 2064
Mısra: **8**
Bağır, iç, yürek.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

5. **ciger:**
Gazel 2385
Mısra: **5**
Bağır, iç, yürek.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

6. **ciger:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Ciğer; yürek, gönül II acı, keder.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

7. **ciger:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Ciğer, bağır, yürek.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

8. **ciger:**
Gazel 2220
Mısra: **1**
Bağır, iç.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

9. **ciger:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
Bağır, iç.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

10. **ciger:**
Gazel 2331
Mısra: **4**
Bağır. || *Göğüs, sine.* || *Yürek, kalp, gönül.*

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

11. **ciger:**
Gazel 2334
Mısra: **5**
Bağır. || *Göğüs, sine.* || *Yürek, kalp, gönül.*

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

12. **ciger:**
Gazel 2398
Mısra: **10**
Bağır. || *Göğüs, sine.* || *Yürek, kalp, gönül.*

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

13. **ciger:**
Gazel 2477
Mısra: **2**
Ciğer. || *Göğüs, sine.* || *Yürek, kalp, gönül.*

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

ciger-ḫūn:

1. **ciger-ḫūn:**
Gazel 2072
Mısra: **10**
Ciğeri kan içinde. || *Çok muzdarip, çok üzgün.*

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

cihān:

1. **cihānda:**--*da*, -
Gazel 2033
Mısra: **7**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || *Dünya, yeryüzü.*

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

2. **cihān:**
Gazel 2010
Mısra: **1**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Dünya, yeryüzü.|| Dünya hayatı, ömür.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

3. **cihanı:**--*ı, -*
Gazel 2067
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Dünya, yeryüzü. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

4. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2086
Mısra: **14**
Dünya, yeryüzü. || Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

5. **cihānda:**-*da*
Gazel 2104
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

6. **cihāna:**-*a*
Gazel 2109
Mısra: **9**
Dünya. || Fani, geçici hayat.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

7. **cihāna:**-*a*
Gazel 2110
Mısra: **10**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

8. **cihānda:**-*da*
Gazel 2121
Mısra: **10**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

9. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2127
Mısra: **3**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

10. **cihāna:**-*a*
Gazel 2127
Mısra: **5**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

11. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2130
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

12. **cihāndan:**-*dan*
Gazel 2145
Mısra: **1**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

13. **cihan:**
Gazel 2153
Mısra: **3**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

14. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2163
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

15. **cihānda:**-*da*
Gazel 2169
Mısra: **6**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

16. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2173
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

17. **cihān:**
Gazel 2191
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

18. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2215
Mısra: **5**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

19. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2216
Mısra: **1**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

20. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2216
Mısra: **6**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

21. **cihān:**
Gazel 2225
Mısra: **9**
Dünya.

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

22. **cihān:**
Gazel 2236
Mısra: **7**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

23. **cihānda:**-*da*
Gazel 2250
Mısra: **14**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

24. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2261
Mısra: **9**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

25. **cihan:**
Gazel 2283
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

26. **cihāna:**-*a*
Gazel 2284
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

27. **cihāna:**-*a*
Gazel 2289
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

28. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2289
Mısra: **5**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

29. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2291
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

30. **cihan:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

31. **cihān:**
Gazel 2306
Mısra: **7**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

32. **cihān:**
Gazel 2317
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

33. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2329
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

34. **ciḫān:**
Gazel 2329
Mısra: **11**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḫān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

35. **cihāna:**-*a*
Gazel 2350
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

36. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2357
Mısra: **7**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

37. **cihānda:**-*da*
Gazel 2373
Mısra: **14**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

38. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2391
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

39. **cihān:**
Gazel 2392
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

40. **cihānda:**-*da*
Gazel 2448
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

41. **cihāna:**-*a*
Gazel 2448
Mısra: **11**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

42. **cihān:**
Gazel 2451
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Saḳn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

43. **cihan:**
Gazel 2454
Mısra: **9**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

44. **cihānda:**-*da*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

45. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2456
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

46. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2456
Mısra: **10**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

47. **cihānı:**-*ı*
Gazel 2464
Mısra: **2**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

48. **cihān:**
Gazel 2466
Mısra: **11**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy gönül bī-kār u bī-bünyāddan

49. **cihāna:**-*a*
Gazel 2470
Mısra: **3**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

50. **cihān:**
Gazel 2472
Mısra: **4**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

51. **cihānuñ:**-*uñ*
Gazel 2477
Mısra: **6**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

52. **cihān:**
Gazel 2082
Mısra: **8**
Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren, kainat. || Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

53. **cihan:**
Gazel 2455
Mısra: **9**
Dünya, yeryüzü.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

cihān malı:

1. **cihān malı:**
Gazel 2039
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Para pul, mal mülk, servet.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle cihān malı degül

cihet:

1. **cihetdendür:**-*den, -dür*
Gazel 2035
Mısra: **10**
Sebep, vesile.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

cilā:

1. **cilā:**
Gazel 2293
Mısra: **8**
Parlaklık, parlama, parıltı.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

cilve:

1. **cilve:**
Gazel 2230
Mısra: **3**
Hoşa gitmek, ilgi çekmek için takınılan çekici tavır, edalı davranış, kırıtma, naz, işve, eda.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

cilvegāh:

1. **cilvegāh:**
Gazel 2431
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Görünme, tecelli ve zuhur etme yeri, tecelli yeri.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

2. **cilvegāh:**
Gazel 2431
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Görünme, tecelli ve zuhur etme yeri, tecelli yeri.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

cīm:

1. **cīm:**
Gazel 2073
Mısra: **6**
Arap alfabesindeki beşinci harfi. II Sevgilinin saçı kıvrımlı olması sebebiyle cim harfine benzetilir.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

2. **cīm-i:**
Gazel 2102
Mısra: **2**
Arap alfabesindeki cim harfi II Sevgilinin cim harfi gibi kıvrımlı saçı.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

cinān:

1. **cinān:**
Gazel 2216
Mısra: **13**
Cennetler.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

cinn:

1. **cinn:**
Gazel 2216
Mısra: **7**
İnsanlar tarafından görülmeyip çeşitli biçimlere girerek ancak kendileriyle ilgi kuranlara veya istedikleri kimselere göründüklerine ve olağanüstü sayılan bâzı işleri yapacak güce sâhip bulunduklarına inanılan gizli yaratıklara verilen isim, ecinni.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

cisim:

1. **cismimi:**-*im, -i*
Gazel 2448
Mısra: **5**
Beden, gövde, vücut.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

cism:

1. **cism:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
Vücut, beden, varlık.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

2. **cismi:**-*i*
Gazel 2017
Mısra: **10**
Beden, gövde, vücut.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

3. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2036
Mısra: **6**
Beden, gövde, vücut.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

4. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2240
Mısra: **8**
Beden, gövde, vücut.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

5. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2366
Mısra: **5**
Beden, gövde, vücut.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

6. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2483
Mısra: **3**
Beden, gövde, vücut.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

7. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2102
Mısra: **6**
Beden, vücut.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

8. **cismümi:**-*üm, -i*
Gazel 2199
Mısra: **8**
Beden, gövde.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

9. **cismüm:**-*üm*
Gazel 2222
Mısra: **11**
Beden, gövde, vücut.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

10. **cism-ile:**-*ile*
Gazel 2382
Mısra: **6**
Beden, gövde, vücut.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

civān:

1. **civān:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
Genç, delikanlı.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

2. **civān:**
Gazel 2429
Mısra: **3**
Genç, yakışıklı, boyu posu yerinde erkek veya kadın.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

cōmerd:

1. **cōmerd:**
Gazel 2383
Mısra: **8**
Kendine ait şeyleri kolaylıkla verebilen, ikram edebilen, vermekten kaçınmayan, eli açık kimse, kerim, semih, bonkör.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cōmerd İlāhumdur benüm

2. **cōmerd:**
Gazel 2456
Mısra: **11**
Kendine ait şeyleri kolaylıkla verebilen, ikram edebilen, vermekten kaçınmayan, eli açık (kimse), kerim, semih, bonkör.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

cübbe:

1. **cübbe:**
Gazel 2091
Mısra: **6**
Elbise üstüne giyilen, bedeni uzun ve bol, yenleri geniş, düğmesiz giyecek. || Eskiden din adamlarının binişlerinin altına giydikleri darca ve uzun giyecek.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını şad pāre benem

cūd:

1. **cūd:**
Gazel 2462
Mısra: **4**
İnsanlara ihtiyaçlarını bildirmelerine meydan vermeden lutufta, ihsanda bulunma, el açıklığı, cömertlik.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

cūd id-:

1. **cūd id-:**
Gazel 2216
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Lutufta, ihsanda bulunmak.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

cüdā:

1. **cüdā:**
Gazel 2025
Mısra: **3**
Ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşḳ-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

cüdā it-:

1. **cüdā it-:**
Gazel 2251
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayırmak, uzaklaştırmak, mahrum etmek.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

cüdā kıl-:

1. **cüdā kıl-:**
Gazel 2299
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayırmak, uzaklaştırmak, mahrum etmek.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

2. **cüdā kıl-:**
Gazel 2313
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayırmak, uzaklaştırmak, mahrum etmek.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

3. **cüdā kıl-:**
Gazel 2327
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ayırmak, uzaklaştırmak, mahrum etmek.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

cüdā ol-:

1. **cüdā ol-:**
Gazel 2046
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yurt, baba ocağı gibi çok sevilen şeylerden ayrılmış olmak, uzak kalmış olmak.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

cülūs it-:

1. **cülūs it-:**
Gazel 2367
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tahta oturmak.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

cumʾa:

1. **cumʾa:**
Gazel 2483
Mısra: **7**
Müslümanların haftalık bayramı sayılan gün.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

cümle:

1. **cümle:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Bütün, hep, müstesnası olmayarak, tamamen.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

2. **cümle:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Baştan başa, hep, bütün.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

3. **cümle:**
Gazel 2002
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

4. **cümle:**
Gazel 2011
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

5. **cümle:**
Gazel 2023
Mısra: **3**
Baştan başa, hep, bütün.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

6. **cümle:**
Gazel 2039
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḫān malı degül

7. **cümle:**
Gazel 2067
Mısra: **4**
Baştan başa, hep, bütün.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

8. **cümle:**
Gazel 2147
Mısra: **4**
Baştan başa, hep, bütün.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

9. **cümle:**
Gazel 2173
Mısra: **4**
Baştan başa, hep, bütün.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

10. **cümle:**
Gazel 2244
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

11. **cümle:**
Gazel 2255
Mısra: **4**
Baştan başa, hep, bütün.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

12. **cümle:**
Gazel 2255
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

13. **cümle:**
Gazel 2320
Mısra: **10**
Baştan başa, hep, bütün.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

14. **cümle:**
Gazel 2456
Mısra: **4**
Baştan başa, hep, bütün.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

15. **cümle:**
Gazel 2467
Mısra: **7**
Baştan başa, hep, bütün.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

16. **cümle:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
Bütün, hep, tüm, herkes.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

17. **cümle:**
Gazel 2040
Mısra: **2**
Baştan başa, hep, bütün.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

18. **cümle:**
Gazel 2062
Mısra: **6**
Bütün, hep, tüm.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

19. **cümle:**
Gazel 2065
Mısra: **8**
Baştan başa, hep, bütün.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

20. **cümle:**
Gazel 2089
Mısra: **2**
Bütün, hep, tüm.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

21. **cümle:**
Gazel 2205
Mısra: **6**
Herkes, her şey.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

22. **cümle:**
Gazel 2206
Mısra: **9**
Bütün, hep, tüm.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

23. **cümle:**
Gazel 2264
Mısra: **6**
Bütün, hep, tüm.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

24. **cümle:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
Baştan başa, hep, bütün.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

25. **cümlesin:**-*si, -n*
Gazel 2377
Mısra: **8**
Herkes, her şey.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

26. **cümle:**
Gazel 2410
Mısra: **6**
Herkes, her şey.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

27. **cümle:**
Gazel 2432
Mısra: **9**
Bütün, hep.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

28. **cümlesi:**-*si*
Gazel 2492
Mısra: **8**
Herkes, her şey.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

cümle-i ʿuşşāḳ:

1. **cümle-i ʿuşşāḳ:**
Gazel 2157
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşıkların tümü.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

cümleten:

1. **cümleten:**
Gazel 2088
Mısra: **5**
Hep beraber, hep birlikte, cemʿan, umumen.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

2. **cümleten:**
Gazel 2187
Mısra: **2**
Hep beraber, hep birlikte, cemʿan, umumen.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

cünūn:

1. **cünūnum:**-*um*
Gazel 2131
Mısra: **5**
Cinnet, delilik, delirme, çıldırma.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

2. **cünūnum:**-*um*
Gazel 2243
Mısra: **8**
Cinnet, delilik, delirme, çıldırma.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

3. **cünūn:**
Gazel 2169
Mısra: **4**
Cinnet, delilik, delirme, çıldırma.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

4. **cünūnum:**-*um*
Gazel 2209
Mısra: **10**
İnsanın dış alemle ilgisini kesecek şekilde aşk ve cezbeye kapılması hali.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

5. **cünūnum:**-*um*
Gazel 2213
Mısra: **8**
Delilik, çılgınlık. II Aşkın hakimiyeti.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum
Bahār irişecek artar cünūnum

6. **cünūn:**
Gazel 2459
Mısra: **10**
Cinnet, delilik, delirme, çıldırma.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

cürʿā:

1. **cürʿa:**
Gazel 2483
Mısra: **4**
Bir damla, bir yudum.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

2. **cürʿa:**
Gazel 2276
Mısra: **1**
İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

3. **cürʿāñ:**-*ñ*
Gazel 2104
Mısra: **3**
Tek yudum. || Bir içimlik.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

4. **cürʿañu:**-*ñ, -ı*
Gazel 2105
Mısra: **9**
Yudum, bir yudum. || İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

5. **cürʿañu:**-*ñ, -ı*
Gazel 2273
Mısra: **9**
Yudum, bir yudum. || İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

6. **cürʿasını:**-*sı, -n, -ı*
Gazel 2137
Mısra: **3**
Yudum, bir yudum.

Ḫvābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

7. **cürʿasından:**-*sı, -n, -dan*
Gazel 2138
Mısra: **7**
Yudum, bir yudum.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

8. **cürʿasın:**-*sı, -n*
Gazel 2339
Mısra: **5**
Yudum, bir yudum.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

9. **cürʿa:**
Gazel 2366
Mısra: **7**
Yudum, bir yudum.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

10. **cürʿasın:**-*sı, -n*
Gazel 2386
Mısra: **8**
Yudum, bir yudum.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

11. **cürʿāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2448
Mısra: **13**
Yudum, bir yudum. || İçki kabının dibinde kalan son yudum.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

12. **cürʿasın:**-*sı, -n*
Gazel 2481
Mısra: **7**
İçki kabının dibinde kalan son yudum.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

cürʿa-i cām:

1. **cürʿa-i cām:**
Gazel 2135
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İçki kadehinin dibinde kalan son yudum.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

2. **cürʿa-i cām:**
Gazel 2169
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kadehteki son damla.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

3. **cürʿa-i cām:**
Gazel 2200
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kadehin son damlası.

Ferdā şarāb-ı kevs̱ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

cürʿa-i cām-ı maḥabbet:

1. **cürʿa-i cām-ı maḥabbet:**
Gazel 2371
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Muhabbet kadehinin son damlası.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden
Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

cürʿa-keş-i hāk-i der-i pīr-i muġān ol-:

1. **cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol-:**
Gazel 2048
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk şarabını sunan meyhanecinin kapısının toprağının içkisinin son yudumunun müptelası olmak.

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

cürʿet:

1. **cürʿeti:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **6**
Çekinmeden ortaya atılma, cesaret, atılganlık. || Kendini bilmezlik, küstahlık.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

cürm:

1. **cürmüm:**-*üm*
Gazel 2246
Mısra: **7**
Suç, günah, kabahat, kusur.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḥādimim

2. **cürmin:**--*(i)n*, -
Gazel 2023
Mısra: **9**
Suç, kabahat.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

3. **cürm:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
Suç, kabahat.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

4. **cürm:**
Gazel 2163
Mısra: **1**
Suç, kabahat.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

5. **cürmüme:**-*üm, -e*
Gazel 2080
Mısra: **3**
Suç, kabahat.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam
Günāhuma iñen çokdur güvāhum

6. **cürm:**
Gazel 2091
Mısra: **8**
Suç, kabahat.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿişyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

7. **cürm-ise:**-*ise*
Gazel 2132
Mısra: **3**
Suç, kabahat.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

8. **cürme:**-*e*
Gazel 2379
Mısra: **7**
Suç, kabahat.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

9. **cürm-ile:**-*ile*
Gazel 2391
Mısra: **7**
Suç, kabahat.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

10. **cürm-ile:**-*ile*
Gazel 2400
Mısra: **9**
Suç, kabahat.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

11. **cürm:**
Gazel 2462
Mısra: **3**
Suç, kabahat.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

cürm-i ʿişyān:

1. **cürm-i ʿişyān:**
Gazel 2383
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İsyan suçu.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāḥumdur benüm

cürüm:

1. **cürme:**-*e*
Gazel 2177
Mısra: **3**
Suç, kabahat.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

cūş eyle-:

1. **cūş eyle-:**
Gazel 2264
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḥen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

2. **cūş eyle-:**
Gazel 2340
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

3. **cūş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

4. **cūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Ṣarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

cūş id-:

1. **cūş id-:**
Gazel 2224
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

2. **cūş id-:**-*er*
Gazel 2321
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

3. **cūş id-:**
Gazel 2356
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

4. **cūş id-:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Coşmak.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

cūş u hurūş:

1. **cūş u ḫurūş:**
Gazel 2180
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Coşma.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

cüst ü çālāk:

1. **cüst ü çālāk:**
Gazel 2296
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çevik, tetik.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

cüvān-merd:

1. **cüvān-merdī:**-*i*
Gazel 2193
Mısra: **5**
Temiz, asil ve cömert yaratılışlı, alicenap, mert, yiğit kimse, babayiğit.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

cüy:

1. **cüylar:**-*lar*
Gazel 2485
Mısra: **3**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Cüylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

2. **cüylar:**-*lar*
Gazel 2496
Mısra: **8**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Câme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

3. **cüy:**
Gazel 2499
Mısra: **3**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Dīdeler cüy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

cüy-bār:

1. **cüy-bār:**
Gazel 2054
Mısra: **6**
Nehir, ırmak, akarsu.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cüy-bār itdüm

cüybār:

1. **cüybāra:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **6**
Irmak, nehir, akarsu.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-içün cüybāra ʿazm idelüm

2. **cüybār:**
Gazel 2110
Mısra: **6**
Nehir, ırmak, akarsu.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cüybār itdüm

3. **cüybār:**
Gazel 2197
Mısra: **6**
Nehir, ırmak, akarsu.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cüybār oldum

4. **cüybārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2149
Mısra: **5**
Irmak, nehir, akarsu.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cüybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

5. **cūybār:**
Gazel 2363
Mısra: **2**
Nehir, ırmak, akarsu.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

cūybār-ı çeşm:

1. **cūybār-ı çeşm:**
Gazel 2423
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz ırmağı.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

cūy-ı eşk:

1. **cūy-ı eşk:**
Gazel 2421
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı ırmağı.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

cūy-ı nīl:

1. **cūy-ı nīl:**
Gazel 2023
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Nil Nehri.

Mıṣr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

2. **cūy-ı nīl:**
Gazel 2304
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Nil nehri.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

Ç

çagır-:

1. **çagırup:**-*up*
Gazel 2189
Mısra: **6**
Bir kimseye gelmesi için seslenmek, bağırmak.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

çagla-:

1. **çagladum:**-*du, -m*
Gazel 2174
Mısra: **2**
Su için akarken coşkun sesler çıkararak taşıp dökülmek, köpürmek, çağıldamak.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

2. **çaglamag-ıçun:**-*mag, -ı, -çun*
Gazel 2439
Mısra: **10**
Coşkun bir şekilde ortalığı kaplamak, coşmak.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

çagrış-:

1. **çagrışurlar:**-*ur, -lar*
Gazel 2090
Mısra: **5**
Hep birden bağırarak yaygara etmek.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

çagur-:

1. **çagurup:**-*up*
Gazel 2125
Mısra: **6**
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

2. **çagurdum:**-*du, -m*
Gazel 2281
Mısra: **7**
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

3. **çagurup:**-*up*
Gazel 2355
Mısra: **8**
Bir kimseye gelmesinin istendiğini bildirmek, davet etmek.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

4. **çagurur:**-*ur*
Gazel 2443
Mısra: **5**
Bir haberi halka duyurmak.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

çagura yalvara:

1. **çagura yalvara:**
Gazel 2007
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Çok yalvarmak" anlamında kullanılabilecek bir ikileme.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

çāh-ı zenaḫdān:

1. **çāh-ı zenaḫdān:**
Gazel 2106
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çene çukuru.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

2. **çāh-ı zenaḫdān:**
Gazel 2330
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çene çukuru.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

çāk:

1. **çāk:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
Parça parça, yarık, yırtık.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

2. **çāk:**
Gazel 2259
Mısra: **2**
Yırtık, yarık.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

3. **çāk:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
Yırtık, yarık.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

çāk id-:

1. **çāk id-:**
Gazel 2253
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Parçalamak,büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

2. **çāk id-:**
Gazel 2330
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yırtmak.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḫālüm ne bilem uşbu fırāḳ-ıla benüm

3. **çāk id-:**
Gazel 2491
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Parçalamak. || Büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

4. **çāk id-:**
Gazel 2035
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yırtmak. || Büyük bir üzüntü ve çaresizlik içinde bulunmak.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

çāk it-:

1. **çāk it-:**--*e,* -
Gazel 2009
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yırtmak, parçalamak.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

2. **çāk it-:**
Gazel 2395
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yırtmak.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

3. **çāk it-:**
Gazel 2435
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yırtmak.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

çāk kıl-:

1. **çāk kıl-:**
Gazel 2203
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yırtmak.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

çāk ol-:

1. **çāk ol-:**
Gazel 2142
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yırtılmak, parçalanmak.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

2. **çāk ol-:**
Gazel 2252
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yırtılmak, parçalanmak.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

3. **çāk ol-:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yırtılmak, parçalanmak.

ʿĀşıḳam vuşlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

4. **çāk ol-:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yırtılmak, parçalanmak.

ʿĀşıḳam vuşlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

çāk-i cāme it-:

1. **çāk-i cāme it-:**
Gazel 2242
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Elbisesini parçalamak.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

çāk-i girībān:

1. **çāk-i girībān:**
Gazel 2424
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yaka yırtmacı, yakanın kesilip açılmış olan yeri, yaka.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

çāk-i girībān eyle-:

1. **çāk-i girībān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Üzüntü ve kederle yakasını parçalamak.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

2. **çāk-i girībān eyle-:**
Gazel 2395
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Üzüntü ve kederle yakasını parçalamak.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

çāk-i girībān ol-:

1. **çāk-i girībān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Üzüntü ve kederle yakasını parçalamak.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

çāk-i ten:

1. **çāk-i ten:**
Gazel 2413
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bedeni yırtık.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

çal-:

1. **çalmaga:**-*maġ, -a*
Gazel 2336
Mısra: **7**
Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

2. **çal:**
Gazel 2038
Mısra: **10**
Çarpmak, atmak.|| Vurmak, darbe indirmek.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

3. **çalınsa:**-*ın, -sa*
Gazel 2087
Mısra: **3**
Bir çalgıyı, bir musiki aletini seslendirmeyi bilmek.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

4. **çaldum:**-*du, -m*
Gazel 2175
Mısra: **8**
Çarpmak, atmak.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn ṣīṣesini senge çaldum

5. **çalınur:**-*ın, -ur*
Gazel 2185
Mısra: **6**
Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak suretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

6. **çaldum:**-*du, -m*
Gazel 2360
Mısra: **1**
Musiki aletlerinin veya ses çıkarmaya yarayan boru, çan, çıngırak, kampana vb.nin vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak suretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

7. **çaldurdum:**-*dur, -du, -m*
Gazel 2393
Mısra: **2**
Vurmak, üflemek veya gerekeni yapmak suretiyle ses çıkarmasını sağlamak.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

8. **çal:**
Gazel 2414
Mısra: **5**
Şiddetli ve keskin bir vuruşla vurmak, çalmak.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

çālāk:

1. **çālāk:**
Gazel 2382
Mısra: **1**
Çabuk hareket eden, hareketli, çevik.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

çanag:

1. **çanagum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **10**
Pişirilmiş topraktan yapılma yayvan kase.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

çār:

1. **çār:**
Gazel 2153
Mısra: **4**
Dört.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

çār u nā-çār:

1. **çār u nā-çār:**
Gazel 2326
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İster istemez, mecburen.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem

Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

<u>çārdeh:</u>

1. **çārdeh:**
Gazel 2318
Mısra: **10**
Ayın on dördü.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

<u>çāre:</u>

1. **çāre:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

2. **çāre:**
Gazel 2007
Mısra: **2**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

3. **çāre:**
Gazel 2266
Mısra: **9**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

4. **çāre:**
Gazel 2266
Mısra: **9**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

5. **çāre:**
Gazel 2325
Mısra: **6**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

6. **çāre:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

7. **çāre:**
Gazel 2386
Mısra: **10**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

8. **çāre:**
Gazel 2465
Mısra: **9**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

9. **çāre:**
Gazel 2005
Mısra: **14**
Bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu; tedavi yolu, deva.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

10. **çare:**
Gazel 2036
Mısra: **4**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

11. **çāre:**
Gazel 2086
Mısra: **5**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Bulmadum bir çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

12. **çāre:**
Gazel 2086
Mısra: **5**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Bulmadum bir çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

13. **çāre:**
Gazel 2086
Mısra: **5**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Bulmadum bir çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

14. **çāre:**
Gazel 2086
Mısra: **5**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Bulmadum bir çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

15. **çāre:**
Gazel 2105
Mısra: **6**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ

Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

16. **çāre:**
Gazel 2129
Mısra: **6**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

17. **çāre:**
Gazel 2167
Mısra: **10**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

18. **çāre:**
Gazel 2194
Mısra: **6**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

19. **çāre:**
Gazel 2323
Mısra: **2**
İlaç, deva, tedbir.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

20. **çāre:**
Gazel 2330
Mısra: **11**
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

21. **çāre:**
Gazel 2354
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
İstenen noktaya varmak, bir engeli aşmak için tutulması gereken yol, çıkar yol.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

22. **çāre:**
Gazel 2354
Mısra: **13**
Kurtuluş yolu.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

23. **çāre:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
Kurtuluş yolu.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

24. **çāre:**
Gazel 2397
Mısra: **2**
İlaç, deva, tedbir.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

25. **çāre:**
Gazel 2401
Mısra: **10**
Kurtuluş yolu.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

26. **çāre:**
Gazel 2434
Mısra: **1**
Kurtuluş yolu.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāṣıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

27. **çaresin:**-*si*, -*n*
Gazel 2441
Mısra: **8**
İlaç, deva, tedbir.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

28. **çāre:**
Gazel 2480
Mısra: **9**
Kurtuluş yolu.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

<u>çare bul-:</u>

1. **çare bul-:**
Gazel 2060
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İlaç, deva, tedbir bulmak. || *Kurtuluş yolu bulmak.*

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

<u>çāre it-:</u>

1. **çāre it-:**
Gazel 2220
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İyi tesir etmek, yaramak, yarar sağlamak.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

<u>çare kıl-:</u>

1. **çare kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çare bulmak. || *Sıkıntısına çözüm bulmak.*

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

<u>çāre ol-:</u>

1. **çāre ol-:**
Gazel 2129
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İlaç, deva olmak.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

<u>çār-ebrū:</u>

1. **çār-ebrū:**
Gazel 2126
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dört kaşlı, ter bıyıklı genç.|| Eskiden bıyıkları yeni terleyen gençlere çar-ebru denilirdi.Bunun nedeni iki tarafa uzanan yeni terlemiş bıyıklara kaşların arz etmiş olduğu durumdur.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

<u>çāre-sāz:</u>

1. **çāre-sāz:**
Gazel 2428
Mısra: **10**
Çare bulan, çare bulucu.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

<u>çāresüz:</u>

1. **çāresüz:**
Gazel 2354
Mısra: **13**
İstediğine erişmek hususunda elinde bir çaresi olmayan, elinden bir şey gelmeyen, aciz, zavallı, biçare.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

<u>çāresüz kal-:</u>

1. **çāresüz kal-:**
Gazel 2465
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir işte hiçbir çözüm yolu, herhangi bir çıkar yol bulamamak.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaşlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

<u>çarḫ:</u>

1. **çarḫ:**
Gazel 2024
Mısra: **10**
Baht, felek. || Dünya.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur gönül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

2. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2114
Mısra: **9**
Talih, baht, zaman, devran.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

3. **çarḫa:**-*a*
Gazel 2125
Mısra: **5**
Gökyüzü, kainat, felek, alem, dünya. || Talih, baht, zaman, devran.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

4. **çarḫa:**-*a*
Gazel 2154
Mısra: **2**
Gökyüzü, kainat, felek, alem, dünya.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

5. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2176
Mısra: **10**
Talih, baht, zaman, devran.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

6. **çarḫdan:**-*dan*
Gazel 2236
Mısra: **10**
Gökyüzü, kainat, felek, alem, dünya.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

7. **çarḫa:**-*a*
Gazel 2295
Mısra: **2**
Gökyüzü, felek.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

8. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2312
Mısra: **1**
Talih, baht, zaman, devran.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

9. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2353
Mısra: **5**
Talih, baht, zaman, devran.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

10. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2353
Mısra: **7**
Talih, baht, zaman, devran.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

11. **çarḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2405
Mısra: **3**
Gökyüzü, kainat, felek, alem, dünya.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

12. **çarḫa:**-*a*
Gazel 2153
Mısra: **1**
Gökyüzü, kainat, felek, alem, dünya.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

<u>çarḫ-ı dūn:</u>

1. **çarḫ-ı dūn:**
Gazel 2414
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Alçak felek.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

2. **çarḫ-ı dūn:**
Gazel 2414
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Alçak felek.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

3. **çarḫ-ı dūn:**
Gazel 2414
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Alçak felek.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

<u>çarh-ı gerdūn:</u>

1. **çarḫ-ı gerdūn:**
Gazel 2302
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dönen dünya.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

2. **çarḫ-ı gerdūn:**
Gazel 2464
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Dönen felek.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

<u>çehre:</u>

1. **çehre-i:**--*i*
Gazel 2006
Mısra: **1**
Yüz, surat.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

2. **çehrem:**--*m*, -
Gazel 2031
Mısra: **7**
Yüz , görünüş,surat, sima.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

3. **çehremde:**-*m*, -*de*
Gazel 2129
Mısra: **3**
Yüz , görünüş, surat, sima. || *Yüz ifadesi.*

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

4. **çehremi:**-*m*, -*i*
Gazel 2234
Mısra: **6**
Sima, surat, çehre.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

5. **çehremde:**-*m*, -*de*
Gazel 2311
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āsār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

6. **çehresinüñ:**-*si*, -*nüñ*
Gazel 2458
Mısra: **10**
Sima, surat, yüz.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

<u>çehre-i zerd:</u>

1. **çehre-i zerd:**
Gazel 2068
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Solgun, sararmış yüz.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

2. **çehre-i zerd:**
Gazel 2144
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sararmış, solgun yüz.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

3. **çehre-i zerd:**
Gazel 2148
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sararmış, solgun yüz.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

4. **çehre-i zerd:**
Gazel 2148
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sararmış, solgun yüz.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

5. **çehre-i zerd:**
Gazel 2148
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sararmış, solgun yüz.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

6. **çehre-i zerd:**
Gazel 2274
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

<u>çek:</u>

1. **çekerem:**-*e*, -*r*, -*e*, -*m*
Gazel 2002
Mısra: **4**
Katlanmak, tahammül etmek.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

2. **çekmeye:**-*me*, -*y*, -*e*
Gazel 2002
Mısra: **4**
Katlanmak, tahammül etmek.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

3. **çekmege:**-*meg, -e*
Gazel 2286
Mısra: **6**
Katlanmak, tahammül etmek.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

4. **çekmedi:**-*me, -di*
Gazel 2469
Mısra: **3**
İp, yay gibi şeyleri germek.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

<u>çek-:</u>

1. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2055
Mısra: **1**
Asmak.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

2. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **2**
Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

3. **çekdüm:**-*-dü, --m*
Gazel 2055
Mısra: **10**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḥufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

4. **çekdüm:**-*-dü, --m*
Gazel 2055
Mısra: **14**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

5. **çekmek:**-*-mek, -*
Gazel 2061
Mısra: **9**
Germek.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

6. **çekem:**-*-em, -*
Gazel 2069
Mısra: **2**
Söylemek, demek . || Ünlemin taşıdığı anlama göre takdir, esef vb. bildirir.

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

7. **çeker:**-*er*
Gazel 2081
Mısra: **1**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

8. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2133
Mısra: **7**
İçki içmek.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

9. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2145
Mısra: **8**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

10. **çektiler:**-*ti, -ler*
Gazel 2150
Mısra: **5**
Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hale uğramak, duçar olmak.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

11. **çeker:**-*er*
Gazel 2152
Mısra: **5**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

12. **çeken:**-*en*
Gazel 2156
Mısra: **10**
Manen etkisi altına alıp sürüklemek, alıp götürmek, alıp getirmek.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

13. **çekem:**-*em*
Gazel 2184
Mısra: **1**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

14. **çekem:**-*em*
Gazel 2184
Mısra: **4**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

15. **çekem:**-*em*
Gazel 2184
Mısra: **6**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

16. **çekem:**-*em*
Gazel 2184
Mısra: **8**
Giymek.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

17. **çeker:**-*er*
Gazel 2188
Mısra: **10**

-e katlanmak, -e tahammül etmek.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

18. **çeküp:**-*üp*
Gazel 2220
Mısra: **3**
Göndermek, sevketmek.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

19. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **4**
Içmek.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

20. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **1**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

21. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **8**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

22. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **12**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

23. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2327
Mısra: **10**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

24. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **10**
Yazılmış veya çizilmiş bir şeyi, bir sesi aynen başka bir yere geçirmek.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

25. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **6**
Bir şeyi bulunduğu yerden kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

26. **çekerem:**-*er, -em*
Gazel 2222
Mısra: **14**
Takmak.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

27. **çekmedi:**-*me, -di*
Gazel 2225
Mısra: **7**
Germek.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

28. **çeküben:**-*üben*
Gazel 2225
Mısra: **8**
Germek. || ... germek,... katlanmak.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

29. **çekmek:**-*mek*
Gazel 2234
Mısra: **7**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

30. **çekem:**-*em*
Gazel 2253
Mısra: **7**
Sinede yara izi yapmak.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

31. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2280
Mısra: **1**
Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hale uğramak, duçar olmak.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

32. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2280
Mısra: **2**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

33. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2280
Mısra: **6**
Bir şeyi bulunduğu yerden kendine doğru getirmek, kendine yaklaştırmak.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

34. **çekelden:**-*elden*
Gazel 2282
Mısra: **5**
Göndermek, sevketmek.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

35. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **5**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

36. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **3**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

37. **çekmedi:**-*me, -di*
Gazel 2320
Mısra: **14**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

38. **çekdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2326
Mısra: **7**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

39. **çeküp:**-*üp*
Gazel 2330
Mısra: **9**
Kuvvetle tutup asılmak.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu fırāḳ-ıla benüm

40. **çek:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
Zincirle bağlamak.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

41. **çek:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
Küreğe, prangaya, zincire… ceza olarak bağlamak, vurmak.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

42. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2345
Mısra: **9**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

43. **çekmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2353
Mısra: **7**
Başka bir yere doğru götürmek, hareket ettirip sürüklemek.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

44. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **1**
Bayrak, sancak vb. asmak.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

45. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **2**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

46. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **4**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

47. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **6**
Boya, badana, astar, sürme, rastık… kelimeleriyle sürmek.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

48. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **8**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

49. **çekelüm:**-*elüm*
Gazel 2358
Mısra: **10**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

50. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **1**
Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hale uğramak, duçar olmak.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

51. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **2**
Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

52. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **4**
Çıkarmak.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

53. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **6**
Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

54. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **10**
Çizmek, yara açmak.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

55. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2367
Mısra: **8**
Çizmek, yara açmak.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

56. **çekem:**-*em*
Gazel 2374
Mısra: **2**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

57. **çekem:**-*em*
Gazel 2374
Mısra: **4**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

58. **çekem:**-*em*
Gazel 2374
Mısra: **10**
Çağırıp bir yere gelmesini istemek, gelmeye mecbur etmek, celbetmek.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

59. **çekem:**-*em*
Gazel 2374
Mısra: **8**
Manen etkisi altına alıp sürüklemek, alıp götürmek, alıp getirmek.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

60. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **1**
Suyu ve nemi emmek, içine almak, içmek.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

61. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **2**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

62. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **2**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

63. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **6**
Asker, ordu, kuvvet gibi kelimelerle göndermek, sevketmek.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

64. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **10**
İki şeyin arasına engel teşkil edecek veya bir şeyin etrafını kapatacak şekilde koymak.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

65. **çekilen:**-*il, -en*
Gazel 2390
Mısra: **12**
Açmak, kaldırmak.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

66. **çeker:**-*er*
Gazel 2434
Mısra: **6**
-e katlanmak, -e tahammül etmek.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

67. **çeker:**-*er*
Gazel 2438
Mısra: **9**
İp, yay gibi şeyleri germek.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

68. **çeke:**-*e*
Gazel 2438
Mısra: **10**
... tahammül etmek, ... e katlanmak.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

69. **çekmedi:**-*me, -di*
Gazel 2448
Mısra: **4**
Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hale uğramak, duçar olmak.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

70. **çeken:**-*en*
Gazel 2454
Mısra: **4**
Sıkıntı ve üzüntü duyarak yaşamak, ıztırap içinde olmak.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

71. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2055
Mısra: **2**
Göndermek.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

72. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2055
Mısra: **8**
Bir halin kuvvetle baskı ve etkisi altında olmak, o hal içinde bulunmak, o hale uğramak, duçar olmak.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

73. **çekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2055
Mısra: **16**
Götürmek, vermek.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

74. **çeker:**-*er*
Gazel 2146
Mısra: **1**
Bayrak, sancak vb. asmak.

Şuʿle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

<u>çeküp al-:</u>

1. **çeküp al-:**
Gazel 2384
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Zorla almak.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

<u>çelīpā:</u>

1. **çelīpā:**
Gazel 2418
Mısra: **5**
Haç, put, istavroz, salip.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

<u>çemen:</u>

1. **çemenden:**-*den*
Gazel 2476
Mısra: **2**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer, bahçe.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

2. **çemen:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer, bahçe.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

3. **çemende:**--*de, -*
Gazel 2030
Mısra: **10**
Çimen, yeşillik yer.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

4. **çemende:**--*de*
Gazel 2063
Mısra: **2**
Çimen, yeşillik yer. || Divan edebiyatında seyir ve gezilecek yerlerden biridir.Şairin bahsettiği bu yerde çiçek -sevgilinin gül yanağı, gonca dudağı- ,akarsu-aşığın gözyaşlarını-,kuşlar - aşık denen bülbül -bulunur.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

5. **çemende:**--*de, -, -*
Gazel 2063
Mısra: **3**
Çimen, yeşillik yer. || Divan edebiyatında seyir ve gezilecek yerlerden biridir.Şairin bahsettiği bu yerde çiçek -sevgilinin gül yanağı, gonca dudağı- ,akarsu-aşığın gözyaşlarını-,kuşlar - aşık denen bülbül -bulunur.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

6. **çemende:**-*de*
Gazel 2082
Mısra: **7**
Çimen, yeşillik yer.

Dili ḫōş idelüm çemende varup Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

7. **çemen:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
Ağaç ve çiçeği olan çayır, yeşillik yer.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

8. **çemen:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
Çimen, yeşillik yer.Divan edebiyatındaki seyr ve temaşa yerlerindendir.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārızı gülüm

<u>çenār:</u>

1. **çenārum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **5**
Uzun ömürlü, geniş gövdeli, uzun bir ağaç.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

2. **çenārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2375
Mısra: **1**
Uzun ömürlü, geniş gövdeli, uzun bir ağaç.|| Uzun ömürlü ve dayanıklı kişi.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

<u>çenber:</u>

1. **çenber:**
Gazel 2312
Mısra: **2**
Daire şeklinde olan, halka.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

çend:

1. **çend:**
Gazel 2266
Mısra: **2**
Birkaç.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

2. **çend:**
Gazel 2266
Mısra: **2**
Birkaç.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

3. **çend:**
Gazel 2266
Mısra: **2**
Birkaç.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

çendān:

1. **çendān:**
Gazel 2385
Mısra: **10**
Çok, pek çok.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

çeng:

1. **çeng-ile:**-*ile*
Gazel 2011
Mısra: **7**
Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

2. **çeng:**
Gazel 2165
Mısra: **4**
Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde vaktiyle kullanılmış alet.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

3. **çeng:**
Gazel 2232
Mısra: **10**
Kanun'a benzeyen fakat dik tutarak parmakla çalınan ve bu nedenle harpı andıran bir tür çalgı aleti.Çanağı torba gibi olup boynu uzun ve eğridir.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

4. **çenge:**-*e*
Gazel 2273
Mısra: **4**
Yay şeklinde eğri, Türk musikisinde kullanılmış bir alet. II Aşığın çeng gibi iki büklüm olmuş bedeni.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

5. **çeng:**
Gazel 2355
Mısra: **8**
Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

6. **çengi:**-*i*
Gazel 2452
Mısra: **6**
Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

7. **çeng:**
Gazel 2493
Mısra: **5**
Harba benzeyen bir çeşit telli çalgı.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

8. **çenge:**-*e*
Gazel 2055
Mısra: **5**
Kanuna benzeyen fakat dik tutarak parmakla çalınan ve bu nedenle harpı andıran bir tür çalgı aleti,çanağı torba gibi olup boynu uzun ve eğridir.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

çengi:

1. **çengi:**
Gazel 2482
Mısra: **3**
Çarpare, def, zil veya kaşık çalarak oynayan oyuncu kadın, rakkase.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

çerā:

1. **çerā:**
Gazel 2281
Mısra: **5**
Neden?.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

2. **çerā:**
Gazel 2100
Mısra: **12**
Işık, alev.

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

çerāġ:

1. **çerāġı:**-*ı*
Gazel 2243
Mısra: **5**
Çıra, kandil, mum.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

2. **çerāġum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **9**
Çıra, kandil, mum.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

3. **çerāġum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **6**
Çıra, kandil, mum.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

4. **çerāġa:**--*a, -*
Gazel 2022
Mısra: **10**
Yağ kandili ve genellikle mum, meşale gibi ışık veren şey.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

5. **çerāġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2331
Mısra: **3**
Yağ kandili ve genellikle mum, meşale gibi ışık veren şey.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

6. **çerāġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2366
Mısra: **3**
Yağ kandili ve genellikle mum, meşale gibi ışık veren şey.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

7. **çerāgını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2348
Mısra: **5**
Yağ kandili ve genellikle mum, meş'ale gibi ışık veren şey.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

8. **çerāġın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **2**
Çıra, kandil, mum.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

9. **çerāġı:**-*ı*
Gazel 2489
Mısra: **5**
Çıra, kandil, mum.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

<u>çerāġ-ı şām-ı hicrān:</u>

1. **çerāġ-ı şām-ı hicrān:**
Gazel 2078
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ayrılık akşamının kandili, çırası.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

<u>çeşm:</u>

1. **çeşmümden:**-*üm, -den*
Gazel 2000
Mısra: **3**
Göz.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **çeşmüñ:**-*ün*
Gazel 2271
Mısra: **7**
Göz.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

3. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2313
Mısra: **9**
Göz.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

4. **çeşmini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2378
Mısra: **10**
Göz.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

5. **çeşmüñden:**--*üñ, --den*
Gazel 2043
Mısra: **3**
Göz.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

6. **çeşmümi:**-*üm, -i*
Gazel 2078
Mısra: **8**
Göz. || Görme organı.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

7. **çeşmüme:**-*üm, -e*
Gazel 2096
Mısra: **1**
Göz.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

8. **çeşminden:**-*i, -n, -denj*
Gazel 2102
Mısra: **9**
Görme organı. || Göz.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

9. **çeşmüñ:**-*üñ*
Gazel 2122
Mısra: **7**
Göz. || Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḫażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

10. **çeşmüñ:**-*üñ*
Gazel 2125
Mısra: **3**
Göz. || Mesttir, çünkü baygın görünüşüyle bir sarhoşu andırır. Onun sarhoşluğu bazen gurur ve nazdan dolayıdır.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup

At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

11. **çeşmini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2137
Mısra: **1**
Göz. || Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

12. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2141
Mısra: **7**
Göz, Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

13. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2143
Mısra: **3**
Göz. Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

14. **çeşmüñ:**-*üñ*
Gazel 2144
Mısra: **5**
Göz. Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

15. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2149
Mısra: **5**
Göz. Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir. Gözün görevi görmektir ama sevgilinin gözü daima görmezden gelir. Sevgilinin gözleri ok şeklinde aşığın gönlüne girip onu yaralar ayrıca kan dökmekte üstüne yoktur.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

16. **çeşmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2172
Mısra: **2**
Görme organı.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

17. **çeşmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2172
Mısra: **2**
Görme organı.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

18. **çeşmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2375
Mısra: **9**
Görme organı.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

19. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2196
Mısra: **12**
Göz.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

20. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2201
Mısra: **12**
Göz.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

21. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2221
Mısra: **9**
Göz.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḫūn olupdur biri Ceyḫūn aglaram

22. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2222
Mısra: **4**
Göz.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

23. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2245
Mısra: **8**
Göz.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

24. **çeşm:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
Göz.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

25. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2254
Mısra: **6**
Göz.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

26. **çeşmüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2262
Mısra: **4**
Göz.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

27. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2268
Mısra: **11**
Göz.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

28. **çeşmüme:**-*üm, -e*
Gazel 2272
Mısra: **11**
Göz.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

29. **çeşmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2291
Mısra: **3**
Göz.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

30. **çeşmüme:**-*üm, -e*
Gazel 2299
Mısra: **14**
Göz.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

31. **çeşme:**-*e*
Gazel 2305
Mısra: **6**
Görme organı.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

32. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2315
Mısra: **1**
Göz.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

33. **çeşmüm:**-*üm*
Gazel 2359
Mısra: **8**
Göz.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

34. **çeşmüñ:**-*üñ*
Gazel 2362
Mısra: **3**
Göz.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

35. **çeşmümi:**-*üm, -i*
Gazel 2382
Mısra: **6**
Görme organı.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

36. **çeşm:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
Görme organı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

37. **çeşmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Göz.

İdinürler tütiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

38. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2419
Mısra: **2**
Göz.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

39. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2419
Mısra: **5**
Göz.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

40. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2419
Mısra: **9**
Göz.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĪsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

41. **çeşmi:**-*i*
Gazel 2426
Mısra: **4**
Göz.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

42. **çeşmüñ:**-*üñ*
Gazel 2434
Mısra: **7**
Göz.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

43. **çeşmüñüñ:**-*üñ, -üñ*
Gazel 2457
Mısra: **3**
Göz.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

<u>çeş(m):</u>

1. **çeşüm:**-*üm*
Gazel 2386
Mısra: **8**
Göz.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

<u>çeşme-i ḥayvān:</u>

1. **çeşme-i ḥayvān:**
Gazel 2040
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Efsaneye göre yalnız Hızır'ın içtiği, içeni ölümsüz kılan su, ebedi

hayat suyu, bengi su. || İnsanı ölümsüz kılan gerçek aşk.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

çeşmesār:

1. **çeşmesārumdur:**-*-um, --dur*
   Gazel 2058
   Mısra: **4**
   Çeşmesi, pınarı çok olan yer.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

2. **çeşmesārında:**-*ı, -n, -da*
   Gazel 2162
   Mısra: **7**
   Çeşmesi, pınarı çok olan yer.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

3. **çeşmesārına:**-*ı, -n, -a*
   Gazel 2425
   Mısra: **5**
   Çeşmesi, pınarı çok olan yer.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

çeşm-i bed:

1. **çeşm-i bed:**
   Gazel 2499
   Mısra: **5**
   Kelime Tipi: -
   Kötü göz.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

çeşm-i bīmār:

1. **çeşm-i bīmār:**
   Gazel 2260
   Mısra: **9**
   Kelime Tipi: -
   Hasta göz.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

çeşm-i çeşmesār:

1. **çeşm-i çeşmesār:**
   Gazel 2312
   Mısra: **5**
   Kelime Tipi: -
   Çeşmesi bol göz.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īṣār yoluña sīm-ile zer hem

çeşm-i gevher-bār:

1. **çeşm-i gevher-bār:**
   Gazel 2299
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Cevher yağdıran göz.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

çeşm-i giryān:

1. **çeşm-i giryān:**
   Gazel 2078
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Ağlayan göz.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

2. **çeşm-i giryān:**
   Gazel 2181
   Mısra: **1**
   Kelime Tipi: -
   Ağlayan göz.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

3. **çeşm-i giryān:**
   Gazel 2252
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Ağlayan göz.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

çeşm-i hūn-ālūd:

1. **çeşm-i ḫūn-ālūd:**
   Gazel 2336
   Mısra: **5**
   Kelime Tipi: -
   Kanlı gözyaşı.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫrānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

çeşm-i hūn-bār:

1. **çeşm-i ḫūn-bār:**
   Gazel 2143
   Mısra: **6**
   Kelime Tipi: -
   Kan dolu göz.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

çeşm-i hūn-rīz:

1. **çeşm-i ḫūn-rīz:**
   Gazel 2315
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Kan dökücü gözler.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

2. **çeşm-i ḫūn-rīz:**
   Gazel 2315
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Kan dökücü gözler.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

çeşm-i intiẓār:

1. **çeşm-i intiẓār:**
   Gazel 2375
   Mısra: **14**
   Kelime Tipi: -
   Bekleyen göz.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

çeşm-i mest:

1. **çeşm-i mest:**
   Gazel 2423
   Mısra: **2**
   Kelime Tipi: -
   Kendinden geçmiş göz.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

çeşm-i nigār:

1. **çeşm-i nigār:**
Gazel 2137
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Resim gibi güzel sevgilinin gözü.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

çeşm-i pür-hūn:

1. **çeşm-i pür-ḫūn:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kan ağlayan göz .

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

çeşm-i pür-hūnāb:

1. **çeşm-i pür-ḫūnāb:**
Gazel 2421
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kan dolu göz.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

çeşm-i rūşen:

1. **çeşm-i rūşen:**
Gazel 2330
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Parlayan göz.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i ṣafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

çeşm-i şayyād:

1. **çeşm-i şayyād:**
Gazel 2346
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Göz tuzağı.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

çeşm-i ser- mest:

1. **çeşm-i ser- mest:**
Gazel 2443
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sarhoş göz, baygın bakan göz.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

çeşm-i ser-mest:

1. **çeşm-i ser-mest:**
Gazel 2452
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sarhoş göz.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

çeşmü aç-:

1. **çeşmü aç-:**
Gazel 2199
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dikkatli olmak, dikkat etmek.

Her kaçan çeşmüm açup nezẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

çeşmü ara-:

1. **çeşmü ara-:**
Gazel 2192
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birini veya bir şeyi görmeye çalışmak.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

çeşmüñ ara-:

1. **çeşmüñ ara-:**
Gazel 2161
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birini veya bir şeyi görmeye çalışmak.

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

çevgān:

1. **çevgānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2404
Mısra: **3**
Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

2. **çevgānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2460
Mısra: **11**
Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek. II Sevgilinin saçının ucundaki kıvrım.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

3. **çevgān:**
Gazel 2027
Mısra: **1**
Cirit oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek , cirit değneği.|| Sevgilinin saçları ve kakülü şekil itibariyle çevgâna benzetilir.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

4. **çevgān:**
Gazel 2038
Mısra: **10**
Başı eğri cirit sopası. Eski şark milletlerinde, özellikle Türklerin oynamış oldukları bir çeşit oyunda kullanılan sopadır. || Sevlecān da denilen çevgān edebiyatta daha çok guy ile birlikte kullanılır.Savaş sahnelerinde insan kellesi topa, atların bacağı çevgāna benzetilir.Sevgilinin kaşı ve zülfü de uçlarının kıvrımlı olması sebebiyle çevgāna benzetilir.Tasavvufta da çevgān Allah'ın iradesini, top da insanı temsil eder.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

5. **çevgān:**
Gazel 2432
Mısra: **3**
Başı eğri cirit sopası. Eski şark milletlerinde, özellikle Türklerin oynamış oldukları bir çeşit oyunda kullanılan sopadır. || Sevlecān da denilen çevgān edebiyatta daha çok guy ile birlikte kullanılır.Savaş sahnelerinde insan kellesi topa, atların bacağı çevgāna benzetilir.Sevgilinin kaşı ve zülfü de uçlarının kıvrımlı olması sebebiyle çevgāna benzetilir.Tasavvufta da çevgān Allah'ın iradesini, top da insanı temsil eder.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

6. **çevgānı:**--*ı*
Gazel 2044
Mısra: **6**
Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

7. **çevgānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2206
Mısra: **3**
Cirit oyununda hayvan üstünden topu tutup almaya mahsus ucu eğri değnek, cirit değneği. II Sevgilinin kıvrım kıvrım olan saçı.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

8. **çevgān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2336
Mısra: **7**
Gümüş bir sapın üzerindeki zincir, çıngırak veya ziller vasıtasıyla ses çıkaran, aşağı yukarı, sağa sola oynatılmak suretiyle kullanılan, mehter musikimize ait bir usul vurma sazı.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

9. **çevgānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2345
Mısra: **15**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

10. **çevgāna:**-*a*
Gazel 2367
Mısra: **5**
Cirit oyununda kullanılan ucu eğri değnek,şiirde sevgilinin saçına benzetilir.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

11. **çevgān:**
Gazel 2397
Mısra: **9**
Çevgan oyununda kullanılan ucu eğri değnek.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

<u>çi:</u>

1. **çi:**
Gazel 2253
Mısra: **6**
Çiy, kırağı.

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

<u>çigne-:</u>

1. **çignetme:**-*t, -me*
Gazel 2125
Mısra: **4**
Ayakla üstüne bastırmak. || Ezdirip peişan ettirmek, mahvettirmek, harap ettirmek.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

<u>çigned-:</u>

1. **çignedür:**-*ür*
Gazel 2373
Mısra: **9**
Ezdirip perişan ettirmek, mahvettirmek, harap ettirmek.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

<u>çık-:</u>

1. **çıkdı:**--*dı, -*
Gazel 2038
Mısra: **1**
Görünmek, doğmak.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

2. **çıkdı:**-*dı*
Gazel 2126
Mısra: **6**
Bir yerden uzaklaşmak, ayrılmak, bir yeri terketmek.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

3. **çıkarup:**-*ar, -up*
Gazel 2140
Mısra: **2**
Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

4. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2200
Mısra: **4**
Etrafa yayılmak, dağılmak.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

5. **çıkmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2214
Mısra: **2**
Etrafa yayılmak, dağılmak.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

6. **çıkmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2223

Mısra: **2**
Etrafa yayılmak, dağılmak.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

7. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2244
Mısra: **13**
Ulaşmak, erişmek, varmak, vasıl olmak.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

8. **çıkup:**-*up*
Gazel 2277
Mısra: **6**
Yüksek bir yere varmak için yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

9. **çıkarsa:**-*ar*, -*sa*
Gazel 2295
Mısra: **2**
Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek, tırmanmak.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

10. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2348
Mısra: **6**
Kaynaklanmak, dayanmak, kaynağını oradan almak.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

11. **çıkardum:**-*ar*, -*du*, -*m*
Gazel 2360
Mısra: **5**
Bulunduğu yerden dışarı çıkmasını sağlamak.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

12. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2388
Mısra: **8**
Yükselmek.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

13. **çıksa:**-*sa*
Gazel 2405
Mısra: **10**
Yükselmek, yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

14. **çıkup:**-*up*
Gazel 2432
Mısra: **1**
Ortaya çıkmak, belirmek.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

15. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2479
Mısra: **10**
Ses için duyulur hale gelmek.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

16. **çıkar:**-*ar*
Gazel 2480
Mısra: **7**
Ulaşmak, erişmek, varmak, vasıl olmak.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ uşanur gözüm yaşından

17. **çıkasın:**-*a*, -*sın*
Gazel 2495
Mısra: **8**
Çıkmak, kurtulmak.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

18. **çıkasın:**-*a*, -*sın*
Gazel 2495
Mısra: **10**
Vazgeçmek, terk etmek.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

19. **çıkmaga:**-*mag*, -*a*
Gazel 2120
Mısra: **6**
Yüksek bir yere varmak için yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek, tırmanmak.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

20. **çıkarmaga:**-*ar*, -*mag*, -*a*
Gazel 2393
Mısra: **10**
Ortaya çıkmasını, görünmesini, elde edilmesini sağlamak.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

21. **çıkuban:**-*uban*
Gazel 2258
Mısra: **6**
Bir yerden uzaklaşmak, ayrılmak, bir yeri terk etmek.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

22. **çıkasın:**-*a*, -*sın*
Gazel 2495
Mısra: **2**
Ayrılmak.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

23. **çıkasın:**-*a*, -*sın*
Gazel 2495
Mısra: **6**
Vazgeçmek, terk etmek.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

<u>çık:</u>

1. **çıkarsa:**-*ar*, -*sa*
Gazel 2154
Mısra: **2**
Yukarı doğru gitmek, yüksekteki bir yere erişmek, tırmanmak.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

<u>çıkar-:</u>

1. **çıkardum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **9**
Bulunduğu yerden dışarı çıkmasını sağlamak, elde etmek, sağlamak .

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

2. **çıkaram:**-*am*
Gazel 2229
Mısra: **6**
Bulunduğu yerden dışarı çıkmasını sağlamak.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

3. **çıkardum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **9**
Bulunduğu yerden dışarı çıkmasını sağlamak.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna tapşurdum

4. **çıkardum:**-*du, -m*
Gazel 2290
Mısra: **2**
Açığa çıkarmak, aşikar etmek, ortaya koymak.

Feṣāḥat baḫrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

<u>çıkar ol-:</u>

1. **çıkar ol-:**
Gazel 2134
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Etrafa yayılmak, dağılmak.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

<u>çın seher:</u>

1. **çın seḥer:**
Gazel 2041
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sabah erkenden, tan yeri ağarmakta olduğu zaman.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

2. **çın seḥer:**
Gazel 2471
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tam seher vakti.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

3. **çın seḥer:**
Gazel 2153
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sabah erkenden, tan yeri ağarmakta olduğu zaman.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

<u>çın sehergeh:</u>

1. **çın seḥergeh:**
Gazel 2006
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sabahın en erken vakti.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

<u>çınār:</u>

1. **çınār:**
Gazel 2011
Mısra: **3**
Gövdesi kalın, yaprakları parçalı, uzun ömürlü, gölgesi koyu olduğu için bahçe ve parklara süs ağacı olarak dikilen büyük ağaç.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

<u>çirk-i dünyā:</u>

1. **çirk-i dünyā:**
Gazel 2203
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kirli dünya.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveṣ mest-i lā-yaʿḳıl kılam

<u>çoġ:</u>

1. **çog:**
Gazel 2348
Mısra: **3**
Çok olan şey, çok şey, fazla.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

2. **çog:**
Gazel 2493
Mısra: **8**
Belli bir ölçünün üstünde.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

<u>çok:</u>

1. **çok:**
Gazel 2044
Mısra: **10**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

2. **çok:**
Gazel 2070
Mısra: **7**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

3. **çok:**
Gazel 2100
Mısra: **2**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

4. **çok:**
Gazel 2125
Mısra: **1**

"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

5. **çok:**
Gazel 2167
Mısra: **9**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

6. **çok:**
Gazel 2168
Mısra: **9**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

7. **çok:**
Gazel 2202
Mısra: **9**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

8. **çok:**
Gazel 2255
Mısra: **3**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

9. **çok:**
Gazel 2262
Mısra: **1**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

10. **çok:**
Gazel 2313
Mısra: **6**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

11. **çok:**
Gazel 2315
Mısra: **8**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-bedem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

12. **çok:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

13. **çok:**
Gazel 2406
Mısra: **7**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

14. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2456
Mısra: **7**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

15. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2312
Mısra: **10**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan zarf.

Bu ḫüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

16. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2015
Mısra: **9**
Birçok, bir hayli anlamlarında kullanılan söz.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

17. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2080
Mısra: **4**
Miktarı, derecesi ve niteliği belli bir ölçünün üstünde bulunan, az olmayan, fazla, ziyade.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam Günāhuma iñen çokdur güvāhum

18. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2219
Mısra: **9**
Çok olan şey, çok şey.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

19. **çokdur:**-*dur*
Gazel 2169
Mısra: **14**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

20. **çok:**
Gazel 2292
Mısra: **2**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

21. **çok:**
Gazel 2308
Mısra: **3**
Uzun.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

22. **çok:**
Gazel 2342
Mısra: **9**
"Birçok, bir hayli" anlamlarında kullanılan zarf.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah

Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

23. **çok:**
Gazel 2368
Mısra: **7**
Belli bir ölçünün üstünde.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

24. **çok:**
Gazel 2383
Mısra: **8**
Birçok, bir hayli.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

25. **çok:**
Gazel 2406
Mısra: **9**
Zaman, mesafe… için uzun.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

26. **çok:**
Gazel 2419
Mısra: **6**
"Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

27. **çok:**
Gazel 2426
Mısra: **8**
"Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḫaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

28. **çok:**
Gazel 2446
Mısra: **5**
"Birçok, bir hayli" anlamındaki belgisiz sıfat.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür bana
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

<u>çok gör-:</u>

1. **çok gör-:**
Gazel 2022
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Esirgemek, bir kimseyi o şeye değer bulmamak.|| Bir kimsenin yaptığını, davranışını yadırgamak.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

<u>çok zamāndur:</u>

1. **çok zamāndur:**
Gazel 2446
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Uzun zamandan beri, bir hayli zamandır.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

<u>çok zamān-ıdı:</u>

1. **çok zamān-ıdı:**--*ıdı*
Gazel 2025
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Çok zaman önce, eskinden beri.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

<u>çokdan:</u>

1. **çokdan:**
Gazel 2087
Mısra: **2**
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

2. **çokdan:**
Gazel 2241
Mısra: **10**
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

3. **çokdan:**
Gazel 2268
Mısra: **12**
"Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri" anlamına gelen zarf.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

4. **çokdan:**
Gazel 2208
Mısra: **4**
Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

5. **çokdan:**
Gazel 2438
Mısra: **6**
Çok zaman önce, çok zamandan beri, öteden beri, uzun süreden beri.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

<u>çoklar:</u>

1. **çoklar:**
Gazel 2472
Mısra: **6**
Çok kişiler, birçokları.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

<u>çöz-:</u>

1. **çöz:**
Gazel 2027
Mısra: **1**
Düğümlü, bağlı veya sarılı bir şeyi açmak.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

2. **çöz:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
Birbirine örülmüş veya dolaşmış saç, ipek, ibrişim iplik, yün gibi şeyleri açıp tel tel ayırmak, dolaşık halden çıkarmak.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

3. **çözdi:**-*di*
Gazel 2439
Mısra: **1**
Birbirine örülmüş veya dolaşmış saç, ipek, ibrişim iplik, yün gibi şeyleri açıp tel tel ayırmak, dolaşık halden çıkarmak.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

<u>çü:</u>

1. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2252
Mısra: **2**
Akarsu, ırmak, nehir, çay.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

2. **çü:**
Gazel 2012
Mısra: **3**
"Çünkü"; sebep- sonuç anlamı katan bağlaç.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

3. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2035
Mısra: **4**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

4. **çü:**
Gazel 2042
Mısra: **5**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı meyfürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

5. **çü:**
Gazel 2048
Mısra: **7**
Mademki.

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

6. **cūlar:**--*lar*, -
Gazel 2064
Mısra: **10**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

7. **çü:**
Gazel 2077
Mısra: **6**
"Ayrıca, bundan başka" anlamında bağlaç.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

8. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2078
Mısra: **2**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

9. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

10. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2112
Mısra: **15**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

11. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2125
Mısra: **7**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

12. **çü:**
Gazel 2132
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Dahı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

13. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2147
Mısra: **8**
Akarsu, ırmak, nehir, çay.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

14. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2173
Mısra: **4**
Akarsu, ırmak, nehir, çay.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

15. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2180
Mısra: **7**
Akarsu, ırmak, nehir, çay.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

16. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2181
Mısra: **3**
Akarsu, ırmak, nehir, çay.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

17. **çü:**
Gazel 2164
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẕlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

18. **cū:**
Gazel 2199
Mısra: **2**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

19. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2227
Mısra: **5**
Akarsu, ırmak, nehir, çay, dere.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

20. **çü:**
Gazel 2231
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

21. **çü:**
Gazel 2231
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

22. **çü:**
Gazel 2244
Mısra: **17**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

23. **çü:**
Gazel 2250
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

24. **çü:**
Gazel 2281
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

25. **çü:**
Gazel 2313
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

26. **cūlar:**-*lar*
Gazel 2313
Mısra: **9**
Akarsu, ırmak, çay, dere.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

27. **çü:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

28. **çü:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

29. **çü:**
Gazel 2376
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

30. **çü:**
Gazel 2390
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

31. **çü:**
Gazel 2401
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

32. **çü:**
Gazel 2401
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-içün cūybāra ʿazm idelüm

33. **çü:**
Gazel 2446
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

34. **çü:**
Gazel 2464
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĮsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

35. **çü:**
Gazel 2464
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĮsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

36. **çü:**
Gazel 2468
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

<u>çün:</u>

1. **çün:**
Gazel 2031
Mısra: **2**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

2. **çün:**
Gazel 2062
Mısra: **9**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

3. **çün:**
Gazel 2071
Mısra: **4**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

4. **çün:**
Gazel 2005
Mısra: **13**
"Çünkü" bağlacı.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

5. **çün:**
Gazel 2005
Mısra: **4**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

6. **çün:**
Gazel 2018
Mısra: **14**
"Çünkü" anlamında edat.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

7. **çün:**
Gazel 2024
Mısra: **13**
Şundan dolayı ki, şu sebepten ki. || Mademki. || Ne zaman ki, vakit ki.

Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül

8. **çün:**
Gazel 2031
Mısra: **5**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

9. **çün:**
Gazel 2031
Mısra: **10**
"Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

10. **çün:**
Gazel 2034
Mısra: **9**
"-dığı zaman, -dığında" anlamı katan edat.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

11. **çün:**
Gazel 2005
Mısra: **1**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

12. **çün:**--*dı,* -
Gazel 2038
Mısra: **1**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

13. **çün:**
Gazel 2038
Mısra: **3**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

14. **çün:**
Gazel 2014
Mısra: **10**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

15. **çün:**
Gazel 2041
Mısra: **9**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḫaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

16. **çün:**
Gazel 2043
Mısra: **5**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

17. **çün:**
Gazel 2043
Mısra: **8**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

18. **çün:**
Gazel 2044

Mısra: **9**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

19. **çün:**
Gazel 2072
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

20. **çün:**
Gazel 2073
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

21. **çün:**
Gazel 2078
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

22. **çün:**
Gazel 2079
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

23. **çün:**
Gazel 2082
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

24. **çün:**
Gazel 2084
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

25. **çün:**
Gazel 2108
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

26. **çün:**
Gazel 2109
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

27. **çün:**
Gazel 2115
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

28. **çün:**
Gazel 2151
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy şanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy şanem

29. **çün:**
Gazel 2415
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

30. **çün:**
Gazel 2417
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

31. **çün:**
Gazel 2093
Mısra: **7**
Şundan dolayı ki, şu sebepten ki.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

32. **çün:**
Gazel 2094
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

33. **çün:**
Gazel 2102
Mısra: **1**
Gibi.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

34. **çün:**
Gazel 2110
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

35. **çün:**
Gazel 2111
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

36. **çün:**
Gazel 2114
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb

Ol gözi cellād çün kim
dilsitānumdur benüm

37. **çün:**
Gazel 2115
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye
müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

38. **çün:**
Gazel 2118
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

39. **çün:**
Gazel 2120
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

40. **çün:**
Gazel 2132
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

41. **çün:**
Gazel 2133
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

42. **çün:**
Gazel 2134
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

43. **çün:**
Gazel 2135
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

44. **çün:**
Gazel 2140
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

45. **çün:**
Gazel 2145
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

46. **çün:**
Gazel 2147
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī ş̲enā-ḫ∨ān olmışam

47. **çün:**
Gazel 2151
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

48. **çün:**
Gazel 2154
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

49. **çün:**
Gazel 2156
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

50. **çün:**
Gazel 2159
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

51. **çün:**
Gazel 2160
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

52. **çün:**
Gazel 2162
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

53. **çün:**
Gazel 2164
Mısra: **13**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

54. **çün:**
Gazel 2175
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

55. **çün:**
Gazel 2176

Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

56. **çün:**
Gazel 2178
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

57. **çün:**
Gazel 2178
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Ṣadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

58. **çün:**
Gazel 2178
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Ṣadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

59. **çün:**
Gazel 2179
Mısra: **1**
Gibi.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

60. **çün:**
Gazel 2180
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

61. **çün:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

62. **çün:**
Gazel 2183
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

63. **çün:**
Gazel 2188
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

64. **çün:**
Gazel 2190
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

65. **çün:**
Gazel 2191
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

66. **çün:**
Gazel 2193
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs çün şeker kıldum

67. **çün:**
Gazel 2196
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

68. **çün:**
Gazel 2196
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

69. **çün:**
Gazel 2200
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

70. **çün:**
Gazel 2203
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[1] çün müşkil kılam

71. **çün:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

72. **çün:**
Gazel 2204
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

73. **çün:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

74. **çün:**
Gazel 2205
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

75. **çün:**
Gazel 2215
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

76. **çün:**
Gazel 2218
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

77. **çün:**
Gazel 2226
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

78. **çün:**
Gazel 2231
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

79. **çün:**
Gazel 2237
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

80. **çün:**
Gazel 2240
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

81. **çün:**
Gazel 2242
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

82. **çün:**
Gazel 2261
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

83. **çün:**
Gazel 2270
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

84. **çün:**
Gazel 2273
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

85. **çün:**
Gazel 2284
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

86. **çün:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

87. **çün:**
Gazel 2285
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

88. **çün:**
Gazel 2291
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

89. **çün:**
Gazel 2291
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

90. **çün:**
Gazel 2292
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

91. **çün:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḫāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

92. **çün:**
Gazel 2297
Mısra: **16**

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Bāña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

93. **çün:**
Gazel 2304
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

94. **çün:**
Gazel 2304
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

95. **çün:**
Gazel 2304
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

96. **çün:**
Gazel 2307
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

97. **çün:**
Gazel 2309
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

98. **çün:**
Gazel 2311
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āsār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

99. **çün:**
Gazel 2311
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

100. **çün:**
Gazel 2312
Mısra: **7**
Mademki.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ bāña dermān senüñ zaḫmuñ bāña merhem

101. **çün:**
Gazel 2318
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

102. **çün:**
Gazel 2318
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

103. **çün:**
Gazel 2327
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḫālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

104. **çün:**
Gazel 2329
Mısra: **13**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

105. **çün:**
Gazel 2332
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

106. **çün:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

107. **çün:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

108. **çün:**
Gazel 2337
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

109. **çün:**
Gazel 2348
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Bāña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

110. **çün:**
Gazel 2354
Mısra: **12**

"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

111. **çün:**
Gazel 2363
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

112. **çün:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ṣiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

113. **çün:**
Gazel 2372
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

114. **çün:**
Gazel 2376
Mısra: **11**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

115. **çün:**
Gazel 2390
Mısra: **14**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

116. **çün:**
Gazel 2391
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

117. **çün:**
Gazel 2393
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

118. **çün:**
Gazel 2394
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

119. **çün:**
Gazel 2395
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

120. **çün:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

121. **çün:**
Gazel 2401
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

122. **çün:**
Gazel 2404
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

123. **çün:**
Gazel 2405
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

124. **çün:**
Gazel 2414
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

125. **çün:**
Gazel 2418
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

126. **çün:**
Gazel 2421
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

127. **çün:**
Gazel 2422
Mısra: **1**
Ne vakit ki, vakta ki.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

128. **çün:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen

Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

129. **çün:**
Gazel 2441
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

130. **çün:**
Gazel 2444
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

131. **çün:**
Gazel 2444
Mısra: **13**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

132. **çün:**
Gazel 2445
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

133. **çün:**
Gazel 2446
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḥı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

134. **çün:**
Gazel 2446
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

135. **çün:**
Gazel 2456
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

136. **çün:**
Gazel 2457
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

137. **çün:**
Gazel 2458
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

138. **çün:**
Gazel 2464
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

139. **çün:**
Gazel 2466
Mısra: **11**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy gönül bī-kār u bī-bünyāddan

140. **çün:**
Gazel 2474
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

141. **çün:**
Gazel 2476
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

142. **çün:**
Gazel 2479
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

143. **çün:**
Gazel 2490
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

144. **çün:**
Gazel 2494
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

145. **çün:**
Gazel 2500
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

146. **çün:**
Gazel 2030
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül

Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

147. **çün:**
Gazel 2258
Mısra: **6**
‘‘Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

148. **çün:**
Gazel 2455
Mısra: **7**
"-den dolayı, -den ötürü" anlamında edat.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

<u>çūn u çerā:</u>

1. **çūn u çerā:**-*-dan, -*
Gazel 2050
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Nasıl ve niçin.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

<u>çünān:</u>

1. **çünān:**
Gazel 2272
Mısra: **2**
Öyle, onun gibi.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

2. **çünān:**
Gazel 2281
Mısra: **1**
Öyle, onun gibi.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

<u>çünki:</u>

1. **çünki:**
Gazel 2007
Mısra: **5**
"Çünkü" bağlacı.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

2. **çünki:**
Gazel 2021
Mısra: **8**
"Çünkü" bağlacı.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

3. **çünki:**
Gazel 2021
Mısra: **11**
"Çünkü" bağlacı.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

4. **çünki:**
Gazel 2026
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü" bağlacı.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

5. **çünki:**
Gazel 2072
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

6. **çünki:**
Gazel 2076
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

7. **çünki:**
Gazel 2087
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

8. **çünki:**
Gazel 2148
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

9. **çünki:**
Gazel 2183
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

10. **çünki:**
Gazel 2007
Mısra: **1**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

11. **çünki:**
Gazel 2013
Mısra: **1**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

12. **çünki:**
Gazel 2044
Mısra: **2**
Çünkü, mademki. || Gibi. || Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

13. **çünki:**
Gazel 2044
Mısra: **12**
Çünkü, mademki. || Gibi. ||

Ne vakit ki. || Şundan dolayı ki, şu sebepten ki, zira.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

14. **çünki:**
Gazel 2050
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

15. **çünki:**
Gazel 2051
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

16. **çünki:**
Gazel 2064
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü" bağlacı.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

17. **çünki:**
Gazel 2128
Mısra: **12**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

18. **çünki:**
Gazel 2130
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

19. **çünki:**
Gazel 2138
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

20. **çünki:**
Gazel 2138
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

21. **çünkim:**-*m*
Gazel 2142
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

22. **çünki:**
Gazel 2146
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

23. **çünki:**
Gazel 2157
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

24. **çünki:**
Gazel 2166
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

25. **çünki:**
Gazel 2166
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

26. **çünki:**
Gazel 2181
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

27. **çünki:**
Gazel 2190
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

28. **çünki:**
Gazel 2195
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

29. **çünki:**
Gazel 2203
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

30. **çünki:**
Gazel 2204
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẕẕāre-i serv ü sanavber eyleyem

31. **çünki:**
Gazel 2209
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

32. **çünki:**
Gazel 2216
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Anuñ emrini çünki dutmadılar
Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

33. **çünki:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

34. **çünki:**
Gazel 2224
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

35. **çünki:**
Gazel 2225
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

36. **çünki:**
Gazel 2229
Mısra: **4**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

37. **çünki:**
Gazel 2233
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

38. **çünki:**
Gazel 2235
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

39. **çünki:**
Gazel 2245
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

40. **çünki:**
Gazel 2252
Mısra: **8**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

41. **çünki:**
Gazel 2295
Mısra: **1**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

42. **çünki:**
Gazel 2297
Mısra: **18**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

43. **çünki:**
Gazel 2303
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

44. **çünki:**
Gazel 2312
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

45. **çünki:**
Gazel 2317
Mısra: **17**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

46. **çünki:**
Gazel 2336
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

47. **çünki:**
Gazel 2337
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

48. **çünki:**
Gazel 2342
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

49. **çünki:**
Gazel 2348
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

50. **çünki:**
Gazel 2363
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

51. **çünki:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

52. **çünki:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

53. **çünki:**
Gazel 2388
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

54. **çünki:**
Gazel 2408
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

55. **çünki:**
Gazel 2438
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

56. **çünki:**
Gazel 2442
Mısra: **9**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

57. **çünki:**
Gazel 2445
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

58. **çünki:**
Gazel 2454
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

59. **çünki:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

60. **çünki:**
Gazel 2483
Mısra: **6**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

61. **çünki:**
Gazel 2484
Mısra: **5**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

<u>çünkim:</u>

1. **çünkim:**
Gazel 2427
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında "çünkü" bağlacı.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

<u>çüst:</u>

1. **çüst:**
Gazel 2382
Mısra: **1**
Çabuk davranan, hızlı, çevik.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

D

<u>da:</u>

1. **da:**
Gazel 2215
Mısra: **2**
"De, da" bağlacı.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

2. **da:**
Gazel 2238
Mısra: **4**
"De, da" bağlacı.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

3. **da:**
Gazel 2376
Mısra: **10**
"De, da" bağlacı.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

4. **da:**
Gazel 2226
Mısra: **4**
"De, da" bağlacı.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

5. **da:**
Gazel 2177
Mısra: **2**
"De" bağlacı.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

6. **da:**
Gazel 2249
Mısra: **10**
"Da/de" bağlacı.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

7. **da:**
Gazel 2390
Mısra: **10**
"Da/de" bağlacı.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

8. **da:**
Gazel 2433
Mısra: **2**
"Da/de" bağlacı.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

9. **da:**
Gazel 2468
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

dād:

1. **dāduma:**
Gazel 2062
Mısra: **1**
Feryat, figan. || Sızlanma, şikayet.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

2. **dād:**
Gazel 2096
Mısra: **3**
Adalet, doğruluk.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

3. **dāda:**-*a*
Gazel 2281
Mısra: **7**
Sızlanma, şikayet.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

4. **dāda:**-*a*
Gazel 2026
Mısra: **6**
Adalet, doğruluk II Feryat, yardım.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

dād dād:

1. **dād dād:**
Gazel 2090
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Adalet, doğruluk. || Feryat, figan.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

dād eyle-:

1. **dād eyle-:**
Gazel 2281
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Adaletle, iyilikle muamele etmek.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

2. **dād eyle-:**
Gazel 2094
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

3. **dād eyle-:**
Gazel 2136
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

4. **dād eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

5. **dād eyle-:**
Gazel 2205
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

dād id-:

1. **dād id-:**
Gazel 2455
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Adil davranmak, adalete uygun hareket etmek.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

dād it-:

1. **dād it-:**
Gazel 2062
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

2. **dād it-:**
Gazel 2205
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, sızlanmak, feryat etmek.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

dāġ:

1. **dāġlar:**--*lar, -*
Gazel 2036
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Tedavi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

2. **dāġ-ıla:**--*ıla, -*
Gazel 2036
Mısra: **6**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Tedavi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

3. **dāġ:**
Gazel 2041
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Tedavi için vücutta kızgın bir demirle oluşturulan yanık. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

4. **dāġı:**-*ı*
Gazel 2084
Mısra: **1**
Yanık yarası. || İnsan ve hayvan vücuduna kızgın demirle vurulan damga.

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

5. **dāġum:**-*um*
Gazel 2103
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

6. **dāġlardan:**-*lar, -dan*
Gazel 2122
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

7. **dāġı:**-*ı*
Gazel 2126
Mısra: **4**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

8. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2131
Mısra: **2**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

9. **dāġlar:**-*lar*
Gazel 2144
Mısra: **8**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

10. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2150
Mısra: **3**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

11. **dāġlar:**-*lar*
Gazel 2152
Mısra: **7**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

12. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2174
Mısra: **6**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

13. **dāġum:**-*um*
Gazel 2207
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

14. **dāġ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2220
Mısra: **1**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

15. **dāġ-ı:**
Gazel 2230
Mısra: **2**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan.||

Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

16. **dāġ:**
Gazel 2240
Mısra: **4**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || *Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.*

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

17. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2298
Mısra: **4**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

18. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2309
Mısra: **8**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

19. **dāġ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2352
Mısra: **1**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

20. **dāġ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2366
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm
ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

21. **dāġ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2359
Mısra: **9**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz
ʿaceb żīḳum benüm

22. **dāġlar:**-*lar*
Gazel 2367
Mısra: **7**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

23. **dāġum:**-*um*
Gazel 2367
Mısra: **10**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

24. **dāġum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **2**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

25. **dāġın:**-*ı, -n*
Gazel 2398
Mısra: **9**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

26. **dāġ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2422
Mısra: **3**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam neʿaceb deşt-i belā bīşelerin

27. **dāġumı:**-*um, -ı*
Gazel 2433
Mısra: **2**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || *Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.*

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

28. **dāġ:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || *Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.*

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

29. **dāġumı:**-*um, -ı*
Gazel 2438
Mısra: **7**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || *Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.*

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

30. **dāġlarla:**-*lar, -la*
Gazel 2448
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || *Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.*

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

31. **dāġum-ıla:**-*um, -ıla*
Gazel 2453
Mısra: **5**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

32. **dāġın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **1**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

33. **dağın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **6**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

34. **dāġlarum:**-*lar, -um*
Gazel 2084
Mısra: **7**
Kızgın demirle vücuda vurulan damga, işaret, nişan. || Aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

dāġ ur-:

1. **dāġ ur-:**-*lar*
Gazel 2384
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dağlamak.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

dāġ yak-:

1. **dāġ yak-:**
Gazel 2195
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dağlamak.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

2. **dāġ yak-:**
Gazel 2213
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dağlamak. Dağ , kızgın demirle vücuda vurulan damgadır. Şiirde aşk, elem, keder vb. içe işleyen duyguların verdiği yanıklık, yara için de kullanılır.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

dāġ-ı āteş:

1. **dāġ-ı āteş:**
Gazel 2445
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşinin yarası.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

dāġ-ı cefā:

1. **dāġ-ı cefā:**
Gazel 2310
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cefa yarası.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā gönlüm gözüm

dāġ-ı dil:

1. **dāġ-ı dil:**
Gazel 2203
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül yarası.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẕāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

2. **dāġ-ı dil:**
Gazel 2256
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül yarası.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

dāġ-ı firḳat:

1. **dāġ-ı firḳat:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayrılık yarası.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

dāġ-ı ḥasret:

1. **dāġ-ı ḥasret:**
Gazel 2365
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hasret yarası.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

dāġ-ı hicr:

1. **dāġ-ı hicr:**
Gazel 2069
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık yarası.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

dāġ-ı ʿışḳ:

1. **dāġ-ı ʿışḳ:**
Gazel 2404
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk yarası.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẓārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

dāġ-ı nihān:

1. **dāġ-ı nihān:**
Gazel 2126
Mısra: **2**

Kelime Tipi: -
Gizli yara.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

dāġ-ı siyeh:

1. **dāġ-ı siyeh:**
Gazel 2320
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Siyah yara.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

dagıd-:

1. **dagıdup:**-*up*
Gazel 2354
Mısra: **11**
Bölmek, parçalamak, gücünü kaybetmesine sebep olmak.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

dagla-:

1. **dagladum:**-*du, -m*
Gazel 2174
Mısra: **6**
Özellikle yürek, iç, ciğer gibi kelimelerle büyük üzüntü vermek, acı ve ıztırap çektirmek, yakmak.|| Vücuda kızgın demirle damga vurmak.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

dahı:

1. **daḫı:**
Gazel 2057
Mısra: **6**
Bundan sonra, artık.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

2. **daḫı:**
Gazel 2250
Mısra: **2**
"Da, de" bağlacı.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

3. **daḫı:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
"Da, de" bağlacı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

4. **daḫı:**
Gazel 2287
Mısra: **2**
"Da, de" bağlacı.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

5. **daḫı:**
Gazel 2309
Mısra: **12**
"Da, de" bağlacı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

6. **daḫı:**
Gazel 2319
Mısra: **6**
"Da, de" bağlacı.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

7. **daḫı:**
Gazel 2440
Mısra: **4**
"Da, de" bağlacı.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

8. **daḫı:**
Gazel 2464
Mısra: **2**
"Da, de" bağlacı.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

9. **daḫı:**
Gazel 2197
Mısra: **2**
"De, da" bağlacı.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

10. **daḫı:**
Gazel 2287
Mısra: **12**
"De, da" bağlacı.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

11. **daḫı:**
Gazel 2298
Mısra: **10**
"De, da" bağlacı.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

12. **daḫı:**
Gazel 2488
Mısra: **8**
"De, da" bağlacı.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

13. **daḫı:**
Gazel 2026
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

14. **daḫı:**
Gazel 2028
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

15. **daḫı:**
Gazel 2032
Mısra: **8**
"Bile" anlamında edat.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

16. **daḫı:**
Gazel 2034

Mısra: **4**
"Bile" anlamında edat.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

17. **daḫı:**
Gazel 2037
Mısra: **2**
"Bile" anlamında edat.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

18. **daḫı:**
Gazel 2054
Mısra: **3**
"Bile" anlamında edat.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

19. **daḫı:**
Gazel 2057
Mısra: **4**
"Bile" anlamında edat.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

20. **daḫı:**
Gazel 2128
Mısra: **4**
"Bile" anlamında edat.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

21. **daḫı:**
Gazel 2172
Mısra: **8**
"Bile" anlamında edat.

Cāñ virüp bir büseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

22. **daḫı:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
"Bile" anlamında edat.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

23. **daḫı:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
"Bile" anlamında edat.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

24. **daḫı:**
Gazel 2192
Mısra: **10**
"Bile" anlamında edat.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

25. **daḫı:**
Gazel 2206
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

26. **daḫı:**
Gazel 2217
Mısra: **3**
"Bile" anlamında edat.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

27. **daḫı:**
Gazel 2221
Mısra: **2**
"Bile" anlamında edat.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

28. **daḫı:**
Gazel 2238
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

29. **daḫı:**
Gazel 2277
Mısra: **12**
"Bile" anlamında edat.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

30. **daḫı:**
Gazel 2315
Mısra: **8**
"Bile" anlamında edat.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

31. **daḫı:**
Gazel 2350
Mısra: **5**
"Bile" anlamında edat.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

32. **daḫı:**
Gazel 2350
Mısra: **7**
"Bile" anlamında edat.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʿdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

33. **daḫı:**
Gazel 2351
Mısra: **8**
"Bile" anlamında edat.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

34. **daḫı:**
Gazel 2357
Mısra: **11**
"Bile" anlamında edat.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

35. **daḫı:**
Gazel 2469
Mısra: **11**
"Bile" anlamında edat.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

36. **daḫı:**
Gazel 2492
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

37. **daḫı:**
Gazel 2007
Mısra: **7**
"Bile" anlamında bağlaç.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

38. **daḫı:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
"Bile" anlamında bağlaç.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

39. **daḫı:**
Gazel 2195
Mısra: **12**
"Bile" anlamında bağlaç.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

40. **daḫı:**
Gazel 2252
Mısra: **7**
"Bile" anlamında bağlaç.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

41. **daḫı:**
Gazel 2296
Mısra: **8**
"Bile" anlamında bağlaç.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

42. **daḫı:**
Gazel 2394
Mısra: **10**
De, da bağlacı.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḫāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

43. **daḫı:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
"De/da" bağlacı.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

44. **daḫı:**
Gazel 2395
Mısra: **3**
"De/da" bağlacı.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

45. **daḫı:**
Gazel 2465
Mısra: **4**
"De/da" bağlacı.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

46. **daḫı:**
Gazel 2010
Mısra: **2**
Artık, bir daha, bundan sonra, sonrasında.

Saña beñzer cihān içinde yok gül Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

47. **daḫı:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
Artık, sonrasında, bundan sonra.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

48. **daḫı:**
Gazel 2446
Mısra: **2**
Artık, sonrasında, bundan sonra.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

49. **daḫı:**
Gazel 2478
Mısra: **8**
Artık, sonrasında, bundan sonra.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum Daḫı artar olur bu derdüm efzūn

50. **daḫı:**
Gazel 2028
Mısra: **8**
"Bile" anlamında edat.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

51. **daḫı:**
Gazel 2050
Mısra: **7**
Başka, bundan başka.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

52. **daḫı:**
Gazel 2092
Mısra: **4**
"Bile" anlamında edat.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḫarāretüm

53. **daḫı:**
Gazel 2094
Mısra: **10**
"Bundan başka, bundan sonra , artık" anlamına gelen edat.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

54. **daḫı:**
Gazel 2094
Mısra: **6**
"Bundan başka, bundan sonra , artık" anlamına gelen edat.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

55. **daḫı:**
Gazel 2104
Mısra: **10**
Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

56. **daḫı:**
Gazel 2124
Mısra: **7**
"Bile" anlamında bağlaç.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

57. **daḫı:**
Gazel 2132
Mısra: **2**
"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

58. **daḫı:**
Gazel 2135
Mısra: **8**
"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

59. **daḫı:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

60. **daḫı:**
Gazel 2138
Mısra: **6**
"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de "anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

61. **daḫı:**
Gazel 2143
Mısra: **4**
Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

62. **daḫı:**
Gazel 2144
Mısra: **5**
"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

63. **daḫı:**
Gazel 2189
Mısra: **4**
"Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de" anlamlarına gelen kuvvetlendirme sözü.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

64. **daḫı:**
Gazel 2195
Mısra: **15**
"De" bağlacı.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

65. **daḫı:**
Gazel 2202
Mısra: **14**
Anlamı kuvvetlendirmek için kullanılan edat.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

66. **daḫı:**
Gazel 2440
Mısra: **1**
Fazla olarak, üstelik, daha, bile, de.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

67. **daḫı:**
Gazel 2495
Mısra: **6**
"Bile" anlamında edat.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

dāʿīmā:

1. **dāʿīmā:**
Gazel 2108
Mısra: **9**
Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

dak:

1. **dak:**
Gazel 2013
Mısra: **5**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek; takmak.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

2. **dak:**
Gazel 2009
Mısra: **1**
Takmak.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

3. **dak:**
Gazel 2242
Mısra: **7**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek,asmak.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

dak-:

1. **dakdum:***-du, -m*
Gazel 2409
Mısra: **6**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek, takmak.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

2. **dakup:**-*up*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek, takmak..

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

3. **daka:**-*a*
Gazel 2260
Mısra: **12**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek, takmak.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

4. **dakaldan:**-*aldan*
Gazel 2283
Mısra: **7**
Bir şeyi başka bir şey üzerine iliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

5. **dak:**
Gazel 2351
Mısra: **3**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek,asmak.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

dal-:

1. **daldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2290
Mısra: **1**
Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

2. **dalalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **5**
Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek. || Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

dāl:

1. **ḍāl:**
Gazel 2006
Mısra: **6**
Dal harfi gibi olmak II İki büklüm olmak, saygı ve hürmet göstermek.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

2. **dālam:**-*am*
Gazel 2312
Mısra: **3**
Ağacın gövdesinden çıkıp ayrılan kollardan, uzantılardan her biri. || Dal harfi gibi kambur ve iki kat olan. Şairler, beli bükülmüş insanları bu harfe benzetmişlerdir.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

3. **dāl:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
"dal (□)" harfi gibi kambur ve iki kat olan, aşıkları acı ve üzüntüden beli iki büklüm olur.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

4. **dāl:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
"dal (□)" harfi gibi kambur ve iki kat olan, şiirde aşıklardan acı ve üzüntüden dolayı beli ikiye bölünmüş olarak bahsedilir.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

5. **dāl:**
Gazel 2459
Mısra: **6**
"dal (□)" harfi gibi kambur ve iki kat olan, şiirde aşıklardan acı ve üzüntüden dolayı beli ikiye bölünmüş olarak bahsedilir.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

6. **dāla:**-*a*
Gazel 2346
Mısra: **5**
Arap alfabesindeki "□" harfinin ismi. || İki büklüm olmuş.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

7. **dāl:**
Gazel 2102
Mısra: **2**
Arap alfabesinde bulunan "dal (□)" harfi. || Delalet eden, delil olan, işaret eden, yol gösteren.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

dām:

1. **dām:**
Gazel 2031
Mısra: **4**
Tuzak. || Sevgilinin saçları kıvrımlarıyla şairin gönül kuşuna bir tuzaktır.Aşığın gönül kuşu bu tuzağa yakalandığı zaman asla kurtulamaz, belki de kurtulmak istemez. Bu tuzak onun kolunu kanadını da kırmış sayılır. Ayrılık içindeki aşığın kolunun kanadının kırık olması gibi.Kelime bazen gerçek anlamıyla da kullanılır.

Hīç ḥalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

2. **dām:**
Gazel 2052
Mısra: **3**
Tuzak, ağ. || Sevgilinin saçları kıvrımlarıyla şairin gönül kuşuna bir tuzaktır. Aşığın gönül kuşu bu tuzağa yakalandığı zaman asla kurtulamaz.Belki kurtulmak da istemez.Bu tuzak ,onun kolunu kanadını da kırmış sayılır. Ayrılık içindeki aşığın kolunun kanadının kırık olması gibi.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

3. **dāmum:**-*um*
Gazel 2095
Mısra: **10**
Tuzak, ağ. || Sevgilinin saçları kıvrımlarıyla şairin gönül kuşuna bir tuzaktır. Aşığın gönül kuşu bu tuzağa yakalandığı zaman asla kurtulamaz.Belki kurtulmak da istemez.Bu tuzak ,onun kolunu kanadını da kırmış sayılır. Ayrılık içindeki aşığın kolunun kanadının kırık olması gibi.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

4. **dām:**
Gazel 2123
Mısra: **8**
Tuzak, ağ. || Sevgilinin saçları kıvrımlarıyla şairin gönül kuşuna bir tuzaktır. Aşığın gönül kuşu bu tuzağa yakalandığı zaman asla kurtulamaz. Belki kurtulmak da istemez.Bu tuzak ,onun kolunu kanadını da kırmış sayılır. Ayrılık içindeki aşığın kolunun kanadının kırık olması gibi.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

5. **dām:**
Gazel 2191
Mısra: **12**
Tuzak.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

6. **dāma:**-*a*
Gazel 2242
Mısra: **6**
Tuzak, ağ. || Sevgilinin saçları kıvrımlarıyla şairin gönül kuşuna bir tuzaktır. Aşığın gönül kuşu bu tuzağa yakalandığı zaman asla kurtulamaz. Belki kurtulmak da istemez. Bu tuzak ,onun kolunu kanadını da kırmış sayılır. Ayrılık içindeki aşığın kolunun kanadının kırık olması gibi.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

dāmān:

1. **dāmānı:**-*ı*
Gazel 2001
Mısra: **10**
Etek.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

2. **dāmān:**
Gazel 2035
Mısra: **8**
Elbise, etek.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

3. **dāmān:**
Gazel 2040
Mısra: **12**
Etek, uç, kenar.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

4. **dāmāna:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **14**
Etek, uç kenar.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

5. **dāmānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2204
Mısra: **8**
Etek, uç, kenar.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

6. **dāmānam:**-*am*
Gazel 2210
Mısra: **8**
Etek, uç, kenar.

Mülevveṣ itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

7. **dāmānuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2242
Mısra: **9**
Etek.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

8. **dāmānı:**-*ı*
Gazel 2001
Mısra: **10**
Etek.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

dāmen:

1. **dāmenine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2081
Mısra: **6**
Etek, uç, kenar.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

2. **dāmenüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **8**
Etek, uç, kenar.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

3. **dāmenin:**-*i, -n*
Gazel 2187
Mısra: **4**
Etek.Divan edebiyatında aşığın gözü,inci gibi yaşlarla dolu bir etektir ki , bu inciler, sevgili için yollara saçılır.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

dāmen-i ṣaḥrā:

1. **dāmen-i ṣaḥrā:**
Gazel 2000
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kırın eteği, ovanın bir yanı.Görüşüp, konuşulan kişi.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **dāmen-i ṣaḥrā:**
Gazel 2000
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kırın eteği, ovanın bir yanı.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

dām-ı belā:

1. **dām-ı belā:**
Gazel 2346
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bela tuzağı.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

2. **dām-ı belā:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bela tuzağı.

Zülfine virdüm gönül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

dām-ı belā-yı zülf:

1. **dām-ı belā-yı zülf:**
Gazel 2487
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Belalı saçının tuzağı.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

dām-ı zülf:

1. **dām-ı zülf:**--*i*, --*n*, --*e*
Gazel 2007
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Zülüf tuzağı.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara gönül

2. **dām-ı zülf:**
Gazel 2102
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Zülüf tuzağı, sevgilinin saçları daima Âşığa tuzak kurar.

Ola mı ṣeyyād çeşminden gönül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

dāne:

1. **dānesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2487
Mısra: **4**
Tane, adet, miktar.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

2. **dānesi:**-*si*
Gazel 2490
Mısra: **7**
Tane, adet.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

3. **dāne:**
Gazel 2384
Mısra: **10**
Tane, adet.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

4. **dāne:**
Gazel 2052
Mısra: **3**
Kuş yemi. || *Tohum, habbe.*

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

5. **dāne:**
Gazel 2101
Mısra: **6**
Tohum, habbe.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

6. **dāne:**
Gazel 2123
Mısra: **8**
Tek tek, sıra ile.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

7. **dāne:**
Gazel 2223
Mısra: **4**
Tane, tohum.Edebiyatta genellikle yüzde bulunan benler ile bu benlerin siyahlığı ile küçüklüğünden sık sık bahsedilir. Daha çok saç, kaş, ayva tüyleri ve dudak ile birlikte bulunur.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.

Ḫālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

8. **dāneler:**-*ler*
Gazel 2242
Mısra: **5**
Tane, tohum, yem.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

9. **daneyim:**-*(y)im*
Gazel 2351
Mısra: **8**
Tane.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

10. **danesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2457
Mısra: **4**
Yem, küçük yiyecek parçası. II Sevgilinin vücudundaki siyah nokta, ben.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

11. **dānesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2487
Mısra: **8**
Tane.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

12. **dānem:**-*m*
Gazel 2253
Mısra: **6**
Damla.

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

dāne dāne:

1. **dāne dāne:**
Gazel 2343
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Teker teker.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

dāne ḫāl:

1. **dāne ḫāl:**
Gazel 2031
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ben.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

dāne-i eşk:

1. **dāne-i eşk:**
Gazel 2277
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı damlaları.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

dāne-i ḫāl:

1. **dāne-i ḫāl:**
Gazel 2095
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Vücuttaki ben. || Edebiyatta genellikle yüzde bulunan benler ile bu benlerin siyahlığı ile küçüklüğünden sık sık bahsedilir. Daha çok saç, kaş, ayva tüyleri ve dudak ile birlikte bulunur.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

2. **dāne-i ḫāl:**
Gazel 2346
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ben tanesi.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

dāne-i sirişk:

1. **dāne-i sirişk:**
Gazel 2154
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı tohumları.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

2. **dāne-i sirişk:**
Gazel 2295
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı tanesi.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

danış-:

1. **danışmadan:**-*madan*
Gazel 2337
Mısra: **3**
Bir konu hakkında birine fikir sormak, baş vurup görüşünü almak, tavsiyesini öğrenmek, istişare etme.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

dānişmend:

1. **dānişmendem:**-*em*
Gazel 2348
Mısra: **10**
İlim sahibi kimse, bilgin, alim.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

dār:

1. **dāra:**-*a*
Gazel 2060
Mısra: **4**
İdama mahkum olanların asıldığı darağacı.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

2. **dāra:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **10**
İdama mahkum olanların asıldığı darağacı.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

3. **dāram:**-*am*
Gazel 2241
Mısra: **6**
İdama mahkum olanları asmak için dikilen direk.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

4. **dārum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **15**
İdama mahkum olanların asıldığı darağacı.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

5. **dāra:**-*a*
Gazel 2378
Mısra: **4**
İdama mahkum olanların asıldığı darağacı.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manşūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

6. **dārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390
Mısra: **6**
İdama mahkum olanların asıldığı darağacı.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

7. **dāra:**-*a*
Gazel 2474
Mısra: **8**
Darağacı, idama mahkum olanları asmak için dikilen direk.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

8. **dārem:**-*em*
Gazel 2218
Mısra: **8**
Bir şeye sahip olmak.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

9. **dārem:**-*em*
Gazel 2303
Mısra: **4**
Bir şeye sahip olmak.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

10. **dāretüm:**-*et, -üm*
Gazel 2244
Mısra: **12**
Yer, mekan, konak, ev.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḫāsret-ile kanı dāretüm

dārā:

1. **dārā:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
İran'ın dokuzuncu hükümdarı olan Keykubad.Büyük İskender ile yaptığı savaşta ölmüştür.İhtişam ve ululuk sembolü olarak ele alınan Dārā,İskeynder'in bir hilesi sonucu mabeyincisi tarafından zehirlenerek öldürülmüştür.Şehname'de onun baba bir İskender'in kardeşi olduğu kayıtlıdır.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

2. **dārā:**
Gazel 2210
Mısra: **3**
Şehname'de adı Keyaniyan sülalesinin son hükümdarı olarak geçen efsanevi kahraman. Art arda yaptığı üç savaşın sonunda İskender'e yenilerek Kirman'a kaçmış, hizmetkarları tarafından düzenlenen bir suikastla öldürülmüştür. Mecazen "padişah" karşılığında kullanılır. İhtişam ve iktidarıyla şiirlere konu olmuştur.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

3. **dārā:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
Şehname'nin ünlü kahramanlarından, Keyaniyan sülalesinin onuncu ve son padişahı olup İsfendiyar'ın torunudur. Onun saltanatı döneminde İran'ın sahip olduğu en geniş sınırlara ulaştığı söylenir. Kendisine kadar gelen padişahlar içerisinde İran padişahlarının da en güçlüsü ve zenginidir. Bu nedenle şiirde ve nesrinde büyüklük, ihtişam ve yiğitlik timsali olarak anılmaktadır.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

4. **dārā:**
Gazel 2297
Mısra: **6**
İran'ın dokuzuncu hükümdarı olan Keykubad.Büyük İskender ile yaptığı savaşta ölmüştür.İhtişam ve ululuk sembolü olarak ele alınan Dārā,İskender'in bir hilesi sonucu mabeyincisi tarafından zehirlenerek öldürülmüştür.Şehname'de onun baba bir İskender'in kardeşi olduğu kayıtlıdır.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

dārāt:

1. **dārātını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2062
Mısra: **8**
Debdebe, tantana, heybet, azamet. || Büyüklük, heybet.

Bilse idi niçe olurmış gedālık zevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

darb:

1. **ḍarb-ıla:**-*ıla*
Gazel 2417
Mısra: **9**
Darbe, vurma, vuruş.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

dār-ı dünyā:

1. **dār-ı dünyā:**
Gazel 2151
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dünya yurdu, yeryüzü.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

2. **dār-ı dünyā:**
Gazel 2412
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dünya evi.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

3. **dār-ı dünyā:**
Gazel 2426
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yeryüzü, dünya.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

4. **dār-ı dünyā:**
Gazel 2259
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yeryüzü, dünya.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

dār-ı selām:

1. **dār-ı selām:**
Gazel 2123
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Selamet evi" , cennet.

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

dār-ı şifā:

1. **dār-ı şifā:**
Gazel 2378
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şifa kapısı.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

dārū:

1. **dārū:**
Gazel 2201
Mısra: **8**
İlaç.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

dārüʾş-şifā:

1. **dārüʾş-şifāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2070
Mısra: **6**
Şifa kazanılan yer, hastahane. || *Akıl hastahanesi.*

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

2. **dārüʾş-şifāsından:**-*sı, -n, -dan*
Gazel 2151
Mısra: **11**
Şifa kazanılan yer, hastahane.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

dāsitān:

1. **dāsitānumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2114
Mısra: **2**
Bir kahramanlık hikayesini veya bir olayı anlatan, koşma biçiminde, ölçüsü on bir hece olan halk şiiri.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

daşla-:

1. **daşladılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2240
Mısra: **7**
Üzerine taş atmak, taşa tutmak.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

daʿvā-yı ḥüsn id-:

1. **daʿvā-yı ḥüsn id-:**
Gazel 2130
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzellik davası etmek. || *Güzelliğin kendinde bulunduğunu ileri sürüp üstünlük taslamak, iddia etmek.*

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

dāyim:

1. **dāyim:**
Gazel 2210
Mısra: **2**
Devamlı, sürekli.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

2. **dāyim:**
Gazel 2210
Mısra: **4**
Devamlı, sürekli.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

3. **dāyim:**
Gazel 2210
Mısra: **9**
Devamlı, sürekli.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānum

4. **dāyim:**
Gazel 2010
Mısra: **15**
Daima, her zaman.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

5. **dāyim:**
Gazel 2039
Mısra: **9**
Daima, her zaman.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

6. **dāyim:**
Gazel 2063
Mısra: **2**
Daima, her zaman.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

7. **dāyim:**
Gazel 2192
Mısra: **6**
Daima, her zaman.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

8. **dāyim:**
Gazel 2286
Mısra: **3**
Daima, her zaman.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm şāḫir olsam

9. **dāyim:**
Gazel 2407
Mısra: **5**
Daima, her zaman.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

10. **dāyim:**
Gazel 2425
Mısra: **3**
Daima, her zaman.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

11. **dāyim:**
Gazel 2464
Mısra: **4**
Daima, her zaman.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

12. **dāyim:**
Gazel 2003

Mısra: **3**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

13. **dāyim:**
Gazel 2061
Mısra: **10**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

14. **dāyim:**
Gazel 2148
Mısra: **3**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

15. **dāyim:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

16. **dāyim:**
Gazel 2081
Mısra: **1**
Her vakit, her zaman, devamlı olarak, sürekli.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

17. **dāyim:**
Gazel 2202
Mısra: **17**
Daima, her zaman.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

dāyimā:

1. **dāyimā:**
Gazel 2038
Mısra: **5**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

2. **dāyimā:**
Gazel 2046
Mısra: **7**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

3. **dāyimā:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

4. **dāyimā:**
Gazel 2200
Mısra: **2**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

5. **dāyimā:**
Gazel 2308
Mısra: **9**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

6. **dāyimā:**
Gazel 2318
Mısra: **2**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

7. **dāyimā:**
Gazel 2368
Mısra: **7**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

8. **dāyimā:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

9. **dāyimā:**
Gazel 2473
Mısra: **2**
Devamlı olarak, her zaman, sürekli.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

de:

1. **de:**
Gazel 2175
Mısra: **10**
"de" bağlacı.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

2. **de:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
"De" bağlacı.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

3. **de:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
"De" bağlacı.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

4. **de:**
Gazel 2204
Mısra: **6**
"De" bağlacı.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

5. **de:**
Gazel 2221
Mısra: **9**
"De" bağlacı.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

6. **de:**
Gazel 2225
Mısra: **6**
"De" bağlacı.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

7. **de:**
Gazel 2344
Mısra: **4**
"De" bağlacı.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

8. **de:**
Gazel 2369
Mısra: **8**
"De" bağlacı.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

9. **de:**
Gazel 2045
Mısra: **8**
"de" bağlacı.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

10. **de:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
"de" bağlacı.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

11. **de:**
Gazel 2047
Mısra: **10**
"de" bağlacı.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

12. **de:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
"de" bağlacı.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

13. **de:**
Gazel 2056
Mısra: **6**
"de" bağlacı.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

14. **de:**
Gazel 2292
Mısra: **8**
"De,da" bağlacı.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

15. **de:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
"De,da" bağlacı.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

16. **de:**
Gazel 2420
Mısra: **4**
"De,da" bağlacı.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

17. **de:**
Gazel 2104
Mısra: **1**
"de" bağlacı.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

18. **de:**
Gazel 2131
Mısra: **6**
"De" bağlacı.

Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

19. **de:**
Gazel 2135
Mısra: **6**
"de" bağlacı.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

20. **de:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
"Da/de" bağlacı.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

21. **de:**
Gazel 2240
Mısra: **2**
"Da/de" bağlacı.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḫun eyledüm

22. **de:**
Gazel 2248
Mısra: **9**
"Da/de" bağlacı.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

23. **de:**
Gazel 2268
Mısra: **12**
"Da/de" bağlacı.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

24. **de:**
Gazel 2271
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

25. **de:**
Gazel 2272
Mısra: **5**
"Da/de" bağlacı.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

26. **de:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
"Da/de" bağlacı.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

27. **de:**
Gazel 2307
Mısra: **3**
"Da/de" bağlacı.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

28. **de:**
Gazel 2366
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-içun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

29. **de:**
Gazel 2391
Mısra: **2**
"Da/de" bağlacı.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

30. **de:**
Gazel 2394
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

31. **de:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
"Da/de" bağlacı.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

32. **de:**
Gazel 2443
Mısra: **2**
"Da/de" bağlacı.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

33. **de:**
Gazel 2475
Mısra: **6**
"Da/de" bağlacı.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

34. **de:**
Gazel 2477
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

35. **de:**
Gazel 2481
Mısra: **8**
"Da/de" bağlacı.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

36. **de:**
Gazel 2183
Mısra: **4**
"De" bağlacı.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

37. **de:**
Gazel 2187
Mısra: **8**
"De" bağlacı.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

38. **de:**
Gazel 2359
Mısra: **3**
"De/da" bağlacı.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

defʿ:

1. **defʿ-için:**-*i, -çün*
Gazel 2401
Mısra: **6**
Ortadan kaldırma, ortadan kaldırılma.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-için cūybāra ʿazm idelüm

def:

1. **def:**
Gazel 2355
Mısra: **7**
Bir tür vurmalı çalgı.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

defʿ eyle-:

1. **defʿ eyle-:**
Gazel 2064
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Savmak, uzaklaştırmak, kovmak. || Gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek, bertaraf etmek.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

defʿ id-:

1. **defʿ id-:**
Gazel 2386
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek, bertaraf etmek.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

defʿ kıl-:

1. **defʿ kıl-:**
Gazel 2327
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek, bertaraf etmek.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

defʿ ol-:

1. **defʿ ol-:**
Gazel 2092
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Uzaklaştırılmak, savulmak, bertaraf edilmek.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

2. **defʿ ol-:**
Gazel 2053
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bulunduğu yerden savuşup gitmek, çekip gitmek, uzaklaşmak.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

defʿ-i ḫumār:

1. **defʿ-i ḫumār:**
Gazel 2386
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Mahmurluktan sıyrılmak.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

defʿ-i ḫumār it-:

1. **defʿ-i ḫumār it-:**
Gazel 2494
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Baş ağrısını gidermek.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

defʿ-i melāl:

1. **defʿ-i melāl:**
Gazel 2267
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hüznün giderilmesi.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

defter:

1. **defter:**
Gazel 2424
Mısra: **10**
Amel defteri.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḫen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

2. **defterlere:**-*ler, -e*
Gazel 2078
Mısra: **4**
Yazı yazmak üzere bir kenarı dikilerek veya ciltlenerek birçok kağıdın birbirine bağlanmasından meydana gelen kağıt yaprakları.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

3. **defter:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
İslam dinine göre kulların dünyada iken yaptıkları şeylerin, iş ve hareketlerin yazıldığı defter.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

4. **defter:**
Gazel 2142
Mısra: **10**
İslam dinine göre kulların dünyada iken yaptıkları şeylerin, iş ve hareketlerin yazıldığı defter.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

defter ü ḳalem:

1. **defter ü ḳalem:**
Gazel 2109
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Defter ve kalem.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

defter-i ʿirfān:

1. **defter-i ʿirfān:**
Gazel 2408
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Anlayış defteri.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

deg-:

1. **degmez:**--*mez, -*
Gazel 2027
Mısra: **4**
Bedel olmak, karşılık gelmek. || *Kıymetinde ve karşılığında olmak.*

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

2. **degme:**--*me, -*
Gazel 2049
Mısra: **5**
Dokunmak, temas etmek.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

3. **degdi:**-*di*
Gazel 2130
Mısra: **2**
Şu veya bu noktaya veya zamana kadar gelmek, ulaşmak, erişmek.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

degin:

1. **degin:**
Gazel 2157
Mısra: **4**
Bir işin sona erdiği zamanı ve yeri gösterir, -e kadar, -e dek.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

degme:

1. **degme:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Başka, başka bir.

Ṣānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

2. **degme:**
Gazel 2447
Mısra: **8**
Başka, başka bir.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

degül-:

1. **degüldür:**-*dür, -*
Gazel 2034
Mısra: **10**
"Değil", bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

degül:

1. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **4**
Cümle içinde yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḫālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

2. **degül:**
Gazel 2007
Mısra: **10**
"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır).

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

3. **degül:**
Gazel 2000
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

4. **degül:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

5. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

6. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

7. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

8. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

9. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2022
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

10. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2347
Mısra: **6**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

11. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2421
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

12. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2458
Mısra: **9**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini

veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

13. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2475
Mısra: **3**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

14. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **1**
"Değil" anlamına gelen soru eki.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

15. **degül:**
Gazel 2004
Mısra: **15**
Değil, cümle içinde art arda kullanılan iki veya daha çok özneyi, tümleci, yüklemi, aralarından bazılarına olumsuzluk kavramı vererek birbirine bağlayan veya yüklemin olumsuz çekimini sağlayan kelime.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

16. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

17. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

18. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **6**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

19. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **8**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

20. **degül:**
Gazel 2008
Mısra: **10**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

21. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **1**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

22. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **2**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

23. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **2**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

24. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **4**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

25. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **6**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

26. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **8**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

27. **degül:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Şādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

28. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **4**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

29. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **6**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

30. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **8**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

31. **degül:**
Gazel 2016
Mısra: **10**
"Değil" edatı, bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanır.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

32. **degül:**
Gazel 2024
Mısra: **12**
"Değil" edatı (bulunduğu cümledeki bir hususu ret anlamında kullanılır).

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

33. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

34. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

35. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **6**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

36. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **8**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

37. **degül:**
Gazel 2019
Mısra: **10**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

38. **degül:**
Gazel 2000
Mısra: **2**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

39. **degül:**
Gazel 2258
Mısra: **6**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

40. **degül:**
Gazel 2311
Mısra: **10**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

41. **degül:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

42. **degül:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

43. **degül:**
Gazel 2381
Mısra: **2**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini

veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

44. **degül:**
Gazel 2382
Mısra: **5**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

45. **degül:**
Gazel 2431
Mısra: **4**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

46. **degül:**
Gazel 2460
Mısra: **9**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

47. **degül:**
Gazel 2462
Mısra: **1**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

48. **degül:**
Gazel 2466
Mısra: **4**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Şāṭʾdan

49. **degül:**
Gazel 2474
Mısra: **1**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

50. **degül:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

51. **degül:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

52. **degül:**
Gazel 2492
Mısra: **3**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

53. **degül:**
Gazel 2492
Mısra: **9**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

54. **degül:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

55. **degül:**
Gazel 2495
Mısra: **10**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

56. **degül:**
Gazel 2498
Mısra: **3**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

57. **degül:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

58. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **6**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

59. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **8**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

60. **degül:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

61. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

62. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

63. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

64. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **6**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i gönlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

65. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **8**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān malı degül

66. **degül:**
Gazel 2039
Mısra: **10**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

67. **degüldür:**--*dür, -*
Gazel 2056
Mısra: **3**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

68. **degül:**
Gazel 2070
Mısra: **9**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

69. **degül-durur:**-*durur*
Gazel 2104
Mısra: **12**
"-im, -sin, -dir, idi "gibi eklerin ve" imiş, ise, iken" in başına gelerek cümlenin anlamını olumsuz hale getiren kelime.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

70. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2163
Mısra: **9**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

71. **degül-durur:**-*durur*
Gazel 2164
Mısra: **16**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

72. **degül:**
Gazel 2166
Mısra: **2**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevşer istemem çünki degül bābum benüm

73. **degül:**
Gazel 2196
Mısra: **5**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

74. **degül:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
: "Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

75. **degül:**
Gazel 2211
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

76. **degül:**
Gazel 2229
Mısra: **9**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm içün kūy-ı sükānum

77. **degül:**
Gazel 2235
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

78. **degül:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

79. **degül:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

80. **degül:**
Gazel 2249
Mısra: **13**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Āṣiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

81. **degül:**
Gazel 2253
Mısra: **6**
Yok.

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāṣıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

82. **degül:**
Gazel 2255
Mısra: **3**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

83. **degül:**
Gazel 2260
Mısra: **1**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

84. **degül:**
Gazel 2262
Mısra: **3**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

85. **degül:**
Gazel 2267
Mısra: **8**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

86. **degül:**
Gazel 2269
Mısra: **7**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

87. **degülse:**-*se*
Gazel 2281
Mısra: **5**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

88. **degülse:**-*se*
Gazel 2371
Mısra: **9**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

ʿÖmrini ʿāṣıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

89. **degülsin:**-*sin*
Gazel 2288
Mısra: **14**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya

diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

90. **degül:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

91. **degül:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

92. **degülken:**-*ken*
Gazel 2360
Mısra: **4**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

93. **degülken:**-*ken*
Gazel 2393
Mısra: **7**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

94. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2364
Mısra: **1**
"Değil", bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

95. **degül:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

96. **degül:**
Gazel 2366
Mısra: **5**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

97. **degül:**
Gazel 2388
Mısra: **10**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

98. **degüldür:**-*dür*
Gazel 2438
Mısra: **5**
"Değil", bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Zāhid-i şādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

99. **degül:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
"Değil" edatı , bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

100. **degül:**
Gazel 2466
Mısra: **6**
Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

101. **degül-durur:**-*durur*
Gazel 2480
Mısra: **6**
"Değil" edatı. Bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez Degül-durur içi ẓāhir taşından

102. **degülem:**-*em*
Gazel 2488
Mısra: **4**
"Değil" edatı bulunduğu cümledeki bir hususu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

degül mi:

1. **degül mi:**
Gazel 2397
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir hüküm bildiren cümlenin sonunda kullanılan ve o cümlenin belirttiği hususun tasdik edilmesini isteyen bir soru şekli.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

dehān:

1. **dehānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2121
Mısra: **3**
Ağız.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya

Beñzetdüm anı lîk be-ġāyet güzel didüm

2. **dehānı:**-*i*
Gazel 2140
Mısra: **5**
Ağız.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḥāzır-cevāb oldum

3. **dehānuñ:**-*uñ*
Gazel 2156
Mısra: **5**
Ağız.Divan şiirinde sevgilinin ağzı kapalı ve küçüktür.Kapalı oluşu ile gizliliği ile bir goncayı andırır.Bu bakımdan o bir sırdır.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

4. **dehānuñ:**-*uñ*
Gazel 2275
Mısra: **1**
Ağız.Divan şiirinde sevgilinin ağzı kapalı ve küçüktür.Kapalı oluşu ile gizliliği ile bir goncayı andırır.Bu bakımdan o bir sırdır.

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

5. **dehānın:**-*ın*
Gazel 2233
Mısra: **5**
Ağız.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Gönlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

dehānından rāz al-:

1. **dehānından rāz al-:**
Gazel 2483
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi söylemek istemediği bir şey hakkında ustalıkla konuşturmak.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

dehen açma-:

1. **dehen açma-:**
Gazel 2427
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağız açmamak,hiç konuşmamak, bir kelime bile söylememek.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

dehr:

1. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2341
Mısra: **4**
Dünya, devir, zaman.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

2. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2018
Mısra: **11**
Dünya. II Devir, zaman.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

3. **dehrden:**--*den*, -
Gazel 2011
Mısra: **9**
Dünya, cihan, âlem || Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

4. **dehrüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2063
Mısra: **1**
Dünya, cihan, alem. || Zaman, kesintisiz zaman, devir.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

5. **dehrüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2063
Mısra: **8**
Dünya, cihan, alem.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

6. **dehr:**
Gazel 2123
Mısra: **4**
Dünya, cihan,alem.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

7. **dehr:**
Gazel 2402
Mısra: **6**
Dünya, cihan,alem.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

8. **dehre:**-*e*
Gazel 2127
Mısra: **7**
Dünya, cihan, alem.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

9. **dehri:**-*i*
Gazel 2163
Mısra: **7**
Dünya, cihan, alem.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

10. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2210
Mısra: **7**
Dünya, cihan, alem.

Mülevves itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

11. **dehri:**-*i*
Gazel 2215
Mısra: **6**
Dünya, cihan, alem.

Dutmasun ẕulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

12. **dehr:**
Gazel 2266
Mısra: **4**
Dünya, cihan, alem.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

13. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2280
Mısra: **9**
Zaman, kesintisiz zaman, devir. || *Dünya, cihan.*

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī
şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün
başa per çekdüm

14. **dehri:**-*i*
Gazel 2304
Mısra: **10**
Dünya, cihan, alem.

Uyma dünyā çün denīdür gel
Muḥibbī fāriġ ol
Ḫayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri
bī-ḥāṣıl kılam

15. **dehr:**
Gazel 2318
Mısra: **2**
Dünya, cihan, alem.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü
cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü
ʿanādur gördügüm

16. **dehr:**
Gazel 2356
Mısra: **1**
Dünya, cihan, alem.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam
nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili
medhūş idelüm

17. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2364
Mısra: **5**
Dünya, cihan, alem.

Balına el sunma dehrüñ vardur
içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol
saña sem

18. **dehrüñ:**-*üñ*
Gazel 2426
Mısra: **10**
Dünya, cihan, alem.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse
biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ
inḳılābından

dehşet al-:

1. **dehşet al-:**
Gazel 2456
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak, hayrete düşmek.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar
āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur
pervāne nārından

dek:

1. **dek:**
Gazel 2001
Mısra: **7**
-e kadar, -e değin.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu
ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf
it cānum al

2. **dek:**
Gazel 2010
Mısra: **9**
-e kadar, -e değin.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ
taḥayyül

3. **dek:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Dek, değin, kadar.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i
cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi
nālāndur göñül

4. **dek:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
Dek, değin, kadar.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra
göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir
çāre göñül

5. **dek:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir || *"–e kadar ", "–e değin".*

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i
cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi
nālāndur göñül

6. **dek:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir. || *" –e kadar, –e değin".*

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin
āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan
vāz gel

7. **dek:**
Gazel 2023
Mısra: **10**
"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh
eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u
efġānından il

8. **dek:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük
nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü
medhūş iy ṣanem

9. **dek:**
Gazel 2169
Mısra: **8**
"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest
itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek
keyfiyyetüm

10. **dek:**
Gazel 2171
Mısra: **8**
"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı
düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı
fiġānum var benüm

11. **dek:**
Gazel 2026
Mısra: **10**
Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir. || *"–e kadar, –e değin" anlamına gelen edat.*

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu
nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi
feryāda gel

12. **dek:**
Gazel 2179

Mısra: **5**
Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir, –e kadar, –e değin.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

13. **dek:**
Gazel 2321
Mısra: **8**
Bir işin sona erdiği yeri veya zamanı gösterir, –e kadar, –e değin.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

del-:

1. **deldüm:**-*düm, -*
Gazel 2019
Mısra: **7**
İncitmek, kırmak. || *Delik açmak, delik duruma getirmek.*

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

2. **del:**
Gazel 2121
Mısra: **6**
Üzerinde delik açmak.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

3. **delsem:**-*se, -m*
Gazel 2343
Mısra: **5**
Nüfuz etmek.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

4. **delelden:**-*el, -den*
Gazel 2405
Mısra: **7**
Delik açmak,yırtmak, açmak.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

delīl:

1. **delīl:**
Gazel 2023
Mısra: **4**
Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt. || *Yol gösteren, kılavuz, rehber.*

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

2. **delīl:**
Gazel 2029
Mısra: **2**
Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, kanıt. || *İpucu, iz, işaret, nişan.* || *Yol gösteren, kılavuz, rehber.*

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

3. **delīl:**
Gazel 2033
Mısra: **2**
Yol gösteren, kılavuz, rehber. || *Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt, beyyine.* || *İpucu, iz, işaret, nişan, alamet.*

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

4. **delīl:**
Gazel 2037
Mısra: **10**
İpucu, iz, işaret, nişan, alamet. || *Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt.*

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

5. **delīl:**
Gazel 2058
Mısra: **9**
Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt, beyyine.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

6. **delīl:**
Gazel 2066
Mısra: **7**
İpucu, iz, işaret, nişan, alamet. || *Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt.*

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

7. **delīl:**
Gazel 2088
Mısra: **7**
Bir şeyin varlığını, aslını, ne olduğunu ispatlamaya yarayan şey, burhan, kanıt, beyyine.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

dellāl-ı ʿışḳ:

1. **dellāl-ı ʿışḳ:**
Gazel 2443
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk tellalı.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

delülik:

1. **delülikle:**-*le*
Gazel 2495
Mısra: **8**
Deliye yakışacak şekilde aşırı, taşkın ve makul olmayan davranış, çılgınlık.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

dem:

1. **dem:**
Gazel 2004
Mısra: **3**
An, vakit, zaman.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **demde:**-*de*
Gazel 2274
Mısra: **2**
An, vakit, zaman.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

3. **dem:**
Gazel 2319
Mısra: **1**
An, vakit, zaman.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

4. **dem:**
Gazel 2319
Mısra: **12**
An, vakit, zaman.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

5. **demüm:**-*üm*
Gazel 2333
Mısra: **4**
An, vakit, zaman.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

6. **dem:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
An, vakit, zaman.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

7. **deme:**-*e*
Gazel 2141
Mısra: **4**
An, zaman.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

8. **demi:**-*i*
Gazel 2308
Mısra: **3**
An, zaman.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḫalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

9. **dem:**
Gazel 2248
Mısra: **12**
Kan.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

10. **dem:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
An, çok kısa zaman.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

11. **demden:**-*den*
Gazel 2462
Mısra: **2**
Kan.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

12. **demden:**-*den*
Gazel 2446
Mısra: **2**
An, zaman, vakit.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

13. **demidür:**-*i, -dür*
Gazel 2455
Mısra: **2**
An, zaman, vakit.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

14. **deminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2382
Mısra: **1**
An, vakit, zaman.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

15. **dem:**
Gazel 2004
Mısra: **3**
Soluk, nefes II an, zaman, lahza II Bektaşi geleneğinde içki.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

16. **deminde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2164
Mısra: **12**
Zaman, an.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

17. **demlerdür:**-*ler, -dür*
Gazel 2444
Mısra: **6**
An, vakit, zaman.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

18. **dem:**
Gazel 2105
Mısra: **7**
Zaman, an.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

19. **dem:**
Gazel 2113
Mısra: **1**
Koku.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

20. **dem:**
Gazel 2132
Mısra: **6**
Nefes, soluk.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

21. **demden:**-*den*
Gazel 2192
Mısra: **10**
Zaman, an.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

22. **dem:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
Kan.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

23. **dem:**
Gazel 2239
Mısra: **8**
Kan.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

24. **demüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2243
Mısra: **5**
Nefes, soluk.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

25. **demde:**-*de*
Gazel 2245
Mısra: **2**
Zaman, an, çağ.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

26. **dem:**
Gazel 2399
Mısra: **4**
Nefes, soluk.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

27. **demi:**-*i*
Gazel 2496
Mısra: **5**
An, vakit, zaman.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

dem çek-:

1. **dem çek-:**
Gazel 2055
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçki içmek.|| Kumru, bülbül uzun uzun ve güzel nağmelerle ötmek.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

dem dem:

1. **dem dem:**
Gazel 2361
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Zaman zaman,belli olmayan zaman aralıkları ile, ara sıra, vakit vakit.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

dem-ā-dem:

1. **dem-ā-dem:**
Gazel 2206
Mısra: **8**
Her vakit, daima, her an.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

2. **dem-ā-dem:**
Gazel 2357
Mısra: **9**
Her vakit, daima, her an.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

3. **dem-ā-dem:**
Gazel 2480
Mısra: **2**
Her vakit, daima, her an.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

dem-be-dem:

1. **dem-be-dem:**
Gazel 2224
Mısra: **8**
An be an, her zaman.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

2. **dem-be-dem:**
Gazel 2066
Mısra: **6**
Anbean, her zaman, daima.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

3. **dem-be-dem:**
Gazel 2020
Mısra: **7**
Anbean, her zaman, daima.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

4. **dem-be-dem:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
Her zaman, daima, her an.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

5. **dem-be-dem:**
Gazel 2075
Mısra: **10**
Her zaman, daima, her an.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

6. **dem-be-dem:**
Gazel 2096
Mısra: **2**
Her zaman, daima, her an.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

7. **dem-be-dem:**
Gazel 2114
Mısra: **10**
Her zaman, daima, her an.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

8. **dem-be-dem:**
Gazel 2130
Mısra: **4**
Her zaman, daima, her an.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

9. **dem-be-dem:**
Gazel 2158
Mısra: **9**
Her zaman, daima, her an.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

10. **dem-be-dem:**
Gazel 2206
Mısra: **8**
Her zaman, daima, her an.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

11. **dem-be-dem:**
Gazel 2209
Mısra: **10**
Her zaman, daima, her an.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

12. **dem-be-dem:**
Gazel 2315
Mısra: **7**
Her zaman, daima, her an.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

13. **dem-be-dem:**
Gazel 2318
Mısra: **1**
Daima, her zaman, sürekli.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

14. **dem-be-dem:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
Daima,her zaman.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

15. **dem-be-dem:**
Gazel 2330
Mısra: **12**
Her zaman, daima, her an.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

16. **dem-be-dem:**
Gazel 2333
Mısra: **1**
Daima, her zaman, sürekli.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

17. **dem-be-dem:**
Gazel 2423
Mısra: **9**
An be an, her zaman.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

18. **dem-be-dem:**
Gazel 2434
Mısra: **7**
Her zaman, daima, her an.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

dem-beste:

1. **dem-beste:**
Gazel 2025
Mısra: **6**
Nefesi bağlanmış, susmuş, soluğu kesilmiş.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

2. **dem-besteyem:**-*(y)em*
Gazel 2192
Mısra: **10**
Nefesi kesilmiş, susmuş, sessiz, sakit.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

3. **dem-beste:**
Gazel 2385
Mısra: **3**
Nefesi kesilmiş, susmuş, sessiz.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

4. **dem-beste:**
Gazel 2391
Mısra: **5**
Nefesi kesilmiş, susmuş, sessiz, sakit.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

dem-beste ol-:

1. **dem-beste ol-:**
Gazel 2059
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Nefesi kesilmiş, susmuş, sessiz , sakin olmak.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çāḳdür göñlüm

2. **dem-beste ol-:**
Gazel 2428
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Nefesi kesilmek, susmak, sessiz olmak.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

dem-i eşk:

1. **dem-i eşk:**
Gazel 2129
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Kanlı gözyaşı.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

dem-i serd:

1. **dem-i serd:**
Gazel 2068
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Soğuk nefes. || Sert, ümit vermeyen söz.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

deng eyle-:

1. **deng eyle-:**
Gazel 2233
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Birbirine denk duruma getirmek.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Gönlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

denī:

1. **denīdür:**-*-dür, -*
Gazel 2031
Mısra: **9**
Alçak, rezil, soysuz.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

2. **denī:**
Gazel 2279
Mısra: **5**
Alçak, soysuz, bayağı, aşağılık.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

3. **denīdür:**-*dür*
Gazel 2304
Mısra: **9**
Alçak, rezil, soysuz.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri şarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

deñiz:

1. **deñizler:**-*ler*
Gazel 2080
Mısra: **2**
Deniz.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

deñlü:

1. **deñlü:**
Gazel 2150
Mısra: **8**
"kadar" anlamında üstünlük derecesini belirten bir söz.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

2. **deñlü:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
Kadar.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

3. **deñlü:**
Gazel 2062
Mısra: **5**
Kadar.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

4. **deñlü:**
Gazel 2169
Mısra: **6**
Kadar.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

5. **deñlü:**
Gazel 2030
Mısra: **3**
"Kadar" anlamında üstünlük derecesini belirten bir söz.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

depe:

1. **depemden:**-*m, -den*
Gazel 2134
Mısra: **4**
İnsan veya hayvanın başının üst kısmı, iki kulak arasındaki bölümü.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

depret:

1. **depret:**
Gazel 2247
Mısra: **5**
Kımıldatmak, oynatmak, harekete getirmek, tahrik etmek.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

der:

1. **der:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
Kapı.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

2. **der:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kapı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

der-:

1. **derem:**-*em*
Gazel 2369
Mısra: **3**
Toplamak.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

der-āġūş eyle-:

1. **der-āġūş eyle-:**
Gazel 2264
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kucaklamak.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

derāġūş eyle-:

1. **derāġūş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kucaklamak.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

derāġūş id-:

1. **derāġūş id-:**
Gazel 2151
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kucaklamak.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

2. **derāġūş id-:**
Gazel 2356
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kucaklamak.

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

derbān:

1. **derbānlıgum:**--*lık, --um*
Gazel 2064
Mısra: **4**
Kapıcı.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

derd:

1. **derde:**-*e*
Gazel 2353
Mısra: **9**
İnsana ıstırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

2. **derd-ile:**--*ile*
Gazel 2005
Mısra: **4**
Dert, sıkıntı, keder.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

3. **derdüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2007
Mısra: **2**
Dert, sıkıntı, keder.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

4. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2035
Mısra: **9**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

5. **derdiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2143
Mısra: **5**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

6. **derd:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü, hastalık.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

7. **derd-ile:**--*ile*, -
Gazel 2014
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

8. **derd-ile:**--*ile*
Gazel 2047
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

9. **derd:**
Gazel 2058
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

10. **derdine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2060
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

11. **derd:**
Gazel 2062
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

12. **derdüm:**--*üm, -*
Gazel 2068
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger güş eyleye derdüm benüm

13. **derd:**
Gazel 2077
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

14. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2081
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||

Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

15. **derd-ile:**--*ile*
Gazel 2083
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

16. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2086
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

17. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2088
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

18. **derd:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

19. **derd:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

20. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2096
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

21. **derdi:**-*i*
Gazel 2100
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

22. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2103
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

23. **derdine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2103
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

24. **derd:**
Gazel 2104
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

25. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2105
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

26. **derdüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2106
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

27. **derdüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2106
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

28. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2113
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

29. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2115
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. ||
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ

Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

30. **derdüñe:**-*üñ, -*
Gazel 2115
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

31. **derdi:**-*i*
Gazel 2117
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

32. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2117
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

33. **derd-ile:**
Gazel 2121
Mısra: **11**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

34. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2129
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

35. **derdine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2129
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

36. **derd:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

37. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2142
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü. || Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

38. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

39. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2478
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Daḫı artar olur bu derdüm efzūn

40. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2149
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

41. **derd:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

42. **derd:**
Gazel 2152
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-içun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

43. **derd:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

44. **derdi:**-*i*
Gazel 2157
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-içun ki yār diler derdmend olam

45. **derdi:**-*i*
Gazel 2161
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

46. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2161
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾllāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

47. **derd:**
Gazel 2162
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

48. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2163
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

49. **derde:**-*e*
Gazel 2163
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

50. **derd:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

51. **derd:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

52. **derd-imiş:**-*i, -miş*
Gazel 2169
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

53. **derd-ile:**--*ile*
Gazel 2175
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm
Kodum dermānı ol dem derdi aldum

54. **derdi:**-*i*
Gazel 2175
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm
Kodum dermānı ol dem derdi aldum

55. **derdi:**-*i*
Gazel 2176
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

56. **derdini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2181
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

57. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2181
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

58. **derdi:**-*i*
Gazel 2198
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

59. **derd:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

60. **derd-i:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü

hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

61. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2211
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

62. **derd:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

63. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2220
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

64. **derd:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

65. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

66. **derd-i:**
Gazel 2230
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

67. **derdini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2231
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

68. **derdüñ:**-*üñ*
Gazel 2240
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

69. **derdüñ:**-*üñ*
Gazel 2482
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

70. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2240
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

71. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2246
Mısra: **5**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

72. **derdlüye:**-*lü, -(y)e*
Gazel 2246
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

73. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2260
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

74. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2260
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

75. **derdine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2266
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

76. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2272
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

77. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2275
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

78. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2277
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

79. **derdi:**-*i*
Gazel 2279
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylā'dan el çekmem

80. **derd:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

81. **derdüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2282
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

82. **derdidür:**-*i, -dür*
Gazel 2282
Mısra: **12**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

83. **derdine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2282
Mısra: **12**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

84. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2284
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

85. **derdi:**-*i*
Gazel 2288
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

86. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2289
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

87. **derd:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

88. **derd:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

89. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2301
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

90. **derd:**
Gazel 2310
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Kalmadı derd ü belā miḥnet
Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

91. **derdüñ:**-*üñ*
Gazel 2312
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

92. **derd:**
Gazel 2321
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

93. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2325
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

94. **derdüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2326
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

95. **derd:**
Gazel 2326
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

96. **derd:**
Gazel 2332
Mısra: **12**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

97. **derd:**
Gazel 2333
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

98. **derdümi:**-*üm, -i*
Gazel 2333
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

99. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2333
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

100. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2333
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

101. **derd:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

102. **derde:**-*e*
Gazel 2334
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

103. **derd:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

104. **derdlü:**-*lü*
Gazel 2334
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

105. **derdüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2338
Mısra: **11**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

106. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2342
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

107. **derd:**
Gazel 2348
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

108. **derd:**
Gazel 2345
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

109. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2354
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

110. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2354
Mısra: **14**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

111. **derd:**
Gazel 2353
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

112. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2362
Mısra: **11**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

113. **derd:**
Gazel 2364
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

114. **derd:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

115. **derdi:**-*i*
Gazel 2366
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

116. **derd:**
Gazel 2369
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

117. **derdini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2371
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

118. **derdüñ:**-*üñ*
Gazel 2371
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

119. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2374
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

120. **derd:**
Gazel 2377
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

121. **derd:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem

Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

122. **derd:**
Gazel 2380
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

123. **derd:**
Gazel 2388
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

124. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2390
Mısra: **11**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

125. **derdin:**-*i*, -*n*
Gazel 2393
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

126. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2397
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

127. **derd:**
Gazel 2414
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

128. **derdi:**-*i*
Gazel 2415
Mısra: **9**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

129. **derd:**
Gazel 2415
Mısra: **10**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

130. **derdüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2418
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

131. **derdini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2425
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

132. **derd:**
Gazel 2430
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

133. **derdüme:**-*üm, -e*
Gazel 2452
Mısra: **2**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

134. **derd:**
Gazel 2452
Mısra: **10**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

135. **derd:**
Gazel 2462
Mısra: **6**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

136. **derd:**
Gazel 2473
Mısra: **1**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

137. **derde:**-*e*
Gazel 2477
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

138. **derde:**-*e*
Gazel 2480
Mısra: **9**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

139. **derd:**
Gazel 2481
Mısra: **5**

İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

140. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2481
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

141. **derdüm:**-*üm*
Gazel 2481
Mısra: **8**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü 2. Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

142. **derd:**
Gazel 2493
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

143. **derdini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2493
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

144. **derd-ile:**-*ile*
Gazel 2494
Mısra: **7**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

derd ü belā:

1. **derd ü belā:**
Gazel 2061
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dert ve bela.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

derd ü ġam çek-:

1. **derd ü ġam çek-:**
Gazel 2055
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tasalanmak, kaygılanmak, üzülmek.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

derdā:

1. **derdā:**
Gazel 2126
Mısra: **6**
Eyvah, yazık, vah vah.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

2. **derdā:**
Gazel 2255
Mısra: **2**
Eyvah, yazık, vah vah.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

3. **derdā:**
Gazel 2469
Mısra: **8**
Eyvah, yazık, vah vah.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

4. **derdā:**
Gazel 2197
Mısra: **4**
Eyvah, yazık, vah vah.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

5. **derdā:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
Eyvah, yazık, vah vah.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

6. **derdā:**
Gazel 2226
Mısra: **3**
Eyvah, yazık, vah vah.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

7. **derdā:**
Gazel 2274
Mısra: **3**
Eyvah, yazık, vah vah.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

8. **derdā:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
Eyvah, yazık, vah vah.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

9. **derdā:**
Gazel 2407
Mısra: **1**
Eyvah, yazık, vah vah.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

10. **derdā:**
Gazel 2454
Mısra: **3**
Eyvah, yazık, vah vah.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

derd-i derūn:

1. **derd-i derūn:**
Gazel 2363
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül kaygısı, tasası.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

2. **derd-i derūn:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül kaygısı, tasası.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

3. **derd-i derūn:**
Gazel 2478
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Daḥı artar olur bu derdüm efzūn

derd-i dil:

1. **derd-i dil:**
Gazel 2066
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

2. **derd-i dil:**
Gazel 2077
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

3. **derd-i dil:**
Gazel 2087
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

4. **derd-i dil:**
Gazel 2091
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Derd-i dil ḥālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

5. **derd-i dil:**
Gazel 2117
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

6. **derd-i dil:**
Gazel 2129
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

7. **derd-i dil:**
Gazel 2142
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

8. **derd-i dil:**
Gazel 2206
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

9. **derd-i dil:**
Gazel 2207
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

10. **derd-i dil:**
Gazel 2222
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

11. **derd-i dil:**
Gazel 2242
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

12. **derd-i dil:**
Gazel 2266
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

13. **derd-i dil:**
Gazel 2307
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

14. **derd-i dil:**
Gazel 2318
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

15. **derd-i dil:**
Gazel 2380
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

16. **derd-i dil:**
Gazel 2388
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

17. **derd-i dil:**
Gazel 2390
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gönül derdi.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

derd-i dil-i bī-ḳarār:

1. **derd-i dil-i bī-ḳarār:**
Gazel 2084
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Huzursuz gönülün derdi.

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

derd-i ġam:

1. **derd-i ġam:**
Gazel 2229
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam derdi.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

derd-i ḥāl:

1. **derd-i ḥāl:**
Gazel 2482
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Halinin derdini.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

derd-i hicrüñi:

1. **derd-i hicrüñi:***--ü, --ñi*
Gazel 2017
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayrılık derdi.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

derd-i ʿışḳ:

1. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

2. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2190
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḫayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

3. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2204
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

4. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2282
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

ʿİllāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

5. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2293
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Aşkın derdi.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

6. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

7. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2338
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

8. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2362
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

9. **derd-i ʿışḳ:**
Gazel 2441
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk derdi.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

derd-i nihān:

1. **derd-i nihān:**
Gazel 2097
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gizli dert.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

derd-i ser:

1. **derd-i ser:**
Gazel 2021
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Baş ağrısı. || *Baş derdi.*

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāṣıluñ ak u karadan vāz gel

2. **derd-i ser:**
Gazel 2258
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, baş derdi, başağrısı.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

3. **derd-i ser:**
Gazel 2367
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Baş ağrısı, baş derdi.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

4. **derd-i ser:**
Gazel 2494
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, baş derdi, başağrısı.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār ıtsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

derd-i ser-i ḫumārı çek-:

1. **derd-i ser-i ḫumārı çek-:**
Gazel 2069
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Baş derdinin ağrısını çekmek.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

derd-i sevr:

1. **derd-i sevr:**
Gazel 2149
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uzun boylu sevgilinin aşkının derdi.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

derdine:

1. **derdine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2415
Mısra: **10**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

derd-mend:

1. **derd-mend:**
Gazel 2486
Mısra: **9**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

derdmend:

1. **derdmendümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **10**
Dert sahibi, tasalı.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

2. **derdmend:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Dert sahibi, tasalı, kaygılı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

3. **derdmende:**-*e*
Gazel 2224
Mısra: **4**
Dertli olan, dertli, üzüntülü.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

4. **derdmend:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

5. **derdmend:**
Gazel 2281
Mısra: **10**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde şayyādam

6. **derdmendüñ:**-*üñ*
Gazel 2321
Mısra: **9**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

7. **derdmend:**
Gazel 2378
Mısra: **6**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

8. **derdmend:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

9. **derdmend:**
Gazel 2499
Mısra: **9**
Derdi olan, dertli, üzüntülü.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

derdmend ol-:

1. **derdmend ol-:**
Gazel 2157
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Derdi olmak, dertli, üzüntülü olmak.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

derdnāk:

1. **derdnākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2076
Mısra: **2**
Perişan olma, bitkin duruma gelme.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

2. **derdnākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **1**
Dertli, kederli.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

3. **derdnākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **10**
Dertli, kederli.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

derdüne dermān id-:

1. **derdüne dermān id-:**
Gazel 2471
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sıkıntıyı çözümlemek, atlatmak, çaresizliği yenmek.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

dergāh:

1. **dergāhuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2151
Mısra: **5**
Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

2. **dergāhum:**-*um*
Gazel 2153
Mısra: **10**
Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

3. **dergāhı:**-*ı*
Gazel 2188
Mısra: **6**
Tarikatlarda dervişlerin zikir ve ibadet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği biçimde yaşadıkları yer, tekke.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

4. **dergāhuñ:**-*uñ*
Gazel 2341
Mısra: **2**
Tekke.Divan edebiyatında halka açık yer olarak ele alınan dergah , derviş ile birlikte çok kullanılır,her fakir ve yolcunun barındığı bir yer olarak görülmüştür.|| Bir büyüğün, sevgilinin büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzuru, eşiği.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

5. **dergāha:**-*a*
Gazel 2400
Mısra: **7**
Tekke.Divan edebiyatında halka açık yer olarak ele alınan dergah , derviş ile birlikte çok kullanılır. Dergah şeklinde de kullanılan kelime her fakir ve yolcunun barındığı bir yer olarak görülmüştür.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

der-i cānān:

1. **der-i cānān:**
Gazel 2161
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kapısı.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

der-i meyḫāne:

1. **der-i meyḫāne:**
Gazel 2101
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Meyhane kapısı.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

2. **der-i meyḫāne:**
Gazel 2356
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Meyhane kapısı.|| İSevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

der-kāb eyle-:

1. **der-kāb eyle-:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Mesafe koymak.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

dermān:

1. **dermān:**
Gazel 2035
Mısra: **10**
İlaç, şifa, deva, çare.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

2. **dermān:**
Gazel 2083
Mısra: **10**
İlaç, şifa, deva, çare.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

3. **dermānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2088
Mısra: **3**
İlaç, şifa, deva, çare.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

4. **dermānum:**-*um*
Gazel 2096

Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

5. **dermānum:**-*um*
Gazel 2105
Mısra: **6**
İlaç, şifa, deva, çare.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı bana eyle benüm dermānum

6. **dermāna:**-*a*
Gazel 2106
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

7. **dermānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2115
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

8. **dermān:**
Gazel 2157
Mısra: **5**
İlaç, şifa, deva, çare.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

9. **dermān:**
Gazel 2160
Mısra: **3**
İlaç, şifa, deva, çare.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

10. **dermāna:**-*a*
Gazel 2161
Mısra: **6**
İlaç, şifa, deva, çare.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

11. **dermān:**
Gazel 2163
Mısra: **3**
İlaç, şifa, deva, çare.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuña bīmāram

12. **dermānı:**-*ı*
Gazel 2175
Mısra: **5**
İlaç, şifa, deva, çare.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

13. **dermānı:**-*ı*
Gazel 2175
Mısra: **6**
İlaç, şifa, deva, çare.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

14. **dermān:**
Gazel 2246
Mısra: **6**
İlaç, şifa, deva, çare.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāżıḳ ḥekīm

15. **dermān:**
Gazel 2275
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

Ṭabībā saña yokdur iḫtiyācum Virür dermān baña kim virdi derdüm

16. **dermānsın:**-*sın*
Gazel 2284
Mısra: **4**
İlaç, şifa, deva, çare.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

17. **dermān:**
Gazel 2312
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

18. **dermānısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2334
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

19. **dermānı:**-*ı*
Gazel 2415
Mısra: **9**
Çare, hal yolu, çıkış yolu. || *İlaç, şifa, deva, çare.*

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler Çün anuñ derd olur derdine dermān

20. **dermān:**
Gazel 2415
Mısra: **10**
Çare, hal yolu, çıkış yolu. || *İlaç, şifa, deva, çare.*

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler Çün anuñ derd olur derdine dermān

21. **dermāndur:**-*dur*
Gazel 2418
Mısra: **8**
İlaç, şifa, deva, çare. || *Çare, hal yolu, çıkış yolu.*

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

22. **dermān:**
Gazel 2448
Mısra: **7**
İlaç, şifa, deva, çare.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

23. **dermān:**
Gazel 2460
Mısra: **5**
İlaç, şifa, deva, çare.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

24. **dermān:**
Gazel 2473
Mısra: **1**
Çare, hal yolu, çıkış yolu.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

25. **dermān:**
Gazel 2482
Mısra: **7**
İlaç, şifa, deva, çare.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

dermān id-:

1. **dermān id-:**
Gazel 2076
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Çare, ilaç deva olmak.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

dermānde:

1. **dermāndeyem:**-*(y)em*
Gazel 2164
Mısra: **6**
Aciz, çaresiz, güçsüz.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

ders:

1. **dersini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2402
Mısra: **9**
Ders.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

2. **dersini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2365
Mısra: **7**
Bir öğreticinin belli bir konuda öğrencilere verdiği bilgi.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

ders-i ʿışḳ vir-:

1. **ders-i ʿışḳ vir-:**
Gazel 2387
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Aşk dersi vermek.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

dert:

1. **derde:**--*e, -*
Gazel 2005
Mısra: **11**
Sıkıntı, bunalma, keder.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

2. **derdüme:**--*üm, --e*
Gazel 2016
Mısra: **8**
İnsana ızdırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

3. **derdi:**-*i*
Gazel 2454
Mısra: **4**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

4. **derde:**-*e*
Gazel 2460
Mısra: **6**
Devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

derūn:

1. **derūnum:**--*um, -*
Gazel 2068
Mısra: **3**
Kalp, yürek, iç.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger güş eyleye derdüm benüm

2. **derūnum:**-*um*
Gazel 2146
Mısra: **3**
Gönül, kalp, yürek, insanın iç alemi.

ʿĀrżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

3. **derūnum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **3**
Gönül, kalp, yürek, insanın iç alemi.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun
Diyü bildürmege dildür ulagum

4. **derūnum:**-*um*
Gazel 2425
Mısra: **9**
Gönül, kalp, yürek, insanın iç alemi.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

5. **derūn:**
Gazel 2220
Mısra: **4**
İç, iç taraf, dahil.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

6. **derūnından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2312
Mısra: **3**
Gönül, insanın iç alemi.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

7. **derūnum:**-*um*
Gazel 2480
Mısra: **5**
Kalp, yürek, iç, batın.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

8. **derūnum:**-*um*
Gazel 2500

Mısra: **3**
Kalp, yürek, iç, batın.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

derūn-ı dil:

1. **derūn-ı dil:**
Gazel 2084
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Kalbin içi. || *Gönülün içi.*

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

derūn-ı ḥāl:

1. **derūn-ı ḥāl:**
Gazel 2289
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Vaziyetinin içini, durumunu.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

derūn-ı ḫalvet:

1. **derūn-ı ḫalvet:**
Gazel 2347
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Halvetin içi.

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

dervāze:

1. **dervāzesin:**-*si, -n*
Gazel 2333
Mısra: **5**
Kale ve şehirlerin, külliyelerin büyük giriş kapısı.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

derviş:

1. **derviş:**
Gazel 2062
Mısra: **8**
Allah yolunda alçak gönüllülüğü ve fakirliği kabul eden , nefsini ıslah eden, varlık iddiasından geçip Allah'ın birliğini bütün kainatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse. Onlar feragat köşesinde, kanaat hazinesini bulan kişi olarak ele alınır.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

2. **dervīş:**
Gazel 2133
Mısra: **10**
Tarikata girip bir şeyhe bağlanan, onun izinden Hak yolunda yürüyüp nefsini ıslah eden, varlık iddiasından geçip Allah'ın birliğini bütün kainatta görerek kendini Hakk'a ve onun yarattıklarına adayan kimse, tarikat müntesibi.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

3. **dervīşi:**-*i*
Gazel 2471
Mısra: **2**
Allah için alçakgönüllülüğü ve fukaralığı kabul eden kimse.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

deryā:

1. **deryādan:**-*dan*
Gazel 2290
Mısra: **2**
Deniz, büyük ırmak.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

2. **deryālayın:**-*layın*
Gazel 2321
Mısra: **2**
Deniz, büyük ırmak.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

3. **deryālayın:**-*layın*
Gazel 2340
Mısra: **2**
Deniz, büyük ırmak.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

4. **deryālayın:**-*layın*
Gazel 2346
Mısra: **9**
Deniz, büyük ırmak.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

5. **deryālayın:**-*layın*
Gazel 2361
Mısra: **1**
Deniz, büyük ırmak.

Söz-i ʿışḳı güş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

6. **deryālar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **10**
Deniz, büyük ırmak.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

7. **deryāsına:**--*sı, --n, --a*
Gazel 2004
Mısra: **5**
Deniz || bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek derecede olduğunu anlatır.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

8. **deryāsına:**--*sı, --n, --a*
Gazel 2004
Mısra: **5**
Deniz. || Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek derecede olduğunu anlatır. Bu anlamda kelime isim tamlamasının ikinci ögesi durumundadır.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

9. **deryāları:**-*-lar, --ı*
Gazel 2055
Mısra: **3**
Deniz.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

10. **deryalar:**-*-lar, -*
Gazel 2062
Mısra: **6**
Deniz.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

11. **deryā:**
Gazel 2067
Mısra: **1**
Deniz.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

12. **deryāsınuñ:**-*sı, -nuñ*
Gazel 2094
Mısra: **7**
Deniz.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

13. **deryā:**
Gazel 2111
Mısra: **8**
Deniz.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

14. **deryāda:**-*da*
Gazel 2177
Mısra: **7**
Bahr, deniz.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

15. **deryā:**
Gazel 2294
Mısra: **6**
Bahr, deniz.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

16. **deryā:**
Gazel 2434
Mısra: **6**
Bahr, deniz.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-içun

17. **deryā:**
Gazel 2180
Mısra: **8**
Deniz. || Bir şeyin bolluğunun sınırsız denecek derecede olduğunu anlatır.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

18. **deryaya:**-*(y)a*
Gazel 2209
Mısra: **4**
Deniz.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

19. **deryāya:**-*(y)a*
Gazel 2243
Mısra: **6**
Deniz.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

20. **derya:**
Gazel 2264
Mısra: **2**
Deniz.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḫen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

21. **deryāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2270
Mısra: **9**
Deniz.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

22. **deryādan:**-*dan*
Gazel 2279
Mısra: **10**
Deniz.|| Aşığın gönlü.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

23. **deryā:**
Gazel 2297
Mısra: **1**
Deniz.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

24. **deryāya:**-*(y)a*
Gazel 2356
Mısra: **9**
Deniz, büyük ırmak.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

25. **deryā:**
Gazel 2357
Mısra: **8**
Deniz.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

26. **deryāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2360
Mısra: **6**
Deniz, büyük ırmak.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

27. **deryālar:**-*lar*
Gazel 2392
Mısra: **9**
Deniz.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarşar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

<u>deryā-dil:</u>

1. **deryā-dil:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
Geniş gönüllü,cömert, cesur.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

deryāya sal-:

1. **deryāya sal-:**
Gazel 2045
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Denize bırakmak.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

deryā-yı ʿışḳ:

1. **deryā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2302
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

2. **deryā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2341
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk denizi.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

deryā-yı muḥīṭ ol-:

1. **deryā-yı muḥīṭ ol-:**
Gazel 2291
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çepeçevre deniz olmak.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

des-res ol-:

1. **des-res ol-:**
Gazel 2012
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ele geçirmek, elde etmek, erişmek.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

deşt:

1. **deşt:**
Gazel 2258
Mısra: **4**
Bozkır, ova, sahra, çöl.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

2. **deşt:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Bozkır, ova, çöl.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

3. **deşt:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Bozkır, ova, çöl.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

4. **deşte:**-*-e*
Gazel 2035
Mısra: **6**
Bozkır, ova, sahra, çöl.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

5. **destin:**-*i, -n*
Gazel 2096
Mısra: **10**
El.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

6. **desti:**-*i*
Gazel 2140
Mısra: **1**
El.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

7. **desti:**-*i*
Gazel 2140
Mısra: **3**
El.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

8. **destümde:**-*üm, -de*
Gazel 2282
Mısra: **8**
El.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

9. **destin:**-*i, -n*
Gazel 2331
Mısra: **7**
El.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

10. **destine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2486
Mısra: **1**
El.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

destān:

1. **destān:**
Gazel 2047
Mısra: **6**
Halk üzerinde etki bırakan savaş, musibet vb. üzücü bir olayı, gülünç bir vakʾayı veya bir aşk hikayesini anlatan, çoğu besteli, on bir hecelik koşma biçimindeki halk şiiri, bir aşık edebiyatı türü. || Divan edebiyatın aşığın çektikleri yanında destanlar hiç kalır. Aşığın çektiği acılar anlatılacak olsa cihandaki tüm efsane ve destanlar batıl olur.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

destār:

1. **destāruñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2486
Mısra: **5**
Sarık.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı

Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

2. **destārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2091
Mısra: **6**
Sarık.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

dest-būs:

1. **dest-būs:**
Gazel 2036
Mısra: **7**
El öpme.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

deste:

1. **deste:**
Gazel 2263
Mısra: **4**
Demet, tutam.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

deşt-i belā:

1. **deşt-i belā:**
Gazel 2422
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bela çölü.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

dest-i cevr:

1. **dest-i cevr:**
Gazel 2481
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Eziyet eden el.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

deşt-i ġam:

1. **deşt-i ġam:**
Gazel 2152
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam çölü.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

2. **deşt-i ġam:**
Gazel 2268
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam çölü.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

3. **deşt-i ġam:**
Gazel 2325
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam çölü.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

4. **deşt-i ġam:**
Gazel 2347
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gam, keder çölü.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

5. **deşt-i ġam:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam çölü.

Bāda virür ḫüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

dest-i hicr:

1. **dest-i hicr:**
Gazel 2330
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayrılık eli.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḫālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

deşt-i hicrān:

1. **deşt-i hicrān:**
Gazel 2035
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ayrılık çölü.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

dest-i ʿışḳ:

1. **dest-i ʿışḳ:**
Gazel 2059
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşkın eli.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

2. **dest-i ʿışḳ:**
Gazel 2059
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşkın eli.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

3. **deşt-i ʿışḳ:**
Gazel 2341
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk çölü.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

4. **dest-i ʿışḳ:**
Gazel 2478
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın eli.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḫāli diger-gūn

dest-i ḳudret:

1. **dest-i ḳudret:**
Gazel 2146
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Kudret eli" Cenâb-ı Hak için kullanılır.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem

Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

dest-res:

1. **dest-res:**
Gazel 2086
Mısra: **9**
Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış kimse.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

2. **dest-res:**
Gazel 2199
Mısra: **5**
Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış kimse.

Cidd ü cehd-ile vişāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

3. **dest-res:**
Gazel 2373
Mısra: **4**
Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış kimse.

Var mıdur hīç vişāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

4. **dest-res:**
Gazel 2376
Mısra: **4**
Eli eren, yetişmiş olan, ermiş, ulaşmış kimse.

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

dest-res bul-:

1. **dest-res bul-:**
Gazel 2430
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Erişmek, elde etmek, kazanmak, nail olmak.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

dest-res ol-:

1. **dest-res ol-:**
Gazel 2389
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Erişmek, elde etmek, kazanmak, nail olmak.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uşşāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

2. **dest-res ol-:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Erişmek, elde etmek, kazanmak, nail olmak.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

destyār:

1. **destyārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **4**
Yardımcı.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

dest-yār:

1. **dest-yārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390
Mısra: **4**
Yardımcı.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

devā:

1. **devādan:**--*dan, -*
Gazel 2021
Mısra: **8**
İlaç, derman, şifa, çare.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

2. **devā:**
Gazel 2035
Mısra: **9**
İlaç, derman, şifa. || *Çare, tedbir.*

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

3. **devayı:**-*(y)ı*
Gazel 2070
Mısra: **2**
İlaç, şifa, derman, çare.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

4. **devā:**
Gazel 2100
Mısra: **6**
İlaç, derman, şifa. || *Çare, tedbir.*

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

5. **devāsuz:**-*suz*
Gazel 2169
Mısra: **3**
İlaç, derman, şifa.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

6. **devā:**
Gazel 2246
Mısra: **5**
İlaç, derman, şifa.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

7. **devāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2247
Mısra: **4**
İaç, derman, şifa.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

8. **devā:**
Gazel 2366
Mısra: **9**
İlaç, derman, şifa.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

9. **devāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **4**
Çare, tedbir.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

10. **devā:**
Gazel 2380
Mısra: **8**
Çare, tedbir.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

11. **devā:**
Gazel 2460
Mısra: **6**
İlaç, derman, şifa.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

deva bul-:

1. **deva bul-:**
Gazel 2103
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çare bulmak.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

devā it-:

1. **devā it-:**
Gazel 2087
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çare olmak, derman olmak.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

devā ol-:

1. **devā ol-:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şifa olmak.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

2. **devā ol-:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çare olmak.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

devāt:

1. **devāt:**
Gazel 2146
Mısra: **4**
Divit, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

devir:

1. **devridür:**-*i, -dür*
Gazel 2498
Mısra: **9**
Zaman, devr, çağ.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

devlet:

1. **devlet:**
Gazel 2444
Mısra: **10**
Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

2. **devlet:**
Gazel 2165
Mısra: **9**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

İy Muḥibbī ol hümā şāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

3. **devlet:**
Gazel 2168
Mısra: **8**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

4. **devlet:**
Gazel 2178
Mısra: **1**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

5. **devlet:**
Gazel 2194
Mısra: **2**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

6. **devlet:**
Gazel 2237
Mısra: **5**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

7. **devlet:**
Gazel 2411
Mısra: **10**
Baht, talih, büyük saadet, büyük mutluluk.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

8. **devletüñde:**--*üñ , --de*
Gazel 2003
Mısra: **8**
Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk || Belli bir toprakta bir hükûmet idaresi altında teşkilatlanmış bulunan bağımsız siyasi topluluk, milletin hukuki şahsiyet kazanmış şekli.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

9. **devletdür:**--*dür, -*
Gazel 2051
Mısra: **10**
Belli bir toprakta bir hükümet idaresi altında teşkilatlanmış bulunan bağımsız siyasi topluluk,

milletin hukuki şahsiyet kazanmış şekli. || *Mutluluk, saādet, talih, baht.* || *Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam.*

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

10. **devletle:**-*le*
Gazel 2075
Mısra: **10**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

11. **devlet:**
Gazel 2092
Mısra: **5**
Mutluluk, saadet, talih, baht. || *Ululuk, büyüklük, büyük rütbe, büyük mevki ve makam.*

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

12. **devletüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **2**
Bağımsız idare olunan hükümet ve ülke; yüksek mevki, makam.|| *Mutluluk, talih.*

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

13. **devletüm:**-*üm*
Gazel 2327
Mısra: **8**
Mutluluk, saadet,talih, baht.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

14. **devletüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **1**
Mutluluk, saadet,talih, baht.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

15. **devlet-durur:**-*dur, -ur*
Gazel 2404
Mısra: **10**
Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

16. **devletin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **6**
Baht, talih, büyük saadet, kut, büyük mutluluk.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

17. **devletinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2435
Mısra: **6**
Saltanat, hüküm, himaye.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

18. **devlet:**
Gazel 2444
Mısra: **14**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

19. **devletin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **1**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller şoḥbetin

20. **devlet:**
Gazel 2448
Mısra: **2**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller şoḥbetin

21. **devletin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **10**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

22. **devlete:**-*e*
Gazel 2102
Mısra: **2**
Mutluluk, saadet, talih, baht.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

devlete iriş-:

1. **devlete iriş-:**
Gazel 2258
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Büyük bir saadete veya mevkiye erişmek.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

devlet-i ʿışḳ:

1. **devlet-i ʿışḳ:**
Gazel 2333
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk mülkü.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

devletlü:

1. **devletlü:**
Gazel 2096
Mısra: **4**
Nimet ve mutluluğa ermiş ulu kimse , mevki ve rütbe sahiplerine, büyük kimselere hitap sözü olarak da kullanılırdı. || *Osmanlı Devleti'nde vezir, müşir gibi büyük rütbe sahiplerine verilen unvan.*

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

2. **devletlü:**
Gazel 2139
Mısra: **4**
Osmanlı Devleti'nde vezir, müşir gibi büyük rütbe sahiplerine verilen unvan.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Neʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

devlet-penāh:

1. **devlet-penāh:**
Gazel 2186
Mısra: **5**
Mutluluğun, talihin koruyucusu.

Anuñ içün baña dirler ehl-iʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

2. **devlet-penāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **6**
Mutluluğun, talihin koruyucusu.

Anuñ içün baña dirler ehl-iʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

devr:

1. **devre:**-*e*
Gazel 2407
Mısra: **4**
Zaman, devr, çağ.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

2. **devrinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2465
Mısra: **8**
Devir, çağ, zaman, dönem.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

3. **devr:**
Gazel 2075
Mısra: **8**
Zaman.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

4. **devri:**-*i*
Gazel 2329
Mısra: **16**
Zaman.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

5. **devrinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2463
Mısra: **1**
Bir şeyin çevresinde dolaşma.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

devr it-:

1. **devr it-:**
Gazel 2464
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **-**
Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

devrān:

1. **devrānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **2**
Zaman, devir.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

2. **devrāna:**--*a, -*
Gazel 2044
Mısra: **10**
Zaman, çağ. || *Kader, talih, baht.*

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

3. **devrānum:**-*um*
Gazel 2087
Mısra: **4**
Zaman, çağ.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

4. **devrān:**
Gazel 2279
Mısra: **7**
Dünya, felek. || *Kader, talih, baht.*

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

5. **devrāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **12**
Dünya, felek.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

6. **devrān:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
Dünya, felek.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

7. **devrān:**
Gazel 2397
Mısra: **1**
Dünya, felek.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

devr-i çemen:

1. **devr-i çemen:**
Gazel 2394
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Yeşillik zamanı, ilkbahar.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

devr-i gül:

1. **devr-i gül:**
Gazel 2343
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
İlkbahar.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

2. **devr-i gül:**
Gazel 2355

Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İlkbahar.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

3. **devr-i gül:**
Gazel 2379
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi, ilkbahar.

Ḫāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḫn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

4. **devr-i gül:**
Gazel 2379
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi, ilkbahar.

Ḫāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḫn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

5. **devr-i gül:**
Gazel 2467
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İlkbahar.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

6. **devr-i gül:**
Gazel 2479
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İlkbahar.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʿola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

deyr:

1. **deyr:**
Gazel 2130
Mısra: **5**
İnsanlık alemi, dünya, bu alem. || *Kilise, manastır.*

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

2. **deyrüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2149
Mısra: **8**
Kilise ,manastır.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

3. **deyr:**
Gazel 2269
Mısra: **1**
Kilise, manastır. || *İnsanlık alemi, dünya, bu alem.*

Yine deyr içre büt-i ʿışve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

deyr-i muġān:

1. **deyr-i muġān:**
Gazel 2386
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Mecusi mabedi, meyhane.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

di:

1. **diyem:**-*ye, -m*
Gazel 2318
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḫālüm disem aña mübtelādur gördügüm

2. **dimişler:**-*miş, -ler*
Gazel 2283
Mısra: **12**
"Demek, söylemek,anlatmak" anlamına gelir.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

3. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **13**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

di-:

1. **dimezem:**--*mez, --em*
Gazel 2009
Mısra: **10**
Demek, söylemek.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

2. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2015
Mısra: **4**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

3. **dimeñüz:**--*me, --ñüz*
Gazel 2008
Mısra: **2**
Demek, söylemek.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

4. **dir:**--*r*
Gazel 2008
Mısra: **4**
Demek, dile getirmek, söylemek.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

5. **diseler:**--*se, --ler*
Gazel 2008
Mısra: **9**
Söylemek, demek.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

6. **direm:**--*r, --em*
Gazel 2008
Mısra: **10**
Demek, söylemek.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

7. **dir:**--*r*
Gazel 2011
Mısra: **3**
Demek, söylemek.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

8. **dir:**--*r*, -
Gazel 2012
Mısra: **7**
Demek , söylemek.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

9. **didüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2015
Mısra: **5**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

10. **didi:**--*di*
Gazel 2015
Mısra: **6**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

11. **disem:**--*se*, --*m*
Gazel 2019
Mısra: **1**
Demek, dile getirmek, söylemek.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

12. **disem:**--*se*, --*m*
Gazel 2019
Mısra: **2**
Demek, dile getirmek, söylemek.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

13. **dimiş:**--*miş*, -
Gazel 2019
Mısra: **3**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

14. **dimişse:**--*miş*, --*se*
Gazel 2019
Mısra: **4**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

15. **didüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2019
Mısra: **4**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

16. **didi:**--*di*, -
Gazel 2019
Mısra: **7**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

17. **didüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2019
Mısra: **7**
Demek, açıklamak, izah etmek.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

18. **diye-bilür:**--*(y)e bil*, --*(ü)r*
Gazel 2019
Mısra: **10**
Demek, söylemek, izah etmek.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

19. **dimişler:**--*miş*, --*ler*
Gazel 2023
Mısra: **2**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak. || Söylemek , anlatmak, ifade etmek.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

20. **dime:**--*me*, -
Gazel 2023
Mısra: **7**
Demek, söylemek.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

21. **didi:**--*di*
Gazel 2026
Mısra: **1**
Demek, söylemek.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

22. **dimekdür:**--*mek*, --*dür*
Gazel 2026
Mısra: **8**
Demek, söylemek, anlatmak.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

23. **dir:**--*r*, -
Gazel 2028
Mısra: **2**
Demek, söylemek, açıklamak.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

24. **diye:**--*(y)e*
Gazel 2032
Mısra: **5**
Söylemek, anlatmak, ifade etmek.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

25. **diye:**--*(y)e*, -
Gazel 2032
Mısra: **6**
Söylemek, anlatmak, ifade etmek.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

26. **disünler:**-*sün, -ler*
Gazel 2033
Mısra: **10**
Demek, söylemek.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

27. **diyüp:**--*(y)üp*
Gazel 2034
Mısra: **3**
Demek, söylemek.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

28. **didi:**--*di*, -
Gazel 2036
Mısra: **4**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

29. **didi:**--*di*, -
Gazel 2006
Mısra: **9**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

30. **didi:**
Gazel 2040
Mısra: **17**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

31. **dir:**--*r*, -
Gazel 2013
Mısra: **6**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

32. **dimiş:**--*miş*
Gazel 2041
Mısra: **7**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

33. **diyesin:**--*(y)e*, --*sin*
Gazel 2044
Mısra: **1**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

34. **didüm:**--*dü*, --*m*, -
Gazel 2044
Mısra: **5**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

35. **didi:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

36. **diyebilür:**--*(y)ebil*, --*ür*
Gazel 2044
Mısra: **10**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

37. **dirler:**--*r*, --*ler*
Gazel 2045
Mısra: **7**
Anlatmak, söylemek, ifade etmek.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

38. **didüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2046
Mısra: **9**
Söylemek, anlatmak, ifade etmek.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

39. **didi:**--*di*, -
Gazel 2046
Mısra: **10**
Söylemek, anlatmak, ifade etmek.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

40. **di:**
Gazel 2047
Mısra: **4**
Söylemek. || *Anlatmak, ifade etmek.*

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

41. **dimişler:**--*miş*, --*ler*
Gazel 2054
Mısra: **9**
"Demek, söylemek,anlatmak" anlamına gelir.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

42. **didiler:**--*di*, --*ler*
Gazel 2055
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḥufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

43. **didüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2055
Mısra: **13**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

44. **dimem:**--*me, --m*
Gazel 2055
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

45. **dimezem:**--*mez, --em*
Gazel 2056
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

46. **didüm:**--*dü, --m*
Gazel 2056
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

47. **didi:**--*di, -*
Gazel 2056
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

48. **diyü:**--*(y)ü, -*
Gazel 2059
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

49. **di:**
Gazel 2061
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

50. **di:**
Gazel 2342
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

51. **di:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

52. **dirler:**--*r, --ler*
Gazel 2062
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

53. **dirler:**--*r, --ler*
Gazel 2407
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

54. **dir-idüm:**--*r, --i, --dü, --m*
Gazel 2068
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

55. **diyeler:**--*(y)e, --ler*
Gazel 2068
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

56. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2069
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

57. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

58. **didi:**-*di*
Gazel 2070
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

59. **didükde:**-*dük, -de*
Gazel 2071
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

60. **dimişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2071
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

61. **diyü:**-*(y)ü*
Gazel 2071
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

62. **didi:**-*di*
Gazel 2073
Mısra: **6**
Saymak, kabul etmek.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

63. **dimedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2075
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İtmeyince naḵş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

64. **dimedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2406
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

65. **dise:**-*se*
Gazel 2075
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

66. **dise:**-*se*
Gazel 2458
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

67. **diyü:**-*(y)ü*
Gazel 2076
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

68. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2076
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

69. **dirseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2077
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

70. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2077
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

71. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2341
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm misāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

72. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2413
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

73. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2441
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

74. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2483
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

75. **dimese:**-*me, -se*
Gazel 2082
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele İñleyüp dimese rebāb içelüm

76. **dimez:**-*mez*
Gazel 2083
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

77. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2086
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

78. **dimez:**-*mez*
Gazel 2089
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

79. **dir:**-*r*
Gazel 2093
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

80. **dir:**-*r*
Gazel 2190
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dökmesem bārān-ı eşki yār
açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i
ḫandānuñam

81. **dir:**-*r*
Gazel 2285
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

82. **dir:**-*r*
Gazel 2355
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

83. **dir:**-*r*
Gazel 2418
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i
ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i
Bedaḫşānʾdur diyen

84. **dir:**-*r*
Gazel 2432
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur
ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i
ʿānberīn

85. **dir:**-*r*
Gazel 2443
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni
bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār
eylesün

86. **dir:**-*r*
Gazel 2473
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimse dir mi derd olsun hīç
dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı
hicran olmasun

87. **dir:**-*r*
Gazel 2496
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn
gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri
açuban zebān

88. **dir:**-*r*
Gazel 2498
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya
teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen
ince bilin

89. **didi:**-*di*
Gazel 2096
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī
ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma
dāmānum benüm

90. **dirler:**-*r*, -*ler*
Gazel 2097
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme
dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i
nihānum nʾeyleyem

91. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec
rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger
bālā disem

92. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2259
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Güneş ruḫsāruñı göster disem
zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver
rūyı men görsem

93. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2318
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bilmezem derd-i dilüm kime
diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur
gördügüm

94. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec
rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger
bālā disem

95. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr
eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü
ḫārā disem

96. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi
bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā
disem

97. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-
ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña
ya disem

98. **disem:**-*se*, -*m*
Gazel 2098
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur
āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme
ḫāk-i pā disem

99. **dir:**-*r*
Gazel 2100
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

100. **dimez-idi:**-*mez, -i, -di*
Gazel 2100
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

101. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2104
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

102. **didi:**-*di*
Gazel 2104
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

103. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2110
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

104. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2110
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

105. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2111
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perīzāde olam

106. **didi:**-*di*
Gazel 2111
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perīzāde olam

107. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

108. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

109. **dimedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2115
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

110. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2119
Mısra: **3**
Saymak, kabul etmek.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

111. **diyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2119
Mısra: **7**
İstemek.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

112. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2119
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bīdilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

113. **didi:**-*di*
Gazel 2119
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bīdilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

114. **diyübeni:**-*üben*
Gazel 2119
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

115. **didüm:**-*di, -m*
Gazel 2121
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

116. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **4**
Duygu ve düşüncelerini sözle anlatmak, söylemek.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

117. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

118. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

119. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

120. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

121. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2121
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

122. **didi:**-*di*
Gazel 2124
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

123. **didüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2124
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

124. **didüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2362
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

125. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2124
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

126. **disem:**-*se, -m*
Gazel 2125
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

127. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2125
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

128. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2400
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

129. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2418
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

130. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2418
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

131. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2418
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

132. **disem:**-*se, -m*
Gazel 2127
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

133. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

134. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

135. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

136. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

137. **didügümce:**-*düg, -ümce*
Gazel 2129
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

138. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

139. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2129
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

140. **didi:**-*di*
Gazel 2131
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṯānīyem

141. **dir:**-*r*
Gazel 2138
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

142. **dimek:**-*mek*
Gazel 2148
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Rıẓk içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

143. **dime:**-*me*
Gazel 2148
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

144. **dime:**-*me*
Gazel 2244
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

145. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2152
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

146. **didi:**-*di*
Gazel 2152
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

147. **diyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2153
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

148. **diyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2346
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

149. **didi:**-*di*
Gazel 2153
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

150. **diye:**-*(y)e*
Gazel 2153
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

151. **diye:**-*(y)e*
Gazel 2164
Mısra: **18**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

152. **diye:**-*(y)e*
Gazel 2476
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

153. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2155
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ravẓa-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn

Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

154. **diyesin:**-*(y)e, -sin*
Gazel 2155
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

155. **diyesin:**-*(y)e, -sin*
Gazel 2374
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

156. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2162
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

157. **didi:**-*di*
Gazel 2162
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

158. **didi:**-*di*
Gazel 2169
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

159. **dimiş:**-*miş*
Gazel 2169
Mısra: **13**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

160. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2171
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

161. **didi:**-*di*
Gazel 2171
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

162. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

163. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

164. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2279
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

165. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2279
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

166. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2460
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nigārā görmedüm senden vefā ben Anuñçün saña direm pür-cefā ben

167. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2476
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

168. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

169. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir z̲ekāt-ı ḫüsnüñi
Gir s̲evāba dōstum saña duʿā olsun direm

170. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

171. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

172. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

173. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

174. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

175. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

176. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

177. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

178. **didi:**-*di*
Gazel 2173
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

179. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2175
Mısra: **2**
Sanmak, zannetmek, ... diye düşünmek.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

180. **didi:**-*di*
Gazel 2179
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

181. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2186
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Anuñ içün bana dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

182. **didi:**-*di*
Gazel 2186
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

183. **didi:**-*di*
Gazel 2187
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

184. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2187
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

185. **dir:**-*r*
Gazel 2190
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

186. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2190
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

187. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2192
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

188. **didi:**-*di*
Gazel 2192
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

189. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2192
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

190. **didi:**-*di*
Gazel 2192
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

191. **direm:**-*r, -em*
Gazel 2193
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

192. **dimedi:**-*me, -di*
Gazel 2194
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

193. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2195
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

194. **didi:**-*di*
Gazel 2195
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

195. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2195
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

196. **didi:**-*di*
Gazel 2195
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

197. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2195
Mısra: **15**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

198. **dime:**-*me*
Gazel 2196
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

199. **didi:**-*di*
Gazel 2197
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

200. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2197
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

201. **dir:**-*r*
Gazel 2197
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

202. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2199
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

203. **didi:**-*di*
Gazel 2199
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

204. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2199
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

205. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

206. **didi:**-*di*
Gazel 2201
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

207. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

208. **didi:**-*di*
Gazel 2201
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

209. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2201
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler ḫüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

210. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

211. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

212. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

213. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

214. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **16**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

215. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **18**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

216. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

217. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

218. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

219. **dimezem:**-*mez, -em*
Gazel 2202
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

220. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2207
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

221. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2207
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

222. **didi:**-*di*
Gazel 2207
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

223. **dinür:**-*n, -ür*
Gazel 2209
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

224. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2219
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

225. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2221
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

226. **didi:**-*di*
Gazel 2221
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

227. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2221
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

228. **didi:**-*di*
Gazel 2221
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

229. **didi:**-*di*
Gazel 2222
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

230. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2225
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

231. **dimeyeler:**-*me, -(y)e, -ler*
Gazel 2227
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

232. **diye:**-*(y)e*
Gazel 2227
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

233. **dime:**-*me*
Gazel 2228
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

234. **diyeler:**-*(y)e, -ler*
Gazel 2229
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

235. **disün:**-*sün*
Gazel 2231
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

236. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2236
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

237. **didi:**-*di*
Gazel 2236
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

238. **diyeler:**-*(y)e, -ler*
Gazel 2237
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

239. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2240
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

240. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2291
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

241. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2385
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

242. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2391
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

243. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2415
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

244. **dirsem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2430
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

245. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2241
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī

Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

246. **didi:**-*di*
Gazel 2241
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

247. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2241
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

248. **dirse:**-*r, -se*
Gazel 2243
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

249. **diyesin:**-*(y)e, -sin*
Gazel 2244
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

250. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2245
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sāḡar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

251. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2245
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sāḡar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

252. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2249
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

253. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2249
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Genc-i ḫüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

254. **didi:**-*di*
Gazel 2249
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Genc-i ḫüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

255. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

256. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

257. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

258. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

259. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

260. **dimeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2251
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

261. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2253
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

262. **didi:**-*di*
Gazel 2253
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

263. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2253
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

264. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2253
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ya kaşlarını aldum ele sîneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

265. **didi:**-*di*
Gazel 2253
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ya kaşlarını aldum ele sîneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

266. **diyemem:**-*(y)e, -me, -m*
Gazel 2259
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

267. **didi:**-*di*
Gazel 2260
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

268. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2260
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

269. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2261
Mısra: **13**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

270. **didi:**-*di*
Gazel 2261
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

271. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2266
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

272. **didi:**-*di*
Gazel 2266
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

273. **didi:**-*di*
Gazel 2268
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

274. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2271
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

275. **didi:**-*di*
Gazel 2271
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

276. **dimişler:**-*miş, -ler*
Gazel 2273
Mısra: **6**
"Demek, söylemek,anlatmak" anlamına gelir.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

277. **diyümez:**-*(y)ü, -mez*
Gazel 2273
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

278. **dimeyesin:**-*me, -(y)e, -sin*
Gazel 2273
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

279. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2274
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

280. **didi:**-*di*
Gazel 2274
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

281. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2276
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

282. **didi:**-*dü, -m*
Gazel 2276
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

283. **didi:**-*di*
Gazel 2276
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

284. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2276
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

285. **didi:**-*di*
Gazel 2276
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

286. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2277
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

287. **didi:**-*di*
Gazel 2277
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

288. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

289. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

290. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

291. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

292. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḫm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

293. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

294. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2278
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

295. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2279
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

296. **diyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2280
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

297. **didi:**-*di*
Gazel 2281
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

298. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2281
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

299. **didi:**-*di*
Gazel 2281
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

300. **dimeñ:**-*me, -ñ*
Gazel 2282
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

301. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

302. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

303. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm gönlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

304. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm gönlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

305. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

306. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

307. **didüm:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

308. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

309. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

310. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

311. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2287
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

312. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

313. **didi:**-*di*
Gazel 2287
Mısra: **14**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

314. **dimişler:**-*miş, -ler*
Gazel 2296
Mısra: **9**
"Demek, söylemek,anlatmak" anlamına gelir.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

315. **dirlerse:**-*r, -ler, -se*
Gazel 2033
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

316. **dirlerse:**-*r, -ler, -se*
Gazel 2309
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

317. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **1**
Yazmak.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

318. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **2**
Cevaben demek, söylemek.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

319. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

320. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

321. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337

Mısra: **8**
Sanmak, zannetmek, ... diye düşünmek.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

322. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

323. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

324. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2340
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyledüm

325. **didi:**-*di*
Gazel 2340
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyledüm

326. **dirken:**-*r, -ken*
Gazel 2345
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Günde bir kez görmesem ḫālüm nᵓolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

327. **diseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2349
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīᵓnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

328. **diyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2358
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

329. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2361
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

330. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2361
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

331. **didi:**-*di*
Gazel 2361
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

332. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2363
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

333. **didi:**-*di*
Gazel 2365
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

334. **dir-idüm:**-*r, -i, -dü, -m*
Gazel 2369
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

335. **dir:**-*r*
Gazel 2371
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

336. **didi:**-*di*
Gazel 2375
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

337. **didükleri:**-*dük, -ler, -i*
Gazel 2375
Mısra: **10**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

338. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2375
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

339. **didi:**-*di*
Gazel 2375

Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

340. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2377
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

341. **diyeler:**-*(y)e, -ler*
Gazel 2385
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

342. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2390
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

343. **diyü:**-*(y)ü*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

344. **diyü:**-*(y)ü*
Gazel 2391
Mısra: **8**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

345. **dimesünler:**-*me, -sün, -ler*
Gazel 2392
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

346. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2393
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

347. **didi:**-*di*
Gazel 2402
Mısra: **16**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

348. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

349. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

350. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

351. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **4**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

352. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **8**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

353. **dir-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2403
Mısra: **6**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

354. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2409
Mısra: **3**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm nʾolur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

355. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2409
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

356. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2411
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

357. **didi:**-*di*
Gazel 2412
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

358. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2412
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

359. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

360. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

361. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

362. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

363. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

364. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2418
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

365. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2488
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

366. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2488
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

367. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2488
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

368. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2488
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

369. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2488
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

370. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2498
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

371. **dir:**-*r*
Gazel 2423
Mısra: **6**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

372. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2425
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

373. **didi:**-*di*
Gazel 2425
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

374. **diyebilür:**-*(y)ebil*, *-ür*
Gazel 2428
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

375. **diyeler:**-*(y)e*, *-ler*
Gazel 2431
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

376. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2434
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-içun

377. **didi:**-*di*
Gazel 2434
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-içun

378. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2433
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

379. **didi:**-*di*
Gazel 2433
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

380. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2440
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

381. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2442
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

382. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2442
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

383. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2452
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

384. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2453
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

385. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2454
Mısra: **10**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

386. **dirler:**-*r, -ler*
Gazel 2459
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀṣıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

387. **dimişdüm:**-*miş, -dü, -m*
Gazel 2460
Mısra: **12**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

388. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2461
Mısra: **1**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

389. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2461
Mısra: **2**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

390. **didiler:**-*di, -ler*
Gazel 2466
Mısra: **11**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

391. **diyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2471
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

392. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2472
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

393. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2474
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

394. **didüm:**-*dü, -m*
Gazel 2481
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

395. **dirdüm:**-*r, -dü, -m*
Gazel 2481
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

396. **didi:**-*di*
Gazel 2481
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

397. **diyem:**-*(y)em*
Gazel 2486
Mısra: **4**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Sorma her bir nā-kese olʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

398. **didiyse:**-*di, -(y)se*
Gazel 2488
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḥı saña kemān-ebrū diyen

399. **dimişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 2488
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḥı saña kemān-ebrū diyen

400. **dir-iseñ:**-*r, -i, -se, -ñ*
Gazel 2489
Mısra: **5**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice daġın yakasın

401. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2490
Mısra: **1**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

402. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2490
Mısra: **10**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

403. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2490
Mısra: **2**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

404. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2490
Mısra: **6**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

405. **diyen:**-*(y)en*
Gazel 2490
Mısra: **8**
... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

406. **diñ:**-*ñ*
Gazel 2494
Mısra: **8**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

407. **diñ:**-*ñ*
Gazel 2499
Mısra: **9**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

408. **didi:**-*di*
Gazel 2497
Mısra: **6**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

dib:

1. **dibin:**-*i, -n*
Gazel 2138
Mısra: **1**
Kap vb. şeylerin en aşağı kısımlarının iç yüzü.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

dībā:

1. **dībā:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
Eskiden çok makbul tutulan, genellikle desenli, ağır dokuma ipekli kumaş.Hem memleketimizde dokunmuş hem de ithal edilmiştir.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

2. **dībā:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
Eskiden çok makbul tutulan,

genellikle desenli, ağır dokuma ipekli kumaş, bir nevi canfes.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

dīdār:

1. **dīdār:**
Gazel 2018
Mısra: **8**
Yüz, güzel yüz, çehre.||
Görünüş.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

2. **dīdār:**
Gazel 2011
Mısra: **2**
Yüz, güzel yüz, çehre||
Görünüş, tecelli || Tasavvuf terimi olarak ise Allah'ın müminlere vadettiği görünüşü.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḥastaya tā göstere dīdār gül

3. **dīdārı:**--*ı, -*
Gazel 2055
Mısra: **11**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

4. **dīdāram:**-*am*
Gazel 2163
Mısra: **10**
Cenabıhakk'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḥudāyā eylegil iḥsān hemān müşṭāḳ-ı dīdāram

5. **dīdāruñ:**-*uñ*
Gazel 2177
Mısra: **5**
Yüz, güzel yüz, çehre.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevser ḥamīm

6. **dīdāra:**-*a*
Gazel 2202
Mısra: **18**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

7. **dīdār:**
Gazel 2216
Mısra: **13**
Cenabıhakk'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

8. **dīdāra:**-*a*
Gazel 2238
Mısra: **8**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

9. **dīdārdur:**-*dur*
Gazel 2288
Mısra: **7**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

10. **dīdāra:**-*a*
Gazel 2294
Mısra: **9**
Yüz, güzel yüz, çehre. ||
Cenabıhakk'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

11. **dīdār:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

12. **dīdāra:**-*a*
Gazel 2315
Mısra: **4**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

13. **dīdār:**
Gazel 2433
Mısra: **7**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

14. **dīdāruña:**-*uñ, -a*
Gazel 2461
Mısra: **9**
Yüz, güzel yüz, çehre.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

15. **dīdārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2494
Mısra: **3**
Yüz, güzel yüz, çehre.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

dîde:

1. **dīde:**
Gazel 2298
Mısra: **4**
Göz. II Vücutta açılan göz göz yara.

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

2. **dīdeme:**-*m, -e*
Gazel 2247
Mısra: **2**
Göz.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

3. **dīdelerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2472
Mısra: **2**
Göz.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

4. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2481
Mısra: **3**
Göz.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

5. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2499
Mısra: **3**
Göz.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

6. **dīde:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
Göz II Aşığın gözü.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

7. **dīdeñe:**--*ñ, --e*
Gazel 2047
Mısra: **4**
Göz.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

8. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2122
Mısra: **5**
Göz. II Vücutta açılan göz göz yara.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

9. **dīde:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
Göz. II Vücutta açılan göz göz yara.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

10. **dīdede:**-*de*
Gazel 2166
Mısra: **6**
Görme organı, göz, çeşm.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

11. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2196
Mısra: **5**
Göz.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

12. **dīde:**
Gazel 2209
Mısra: **5**
Göz.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āteş-i derūnum

13. **dīdemden:**-*m, -den*
Gazel 2218
Mısra: **3**
Göz.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

14. **dīde:**
Gazel 2229
Mısra: **8**
Göz.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

15. **dīdelerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2246
Mısra: **4**
Göz.

Ḫāk-i pāyuña niṯār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

16. **dīde:**
Gazel 2268
Mısra: **7**
Göz.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

17. **dīdelerden:**-*ler, -den*
Gazel 2272
Mısra: **4**
Göz.

Ḫasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

18. **dīde:**
Gazel 2272
Mısra: **9**
Göz.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

19. **dīde:**
Gazel 2273
Mısra: **12**
Göz.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

20. **dīdeden:**-*den*
Gazel 2284
Mısra: **12**
Göz.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

21. **dīdem:**-*m*
Gazel 2285
Mısra: **9**
Göz.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

22. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2312
Mısra: **6**
Göz.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īṯār yoluña sīm-ile zer hem

23. **dīde:**
Gazel 2352
Mısra: **1**
Göz.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem

Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

24. **dīdeden:**-*den*
Gazel 2385
Mısra: **6**
Göz.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

25. **dīdeler:**-*ler*
Gazel 2415
Mısra: **4**
Göz.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

26. **dīde:**
Gazel 2462
Mısra: **1**
Göz.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

dīde-çehār:

1. **dīde-çehār:**
Gazel 2197
Mısra: **4**
Dört göz.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

dīde-i eşk-bār:

1. **dīde-i eşk-bār:**
Gazel 2303
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı döken göz.

Rüsvā-yı ʿām itdi mey
Bu dīde-i eşk-bāram

dīde-i giryān:

1. **dīde-i giryān:**
Gazel 2107
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlayan göz, yaşlı göz.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

2. **dīde-i giryān:**
Gazel 2142
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlayan, yaşlı göz.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

3. **dīde-i giryān:**
Gazel 2308
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlayan göz.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

dīde-i pür-hūn:

1. **dīde-i pür-ḫūn:**
Gazel 2314
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kan dolu göz.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

dīdeleri rūşen ol-:

1. **dīdeleri rūşen ol-:**
Gazel 2085
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözleri parlamak. || *Gözlerinde sevinç ve istek belirmek.*

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

diğer:

1. **dīgeri:**-*i*
Gazel 2266
Mısra: **6**
Başka, diğer, öbür.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

diger-gün:

1. **diger-gün:**
Gazel 2478
Mısra: **10**
Başka bir biçime girmiş, değişmiş, başkalaşmış.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḫāli diger-gün

2. **diger-gün:**
Gazel 2409
Mısra: **3**
Başka türlü, başka şekil üzre, değişmiş durumda.

Didüm nʾolur ʿaceb ḫāli diger-gün
Açup ʿibret gözin ḫālüme bakdum

3. **dīger-gün:**
Gazel 2464
Mısra: **2**
Başka bir biçime girmiş, değişmiş, başkalaşmış.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gün

dik-:

1. **dike:**--*e*
Gazel 2007
Mısra: **7**
Gözünü ayırmadan bir noktaya bakmak.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

2. **dikilmiş:**--*il*, --*miş*
Gazel 2024
Mısra: **11**
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek. || *Bir bitkiyi kök salıp yetişmesi için toprağa yerleştirmek.*

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

3. **dikerse:**-*er*, -*se*
Gazel 2128
Mısra: **9**
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

4. **dikdüm:**-*dü*, -*m*
Gazel 2171
Mısra: **1**

Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

5. **dikdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2305
Mısra: **7**
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

6. **dikmege:**-*meg, -e*
Gazel 2225
Mısra: **3**
Biçilmiş veya yırtılmış kumaş, deri, yara vb.ni iğneye geçirilmiş iplikle tutturmak.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

7. **diksem:**-*se, -m*
Gazel 2289
Mısra: **6**
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

8. **dikilür:**-*il, -ür*
Gazel 2424
Mısra: **8**
Bir şeyi dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

diken:

1. **dikendür:**-*dür*
Gazel 2272
Mısra: **11**
Bazı bitkilerin dal, yaprak, meyve kabuğu vb. bölümlerinde ve bazı hayvanların derisinde bulunan sert, ucu sivri ve batıcı çıkıntılardan her biri. II Zorluk, acı, ıstırap.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

2. **dikeni:**-*i*
Gazel 2229
Mısra: **5**
Bazı bitkilerde bulunan ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

dikḳat it-:

1. **diḳḳat it-:**-*m*
Gazel 2245
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Düşüncelerini bir nokta üzerinde toplamak, bir şeyin üzerinde itina ile durmak.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

dil:

1. **dil:**
Gazel 2004
Mısra: **13**
Gönül, kalp, yürek.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

2. **dil:**
Gazel 2005
Mısra: **7**
Gönül, kalp, yürek.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

3. **dil:**
Gazel 2016
Mısra: **10**
Gönül, kalp, yürek.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

4. **dil:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
Gönül, kalp, yürek.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

5. **dil:**
Gazel 2297
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

6. **dilin:**-*i, -n*
Gazel 2498
Mısra: **9**
Lisan.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

7. **dil:**
Gazel 2006
Mısra: **2**
(Aşığın) gönlü.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

8. **dilüm:**--*üm, -*
Gazel 2012
Mısra: **9**
Gönül, yürek, kalp.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

9. **dilüm:**-*(ü)m*
Gazel 2005
Mısra: **5**
Gönül, yürek, kalp.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

10. **dil:**
Gazel 2158
Mısra: **7**
Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organı.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

11. **dil:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
Aşk ve sevginin kaynağı, gönül, yürek.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

12. **dil:**
Gazel 2003
Mısra: **5**
Aşk ve sevginin kaynağı, gönül, yürek.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

13. **dil:**
Gazel 2004
Mısra: **17**
Gönül, kalp, yürek.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

14. **dil:**
Gazel 2005
Mısra: **13**
Gönül, kalp, yürek.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

15. **dil:**
Gazel 2012
Mısra: **4**
Gönül, yürek, kalp.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

16. **dil:**
Gazel 2022
Mısra: **10**
Gönül, yürek.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

17. **dilā:**--*ā*
Gazel 2026
Mısra: **1**
Gönül, kalp, yürek. ||*Sevgili.*

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

18. **dilde:**--*de, -*
Gazel 2028
Mısra: **3**
Gönül, yürek, kalp.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

19. **dilinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2028
Mısra: **10**
Gönül, yürek , kalp. || *Lisan.* || *Söz ile ifade etme.*

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

20. **dil:**--*ma, --mış, --dur*
Gazel 2031
Mısra: **2**
Gönül. || *Aşık gönlüyle konuşur.Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu , nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Sevgilisinden ümidini asla yitirmez.O aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Gönül, geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır.Bu hastanın ilacı, şifası, doktoru ve tiryaki ise sevgilinin dudaklarıdır.*

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḫāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

21. **dil:**
Gazel 2033
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, sine. || *Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir, göz ve gamze okları orayı yaralar.Aşığın göğsü kanlı ve yaralı olur.Sebebi ise sevgilinin dudaklarıdır.Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum olur.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder.Bazen davul olur, aşığın dövünmesini, saray olur sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur içinde ayetler yazıldığını anlatır.*

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

22. **dīl:**
Gazel 2034
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir.Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir.Gönül bir kuştur.Gam ve kederle beslenir.Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer.Rakibe asla tahammülü yoktur.Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || *Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır.Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.*

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḫikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

23. **dil:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
Gönül, yürek.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

24. **dilinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2038
Mısra: **6**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || *Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.*

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

25. **dilden:**--*den*
Gazel 2039
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

26. **dil:**
Gazel 2010
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

27. **dil:**
Gazel 2015
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

28. **dil:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

29. **dil:**
Gazel 2052
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

30. **dil:**
Gazel 2057
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

31. **dil:**
Gazel 2060
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

32. **dil:**
Gazel 2071
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

33. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2077
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

34. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

35. **dil:**
Gazel 2081
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

36. **dile:**-*e*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

37. **dilümi:**-*üm, -i*
Gazel 2084
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

38. **dil:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

39. **dili:**-*i*
Gazel 2091
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

40. **dilümden:**-*üm, -den*
Gazel 2092
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

41. **dil:**
Gazel 2095
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

42. **dilde:**-*de*
Gazel 2097
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

43. **dil:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

44. **dil:**
Gazel 2103
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

45. **dil:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

46. **dili:**-*i*
Gazel 2106
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

47. **dil:**
Gazel 2107
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

48. **dil:**
Gazel 2108
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

49. **dili:**-*i*
Gazel 2112
Mısra: **1**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

50. **dil:**
Gazel 2115
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

51. **dilden:**-*den*
Gazel 2118
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

52. **dil:**
Gazel 2121
Mısra: **11**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

53. **dil:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

54. **dil:**
Gazel 2127
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

55. **dil:**
Gazel 2130
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

56. **dil:**
Gazel 2132
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

57. **dili:**-*i*
Gazel 2133
Mısra: **6**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili

her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manşūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

58. **dil:**
Gazel 2138
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

59. **dil:**
Gazel 2139
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

60. **dil:**
Gazel 2139
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

61. **dili:**-*i*
Gazel 2039
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

62. **dili:**-*i*
Gazel 2140
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī vaşlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

63. **dili:**-*i*
Gazel 2393
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

64. **dil:**
Gazel 2141
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

65. **dil:**
Gazel 2498
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili

her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

66. **dil:**
Gazel 2498
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

67. **dildeki:**-*de, -ki*
Gazel 2142
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

68. **dili:**-*i*
Gazel 2143
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

69. **dili:**-*i*
Gazel 2145
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dili fāriġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

70. **dilindendür:**-*i, -n, -den, -dür*
Gazel 2145
Mısra: **10**
Konuşma yetisi, ifade etme, söyleme, konuşma.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

71. **dil:**
Gazel 2146
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

72. **dil:**
Gazel 2152
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-içun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

73. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2154
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır.

Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

74. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2253
Mısra: **6**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāṣıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

75. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2439
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

76. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2476
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

77. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2154
Mısra: **6**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

78. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

79. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2157
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

80. **dilümde:**-*üm, -de*
Gazel 2159
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

81. **dilümde:**-*üm, -de*
Gazel 2478
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

82. **dil:**
Gazel 2160
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

83. **dil:**
Gazel 2161
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

84. **dil:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

85. **dil:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

86. **dil:**
Gazel 2171
Mısra: **1**
Gönül, yürek.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

87. **dil:**
Gazel 2175
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

88. **dil:**
Gazel 2176
Mısra: **1**
Gönül, yürek.

Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

89. **dil:**
Gazel 2176
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

90. **dilde:**-*de*
Gazel 2180
Mısra: **1**
Gönül, yürek.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

91. **dil:**
Gazel 2181
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

92. **dil:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
Gönül, yürek.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

93. **dilden:**-*den*
Gazel 2184
Mısra: **2**
Candan, içten, yürekten.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

94. **dil:**
Gazel 2191
Mısra: **11**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

95. **dil:**
Gazel 2192
Mısra: **13**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

96. **dil:**
Gazel 2193
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

97. **dil:**
Gazel 2194
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

98. **dil:**
Gazel 2195
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḫ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

99. **dil:**
Gazel 2195
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

100. **dil:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
Gönül, yürek.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

101. **dilde:**-*de*
Gazel 2196
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

102. **dilde:**-*de*
Gazel 2414
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

103. **dilden:**-*den*
Gazel 2200
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

104. **dil:**
Gazel 2203
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves mest-i lā-yaʿḳıl kılam

105. **dilümi:**-*üm, -i*
Gazel 2205
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

106. **dil:**
Gazel 2206
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

107. **dilden:**-*den*
Gazel 2208
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

108. **dil:**
Gazel 2208
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

109. **dil:**
Gazel 2209
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

110. **dil:**
Gazel 2210
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

111. **dilsin:**-*sin*
Gazel 2211
Mısra: **5**
Gönül, yürek.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

112. **dilümde:**-*üm, -de*
Gazel 2211
Mısra: **9**
Dil, konuşma.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

113. **dil:**
Gazel 2213
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Elüm dut raḫm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

114. **dil:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

115. **dil:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

116. **dilde:**-*de*
Gazel 2217
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

117. **dil:**
Gazel 2219
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

118. **dil:**
Gazel 2220
Mısra: **9**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

119. **dil:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

120. **dil:**
Gazel 2223
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle

beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

121. **dil:**
Gazel 2229
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

122. **dil:**
Gazel 2233
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

123. **dili:**-*i*
Gazel 2233
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

124. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

125. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **6**
Söz, ifade etme, söyleme.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḥı vefādārı dilüm

126. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

127. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

128. **dilden:**-*den*
Gazel 2240
Mısra: **10**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

129. **dil:**
Gazel 2241
Mısra: **5**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

130. **dil:**
Gazel 2244
Mısra: **7**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

131. **dil:**
Gazel 2244
Mısra: **9**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

132. **dil:**
Gazel 2246
Mısra: **2**
Sesleri çıkarmaya yarayan organ, dil.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

133. **dilde:**-*de*
Gazel 2248
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

134. **dil:**
Gazel 2248
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

135. **dilden:**-*den*
Gazel 2248
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her ṣādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

136. **dilde:**-*de*
Gazel 2251
Mısra: **6**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

137. **dilüñ:**-*üñ*
Gazel 2253
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didi ki dilüñ ḥālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

138. **dili:**-*i*
Gazel 2257
Mısra: **5**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

139. **dilden:**-*den*
Gazel 2258
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

140. **dil:**
Gazel 2258
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

141. **dil:**
Gazel 2259

Mısra: **1**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

142. **dilümi:**-*üm, -i*
Gazel 2263
Mısra: **1**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

143. **dil:**
Gazel 2266
Mısra: **3**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

144. **dil:**
Gazel 2266
Mısra: **6**

Konuşmaya, söz söylemeye yarayan organ.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

145. **dil:**
Gazel 2266
Mısra: **6**

İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

146. **dili:**-*i*
Gazel 2270
Mısra: **4**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

147. **dil:**
Gazel 2272
Mısra: **6**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

148. **dil:**
Gazel 2272
Mısra: **7**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

149. **dili:**-*i*
Gazel 2273
Mısra: **7**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḫayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

150. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **8**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir.

Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

151. **dil:**
Gazel 2274
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

152. **dil:**
Gazel 2274
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

153. **dilden:**-*den*
Gazel 2280
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

154. **dil:**
Gazel 2281
Mısra: **9**
: Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

155. **dilā:**-*ā*
Gazel 2283
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

156. **dil:**
Gazel 2287
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

157. **dil:**
Gazel 2287
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

158. **dil:**
Gazel 2294
Mısra: **5**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

159. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2295

Mısra: **2**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

160. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2295
Mısra: **6**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

161. **dil:**
Gazel 2299
Mısra: **2**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

162. **dil:**
Gazel 2300
Mısra: **14**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

163. **dil:**
Gazel 2301
Mısra: **1**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

164. **dilde:**-*de*
Gazel 2302
Mısra: **5**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

165. **dil:**
Gazel 2306
Mısra: **4**

İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

166. **dilde:**-*de*
Gazel 2306
Mısra: **6**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

167. **dil:**
Gazel 2307
Mısra: **7**

Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

168. **dil:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

169. **dil:**
Gazel 2322
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

170. **dil:**
Gazel 2311
Mısra: **6**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḥlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

171. **dil:**
Gazel 2311
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

172. **dil:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

173. **dil:**
Gazel 2325
Mısra: **8**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

174. **dil:**
Gazel 2330
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

175. **dilā:**-*ā*
Gazel 2331
Mısra: **6**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

176. **dil:**
Gazel 2336
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl

Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

177. **dil:**
Gazel 2337
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

178. **dilden:**-*den*
Gazel 2339
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

179. **dili:**-*i*
Gazel 2352
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

180. **dil:**
Gazel 2354
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

181. **dil:**
Gazel 2354
Mısra: **14**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

182. **dili:**-*i*
Gazel 2356
Mısra: **2**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

183. **dil:**
Gazel 2357
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

184. **dil:**
Gazel 2357
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

185. **dil:**
Gazel 2360
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

186. **dil:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür
ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem
yaluñuz kaldum

187. **dilā:**-*ā*
Gazel 2363
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

188. **dil:**
Gazel 2369
Mısra: **13**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

189. **dil:**
Gazel 2370
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

190. **dil:**
Gazel 2371
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

191. **dil:**
Gazel 2375
Mısra: **11**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

192. **dil:**
Gazel 2378
Mısra: **2**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

193. **dil:**
Gazel 2378
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

194. **dil:**
Gazel 2379
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

195. **dil:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

196. **dilden:**-*den*
Gazel 2384
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

197. **dilden:**-*den*
Gazel 2387
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi

sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

198. **dil:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

199. **dil:**
Gazel 2391
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

200. **dil:**
Gazel 2393
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

201. **dildür:**-*dür*
Gazel 2396
Mısra: **4**
Insanın konuşma işlevini sağlayan uzuv.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun
Diyü bildürmege dildür ulagum

202. **dil:**
Gazel 2401
Mısra: **3**
Gönül.Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

203. **dilden:**-*den*
Gazel 2402
Mısra: **11**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ḥaşre dek dilden ḥayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

204. **dilā:**-*ā*
Gazel 2409
Mısra: **8**
Aşk ve sevginin kaynağı, gönül, kalp.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

205. **dil:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

206. **dilā:**-*ā*
Gazel 2412
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

207. **dil:**
Gazel 2415
Mısra: **11**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler

boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

208. **dil:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

209. **dile:**-*e*
Gazel 2420
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

210. **dil:**
Gazel 2422
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

211. **dil:**
Gazel 2423
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

212. **dilüm:**-*üm*
Gazel 2427
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

213. **dilā:**-*ā*
Gazel 2429
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

214. **dil:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

215. **dilde:**-*de*
Gazel 2430
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büṯḫāne ben

216. **dil:**
Gazel 2434
Mısra: **8**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

217. **dil:**
Gazel 2436
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile

mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

218. **dil:**
Gazel 2436
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

219. **dil:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

220. **dil:**
Gazel 2442
Mısra: **12**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

221. **dil:**
Gazel 2443
Mısra: **10**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

222. **dil:**
Gazel 2450
Mısra: **1**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

223. **dil:**
Gazel 2452
Mısra: **4**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

224. **dilden:**-*den*
Gazel 2460
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

225. **dil:**
Gazel 2464
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

226. **dil:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

227. **dilden:**-*den*
Gazel 2465
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır.

Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

228. **dil:**
Gazel 2472
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

229. **dil:**
Gazel 2472
Mısra: **10**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

230. **dil:**
Gazel 2475
Mısra: **6**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

231. **dil:**
Gazel 2478
Mısra: **3**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

232. **dil:**
Gazel 2480
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

233. **dil:**
Gazel 2480
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

234. **dil:**
Gazel 2482
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

235. **dil:**
Gazel 2493
Mısra: **7**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

236. **dilde:**-*de*
Gazel 2494
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

237. **dilin:**-*i*, -*n*
Gazel 2498
Mısra: **10**

Hal ve duruşun sözsüz olarak karşıdakinde bıraktığı etki, sözsüz ifade.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

238. **dil:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

239. **dil:**
Gazel 2500
Mısra: **5**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

240. **dil:**
Gazel 2023
Mısra: **1**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

241. **dil:**
Gazel 2112
Mısra: **9**
Ağız.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

242. **dil:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

243. **dil:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

dil āteşi:

1. **dil āteşi:**
Gazel 2118
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

dil bagla-:

1. **dil bagla-:**
Gazel 2021
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḫāṣıluñ ak u karadan vāz gel

2. **dil bagla-:**-*i*
Gazel 2089
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

3. **dil bagla-:**
Gazel 2099
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

4. **dil bagla-:**
Gazel 2115
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

5. **dil bagla-:**
Gazel 2174
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -

Bütün varlığı ile bağlanmak, aşık olmak.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

6. **dil bagla-:**
Gazel 2338
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek aşık olmak, gönül vermek.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

7. **dil bagla-:**
Gazel 2338
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

8. **dil baġla-:**
Gazel 2376
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

9. **dil bagla-:**--*ma*, -
Gazel 2031
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Severek bağlanmak, içten sevmek, aşık olmak.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

dil bāz:

1. **dil bāz:**
Gazel 2110
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül doğanı. || Divan edebiyatında kullanılan doğan ve şahin anlamında kullanılan baz, sevgilinin gönül avlayan saçlarından kinayedir. Aşık, bakışlarıyla saç doğanının pençeleri arasına düşer.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

dil giriftar ol-:

1. **dil giriftar ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, aşık olmak .

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

dil ḫānesi:

1. **dil ḫānesi:**
Gazel 2225
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül hanesi,gönül, gamların konakladığı bir ev, virane,hücre, haremdir.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

dil hoş eyle-:

1. **dil ḫoş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İstediğini yaparak memnun etmek.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

dil murġı:

1. **dil murġı:**
Gazel 2031
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül Kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

2. **dil murġı:**
Gazel 2223
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Bana bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

3. **dil murġı:**
Gazel 2242
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḫamāme iy ṣanem

4. **dil murġı:**
Gazel 2245
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Zülfinüñ ḫalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

dil ü cān:

1. **dil ü cān:**
Gazel 2007
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Can ve gönül.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

dil uzat-:

1. **dil uzat-:**
Gazel 2145
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya bir şey hakkında ileri geri konuşmak, haddini aşarak kötü ve saygısızca sözler söylemek.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

dil ver-:

1. **dil ver-:**
Gazel 2366
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -

Gönül vermek, bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

dil vir-:

1. **dil vir-:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevmek,aşık olmak. || *Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek, eğinmek, meyletmek.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

2. **dil vir-:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek.|| *Sevmek.*|| *Aşık olmak.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

3. **dil vir-:**
Gazel 2046
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak. || *Sevmek, aşık olmak.*

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

4. **dil vir-:**
Gazel 2109
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak. || *Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.*

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

5. **dil vir-:**
Gazel 2119
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

6. **dil vir-:**
Gazel 2168
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak,candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

7. **dil vir-:**
Gazel 2258
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

8. **dil vir-:**
Gazel 2449
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẓer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

9. **dil vir-:**
Gazel 2459
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek,bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

10. **dil vir-:**
Gazel 2463
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

11. **dil vir-:**
Gazel 2469
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

12. **dil vir-:**
Gazel 2469
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

13. **dil vir-:**
Gazel 2493
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

dil vireli:

1. **dil vireli:**--*eli*
Gazel 2005
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevmek, aşık olmak.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

dilā:

1. **dilā:**-, -
Gazel 2054
Mısra: **1**
Ey gönül. || *Ey sevgili.*

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

2. **dilā:**
Gazel 2235

Mısra: **1**
Ey gönül.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

3. **dilā:**
Gazel 2235
Mısra: **8**
Ey gönül.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

4. **dilā:**
Gazel 2367
Mısra: **1**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

5. **dilā:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

6. **dilā:**
Gazel 2454
Mısra: **7**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

7. **dilā:**
Gazel 2456
Mısra: **10**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

8. **dilā:**
Gazel 2468
Mısra: **1**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

9. **dilā:**
Gazel 2483
Mısra: **6**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

10. **dilā:**
Gazel 2489
Mısra: **1**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

11. **dilā:**
Gazel 2495
Mısra: **8**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

12. **dilā:**
Gazel 2497
Mısra: **6**
"Ey gönül!" anlamında şairin gönlüne hitabı.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

dil-ārā:

1. **dil-ārāmum:**-*mum*
Gazel 2095
Mısra: **2**
Gönlü süsleyen güzel, sevgili.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

dil-āverlik:

1. **dil-āverlik:**
Gazel 2477
Mısra: **9**
Yiğitlik, kahramanlık, yüreklilik.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭārīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

dil-āvīz:

1. **dil-āvīz:**
Gazel 2159
Mısra: **4**
Gönlü çeken, gönlü kendine cezbeden güzel.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

dilber:

1. **dilber:**
Gazel 2002
Mısra: **2**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek eser oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

2. **dilber:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

3. **dilber:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

4. **dilber:**
Gazel 2272
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz

Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

5. **dilber:**
Gazel 2292
Mısra: **1**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

6. **dilberüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2034
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

7. **dilber:**
Gazel 2036
Mısra: **3**
Gönlü kendine çeken güzel. || *Alımlı, güzel kadın.*

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

8. **dilber:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

9. **dilberā:**--*ā*
Gazel 2003
Mısra: **1**
Gönül alan, gönül çalan Rüzgâr.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

10. **dilber:**
Gazel 2044
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem

Didi zülf çevgānı ḫāżır sen hemān meydāna gel

11. **dilberi:**--*i*
Gazel 2052
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

12. **dilber:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

13. **dilber:**
Gazel 2053
Mısra: **10**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

14. **dilber:**
Gazel 2075
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

15. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2121
Mısra: **13**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

16. **dilberi:**-*i*
Gazel 2131
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫālini

Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

17. **dilberlerüñ:**-*ler*, -*üñ*
Gazel 2135
Mısra: **2**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

18. **dilber:**
Gazel 2185
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

19. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2186
Mısra: **6**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

20. **dilber:**
Gazel 2187
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

21. **dilber:**
Gazel 2193
Mısra: **1**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

22. **dilber:**
Gazel 2195
Mısra: **7**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha

Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

23. **dilber:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
Gönlü kendine çeken, güzel.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

24. **dilber:**
Gazel 2197
Mısra: **3**
Gönlü kendine çeken, güzel.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

25. **dilber:**
Gazel 2202
Mısra: **16**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

26. **dilber:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

27. **dilber:**
Gazel 2209
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

28. **dilber:**
Gazel 2225
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṯār-ı sümm-i ṭavsen kılam

29. **dilberi:**-*i*
Gazel 2252
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ḫvābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

30. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2268
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

31. **dilber:**
Gazel 2276
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

32. **dilbere:**-*e*
Gazel 2278
Mısra: **3**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

33. **dilber:**
Gazel 2283
Mısra: **1**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

34. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2311
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

35. **dilber:**
Gazel 2312
Mısra: **1**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

36. **dilber:**
Gazel 2312
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īṯār yoluña sīm-ile zer hem

37. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2319
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

38. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2330
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ fırāḳından hilāl oldı tenüm

39. **dilber:**
Gazel 2396
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

40. **dilber:**
Gazel 2398
Mısra: **7**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

41. **dilber:**
Gazel 2398
Mısra: **9**

Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿizār oldum

42. **dilber:**
Gazel 2402
Mısra: **15**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Gördi dilber bu Muḥibbīʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

43. **dilberüm:**-*üm*
Gazel 2411
Mısra: **9**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

44. **dilberüm:**-*üm*
Gazel 2447
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

45. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2417
Mısra: **1**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

46. **dilber:**
Gazel 2417
Mısra: **5**
Gönlü kendine çeken, güzel.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

47. **dilber:**
Gazel 2425
Mısra: **7**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

48. **dilberüñ:**-*üñ*
Gazel 2440
Mısra: **5**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

49. **dilberā:**-*ā*
Gazel 2440
Mısra: **10**
Gönlü kendine çeken, güzel.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

50. **dilber:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
Gönlü alıp götüren, gönlü kendine çeken güzel, sevgili.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

dil-cū:

1. **dil-cū:**
Gazel 2476
Mısra: **2**
Gönül çeken.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

dildār:

1. **dildāra:**-*a*
Gazel 2005
Mısra: **6**
Gönlü kendine bağlamış, birinin gönlüne malik olan kimse, sevgili.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

2. **dildāra:**-*a*
Gazel 2015
Mısra: **3**
Gönlü kendine bağlamış, birinin gönlüne malik olan kimse, sevgili.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

3. **dildārumuñ:**--*(u)m, --(u)ñ*
Gazel 2016
Mısra: **5**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Vaşlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

4. **dildār-ısa:**--*ısa*
Gazel 2016
Mısra: **10**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

5. **dildāra:**--*a*, -
Gazel 2027
Mısra: **9**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse. || Sevgili.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

6. **dildāruñ:**--*uñ*, -
Gazel 2055
Mısra: **9**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

7. **dildāra:**-*a*
Gazel 2091
Mısra: **4**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

8. **dildāra:**-*a*
Gazel 2129
Mısra: **1**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

9. **dildār:**
Gazel 2137
Mısra: **5**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

10. **dildāruñ:**-*uñ*
Gazel 2140
Mısra: **9**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

11. **dildārum:**-*um*
Gazel 2143
Mısra: **10**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

12. **dildārumı:**-*um, -ı*
Gazel 2171
Mısra: **7**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

13. **dildārı:**-*ı*
Gazel 2174
Mısra: **1**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

14. **dildārı:**-*ı*
Gazel 2201
Mısra: **13**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

15. **dildāra:**-*a*
Gazel 2327
Mısra: **5**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

16. **dildāra:**-*a*
Gazel 2328
Mısra: **7**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

17. **dildārınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2335
Mısra: **9**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

18. **dildāra:**-*a*
Gazel 2363
Mısra: **5**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

19. **dildār:**
Gazel 2365
Mısra: **9**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

20. **dildār:**
Gazel 2367
Mısra: **5**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

21. **dildāra:**-*a*
Gazel 2375
Mısra: **14**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

22. **dildāra:**-*a*
Gazel 2393
Mısra: **6**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

23. **dildār:**
Gazel 2422
Mısra: **1**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

24. **dildāruñ:**-*uñ*
Gazel 2477
Mısra: **7**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

25. **dildār:**
Gazel 2491
Mısra: **6**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

dildāruñ:

1. **dildāruñ:**--*uñ, -*
Gazel 2055
Mısra: **11**
Gönlü kendine bağlamış olan kimse, sevgili.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

dilde:

1. **dilde:**
Gazel 2344
Mısra: **5**
Candan, içten, yürekten.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

dilden:

1. **dilüñden:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Candan, içten, yürekten.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

dilden gelür:

1. **dilden gelür:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yapmak için gönlünde bir arzu duymak.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

dile-:

1. **diler:**-*r*
Gazel 2331
Mısra: **9**
Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

2. **dilerseñ:**--*r, --se, --ñ*
Gazel 2013
Mısra: **7**
Arzu etmek, istemek, talep etmek.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

3. **dilerseñ:**--*r, --señ*
Gazel 2044
Mısra: **5**
Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

4. **dilerdüñ:**--*r, --dü, --ñ*
Gazel 2046
Mısra: **7**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek. || Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Dāyimā Ḥaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

5. **dilerse:**-*r, -se*
Gazel 2071
Mısra: **7**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

6. **diledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **7**
Emanet etmek, teslim etmek.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

7. **dilerseñ:**-*r, -señ*
Gazel 2123
Mısra: **7**
Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Bu göñül murġını ger dilerseñ şayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

8. **diler:**-*r*
Gazel 2157
Mısra: **2**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

9. **diler:**-*r*
Gazel 2157
Mısra: **6**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

10. **diler:**-*r*
Gazel 2157
Mısra: **10**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

11. **dilerem:**-*r, -em*
Gazel 2166
Mısra: **10**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

12. **dilerseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2309
Mısra: **9**
Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Ṣāfʿḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

13. **dilemem:**-*me, -m*
Gazel 2342
Mısra: **7**

Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

14. **diler:**-*r*
Gazel 2423
Mısra: **2**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

15. **diler:**-*r*
Gazel 2432
Mısra: **1**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

16. **dilese:**-*se*
Gazel 2443
Mısra: **4**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

17. **dilerse:**-*r, -se*
Gazel 2443
Mısra: **4**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

18. **dilerseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2448
Mısra: **1**
Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

19. **dilerem:**-*r, -em*
Gazel 2450
Mısra: **8**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

20. **diler:**-*r*
Gazel 2477
Mısra: **5**
Bir şeye erişmeyi istemek, arzu etmek, talep etmek.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

21. **diler-iseñ:**-*r, -i, -see, -ñ*
Gazel 2484
Mısra: **10**
Bir şeyin gerçekleşmesini veya olmasını istemek, ummak, temenni etmek, niyaz etmek.

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

dil-efgār:

1. **dil-efgār:**
Gazel 2299
Mısra: **1**
Gönlü yaralı.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

dileg:

1. **dilegüm:**-*üm*
Gazel 2130
Mısra: **5**
Bir kimsenin dilediği şey, istek, talep, temenni, rica, murat.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

2. **dilegüm:**-*üm*
Gazel 2497
Mısra: **4**
Bir kimsenin dilediği şey, istek, talep, temenni, rica, murat.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

3. **dilegüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **5**
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

4. **dilegüm:**-*üm*
Gazel 2275
Mısra: **6**
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

dilek:

1. **dilegüm:**--*üm, -*
Gazel 2022
Mısra: **4**
Olması istenen şey, istek, arzu, talep, rica, temenni.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

dil-figār:

1. **dil-figāram:**-*am*
Gazel 2303
Mısra: **2**
Gönlü yaralı.

ʿIşḳuñla bī-ḳarāram
Cān-ıla dil-figāram

2. **dil-figāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **2**
Gönlü yaralı.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

dil-ḫaste:

1. **dil-ḫastedür:**-*dür*
Gazel 2238
Mısra: **9**
Gönlü hasta, hasta gönüllü.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür

Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

2. **dil-ḫastenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2016
Mısra: **4**
Gönlü hasta, hasta gönüllü, üzgün, kederli aşık.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

dil-hırāş:

1. **dil-ḫırāşum:**-*um*
Gazel 2228
Mısra: **1**
Gönül parçalayan, çok acıklı, iç paralayıcı.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

dil-hoş:

1. **dil-ḫoşam:**-*am*
Gazel 2104
Mısra: **1**
Memnun, neşeli. || *Gönlü hoş.*

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

dili aç-:

1. **dili aç-:**
Gazel 2164
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Evvelce susmakta ve konuşmamakta iken birden konuşmaya başlamak.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

dil-i dīvāne:

1. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2122
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Deli gönül.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

2. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2010
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Deli gönül.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

3. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2113
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çılgın,deli gönül. || *Her zaman aşık olmaya hazır coşkun gönüllü kimsenin kendi durumu ve gönlü için kullandığı tatlı bir serzeniş sözü.*

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

4. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2148
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Divane gönül.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

5. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2157
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Divane gönül.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

6. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2160
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Deli gönül.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

7. **dil-i dīvāne:**
Gazel 2283
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Divane gönül.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

8. **dil-i divāne:**
Gazel 2440
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Divane gönül.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

dili dīvāne:

1. **dili dīvāne:**
Gazel 2211
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Deli divane. || *Aklı başından gitmiş olan.*

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

dil-i endūhmend:

1. **dil-i endūhmend:**
Gazel 2499
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gamlı gönül.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

dil-i ġam- dīde:

1. **dil-i ġam- dīde:**
Gazel 2262
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam görmüş gönül.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

dili hōş id-:

1. **dili ḫōş id-:**
Gazel 2082
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birinin dileğini yerine getirerek onu sevindirmek, istediğini yaparak memnun etmek.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

dil-i maḥzūn hānesi:

1. **dil-i maḥzūn ḫānesi:**
Gazel 2487
Mısra: **1**

Kelime Tipi: -
Kederli gönül evi.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

dil-i mecnūn:

1. **dil-i mecnūn:**
Gazel 2207
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Deli gönül. || Mecnun, "Leyla ile Mecnun" hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

dil-i mehcūr:

1. **dil-i mehcūr:**
Gazel 2449
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilisinden ayrı kalmış gönül.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

dil-i nāl:

1. **dil-i nāl:**
Gazel 2274
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül neyi.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

dil-i nā-şād:

1. **dil-i nā-şād:**
Gazel 2420
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kederli gönül.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī gönlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

dil-i pür-derd-i bīmār:

1. **dil-i pür-derd-i bīmār:**
Gazel 2086
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dert dolu hasta gönül.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

dil-i şeydā:

1. **dil-i şeydā:**
Gazel 2179
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Deli gönül.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

dil-i şūrīde:

1. **dil-i şūrīde:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönlü perişan olan, aşık.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

2. **dil-i şūrīde:**
Gazel 2086
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönlü perişan olan, aşık.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā şubḥa dek bülbül gibi zār añladum

3. **dil-i şūrīde:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönlü perişan olan, aşık.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

dil-i telḫ:

1. **dil-i telḫ:**-*a*
Gazel 2239
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Acı dil.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

dil-i ʿummān:

1. **dil-i ʿummān:**
Gazel 2112
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Okyanusun kalbi.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

dil-i vīrān:

1. **dil-i vīrān:**
Gazel 2044
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yıkık, harap gönül. || Kederli kalp.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

dil-i vīrāne:

1. **dil-i vīrāne:**
Gazel 2170
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yıkık, harap gönül.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

dilim dilim:

1. **dilim dilim:**
Gazel 2277
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dilimler halinde, parça parça.

Ḳaṣṣāb-vār gönlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

dilim dilim eyle-:

1. **dilim dilim eyle-:**
Gazel 2156
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dilimler halinde parçalamak, parça parça etmek.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

dilim dilim it-:

1. **dilim dilim it-:**
Gazel 2077
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dilimlemek, parça parça haline getirmek.

Evvel vefālar eyledün āḥir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

2. **dilim dilim it-:**
Gazel 2154
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dilimler haline getirmek , parça parça etmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

3. **dilim dilim it-:**
Gazel 2295
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dilimler haline getirmek, parça parça etmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

diller:

1. **diller:**-*ler*
Gazel 2281
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül, yürek.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

dillerde destān:

1. **dillerde destān:**
Gazel 2405
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Herkes tarafından sözü edilir durumda olmak, çok meşhur olmak.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

dillerde söylen-:

1. **dillerde söylen-:**
Gazel 2114
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her yerde sözü edilmek.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

dil-nüvāz:

1. **dil-nüvāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **4**
Gönül okşayan, hoş, latif.

Didüm göñlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

dil-pesend:

1. **dil-pesend:**
Gazel 2244
Mısra: **15**
Gönle hoş gelen, gönlün beğendiği.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

dil-pezīr:

1. **dil-peẕīrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **2**
Gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği, gönlün kabul ettiği.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

dil-rīş:

1. **dil-rīş:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
Gönlü yaralı, aşktan dolayı dertli.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḥir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

dil-rübā:

1. **dil-rübāya:**-*(y)a*
Gazel 2000
Mısra: **6**
Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, aşık olunan.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

2. **dil-rübāya:**--*(y)a*
Gazel 2000
Mısra: **6**
Gönül kapan, gönül alan sevgili.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

3. **dil-rübānuñ:**--*nuñ, -*
Gazel 2063
Mısra: **6**
Gönül kapan, herkesi kendine bağlayan, aşık olunan güzel.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

dilsitān:

1. **dilsitānumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2114
Mısra: **4**
Gönlü alan, gönlü kendine bağlayan.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

dil-sūz:

1. **dil-sūzum:**-*um*
Gazel 2215
Mısra: **2**
Yürek yakan, çok ıztırap veren.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

dil-teşne:

1. **dil-teşne:**
Gazel 2302

Mısra: **18**
Bağrı yanık, susamış gönül.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

2. **dil-teşneye:**-*(y)e*
Gazel 2351
Mısra: **5**
Bağrı yanık, susamış gönül.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥayvāndur lebüñ sun kanayım

dimāġ:

1. **dimāġ:**
Gazel 2196
Mısra: **3**
Akıl, bilinç, şuur.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

2. **dimāġa:**-*a*
Gazel 2247
Mısra: **6**
Akıl, bilinç, şuur.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

3. **dimāġ:**
Gazel 2401
Mısra: **5**
Akıl, bilinç, şuur.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-içün cūybāra ʿazm idelüm

4. **dimāġını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2006
Mısra: **4**
Beyin, akıl, bilinç II Koku ile beraber kullanılırsa damak, geniz.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

5. **dimāġını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2018
Mısra: **11**
Beyin.|| Şuur, akıl.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

6. **dimāġuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2476
Mısra: **4**
Şuur, bilinç, akıl.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

din-:

1. **dinse:**--*se, -*
Gazel 2022
Mısra: **2**
Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

2. **dineli:**--*eli, -*
Gazel 2029
Mısra: **5**
Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek,bitmek, durmak.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

3. **diñlesün:**--*le, --sün*
Gazel 2044
Mısra: **13**
İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿārıñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

4. **dinür:**-*ür*
Gazel 2182
Mısra: **3**
Adı verilmek, ... diye isimlendirilmek.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

5. **dinse:**-*se*
Gazel 2333
Mısra: **9**
Denilmek, anılmak.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

6. **dinmezse:**-*mez, -se*
Gazel 2419
Mısra: **7**
Sona ermek, kesilmek, durmak, devam etmemek.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

7. **dinse:**-*se*
Gazel 2423
Mısra: **10**
Adı verilmek, ... diye isimlendirilmek.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

dīn:

1. **dīn:**
Gazel 2447
Mısra: **1**
İman, inanç.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

2. **dīni:**-*i*
Gazel 2144
Mısra: **5**
Allah'a ibadet ve maneviyata itikat hususunda her milletin tuttuğu yol.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfır daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

3. **dīnüm:**-*üm*
Gazel 2108
Mısra: **6**
İman, inanç.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

dīnār:

1. **dīnār:**
Gazel 2301
Mısra: **4**
Eski bir nevi altın sikke.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īs̱ār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

diñle-:

1. **diñle:**
Gazel 2049
Mısra: **10**
İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak. || Söylenen sözü dikkate alıp ona göre davranmak, kabul etmek, uymak, itâat etmek.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

2. **diñlesün:**-*sün*
Gazel 2493
Mısra: **2**
İşitmek için kulak vermek, isteyerek duymak.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

diñle:

1. **dinle:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
Dinlemek, kulak vermek, işitmek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

dıraht-ı bāġ-ı ʿirfān:

1. **dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfān:**
Gazel 2193
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İrfan bağının ağacı.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

dırāz it-:

1. **dırāz it-:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uzatmak.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

direm:

1. **direm:**
Gazel 2239
Mısra: **14**
Dirhem, gümüş para.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

2. **diremden:**-*den*
Gazel 2462
Mısra: **10**
Gümüş para, para, akçe, şiirde aşığın gözyaşları.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

dirgür-:

1. **dirgürürse:**-*ür, -se*
Gazel 2131
Mısra: **3**
Diriltmek, ihya etmek.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḫükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

dirhem:

1. **dirhem:**
Gazel 2301
Mısra: **4**
Akçe, para, dirhem.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

dirīġ:

1. **dirīġ:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
Esirgeme, kıyamama.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

dirīġā:

1. **dirīġā:**
Gazel 2054
Mısra: **7**
"Eyvah, çok yazık" anlamında ünlem.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

2. **dirīġā:**
Gazel 2086
Mısra: **11**
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

3. **dirīġā:**
Gazel 2176
Mısra: **5**
"Çok yazık, eyvahlar olsun" anlamlarına gelir.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḫāṣılum
Bundan özge virmedi ḫāṣıl baña bārān-ı ġam

4. **dirīġa:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

5. **dirīġā:**
Gazel 2211
Mısra: **1**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḫadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

6. **dirīġā:**
Gazel 2226
Mısra: **3**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

7. **dirīġā:**
Gazel 2255
Mısra: **2**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

8. **dirīġā:**
Gazel 2258
Mısra: **3**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

9. **dirīġā:**
Gazel 2283
Mısra: **1**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

10. **dirīġā:**
Gazel 2360
Mısra: **8**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

11. **dirīġā:**
Gazel 2415
Mısra: **6**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

12. **dirīġā:**
Gazel 2434
Mısra: **2**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

13. **diriġā:**
Gazel 2484
Mısra: **7**
Çok yazık, eyvahlar olsun.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

dirild-:

1. **dirildem:**-*em*
Gazel 2362
Mısra: **5**
Canlandırmak, yaşar duruma getirmek, hayat kazandırmak.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

diş:

1. **dişi:**-*i*
Gazel 2083
Mısra: **3**
Diş.

Lüʾlü dişi firāḳ-ı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

2. **dişlerüñi:**-*ler, -üñ, -i*
Gazel 2240
Mısra: **5**
Diş.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

3. **dişi:**-*i*
Gazel 2345
Mısra: **4**
Diş.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

dişle-:

1. **dişledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2181
Mısra: **5**
Dişlerini geçirip ısırmak.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

ditre-:

1. **ditrer:**-*r*
Gazel 2149
Mısra: **9**
Hızlı hızlı hareketlerle sürekli kımıldamak.

Kaçan ʿışḳıyla āḫ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

2. **ditrer:**-*r*
Gazel 2259
Mısra: **1**
Titremek,hızlı hızlı hareketlerle sürekli kımıldamak.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

dīvān:

1. **dīvān:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
Eskiden şairlerin aruz vezniyle yazdıkları şiirlerini, nazım şekillerine ve kafiyelerinin son harfine göre belli bir sıraya bağlı kalarak düzenledikleri şiir mecmuası .

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

2. **dīvān:**
Gazel 2142
Mısra: **10**
Büyük meclis, yüksek meclis. || Allah huzurunda görülecek olan mahkeme.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

3. **dīvān:**
Gazel 2343
Mısra: **10**
Bir şairin şiirlerini kafiyelerine göre ve harf sırasına uygun bir şekilde topladığı mecmua.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

4. **dīvānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2424
Mısra: **10**
Bir şairin şiirlerini kafiyelerine göre ve harf sırasına uygun bir şekilde topladığı mecmua.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḫen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

dīvān kıl-:

1. **dīvān kıl-:**
Gazel 2040
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Meclisi, kurulu toplamak.. || Nevruz zamanı doğanın çiçeklenmesi, coşması divan toplanmasına benzetilir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül

Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

dīvāne:

1. **dīvānedür:**-*dür*
Gazel 2016
Mısra: **10**
Deli, meczup, alık, abdal.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

2. **dīvānesin:**-*sin*
Gazel 2281
Mısra: **8**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

3. **dīvāne:**
Gazel 2015
Mısra: **6**
Deli, kendinden geçmiş, aklını yitirmiş, mecnun.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

4. **dīvāne:**
Gazel 2091
Mısra: **5**
Çılgın, deli, mecnun. ||
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

5. **dīvāneler:**-*ler*
Gazel 2094
Mısra: **5**
Çılgın, deli, mecnun. ||
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

6. **dīvānede:**-*de*
Gazel 2170
Mısra: **1**
Çılgın, deli, mecnun.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

7. **dīvāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2202
Mısra: **5**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

8. **dīvānelere:**-*ler, -e*
Gazel 2207
Mısra: **7**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

9. **dīvāneden:**-*den*
Gazel 2218
Mısra: **7**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

10. **dīvāne:**
Gazel 2249
Mısra: **2**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

11. **dīvānesi:**-*si*
Gazel 2257
Mısra: **9**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

12. **dīvāne:**
Gazel 2263
Mısra: **2**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

13. **dīvāne:**
Gazel 2267
Mısra: **3**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

14. **dīvāne:**
Gazel 2281
Mısra: **1**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

15. **dīvāne:**
Gazel 2309
Mısra: **4**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu

altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

16. **dīvānedür:**-*dür*
Gazel 2315
Mısra: **5**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

17. **dīvāne:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

18. **dīvāne:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

19. **dīvāne:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

20. **dīvāne:**
Gazel 2339
Mısra: **1**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne Āşinādan ḫ∨īşden bīgāneyim

21. **dīvāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2344
Mısra: **1**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

22. **dīvāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2344
Mısra: **1**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

23. **divāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2346
Mısra: **11**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

24. **dīvāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2351
Mısra: **4**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

25. **dīvānedür:**-*dür*
Gazel 2402
Mısra: **15**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

26. **dīvāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2414
Mısra: **8**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

27. **dīvāne:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

28. **dīvāneler:**-*ler*
Gazel 2429
Mısra: **2**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

29. **dīvānesin:**-*sin*
Gazel 2457
Mısra: **1**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin

Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

30. **dīvānelik:**-*lik*
Gazel 2457
Mısra: **5**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

31. **dīvāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2500
Mısra: **7**
Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

dīvāne it-:

1. **dīvāne it-:**
Gazel 2143
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çılgına çevirmek, deli etmek, mecnuna çevirmek.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

dīvāne ol-:

1. **dīvāne ol-:**
Gazel 2090
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

2. **divāne ol-:**
Gazel 2191
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

3. **dīvāne ol-:**
Gazel 2213
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum
Bahār irişecek artar cününum

4. **dīvāne ol-:**
Gazel 2258
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

5. **dīvāne ol-:**
Gazel 2265
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir şeye çok düşkün olmak, o şeyi deli gibi sevmek.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

6. **dīvāne ol-:**
Gazel 2322
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

7. **dīvāne ol-:**
Gazel 2324
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

8. **dīvāne ol-:**
Gazel 2354
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur

Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

9. **dīvāne ol-:**
Gazel 2384
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

10. **dīvāne ol-:**
Gazel 2409
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

11. **dīvāne ol-:**
Gazel 2430
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek,sevinç, korku, merak, hiddet vb. duyguların etkisiyle aklı başından gidecek gibi olmak.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

12. **dīvāne ol-:**
Gazel 2485
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Deliye dönmek.

Cüylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

dīvāne-i ʿışḳ:

1. **dīvāne-i ʿışḳ:**
Gazel 2080
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın delisi.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum Yazılur kanda döksem āh şāhum

dīvānelik:

1. **dīvānelik:**
Gazel 2159
Mısra: **10**

Divane olma durumu, delilik, çılgınlık, mecnunluk.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

2. **dīvānelik:**
Gazel 2332
Mısra: **3**
Divane olma durumu, delilik, çılgınlık, mecnunluk.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

dīvānelik eyle-:

1. **dīvānelik eyle-:**
Gazel 2097
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Divane olmak, delilik , çılgınlık, mecnunluk yapmak.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

dīvāne-vār:

1. **dīvāne-vār:**
Gazel 2386
Mısra: **5**
Deliler gibi.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

dīvāne-veş:

1. **dīvāne-veş:**
Gazel 2271
Mısra: **2**
Divane gibi. || Kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış, akılla ilgisini kesmiş, aşkın buyruğu altına girmiş olan kimse, meczup, şeyda.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

dīvāne-veş ol-:

1. **dīvāne-veş ol-:**
Gazel 2396
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Deli gibi olmak, deliye dönmek.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

dīvān-ı ġam:

1. **dīvān-ı ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Dil serīrin yine fetḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

dīvār:

1. **dīvārına:**-*ı, -, -a*
Gazel 2153
Mısra: **4**
Duvar kelimesinin eski metinlerde geçen asıl şekli.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

2. **dīvār:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
Duvar.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

3. **dīvārın:**-*ı, -n*
Gazel 2370
Mısra: **8**
Duvar.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

diyār:

1. **diyārumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2313
Mısra: **3**
Memleket, ülke, belde.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

2. **diyāra:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **10**
Memleket, ülke, belde.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

diyār-ı ʿışḳ:

1. **diyār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2374
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ülkesi.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

diyār-ı milket-i rūm:

1. **diyār-ı milket-i rūm:**
Gazel 2317
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Rum diyarının ülkesi.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

diyar-ı yār:

1. **diyar-ı yār:**
Gazel 2464
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketi.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

diye:

1. **diye:**
Gazel 2153
Mısra: **6**
Amacıyla, sebepten dolayı.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

2. **diye:**
Gazel 2006
Mısra: **10**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar. || Diyerek, deyip.||

Sanarak, zannederek. || Sebepten, nedenden dolayı.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

3. **diye:**
Gazel 2076
Mısra: **8**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i z̲āt-ı pākiyem

4. **diye:**
Gazel 2100
Mısra: **6**
Sanarak, zannederek.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

5. **diye:**
Gazel 2185
Mısra: **9**
Diyerek, deyip.

Bu saʿādet besdür dilber
Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

diyü:

1. **diyü:**
Gazel 2005
Mısra: **9**
"Diye" zarf, diyerek.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

2. **diyü:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
"Diye" zarf, diyerek.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya ṣahbāzısın

3. **diyü:**
Gazel 2074
Mısra: **5**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan "diye" zarfı.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

4. **diyü:**
Gazel 2292
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan "diye" zarfı.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

5. **diyü:**
Gazel 2302
Mısra: **13**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan "diye" zarfı.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

6. **diyü:**
Gazel 2436
Mısra: **1**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan "diye" zarfı.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

7. **diyü:**
Gazel 2100
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan zarf.

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

8. **diyü:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan zarf.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Es̲er yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

9. **diyü:**
Gazel 2316
Mısra: **5**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan zarf.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

10. **diyü:**
Gazel 2102
Mısra: **7**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

11. **diyü:**
Gazel 2112
Mısra: **16**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

12. **diyü:**
Gazel 2197
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

13. **diyü:**
Gazel 2265
Mısra: **6**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

14. **diyü:**
Gazel 2307
Mısra: **4**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

15. **diyü:**
Gazel 2346
Mısra: **10**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

16. **diyü:**
Gazel 2372
Mısra: **7**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

17. **diyü:**
Gazel 2384
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

18. **diyü:**
Gazel 2120
Mısra: **2**
Diyerek, deyip.

Cāme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

19. **diyü:**
Gazel 2140
Mısra: **9**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

20. **diyü:**
Gazel 2141
Mısra: **2**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

21. **diyü:**
Gazel 2141
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

22. **diyü:**
Gazel 2141
Mısra: **4**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

23. **diyü:**
Gazel 2161
Mısra: **10**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

24. **diyü:**
Gazel 2171
Mısra: **7**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

25. **diyü:**
Gazel 2173
Mısra: **10**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan zarf.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

26. **diyüben:**--*ben*
Gazel 2188
Mısra: **2**
Sanarak, zannederek.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

27. **diyü:**
Gazel 2188
Mısra: **6**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

28. **diyü:**
Gazel 2194
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

29. **diyü:**
Gazel 2198
Mısra: **2**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

30. **diyü:**
Gazel 2198
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

31. **diyü:**
Gazel 2198
Mısra: **9**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü

Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

32. **diyü:**
Gazel 2203
Mısra: **5**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlayan zarf.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

33. **diyü:**
Gazel 2205
Mısra: **8**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

34. **diyü:**
Gazel 2222
Mısra: **13**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Güşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

35. **diyü:**
Gazel 2358
Mısra: **6**
Sanarak, zannederek.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

36. **diyü:**
Gazel 2396
Mısra: **4**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun Diyü bildürmege dildür ulagum

37. **diyü:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

38. **diyü:**
Gazel 2485
Mısra: **6**
Biri sebebi, biri sonucu bildiren iki cümleyi birbirine bağlar.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

diz-:

1. **dizüp:**-*üp*
Gazel 2123
Mısra: **8**
Ortasından iplik veya tel geçirmek suretiyle sıralamak.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

2. **dizse:**-*se*
Gazel 2246
Mısra: **9**
Belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

3. **dizüp:**-*üp*
Gazel 2335
Mısra: **5**
Dizmek, sıralamak.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

4. **dizmiş:**-*miş*
Gazel 2447
Mısra: **10**
Belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

5. **dizer:**-*er*
Gazel 2490
Mısra: **8**
Belirli bir düzene göre sıraya koymak, sıralamak.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

döbn-:

1. **dönmişem:**-*-miş, --em*
Gazel 2025
Mısra: **3**
Bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek, andırmak.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

dög-:

1. **dögsün:**-*sün*
Gazel 2152
Mısra: **3**
Bir şey bir yere arka arkaya vurmak, üst üste, tekrar tekrar çarpmak.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

2. **doġmadan:**-*ma, -dan*
Gazel 2174
Mısra: **7**
Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

3. **döger:**-*er*
Gazel 2355
Mısra: **7**
Bir şey bir yere arka arkaya vurmak, üst üste, tekrar tekrar çarpmak.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler Çagurup çeng dir rebāb içelüm

dögil-:

1. **dögilmiş:**-*-miş, -*
Gazel 2059
Mısra: **2**
Bir şeyi toz durumuna getirmek için ezmek.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm

Ve lîkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

2. **dögilüben:**-*üben*
Gazel 2398
Mısra: **6**
Ufalamak, ezmek, parçalamak, karıştırmak, temizlemek, bastırmak, sıkıştırmak vb. maksatlarla bir şeyin üzerine arka arkaya vurmak.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

dögül-:

1. **dögülüben:**-*üben*
Gazel 2140
Mısra: **1**
Ufalanmak, ezilmek, karıştırılmak, temizlenmek, sıkıştırılmak gibi maksatlarla üzerine arka arkaya vurulmak.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

dök:

1. **döküben:**-*üben*
Gazel 2212
Mısra: **5**
Akıtmak, dökmek.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler gönlümi dōlāb kıldum

dök-:

1. **dökdi:**-*di*
Gazel 2008
Mısra: **3**
Akıtmak, dökmek, serpmek.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

2. **dökdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2142
Mısra: **7**
Akıtmak, ağlamak.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

3. **dökdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **4**
Akıtmak, ağlamak.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

4. **dökdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2035
Mısra: **3**
Akıtmak.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

5. **dökeyim:**--*eyim, -*
Gazel 2040
Mısra: **12**
Saçmak, serpmek, koymak.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

6. **döke:**-*e*
Gazel 2073
Mısra: **4**
Ağlamak.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

7. **döksem:**-*se, -m*
Gazel 2080
Mısra: **6**
Akıtmak.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

8. **döken:**-*en*
Gazel 2083
Mısra: **3**
Akıtmak.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

9. **dökse:**-*se*
Gazel 2083
Mısra: **5**
Saçmak, serpmek, koymak.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

10. **döküp:**-*üp*
Gazel 2112
Mısra: **14**
Akıtmak.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

11. **döker:**-*er*
Gazel 2131
Mısra: **7**
Akıtmak.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

12. **dökmesem:**-*me, -se, -m*
Gazel 2190
Mısra: **9**
Akıtmak.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

13. **dökem:**-*em*
Gazel 2204
Mısra: **7**
Saçmak, serpmek, koymak.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

14. **dökerem:**-*er, -em*
Gazel 2218
Mısra: **3**
Akıtmak, dökmek.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

15. **dökerem:**-*er, -em*
Gazel 2219
Mısra: **7**
Akıtmak, dökmek.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḫālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

16. **dökerem:**-*er, -em*
Gazel 2301
Mısra: **4**
Akıtmak, dökmek.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege

Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

17. **dökerem:**-*er, -em*
Gazel 2385
Mısra: **5**
Akıtmak, dökmek.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

18. **dökilür:**-*il, -ür*
Gazel 2239
Mısra: **8**
Akıtmak, dökmek.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

19. **döker:**-*er*
Gazel 2248
Mısra: **12**
Akıtmak.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

20. **döker:**-*er*
Gazel 2285
Mısra: **10**
Akıtmak, dökmek.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

21. **dökdi:**-*di*
Gazel 2338
Mısra: **7**
Akıtmak.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

22. **dökeliden:**-*eli, -den*
Gazel 2451
Mısra: **3**
Akıtmak, dökmek.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

23. **dökilse:**-*il, -se*
Gazel 2459
Mısra: **4**
Sıvı veya tane halindeki şeyleri bulundukları yerden başka bir kaba veya yere boşaltmak.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

24. **dökdükçe:**-*dükçe*
Gazel 2483
Mısra: **9**
Akıtmak, dökmek.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider gönlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

25. **dökdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Akıtmak, dökmek.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

26. **döküp:**-*üp*
Gazel 2055
Mısra: **16**
Saçmak, serpmek, koymak.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳa'l-ḳadem çekdüm

dökil-:

1. **dökilür:**-*ür*
Gazel 2087
Mısra: **7**
Akmak.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

dokın-:

1. **dokınsa:**-*sa*
Gazel 2257
Mısra: **7**
İçine işleyip duygulandırmak veya üzmek, tesir etmek.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

dol-:

1. **doldı:**-*dı*
Gazel 2500
Mısra: **3**
Bir duygu insanın içini, gönlünü… kaplamak, sarmak.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

dōlāb:

1. **dōlāb:**
Gazel 2212
Mısra: **6**
Bostan sulamak için gözleri bağlı bir beygir tarafından döndürülmek suretiyle bostan kuyusundan su çekmeye yarayan düzenek.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler gönlümi dōlāb kıldum

dolaş-:

1. **dolaşdı:**--*dı*
Gazel 2005
Mısra: **1**
Saç, iplik vb. şeyler birbirine karışarak güç çözülür duruma gelmek . || Gezmek, gezinmek.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra gönül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre gönül

2. **dolaşdı:**--*dı, -*
Gazel 2007
Mısra: **5**
Güç çözülür duruma gelmek.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara gönül

3. **dolaşduñ:**--*du, --ñ*
Gazel 2007
Mısra: **1**
Saç, iplik vb. şeyler birbirine karışarak güç çözülür duruma gelmek. || Kaybolmak.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre gönül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre gönül

4. **dolaşdı:**-*dı*
Gazel 2242
Mısra: **6**
Dolanmak, güç çözülür hale gelmek.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler

Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

5. **dolaşmış:**-*mış*
Gazel 2294
Mısra: **1**
Saç, iplik vb. şeyler birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

doldur-:

1. **toldurup:**-*up*
Gazel 2118
Mısra: **3**
Boş bir şeyi dolu hale getirmek, dolmasını sağlamak, imla etmek.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

dön:

1. **dönmek:**-*mek*
Gazel 2000
Mısra: **2**
Geri gelmek veya geri gitmek, avdet etmek.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

dön-:

1. **dönse:**-*se*
Gazel 2366
Mısra: **5**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

2. **döndi:**-*di*
Gazel 2144
Mısra: **3**
Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

3. **döndi:**-*di*
Gazel 2451
Mısra: **4**
Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

4. **döndüm:**--*dü, --m*
Gazel 2036
Mısra: **6**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak. || Dönüşmek.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

5. **dönmege:**--*mek, --e*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Geri gelmek, geri gitmek, avdet etmek.|| Caymak, sözünü ve ahdini tutmamak.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

6. **dönmek:**--*mek*
Gazel 2000
Mısra: **2**
Geri gelmek, geri gitmek, avdet etmek.|| Caymak, sözünü ve ahdini tutmamak.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

7. **dönelden:**--*el, --den*
Gazel 2055
Mısra: **5**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

8. **döne:**--*e*, -, -
Gazel 2059
Mısra: **10**
Başka bir şey halini almak, dönüşmek, inkılap etmek.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür gönlüm

9. **döndi:**-*di*
Gazel 2077
Mısra: **1**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

10. **dönmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2146
Mısra: **7**
Vazgeçmek, bırakmak, ilgiyi kesmek, sevmeyi bırakmak; yüz çevirmek.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

11. **döndürmezem:**-*dür, -mez, -em*
Gazel 2156
Mısra: **7**
Bir tarafa doğru yöneltmek, çevirmek, taklip etmek.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

12. **döndüm:**-*dü, -m*
Gazel 2182
Mısra: **5**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

13. **döndi:**-*di*
Gazel 2182
Mısra: **7**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

14. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2184
Mısra: **9**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

15. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2274
Mısra: **5**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

16. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2232
Mısra: **4**
Kendini olduğu yerde çevirmek, bir tarafa doğru yönelmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

17. **dönmiş:**-*miş*
Gazel 2232
Mısra: **7**
Bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek..

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

18. **dönmiş:**-*miş*
Gazel 2272
Mısra: **3**
Bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek..

Ḫasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

19. **dönüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2273
Mısra: **4**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

20. **dönüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2312
Mısra: **2**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

21. **dönüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2369
Mısra: **6**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meselüm

22. **döner:**-*er*
Gazel 2273
Mısra: **8**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

23. **dönerse:**-*er, -se*
Gazel 2273
Mısra: **16**
Bir şeyi andıracak duruma girmek, benzemek,... haline gelmek.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meselüm

24. **döndi:**-*di*
Gazel 2277
Mısra: **1**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

25. **döndüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2284
Mısra: **10**
Vazgeçmek, caymak.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

26. **döner:**-*er*
Gazel 2302
Mısra: **8**
Kendi mihveri veya başka bir şey etrafında hareket etmek.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

27. **döndi:**-*di*
Gazel 2344
Mısra: **10**
Benzemek, ... gibi olmak.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

28. **döndi:**-*di*
Gazel 2345
Mısra: **7**
...gibi olmak, benzemek.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

29. **döndi:**-*di*
Gazel 2346
Mısra: **5**
Benzemek, ... gibi olmak.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

30. **dönsün:**-*sün*
Gazel 2362
Mısra: **1**
Yönelmek.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

31. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2385
Mısra: **4**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

32. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2385
Mısra: **5**
Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

33. **dönmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2421
Mısra: **10**

Kendini olduğu yerde çevirmek, bir tarafa doğru yönelmek.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

34. **dönüp:**-*üp*
Gazel 2427
Mısra: **7**
Kendini olduğu yerde çevirmek, bir tarafa doğru yönelmek.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

35. **döndüm:**-*dü, -m*
Gazel 2453
Mısra: **5**
Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

36. **dönmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2459
Mısra: **10**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

37. **dönerse:**-*er, -se*
Gazel 2472
Mısra: **7**
Başka bir şey halini almak, dönüşmek, değişmek.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

38. **dönsün:**-*sün*
Gazel 2473
Mısra: **3**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

39. **döner:**-*er*
Gazel 2477
Mısra: **1**
Benzer hal almak, ... gibi olmak, benzemek, andırmak.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

40. **dönmege:**-*me, -ge*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Canlanmak.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

döndür-:

1. **döndürmege:**-*meg, -e*
Gazel 2240
Mısra: **2**
Dönmesini sağlamak.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

2. **döndür:**
Gazel 2255
Mısra: **4**
... durumuna getirmek, –e benzer duruma sokmak, –e benzetmek, –e çevirmek.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

3. **döndürsem:**-*se, -m*
Gazel 2343
Mısra: **3**
Benzetmek. II Dönüştürmek.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

döne döne:

1. **döne döne:**
Gazel 2149
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dönerek, tekrar tekrar.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

2. **döne döne:**
Gazel 2448
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Tekrar tekrar.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

döşe-:

1. **döşer:**-*r*
Gazel 2235
Mısra: **5**
Bir şeyi bir yere sermek, yaymak.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

döşen-:

1. **döşenü:**-*ü*
Gazel 2185
Mısra: **7**
Serilmek, yayılmak.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḫarīrümdür benüm

dōst:

1. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Arkadaş, sevilen kişi.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2004
Mısra: **14**
Arkadaş, sevilen kişi.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

3. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2000
Mısra: **8**
Birini riyâsız ve samîmî duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. Sevgili, yâr.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

4. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2003
Mısra: **9**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis|| Sevgili, yar.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbī ʾye neden egri nigāh eksük degül

5. **dostlar:**--*lar*
Gazel 2024
Mısra: **7**
Arkadaş.|| Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

6. **dōst:**
Gazel 2027
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

7. **dōstum:**--*um*
Gazel 2027
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

8. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2027
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

9. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2032
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

10. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2036
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

11. **dōstlar:**--*lar, -*
Gazel 2000
Mısra: **9**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

12. **dōstlar:**--*lar, -*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

13. **dōstum:**
Gazel 2040
Mısra: **11**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

14. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2043
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

15. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2044
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

16. **dōstum:**--*um*
Gazel 2051
Mısra: **2**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || Sevgili, yār.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

17. **dōstum:**--*um, -*
Gazel 2051
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || Sevgili, yar.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

18. **dōstlar:**--*lar, -*
Gazel 2064
Mısra: **3**
: Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| Sevgili, yar.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

19. **dōstum:**-*um*
Gazel 2031
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || Sevgili.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

20. **dōstum:**-*um*
Gazel 2070
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

21. **dōstum:**-*um*
Gazel 2146
Mısra: **10**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

22. **dōstum:**-*um*
Gazel 2172
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

23. **dōstum:**-*um*
Gazel 2172
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

24. **dōstum:**-*um*
Gazel 2075
Mısra: **4**
Sevgili. || *Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.*

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

25. **dōstum:**-*um*
Gazel 2087
Mısra: **10**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili.*

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

26. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2090
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

27. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2305
Mısra: **2**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

28. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2311
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṣ̱ār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

29. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2314
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

30. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2323
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

31. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2325
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

32. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2347
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

33. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2347
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

34. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2380
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin

Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

35. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2402
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

36. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2459
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

37. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2469
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

38. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2469
Mısra: **11**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili, yar.*

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

39. **dōstum:**-*um*
Gazel 2098
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

40. **dōstum:**-*um*
Gazel 2107
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili.*

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

41. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2124
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Baḫr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

42. **dōstum:**-*um*
Gazel 2130
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

43. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2135
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

44. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2146
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

45. **dōstum:**-*um*
Gazel 2135
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

46. **dōstum:**-*um*
Gazel 2138
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. || *Sevgili.*

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

47. **dōstum:**-*um*
Gazel 2160
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. *Sevgili, yar.*

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

48. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2169
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

49. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2374
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

50. **dōstum:**-*um*
Gazel 2031
Mısra: **3**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

51. **dōstum:**-*um*
Gazel 2183
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

52. **dōstum:**-*um*
Gazel 2328
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

53. **dōstum:**-*um*
Gazel 2343
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

54. **dōstum:**-*um*
Gazel 2436
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

55. **dōstum:**-*um*
Gazel 2440
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀṣıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

56. **dōstum:**-*um*
Gazel 2444
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

57. **dōstum:**-*um*
Gazel 2450
Mısra: **9**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

58. **dōstum:**-*um*
Gazel 2465
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

59. **dōstum:**-*um*
Gazel 2471
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Bī-güneh ʿāṣıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

60. **dōstum:**-*um*
Gazel 2495
Mısra: **3**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

61. **dōstum:**-*um*
Gazel 2497
Mısra: **2**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

62. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2186
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

63. **dōst:**
Gazel 2188
Mısra: **9**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

64. **dōst:**
Gazel 2261
Mısra: **12**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

65. **dōst:**
Gazel 2307
Mısra: **6**

Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

66. **dōst:**
Gazel 2389
Mısra: **2**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

67. **dōst:**
Gazel 2413
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

68. **dōst:**
Gazel 2433
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

69. **dōst:**
Gazel 2472
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

70. **dōst:**
Gazel 2482
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Bana yig görünür bāġ-ı iremden

71. **dōst:**
Gazel 2200
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Ferdā şarāb-ı kevşere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

72. **dōst:**
Gazel 2207
Mısra: **8**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

73. **dōst:**
Gazel 2214
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

74. **dōst:**
Gazel 2229
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

75. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2234
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

76. **dōst:**
Gazel 2236
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

77. **dōst:**
Gazel 2237
Mısra: **5**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

78. **dōstum:**-*um*
Gazel 2247
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

79. **dōstum:**-*um*
Gazel 2270
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| *Sevgili, yar.*

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

80. **dōst:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
Sevgili. || *Dost.*

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

81. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2294
Mısra: **2**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

82. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2298
Mısra: **11**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

83. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2299
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

84. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2320
Mısra: **7**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

85. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2329
Mısra: **16**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

86. **dōstum:**-*um*
Gazel 2336
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis. ||
Sevgili, yār.

Ruḥlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

87. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2348
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

88. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2345
Mısra: **17**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

89. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2346
Mısra: **12**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

90. **dōstum:**-*um*
Gazel 2349
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

91. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2364
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse,.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

92. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2403
Mısra: **6**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

93. **dōstān:**-*ān*
Gazel 2428
Mısra: **10**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

94. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2434
Mısra: **1**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

95. **dōst:**
Gazel 2443
Mısra: **3**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.||
Sevgili, yar.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

96. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2456

Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| Sevgili, yar.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

97. **dōstlar:**-*lar*
Gazel 2465
Mısra: **4**
Birini riyasız ve samimi duygularla seven, her bakımdan kendisine güvenilir kimse, enis.|| Sevgili, yar.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

döy-:

1. **döymez:**-*mez*
Gazel 2109
Mısra: **4**
Dayanamamak, katlanamamak, tahammül edememek.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

2. **döymeyüp:**-*me, -(y)üp*
Gazel 2256
Mısra: **8**
Dayanmak, tahammül etmek.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

3. **döyer:**-*er*
Gazel 2334
Mısra: **6**
Tahammül etmek, dayanmak.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

4. **doyınca:**-*ınca*
Gazel 2352
Mısra: **2**
İhtiyacı yeterince karşılanmış olmak, arzu ve istekleri giderilmiş olmak, kanmak, tatmin olmak.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

5. **döymese:**-*me, -se*
Gazel 2359
Mısra: **10**
Dayanmak, tahammül etmek.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb ẓīḳum benüm

dü:

1. **dü:**
Gazel 2226
Mısra: **6**
İki.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

2. **dü:**
Gazel 2173
Mısra: **1**
İki.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

3. **dü:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
İki.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

4. **dü:**
Gazel 2464
Mısra: **11**
İki.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

5. **dü:**
Gazel 2419
Mısra: **2**
"İki" sayısı.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

duʿā:

1. **duʿā-yı:**-*(y)ı*
Gazel 2118
Mısra: **5**
Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

2. **duʿā:**
Gazel 2172
Mısra: **4**
Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir ṣevāba dōstum saña duʿā olsun direm

3. **duʿā:**
Gazel 2172
Mısra: **4**
Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir ṣevāba dōstum saña duʿā olsun direm

4. **duʿālar:**-*lar*
Gazel 2239
Mısra: **12**
Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

5. **duʿāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **8**
Güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak Allah'a yalvarma, bir şeyin olmasını veya olmamasını isteme, yakarış, niyaz.

Mescid-i ḫüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

dūd:

1. **dūdından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2146
Mısra: **2**
Duman. || Gam, tasa, keder.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

2. **dūdlar:**-*lar*
Gazel 2492
Mısra: **2**
Duman. || *Gam, tasa, keder.*

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāṣākden

dūd id-:

1. **dūd id-:**
Gazel 2216
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bozmak, darmadağın etmek, perişan etmek.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

dūd-ı āh:

1. **dūd-ı āh:**
Gazel 2119
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ah dumanı. || *Divan edebiyatında aşığın eylediği ahlardan bir duman çıkar ve göğe yükselip Allah katına ulaşır.Sevgilinin aydınlık yüzü üzerindeki ayva tüyleri de bir dumanı andırır.Çünkü güzelin yüzünde tüy bitmesi, istenmeyen bir durumdur.Oysa aşıkların ahının dumanı orada yer edinmiştir.*

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

2. **dūd-ı āh:**
Gazel 2282
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah dumanı.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

3. **dūd-ı āh:**
Gazel 2319
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ahın dumanı.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

4. **dūd-ı āh:**
Gazel 2364
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ahın dumanı.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

5. **dūd-ı āh:**
Gazel 2383
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ah dumanı. || *Beddua.*

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿiṣyān-ıla cemʿ olmış günāḥumdur benüm

6. **dūd-ı āh:**
Gazel 2390
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
A dumanı,çekilen ateşli ahlardan çıkan duman, yürek yangını.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

7. **dūd-ı āḫ:**
Gazel 2392
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Beddua.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

8. **dūd-ı āh:**
Gazel 2405
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Beddua.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

dūd-ı dil:

1. **dūd-ı dil:**
Gazel 2214
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül dumanı.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

2. **dūd-ı dil:**
Gazel 2223
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yürekten çıkan ah.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

3. **dūd-ı dil:**
Gazel 2433
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yürekten çıkan ah.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

dūd-ı sipend:

1. **dūd-ı sipend:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Üzerlik dumanı.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

dūd-ı siyāh:

1. **dūd-ı siyāh:**
Gazel 2184
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kara duman.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

2. **dūd-ı siyāh:**
Gazel 2358
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Siyah duman.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ

Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

dūd-ı zencīr:

1. **dūd-ı zencīr:**
Gazel 2058
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam zinciri.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

duhān:

1. **duhānı:**--*ı, -*
Gazel 2063
Mısra: **5**
Duman. || Klasik edebiyatta olduğu gibi, aşığın ahı ile duman arasında ilgi kurulmuştur. Aşığın ahının duman gibi gökyüzüne yükseldiği imajı verilmiştir.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

2. **duḫānumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2114
Mısra: **10**
Duman.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

düken-:

1. **dükendi:**-*di*
Gazel 2143
Mısra: **4**
Bitmek, sona ermek.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

2. **dükenmez:**-*mez*
Gazel 2072
Mısra: **9**
Bitmek, hiç kalmamak.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

3. **dükenmez:**-*mez*
Gazel 2385
Mısra: **6**
Bitmek, hiç kalmamak.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

4. **dükenmez:**-*mez*
Gazel 2131
Mısra: **8**
Bitmek, hiç kalmamak.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

5. **dükendi:**-*di*
Gazel 2258
Mısra: **5**
Bitmek, sona ermek.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

6. **dükenmez:**-*mez*
Gazel 2407
Mısra: **1**
Sona ermek, tükenmek.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

dükkān:

1. **dükkānında:**-*ı, -n , -da*
Gazel 2463
Mısra: **5**
Dükkan, şiirde sevgilinin ağzı.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

dükkān-ı laʿl:

1. **dükkān-ı laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Lal dükkanı.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

duman:

1. **dumanum:**-*um*
Gazel 2097
Mısra: **2**
Yanan bir maddeden çıkan, içinde tamamıyla yanmamış katı zerreler ve buğu bulunan gaz.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

dün:

1. **dün:**
Gazel 2463
Mısra: **7**
Dün, önceki gün.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

2. **dün:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
Bugünden bir önceki günde.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

3. **dün:**
Gazel 2015
Mısra: **3**
Bugünden bir önceki gün.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

4. **dün:**
Gazel 2155
Mısra: **3**
Bugünden bir önceki gün.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

5. **dün:**
Gazel 2102
Mısra: **1**
İçinde bulunulan günden bir önceki gün.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

6. **dün:**
Gazel 2124
Mısra: **1**
Bugünden bir önceki gün. || *Kısa bir süre önce.*

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigârı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yârı görmişem

7. **dün:**
Gazel 2134
Mısra: **7**
İçinde bulunulan günden bir önceki gün.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

8. **dün:**
Gazel 2201
Mısra: **1**
Bugünden bir önceki gün.

Gülşen içre dün gice nezẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

9. **dün:**
Gazel 2319
Mısra: **7**
İçinde bulunulan günden bir önceki gün.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

10. **dün:**
Gazel 2344
Mısra: **3**
Bugünden bir önceki gün.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

11. **dün:**
Gazel 2344
Mısra: **3**
İçinde bulunulan günden bir önceki gün.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

12. **dün:**
Gazel 2461
Mısra: **8**
Alçak, soysuz.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

dün ü gün:

1. **dün ü gün:**
Gazel 2053
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gece ve gündüz.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

dü-nīm:

1. **dü-nīm:**
Gazel 2101
Mısra: **13**
İki parça, ortadan bölünmüş, ikiye ayrılmış.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

dü-nīm id-:

1. **dü-nīm id-:**
Gazel 2277
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İki parçaya , ortadan bölmek, ikiye ayırmak.

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

dünyā:

1. **dünyāya:**--*ya*, -
Gazel 2016
Mısra: **1**
Cihan, dünyaya ait fani şeyler, âlem,.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

2. **dünyā:**
Gazel 2021
Mısra: **11**
İslam dinine göre, insanların Allah'ın rızasını kazanmak ve asıl alem olan ahiret alemindeki ebedi hayata erişebilmek için gönderildikleri imtihan âlemi, geçici âlem, fânî âlem.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

3. **dünyā:**
Gazel 2031
Mısra: **9**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

4. **dünyā:**
Gazel 2049
Mısra: **3**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. || *İslam dinine göre, insanların Allah'ın rızasını kazanmak ve asıl alem olan ahiret alemindeki ebedi hayata erişebilmek için gönderildikleri imtihan alemi, geçici alem, fani alem.* || *Yaşamakta olduğumuz bu geçici alemde insanı kendine bağlayıp Hak'tan gafil eden her şey, maddi alem, nefsin arzu ettiği şeyler.*

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

5. **dünyādayam:**-*da*, -*(y)am*
Gazel 2138
Mısra: **8**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. || *Hayat.*

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

6. **dünyāya:**-*(y)a*
Gazel 2227
Mısra: **9**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. || *Geçici alem, fani alem.*

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

7. **dünyāda:**-*da*
Gazel 2234
Mısra: **7**
Yaratılmış olan şeylerin

bütünü, evren, kainat. || *Bütün insanlar, dünyada yaşayan herkes.*

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

8. **dünyā:**
Gazel 2268
Mısra: **13**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

9. **dünyāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2279
Mısra: **5**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

10. **dünya:**
Gazel 2290
Mısra: **3**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳānīʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʿa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

11. **dünyā:**
Gazel 2294
Mısra: **10**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

12. **dünyā:**
Gazel 2304
Mısra: **9**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

13. **dünyāda:**-*da*
Gazel 2361
Mısra: **2**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

14. **dünya:**
Gazel 2411
Mısra: **7**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

15. **dünyāda:**-*da*
Gazel 2437
Mısra: **8**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

16. **dünyā:**
Gazel 2448
Mısra: **1**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

17. **dünyāya:**-*(y)a*
Gazel 2449
Mısra: **9**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

18. **dünyāya:**-*(y)a*
Gazel 2469
Mısra: **10**
Hayat, geçici alem.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

19. **dünyāya:**-*(y)a*
Gazel 2477
Mısra: **3**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen nakş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

20. **dünyāya:**-*(y)a*
Gazel 2483
Mısra: **11**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

21. **dünyā:**
Gazel 2484
Mısra: **9**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, cihan. || *Hayat, geçici alem.*

Muḥibbī basma dünyā cīfesine Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

<u>dünyā-yı dūn:</u>

1. **dünyā-yı dūn:**
Gazel 2240
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Alçak, soysuz dünya.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

2. **dünyā-yı dūn:**
Gazel 2266
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşağılık, alçak dünya.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḥayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

3. **dünyā-yı dūn:**
Gazel 2294
Mısra: **11**

Kelime Tipi: -
Alçak, aşağılık dünya.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

4. **dünyā-yı dūn:**
Gazel 2329
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Alçak, aşağılık dünya.

Sen güneş ruḥsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

5. **dünyā-yı dūn:**
Gazel 2437
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşağılık, alçak dünya.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

dünye:

1. **dünyede:**-*de*
Gazel 2002
Mısra: **3**
Dünya hayatı, dünya,cihan.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

2. **dünyeden:**-*den*
Gazel 2194
Mısra: **8**
Yaşamakta olduğumuz bu geçici alemde insanı kendine bağlayıp Hak'tan gafil eden her şey, maddi alem, nefsin arzu ettiği şeyler.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bīzār oldum

3. **dünyede:**-*de*
Gazel 2244
Mısra: **10**
İçinde yaşamakta olduğumuz yeryüzü, yer küresi, arz, cihan. || İslam dinine göre, insanların Allah'ın rızasını kazanmak ve asıl alem olan ahiret alemindeki ebedi hayata erişebilmek için gönderildikleri imtihan alemi, geçici alem, fani alem. || Yaşamakta olduğumuz bu geçici alemde insanı kendine bağlayıp Hak'tan gafil eden her şey, maddi alem, nefsin arzu ettiği şeyler.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

düpdüz:

1. **düpdüz:**
Gazel 2127
Mısra: **3**
Baştan başa, tamamıyla, dümdüz.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

2. **düpdüz:**
Gazel 2289
Mısra: **5**
Baştan başa, tamamıyla, dümdüz.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

dur-:

1. **durdı:**-*dı*
Gazel 2002
Mısra: **8**
Bir yerde bir süre oyalanmak, eğlenmek, eğleşmek, tevakkuf etmek.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

2. **dura:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **2**
Ayağa kalkmak, beklemek, durmak.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

3. **durup:**-*up*
Gazel 2254
Mısra: **6**
Dikilmek, ayakta beklemek.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

4. **dururken:**-*ur, -ken*
Gazel 2261
Mısra: **7**
Var olmakta devam etmek, varlığını sürdürmek, berdevam olmak.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

5. **durur:**-*ur*
Gazel 2284
Mısra: **7**
Dikilmek, ayakta beklemek.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

6. **durmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2258
Mısra: **6**
Gerekeni yapmamak, gereken gayreti göstermemek.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

dür:

1. **dür:**
Gazel 2447
Mısra: **10**
İnci.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

2. **dür:**
Gazel 2083
Mısra: **3**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri , teri, aşığın gözyaşı şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Lüʾlü dişi fırāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḥayāli ile kan olan yaşum

3. **dür:**
Gazel 2221
Mısra: **7**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

4. **dürler:**-*ler*
Gazel 2226
Mısra: **11**
İnci. || *Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.*

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

5. **dürler:**-*ler*
Gazel 2290
Mısra: **2**
İnci. || *Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.*

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

6. **dür:**
Gazel 2345
Mısra: **4**
İnci. || *Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.*

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

7. **dürler:**-*ler*
Gazel 2363
Mısra: **8**
İnci.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī ṣiʾrüm ābdār itdüm

8. **dür:**
Gazel 2395
Mısra: **8**
İnci. || *Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.*

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

9. **dürlerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2246
Mısra: **9**
İnci. || *Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.*

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

dür ol-:

1. **dür ol-:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uzak olmak.

Dür olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

2. **dür ol-:**
Gazel 2323
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uzaklaşmak.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dür olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

3. **dür ol-:**
Gazel 2449
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Uzaklaşmak.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dür olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

4. **dür ol-:**
Gazel 2450
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Uzaklaşmak.

Dür olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

5. **dür ol-:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uzaklaşmak.

Gül yüzüñden dür olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

6. **dür ol-:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uzaklaşmak.

Dür olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

dür olalı:

1. **dür olalı:**--*alı, -*
Gazel 2027
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uzak olmak.|| *Ayrı kalmak.*

Gün yüzinden dür olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

dür ü sīm:

1. **dür ü sīm:**
Gazel 2073
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İnci ve gümüş.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

dürc-i güher:

1. **dürc-i güher:**
Gazel 2275
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Mücevher kutusu. || *İnci gibi dişlerinden dolayı sevgilinin ağzı.*

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

dürdāne:

1. **dürdānede:**-*de*
Gazel 2170
Mısra: **10**
İnci tanesi. || *Çok güzel, çok kıymetli sevgili.*

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

dürd-i derd:

1. **dürd-i derd:**
Gazel 2151
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dert tortusu.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

düriş:

1. **düriş:**
Gazel 2244
Mısra: **9**
Çalışmak, ikdam etmek, sebat etmek, say etmek.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

dürlü:

1. **dürlü:**
Gazel 2055
Mısra: **12**
Çok çeşitli özellikleri olan, çeşit çeşit, muhtelif.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

2. **dürlü:**
Gazel 2486
Mısra: **2**
Çeşitli, muhtelif.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

3. **dürlü:**
Gazel 2492
Mısra: **7**
Çeşit, cins.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

dürlü dürlü:

1. **dürlü dürlü:**
Gazel 2262
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme
Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

2. **dürlü dürlü:**
Gazel 2267
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

3. **dürlü dürlü:**
Gazel 2353
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

4. **dürlü dürlü:**
Gazel 2412
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

5. **dürlü dürlü:**
Gazel 2437
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

6. **dürlü dürlü:**
Gazel 2437
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

7. **dürlü dürlü:**
Gazel 2451
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çeşit çeşit.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

durma:

1. **durma:**
Gazel 2226
Mısra: **11**
"Durma, haydi yap!" anlamlarında bir emir ifadesi.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

durmadan:

1. **durmadan:**
Gazel 2244
Mısra: **6**
Sürekli, devamlı.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

durmaz:

1. **durmaz:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
Aralıksız, sürekli olarak.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

dürr:

1. **dürr:**
Gazel 2024
Mısra: **5**
İnci.|| Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı; şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

2. **dürr:**
Gazel 2055
Mısra: **15**
İnci II Aşığın gözyaşları.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

3. **dürre:**-*e*
Gazel 2112
Mısra: **10**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı,

aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

4. **dürri:**-*i*
Gazel 2140
Mısra: **4**
İnci.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

5. **dürr-ile:**-*ile*
Gazel 2246
Mısra: **4**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Ḫāk-i pāyuña niṯār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

6. **dürr-ile:**-*ile*
Gazel 2268
Mısra: **8**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

7. **dürr:**
Gazel 2473
Mısra: **4**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

8. **dürr:**
Gazel 2484
Mısra: **8**
İnci. || Divan edebiyatında sevgilinin dişleri, teri, vuslatı, aşığın gözyaşı, şairin şiiri ve güzel söz yerine kullanılır.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

dürr-i ʿaden:

1. **dürr-i ʿaden:**
Gazel 2476
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aden incisi.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

dürr-i eşk:

1. **dürr-i eşk:**
Gazel 2141
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı incisi, aşığın gözyaşı inciye benzetilir.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

dürr-i meknūn:

1. **dürr-i meknūn:**
Gazel 2240
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Saklı, henüz ortaya çıkmamış çok değerli inci.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

dürr-i şāhvār:

1. **dürr-i şāhvār:**
Gazel 2200
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Padişahlara layık iri inci.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

dürr-i şehvār:

1. **dürr-i şehvār:**
Gazel 2317
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şahlara layık olan iri taneli inci.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

dürr-i semīn:

1. **dürr-i ş̲emīn:**
Gazel 2431
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kıymetli inci.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i ş̲emīn

2. **dürr-i semīn:**
Gazel 2445
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çok değerli, pahalı inci.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

dürr-i yektā:

1. **dürr-i yektā:**
Gazel 2279
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Benzeri olmayan tek inci.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

dürr-i yetīm:

1. **dürr-i yetīm:**
Gazel 2177
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

durur:

1. **durur:**
Gazel 2384
Mısra: **7**
"-dır" bildirme eki.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

dürüst peymān ol-:

1. **dürüst peymān ol-:**
Gazel 2047
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yemininde dürüst olmak.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

düş:

1. **duş:**
Gazel 2321
Mısra: **1**
Hayal, rüya.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

2. **düşde:**-*de*
Gazel 2171
Mısra: **7**
Rüya.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

3. **düşelden:**-*el, -den*
Gazel 2362
Mısra: **15**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

düş-:

1. **düşdi:**--*di, -*
Gazel 2020
Mısra: **9**
Uğramak, kapılmak.|| Gafil avlanıp tutulmak, yakalanmak. || Yere devrilmek, yere serilmek.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **düşeli:**--*eli, -*
Gazel 2029
Mısra: **9**
Uğramak, kapılmak. || Bağlanmak, tutulmak. || Büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

3. **düşübeni:**--*übeni, -*
Gazel 2035
Mısra: **6**
Kötü bir sebeple istenmeden bir yerde bulunmak.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

4. **düşeli:**--*eli, -*
Gazel 2042
Mısra: **3**
Bir şeye karşı büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

5. **düşmez:**--*mez, -*
Gazel 2050
Mısra: **7**
Yakışmak, uygun olmak, uygun gelmek.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

6. **düşmiş:**--*miş, -*
Gazel 2060
Mısra: **2**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

7. **düşüben:**-*üben*
Gazel 2072
Mısra: **4**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak. || Kendini -e atmak.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

8. **düşsem:**-*se, -m*
Gazel 2101
Mısra: **5**
Gafil avlanıp tutulmak, yakalanmak.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

9. **düşüben:**-*üben*
Gazel 2105
Mısra: **2**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

10. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2127
Mısra: **8**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

11. **düşdi:**-*di*
Gazel 2157
Mısra: **9**
Kendi ağırlığının etkisiyle bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

12. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2163
Mısra: **4**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

13. **düşdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2169
Mısra: **3**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde ve durumda bulunmaya mecbur olmak.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

14. **düşelden:**-*elden*
Gazel 2183
Mısra: **1**
Bir şeye karşı büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

15. **düşem:**-*em*
Gazel 2243
Mısra: **6**
Kendi ağırlığının etkisiyle bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

16. **düşüben:**-*üben*
Gazel 2256
Mısra: **3**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

17. **düşe:**-*e*
Gazel 2285
Mısra: **8**
Yağmak.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

18. **düşüben:**-*üben*
Gazel 2298
Mısra: **6**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

19. **düşmiş:**-*miş*
Gazel 2302
Mısra: **14**
Kendi ağırlığının etkisiyle bulunduğu yerden ayrılıp yukarıdan aşağıya doğru inmek, sukut etmek.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

20. **düşeliden:**-*eli, -den*
Gazel 2302
Mısra: **15**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

21. **düşeli:**-*eli*
Gazel 2309
Mısra: **7**
Uğramak, duçar olmak.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

22. **düşdi:**-*di*
Gazel 2325
Mısra: **8**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

23. **düşdi:**-*di*
Gazel 2330
Mısra: **7**
Bir şeye karşı büyük düşkünlük, aşırı ilgi veya sevgi duymak, müptela olmak.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

24. **düşmek:**-*mek*
Gazel 2331
Mısra: **9**
Bir şey veya kimse dengesini kaybederek yıkılmak, dik durumda iken devrilip yatık duruma gelmek.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

25. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2338
Mısra: **2**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

26. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2338
Mısra: **2**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

27. **düşdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2347
Mısra: **10**
Kötü bir durum yüzünden İstenmeyecek bir yerde ve durumda bulunmaya mecbur olmak.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

28. **düşeli:**-*eli*
Gazel 2347
Mısra: **11**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

29. **düşmiş:**-*miş*
Gazel 2350
Mısra: **2**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ şaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

30. **düşdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2365
Mısra: **3**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

31. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2380
Mısra: **4**
Düşmek, bir nesnenin yukarıdan aşağıya düşmesi.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

32. **düşüben:**-*üben*
Gazel 2398
Mısra: **4**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

33. **düşdi:**-*di*
Gazel 2401
Mısra: **3**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

34. **düşmişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 2414
Mısra: **6**
Uğramak, duçar olmak.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

35. **düşmiş:**-*miş*
Gazel 2430
Mısra: **7**
Aksetmek, yansımak.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

36. **düşdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2441
Mısra: **9**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḫālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

37. **düşdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2449
Mısra: **3**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

38. **düşerdi:**-*er, -di*
Gazel 2469
Mısra: **11**
Bazı sıfatlardan sonra geldiğinde "kaçmak" gibi oluş gösteren yardımcı fiil durumunda.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

39. **düşe:**-*e*
Gazel 2482
Mısra: **10**
Yansımak, aksetmek, vurmak.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḫālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

40. **düşdüñse:**-*dü, -ñ, -se*
Gazel 2495
Mısra: **7**
Kötü bir durum yüzünden istenmeyecek bir yerde bulunmaya mecbur olmak.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

41. **düşüp:**-*üp*
Gazel 2055
Mısra: **8**
Zorlayıcı bir sebeple başını alıp gitmeye koyulmak, kendini –e atmak.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

42. **düşdi:**-*di*
Gazel 2328
Mısra: **8**
Kendini kaptırmak, kapılmak, ... içinde bulunmak.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḫālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

düş gör-:

1. **düş gör-:**
Gazel 2319
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uykusunda bir hayaller dizisi görmek.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḫaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

duş ol-:

1. **duş ol-:**
Gazel 2127
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Alt edilmek, yenilmek, mağlup olmak.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

2. **duş ol-:**
Gazel 2372
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin içine düşmek II Uğramak, maruz kalmak.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

düşde gör-:

1. **düşde gör-:**
Gazel 2166
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Uykusunda bir hayaller dizisi görmek.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḫaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

2. **düşde gör-:**-*de*
Gazel 2421
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Birini veya bir kimseyi rüyasında görmek.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫvāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

düşmen:

1. **düşmenüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **12**
Birine karşı iyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

2. **düşmen:**
Gazel 2415
Mısra: **7**
Birine karşı iyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adu.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ
İdeyim tā ölince āh u efġān

3. **düşmen:**
Gazel 2465
Mısra: **4**
Birine karşı iyi duygular beslemeyen, kötülük etmek için fırsat kollayan kimse, yağı, hasım, adu.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

düşmen kıl-:

1. **düşmen kıl-:**
Gazel 2225
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birini kendinden nefret ettirmek, kendine kötü duygular besletmek.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

düşmen-i cān:

1. **düşmen-i cān:**-*-dur*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşırı düşmanlık güden kimse.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

düşmen-i cāndur:

1. **düşmen-i cāndur:**-*-dur, -*
Gazel 2004
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Can düşmanı.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

düşmen-i erbāb-ı vefā:

1. **düşmen-i erbāb-ı vefā:**
Gazel 2269
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dostluk erbabının düşmanı.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

düşnām:

1. **düşnām:**
Gazel 2191
Mısra: **1**
Sövme, sövüp sayma, ta'n.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

düşnām-ı duʿā:

1. **düşnām-ı duʿā:**
Gazel 2348
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Duanın kötü edileni.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

düşvār:

1. **düşvār:**
Gazel 2183
Mısra: **5**
Güç, müşkül, zor.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

2. **düşvārı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **4**
Zor, güç.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

dut-:

1. **dutup:**-*up*
Gazel 2281
Mısra: **9**
Elde bulundurmak, eline almak.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

2. **dutmayan:**-*ma, -(y)an*
Gazel 2177
Mısra: **2**
Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẓīm

3. **dutar:**-*ar*
Gazel 2191
Mısra: **12**
Ele geçirmek, yakalamak.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

4. **dutmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2215
Mısra: **5**
Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya görülecek şekilde etrafı kaplamak.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

5. **dutmadılar:**-*ma, -dı, -lar*
Gazel 2216
Mısra: **3**
Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

Anuñ emrini çünki dutmadılar Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

6. **dutalum:**-*alum*
Gazel 2283
Mısra: **9**

Oruç ibadetini yerini getirmek.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

7. **dutsam:**-*sa, -m*
Gazel 2289
Mısra: **5**
Tutmak, zapdetmek, kaplamak.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

8. **dutdı:**-*dı*
Gazel 2293
Mısra: **7**
Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya görülecek şekilde etrafı kaplamak.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

dü-tā:

1. **dü-tā:**
Gazel 2331
Mısra: **9**
Iki kat, iki büklüm, ikiye bükülmüş.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

2. **dü-tāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2305
Mısra: **1**
İki kat, iki büklüm, kıvrım kıvrım.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

dü-tā ol-:

1. **dü-tā ol-:**
Gazel 2346
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İki büklüm olmak.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

dutalum:

1. **dutalum:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
Farz edelim, öyleymiş gibi kabul edelim.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭfu kerem ben dutalum kan eyledüm

2. **dutalum:**
Gazel 2408
Mısra: **4**
Farz edelim, öyleymiş gibi kabul edelim.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

dutıl-:

1. **dutılsam:**-*sa, -m*
Gazel 2286
Mısra: **7**
Avlanmak.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

dutış:

1. **dutışur:**-*ur*
Gazel 2005
Mısra: **7**
Tutuşmak, alev almak.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur şabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

dutış-:

1. **dutışa:**-*a*
Gazel 2239
Mısra: **4**
Girişmek.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

dutun-:

1. **dutunur:**--*ur, -*
Gazel 2040
Mısra: **10**
Kendi üzerine tutup kullanmak. || Tutup yapışmak, asılmak, sarılmak. || Dayanmak, güvenmek.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

dütün:

1. **dütün:**
Gazel 2459
Mısra: **4**
Duman.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

duzah:

1. **duzaḫ:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
Cehennem.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

dūzāhī:

1. **dūzāḫī:**
Gazel 2483
Mısra: **8**
Cehenneme mensup kimse, zebani.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

düzed-:

1. **düzedüp:**-*üp*
Gazel 2194
Mısra: **9**
Düzenlemek, tertip etmek, tanzim etmek.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

E

ebed:

1. **ebed:**
Gazel 2286
Mısra: **8**
Olumsuz cümlelerde hiçbir zaman, asla.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

2. **ebed:**
Gazel 2330
Mısra: **7**
Ebediyen, sonsuza kadar.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

3. **ebed:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
Sonu olmayan gelecek zaman.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

4. **ebed:**
Gazel 2482
Mısra: **8**
Sonu olmayan gelecek zaman.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

ebedā:

1. **ebedā:**
Gazel 2007
Mısra: **6**
Asla, hiçbir zaman, katiyen.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

ebr-i bahār:

1. **ebr-i bahār:**
Gazel 2195
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Bahar bulutu.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

ebr-i bahāra:

1. **ebr-i bahāra:**-*-a*
Gazel 2025
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Bahar bulutu.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

ebr-i nev-baḫār:

1. **ebr-i nev-baḫār:**
Gazel 2285
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
İlkbahar bulutu.

Dīdem çün ebr-i nev-baḫārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

ebr-i siyāh:

1. **ebr-i siyāh:**
Gazel 2419
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Siyah bulut.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

ebrū:

1. **ebrūlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2112
Mısra: **5**
Kaş.

Bahār-ı ḫüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

2. **ebrū:**
Gazel 2160
Mısra: **7**
Kaş.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

3. **ebrūñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2173
Mısra: **1**
Kaş.Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

4. **ebrūlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2222
Mısra: **11**
Kaş.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

5. **ebrūlarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2274
Mısra: **4**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

6. **ebrū:**
Gazel 2280
Mısra: **3**
Kaş.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

7. **ebrūñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2283
Mısra: **10**
Kaş,gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

8. **ebru:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
Kaş. Klasik şiirde sevgilinin güzellik unsurlarından biri olup fitnelik, özelliği ile bilinmektedir ve bu özelliği ortaya çıkarmakta göz, kirpik ve gamze ile ortaktır. Kaşın şekil itibariyle eğri oluşu da önemli özellikleri arasındadır ve bu şekliyle "hilal" e benzemesi sıkça bahsedilen benzetmelerdendir.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

9. **ebrūlarum:**-*lar, -um*
Gazel 2402
Mısra: **3**
Kaş,gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

10. **ebrū:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Kaş.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

11. **ebrūlarında:**-*lar, -ı, -n, -da*
Gazel 2447
Mısra: **2**
Kaş.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

ebrū-yı ham:

1. **ebrū-yı ḫam:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kemerli kaş.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

2. **ebrū-yı ḫam:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kemerli kaş.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

ebr-veş:

1. **ebr-veş:**
Gazel 2116
Mısra: **8**
Bulut gibi.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

ebūbekr:

1. **ebūbekr:**
Gazel 2358
Mısra: **9**
İlk müslümanlardan ve Hz. Peygamberin ilk halifesi.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

ecel:

1. **ecelüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **2**
Ecel, belli zaman, ömrün sonu.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

ecel gel-:

1. **ecel gel-:**
Gazel 2337
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Takdir edilmiş olan ölüm zamanı gelip çatmak.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

ecil:

1. **ecli:**
Gazel 2106
Mısra: **6**
Arapça'da "sebep" anlamına gelen kelime.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

2. **ecline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2235
Mısra: **10**
Sebep.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

edā:

1. **edālārda:**--*lār, --da*
Gazel 2044
Mısra: **14**
Tarz, üslup, davranış veya anlatış biçimi. || Naz, işve, cilve.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿārüñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

2. **edā:**
Gazel 2418
Mısra: **10**
Tarz, üslup, davranış veya anlatış biçimi.

İşidüp gülzār-ı ḫüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

edā it-:

1. **edā it-:**
Gazel 2460
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bir borç gibi üstüne düşen şeyi yerine getirmek, ifa etmek.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum Dimişdüm top idem itdüm edā ben

edā-yı medḥ:

1. **edā-yı medḥ:**
Gazel 2248
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Övülmeye layık tavır.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

ednā:

1. **ednādan:**-*dan*
Gazel 2079
Mısra: **9**
Çok daha, en, pek aşağı. || En küçük, en az, cüz'i.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

2. **ednā:**
Gazel 2079
Mısra: **9**
Çok daha, en, pek aşağı. || En küçük, en az, cüz'i.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

efġān:

1. **efġānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2321
Mısra: **10**
Feryat, inleyiş.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā

Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı
gūş iy ṣanem

2. **efġān:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
Istırapla bağırma, haykırma, feryat, inleyiş.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

3. **efġānum:**-*um*
Gazel 2086
Mısra: **11**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eşer
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

4. **efġān:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

5. **efġān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2345
Mısra: **13**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

6. **efġānuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2455
Mısra: **7**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

efġān eyle-:

1. **efġān eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

2. **efġān eyle-:**
Gazel 2150
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

3. **efġān eyle-:**
Gazel 2311
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

4. **efġān eyle-:**
Gazel 2428
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

efġān id-:

1. **efġān id-:**
Gazel 2321
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

2. **efġān id-:**
Gazel 2349
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

3. **efġān id-:**
Gazel 2349
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

4. **efġān id-:**
Gazel 2361
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

efġān itmege:

1. **efġān itmege:**-*mek, -e*
Gazel 2004
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat, inleyiş.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

eflāk:

1. **eflāküñ:**-*üñ*
Gazel 2249
Mısra: **5**
Felekler, gökler.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

2. **eflāki:**-*i*
Gazel 2117
Mısra: **7**
Felekler, gökler.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

3. **eflāke:**-*e*
Gazel 2180
Mısra: **5**
Felekler, gökler.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

4. **eflāke:**-*e*
Gazel 2277
Mısra: **6**
Felekler, gökler.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

5. **eflākinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2341
Mısra: **5**
Felekler, gökler.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

6. **eflāke:**-*e*
Gazel 2480
Mısra: **7**
Felekler, gökler.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ uṣanur gözüm yaşından

eflāke ir-:

1. **eflāke ir-:**
Gazel 2233
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok yükselmek.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

2. **eflāke ir-:**
Gazel 2233
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çok yükselmek.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

efrīdūn:

1. **efrīdūn:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
Cemşid soyundan, anlayışlı ve zekasıyla meşhur olan bir İran hükümdarı.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

efsāne:

1. **efsāneden:**-*den*
Gazel 2088
Mısra: **9**
Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

2. **efsāne:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
Halkın hayal gücünden doğan ve dilden dile söylenirken bu hayal gücüyle şekil değiştirerek olağan üstü nitelikler kazanan hikaye.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

efser-i dārā:

1. **efser-i dārā:**
Gazel 2469
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Hükümdar tacı.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

efsūn id-:

1. **efsūn id-:**
Gazel 2088
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birini hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir etmek , büyülemek.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

efzūn:

1. **efzūndur:**-*dur*
Gazel 2407
Mısra: **6**
Çok fazla, ziyade.

Nite kim ḫüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

2. **efzūn:**
Gazel 2221
Mısra: **2**
Fazla, çok.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

efzūn id-:

1. **efzūn id-:**
Gazel 2088
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Arttırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

efzūn ol-:

1. **efzūn ol-:**
Gazel 2478
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Artmak, çoğalmak, fazlalaşmak.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Daḫı artar olur bu derdüm efzūn

egen:

1. **egnüme:**-*üm, -e*
Gazel 2225
Mısra: **3**
Vücut, beden.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

2. **egnüme:**-*üm, -e*
Gazel 2310
Mısra: **6**
Vücut, beden.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

eger:

1. **eger:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli

Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

2. **eger:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamlarındaki şart edatı.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

3. **eger:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
"Eğer"; şayet, koşul anlamı veren edat.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

4. **eger:**
Gazel 2057
Mısra: **3**
"Eğer" edatı.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

5. **eger:**
Gazel 2060
Mısra: **5**
"Eğer" edatı.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise bana günāh

6. **eger:**
Gazel 2014
Mısra: **11**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

7. **eger:**
Gazel 2081
Mısra: **7**
"Eğer" şart edatı.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

8. **eger:**
Gazel 2044
Mısra: **3**
Şart anlamını güçlendirmek için şart cümlelerinin başına getirilir, şayet.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

9. **eger:**
Gazel 2084
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

10. **eger:**
Gazel 2087
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

11. **eger:**
Gazel 2092
Mısra: **9**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

12. **eger:**
Gazel 2113
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

13. **eger:**
Gazel 2113
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

14. **eger:**
Gazel 2277
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

15. **eger:**
Gazel 2286
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

16. **eger:**
Gazel 2356
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

17. **eger:**
Gazel 2374
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

18. **eger:**
Gazel 2374
Mısra: **4**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

19. **eger:**
Gazel 2374
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

20. **eger:**
Gazel 2386
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

21. **eger:**
Gazel 2388
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

22. **eger:**
Gazel 2389
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

23. **eger:**
Gazel 2407
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Pertev-i ḫüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

24. **eger:**
Gazel 2413
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

25. **eger:**
Gazel 2430
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

26. **eger:**
Gazel 2450
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

27. **eger:**
Gazel 2462
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

28. **eger:**
Gazel 2467
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

29. **eger:**
Gazel 2472
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

30. **eger:**
Gazel 2489
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-içun serv budaġın yakasın

31. **eger:**
Gazel 2132
Mısra: **3**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

32. **eger:**
Gazel 2153
Mısra: **9**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

33. **eger:**
Gazel 2159
Mısra: **7**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

34. **eger:**
Gazel 2160
Mısra: **7**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

35. **eger:**
Gazel 2163
Mısra: **3**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

36. **eger:**
Gazel 2163
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden

Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

37. **eger:**
Gazel 2177
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḥamīm

38. **eger:**
Gazel 2178
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

39. **eger:**
Gazel 2184
Mısra: **4**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

40. **eger:**
Gazel 2185
Mısra: **3**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

41. **eger:**
Gazel 2200
Mısra: **8**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ferdā şarāb-ı kevs̱ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

42. **eger:**
Gazel 2206
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

43. **eger:**
Gazel 2211
Mısra: **4**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İde her z̤erre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

44. **eger:**
Gazel 2219
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

45. **eger:**
Gazel 2219
Mısra: **10**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda z̤āhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

46. **eger:**
Gazel 2226
Mısra: **9**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gülistānuñda eger nāle kılsam
İşiden sana bülbül eyler enīm

47. **eger:**
Gazel 2243
Mısra: **8**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḥayrān ola cününum

48. **eger:**
Gazel 2244
Mısra: **16**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İtmezdi benüm naz̤mumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

49. **eger:**
Gazel 2253
Mısra: **9**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

50. **eger:**
Gazel 2259
Mısra: **2**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

51. **eger:**
Gazel 2265
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

52. **eger:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

53. **eger:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

54. **eger:**
Gazel 2279
Mısra: **7**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

55. **eger:**
Gazel 2330
Mısra: **8**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

56. **eger:**
Gazel 2423
Mısra: **4**
Tekrar edilerek kullanıldığında "ister ... ister, gerek ... gerek" anlamına gelir.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

egerçi:

1. **egerçi:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

2. **egerçi:**
Gazel 2079
Mısra: **1**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

3. **egerçi:**
Gazel 2089
Mısra: **7**
Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

4. **egerçi:**
Gazel 2149
Mısra: **4**
Nasıl ki, ... olduğu, ... yaptığı gibi.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

5. **egerçi:**
Gazel 2161
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

6. **egerçi:**
Gazel 2259
Mısra: **7**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

7. **egerçi:**
Gazel 2163
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

8. **egerçi:**
Gazel 2173
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḫs itdük
Eser yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

9. **egerçi:**
Gazel 2197
Mısra: **10**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

10. **egerçi:**
Gazel 2210
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Egerçi zerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

11. **egerçi:**
Gazel 2218
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

12. **egerçi:**
Gazel 2238
Mısra: **1**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

13. **egerçi:**
Gazel 2257
Mısra: **3**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

14. **egerçi:**
Gazel 2279
Mısra: **10**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

15. **egerçi:**
Gazel 2290
Mısra: **5**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

16. **egerçi:**
Gazel 2313
Mısra: **6**
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

17. **egerçi:**
Gazel 2341
Mısra: **1**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

18. **egerçi:**
Gazel 2346
Mısra: **3**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

19. **egerçi:**
Gazel 2419
Mısra: **9**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĮsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

20. **egerçi:**
Gazel 2467
Mısra: **7**
Her ne kadar, ... ise de, gerçi.

Vefā ister egerçi cümle uşşāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

egil-:

1. **egilürsem:**-*-ür, --se, --m*
Gazel 2055
Mısra: **6**
Karşısındakinin baskısına teslim olmak, pes etmek, boyun eğmek. || Bükülmek, kamburlaşmak.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

egin:

1. **egnüme:**-*üm, -e*
Gazel 2437
Mısra: **4**
Vücut, beden, sırt, arka.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

egle-:

1. **egler:**-*r*
Gazel 2107
Mısra: **3**
Avutmak, oyalamak.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

eglen-:

1. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **1**
Oyalanmak, durmak, beklemek.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

2. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **2**
Oyalanmak, durmak, beklemek.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

3. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **4**
Oyalanmak, durmak, beklemek.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

4. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **6**
Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

5. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **10**
Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

6. **eglenmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2494
Mısra: **8**
Oyalanmak, durmak, beklemek.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

eglence:

1. **eglence:**
Gazel 2186
Mısra: **8**
Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, iş veya uğraş.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

2. **eglencesin:**-*si, -n*
Gazel 2359
Mısra: **3**
Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, seyir.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

3. **eglencem:**-*m*
Gazel 2359
Mısra: **4**
Eğlendiren, neşeli ve hoş vakit geçirten şey, seyir.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

egri:

1. **egri:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
Doğru veya düz olmayan, bir noktasında yön değiştiren, bir yana eğilmiş şekilde bulunan.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbī ʾye neden egri nigāh eksük degül

2. **egri:**
Gazel 2098
Mısra: **1**
Yay gibi kavislenmiş, eğmeçli, mukavves.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem

Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

ehil:

1. **ehline:**--*i, --n, --e*
Gazel 2049
Mısra: **2**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemâat.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Koʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

2. **ehlini:**--*i, --n, --i*
Gazel 2055
Mısra: **2**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

3. **ehline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2187
Mısra: **2**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemaat.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

4. **ehli:**-*i*
Gazel 2482
Mısra: **2**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemaat.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

ehl:

1. **ehli:**-*i*
Gazel 2175
Mısra: **7**
Bir işin ustası, o işte becerikli, maharetli, ehliyetli, muktedir, yeterli kimse.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn ṣīṣesini senge çaldum

2. **ehli:**-*i*
Gazel 2432
Mısra: **9**
Bir işin ustası, o işte becerikli kimse, ehil.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

3. **ehli:**-*i*
Gazel 2453
Mısra: **11**
Bir işin ustası, o işte becerikli kimse, ehil.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

4. **ehli:**-*i*
Gazel 2454
Mısra: **10**
Bir işin ustası, o işte becerikli kimse, ehil.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

5. **ehli:**-*i*
Gazel 2162
Mısra: **10**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemaat.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

6. **ehl-i:**
Gazel 2244
Mısra: **15**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar, cemaat.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

7. **ehli:**-*i*
Gazel 2254
Mısra: **4**
Bir işin ustası, o işte becerikli, maharetli, ehliyetli, muktedir, yeterli kimse.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

8. **ehlinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2417
Mısra: **6**
Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

ehl-i cünūn:

1. **ehl-i cünūn:**
Gazel 2439
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Delilik ehli.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

ehl-i dil:

1. **ehl-i dil:**
Gazel 2044
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gönül adamı, gönlünde birlik ve huzur zevkini bulan, gerçeği idrak etmekten gelen gönül zenginliği ve müsamahaya sahip kimse. || İrfan sahibi, arif.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eṣʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

2. **ehl-i dil:**
Gazel 2438
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül ehli, kalbi uyanık, basireti ziyade olan.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

3. **ehl-i dil:**
Gazel 2443
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül ehli.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

4. **ehl-i dil:**
Gazel 2448
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül adamı, gönlünde birlik ve huzur zevkini bulan, gerçeği idrak etmekten gelen gönül zenginliği ve müsamahaya sahip kimse, irfan sahibi, arif.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

5. **ehl-i dil:**
Gazel 2473
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül adamı, gönlünde birlik ve huzur zevkini bulan, gerçeği idrak etmekten gelen gönül zenginliği ve müsamahaya sahip kimse, irfan sahibi, arif.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

6. **ehl-i dil:**
Gazel 2053
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül adamı, gönlünde birlik ve huzur zevkini bulan, gerçeği idrak etmekten gelen gönül zenginliği ve müsamahaya sahip kimse, irfan sahibi, arif.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

ehl-i ḫac:

1. **ehl-i ḫac:**
Gazel 2444
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hacca gidenler.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

ehl-i ḫāl:

1. **ehl-i ḫāl:**
Gazel 2038
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir manevi derecenin tecellisini ve zevkini ruhunda hissedenler, sözde kalmayıp maneviyat zevkini, ilahi tecellileri ve vahdet neşesini bizzat yaşayanlar, vecd sahipleri, hakikat ehli.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

ehl-i ḫıred:

1. **ehl-i ḫıred:**
Gazel 2101
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Akıl ehli.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿavām

ehl-i idrāk:

1. **ehl-i idrāk:**
Gazel 2382
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Anlayış ehli.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

ehl-i ʿirfān:

1. **ehl-i ʿirfān:**
Gazel 2498
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İrfan sahibi insanlar.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

2. **ehl-i ʿirfān:**
Gazel 2498
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İrfan sahibi insanlar.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

ehl-i ʿışḳ:

1. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2056
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli insanlar. || *Aşk sahibi insanlar.*

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

2. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2068
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

3. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2090
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

4. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir ṣevāba dōstum saña duʿā olsun direm

5. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir ṣevāba dōstum saña duʿā olsun direm

6. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2186
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

7. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2222

Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

8. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2269
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli, aşktan anlayan insanlar.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

9. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2335
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

10. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2488
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli, aşktan anlayanlar.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

11. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2490
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk sahibi insanlar.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

12. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2499
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşktan anlayan insanlar.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

13. **ehl-i ʿışḳ:**
Gazel 2444
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk ehli.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

ehl-i ḳanāʿat:

1. **ehl-i ḳanāʿat:**
Gazel 2042
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kanaatkar olan. || *Az şeyle yetinen.*

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

ehl-i naẓm:

1. **ehl-i naẓm:**
Gazel 2340
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şiir ehli.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

ehl-i ṣafā:

1. **ehl-i ṣafā:**
Gazel 2432
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kalbi temiz.

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

ehl-i veraʿ:

1. **ehl-i veraʿ:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Allah'tan korkup haramdan, günahtan, kötülüklerden sakınan, dini buyrukları titizlikle yerine getiren, takva sahibi insanlar.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

ehremen:

1. **ehremen:**
Gazel 2211
Mısra: **7**
Şeytan, dev. || *Zerdüştlerin inandıkları kötülük ve karanlık tanrısına buverilen ad, edebiyatta daha çok ilk iki anlamıyla Süleyman peygamberle birlikte alınır, şeytanlar ordusunu yönettiğine inanılan Ehremen aynı zamanda bir çirkinlik sembolüdür.*

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

ejdehā:

1. **ejdehādan:**-*dan*
Gazel 2346
Mısra: **2**
Büyük yılan.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

2. **ejdehā:**
Gazel 2436
Mısra: **2**
Ejderha, büyük yılan, şiirde sevgilinin saçı.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

ejdehā-peyker:

1. **ejdehā-peyker:**
Gazel 2380
Mısra: **6**
Ejderha sureti.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

ejder:

1. **ejder:**
Gazel 2383
Mısra: **6**
Büyük yılan.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

2. **ejder:**
Gazel 2390
Mısra: **12**
Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı.|| Büyük yılan.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

3. **ejderleyin:**-*leyin*
Gazel 2480
Mısra: **7**
Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ uṣanur gözüm yaşından

ejderhā:

1. **ejderhā:**
Gazel 2249
Mısra: **12**
Bin tane başı olan efsanevî, korkunç ve pek büyük bir hayvan, büyük yılan.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

ek-:

1. **ekmek:**-*mek*
Gazel 2103
Mısra: **7**
Bir şeyi belli bir maksatla serpmek.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek bāña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

2. **ekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2154
Mısra: **9**
Toprağa tohum atmak veya gömmek.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

3. **ekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2277
Mısra: **7**
Ürün elde etmek için toprağa tohum atmak veya gömmek.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

4. **ekdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2295
Mısra: **9**
Ürün elde etmek için toprağa tohum atmak veya gömmek.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

ekser:

1. **ekser:**
Gazel 2268
Mısra: **2**
Genellikle, umumiyetle, ekseriya.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekser isterem

2. **ekser:**
Gazel 2476
Mısra: **6**
Genellikle, umumiyetle, ekseriya.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekser bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

eksil-:

1. **eksilmez:**--*mez, -*
Gazel 2058
Mısra: **1**
Bulunmamak, var olmamak, rastlanmamak.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

2. **eksilmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2308
Mısra: **3**
Eskisinden az duruma gelmek, azalmak, tenakus etmek.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḫalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

3. **eksile:**-*e*
Gazel 2462
Mısra: **4**
Eskisinden az duruma gelmek, azalmak, tenakus etmek.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

eksüg:

1. **eksügüm:**-*üm*
Gazel 2435
Mısra: **6**
Kusur, özür, eksiklik, noksan.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

eksük:

1. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **1**
Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

2. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **2**
Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

3. **eksük:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
Eksik, noksan.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül bāña elem

4. **eksük:**
Gazel 2364
Mısra: **1**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

5. **eksük:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

6. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **4**
Bir kısmı bulunmayan veya bitmemiş olan, tamam olmayan, noksan.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

7. **eksük:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
Bir kısmı bulunmayan veya bitmemiş olan, tamam olmayan, noksan.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

8. **eksük:**
Gazel 2019
Mısra: **2**
Bir kısmı bulunmayan veya bitmemiş olan, tamam olmayan, noksan.|| Yetersiz.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

9. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **6**
Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

10. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **8**
Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

11. **eksük:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
Mevcut olmadığı için ihtiyaç duyulan (kimse veya şey), noksan.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbī ʾye neden egri nigāh eksük degül

12. **eksük:**
Gazel 2466
Mısra: **4**
Az.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

13. **eksük:**
Gazel 2466
Mısra: **8**
Yetersiz.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

eksük degül:

1. **eksük degül:**
Gazel 2130
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman var olma, hep bulunma.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

eksük eyleme-:

1. **eksük eyleme-:**
Gazel 2312
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulundurmak.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

eksük itme-:

1. **eksük itme-:**
Gazel 2204
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulundurmak.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

2. **eksük itme-:**
Gazel 2308
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulundurmak.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

eksük olma-:

1. **eksük olma-:**
Gazel 2078
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman var olmak, hep bulunmak.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

2. **eksük olma-:**
Gazel 2146
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulunur olmak.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

3. **eksük olma-:**
Gazel 2218
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulunur olmak.

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

4. **eksük olma-:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -

Her zaman var olmak, hep bulunmak.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

5. **eksük olma-:**
Gazel 2475
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman bulunur olmak.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

6. **eksük olma-:**
Gazel 2479
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman var olmak, hep bulunmak.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

el:

1. **ele:**-*e*
Gazel 2082
Mısra: **9**
El.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

2. **ele:**-*e*
Gazel 2201
Mısra: **9**
El.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

3. **ele:**-*e*
Gazel 2242
Mısra: **1**
El.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

4. **elüme:**-*üm, -e*
Gazel 2248
Mısra: **1**
El.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

5. **ele:**-*e*
Gazel 2253
Mısra: **7**
El.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

6. **elüm:**-*üm*
Gazel 2395
Mısra: **3**
El.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

7. **elüme:**-*üm, -e*
Gazel 2446
Mısra: **3**
El.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

8. **ele:**-*e*
Gazel 2496
Mısra: **6**
El.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

9. **elde:**-*de*
Gazel 2102
Mısra: **7**
El.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

10. **elde:**-*de*
Gazel 2171
Mısra: **2**
El.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

11. **elde:**-*de*
Gazel 2245
Mısra: **1**
El.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

12. **el:**
Gazel 2249
Mısra: **11**
El.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

13. **elüñdeki:**-*üñ, -de, -ki*
Gazel 2462
Mısra: **7**
El.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

14. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2060
Mısra: **8**
Yüzünden, sebebiyle.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

15. **el:**
Gazel 2011
Mısra: **3**
Başkası, yabancı, tanımadık.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

16. **elinden:**-*i, -(n)den*
Gazel 2014
Mısra: **4**
(Birinin) elinden; yüzünden, -den dolayı.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

17. **ele:**-*e*
Gazel 2040
Mısra: **9**
Bedenin bir uzvu, el.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele

Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

18. **elinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2038
Mısra: **2**
Bedenin bir uzvu, el.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

19. **elüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2038
Mısra: **3**
Bedenin bir uzvu, el.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

20. **elinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2011
Mısra: **5**
Birinin veya bir şeyin elinden, yüzünden, -den dolayı.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

21. **ele:**--*e, -*
Gazel 2066
Mısra: **1**
El.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

22. **elinden:**-*in, -den*
Gazel 2072
Mısra: **10**
" -den dolayı, yüzünden" anlamında kullanılan kelime.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

23. **elinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2103
Mısra: **2**
Bazı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar .

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

24. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2165
Mısra: **3**
" -den dolayı, sebebiyle" anlamında kullanılan kelime.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

25. **elden:**-*den*
Gazel 2167
Mısra: **4**
Kolun, bilek mafsalından itibaren avuç ve parmakları içine alan ve iş görmeye, tutmaya yarayan kısmı.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

26. **ele:**-*e*
Gazel 2191
Mısra: **5**
El.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

27. **eldeki:**-*de, -ki*
Gazel 2191
Mısra: **6**
El.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

28. **elümde:**-*üm, -de*
Gazel 2211
Mısra: **9**
El.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

29. **elüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2230
Mısra: **9**
El.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarabā tevbeli perhīz-kāram

30. **elüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2245
Mısra: **2**
El.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

31. **elden:**-*den*
Gazel 2256
Mısra: **10**
El.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

32. **eline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2268
Mısra: **11**
El.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

33. **elüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **2**
El.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

34. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2288
Mısra: **5**
El,bazı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

35. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2026
Mısra: **5**
"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

36. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2356
Mısra: **1**
"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

37. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2450
Mısra: **7**
"-den dolayı, yüzünden, sebebiyle" gibi anlamlara gelen ifade.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

38. **el:**
Gazel 2330
Mısra: **8**
Yabancı, başka, ağyar.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

39. **elinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2346
Mısra: **4**
El.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

40. **elinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2355
Mısra: **6**
El.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

41. **ele:**-*e*
Gazel 2356
Mısra: **8**
El.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

42. **ele:**-*e*
Gazel 2360
Mısra: **1**
El.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

43. **elümden:**-*üm, -den*
Gazel 2369
Mısra: **9**
El.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

44. **elüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **10**
El.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

45. **elüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **10**
El.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

46. **eline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2419
Mısra: **5**
El.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

47. **eline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2422
Mısra: **1**
El.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

48. **eline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2422
Mısra: **8**
El.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

49. **ele:**-*e*
Gazel 2423
Mısra: **1**
El.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

50. **ele:**-*e*
Gazel 2423
Mısra: **2**
El.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

51. **elüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2425
Mısra: **1**
El.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

52. **elin:**-*i, -n*
Gazel 2483
Mısra: **1**
El.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

53. **ele:**-*e*
Gazel 2491
Mısra: **6**
El.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

el çek-:

1. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

2. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem

Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i
raʿnādan el çekmem

3. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā
vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol
Leylāʾdan el çekmem

4. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın
dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm
deryādan el çekmem

5. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī
dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm
ʿuḳbādan el çekmem

6. **el çek-:**
Gazel 2279
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, ilgisini kesmek, sarfınazar etmek.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp
ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan
el çekmem

el ir-:

1. **el ir-:**
Gazel 2197
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
"Elden, elinden bir şey gelmez" manasında çaresizlik anlatır.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım
olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her
kılı mār oldum

el irme-:

1. **el irme-:**
Gazel 2403
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ulaşmaya gücü yetmemek, yetişememek, ulaşamamak.

Beni sevdālara saldı yine zülfi
hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur
dir-isem

el kaldur-:

1. **el kaldur-:**
Gazel 2118
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yalvararak bir şey dilemek.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı
işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla
āmīn eyledüm

2. **el kaldur-:**
Gazel 2371
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yalvararak bir şey dilemek.

Mescid-i ḫüsninde karşu kaşları
miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā
duʿāsın bilmedüm

el sun-:

1. **el sun-:**
Gazel 2170
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
El uzatmak.Sahip olmaya kalkışmak, dokunmaya, almaya teşebbüs etmek.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı
kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede
buldum

2. **el sun-:**
Gazel 2346
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sahip olmaya kalkışmak, dokunmaya, almaya teşebbüs etmek.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan
korkaram
Genc-i ḫüsnüñ māliki ol ejdehādan
korkaram

3. **el sun-:**
Gazel 2364
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
El uzatmak, uzanmak.

Balına el sunma dehrüñ vardur
içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol
saña sem

4. **el sun-:**
Gazel 2478
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḫāli diger-gūn

el ur-:

1. **el ur-:**
Gazel 2273
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Dokunmak, el sürmek, el atmak.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı
muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş
temelüm

2. **el ur-:**
Gazel 2367
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dokunmak, el sürmek, el atmak.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa
zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir
top ser çekdüm

3. **el ur-:**
Gazel 2469
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi
ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol
yaya ben

el urma-:

1. **el urma-:**
Gazel 2037
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dokunmamak, değmemek.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

el uzat-:

1. **el uzat-:**
Gazel 2190
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

el üzre tut-:

1. **el üzre tut-:**
Gazel 2111
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
El üzerinde tutmak. || Büyük saygı ve sevgi göstermek, incinmemesi için ne gerekiyorsa yapmak.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

el vir-:

1. **el vir-:**
Gazel 2153
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İzin vermek. || Bir mürşit müridine mürşitlik izni vermek.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

2. **el vir-:**
Gazel 2178
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İzin vermek.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

3. **el vir-:**
Gazel 2343
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Uygun gelmek.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

4. **el vir-:**
Gazel 2411
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İzin vermek.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

5. **el vir-:**
Gazel 2444
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İzin vermek.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

elā:

1. **elā:**
Gazel 2378
Mısra: **9**
Sarıya çalan kestane rengi.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

el-amān:

1. **el-amān:**
Gazel 2485
Mısra: **8**
Aman, imdat, medet.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

2. **el-amān:**
Gazel 2485
Mısra: **8**
Aman, imdat, medet.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

elbette:

1. **elbette:**
Gazel 2148
Mısra: **7**
"Mutlaka, hiç şüphesiz" anlamlarında kullanılan kelime.

Rıẓḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

2. **elbette:**
Gazel 2379
Mısra: **7**
Şüphesiz, muhakkak, mutlaka.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

elden ele:

1. **elden ele:**
Gazel 2041
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kişiden ötekine.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

elden gid-:

1. **elden gid-:**
Gazel 2163
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Varlığından mahrum kalınmak, elden kaçmak, yok olmak.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

2. **elden gid-:**
Gazel 2263
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Varlığından mahrum kalınmak, elden kaçmak, yok olmak.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

elden git-:

1. **elden git-:**
Gazel 2097
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Varlığından mahrum

kalınmak, elden kaçmak, yok olmak. || Bir şeyi yitirmek, o şeyden yoksun kalmak.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

2. **elden git-:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Varlığından mahrum kalınmak, elden kaçmak, yok olmak.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

3. **elden git-:**
Gazel 2375
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yitirmek, ondan yoksun kalmak.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

elden koma-:

1. **elden koma-:**
Gazel 2080
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeyle sürekli ilgilenmek, elden düşürmemek. || Hiç terketmemek.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

2. **elden koma-:**
Gazel 2133
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yanından hiç eksik etmemek, devamlı olarak yanında bulundurmak.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

elden koma dāmān:

1. **elden koma dāmān:**
Gazel 2096
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir şeyle ilgisini kesmek,,ondan uzaklaşmak, çekilmek, terketmek.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

elden yitür-:

1. **elden yitür-:**
Gazel 2344
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kaybetmek, sahip olunan bir şeyi elinde olmadan yitirmek.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

ele al-:

1. **ele al-:**
Gazel 2039
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Elinde tutmak, eline almak.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

ele getür-:

1. **ele getür-:**
Gazel 2055
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Elde etmek, ele geçirmek.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

ele gir-:

1. **ele gir-:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ele geçirmek, elde etmek, yakalamak. || Pek kolay olmayan bir şeyi edinmek.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

2. **ele gir-:**
Gazel 2133
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimsenin yakalanması.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

3. **ele gir-:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse yakalanmak, elde edilmek.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

4. **ele gir-:**
Gazel 2337
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ele geçmek, elde edilmek.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

5. **ele gir-:**
Gazel 2495
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ele geçmek, elde edilmek.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki gönülden çıkasın

6. **ele gir-:**
Gazel 2495
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ele geçmek, elde edilmek.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

elem:

1. **elem:**
Gazel 2146
Mısra: **6**
Ağrı, sızı, gussa, keder.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif

Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

2. **elem:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
Acı, üzüntü, dert, keder.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

3. **elem:**
Gazel 2364
Mısra: **2**
Acı, üzüntü, dert, keder.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

4. **elem:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
Acı, üzüntü, dert, keder.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

5. **elem:**
Gazel 2062
Mısra: **5**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

6. **elem:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

7. **elem:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

8. **elem:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

9. **elem:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

10. **elem:**
Gazel 2353
Mısra: **3**
İnsana ıztırap veren her türlü hal, sıkıntı, zorluk, üzüntü ,devam eden, geçmeyen hastalık, illet, ağrı sızı.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

11. **elem:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün, melal.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

elem çek-:

1. **elem çek-:**
Gazel 2055
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Iztırap, keder, gam, tasa, hüzün duymak, üzüntü içinde kalmak.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

2. **elem çek-:**
Gazel 2148
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Iztırap çekmek, üzülmek, tasalanmak.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

elem çek-:

1. **elem çek-:**--*me*, --*(y)em*
Gazel 2062
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Iztırap, çekmek, tasalanmak, üzülmek.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

elf:

1. **elf:**
Gazel 2328
Mısra: **9**
Arap alfabesinin ilk harfidir (□) . Divan edebiyatında sevgilinin boyu elife benzer.Alfabenin ilk harfi olduğu için aşık da sevgilinin güzellik kitabında ilk defa elif boyunu okur.Şairler elifin yanına lam getirip saça, mim getirip ağıza gönderme yaparlar.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

elfāz:

1. **elfāẕuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2023
Mısra: **1**
Kelimeler, sözler.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

2. **elfāzuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2447
Mısra: **9**
Lafızlar, sözler.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

3. **elfāẕ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2476

Mısra: **9**
Lafızlar, sözler.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

elḫān:

1. **elḫānum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **18**
Şarkılar, nağmeler.

Kapuñda çünki meddāḫam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

2. **elhāndur:**-*dur*
Gazel 2418
Mısra: **10**
Nağmeler, ezgiler, melodiler.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

eli:

1. **eli:**
Gazel 2273
Mısra: **2**
Bazı söyleyişlerde teşmil yoluyla işi yapanın veya o işin yapılmasına tesir eden kimsenin yerini tutar.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

eli ir-:

1. **eli ir-:**
Gazel 2051
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir işi yapmak için zaman bulabilmek. || Yapabilmek, ulaşabilmek.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

2. **eli ir-:**
Gazel 2161
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ulaşmaya gücü yetmek, yetişmek, ulaşmak.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

elif:

1. **elifdür:**-*dür*
Gazel 2103
Mısra: **5**
Arap alfabesinin ilk harfidir (□) . || Divan edebiyatında sevgilinin boyu elife benzer.Alfabenin ilk harfi olduğu için aşık da sevgilinin güzellik kitabında ilk defa elif boyunu okur.Şairler elifin yanına lam getirip saça, mim getirip ağıza gönderme yaparlar.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

2. **elif:**
Gazel 2146
Mısra: **5**
Arap alfabesinin ilk harfidir (□) . Divan edebiyatında sevgilinin boyu elife benzer.Alfabenin ilk harfi olduğu için aşık da sevgilinin güzellik kitabında ilk defa elif boyunu okur.Şairler elifin yanına lam getirip saça, mim getirip ağıza gönderme yaparlar.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

3. **elif:**
Gazel 2152
Mısra: **7**
Arap alfabesinin ilk harfidir (□) . Divan edebiyatında sevgilinin boyu elife benzer.Alfabenin ilk harfi olduğu için aşık da sevgilinin güzellik kitabında ilk defa elif boyunu okur.Şairler elifin yanına lam getirip saça, mim getirip ağıza gönderme yaparlar.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

4. **elifden:**-*den*
Gazel 2367
Mısra: **10**
Arap alfabesinin ilk harfi. || Sevgilinin elif harfi gibi düzgün, uzun boyu.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

5. **elif:**
Gazel 2459
Mısra: **5**
Arap alfabesinin ilk harfidir (□) . Divan edebiyatında sevgilinin boyu elife benzer.Alfabenin ilk harfi olduğu için aşık da sevgilinin güzellik kitabında ilk defa elif boyunu okur.Şairler elifin yanına lam getirip saça, mim getirip ağıza gönderme yaparlar.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

elif çek-:

1. **elif çek-:**
Gazel 2207
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sinede oklarla, kılıçlarla açılan yaraları, yürek acılarını ifade etmek için kullanılan bir deyimdir.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

2. **elif çek-:**
Gazel 2240
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sinede oklarla, kılıçlarla açılan yaraları, yürek acılarını ifade etmek için kullanılan bir deyimdir.Düz bir cisimle doğrusal bir yara açmak, elif harfi yazmak anlamında kullanılır,.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

3. **elif çek-:**
Gazel 2356
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sinede oklarla, kılıçlarla açılan yaraları, yürek acılarını ifade etmek için kullanılan bir deyim.

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif

Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

4. **elif çek-:**
Gazel 2361
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sinede oklarla, kılıçlarla açılan yaraları, yürek acılarını ifade etmek için kullanılan bir deyim.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

5. **elif çek-:**
Gazel 2492
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sinede oklarla, kılıçlarla açılan yaraları, yürek acılarını ifade etmek için kullanılan bir deyim.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

elif-bā eyle-:

1. **elif-bā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İlk öğrenmek, baştan öğrenmek.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

elin tut-:

1. **elin tut-:**
Gazel 2050
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

elinden:

1. **elinden:**
Gazel 2192
Mısra: **8**
Yüzünden, -den dolayı.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

2. **elinden:**
Gazel 2258
Mısra: **5**
Sebebiyle, nedeniyle, yüzünden.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

3. **elinden:**
Gazel 2318
Mısra: **1**
Birinin veya bir şeyin elinden, yüzünden, -den dolayı.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

4. **elinden:**
Gazel 2318
Mısra: **2**
Birinin veya bir şeyin elinden, yüzünden, -den dolayı.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

5. **elinden:**
Gazel 2324
Mısra: **5**
" -den dolayı, yüzünden" anlamında kullanılan kelime.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

6. **elinden:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
Yüzünden, sebebiyle.

ʿĀlem içinde yüri sen ṣād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

elmās:

1. **elmās:**
Gazel 2343
Mısra: **5**
Değerli bir taş II Sevgilinin delici kirpikleri.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

elü irişme-:

1. **elü irişme-:**
Gazel 2167
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ulaşmaya gücü yetmemek, yetişememek, ulaşamamak.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

elü irme-:

1. **elü irme-:**
Gazel 2081
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ulaşmaya gücü yetmemek, yetişememek, ulaşamamak.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

2. **elü irme-:**
Gazel 2277
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ulaşmaya gücü yetmemek, yetişememek, ulaşamamak.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

elüm ir-:

1. **elüm ir-:**
Gazel 2062
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ulaşabilmek.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

elüñ depret:

1. **elüñ depret:**
Gazel 2006
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Elini hareket ettirmek.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

elün dut-:

1. **elün dut-:**
Gazel 2213
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek, destek olmak.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

elüñden:

1. **elüñden:**
Gazel 2485
Mısra: **8**
–den dolayı, yüzünden.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

elüñden gel-:

1. **elüñden gel-:**
Gazel 2495
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yapabilmek, becermek, gücü dahilinde olmak.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

2. **elüñden gel-:**
Gazel 2495
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yapabilmek, becermek, gücü dahilinde olmak.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

elvir-:

1. **elvire:**-*e*
Gazel 2489
Mısra: **10**
Artık istemez, yeter, kafi.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

em-:

1. **emüm:**-*üm*
Gazel 2333
Mısra: **8**
Emmek.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

em:

1. **em:**
Gazel 2016
Mısra: **8**
İlaç, deva, çare, derman.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

2. **em:**
Gazel 2282
Mısra: **12**
İlaç, deva, çare, derman.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

3. **em:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
İlaç, deva, çare, derman.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

4. **emden:**-*den*
Gazel 2482
Mısra: **8**
İlaç, deva, çare, derman.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

em eyle-:

1. **em eyle-:**
Gazel 2123
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İlaç yapmak, ilaçlamak, ilaç vermek.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

em it-:

1. **em it-:**
Gazel 2132
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İlaç yapmak, ilaçlamak, ilaç vermek.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

emān:

1. **emān:**
Gazel 2368
Mısra: **7**
Emin, güvenli, emniyetli.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

2. **emānı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **8**
Emin, güvenli, emniyetli.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

emānet:

1. **emānet:**
Gazel 2288
Mısra: **2**
Güvenilir bir kimseye saklaması veya birine teslim etmesi için bırakılan şey veya kimse.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

2. **emānetdür:**-*dür*
Gazel 2107
Mısra: **1**
Allah'ın insanlara bir gün geri almak üzere verdiği can.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

emir:

1. **emrine:**--*i*, --*n*, --*e*
Gazel 2050
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen

kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk. || *Yapılması istenen şeyi bildiren yazı, yazılı belge.*

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

2. **emrüñe:**-*-üñ, --e*
Gazel 2065
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

3. **emriyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2083
Mısra: **6**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

4. **emīr:**
Gazel 2127
Mısra: **2**
Bir kavim veya memleketin başı, başkan, bey, reis.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

5. **emrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2177
Mısra: **1**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

6. **emrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2216
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Anuñ emrini çünki dutmadılar
Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

emr:

1. **emri:**-*i*
Gazel 2381
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması husûsunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

2. **emrüñe:**-*-üñ, --e*
Gazel 2010
Mısra: **12**
Buyruk, buyrulan şey.

Ḥabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḥakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

3. **emr:**
Gazel 2131
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılması veya yapılmaması hususunda bildirilen kesin hüküm, hükmüne uyulması istenen zorlayıcı söz, buyruk.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

emr it-:

1. **emr it-:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yapılması istenen şeyi kesin olarak bildirmek, buyurmak.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

2. **emr it-:**
Gazel 2283
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Emir etmek, buyurmak.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

3. **emr it-:**
Gazel 2316
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Emir etmek, buyurmak.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

emr kıl-:

1. **emr kıl-:**
Gazel 2105
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Emretmek.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

emr-i baʿīd:

1. **emr-i baʿīd:**
Gazel 2032
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uzak emir.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

emsāl:

1. **emsālüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **8**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

emvāc:

1. **emvāc:**
Gazel 2264
Mısra: **2**
Dalgalar.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḥen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

eñ evvel:

1. **eñ evvel:**
Gazel 2239
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İlk defa, ilk önce.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

encüm:

1. **encüm:**
Gazel 2094
Mısra: **2**
Yıldız. || Uykusuz kişilerin yıldız sayması, güneş gelince kayboluşları, güneşe nispetle küçücük oluşları, burçları oluşturmaları, insan üzerine etkileri, her kişinin gökte bir yıldız oluşu,arştan haber alan şeytanların yıldızlarla taşlanmaları, kıyamet kopacağı zaman yıldızların yere döküleceği hep yıldızlarla birlikte anılan telakkilerdir.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

2. **encümen:**-*en*
Gazel 2259
Mısra: **10**
Yıldızlar.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

3. **encüm:**
Gazel 2341
Mısra: **5**
Yıldızlar, nücum.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

endīşe:

1. **endīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **6**
Düşünce.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

endūh:

1. **endūhı:**-*ı*
Gazel 2208
Mısra: **2**
Gam, keder, tasa.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

2. **endūh-ıla:**-*ıla*
Gazel 2225
Mısra: **2**
Gam, keder, tasa.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

3. **endūhdur:**-*dur*
Gazel 2256
Mısra: **2**
Gam, keder, tasa.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḫnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

endūh-ı hicran:

1. **endūh-ı hicran:**
Gazel 2473
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kederi.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

engin:

1. **engine:**-*e*
Gazel 2436
Mısra: **10**
Denizin karadan açıklara doğru ufuk hattına kadar uzanan kısmı.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

engübīn:

1. **engübīn:**
Gazel 2431
Mısra: **6**
Bal.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

enhār:

1. **enhār:**
Gazel 2141
Mısra: **6**
Irmaklar.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

2. **enhāra:**-*a*
Gazel 2378
Mısra: **8**
Nehirler.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

3. **enhāra:**-*a*
Gazel 2060
Mısra: **10**
Nehirler.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

enīm:

1. **enīm:**
Gazel 2226
Mısra: **10**
Nağme. || İnilti.

Gülistānuñda eger nāle kılsam İşiden sana bülbül eyler enīm

enīs:

1. **enīsüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Dost, arkadaş.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

2. **enīs:**
Gazel 2425
Mısra: **6**
Dost, arkadaş, yar, hemdem.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

envār:

1. **envārı:**--*ı*
Gazel 2023
Mısra: **4**
Nurlar, ışıklar.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

epsem:

1. **epsem:**
Gazel 2034
Mısra: **8**
Sessiz, susmuş.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

er:

1. **eri:**-*i*
Gazel 2452
Mısra: **9**
Asker, leşker, yiğit.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

2. **eri:**--*i, -*
Gazel 2054
Mısra: **9**
Rütbesiz asker, nefer.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

3. **erinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2172
Mısra: **2**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir işte ehil olan kimse.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

4. **erinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2172
Mısra: **2**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir işte ehil olan kimse.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

5. **er:**
Gazel 2268
Mısra: **14**
Yiğit, kahraman kimse.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

6. **eri:**-*i*
Gazel 2422
Mısra: **9**
Yiğit, erkek.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

erbāʿīn:

1. **erbāʿīn:**
Gazel 2431
Mısra: **10**
Esma yoluyla süluku kabul eden tarikatlarda dervişlerin nefislerini terbiye etmek için bir yere kapanarak dış dünya ile ilişkilerini kestikleri, çok az yiyecekle yetinip kendilerini ibadete verdikleri 40 günlük döneme verilen isim, çile.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

erġanūn:

1. **erġanūnam:**-*am*
Gazel 2213
Mısra: **10**
Org denen çalgı.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla İñiler san Muḥibbī erġanūnam

eri-:

1. **eridüm:**-*dü, -m*
Gazel 2331
Mısra: **2**
Katı bir cisim ısı etkisiyle sıvı durumuna gelmek, zeveban etmek.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

erit-:

1. **erit:**
Gazel 2278
Mısra: **6**
Tüketmek, yok etmek.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḫall didüm

es-:

1. **eselden:**-*el, -den*
Gazel 2209
Mısra: **3**
Hava için bir yönden bir yöne doğru hissedilir şekilde hareket etmek.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

eşʿār:

1. **eşʿāruñı:**--*uñ, --ı*
Gazel 2044
Mısra: **13**
Şiirler, manzum sözler.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

2. **eşʿārum:**-*um*
Gazel 2127
Mısra: **9**
Şiirler, manzum sözler.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

3. **eşʿārum:**-*um*
Gazel 2136
Mısra: **1**
Şiirler, manzum sözler.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

4. **eşʿār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2142
Mısra: **9**
Şiirler, manzum sözler.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla

Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

5. **eşʿārum:**-*um*
Gazel 2193
Mısra: **8**
Şiirler.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīṯ çün şeker kıldum

eşʿār-ı ġayr:

1. **eşʿār-ı ġayr:**
Gazel 2431
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Diğer şiirler.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

esās:

1. **esāsı:**--*ı,* -
Gazel 2028
Mısra: **3**
Bir şeyin özünü oluşturan ana öge, temel. || Asıl, hakikat.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-içun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

2. **esāsın:**-*ı, -n*
Gazel 2257
Mısra: **1**
Temel, mülk.

Yapuban gönlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

esās-ı ʿışḳ:

1. **esās-ı ʿışḳ:**
Gazel 2208
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşkın temeli.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

esbāb:

1. **esbābum:**-*um*
Gazel 2166
Mısra: **8**
Giyecek, elbise.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

esbāb-ı ḥüsn:

1. **esbāb-ı ḥüsn:**
Gazel 2439
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzellik sebepleri.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

esb-i nāz:

1. **esb-i nāz:**
Gazel 2125
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Nazlı at.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāṣıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

2. **esb-i nāz:**
Gazel 2230
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Nazlı at.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

3. **esb-i nāz:**
Gazel 2397
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Nazlı at.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

4. **esb-i nāz:**
Gazel 2432
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Naz atı.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn

esb-süvār ol-:

1. **esb-süvār ol-:**
Gazel 2061
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Süvari olmak.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

esen ol-:

1. **esen ol-:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sağ salim olmak, afiyette olmak.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Ṣāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

eser:

1. **eser:**
Gazel 2173
Mısra: **6**
İz, nişan, işaret.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü bahs itdük
Eser yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

eser eyle-:

1. **eser eyle-:**
Gazel 2086
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
İz bırakmak, tesir etmek.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

2. **eser eyle-:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İz bırakmak, tesir etmek.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

eser it-:

1. **eser it-:**
Gazel 2002
Mısra: **1**

Kelime Tipi: -
İz bırakmak, tesir etmek.

Zāhidā nuṣhuñ baña itmek eṣer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

2. **eṣer it-:**
Gazel 2387
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Tesir etmek, etki etmek.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eṣer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

eser kalma-:

1. **eṣer kalma-:**
Gazel 2294
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İzi görülmeyecek şekilde silinip gitmek, yok olmak.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṣer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

2. **eṣer kalma-:**
Gazel 2334
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İzi görülmeyecek şekilde silinip gitmek, yok olmak.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eṣer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

esīr:

1. **esīrem:**-*em*
Gazel 2056
Mısra: **2**
Tutsak, köle.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

2. **esīrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **10**
Eskiden para ile satın alınan kimse, kul, köle, cariye.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

esīr eyledi:

1. **esīr eyledi:**-*di*, -
Gazel 2005
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Tutsak etmek.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

esīr ol-:

1. **esīr ol-:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kendini kaptırıp müptela olmak, buyruğu altına girmek.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

esīr-i belā-yı perī-veş:

1. **esīr-i belā-yı perī-veş:**
Gazel 2386
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Peri gibi güzel sevgilinin derdinin esiri.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

eşk-:

1. **eşküm:**-*üm*, -
Gazel 2027
Mısra: **3**
Göz yaşı.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

eşk:

1. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2282
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

2. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2294
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

3. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2341
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

4. **eşk:**
Gazel 2478
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

5. **eşkinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2465
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

6. **eşk-i:**-*i*
Gazel 2000
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

7. **eşküme:**-*üm, -e*
Gazel 2023
Mısra: **6**
Göz yaşı.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

8. **eşk:**
Gazel 2042
Mısra: **7**
Göz yaşı.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup

Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

9. **eşkümi:**-*üm, --i*
Gazel 2067
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

10. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2117
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

11. **eşkümle:**-*üm, -le*
Gazel 2118
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

12. **eşküm-ile:**-*üm, -ile*
Gazel 2129
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

13. **eşk-ile:**-*ile*
Gazel 2158
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

14. **eşk-ile:**-*ile*
Gazel 2159
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

15. **eşkümden:**-*üm, -den*
Gazel 2166
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

16. **eşkümi:**-*üm, -i*
Gazel 2167
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

17. **eşkümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2183
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

18. **eşküm-ile:**-*üm, -ile*
Gazel 2188
Mısra: **8**
Gözyaşı.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

19. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2198
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

20. **eşkümle:**-*üm, -le*
Gazel 2203
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

21. **eşküñ[üñ]:**-*üñüñ*
Gazel 2204
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

22. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2209
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

23. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

24. **eşkümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2270
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

25. **eşk-ile:**-*ile*
Gazel 2314
Mısra: **10**
Gözyaşı.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

26. **eşk:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
Gözyaşı.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

27. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2380
Mısra: **5**
Göz yaşı.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

28. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2393
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum

Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

29. **eşkümi:**-*üm, -i*
Gazel 2423
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

30. **eşküm:**-*üm*
Gazel 2432
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

31. **eşkümi:**-*üm, -i*
Gazel 2035
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Ṣol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

eşk-bār:

1. **eşk-bār:**
Gazel 2164
Mısra: **6**
"Göz yaşı yağdıran" yağmur gibi göz yaşı döken, çok ağlayan.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

eski:

1. **eski:**
Gazel 2404
Mısra: **6**
Çok zaman geçmiş olan, kadim.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

eşk-i bī-ḥadd:

1. **eşk-i bī-ḥadd:**
Gazel 2155
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hudutsuz gözyaşı.

Ṣāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

eşk-i çeşm:

1. **eşk-i çeşm:**--*(ü)m, --den*
Gazel 2000
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **eşk-i çeşm:**--*üm, --den*
Gazel 2004
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

3. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2058
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

4. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2131
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

5. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2204
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Şevḳ-i ruḫsāruñla ṣol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

6. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2291
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

7. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2300
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

8. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2306
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

9. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2322
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

10. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2328
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ṣāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

11. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2338
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

12. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2347
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

13. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2390
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

14. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2390
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Göyaşı.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

15. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2411
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

16. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2411
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur gönlümdeki ṭōlābdan

17. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2428
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

18. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2466
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

19. **eşk-i çeşm:**
Gazel 2393
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

eşk-i çeşm-:

1. **eşk-i çeşm-:**
Gazel 2037
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

eşk-i çeşmüm:

1. **eşk-i çeşmüm:**--*üm,* -
Gazel 2025
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

eşk-i çeşmümden:

1. **eşk-i çeşmümden:**--*üm,* --*den*
Gazel 2004
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

eşk-i dem:

1. **eşk-i dem:**
Gazel 2282
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kanlı gözyaşı.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

eşk-i gerdūn:

1. **eşk-i gerdūn:**
Gazel 2451
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Semanın gözyaşı.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

eşk-i gülgūn:

1. **eşḳ-i gülgūn:**
Gazel 2263
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gül renkli gözyaşı.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

eşk-i lālegūn:

1. **eşk-i lālegūn:**
Gazel 2243
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Lale renkli gözyaşı.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

eşk-i lāle-gūn:

1. **eşk-i lāle-gūn:**
Gazel 2209
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Lale renkli gözyaşı.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

eşk-i mecnūn:

1. **eşk-i mecnūn:**
Gazel 2222
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Mecnun'un gözyaşı.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü

Gūşına lāʿle müşabih eşk-i
Mecnūn çekerem

eşk-i nedāmet:

1. **eşk-i nedāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Pişmanlık göz yaşı.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

eşk-i surḫ:

1. **eşk-i surḫ:**
Gazel 2078
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kırmızı gözyaşı.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḥalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

2. **eşk-i surḫ:**
Gazel 2364
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kırmızı gözyaşı.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

3. **eşk-i surḫ:**
Gazel 2406
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kanlı gözyaşı.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

eşk-ile al:

1. **eşk-ile al:**
Gazel 2274
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kırmızı gözyaşı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

esrār:

1. **esrār:**
Gazel 2024
Mısra: **7**
Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

2. **esrarını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2102
Mısra: **3**
Gizli olan, herkesçe bilinmeyen şeyler, herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

esrār-ı ḫaṭṭ:

1. **esrār-ı ḫaṭṭ:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayva tüylerinin sırları.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

2. **esrār-ı ḫaṭṭ:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayva tüyleri Âşığa güzelliğinden dolayı sarhoşluk verir, esrar etkisi yapar.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

esrār-ı ʿışḳ:

1. **esrār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2112
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırları.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

2. **esrār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2115
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk esrarı.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

3. **esrār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırları.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẕāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

4. **esrār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2350
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşkın esrarı.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḫayrān idüm

5. **esrār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2417
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırları.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

esved:

1. **esved:**
Gazel 2362
Mısra: **13**
Siyah, kara. || Ka'be'de bulunan meşhur siyah taş.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

et:

1. **etüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **4**
Ten, beden.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

2. **etin:**-*i, -n*
Gazel 2437
Mısra: **7**
Et.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

3. **etin:**-*i, -n*
Gazel 2438
Mısra: **8**
Et.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

4. **etin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Et.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

eteg:

1. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **6**
Bir elbise veya etekliğin alt kenarı.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

2. **etegüñ:**-*üñ*
Gazel 2369
Mısra: **9**
Elbisenin belden aşağı kısmı.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

3. **etegüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2369
Mısra: **10**
Vücudun belden aşağısına giyilen giyecek, eteklik.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

4. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **8**
Dağ, tepe, yığın gibi yüksekliği olan şeylerin aşağı kısmı.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

5. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **4**
Yan, civar, çevre.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

6. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **2**
Köşe, kıyı, civar,yan, çevre.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

7. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **1**
Köşe, kıyı, civar,yan, çevre.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

8. **etegin:**-*i, -n*
Gazel 2491
Mısra: **10**
Köşe, kıyı, civar,yan, çevre.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

eṭfāl:

1. **eṭfāline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2240
Mısra: **8**
Çocuklar.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

2. **eṭfāline:**--*i, --n, --e*
Gazel 2018
Mısra: **9**
Taze fidanlar ve çiçekler. || *Çocuklar.*

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

eṭibbā:

1. **eṭibbādan:**-*dan*
Gazel 2380
Mısra: **7**
Tabipler, doktorlar.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

eṭrāf:

1. **eṭrāfı:**-*ı*
Gazel 2137
Mısra: **8**
Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre, yöre.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

2. **eṭrāfını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2203
Mısra: **6**
Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre, yöre.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

3. **eṭrāfına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2403
Mısra: **5**
Bir yer veya şeyi kuşatan, çevreleyen yerler, çevre, yöre.

Ḫüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

ev:

1. **evini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2468
Mısra: **9**
Ev, hane.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

evbāş:

1. **evbāşī:**-*i*
Gazel 2211
Mısra: **10**
Ayak takımı, serseriler, külhanbeyleri.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

evc:

1. **evcinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2290
Mısra: **5**
Bir şeyin en yüksek derecesi, en yüksek noktası.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

evc-i felek:

1. **evc-i felek:**
Gazel 2374
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gökyüzü.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

2. **evc-i felek:**
Gazel 2374
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gökyüzü.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

evc-i semā:

1. **evc-i semā:**
Gazel 2174
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gökyüzünün doruk noktası.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

evlā:

1. **evlādur:**-*dur*
Gazel 2414
Mısra: **3**
Daha uygun, daha iyi, daha layık, yeğ, müreccah.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

2. **evlādur:**-*dur*
Gazel 2466
Mısra: **10**
Daha uygun, daha iyi, daha layık, yeğ, müreccah.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

3. **evlā:**
Gazel 2476
Mısra: **5**
Daha uygun, daha iyi, daha layık, yeğ, müreccah.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

evlād:

1. **evlādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2178
Mısra: **9**
Birinin soyundan gelen kimseler, soysop, sülale, zürriyet.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

evrād:

1. **evrādını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2224
Mısra: **6**
Okunması adet edinilmiş olan belli ayet, sure ve dualar.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

evrāk:

1. **evrāḳını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2394
Mısra: **4**
Yapraklar.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

2. **evrāḳı:**-*ı*
Gazel 2263
Mısra: **4**
Yapraklar.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

evṣāf:

1. **evṣāfını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2049
Mısra: **9**
Nitelikler, vasıflar.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

evvel:

1. **evvel:**
Gazel 2066
Mısra: **2**
Başlangıçta, ilk önce, ilk olarak.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

2. **evvel:**
Gazel 2114
Mısra: **6**
Başlangıç, birinci, ilk.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

3. **evvel:**
Gazel 2072
Mısra: **7**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

4. **evvel:**
Gazel 2077
Mısra: **5**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

5. **evvel:**
Gazel 2099
Mısra: **7**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

6. **evvel:**
Gazel 2128
Mısra: **6**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

7. **evvel:**
Gazel 2161
Mısra: **1**
Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

8. **evvel:**
Gazel 2173
Mısra: **7**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak, önce.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

9. **evvel:**
Gazel 2284
Mısra: **9**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak, önce.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

10. **evvel:**
Gazel 2364
Mısra: **6**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak, önce.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

11. **evvel:**
Gazel 2198
Mısra: **1**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

12. **evvel:**
Gazel 2204
Mısra: **2**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

13. **evvel:**
Gazel 2208
Mısra: **1**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

14. **evvel:**
Gazel 2277
Mısra: **3**
Karşılaştırma yoluyla bir yer, zaman veya oluşun bahsedilen yer zaman veya oluştan önde veya önce bulunduğunu veya olduğunu anlatır, önce.

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

15. **evvel:**
Gazel 2345
Mısra: **2**
Eskiden, önceleri.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

16. **evvel:**
Gazel 2400
Mısra: **9**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

17. **evvel:**
Gazel 2490
Mısra: **4**
Başlangıçta, evvela, ilk önce, ilk olarak.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

<u>evvelīn ü āḫirīn:</u>

1. **evvelīn ü āḫirīn:**
Gazel 2410
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her zaman, eninde sonunda, ergeç.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

2. **evvelīn ü āḫirīn:**
Gazel 2410
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her zaman, eninde sonunda, ergeç.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

<u>ey:</u>

1. **eyā:**-*a*
Gazel 2022
Mısra: **1**
"Ey" seslenme ünlemi.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

2. **ey:**
Gazel 2044
Mısra: **5**
"Ey!" seslenme ünlemi.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

3. **ey:**
Gazel 2215

Mısra: **9**
"Ey!" seslenme ünlemi.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

eyā:

1. **eyā:**
Gazel 2073
Mısra: **3**
"Ey, hey" seslenme ünlemi.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

2. **eyā:**
Gazel 2121
Mısra: **5**
Ey, hey.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

3. **eyā:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
"Ey!" seslenme edatı.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

eyd-:

1. **eydüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2017
Mısra: **3**
Demek, söylemek, açıklamak, izah etmek.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

2. **eydür:**-*ür*
Gazel 2477
Mısra: **8**
Demek, söylemek.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

eyle-:

1. **eyledüñ:**--*dü, --ñ*
Gazel 2020
Mısra: **4**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil .

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

2. **eylemişdür:**--*miş, --dür*
Gazel 2022
Mısra: **10**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

3. **eyler:**--*r, -*
Gazel 2024
Mısra: **2**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

4. **eylegil:**--*gil, -*
Gazel 2027
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

5. **eyledüm:**--*dü, --m*
Gazel 2027
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

6. **eylegil:**--*gil*
Gazel 2027
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

7. **eylegil:**--*gil, -*
Gazel 2027
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

8. **eylegil:**--*gil, -*
Gazel 2027
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

9. **eylemegil:**--*me, --gil*
Gazel 2002
Mısra: **10**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

10. **eyledi:**--*di, -*
Gazel 2038
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

11. **eyle:**
Gazel 2038
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

12. **eyle:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ

Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

13. **eyle:**
Gazel 2278
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

14. **eyle:**
Gazel 2314
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

15. **eyle:**
Gazel 2354
Mısra: **13**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

16. **eyle:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

17. **eyle:**
Gazel 2449
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

18. **eyle:**
Gazel 2477
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

19. **eylerem:**
Gazel 2010
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

20. **eylerem:**
Gazel 2404
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

21. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2044
Mısra: **5**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

22. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2067
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

23. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2159
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

24. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2204
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

25. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2067
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḳatre ḳatre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

26. **eyleyem:**--*(y)em, -*
Gazel 2067
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

27. **eylerem:**-*r, -em*
Gazel 2078
Mısra: **7**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiili.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

28. **eyleyem:**--*(y)em*
Gazel 2094
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

29. **eyledüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2096
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

30. **eyledüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2255
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ

Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

31. **eylemege:**-*meg, -e*
Gazel 2101
Mısra: **13**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

32. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2102
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak, kılmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

33. **eyle:**
Gazel 2105
Mısra: **6**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

34. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2030
Mısra: **2**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

35. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2107
Mısra: **2**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

36. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2443
Mısra: **1**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

37. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2443
Mısra: **2**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

38. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2443
Mısra: **14**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

39. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2499
Mısra: **3**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

40. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2102
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

41. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2102
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ola mı ṣeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

42. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2118
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Niçe yıl meyḫāne ḫışṭını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

43. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2118
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Niçe yıl meyḫāne ḫışṭını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

44. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2118
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

45. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2165
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

46. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2165
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

47. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2165
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī ol hümā şāydına devlet bāzını

Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

48. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2176
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

49. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2198
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

50. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2198
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

51. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2198
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

52. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2199
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

53. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2199
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

54. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2199
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

55. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

56. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

57. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

58. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

59. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2201
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

60. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2205
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

61. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2206
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

62. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2240
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

63. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2240
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

64. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2240
Mısra: **4**

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

65. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2240
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

66. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2257
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

67. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2257
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

68. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2257
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

69. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2257
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

70. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2257
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

71. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2277
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

72. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2294
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

73. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

74. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

75. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

76. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2297
Mısra: **18**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

77. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2298
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

78. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2298
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

79. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2298
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

80. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm

Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

81. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

82. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

ʿIşḳ-ıla cān rişte̱sin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

83. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

84. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2306
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

85. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2314
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

86. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2314
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

87. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2314
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

88. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2332
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

89. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2370
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫıẕmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

90. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2395
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

91. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2395
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

92. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2395
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

93. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2395
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

94. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2400
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

95. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2118
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

96. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2118
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

97. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2122
Mısra: **1**

"Etmek,eylemek,yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

98. **eyleyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2123
Mısra: **2**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

99. **eyleyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2123
Mısra: **1**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

100. **eyleyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2123
Mısra: **6**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

101. **eyleyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2123
Mısra: **8**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

102. **eyleyelüm:**-*(y)elüm*
Gazel 2123
Mısra: **10**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Gel Muḥibbī idelüm meclise mehrūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

103. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2136
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

104. **eyledi:**-*di*
Gazel 2145
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

105. **eyledi:**-*di*
Gazel 2431
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

106. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2159
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

107. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2352
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

108. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2159
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

109. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2159
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

110. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2160
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sübḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

111. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2160
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

112. **eyledüm:**-*dü, -m*
Gazel 2165
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

113. **eyler:**-*r*
Gazel 2185
Mısra: **1**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

114. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2186
Mısra: **7**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

115. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2343

Mısra: **2**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

116. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2343
Mısra: **4**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

117. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2343
Mısra: **6**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

118. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2343
Mısra: **10**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

119. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2352
Mısra: **8**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

120. **eylesem:**-*se, -m*
Gazel 2352
Mısra: **10**
"Etme,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

121. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2204
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

122. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2204
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çünʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

123. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2204
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

124. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2206
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḥsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

125. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2217
Mısra: **8**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

126. **eylesün:**-*sün*
Gazel 2222
Mısra: **13**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

127. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2224
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

128. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2225
Mısra: **4**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

129. **eyler:**-*r*
Gazel 2017
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

İy Muḥibbīʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

130. **eyler:**-*r*
Gazel 2226
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Gülistānuñda eger nāle kılsam İşiden sana bülbül eyler enīm

131. **eyler:**-*r*
Gazel 2247
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

132. **eyler:**-*r*
Gazel 2346
Mısra: **13**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

133. **eyler:**-*r*
Gazel 2388
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

134. **eyler:**-*r*
Gazel 2432
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

135. **eyler:**-*r*
Gazel 2432
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

136. **eyler:**-*r*
Gazel 2443
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

137. **eyler:**-*r*
Gazel 2464
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek" anlamından kullanılan yardımcı fiildir.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

138. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2227
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

139. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2232
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

140. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2234
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

141. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2297
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

142. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2306
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

ʿIşḳ-ıla cān rişṭesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

143. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2307
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

144. **eyle:**
Gazel 2230
Mısra: **3**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

145. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2232
Mısra: **1**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

146. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2232
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

147. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2232
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

148. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2232
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

149. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2233
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

150. **eyleseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2241
Mısra: **1**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

151. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2264
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām

ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

152. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2264
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

153. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2270
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

154. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2271
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

155. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2271
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

156. **eylemedin:**-*me, -din*
Gazel 2278
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

157. **eyleme:**-*me*
Gazel 2305
Mısra: **11**
"Etmek,eylemek,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

158. **eylemez:**-*mez*
Gazel 2308
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

159. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2311
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḥlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

160. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2311
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

161. **eyleñ:**-*ñ*
Gazel 2320
Mısra: **8**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güzergāhında eyleñ türbetüm

162. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2340
Mısra: **4**
.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

163. **eyleyen:**-*(y)en*
Gazel 2345
Mısra: **15**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

164. **eylemişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 2383
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

165. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2392
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

166. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2392
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

167. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2394
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

168. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2394
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

169. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2394
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer

Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

170. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2394
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

171. **eyleseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2397
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

172. **eyleyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2416
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

173. **eyledi:**-*di*
Gazel 2423
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī dem-be-dem ṣiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

174. **eylese:**-*se*
Gazel 2432
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn

175. **eyleñ:**-*ñ*
Gazel 2434
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāṣıḳ-ı ṣeydā-y-içun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

176. **eyledi:**-*di*
Gazel 2437
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiil.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

177. **eyledi:**-*di*
Gazel 2445
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

178. **eyleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2450
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

179. **eylerseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2486
Mısra: **7**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

180. **eyledi:**-*di*
Gazel 2490
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

181. **eyler-ise:**-*r, -i, -se, -n*
Gazel 2030
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

182. **eyleyem:**-*(y)em*
Gazel 2159
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

183. **eyleyelden:**-*(y)el, -den*
Gazel 2372
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

eyle:

1. **eyleseler:**-*se, -ler*
Gazel 2007
Mısra: **10**
Etmek, eylemek, yapmak.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

2. **eyler:**-*r*
Gazel 2017
Mısra: **8**
Etmek, eylemek, kılmak yardımcı fiili.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

eyledür ya:

1. **eyledür ya:**
Gazel 2111
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
"Öyle ya". || Tabii, şüphesiz.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

eylik:

1. **eylik:**
Gazel 2178

Mısra: **3**
İyilik.

Eylülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

2. **eylik:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
İyilik.

Eylülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

eyt-:

1. **eydür:**-*ür*
Gazel 2438
Mısra: **7**
Söylemek, anlatmak.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

2. **eydür:**-*ür*
Gazel 2433
Mısra: **4**
Söylemek, anlatmak.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

3. **eydür:**-*ür*
Gazel 2433
Mısra: **10**
Demek, söylemek.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

eytām:

1. **eytāmınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2142
Mısra: **7**
Yetimler, babasız kalmış çocuklar.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

eyü:

1. **eyü:**
Gazel 2480
Mısra: **10**
İyi, güzel.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

2. **eyü:**
Gazel 2439
Mısra: **3**
Beğenilen, iyi, hoşa giden.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

3. **eyü:**
Gazel 2420
Mısra: **4**
Doğru, makbul, hayırlı, faydalı.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

eyüler:

1. **eyülerden:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
İyi insanlar.

Eylülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

eyvān-ı ʿışḳ:

1. **eyvān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2289
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın köşkü.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

eyyām:

1. **eyyāmı:**-*ı*
Gazel 2014
Mısra: **9**
Günler. || *Zaman, devir.*

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

2. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 2030
Mısra: **9**
Günler. || *Zaman, devir.*

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

3. **eyyāmıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 2038
Mısra: **3**
Günler. || *Zaman, devir.*

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

4. **eyyāmum:**-*um*
Gazel 2095
Mısra: **8**
Günler.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

5. **eyyāmı:**-*ı*
Gazel 2467
Mısra: **3**
Zaman, devir.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

eyyām-ı bahār:

1. **eyyām-ı bahār:**
Gazel 2496
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Bahar mevsimi.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

ez:

1. **ez:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
"Den, dan" manasına gelir.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

ezber it-:

1. **ezber it-:**
Gazel 2297
Mısra: **11**

Kelime Tipi: -
Ezberlemek.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

ez-dem-i serd:

1. **ez-dem-i serd:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Soğuk nefes.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

ezel:

1. **ezel:**
Gazel 2024
Mısra: **13**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar âleminin başlangıcı.

Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül

2. **ezel:**
Gazel 2411
Mısra: **8**
Başlangıcı belli olmayan zaman mefhumu. II Çok eskiden beri.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel güş itmişem bu sözleri aḥbābdan

3. **ezel:**
Gazel 2037
Mısra: **1**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar aleminin başlangıcı.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

4. **ezel:**
Gazel 2043
Mısra: **5**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar aleminin başlangıcı.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

5. **ezel:**
Gazel 2135
Mısra: **7**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

6. **ezel:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

7. **ezel:**
Gazel 2146
Mısra: **8**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.Ruhlar aleminin başlangıcı.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

8. **ezelde:**-*de*
Gazel 2157
Mısra: **3**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar aleminin başlangıcı.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

9. **ezel:**
Gazel 2248
Mısra: **5**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

10. **ezelden:**-*den*
Gazel 2288
Mısra: **7**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || Ruhlar aleminin başlangıcı.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

11. **ezel:**
Gazel 2297
Mısra: **15**
Ruhlar aleminin başlangıcı. || Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

12. **ezel:**
Gazel 2307
Mısra: **9**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

13. **ezel:**
Gazel 2320
Mısra: **11**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

14. **ezelden:**-*den*
Gazel 2329
Mısra: **8**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

15. **ezel:**
Gazel 2332
Mısra: **1**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

16. **ezel:**
Gazel 2339

Mısra: **9**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

17. **ezel:**
Gazel 2377
Mısra: **1**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

18. **ezelden:**-*den*
Gazel 2412
Mısra: **1**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman. || *Çok eskiden beri, başından beri.*

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

19. **ezel:**
Gazel 2422
Mısra: **7**
Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

20. **ezel:**
Gazel 2457
Mısra: **10**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

21. **ezel:**
Gazel 2470
Mısra: **9**
Ruhlar aleminin başlangıcı.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

ezel bezmi:

1. **ezel bezmi:**
Gazel 2055
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yarattıktan sonra, "Elestü bi-Rabbiküm: Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye sorduğu ve ruhların, "Belā (evet), sen bizim Rabb'imizsin" diye Allah'ı tasdik ettikleri ezel meclisi.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

ezelden:

1. **ezelden:**
Gazel 2107
Mısra: **1**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

2. **ezelden:**
Gazel 2111
Mısra: **9**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri. || *Çok eskiden beri, başından beri.*

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

3. **ezelden:**
Gazel 2151
Mısra: **1**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri, çok eskiden beri, başından beri.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

4. **ezelden:**
Gazel 2152
Mısra: **6**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri,çok eskiden beri, başından beri.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

5. **ezelden:**
Gazel 2196
Mısra: **8**
Çok eskiden beri.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

6. **ezelden:**
Gazel 2199
Mısra: **4**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

7. **ezelden:**
Gazel 2337
Mısra: **10**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

8. **ezelden:**
Gazel 2338
Mısra: **9**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

9. **ezelden:**
Gazel 2442
Mısra: **9**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

10. **ezelden:**
Gazel 2459
Mısra: **2**
Yaratılışından itibaren, yaratıldığından beri.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

ez-girībān:

1. **ez-girībān:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
Elbise yakasından, yakadan.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

ezhār:

1. **ezhāra:**-*a*
Gazel 2018
Mısra: **2**
Çiçekler.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

2. **ezhār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2451
Mısra: **1**
Çiçekler.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

ez-hūn-ı ciger:

1. **ez-ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2347
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül kanından.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

F

faḫr:

1. **faḫrı:**-*ı*
Gazel 2112
Mısra: **11**
İftihar kaynağı, iftihar sebebi, övünç.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

2. **faḫrumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2127
Mısra: **5**
Övünme, iftihar, gururlanma.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

3. **faḫrıdur:**-*ı*, -*dur*
Gazel 2249
Mısra: **3**
İftihar kaynağı, iftihar sebebi, övünç.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

4. **faḫrum-durur:**-*um*, -*durur*
Gazel 2294
Mısra: **15**
İftihar kaynağı, iftihar sebebi, övünç.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

fahr kıl-:

1. **faḫr kıl-:**
Gazel 2432
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Övünmek, iftihar duymak, gururlanmak.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

fakīh:

1. **faḳīh:**
Gazel 2458
Mısra: **3**
Fıkıh bilgini.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

faḳīr:

1. **faḳīr:**
Gazel 2077
Mısra: **3**
Yoksul kimse, muhtaç, fukara. || Dilenci. || Zavallı, aciz, biçare kimse.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

2. **faḳīr:**
Gazel 2127
Mısra: **1**
Yoksul kimse, muhtaç, fukara. || Zavallı, aciz, biçare kimse.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

3. **faḳīrüm:**-*üm*
Gazel 2185
Mısra: **10**
Zavallı, aciz, biçare kimse.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

4. **faḳīrüñdür:**-*üñ*, -*dür*
Gazel 2281
Mısra: **14**
Zavallı, aciz, biçare kimse.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

fakīr-i mübtezel:

1. **faḳīr-i mübtezel:**
Gazel 2248
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Değersiz fakir kimse.

İy dil anuñ vaşlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

fakr:

1. **faḳrı:**-*ı*
Gazel 2228
Mısra: **7**
Fakirlik, yoksulluk.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

fāl:

1. **fālum:**-*um*
Gazel 2236
Mısra: **4**
Çeşitli şeylere bakarak gelecekte olacaklar hakkında anlamlar çıkarma, gaipten haber verme.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

fāl eyle-:

1. **fāl eyle-:**
Gazel 2102
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Fal bakmak.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

fānī:

1. **fānīdür:**-*dür*
Gazel 2477
Mısra: **4**
Son bulucu, sonlu, ölümlü, kalımsız, baki olmayan.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

fāriġ:

1. **fāriġ:**
Gazel 2046
Mısra: **5**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

2. **fāriġ-iken:**-*iken*
Gazel 2086
Mısra: **13**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

3. **fārıġ:**
Gazel 2145
Mısra: **5**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

4. **fāriġam:**-*am*
Gazel 2281
Mısra: **3**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

5. **fāriġam:**-*am*
Gazel 2421
Mısra: **6**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

6. **fāriġ:**
Gazel 2498
Mısra: **3**
Vazgeçmiş, terketmiş, el çekmiş.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

fāriġ ol-:

1. **fāriġ ol-:**
Gazel 2088
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, el çekmek.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

2. **fāriġ ol-:**
Gazel 2304
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, el çekmek.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

3. **fāriġ ol-:**--*sun*
Gazel 2033
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek, çekilmek, el çekmek,uzak kalmak.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

farḳ:

1. **farḳı:**-*ı*
Gazel 2180
Mısra: **4**
Ayrım, başkalık.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

2. **farḳ:**
Gazel 2099
Mısra: **10**
İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

3. **farḳ:**
Gazel 2249
Mısra: **7**
İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

4. **farkını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2447
Mısra: **7**
İki şeyin birbirinden ayrılmasını sağlayan değişik taraf, başkalık, farklılık.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

farḳ eylemez:

1. **farḳ eylemez:**
Gazel 2042
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Önemi yok, etkisi olmaz, değişmez" anlamında kullanılan bir söz.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

farz ol-:

1. **farz ol-:**
Gazel 2358
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
Allah bir şeyin yapılmasını kesin biçimde emretmek.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

fāş eyle-:

1. **fāş eyle-:**
Gazel 2342
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

fāş eyleme:

1. **fāş eyleme:**--*me*
Gazel 2007
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, açığa vurmak || Dile vermek, duyurmak.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

fāş id-:

1. **fāş id-:**
Gazel 2112
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

2. **fāş id-:**
Gazel 2228
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

3. **fāş id-:**
Gazel 2264
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

4. **fāş id-:**
Gazel 2296
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

fāş it-:

1. **fāş it-:**
Gazel 2378
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

2. **fāş it-:**
Gazel 2474
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

fāş ol-:

1. **fāş ol-:**
Gazel 2481
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

2. **fāş ol-:**
Gazel 2481
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir sırrı meydana vurmak, açığa çıkarmak.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

fāş olmasun:

1. **fāş olmasun:**--*ma*, --*sun*
Gazel 2016
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gizli olanı açığa vurmak, duyurmak, ortaya dökmek, dile vermek anlamlarındaki faş etmek, belli olmak, açıklanmak, ortaya çıkmak.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

fāyide it-:

1. **fāyide it-:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İyi tesir etmek, yaramak, yarar sağlamak.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

fedā it-:

1. **fedā it-:**
Gazel 2427
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi diğer bir şey uğruna vermek.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

fedā kıl-:

1. **fedā kıl-:**
Gazel 2368
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi diğer bir şey uğruna vermek.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

2. **fedā kıl-:**--*dum*
Gazel 2031
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
Bir şeyi diğer bir şey uğruna vermek.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

fedā olsun:

1. **fedā olsun:**
Gazel 2172
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Benim için en kıymetli olan şeyi bu uğurda seve seve gözden çıkarırım.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

fehm id-:

1. **fehm id-:**
Gazel 2447
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Anlamak, idrak etmek.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

fehm it-:

1. **fehm it-:**
Gazel 2154
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlamak, idrak etmek.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

2. **fehm it-:**
Gazel 2295
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlamak, idrak etmek.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

3. **fehm it-:**
Gazel 2448
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlamak, idrak etmek.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

felek:

1. **feleklere:**-*ler, -e*
Gazel 2388
Mısra: **8**
Gök, gökyüzü, asuman.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

2. **felekler:**
Gazel 2058
Mısra: **5**
Gökyüzü, sema. || Eskiden her birinde bir gezegenin bulunduğu kabul edilen gök katlarından her biri.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

3. **felekden:**-*den*
Gazel 2089
Mısra: **7**
Gökyüzü, sema. || Dünya, alem, devran.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

4. **felekler:**-*ler*
Gazel 2090
Mısra: **3**
Eskiden her birinde bir gezegenin bulunduğu kabul edilen gök katlarından her biri. || Gökyüzü, sema.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

5. **felek:**
Gazel 2110
Mısra: **3**
Gökyüzü, sema. || Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hâkim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

6. **felekden:**-*den*
Gazel 2120
Mısra: **5**
Gökyüzü, sema. || Eskiden her birinde bir gezegenin bulunduğu kabul edilen gök katlarından her biri.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

7. **felek:**
Gazel 2123
Mısra: **3**
Gökyüzü, sema. || Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

8. **felege:**-*e*
Gazel 2134
Mısra: **5**
Eskiden her birinde bir gezegenin bulunduğu kabul edilen gök katlarından her biri.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

9. **felek:**
Gazel 2194
Mısra: **6**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

10. **felekde:**-*de*
Gazel 2200
Mısra: **3**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı düddur dilden āteşüm

11. **felekde:**-*de*
Gazel 2210
Mısra: **6**
Gökyüzü, sema.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

12. **felekler:**-*ler*
Gazel 2233
Mısra: **9**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

13. **felek:**
Gazel 2269
Mısra: **6**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

14. **felek:**
Gazel 2273
Mısra: **3**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

15. **felek:**
Gazel 2290
Mısra: **5**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

16. **felek:**
Gazel 2297
Mısra: **17**
Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

17. **felek:**
Gazel 2313
Mısra: **3**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

18. **felek:**
Gazel 2319
Mısra: **2**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

19. **felek:**
Gazel 2352
Mısra: **7**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

20. **felek:**
Gazel 2353
Mısra: **5**
Gökyüzü, sema. Gök katlarında yer alan yıldızların insan kaderi üzerinde yaptığı kabul edilen etki, kadere hakim olduğuna inanılan güç, talih, baht.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

21. **felek:**
Gazel 2374
Mısra: **5**
Gökyüzü, sema.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

22. **felekden:**-*den*
Gazel 2406
Mısra: **6**
Dünya, alem, devran. || *Baht, kader, talih.*

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

felek dön-:

1. **felek dön-:**
Gazel 2194
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Talihi iyiyken kötü veya kötüyken iyi olmak.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

fem:

1. **femi:**--*i*, -
Gazel 2053
Mısra: **5**
Ağız.|| *Sevgilinin ağzı.*

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

fen:

1. **fen:**
Gazel 2259
Mısra: **8**
İlim.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

2. **fenler:**-*ler*
Gazel 2259

Mısra: **7**
İlim.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

fenā:

1. **fenāma:**-*m, -a*
Gazel 2314
Mısra: **4**
Gelip geçici olma durumu, devamlı ve kalıcı olmama, ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fanilik.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

2. **fenā:**
Gazel 2361
Mısra: **2**
Gelip geçici olma durumu, devamlı ve kalıcı olmama, ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fanilik.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

fenn:

1. **fenn:**
Gazel 2314
Mısra: **4**
Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

fenn-i ʿışḳ:

1. **fenn-i ʿışḳ:**-*ı*
Gazel 2013
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşkın ilmi.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

2. **fenn-i ʿışḳ:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşkın ilmi.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

3. **fenn-i ʿışḳ:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşkın ilmi.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

ferāġ:

1. **ferāġum:**--*um, -*
Gazel 2063
Mısra: **1**
Vazgeçme, çekilme, el çekme, feragat etme.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

2. **ferāġum:**-*um*
Gazel 2145
Mısra: **1**
Vazgeçme, çekilme, el çekme, feragat etme.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

ferāġat eyle-:

1. **ferāġat eyle-:**
Gazel 2063
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

2. **ferāġat eyle-:**
Gazel 2127
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

ferah:

1. **feraḥ:**
Gazel 2391
Mısra: **8**
İç açan, aydınlık.

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

2. **feraḥlar:**-*lar*
Gazel 2425
Mısra: **4**
Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

3. **feraḥuñ:**-*uñ*
Gazel 2442
Mısra: **12**
Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme.

Ṣād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

4. **feraḥlar:**-*lar*
Gazel 2483
Mısra: **9**
Üstündeki sıkıntı ve baskı kalkmak, rahat nefes almak, sıkıntısı gidip içi açılmak.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

feraḥ bul-:

1. **feraḥ bul-:**
Gazel 2270
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevinmek, içi açılmak.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

feraḥ-şād:

1. **feraḥ-şādīyi:**-*ī, -(y)i*
Gazel 2195
Mısra: **8**
Ferahlık vermek.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

ferāmūş eyle-:

1. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2291
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

2. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

3. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

4. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2340
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

5. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

6. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

7. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

8. **ferāmūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

ferāmūş it-:

1. **ferāmūş it-:**
Gazel 2151
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

2. **ferāmūş it-:**
Gazel 2321
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet misāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

ferāmuş ol-:

1. **ferāmuş ol-:**
Gazel 2313
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Unutmak.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

ferd:

1. **ferdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **8**
Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

2. **ferd:**
Gazel 2458
Mısra: **6**
Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

ferdā:

1. **ferdā:**
Gazel 2065
Mısra: **5**
Gelecek, gelecek zaman. || *Yarın.* || *Kıyamet.*

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

2. **ferdāyā:**-*(y)ā*
Gazel 2179
Mısra: **5**
Gelecek, gelecek zaman.||
Kıyamet.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

3. **ferdāyı:**-*(y)i*
Gazel 2179
Mısra: **6**
Ertesi gün, yarın. || *Gelecek, gelecek zaman.*

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

4. **ferdā:**
Gazel 2200
Mısra: **7**
Gelecek, gelecek zaman.

Ferdā şarāb-ı kevs̲ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

5. **ferdāya:**-*(y)a*
Gazel 2463
Mısra: **4**
Gelecek, gelecek zaman.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

6. **ferdā:**
Gazel 2463
Mısra: **3**
Gelecek, gelecek zaman.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

ferdāne res:

1. **ferdāne res:**-*n, -e*
Gazel 2260
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Geleceğe ulaşan.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

ferendūş:

1. **ferendūş:**
Gazel 2356
Mısra: **8**
Avusturya kralı Ferdinand'ın lakabı. II Kafir kimse.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

feres:

1. **feres:**
Gazel 2373
Mısra: **10**
At.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

ferhād:

1. **ferhād-ı:**
Gazel 2004
Mısra: **14**
Ferhad ile Şirin, Hüsrev ü Şirin adlı aşk hikayelerinin başkahramanı.Ferhad meşhur bir aşk masalının kahramanlarından biridir. Şirin'in aşkı uğruna "Bîsütün" adlı dağı delmiş sürülerinin sütünü taze süt içmek isteyen Şirin'in bulunduğu vadideki kasra akıtmış, ancak masalın diğer kahramanı Hüsrev'e nispetle arzusuna kavuşamamıştır.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

2. **ferhād:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biridir.Ferhad, Hüsrev adlı İran padişahının sevgilisi olan Şirin'e aşıktır.Şirin ondan Bīsutūn denilen dağı delmesini ister.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlukları aşması gereken aşığı sembolize eder.Daha çok Şirin ve Hüsrev'le anılır.Bazen Mecnun ile karşılaştırılır.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

3. **ferhādʾı:**--*ı, -*
Gazel 2055
Mısra: **7**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

4. **ferhādʾa:**
Gazel 2056
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

5. **ferhād:**
Gazel 2078
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

6. **ferhād-ıla:**-*ıla*
Gazel 2087
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

7. **ferhād:**
Gazel 2093
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

8. **ferhād:**
Gazel 2094
Mısra: **9**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir

dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

9. **ferhād:**
Gazel 2136
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

10. **ferhād-ı:**
Gazel 2143
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

11. **ferhād:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

12. **ferhādʾıyam:**-*i, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

13. **ferhād:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

14. **ferhād:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

15. **ferhād-ıla:**-*ıla*
Gazel 2175
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

16. **ferhād-ıla:**-*ıla*
Gazel 2402
Mısra: **9**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

17. **ferhād:**
Gazel 2205
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

18. **ferhād:**
Gazel 2221
Mısra: **8**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

19. **ferhād:**
Gazel 2222
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben

Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

20. **ferhādʾı:**-*ı*
Gazel 2270
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

21. **ferhādʾam:**-*am*
Gazel 2281
Mısra: **6**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

22. **ferhād:**
Gazel 2290
Mısra: **7**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

23. **ferhād:**
Gazel 2297
Mısra: **15**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

24. **ferhād:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

25. **ferhād:**
Gazel 2320
Mısra: **14**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

26. **ferhād-veş:**-*veş*
Gazel 2325
Mısra: **8**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

27. **ferhād-veş:**-*veş*
Gazel 2329
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

28. **ferhādʾı:**
Gazel 2332
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

29. **ferhād:**
Gazel 2349
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

30. **ferhād:**
Gazel 2365
Mısra: **7**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

31. **ferhād-vār:**-*vār*
Gazel 2366
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

32. **ferḥādʾa:**-*a*
Gazel 2369
Mısra: **6**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meşelüm

33. **ferhād:**
Gazel 2370
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

34. **ferhādʾa:**-*a*
Gazel 2385
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

35. **ferhād:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

36. **ferhād:**
Gazel 2390
Mısra: **4**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

37. **ferhād:**
Gazel 2407
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

38. **ferhād:**
Gazel 2414
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

39. **ferhād:**
Gazel 2420
Mısra: **8**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

40. **ferhādʾa:**-*a*
Gazel 2425
Mısra: **8**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

41. **ferhād:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

42. **ferhād:**
Gazel 2437
Mısra: **5**

Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

43. **ferhād:**
Gazel 2442
Mısra: **2**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

44. **ferhād:**
Gazel 2450
Mısra: **6**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

45. **ferhād:**
Gazel 2453
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

46. **ferhādʾdan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **8**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

47. **ferhād:**
Gazel 2469
Mısra: **3**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

48. **ferhād:**
Gazel 2477
Mısra: **6**
Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

ferhād-ı sergerdān:

1. **ferhād-ı sergerdān:**
Gazel 2131
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Perişan, şaşkın Ferhad. || Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir. || Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

ferhād-şıfat:

1. **ferhād-şıfat:**
Gazel 2420
Mısra: **3**
Ferhat gibi.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-şıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

ferhād-vār:

1. **ferhād-vār:**
Gazel 2268
Mısra: **6**
Ferhat gibi.|| Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

ferhād-veş:

1. **ferhād-veş:**
Gazel 2189
Mısra: **4**
Ferhat gibi.Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

2. **ferhād-veş:**
Gazel 2407
Mısra: **7**
Ferhat gibi.Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen kahramanlardan biri. Ferhad, Hüsrev adlı padişahın sevgilisi Şirin'e aşıktır. Şirin'in arzusu üzerine Bisütun adlı bir dağı delmesi istenir.Divan şiirinde, sevgilisine kavuşmak için zorlu, gerçekleşmesi güç işleri temsil eder.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

ferhunde fāl:

1. **ferḫunde fāl:**
Gazel 2032
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Talihli, kutlu ve uğurlu olan.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

ferīdūn:

1. **ferīdūn:**
Gazel 2210
Mısra: **3**
İran'ın milli destanı Şehname'nin kahramanlarından Pişdaniyan sülalesinin altıncı hükümdarı, Cemşid'in soyundan gelen Abtin'in oğludur. İran tahtını Cemşid'in elinden aldıktan bir süre sonra zulme başlayan Dahhak'ı öldürüp yerine tahta geçen Feridun, adaletiyle ünlenmiş ve böylelikle Divan şiiri ve nesrinde adalet timsali olmuştur.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

2. **ferīdūn:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
İran'ın milli destanı Şehname'nin kahramanlarından Pişdaniyan sülalesinin altıncı hükümdarı, Cemşid'in soyundan gelen Abtin'in oğludur. İran tahtını Cemşid'in elinden aldıktan bir süre sonra zulme başlayan Dahhak'ı öldürüp yerine tahta geçen Feridun, adaletiyle ünlenmiş ve böylelikle Divan şiiri ve nesrinde adalet timsali olmuştur.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

3. **ferīdūn:**
Gazel 2399
Mısra: **6**
İran'ın milli destanı Şehname'nin kahramanlarından Pişdaniyan sülalesinin altıncı hükümdarı, Cemşid'in soyundan gelen Abtin'in oğludur. İran tahtını Cemşid'in elinden aldıktan bir süre sonra zulme başlayan Dahhak'ı öldürüp yerine tahta geçen Feridun, adaletiyle ünlenmiş ve böylelikle Divan şiiri ve nesrinde adalet timsali olmuştur.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

fermān:

1. **fermān:**
Gazel 2272
Mısra: **10**
Emir altında, tabi, itaat eden.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

2. **fermān:**
Gazel 2050
Mısra: **10**
Emir, buyruk.|| Bir iş hususunda padişah tarafından çıkarılan yazılı emre denir.|| Divan şiirinde de birer aşk sultanı sayılan sevgililer,aşıkları hakkında ferman çıkarabilirler.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

3. **fermān:**
Gazel 2065
Mısra: **10**
Yazılı padişah emri, berat, yarlık.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḫükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

4. **fermāna:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **1**
Yazılı padişah emri, berat, yarlık, buyrultu.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

5. **fermānuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2177
Mısra: **2**
Emir, buyruk.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

6. **fermānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2183
Mısra: **10**
Emir, buyruk.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

7. **fermāna:**-*a*
Gazel 2427
Mısra: **4**
Emir, buyruk.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

ferrāş:

1. **ferrāşın:**-*ı, -n*
Gazel 2477
Mısra: **8**
Yerleri süpürüp temizlemekle görevli kimse, hizmetçi.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

fersūd:

1. **fersūdı:**-*ı*
Gazel 2257
Mısra: **2**
Eskimiş, yıpranmış, bozulmuş.

Yapuban gönlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

feryād:

1. **feryādum:**-*um*
Gazel 2407
Mısra: **6**
Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzündur şehā mihrüñde feryādum benüm

2. **feryāddan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **6**
Bağırıp çağırma, yüksek sesle yardım istemek.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

3. **feryād:**
Gazel 2007
Mısra: **8**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, âvâze, figan.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

4. **feryād-ıla:**-*ıla*
Gazel 2012
Mısra: **4**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

5. **feryādumı:**-*um*, -*ı*
Gazel 2189
Mısra: **5**
İmdat isteme, yardım dileme.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

6. **feryādum:**-*um*
Gazel 2241
Mısra: **4**
Şikayet etme, sızlanma, inleme.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

7. **feryādum:**-*um*
Gazel 2281
Mısra: **2**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, avaze, figan.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

8. **feryād:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, avaze, figan.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

9. **feryād:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık,avaze, figan.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

10. **feryād:**
Gazel 2420
Mısra: **6**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, avaze, figan.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

11. **feryāda:**-*a*
Gazel 2425
Mısra: **10**
Şikayet etme, sızlanma, inleme.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

12. **feryād-ıla:**-*ıla*
Gazel 2443
Mısra: **10**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, avaze, figan.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

13. **feryādını:**-*ı*, -*n*, -*ı*
Gazel 2499
Mısra: **7**
Yüksek sesle ve kuvvetle bağırma, bağırtı, haykırış, çığlık, avaze, figan.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

feryād eyle-:

1. **feryād eyle-:**
Gazel 2094
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak. || *Şikayet etmek.*

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

2. **feryād eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

3. **feryād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

feryād id-:

1. **feryād id-:**
Gazel 2201
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm

Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

2. **feryād id-:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

3. **feryād id-:**
Gazel 2455
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

feryād it-:

1. **feryād it-:**
Gazel 2346
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak. || *Şikayet etmek.*

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

feryād u āh:

1. **feryād u āh:**
Gazel 2079
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırıp haykırma.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

feryād u efġān:

1. **feryād u efġān:**
Gazel 2023
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırıp haykırmak.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

feryāda gel:

1. **feryāda gel:**
Gazel 2026
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

feryāda gel-:

1. **feryāda gel-:**
Gazel 2026
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

feryād-ı āheng eyle-:

1. **feryād-ı āheng eyle-:**
Gazel 2233
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle bağırmak, haykırmak.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

feryād-ıla nāle kıl-:

1. **feryād-ıla nāle kıl-:**
Gazel 2195
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle inlemek.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

feryād-ıla zār id-:

1. **feryād-ıla zār id-:**
Gazel 2195
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yüksek sesle ağlamak.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

ferzend:

1. **ferzendem:**-*em*
Gazel 2348
Mısra: **6**
Oğul, erkek çocuk.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

feṣāḥat:

1. **feṣāḥat:**
Gazel 2290
Mısra: **1**
Açık ve güzel ifadeli konuşma.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

2. **feṣāḥat:**
Gazel 2363
Mısra: **7**
Açık ve güzel ifadeli konuşma.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

fesāne:

1. **fesāne:**
Gazel 2214
Mısra: **8**
Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal, fesane.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

fetāvā:

1. **fetāvāda:**-*da*
Gazel 2161
Mısra: **7**
Fetvalar,bir mesele hakkında şeriatın hükmünü anlamak için sorulan soruya müftü tarafından muhatap zikredilmeden verilen cevap, sorunun şer'i cevabı.

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

feth it-:

1. **feṯḥ it-:**
Gazel 2176
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Elde etmek, ele geçirmek, sahip olmak, kazanmak.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

fevt it-:

1. **fevt it-:**
Gazel 2011
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir fırsatı Kaçırmak, kaybetmek, yitirmek.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **fevt it-:**
Gazel 2496
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir fırsatı kaçırmak, kaybetmek, yitirmek.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

feżā-yı sīne:

1. **feżā-yı sīne:**
Gazel 2109
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sinenin kendi varlığı içindeki uçsuz bucaksız genişliği.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

fiġān:

1. **fiġānum:**--*um*, -
Gazel 2032
Mısra: **9**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

2. **fiġānum:**--*um*, -
Gazel 2054
Mısra: **7**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

3. **fiġānum:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **6**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

4. **fiġānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2126
Mısra: **10**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

İy Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

5. **fiġānlar:**-*lar*
Gazel 2145
Mısra: **2**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

6. **fiġānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **8**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

7. **fiġān:**
Gazel 2186
Mısra: **7**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

8. **fiġān:**
Gazel 2267
Mısra: **5**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

9. **fiġān:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

10. **fiġāna:**-*a*
Gazel 2376
Mısra: **11**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

11. **fiġān:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

12. **fiġān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2476
Mısra: **6**
Iztırapla bağırma, haykırma, feryat.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

fiġān eyle-:

1. **fiġān eyle-:**
Gazel 2384
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

2. **fiġān eyle-:**
Gazel 2489
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

fiġān eyler:

1. **fiġān eyler:**--*r*, -
Gazel 2017
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak,ıztırapla bağırmak.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

fiġān id-:

1. **fiġān id-:**
Gazel 2154
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

2. **fiġān id-:**
Gazel 2295
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

3. **fiġān id-:**
Gazel 2454
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Feryat etmek, haykırmak.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

fiġān ko-:

1. **fiġān ko-:**
Gazel 2414
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Birden yüksek sesle bağırmaya başlamak, çığlık atmak.

ʿUṣṣāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

figār:

1. **figār:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Yaralı, mecruh.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

fikir:

1. **fikriyle:**--*i*, --*(y)le*
Gazel 2038
Mısra: **5**
Düşünce, hayal.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀṣıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

2. **fikrile:**--*ile*, -
Gazel 2059
Mısra: **9**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

3. **fikrüm:**-*üm*
Gazel 2088
Mısra: **4**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

4. **fikri:**-*i*
Gazel 2088
Mısra: **8**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

5. **fikri:**-*i*
Gazel 2133
Mısra: **8**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

6. **fikriyle:**-*i*, -*(y)le*
Gazel 2195
Mısra: **2**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün, hayal.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

fikir kıl-:

1. **fikir kıl-:**
Gazel 2140
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Düşünmek.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḫāzır-cevāb oldum

2. **fikir kıl-:**
Gazel 2233
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Düşünmek.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḫayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

fikr:

1. **fikrüm:**-*üm*
Gazel 2163
Mısra: **7**
Bir kimsenin herhangi bir hususta kendine göre vardığı hüküm, görüş, kanaat.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

2. **fikrile:**-*i*, -*le*
Gazel 2215
Mısra: **1**
Düşünce, hayal.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

3. **fikr:**
Gazel 2220
Mısra: **2**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

4. **fikrile:**-*ile*
Gazel 2391
Mısra: **4**
Düşünce, zihinde tasarlanan şey, düşün.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

fikr id-:

1. **fikr id-:**
Gazel 2304
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Düşünmek, hayal etmek.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

fikr-i bikr:

1. **fikr-i bikr:**
Gazel 2194
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İlk olarak söylenen, daha önce kimsenin ifade etmediği fikir, yeni ve taze fikir.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

2. **fikr-i bikr:**
Gazel 2195
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
İlk olarak söylenen, daha önce kimsenin ifade etmediği fikir, yeni ve taze fikir.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

fikr-i ḫayāl-i perī-zād eyle-:

1. **fikr-i ḫayāl-i perī-zād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Peri gibi güzel sevgilinin hayalini kurmak.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

fikr-i ḫuld:

1. **fikr-i ḫuld:**
Gazel 2073
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Cennet düşüncesi.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

fikr-i muḥāl:

1. **fikr-i muḥāl:**
Gazel 2032
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İmkansız fikir.|| Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan,düşünce.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

2. **fikr-i muḥāl:**
Gazel 2173
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Olması imkansız düşünce.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

fiʿl:

1. **fiʿlüme:**-*üm, -e*
Gazel 2379
Mısra: **8**
İş, eylem, hareket.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

fiʾl-cümle:

1. **fiʾl-cümle:**
Gazel 2227
Mısra: **2**
Nihayette, sonunda.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

2. **fiʾl-cümle:**
Gazel 2457
Mısra: **8**
Nihayette, sonunda.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

fiʾl-ḥakīka:

1. **fiʾl-ḥaḳīḳa:**
Gazel 2151
Mısra: **7**
Hakikatte, esasında, hakikaten, doğrusu.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy şanem

fiʾl-mesel:

1. **fiʾl-meşel:**
Gazel 2040
Mısra: **8**
Diyelim ki, farz edelim ki.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meşel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

2. **fiʾl-meşel:**
Gazel 2096
Mısra: **6**
Diyelim ki, farz edelim ki. || Misaldeki gibi.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

firāḳ:

1. **firāḳından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2064
Mısra: **9**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

Bir boyı servüñ firāḳından
Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez
benüm giryānlıgum

2. **firāḳı-y-ıla:**-*ı, -(y)ıla*
Gazel 2083
Mısra: **3**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. || *Hüzün, teessür, mahzunluk.*

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

3. **firāḳ:**
Gazel 2109
Mısra: **4**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. || *Hüzün, teessür, mahzunluk.*

Aḥvālümi kim ola benüm yāraʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

4. **firāḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2127
Mısra: **2**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. || *Hüzün, teessür, mahzunluk.*

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

5. **firāḳ:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.Hüzün, teessür, mahzunluk.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

6. **firāḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2239
Mısra: **7**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

7. **firāḳından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2298
Mısra: **5**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.Hüzün, teessür, mahzunluk.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

8. **firāḳıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2299
Mısra: **2**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.Hüzün, teessür, mahzunluk.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

9. **firāḳından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2330
Mısra: **6**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.Hüzün, teessür, mahzunluk.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

10. **firāḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2330
Mısra: **10**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.Hüzün, teessür, mahzunluk.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

11. **firakıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2334
Mısra: **5**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. Hüzün, teessür, mahzunluk.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

12. **firāḳıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2374
Mısra: **1**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat. || *Hüzün, teessür, mahzunluk.*

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

13. **firāḳıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2415
Mısra: **14**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firkat.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

firāḳ-ı nār:

1. **firāḳ-ı nār:**
Gazel 2288
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

firāk-ı yārı çek-:

1. **firāḳ-ı yārı çek-:**
Gazel 2069
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayrılığının verdiği acı ve hasretle yaşamak.

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

firdevs-i berīn:

1. **firdevs-i berīn:**
Gazel 2410
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüce firdevs cenneti.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḫūr-ı ʿīn

firkat:

1. **firḳat:**
Gazel 2067
Mısra: **1**
Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

2. **firḳatiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2130

Mısra: **3**
Ayrılık, ayrılma, ayrı düşme, hicran, firak. || Hüzün, teessür, mahzunluk.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

3. **firḳatüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2186
Mısra: **8**
Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

4. **firḳatüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2423
Mısra: **7**
Ayrılık, ayrılış, firak, hicran.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

fitīl:

1. **fitīl:**
Gazel 2022
Mısra: **10**
Mum, kandil ve lambalarda içtiği yağ veya gazın yanmasıyla aydınlanmayı, çakmaklarda benzinin yanması suretiyle bir şeyi yakmayı sağlayan bükülmüş, dokunmuş pamuk ip veya şerit. ||.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

2. **fitīl:**
Gazel 2051
Mısra: **10**
Mum, kandil ve lambalarda içtiği yağ veya gazın yanmasıyla aydınlanmayı, çakmaklarda benzinin yanması suretiyle bir şeyi yakmayı sağlayan bükülmüş, dokunmuş pamuk ip veya şerit.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

fitīl eyle-:

1. **fitīl eyle-:**
Gazel 2033
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tutuşturmak, yanmaya başlatmak.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

fitne:

1. **fitne:**
Gazel 2137
Mısra: **1**
Bela, ayartma, karışıklıklar. || Divan şiirinde öncelikle kıyametle ilgili olarak kullanılır. Ahir zamanda birçok karışıklıklar çıkacağı ve fitneler kopacağı bilinmektedir. Divan şairi bu karışıklıklara neden olarak sevgiliyi gösterir. Böylece sevgili-aşık ilişkisi ortaya çıkarır. Sevgili bir görünüşüyle fitneler koparır, aşıkları arasında kargaşaya neden olur. En önemli fitne sebebi buyudur. Sevgilinin selvi boyuyla salınması etki bakımından kıyametin kopacağı andan aşağı değildir.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

2. **fitne:**
Gazel 2196
Mısra: **12**
Ara bozucu kimse, kışkırtıcı, fitneci.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

3. **fitnesinden:**-*si, -n, -den*
Gazel 2326
Mısra: **8**
Ara bozucu kimse, kışkırtıcı, fitneci.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

4. **fitneler:**-*ler*
Gazel 2385
Mısra: **1**
Bela, ayartma, karışıklıklar. || Divan şiirinde öncelikle kıyametle ilgili olarak kullanılır. Ahir zamanda birçok karışıklıklar çıkacağı ve fitneler kopacağı bilinmektedir. Divan şairi bu karışıklıklara neden olarak sevgiliyi gösterir. Böylece sevgili-aşık ilişkisi ortaya çıkarır. Sevgili bir görünüşüyle fitneler koparır, aşıkları arasında kargaşaya neden olur. En önemli fitne sebebi buyudur. Sevgilinin selvi boyuyla salınması etki bakımından kıyametin kopacağı andan aşağı değildir.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

5. **fitne:**
Gazel 2470
Mısra: **3**
Ara bozucu kimse, kışkırtıcı, fitneci. || Karışıklığa sebep olacak kadar güzel kadın yüz, göz vb., afet.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

6. **fitne:**
Gazel 2487
Mısra: **8**
Karışıklık, fesat, kargaşalık.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

fıtne-i āḫir zamān:

1. **fıtne-i āḫir zamān:**
Gazel 2347
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ahir zaman fitnesi.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

fuh:

1. **ruḫlaruñ:**-*-lar, --uñ, -*
Gazel 2040
Mısra: **13**
Yanak.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

fülk:

1. **fülki:**-*i*
Gazel 2294
Mısra: **5**
Gemi, sandal, kayık.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

fülk-i dil:

1. **fülk-i dil:**
Gazel 2421
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül gemisi.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

fürḳat:

1. **fürḳatüñden:**--*üñ, --den*
Gazel 2051
Mısra: **5**
Ayrılık, ayrılış, firak, hicran. || Divan şiirinde aşık veya şair daima sevgilisinden ayrıdır.Bu ayrılık ona büyük ızdırap verir.Hele sevgilinin başkalarıyla ilgilenmesi bu ayrılık acısını daha da artırır.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

furṣat:

1. **furṣatı:**-*ı*
Gazel 2011
Mısra: **4**
Uygun zaman, elverişli durum, elden kaçırılmayacak faydalı vakit, hal.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **furṣatı:**-*ı*
Gazel 2496
Mısra: **10**
Uygun zaman, elverişli durum, elden kaçırılmayacak faydalı vakit, hal.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

füsūn:

1. **füsūnum:**-*um*
Gazel 2209
Mısra: **8**
Büyü, sihir, tılsım, afsun, arpag, rukye. || İnsanı hükmü altına alıp kendinden geçirecek kadar kuvvetli tesir, büyüleyici etki, cazibe.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḫr ü bu füsūnum

2. **füsūn:**
Gazel 2214
Mısra: **8**
Büyü, sihir, tılsım.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḥāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

3. **füsūn:**
Gazel 2220
Mısra: **10**
Büyü, sihir, tılsım, afsun, arpag, rukye.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīz ile itmez aña çāre füsūn hem

fütāde:

1. **fütādeyi:**--*(y)i*, -
Gazel 2057
Mısra: **5**
Düşmüş, düşkün. || Çaresiz, aciz, zavallı.|| Aşık.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

2. **fütāde:**
Gazel 2061
Mısra: **8**
Düşmüş, düşkün. || Çaresiz, aciz, zavallı.|| Aşık.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

3. **fütādeleri:**-*ler*, -*i*
Gazel 2373
Mısra: **9**
Düşmüş, düşkün. || Aşık.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

füzūn ol-:

1. **füzūn ol-:**
Gazel 2220
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Arttırmak, çoğaltmak, fazlalaştırmak.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

G

ġaddār:

1. **ġaddār:**
Gazel 2194
Mısra: **4**
Gadreden, karşısındakine aşırı derecede haksız davranan, kıyıcı, zalim, merhametsiz, insafsız kimse, vahşi, hunhar.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

ġāfil:

1. **ġāfilüm:**-*üm*
Gazel 2256
Mısra: **1**
Yapacağını ve bundan dolayı başına geleceğini önceden düşünmeyip ihmal eden, gaflette bulunan.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

ġāfil kıl-:

1. **ġāfil kıl-:**
Gazel 2203
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gaflet içinde bırakmak, habersiz bırakmak.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves mest-i lā-yaʿḳıl kılam

ġāfil ol-:

1. **ġāfil ol-:**
Gazel 2297
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Gaflet içinde olmak, habersiz bulunmak.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

ġaflet:

1. **ġafletden:**-*den*
Gazel 2244
Mısra: **14**
Çevresinde olanları farkedememe, açık gerçeği görememe, dalgınlık, dikkatsizlik, basiretsizlik, aymazlık, gafillik.|| Hak'tan habersizlik, kalbin Hak'tan gafil olması, zikrinden mahrum kalması.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

gāh:

1. **gāh:**
Gazel 2012
Mısra: **5**
"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

2. **gāh:**
Gazel 2012
Mısra: **5**
"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

3. **gāh:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

4. **gāh:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
"Gâh ... gâh ..." bağlacı. Bazen, ara sıra.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

5. **gāh:**
Gazel 2119
Mısra: **4**
Bazan, bazı zaman, kah.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

6. **gāh:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Bazan, bazı zaman, kah , tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

7. **gāh:**
Gazel 2244
Mısra: **12**
Zaman, vakit.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

8. **gāh:**
Gazel 2424
Mısra: **2**
Bazen, bazı zaman, kah.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

9. **gāh:**
Gazel 2455
Mısra: **4**
Bazan, bazı zaman.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

gāh... gāh...:

1. **gāh... gāh...:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

2. **gāh... gāh...:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

3. **gāh... gāh...:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı.Bazen... bazen..., bazı defa.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

4. **gāh... gāh...:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Gah ... gah ..." bağlacı,bazen, ara sıra.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

5. **gāh... gāh...:**
Gazel 2459
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || Bazen... bazen..., bazı defa.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

gāh... gāhī...:

1. **gāh... gāhī...:**
Gazel 2147
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || bazen... bazen..., bazı defa.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī şenā-ḫ∨ān olmışam

2. **gāh... gāhī...:**
Gazel 2291
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || bazen... bazen..., bazı defa.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

3. **gāh... gāhī...:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || Bazen... bazen..., bazı defa.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

gāh geh:

1. **gāh geh:**
Gazel 2455
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

gāh... geh...:

1. **gāh... geh...:**
Gazel 2284
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || bazen... bazen..., bazı defa.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

gāh geh(gāh):

1. **gāh geh(gāh):**
Gazel 2018
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vakit vakit, bazı bazı, ara sıra.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

gāh...geh...:

1. **gāh...geh...:**
Gazel 2225
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || Bazen... bazen..., bazı defa.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

gāhī:

1. **gāhī:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Ara sıra, bazan, bazı defa.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

2. **gāhi:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Ara sıra, bazan, bazı defa.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

3. **gāhī:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Ara sıra, bazan, bazı defa.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

4. **gāhī:**
Gazel 2188
Mısra: **10**
Ara sıra, bazan, bazı defa.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

gāhī... gāh...:

1. **gāhī... gāh...:**
Gazel 2196
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. Bazen... bazen..., bazı defa.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

2. **gāhī... gāh...:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. || Bazen... bazen..., bazı defa.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

ġalaṭ:

1. **ġalaṭ:**
Gazel 2432
Mısra: **8**
Hatalı, kusurlu, yanlış.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

ġālib:

1. **ġālib:**
Gazel 2178
Mısra: **7**
Üstün, baskın, güçlü.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

ġālib ol-:

1. **ġālib ol-:**
Gazel 2165
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Üstün gelmek.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

ġālibā:

1. **ġālibā:**
Gazel 2034
Mısra: **5**
Görünüşe göre, sanılır ki, anlaşıldığı gibi.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

ġalṭān:

1. **ġalṭāndur:**--*dur*, -
Gazel 2004
Mısra: **6**
Yuvarlanan, tekerlenen.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

2. **ġalṭāndur:**--*dur*
Gazel 2004
Mısra: **6**
Yuvarlanan, tekerlenen.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

ġam:

1. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2372
Mısra: **11**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

2. **ġam:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

3. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2267
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

4. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2285
Mısra: **12**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

5. **ġamuñ:**-*uñ*
Gazel 2329
Mısra: **13**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

6. **ġamuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2362
Mısra: **16**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

7. **ġam:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
Dert,keder,kaygı,tasa.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

8. **ġamından:**-*ı, -(n)dan*
Gazel 2004
Mısra: **1**
Aşkın sebep olduğu kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā şubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

9. **ġam:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Aşkın sebep olduğu kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

10. **ġam:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Aşkın sebep olduğu kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

11. **ġam:**
Gazel 2436
Mısra: **6**
Aşkın sebep olduğu kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

12. **ġam:**
Gazel 2442
Mısra: **5**
Aşkın sebep olduğu kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

13. **ġam:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
Dert, keder, tasa, kaygı.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

14. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2003
Mısra: **5**
Dert, keder, tasa, kaygı.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

15. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2007
Mısra: **3**
Dert, keder, tasa, kaygı.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

16. **ġamın:**-*ı, -n*
Gazel 2434
Mısra: **6**
Dert, keder, tasa, kaygı.

Baḫr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

17. **ġamından:**--*ı, --(n) dan*
Gazel 2004
Mısra: **1**
Üzüntü, tasa, kaygı, keder, dert .

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

18. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2250
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, hüzün.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

19. **ġam:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

20. **ġamın:**--*ın*, -
Gazel 2034
Mısra: **3**
Dert, tasa, keder, üzüntü,iç darlığı.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

21. **ġam:**
Gazel 2034
Mısra: **5**
Dert, tasa, keder, üzüntü,iç darlığı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

22. **ġamsuz:**--*suz*, -
Gazel 2034
Mısra: **6**
Dert, tasa, keder, üzüntü,iç darlığı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

23. **ġamdan:**--*dan*, -
Gazel 2034
Mısra: **7**
Dert, tasa, keder, üzüntü,iç darlığı.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

24. **ġam:**
Gazel 2034
Mısra: **10**
Dert, tasa, keder, üzüntü,iç darlığı.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

25. **ġam:**
Gazel 2002
Mısra: **4**
Dert, keder, tasa, kaygı, üzüntü, iç darlığı.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

26. **ġam:**
Gazel 2433
Mısra: **3**
Dert, keder, tasa, kaygı, üzüntü, iç darlığı.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

27. **ġam:**
Gazel 2039
Mısra: **9**
Dert, keder, tasa, kaygı, üzüntü, iç darlığı.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

28. **ġamuñdan:**--*uñ*, --*dan*
Gazel 2056
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

29. **ġam:**
Gazel 2058
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

30. **ġam:**
Gazel 2064
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

31. **ġam:**
Gazel 2066
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

32. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2077
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

33. **ġam:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

34. **ġamuñ:**-*uñ*
Gazel 2102
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

35. **ġam:**
Gazel 2121
Mısra: **11**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

36. **ġam-ı:**
Gazel 2129
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

37. **ġam:**
Gazel 2130
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

38. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2138
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

39. **ġam:**
Gazel 2148
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

40. **ġamın:**-*ı, -n*
Gazel 2152
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-içun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

41. **ġam:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

42. **ġamına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2160
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

43. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2160
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

44. **ġam:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

45. **ġamıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2165
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

46. **ġam:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

47. **ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

48. **ġamuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2195
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

49. **ġam:**
Gazel 2195
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

50. **ġam:**
Gazel 2196
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

51. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2203
Mısra: **4**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

52. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2205
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

53. **ġam:**
Gazel 2208
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

54. **ġam:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḫālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

55. **ġamuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2213
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

56. **ġamıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2213

Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnam

57. **ġam:**
Gazel 2218
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

58. **ġam:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

59. **ġamuñ:**-*uñ*
Gazel 2220
Mısra: **4**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

60. **ġam:**
Gazel 2225
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

61. **ġam:**
Gazel 2227
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

62. **ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

63. **ġam:**
Gazel 2235
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

64. **ġam:**
Gazel 2239
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

65. **ġam:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

66. **ġam:**
Gazel 2248
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

67. **ġam:**
Gazel 2249
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

68. **ġam:**
Gazel 2257
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

69. **ġam:**
Gazel 2260
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

70. **ġam:**
Gazel 2266
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḫāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

71. **ġam:**
Gazel 2266
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

72. **ġam-ıla:**-*ıla*
Gazel 2267
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

73. **ġam-ıla:**-*ıla*
Gazel 2274
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

74. **ġam:**
Gazel 2276
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

75. **ġam:**
Gazel 2277
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḫāṣılum

76. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2278
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

77. **ġam:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

78. **ġam:**
Gazel 2282
Mısra: **4**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

79. **ġam:**
Gazel 2283
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

80. **ġam:**
Gazel 2286
Mısra: **5**
Kaygı,tasa,keder,iç darlığı.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

81. **ġam:**
Gazel 2286
Mısra: **11**
Kaygı,tasa,keder,iç darlığı.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

82. **ġam:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

83. **ġamıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2300
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

84. **ġam:**
Gazel 2304
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

85. **ġam:**
Gazel 2304
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı vişāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

86. **ġamından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2306
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

87. **ġam:**
Gazel 2307
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

88. **ġam:**
Gazel 2309
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

89. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2312
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

90. **ġamında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2320
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

91. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2321
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

92. **ġamdur:**-*dur*
Gazel 2326
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

93. **ġamuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2328
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

94. **ġam:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

95. **ġamum:**-*um*
Gazel 2333
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

96. **ġamum:**-*um*
Gazel 2333
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ

Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

97. **ġam:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

98. **ġam:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

99. **ġam:**
Gazel 2338
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

100. **ġama:**-*a*
Gazel 2350
Mısra: **8**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

101. **ġam:**
Gazel 2355
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ ṣarāb içelüm

102. **ġam:**
Gazel 2356
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

103. **ġam:**
Gazel 2357
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

104. **ġam:**
Gazel 2359
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

105. **ġam:**
Gazel 2361
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

106. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2362
Mısra: **11**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

107. **ġam:**
Gazel 2366
Mısra: **4**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

108. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2366
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

109. **ġam:**
Gazel 2373
Mısra: **13**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

110. **ġamsuz:**-*suz*
Gazel 2373
Mısra: **14**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

111. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2377
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

112. **ġamuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2388
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

113. **ġam:**
Gazel 2388
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

114. **ġam:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

115. **ġam:**
Gazel 2402
Mısra: **6**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

116. **ġāma:**-*a*
Gazel 2420
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin

Yaʿñī gönlümi belā vü ġāma
muʿtād ideyin

117. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2425
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın
bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün
āzāda beñzersin

118. **ġamından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2434
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden
gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür
ṣaḥbā-y-ıçun

119. **ġam:**
Gazel 2439
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ
işidüp
Başum ucına geldi benüm
aglamag-ıçun

120. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2452
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara
ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı
bāzār iden

121. **ġamuñ:**-*uñ*
Gazel 2456
Mısra: **5**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül
itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana
bıñarından

122. **ġamuñ:**-*uñ*
Gazel 2460
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

123. **ġam:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa
demden

124. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2462
Mısra: **6**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

125. **ġam:**
Gazel 2463
Mısra: **7**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Nāleme dün gīce ġam bezminde
āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād
olmışamdur nāya ben

126. **ġamuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2464
Mısra: **1**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u
geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı
dīger-gūn

127. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2464
Mısra: **9**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu
derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña
şebīḫūn

128. **ġam:**
Gazel 2464
Mısra: **10**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu
derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña
şebīḫūn

129. **ġamdan:**-*dan*
Gazel 2482
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

130. **ġam:**
Gazel 2482
Mısra: **3**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Gider ġam meclisinden çengi
muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

131. **ġam:**
Gazel 2494
Mısra: **6**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem
sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb
eglenmesün

132. **ġamı:**-*ı*
Gazel 2348
Mısra: **2**
Kaygı, tasa, keder, iç darlığı.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün
pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı
ḫorsendem

ġam bārını çek-:

1. **ġam bārını çek-:**
Gazel 2081
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Üzülmek, kaygılanmak, tasalanmak.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim
çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

ġam çek-:

1. **ġam çek-:**
Gazel 2048
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Üzülmek, kaygılanmak, tasalanmak.

Hicrān ġamını çekmek ise çü
murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i
muġān ol

2. **ġam çek-:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Üzülmek, kaygılanmak, tasalanmak.

Bir yañadan ġam çeker bir
yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur
serencāmum benüm

3. **ġam çek-:**
Gazel 2132
Mısra: **2**

Kelime Tipi: -
Üzülmek, kaygılanmak, tasalanmak.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

4. **ġam çek-:**
Gazel 2135
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Üzülmek, kaygılanmak, tasalanmak.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

ġam degül:

1. **ġam degül:**
Gazel 2079
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Zararı yok, ne çıkar, aldırma.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

2. **ġam degül:**
Gazel 2085
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Zararı yok, ne çıkar, aldırma.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

3. **ġam degül:**
Gazel 2372
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Zararı yok, ne çıkar, aldırma.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

ġam ḫilʿatin gey-:

1. **ġam ḫilʿatin gey-:**-*dür, -di*
Gazel 2437
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam elbisesini giymek, kederi yüklenmek.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

ġam yi-:

1. **ġam yi-:**
Gazel 2187
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

2. **ġam yi-:**
Gazel 2201
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

3. **ġam yi-:**
Gazel 2274
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

4. **ġam yi-:**
Gazel 2287
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

5. **ġam yi-:**
Gazel 2340
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde göñlüñi ḫoş eyledüm

6. **ġam yi-:**
Gazel 2373
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Dertlenmek, kederlenmek, tasalanmak.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

ġam yime-:

1. **ġam yime-:**
Gazel 2065
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Tasa etmemek, kaygılanmamak, üzülmemek.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

ġamda:

1. **ġamda:**--*da, -*
Gazel 2003
Mısra: **1**
Dert, keder, tasa, kaygı.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

ġam-dīde:

1. **ġam-dīdeʾem:**-*em*
Gazel 2262
Mısra: **8**
Gam görmüş, kederli.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme
Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

ġamgīn:

1. **ġamgīn:**
Gazel 2270
Mısra: **3**
Gamlı, kederli.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

2. **ġamgīnem:**-*em*
Gazel 2281
Mısra: **12**
Gamlı, kederli.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem

Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

ġam-güsār:

1. **ġam-güsārumdur:**-*-um, --dur*
Gazel 2058
Mısra: **2**
Candan arkadaş, sırdaş, dert ortağı. || *Gam keder gideren, teselli veren.*

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

2. **ġam-güsārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **10**
Candan arkadaş, sırdaş, dert ortağı.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

ġamgüsār:

1. **ġamgüsārı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **3**
Gam keder gideren, teselli veren. || *Candan arkadaş, sırdaş, dert ortağı.*

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

ġam-ı bī-pāyānu başundan aş-:

1. **ġam-ı bī-pāyānu başundan aş-:**
Gazel 2087
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Derdi başından aşkın olmak. || *Birçok sorunu bulunmak.*

Güş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

ġam-ı hicr:

1. **ġam-ı hicr:**
Gazel 2105
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kaygısı, kederi.

Üstüẖ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

ġam-ı ʿışḳ:

1. **ġam-ı ʿışḳ:**
Gazel 2292
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk sıkıntısı.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

2. **ġam-ı ʿışḳ:**
Gazel 2429
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın kederi.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

ġam-ı yār:

1. **ġam-ı yār:**
Gazel 2012
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin (verdiği) kederi.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

gammāz:

1. **gammāzısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2417
Mısra: **4**
Söz taşıyan, laf yetiştiren, fitleyen kimse, kovucu.

Ẕāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

ġamnāk:

1. **ġamnākdür:**-*-dür, -*
Gazel 2059
Mısra: **10**
Gamlı, kederli, tasalı.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

2. **ġamnākdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **8**
Gamlı, kederli, tasalı.

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

ġamz:

1. **ġamz:**
Gazel 2016
Mısra: **7**
Süzgün bakış, sevgilinin süzgün veya manalı yan bakışı. Divan şiirinde sevgilinin bakışı gamzeyi doğurur ve bu gamzede binlerce anlam vardır. Aşık bakışın manasını çözmekte güçlük çeker. Gamze yalnızca bakışa dayanmayıp göz, kaş ve kirpiğin birlikte ortaya koyduğu bir harekettir. Gamze, gözden çıkar ve Âşığa ıstırap verir. O öylesine naziktir ki hiç hissettirmeden sanatını icra eder. Sevgili, Âşığa gamzeleriyle naz yapar ve gamzesini tam yerinde ve zamanında gerçekleştirir. Divan şiirinde gamze en çok ok ve kılıca benzetilir. Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek, avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

ġamz oku:

1. **ġamz oku:**
Gazel 2104
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. || *Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.*

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

2. **ġamz oku:**
Gazel 2120
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. || *Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap*

verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

3. **ġamz oku:**
Gazel 2320
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

ġamze:

1. **ġamzesi:**-*si*
Gazel 2003
Mısra: **5**
Süzgün bakış, sevgilinin süzgün veya manalı yan bakışı. Gamze, gözden çıkar ve Âşığa ıstırap verir. Divan şiirinde gamze en çok ok ve kılıca benzetilir. Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek, avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

2. **ġamze-i:**-*i*
Gazel 2005
Mısra: **9**
Süzgün bakış, sevgilinin süzgün veya manalı yan bakışı. Divan şiirinde sevgilinin bakışı gamzeyi doğurur ve bu gamzede binlerce anlam vardır. Aşık bakışın manasını çözmekte güçlük çeker. Gamze yalnızca bakışa dayanmayıp göz, kaş ve kirpiğin birlikte ortaya koyduğu bir harekettir. Gamze, gözden çıkar ve Âşığa ıstırap verir. Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek, avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir. Aşık, gamze oklarının gönlünden hiç ayrılmamasını ister.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

3. **ġamzeleri:**-*-ler, --i*
Gazel 2007
Mısra: **7**
Süzgün bakış, sevgilinin süzgün veya manalı yan bakışı.Divan şiirinde sevgilinin bakışı gamzeyi doğurur ve bu gamzede binlerce anlam vardır. Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek, avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

4. **ġamzeñ:**-*ñ*
Gazel 2098
Mısra: **7**
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

5. **ġamzesi:**-*si*
Gazel 2101
Mısra: **10**
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

6. **ġamzelerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2101
Mısra: **14**
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

7. **ġamzesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2114
Mısra: **3**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket. || Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

8. **ġamzesi:**-*si*
Gazel 2128
Mısra: **10**
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

9. **ġamzesin:**-*sin*
Gazel 2137
Mısra: **1**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

10. **ġamzesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2152
Mısra: **9**
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

11. **ġamzeñüñ:**-*ñüñ*
Gazel 2164
Mısra: **9**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

12. **ġamze:**
Gazel 2196
Mısra: **12**
Göz süzerek göz ucu ile

bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

13. **ġamzesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2199
Mısra: **3**
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

14. **ġamzesi:**-*si*
Gazel 2199
Mısra: **4**
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

15. **ġamzeler:**-*ler*
Gazel 2322
Mısra: **7**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāžır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

16. **ġamzeñ:**
Gazel 2336
Mısra: **3**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

17. **ġamzelerden:**-*ler, -den*
Gazel 2340
Mısra: **5**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket,gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ṣākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

18. **ġamzeñ:**-*ñ*
Gazel 2375
Mısra: **11**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

19. **ġamzeñe:**-*ñ, -e*
Gazel 2403
Mısra: **8**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

20. **ġamzeñüñ:**-*ñüñ*
Gazel 2418
Mısra: **6**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

21. **ġamzeñ-ile:**-*ñ, -ile*
Gazel 2443
Mısra: **3**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

22. **ġamzelerle:**-*ler, -le*
Gazel 2470
Mısra: **3**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

23. **gamzeñe:**-*ñ, -e*
Gazel 2488
Mısra: **7**
Göz süzerek göz ucu ile bakma, göz kuyruğunda görülen gönül çekici hareket.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

ġamze okı:

1. **ġamze okı:**
Gazel 2071
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir.Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

2. **ġamze okı:**
Gazel 2160
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

3. **ġamze okı:**
Gazel 2192
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme
Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

4. **ġamze okı:**
Gazel 2244
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

5. **ġamze okı:**
Gazel 2305
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

ġamze-i tīr:

1. **ġamze-i tīr:**
Gazel 2300
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bakış oku, gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

2. **ġamze-i tīr:**
Gazel 2300
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bakış oku, gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

ġamzeñ okı:

1. **ġamzeñ okı:**
Gazel 2075
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir.Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

ġār:

1. **ġārından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2090
Mısra: **3**
Mağara, in.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

ġāret eyle-:

1. **ġāret eyle-:**
Gazel 2195
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yağma etmek, yağmalamak.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

ġāret it-:

1. **ġāret it-:**
Gazel 2324
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yağma etmek, yağmalamak.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

ġarīb:

1. **ġarībi:**-*i*
Gazel 2000
Mısra: **1**
Gurbet ellerde kalmış, kendi ilinden ayrılmış, bulunduğu yerde yabancı olan kimse; kimsesiz, zavallı, biçare .

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

2. **ġarībi:**--*i*, -
Gazel 2000
Mısra: **1**
Gurbet ellerde kalmış, kendi ilinden ayrılmış, bulunduğu yerde yabancı olan kimse. || kimsesiz, zavallı, biçare .

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

3. **ġarīb:**
Gazel 2138
Mısra: **4**
Gurbet ellerde kalmış, kendi ilinden ayrılmış, bulunduğu yerde yabancı olan kimse. || kimsesiz, zavallı, biçare.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

4. **ġarībem:**-*em*
Gazel 2360
Mısra: **8**
Kimsesiz, zavallı, biçare kimse.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

5. **ġarībüñ:**-*üñ*
Gazel 2426
Mısra: **4**
Kimsesiz, zavallı, biçare kimse.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

ġārk:

1. **ġārḳ:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
Suya batma, suya batırma, suda boğulma.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

2. **ġarḳ:**
Gazel 2302
Mısra: **17**
Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş halde bulunma, müstağrak.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

ġark eyle-:

1. **ġarḳ eyle-:**
Gazel 2256
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

2. **ġarḳ eyle-:**
Gazel 2337
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan añа seyl didüm

3. **ġarḳ eyle-:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Boğmak.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

ġarḳ id-:

1. **ġarḳ id-:**
Gazel 2074
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak, suda boğmak.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

2. **ġarḳ id-:**
Gazel 2117
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

3. **ġārḳ id-:**
Gazel 2282
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

4. **ġarḳ id-:**
Gazel 2297
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

5. **ġarḳ id-:**
Gazel 2346
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

ġarḳ it-:

1. **ġarḳ it-:**
Gazel 2045
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birine bir şeyi bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.|| Suya batırmak.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

2. **ġarḳ it-:**
Gazel 2079
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

3. **ġarḳ it-:**
Gazel 2142
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Birine bir şeyi bol bol vermek, ... ile doldurmak, -e boğmak.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

ġarḳ itdüm:

1. **ġarḳ itdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2004
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Batırmak, alabora etmek.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

2. **ġarḳ itdüm:**
Gazel 2004
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Suya batma,suya batırma, suda boğulma. || Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış, boğulmuş halde bulunma, batmış,dalmış.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

ġarḳ ol-:

1. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2096
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Suya batmak, suda boğulmak.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

2. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2270
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Suya batmak, suda boğulmak. || ... ile dolmak, -e boğulmak, istiğrak etmek.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

3. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2294
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Suya batmak, suda boğulmak.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

4. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2335
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Boğulmak, batmak.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlüfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

5. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2434
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
... ile dolmak, -e boğulmak, istiğrak etmek.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

6. **ġarḳ ol-:**
Gazel 2490
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Boğulmak, batmak.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

ġarḳa vir-:

1. **ġarḳa vir-:**
Gazel 2008
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak || Batmak, batırmak.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

2. **ġarḳa vir-:**
Gazel 2067
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

3. **ġarḳa vir-:**
Gazel 2206
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

4. **ġarḳa vir-:**
Gazel 2322
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

5. **ġarḳa vir-:**
Gazel 2428
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Suya batırmak, boğmak.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol-:

1. **ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol-:**
Gazel 2013
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Delilik denizinde boğulmuş.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

ġarḳa-i ḫūn:

1. **ġarḳa-i ḫūn:**
Gazel 2220
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kana batmış,kana boğulmuş.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

ġarḳa-i ḫūn ol-:

1. **ġarḳa-i ḫūn ol-:**
Gazel 2310
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kana bulanmak,kan içinde bırakmak.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

ġarḳ-ı āb ol-:

1. **ġarḳ-ı āb ol-:**
Gazel 2149
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Suya batmak, boğulmak.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ ol-:

1. **ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ ol-:**
Gazel 2469
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk denizinde boğulmak.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

ġarḳ-ı ḫūn ol-:

1. **ġarḳ-ı ḫūn ol-:**
Gazel 2108
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kana bulanmak.|| Kan içinde bırakmak.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

2. **ġarḳ-ı ḫūn ol-:**
Gazel 2345
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kana boğulmak.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

ġark-ı zemzem:

1. **ġarḳ-ı zemzem:**
Gazel 2285
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zemzem suyu.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

ġarra ol-:

1. **ġarra ol-:**
Gazel 2112
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Parlak, gösterişli, şaşaalı olmak.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

ġavr:

1. **ġavrına:***--ı, --n, --a*
Gazel 2034
Mısra: **8**
Dip, esas, hakikat.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳışṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

ġavvās:

1. **ġavvāş:**
Gazel 2279
Mısra: **9**
Dalgıç.

Muḥibbī baḥra ġavvāş ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

2. **ġavvāş:**
Gazel 2290
Mısra: **1**
Dalgıç.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāş olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

3. **ġavvāşam:**-*am*
Gazel 2291
Mısra: **8**
Dalgıç.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāşam o baḥr içinde gāhī māhiyem

4. **ġavvāş:**
Gazel 2363
Mısra: **7**
Dalgıç.

Dilā ġavvāş olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī ṣiʾrüm ābdār itdüm

5. **ġavvāş:**
Gazel 2393
Mısra: **10**
Dalgıç.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāş idüp ol baḥra taldurdum

6. **ġavvāş:**
Gazel 2175
Mısra: **1**
Dalgıç. || Divan şiirinde dalgıç daha çok su ile birlikte anılır.Dalgıçların denizden kıymetli şeyler çıkarmaları dolayısıyla, değerli şeyler arayan kişi de gavvasdır. Aşığın gönlü bu bakımdan gavvasdır. Şiir ustaları da kendilerini mana incileri çıkaran birer dalgıca benzetirler.Bazen sevgilinin dudaklarının hayali, göz denizine düşmüş bir yüzük olarak düşünülüp gönül ona dalgıçlık yapar.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

7. **ġavvās:**
Gazel 2298
Mısra: **11**
Dalgıç.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

8. **ġavvāş:**
Gazel 2360
Mısra: **6**
Dalgıç.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

ġavvāṣ-ı dehr:

1. **ġavvāṣ-ı dehr:**
Gazel 2167
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cihan dalgıcı. Divan şiirinde dalgıç daha çok su ile birlikte anılır.Dalgıçların denizden kıymetli şeyler çıkarmaları dolayısıyla, değerli şeyler arayan kişi de gavvasdır. Aşığın gönlü bu bakımdan gavvasdır. Şiir ustaları da kendilerini mana incileri çıkaran birer dalgıca benzetirler.Bazen sevgilinin dudaklarının hayali, göz denizine düşmüş bir yüzük olarak düşünülüp gönül ona dalgıçlık yapar.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

ġāyet:

1. **ġāyet:**
Gazel 2175
Mısra: **10**
"Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

2. **ġāyet:**
Gazel 2256
Mısra: **1**
"Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḫnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

3. **ġāyetde:**-*de*
Gazel 2145
Mısra: **7**
Çok, oldukça, aşırı derecede.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

4. **ġāyet:**
Gazel 2028
Mısra: **2**
Pek, çok, pek çok. || Oldukça,son derece.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

5. **ġāyet:**
Gazel 2104
Mısra: **1**
Pek, çok, pek çok, aşırı bir biçimde. || Son derece.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

6. **ġāyetde:**-*de*
Gazel 2104
Mısra: **4**
Pek, çok, pek çok, aşırı bir biçimde. || Son derece.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

7. **ġāyet:**
Gazel 2104
Mısra: **10**
"Çok, oldukça, pek, son derece" anlamında miktar zarfı.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh

Gördükçe anı ben daḥı ġāyet müşevveşem

8. **ġāyet:**
Gazel 2211
Mısra: **1**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül
ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

9. **ġāyet:**
Gazel 2213
Mısra: **4**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḥastayam ġāyet zebūnum

10. **ġāyetde:**-*de*
Gazel 2219
Mısra: **5**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

11. **ġāyet:**
Gazel 2337
Mısra: **2**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

12. **ġāyet:**
Gazel 2402
Mısra: **13**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

13. **ġāyet:**
Gazel 2414
Mısra: **10**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

14. **ġāyetde:**-*de*
Gazel 2429
Mısra: **3**
Son, nihayet, encam.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

15. **ġāyet:**
Gazel 2451
Mısra: **6**
Çok, pek, pek çok, son derece.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

ġayr:

1. **ġayr:**
Gazel 2260
Mısra: **1**
Başka, diğer.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

2. **ġayr-ıla:**-*-ıla*
Gazel 2010
Mısra: **3**
Başka bir kimse, başkası. II Rakip.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

3. **ġayrılar:**-*ı, -lar*
Gazel 2117
Mısra: **5**
Başka bir kimse, yabancı. II Rakip.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

4. **ġayra:**-*a*
Gazel 2178
Mısra: **3**
Başka bir kimse, başkası.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meşeldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

ġayret:

1. **ġayretinden:**-*-i, --n, --den*
Gazel 2025
Mısra: **2**
Kıskançlık, çekememe.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

2. **ġayretüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **8**
Kendini sıkıp tahammül etme, dayanma gücü, sabır.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

3. **ġayretüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **6**
İçten gelerek çalışma, belli bir şey için çabalama, didinme, çaba, ceht.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

4. **ġayretüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **4**
Kendini sıkıp tahammül etme, dayanma gücü, sabır.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

ġayret kuşağın kuşan-:

1. **ġayret kuşağın kuşan-:**
Gazel 2358
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir işin olması için olanca gücüyle çalışmak.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

ġayrı:

1. **ġayrı:**
Gazel 2305
Mısra: **10**
Başka, diğer.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

2. **ġayrı:**
Gazel 2333

Mısra: **2**
Başka, diğer.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

3. **ġayrı:**
Gazel 2445
Mısra: **4**
Başka, diğer.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

4. **ġayrı:**
Gazel 2498
Mısra: **10**
Başka, diğer.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

5. **ġayrı:**
Gazel 2007
Mısra: **2**
Artık. II Başka, bundan başka. || ... den başka.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

6. **ġayrı:**-, -
Gazel 2044
Mısra: **4**
Başka.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

7. **ġayrı:**
Gazel 2198
Mısra: **5**
Artık.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

8. **ġayrı:**
Gazel 2205
Mısra: **6**
Başka.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

9. **ġayrı:**
Gazel 2223
Mısra: **10**
Başka.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

10. **ġayrıya:**-*(y)a*
Gazel 2261
Mısra: **7**
Başka, diğer.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

11. **ġayrı:**
Gazel 2267
Mısra: **8**
Başka, diğer.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

12. **ġāyrı:**
Gazel 2376
Mısra: **4**
Başka, diğer.

Bulmadı leblerine kimse anuñ Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

13. **ġayrı:**
Gazel 2461
Mısra: **8**
Artık.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

14. **ġayrılar:**-*lar*
Gazel 2463
Mısra: **5**
Başka bir kimse, yabancı. II Rakip.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

ġayr-ı ʿışḳ:

1. **ġayr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2228
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşka uygun olmayan.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırâşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

ġazab it-:

1. **ġazab it-:**
Gazel 2077
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öfkelenmek, hiddetlenmek, kızmak.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

ġazel:

1. **ġazelüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **18**
Divan şiirinin en yaygın nazım şekillerinden biri olan gazelin sözlük anlamı, kadınlarla âşıkâne sohbet etmek ve aşk üzerine konuşmaktır. Edebî bir terim olarak gazel, ilk beyti kendi içinde diğer beyitlerinin ikinci mısraları ilk beyitle kafiyeli olan, 4-15 beyit arasında yazılabilen, son beyitte şairin mahlasının bulunduğu ve kafiye şeması aa, xa, xa, xa, xa şeklinde olan nazım biçiminin adıdır.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

2. **ġazel:**
Gazel 2121
Mısra: **1**
Beyit sayısı 5-10 arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan Divan edebiyatı nazım biçimi.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

3. **ġazel:**
Gazel 2278
Mısra: **1**
Divan edebiyatında, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci

beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi II boş sözler söyleyip karşıdakini kandırmaya çalışma.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

4. **ġazel:**
Gazel 2164
Mısra: **15**
Divan edebiyatında, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

5. **ġazel:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
Divan edebiyatında 5-10 beyit arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

6. **ġazel:**
Gazel 2337
Mısra: **1**
Divan edebiyatında 5-10 beyit arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

7. **ġazelüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **14**
Divan edebiyatında 5-10 beyit arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

8. **ġazel:**
Gazel 2471
Mısra: **9**
Divan edebiyatında 5-10 beyit arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan nazım biçimi.

Ruḥları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

9. **ġazel:**
Gazel 2028
Mısra: **10**
Divan edebiyatının, konusu genellikle aşk ve duygusal söyleyişler olan, ilk beytinin mısraları birbiriyle, diğer beyitlerinin ikinci mısraları birinci beyitle kāfiyeli, 5 ilâ 15 beyitten ibaret ünlü nazım şekli.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

ġazel-i ābdār:

1. **ġazel-i ābdār:**
Gazel 2164
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Zarif, güzel gazel.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

ġāzi:

1. **ġāzisin:**-*sin*
Gazel 2417
Mısra: **10**
Gaza eden, İslam dini ve vatan uğruna elde silâh düşmanla savaşan, gazadan şehit olmadan dönen kimse.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

geç-:

1. **geçdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2456
Mısra: **4**
Vazgeçmek, terk etmek, bırakmak.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

2. **geçer:**--*er*
Gazel 2006
Mısra: **7**
Geride bırakmak, aşmak.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

3. **geçer:**--*er*
Gazel 2014
Mısra: **10**
Geride bırakmak, aşmak.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

4. **geçmege:**--*me, --ge*
Gazel 2015
Mısra: **8**
Bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

5. **geçer:**--*er*, -
Gazel 2019
Mısra: **8**
Bırakmak, vazgeçmek.|| Bir yandan girip diğer yandan çıkmak.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

6. **geçti:**--*di*, -
Gazel 2022
Mısra: **5**
Aşıp ilerisine gitmek.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

7. **geçmekde-durur:**--*mek, --de, --durur*
Gazel 2037
Mısra: **4**
Zamanı aşmak, geride bırakmak.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

8. **geçer:**--*er, -*
Gazel 2040
Mısra: **18**
Son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan kalkmak.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

9. **geçer:**--*er, -*
Gazel 2043
Mısra: **8**
Zamanı aşmak, geride bırakmak.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

10. **geç:**
Gazel 2050
Mısra: **9**
Bırakmak, vazgeçmek.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

11. **geçer:**-*er*
Gazel 2483
Mısra: **2**
Vazgeçmek, terk etmek.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

12. **geçdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2063
Mısra: **4**
Bırakmak, vazgeçmek.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

13. **geçdi:**-*di*
Gazel 2070
Mısra: **1**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek,yaşanmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

14. **geçse:**-*se*
Gazel 2070
Mısra: **9**
Vazgeçmek.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

15. **geçdi:**-*di*
Gazel 2087
Mısra: **4**
Geride bırakmak. || Yapılma zamanı gecikmek, o şey artık gerekli olmaktan çıkmak.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

16. **geçersem:**-*er, -se, -m*
Gazel 2089
Mısra: **2**
Bırakmak,vazgeçmek.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

17. **geçdi:**-*di*
Gazel 2095
Mısra: **8**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

18. **geçer:**-*er*
Gazel 2120
Mısra: **7**
Zamanı aşmak, geride bırakmak.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

19. **geçmiş:**- *miş*
Gazel 2137
Mısra: **9**
Belli bir yerde yer almak.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

20. **geçer:**-*er*
Gazel 2169
Mısra: **10**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

21. **geçüp:**-*üp*
Gazel 2173
Mısra: **3**
Saplanmak, batmak, girmek.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

22. **geçdi:**-*di*
Gazel 2203
Mısra: **1**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveṣ mest-i lā-yaʿḳıl kılam

23. **geçer:**-*er*
Gazel 2215
Mısra: **1**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

24. **geçmedi:**-*me, -di*
Gazel 2223
Mısra: **4**
Bir engeli aşıp ötesine varmak.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

25. **geçti:**-*ti*
Gazel 2235
Mısra: **7**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inşāfa gelem

26. **geçer:**-*er*
Gazel 2236
Mısra: **8**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

27. **geçer:**-*er*
Gazel 2237
Mısra: **1**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

28. **geçti:**-*ti*
Gazel 2238
Mısra: **3**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

29. **geçüp:**-*üp*
Gazel 2254
Mısra: **5**
Bulunduğu yerden ayrılıp başka bir yere yerleşmek, yer değiştirmek.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

30. **geçmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2280
Mısra: **3**
Saplanmak, batmak, girmek.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

31. **geçüp:**-*üp*
Gazel 2297
Mısra: **6**
Çıkmak, oturmak.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

32. **geçür:**-*ür*
Gazel 2297
Mısra: **17**
Giymek, giyivermek.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

33. **geçem:**-*em*
Gazel 2329
Mısra: **7**
Vazgeçmek.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

34. **geçdi:**-*di*
Gazel 2329
Mısra: **16**
Son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan kalkmak.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

35. **geçdi:**-*di*
Gazel 2335
Mısra: **8**
Bir olay, bir iş vuku bulmak, cereyan etmek.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

36. **geçilmez:**-*il, -mez*
Gazel 2335
Mısra: **10**
Bir yeri içinden veya üstünden yol almak suretiyle aşıp geride bırakmak boydan boya katetmek.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

37. **geçen:**-*en*
Gazel 2345
Mısra: **2**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

38. **geçdi:**-*di*
Gazel 2345
Mısra: **13**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

39. **geçer:**-*er*
Gazel 2352
Mısra: **7**
Bir şey bir nesnenin bir tarafından girip öbür tarafından çıkmak.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

40. **geçmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2354
Mısra: **4**
Vazgeçmek, uzaklaşmak, terk etmek.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

41. **geçdi:**-*di*
Gazel 2368
Mısra: **3**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

42. **geçer:**-*er*
Gazel 2371
Mısra: **14**
Son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan kalkmak.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

43. **geç:**
Gazel 2372
Mısra: **7**
Vazgeçmek.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

44. **geçmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2384

Mısra: **3**
Etkisini kuvvetle hissettirmek, işlemek, nüfuz etmek.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

45. **geçemezsin:**-*e, -mez, -sin*
Gazel 2408
Mısra: **1**
Vazgeçmek.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

46. **geçseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2408
Mısra: **5**
Vazgeçmek.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

47. **geçer:**-*er*
Gazel 2417
Mısra: **5**
Bir yerden geçmek, bir yere uğramak.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

48. **geçe:**-*e*
Gazel 2456
Mısra: **12**
Vazgeçmek, terk etmek, bırakmak.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

49. **geçmedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2467
Mısra: **2**
Vazgeçmek, terk etmek.

Naşībüñ yog-ımış zāhid şafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

50. **geçe:**-*e*
Gazel 2467
Mısra: **5**
Yaşanıp tükenmek, tükenip bitmek, yaşanmak.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

51. **geçüben:**-*üben*
Gazel 2472
Mısra: **10**
Vazgeçmek, terk etmek, uzaklaşmak.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

52. **geçer:**-*er*
Gazel 2477
Mısra: **4**
Son bulmak, hükmü ve etkisi kalmamak, ortadan kalkma.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

53. **geçer:**-*er*
Gazel 2164
Mısra: **11**
Zaman için akmak, gitmek, geçmek.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

geç:

1. **geç:**
Gazel 2456
Mısra: **8**
Vazgeçmek, terk etmek, bırakmak.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

2. **geç:**
Gazel 2456
Mısra: **10**
Vazgeçmek, terk etmek, bırakmak.

Bahār u būstānı çün ḥazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

gedā:

1. **gedāsı:**--*sı, -*
Gazel 2046
Mısra: **6**
Dilenci, yoksul, fakir.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

2. **gedā:**
Gazel 2093
Mısra: **8**
Dilenci, yoksul, fakir.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

3. **gedā:**
Gazel 2128
Mısra: **6**
Dilenci, yoksul, fakir.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

4. **gedā-y-iken:**-*(y), -i, -ken*
Gazel 2162
Mısra: **3**
Dilenci, yoksul, fakir.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

5. **gedā:**
Gazel 2168
Mısra: **7**
Dilenci, yoksul, fakir.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

6. **gedāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2247
Mısra: **10**
Dilenci, yoksul, fakir.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

7. **gedāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2269
Mısra: **8**
Dilenci, fakir, yoksul.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

8. **gedā:**
Gazel 2293

Mısra: **1**
Dilenci, yoksul, fakir.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

9. **geda:**
Gazel 2294
Mısra: **15**
Dilenci, yoksul, fakir.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

10. **gedā:**
Gazel 2310
Mısra: **8**
Dilenci, yoksul, fakir.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

11. **gedāya:**-*(y)a*
Gazel 2329
Mısra: **1**
Dilenci, yoksul, fakir.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

12. **gedā:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
Dilenci, yoksul, fakir.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

13. **gedā:**
Gazel 2399
Mısra: **9**
Dilenci, yoksul, fakir.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

14. **gedā:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
Dilenci, yoksul, fakir.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

gedā-:

1. **gedālık:**--*lık, -*
Gazel 2062
Mısra: **7**
Dilenci, yoksul, fakir.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

gedā-yı der-i meyḫāne:

1. **gedā-yı der-i meyḫāne:**
Gazel 2269
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Meyhane eşiğinin dilencisi.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

gedük:

1. **gedügin:**--*in*
Gazel 2054
Mısra: **4**
Bir düzey üstündeki yıkık, çatlak veya aralık, rahne.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

geh:

1. **geh:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
"Gâh ... gâh/geh ..." bağlacı. Bazen de, ara sıra da.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

2. **geh:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
"Gâh ... gâh/geh ..." bağlacı. Bazen de, ara sıra da.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

3. **geh:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Bazan, bazı zaman, kah , tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

4. **geh:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Bazan, bazı zaman, kah , tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

5. **geh:**
Gazel 2233
Mısra: **5**
Bazan, bazı zaman, kah.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

6. **geh:**
Gazel 2271
Mısra: **6**
Bazan, bazı zaman, kah.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

7. **geh:**
Gazel 2455
Mısra: **10**
Bazan, bazı zaman.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

geh... gāh...:

1. **geh... gāh...:**
Gazel 2194
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
"Geh... geh..." bağlacı. || bazen... bazen..., bazı defa.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

2. **geh... gāh...:**
Gazel 2338
Mısra: **4**

Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

3. **geh... gāh...:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

geh... gāhī...:

1. **geh... gāhī...:**
Gazel 2281
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

geh..... geh:

1. **geh..... geh:**
Gazel 2003
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Gâh ... gâh/geh ..." bağlacı.||
Bazen de, ara sıra da.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

geh geh:

1. **geh geh:**
Gazel 2059
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

geh... geh...:

1. **geh... geh...:**
Gazel 2122
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

2. **geh... geh...:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

3. **geh... geh...:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

4. **geh... geh...:**
Gazel 2413
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

5. **geh... geh...:**
Gazel 2464
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

geh... gehī..:

1. **geh... gehī..:**
Gazel 2218
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

geh gehī:

1. **geh gehī:**
Gazel 2455
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ara sıra, bazan, bazı defa.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

geh... gehī...:

1. **geh... gehī...:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

2. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

3. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

4. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

5. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

6. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

7. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

8. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

9. **geh... gehī...:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

gehī... geh...:

1. **gehī... geh...:**
Gazel 2281
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

gehī... gehī...:

1. **gehī... gehī...:**
Gazel 2302
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
bazen... bazen..., bazı defa.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

gehī...gehī...:

1. **gehī...gehī...:**
Gazel 2384
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
"Geh... geh..." bağlacı. ||
Bazen... bazen..., bazı defa.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

gel:

1. **gel:**
Gazel 2034
Mısra: **8**
"Bırak, vazgeç!"
anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

2. **gel:**
Gazel 2037
Mısra: **7**
"Bırak, vazgeç!"
anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

3. **gel:**
Gazel 2047
Mısra: **2**
"Bırak, vazgeç!"
anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

4. **gel:**
Gazel 2077
Mısra: **9**
"Bırak, vazgeç!"
anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

5. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

6. **gel:**
Gazel 2015
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

7. **gel:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

8. **gel:**
Gazel 2022
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!"

anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

9. **gel:**
Gazel 2023
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

10. **gel:**
Gazel 2026
Mısra: **4**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

11. **gel:**
Gazel 2026
Mısra: **6**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

12. **gel:**
Gazel 2040
Mısra: **11**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

13. **gel:**
Gazel 2045
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

14. **gel:**
Gazel 2049
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

15. **gel:**
Gazel 2061
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

16. **gel:**
Gazel 2069
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

17. **gel:**
Gazel 2097
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

18. **gel:**
Gazel 2112
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

19. **gel:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

20. **gel:**
Gazel 2123
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm şoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

21. **gel:**
Gazel 2123
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cemʿ
Şoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

22. **gel:**
Gazel 2151
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

23. **gel:**
Gazel 2158
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

24. **gel:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!"
anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

25. **gel:**
Gazel 2215
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

26. **gel:**
Gazel 2278
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

27. **gel:**
Gazel 2287
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Didüm gönlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

28. **gel:**
Gazel 2331
Mısra: **6**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

29. **gel:**
Gazel 2333
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

30. **gel:**
Gazel 2377
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

31. **gel:**
Gazel 2386
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

32. **gel:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

33. **gel:**
Gazel 2412
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

34. **gel:**
Gazel 2426
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẓer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

35. **gel:**
Gazel 2436
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

36. **gel:**
Gazel 2442
Mısra: **11**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

37. **gel:**
Gazel 2469
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

38. **gel:**
Gazel 2486
Mısra: **6**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

39. **gelüñ:**-*üñ*
Gazel 2173
Mısra: **10**
"Gel, hadi" anlamında temenni veya emir bildiren söz.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

40. **gel:**
Gazel 2026
Mısra: **1**
Oturmaya, ziyarete gitmek. || *Bulunulan yere başka bir yerden ulaşmak, varmak.*

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

41. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **2**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

42. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

43. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

44. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

45. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

46. **gel:**
Gazel 2044
Mısra: **10**
Bak, dikkatini bir konuya yöneltmek.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

47. **gelüp:**--*üp, -*
Gazel 2045
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

48. **gel:**
Gazel 2075
Mısra: **6**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

49. **gel:**
Gazel 2026
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

50. **gel:**
Gazel 2267
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

51. **gel:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

52. **gel:**
Gazel 2271
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

53. **gel:**
Gazel 2276
Mısra: **1**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

54. **gel:**
Gazel 2293
Mısra: **1**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

55. **gel:**
Gazel 2299
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

56. **gel:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

57. **gel:**
Gazel 2304
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḫayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḫāṣıl kılam

58. **gel:**
Gazel 2349
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

59. **gel:**
Gazel 2424

Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

60. **gel:**
Gazel 2434
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

61. **gel:**
Gazel 2497
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında kullanılan bir davet, çağırma sözü.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

62. **gelüñ:**-*üñ*
Gazel 2355
Mısra: **2**
"Gel, hadi" anlamında çağrı veya davet sözü.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

63. **gel:**
Gazel 2428
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

64. **geldiler:**-*di, -ler*
Gazel 2444
Mısra: **10**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

gel-:

1. **gelesin:**-*e, -sin*
Gazel 2485
Mısra: **6**
Bir maksat için bir yere uğramak, gitmek.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

2. **geldüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2026
Mısra: **2**
(Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

3. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

4. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **4**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

5. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **6**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

6. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

7. **gel:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

8. **gelür:**--*ür*
Gazel 2016
Mısra: **8**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak..

Sinemüñ şandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

9. **geldi:**--*di,* -
Gazel 2019
Mısra: **5**
Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olması.|| Etkisini herhangi bir biçimde göstermek.|| Ulaşmak, varmak.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

10. **gel:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

11. **gelmezdi:**--*mez, --di*
Gazel 2028
Mısra: **10**
Gelmek, ulaşmak, varmak. || Ortaya çıkmak, doğmak.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen

Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

12. **geldi:**--*di*, -
Gazel 2030
Mısra: **1**
Konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

13. **gelmek:**--*mek*
Gazel 2032
Mısra: **7**
Olmak, -e uğramak.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

14. **gelmesün:**--*me*, --*sün*
Gazel 2037
Mısra: **5**
Uğramak. || *Ulaşmak, erişmek.*

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

15. **gelmedi:**--*me*, --*di*
Gazel 2039
Mısra: **6**
Bulunduğu yerden ayrılıp geri dönmek, avdet etmek.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

16. **gelür:**--*ür*, -
Gazel 2039
Mısra: **9**
Etkisini herhangi bir biçimde göstermek.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

17. **geldi:**--*di*, -
Gazel 2042
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı meyfürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

18. **gelmez:**--*mez*, -
Gazel 2044
Mısra: **9**
Çıkmak, ortaya çıkmak.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

19. **gelüp:**--*üp*, -
Gazel 2045
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

20. **gelüp:**--*üp*, -
Gazel 2047
Mısra: **3**
Ulaşmak, varmak.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

21. **gele:**--*e*, -
Gazel 2048
Mısra: **3**
Ulaşmak, varmak.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

22. **gel:**
Gazel 2049
Mısra: **4**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāf'a gel

23. **gel:**
Gazel 2049
Mısra: **1**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

24. **gel:**
Gazel 2049
Mısra: **6**
Bir maksatla bir yere uğramak.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

25. **geldi:**--*di*, -
Gazel 2050
Mısra: **7**
Ulaşmak, varmak.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

26. **geldi:**--*di*, -
Gazel 2055
Mısra: **10**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

27. **gelse:**--*se*, -
Gazel 2057
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

28. **gel:**
Gazel 2068
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir davet ve çağırma sözü.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

29. **gelesin:**-*e, -sin*
Gazel 2073
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

30. **gelmeyince:**-*me, -(y)ince*
Gazel 2075
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

31. **gelsün:**-*sün*
Gazel 2075
Mısra: **8**
Buyurmak, şereflendirmek. || Bir meclise katılmak, dahil olmak.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

32. **gelse:**-*se*
Gazel 2078
Mısra: **7**
Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

33. **gelse:**-*se*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

34. **gelse:**-*se*
Gazel 2085
Mısra: **7**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

35. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2087
Mısra: **9**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

36. **geldi:**-*di*
Gazel 2093
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

37. **geldi:**-*di*
Gazel 2095
Mısra: **7**
Bir hal bir kimseye hakim olmak. || İyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek. || Kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

38. **geldük:**-*dü, -k*
Gazel 2096
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

39. **gelse:**-*se*
Gazel 2104
Mısra: **11**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

40. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2107
Mısra: **8**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek. || Kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

41. **gelürse:**-*ür, -se*
Gazel 2109
Mısra: **5**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

42. **gelür:**-*ür*
Gazel 2109
Mısra: **5**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

43. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2109
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

44. **geldi:**-*di*
Gazel 2113
Mısra: **7**

Bir hal bir kimseye hakim olmak. || İyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḥayrān olmayam

45. **gelürler:**-*ür, -ler*
Gazel 2119
Mısra: **4**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

46. **gelse:**-*se*
Gazel 2119
Mısra: **3**
Ortaya çıkmak.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

47. **gelem:**-*em*
Gazel 2119
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

48. **geldi:**-*di*
Gazel 2121
Mısra: **11**
Bir hal bir kimseye hakim olmak;. || İyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.q.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

49. **gel:**
Gazel 2121
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varma.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

50. **gelmedi:**-*me, -di*
Gazel 2126
Mısra: **6**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

51. **gele:**--
Gazel 2133
Mısra: **10**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

52. **gelmez-iseñ:**-*mez, -i, -se, -ñ*
Gazel 2139
Mısra: **12**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

53. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2145
Mısra: **1**
Bir hal bir kimseye hakim olmak , iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

54. **geldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2145
Mısra: **4**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

55. **gelse:**-*se*
Gazel 2145
Mısra: **10**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

56. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2146
Mısra: **10**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

57. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2148
Mısra: **10**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

58. **geldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2149
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, gitmek.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

59. **gelicek:**-*icek*
Gazel 2153
Mısra: **7**
Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

60. **geldi:**-*di*
Gazel 2155
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

61. **gelse:**-*se*
Gazel 2159
Mısra: **7**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

62. **geldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2167
Mısra: **10**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Günāhum çok yüzüm kara
Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

63. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2176
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

64. **gelem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

65. **gele:**-*ne*
Gazel 2185
Mısra: **2**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

66. **gele:**-*e*
Gazel 2188
Mısra: **2**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

67. **gelür:**-*ür*
Gazel 2190
Mısra: **3**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

68. **geldi:**-*di*
Gazel 2190
Mısra: **6**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

69. **geleliden:**-*eli, -den*
Gazel 2192
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme Mürde gibi kan-ıla āğışteyem

70. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2193
Mısra: **9**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

71. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2197
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

72. **gelesin:**-*e, -sin*
Gazel 2197
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

73. **gelse:**-*se*
Gazel 2200
Mısra: **5**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

74. **geldi:**-*di*
Gazel 2201
Mısra: **12**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

75. **geldi:**-*di*
Gazel 2208
Mısra: **5**
Bir hal bir kimseye hakim olmak; iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḫālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

76. **geldi:**-*di*
Gazel 2214
Mısra: **2**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

77. **gelmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2217
Mısra: **3**
Bulunduğu yerden ayrılıp geri dönmek, avdet etmek.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

78. **gelse:**-*se*
Gazel 2222
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

79. **geldi:**-*di*
Gazel 2223
Mısra: **2**
Yardımcı fiil olarak oluş ve kılışın eski bir zamanda başlamış olup sürmekte olduğunu anlatan süreklilik fiilleri yapar.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

80. **geldi:**-*di*
Gazel 2228
Mısra: **9**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

81. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **2**
... Haline erişmek, varmak, vasıl olmak.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inşāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

82. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı ṣarrāfa gelem

83. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **6**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

84. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **10**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

85. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inşāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

86. **gelem:**-*em*
Gazel 2235
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inşāfa gelem

87. **geldi:**-*di*
Gazel 2238
Mısra: **9**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

88. **geldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2246
Mısra: **5**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāżıḳ ḥekīm

89. **gelüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2253
Mısra: **2**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Ger sorar iseñ ḫālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

90. **gelicek:**-*icek*
Gazel 2255
Mısra: **7**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

91. **gelmez:**-*mez*
Gazel 2257
Mısra: **8**
... görünmek.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

92. **gelür:**-*ür*
Gazel 2267
Mısra: **9**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

93. **gel:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḫaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

94. **gelince:**-*ince*
Gazel 2280
Mısra: **4**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

95. **geldüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2288
Mısra: **13**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

96. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2290
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

97. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2292
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesâfe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

98. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2295
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

99. **gelürse:**-*ür, -se*
Gazel 2307
Mısra: **7**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

100. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2309
Mısra: **2**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

101. **geldi:**-*di*
Gazel 2311
Mısra: **1**
Zaman bildiren kelimeler veya zamana bağlı şeylerle çatmak, girmek, erişmek, başlamak.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

102. **gelse:**-*se*
Gazel 2311
Mısra: **7**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

103. **gelse:**-*se*
Gazel 2312
Mısra: **5**
Ortaya çıkmak, baş göstermek, zuhur etmek.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

104. **gelmeseñ:**-*me, -se, -ñ*
Gazel 2316
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfí nā-tüvān ısmarlaram

105. **gelen:**-*en*
Gazel 2323
Mısra: **7**
Çıkıp akmak.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

106. **gelür:**-*ür*
Gazel 2328
Mısra: **4**
Bir hal bir kimseye hakim olmak; iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

107. **geldi:**-*di*
Gazel 2332
Mısra: **3**
Bir hal bir kimseye hakim olmak; belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

108. **gelür:**-*ür*
Gazel 2332
Mısra: **13**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

109. **geldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2336
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek..

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

110. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2343
Mısra: **7**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

111. **geldi:**-*di*
Gazel 2348
Mısra: **7**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

112. **gelen:**-*en*
Gazel 2349
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak, varmak, ulaşmak.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

113. **gelmedin:**-*me, -dü, -n*
Gazel 2350
Mısra: **8**
Doğmak, dünyaya gelmek.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

114. **gelse:**-*se*
Gazel 2352
Mısra: **5**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

115. **gelmedi:**-*me, -di*
Gazel 2353
Mısra: **8**
Dünyaya gelmek, yaşamak, hayat sürmek.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

116. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2357
Mısra: **10**
Bir maksatla bir yere uğramak, varmak, ulaşmak.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

117. **geldükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2367
Mısra: **3**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

118. **gele:**-*e*
Gazel 2369
Mısra: **1**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

119. **gelürse:**-*ür, -se*
Gazel 2373
Mısra: **13**
Bir hal bir kimseye hakim olmak,iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

120. **gelür:**-*ür*
Gazel 2377
Mısra: **7**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

121. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2385
Mısra: **6**
Sıvılar için çıkıp akmak:.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

122. **gelse:**-*se*
Gazel 2388
Mısra: **5**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

123. **gelicek:**-*icek*
Gazel 2389
Mısra: **5**
Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḫat olayım ḫāne toludur megesüm

124. **gelen:**-*en*
Gazel 2390
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

125. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2393
Mısra: **1**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

126. **geldiler:**-*di, -ler*
Gazel 2397
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, varmak, ulaşmak.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

127. **gelür:**-*ür*
Gazel 2397
Mısra: **10**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

128. **gelelden:**-*el, -den*
Gazel 2398
Mısra: **2**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

129. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2398
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

130. **gelür:**-*ür*
Gazel 2399
Mısra: **1**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

131. **gelmişüzdür:**-*miş, -üz, -dür*
Gazel 2400
Mısra: **7**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

132. **geldi:**-*di*
Gazel 2403
Mısra: **3**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

133. **geldi:**-*di*
Gazel 2417
Mısra: **1**
Bir kimse veya yer üzerinde belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

134. **gele:**-*e*
Gazel 2421
Mısra: **4**
Çıkmak, sadır olmak, sudur etmek.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

135. **gelürsin:**-*ür, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **3**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

136. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2425
Mısra: **5**
Varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl olmak.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

137. **gelse:**-*se*
Gazel 2426
Mısra: **9**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

138. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2428
Mısra: **2**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

139. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2437
Mısra: **6**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

140. **geldi:**-*di*
Gazel 2439
Mısra: **8**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek,gelmek.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-içun

141. **geldi:**-*di*
Gazel 2441
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak,gelmek, ziyaret etmek.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

142. **gelsün:**-*sün*
Gazel 2447
Mısra: **3**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

143. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2453
Mısra: **4**
Bir maksatla bir yere uğramak, ziyaret etmek.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

144. **gelmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2456
Mısra: **7**
Uymak, uygun olmak.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

145. **gelse:**-*se*
Gazel 2466
Mısra: **1**
Getirilmek, gönderilmek.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

146. **geldi:**-*di*
Gazel 2467
Mısra: **3**
Zaman bildiren kelimeler veya zamana bağlı şeylerle) Çatmak, girmek, erişmek, başlamak.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

147. **gelüp:**-*üp*
Gazel 2472
Mısra: **2**
Sıvılar için çıkıp akmak.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

148. **gelür:**-*ür*
Gazel 2480
Mısra: **2**
Uğramak, duçar olmak, musap olmak.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

149. **gelse:**-*se*
Gazel 2490
Mısra: **10**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, (kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

150. **gelsün:**-*sün*
Gazel 2493
Mısra: **12**
Bir şey veya kimse konuşana göre uzak bir yerden daha yakın bir yere doğru yol almak, bir mesafe katedip uzak bir yerden daha yakın bir yere varmak.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

151. **geldi:**-*di*
Gazel 2102
Mısra: **2**
Belirmek, görünmek, ortaya çıkmak.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

152. **gelse:**-*se*
Gazel 2348
Mısra: **2**
Bir hal bir kimseye hakim olmak, iyi durumlar için kaplamak, olumlu etkisini göstermek, kötü durumlar için arız olmak anlamını taşır.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

153. **geldi:**-*di*
Gazel 2096
Mısra: **6**
Belli bir durum veya sıfatın etkisi görünür, hissedilir olmak.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

gel di-:

1. **gel di-:**
Gazel 2121
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Biriyle veya herhangi bir araçla bir kimseye gelmesinin istendiğini bildirmek, davet etmek.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

gel!:

1. **gel:**
Gazel 2049
Mısra: **10**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

2. **gel:**
Gazel 2072
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

3. **gel:**
Gazel 2115
Mısra: **10**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

4. **gel:**
Gazel 2129
Mısra: **7**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

5. **gel:**
Gazel 2139
Mısra: **9**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

6. **gel:**
Gazel 2172
Mısra: **12**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

7. **gel:**
Gazel 2187
Mısra: **10**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

8. **gel:**
Gazel 2190
Mısra: **8**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

9. **gel:**
Gazel 2231
Mısra: **3**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

10. **gel:**
Gazel 2245
Mısra: **5**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

11. **gel:**
Gazel 2250
Mısra: **1**
"Buyur, haydi gel!" anlamlarında bir temenni, davet ve çağırma sözü.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

12. **gel:**
Gazel 2456
Mısra: **8**
"Bırak, vazgeç!" anlamlarında olup bir kimseden bir davranışını, alışkanlığını terk etmesini istemek için kullanılan bir söz.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

geñ:

1. **geñ:**
Gazel 2086
Mısra: **14**
Geniş. || İşlenmemiş toprak.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

genc:

1. **gencüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **11**
Hazine.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mıṣrʾındaki ḫanum

2. **gencini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2430
Mısra: **3**
Hazine.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

3. **gencini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2116
Mısra: **5**
Hazine.

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

4. **gencine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2127
Mısra: **1**
Hazine.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

5. **gencine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2140
Mısra: **9**
Hazine.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

genc-i ḫüsn:

1. **genc-i ḫüsn:**
Gazel 2086
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin hazinesi.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

2. **genc-i ḫüsn:**
Gazel 2249
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin hazinesi.

Genc-i ḫüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

3. **genc-i ḫüsn:**
Gazel 2346
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güzellik hazinesi.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḫüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

genc-i ṭab:

1. **genc-i ṭab:**
Gazel 2368
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yaratılış hazinesi.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṣār

Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

genc-i vaṣl:

1. **genc-i vaṣl:**
Gazel 2344
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vuslat hazinesi.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

genc-i viṣāl:

1. **genc-i viṣāl:**
Gazel 2170
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Vuslat hazinesi.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

2. **genc-i viṣāl:**
Gazel 2336
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Vuslat hazinesi.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

3. **genc-i viṣāl:**
Gazel 2494
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Vuslat hazinesi.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko gönül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

gencīne:

1. **gencīnem:**-*m*
Gazel 2493
Mısra: **12**
Hazine.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

ger:

1. **ger:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
"Eğer" kelimesinin kısaltılmışıdır, nazımda kullanılır.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

2. **ger:**
Gazel 2007
Mısra: **8**
"Eğer" kelimesinin kısaltılmışıdır, nazımda kullanılır.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

3. **ger:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

4. **ger:**
Gazel 2007
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

5. **ger:**
Gazel 2013
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān şaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

6. **ger:**
Gazel 2014
Mısra: **2**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

7. **ger:**
Gazel 2014
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

8. **ger:**
Gazel 2014
Mısra: **12**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

9. **ger:**
Gazel 2016
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

10. **ger:**
Gazel 2019
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

11. **ger:**
Gazel 2022
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

12. **ger:**
Gazel 2023
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

13. **ger:**
Gazel 2024
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

14. **ger:**
Gazel 2024
Mısra: **12**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

15. **ger:**
Gazel 2027
Mısra: **11**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan şekli.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

16. **ger:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

17. **ger:**
Gazel 2050
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

18. **ger:**
Gazel 2053
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

19. **ger:**
Gazel 2056
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

20. **ger:**
Gazel 2067
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

21. **ger:**
Gazel 2068
Mısra: **4**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

22. **ger:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

23. **ger:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

24. **ger:**
Gazel 2098
Mısra: **2**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

25. **ger:**
Gazel 2234
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

26. **ger:**
Gazel 2252
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

27. **ger:**
Gazel 2253
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

28. **ger:**
Gazel 2270
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

29. **ger:**
Gazel 2271
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

30. **ger:**
Gazel 2286
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

31. **ger:**
Gazel 2296
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

32. **ger:**
Gazel 2296
Mısra: **2**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

33. **ger:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

34. **ger:**
Gazel 2301
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

35. **ger:**
Gazel 2304
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

36. **ger:**
Gazel 2320
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

37. **ger:**
Gazel 2329
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

38. **ger:**
Gazel 2329
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

39. **ger:**
Gazel 2341
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

40. **ger:**
Gazel 2359
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

41. **ger:**
Gazel 2362
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

42. **ger:**
Gazel 2362
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

43. **ger:**
Gazel 2369
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

44. **ger:**
Gazel 2371
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

45. **ger:**
Gazel 2385
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

46. **ger:**
Gazel 2388
Mısra: **2**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

47. **ger:**
Gazel 2388
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

48. **ger:**
Gazel 2390
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

49. **ger:**
Gazel 2390
Mısra: **11**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

50. **ger:**
Gazel 2392
Mısra: **2**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

51. **ger:**
Gazel 2404
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

52. **ger:**
Gazel 2407
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

53. **ger:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

54. **ger:**
Gazel 2413
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

55. **ger:**
Gazel 2413
Mısra: **10**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

56. **ger:**
Gazel 2098
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

57. **ger:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

58. **ger:**
Gazel 2226
Mısra: **1**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

59. **ger:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

60. **ger:**
Gazel 2123
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

61. **ger:**
Gazel 2126
Mısra: **3**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

62. **ger:**
Gazel 2128
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

63. **ger:**
Gazel 2130
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḫüsn ide ṣanem

64. **ger:**
Gazel 2132
Mısra: **8**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

65. **ger:**
Gazel 2135
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

66. **ger:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

67. **ger:**
Gazel 2196
Mısra: **13**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

68. **ger:**
Gazel 2225
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

69. **ger:**
Gazel 2229
Mısra: **5**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

70. **ger:**
Gazel 2233
Mısra: **4**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

71. **ger:**
Gazel 2239
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

72. **ger:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

73. **ger:**
Gazel 2244
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

74. **ger:**
Gazel 2245
Mısra: **4**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

75. **ger:**
Gazel 2246
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

76. **ger:**
Gazel 2269
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

77. **ger:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
"Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

78. **ger:**
Gazel 2296
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

79. **ger:**
Gazel 2298
Mısra: **13**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

80. **ger:**
Gazel 2423
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

81. **ger:**
Gazel 2437
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

82. **ger:**
Gazel 2441

Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

83. **ger:**
Gazel 2443
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

84. **ger:**
Gazel 2444
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

85. **ger:**
Gazel 2469
Mısra: **12**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

86. **ger:**
Gazel 2491
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir II "Şayet" anlamında.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

87. **ger:**
Gazel 2030
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

88. **ger:**
Gazel 2476
Mısra: **7**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

89. **ger:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

90. **ger:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

91. **ger:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḥtimāl

92. **ger:**
Gazel 2028
Mısra: **9**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

93. **ger:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

94. **ger:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

95. **ger:**
Gazel 2330
Mısra: **14**
"Eğer" edatının nazımda kullanılan biçimidir. || "Eğer, şayet" anlamındaki şart edatı.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

gerçek:

1. **gerçek:**
Gazel 2062
Mısra: **4**
Aslı olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

2. **gerçeksin:**-*sin*
Gazel 2192
Mısra: **12**
Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

gerçi:

1. **gerçi:**
Gazel 2004
Mısra: **15**
Aslına bakılırsa, aslında II Her ne kadar, …ise de; ama, ancak, fakat, lâkin.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını
ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına
sulṭāndur gönül

2. **gerçi:**
Gazel 2017
Mısra: **1**
Aslına bakılırsa, aslında || Her ne kadar, …ise de || Ama, ancak, fakat, lâkin.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

3. **gerçi:**
Gazel 2283
Mısra: **3**
"Her ne kadar" anlamında zarf.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

4. **gerçi:**
Gazel 2022
Mısra: **8**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

5. **gerçi:**
Gazel 2127
Mısra: **1**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

6. **gerçi:**
Gazel 2199
Mısra: **6**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

7. **gerçi:**
Gazel 2221
Mısra: **2**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamlarında bir zarf.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

8. **gerçi:**
Gazel 2110
Mısra: **9**
Aslına bakılırsa, aslında, filvaki.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

9. **gerçi:**
Gazel 2135
Mısra: **3**
Aslına bakılırsa, aslında.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

10. **gerçi:**
Gazel 2139
Mısra: **1**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

11. **gerçi:**
Gazel 2182
Mısra: **3**
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

12. **gerçi:**
Gazel 2188
Mısra: **3**
Aslına bakılırsa, aslında.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

13. **gerçi:**
Gazel 2208
Mısra: **3**
Şart anlamı taşıyan cümlelerde her ne kadar, … ise de.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

14. **gerçi:**
Gazel 2225
Mısra: **7**
Aslına bakılırsa, aslında, filvaki.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

15. **gerçi:**
Gazel 2262
Mısra: **1**
Aslına bakılırsa, aslında, filvaki.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

16. **gerçi:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
Aslına bakılırsa, aslında.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

17. **gerçi:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
Şart anlamı taşıyan cümlelerde her ne kadar, … ise de.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

18. **gerçi:**
Gazel 2340
Mısra: **5**
"Aslına bakılırsa" anlamında zarf.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

19. **gerçi:**
Gazel 2394
Mısra: **7**
Aslına bakılırsa, aslında, filvaki.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

20. **gerçi:**
Gazel 2400

Mısra: **9**
Şart anlamı taşıyan cümlelerde her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

21. **gerçi:**
Gazel 2462
Mısra: **1**
Her ne kadar ... ise de, vakıa.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

22. **gerçi:**
Gazel 2469
Mısra: **3**
Her ne kadar, ... ise de.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

gerçi ki:

1. **gerçi ki:**
Gazel 2085
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar ... ise de.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

2. **gerçi ki:**
Gazel 2091
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿiṣyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

3. **gerçi ki:**
Gazel 2200
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şart anlamı taşıyan cümlelerde her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

4. **gerçi ki:**
Gazel 2313
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

5. **gerçi ki:**
Gazel 2366
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

6. **gerçi ki:**
Gazel 2424
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

gerçi kim:

1. **gerçi kim:**
Gazel 2246
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḫādimim

2. **gerçi kim:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

3. **gerçi kim:**
Gazel 2006
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ...ise de.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

4. **gerçi kim:**
Gazel 2036
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar. || ...ise de.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

5. **gerçi kim:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aslına bakılırsa, aslında. || Şart anlamı taşıyan cümlelerde "Her ne kadar, ... ise de" anlamına gelir.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

6. **gerçi kim:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şart anlamı taşıyan cümlelerde her ne kadar, ... ise de.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

7. **gerçi kim:**
Gazel 2165
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

8. **gerçi kim:**
Gazel 2178
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gerçi."Aslına bakılırsa, aslında" anlamında zarf.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

9. **gerçi kim:**
Gazel 2208
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

10. **gerçi kim:**
Gazel 2251
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

11. **gerçi kim:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

12. **gerçi kim:**
Gazel 2368
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar, ... ise de, vakıa.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışkında ben hergiz emānı bulmadum

gerd:

1. **gerdüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **6**
Toz. Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına yolunun toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

2. **gerdüm:**-*üm*
Gazel 2211
Mısra: **4**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

3. **gerdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **4**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

4. **gerd:**
Gazel 2458
Mısra: **4**
Toz, toprak.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

gerdān:

1. **gerdāne:**-*e*
Gazel 2245
Mısra: **3**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan kısmı.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

gerden:

1. **gerdenüme:**-*üm, -e*
Gazel 2012
Mısra: **6**
Boyun, gerdan.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

2. **gerdenine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2045
Mısra: **4**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan kısmı, boyun.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

3. **gerden:**
Gazel 2085
Mısra: **6**
Vücudun omuzlarla baş arasında kalan kısmı, boyun.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

gerdiş-i devrān:

1. **gerdiş-i devrān:**
Gazel 2424
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zamanın geçiş tarzı, zaman.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

gerdūn:

1. **gerdūn:**
Gazel 2240
Mısra: **1**
Dönen, devreden.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

2. **gerdūna:**-*a*
Gazel 2478
Mısra: **3**
Dünya, sema, felek.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

3. **gerdūn:**
Gazel 2478

Mısra: **4**
Dünya, sema, felek.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

gerek-:

1. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 2103
Mısra: **7**
Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

2. **gerekmez:**- *mez*
Gazel 2210
Mısra: **3**
Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

3. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 2250
Mısra: **7**
Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

4. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 2283
Mısra: **12**
Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

5. **gerekmez:**-*mez*
Gazel 2364
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılabilmesi veya gerçekleşmesi bazı nesne, fiil vb.ne bağlı olmak, gerek olmak, lazım olmak, icap etmek, iktiza etmek.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

6. **gerekse:**-*se*
Gazel 2417
Mısra: **1**
Gerekli olmak, lazım gelmek, icap etmek, iktiza etmek.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

7. **gerek:**
Gazel 2477
Mısra: **10**
Varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden şey.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

gerek:

1. **gerek:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan (şey), || Varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden (şey).

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **gerek:**
Gazel 2050
Mısra: **8**
Cümlede aynı görevi yapan kelimelerin her birinin başına ayrı ayrı getirildiğinde "ister" anlamında kullanılır.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

3. **gerek:**
Gazel 2063
Mısra: **10**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey, lazım.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

4. **gerek:**
Gazel 2373
Mısra: **11**
Lüzum, icap.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

5. **gerek:**
Gazel 2132
Mısra: **6**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey ,lazım.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

6. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 2132
Mısra: **7**
Gerekli olma, icap etme.|| Yakışma, uygun düşme.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

7. **gerek:**
Gazel 2273
Mısra: **13**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey, lazım.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

8. **gerek:**
Gazel 2330
Mısra: **7**
Şart cümlelerinde üstün ihtimali bildirir, herhalde.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

9. **gerek:**
Gazel 2361
Mısra: **3**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey, lazım.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

10. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 2434
Mısra: **10**
Varlığına ihtiyaç duyulan,

yapılması, edinilmesi icap eden şey.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

11. **gerek:**
Gazel 2435
Mısra: **1**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey, lazım.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

12. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 2437
Mısra: **10**
Varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden şey.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

13. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 2456
Mısra: **11**
Varlığına ihtiyaç duyulan, yapılması, edinilmesi icap eden şey.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

14. **gerekdür:**-*dür*
Gazel 2484
Mısra: **6**
Herhangi bir şeyin yapılabilmesi veya olabilmesi için şart olan şey lazım.

İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

<u>gerek... gerek:</u>

1. **gerek... gerek:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cümlede aynı görevi yapan kelimelerin her birinin başına ayrı ayrı getirildiğinde "ister" anlamında kullanılır ve bunlardan birinin tercih edilebileceğini gösterir.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

<u>germ ol-:</u>

1. **germ ol-:**
Gazel 2263
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hararet kazanmak, hararetlenmek.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

<u>geşt eyle-:</u>

1. **geşt eyle-:**
Gazel 2156
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

2. **geşt eyle-:**
Gazel 2170
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Geşt eylemişem ʿālemi ben genc-i viṣālüñ
Āḫir arayup bu dil-i vīrānede buldum

3. **geşt eyle-:**
Gazel 2179
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

4. **geşt eyle-:**
Gazel 2368
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

5. **geşt eyle-:**
Gazel 2428
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

<u>geşt id-:</u>

1. **geşt id-:**
Gazel 2137
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

2. **geşt id-:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

3. **geşt id-:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

<u>geşt it-:</u>

1. **geşt it-:**
Gazel 2454
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

<u>geşt kıl-:</u>

1. **geşt kıl-:**
Gazel 2153
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dolaşmak, gezmek.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

2. **geşt kıl-:**
Gazel 2168
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dolaştırmak, gezdirmek.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

geşte:

1. **geşteyem:**-*(y)em*
Gazel 2192
Mısra: **8**
Gezmiş, dönmüş, dolaşmış.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

geşte-i serv-i kad:

1. **geşte-i serv-i ḳad:**
Gazel 2267
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Uzun boylu sevgilinin gezintisi.

Agla dīvāne gönül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

geşt-gīr-i ʿışḳ:

1. **geşt-gīr-i ʿışḳ:**
Gazel 2349
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın gezgini.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

geşt-i gülşen kıl-:

1. **geşt-i gülşen kıl-:**
Gazel 2356
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesini seyretmek.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin güş idelüm

getür-:

1. **getürdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2020
Mısra: **10**
Getirmek ǁ Sunmak, takdim etmek.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **getürdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2022
Mısra: **7**
Getirmek. || Taşımak. || Sunmak.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

3. **getürse:**-*se*
Gazel 2073
Mısra: **1**
Daha uzak bir yerden bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

4. **getür:**
Gazel 2123
Mısra: **1**
Vermek, sunmak.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

5. **getür:**
Gazel 2386
Mısra: **2**
Vermek, sunmak.

Tāb-ı ruḥıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

6. **getürse:**-*se*
Gazel 2226
Mısra: **1**
Daha uzak bir yerden bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

7. **getüre:**-*e*
Gazel 2246
Mısra: **1**
Daha uzak bir yerden bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletmek, nakletmek.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

8. **getürdi:**-*di*
Gazel 2310
Mısra: **2**
Ortaya çıkmasına sebep olmak, doğurmak.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

9. **getürdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2446
Mısra: **7**
Daha uzak bir yerden bulunulan yere gelmesini sağlamak, gelmesine sebep olmak, iletme.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy şabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

10. **getürdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **8**
Sağlamak, temin etmek.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

gevher:

1. **gevherler:**-*ler*
Gazel 2298
Mısra: **12**
Cevher değerinde sözler, nazım.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

2. **gevher:**
Gazel 2173
Mısra: **9**
Cevher, elmas, mücevher, inci.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

3. **gevhere:**-*e*
Gazel 2416
Mısra: **9**
Cevher, elmas, mücevher, inci.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

4. **gevher:**
Gazel 2496
Mısra: **5**
Cevher, elmas, mücevher, inci.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu ṣarāb-ı erġuvān

5. **gevher:**
Gazel 2019
Mısra: **10**
Cevher, mücevher, elmas, inci.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

6. **gevherden:**-*den*
Gazel 2073
Mısra: **9**
Cevher, mücevher, elmas, inci.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

7. **gevherin:**-*in*
Gazel 2131
Mısra: **7**
Değerli taş, gevher, mücevher. || Divan şiirinde şairin gözleri, ağlayışı, yağmur taneleri, sevgilinin ter taneleri de bir mücevher niteliği arz eder.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

8. **gevher:**
Gazel 2131
Mısra: **8**
Değerli taş, gevher, mücevher. || Divan şiirinde şairin gözleri, ağlayışı, yağmur taneleri, sevgilinin ter taneleri de bir mücevher niteliği arz eder.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

9. **gevher:**
Gazel 2268
Mısra: **8**
Değerli taş, gevher, mücevher. || Divan şiirinde şairin gözleri, ağlayışı, yağmur taneleri, sevgilinin ter taneleri de bir mücevher niteliği arz eder.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

10. **gevherler:**-*ler*
Gazel 2288
Mısra: **9**
Cevher, mücevher, elmas, inci. || Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen asli maya, cevher.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

11. **gevherin:**-*i, -n*
Gazel 2308
Mısra: **9**
Cevher, mücevher.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

12. **gevherler:**-*ler*
Gazel 2360
Mısra: **5**
Cevher, mücevher, elmas, inci.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

13. **gevher:**
Gazel 2393
Mısra: **9**
Cevher, mücevher, elmas, inci.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

14. **gevherlerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2395
Mısra: **7**
Cevher, elmas, mücevher, inci II Aşığın gözyaşları.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

15. **gevherlerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2443
Mısra: **7**
Cevher, elmas, mücevher, inci II Aşığın gözyaşları.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

16. **gevher-durur:**-*durur*
Gazel 2445
Mısra: **9**
Cevher, mücevher, elmas, inci. || Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen asli maya, cevher.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

gevher-bār:

1. **gevher-bār:**
Gazel 2141
Mısra: **8**
Gevher yağdırıcı, yağdıran.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

gevher-feşān:

1. **gevher-feşān:**
Gazel 2450
Mısra: **4**
Cevher saçan.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

gevher-i eşk:

1. **gevher-i eşk:**
Gazel 2072
Mısra: **9**

Kelime Tipi: -
Gözyaşı mücevheri.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

gevher-i nā-yāb:

1. **gevher-i nā-yāb:**
Gazel 2490
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eşsiz mücevher.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

gevher-i naẓm:

1. **gevher-i naẓm:**
Gazel 2024
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Nazım mücevheri.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Güş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

gevher-i yek-dāne:

1. **gevher-i yek-dāne:**
Gazel 2340
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Eşi olmayan cevher.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

gevher-nisār:

1. **gevher-nis̲ārumı:**--*u*, --*mı*
Gazel 2019
Mısra: **9**
Mücevher dağıtan.

Naẓm-ı gevher-nis̲ārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

gey-:

1. **geydi:**--*di*, -
Gazel 2018
Mısra: **1**
Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek. || *Takmak, kuşanmak.*

Câme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

2. **geyersin:**--*er*, --*sin*
Gazel 2031
Mısra: **8**
Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

3. **geyüp:**-*üp*
Gazel 2119
Mısra: **8**
Örtünüp korunmak veya süslenmek için bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

4. **geyürdi:**-*ür*, -*di*
Gazel 2292
Mısra: **7**
Giyinmek, örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

5. **geyüp:**-*üp*
Gazel 2436
Mısra: **7**
Giymek, giyinmek, kuşanmak.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al câmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

6. **geyür:**-*ür*
Gazel 2481
Mısra: **4**
Giyinmek, örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

7. **geydi:**-*di*
Gazel 2496
Mısra: **5**
Bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

8. **geyüben:**-*üben*
Gazel 2496
Mısra: **7**
Örtünüp korunmak veya süslenmek için bir giyeceği bedenine veya herhangi bir organına geçirmek.

Câme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

geydür-:

1. **geydürdi:**-*di*
Gazel 2310
Mısra: **6**
Bir giyeceği başka birinin vücuduna veya organına kendi eliyle geçirmek, giyimli duruma getirmek.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

geyür-:

1. **geyürdi:**-*di*
Gazel 2481
Mısra: **3**
Giyinmek, örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

gez-:

1. **gezse:**--*se*, -
Gazel 2024
Mısra: **12**
Bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

2. **gezüp:**
Gazel 2089

Mısra: **5**
Belli bir amacı olmadan hoş vakit geçirmek, oyalanmak veya hava almak için bir yere gitmek, dolaşmak.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

3. **gezer:**-*er*
Gazel 2197
Mısra: **5**
Bir yerde bir yöne doğru sürekli yer değiştirmek, hareket etmek, yürümek, dolaşmak.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

4. **gezerem:**-*er, -em*
Gazel 2258
Mısra: **4**
Belli bir amacı olmadan hoş vakit geçirmek, oyalanmak veya hava almak için bir yere gitmek, dolaşmak.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

5. **gezerken:**-*er, -ken*
Gazel 2292
Mısra: **5**
Bir yeri görmek, incelemek için veya belli bir maksatla dolaşmak.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

gezdür-:

1. **gezdürür:**--*ür, -*
Gazel 2041
Mısra: **6**
Bir şeyi herkesin alması için dolaştırmak, sunmak.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

gibi:

1. **gibi:**
Gazel 2000
Mısra: **5**
-e benzer. Benzerlik bildirir.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

2. **gibi:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

3. **gibi:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

4. **gibi:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

5. **gibi:**
Gazel 2004
Mısra: **18**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

6. **gibi:**
Gazel 2005
Mısra: **6**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

7. **gibi:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

8. **gibi:**
Gazel 2011
Mısra: **5**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

9. **gibi:**
Gazel 2014
Mısra: **6**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

10. **gibi:**
Gazel 2014
Mısra: **7**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

11. **gibi:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

12. **gibi:**
Gazel 2016
Mısra: **3**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

13. **gibi:**
Gazel 2017
Mısra: **5**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

14. **gibi:**
Gazel 2026
Mısra: **10**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

15. **gibi:**
Gazel 2162
Mısra: **5**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliṣ
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḥı alum

16. **gibi:**
Gazel 2345
Mısra: **13**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

17. **gibi:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
"-e benzer, imişçesine, benzer biçimde" anlamlarında bir benzetme edatı.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

18. **gibi:**
Gazel 2000
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yiridür kan aglasun ʿāṣıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

19. **gibi:**
Gazel 2020
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

20. **gibi:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

21. **gibi:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

22. **gibi:**
Gazel 2025
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

23. **gibi:**
Gazel 2026
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

24. **gibi:**
Gazel 2027
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

25. **gibi:**
Gazel 2032
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum güşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

26. **gibi:**
Gazel 2034
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

27. **gibi:**
Gazel 2036
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

28. **gibi:**
Gazel 2041
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

29. **gibi:**
Gazel 2047
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

30. **gibi:**
Gazel 2047
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

31. **gibi:**
Gazel 2048
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

32. **gibi:**
Gazel 2048
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

33. **gibi:**
Gazel 2049
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

34. **gibi:**
Gazel 2054
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

35. **gibi:**
Gazel 2054
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

36. **gibi:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

37. **gibi:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

38. **gibi:**
Gazel 2063
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

39. **gibi:**
Gazel 2069
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

40. **gibi:**
Gazel 2070
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

41. **gibi:**
Gazel 2070
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

42. **gibi:**
Gazel 2071
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

43. **gibi:**
Gazel 2071
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

44. **gibi:**
Gazel 2076
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

45. **gibi:**
Gazel 2079
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

46. **gibi:**
Gazel 2079
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

47. **gibi:**
Gazel 2085
Mısra: **10**

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ
ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

48. **gibi:**
Gazel 2086
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

49. **gibi:**
Gazel 2089
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

50. **gibi:**
Gazel 2091
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

51. **gibi:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

52. **gibi:**
Gazel 2094
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

53. **gibi:**
Gazel 2098
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

54. **gibi:**
Gazel 2101
Mısra: **12**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

55. **gibi:**
Gazel 2102
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

56. **gibi:**
Gazel 2103
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

57. **gibi:**
Gazel 2105
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

58. **gibi:**
Gazel 2107
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

59. **gibi:**
Gazel 2110
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

60. **gibi:**
Gazel 2111
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

61. **gibi:**
Gazel 2111
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

62. **gibi:**
Gazel 2112
Mısra: **15**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

63. **gibi:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān

Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

64. **gibi:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

65. **gibi:**
Gazel 2116
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

66. **gibi:**
Gazel 2122
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

67. **gibi:**
Gazel 2124
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

68. **gibi:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

69. **gibi:**
Gazel 2125
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

70. **gibi:**
Gazel 2126
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

71. **gibi:**
Gazel 2132
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

72. **gibi:**
Gazel 2133
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

73. **gibi:**
Gazel 2135
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

74. **gibi:**
Gazel 2135
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

75. **gibi:**
Gazel 2136
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

76. **gibi:**
Gazel 2139
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

77. **gibi:**
Gazel 2141
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

78. **gibi:**
Gazel 2147
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

79. **gibi:**
Gazel 2147
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī ṯenā-ḫ∨ān olmışam

80. **gibi:**
Gazel 2154
Mısra: **7**

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

81. **gibi:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

82. **gibi:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

83. **gibi:**
Gazel 2165
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

84. **gibi:**
Gazel 2174
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

85. **gibi:**
Gazel 2176
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿĀlemi ide iḫāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

86. **gibi:**
Gazel 2190
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

87. **gibi:**
Gazel 2192
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

88. **gibi:**
Gazel 2194
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

89. **gibi:**
Gazel 2196
Mısra: **15**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

90. **gibi:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

91. **gibi:**
Gazel 2198
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

92. **gibi:**
Gazel 2215
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

93. **gibi:**
Gazel 2219
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

94. **gibi:**
Gazel 2220
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

95. **gibi:**
Gazel 2222
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

96. **gibi:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

97. **gibi:**
Gazel 2232
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

98. **gibi:**
Gazel 2234
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

99. **gibi:**
Gazel 2238
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

100. **gibi:**
Gazel 2241
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

101. **gibi:**
Gazel 2250
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

102. **gibi:**
Gazel 2252
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

103. **gibi:**
Gazel 2260
Mısra: **11**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

104. **gibi:**
Gazel 2262
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

105. **gibi:**
Gazel 2264
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḫen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

106. **gibi:**
Gazel 2268
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

107. **gibi:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

108. **gibi:**
Gazel 2273
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

109. **gibi:**
Gazel 2275
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

110. **gibi:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

111. **gibi:**
Gazel 2278
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

112. **gibi:**
Gazel 2283
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

113. **gibi:**
Gazel 2284
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

114. **gibi:**
Gazel 2284

Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

115. **gibi:**
Gazel 2289
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

116. **gibi:**
Gazel 2289
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

117. **gibi:**
Gazel 2293
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

118. **gibi:**
Gazel 2294
Mısra: **11**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

119. **gibi:**
Gazel 2295
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

120. **gibi:**
Gazel 2296
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

121. **gibi:**
Gazel 2302
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

122. **gibi:**
Gazel 2305
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

123. **gibi:**
Gazel 2306
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

124. **gibi:**
Gazel 2309
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

125. **gibi:**
Gazel 2309
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

126. **gibi:**
Gazel 2311
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṣār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

127. **gibi:**
Gazel 2312
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

128. **gibi:**
Gazel 2319
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

129. **gibi:**
Gazel 2319
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

130. **gibi:**
Gazel 2319
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin

Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

131. **gibi:**
Gazel 2321
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

132. **gibi:**
Gazel 2323
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

133. **gibi:**
Gazel 2324
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

134. **gibi:**
Gazel 2325
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

135. **gibi:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

136. **gibi:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

137. **gibi:**
Gazel 2331
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Maḥabbet bādesin içdüm yine sermest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

138. **gibi:**
Gazel 2332
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

139. **gibi:**
Gazel 2335
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

140. **gibi:**
Gazel 2336
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

141. **gibi:**
Gazel 2342
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

142. **gibi:**
Gazel 2346
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

143. **gibi:**
Gazel 2359
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

144. **gibi:**
Gazel 2361
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

145. **gibi:**
Gazel 2363
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

146. **gibi:**
Gazel 2363
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

147. **gibi:**
Gazel 2370
Mısra: **2**

"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

148. **gibi:**
Gazel 2372
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

149. **gibi:**
Gazel 2372
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

150. **gibi:**
Gazel 2374
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

151. **gibi:**
Gazel 2376
Mısra: **12**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

152. **gibi:**
Gazel 2377
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

153. **gibi:**
Gazel 2379
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

154. **gibi:**
Gazel 2379
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

155. **gibi:**
Gazel 2382
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

156. **gibi:**
Gazel 2382
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

157. **gibi:**
Gazel 2383
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

158. **gibi:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

159. **gibi:**
Gazel 2389
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

160. **gibi:**
Gazel 2390
Mısra: **12**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

161. **gibi:**
Gazel 2391
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

162. **gibi:**
Gazel 2392
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarşar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

163. **gibi:**
Gazel 2395
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

164. **gibi:**
Gazel 2395
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

165. **gibi:**
Gazel 2397
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

166. **gibi:**
Gazel 2411
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

167. **gibi:**
Gazel 2413
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

168. **gibi:**
Gazel 2415
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ İdeyim tā ölince āh u efġān

169. **gibi:**
Gazel 2416
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

170. **gibi:**
Gazel 2416
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

171. **gibi:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

172. **gibi:**
Gazel 2427
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

173. **gibi:**
Gazel 2430
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

174. **gibi:**
Gazel 2433
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

175. **gibi:**
Gazel 2435
Mısra: **4**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

176. **gibi:**
Gazel 2439
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

177. **gibi:**
Gazel 2443
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

178. **gibi:**
Gazel 2443
Mısra: **14**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

179. **gibi:**
Gazel 2449
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

180. **gibi:**
Gazel 2450
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün

Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

181. **gibi:**
Gazel 2450
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

182. **gibi:**
Gazel 2452
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

183. **gibi:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

184. **gibi:**
Gazel 2465
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

185. **gibi:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

186. **gibi:**
Gazel 2468
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

187. **gibi:**
Gazel 2468
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

188. **gibi:**
Gazel 2472
Mısra: **9**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

189. **gibi:**
Gazel 2475
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

190. **gibi:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

191. **gibi:**
Gazel 2483
Mısra: **12**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

192. **gibi:**
Gazel 2484
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

193. **gibi:**
Gazel 2487
Mısra: **8**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

194. **gibi:**
Gazel 2488
Mısra: **2**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

195. **gibi:**
Gazel 2489
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

196. **gibi:**
Gazel 2491
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

197. **gibi:**
Gazel 2491
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür

Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

198. **gibi:**
Gazel 2493
Mısra: **5**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi güş eylesün saz isteyen

199. **gibi:**
Gazel 2494
Mısra: **3**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

200. **gibi:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

201. **gibi:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

202. **gibi:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

203. **gibidür:**-*dür*
Gazel 2447
Mısra: **10**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

204. **gibidür:**-*dür*
Gazel 2482
Mısra: **7**
"-e benzer" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

205. **gibi:**
Gazel 2036
Mısra: **10**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

206. **gibi:**
Gazel 2000
Mısra: **7**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

207. **gibidür:**--*dür, -*
Gazel 2053
Mısra: **6**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Ger femi vaṣfını benden güş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

208. **gibi:**
Gazel 2054
Mısra: **1**
"-e benzer bir şekilde" anlamında kullanılan bir benzetme edatı.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

209. **gibi:**
Gazel 2086
Mısra: **2**
Bir kimsenin bir işi kendisine benzetildiği kimse tarzında yaptığını veya bir işin kendisine benzetildiği şeydeki biçimde olduğunu göstermek için kullanılır: ... imişçesine, -e benzer biçimde.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

gice:

1. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2004
Mısra: **2**
Gece.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

2. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2009
Mısra: **2**
Gece.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

3. **giceler:**-*ler*
Gazel 2010
Mısra: **7**
Gece.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

4. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2030
Mısra: **3**
Gece.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

5. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2141
Mısra: **9**
Gece.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

6. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2160
Mısra: **2**
Gece.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

7. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2165
Mısra: **2**
Gece.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

8. **gice:**
Gazel 2219
Mısra: **5**
Gece.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

9. **giceyi:**-*y, -i*
Gazel 2230
Mısra: **8**
Gece.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

10. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2251
Mısra: **3**
Gece.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Ṣemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

11. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2261
Mısra: **6**
Gece.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine
Gīceler bülbülleyin zār olmışam

12. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2265
Mısra: **6**
Gece.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

13. **giceler:**-*ler*
Gazel 2268
Mısra: **3**
Gece.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

14. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2270
Mısra: **3**
Gece.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

15. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2297
Mısra: **14**
Gece.

Gülşen-i ḥusnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

16. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2301
Mısra: **5**
Gece.

Gülşen-i ḥusnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

17. **giceler:**-*ler*
Gazel 2302
Mısra: **4**
Gece.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

18. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2319
Mısra: **3**
Gece.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥusnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

19. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2390
Mısra: **7**
Gece.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

20. **giceler:**-*ler*
Gazel 2396
Mısra: **5**
Gece.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

21. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2450
Mısra: **10**
Gece.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

22. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2456
Mısra: **2**
Gece.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

23. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2466
Mısra: **6**
Gece.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

24. **giceler:**-*ler*
Gazel 2471
Mısra: **7**
Gece.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

25. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2004
Mısra: **2**
Gece; güneş batıp ortalığa karanlık bastıktan gün ağarmaya başlayıncaya kadar geçen süre, tün.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

26. **gice:**
Gazel 2010
Mısra: **9**
Gece.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

27. **gīceler:**--*ler*, -
Gazel 2021
Mısra: **6**
Gece. || *Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman.*

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

28. **gīceler:**--*ler*
Gazel 2023
Mısra: **9**
Güneş battıktan sonra gün ağarıncaya kadar geçen süre, gece.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

29. **gīceler:**--*ler*
Gazel 2065
Mısra: **2**
Gece.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḥayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

30. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2082
Mısra: **5**
Gece.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

31. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2086
Mısra: **4**
Gece.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

32. **gice:**
Gazel 2102
Mısra: **1**
Gece.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

33. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2114
Mısra: **5**
Gece.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

34. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2118
Mısra: **5**
Gece.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

35. **gīceler:**
Gazel 2124
Mısra: **3**
Gece.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

36. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2130
Mısra: **3**
Gece.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

37. **gice:**
Gazel 2134
Mısra: **7**
Gece.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

38. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2136
Mısra: **10**
Gece.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

39. **gice:**
Gazel 2155
Mısra: **3**
Gece.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

40. **gīce:**
Gazel 2156
Mısra: **2**
Gece.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

41. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2182
Mısra: **8**
Gece.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

42. **gice:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
Gece.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

43. **gice:**
Gazel 2201
Mısra: **1**
Gece.

Gülşen içre dün gice nezẓāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

44. **gice:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
Gece.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

45. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2213
Mısra: **9**
Gece.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnam

46. **gice:**
Gazel 2221

Mısra: **2**
Gece.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

47. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2221
Mısra: **9**
Gece.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

48. **giceler:**-*ler*
Gazel 2222
Mısra: **1**
Gece.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

49. **gice:**
Gazel 2234
Mısra: **3**
Gece.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

50. **gice:**
Gazel 2313
Mısra: **7**
Gece.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

51. **gice:**
Gazel 2319
Mısra: **7**
Gece.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

52. **gīce:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
Gece.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

53. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2340
Mısra: **3**
Gece.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

54. **gice:**
Gazel 2344
Mısra: **3**
Gece.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

55. **gice:**
Gazel 2344
Mısra: **3**
Gece.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

56. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2352
Mısra: **9**
Gece.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

57. **giceyle:**-*(y)le,* -
Gazel 2355
Mısra: **9**
Gece.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

58. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2361
Mısra: **5**
Gece.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

59. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2379
Mısra: **4**
Gece.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

60. **gīceye:**-*(y)e*
Gazel 2400
Mısra: **4**
Gece.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

61. **gīceler:**-*ler*
Gazel 2404
Mısra: **11**
Gece.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

62. **gice:**
Gazel 2406
Mısra: **5**
Gece.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

63. **gīce:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
Gece.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

64. **gice:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
Gece.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

65. **gice:**
Gazel 2454
Mısra: **5**
Gece.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

66. **gīce:**
Gazel 2463

Mısra: **7**
Gece.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

67. **gice:**
Gazel 2474
Mısra: **6**
Gece.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

68. **gice:**
Gazel 2489
Mısra: **6**
Gece.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

gīce gündüz:

1. **gīce gündüz:**
Gazel 2026
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, aralıksız.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

2. **gīce gündüz:**
Gazel 2122
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

3. **gice gündüz:**
Gazel 2195
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

4. **gice gündüz:**
Gazel 2331
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

5. **gīce gündüz:**
Gazel 2339
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

6. **gīce gündüz:**
Gazel 2345
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

giceyi güne kat-:

1. **giceyi güne kat-:**
Gazel 2369
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok çalışmak, büyük gayret göstermek.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

gid-:

1. **gider:**-*er*
Gazel 2426
Mısra: **9**
Bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

2. **gidüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2097
Mısra: **8**
Yok olmak, eser kalmamak.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

3. **gidüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2327
Mısra: **8**
Yok olmak, eser kalmamak.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

4. **gidüpdür:**-*üp, -dür*
Gazel 2360
Mısra: **7**
Yok olmak, eser kalmamak.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

5. **gider:**-*er*
Gazel 2119
Mısra: **3**
Yok olmak.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

6. **gider-idi:**-*er, -i, -di*
Gazel 2244
Mısra: **8**
Yok olmak, eser kalmamak.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

7. **gidüp:**-*üp*
Gazel 2313
Mısra: **1**
Geçmek, sona ermek, yaşanıp tükenmek, bitmek.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

8. **gide:**-*e*
Gazel 2386
Mısra: **4**
Geçmek, sona ermek, yaşanıp tükenmek, bitmek.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

9. **gidiserdür:**-*iser, -dür*
Gazel 2405
Mısra: **2**
Ayrılmak, terk etmek.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

10. **gider:**-*er*
Gazel 2430
Mısra: **7**
Belli bir yönde belli bir yol takip etmek, yolda ilerlemek.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

gider-:

1. **gidermesün:**-*me, -sün*
Gazel 2248
Mısra: **9**
Ortadan kaldırmak, yok etmek, izale etmek.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

2. **giderme:**-*me*
Gazel 2362
Mısra: **7**
Ortadan kaldırmak, yok etmek.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

3. **gidermek:**-*mek*
Gazel 2362
Mısra: **8**
Ortadan kaldırmak, yok etmek.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

4. **giderse:**-*se*
Gazel 2426
Mısra: **1**
Ortadan kaldırmak, yok etmek.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

5. **gider:**
Gazel 2144
Mısra: **10**
Ortadan kaldırmak, yok etmek.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

gil:

1. **gil:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
Balçık, çamur, kil, toprak.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

2. **gilüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **8**
Balçık, çamur, kil.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

3. **gilüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **10**
Balçık, çamur, kil.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

4. **gilüm:**-*üm*
Gazel 2295
Mısra: **1**
Balçık, çamur, kil.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

5. **gilüm:**-*üm*
Gazel 2154
Mısra: **1**
Balçık, çamur, kil.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

6. **gil:**
Gazel 2300
Mısra: **6**
Balçık, çamur, kil.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

ġıll u ġış:

1. **ġıll u ġış:**
Gazel 2102
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

2. **ġıll u ġış:**
Gazel 2124
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

3. **ġıll u ġış:**
Gazel 2162
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḥı alum

4. **ġıll ü ġış:**
Gazel 2192
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

5. **ġıll u ġış:**
Gazel 2242
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

6. **ġıll ü ġış:**
Gazel 2309
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

7. **ġıll ü ġış:**
Gazel 2338
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

8. **ġıll ü ġış:**
Gazel 2382
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Kin ve fesat ‖ Düşmanlık ve hile.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

9. **ġıll u ġış:**
Gazel 2449
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Gizli kin ve düşmanlık, gönül fesadı, karışıklık.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

ġılmān:

1. **ġılmāna:**-*a*
Gazel 2163
Mısra: **9**
Cennette hizmet eden delikanlılar.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

2. **ġılmān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2238
Mısra: **7**
Cennette hizmet eden delikanlılar.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

gir:

1. **girelden:**-*el, -den*
Gazel 2162
Mısra: **5**
Bir şeye dahil olmak, bağlanmak, intisap etmek.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

gir-:

1. **girsem:**-*se, -m*
Gazel 2359
Mısra: **3**
Bir yere,mekana girmek.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

2. **girmez:**--*mez, -*
Gazel 2023
Mısra: **8**
Varmak, dahil olmak.|| Kendini bir topluluğa, bir kuruluşa katmak, katılmak, bir topluluk içinde yer almak, intisap etmek.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

3. **girüp:**-*üp*
Gazel 2102
Mısra: **3**
Kendini bir topluluğa, bir kuruluşa katmak, katılmak, bir topluluk içinde yer almak, intisap etmek.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

4. **gir:**
Gazel 2183
Mısra: **8**
Girişmek, başlamak.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

5. **gireliden:**-*eli, -den*
Gazel 2270
Mısra: **9**
Geçmek, içeriye varmak, dahil olmak, duhul etmek.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

6. **girüp:**-*üp*
Gazel 2365
Mısra: **3**
Girmek, dahil olmak.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

7. **girüp:**-*üp*
Gazel 2367
Mısra: **6**
Dışarıdan içeriye geçmek, içeriye varmak, dahil olmak.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

8. **girmişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2436
Mısra: **7**
Bürünmek.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

9. **girsün:**-*sün*
Gazel 2443
Mısra: **2**
Girmek, yer tutmak.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

10. **girsem:**-*se, -m*
Gazel 2458
Mısra: **3**
Bir şeye başlamak.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

11. **girür:**-*ür*
Gazel 2458
Mısra: **4**
Bir şeye başlamak.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

12. **girüben:**-*üben*
Gazel 2458
Mısra: **6**
Dışarıdan içeriye geçmek, içeriye varmak, dahil olmak, duhul etmek.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

13. **girse:**-*se*
Gazel 2483
Mısra: **2**
İçinde yer almak, dahil olmak.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

14. **girme:**-*me*
Gazel 2242
Mısra: **4**
Dışarıdan içeriye geçmek, içeriye varmak, dâhil olmak, duhul etmek.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

girdāb:

1. **girdābdan:**-*dan*
Gazel 2421
Mısra: **8**
Denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer, anafor, su çevrintisi.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

girdāb-ı ʿışḳ:

1. **girdāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2421
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk girdabı.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

gird-bād:

1. **gird-bād-ı:**-*ı*
Gazel 2458
Mısra: **4**
Döne döne esen şiddetli Rüzgâr, kasırga, hortum.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

girev it-:

1. **girev it-:**
Gazel 2049
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Rehin bırakmak.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

girībān:

1. **girībānum:**-*um*
Gazel 2252
Mısra: **4**
Elbise yakası.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

2. **girībānum:**--*um*, -
Gazel 2035
Mısra: **7**
Elbise yakası.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

girībān –çāk:

1. **girībān –çāk:**
Gazel 2059
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yakası yırtılmış, çok kederli.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

giribān-çāk:

1. **girībān-çāḳdür:**-*dur*
Gazel 2391
Mısra: **6**
Yırtık yakalı.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

giriftār:

1. **giriftāruñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2211
Mısra: **5**
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptea.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḫaẕer kıl ez-dem-i serdüm

2. **giriftārem:**-*em*
Gazel 2218
Mısra: **10**
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptela.

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

3. **giriftāram:**-*am*
Gazel 2241
Mısra: **10**
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptela.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

4. **giriftāruñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **12**
Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptela.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

giriftār id-:

1. **giriftār id-:**
Gazel 2133
Mısra: **8**

Kelime Tipi: -
Düşürmek, uğratmak, duçar etmek.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

giriftār ol-:

1. **giriftār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yakalanmak, tutulmak, duçar olmak.

ʿĀşıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

2. **giriftār ol-:**
Gazel 2354
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yakalanmak, tutulmak, duçar olmak.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

3. **giriftār ol-:**
Gazel 2354
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yakalanmak, tutulmak, duçar olmak.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

4. **giriftār ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Düşürmek, uğratmak, duçar etmek.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

5. **giriftār ol-:**
Gazel 2480
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yakalanmak, tutulmak, duçar olmak.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

giriftār-ı ġam-ı ʿışḳ:

1. **giriftār-ı ġam-ı ʿışḳ:**
Gazel 2254
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk derdinin esiri.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

giriftār-ı ġam-ı yār ol-:

1. **giriftār-ı ġam-ı yār ol-:**
Gazel 2299
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eziyetinin esiri olmak.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

giryān:

1. **giryāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **4**
Gözyaşı döken, ağlayan.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **giryāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **4**
Gözyaşı döken, ağlayan.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

3. **giryāna:**-*a*
Gazel 2322
Mısra: **10**
Ağlayan, ağlayıcı.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

4. **giryān:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
Ağlayan, ağlayıcı.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

giryān-:

1. **giryānlıgum:**--*lıg, --um*
Gazel 2064
Mısra: **10**
Ağlayan, ağlayıcı.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

giryān ol-:

1. **giryān ol-:**
Gazel 2047
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

2. **giryān ol-:**
Gazel 2147
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Bāġ-ı ḫüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

3. **giryān ol-:**
Gazel 2195
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

girye:

1. **girye:**
Gazel 2115
Mısra: **4**
Ağlama, ağlayış. II Gözyaşı.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḫüsnüñde çün nālānuñam

2. **giryesin:**-*si, -n*
Gazel 2221

Mısra: **3**
Ağlama, ağlayış.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

3. **girye:**
Gazel 2230
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

4. **girye:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
Ağlama, ağlayış.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eṣer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

girye kıl-:

1. **girye kıl-:**
Gazel 2190
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı dökmek.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

2. **girye kıl-:**
Gazel 2288
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

gīsū:

1. **gīsū:**
Gazel 2488
Mısra: **1**
Omuza dökülen uzun saç.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

git-:

1. **gitmekdür:**--*mek, --dür*
Gazel 2006
Mısra: **8**
Ayrılmak, uzaklaşmak.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

2. **giderdi:**-*er, -di*
Gazel 2219
Mısra: **1**
Yok olmak, eser kalmamak, bitmek.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

3. **gitmez:**-*mez*
Gazel 2402
Mısra: **11**
Bitmek, yok olmak.

Ḫaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

4. **gitmez:**-*mez*
Gazel 2466
Mısra: **14**
Bitmek, yok olmak.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

5. **gitdi:**-*di*
Gazel 2258
Mısra: **8**
Sonra ermek, etkisini yitirmek.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

6. **gider:**--*er, -*
Gazel 2019
Mısra: **6**
Ayrılmak, uzaklaşmak.|| Yok olmak, elden çıkmak.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

7. **gitdi:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
Yok olmak, elden çıkmak.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

8. **gitmez:**--*mez, -*
Gazel 2038
Mısra: **6**
Uzaklaşmak, ayrılmak. || Bitmek, yok olmak.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀṣıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

9. **gider:**--*er, -*
Gazel 2043
Mısra: **3**
Bir şey veya bir kimse konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azimet etmek.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

10. **gitmez:**--*mez, -*
Gazel 2064
Mısra: **10**
Kaybolmak, sona ermek.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

11. **gitmek:**-*mek*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Uzaklaşmak.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

12. **gitsün:**-*sün*
Gazel 2071
Mısra: **1**
Yok olmak, eser kalmamak.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

13. **gitdi:**-*di*
Gazel 2090
Mısra: **9**
Bir şey veya bir kimse konuşana göre yakın bir yerden

daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azimet etmek.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

14. **gitmedi:**-*me, -di*
Gazel 2092
Mısra: **4**
Yok olmak, eser kalmamak.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

15. **gitdi:**-*di*
Gazel 2109
Mısra: **10**
Yok olmak, eser kalmamak.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

16. **gitmese:**-*me, -se*
Gazel 2118
Mısra: **9**
Yok olmak, eser kalmamak.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

17. **gitdi:**-*di*
Gazel 2119
Mısra: **1**
Devamlı veya geçici bir süre kalmak üzere bulunduğu yerden ayrılmak.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

18. **gitdi:**-*di*
Gazel 2126
Mısra: **7**
Bir şey veya bir kimse konuşana göre yakın bir yerden daha uzak bir yere doğru hareket etmek, bir mesafe katedip yakın bir yerden daha uzak bir yere varmak, azimet etmek.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

19. **gitdi:**-*di*
Gazel 2156
Mısra: **1**
Belli bir maksat için bir yerde bulunmak.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

20. **gitdi:**-*di*
Gazel 2164
Mısra: **1**
Yok olmak, eser kalmamak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

21. **gitdi:**-*di*
Gazel 2164
Mısra: **1**
Yok olmak, eser kalmamak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

22. **gitmeye:**-*mek, -e*
Gazel 2166
Mısra: **10**
Yok olmak, eser kalmamak.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

23. **gitmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2169
Mısra: **8**
Zaman için geçmek, sona ermek, yaşanıp tükenmek, bitmek.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

24. **gitdi:**-*di*
Gazel 2179
Mısra: **5**
Devamlı veya geçici bir süre kalmak üzere bulunduğu yerden ayrılmak.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

25. **gitdi:**-*di*
Gazel 2217
Mısra: **3**
Devamlı veya geçici bir süre kalmak üzere bulunduğu yerden ayrılmak.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

26. **gitdi:**-*di*
Gazel 2282
Mısra: **14**
Ölmek, dünyadan göçmek.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

27. **gitmez:**-*mez*
Gazel 2286
Mısra: **2**
Ayrılmak, uzaklaşmak.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

28. **gitdi:**-*di*
Gazel 2320
Mısra: **10**
Yok olmak, eser kalmamak.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

29. **gitmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2320
Mısra: **12**
Azalmak, sona ermek.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

30. **gitdi:**-*di*
Gazel 2332
Mısra: **3**
Yok olmak, eser kalmamak.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

31. **gitmedi:**-*me, -di*
Gazel 2359
Mısra: **2**
Ayrılmak, uzaklaşmak.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm

Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

32. **gitmez:**-*mez*
Gazel 2376
Mısra: **2**
Bitmek, tükenmek, sona ermek.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

33. **gitdi:**-*di*
Gazel 2405
Mısra: **1**
Ayrılmak, terk etmek.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

34. **gider:**-*er*
Gazel 2482
Mısra: **3**
Bulunduğu yerden ayrılmak.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

35. **gitmişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 2488
Mısra: **10**
Gitmek, uzaklaşmak.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

36. **gitmek:**-*mek*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Yok olmak, eser kalmamak.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

giyāh:

1. **giyāhum:**-*um*
Gazel 2079
Mısra: **10**
Ot, saman, yeşillik.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

2. **giyāham:**-*am*
Gazel 2182
Mısra: **6**
Ot.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

ġıybet:

1. **ġıybet:**
Gazel 2145
Mısra: **9**
Bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma, duyacağı zaman üzüleceği bir sözü arkasından söyleme, çekiştirme, koğuculuk.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

2. **ġıybet:**
Gazel 2437
Mısra: **8**
Bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma, duyacağı zaman üzüleceği bir sözü arkasından söyleme, çekiştirme, koğuculuk.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

gizlen-:

1. **gizlenür:**--*ür, -*
Gazel 2052
Mısra: **7**
Kendi kendini gizlemek, görünmeyecek şekilde saklanmak.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

gizlü:

1. **gizlü:**
Gazel 2016
Mısra: **9**
Açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve âşikâr olmayan, meçhul.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

göge çık-:

1. **göge çık-:**
Gazel 2464
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gökyüzüne yükselmek.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĮsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

gök:

1. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2181
Mısra: **8**
Gök, gökyüzü, sema.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

2. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2248
Mısra: **6**
Gök, gökyüzü, sema.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

3. **göge:**-*e*
Gazel 2319
Mısra: **2**
Gök, gökyüzü, sema.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

4. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2390
Mısra: **12**
Gök, gökyüzü, sema.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

5. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2405
Mısra: **10**
Gök, gökyüzü, sema.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

6. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2406
Mısra: **2**
Gök, gökyüzü, sema.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

7. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2424
Mısra: **8**
Gök, gökyüzü, sema.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

8. **gökde:**--*de*
Gazel 2052
Mısra: **2**
Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mavi boşluk, sema, asuman.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

9. **gökde:**--*de, -*
Gazel 2053
Mısra: **2**
Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mavi boşluk, sema, asuman.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

10. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2079
Mısra: **6**
Gökyüzü.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

11. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2097
Mısra: **2**
Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mavi boşluk, sema, asuman.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

12. **göklere:**-*ler, -e*
Gazel 2130
Mısra: **1**
Yeryüzünün üstünü kaplayan kubbe biçimindeki mavi boşluk, sema, asuman.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

13. **gökler:**-*ler*
Gazel 2383
Mısra: **5**
Gökyüzü.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

göklere iriş-:

1. **göklere iriş-:**
Gazel 2139
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gökyüzüne ulaşmak.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

ġonca:

1. **ġonca:**
Gazel 2018
Mısra: **9**
Gülün açılmamış hali, tomurcuk. II Sevgilinin küçük ağzı.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

2. **ġonca:**
Gazel 2019
Mısra: **3**
Henüz açılmamış veya açılmak üzere olan çiçek, tomurcuk.|| Divan şiirinde sevgilinin ağzına teşbih edilir.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

3. **ġoncalar:**--*lar*
Gazel 2025
Mısra: **6**
Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek. || Sevgili.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

4. **ġonca:**
Gazel 2011
Mısra: **5**
Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek. || Küçük ağız. || Genç sevgili. || Şarap şişesi, küpü.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

5. **ġonca:**
Gazel 2041
Mısra: **3**
Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek. || Küçük ağız. || Genç sevgili. || Şarap şişesi, küpü.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

6. **ġoncaya:**-*(y)a*
Gazel 2121
Mısra: **3**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

7. **ġoncadur:**-*dur*
Gazel 2159
Mısra: **3**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

8. **ġonca:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

9. **ġonçadur:**-*dur*
Gazel 2252
Mısra: **3**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

10. **ġoncadur:**-*dur*
Gazel 2275
Mısra: **1**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

11. **ġonca:**
Gazel 2313
Mısra: **10**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

12. **ġonca:**
Gazel 2357
Mısra: **3**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

13. **ġoncalar:**-*lar*
Gazel 2391
Mısra: **5**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır. Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

14. **ġoncalar:**-*lar*
Gazel 2428
Mısra: **3**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır. Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

15. **ġonca:**
Gazel 2491
Mısra: **2**
Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk. || Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır. Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

<u>ġonca-i ebkār:</u>

1. **ġonca-i ebkār:**
Gazel 2491
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Daha önce söylenmemiş söz goncası.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

<u>gonca-veş:</u>

1. **ġonca-veş:**
Gazel 2059
Mısra: **3**
Gonca gibi.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

2. **ġonca-veş:**
Gazel 2016
Mısra: **6**
Yaprakları henüz açılmamış veya az açılmış çiçek gibi, gonca gibi.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ

Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

3. **ġonca-veş:**
Gazel 2213
Mısra: **1**
Gonca gibi.Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk,Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

4. **ġonca-veş:**
Gazel 2250
Mısra: **2**
Gonca gibi.Gonca, açılmamış çiçek, tomurcuk,Divan şiirinde gonca, sevgilinin ağzı yerine kullanılır ve açılmamışlık özelliği ile kendini gösterir. Goncanın gülmesi, açılmasıdır. Tıpkı insanın güldüğü zaman ağzının açılması gibi. Oysa kapalı hali içinde sırlar saklayan bir gülü andırır, onun açılması sırrın açığa çıkmasıdır.Gonca olan ağız, açılmadığı zaman remz ile konuşur.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

gönder-:

1. **gönderdüm:**-*-dü, --m*
Gazel 2039
Mısra: **5**
Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

2. **göñder:**
Gazel 2055
Mısra: **13**
Gitmesini sağlamak veya gitmesine yol açmak, yollamak, irsal etmek.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

3. **gönder:**
Gazel 2066
Mısra: **6**
Bir kaynaktan çıkıp gelmek, ulaşmak.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

4. **göndereyim:**-*eyim*
Gazel 2129
Mısra: **4**
Bir araçla ulaştırmak, yollamak.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

5. **göndermege:**-*meg, -e*
Gazel 2242
Mısra: **12**
Yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

6. **gönder:**
Gazel 2244
Mısra: **3**
Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

7. **gönderse:**-*se*
Gazel 2279
Mısra: **4**
Gitmesini sağlamak veya gitmesine yol açmak, yollamak, irsal etmek.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

8. **gönderdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Bir yere doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak, irsal etmek.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

9. **gönderürse:**-*ür, -se*
Gazel 2300
Mısra: **13**
Yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

10. **gönderüp:**-*üp*
Gazel 2357
Mısra: **9**
Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere) Gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

11. **gönder:**
Gazel 2436
Mısra: **3**
Gitmesini sağlamak veya gitmesine yol açmak, yollamak, irsal etmek.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir ş̲evāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

12. **gönderüp:**-*üp*
Gazel 2436
Mısra: **6**
Belli bir yere, belli bir işi yapmak üzere gitmesini sağlamak, bir görevle yollamak.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

13. **gönderse:**-*se*
Gazel 2447
Mısra: **3**
Yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

gönlini yap-:

1. **gönlini yap-:**
Gazel 2261
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Birini hoşnut etmek, memnun etmek. || Razı etmek.

Yāra didüm yap Muḥibbī gönlini
Nʾola didi aña miʿmār olmışam

gönlü al-:

1. **gönlü al-:**
Gazel 2251
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kendine aşık etmek.

Aldı gönlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

gönlü düş-:

1. **gönlü düş-:**
Gazel 2322
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, aşık olmak.

Düşdi gönlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

2. **gönlü düş-:**
Gazel 2323
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, aşık olmak.

Düşdi gönlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

3. **gönlü düş-:**
Gazel 2324
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, aşık olmak.

Düşdi gönlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

4. **gönlü düş-:**
Gazel 2325
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, aşık olmak.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

gönlü teng eyle-:

1. **gönlü teng eyle-:**
Gazel 2165
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir nedenle sıkıntı duyumsamak, sıkılmak, bunalmak.

Āh kim cānān ġamıyla gönlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

gönlüne āteş bırak-:

1. **gönlüne āteş bırak-:**
Gazel 2412
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Yüreğini büyük bir acı ve üzüntü kaplamak, yakıcı bir endişe duymak; bağrına, ciğerine, gönlüne, yüreğine ateş düşmek. || Bir şeye karşı gönlünde şiddetli bir arzu uyanmak.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı gönlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

gönlüñi ḫoş eyle-:

1. **gönlüñi ḫoş eyle-:**
Gazel 2340
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İstediğini yaparak memnun etmek.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyledüm

gönül:

1. **gönül:**
Gazel 2007
Mısra: **2**
Gönül, kalp, yürek.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre gönül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre gönül

2. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur gönül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur gönül

3. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur gönül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur gönül

4. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur gönül

5. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur gönül

6. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

7. **göñül:**
Gazel 2004
Mısra: **10**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

8. **göñül:**
Gazel 2004
Mısra: **12**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

9. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **1**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

10. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

11. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **4**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

12. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **12**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

13. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **14**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

14. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **10**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

15. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **8**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

16. **göñül:**
Gazel 2005
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

17. **göñül:**
Gazel 2007
Mısra: **4**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

18. **göñül:**
Gazel 2007
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

19. **göñül:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

20. **göñül:**
Gazel 2007

Mısra: **10**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

21. **göñül:**
Gazel 2007
Mısra: **8**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

22. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2009
Mısra: **1**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

23. **göñül:**
Gazel 2009
Mısra: **4**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

24. **göñül:**
Gazel 2012
Mısra: **7**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

25. **göñlümüñ:**--*(ü)m, --(ü)ñ*
Gazel 2015
Mısra: **7**

Aşk ve sevginin kaynağı, yürek, kalp.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

26. **göñlüm:**
Gazel 2016
Mısra: **6**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

27. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **1**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

28. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **2**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

29. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **4**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

30. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **6**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

31. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **8**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

32. **göñül:**
Gazel 2017
Mısra: **10**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

33. **göñlüme:**--*(ü)m, --e*
Gazel 2019
Mısra: **5**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer. || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

34. **göñülden:**--*den, -*
Gazel 2019
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer. || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

35. **göñülden:**--*den, -*
Gazel 2019
Mısra: **8**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer. || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

36. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

37. **gönül:**
Gazel 2020
Mısra: **7**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy gönül

38. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **5**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül
ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belalar başına

39. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer || İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

40. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

41. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

42. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **4**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

43. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

44. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **8**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

45. **göñül:**
Gazel 2020
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

46. **gönül:**
Gazel 2021

Mısra: **2**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

47. **gönül:**

Gazel 2021

Mısra: **2**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

48. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **3**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Gūş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

49. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **5**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

50. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **7**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

51. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **13**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül

52. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **11**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

53. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **9**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

54. **göñül:**

Gazel 2024

Mısra: **1**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

55. **göñlümi:**--*üm, --i*

Gazel 2032

Mısra: **3**

İman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

56. **göñlüm:**--*üm,* -

Gazel 2033

Mısra: **4**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

57. **göñül:**

Gazel 2034

Mısra: **1**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

58. **göñül:**

Gazel 2034

Mısra: **2**

Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem gönül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem gönül

59. **gönül:**
Gazel 2034
Mısra: **4**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḫikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam gönül

60. **gönül:**
Gazel 2034
Mısra: **6**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem gönül

61. **gönül:**
Gazel 2034
Mısra: **8**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem gönül

62. **gönül:**
Gazel 2034
Mısra: **10**
Aşığın, aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yer; iman, sevgi ve nefretin, iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü, yürek, dil. || Cenab-ı Hakk'ın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufî aşkın kaynağı.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem gönül

63. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur gönül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur gönül

64. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur gönül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur gönül

65. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur gönül

66. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **18**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḫayrāndur gönül

67. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **16**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

68. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **14**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur gönül

69. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **12**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur gönül

70. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur gönül

71. **gönül:**
Gazel 2004
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

72. **göñül:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

73. **göñlüñde:**--*üñ, --de*
Gazel 2038
Mısra: **4**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgün ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

74. **göñül:**
Gazel 2007
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

75. **gönli:**--*i, -*
Gazel 2041
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

76. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

77. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

78. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

79. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

80. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

81. **göñül:**
Gazel 2046
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

82. **göñlüm:**--*üm,* -
Gazel 2051
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

83. **göñlüm:**--*üm,* -
Gazel 2056
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm
benüm ol seng-dil
Tā kıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı
ābād olam

84. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm

85. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm

86. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

87. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

88. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Egerçi cürm ü ʿiṣyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

89. **göñlüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

90. **göñlümde:**--*üm, --de*
Gazel 2066
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

91. **göñüller:**-*ler*
Gazel 2070
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zinde eyler bir cevāb ile gönüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

92. **gönülden:**-*den*
Gazel 2088
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İstemem hergiz gönülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

93. **gönlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2090
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez gönlümüñ vīrānesin māhum benüm

94. **gönlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2092
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

95. **gönül:**
Gazel 2093
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün viṣālin ārzū eyler gönül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

96. **gönlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2098
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾs̲īr eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

97. **gönül:**
Gazel 2102
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ola mı şeyyād çeşminden gönül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

98. **gönül:**
Gazel 2104
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider gönül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

99. **gönül:**
Gazel 2106
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

100. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2107
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḫālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

101. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2107
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm ṣāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

102. **göñül:**
Gazel 2111
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

103. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2112
Mısra: **12**
: Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāṣıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

104. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2116
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

105. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2122
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

106. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2124
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Baḫr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

107. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

108. **gönül:**
Gazel 2130
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. || Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy gönül saña ne ġam

109. **gönülden:**-*den*
Gazel 2140
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözüm yaşını ḫūn idüp gönülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

110. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 2144
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāğlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

111. **gönül:**
Gazel 2153
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi gönül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

112. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2157
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Gönlüm bunı diler ki varup bir levend olam

113. **gönül:**
Gazel 2159
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Naḫl-i ḳaddine gönül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

114. **gönül:**
Gazel 2161
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gönül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḫārāmīdür anuñ ḫükmini Tātār ḫana tapşurdum

115. **gönülden:**-*den*
Gazel 2162
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

116. **göñül:**
Gazel 2167
Mısra: **4**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

117. **göñlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2168
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

118. **göñül:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

119. **göñül:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

120. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2180
Mısra: **10**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

121. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2189
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

122. **göñül:**
Gazel 2191
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

123. **göñül:**
Gazel 2194
Mısra: **11**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

124. **göñlüme:**-*üm, -e*
Gazel 2196
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşınādur sevdügüm

125. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2200
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

126. **göñül:**
Gazel 2200
Mısra: **7**

Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ferdā şarāb-ı kevs̱ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

127. **göñülüm:**-*üm*
Gazel 2202
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

128. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2212
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler göñlümi dōlāb kıldum

129. **göñül:**
Gazel 2214
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

130. **göñli:**-*i*
Gazel 2217
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ol ʿārżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

131. **göñül:**
Gazel 2217
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

132. **göñülden:**-*den*
Gazel 2218
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

133. **göñül:**
Gazel 2223
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

134. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2225
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

135. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2225
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

136. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2232
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

137. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2233
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

138. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2233
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

139. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2240
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

140. **göñülden:**-*den*
Gazel 2247
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

141. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2249
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Göñlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

142. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2254
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu gönlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

143. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2257
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yapuban gönlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

144. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2259
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

145. **gönül:**
Gazel 2267
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Agla dīvāne gönül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

146. **gönlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2277
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḳaṣṣāb-vār gönlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

147. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2282
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Vefāñı istemez bir ẕerre gönlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

148. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2283
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Yüzüñ gerçi bu gönlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

149. **gönlüme:**-*üm, -e*
Gazel 2284
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur.Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

150. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2289
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

151. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2436
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler

boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

152. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2442
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

153. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2483
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

154. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2488
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

155. **göñül:**
Gazel 2293
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

156. **göñül:**
Gazel 2466
Mısra: **12**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

157. **göñül:**
Gazel 2474
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

158. **göñül:**
Gazel 2474
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

159. **göñül:**
Gazel 2483
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gönül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

160. **gönül:**
Gazel 2489
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

161. **gönül:**
Gazel 2494
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

162. **göñül:**
Gazel 2294
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

163. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2297
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

164. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2488
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

165. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2298
Mısra: **8**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

166. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2298
Mısra: **14**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

167. **göñül:**
Gazel 2300
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

168. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2304
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile

mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

169. **göñlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2306
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

170. **göñlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2493
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Göñlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

171. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2309
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

172. **göñül:**
Gazel 2309
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

173. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

174. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

175. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

176. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile

mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā gönlüm gözüm

177. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā gönlüm gözüm

178. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü bana rehnümā gönlüm gözüm

179. **gönül:**
Gazel 2315
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ārzū-yı vaṣl umar gönül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

180. **gönül:**
Gazel 2317
Mısra: **12**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum gönül Mışrʾındaki ḫanum

181. **gönlüm:**-*üm*
Gazel 2318
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi gönlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

182. **gönül:**
Gazel 2319
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

183. **göñül:**
Gazel 2322
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

184. **gönlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2323
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār

Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

185. **göñül:**
Gazel 2324
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

186. **göñül:**
Gazel 2324
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

187. **göñül:**
Gazel 2326
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

188. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2332
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

189. **göñül:**
Gazel 2334
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

190. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2334
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

191. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2338
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

192. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2338
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam

Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

193. **gönül:**
Gazel 2342
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

194. **gönül:**
Gazel 2342
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yanılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

195. **göñül:**
Gazel 2348
Mısra: **7**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḫüsnüñ zekātını ki ḫācetmendem

196. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2344
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

197. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2344
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

198. **göñlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2345
Mısra: **8**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Muṣḥaf-ı ḫüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

199. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2346
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

200. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2352
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

201. **göñülde:**-*de*
Gazel 2357
Mısra: **12**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış,

sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

202. **göñül:**
Gazel 2359
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

203. **göñül:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

204. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2360
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

205. **göñlümde:**-*üm, -de*
Gazel 2365
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

206. **göñül:**
Gazel 2367
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṯār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

207. **göñül:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

208. **göñül:**
Gazel 2372
Mısra: **11**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

209. **göñül:**
Gazel 2378
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

210. **göñül:**
Gazel 2384
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü

gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

211. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **1**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

212. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **2**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

213. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **3**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile ṣeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

214. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **4**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile ṣeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

215. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

216. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **8**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bu ʿiṣyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

217. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2391
Mısra: **10**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

218. **göñlümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2404
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

219. **göñlümdeki:**-*üm, -de, -ki*
Gazel 2411
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

220. **göñül:**
Gazel 2419
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū

Görelden kalmadı ṭāḳat göñül
āşüfte cān ḥayrān

221. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2420
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

222. **göñül:**
Gazel 2422
Mısra: **2**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

223. **göñül:**
Gazel 2441
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

224. **göñül:**
Gazel 2448
Mısra: **1**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

225. **göñül:**
Gazel 2457
Mısra: **1**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

226. **göñül:**
Gazel 2457
Mısra: **6**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

227. **göñül:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

228. **göñli:**-*i*
Gazel 2468
Mısra: **9**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini
Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

229. **göñül:**
Gazel 2470
Mısra: **5**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

230. **göñlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2471
Mısra: **3**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü

gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

231. **göñlüm:**-*üm*
Gazel 2471
Mısra: **4**
Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

göñül bagla-:

1. **göñül bagla-:**
Gazel 2065
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül vermek.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

2. **göñül bagla-:**
Gazel 2266
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmekaşık olmak, gönül vermek.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

göñül murġı:

1. **göñül murġı:**
Gazel 2107
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül Kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

2. **göñül murġı:**
Gazel 2123
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül Kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

gönül vir-:

1. **gönül vir-:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, sevmek, meyletmek.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

2. **göñül vir-:**
Gazel 2100
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Candan bağlanmak, sevmek, aşık olmak, gönül bağlamak.

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

3. **göñül vir-:**
Gazel 2196
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

4. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

5. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

6. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

7. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

8. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

9. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -

Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

10. **göñül vir-:**
Gazel 2371
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

11. **göñül vir-:**
Gazel 2426
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ş̲evābından

12. **göñül vir-:**
Gazel 2433
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

13. **göñül vir-:**
Gazel 2443
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

14. **göñül vir-:**
Gazel 2468
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

göñül virürdü:

1. **göñül virürdü:**-*ür, -dü*
Gazel 2000
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, sevmek, meyletmek.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

göñül yık-:

1. **göñül yık-:**
Gazel 2287
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Söz veya davranışlarıyla bir kimseyi incitmek, üzmek, gücendirmek, kalp kırmak.

Didüm göñlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

göñülden çık-:

1. **göñülden çık-:**-*den*
Gazel 2495
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kendisine karşı eskisi gibi sevgi ve alaka gösterilmemek, unutulmak.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

gör:

1. **gördüm:**--*dü, --m*
Gazel 2002
Mısra: **5**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

2. **gör:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
"Bak!, fark et!" anlamında bir ünlem.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

3. **gör:**
Gazel 2477
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

gör-:

1. **gördüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2390
Mısra: **5**
Yaşamak, tecrübe etmek.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

2. **görmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2006
Mısra: **7**
Görmek, rast gelmek.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

3. **görse:**--*se, -*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; anlamak, kavramak, sezmek II duymak, işitmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

4. **gördüm:**-*düm*
Gazel 2249
Mısra: **7**
Anlamak, fark etmek, müşahede etmek.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

5. **gördüm:**-*düm*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Anlamak, fark etmek, müşahede etmek.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

6. **gör:**
Gazel 2478
Mısra: **6**
Anlamak, fark etmek, idrak etmek.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

7. **gör:**
Gazel 2486
Mısra: **2**
Anlamak, fark etmek, idrak etmek.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

8. **gör:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
Anlamak, fark etmek, idrak etmek.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

9. **görse:**--*se*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Anlamak, fark etmek, idrak etmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

10. **göreyim:**--*eyim*, -
Gazel 2005
Mısra: **12**
İdrak etmek, düşünmek, tanımak, bakmak.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

11. **görmez:**--*mez*
Gazel 2009
Mısra: **9**
Yaşamak, tecrübe etmek.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

12. **gördükçe:**--*dükçe*
Gazel 2010
Mısra: **4**
Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

13. **görenler:**--*en*, --*ler*
Gazel 2010
Mısra: **6**
Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

14. **göre:**--*e*, -
Gazel 2014
Mısra: **8**
Anlamak, fark etmek, idrak etmek.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

15. **görinen:**--*(i)n*, --*en*
Gazel 2015
Mısra: **5**
Aşikar, belirgin, açıkta olmak.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

16. **görinen:**--*(i)n*, --*en*
Gazel 2016
Mısra: **3**
Aşikar, belirgin, açıkta olmak.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

17. **gör:**
Gazel 2280
Mısra: **2**
Şahit olmak, müşahede etmek.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

18. **görmezem:**--*mez*, --*em*
Gazel 2020
Mısra: **2**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || *Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.* || *Bakmak.*

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

19. **görmezem:**--*mez*, --*em*
Gazel 2020
Mısra: **2**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || *Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.* || *Bakmak.*

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

20. **görsem:**--*se*, --*m*, -
Gazel 2022
Mısra: **1**
Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek. || *Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.*

Mışr-ı ḫüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

21. **görmege:**--*mek*, --*e*
Gazel 2027
Mısra: **4**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, hissetmek, seyretmek.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

22. **görse:**--*se*, -
Gazel 2028
Mısra: **2**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.|| *Şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.*

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

23. **gördi:**--*di*, -
Gazel 2029
Mısra: **7**
Anlamak, kavramak, sezmek, farketmek.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

24. **görse:**--*se, -*
Gazel 2029
Mısra: **8**
Anlamak, kavramak, sezmek, farketmek.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

25. **gördüm:**--*dü, --m*
Gazel 2032
Mısra: **1**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Keşfetmek, bulmak.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

26. **görüpdür:**--*üp, --dür*
Gazel 2032
Mısra: **2**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Keşfetmek, bulmak.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

27. **göre:**--*e, -*
Gazel 2032
Mısra: **5**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Keşfetmek, bulmak.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

28. **görürem:**--*ür, --em*
Gazel 2034
Mısra: **4**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Anlamak, kavramak, sezmek. || Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

29. **görüp:**--*üp, -*
Gazel 2035
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak. || Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek. || Seyredilecek bir şeye gidip bakmak, seyretmek. || İncelemek, tetkik etmek.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

30. **gördüñ:**--*dü, --ñ*
Gazel 2038
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek. || Şahit olmak, idrak etmek.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

31. **görüp:**--*üp, -*
Gazel 2040
Mısra: **9**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

32. **görmek:**--*mek, -*
Gazel 2040
Mısra: **13**
Karşılıklı gelip konuşmak, yanına gidip görüşmek.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

33. **görelden:**--*el, --den*
Gazel 2043
Mısra: **1**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

34. **gör:**
Gazel 2043
Mısra: **9**
Şahit olmak, müşahede etmek. || Anlamak, idrak etmek.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

35. **görmeye:**--*me, --(y)e*
Gazel 2048
Mısra: **1**
Bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Farketmek. || Keşfetmek, bulmak.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāṣıḳa gün gibi ʿayān ol

36. **gördüñ:**--*dü, --ñ*
Gazel 2049
Mısra: **7**
... olarak kabul etmek, şöyle veya böyle değerlendirmek.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

37. **görüp:**--*üp, -*
Gazel 2050
Mısra: **3**
Anlamak, kavramak, sezmek.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

38. **gördüm:**--*dü, --m*
Gazel 2051
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

39. **gördügince:**--*dük, --ince*
Gazel 2052
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

40. **gördügince:**--*dük, --ince*
Gazel 2052
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

41. **görmedüm:**--*me, --dü, --m*
Gazel 2054
Mısra: **2**
Yaşamak, geçirmek.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

42. **gördüm:**--*dü, --m*
Gazel 2054
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

43. **görmedüm:**--*me, --dü, --m*
Gazel 2055
Mısra: **9**
Seyredilecek bir şeye gidip bakmak, seyretmek, temaşa etmek.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

44. **gör:**
Gazel 2059
Mısra: **6**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek. || Saymak, herhangi bir şey gibi görmek.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḫüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür gönlüm

45. **görse:**--*se, -*
Gazel 2061
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

46. **görüp:**--*üp, -*
Gazel 2069
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

47. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **2**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

48. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **1**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

49. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **4**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḫaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

50. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **6**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Zinde eyler bir cevāb ile gönüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

51. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **8**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

52. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2070
Mısra: **10**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, (kötü durumlar için) kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

53. **görelden:**--*el, --den*
Gazel 2072
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

54. **görse:**-*se*
Gazel 2073
Mısra: **7**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

55. **gördi:**-*di*
Gazel 2073
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

56. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2076
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek. ||

Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

57. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2077
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

58. **göreli:**-*eli*
Gazel 2081
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

59. **göreli:**-*eli*
Gazel 2308
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḫayrān benüm

60. **göreler:**-*-e, --ler*
Gazel 2085
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

61. **görüp:**-*üp*
Gazel 2095
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

62. **gördi:**-*di*
Gazel 2096
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yār gördi baḫr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

63. **göre:**-*e*
Gazel 2101
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

64. **göre:**-*e*
Gazel 2202
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

65. **görüp:**-*üp*
Gazel 2101
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

66. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

67. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **9**
Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

68. **gördükçe:**-*dü, -k, -çe*
Gazel 2104
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

69. **göreliden:**-*eli, -den*
Gazel 2105
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

70. **göreliden:**-*eli, -den*
Gazel 2141
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

71. **göreliden:**-*eli, -den*
Gazel 2261
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

72. **göreliden:**-*eli, -den*
Gazel 2302
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

73. **gördi:**-*di*
Gazel 2105
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir

nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

74. **görem:**-*em*
Gazel 2106
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

75. **görürsin:**-*ir, -sin*
Gazel 2108
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

76. **görüp:**-*üp*
Gazel 2108
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

77. **görmekde:**-*mek, -de*
Gazel 2108
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp agzuñ miyānuñ kaldı ʿāciz
Anı görmekde ʿaḳl-ı ḫurde-bīnüm

78. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2110
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

79. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2110
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

80. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2147
Mısra: **7**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

81. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2484
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

82. **görem:**-*em*
Gazel 2111
Mısra: **3**
Göz ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

83. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

84. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2112
Mısra: **13**
Farketmek.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

85. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **1**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

86. **görmedi:**-*me, -di*
Gazel 2117
Mısra: **2**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

87. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **2**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

88. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **4**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

89. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **6**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

90. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **8**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

91. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2117
Mısra: **10**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak. || Kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

92. **görem:**-*em*
Gazel 2119
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

93. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2119
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

94. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2286
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

95. **görüp:**-*üp*
Gazel 2121
Mısra: **13**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

96. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

97. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

98. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **4**
Yaşamak, geçirmek.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

99. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu gönlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

100. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **8**
Anlamak, idrak etmek.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

101. **görmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2124
Mısra: **10**
Yaşamak, geçirmek.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

102. **göresiz:**-*e, -siz*
Gazel 2126
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

103. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2129
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gözümüñ karasını ḫall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

104. **gördi:**-*di*
Gazel 2131
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ḥayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

105. **gördiyse:**-*di, -(y)se*
Gazel 2131
Mısra: **12**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī s̱ānīyem

106. **göreli:**-*eli*
Gazel 2132
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir

nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

107. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

108. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

109. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **4**
... ile karşılaşmak,iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Ḫvābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

110. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

111. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **7**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

112. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **8**
Gezmek, gezip dolaşmak.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

113. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **10**
Anlamak, idrak etmek.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

114. **göreyim:**-*eyim*
Gazel 2139
Mısra: **10**
Karşılıklı gelip konuşmak, yanına gidip görüşmek.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

115. **görmeyelden:**-*me, -(y)el, -den*
Gazel 2141
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

116. **gördi:**-*di*
Gazel 2143
Mısra: **1**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

117. **gören:**-*en*
Gazel 2150
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

118. **görse:**-*se*
Gazel 2150
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

119. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2153
Mısra: **4**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

120. **görelüm:**-*elüm*
Gazel 2153
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

121. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2156
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

122. **göricek:**-*icek*
Gazel 2161
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göricek bāġ-ı ḫüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

123. **görse:**-*se*
Gazel 2164
Mısra: **17**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

124. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2167
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

125. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2464
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

126. **görüp:**-*üp*
Gazel 2169
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

127. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2169
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

128. **görmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2171
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

129. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2174
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

130. **görüp:**-*üp*
Gazel 2174
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

131. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2175
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm
Kodum dermānı ol dem derdi aldum

132. **görür:**-*ür*
Gazel 2177
Mısra: **2**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḫalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

133. **görse:**-*se*
Gazel 2178
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Eyler idüm cānumı ol dem īṯār ayaguña
Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

134. **görem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

135. **görem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

136. **görem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

137. **görem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **6**
Yaşamak, geçirmek.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

138. **görem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

139. **görmek:**-*mek*
Gazel 2180
Mısra: **3**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

140. **görseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2182
Mısra: **4**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Gerçi baḫr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

141. **görmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2187
Mısra: **5**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, belirli bir zamanın içinde bir olaya tanık olmak, yaşamak, izlemek.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nez̤āre-i serv-i ṣanavber eyleyem

142. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2190
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḫayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

143. **görüp:**-*üp*
Gazel 2191
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

144. **gören:**-*en*
Gazel 2191
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

145. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2192
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

146. **görüp:**-*üp*
Gazel 2193
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

147. **görüp:**-*üp*
Gazel 2193
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

148. **görüñ:**-*üñ*
Gazel 2193
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

149. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2195
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

150. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2197
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

151. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2197
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

152. **görem:**-*em*
Gazel 2198
Mısra: **3**
Gezmek, gezip dolaşmak.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

153. **görmem:**-*me, -m*
Gazel 2200
Mısra: **1**
Gözle bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

154. **görüp:**-*üp*
Gazel 2202
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

155. **görem:**-*em*
Gazel 2203
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

156. **görmem:**-*me, -m*
Gazel 2204
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẕẕāre-i serv ü sanavber eyleyem

157. **görmem:**-*me, -m*
Gazel 2303
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

158. **görmem:**-*me, -m*
Gazel 2394
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

159. **göre:**-*e*
Gazel 2206
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

160. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

161. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

162. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

163. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

164. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

165. **görem:**-*em*
Gazel 2207
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

166. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2208
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbīʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

167. **göreli:**-*eli*
Gazel 2211
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

168. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2212
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

169. **görür:**-*ür*
Gazel 2212
Mısra: **2**
Erişmek, nail olmak.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

170. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2213
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum Bahār irişecek artar cünūnum

171. **göreliden:**-*eli, -den*
Gazel 2214
Mısra: **3**
Anlamak, idrak etmek.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

172. **görüp:**-*üp*
Gazel 2214
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

173. **gördükde:**-*dük, -de*
Gazel 2217
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıẓa zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

174. **görem:**-*en*
Gazel 2218
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

175. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

176. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

177. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

178. **görüp:**-*üp*
Gazel 2219
Mısra: **5**
Uykusunda bir hayaller dizisi görmek.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

179. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

180. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

181. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2219
Mısra: **10**
Belli bir eğitim ve öğretime tabi tutulmak.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

182. **göre:**-*e*
Gazel 2222
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

183. **görüp:**-*üp*
Gazel 2223
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

184. **görse:**-*se*
Gazel 2223
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

185. **göre:**-*e*
Gazel 2224
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳible kıla ebrū-yı ḫam

186. **gördigince:**-*dig, -ince*
Gazel 2228
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʾāşum

187. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2228
Mısra: **9**
Karşılıklı gelip konuşmak, yanına gidip görüşmek.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

188. **göricek:**-*icek*
Gazel 2229
Mısra: **4**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek, fark etmek.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

189. **göreyim:**-*eyim*
Gazel 2230
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

190. **görem:**-*em*
Gazel 2230
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

191. **görmek:**-*mek*
Gazel 2232
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir

nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

192. **görmeyeli:**-*me, -(y)eli*
Gazel 2236
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

193. **görmem:**-*me, -m*
Gazel 2237
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

194. **görmedi:**-*me, -di*
Gazel 2238
Mısra: **2**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

195. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2240
Mısra: **7**
Karşılıklı gelip konuşmak, yanına gidip görüşmek.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

196. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2031
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

197. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2241
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

198. **göreli:**-*eli*
Gazel 2243
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

199. **görürse:**-*ür, -se*
Gazel 2243
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

200. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2245
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

201. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2248
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

202. **görse:**-*se*
Gazel 2250
Mısra: **12**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

203. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

204. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

205. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **6**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; anlamak, kavramak, sezmek.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

206. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **8**
Keşfetmek, bulmak.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı buʿ ışḳdan özge fen görsem

207. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **10**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; anlamak, kavramak, sezmek.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

208. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2259
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir

nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

209. **gördükde:**-*dükde*
Gazel 2262
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

210. **gördükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2262
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

211. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **1**
Keşfetmek, bulmak.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

212. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **2**
Keşfetmek, bulmak.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

213. **görüben:**-*üben*
Gazel 2263
Mısra: **9**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek; karşılaşmak, rastlamak.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

214. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **4**
Göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

215. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

216. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

217. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2263
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

218. **görüp:**-*üp*
Gazel 2268
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

219. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

220. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

221. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

222. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **4**
Gönül gözüyle bilmek, sezmek, hissetmek.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

223. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **6**
Bir şey hakkında bir yargıya varmak, değerlendirmek.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

224. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2269
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

225. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2271
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir

nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

226. **görse:**-*se*
Gazel 2272
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

227. **göreyim:**-*eyim*
Gazel 2273
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

228. **göricek:**-*icek*
Gazel 2273
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

229. **göreli:**-*eli*
Gazel 2274
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

230. **gördi:**-*di*
Gazel 2278
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

231. **görüp:**-*üp*
Gazel 2280
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

232. **görmiş:**-*miş*
Gazel 2280
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

233. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2284
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

234. **görmedi:**-*me, -di*
Gazel 2285
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mis̲lüñ ādem

235. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2285
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

236. **gören:**-*en*
Gazel 2285
Mısra: **13**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

237. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2286
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

238. **görsem:**-*se, -m*
Gazel 2289
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

239. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2289
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

240. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2290
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak. II Yaşamak, tecrübe etmek.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

241. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2291
Mısra: **5**
Tanımak.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-içun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

242. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2292
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

243. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2298
Mısra: **3**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

244. **görüp:**-*üp*
Gazel 2298
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Gerçi yapdı tekye-iʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

245. **görüp:**-*üp*
Gazel 2298
Mısra: **14**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

İy Muḥibbī tañ mıʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

246. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2299
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

247. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2302
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

248. **göreyim:**-*eyim*
Gazel 2308
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

249. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

250. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

251. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

252. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **6**
Yaşamak, tecrübe etmek.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

253. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gice sermest-iʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

254. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gice sermest-iʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

255. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

256. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2314
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

257. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2314
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

258. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **1**
Yaşamak, tecrübe etmek.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

259. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **2**
Yaşamak, tecrübe etmek.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm

Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

260. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **4**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḫālüm disem aña mübtelādur gördügüm

261. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **6**
Göz ve ışık yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

262. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi gönlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

263. **gördügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2318
Mısra: **10**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

264. **gördi:**-*di*
Gazel 2320
Mısra: **13**
Yaşamak, tecrübe etmek.

Ṣol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

265. **görmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2327
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Naḫs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

266. **görmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2347
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

267. **görmekdür:**-*mek, -dür*
Gazel 2329
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

268. **görmeyelden:**-*me, -(el), -den*
Gazel 2330
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

269. **görenler:**-*en, -ler*
Gazel 2331
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

270. **görüp:**-*üp*
Gazel 2332
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

271. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2332
Mısra: **9**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

272. **görmedümse:**-*me, -dü, -m, -se*
Gazel 2332
Mısra: **9**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

273. **göreyim:**-*eyim*
Gazel 2333
Mısra: **4**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

274. **gör:**
Gazel 2335
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Āh kılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

275. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2337
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile Bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

276. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2339
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

277. **görmez:**-*mez*
Gazel 2339
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

278. **görenler:**-*en, -ler*
Gazel 2341
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

279. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

280. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

281. **görmesem:**-*me, -se, -m*
Gazel 2345
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

282. **görmez:**-*mez*
Gazel 2345
Mısra: **6**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

283. **görmedüm:**-*me , -dü, -m*
Gazel 2345
Mısra: **9**
İyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

284. **göreli:**-*eli*
Gazel 2346
Mısra: **11**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

285. **göreli:**-*eli*
Gazel 2354
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

286. **göreli:**-*eli*
Gazel 2354
Mısra: **7**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

287. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2363
Mısra: **4**
Anlamak, fark etmek, müşahede etmek.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

288. **gördüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2363
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

289. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2363
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

290. **görüp:**-*üp*
Gazel 2364
Mısra: **11**
İncelemek, tetkik etme.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

291. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2368
Mısra: **3**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

292. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2368
Mısra: **5**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

293. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2370

Mısra: **9**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

294. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2378
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül
Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

295. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2378
Mısra: **7**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

296. **görüp:**-*üp*
Gazel 2378
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

297. **görüp:**-*üp*
Gazel 2381
Mısra: **9**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetme.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

298. **göre:**-*e*
Gazel 2385
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

299. **gör:**
Gazel 2388
Mısra: **4**
Farketmek.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

300. **gör:**
Gazel 2389
Mısra: **4**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etme.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

301. **görmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2389
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

302. **görem:**-*em*
Gazel 2391
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

303. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2395
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Çün ḫarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

304. **gördiler:**-*di, -ler*
Gazel 2397
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

305. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2398
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

306. **göre:**-*e*
Gazel 2400
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

307. **görenler:**-*en, -ler*
Gazel 2402
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

308. **gördi:**-*di*
Gazel 2402
Mısra: **15**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

309. **görmez:**-*mez*
Gazel 2408
Mısra: **3**
Anlamak, idrak etmek.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

310. **görüp:**-*üp*
Gazel 2416
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

311. **göriser:**-*iser*
Gazel 2417
Mısra: **2**
Yaşamak, geçirmek.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

312. **görüp:**-*üp*
Gazel 2418
Mısra: **1**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

313. **görüp:**-*üp*
Gazel 2418
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

314. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2419
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetme.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān

315. **gören:**-*en*
Gazel 2423
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

316. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2427
Mısra: **2**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

317. **görelden:**-*el, -den*
Gazel 2430
Mısra: **2**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

318. **görür-iken:**-*ür, -i, -ken*
Gazel 2437
Mısra: **2**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

319. **gören:**-*en*
Gazel 2438
Mısra: **7**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

320. **görmek:**-*mek*
Gazel 2441
Mısra: **1**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

321. **gördüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2441
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

322. **görür:**-*ür*
Gazel 2442
Mısra: **14**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

323. **görür:**-*ür*
Gazel 2447
Mısra: **1**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

324. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2444
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

325. **görinür:**-*in, -ür*
Gazel 2444
Mısra: **11**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

326. **gördükde:**-*dük, -de*
Gazel 2445
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

327. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2446
Mısra: **1**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

328. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2446
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

329. **göre:**-*e*
Gazel 2447
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

330. **göre:**-*e*
Gazel 2448
Mısra: **5**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

331. **gör:**
Gazel 2449
Mısra: **6**
Anlamak, idrak etmek.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

332. **görür:**-*ür*
Gazel 2451
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

333. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2452
Mısra: **3**
Gezip dolaşma, gezme, gezinme, teferrüç, tenezzüh.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

334. **görüp:**-*üp*
Gazel 2453
Mısra: **11**
İncelemek, tetkik etmek.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

335. **görmedik:**-*me, -di, -k*
Gazel 2453
Mısra: **12**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

336. **göre:**-*e*
Gazel 2456
Mısra: **2**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetme.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

337. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

338. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2460
Mısra: **1**
... ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, maruz kalmak, duçar olmak.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

339. **göreli:**-*eli*
Gazel 2460
Mısra: **3**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

340. **görürdüm:**-*ür, -dü, -m*
Gazel 2460
Mısra: **8**
Yaşamak, geçirmek.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

341. **görmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2460
Mısra: **16**
Karşılaşmak, rast gelmek, tesadüf etmek.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

342. **görmez:**-*mez*
Gazel 2464
Mısra: **11**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʿitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

343. **görüp:**-*üp*
Gazel 2468
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

344. **görürem:**-*ür, -em*
Gazel 2476

Mısra: **2**
… olarak kabul etmek, şöyle veya böyle değerlendirmek.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

345. **görse:**-*se*
Gazel 2476
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

346. **görüp:**-*üp*
Gazel 2477
Mısra: **3**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

347. **görüp:**-*üp*
Gazel 2477
Mısra: **9**
Anlamak, idrak etmek, kavramak.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

348. **gör:**
Gazel 2479
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

349. **gördi:**-*di*
Gazel 2487
Mısra: **8**
Anlamak, idrak etmek, düşünmek, fark etmek.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

350. **görmedi:**-*me, -di*
Gazel 2487
Mısra: **10**
Üstünde durmak.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

351. **görüp:**-*üp*
Gazel 2488
Mısra: **8**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

352. **görüp:**-*üp*
Gazel 2490
Mısra: **8**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

353. **gördü:**-*dü*
Gazel 2492
Mısra: **10**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḫüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

354. **gör:**
Gazel 2493
Mısra: **9**
Anlamak, idrak etmek.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

355. **görüp:**-*üp*
Gazel 2495
Mısra: **1**
Fark etmek, tanık olmak, rastlamak.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

356. **gör:**
Gazel 2030
Mısra: **10**
Anlamak, gözlemek, idrak etmek.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

357. **görse:**-*se*
Gazel 2035
Mısra: **5**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

358. **görüp:**-*üp*
Gazel 2035
Mısra: **10**
… ile karşılaşmak, iyi durumlar için erişmek, nail olmak, kötü durumlar için kendisine yapılmak, mâruz kalmak, duçar olmak.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

359. **görse:**-*se*
Gazel 2330
Mısra: **14**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

360. **görmege:**-*meg, -e*
Gazel 2393
Mısra: **4**
Yaşamak, geçirmek.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

361. **gördüm:**-*dü, -m*
Gazel 2137
Mısra: **12**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

362. **göricek:**-*icek*
Gazel 2424
Mısra: **6**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

363. **görüben:**-*üben*
Gazel 2242
Mısra: **4**
Gözle ve ışık yardımı ile bir nesne veya kimsenin varlığını algılamak, hissetmek.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

göreli:

1. **göreliden:**-*den*
Gazel 2017
Mısra: **7**
Gördüğünden bu yana, gördüğü zamandan beri.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

göri-:

1. **görinür:**--*ür, -*
Gazel 2052
Mısra: **2**
Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

görin-:

1. **görindi:**--*di, -*
Gazel 2042
Mısra: **2**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

2. **görinür:**--*ür, -*
Gazel 2053
Mısra: **6**
İzlenim uyandırmak. || ... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

3. **görinen:**--*en, -*
Gazel 2058
Mısra: **6**
Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

4. **görindi:**--*di, -*
Gazel 2066
Mısra: **2**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak. || -mış /-miş gibi gelmek.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

5. **görinen:**-*en*
Gazel 2086
Mısra: **10**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

6. **görinelden:**-*el, -den*
Gazel 2096
Mısra: **1**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

7. **görinelden:**-*el, -den*
Gazel 2484
Mısra: **1**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

8. **görinür:**-*ür*
Gazel 2108
Mısra: **2**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

9. **görinmeyesin:**-*me, -(y)esin*
Gazel 2111
Mısra: **3**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

10. **görinse:**-*se*
Gazel 2114
Mısra: **9**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

11. **görine:**-*e*
Gazel 2177
Mısra: **6**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̲er ḥamīm

12. **görinür:**-*ür*
Gazel 2180
Mısra: **3**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

13. **görinendür:**-*en, -dür*
Gazel 2181
Mısra: **6**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

Büse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

14. **görinen:**-*en*
Gazel 2186
Mısra: **10**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

15. **görinen:**-*en*
Gazel 2200
Mısra: **3**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı düddur dilden āteşüm

16. **görinen:**-*en*
Gazel 2201
Mısra: **5**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

17. **görinürse:**-*ür, -se*
Gazel 2222
Mısra: **11**
Görülür duruma gelmek, görülür olmak, gözükmek.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

18. **görindi:**-*di*
Gazel 2242
Mısra: **5**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Zülfüñ içinde ḫāller bana görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

19. **görinen:**-*en*
Gazel 2252
Mısra: **6**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

20. **görinür:**-*ür*
Gazel 2267
Mısra: **10**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür bana bu ʿālem ne kılam

21. **görinür:**-*ür*
Gazel 2273
Mısra: **1**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Sidreden yüce görinür bana ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

22. **görinür:**-*ür*
Gazel 2299
Mısra: **14**
Benzemek, görünüşünde olmak.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

23. **görindi:**-*di*
Gazel 2313
Mısra: **7**
Belirmek, görünür olmak, ortaya çıkmak.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

24. **görinen:**-*en*
Gazel 2335
Mısra: **2**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

25. **görinür:**-*ür*
Gazel 2364
Mısra: **7**
-mış/-miş gibi gelmek.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

26. **görinen:**-*en*
Gazel 2375
Mısra: **13**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

27. **görinen:**-*en*
Gazel 2383
Mısra: **1**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāḫumdur benüm

28. **görinen:**-*en*
Gazel 2383
Mısra: **5**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Kim baka gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

29. **görinür:**-*ür*
Gazel 2415
Mısra: **14**
... gibi gelmek, izlenim uyandırmak.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

30. **görinmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **5**
Kendini göstermek, ortaya çıkmak, gözükmek, zuhur etmek.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

31. **görinen:**-*en*
Gazel 2432

Mısra: **7**
Görülür halde olmak, görülebilecek durum veya nitelikte olmak.

Görinen boynında yāruñ ẕulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

32. **görinür:**-*ür*
Gazel 2476
Mısra: **5**
... olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

33. **görinür:**-*ür*
Gazel 2476
Mısra: **8**
... olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravżа-i rıżvān vaṭenden

34. **görinür:**-*ür*
Gazel 2490
Mısra: **5**
. ... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

görme-:

1. **görmedük:**-*dü, -k*
Gazel 2310
Mısra: **9**
Bir şeyin oluşuna veya var olduğuna şahit olmak, müşahede etmek, tanık olmak.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

görmeyelden:

1. **görmeyelden:**--*me, --(y), --eli, --den*
Gazel 2002
Mısra: **6**
Görmediğimden beri.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

görün-:

1. **görünür:**-*ür*
Gazel 2482
Mısra: **6**
... Olduğu hissini vermek, ... etkisi bırakmak.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

göster-:

1. **göster:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
Görülmesini sağlamak, görünmesine imkan tanımak.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẕulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

2. **göster:**
Gazel 2259
Mısra: **5**
Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, açmak, teşhir etmek, izhar etmek.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

3. **göstermedi:**--*me, --di*
Gazel 2018
Mısra: **8**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

4. **göster:**
Gazel 2033
Mısra: **2**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak. || Kanıtla inandırmak.

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

5. **gösterdi:**--*di, -*
Gazel 2038
Mısra: **1**
Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek. II Yansıtmak, aksettirmek.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

6. **göstere:**
Gazel 2011
Mısra: **2**
Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep olmak. || Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek,teşhir etmek, izhar etmek. II Yansıtmak, aksettirmek.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

7. **gösterdi:**--*di, -*
Gazel 2042
Mısra: **8**
Birinin görmesini sağlamak. || Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

8. **göster:**
Gazel 2049
Mısra: **6**
Birinin görmesini sağlamak.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

9. **gösterüp:**--*üp, -*
Gazel 2067
Mısra: **7**
Görülmesini sağlamak, görmesine yol açmak.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

10. **gösterür:**-*ür*
Gazel 2090
Mısra: **4**
... Tesiri bırakmak, ... intibasını vermek.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına

Gösterür biñ başlu ejder şeklini
āhum benüm

11. **göstermeyüp:**-*me, -(y)üp*
Gazel 2099
Mısra: **3**
Birinin görmesini sağlamak.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

12. **göstermez:**-*mez*
Gazel 2119
Mısra: **10**
Birinin görmesini sağlamak.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

13. **gösterür:**-*ür*
Gazel 2166
Mısra: **11**
Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek, işaret etmek.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣfʿitse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

14. **göster:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

15. **göster:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

16. **gösterüp:**-*üp*
Gazel 2177
Mısra: **1**
Yaşatmak, yaşamasına yol açmak.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḫalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

17. **gösterseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2178
Mısra: **6**
Görülmesini sağlamak, görülmesine sebep olmak.

Eyler idüm cānumı ol dem īṯār ayaguña
Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

18. **göster:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
Birinin görmesini sağlamak.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

19. **göster:**
Gazel 2218
Mısra: **5**
Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

20. **göstereyim:**-*eyim*
Gazel 2260
Mısra: **5**
Göz önüne sermek, başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

21. **göstermez:**-*mez*
Gazel 2272
Mısra: **13**
Birinin görmesini sağlamak.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḫāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

22. **göster:**
Gazel 2276
Mısra: **8**
Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

23. **göster:**
Gazel 2283
Mısra: **10**
Açığa çıkarmak, görünür hale getirmek.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

24. **göstermezem:**-*mez, -em*
Gazel 2307
Mısra: **3**
Muayene ettirmek, baktırmak, inceletmek.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

25. **gösterdi:**-*di*
Gazel 2396
Mısra: **2**
... tesiri bırakmak, ... intibaını vermek.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

26. **gösterür:**-*ür*
Gazel 2411
Mısra: **2**
...gibi göstermek.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

27. **gösterür:**-*ür*
Gazel 2412
Mısra: **10**
Bir halini, bir niteliğini ortaya koyacak tarzda davranmak.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

28. **gösterür:**-*ür*
Gazel 2463
Mısra: **3**
Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

29. **gösterdi:**-*di*
Gazel 2496
Mısra: **3**
Göz önüne sermek,

başkalarının gözleri önüne koymak, teşhir etmek, izhar etmek.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

götür-:

1. **götür:**
Gazel 2215
Mısra: **5**
Açmak, kaldırmak.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

2. **götürür:**-*ür*
Gazel 2282
Mısra: **6**
Taşımak, kaldırmak.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

3. **götürelden:**-*el, -den*
Gazel 2364
Mısra: **4**
Kaldırmak, taşımak.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

4. **götürür:**-*ür*
Gazel 2447
Mısra: **4**
Kaldırmak, dayanmak, tahammül etmek.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

götüri:

1. **götüri:**
Gazel 2269
Mısra: **8**
Bütün, tamam, toptan, hep, büsbütün.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

göz-:

1. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **1**
Görme organı.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

göz:

1. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2173
Mısra: **4**
Görme organı.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

2. **gözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2408
Mısra: **3**
Görme organı.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

3. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2262
Mısra: **3**
Görme organı.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

4. **gözüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2242
Mısra: **4**
Göz, görme organı.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḫammāma iy ṣanem

5. **göz:**
Gazel 2005
Mısra: **7**
Görme organı, bakış.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

6. **göz:**
Gazel 2018
Mısra: **13**
Görme organı, bakış.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

7. **gözi:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Görmek organı, bakış.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

8. **gözi:**-*i*
Gazel 2419
Mısra: **3**
Bakış, nazar, göz.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān

9. **gözi:**-*i*
Gazel 2446
Mısra: **10**
Bakış, nazar, göz.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

10. **göze:**-*e*
Gazel 2412
Mısra: **4**
Görme organı.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḫürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

11. **gözi:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Görme organı II bakış.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

12. **gözlerüm:**--*ler, --üm*
Gazel 2003
Mısra: **7**
Görme organı.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

13. **gözümüñ:**--*(ü)m, --(ü)ñ*
Gazel 2015
Mısra: **7**
Görme organı.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

14. **gözlerüm:**--*ler, --üm*
Gazel 2017
Mısra: **7**
Görme organı.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

15. **gözüm:**--*(ü)m, -*
Gazel 2005
Mısra: **8**
Görme organı.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

16. **gözüm:**--*(ü)m, -*
Gazel 2017
Mısra: **8**
Görme organı.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

17. **gözlerüm:**--*ler, --üm, -*
Gazel 2022
Mısra: **2**
Görme organı.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

18. **gözine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2022
Mısra: **4**
Görme organı.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāṣıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

19. **gözüm:**--*üm, -*
Gazel 2027
Mısra: **10**
Görme organı.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

20. **gözleri:**--*ler, --i*
Gazel 2029
Mısra: **10**
Görme organı.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

21. **gözlerüñde:**--*ler, --üñ, --de*
Gazel 2032
Mısra: **4**
Görme organı.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

22. **gözlerümüñ:**--*ler, --üm, --üñ*
Gazel 2033
Mısra: **5**
Görme organı.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

23. **gözlerümden:**--*ler, --üm, --den*
Gazel 2001
Mısra: **1**
Görme organı, göz.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

24. **gözüm:**--*üm, -*
Gazel 2042
Mısra: **8**
Görme organı.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

25. **gözlerüñüñ:**--*ler, --ü, --ñüñ, -*
Gazel 2048
Mısra: **5**
Görme organı.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

26. **gözlerüm:**--*ler, --üm*
Gazel 2051
Mısra: **6**
Görme organı.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

27. **gözlerüm:**--*ler, --üm*
Gazel 2054
Mısra: **6**
Görme organı.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

28. **gözümde:**--*üm, --de*
Gazel 2066
Mısra: **4**
Görme organı.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

29. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2073
Mısra: **4**
Görme organı.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

30. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2083
Mısra: **3**
Görme organı.

Lüʾlü dişi fırāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

31. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2087
Mısra: **7**
Görme organı.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

32. **gözi:**-*i*
Gazel 2101
Mısra: **10**
Görme organı.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

33. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 2106

Mısra: **5**
Görme organı.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʿa varam

34. **gözün:**-*ün*
Gazel 2108
Mısra: **5**
Görme organı.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

35. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2112
Mısra: **14**
Görme organı.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

36. **gözi:**-*i*
Gazel 2114
Mısra: **4**
Görme organı.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

37. **göziyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2121
Mısra: **2**
Göz. || Divan edebiyatında en çok sözü edilen güzellik unsurlarından biridir.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

38. **gözümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2129
Mısra: **5**
Görme organı. || Göz.

Gözümüñ karasını ḫall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

39. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2141
Mısra: **1**
Görme organı.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

40. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2141
Mısra: **2**
Görme organı.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

41. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2141
Mısra: **6**
Görme organı.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

42. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2141
Mısra: **8**
Görme organı.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

43. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2141
Mısra: **10**
Görme organı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

44. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2146
Mısra: **2**
Görme organı.

Şuʿle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

45. **gözümi:**-*üm, -i*
Gazel 2149
Mısra: **5**
Görme organı.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

46. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2150
Mısra: **9**
Görme organı.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

47. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2153
Mısra: **5**
Görme organı.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

48. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2153
Mısra: **8**
Görme organı.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

49. **gözümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2162
Mısra: **7**
Görme organı.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

50. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2164
Mısra: **6**
Görme organı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

51. **gözine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2177
Mısra: **6**
Görme organı.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̲er ḫamīm

52. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2178
Mısra: **6**
Görme organı.

Eyler idüm cānumı ol dem īs̲ār ayaguña

Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

53. **göz:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
Görme organı.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu gönlümi ben nā kılam

54. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2181
Mısra: **3**
Görme organı.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

55. **gözde:**-*de*
Gazel 2196
Mısra: **4**
Görme organı.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

56. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 2196
Mısra: **6**
Görme organı.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

57. **gözden:**-*den*
Gazel 2207
Mısra: **4**
Görme organı.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

58. **gözümi:**-*üm, -i*
Gazel 2212
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

59. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2212
Mısra: **5**
Görme organı.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler gönlümi dōlāb kıldum

60. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2217
Mısra: **1**
Görme organı.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden gönli şikest kim

61. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2218
Mısra: **9**
Görme organı.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

62. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2219
Mısra: **7**
Görme organı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

63. **gözi:**-*i*
Gazel 2220
Mısra: **9**
Sevgilinin bakışı.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīż ile itmez aña çāre fūsūn hem

64. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2239
Mısra: **8**
Görme organı.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

65. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2248
Mısra: **12**
Görme organı.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

66. **gözi:**-*i*
Gazel 2254
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

67. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2263
Mısra: **7**
Görme organı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

68. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **2**
Görme organı.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

69. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **4**
Görme organı.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

70. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **8**
Görme organı.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

71. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **10**
Görme organı.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

72. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **12**
Görme organı.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

73. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2272
Mısra: **14**
Görme organı.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

74. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2279
Mısra: **5**
Görme organı.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

75. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 2281
Mısra: **4**
Gönül bağlamında insanda gözle görünmeyeni gören, sezen, hisseden manevi güç, uyanıklılık, basiret, kalp gözü.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

76. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2301
Mısra: **4**
Görme organı.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṯār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

77. **gözde:**-*de*
Gazel 2302
Mısra: **5**
Görme organı.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

78. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2308
Mısra: **8**
Görme organı.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

79. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **1**
Görme organı.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

80. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **2**
Görme organı.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

81. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **4**
Görme organı.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

82. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **6**
Görme organı.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

83. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **8**
Görme organı.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

84. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2310
Mısra: **10**
Görme organı.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

85. **gözi:**-*i*
Gazel 2317
Mısra: **15**
Görme organı.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

86. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **18**
Görme organı.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

87. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2321
Mısra: **2**
Görme organı.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

88. **gözi:**-*i*
Gazel 2322
Mısra: **8**
Görme organı.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

89. **gözi:**-*i*
Gazel 2322
Mısra: **10**
Görme organı.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

90. **gözi:**-*i*
Gazel 2323
Mısra: **1**
Görme organı.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

91. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2323
Mısra: **7**
Görme organı.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

92. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **3**
Görme organı.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

93. **gözümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2331
Mısra: **5**
Görme organı.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

94. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2333
Mısra: **3**
Görme organı.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

95. **gözinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2337
Mısra: **10**
Görme organı.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

96. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2347
Mısra: **5**
Görme organı.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

97. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2345
Mısra: **7**
Görme organı.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

98. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2345
Mısra: **18**
Görme organı.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

99. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2353
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

100. **gözine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2358
Mısra: **6**
Görme organı.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

101. **gözde:**-*de*
Gazel 2364
Mısra: **1**
Görme organı.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

102. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2367
Mısra: **4**
Görme organı.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

103. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 2372
Mısra: **6**
Görme organı.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

104. **gözler:**-*ler*
Gazel 2378
Mısra: **9**
Görme organı.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

105. **gözde:**-*de*
Gazel 2380
Mısra: **2**
Görme organı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

106. **gözüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2385
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

107. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2386
Mısra: **4**
Görme organı.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

108. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2395
Mısra: **7**
Görme organı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

109. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **2**
Görme organı.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

110. **gözüñ:**-*üñ*
Gazel 2408
Mısra: **4**
Görme organı.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

111. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2409
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

112. **gözi:**-*i*
Gazel 2411

Mısra: **2**
Görme organı.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

113. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2411
Mısra: **5**
Görme organı.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

114. **gözümden:**-*üm, -den*
Gazel 2415
Mısra: **3**
Bakış, nazar.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

115. **gözümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2425
Mısra: **5**
Görme organı.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

116. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2439
Mısra: **3**
Görme organı.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

117. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2443
Mısra: **7**
Görme organı.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īs̱ār eylesün

118. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2446
Mısra: **4**
Görme organı.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

119. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2450
Mısra: **4**
Görme organı.

Ḫāḳ-i pāyuña nis̱ār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

120. **göz-ile:**-*ile*
Gazel 2453
Mısra: **9**
Bakış, nazar.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

121. **göz-ile:**-*ile*
Gazel 2453
Mısra: **10**
Bakış, nazar.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

122. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2456
Mısra: **6**
Görme organı.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

123. **gözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2457
Mısra: **7**
Görme organı.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

124. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2459
Mısra: **3**
Görme organı.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

125. **gözüme:**-*üm, -e*
Gazel 2460
Mısra: **13**
Görme organı.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

126. **gözüñüñ:**-*üñ, -üñ*
Gazel 2462
Mısra: **10**
Görme organı.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

127. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2471
Mısra: **8**
Görme organı.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

128. **gözüm:**-*üm*
Gazel 2477
Mısra: **7**
Görme organı.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

129. **gözi:**-*i*
Gazel 2481
Mısra: **10**
Görme organı.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

130. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2487
Mısra: **3**
Görme organı.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir z̲erre dānesin

131. **gözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2488
Mısra: **9**
Görme organı.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

132. **gözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2490
Mısra: **1**
Görme organı.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

133. **gözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2001
Mısra: **1**
Görme organı.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

göz aç-:

1. **göz aç-:**
Gazel 2103
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dünyaya gelmek, doğmak.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

göz id-:

1. **göz id-:**
Gazel 2084
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Göz kırparak işaret vermek.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

göz ucı:

1. **göz ucı:**
Gazel 2067
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Göz ucu. || *Gözlerini kısmak.*

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāşa lillāh ben temennā eyleyem

göz ucıyla naẓar kıl-:

1. **göz ucıyla naẓar kıl-:**
Gazel 2197
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Başı döndürmeden sadece gözleri yana çevirmek suretiyle sezdirmeden bakmak.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

göz yaş:

1. **göz yaş:**
Gazel 2462
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

göz yaşı:

1. **göz yaşı:**--*n*
Gazel 2013
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

2. **göz yaşı:**--*(n)dan*
Gazel 2001
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ağlarken gözlerden akan berrak sıvı, yaş.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

3. **göz yaşı:**
Gazel 2065
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

4. **göz yaşı:**
Gazel 2060
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

5. **göz yaşı:**
Gazel 2074
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

6. **göz yaşı:**
Gazel 2098
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

7. **göz yaşı:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

8. **göz yaşı:**
Gazel 2292
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

9. **göz yaşı:**
Gazel 2293
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

10. **göz yaşı:**
Gazel 2293
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

11. **göz yaşı:**
Gazel 2296
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

12. **göz yaşı:**
Gazel 2324
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

13. **göz yaşı:**
Gazel 2337
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

14. **göz yaşı:**
Gazel 2374
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

15. **göz yaşı:**
Gazel 2375
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

16. **göz yaşı:**
Gazel 2404
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

17. **göz yaşı:**
Gazel 2428
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġoncalar dem-beste olup bülbül efġān eylesün
Āşikāre eylesün göz yaşını āb-ı revān

18. **göz yaşı:**
Gazel 2472
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

19. **göz yaşı:**
Gazel 2472
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

20. **göz yaşı:**
Gazel 2491
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

21. **göz yaşı:**
Gazel 2494
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

22. **göz yaşı:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

göz yaşı dök-:

1. **göz yaşı dök-:**
Gazel 2174
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

2. **göz yaşı dök-:**
Gazel 2221
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

3. **göz yaşı dök-:**
Gazel 2253
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

göz yaşın:

1. **göz yaşın:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

2. **göz yaşın:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

3. **göz yaşın:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

4. **göz yaşın:**
Gazel 2435
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

göz yaşın dök-:

1. **göz yaşın dök-:**
Gazel 2394
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

2. **göz yaşın dök-:**
Gazel 2397
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

göz yum-:

1. **göz yum-:**
Gazel 2475
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hoş görmek, görmemezlikten gelmek, müsamaha ile karşılamak.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

göze:

1. **gözeler:**-*ler*
Gazel 2149
Mısra: **5**
Pınar, kaynak, kaynar, kaynarca, memba.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

gözek:

1. **gözekleründen:**-*ler, -ün, -den*
Gazel 2212
Mısra: **5**
Suyun çıktığı yer, kaynak.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler gönlümi dōlāb kıldum

2. **gözeklerinden:**-*ler, -i, -n, -den*
Gazel 2411
Mısra: **5**
Suyun çıktığı yer, kaynak.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur gönlümdeki ṭōlābdan

gözle-:

1. **gözler:**--*r, -*
Gazel 2024
Mısra: **9**
Korumak, kollamak. || *Dikkatle bakmak, gözlemlemek, tarassut etmek.* || *İncelemek, araştırmak.*

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

2. **gözlemez:**-*mez*
Gazel 2254
Mısra: **7**
Bir şeyin olmasını beklemek, umut etmek.

Selāmet gözlemez ʿāṣıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

3. **gözler:**-*r*
Gazel 2485
Mısra: **6**
Bir şeyin olmasını veya birinin gelmesini beklemek, intizar etmek.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

4. **gözleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2493
Mısra: **14**
Bir şeyin olmasını veya birinin gelmesini beklemek, intizar etmek.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāṣıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

5. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için dikkatle bakmak, gözle takip etmek.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

6. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **2**
Gözetmek, önem vermek, nazarıitibara almak, riayet etmek.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

7. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **4**
Gözetmek, önem vermek, nazarıitibara almak, riayet etmek.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

8. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
Neler olduğunu, birinin ne yaptığını anlamak için dikkatle bakmak, gözle takip etmek.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

9. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **8**
Gözetmek, önem vermek, nazarıitibara almak, riayet etmek.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

10. **gözle:**
Gazel 2499
Mısra: **10**
Gözetmek, önem vermek, nazarıitibara almak, riayet etmek.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

11. **gözleme:**-*me*
Gazel 2026
Mısra: **3**
Bir şeyin olmasını veya bir

kimsenin gelmesini beklemek, beklenti içinde olmak.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

gözlerin ḥ∨ābdan aç-:

1. **gözlerin ḫ∨ābdan aç-:**
Gazel 2496
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bitkilerin tomurcuklarının yeniden sürmeye başlaması, canlanması.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

gözlerü çār ol-:

1. **gözlerü çār ol-:**
Gazel 2141
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çok uyanık ve dikkatli olmak.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

gözlerü kana dön-:

1. **gözlerü kana dön-:**
Gazel 2305
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ağlamaktan veya uykusuzluktan gözleri kızarmak, kanlanmak.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

gözlerü tol-:

1. **gözlerü tol-:**
Gazel 2146
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çok duygulanıp ağlayacak duruma gelmek, gözleri yaşarmak.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

gözlerüm yaşı:

1. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2067
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

2. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2072
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

3. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2081
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

4. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2112
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

5. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2139
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

6. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2144
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

7. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2176
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

8. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2176
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

9. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2176
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

10. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2180
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

11. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2192
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

12. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2227
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

13. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2297

Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sînem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

14. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2336
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

15. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2345
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

16. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2359
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

17. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2363
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cüybār itdüm

18. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

19. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

20. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

21. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

22. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2383
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

23. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2421
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

24. **gözlerüm yaşı:**
Gazel 2490
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

25. **gözlerüm yaşı:**--*ı,* -
Gazel 2031
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

gözlerümüñ yaşı:

1. **gözlerümüñ yaşı:**
Gazel 2201
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

2. **gözlerümüñ yaşı:**
Gazel 2222
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

gözlerüñ yaşı:

1. **gözlerüñ yaşı:**
Gazel 2443
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

gözü kan dök-:

1. **gözü kan dök-:**
Gazel 2272
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içerisinde olmak.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

gözüm yaşı:

1. **gözüm yaşı:**
Gazel 2055
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

2. **gözüm yaşı:**
Gazel 2074
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

3. **gözüm yaşı:**
Gazel 2079
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

4. **gözüm yaşı:**
Gazel 2089
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

5. **gözüm yaşı:**
Gazel 2092
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

6. **gözüm yaşı:**
Gazel 2105
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

7. **gözüm yaşı:**
Gazel 2108
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

8. **gözüm yaşı:**
Gazel 2109
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

9. **gözüm yaşı:**
Gazel 2110
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

10. **gözüm yaşı:**
Gazel 2112
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

11. **gözüm yaşı:**
Gazel 2112
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

12. **gözüm yaşı:**
Gazel 2122
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

13. **gözüm yaşı:**
Gazel 2138
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

14. **gözüm yaşı:**
Gazel 2140
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

15. **gözüm yaşı:**
Gazel 2141
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

16. **gözüm yaşı:**
Gazel 2162
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

17. **gözüm yaşı:**
Gazel 2186
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

18. **gözüm yaşı:**
Gazel 2212
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gözüyaşı.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

19. **gözüm yaşı:**
Gazel 2226
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

20. **gözüm yaşı:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

21. **gözüm yaşı:**
Gazel 2254
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

22. **gözüm yaşı:**
Gazel 2302
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

23. **gözüm yaşı:**
Gazel 2316
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

24. **gözüm yaşı:**
Gazel 2384
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

25. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

26. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

27. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

28. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

29. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

30. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

31. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

32. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

33. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

34. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

35. **gözüm yaşı:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

36. **gözüm yaşı:**
Gazel 2439
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

37. **gözüm yaşı:**
Gazel 2480
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ us̲anur gözüm yaşından

38. **gözüm yaşı:**
Gazel 2483
Mısra: **9**

Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

gözüme:

1. **gözüme:**
Gazel 2364
Mısra: **7**
Görme organı.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

gözümüñ yaşı:

1. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2057
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

2. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2107
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz yaşı.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

3. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2149
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

4. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2197
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

5. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2343
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

6. **gözümüñ yaşı:**
Gazel 2419
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

gözüñ aç-:

1. **gözüñ aç-:**
Gazel 2462
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dikkatli olmak, dikkat etmek.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

gözüñ yaşı:

1. **gözüñ yaşı:**
Gazel 2477
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

gözüñ yum-:

1. **gözüñ yum-:***-dı*
Gazel 2408
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Görmezlikten gelmek, müsamaha etmek.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

gözüne görinmez ol-:

1. **gözüne görinmez ol-:**
Gazel 2359
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yanında bir değeri olmamak.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

gözünüñ yaşına bakma-:

1. **gözünüñ yaşına bakma-:**
Gazel 2484
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yalvarıp yakarmasına aldırış etmemek, acımamak, merhamet etmemek.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

gözyaşı:

1. **gözyaşı:**
Gazel 2063
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

gū eyle-:

1. **gū eyle-:**
Gazel 2201
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

ġubār:

1. **ġubārın:**--*ın,* -
Gazel 2064
Mısra: **1**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir.Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum

Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

2. **ġubārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2235
Mısra: **2**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

3. **ġubār:**
Gazel 2398
Mısra: **6**
Toz, ince toprak.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

4. **ġubār:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

5. **ġubār:**
Gazel 2474
Mısra: **10**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

6. **ġūbār:**
Gazel 2474
Mısra: **9**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

ġubār ol-:

1. **ġubār ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Toz, ince toprak olmak.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

ġubār-ı ḫaṭṭı:

1. **ġubār-ı ḫaṭṭı:**--*ı, -*
Gazel 2019
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Küçük nesnelerin üzerine yazılan hat eserlerinin genel bir adıdır. Pirinç üzerine yazılan Besmele veya incir çekirdeğine yazılan yazılar gibi gözle görülemeyecek kadar küçük, ince yazı ve hat sanatıdır.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst:

1. **ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst:**
Gazel 2113
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayva tüyleri. || Küçücük harflerle yazılan gubari yazı sitilide sevgilinin hatlarına benzetilir.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

ġubār-ı rāh:

1. **ġubār-ı rāh:**
Gazel 2341
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yolun tozu .

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

güft ü ġūy:

1. **güft ü ġūy:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Karşılıklı söyleşme, konuşma.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

güftār:

1. **güftāruñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2240
Mısra: **5**
Söz, kelam.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

güher:

1. **güherdür:**--*dür, -, -*
Gazel 2049
Mısra: **5**
Cevher, mücevher, elmas, inci. || Bir şeyin özü, esası, varlığındaki değişmeyen maya, cevher.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

gül:

1. **gül:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **gül:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

3. **gül:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

4. **gül:**
Gazel 2000
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

5. **gül:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

6. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

7. **gülse:**-*se*
Gazel 2000
Mısra: **10**
Gülmek, mutlu olmak.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

8. **güle:**-*e*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Gülmek, neşelenmek, mutlu olmak.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

9. **gül:**
Gazel 2010
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

10. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

11. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

12. **gül:**
Gazel 2014
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

13. **gül:**
Gazel 2014
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

14. **gül:**
Gazel 2015
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

15. **gül:**
Gazel 2017
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

16. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

17. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

18. **gül:**
Gazel 2018

Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

19. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

20. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

21. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

22. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **14**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

23. **gül:**
Gazel 2019
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

24. **gül:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

25. **gül:**
Gazel 2021
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

26. **gül:**
Gazel 2035
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

27. **gül:**
Gazel 2036
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

28. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

29. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

30. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

31. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥża gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

32. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **14**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

33. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **16**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği"

olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

34. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

35. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

36. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

37. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

38. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

39. **gül:**
Gazel 2041
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḫaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

40. **gül:**
Gazel 2060
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

41. **gül:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

42. **gül:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

43. **gül:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

44. **gül:**
Gazel 2242
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

45. **gül:**
Gazel 2254
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

46. **gül:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

47. **gül:**
Gazel 2272
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

48. **gül:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği"

olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

49. **gül:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

50. **gül:**
Gazel 2343
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

51. **gül:**
Gazel 2466
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

52. **gül:**
Gazel 2014
Mısra: **2**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

53. **gül:**
Gazel 2018
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

54. **güller:**--*ler*, -
Gazel 2024
Mısra: **8**
Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

55. **güller:**--*ler*, -
Gazel 2025
Mısra: **6**
Gül ağacının güzel kokulu, pek çok çeşidi bulunan çok makbul çiçeği..

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

56. **gül:**
Gazel 2027
Mısra: **9**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

57. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **2**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

58. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **1**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

59. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **4**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

60. **güller:**--*ler*
Gazel 2030
Mısra: **5**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

61. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **6**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

62. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **8**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

63. **gül:**
Gazel 2030
Mısra: **10**
Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

64. **gül:**
Gazel 2032
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

65. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

66. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

67. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

68. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

69. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

70. **gül:**
Gazel 2011
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

71. **gül:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

72. **gül:**
Gazel 2071
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "insanlar" kastedilir.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

73. **gül:**
Gazel 2047
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

74. **gül:**
Gazel 2051
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.||
Sevgilinin yüzü ve yanağı ile sıkı münasebeti vardır.Bazen gül bunlara bazen de bunlar güle benzetilir.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

75. **gül:**
Gazel 2052
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.||
Sevgilinin yüzü ve yanağı ile sıkı münasebeti vardır.Bazen gül bunlara bazen de bunlar güle benzetilir.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

76. **gül:**
Gazel 2054
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.||
Sevgilinin yüzü ve yanağı ile sıkı münasebeti vardır.Bazen gül bunlara bazen de bunlar güle benzetilir.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

77. **gül:**
Gazel 2051
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" kastedilmiştir.||
Sevgilinin yüzü ve yanağı ile sıkı münasebeti vardır.Bazen gül bunlara bazen de bunlar güle benzetilir.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

78. **gülinden:**--*i*, --*n*, --*den*
Gazel 2054
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

79. **gülinden:**--*i*, --*n*, --*den*
Gazel 2063
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uṣandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

80. **gülinden:**--*i*, --*n*, --*den*
Gazel 2063
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Sevgilinin yanağı da güle benzetilir.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

81. **gül:**
Gazel 2086
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

82. **gül:**
Gazel 2122
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bāġ-ı ḥusnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

83. **gül:**
Gazel 2379
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

84. **güller:**-*ler*
Gazel 2087
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Aşığın gözyaşları gül renginde akar.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

85. **gül:**
Gazel 2103
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

86. **güldür:**-*dür*
Gazel 2251
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

87. **gül:**
Gazel 2107
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül Tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gülşen-i ḥusninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

88. **gül:**
Gazel 2111
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

89. **gül:**
Gazel 2113
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

90. **güli:**-*i*
Gazel 2133
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

91. **gülün:**-*ün*
Gazel 2136
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

92. **gülüñ:**-*ün*
Gazel 2143
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

93. **gülüñ:**-*ün*
Gazel 2242
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

94. **gül:**
Gazel 2137
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. || Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

95. **gülinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2145
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

96. **gül:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

97. **gül:**
Gazel 2150
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

98. **gül:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

99. **gül:**
Gazel 2275
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā İder bülbül gibi her dem terennüm

100. **gül:**
Gazel 2284
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

101. **gül:**
Gazel 2285
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

102. **gül:**
Gazel 2285
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

103. **gül:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

104. **gül:**
Gazel 2314
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

105. **gül:**
Gazel 2321
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

106. **gül:**
Gazel 2357
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

107. **gül:**
Gazel 2375
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḫüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

108. **gül:**
Gazel 2395
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

109. **gül:**
Gazel 2413
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

110. **gül:**
Gazel 2416
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

111. **gül:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

112. **gül:**
Gazel 2428
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

113. **gül:**
Gazel 2431
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

114. **gül:**
Gazel 2492
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

115. **gül:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi

Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

116. **güldür:**-*dür*
Gazel 2152
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

117. **gülüm:**-*üm*
Gazel 2162
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

118. **gülüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Ḫayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

119. **gül:**
Gazel 2171
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

120. **gül:**
Gazel 2174
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

121. **gül:**
Gazel 2250
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

122. **gül:**
Gazel 2264
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

123. **gül:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

124. **gül:**
Gazel 2336
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

125. **gül:**
Gazel 2342
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

126. **gül:**
Gazel 2343
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

127. **gül:**
Gazel 2370
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūride gibi āh u feryād eyledüm

128. **gül:**
Gazel 2372
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli,

genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

129. **gül:**
Gazel 2373
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

130. **gül:**
Gazel 2394
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

131. **gül:**
Gazel 2395
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

132. **gül:**
Gazel 2404
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

133. **gül:**
Gazel 2405
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

134. **gül:**
Gazel 2435
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

135. **gül:**
Gazel 2443
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

136. **gül:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

137. **güller:**-*ler*
Gazel 2187
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

138. **güller:**-*ler*
Gazel 2314
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

139. **gül:**
Gazel 2190
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

140. **gül:**
Gazel 2195
Mısra: **1**

"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

141. **gül:**
Gazel 2195
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

142. **gül:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

143. **gül:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

144. **gül:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

145. **gül:**
Gazel 2198
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

146. **gül:**
Gazel 2204
Mısra: **7**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

147. **gülüñ:**-*üñ*
Gazel 2204
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

148. **gülüñ:**-*üñ*
Gazel 2499
Mısra: **8**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

149. **güller:**-*ler*
Gazel 2209
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

150. **güller:**-*ler*
Gazel 2367
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

151. **güller:**-*ler*
Gazel 2473
Mısra: **6**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

152. **gül:**
Gazel 2217
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

153. **gül:**
Gazel 2225
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

154. **gül:**
Gazel 2230
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

155. **gül:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

156. **gül:**
Gazel 2243
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

157. **güli:**-*i*
Gazel 2250
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

158. **güli:**-*i*
Gazel 2407
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nite kim ḫüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

159. **güli:**-*i*
Gazel 2451
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

160. **gül:**
Gazel 2252
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

161. **gülüñ:**-*üñ*
Gazel 2263
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

162. **gül:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

163. **gülüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

164. **gülüm:**-*üm*
Gazel 2277
Mısra: **12**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

165. **gülden:**-*den*
Gazel 2281
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

166. **gülden:**-*den*
Gazel 2447
Mısra: **5**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

167. **güllerini:**-*ler*, *-i*, *-n*, *-i*
Gazel 2293
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

168. **gül:**
Gazel 2298
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

169. **gül:**
Gazel 2352
Mısra: **9**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

170. **ġuldan:**-*dan*
Gazel 2495
Mısra: **8**
Suçlu kimsenin boynuna veya ellerine takılan halka, kelepçe.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

171. **gül:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

172. **güllerüñ:**-*ler*, *-üñ*
Gazel 2394
Mısra: **3**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

173. **gülin:**-*i*, *-n*
Gazel 2440
Mısra: **10**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

174. **güller-ile:**-*ler*, *-ile*
Gazel 2451
Mısra: **4**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Saḫn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

175. **güller-ile:**-*ler*, *-ile*
Gazel 2485
Mısra: **1**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

176. **gülde:**-*de*
Gazel 2485
Mısra: **2**
"Gül ağacının katmerli, genellikle kokulu olan çiçeği" olmakla birlikte bu kelimeyle "sevgili" de kastedilir. Gül, tazelik, incelik, narinlik, nazlılık onun özelliğidir, aynı zamanda sevgilinin boyu, yanağı , yüzü de olur.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

gül-:

1. **gülse:**-*se*
Gazel 2000
Mısra: **9**
Gülmek ‖ ağlamanın zıddı bağlamında mutlu ve mesrûr olmak.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

2. **gülersin:**-*er*, -*sin*
Gazel 2010
Mısra: **3**
Eğlenmek, alay etmek.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

3. **güler-iken:**--*er*, --*iken*
Gazel 2005
Mısra: **3**
Biriyle, bir şeyle alay etmek, eğlenmek.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

4. **güler:**--*er*
Gazel 2005
Mısra: **3**
Biriyle, bir şeyle alay etmek, eğlenmek.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

5. **güler:**--*er*, -
Gazel 2011
Mısra: **6**
Alay etmek, eğlenmek.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

6. **gülmedüm:**-*me*, -*dü*, -*m*
Gazel 2326
Mısra: **7**
Mutlu, sevinçli zaman geçirmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

7. **güldi:**--*di*, -
Gazel 2036
Mısra: **3**
Dalga geçmek, alay etmek.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

8. **gülmek:**--*mek*, -
Gazel 2063
Mısra: **10**
İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak. || Mutlu, sevinçli zaman geçirmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

9. **gülüp:**-*üp*
Gazel 2277
Mısra: **12**
İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

10. **gülüp:**-*üp*
Gazel 2375
Mısra: **11**
Gülmek, tebessüm etmek.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

11. **güle:**-*e*
Gazel 2413
Mısra: **7**
Ses çıkarmadan hafifçe gülümsemek, tebessüm etmek.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

12. **güler:**-*er*
Gazel 2483
Mısra: **10**
Mutlu bir zaman geçirmek, mesut olmak.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

gül bitür-:

1. **gül bitür-:**
Gazel 2041
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gül yetiştirmek.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

gül deste:

1. **gül deste:**
Gazel 2192
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gül demeti, çiçek destesi.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

gül gül:

1. **gül gül:**
Gazel 2375
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Parça parça kızarmak, pembe pembe olmak.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

gül gül it-:

1. **gül gül it-:**
Gazel 2498
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Parça parça kızarmak, pembe pembe olmak.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

gül mevsimi:

1. **gül mevsimi:**
Gazel 2040
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

gül ol-:

1. **gül ol-:**
Gazel 2103
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Parça parça kızarmak, pembe pembe olmak.

Sīnemde serv elifdür dāġum bana gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

ġulām:

1. **ġulām:**
Gazel 2101
Mısra: **12**
Köle, kul, esir, bende.

Senden özge bana yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

2. **ġulām:**
Gazel 2123
Mısra: **6**
Köle, kul, esir, bende.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

3. **ġulam:**
Gazel 2229
Mısra: **9**
Köle, kul, esir, bende.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

gül-bū:

1. **gül-bū:**
Gazel 2488
Mısra: **6**
Gül kokulu.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

2. **gül-būyı:**-*(y)ı*
Gazel 2446
Mısra: **8**
Gül kokulu.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

gül-endām:

1. **gül-endāmuñ:**-*uñ*
Gazel 2256
Mısra: **5**
Gül bedenli, gül fidanı gibi güzel ve ince endamlı.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

2. **gül-endāmuñ:**-*uñ*
Gazel 2261
Mısra: **5**
Gül bedenli, gül fidanı gibi güzel ve ince endamlı.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine Gīceler bülbülleyin zār olmışam

ġulġul:

1. **ġulġul:**
Gazel 2010
Mısra: **8**
Gürültü, bağrışıp çağrışma, velvele.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

2. **ġulġulından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2063
Mısra: **2**
Dalga dalga ortalığa yayılan gürültülü ses, her ağızdan bir ses çıkmasından meydana gelen karışık gürültü, velvele.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

gülgūn:

1. **gülgūn:**
Gazel 2038
Mısra: **3**
Gül renkli.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

2. **gülgūn:**
Gazel 2167
Mısra: **5**
Gül renkli, pembe. || Kanlı.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Bana pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

3. **gülgūn:**
Gazel 2478
Mısra: **1**
Gül renkli, kırmızı,şiirde kanlı gözyaşı anlamında kullanılır.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

gül-i bī-ḫār:

1. **gül-i bī-ḫār:**
Gazel 2491
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dikensiz gül.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

gül-i handān:

1. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2105
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

2. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2107
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

3. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2142
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Neşeli, şen gül.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

4. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2183
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

5. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2190
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

6. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2324
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

7. **gül-i ḫandān:**
Gazel 2345
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Açılmış gül.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

gül-i ḫōş-bū:

1. **gül-i ḫōş-bū:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzel kokulu gül.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḫayrān

gül-i nev:

1. **gül-i nev:**
Gazel 2455
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yeni açmış gül.

Güşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

gül-i nev-reste:

1. **gül-i nev-reste:**
Gazel 2154
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yeni bitmiş, yeni hasıl olmuş gül.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

2. **gül-i nev-reste:**
Gazel 2192
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeni bitmiş gül.

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

3. **gül-i nev-reste:**
Gazel 2392
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yeni bitmiş gül. || *Sevgili.*

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

gül-i nevreste:

1. **gül-i nevreste:**
Gazel 2295
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yeni bitmiş gül.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

gül-i nev-reste ter:

1. **gül-i nev-reste ter:**
Gazel 2263
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çok yeni hasıl olmuş gül.||
Genç sevgili.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

gül-i raʿnā:

1. **gül-i raʿnā:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
En güzel gül || *dışı sarı içi kırmızı renkte olan bir tür katmer gül.*

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

2. **gül-i raʿnā:**
Gazel 2004
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi. || *[Divan edebiyatında içi kan ağlayan, dışı sararıp solan aşık için kullanılır.*

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

3. **gül-i raʿnā:**
Gazel 2279
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi.Divan edebiyatında içi kan ağlayan, dışı sararıp solan aşık için kullanılır.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

4. **gül-i raʿnā:**
Gazel 2434
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi. || *[Divan edebiyatında içi kan ağlayan, dışı sararıp solan aşık için kullanılır.*

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

5. **gül-i raʿnā:**
Gazel 2452
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçi kırmızı, dışı sarı makbul bir gül çeşidi ,şiirde içi kan ağlayan, dışı sararıp solan aşık için kullanılır.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

gül-i ter:

1. **gül-i ter:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Taze gül.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

gülistān:

1. **gülistān:**
Gazel 2025
Mısra: **5**
Bahçe, gül bahçesi.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

2. **gülistān:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

3. **gülistānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2226
Mısra: **9**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Gülistānuñda eger nāle kılsam
İşiden sana bülbül eyler enīm

4. **gülistānuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2230
Mısra: **6**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

5. **gülistan-ıla:**-*ıla*
Gazel 2317
Mısra: **5**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

6. **gülistān:**
Gazel 2471
Mısra: **10**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Ruḫları şevḳına diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

gülistān-ı cemāl:

1. **gülistān-ı cemāl:**
Gazel 2110
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

gül-ʿiẕār:

1. **gül-ʿiẕārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **8**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

gülʿiẕār:

1. **gülʿiẕār:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

2. **gülʿiẕār:**
Gazel 2398
Mısra: **10**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

3. **gülʿiẕārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2404
Mısra: **1**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

4. **gülʿiẕāruñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2412
Mısra: **3**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

gülʿ-izār:

1. **gülʿ-iẕārı:**-*ı*
Gazel 2461
Mısra: **1**
Gül yanaklı, gül gibi pembe yanaklı.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

gül-reng:

1. **gül-reng:**
Gazel 2232
Mısra: **8**
Gül renkli.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

gül-ruḫ:

1. **gül-ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2131
Mısra: **13**
Gül yanaklı.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaşruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

2. **gül-ruḫsuzın:**-*suz, -ı, -n*
Gazel 2299
Mısra: **13**
Gül yanaklı.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın

Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

3. **gül-ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2435
Mısra: **4**
Gül yanaklı.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

4. **gül-ruḫ:**
Gazel 2475
Mısra: **1**
Gül yanaklı.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

gül-ruhān:

1. **gül-ruḫān:**
Gazel 2451
Mısra: **2**
Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve al renkli yanaklar, güzeller.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

gülşen:

1. **gülşen:**
Gazel 2018
Mısra: **2**
Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

2. **gülşende:**--*de*, -
Gazel 2009
Mısra: **8**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

3. **gülşende:**--*de*, -
Gazel 2011
Mısra: **3**
Bahçe, gül bahçesi, çiçek bahçesi.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

4. **gülşen:**
Gazel 2030
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

5. **gülşenden:**--*den*, -
Gazel 2040
Mısra: **11**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

6. **gülşen:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

7. **gülşen:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

8. **gülşen:**
Gazel 2041
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

9. **gülşen:**
Gazel 2044
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

10. **gülşene:**-*e*
Gazel 2073
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

11. **gülşende:**-*de*
Gazel 2113
Mısra: **6**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

12. **gülşen:**
Gazel 2123
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

13. **gülşene:**-*e*
Gazel 2133
Mısra: **4**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

14. **gülşen:**
Gazel 2156
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

15. **gülşen:**
Gazel 2165
Mısra: **5**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

16. **gülşende:**-*de*
Gazel 2197
Mısra: **5**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla

Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

17. **gülşen:**
Gazel 2201
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

18. **gülşen:**
Gazel 2225
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

19. **gülşende:**-*de*
Gazel 2241
Mısra: **3**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

20. **gülşen:**
Gazel 2245
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

21. **gülşen:**
Gazel 2251
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

22. **gülşende:**-*de*
Gazel 2264
Mısra: **5**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

23. **gülşende:**-*de*
Gazel 2314
Mısra: **8**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

24. **gülşen:**
Gazel 2314
Mısra: **10**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

25. **gülşeni:**-*i*
Gazel 2321
Mısra: **3**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet miṣāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

26. **gülşen:**
Gazel 2364
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

27. **gülşene:**-*e*
Gazel 2367
Mısra: **9**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

28. **gülşen:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

29. **gülşende:**-*de*
Gazel 2392
Mısra: **6**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

30. **gülşende:**-*de*
Gazel 2395
Mısra: **5**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

31. **gülşen:**
Gazel 2401
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

32. **gülşen:**
Gazel 2427
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

33. **gülşen:**
Gazel 2431
Mısra: **11**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

34. **gülşende:**-*de*
Gazel 2431
Mısra: **13**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḫazīn

35. **gülşene:**-*e*
Gazel 2451
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

36. **gülşeni:**-*i*
Gazel 2452
Mısra: **3**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni

Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

37. **gülşen:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

38. **gülşende:**-*de*
Gazel 2465
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

39. **gülşene:**-*e*
Gazel 2485
Mısra: **6**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

40. **gülşende:**-*de*
Gazel 2491
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

41. **gülşende:**-*de*
Gazel 2492
Mısra: **6**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler ṣevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

42. **gülşen:**
Gazel 2493
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülistan, gülzar.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

<u>gülşen-i ḫüsn:</u>

1. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2107
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülşen-i ḫüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

2. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2115
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ ṣādmān
Girye ile gülşen-i ḫüsnüñde çün nālānuñam

3. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2122
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem

4. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2124
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülşen-i ḫüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

5. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2126
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

İy Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

6. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2147
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī ṣenā-ḫᵛān olmışam

7. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2183
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḫüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

8. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2284
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Gülşen-i ḫüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

9. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2297
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin bahçesi.

Gülşen-i ḫüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

10. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2301
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik bahçesi.

Gülşen-i ḫüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

11. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2332
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülşen-i ḫüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

12. **gülşen-i ḫüsn:**
Gazel 2340
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülşen-i ḫüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

13. **gülşen-i ḥüsn:**
Gazel 2352
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin gülbahçesi.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

14. **gülşen-i ḥüsn:**
Gazel 2375
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

15. **gülşen-i ḥüsn:**
Gazel 2434
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

16. **gülşen-i ḥüsn:**
Gazel 2440
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin gülbahçesi.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

17. **gülşen-i ḥüsn:**
Gazel 2474
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin gül bahçesi.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

gülşen-i ḥüsnine:

1. **gülşen-i ḥüsnine:**-*i, --n, --e*
Gazel 2026
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin gül bahçesi.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

gülşen-i kūy:

1. **gülşen-i kūy:**
Gazel 2354
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin gülbahçesi.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

gülşen-i kūyuña:

1. **gülşen-i kūyuña:**-*uñ, --a*
Gazel 2035
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketindeki gül bahçesi.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

gülşen-i naẓm:

1. **gülşen-i naẓm:**
Gazel 2431
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şiir bahçesi.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

gülsit:

1. **gülsitānından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2456
Mısra: **10**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

gülsitān:

1. **gülsitān:**
Gazel 2018
Mısra: **9**
Gül bahçesi, çiçeklik. ‖ *Sevgilinin bulunduğu yer, sevgili makamı.*|| *Şirazlı Şeyh Sadi'nin Gülistan adlı eseri, nesir ve nazımdan oluşan, didaktik- ahlaki hikayeler içeren bir özelliğe sahip kitaptır.Doğu edebiyatı gibi Batı edebiyatını da etkileyen önemli bir eserdir.*

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

2. **gülsitānda:**-*da*, -
Gazel 2069
Mısra: **9**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

3. **gülsitānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **10**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

4. **gülsitān:**
Gazel 2313
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

5. **gülsitānı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **4**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

6. **gülsitān:**
Gazel 2428
Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

7. **gülsitānı:**-*ı*
Gazel 2451

Mısra: **2**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

8. **gülsitān:**
Gazel 2485
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülü çok olan yer, gülşen, gülzar.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

gülsitān it-:

1. **gülsitān it-:**
Gazel 2058
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesi, gülü çok olan yer haline getirmek.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

gülsitān-ı sīne:

1. **gülsitān-ı sīne:**
Gazel 2375
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sine gül bahçesi.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

gülzār:

1. **gülzār:**
Gazel 2002
Mısra: **7**
Gül bahçesi.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

2. **gülzār:**
Gazel 2011
Mısra: **1**
Gül bahçesi.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

3. **gülzārında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2116
Mısra: **7**
Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

4. **gülzāra:**-*a*
Gazel 2272
Mısra: **11**
Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

5. **gülzār:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

6. **gülzāra:**-*a*
Gazel 2378
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

7. **gülzār:**
Gazel 2465
Mısra: **1**
Gül bahçesi, gülşen, gülistan.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

gülzār-ı ʿālem:

1. **gülzār-ı ʿālem:**
Gazel 2054
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Alemin gül bahçesi.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

gülzār-ı ḥüsn:

1. **gülzār-ı ḥüsn:**
Gazel 2071
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

2. **gülzār-ı ḥüsn:**
Gazel 2319
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

3. **gülzār-ı ḥüsn:**
Gazel 2363
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin gül bahçesi.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

4. **gülzār-ı ḥüsn:**
Gazel 2418
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gül bahçesi.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

güm ol-:

1. **güm ol-:**
Gazel 2250
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kaybolmak.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

2. **güm ol-:**
Gazel 2275
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kaybolmak.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

gümān:

1. **gümānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **6**
Şüphe, tahmin, zan.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

2. **gümānum:**-*um*
Gazel 2071
Mısra: **1**
Zan, şüphe.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

3. **gümānumdur:**-*um , -dur*
Gazel 2114
Mısra: **8**
Zan, şüphe.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

4. **gümānum:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **2**
Zan, şüphe.

Cāme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

gümān it-:

1. **gümān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Şüphe etmek.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

gümrāh:

1. **gümrāham:**-*am*
Gazel 2097
Mısra: **8**
Yolunu kaybetmiş, yolunu şaşırmış kimse.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

gümreh-var:

1. **gümreh-var:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Yolunu kaybetmiş, yolunu şaşırmış kimse gibi.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

gün:

1. **günde:**-*de*
Gazel 2003
Mısra: **1**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

2. **gün:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
Güneş.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

3. **günüm:**-*üm*
Gazel 2433
Mısra: **6**
Güneş.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

4. **günüm:**-*üm*
Gazel 2238
Mısra: **3**
Gün, zaman, vakit, an.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

5. **gün:**
Gazel 2483
Mısra: **11**
Gün.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

6. **gün:**
Gazel 2313
Mısra: **3**
Gün, gündüz.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

7. **gün:**
Gazel 2291
Mısra: **5**
Güneş II Aydınlık,parlak.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

8. **gün:**
Gazel 2483
Mısra: **7**
Gün, vakit.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

9. **gün:**
Gazel 2406
Mısra: **10**
An, vakit, zaman.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

10. **gün:**
Gazel 2407
Mısra: **6**
An, vakit, zaman.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

11. **gün:**
Gazel 2415
Mısra: **5**
An, vakit, zaman.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

12. **gün:**
Gazel 2426

Mısra: **2**
An, vakit, zaman.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

13. **gün:**
Gazel 2426
Mısra: **4**
An, vakit, zaman.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

14. **gün:**
Gazel 2032
Mısra: **1**
Güneş. || Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz. || Zaman, vakit.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

15. **günde:**-*de, -*
Gazel 2053
Mısra: **6**
Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası,gündüz. || Güneş.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

16. **gün:**
Gazel 2053
Mısra: **7**
Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası,gündüz. || Güneş.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

17. **gün:**
Gazel 2086
Mısra: **7**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

18. **güni:**-*i*
Gazel 2092
Mısra: **5**
Güneş.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

19. **günüm:**-*üm*
Gazel 2145
Mısra: **7**
Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki zaman parçası, gündüz.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

20. **günümi:**-*üm, -i*
Gazel 2164
Mısra: **11**
Zaman, vakit.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

21. **gün:**
Gazel 2191
Mısra: **7**
Güneş, aydınlık.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

22. **gün:**
Gazel 2191
Mısra: **7**
Güneş.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

23. **gündür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **7**
Güneş, aydınlık.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

24. **gün:**
Gazel 2215
Mısra: **6**
Güneş,aydınlık.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

25. **gün:**
Gazel 2224
Mısra: **3**
Gün.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

26. **gün:**
Gazel 2232
Mısra: **3**
Aydınlık, nur.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

27. **günüñ:**-*üñ*
Gazel 2235
Mısra: **7**
Zaman, vakit.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inşāfa gelem

28. **gün:**
Gazel 2236
Mısra: **7**
Aydınlık, nur.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

29. **gün:**
Gazel 2272
Mısra: **13**
Aydınlık, nur.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Mānīʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

30. **gün:**
Gazel 2311
Mısra: **3**
Güneş, nur.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṯār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

31. **gün:**
Gazel 2323
Mısra: **5**
Aydınlık, nur.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

32. **gün:**
Gazel 2327
Mısra: **8**
Aydınlık, nur.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

33. **gün:**
Gazel 2330
Mısra: **5**
Aydınlık, nur.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

34. **gün:**
Gazel 2337
Mısra: **9**
Aydınlık, nur.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

35. **gün:**
Gazel 2339
Mısra: **7**
Aydınlık, nur.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

36. **günde:**-*de*
Gazel 2345
Mısra: **5**
Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman parçası.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

37. **gün:**
Gazel 2359
Mısra: **5**
Aydınlık, nur.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

38. **günde:**-*de*
Gazel 2362
Mısra: **6**
Dünyanın kendi yörüngesi etrafında bir defa dönmesinden ibaret 24 saatlik zaman parçası.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

39. **gün:**
Gazel 2379
Mısra: **10**
Aydınlık, nur.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

40. **gün:**
Gazel 2415
Mısra: **3**
Güneş.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

41. **gün:**
Gazel 2416
Mısra: **7**
Güneş.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

42. **gün:**
Gazel 2433
Mısra: **9**
Aydınlık, nur.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

43. **gün:**
Gazel 2437
Mısra: **2**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

44. **günde:**-*de*
Gazel 2460
Mısra: **4**
Yirmi dört saatlik zaman dilimi.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

45. **gün:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
Güneş.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

46. **gün:**
Gazel 2484
Mısra: **3**
Aydınlık, nur.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

<u>gün gibi:</u>

1. **gün gibi:**
Gazel 2098
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güneş gibi. || Açık, ortada.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

2. **gün gibi:**
Gazel 2270
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çok açık, besbelli.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

3. **gün gibi:**
Gazel 2446
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok açık.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

4. **gün gibi:**
Gazel 2465
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşikar, ortada.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi

Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

gün gibi ʿayān ol-:

1. **gün gibi ʿayān ol-:**
Gazel 2048
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok açık, besbelli.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

gün gibi ẓāhir:

1. **gün gibi ẓāhir:**
Gazel 2251
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çok açık, besbelli.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

gün yüz:

1. **gün yüz:**
Gazel 2273
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüz.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

2. **gün yüz:**
Gazel 2276
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aydınlık, nurlu yüz.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

3. **gün yüz:**
Gazel 2450
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüz.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

gün yüzinden:

1. **gün yüzinden:**--*n, --den*
Gazel 2027
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güneş ışığı.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

gün yüzini gör-:

1. **gün yüzini gör-:**
Gazel 2043
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Güneş ışığı görmek. || *Rahat hayat yaşamak.*

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

gün yüzlü:

1. **gün yüzlü:**
Gazel 2374
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüzlü.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

2. **gün yüzlü:**
Gazel 2406
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüzlü.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

gün yüzü:

1. **gün yüzü:**
Gazel 2065
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güneş gibi parlak yüz.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳına ḥayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

2. **gün yüzü:**
Gazel 2141
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüz.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

3. **gün yüzü:**
Gazel 2195
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüzlü.

Bugün gül şevḳına bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

4. **gün yüzü:**
Gazel 2284
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Güzel ve nurlu yüz.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

gün yüzü görme-:

1. **gün yüzü görme-:**
Gazel 2120
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güneş ışığından uzakta kalmak, ışık görmemek.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

gün yüzün:

1. **gün yüzün:**--*n*
Gazel 2033
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş gibi parlak yüzünün ışıltısı, nuru. || *Gün ışığı.*

Yūsuf-ı Mışrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

gün yüzüñ göstermeyen:

1. **gün yüzüñ göstermeyen:**-*me, -y, -en*
Gazel 2008
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güneşe benzeyen yüzünü göstermemesi II görünmemek.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

gün yüzüñüñ:

1. **gün yüzüñüñ:**--*ñüñ*
Gazel 2010
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güneş ışığı.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

günāh:

1. **günāh:**
Gazel 2003
Mısra: **2**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || Suç, kusur, hata, kabahat.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

2. **günāh-ısa:**--*ısa*
Gazel 2027
Mısra: **11**
Suç. || Allah katında yasaklanan kusur kabul edilen şey.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

3. **günāhuñdan:**--*uñ, --dan*
Gazel 2063
Mısra: **9**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

4. **günāh:**
Gazel 2066
Mısra: **9**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

5. **günāh:**
Gazel 2060
Mısra: **5**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

6. **günah-ıla:**-*ıla*
Gazel 2060
Mısra: **6**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

7. **günāhum:**-*um*
Gazel 2079
Mısra: **1**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

8. **günāhum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **1**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

9. **günāhuma:**-*um, -a*
Gazel 2080
Mısra: **4**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam
Günāhuma iñen çokdur güvāhum

10. **günāhum:**-*um*
Gazel 2128
Mısra: **5**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış || İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

11. **günāhumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2145
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış.İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

12. **günāh:**
Gazel 2155
Mısra: **5**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

13. **günāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2155
Mısra: **6**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

14. **günāhum:**-*um*
Gazel 2167
Mısra: **9**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Günāhum çok yüzüm kara
Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

15. **günāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **10**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

16. **günāh-ımış:**--*ımış*
Gazel 2188
Mısra: **5**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

17. **günāhum:**-*um*
Gazel 2226
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

18. **günāḥ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2235
Mısra: **7**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

19. **günāhum:**-*um*
Gazel 2255
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Çok günāhum var degül mümkin taḫrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

20. **günāhuma:**-*um, -a*
Gazel 2292
Mısra: **2**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

21. **günah:**
Gazel 2342
Mısra: **9**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

22. **günāhum:**-*um*
Gazel 2349
Mısra: **5**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

23. **günāhı:**-*ı*
Gazel 2358
Mısra: **8**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

24. **günaḥ:**
Gazel 2381
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

25. **günāhum:**-*um*
Gazel 2381
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

26. **günāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **4**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

27. **günāḥumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2383
Mısra: **2**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿiṣyān-ıla cemʿ olmış günāḥumdur benüm

28. **günāḥ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2391
Mısra: **10**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

29. **günāḥ:**
Gazel 2406

Mısra: **7**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

30. **günāhum:**-*um*
Gazel 2406
Mısra: **7**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

31. **günāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2406
Mısra: **8**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

32. **günāhum:**-*um*
Gazel 2462
Mısra: **3**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

33. **günāh-ısa:**-*ı*, -*sa*
Gazel 2486
Mısra: **9**
Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış. İnsanlara zarar verdiği, vicdanları incittiği, doğrudan uzaklaştığı için suç sayılabilecek iş ve davranış, suç.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

günah it-:

1. **günah it-:**
Gazel 2198
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Günah sayılan bir şeyi yapmak.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

2. **günāh it-:**
Gazel 2292
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Günah sayılan bir şeyi yapmak.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

3. **günāh it-:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Günah sayılan bir şeyi yapmak.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

günāhkār:

1. **günāhkāram:**-*am*
Gazel 2163
Mısra: **1**
Günah işleyen, günah işlemiş kimse.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

gün-be–gün:

1. **gün-be–gün:**
Gazel 2459
Mısra: **10**
Gittikçe, günden güne, gün günden.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

güncişk:

1. **güncişk:**
Gazel 2085
Mısra: **10**
Serçe kuşu.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

günde:

1. **günde:**
Gazel 2156
Mısra: **8**
Bir gün içinde. II Her gün.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

günden güne:

1. **günden güne:**
Gazel 2115
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gün geçtikçe, gittikçe, gün günden.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

2. **günden güne:**
Gazel 2169
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Her gün biraz daha, gün geçtikçe, gün günden.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

3. **günden güne:**
Gazel 2325
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her gün biraz daha, gün geçtikçe, gün günden.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

4. **günden güne:**
Gazel 2478
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her gün biraz daha, gün geçtikçe, gün günden.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḥāli diger-gūn

5. **günden güne:**
Gazel 2497
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gün geçtikçe, git gide, her gün biraz daha.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

gündüz:

1. **gündüzüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **4**
Gündüz.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

günehkār:

1. **günehkāruñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **10**
Günah işleyen, günah işlemiş kimse.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

günehkār ol-:

1. **günehkār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dini bakımdan suç sayılan bir şey yapmak, günaha girmek.

ʿĀṣıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

güneş:

1. **güneşi:**-*i*
Gazel 2053
Mısra: **7**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

2. **güneş:**
Gazel 2329
Mısra: **11**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız, şems. Beyitte sevgilinin yüzü ile güneş arasında ilgi kurulmuştur.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

3. **güneş:**
Gazel 2032
Mısra: **2**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız, şems.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

4. **güneş:**
Gazel 2052
Mısra: **2**
Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

5. **güneşe:**--*e*
Gazel 2052
Mısra: **6**
Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

6. **güneş:**
Gazel 2089
Mısra: **7**
Afitab, hurşid, mihr, şems. || Gök cisimleri içinde bir sultan olan güneşin hemen her özelliği sultanlara yaraşır şekildedir.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

7. **güneş:**
Gazel 2119
Mısra: **9**
Güneş. || Güneş, parlaklığı ve aydınlığı nedeniyle sevgilinin yanağına benzer.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

8. **güneş:**
Gazel 2143
Mısra: **5**
Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.Parlaklığı ve aydınlığı nedeniyle sevgilinin yanağına benzer.

Güneş ruḫsārına ḥāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

9. **güneş:**
Gazel 2259
Mısra: **5**
Gezegenlere ve yer yuvarlağına ışık ve ısı veren büyük gök cismi.Parlaklığı ve aydınlığı nedeniyle sevgilinin yanağına benzer.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

10. **güneş:**
Gazel 2244
Mısra: **2**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız, şems,şiirde sevgilinin yüzü ile güneş arasında ilgi kurulur.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

11. **güneş:**
Gazel 2330
Mısra: **1**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız,

şems,şiirde sevgilinin yüzü ile güneş arasında ilgi kurulur.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

12. **güneş:**
Gazel 2379
Mısra: **9**
Dünya ve diğer gezegenlerin etrafında döndüğü, bunlara ısı, ışık ve hayatın devamı için gerekli enerjiyi veren gök cisminin adı, dünyaya en yakın yıldız, şems,şiirde sevgilinin yüzü ile güneş arasında ilgi kurulur.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

13. **güneş:**
Gazel 2426
Mısra: **2**
Güneş.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

gūr u behrām:

1. **gūr u behrām:**
Gazel 2283
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Sasaniler soyundan İran'lı bir hükümdar. Gur,yani yaban eşeği avı merakından dolayı kendisine ehram-ı Gur denir.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

güreş tut-:

1. **güreş tut-:**
Gazel 2047
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Karşılıklı güreş yapmak, güreşmek.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

gürīzān ol-:

1. **gürīzān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kaçmak.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

gürz-i dest:

1. **gürz-i dest:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
El topuzu.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

güş:

1. **güşuma:**-*um, -a*
Gazel 2145
Mısra: **2**
Kulak.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez güşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

2. **güşına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2200
Mısra: **10**
Kulak.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne güşına bu naẓm-ı dil-keşüm

3. **güşına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2222
Mısra: **14**
Kulak.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Güşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

4. **güşına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2233
Mısra: **9**
Kulak.

İrişe nāleñ felekler güşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

güş eyle-:

1. **güş eyle-:**--*mez, -*
Gazel 2021
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Gül gibi güş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

2. **güş eyle-:**--*mez, -*
Gazel 2021
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dinlemek, kulak vermek.

Gül gibi güş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

3. **güş eyle-:**
Gazel 2068
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger güş eyleye derdüm benüm

4. **güş eyle-:**
Gazel 2214
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳısṣam ḥāḳīḳīdür
Güş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

5. **güş eyle-:**
Gazel 2264
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḫen güş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

6. **güş eyle-:**
Gazel 2321
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dinlemek, kulak vermek.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā

Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

7. **gūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

8. **gūş eyle-:**
Gazel 2493
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

gūş eylesün:

1. **gūş eylesün:**
Gazel 2013
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Ḫutbe-i ʿışḳı okı yārān kamu gūş eylesün

gūş id-:

1. **gūş id-:**
Gazel 2087
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

2. **gūş id-:**
Gazel 2355
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

3. **gūş id-:**
Gazel 2356
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʾüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

4. **gūş id-:**
Gazel 2361
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Söz-i ʿışḳı gūş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

5. **gūş id-:**
Gazel 2499
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

gūş ide:

1. **gūş ide:**--*e*, -
Gazel 2019
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

gūş it-:

1. **gūş it-:**
Gazel 2053
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

2. **gūş it-:**
Gazel 2205
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

3. **gūş it-:**
Gazel 2231
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dinlemek.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

4. **gūş it-:**
Gazel 2238
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

5. **gūş it-:**
Gazel 2238
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

6. **gūş it-:**
Gazel 2411
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İşitmek, dinlemek, kulak vermek.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

gūş kıl-:

1. **gūş kıl-:**
Gazel 2449
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Nasihat, öğüt.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

gūş tut-:

1. **gūş tut-:**
Gazel 2469
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Dinlemek, kulak asmak.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

gūşa al-:

1. **gūşa al-:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dinlemek, aldırmak, umursamak,dikkate almak.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

gūşe-i ġam:

1. **gūşe-i ġam:**
Gazel 2099
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam köşesi.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

gūşe-i meyḫāne:

1. **gūşe-i meyḫāne:**
Gazel 2479
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Meyhane köşesi.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

gūşe-i miḥrāb:

1. **gūşe-i miḥrāb:**
Gazel 2212
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Mihrap köşesi.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol
Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

gūş-ı cihān:

1. **gūş-ı cihān:**
Gazel 2114
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cihan kulağı.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

gūş-ı dehr:

1. **gūş-ı dehr:**
Gazel 2024
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dünya, cihan kulağı.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Gūş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

gūşına alma-:

1. **gūşına alma-:**
Gazel 2455
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dinlememek, umursamamak.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

gūşına girme-:

1. **gūşına girme-:***--ı, --n, --a*
Gazel 2054
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Söyleneni anlamamak, önem verip benimsememek, kabul etmemek.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

2. **gūşına girme-:**
Gazel 2143
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Söylenilen sözlere önem vermemek, söylenenleri anlamamak, benimsememek.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

gūşına ir-:

1. **gūşına ir-:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Duymuş olmak.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

gūşına mengūş eyle-:

1. **gūşına mengūş eyle-:**
Gazel 2340
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Olan bir şeyden unutulamayacak bir ders almak, söylenen sözün hiç unutulmaması gerekmek.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

ġussa:

1. **ġuṣṣa:**
Gazel 2332
Mısra: **12**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

2. **ġuṣṣa:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

3. **ġuṣṣa:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

4. **ġuṣṣa:**
Gazel 2214
Mısra: **7**
Acı, sıkıntı, keder, kaygı, tasa.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḥāḳīḳīdür

Güş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

5. **ġuṣṣa:**
Gazel 2034
Mısra: **7**
Keder, kaygı, tasa.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

6. **ġuṣṣaya:**--*y*, --*a*
Gazel 2039
Mısra: **2**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

7. **ġuṣṣayla:**--*(y)la*, -
Gazel 2039
Mısra: **9**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

8. **ġuṣṣa:**
Gazel 2138
Mısra: **2**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

9. **ġuṣṣa-i:**
Gazel 2377
Mısra: **3**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḫall ben bilürem

10. **ġuṣṣa:**
Gazel 2425
Mısra: **2**
Gam, keder, hüzün, tasa.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

gūşuña al-:

1. **gūşuña al-:**
Gazel 2189
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dikkate almak, önemsemeyip üzerinde durmak, alaka göstermek.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

gūşuña almazsın:

1. **gūşuña almazsın:**--*maz*, --*sın*
Gazel 2032
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Duymak. || *Ciddiye almak, umursamak.*

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

güvāh:

1. **güvāhum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **4**
Şahit, delil, tanık.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam Günāhuma iñen çokdur güvāhum

2. **güvāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2158
Mısra: **6**
Şahit, delil, tanık.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

3. **güvāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2406
Mısra: **4**
Şahit, delil, tanık.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

4. **güvāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2390
Mısra: **14**
Şahit, delil, tanık.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

güya:

1. **güya:**
Gazel 2018
Mısra: **9**
"Sanki, adeta, zannedersin ki" anlamlarında zarf.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

2. **güyā:**
Gazel 2125
Mısra: **10**
Sözde, sanki.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

3. **güyā:**
Gazel 2135
Mısra: **4**
Güya, sanki.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

4. **güyā:**
Gazel 2166
Mısra: **11**
Sözde, sanki.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

5. **güyā:**
Gazel 2352
Mısra: **10**
Söyleyen, söyleyici.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

6. **güyā:**
Gazel 2357
Mısra: **4**
Söyleyen, söyleyici.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

7. **güyā:**
Gazel 2362
Mısra: **14**
Sözde, sanki.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

8. **gūyā:**
Gazel 2363
Mısra: **10**
Sanki, adeta.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

9. **gūyā:**
Gazel 2365
Mısra: **10**
Sözde, sanki.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

gūyā eyle-:

1. **gūyā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Söyler hale getirmek, bir şeyler söylemesini sağlamak.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

gūyiyā:

1. **gūyiyā:**
Gazel 2321
Mısra: **9**
Adeta, sanki.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

güzār it-:

1. **güẕār it-:**
Gazel 2054
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Geçmek.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

2. **güzār it-:**
Gazel 2290
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Geçmek.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

güzel:

1. **güzeller:**--*ler*, -
Gazel 2004
Mısra: **15**
Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran,hoşa giden, beğenilen || Ayıpsız, kusursuz.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

2. **güzeller:**--*ler*, -
Gazel 2026
Mısra: **5**
Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren şeyler. || Pek güzel olan, beğenilip hoşa gitmekte olan, güzel olup sevilen kimse.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

3. **güzel:**
Gazel 2028
Mısra: **2**
Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

4. **güzeller:**--*ler*, -
Gazel 2044
Mısra: **9**
Çekici, cazip kimse .

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

5. **güzeller:**--*ler*, -
Gazel 2064
Mısra: **4**
Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil. || Çekici, cazip kimse özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

6. **güzel:**
Gazel 2090
Mısra: **6**
Taşıdığı üstün nitelikler veya isteğe uygun olması sebebiyle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

7. **güzel:**
Gazel 2121
Mısra: **4**
Göze ve kulağa hoş gelen, hayranlık uyandıran, çirkin karşıtı.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

8. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2202
Mısra: **3**
Çekici, cazip kimse özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

9. **güzel:**
Gazel 2278
Mısra: **2**
Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren, cemil..

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

10. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2278
Mısra: **8**
Göze ve kulağa hoş gelen, görülmesi, duyulması insana zevk veren şeyler. || Pek güzel olan, beğenilip hoşa gitmekte olan, güzel olup sevilen kimse.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

11. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2291
Mısra: **1**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

12. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2310
Mısra: **8**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

13. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2363
Mısra: **1**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cüybār itdüm

14. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2301
Mısra: **3**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

15. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Pek güzel olan, beğenilip hoşa gitmekte olan, güzel olup sevilen.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

16. **güzel:**
Gazel 2337
Mısra: **2**
İyi, hoş, ala.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

17. **güzel:**
Gazel 2377
Mısra: **2**
İyi, hoş, ala.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

18. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2391
Mısra: **1**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır. || Sevgili.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

19. **güzeller:**-*ler*
Gazel 2412
Mısra: **1**
Çekici, cazip kimse ,özellikle genç kız ve kadınlar hakkında kullanılır. || Sevgili.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

güzellik:

1. **güzellik:**
Gazel 2151
Mısra: **9**
Güzel olan şeyin niteliği, göze, kulağa hoş gelen veya taşıdığı üstün niteliklerle insanda iyi etki bırakan, takdir uyandıran şey veya halin durumu, hüsn, cemal, behçet.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

güzelüm:

1. **güzelüm:**
Gazel 2106
Mısra: **7**
Beğenilen, sevilen kimselere hitap sözü olarak kullanılır, şekerim.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

2. **güzelüm:**
Gazel 2273
Mısra: **1**
Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

3. **güzelüm:**
Gazel 2369
Mısra: **1**
Beğenilen, sevilen kimseler için kullanılan hitap sözü.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

güzer eyle-:

1. **güzer eyle-:**
Gazel 2188
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Geçmek.

Cānān güzer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

güzer kıldı:

1. **güzer kıldı:**-*dı*
Gazel 2006
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Geçmek, ilerlemek.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güzer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

güzerān eyle-:

1. **güzerān eyle-:**
Gazel 2472
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Geçmek.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

güzergāh:

1. **güẕergāhında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2320
Mısra: **8**
Geçit yeri, geçilen yer.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

H

hā:

1. **hā:**
Gazel 2004
Mısra: **7**
Dikkati çekmek, uyarmak için kullanılan bir söz, sakın.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **hā:**
Gazel 2004
Mısra: **7**
Dikkati çekmek, uyarmak için kullanılan bir söz.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

3. **hā:**
Gazel 2090
Mısra: **1**
Gayrete getirmek ve teşvik için kullanılır.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

hāb:

1. **ḫābdan:**-*dan*
Gazel 2411
Mısra: **10**
Uyku.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

hʿāb yüzin görme-:

1. **ḫʿāb yüzin görme-:**
Gazel 2153
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hiç uyumamak.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

habāb:

1. **ḥabābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **16**
Su üzerinde oluşan hava kabarcığı.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

2. **ḥabāb:**
Gazel 2067
Mısra: **4**
Su üzerinde peyda olan hava kabarcığı.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

habāb-ı ḥayme:

1. **ḥabāb-ı ḥayme:**
Gazel 2243
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Su kabarcığı çadırı.

Oldı ḥabāb-ı ḥayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḥayme bī-sütūnum

habbeye alma-:

1. **ḥabbeye alma-:**
Gazel 2163
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Önemsememek, kıymet vermemek.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḥabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

ḥabb-ı ḫāl:

1. **ḥabb-ı ḫāl:**
Gazel 2416
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ben taneleri.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḥayrān olmayan

haber:

1. **ḫaber:**
Gazel 2019
Mısra: **1**
Haber, bilgi.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

2. **ḫaber:**
Gazel 2126
Mısra: **1**
Olmuş veya olmakta bulunan bir şeye dair orada olmayanlara erişen bilgi, ondan ona nakledilen söz.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

3. **ḫaberümden:**-*üm, -den*
Gazel 2472
Mısra: **6**
Naklolunan söz.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

haber çek-:

1. **ḫaber çek-:**
Gazel 2280
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şey hakkında kendisine bilgi ulaşmış olmak, bir şeyi duymak, öğrenmek.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

haber vir-:

1. **ḫaber vir-:**
Gazel 2060
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bildirmek, haber ulaştırmak.|| Bir durumun, bir olayın belirtisi olmak.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

2. **ḫaber vir-:**
Gazel 2070
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

3. **ḫaber vir-:**
Gazel 2126
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

4. **ḫaber vir-:**
Gazel 2350
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

5. **ḫaber vir-:**
Gazel 2382
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

6. **ḫaber vir-:**
Gazel 2426
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

7. **ḫaber vir-:**
Gazel 2449
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḫaẓer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gür'dān

8. **ḫaber vir-:**
Gazel 2462
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

9. **ḫaber vir-:**
Gazel 2462
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

10. **ḫaber vir-:**
Gazel 2486
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bildirmek, bir şey hakkında bilgi vermek.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

ḫaberdār eyle-:

1. **ḫaberdār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Haber vermek, haberli olmasını sağlamak, bir haberi birine bildirmek.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

ḫabīb:

1. **ḫabībüm:**--*üm*
Gazel 2010
Mısra: **11**
Sevilen kimse, sevgili, dost.

Ḫabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḫakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

2. **ḫabībüm:**-*üm*
Gazel 2072
Mısra: **8**
Sevilen kimse, sevgili, dost.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḫabībüm çünki medyūn olmışam

3. **ḫabībüm:**-*üm*
Gazel 2287
Mısra: **3**
Sevilen kimse, sevgili, dost.

Didüm göñlümi gel yıkma ḫabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

4. **ḫabībüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **1**
Sevilen kimse, sevgili, dost. || *Hz. Muhammed.*

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller ṣāhı sulṭānum

ḫabīb-i ḫaḳ:

1. **ḫabīb-i ḫaḳ:**
Gazel 2410
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın sevgilisi.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḫabīb-i Ḫaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

ḫabs-i ebed:

1. **ḫabs-i ebed:**
Gazel 2106
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sonsuza kadar hapis olmak.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḫabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

ḫabs-i zenaḫdān:

1. **ḥabs-i zenaḫdān:**--*dān*
Gazel 2027
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Çene çukurunun esiri, hapsi.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

ḥacca git-:

1. **ḥacca git-:**
Gazel 2464
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hac zamanında Mekke'ye gidip Kabe'yi ziyaret etmek, hacı olmak.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

ḥacc-ı ekber:

1. **ḥacc-ı ekber:**
Gazel 2444
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Arife günü cumaya rastlayan hac.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

ḥācet:

1. **ḥācetüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2046
Mısra: **8**
Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç.

Dāyimā Ḥaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

2. **ḥācet:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
Nazlı, cilveli, genç ve güzel kadın.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

3. **ḥācet:**
Gazel 2382
Mısra: **5**
Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʾmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

4. **ḥācet:**
Gazel 2388
Mısra: **10**
Gerek duyulan, muhtaç olunan şey, ihtiyaç.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

hācetmend:

1. **ḥācetmendem:**-*em*
Gazel 2348
Mısra: **8**
İhtiyacı olan, muhtaç.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

hacīl:

1. **ḥacīl:**
Gazel 2035
Mısra: **1**
Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş (kimse).

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḥacīl
Ḥadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḥacīl

2. **ḥacīl:**
Gazel 2035
Mısra: **2**
Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş (kimse).

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḥacīl
Ḥadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḥacīl

3. **ḥacīl:**
Gazel 2035
Mısra: **4**
Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş kimse.

Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḥacīl

hacil ol-:

1. **ḥacil ol-:**
Gazel 2025
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Utanmak, utancından yüzü kızarmak.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḥacil

2. **ḥācīl ol-:**
Gazel 2051
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Utanmak, mahcup olmak, utançtan bir kimsenin yüzüne bakamayacak duruma gelmek.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

3. **ḥācīl ol-:**--*a, --lar*
Gazel 2035
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Utanmak, mahcup olmak, utançtan bir kimsenin yüzüne bakamayacak duruma gelmek.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

4. **ḥācīl ol-:**--*mış, --durur*
Gazel 2035
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Utanmak, mahcup olmak, utançtan bir kimsenin yüzüne bakamayacak duruma gelmek.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

5. **ḥācīl ol-:**
Gazel 2035
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Utanmak, mahcup olmak,

utançtan bir kimsenin yüzüne bakamayacak duruma gelmek.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

had:

1. **ḫaddüm:**-*dü, -m*
Gazel 2004
Mısra: **15**
İnsanın yetki ve değeri.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḫaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

2. **ḫadden:**--*den, -*
Gazel 2022
Mısra: **5**
Sınır. || *Derece, mertebe.*

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḫadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

3. **ḫaddin:**--*din, -*
Gazel 2052
Mısra: **5**
Yanak.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

hadd:

1. **ḫaddüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2337
Mısra: **7**
Yanak.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

2. **ḫaddüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2484
Mısra: **1**
Yanak.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

3. **ḫaddinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2053
Mısra: **8**
Yanak.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

4. **ḫaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2076
Mısra: **4**
Yanak.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

5. **ḫaddinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2121
Mısra: **13**
Yanak.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

6. **ḫadden:**-*en*
Gazel 2211
Mısra: **1**
Sınır, derece, mertebe.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḫadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

7. **ḫaddüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2243
Mısra: **1**
Yanak.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

8. **ḫaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2362
Mısra: **7**
Yanak.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʾbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

9. **ḫaddi:**-*i*
Gazel 2381
Mısra: **3**
Sınır.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḫaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

10. **ḫaddüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2418
Mısra: **4**
Yanak.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

11. **ḫaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2465
Mısra: **1**
Yanak.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

hadden aş-:

1. **ḫadden aş-:**
Gazel 2238
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok fazla olmak, aşırı gitmek.

Müddet-i hicr ḫadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

hadden geç-:

1. **ḫadden geç-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Haddini aşmak.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḫadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **ḫadden geç-:**
Gazel 2134
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sınırı aşmak. || *Çok fazla olmak, aşırı gitmek.*

Geçdi ḫadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāhʾum

3. **ḫadden geç-:**
Gazel 2230
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok fazla olmak, aşırı gitmek.

Geçüp ḫadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

4. **ḫadden geç-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok fazla olmak, aşırı gitmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḫadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

hadd-i gülgūnuñla:

1. **ḫadd-i gülgūnuñla:***--uñ, --la*
Gazel 2035
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gül renkli yanak.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravżа-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

hadd-i yār:

1. **ḫadd-i yār:**
Gazel 2041
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin sınırları.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

hadd-i zātında:

1. **ḫadd-i ẕātında:**
Gazel 2073
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aslında, esasen.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḫadd-i ẕātında olsa kime kerīm

hadeng:

1. **ḫadengüñ:***-üñ*
Gazel 2173
Mısra: **3**
Kayın ağacından yapılmış ok II sevgilinin kirpikleri.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

2. **ḫadengi:***-i*
Gazel 2280
Mısra: **3**
Kayın ağacından yapılmış ok.Şiirde sevgilinin kirpikleri veya gamzesi hadenge benzetilir.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

hadeng-i cevr:

1. **ḫadeng-i cevr:**
Gazel 2278
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Eziyet, sıkıntı oku.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

hadeng-i ġāmze:

1. **ḫadeng-i ġāmze:**
Gazel 2112
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yan bakış oku.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

2. **ḫadeng-i ġamze:**
Gazel 2121
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. || Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

ḫādim:

1. **ḫādimim:***-im*
Gazel 2246
Mısra: **8**
Hizmetçi.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḫādimim

ḫādis:

1. **ḫadīs:**
Gazel 2193
Mısra: **8**
Ortaya çıkmak, zuhur etmek, meydana gelmek.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḫadīs çün şeker kıldum

hafī:

1. **ḫafī:**
Gazel 2402
Mısra: **13**
Gizli.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

hāfız:

1. **ḫāfıẓ:**
Gazel 2330
Mısra: **13**
Hafız-ı Şirazi 14. yüzyılda yaşamış İranlı şair. Şiraz'da doğmuştur. Farsçanın en büyük şairlerinden biri olduğu kabul edilir.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḫasenüm

hafta:

1. **haftadur:***--dur, -*
Gazel 2040
Mısra: **18**
Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü. || Hafta.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

2. **hafta:**
Gazel 2120
Mısra: **7**
Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

3. **hafta:**
Gazel 2236
Mısra: **8**
Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

4. **hafta:**
Gazel 2237
Mısra: **1**
Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

5. **hafta:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
Hafta.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

6. **haftadur:**-*dur*
Gazel 2330
Mısra: **5**
Birbiri arkasına gelen yedi günden ibaret zaman bölümü.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

<u>ḥaḳ:</u>

1. **ḫāki:**-*i*
Gazel 2306
Mısra: **2**
Toprak.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına gönlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

2. **ḫākdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **2**
Toprak.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür gönlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür gönlüm

3. **ḫāküm:**-*üm*
Gazel 2398
Mısra: **5**
Toprak.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

4. **ḥaḳı:**-*ı*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Bir şeye ilişkin, üzerine.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bana
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur gönül

5. **ḥaḳ:**
Gazel 2041
Mısra: **9**
Allah (c.c.).

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

6. **ḥaḳ:**
Gazel 2273
Mısra: **6**
Doğru, hakikat, gerçek.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

7. **ḫāk:**
Gazel 2026
Mısra: **4**
Allah.|| Hakikat, doğru.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

8. **ḫāke:**-*e*, -
Gazel 2035
Mısra: **8**
Toprak.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

9. **ḫāke:**-*e*, -
Gazel 2045
Mısra: **7**
Toprak.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

10. **ḫāke:**-*e*
Gazel 2045
Mısra: **8**
Toprak.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

11. **ḥaḳʾdan:**-*dan*, -
Gazel 2046
Mısra: **7**
Allah.

Dāyimā Ḥaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı gönül

12. **ḫāk:**
Gazel 2052
Mısra: **5**
Toprak.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

13. **ḥaḳı:**-*ı*, -
Gazel 2056
Mısra: **8**
Hakkı için, hürmetine.

Ger yaparsa bu yıkuk gönlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

14. **ḫākdür:**-*dür*, -
Gazel 2059
Mısra: **2**
Toprak.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

15. **ḫākde:**-*de*, -
Gazel 2068
Mısra: **2**
Toprak.

Başum içre nīlüferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

16. **ḫākiyem:**-*i*, -*(y)em*
Gazel 2076
Mısra: **4**
Toprak.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür

Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

17. **ḫāke:**-*e*
Gazel 2079
Mısra: **10**
Toprak.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

18. **ḫaḳ:**
Gazel 2124
Mısra: **8**
Doğru, gerçek.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḫaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

19. **ḫākini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2136
Mısra: **8**
Toprak. || Dünya.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

20. **ḫākini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2187
Mısra: **8**
Toprak.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

21. **ḫāke:**-*e*
Gazel 2194
Mısra: **1**
Toprak.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

22. **ḫākin:**-*i, -n*
Gazel 2204
Mısra: **2**
Sevgilinin ayak bastığı toprak.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

23. **ḫākini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2204
Mısra: **6**
Toprak.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

24. **ḫāk:**
Gazel 2215
Mısra: **9**
Toprak.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

25. **ḫāki:**-*i*
Gazel 2231
Mısra: **3**
Toprak.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

26. **ḫaḳʾdan:**-*dan*
Gazel 2275
Mısra: **6**
Allah.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

27. **ḫāke:**-*e*
Gazel 2300
Mısra: **2**
Toprak.II Huzur, makam.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḥāṣıl kılam

28. **ḫākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **8**
Toprak.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

29. **ḫāk:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
Toprak.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

30. **ḫāk:**
Gazel 2382
Mısra: **6**
Toprak.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

31. **ḫāke:**-*e*
Gazel 2394
Mısra: **2**
Toprak.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

32. **ḫāk:**
Gazel 2394
Mısra: **7**
Toprak.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

33. **ḫākini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2394
Mısra: **8**
Toprak.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

34. **ḫāk:**
Gazel 2400
Mısra: **1**
Toprak.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

35. **ḫaḳʾdan:**-*dan*
Gazel 2429
Mısra: **4**
Allah.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

36. **ḫaḳın:**-*ı, -n*
Gazel 2436
Mısra: **4**
Bir kimsenin, sorumluluğunu yüklenerek yaptığı bir işin maddi karşılığı.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir sevāba boynuña alma o miskīnler ḫaḳın

37. **ḫākden:**-*den*
Gazel 2492
Mısra: **8**
Toprak.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

38. **ḫāk:**
Gazel 2414
Mısra: **3**
Toprak. || *Dünya.*

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī olaʿādetdür olur ser-nigūn

ḫāk ol-:

1. **ḫāk ol-:**
Gazel 2155
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ölmek, toprağa karışmak.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

2. **ḫāk ol-:**
Gazel 2296
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ölmek, toprağa karışmak.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

ḥakāyık:

1. **ḥaḳāyıḳ:**
Gazel 2024
Mısra: **3**
Hakikatler, gerçekler.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Güş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

ḫāk-ber-ser eyle-:

1. **ḫāk-ber-ser eyle-:**
Gazel 2394
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Başına topraklar saçmak.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

ḫāke düş-:

1. **ḫāke düş-:**
Gazel 2105
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ölmek, şehit olmak.

Cürʾañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

ḥakı:

1. **ḥaḳı:**
Gazel 2004
Mısra: **11**
... için.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

ḫāk-i ādem:

1. **ḫāk-i ādem:**
Gazel 2034
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnsan toprağı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

ḫāk-i cem:

1. **ḫāk-i cem:**
Gazel 2462
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cem'in toprağı.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

ḫāk-i der:

1. **ḫāk-i der:**
Gazel 2106
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Şıfāhānʾa varam

2. **ḫāk-i der:**
Gazel 2153
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kapısının toprağı.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

3. **ḫāk-i der:**
Gazel 2159
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

4. **ḫāk-i der:**
Gazel 2188
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Ḫāk-i derinde gerçi meẕellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

5. **ḫāk-i der:**
Gazel 2196
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

6. **ḫāk-i der:**
Gazel 2209
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

7. **ḫāk-i der:**
Gazel 2229
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kapısının toprağı.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

8. **ḫāk-i der:**
Gazel 2243
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kapısının toprağı.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āğışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

9. **ḫāk-i der:**
Gazel 2258
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

10. **ḫāk-i der:**
Gazel 2268
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin eşiğinin toprağı.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

11. **ḫāk-i der:**
Gazel 2476
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kapının toprağı, eşik.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

ḫāk-i ġubār:

1. **ḫāk-i ġubār:**
Gazel 2375
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayva tüylerinin tozu.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

ḫāk-i kūy:

1. **ḫāk-i kūy:**
Gazel 2103
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin toprağı.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

2. **ḫāk-i kūy:**
Gazel 2306
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyünün toprağı.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına gönlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

ḫāk-i pā:

1. **ḫāk-i pā:**
Gazel 2098
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

2. **ḫāk-i pā:**
Gazel 2293
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Ayağının toprağı.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

ḫāk-i pā ol-:

1. **ḫāk-i pā ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimse için elinden gelen her türlü fedakarlığı yapmak, yoluna kul köle olmak.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

2. **ḫāk-i pā ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimse için elinden gelen her türlü fedakarlığı yapmak, yoluna kul köle olmak.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

ḫāk-i pāy:

1. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2054
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayak toprağı, tozu.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cüy-bār itdüm

2. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2172
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

3. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2172
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

4. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2178
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

5. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2185
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḫarīrümdür benüm

6. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2246
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

7. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2305
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

8. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2316
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

9. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2327
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

10. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2336
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫıżrān'a varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

11. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2368
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayak toprağı.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṣār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

12. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

13. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

14. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

15. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

16. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

17. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

18. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2412
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

19. **ḫāḳ-i pāy:**
Gazel 2450
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

20. **ḫāk-i pāy:**
Gazel 2460
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayağının toprağı.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

<u>ḫāk-i rāh:</u>

1. **ḫāk-i rāh:**
Gazel 2150
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yolunun toprağı.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

2. **ḫāk-i rāh:**
Gazel 2155
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yolunun toprağı.

Bu Muḥibbī anuñ-içun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

3. **ḫāk-i rāh:**
Gazel 2292
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yolun toprağı.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

4. **ḫāk-i rāh:**
Gazel 2406
Mısra: **10**

Kelime Tipi: -
Sevgilinin yolunun toprağı.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ:

1. **ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2469
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşk yolunun toprağı.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

ḫāk-i ten:

1. **ḫāk-i ten:**
Gazel 2081
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ten toprağı. || Allah insanı topraktan yaratmıştır.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

ḥakīkat:

1. **ḥaḳīḳat:**
Gazel 2024
Mısra: **2**
Var olan, gerçekleşmiş bulunan, fikir, tasavvur veya hayal olmayıp fiilî olarak var olan şey. || Asıl olan durum ve şekil, gerçek, asıl.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

ḫāḳīḳī:

1. **ḥāḳīḳīdür:**-*dür*
Gazel 2214
Mısra: **7**
Asıl olan, uydurma olmayan, doğru, sahih.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

ḫāk-ile yeksān eyle-:

1. **ḫāk-ile yeksān eyle-:**
Gazel 2198
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Temeline kadar yok etmek yok olmak, yıkmak ,yıkılmak.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

2. **ḫāk-ile yeksān eyle-:**
Gazel 2343
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Temeline kadar yok etmek yok olmak, yıkmak, yıkılmak.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

hāk-ile yeksān ol-:

1. **ḫāk-ile yeksān ol-:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, ortadan kalkmak, yerle bir olmak.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

ḫāḳīr:

1. **ḫāḳīrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **4**
Eskiden bir kimsenin kendisi için kullanıldığı tevazu sözü, bendeniz, kulunuz. || Değersiz, itibarsız, küçük.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḫāḳīrümdür benüm

2. **ḫaḳīrem:**-*em*
Gazel 2210
Mısra: **5**
Değersiz, itibarsız, küçük.

Egerçi ẕerreden kemter ḫaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

3. **ḫaḳīrüñdür:**-*üñ, -dür*
Gazel 2281
Mısra: **14**
Eskiden bir kimsenin kendisi için kullanıldığı tevazu sözü, bendeniz, kulunuz.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

4. **ḫaḳīr:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
Değersiz, itibarsız, küçük.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

ḫakīr ol-:

1. **ḫaḳīr ol-:**
Gazel 2127
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Değersiz, itibarsız, küçük olmak.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

ḫakīrin:

1. **ḫaḳīrin:**
Gazel 2453
Mısra: **10**
Değersiz, itibarsız, küçük.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḫaḳīrin

ḫakıyçün:

1. **ḫakıyçün:**
Gazel 2010
Mısra: **11**
Hakkı için, üzerine,hürmetine.

Ḫabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḫakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

2. **ḫaḳıyçün:**
Gazel 2345
Mısra: **7**
Hakkı için, üzerine,hürmetine.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Gönlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

hakk:

1. **ḥaḳḳʾa:**--*a, -*
Gazel 2065
Mısra: **5**
Allah.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

2. **ḥaḳḳını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2340
Mısra: **6**
İnsan üzerine lazım, kendine ait olan şey, husus.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

3. **ḥaḳḳı:**-*ı*
Gazel 2362
Mısra: **12**
Bir kimse veya şey üzerinde emeği bulunma.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

4. **haḳḳın:**-*ı, -n*
Gazel 2392
Mısra: **4**
Bir kimseye sarfedilen ve ancak ona layık olmakla ödenebilecek büyük emek ve gayret.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

5. **ḥaḳḳında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2429
Mısra: **2**
Hisse, pay.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

6. **ḥaḳḳı:**-*ı*
Gazel 2466
Mısra: **3**
Bir kimseye sarfedilen ve ancak ona layık olmakla ödenebilecek büyük emek ve gayret.

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Şāṭʾdan

ḥakkā:

1. **ḥaḳḳā:**-*ā*
Gazel 2070
Mısra: **4**
Gerçekten, doğrusu, elhak.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

ḥakkaʾl-ḳadem:

1. **ḥaḳḳaʾl-ḳadem:**
Gazel 2040
Mısra: **12**
Sağ ayak.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

2. **ḥaḳḳaʾl-ḳadem:**
Gazel 2055
Mısra: **16**
Sağ ayak.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

ḥakkı:

1. **ḥaḳḳı:**
Gazel 2029
Mısra: **3**
Hakkı için. || ...nın hürmetine.

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

2. **ḥaḳḳı:**
Gazel 2381
Mısra: **10**
Hakkı için, ...nın hürmetine.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

ḥaḳḳı ol-:

1. **ḥaḳḳı ol-:**
Gazel 2464
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hissesi olmak.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

hakkıçün:

1. **ḥaḳḳıçün:**
Gazel 2072
Mısra: **5**
Hakkı için. || .....nın hürmeti için.

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

hakkıyçün:

1. **ḥaḳḳıyçün:**
Gazel 2362
Mısra: **9**
Hakkı için.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

2. **ḥāḳḳıyçün:**
Gazel 2460
Mısra: **8**
Hakkı için.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

hāksār:

1. **ḫāksārında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2127
Mısra: **8**
Toz toprak içinde kalmış. || Perişan, düşkün, hakir.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

2. **ḫāksārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **1**
Perişan, düşkün, hakir.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

hāksār ol-:

1. **ḫāksār ol-:**
Gazel 2398
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Toza torağa bulanmak.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

2. **ḫāksār ol-:**
Gazel 2398
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Toza torağa bulanmak.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

<u>ḫāl:</u>

1. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

2. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2318
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḫālüm disem aña mübtelādur gördügüm

3. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2327
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḫālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

4. **ḫālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2348
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

ʿĀṣıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḫālüme kim baksa aña ben bendem

5. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2409
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Didüm nʾolur ʿaceb ḫāli diger-gün
Açup ʿibret gözin ḫālüme bakdum

6. **ḫālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2409
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Didüm nʾolur ʿaceb ḫāli diger-gün
Açup ʿibret gözin ḫālüme bakdum

7. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2424
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Yāra ʿarż eylemege ḫālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

8. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2424
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḫālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

9. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2454
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Derdā ki benüm ḫālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

10. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2454
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḫālümi diyem ben

11. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2478
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḫāli diger-gün

12. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2480
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Derūnum ḫālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

13. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2484
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḫālüm perīşān

14. **ḫālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2484
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, davranış, tutum.

Görelden gün yüzüñ ḫāyrānuñ oldum
Benüm bu ḫālüme ḫalḳ oldı ḫayrān

15. **ḫāle:**-*e*
Gazel 2485
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

16. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2003
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu

şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Ḥışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

17. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2008
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

18. **ḥālüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

19. **ḥālüm:**-*üm*
Gazel 2274
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

20. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2274
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

21. **ḥalüme:**-*üm, -e*
Gazel 2308
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

22. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2308
Mısra: **6**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḫayrān benüm

23. **ḥālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2324
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

24. **ḥālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2328
Mısra: **7**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

25. **ḥālüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

26. **ḥālüm:**-*üm*
Gazel 2345
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

27. **ḥālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2388
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

28. **ḥālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2396
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun Diyü bildürmege dildür ulagum

29. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2407
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

30. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2424
Mısra: **9**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

31. **ḥālüñ:**-*üñ*
Gazel 2441
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Zülfī sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

32. **ḥālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2478
Mısra: **6**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

33. **ḥālümden:**-*üm, -den*
Gazel 2306
Mısra: **7**
İçinde bulunulan durum, vaziyet, hal.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

34. **ḥāline:**-*i, -n, -e, -*
Gazel 2150
Mısra: **6**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

35. **ḫāl:**
Gazel 2002
Mısra: **2**
Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Zāhidā nuṣhuñ baña itmek e̲ser oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

36. **ḥālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2012
Mısra: **2**
Durum, hal, vaziyet.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

37. **ḫāli:**--*i*
Gazel 2039
Mısra: **1**
Güç, kuvvet, takat, mecal.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

38. **ḥālüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2044
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

39. **ḥālüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2045
Mısra: **9**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

40. **ḥālin:**--*in, -*
Gazel 2050
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

41. **ḫāl:**
Gazel 2052
Mısra: **4**
Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

42. **ḫāl:**
Gazel 2053
Mısra: **8**
Ben, vücutta meydana gelen nokta.Edebiyatta genellikle yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı küçüklüğünden sık sık bahsedilir. Daha çok yanak, saç, kaş, ayva tüyleri ve dudak ile birlikte bulunur.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

43. **ḥālümi:**--*üm, --i*
Gazel 2066
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

44. **ḥālüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḫālüm benüm

45. **ḥālüñ:**-*üñ*
Gazel 2077
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

46. **ḥālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2091
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

47. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2101
Mısra: **5**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. || Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

48. **ḫālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2107
Mısra: **4**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḫālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

49. **ḫālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2123
Mısra: **8**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. || Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

50. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2129
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḫālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

51. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2131
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

52. **ḫālüme:**-*üm, -e*
Gazel 2144
Mısra: **2**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Bir naẓar kıl ḫālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

53. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2146
Mısra: **3**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḫālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

54. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2149
Mısra: **10**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḫālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

55. **ḫālüñ:**-*üñ*
Gazel 2169
Mısra: **5**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

56. **ḫālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2174
Mısra: **5**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

57. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2195
Mısra: **2**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

58. **ḫālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2214
Mısra: **3**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

59. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2219
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḫālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

60. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2223
Mısra: **3**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Ḫālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

61. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḫālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

62. **ḫāller:**-*ler*
Gazel 2242
Mısra: **5**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da

tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

63. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2245
Mısra: **3**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

64. **ḫālinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2253
Mısra: **5**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

65. **ḫālümi:**-*üm, -i*
Gazel 2258
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

66. **ḫālem:**-*em*
Gazel 2267
Mısra: **1**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

67. **ḫālem:**-*em*
Gazel 2267
Mısra: **6**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

68. **ḫālin:**-*i, -n*
Gazel 2273
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

69. **ḫāl:**
Gazel 2309
Mısra: **1**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḫāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pāmāl olam

70. **ḫāl:**
Gazel 2309
Mısra: **8**
Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

71. **ḫāliyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2315
Mısra: **8**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir. || Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

72. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2338
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam

73. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2360
Mısra: **8**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḫālüm ġarībem yaluñuz kaldum

74. **ḫālüñ:**-*üñ*
Gazel 2362
Mısra: **13**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

75. **ḫāller:**-*ler*
Gazel 2375
Mısra: **3**
Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

76. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2389

Mısra: **5**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

77. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2392
Mısra: **2**

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḫālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

78. **ḫālüm:**-*üm*
Gazel 2414
Mısra: **9**

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḫālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

79. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2419
Mısra: **2**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

80. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2442
Mısra: **3**

Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḫālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḫāletin

81. **ḫāller:**-*ler*
Gazel 2444
Mısra: **11**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

82. **ḫālüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2457
Mısra: **4**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

83. **ḫālī :**-*ī*
Gazel 2466
Mısra: **6**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

84. **ḫālini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2473
Mısra: **9**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

85. **ḫāli:**-*i*
Gazel 2487
Mısra: **8**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

86. **ḫālidür:**-*i, -dür*
Gazel 2499
Mısra: **5**

Ben, vücutta meydana gelen nokta. Edebiyatta genelde yüzde bulunan benler ile bu benlerin renginin siyahlığı ile küçüklüğünden bahsedilir.Bazen benin dane olduğunu görürüz. Bu durumda gönül bir kuş, saçlar da tuzaktır.Yanak ateş olunca bu dane yanar ve ud olur.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

87. **ḫāl:**
Gazel 2102
Mısra: **10**

Vücuttaki küçük esmer benek, ben.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

88. **ḫālī:**-*ī*
Gazel 2414
Mısra: **4**

Davranış, tutum, tavır.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

ḥal it-:

1. **ḥal it-:**
Gazel 2121
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çözüm yolu bulup sonuca bağlamak, çözmek.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

ḥāl kalma-:

1. **ḥāl kalma-:***--ma, --mış, --dur*
Gazel 2031
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

ḥāl koma-:

1. **ḥāl koma-:***-maz*
Gazel 2097
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gücü, takati, eski durumu olmamak. || Kendini bilmeyecek durumda olmak, düşünebilecek halde olmamak.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

ḥāl sor-:

1. **ḥāl sor-:**
Gazel 2208
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

halāṣ:

1. **ḫalāṣa:***-a*
Gazel 2031
Mısra: **3**
Kurtulmak, kurtuluş.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

2. **ḫalāṣ:**
Gazel 2105
Mısra: **5**
Kurtulma, kurtuluş.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

3. **ḫalāṣ:**
Gazel 2495
Mısra: **7**
Kurtulma, kurtuluş.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

halāṣ eyle-:

1. **ḫalāṣ eyle-:**
Gazel 2183
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kurtarmak.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

2. **ḫalāṣ eyle-:**
Gazel 2366
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kurtarmak.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

halāṣ ol-:

1. **ḫalāṣ ol-:**
Gazel 2102
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kurtulmak.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

2. **ḫalāṣ ol-:**
Gazel 2160
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kurtulmak.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

3. **ḫalāṣ ol-:**
Gazel 2189
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kurtulmak.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

4. **ḫalāṣ ol-:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kurtulmak.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

halāyıḳ:

1. **ḫalāyıḳ:**
Gazel 2480
Mısra: **8**
Yaratılmış canlılar, insanlar.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ usanur gözüm yaşından

halel bul-:

1. **ḫalel bul-:**
Gazel 2256
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Zarar gelmek.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

halel gel-:

1. **ḫalel gel-:**
Gazel 2054
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Zarar gelmek.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

2. **ḫalel gel-:**-*-mez, -*
Gazel 2028
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zarar gelmek.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

ḫalel vir-:

1. **ḫalel vir-:**
Gazel 2121
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Zarara uğratmak, ket vurmak.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

2. **ḫalel vir-:**
Gazel 2206
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Zarara uğratmak, ket vurmak.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

3. **ḫalel vir-:**
Gazel 2278
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Zarara uğratmak, ket vurmak.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

ḫalel vir:

1. **ḫalel vir:**
Gazel 2011
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Zarar vermek.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

ḫālet:

1. **ḫāletüm:**-*üm*
Gazel 2092
Mısra: **2**
Hal, nitelik, keyfiyet.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

2. **ḫāletüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **6**
Hal, nitelik, keyfiyet.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

3. **ḫāletin:**-*i, -n*
Gazel 2438
Mısra: **2**
Hal, nitelik, keyfiyet.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin

4. **ḫāletin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **4**
Hal, nitelik, keyfiyet.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḫālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḫāletin

halhāl:

1. **ḫalḫāl:**
Gazel 2338
Mısra: **12**
Ayak bileziği.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḫalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

2. **ḫalḫālam:**-*am*
Gazel 2331
Mısra: **10**
Ayak bileziği.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

3. **ḫalḫāl:**
Gazel 2500
Mısra: **6**
Kadınların, özellikle Arap kadınlarının ayaklarına taktıkları gümüş veya altın halka, ayak bileziği.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

hālī:

1. **ḫālī:**
Gazel 2462
Mısra: **1**
Arınmış, uzak kalmış.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

2. **ḫālī:**
Gazel 2262
Mısra: **3**
Boş.

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

3. **ḫālī:**
Gazel 2460
Mısra: **9**
Arınmış, uzak kalmış.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

4. **ḫālī:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
Arınmış, uzak kalmış.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

hāl-i diger-gūn:

1. **ḫāl-i diger-gūn:**
Gazel 2207
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Başka türlü,değişmiş durumdaki hali.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḫāl-i diger-gūnı görem

ḫāl-i dırāz:

1. **ḫāl-i dırāz:**
Gazel 2231
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vaziyetinin uzunluğu.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

2. **ḥāl-i dırāz:**
Gazel 2231
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vaziyetinin uzunluğu.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

ḫāl-i mecnūn:

1. **ḥāl-i mecnūn:**
Gazel 2221
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mecnun'un hali.Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

ḫāl-i müşg:

1. **ḥāl-i müşg:**
Gazel 2444
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Misk kokulu siyah ben.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

ḫālī olma-:

1. **ḫālī olma-:**
Gazel 2210
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
O şey orada hep mevcut olmak, o şeysiz olmamak.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

2. **ḫālī olma-:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gücü olmamak, güçsüzleşmek.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

ḫāl-i perīşān:

1. **ḥāl-i perīşān:**
Gazel 2078
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Perişan, zavallı, acınacak vaziyet.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

2. **ḥāl-i perīşān:**
Gazel 2096
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Zavallı, kederli hal.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

halīl:

1. **ḫalīl:**
Gazel 2037
Mısra: **2**
Samimi dost. || İbrahim Peygamberin lakabı.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

2. **ḫalīl:**
Gazel 2350
Mısra: **5**
Babil halkının taptığı putları yerle bir etmesi üzerine Nemrut tarafından büyük bir ateşe atılan Hz. İbrahim'in lakabı.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

halīm:

1. **ḫalīm:**
Gazel 2177
Mısra: **1**
"Kullarının isyanını, emirlerine uymayışını görüp bildiği halde onları şiddetle cezalandırmayıp yumuşak davranan" anlamında esma-i hüsnadan Allah'ın en güzel isimlerindendir.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẓīm

hālini sor-:

1. **ḥālini sor-:**--*ar*, -
Gazel 2068
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye `nasılsınız, ne durumdasınız` anlamında nezaket sorusu yöneltmek.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger güş eyleye derdüm benüm

2. **ḥālini sor-:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

hāliş ol-:

1. **ḫāliş ol-:**
Gazel 2162
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Katıksız olmak.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

hālḳ:

1. **ḫalḳa:**-*a*
Gazel 2228
Mısra: **4**
Ahali, insanlar, herkes.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

2. **ḫālḳ:**
Gazel 2041
Mısra: **6**
İnsanlar, yaratılmış olanlar.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

3. **ḫalḳa:**-*a*
Gazel 2078
Mısra: **6**
İnsanlar yaratılmış olanlar, ahali.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

4. **ḫalḳ:**
Gazel 2088
Mısra: **3**
İnsanlar, yaratılmış olanlar.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

5. **ḫalḳı:**-*ı*
Gazel 2171
Mısra: **8**
Ahali, insanlar.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

6. **ḫalḳa:**-*a*
Gazel 2181
Mısra: **2**
İnsanlar, yaratılmış olanlar.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

7. **ḫalḳına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2283
Mısra: **2**
Ahali, insanlar.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

8. **ḫalḳ:**
Gazel 2484
Mısra: **4**
Ahali ll İnsanlar.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

ḫalḳ eyle-:

1. **ḫalḳ eyle-:**
Gazel 2177
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yaratmak, yoktan var etmek.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

ḫalḳ it-:

1. **ḫalḳ it-:**
Gazel 2410
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yaratmak, yoktan var etme.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

ḫalḳa:

1. **ḫalḳa:**
Gazel 2432
Mısra: **5**
Halka, çember.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

2. **ḫalḳasına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2245
Mısra: **3**
Saç kıvrımı.

Zülfinüñ ḫalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

3. **ḫalḳa:**
Gazel 2338
Mısra: **11**
Daire şeklinde olan nesne. || *Aşığın boyunun bükülmesi kastedilerek.*

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḫalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

4. **ḫalḳadur:**-*dur*
Gazel 2362
Mısra: **14**
Daire şeklinde olan şey.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

ḫalḳa ḫalḳa:

1. **ḫalḳa ḫalḳa:**
Gazel 2145
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İç içe halkalar biçiminde, kıvrım kıvrım.

Dili fārıġ iden her dem bu ḫalḳa ḫalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

2. **ḫalḳa ḫalḳa:**
Gazel 2383
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İç içe halkalar biçiminde, kıvrım kıvrım.

Kim baka gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

ḫalḳ-ı ʿālem:

1. **ḫalḳ-ı ʿālem:**
Gazel 2088
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yaratılmış insanlar.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

2. **ḫalḳ-ı ʿālem:**
Gazel 2171
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün insanlar.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

3. **ḫalḳ-ı ʿālem:**
Gazel 2308
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yaratılmış insanlar.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḥayrān benüm

ḫalḳ-ı cihān:

1. **ḫalḳ-ı cihān:**
Gazel 2094
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dünyadaki yaratılmış herkes.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

halḳ-ı kāyināt:

1. **ḫalḳ-ı kāyināt:**
Gazel 2023
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yaratılmış şeylerin hepsi, yer gök bütün varlıklar ve bütün mahlukat.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

ḥall:

1. **ḥallin:**-*i, -n*
Gazel 2161
Mısra: **7**
Çözmek, üstesinden gelmek.

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

2. **ḥall:**
Gazel 2278
Mısra: **6**
Bir işin zor ve karanlık taraflarını çözme, çözümleme.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

ḥall eyle-:

1. **ḥall eyle-:**
Gazel 2048
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Nazım halindeki bir sözü nesre çevirme. || Bir işin zor ve karanlık taraflarını çözme, çözümleme.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

2. **ḥall eyle-:**
Gazel 2498
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çıkar yol bulup yoluna koymak.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

3. **ḥall eyle-:**
Gazel 2028
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çözmek,çözülmek, karışık bir meselenin içinden çıkmak.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

ḥall eylemez:

1. **ḥall eylemez:**
Gazel 2028
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çözmek,çözülmek, karışık bir meselenin içinden çıkmak.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

ḥall id-:

1. **ḥall id-:**
Gazel 2129
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Eritmek.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

2. **ḥall id-:**
Gazel 2377
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çıkar yol bulup yoluna koymak.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

ḥall it-:

1. **ḥall it-:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çözüm yolu bulup sonuca bağlamak, çözmek.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

ḥall ol-:

1. **ḥall ol-:**
Gazel 2156
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yola girmek, olumlu bir sonuca bağlanmak, çözümlenmek.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

2. **ḥall ol-:**
Gazel 2256
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yola girmek, olumlu bir sonuca bağlanmak, çözümlenmek.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

ḫālüñ:

1. **ḫālüñ:**--*üñ,* -
Gazel 2008
Mısra: **9**
Bir şeyin içinde bulunduğu şartların ve niteliklerin bütünü, durum, vaziyet.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

hālüni sor-:

1. **ḫālüni sor-:**
Gazel 2213
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.

Lebüñden ḫālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

2. **ḫālüni sor-:**
Gazel 2253
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sağlığının veya durumunun nasıl olduğunu anlamak için ilgilenmek.

Ger sorar iseñ ḫālümi sensüz cenānum

Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

halvet:

1. **ḫalvetde:**-*de*
Gazel 2165
Mısra: **6**
Kulun Allah'ın huzûrunda onunla halleşmesi, manen sohbet etmesi durumu.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

halvet-i hāṣa gir-:

1. **ḫalvet-i ḫāṣa gir-:**
Gazel 2257
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Herkesten uzaklaşıp belli bir süre kalacağı hücresine kapanmak.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

ham:

1. **ḫamıyla:**--*ı, --(y)la*
Gazel 2061
Mısra: **4**
Büklüm, kıvrım.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

2. **ḫamından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2145
Mısra: **6**
Büklüm, kıvrım.

Dili fārıġ iden her dem bu ḫalḳa ḫalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḫamından ḳākülinden hem

3. **ḫām:**
Gazel 2283
Mısra: **6**
Tabii halinde bulunan, işlenmemiş.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

4. **ḫam:**
Gazel 2306
Mısra: **10**
Eğri, bükülmüş, yay biçiminde, kemerli.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

ham eyle-:

1. **ḫam eyle-:**
Gazel 2132
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Eğri hale getirmek.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

ham id-:

1. **ḫam id-:**
Gazel 2206
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İki büklüm etmek.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

hamāme:

1. **ḫamāme:**
Gazel 2242
Mısra: **12**
Güvercin, kumru.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḫamāme iy ṣanem

ḫamd:

1. **ḫamdüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2364
Mısra: **9**
Medih, övmek.Cenab-ı Hakk'a karşı kulların memnuniyet ve sevinçlerini ve O'na hamd ve şükür ile medihlerini bildirmeleri, sena etmeleri.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḫamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

hamd kıl-:

1. **ḫamd kıl-:**
Gazel 2046
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Allah'a hamdini, teşekkürünü bildirmek.

Dāyimā Ḫaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḫamd kıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı göñül

hamd-i bī-pāyān:

1. **ḫamd-i bī-pāyān:**
Gazel 2210
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sonsuz şükürler olsun.

Mülevveş itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḫamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

ham-dīde:

1. **ḫam-dīdeʾem:**-*em*
Gazel 2262
Mısra: **6**
Olgunlaşmamış göz.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

hamdülillāh:

1. **ḫamdülillāh:**
Gazel 2011
Mısra: **1**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ḫamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

ḫamdü-lillāh:

1. **ḫamdü-lillāh:**
Gazel 2039
Mısra: **10**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḫamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

2. **ḫamdü-lillāh:**
Gazel 2150
Mısra: **10**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

3. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2165
Mısra: **7**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

4. **ḥamdü-lillāḥ:**
Gazel 2205
Mısra: **5**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

5. **ḥamdü-lillāḥ:**
Gazel 2236
Mısra: **4**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

6. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2341
Mısra: **10**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

7. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2469
Mısra: **10**
Allah'a şükür, Allah'a hamd olsun.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

8. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2382
Mısra: **8**
"Allah'a hamdolsun, elhamdülillah" anlamlarında bir şükür sözü.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

9. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2130
Mısra: **7**
Allah'a hamdolsun, Allah'a şükür.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

10. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2131
Mısra: **10**
Allah'a hamdolsun, Allah'a şükür.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

11. **ḥamdü-lillāh:**
Gazel 2137
Mısra: **12**
Allah'a hamdolsun, Allah'a şükür.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

hāme:

1. **ḫāme:**
Gazel 2242
Mısra: **2**
Kalem.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

ham-ı zülf:

1. **ḫam-ı zülf:**
Gazel 2132
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Saç lülesinin kıvrımı, büklümü.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

2. **ḫam-ı zülf:**
Gazel 2262
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saç kıvrımı.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

ḥamīm:

1. **ḥamīm:**
Gazel 2177
Mısra: **6**
Çok sıcak, çok kızgın nesne, özellikle su.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḥamīm

hamīr:

1. **ḫamīrin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **8**
Asıl, maya, cevher.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

hamle:

1. **ḫamleme:**-*m, -e*
Gazel 2359
Mısra: **10**
Düşmana karşı yapılan saldırış, saldırma, savlet, hücum.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḫamleme olmaz ʿaceb ẕīḳum benüm

hamle id-:

1. **ḫamle id-:**
Gazel 2197
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Atılmak, saldırmak, hücum etmek.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

ḫammām:

1. **ḫammāma:**-*a*
Gazel 2242
Mısra: **4**
Hamam, yıkanılacak yer, kaplıca.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

<u>hāmūn:</u>

1. **hāmūn:**
Gazel 2222
Mısra: **8**
Geniş ova, sahra.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

<u>hāmūş:</u>

1. **ḫāmūş:**
Gazel 2321
Mısra: **6**
Sessiz, susmuş.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

2. **ḫāmūş:**
Gazel 2340
Mısra: **4**
Sessiz, susmuş.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

3. **ḫāmūş:**
Gazel 2264
Mısra: **6**
Susmuş, sessiz.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḥırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

4. **ḫāmūş:**
Gazel 2392
Mısra: **6**
Susmuş, sessiz.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

<u>hāmūşī-i ʿışḳ:</u>

1. **ḫāmūşī-i ʿışḳ:**
Gazel 2476
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın ölümü.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekṣer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

<u>han:</u>

1. **ḫanum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **12**
Sultan, hükümdar.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mıṣrʾındaki ḫanum

2. **ḫana:**-*a*
Gazel 2161
Mısra: **8**
Han, kağan, hükümdar.

Göñül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḫārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

3. **ḫanısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2334
Mısra: **7**
Padişah, hükümdar.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

<u>hançer:</u>

1. **ḫançeri:**-*i*
Gazel 2120
Mısra: **4**
Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

2. **ḫançeri:**-*i*
Gazel 2142
Mısra: **3**
Ucu sivri ve eğri, iki yanı keskin bıçak. || Divan şiirinde sevgilinin kaşı eğriliği yönünden, göz, gamze ve kirpiği de aşıklara açtığı yara nedeniyle hançere benzetilmiştir. .

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

3. **ḫançer:**
Gazel 2419
Mısra: **5**
Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak. || Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

4. **ḫançer:**
Gazel 2441
Mısra: **2**
Kamadan küçük, ucu eğri ve sivri, iki yanı keskin bıçak, şiirde sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

<u>hançer-güzār:</u>

1. **ḫançer-güẕār:**
Gazel 2164
Mısra: **10**
Hançer yapan.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

<u>hançer-i cevr:</u>

1. **ḫançer-i cevr:**
Gazel 2129
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Eziyet , cefa kılıcı.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

<u>hançer-i sitem:</u>

1. **ḫançer-i sitem:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Sitem hançeri. || Eziyet ve cefa kılıcı.|| Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı için kullanılır.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

2. **ḫançer-i sitem:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**

Sitem hançeri. || *Sevgilinin kaşı, kirpiği ve bakışı için kullanılır.*

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

3. **ḫançer-i sitem:**
Gazel 2388
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sitem hançeri.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

ḫandān:

1. **ḫandānsın:**-*sın*
Gazel 2284
Mısra: **2**
Gülen, şen, neşeli.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

2. **ḫandān:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
Gülen, şen, neşeli.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

3. **ḫandān:**
Gazel 2336
Mısra: **1**
Gülen, şen, neşeli.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-içun gözlerüm yaşını bārān isterem

4. **ḫandān:**
Gazel 2444
Mısra: **7**
Gülen, şen, neşeli.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

handān ol-:

1. **ḫandān ol-:**
Gazel 2040
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Neşeli, güler yüzlü, şen şakrak olmak.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

ḫandān olur:

1. **ḫandān olur:**--*ur*, -
Gazel 2027
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Neşeli ve güler yüzlü, şen şakrak olmak.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

hande eyle-:

1. **ḫande eyle-:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gülmek.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

hande id-:

1. **ḫande id-:**
Gazel 2395
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gülmek.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

hāne:

1. **ḫānesini:**--*si*, --*n*, --*i*
Gazel 2041
Mısra: **4**
Ev.|| *Gönül evi.*

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

2. **ḫāneme:**-*m*, -*e*
Gazel 2155
Mısra: **4**
Ev.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

3. **ḫānesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2306
Mısra: **4**
Ev, mesken, sığınılacak yer.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

4. **ḫāne:**
Gazel 2389
Mısra: **6**
,Ev. II Gönül evi.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

5. **ḫāne:**
Gazel 2411
Mısra: **4**
Ev. II Gönül.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

6. **ḫāneden:**-*den*
Gazel 2479
Mısra: **1**
Ev. || *Gönül.*

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

7. **ḫāne:**
Gazel 2487
Mısra: **2**
Ev. II Gönül evi.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

hāne-i dil:

1. **ḫāne-i dil:**
Gazel 2053
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül evi.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme

Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

2. **ḫāne-i dil:**
Gazel 2198
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül evi.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

3. **ḫāne-i dil:**
Gazel 2364
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül evi.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-içun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

ḫāne-i evḳāf:

1. **ḫāne-i evḳāf:**
Gazel 2235
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vakıflar evi.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

ḫāne-i naẓm:

1. **ḫāne-i naẓm:**
Gazel 2194
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Şiirin bölümleri.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

hānekāh:

1. **ḫāneḳāh:**
Gazel 2479
Mısra: **9**
Tekke, dergah.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

hānekāh-ı ʿışḳ:

1. **ḫāneḳāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2370
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʿa irşād eyledüm

hānümān:

1. **ḫānümānum:**-*um*
Gazel 2097
Mısra: **8**
Ev bark, yuva, aile.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

hār:

1. **ḫār:**
Gazel 2014
Mısra: **4**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefa ve gam gelir.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

2. **ḫār-ıla:**--*ıla, -*
Gazel 2030
Mısra: **4**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir.Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefa ve gam gelir.Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

3. **ḫār:**
Gazel 2011
Mısra: **5**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefa ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

4. **ḫār:**
Gazel 2054
Mısra: **2**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin har u has (çer çöp) ı olur.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

5. **ḫār:**
Gazel 2060
Mısra: **8**
Diken. || Divan edebiyatında diken rakip yerine de kullanılır.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

6. **ḫāra:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **15**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

7. **ḫāruñ:**-*uñ*
Gazel 2279
Mısra: **2**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

8. **ḫār:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
Diken.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

9. **ḫār:**
Gazel 2324
Mısra: **5**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

10. **ḫār:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

11. **ḫār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2451
Mısra: **9**
Diken.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

12. **ḫārı:**-*ı*
Gazel 2461
Mısra: **2**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-izārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

13. **ḫār-ımışsın:**-*ı, -mış, -sın*
Gazel 2474
Mısra: **1**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir. Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefā ve gam gelir. Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır. Yanak gülü üzerinde sakal da bir diken gibi durur. Sevgili gülşene benzetilince rakip de gülşenin çer çöpü olur.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

14. **ḫār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2499
Mısra: **8**
Diken. || Divan şiirinde Âşığa eziyet eden unsurlar birer dikene benzetilir.Bunların başında zaman, rakip, cevr ü cefa ve gam gelir.Sevgilinin kirpiği de bazen diken olarak ele alınır.

Güş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

ḫār u ḫes:

1. **ḫār u ḫes:**
Gazel 2364
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çalı çırpı.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

ḫārā:

1. **ḫārā:**
Gazel 2098
Mısra: **4**
Taş için çok sert.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

ḫarāb:

1. **ḫarāb:**
Gazel 2149
Mısra: **1**
Perişan, hüzünlü, kederli, gamlı.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

2. **ḫarāb:**
Gazel 2355
Mısra: **10**
Perişan, hüzünlü, kederli, gamlı.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

3. **ḫarābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **1**
Yıkılmış, harap olmuş kimse. II Harabat ehli.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

4. **ḫarābında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2116
Mısra: **5**
Perişan, hüzünlü, kederli, gamlı.

Bulmışam gönlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

harāb eyle-:

1. **ḫarāb eyle-:**
Gazel 2208
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Harap duruma getirmek, yıkmak.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

2. **ḫarāb eyle-:**
Gazel 2318
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çok üzmek, perişan duruma getirmek.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi gönlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

harāb it-:

1. **ḫarāb it-:**
Gazel 2257
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Harap duruma getirmek, yıkmak.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

2. **ḫarāb it-:**
Gazel 2429
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çok üzmek, perişan duruma getirmek.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

harāb ol-:

1. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2140
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kötü duruma düşmek, perişan olmak,çok üzülmek.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

2. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2344
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Harap duruma gelmek, yıkılmak.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

3. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2353
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

4. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2411
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Harap duruma gelmek, yıkılmak. || Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

5. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2494
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Harap duruma gelmek, yıkılmak. || Kötü duruma düşmek, perişan olmak.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

6. **ḫarāb ol-:**
Gazel 2082
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Harap duruma gelmek, yıkılmak.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

harāba vir-:

1. **ḫarāba vir-:**
Gazel 2216
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Harap duruma getirmek, yıkmak.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

harāb-ābād:

1. **ḫarāb-ābādda:**-*da*
Gazel 2003
Mısra: **6**
Harabe, yıkık dökük yer.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

2. **ḫarāb-ābāda:**--*a*
Gazel 2026
Mısra: **1**
Harabe, yıkık dökük yer. || Dünya.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

3. **ḫarāb-ābādıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **8**
Hayatın katı gerçekleri karşısında rintlerin teselli aradığı, neşe, zerafet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. || Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

harābāt:

1. **ḫarābāt:**
Gazel 2049
Mısra: **2**
Hayatın katı gerçekleri karşısında rintlerin teselli aradığı, neşe, zerafet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. || Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī şarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

2. **ḫarābāt:**
Gazel 2055
Mısra: **2**
Hayatın katı gerçekleri karşısında rintlerin teselli aradığı, neşe, zerafet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. || Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḫaşem çekdüm

harābātī:

1. **ḫarābātī:**
Gazel 2076
Mısra: **7**
Vaktini meyhanede geçiren, meyhane müdavimi, içkiye düşkün kimse.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin

Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

2. **ḫarābātī:**
Gazel 2082
Mısra: **3**
Vaktini meyhanede geçiren, meyhane müdavimi, içkiye düşkün kimse. || Vaktini meyhanede geçiren, meyhane müdavimi, içkiye düşkün kimse.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

3. **ḫarābātī:**
Gazel 2461
Mısra: **3**
Vaktini meyhanede geçiren, meyhane müdavimi, içkiye düşkün kimse.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

harābāt-ı ezel:

1. **ḫarābāt-ı ezel:**
Gazel 2233
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Meyhanelerin başlangıcı.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

harābe:

1. **ḫarābe:**
Gazel 2289
Mısra: **9**
Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapı. II Perişan, zavallı.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

2. **ḫarābe:**
Gazel 2442
Mısra: **6**
Harap, yıkılmaya yüz tutmuş bina, çok harap ev. || Aşığın yıkılmış perişan olmuş gönlü.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu gönlüm vilāyetin

ḫarām it-:

1. **ḫarām it-:**
Gazel 2068
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hayrını görmemesini, yaramamasını dilemek, verilen şeyi onun hakkı olarak kabul etmemek.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

2. **ḫarām it-:**
Gazel 2403
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hayrını görmemesini, yaramamasını dilemek, (o şeyi) onun hakkı olarak kabul etmemek.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḫarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

3. **ḫarām it-:**
Gazel 2446
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İçine sindirmemek, rahatça yararlanmasına meydan vermemek.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

ḫarāmī:

1. **ḫārāmīdür:**-*dür*
Gazel 2161
Mısra: **8**
Haydut, yol kesen kimse.

Göñül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḫārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

ḫarāret:

1. **ḫarāretüm:**-*üm*
Gazel 2092
Mısra: **4**
Coşkunluk, şevk, ateşlilik.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḫarāretüm

2. **ḫarāretüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **6**
Coşkunluk, şevk, ateşlilik.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḫarāretüm

harc eyle:

1. **ḫarc eyle:**
Gazel 2007
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

harc eyle-:

1. **ḫarc eyle-:**
Gazel 2037
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Harcamak.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

2. **ḫarc eyle-:**
Gazel 2072
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Parayı bir şey satın almak veya bir şey sağlamak için ellden çıkarmak, sarfetmek.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

3. **ḫarc eyle-:**
Gazel 2256
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yoluna vermek, feda etmek.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḫnet ü endūhdur ancak bu yolda ḫāṣılum

4. **ḫarc eyle-:**
Gazel 2304
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yoluna vermek, feda etmek.

Māh-rūlar fikr idüp ger gönlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

ḫarc id-:

1. **ḫarc id-:**
Gazel 2495
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

ḫarc it-:

1. **ḫarc it-:**
Gazel 2052
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir iş görmek veya bir şey satın almak için parayı elden çıkarmak, sarf etmek.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

ḫarc kıl-:

1. **ḫarc kıl-:**
Gazel 2194
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Harcamak, tüketmek, sarfetmek.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

2. **ḫarc kıl-:**
Gazel 2462
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir harcı meydana getiren malzemeleri istenen kıvama gelecek şekilde birbirine iyice yedirerek karıştırmak.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

ḫarem:

1. **ḫarem:**
Gazel 2224
Mısra: **10**
Herkesin girmesine izin verilmeyen, saygı gösterilmesi gereken yer. Kaʾbe çevresinde hudutları belirlenmiş bir yer vardır, burada hacılar ihrama girer. Bu bölgede avlanmak ve canlı bir mahluku öldürmek haram edilmiştir. Bu münasebetle sevgilinin güzelliği, mahallesi ve aşığın gönlü birer harem olarak ele alınır.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuṣṣāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

ḫargāh kur-:

1. **ḫargāh kur-:**
Gazel 2153
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Büyük çadır, otağ kurmak.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi gönül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

ḫārḫār:

1. **ḫārḫār:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Yürek sıkıntısı, gönül üzüntüsü, gussa, kaygı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

2. **ḫārḫār:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Yürek sıkıntısı, gönül üzüntüsü, gussa, kaygı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

ḫarīd:

1. **ḫarīd:**
Gazel 2183
Mısra: **9**
Satın alma.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

2. **ḫarīd:**
Gazel 2300
Mısra: **7**
Müşteri.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

ḫarīdār:

1. **ḫarīdār:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Alıcı, müşteri.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

2. **ḫarīdār:**
Gazel 2354
Mısra: **8**
Alıcı, müşteri.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

ḫarīdār ol-:

1. **ḫarīdār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Müşteri olmak.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

2. **ḫarīdār ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müşteri olmak.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

ḫārīm:

1. **ḫārīminden:***-i, -n, -den*
Gazel 2299
Mısra: **3**
Harem dairesi.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

harīm-i dil:

1. **ḥarīm-i dil:**
Gazel 2395
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül haremi.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

harīm-i kūy:

1. **ḥarīm-i kūy:**
Gazel 2147
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin mukaddes memleketi.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

harīr:

1. **ḥarīrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **8**
İpek.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

2. **ḥarīr:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
İpek.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

harīş:

1. **ḥarīş:**
Gazel 2294
Mısra: **11**
Bir şeyi elde etmek hususunda aşırı derecede istekli olan, hırslı.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīş
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

hark id-:

1. **ḥarḳ id-:**
Gazel 2117
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yırtmak.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḥarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

hārsuz gül bulın-:

1. **ḫārsuz gül bulın-:**
Gazel 2272
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzel ya da iyi olan her şeyin biraz sıkıntı veren bir yanı da olur.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

hās:

1. **ḫās:**
Gazel 2216
Mısra: **11**
Seçkin, temayüz etmiş kimse, sınıf, topluluk.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

hāṣ ü ʿām:

1. **ḫāṣ ü ʿām:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Seçkin kimseler ve halk, herkes.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

hāṣā liʾllāh:

1. **hāṣā liʾllāh:**
Gazel 2085
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Allah korusun. || *Asla.*

Her kaçan yād-ı ruḥuñla kūyuñı mesken kılam
Hāṣā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

hāṣa lillāh:

1. **ḫāṣa lillāh:**
Gazel 2067
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Allah korusun, asla.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

2. **ḫaṣā lillāh:**
Gazel 2235
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Allah göstermesin, asla kat'iyen, hiçbir vakit.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḫaṣā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

3. **ḫaṣā lillāḥ:**
Gazel 2340
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Allah korusun, asla.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḫaṣā lillāḥ ḫaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

4. **ḫāṣa lillāh:**
Gazel 2410
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Allah korusun, asla.

Ḫāṣa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

ḫāṣāk:

1. **ḫāṣāk:**
Gazel 2382
Mısra: **4**
Çöp, süprüntü.

Bāda virür ḫüsn gibi ʿuṣṣāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāṣāk olmışam

2. **ḫāṣākdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **10**
Çöp, süprüntü.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāṣākdür göñlüm

3. **ḥāşākden:**-*den*
Gazel 2492
Mısra: **2**
Çöp, süprüntü.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẕāhir olur dūdlar āteş kona ḥāşākden

<u>ḥāşa-lillāh:</u>

1. **ḥāşa-lillāh:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
Allah göstermesin!.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

2. **ḥāşa-lillāh:**
Gazel 2266
Mısra: **6**
Allah göstermesin!.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

3. **ḥāşā-lillāh:**
Gazel 2379
Mısra: **1**
Allah göstermesin!.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḫn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

4. **ḥāşa-lillāh:**
Gazel 2394
Mısra: **10**
Allah göstermesin!.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

<u>ḥasan-ḥüsn:</u>

1. **ḥasan-ḥüsn:**
Gazel 2058
Mısra: **7**
Hasan yüzlü.||Hz. Hasan,Hz. Ali'nin büyük oğlu peygamberimizin torunudur.Muaviye kendinden sonra yerine Hasan'ı halife yapacağını halka duyurunca, oğlu Yezid Şam'dan Medine'ye zehir gönderdi ve Hz. Hasan'ın hanımı çeşitli vaadlerle kandırarak kocasını zehirletti.Yüzü peygamberimize çok benzerdi.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

<u>ḥasbeten-lillāh:</u>

1. **ḥasbeten-lillāḥ:**
Gazel 2027
Mısra: **7**
Allah rızası için.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

<u>ḥasb-i ḥāl:</u>

1. **ḥasb-i ḥāl:**
Gazel 2239
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Konuşup dertleşme, halleşme, sohbet.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

<u>ḥaşem:</u>

1. **ḥaşem:**
Gazel 2055
Mısra: **2**
Bir kimsenin yanında bulunan adamları, maiyet.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

<u>ḥāṣ-ı maḥrem:</u>

1. **ḥāṣ-ı maḥrem:**
Gazel 2208
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Çok gizli.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

<u>ḥāṣıl:</u>

1. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Kazanç, netice, değer, paha. Bu ifade sevgili için söylenmiştir, sevgiliden başka bu dünyada bir kazancın veya değerli bir şeyin olmadığı dile getirilmiştir.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevserüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

2. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2176
Mısra: **5**
Ortaya çıkan semere, netice, kar, kazanç.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

3. **ḥāṣıluñ:**--*uñ,* -
Gazel 2021
Mısra: **10**
Ortaya çıkan, türeyen. || Kar, kazanç.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāṣıluñ ak u karadan vāz gel

4. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2081
Mısra: **4**
Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

5. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2256
Mısra: **2**
Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

6. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2277
Mısra: **8**
Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

7. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2295
Mısra: **10**

Bir işten, bir yerden elde edilen gelir, semere, mahsul.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

8. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2154
Mısra: **10**
Ortaya çıkan semere, netice.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

9. **ḥāṣıl:**
Gazel 2176
Mısra: **6**
Ortaya çıkan semere, netice, kar, kazanç.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

10. **ḥāṣılı:**-*ı*
Gazel 2297
Mısra: **9**
Ortaya çıkan, türeyen, kar, kazanç.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

11. **ḥāṣılum:**-*um*
Gazel 2347
Mısra: **9**
Kazanç, elde edilen, kar.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

12. **ḥāṣıl:**
Gazel 2467
Mısra: **6**
Husule gelen, olan, meydana çıkan.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

<u>ḥāṣıl kıl-:</u>

1. **ḥāṣıl kıl-:**
Gazel 2203
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Peyda etmek, elde etmek, edinmek.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

2. **ḥāṣıl kıl-:**
Gazel 2266
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Peyda etmek, elde etmek, edinmek.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

3. **ḥāṣıl kıl-:**
Gazel 2300
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Peyda etmek, elde etmek, edinmek.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḥāṣıl kılam

4. **ḥāṣıl kıl-:**
Gazel 2304
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Peyda etmek, elde etmek, edinmek.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

<u>ḥāṣıl ol-:</u>

1. **ḥāṣıl ol-:**
Gazel 2288
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

2. **ḥāṣıl ol-:**
Gazel 2349
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

3. **ḥāṣıl ol-:**
Gazel 2422
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meydana gelmek, ortaya çıkmak, peyda olmak.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

<u>hāṣıluñ oldı:</u>

1. **ḥāṣıluñ oldı:**-*dı,* -
Gazel 2017
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ortaya çıkmak, türemek.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

<u>haşir:</u>

1. **ḥaşre:**-*e*
Gazel 2321
Mısra: **8**
Ölülerin diriltilip bir araya toplandığı zaman, kıyamet.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

<u>hāşiye düş-:</u>

1. **ḥāşiye düş-:**-*miş*
Gazel 2028
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir kitabın kenarı veya altına şerh, açıklama, not yazmaktır, dipnot düşmek.

Ḥāşiye düşmiş ḥaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

<u>haşr:</u>

1. **ḥaşre:**-*e*
Gazel 2005
Mısra: **2**
Allâh'ın ölülere ruhlarını geri verip onları hesaba çekmek üzere

toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi, dirilme. diriliş.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

2. **ḥaşre:**--*e*
Gazel 2062
Mısra: **5**
Allah'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

3. **ḥaşre:**-*e*
Gazel 2151
Mısra: **2**
Cenabıhakk'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

4. **ḥaşre:**-*e*
Gazel 2157
Mısra: **4**
Cenabıhakk'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

5. **ḥaşre:**-*e*
Gazel 2169
Mısra: **8**
Cenabıhakk'ın kıyamet gününde, dünya hayatında işlediklerinin hesabını sormak üzere ölüleri diriltip bir araya toplaması.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

<u>ḥaşr ol-:</u>

1. **ḥaşr ol-:**
Gazel 2077
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Toplanmak, kıyamet günü dirilip bir araya gelmek.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

2. **ḥaşr ol-:**
Gazel 2166
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir araya getirilmek, kıyamet gününde bir araya toplanmak.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḥ∨ābum benüm

3. **ḥaşr ol-:**
Gazel 2319
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir arada beraber yaşamak, haşir neşir olmak.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

<u>ḥaşre dek:</u>

1. **ḥaşre dek:**
Gazel 2084
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kıyamet kopuncaya kadar, içinde yaşadığımız bu alem var olduğu müddetçe.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

2. **ḥaşre dek:**
Gazel 2329
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kıyamet kopuncaya kadar, içinde yaşadığımız bu alem var olduğu müddetçe.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

3. **ḥaşre dek:**
Gazel 2402
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Kıyamete kadar.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

4. **ḥaşre dek:**
Gazel 2457
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kıyamet kopuncaya kadar, içinde yaşadığımız bu alem var olduğu müddetçe.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

<u>ḥasret:</u>

1. **ḥasret:**
Gazel 2405
Mısra: **2**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

2. **ḥasret:**
Gazel 2345
Mısra: **10**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

3. **ḥasret:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

4. **ḥaşretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2251

Mısra: **3**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Ṣemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

5. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2261
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine
Gīceler bülbülleyin zār olmışam

6. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2272
Mısra: **3**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

7. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2276
Mısra: **7**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

8. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2304
Mısra: **7**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretiyle Mı<u>s</u>r-ı ḫüsnüñ yādına iy seng-dil
Ṣol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

9. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2356
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

10. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2478
Mısra: **1**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn
ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

11. **ḥasretinden:**-*-i, --n, --den*
Gazel 2010
Mısra: **7**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

12. **ḥasretinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2131
Mısra: **13**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak. || *Özlenen şey veya kimse.*

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

13. **ḥasretinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2136
Mısra: **9**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

14. **ḥasreti-y-ile:**-*i, -(y), -ile*
Gazel 2164
Mısra: **2**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

15. **ḥasreti-y-ile:**-*i, -(y), -ile*
Gazel 2164
Mısra: **2**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

16. **ḥasret-ile:**-*ile*
Gazel 2212
Mısra: **9**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile
Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

17. **ḥasret-ile:**-*ile*
Gazel 2222
Mısra: **1**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

18. **ḥāsret-ile:**-*ile*
Gazel 2244
Mısra: **12**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

19. **ḥasretle:**-*le*
Gazel 2249
Mısra: **14**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Āṣiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

20. **ḥasretüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2256
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

21. **ḥasret-ile:**-*ile*
Gazel 2267
Mısra: **3**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

22. **ḥāsretinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2359
Mısra: **7**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḥāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

23. **ḥasretiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2361
Mısra: **7**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

24. **ḥasretinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2459
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye /kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

25. **ḥasretle:**-*le*
Gazel 2481
Mısra: **5**
Ayrı kalınan veya elden kaçırılan bir şeye ,kişiye karşı duyulan istek, tekrar görme ve kavuşma arzusu, özleyiş, özlem, iştiyak.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

ḥasret id-:

1. **ḥasret id-:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçi, özlediği şey veya kimseye kavuşma arzusu ile dolu olmak, kavuşamamanın üzüntüsünü yaşamak.

İder şayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

ḥasret ol-:

1. **ḥasret ol-:**
Gazel 2274
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Özlediğine kavuşamamış olmak.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

ḥasretā:

1. **ḥasretā:**
Gazel 2337
Mısra: **8**
Yazık, eyvah.

Gördüm belürdi ḥaṭṭuñı ḥaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

ḥassān:

1. **ḥassānʾa:**--*a, -*
Gazel 2027
Mısra: **13**
Peygamberimiz zamanında yaşamış bir şairdir.Peygamberimiz onun için mescide bir minber yaptırmıştır. Divan şairleri şiirlerinde , medhiyelerde veya na'tlarda Peygamber'e övgü yazarken kendilerini sahabe şair Ḥassān b. Sābit'e benzetirler.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

ḥasta:

1. **ḥastayı:**--*(y)ı*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḥastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **ḥastadur:**-*dur*
Gazel 2139
Mısra: **11**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḥastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

3. **ḥasta:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḥasta çeşmine devā olsun direm

4. **ḥastaya:**--*(y)a, -*
Gazel 2043
Mısra: **4**
Hasta.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

5. **ḥasta:**
Gazel 2087
Mısra: **9**
Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız. || Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

6. **ḫasta:**
Gazel 2448
Mısra: **8**
Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız. || Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

7. **ḫasta:**
Gazel 2448
Mısra: **12**
Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız. || Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

8. **ḫasta:**
Gazel 2470
Mısra: **5**
Hastalık, kaza veya yaralanma dolayısıyla fizik veya ruh sağlığı bozulmuş ve tedavi edilmesi gereken kimse, rahatsız. || Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

9. **ḫastadur:**-*dur*
Gazel 2151
Mısra: **11**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir şeye aşırı derecede düşkün olan kimse.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından
Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

10. **ḫasta:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

11. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

12. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

13. **ḫastaya:**-*(y)a*
Gazel 2175
Mısra: **9**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

14. **ḫasta:**
Gazel 2194
Mısra: **11**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle dertlenmiş, düşkün olan kimse.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

15. **ḫasta:**
Gazel 2207
Mısra: **9**
Aşk derdiyle hasta düşmüş,sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

16. **ḫasta:**
Gazel 2210
Mısra: **1**
Aşk derdiyle hasta düşmüş,sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

17. **ḫasta:**
Gazel 2284
Mısra: **4**
Aşk derdiyle hasta düşmüş,sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

18. **ḫasta:**
Gazel 2489
Mısra: **3**
Aşk derdiyle hasta düşmüş,sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

19. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2213
Mısra: **4**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Elüm dut raḫm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

20. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2246
Mısra: **5**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

21. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2316
Mısra: **3**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

22. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2326
Mısra: **1**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

23. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2327
Mısra: **3**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

24. **ḫasta:**
Gazel 2305
Mısra: **6**
Sağlık durumu bozuk olan insan, hayvan veya organ.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫır benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

25. **ḫastadur:**-*dur*
Gazel 2334
Mısra: **10**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli. || Aşk derdiyle dertlenmiş.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

26. **ḫastayam:**-*(y)am*
Gazel 2372
Mısra: **3**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdiyle hasta düşmüş kimse.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

27. **ḫastaya:**-*(y)a*
Gazel 2434
Mısra: **7**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.|| Aşk derdine düşmüş olan kişi.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

28. **ḫastanuñ:**-*nuñ*
Gazel 2468
Mısra: **9**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

29. **ḫastayı:**-*(y)ı*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Sağlıklı olmayan, hasta, dertli, aşk derdiyle dertlenmiş.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

ḫasta dil:

1. **ḫasta dil:**
Gazel 2043
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönlü yaralı, gönlü hasta, üzgün.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

ḫasta göñül:

1. **ḫasta göñül:**
Gazel 2132
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönlü yaralı, gönlü hasta, üzgün.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

ḫasta ol-:

1. **ḫasta ol-:**
Gazel 2380
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sağlığı bozulmak, bir hastalığa yakalanmak, hastalanmak.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

ḫasta ter:

1. **ḫasta ter:**
Gazel 2263
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok hasta.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

2. **ḫasta ter:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok hasta.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

ḫasta yat-:

1. **ḫasta yat-:**
Gazel 2244
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir hastalıktan dolayı yatakta yatmak.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

hastā-dil:

1. **ḫastā-dil:**
Gazel 2161
Mısra: **5**
Gönlü yaralı, gönül hastası, aşık.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾīlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

2. **ḫasta-dil:**
Gazel 2168
Mısra: **6**
Gönlü yaralı, gönül hastası, aşık.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī firāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

3. **ḫasta-dil:**
Gazel 2231
Mısra: **9**
Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse, aşık.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

4. **ḫasta-dil:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse, aşık.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

5. **ḫasta-dil:**
Gazel 2371
Mısra: **6**
Gönlü hasta, hasta gönüllü kimse, aşık.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

hasta-ḥāl ol-:

1. **ḫasta-ḥāl ol-:**
Gazel 2070
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hasta halli olmak.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

ḫaste:

1. **ḫasteyem:**-*(y)em*
Gazel 2128
Mısra: **11**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

2. **ḫasteyem:**-*(y)em*
Gazel 2192
Mısra: **14**
Sağlığı bozuk olan, sıhhati yerinde olmayan kimse.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

haste-i ʿışḳ:

1. **ḫaste-i ʿışḳ:**
Gazel 2305
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aşk hastası.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

ḫaṭ:

1. **ḫaṭın:**-*ın*
Gazel 2278
Mısra: **9**
Sevgilinin yüzündeki ince ayva tüyleri.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

2. **ḫaṭ:**
Gazel 2381
Mısra: **2**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyü.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

3. **ḫaṭuñ:**-*uñ*
Gazel 2050
Mısra: **7**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

4. **ḫaṭı:**-*ı*
Gazel 2356
Mısra: **7**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

5. **ḫatuñ:**-*uñ*
Gazel 2369
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağındaki ince tüyler, ayva tüyleri.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

6. **ḫatuñ:**-*uñ*
Gazel 2403
Mısra: **3**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

7. **ḫaṭuñ:**-*uñ*
Gazel 2484
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

8. **ḫaṭ:**
Gazel 2403
Mısra: **5**
Yazı.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

9. **ḫaṭ:**
Gazel 2419
Mısra: **2**
Sevgilinin yanağında ince tüyler.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

10. **ḫaṭ:**
Gazel 2474
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyü.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

11. **ḫaṭuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2476
Mısra: **2**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

12. **ḫaṭuñ:**-*uñ*
Gazel 2028

Mısra: **1**
Sevgilinin yanağındaki ince tüyler, ayva tüyler.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

13. **ḫaṭ:**
Gazel 2201
Mısra: **5**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyü.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

ḫaṭā:

1. **ḫaṭāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2216
Mısra: **2**
Yanlış, hata, kusur.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

2. **ḫaṭāsı:**-*sı*
Gazel 2426
Mısra: **8**
Yanlış, kusur, kabahat.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḫaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

ḫaṭā eyle-:

1. **ḫaṭā eyle-:**
Gazel 2100
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yanlış hareket etmek.

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

ḫaṭā işle-:

1. **ḫaṭā işle-:**
Gazel 2132
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yanlış hareket etmek.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

ḫaṭā it-:

1. **ḫaṭā it-:**
Gazel 2098
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yanlış hareket etmek. || *Yanlışlık yapmak, yanılgıya düşmek.*

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

ḫaṭā kıl-:

1. **ḫaṭā kıl-:**
Gazel 2462
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yanlış hareket etmek.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

ḫaṭar:

1. **ḫaṭar:**
Gazel 2279
Mısra: **10**
Tehlike, güvensizlik.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

ḫātem:

1. **ḫāteme:**-*e*
Gazel 2432
Mısra: **6**
Yüzük, üzerinde mühür bulunan yüzük.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

ḫātır:

1. **ḫāṭırum:**-*um*
Gazel 2016
Mısra: **6**
Fikir, zihin, akıl.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

2. **ḫāṭırum:**-*um*
Gazel 2461
Mısra: **3**
Gönül, duygu, his.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

ḫāṭıra getür-:

1. **ḫāṭıra getür-:**
Gazel 2248
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hatırlamasına yol açmak.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

ḫāṭırın sor-:

1. **ḫāṭırın sor-:**
Gazel 2397
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yoklamak.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

ḫāṭır-küşā:

1. **ḫāṭır-küşāde:**-*de*
Gazel 2364
Mısra: **12**
Gönle ferahlık veren, iç açan.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

hatm olmışdur:

1. **ḫatm olmışdur:**--*mış, --dur*
Gazel 2032
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sona ermek, tamamlanmak, bitmek.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẕar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

ḫaṭṭ:

1. **ḫaṭṭuñ:**
Gazel 2068
Mısra: **8**
Sevgilinin yanağında çıkan ince tüyleri.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum şafā

Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

2. **ḫaṭṭı:**-*ı*
Gazel 2114
Mısra: **7**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

3. **ḫaṭṭını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2121
Mısra: **13**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

4. **ḫaṭṭuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2144
Mısra: **10**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

5. **ḫaṭṭın:**-*ı, -n*
Gazel 2148
Mısra: **2**
Sevgilinin ayva tüyleri.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

6. **ḫaṭṭuñ:**-*uñ*
Gazel 2239
Mısra: **1**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Ruḫuñ luṭfʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

7. **ḫaṭṭ:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

8. **ḫaṭṭ:**
Gazel 2273
Mısra: **12**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyleri.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

9. **ḫaṭṭuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2337
Mısra: **7**
Sevgilinin ayva tüyleri.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

10. **ḫaṭṭına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2338
Mısra: **3**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

11. **ḫaṭṭına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2338
Mısra: **3**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

12. **ḫaṭṭı:**-*ı*
Gazel 2403
Mısra: **5**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Ḫüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

13. **ḫaṭṭı:**-*ı*
Gazel 2417
Mısra: **1**
Sevgilinin yüzündeki ayva tüyü. || Yazı.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

14. **ḫaṭṭ:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
Sevgilinin yanağındaki ayva tüyleri.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

<u>ḫaṭṭāt-ı ezel:</u>

1. **ḫaṭṭāt-ı ezel:**
Gazel 2028
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kaderi yazan hattat.

Ḫāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

<u>ḫaṭṭ-ı ġam:</u>

1. **ḫaṭṭ-ı ġam:**
Gazel 2350
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam, keder hattı.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

<u>ḫaṭṭı ġubār:</u>

1. **ḫaṭṭı ġubār:**
Gazel 2057
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gubari hattı,bu hat bir yazı karakteri olup küçücük yazılan yazılara tabir olunur. || Sevgilinin ayva tüyleri de gubar olarak ele alınır.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḫayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḫayretüm

2. **ḫaṭṭı ġubār:**
Gazel 2081
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gubari hattı. || Bir yazı sitili. || Sevgilinin ayva tüyleri gubar olarak ele alınır. Küçücük karakterleri olan yazı sitili olan gubari ile de sevgilinin küçük yüz hatlarına telmih vardır.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḥayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

<u>ḫaṭṭ-ı ġubār:</u>

1. **ḫaṭṭ-ı ġubār:**
Gazel 2350
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gubari hattı. || *Bir yazı sitili.* || *Sevgilinin ayva tüyleri gubar olarak ele alınır. Küçücük karakterleri olan yazı sitili olan gubari ile de sevgilinin küçük yüz hatlarına telmih vardır.*

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

<u>ḫaṭṭ-i müşgīn:</u>

1. **ḫaṭṭ-i müşgīn:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin misk kokulu ayva tüyü.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

<u>ḫaṭṭ-ı siyehkār:</u>

1. **ḫaṭṭ-ı siyehkār:**
Gazel 2145
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İşi, ameli kötü olan, günahkar yüzlü.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

<u>ḫavrā:</u>

1. **ḫavrā:**
Gazel 2238
Mısra: **7**
Huri, huriler.

Zāhidüñ cennet murādı ḫavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

2. **ḫavrā:**
Gazel 2342
Mısra: **7**
Huri, huriler.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

3. **ḫavrā:**
Gazel 2351
Mısra: **9**
Huri, huriler.

Zāhid ister cennet ü ḫavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

4. **ḫavrāya:**-*(y)a*
Gazel 2433
Mısra: **8**
Huri, huriler.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḫavrāya virmezsin

<u>hāy:</u>

1. **hāy:**
Gazel 2471
Mısra: **4**
"Ey" manasında kullanılan hitap sözcüğü.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

2. **hāya:**-*a*
Gazel 2479
Mısra: **9**
Ar, namus, edep.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

<u>ḫayāl:</u>

1. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 2312
Mısra: **5**
Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

2. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş II bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sûreti II geçmişte yaşanmış bir şeyi zihinde canlandırma, hatırlama.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

3. **ḫayālüñ:**--*üñ*
Gazel 2006
Mısra: **8**
Zihinde tasarlanan, canlandırılan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, imge.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

4. **ḫayālüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2271
Mısra: **1**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

5. **ḫayāl:**
Gazel 2052
Mısra: **2**
Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş. || *Bir şey veya kimsenin parlak bir yere akseden şekli, görüntü.*

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

6. **ḫayāl:**
Gazel 2053
Mısra: **6**
Aslı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş. || *Var olmayan şeyleri varmış gibi zihinde tasarlama yeteneği, tasavvur etme gücü.*

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

7. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2071
Mısra: **5**
Bir kişi, olay veya nesnenin

zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẕallüm

8. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 2078
Mısra: **7**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

9. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2083
Mısra: **4**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

10. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

11. **ḫayālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2111
Mısra: **3**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

12. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2118
Mısra: **9**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

13. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2153
Mısra: **7**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

14. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 2195
Mısra: **2**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

15. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2200
Mısra: **2**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

16. **ḫayāliyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2315
Mısra: **10**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

17. **ḫayāliyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2325
Mısra: **3**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

18. **ḫayāliyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2333
Mısra: **6**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

19. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren suret.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

20. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2466
Mısra: **14**
Bir kişi veya nesnenin zihinde beliren suret.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

21. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2389
Mısra: **5**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

22. **ḫayāli:**-*i*
Gazel 2390
Mısra: **7**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

23. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 2402
Mısra: **11**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

24. **ḫayālüñ:**-*üñ*
Gazel 2430
Mısra: **5**
Bir kişi, olay veya nesnenin zihinde canlanan, biçimlenen sureti.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme büṯḫāne ben

hayāl eyle-:

1. **ḫayāl eyle-:**
Gazel 2498
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gerçekleşmesi arzu edilen bir şeyi zihinde tasarlayıp canlandırmak, düşünmek.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

hayāl it-:

1. **ḫayāl it-:**
Gazel 2173
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gerçekleşmesi arzu edilen bir şeyi zihinde tasarlayıp canlandırmak, düşünmek.

Ṣeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

2. **ḫayāl it-:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gerçekleşmesi arzu edilen bir şeyi zihinde tasarlayıp canlandırmak, düşünmek.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

hayāl itse:

1. **ḫayāl itse:**--*se*
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi zihinde tasarlayıp canlandırmak.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

hayāl-i hatt:

1. **ḫayāl-i ḫaṭṭ:**
Gazel 2122
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin ayva tüylerinin (yüzünün) hayali.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu gönlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

hayāl-i laʿl:

1. **ḫayāl-i laʿl:**
Gazel 2039
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kırmızı dudağının hayali.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

hayāl-i yār:

1. **ḫayāl-i yār:**
Gazel 2200
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin hayali.

Gelse ḫayāl-i yār bu gönlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

2. **ḫayāl-i yār:**
Gazel 2259
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yarin hayali.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

ḫayāt:

1. **ḫayātum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Yaşam, ömür.

Ḫayātum ḫāṣılum ʿömrüm şarābum kevserüm ʿadnüm
Baḫārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

2. **ḫayāt:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
Hayat, yaşam, ömür.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḫayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

3. **ḫayāt:**
Gazel 2437
Mısra: **5**
Hayat, yaşam, ömür.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḫayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

hayāt bul-:

1. **ḫayāt bul-:**
Gazel 2040
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Canlanmak.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḫayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḫayvān gül

hayāt-ı ebedī:

1. **ḫayāt-ı ebedī:**
Gazel 2273
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sonsuz hayat.

Kim ki cürʿañı içe bula ḫayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

hayf:

1. **ḫayf:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
Eyvah, yazık, heyhat.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḫayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

2. **ḫayfdur:**-*dur*
Gazel 2451
Mısra: **8**
Haksızlık, zulüm.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

ḫayf ol-:

1. **ḫayf ol-:**
Gazel 2266
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazık olmak, ziyan olmak.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

ḫāyil:

1. **ḫāyil:**
Gazel 2143
Mısra: **5**
Perde, engel.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

ḫāyil ol-:

1. **ḫāyil ol-:**
Gazel 2285
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin yapılmasını önlemek, bir işi yaptırmamak, ket vurmak.

Āhum okına hīç ḫāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

ḫayır:

1. **ḫayra:**-*a*
Gazel 2255
Mısra: **4**
Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hal ve iş.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

ḫayl:

1. **ḫaylini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2404
Mısra: **7**
Güruh, taife, cemaat, zümre.

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

ḫayme:

1. **ḫayme:**
Gazel 2078
Mısra: **8**
Çadır.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

2. **ḫayme:**
Gazel 2243
Mısra: **10**
Çadır, otağ.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

3. **ḫayme:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
Çadır, otağ.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

ḫayme kur-:

1. **ḫayme kur-:**
Gazel 2030
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çadır kurmak. || Çadır kurulacak bez, keçe vb. şeyleri direklere gerip uçlarını bağlayarak çadırı içinde oturulacak duruma getirmek.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

ḫayr:

1. **ḫayra:**
Gazel 2183
Mısra: **8**
Hayır, güzellik, iyilik, fayda, yarar.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

ḫayrān:

1. **ḫayrāndur:**--*dur*
Gazel 2004
Mısra: **18**
Kendinden geçmiş, mest olmuş, baygın.|| Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, takdir eden.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḫayrāndur göñül

2. **ḫayrān:**
Gazel 2008
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

3. **ḫayrān:**
Gazel 2008
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

4. **ḫayrānam:**-*am*
Gazel 2081
Mısra: **10**
Hayran olma durumu, çok güzel olan veya insanda büyüklük ve takdir hissi uyandıran bir şey karşısında duyulan şaşkınlıkla karışık beğenme duygusu.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

5. **ḫayrānam:**-*am*
Gazel 2105
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse. || Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

6. **ḥayrānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2115
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

7. **ḥayrān:**
Gazel 2131
Mısra: **6**
Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam

8. **ḥayrānıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2131
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam

9. **ḥayrānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2183
Mısra: **1**
Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

10. **ḥayrānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2190
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḥayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

11. **ḥayrānam:**-*am*
Gazel 2219
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Nigārı bir gice ḫvābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

12. **ḥayrān:**
Gazel 2308
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḥayrān benüm

13. **ḥayrān:**
Gazel 2308
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şey karşısında hayranlık duyan, onu çok beğenen, çok takdir eden kimse.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḥayrān benüm

14. **ḥayrān:**
Gazel 2343
Mısra: **2**
Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

15. **ḥayrān:**
Gazel 2350
Mısra: **4**
Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

16. **ḥayrān:**
Gazel 2419
Mısra: **4**
Şaşkın, şaşırıp kalmış kimse.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

<u>ḥayrān eyle-:</u>

1. **ḥayrān eyle-:**
Gazel 2057
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Karşısındakinde hayranlık duygusu uyandırmak.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

2. **ḥayrān eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Karşısındakinde hayranlık duygusu uyandırma.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḥayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḥayrān eylesem

<u>ḥayrān ol-:</u>

1. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2065
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek. || *Şaşırmak, şaşırıp kalmak.*

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḥayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

2. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek. || *Şaşırmak, şaşırıp kalmak.*

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḥayrān olmayam

3. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḥayrān olam

4. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2147
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḥayrān olmışam

5. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2243
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak, şaşırıp kalmak.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḥayrān ola cünūnum

6. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḥayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

7. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḥayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

8. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2416
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḥayrān olmayan

9. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2473
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak, şaşırıp kalmak.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḥayrān olmasun

10. **ḥāyrān ol-:**
Gazel 2484
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok beğenmek.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

11. **ḥayrān ol-:**
Gazel 2484
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak, şaşırıp kalmak.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

ḥayrānlık:

1. **ḥayrānlıgum:**--*um*, -
Gazel 2064
Mısra: **1**
Hayran olma durumu, çok güzel olan veya insanda büyüklük ve takdir hissi uyandıran bir şey karşısında duyulan şaşkınlıkla karışık beğenme duygusu.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

ḥayret:

1. **ḥayretüm:**--*üm*, -
Gazel 2057
Mısra: **10**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

2. **ḥayret:**
Gazel 2131
Mısra: **5**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḫālini
Ol baña ḥayrān ise ben de anuñ ḥayrānıyam

3. **ḥayret:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḫālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

4. **ḥayretüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **1**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

5. **ḥayret:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḫayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

6. **ḫayret:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

ḥayret al-:

1. **ḥayret al-:**
Gazel 2273
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şaşırmak.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḫālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

ḥayretde ko-:

1. **ḥayretde ko-:**
Gazel 2233
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şaşmasına sebep olmak.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

ḥayvān:

1. **ḥayvān:**
Gazel 2008
Mısra: **2**
Hayvan.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

hazān:

1. **ḫazānın:**-*ı, -n*
Gazel 2148
Mısra: **1**
Güz, sonbahar.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

2. **ḫazān:**
Gazel 2313
Mısra: **6**
Güz, sonbahar. || Ayrılık sebebiyle hüznün arttığı vakit.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

3. **ḫazān:**
Gazel 2456
Mısra: **9**
Güz, sonbahar.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

ḫazer eyle-:

1. **ḫazer eyle-:**
Gazel 2037
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḫazer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

2. **ḫazer eyle-:**
Gazel 2214
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḫazer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

3. **ḫazer eyle-:**
Gazel 2426
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḫazer eyle
Naẓar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

hazer kıl-:

1. **ḫazer kıl-:**
Gazel 2193
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫazer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

2. **ḫazer kıl-:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḫazer kıl ez-dem-i serdüm

3. **ḫazer kıl-:**
Gazel 2426
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫazer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

4. **ḫazer kıl-:**
Gazel 2449
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çekinmek, sakınmak.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḫazer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

hāẓihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn:

1. **hāẓihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn:**-*i-i, -n*
Gazel 2431
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
"İçinde ebedi kalacakları, zemininden ırmaklar akan Adn cennetleri!".

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẓihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

hāzık:

1. **ḫāẓıḳ:**
Gazel 2246
Mısra: **6**
Usta, maharetli bilhassa hekimler için kullanılır.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḫāẓıḳ ḥekīm

hāżır:

1. **ḥāżır:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
Belli bir işi yapacak veya belli bir işe yarayacak duruma getirilmiş olan (şey).

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

2. **ḥāżır:**
Gazel 2166
Mısra: **8**
Bir iş yapmak için gereken her şeyi tamamlamış olan.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

3. **ḥāżır:**
Gazel 2322
Mısra: **7**
Bir işi yapmak için gerekli her türlü şeyini tamamlamış olan.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

4. **ḥāżır:**
Gazel 2406
Mısra: **4**

Bir yerde mevcut olan, bizzat bulunan, huzurda, göz önünde olan.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm
ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

ḥāżır kıl-:

1. **ḥāżır kıl-:**
Gazel 2206
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi hazır duruma getirmek, hemen kullanılabilecek hale koymak, hazırlamak.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

ḥāżır ol-:

1. **ḥāżır ol-:**
Gazel 2286
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hazır durumda bulunmak.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

ḥāzır-cevāb:

1. **ḥāzır-cevāb:**
Gazel 2140
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir söze derhal cevap veren, bir sözün çarçabuk karşılığını bulan.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḥāzır-cevāb oldum

ḥażret-i yār:

1. **ḥażret-i yār:**
Gazel 2081
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hazreti Sevgili. || Aşık sevgiliyi çok yüksek mertebede görür, onu kutsal sayar.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

heft-ser:

1. **heft-ser:**
Gazel 2436
Mısra: **2**
Yedi başlı.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

ḥekīm:

1. **ḥekīm:**
Gazel 2246
Mısra: **6**
Mesleği hastalıkları teşhis ve tedavi etmek olan kimse, tıp doktoru, tabip.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

helāk:

1. **helākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2076
Mısra: **1**
Ölme, mahvolma, yok olma. || Perişan olma, bitkin duruma gelme.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

2. **helākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **2**
Perişan olma, bitkin duruma gelme.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

helāk eyle-:

1. **helāk eyle-:**
Gazel 2436
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, yok etmek.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

helāk id-:

1. **helāk id-:**
Gazel 2192
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, yok etmek.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

2. **helāk id-:**
Gazel 2399
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, yok etmek.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

helāk it-:

1. **helāk it-:**
Gazel 2296
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Mahvetmek, yok etmek.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

helāk ol-:

1. **helāk ol-:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Perişan olmak, bitkin duruma gelmek, çok fazla yorulmak.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy şanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

helāk-i ḳavm id-:

1. **helāḳ-i ḳavm id-:**
Gazel 2216
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kavmi yok etmek.

Anuñ emrini çünki dutmadılar
Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

ḥelāl ḫoş id-:

1. **ḥelāl ḫoş id-:**
Gazel 2151
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yaptıklarımı helal ettim, karşılığını beklemiyorum, gönlüm hoş, helal olsun demek.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

<u>helāl it-:</u>

1. **ḥelāl it-:**
Gazel 2068
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yaptığı veya verdiği şeyi candan ve gönülden bağışlamak, verdiği kimsenin hakkı olarak kabul etmek.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

<u>hele:</u>

1. **hele:**
Gazel 2376
Mısra: **9**
Bir kimse veya şey diğer kimse veya şeylerin içinde ayrıca belirtilmek istendiği zaman bunu ifade eden kelimenin başına veya sonuna getirilir, özellikle, bilhassa, bahusus, her şeyden önce.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

<u>hem:</u>

1. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **1**
"Zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında bağlaç.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

2. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **4**
"Zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında bağlaç.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün toġrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

3. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **6**
"Zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında bağlaç.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

4. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **10**
"Ayrıca" anlamında bağlaç.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

5. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **12**
"Ayrıca" anlamında edat.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

6. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **4**
"Ayrıca" anlamında edat.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

7. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **12**
"Ayrıca" anlamında edat.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

8. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

9. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

10. **hem:**
Gazel 2133
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

11. **hem:**
Gazel 2163
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

12. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

13. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẕīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

14. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

15. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

16. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **14**

"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Çün güft ü ġüy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

17. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

18. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **18**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

19. **hem:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

20. **hem:**
Gazel 2185
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

21. **hem:**
Gazel 2189
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

22. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

23. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

24. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

25. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

26. **hem:**
Gazel 2214
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳışṣam ḫāḳīḳīdür
Güş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

27. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

28. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

29. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

30. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

31. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

32. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

33. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

34. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

35. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

36. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

37. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

38. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

39. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

40. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

41. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

42. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

43. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

44. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

45. **hem:**
Gazel 2254
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

46. **hem:**
Gazel 2281
Mısra: **11**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

47. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

48. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

49. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

50. **hem:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

51. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

52. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

53. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

54. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

55. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

56. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

57. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

58. **hem:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

59. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

60. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

61. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īs̱ār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

62. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

63. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

64. **hem:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

65. **hem:**
Gazel 2312
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

66. **hem:**
Gazel 2312
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

67. **hem:**
Gazel 2312
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

68. **hem:**
Gazel 2312
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

69. **hem:**
Gazel 2312
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

70. **hem:**
Gazel 2355
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

71. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem

Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi
çeşm ü ḳāmet hem

72. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi
çeşm ü ḳāmet hem

73. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

74. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

75. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

76. **hem:**
Gazel 2385
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

77. **hem:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem

Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

78. **hem:**
Gazel 2387
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

79. **hem:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

80. **hem:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eṣer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

81. **hem:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

82. **hem:**
Gazel 2397
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

83. **hem:**
Gazel 2397
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla

ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

84. **hem:**
Gazel 2397
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫātırın sormaga üşdi başına pervāne hem

85. **hem:**
Gazel 2397
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

86. **hem:**
Gazel 2397
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

87. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **1**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

88. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

89. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum

Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür
baña ol dem hem

90. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi
meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi
cāmını Cem hem

91. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **8**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı
zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk
iderdi ol sem hem

92. **hem:**
Gazel 2399
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Muḥibbī sen gedā bende vişālin
niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı
ʿālem hem

93. **hem:**
Gazel 2404
Mısra: **10**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol
şehüñ
Key ulu devlet-durur hem
iftiḫārumdur benüm

94. **hem:**
Gazel 2410
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb
şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem
raḥmeten-lilʿālemīn

95. **hem:**
Gazel 2410
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb
şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem
raḥmeten-lilʿālemīn

96. **hem:**
Gazel 2466
Mısra: **4**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru
iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül
hem Şāṭʾdan

97. **hem:**
Gazel 2492
Mısra: **6**
"Aynı zamanda" anlamında bağlaç.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben
elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān
hem tākden

98. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **4**
"Ayrıca, üstelik " anlamında bağlaç.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür
dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi
gülinden hem

99. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **1**
"Aynı zamanda, ayrıca" anlamlarında bağlaç.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden
sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim
çemende ġulġulından hem

100. **hem:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
"Aynı zamanda, ayrıca, üstelik" anlamlarında bağlaç.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar
başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek
hem iy gönül

101. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
"Üstelik, bir de" anlamında bağlaç.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat
eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan
dībā şalından hem

102. **hem:**
Gazel 2063
Mısra: **2**
"Aynı zamanda, ayrıca" anlamlarında bağlaç.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden
sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim
çemende ġulġulından hem

103. **hem:**
Gazel 2223
Mısra: **10**
"Aynı zamanda, ayrıca " anlamlarında kullanılan bağlaç.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni
bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne
hem

104. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **8**
"Aynı zamanda, ayrıca" anlamlarında kullanılan bağlaç.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı
siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān
sünbülinden hem

105. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **2**
"Zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında bağlaç.

Vefā gelmez cihāndan çün
ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar
bülbülinden hem

106. **hem:**
Gazel 2145
Mısra: **10**
"Zaten, bir de, şurası da var ki" anlamlarında bağlaç.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp
uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u
solından hem

107. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

108. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

109. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

110. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

111. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

112. **hem:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

113. **hem:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

114. **hem:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

115. **hem:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

116. **hem:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

117. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **1**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

118. **hem:**
Gazel 2220
Mısra: **2**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir.Bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

119. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **1**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir,bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

120. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **2**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir,bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

121. **hem:**
Gazel 2239
Mısra: **14**
Birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir,bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

122. **hem:**
Gazel 2387

Mısra: **10**
Kullanıldığı cümleye "üstelik, bir de, şu da var ki, zaten" manaları katarak anlamı kuvvetlendirir.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

123. **hem:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
"De/da" bağlacı.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

hem çü:

1. **hem çü:**
Gazel 2012
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

2. **hem çü:**
Gazel 2029
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

3. **hem çü:**
Gazel 2088
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

4. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

5. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

6. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

7. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

8. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

9. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

10. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

11. **hem çü:**
Gazel 2274
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

12. **hem çü:**
Gazel 2281
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

13. **hem çü:**
Gazel 2297
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

14. **hem çü:**
Gazel 2302
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

15. **hem çü:**
Gazel 2478
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

16. **hem çü:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

hem çün:

1. **hem çün:**
Gazel 2052

Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

2. **hem çün:**
Gazel 2053
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gibi.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

hem... hem...:

1. **hem... hem...:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hem ... hem ... biçiminde tekrarlanarak görevdeş sözleri, cümleleri eşitlik, pekiştirme, birlikte olma veya karşıtlık anlamlarıyla bağlayan bir söz grubu.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

2. **hem... hem...:**
Gazel 2468
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Hem... hem..." bağlacı,birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir, bu anlamda genellikle tekrar edilerek kullanılır.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini
Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

hemān:

1. **hemān:**
Gazel 2277
Mısra: **8**
Ancak, sadece, yalnızca.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḫāṣılum

2. **hemān:**
Gazel 2276
Mısra: **10**
Sadece, yalnızca.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

3. **hemān:**
Gazel 2042
Mısra: **10**
Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

4. **hemān:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
Derhal, hiç vakit geçirmeden, çabucak.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

5. **hemān:**
Gazel 2049
Mısra: **6**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

6. **hemān:**
Gazel 2049
Mısra: **8**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

7. **hemān:**
Gazel 2050
Mısra: **2**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

8. **hemān:**--*dur*
Gazel 2050
Mısra: **10**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

9. **hemān:**
Gazel 2313
Mısra: **8**
Ancak, fakat, yalnız.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

10. **hemān:**
Gazel 2105
Mısra: **3**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

11. **hemān:**
Gazel 2110
Mısra: **8**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

12. **hemān:**
Gazel 2128
Mısra: **3**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

13. **hemān:**
Gazel 2132
Mısra: **6**
Ancak, sadece, yalnız.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

14. **hemān:**
Gazel 2132
Mısra: **10**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

15. **hemān:**
Gazel 2163
Mısra: **10**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

16. **hemān:**
Gazel 2193
Mısra: **10**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Muḥibbī'den gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

17. **hemān:**
Gazel 2194
Mısra: **4**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

18. **hemān:**
Gazel 2197
Mısra: **4**
Aşağı yukarı, yaklaşık, takriben.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

19. **hemān:**
Gazel 2214
Mısra: **10**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbī'ye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

20. **hemān:**
Gazel 2253
Mısra: **2**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

21. **hemān:**
Gazel 2316
Mısra: **2**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

22. **hemān:**
Gazel 2316
Mısra: **6**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

23. **hemān:**
Gazel 2316
Mısra: **8**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbī'den hemān ısmarlaram

24. **hemān:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

25. **hemān:**
Gazel 2404
Mısra: **5**
Ancak, sadece, yalnız.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

26. **hemān:**-*sa*
Gazel 2419
Mısra: **8**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

27. **hemān:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
Ancak, sadece, yalnız.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

28. **hemān:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
Ancak, sadece, yalnız.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

29. **hemān:**
Gazel 2468
Mısra: **2**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

30. **hemān:**
Gazel 2485
Mısra: **6**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

31. **hemān:**
Gazel 2393
Mısra: **4**
Derhal, çabucak, hiç vakit geçirmeden.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

<u>hemān-dem:</u>

1. **hemān-dem:**
Gazel 2292
Mısra: **6**
Hemen, o anda, vakit kaybetmeden.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm

Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

hem-cenāh:

1. **hem-cenāh:**
Gazel 2458
Mısra: **5**
Denk.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āṣiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

hemçü:

1. **hemçü:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
Gibi.

Ṣād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

hem-dem:

1. **hem-demüm:**-*üm*
Gazel 2333
Mısra: **2**
Arkadaş, dost.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

2. **hem-dem:**
Gazel 2048
Mısra: **10**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

3. **hem-dem:**
Gazel 2132
Mısra: **1**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

4. **hem-dem:**
Gazel 2208
Mısra: **2**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

5. **hem-dem:**
Gazel 2257
Mısra: **2**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

6. **hem-dem:**
Gazel 2285
Mısra: **12**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

7. **hem-dem:**
Gazel 2451
Mısra: **9**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

hemdem:

1. **hemdemān:**-*ān*
Gazel 2428
Mısra: **10**
Birlikte bulunan, samimi, canciğer arkadaş, dost.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

hemdem ol-:

1. **hemdem ol-:**
Gazel 2404
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

hem-dem ola:

1. **hem-dem ola:**--*a,* -
Gazel 2034
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

hem-derd:

1. **hem-derdüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **4**
Dert ortağı.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

hemīn:

1. **hemīn:**
Gazel 2431
Mısra: **8**
Hemen, birden.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

2. **hemīn:**
Gazel 2313
Mısra: **8**
Ancak, sadece.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

3. **hemīn:**
Gazel 2155
Mısra: **7**
Her zaman, sadece.

Ravẓa-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

4. **hemīn:**
Gazel 2433
Mısra: **7**
Hemen, vakit kaybetmeden.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

5. **hemīn:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
Hemen, o anda.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

6. **hemīn:**
Gazel 2410
Mısra: **10**
"Yerine göre, ancak, hemen, her zaman" vb. anlamlar ifade eden bir çeşit doldurma kelime.

Ḫāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʾnüñ murādı bu-durur senden hemīn

hemīşe:

1. **hemīşe:**
Gazel 2268
Mısra: **8**
Daima, her zaman, her vakit.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

2. **hemīşe:**
Gazel 2289
Mısra: **8**
Daima, her zaman, her vakit.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

hem-kisvet:

1. **hem-kisvetüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **1**
Aynı kılık.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

hem-nefes:

1. **hem-nefes:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
Sıkı fıkı arkadaş, dost, hemdem.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it
Aras ol gel

2. **hem-nefes:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
Sıkı fıkı arkadaş, dost, hemdem.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

hem-nefes ol-:

1. **hem-nefes ol-:**
Gazel 2376
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sıkı fıkı arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

hem-nefs:

1. **hem-nefs:**
Gazel 2373
Mısra: **8**
Sıkı fıkı arkadaş, hemdem.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

hem-nişīn:

1. **hem-nişīn:**
Gazel 2026
Mısra: **7**
Beraber oturup kalkan, yakın arkadaş.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

2. **hem-nişīn:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
Beraber oturup kalkan, yakın arkadaş.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

3. **hem-nişīn:**
Gazel 2271
Mısra: **3**
Beraber oturup kalkan, yakın arkadaş.

Hem-nişīn olsam gelür zaḥmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

hem-rāh:

1. **hem-rāhdur:**-*dur*
Gazel 2404
Mısra: **5**
Yol arkadaşı, yoldaş.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

2. **hem-rāh:**
Gazel 2374
Mısra: **10**
Yol arkadaşı, yoldaş.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

hem-rāz:

1. **hem-rāz:**
Gazel 2497
Mısra: **2**
Sırdaş, dost.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

2. **hem-rāz-durur:**-*durur*
Gazel 2202
Mısra: **10**
Sırdaş, dost.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

hem-sāye:

1. **hem-sāyem:**-*m*
Gazel 2281
Mısra: **2**
Komşu.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

hem-sefer ol-:

1. **hem-sefer ol-:**
Gazel 2258
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Yol arkadaşı olmak.

Dükendi kalmadı şabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

hemtā:

1. **hemtā:**
Gazel 2369
Mısra: **7**
Eş, benzer, denk.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

hep:

1. **hep:**
Gazel 2405
Mısra: **6**
Her zaman, daima.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

2. **hep:**
Gazel 2487
Mısra: **5**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

3. **hep:**
Gazel 2409
Mısra: **8**
Büsbütün, tamamen, hepsi.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

4. **hep:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
"Her zaman, sürekli" anlamında zarf.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

her:

1. **her:**
Gazel 2371
Mısra: **2**
"Bütün, her bir" anlamlarında belgesiz sıfat.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

2. **her:**
Gazel 2373
Mısra: **5**
"Bütün, her bir" anlamlarında belgesiz sıfat.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

3. **her:**
Gazel 2373
Mısra: **12**
"Bütün, her bir" anlamlarında belgesiz sıfat.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

4. **her:**
Gazel 2005
Mısra: **12**
"Bütün" anlamında belgesiz sıfat.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

5. **her:**
Gazel 2077
Mısra: **8**
"Bütün" anlamında belgesiz sıfat.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

6. **her:**
Gazel 2182
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgesiz sıfat.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

7. **her:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
"Bütün" anlamında belgesiz sıfat.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

8. **her:**
Gazel 2195
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

9. **her:**
Gazel 2195
Mısra: **6**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

10. **her:**
Gazel 2197
Mısra: **8**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḥamle ki dir her kılı mār oldum

11. **her:**
Gazel 2200
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

12. **her:**
Gazel 2201
Mısra: **4**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

13. **her:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam

Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

14. **her:**
Gazel 2209
Mısra: **10**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

15. **her:**
Gazel 2218
Mısra: **3**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

16. **her:**
Gazel 2233
Mısra: **10**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

17. **her:**
Gazel 2237
Mısra: **1**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

18. **her:**
Gazel 2241
Mısra: **3**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

19. **her:**
Gazel 2244
Mısra: **12**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

20. **her:**
Gazel 2249
Mısra: **10**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

21. **her:**
Gazel 2249
Mısra: **12**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

22. **her:**
Gazel 2259
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

23. **her:**
Gazel 2260
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

24. **her:**
Gazel 2274
Mısra: **2**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

25. **her:**
Gazel 2274
Mısra: **2**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

26. **her:**
Gazel 2295
Mısra: **4**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

27. **her:**
Gazel 2299
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

28. **her:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

29. **her:**
Gazel 2300
Mısra: **1**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

30. **her:**
Gazel 2303
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

31. **her:**
Gazel 2307
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

32. **her:**
Gazel 2313
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

33. **her:**
Gazel 2315
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

34. **her:**
Gazel 2340
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

35. **her:**
Gazel 2358
Mısra: **2**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

36. **her:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

37. **her:**
Gazel 2402
Mısra: **2**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

38. **her:**
Gazel 2407
Mısra: **6**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

39. **her:**
Gazel 2411
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

40. **her:**
Gazel 2414
Mısra: **3**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

41. **her:**
Gazel 2414
Mısra: **4**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

42. **her:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

43. **her:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

44. **her:**
Gazel 2431
Mısra: **3**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

45. **her:**
Gazel 2431
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

46. **her:**
Gazel 2441
Mısra: **4**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

47. **her:**
Gazel 2442
Mısra: **9**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

48. **her:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

49. **her:**
Gazel 2452
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

50. **her:**
Gazel 2454
Mısra: **4**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

51. **her:**
Gazel 2454
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

52. **her:**
Gazel 2454
Mısra: **6**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

53. **her:**
Gazel 2475
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

54. **her:**
Gazel 2485
Mısra: **5**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

55. **her:**
Gazel 2489
Mısra: **6**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

56. **her:**
Gazel 2490
Mısra: **7**
"Bütün" anlamında belgisiz sıfat.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

57. **her:**
Gazel 2003
Mısra: **1**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

58. **her:**
Gazel 2014
Mısra: **5**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

59. **her:**
Gazel 2016
Mısra: **1**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

60. **her:**
Gazel 2018
Mısra: **6**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

61. **her:**
Gazel 2024
Mısra: **2**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

62. **her:**
Gazel 2030
Mısra: **4**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

63. **her:**
Gazel 2031
Mısra: **8**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

64. **her:**
Gazel 2034
Mısra: **3**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

65. **her:**
Gazel 2038
Mısra: **4**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

66. **her:**
Gazel 2038
Mısra: **7**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

67. **her:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

68. **her:**
Gazel 2042

Mısra: **4**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

69. **her:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

70. **her:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

71. **her:**
Gazel 2075
Mısra: **6**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

72. **her:**
Gazel 2106
Mısra: **1**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

73. **her:**
Gazel 2150
Mısra: **4**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

74. **her:**
Gazel 2150
Mısra: **10**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

75. **her:**
Gazel 2153
Mısra: **3**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

76. **her:**
Gazel 2154
Mısra: **4**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

77. **her:**
Gazel 2159
Mısra: **10**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

78. **her:**
Gazel 2170
Mısra: **9**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

79. **her:**
Gazel 2173
Mısra: **9**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

80. **her:**
Gazel 2180
Mısra: **5**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

81. **her:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

82. **her:**
Gazel 2211
Mısra: **3**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

83. **her:**
Gazel 2248
Mısra: **10**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

84. **her:**
Gazel 2444
Mısra: **9**
"Belli aralıklarla devamlı" anlamında belgisiz sıfat.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

85. **her:**
Gazel 2013
Mısra: **3**
"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

86. **her:**
Gazel 2011

Mısra: **4**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

87. **her:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

88. **her:**
Gazel 2093
Mısra: **10**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

89. **her:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḥayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

90. **her:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

91. **her:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

92. **her:**
Gazel 2014
Mısra: **1**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

93. **her:**
Gazel 2040
Mısra: **10**
"Bütün, her zaman" anlamında belgisiz sıfat.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

94. **her:**
Gazel 2048
Mısra: **3**
Tekil kelimelerin önüne getirilir ve o kelime için verilen hükmün aynı cinsten olan şeylerin hepsi için teker teker geçerli olduğunu gösterir. || *–nin hepsi, bütün, cümle.*

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

95. **her:**
Gazel 2078
Mısra: **2**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

96. **her:**
Gazel 2085
Mısra: **7**
"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

97. **her:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

98. **her:**
Gazel 2094
Mısra: **1**
"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

99. **her:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

100. **her:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

101. **her:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
"Bütün, hepsi" anlamında belgisiz sıfat.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

102. **her:**
Gazel 2332
Mısra: **5**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

103. **her:**
Gazel 2376
Mısra: **6**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

104. **her:**
Gazel 2394

Mısra: **1**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

105. **her:**
Gazel 2406
Mısra: **5**
"Bütün, hepsi" anlamında belgesiz sıfat.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

her ān:

1. **her ān:**
Gazel 2035
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman, her dakika.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

2. **her an:**
Gazel 2272
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

3. **her ān:**
Gazel 2409
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her an, her zaman.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

her bār:

1. **her bār:**
Gazel 2153
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her defa, daima, her vakit.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

her bir:

1. **her bir:**
Gazel 2101
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir ʿavām

2. **her bir:**
Gazel 2245
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāşı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

3. **her bir:**
Gazel 2277
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

4. **her bir:**
Gazel 2343
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

5. **her bir:**
Gazel 2486
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

6. **her bir:**
Gazel 2496
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

7. **her bir:**
Gazel 2496
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tek tek, ayrı ayrı.

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

her biri:

1. **her biri:**
Gazel 2084
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

2. **her biri:**
Gazel 2091
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

3. **her biri:**
Gazel 2150
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ayrı ayrı hepsi.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

4. **her biri:**
Gazel 2164
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

5. **her biri:**
Gazel 2173
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

6. **her biri:**
Gazel 2208
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

7. **her biri:**
Gazel 2375
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

8. **her biri:**
Gazel 2453
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

9. **her biri:**
Gazel 2492
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

10. **her biri:**
Gazel 2496
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Teker teker, hepsi.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

her dem:

1. **her dem:**
Gazel 2048
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

2. **her dem:**
Gazel 2169
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

3. **her dem:**
Gazel 2209
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

4. **her dem:**
Gazel 2284
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

5. **her dem:**
Gazel 2323
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

6. **her dem:**
Gazel 2063
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

7. **her dem:**
Gazel 2063
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

8. **her dem:**
Gazel 2145
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

9. **her dem:**
Gazel 2146
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥża nem

10. **her dem:**
Gazel 2151
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

11. **her dem:**
Gazel 2026
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

12. **her dem:**
Gazel 2059
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman, her an.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür gönlüm

13. **her dem:**
Gazel 2083
Mısra: **1**

Kelime Tipi: -
Her zaman, her an.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

14. **her dem:**
Gazel 2088
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her zaman, her an.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

15. **her dem:**
Gazel 2112
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

16. **her dem:**
Gazel 2131
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman, her an.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

17. **her dem:**
Gazel 2275
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

18. **her dem:**
Gazel 2291
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

19. **her dem:**
Gazel 2294
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy
Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

20. **her dem:**
Gazel 2311
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

21. **her dem:**
Gazel 2317
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem
Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

22. **her dem:**
Gazel 2327
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

23. **her dem:**
Gazel 2328
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

24. **her dem:**
Gazel 2336
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

25. **her dem:**
Gazel 2336
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

26. **her dem:**
Gazel 2371
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

27. **her dem:**
Gazel 2372
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

28. **her dem:**
Gazel 2384
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

29. **her dem:**
Gazel 2385
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

30. **her dem:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dembeste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

31. **her dem:**
Gazel 2392
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Ṣarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

32. **her dem:**
Gazel 2439
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

33. **her dem:**
Gazel 2452
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

34. **her dem:**
Gazel 2464
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

35. **her dem:**
Gazel 2477
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her zaman, daima.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

36. **her dem:**
Gazel 2481
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

37. **her dem:**
Gazel 2499
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

her gāh:

1. **her gāh:**
Gazel 2184
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her vakit, daima.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

her gün:

1. **her gün:**
Gazel 2080
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Süreklice, sürekli olarak.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

2. **her gün:**
Gazel 2220
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her gün.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

her kaçan:

1. **her kaçan:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman. || Bir işin yapıldığı her seferde, her defada.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

2. **her kaçan:**
Gazel 2085
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakit, ne zaman ki.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

3. **her kaçan:**
Gazel 2136
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir işin yapıldığı her seferde, her defada.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

4. **her kaçan:**
Gazel 2166
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman, her seferde.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

5. **her kaçan:**
Gazel 2187
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne vakit, ne zaman ki.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

6. **her kaçan:**
Gazel 2190
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman ki.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḫayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

7. **her kaçan:**
Gazel 2199
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

8. **her kaçan:**
Gazel 2222
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

9. **her kaçan:**
Gazel 2232
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

10. **her kaçan:**
Gazel 2233
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

11. **her kaçan:**
Gazel 2233
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

12. **her kaçan:**
Gazel 2252
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman ki.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

13. **her kaçan:**
Gazel 2270
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

14. **her kaçan:**
Gazel 2271
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

15. **her kaçan:**
Gazel 2314
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

16. **her kaçan:**
Gazel 2321
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

17. **her kaçan:**
Gazel 2340
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

18. **her kaçan:**
Gazel 2374
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

19. **her kaçan:**
Gazel 2387
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

20. **her kaçan:**
Gazel 2390
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Derd-i dilden her kaçan derd-ile ger āh eylesem
Çekilen göklere ejder gibi āhumdur benüm

21. **her kaçan:**
Gazel 2392
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

22. **her kaçan:**
Gazel 2392
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

23. **her kaçan:**
Gazel 2432
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

24. **her kaçan:**
Gazel 2491
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

her kaçan kim:

1. **her kaçan kim:**
Gazel 2264
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Her ne zaman ki.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḥen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

her kes:

1. **her kes:**
Gazel 2018
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Herkes.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

her ki:

1. **her ki:**
Gazel 2361
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
"Her kim" sözünün eskiden kullanılan şekli, her kimse ki, hangi kimse ki.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

2. **her ki:**
Gazel 2433
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her kimse ki, hangi kimse ki.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

3. **her ki:**
Gazel 2456
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
"Her kim" sözünün eskiden kullanılan şekli, her kimse ki, hangi kimse ki.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

her kim:

1. **her kim:**
Gazel 2019
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir kimse.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

2. **her kim:**
Gazel 2061
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kim olursa olsun.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

3. **her kim:**
Gazel 2085
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

4. **her kim:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

5. **her kim:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

6. **her kim:**
Gazel 2442
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

7. **her kim:**
Gazel 2447
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

8. **her kim:**
Gazel 2464
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

9. **her kim:**
Gazel 2464
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

her kim ki:

1. **her kim ki:**
Gazel 2019
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir kimse.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

2. **her kim ki:**
Gazel 2042
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

3. **her kim ki:**
Gazel 2248
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hangi kimse ki.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

her kişi:

1. **her kişi:**
Gazel 2048
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Herkes.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

2. **her kişi:**
Gazel 2097
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -

Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

3. **her kişi:**
Gazel 2115
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kim varsa hepsi, mevcut olan bütün insanlar.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

4. **her kişi:**
Gazel 2444
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Herkes.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

5. **her kişi:**
Gazel 2486
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Herkes.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

her laḥza:

1. **her laḥẓa:**
Gazel 2146
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her an.

Şuʿle-i ʿışḳ āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

2. **her laḥẓa:**
Gazel 2211
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her an.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

3. **her laḥẓa:**
Gazel 2220
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Her an.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

4. **her laḥẓa:**
Gazel 2284
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Her an.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

her ne:

1. **her ne:**
Gazel 2065
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

2. **her ne:**
Gazel 2109
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

3. **her ne:**
Gazel 2124
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

4. **her ne:**
Gazel 2131
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

5. **her ne:**
Gazel 2158
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Her ne, ne olursa olsun.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

6. **her ne:**
Gazel 2183
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

7. **her ne:**
Gazel 2299
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

8. **her ne:**
Gazel 2316
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her ne, ne olursa olsun.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

9. **her ne:**
Gazel 2377
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

10. **her ne:**
Gazel 2377
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

11. **her ne:**
Gazel 2447

Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

12. **her ne:**
Gazel 2486
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

13. **her ne:**
Gazel 2030
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Geldi çün şaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

14. **her ne:**
Gazel 2076
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

her ne deñlü:

1. **her ne deñlü:**
Gazel 2025
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Her ne kadar.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

2. **her ne deñlü:**
Gazel 2120
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Başına geldiği şart cümlesindeki hükmün doğru ve yerinde olduğunu belirttikten sonra bu hükme zıt düşen hususlar bulunduğunu bildirir. || *... ise de, – dir ama.*

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

3. **her ne deñlü:**
Gazel 2418
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Başına geldiği şart cümlesindeki hükmün doğru ve yerinde olduğunu belirttikten sonra bu hükme zıt düşen hususlar bulunduğunu bildirir: ... ise de, – dir ama.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

her ne ki:

1. **her ne ki:**
Gazel 2388
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

her ne kim:

1. **her ne kim:**
Gazel 2185
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hangi, hangi şey ki.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

her niçe:

1. **her niçe:**
Gazel 2442
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Her nasıl, ne şekilde olursa olsun.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

her zamān:

1. **her zamān:**
Gazel 2219
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Her zaman.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

hercāyī:

1. **hercāyī:**
Gazel 2014
Mısra: **2**
Bir şey üzerinde sürekli durmayan, sözünden, kararlarından dönüveren, sebatsız, kararsız, vefasız.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

hercāyīlik:

1. **hercāyilik:**
Gazel 2485
Mısra: **2**
Uçarılık, her Âşığa yüz verme hali, sabırsızlık ve kararsızlık durumu.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

hergiz:

1. **hergiz:**
Gazel 2055
Mısra: **14**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, katiyyen.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

2. **hergiz:**
Gazel 2145
Mısra: **9**
Asla, hiçbir vakit.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

3. **hergiz:**
Gazel 2274
Mısra: **3**
Asla, hiçbir vakit.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz

Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

4. **hergiz:**
Gazel 2301
Mısra: **8**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

5. **hergiz:**
Gazel 2319
Mısra: **10**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

6. **hergiz:**
Gazel 2327
Mısra: **6**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

7. **hergiz:**
Gazel 2464
Mısra: **7**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

8. **hergiz:**
Gazel 2466
Mısra: **14**
Asla, hiçbir zaman, hiçbir suretle, kat'iyyen.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

9. **hergiz:**
Gazel 2062
Mısra: **10**
Asla, hiç bir vakit.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

10. **hergiz:**
Gazel 2070
Mısra: **8**
Asla, hiç bir vakit.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

11. **hergiz:**
Gazel 2143
Mısra: **7**
Asla, hiç bir vakit.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

12. **hergiz:**
Gazel 2145
Mısra: **2**
Asla, hiç bir vakit.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

13. **hergiz:**
Gazel 2156
Mısra: **4**
Asla, hiç bir vakit.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

14. **hergiz:**-, -
Gazel 2012
Mısra: **7**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

15. **hergiz:**
Gazel 2036
Mısra: **2**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

16. **hergiz:**
Gazel 2037
Mısra: **5**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

17. **hergiz:**
Gazel 2081
Mısra: **10**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḥayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

18. **hergiz:**
Gazel 2083
Mısra: **5**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

19. **hergiz:**
Gazel 2086
Mısra: **11**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eṣer
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

20. **hergiz:**
Gazel 2088
Mısra: **1**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

21. **hergiz:**
Gazel 2093
Mısra: **3**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

22. **hergiz:**
Gazel 2093
Mısra: **4**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

23. **hergiz:**
Gazel 2113
Mısra: **10**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

24. **hergiz:**
Gazel 2250
Mısra: **6**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

25. **hergiz:**
Gazel 2277
Mısra: **10**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

26. **hergiz:**
Gazel 2285
Mısra: **11**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

27. **hergiz:**
Gazel 2368
Mısra: **8**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

28. **hergiz:**
Gazel 2380
Mısra: **7**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

29. **hergiz:**
Gazel 2387
Mısra: **5**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eser
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

30. **hergiz:**
Gazel 2391
Mısra: **1**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür gönlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür gönlüm

31. **hergiz:**
Gazel 2463
Mısra: **1**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

32. **hergiz:**
Gazel 2473
Mısra: **5**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

33. **hergiz:**
Gazel 2481
Mısra: **9**
Asla, kat'iyen, hiçbir vakit, hiçbir şekilde.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

herkes:

1. **herkesüñ:**-*üñ*
Gazel 2147
Mısra: **2**
Herkes.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

hevā:

1. **hevāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2168
Mısra: **2**
Arzu, istek, iptila, düşkünlük, meyil.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

2. **hevā:**
Gazel 2018
Mısra: **11**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.* || *Nefisten gelen arzu.*

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

3. **hevādan:**--*dan*, -
Gazel 2021
Mısra: **1**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.* || *(Nefisten gelen) Arzu, iptilâ.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

4. **hevādan:**--*dan*, -
Gazel 2021
Mısra: **1**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.* || *Arzu.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

5. **hevāyı:**--*y, --ı*
Gazel 2026
Mısra: **3**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.* || *Hava.*

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme

Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

6. **hevā:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
Hava.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

7. **hevādur:**-*-dur*, -
Gazel 2066
Mısra: **4**
İstek, arzu, heves, meyil.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Gönlümde nār u başda hevādur gözümde nem

8. **hevāsı:**-*sı*
Gazel 2072
Mısra: **3**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.* || *Nefisten gelen arzu.*

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

9. **hevāda:**-*da*
Gazel 2076
Mısra: **3**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

10. **hevā:**
Gazel 2100
Mısra: **10**
İstek, arzu, heves, meyil. || *Aşk, sevgi, tutkunluk.*

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

11. **hevāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2121
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

12. **hevāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2133
Mısra: **5**
İstek, arzu, heves, meyil.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manşūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

13. **hevādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **4**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

14. **hevāsını:**-*sı, -n, -ı*
Gazel 2249
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

15. **hevā:**
Gazel 2302
Mısra: **16**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

16. **hevāya:**-*(y)a*
Gazel 2303
Mısra: **9**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

Vaḳt oldı yanup hevāya
Berbād u bed-ġubāram

17. **hevāsı:**-*sı*
Gazel 2315
Mısra: **3**
İstek, arzu, heves, meyil.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

18. **hevāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **4**
İstek, arzu, heves, meyil.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

19. **hevādan:**-*dan*
Gazel 2346
Mısra: **10**
İstek, arzu, heves, meyil.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

20. **hevā:**
Gazel 2389
Mısra: **2**
İstek, arzu, heves, meyil.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

21. **hevāsı:**-*sı*
Gazel 2459
Mısra: **5**
Aşk, sevgi, tutkunluk.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

hevā vü heves:

1. **hevā vü heves:**
Gazel 2260
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zevk ve şehvetler.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

hevādār:

1. **hevādāruñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **2**
Hevesli, meyilli kimse, aşık, tutkun.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

hevā-yı ʿışḳ:

1. **hevā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2469
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk sevdası.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni

İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

hevā-yı ḳadd-i bālān:

1. **hevā-yı ḳadd-i bālān:**
Gazel 2296
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Uzun boylu sevgilinin hevesi.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

hevā-yı muʿtedil:

1. **hevā-yı muʿtedil:**
Gazel 2043
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşırı derecede soğuk yahut sıcak olmayan, ılık, ılıman hava.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

hevā-yı nefs:

1. **hevā-yı nefs:**
Gazel 2163
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Nefis hevesi.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

hevā-yı nefsüne uy-:

1. **hevā-yı nefsüne uy-:**
Gazel 2167
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Arzu ve ihtiraslarına uyarak yapmaması gerekeni yapmak, zaaflarına esir olmak.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

hevā-yı zülf:

1. **hevā-yı zülf:**
Gazel 2248
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saçının aşkı.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

heves:

1. **heves:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
Bir şeye karşı duyulan istek, eğilim, arzu, meyil.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

2. **hevesdür:**-*dür*
Gazel 2204
Mısra: **1**
İstek, arzu, meyil.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

3. **heves:**
Gazel 2373
Mısra: **12**
Gelip geçici arzu, devamlı olmayan istek.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

4. **heves:**
Gazel 2376
Mısra: **2**
İstek, arzu, meyil.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

5. **heves:**
Gazel 2376
Mısra: **6**
İstek, arzu, meyil.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

6. **hevesüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **2**
İstek, arzu, meyil.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

7. **hevesi:**-*i*
Gazel 2403
Mısra: **9**
İstek, arzu, meyil.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

heves eyle-:

1. **heves eyle-:**
Gazel 2040
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bir şeye karşı istek duymak, eğilimli olmak. || Heveslenmek.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

heves id-:

1. **heves id-:**
Gazel 2373
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Heveslenmek.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

heves-i fikr-i ruḥ:

1. **heves-i fikr-i ruḫ:**
Gazel 2369
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yanağının hayalinin hevesi.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meselüm

heves-i manṣıb:

1. **heves-i manṣıb:**
Gazel 2374
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Makam hevesi.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

2. **heves-i manṣıb:**
Gazel 2374
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Makam hevesi.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

hey:

1. **hey:**
Gazel 2090
Mısra: **6**
"Ey!" seslenme edatı.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

2. **hey:**
Gazel 2139
Mısra: **6**
"Ey!" seslenme edatı.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

3. **hey:**
Gazel 2169
Mısra: **8**
"Ey!" seslenme edatı.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

4. **hey:**
Gazel 2281
Mısra: **10**
"Ey!" seslenme edatı.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

5. **hey:**
Gazel 2317
Mısra: **16**
"Ey!" seslenme edatı.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

6. **hey:**
Gazel 2387
Mısra: **5**
"Ey!" seslenme edatı.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eṣer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

7. **hey:**
Gazel 2015
Mısra: **6**
Nida, seslenme ünlemi.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

8. **hey:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Azarlama, uyarı, üzüntü, sitem, tekdir, şüphe vb. duyguları anlatan cümlelerde anlama kuvvet verir.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

9. **hey:**
Gazel 2125
Mısra: **2**
Seslenmek ve bir kimsenin dikkatini çekmek için kullanılır.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Ṣīve vü nāzı ko hey pür-ṣīve pür-nāzum benüm

10. **hey:**
Gazel 2444
Mısra: **4**
"Ey" seslenme sözü.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

heybet:

1. **heybet:**
Gazel 2255
Mısra: **7**
Büyüklük, azamet, iri görünüş.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

2. **heybet:**
Gazel 2335
Mısra: **6**
Bir şey karşısında hissedilen korku ile karışık saygı duygusu.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

heyʾet:

1. **heyʾetin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **1**
Bir işi yapmak veya yönetmekle görevlendirilmiş kimselerden meydana gelen topluluk, kurul.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀṣıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

hezār:

1. **hezār:**
Gazel 2014
Mısra: **3**
Bülbül. II Aşık.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

2. **hezār:**
Gazel 2164
Mısra: **17**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

3. **hezār:**
Gazel 2195
Mısra: **4**
Bülbül.Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

4. **hezāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **6**
Bülbül. O şakıyışlarıyla ağlayıp, inleyen, durmadan sevgilisinin güzelliklerini anlatan ve ona aşk sözleri arz eden bir aşığın timsalidir. Bülbül güle aşık kabul edilir. Sevgilinin Âşığa eziyetleri gibi gül de bülbüle eziyet eder dikenleriyle bülbülün ciğerini deler. Gül naz, bülbül niyaz için yaratılmıştır.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

hezār pare kıl-:

1. **hezār pare kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bin parça yapmak.

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

hezārān:

1. **hezārān:**
Gazel 2211
Mısra: **3**
Binlerce, bin kere, pek çok.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

2. **hezārān:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Binlerce, bin kere.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

3. **hezārān:**
Gazel 2398
Mısra: **7**
Binlerce, bin kere.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

hīç:

1. **hīç:**
Gazel 2043
Mısra: **7**
Soru cümlelerinde belirsiz bir zamanı anlatan bir söz.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

2. **hīç:**
Gazel 2270
Mısra: **11**
"Yok denecek kadar az, azıcık" anlamlarında, olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

3. **hīç:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

4. **hīç:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
"Asla" anlamına gelen zarf.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

5. **hīç:**
Gazel 2023
Mısra: **8**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

6. **hīç:**
Gazel 2039
Mısra: **1**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

7. **hīç:**
Gazel 2099
Mısra: **6**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

8. **hīç:**
Gazel 2131
Mısra: **8**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

9. **hīç:**
Gazel 2179
Mısra: **9**
"Asla" anlamına gelen zarf.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

10. **hīç:**
Gazel 2199
Mısra: **5**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

11. **hīç:**
Gazel 2226
Mısra: **2**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

12. **hīç:**
Gazel 2226
Mısra: **8**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

13. **hīç:**
Gazel 2227
Mısra: **3**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

14. **hīç:**
Gazel 2244
Mısra: **15**
"Asla" anlamına gelen zarf.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

15. **hīç:**
Gazel 2283
Mısra: **8**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

16. **hīç:**
Gazel 2285
Mısra: **5**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Āhum okına hīç ḫāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

17. **hīç:**
Gazel 2285
Mısra: **12**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

18. **hīç:**
Gazel 2349
Mısra: **5**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

19. **hīç:**
Gazel 2414
Mısra: **2**
"Asla" anlamına gelen zarf.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

20. **hīç:**
Gazel 2433
Mısra: **6**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

21. **hīç:**
Gazel 2437
Mısra: **1**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

22. **hīç:**
Gazel 2489
Mısra: **5**
"Asla" anlamına gelen zarf.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

23. **hīç:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
"Asla" anlamına gelen zarf.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

24. **hīç:**
Gazel 2031
Mısra: **3**
Olumsuz yargılı cümlelerde fiilin anlamını pekiştiren bir söz. || *Soru cümlelerinde belirsiz bir zamanı anlatan bir söz.*

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

25. **hīç:**
Gazel 2044
Mısra: **1**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

26. **hīç:**
Gazel 2100
Mısra: **10**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

27. **hīç:**
Gazel 2113
Mısra: **8**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

28. **hīç:**
Gazel 2207
Mısra: **1**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

29. **hīç:**
Gazel 2209
Mısra: **4**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

30. **hīç:**
Gazel 2275
Mısra: **4**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

31. **hīç:**
Gazel 2321
Mısra: **6**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

32. **hīç:**
Gazel 2362
Mısra: **8**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen,asla.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun

Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

33. **hīç:**
Gazel 2362
Mısra: **16**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen,asla.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

34. **hīç:**
Gazel 2363
Mısra: **5**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

35. **hīç:**
Gazel 2373
Mısra: **3**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

36. **hīç:**
Gazel 2407
Mısra: **8**
Hiç, hiçbir zaman.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

37. **hīç:**
Gazel 2440
Mısra: **2**
Asla, hiçbir zaman.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

38. **hīç:**
Gazel 2445
Mısra: **6**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

39. **hīç:**
Gazel 2449
Mısra: **1**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

40. **hīç:**
Gazel 2449
Mısra: **8**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

41. **hīç:**
Gazel 2453
Mısra: **12**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

42. **hīç:**
Gazel 2457
Mısra: **7**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

43. **hīç:**
Gazel 2458
Mısra: **2**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

44. **hīç:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

45. **hīç:**
Gazel 2461
Mısra: **1**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

46. **hīç:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

47. **hīç:**
Gazel 2473
Mısra: **1**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

48. **hīç:**
Gazel 2497
Mısra: **2**
Soru cümlelerinde verilen hükmün kesinlikle söz konusu olamayacağını anlatır.

Māh-rūlar içre sen ḫüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

49. **hīç:**
Gazel 2039
Mısra: **4**
Olumsuz cümlelerde ve soru cümlelerinde anlamı kuvvetlendirir, kat'iyen, asla.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider

Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

hīç kes:

1. **hīç kes:**
   Gazel 2341
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Hiç kimse.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm bana sor ol baḥr içinde māhīyem

hīç kimse:

1. **hīç kimse:**
   Gazel 2454
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Hiçbir insan, hiçbir şahıs.

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

ḥicāb:

1. **ḥicāb:**
   Gazel 2284
   Mısra: **11**
   Peçe, örtü.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

2. **ḥicābından:**-*ı, -n, -dan*
   Gazel 2426
   Mısra: **2**
   Utanma, sıkılma, mahcubiyet.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

ḥicāb it-:

1. **ḥicāb it-:**
   Gazel 2276
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Utanmak, sıkılmak, mahçup olmak.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

ḥicāz:

1. **ḥicāz:**
   Gazel 2196
   Mısra: **15**
   Musikimizde hicaz dörtlüsü ve rast beşlisinin birleşmesinden meydana gelen ve dügah perdesinde karar kılan, çok yaygın basit makamlardan biri.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

hicr:

1. **hicr:**
   Gazel 2000
   Mısra: **1**
   Ayrılık.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek bana mümkin degül

2. **hicr:**
   Gazel 2023
   Mısra: **5**
   Ayrılık.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

3. **hicr:**
   Gazel 2450
   Mısra: **7**
   Ayrılık.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

4. **hicrüñ:**-*üñ*
   Gazel 2160
   Mısra: **5**
   Ayrılık, sevgiliden ayrı düşme.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

5. **hicre:**-*e*
   Gazel 2010
   Mısra: **16**
   Ayrılık, değer verilen birinden ayrı kalma durumu.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

6. **hicr-ile:**-*ile*
   Gazel 2001
   Mısra: **7**
   Ayrılık.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

7. **hicr:**
   Gazel 2000
   Mısra: **1**
   Ayrılık.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek bana mümkin degül

8. **hicr:**
   Gazel 2059
   Mısra: **9**
   Ayrılık.

Muḥibbī hicr ara her dem vişālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür gönlüm

9. **hicre:**--*e*, -
   Gazel 2059
   Mısra: **10**
   Ayrılık.

Muḥibbī hicr ara her dem vişālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür gönlüm

10. **hicr-ile:**-*ile*
    Gazel 2071
    Mısra: **4**
    Ayrılık.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

11. **hicr:**
    Gazel 2095
    Mısra: **2**
    Ayrılık.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

12. **hicr-ile:**-*ile*
    Gazel 2096
    Mısra: **7**
    Ayrılık.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

13. **hicrüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2099
Mısra: **1**
Ayrılık.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIṣḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

14. **hicr:**
Gazel 2126
Mısra: **2**
Ayrılık.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

15. **hicrüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2139
Mısra: **11**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

16. **hicr:**
Gazel 2192
Mısra: **8**
Ayrılık.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

17. **hicri:**-*i*
Gazel 2248
Mısra: **9**
Ayrılık.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

18. **hicrüñ-ile:**-*üñ, -i, -le*
Gazel 2272
Mısra: **2**
Ayrılık.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

19. **hicrüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2320
Mısra: **1**
Ayrılık.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

20. **hicr:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
Ayrılık.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

21. **hicr:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
Ayrılık.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

22. **hicr:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Ayrılık.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

23. **hicr-ile:**-*ile*
Gazel 2368
Mısra: **4**
Ayrılık.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

24. **hicr:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
Ayrılık.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

25. **hicr:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
Ayrılık.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

26. **hicre:**-*e*
Gazel 2415
Mısra: **6**
Ayrılık.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

27. **hicriyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2415
Mısra: **13**
Ayrılık.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

28. **hicrüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2419
Mısra: **12**
Ayrılık.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḫaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

29. **hicr-ile:**-*ile*
Gazel 2428
Mısra: **9**
Ayrılık.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

30. **hicr-ile:**-*ile*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Ayrılık.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḫadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

<u>hicrān:</u>

1. **hicrān:**
Gazel 2031
Mısra: **1**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık. || Ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḫāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

2. **hicran:**
Gazel 2036
Mısra: **1**
Ayrılık, ayrılık acısı. || İnsanın içinde yer eden, unutulmaz, onulmaz, dinmez acı.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

3. **hicrān:**
Gazel 2048
Mısra: **7**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık. || Ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

4. **hicrān:**
Gazel 2094
Mısra: **1**
Ayrılık, ayrılık acısı.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

5. **hicrān:**
Gazel 2107
Mısra: **8**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık. || Ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

6. **hicrān:**
Gazel 2135
Mısra: **3**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık. || Ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

7. **hicrān:**
Gazel 2152
Mısra: **5**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

8. **hicrān:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

9. **hicrān:**
Gazel 2172
Mısra: **5**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

10. **hicrān:**
Gazel 2172
Mısra: **5**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

11. **hicrān:**
Gazel 2181
Mısra: **7**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

12. **hicran:**
Gazel 2183
Mısra: **5**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

13. **hicran:**
Gazel 2208
Mısra: **3**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

14. **hicrān:**
Gazel 2213
Mısra: **9**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla İñiler san Muḥibbī erġanūnam

15. **hicrān:**
Gazel 2233
Mısra: **1**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

16. **hicran:**
Gazel 2270
Mısra: **1**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

17. **hicrān:**
Gazel 2289
Mısra: **2**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

18. **hicrān:**
Gazel 2308
Mısra: **2**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

19. **hicrān:**
Gazel 2313
Mısra: **1**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

20. **hicrāna:**-*a*
Gazel 2322
Mısra: **4**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

21. **hicrān:**
Gazel 2347
Mısra: **9**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

22. **hicrānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **10**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

23. **hicrān:**
Gazel 2396
Mısra: **5**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

24. **hicrān:**
Gazel 2400
Mısra: **3**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

25. **hicrān:**
Gazel 2434
Mısra: **3**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

26. **hicrān:**
Gazel 2459
Mısra: **6**
Bir yerden veya bir kimseden ayrılma, ayrılık, ayrılığın neden olduğu onulmaz acı.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

hicr-i leb-i laʿl:

1. **hicr-i leb-i laʿl:**
Gazel 2132
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kırmızı dudaklarının ayrılığı.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

hıdmet:

1. **ḫıdmetinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2205
Mısra: **4**
Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

2. **ḫıdmetin:**-*i, -n*
Gazel 2346
Mısra: **13**
Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

3. **ḫıdmete:**-*e*
Gazel 2441
Mısra: **2**
Bir kimse veya şeyin iyi durumda bulunması için yapılması gereken bakım.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

hıfz:

1. **ḫıfẓına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2141
Mısra: **7**
Koruma, saklama, muhafaza etme.

Dürr-i eşküm ḫıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

hıfz id-:

1. **ḫıfẓ id-:**
Gazel 2297
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ezberlemek, aklında tutmak.

Ezber itdi ḫıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

hıfz it-:

1. **ḫıfz it-:**--*dü, --ñ*
Gazel 2013
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ezberlemek, aklında tutmak. || *Korumak, saklamak, muhafaza etmek.*

Fenn-i ʿışḳı çünki ḫıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

hikāyet:

1. **ḫikāyeti:**-*i*
Gazel 2077
Mısra: **7**

İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak sürüp giden, üzerinde durmadan konuşulan olay.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

2. **ḥikāyetin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **1**
Hikaye.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

hikāyet eyle-:

1. **ḥikāyet eyle-:**
Gazel 2478
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Anlatmak.

Ḥikāyet eylesem derd-i derūnum
Daḫı artar olur bu derdüm efzūn

2. **ḥikāyet eyle-:**
Gazel 2034
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, söylemek.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

hikāyet id-:

1. **ḥikāyet id-:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Anlatmak.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīṯ çün şeker kıldum

hikāyet it-:

1. **ḥikāyet it-:**
Gazel 2289
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anlatmak.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

hikmet:

1. **ḥikmetdür:**-*dür*
Gazel 2177
Mısra: **7**
Bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep, gizli sebep.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

2. **ḥikmet:**
Gazel 2492
Mısra: **8**
Cenabıhakk'ın her şeyi yerli yerince yaratma, her şeyi layık olduğu yere koyma sırrı, alemin insanlar tarafından anlaşılamayan gizli amacı.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

hilāf:

1. **ḫilāf:**
Gazel 2037
Mısra: **5**
Yalan.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

hilal:

1. **hilal:**
Gazel 2032
Mısra: **1**
Yeni ay.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

2. **hilāl:**
Gazel 2038
Mısra: **1**
Yeni ay. || Ayın yeni doğduğu zaman ilk üç günlük yay şeklindeki durumu.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

3. **hilāle:**-*e*
Gazel 2077
Mısra: **1**
Yeni ay.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

4. **hilāl:**
Gazel 2112
Mısra: **5**
Hilal. || Ayın hilal şekli sevgilinin kaşına benzetilir hatta hilal sevgilinin kaşına benzemek için bu şekli alırmış.Hilal kaş olunca eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

5. **hilālüm:**-*üm*
Gazel 2274
Mısra: **4**
Hilal. || Ayın hilal şekli sevgilinin kaşına benzetilir hatta hilal sevgilinin kaşına benzemek için bu şekli alırmış.Hilal kaş olunca eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

6. **hilāl:**
Gazel 2283
Mısra: **10**
Hilal. || Ayın hilal şekli sevgilinin kaşına benzetilir hatta hilal sevgilinin kaşına benzemek için bu şekli alırmış.Hilal kaş olunca eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum Hilāl ebrūñı göster ola bayram

7. **hilāl:**
Gazel 2330
Mısra: **6**
Ayın şeklidir.Ayın hilal şekli sevgilinin kaşıdır.Hilal kaş olunca,eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.Ayın hilal oluşu,aşığın çektiği sıkıntılardan dolayı zayıflaması yahut kamburlaşmasıdır.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

8. **hilāl:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
Ayın şeklidir.Ayın hilal şekli sevgilinin kaşıdır.Hilal kaş olunca,eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.Ayın hilal oluşu,aşığın çektiği sıkıntılardan dolayı zayıflaması yahut kamburlaşmasıdır.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

9. **hilāle:**-*e*
Gazel 2418
Mısra: **3**
Hilal. || Ayın hilal şekli sevgilinin kaşına benzetilir hatta hilal sevgilinin kaşına benzemek için bu şekli alırmış.Hilal kaş olunca eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

10. **hilāli:**-*i*
Gazel 2490
Mısra: **5**
Hilal. || Ayın hilal şekli sevgilinin kaşına benzetilir hatta hilal sevgilinin kaşına benzemek için bu şekli alırmış. Hilal kaş olunca eğrilik ve incelik de onunla birlikte kullanılır.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

<u>ḫilʿat:</u>

1. **ḫilʿatin:**-*i, -n*
Gazel 2225
Mısra: **3**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

2. **ḫilʿat:**
Gazel 2292
Mısra: **7**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

3. **ḫilʿatüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **5**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

Vādī-yi miḥnet ġamında olmak için ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

4. **ḫilʿatüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **14**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

5. **ḫilʿat:**
Gazel 2481
Mısra: **3**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

<u>ḫīleger:</u>

1. **ḫīleger:**
Gazel 2341
Mısra: **4**
Hilekar,hile yapan kimse.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

<u>ḫilim:</u>

1. **ḫilim:**
Gazel 2077
Mısra: **10**
Huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk, öfke ve hiddet gerektiren durumlarda kendini yenerek sâkin ve serinkanlı olma.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

<u>ḫill itmiş:</u>

1. **ḫill itmiş:**--*miş*
Gazel 2025
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Helal etmek. || Yapılmasına izin verilmiş.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḫill

<u>himmet:</u>

1. **himmetle:**-*le*
Gazel 2110
Mısra: **4**
Manen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren manevi gücü, manevi yardımı, lutfu.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

2. **himmeti:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **6**
Çalışma, gayret, emek.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

3. **himmetüm:**-*üm*
Gazel 2290
Mısra: **6**
Manen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren manevi gücü, manevi yardımı, lutfu.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

4. **himmetüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **2**
Çalışma, gayret, emek.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

5. **himmetüm:**-*üm*
Gazel 2393
Mısra: **8**
Yardım, ihsan.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

6. **himmetin:**-*i, -n*
Gazel 2437
Mısra: **10**
Çalışma, gayret, emek.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

7. **himmet:**
Gazel 2461
Mısra: **8**
Manen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren manevi gücü, manevi yardımı, lutfu.

Ṣāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

8. **himmetüm:**-*üm*
Gazel 2033
Mısra: **3**
Yardım, ihsan. || Çalışma, gayret, emek. || Manen büyük kimselerin, ermişlerin dilediklerini yerine getiren manevi gücü, manevi yardımı, lutfu.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

himmet eyle-:

1. **himmet eyle-:**
Gazel 2469
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek, gayret etmek, emek vermek.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

himmet-i bālā:

1. **himmet-i bālā:**-*ıla*
Gazel 2049
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yüce lutuf.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʿa gel

hindū-beçe:

1. **hindū-beçedür:**-*dür*
Gazel 2285
Mısra: **4**
Hintli çocuk.Divan şirinde sevgilinin beni ve saçları çok zaman bir Hindu'ya benzetilir.Bunun nedeni siyah renkli oluşlarıdır.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

hindū-yı āteş-perest:

1. **hindū-yı āteş-perest:**
Gazel 2217
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ateşe tapan Hintli.|| Divan şiirinde birçok güzellik unsuru Hindu'ya benzetilmiştir.Sevgilinin beni ve saçları siyah olmaları sebebiyle benzetilenlerdir. Hindistan'da yakut çıkarmalarından dolayı dudak üzerine dökülen zülüfler yakutla oynayan Hindu'ya benzetilir.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

hırām eyle-:

1. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

2. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

3. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

4. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

5. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

6. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

7. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

8. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

9. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

10. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

11. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

12. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

13. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

14. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

15. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

16. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

17. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

18. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

19. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

20. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

21. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

22. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

23. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

24. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

25. **ḫırām eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Salınarak yürümek.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

hırāmān:

1. **ḫırāmān:**
Gazel 2179
Mısra: **1**
Salına salına, naz ile, eda ile yürüyen.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

hıredmend:

1. **ḫıredmendüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **7**
Akıllı, anlayışlı, zeki kimse.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

hırka:

1. **ḫırḳa:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarikata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

2. **ḫırḳañ:**--*ñ,* -
Gazel 2049
Mısra: **1**
Dervişlerin giydiği yakasız kollu cübbe. Kalın kumaştan yapılır ve yaz-kış giyilirdi. Şeyh tarafından müride dua ile giydirilen hırka o şeyhe bir bağlılık ifadesi taşır. Dervişler hırka giydikten sonra dünya nimetlerinden el çekerler.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī şarāb-ı safa gel

Koʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

3. **ḫırḳa:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
Dervişlerin üstlerine giydikleri, biçimi ve rengi mensup oldukları tarîkata göre değişen, kollu, yakasız, pamuklu giyecek.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

hırḳa-i peşmīne-i faḳr:

1. **ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr:**
Gazel 2235
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Fakirlik elbisesi.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

2. **ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr:**
Gazel 2235
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Fakirlik elbisesi.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

hırmen-i ġam:

1. **ḫırmen-i ġam:**
Gazel 2341
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gam, keder harmanı.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

hışm:

1. **ḫışma:**-*a*
Gazel 2155
Mısra: **6**
Öfke, kızgınlık, gazap.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

hışm idersin:

1. **ḫışm idersin:**--*er, --sin*
Gazel 2003
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kızma, öfkelenmek.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

hıṣt:

1. **ḫıṣtını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2118
Mısra: **1**
Kerpiç, tuğla.

Niçe yıl meyḫāne ḫıṣtını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

hıṭā:

1. **ḫıṭā:**
Gazel 2018
Mısra: **4**
Çin, çinli.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

2. **ḫıṭā:**
Gazel 2201
Mısra: **3**
Çin'in kuzeyi ile Türkistan topraklarına verilen ad. Moğolların "Hatā" adlı kabilesi bu bölgede yaşadığından bu adla anılmıştır. Bu kelime özellikle ahu ve misk ile birlikte anılır. Misk ahularının bu bölgede çok oluşu ve miskin diğer ülkelere buradan nakledişi Hatā'nın değerini artırır.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

hīz:

1. **ḫīz:**
Gazel 2159
Mısra: **10**
Hareketteki çabukluk, sürat.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

hızmet:

1. **ḫızmete:**-*e*
Gazel 2370
Mısra: **3**
Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş, kendisine verilen görev.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

hıżr:

1. **ḫıżr:**
Gazel 2351
Mısra: **5**
Ab-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdadına yetiştiğine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir görüşe göre veli olan zat.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

2. **ḫıżr:**
Gazel 2139
Mısra: **8**
Ab-ı hayatı içip ölmezliğe kavuşan kişi, Hızır arkadaşı İlyas ile birlikte İskender-i Zülkarneyn'in maiyetinde bulunmuş ve ona kılavuzluk ederek zulumat ülkesinde ab-ı hayatı aramaya çıkmışlar.Uzun maceralardan sonra Hızır ile İlyas bir pınar kenarında oturmuşlar ve yanlarında bulunan pişmiş balıkları yerken Hızır'ın elinden bir damla su balığa damlamış, balık o sırada canlanıp suya atlamış.Onlar da suyun ab-ı hayat olduğunu anlayıp kana kana içmişler.Sonra İskender'e haber vermişlerse de tekrar bu suyu bulamamışlardır ve bu yüzden İskender ab-ı hayattan yararlanamamışlardır.Böylece Allah'ın emriyle ölümsüzleşen Hızır suda, İlyas karada olmak ,üzere insanlara yardım ederler.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

hıżr-veş:

1. **ḫıżr-veş:**
Gazel 2151
Mısra: **7**
Hızır gibi.Ab-ı hayatı içip

ölmezliğe kavuşan kişi. Hızır arkadaşı İlyas ile birlikte İskender-i Zülkarneyn'in maiyetinde bulunmuş ve ona kılavuzluk ederek zulumat ülkesinde ab-ı hayatı aramaya çıkmışlar. Uzun maceralardan sonra Hızır ile İlyas bir pınar kenarında oturmuşlar ve yanlarında bulunan pişmiş balıkları yerken Hızır'ın elinden bir damla su balığa damlamış, balık o sırada canlanıp suya atlamış. Onlar da suyun ab-ı hayat olduğunu anlayıp kana kana içmişler. Sonra İskender'e haber vermişlerse de tekrar bu suyu bulamamışlardır ve bu yüzden İskender ab-ı hayattan yararlanamamışlardır. Böylece Allah'ın emriyle ölümsüzleşen Hızır suda, İlyas karada olmak ,üzere insanlara yardım ederler.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

ḥod:

1. **ḫod:**
   Gazel 2111
   Mısra: **6**
   " -de/-da" bağlacı.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḫużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

ḥor:

1. **ḫor:**
   Gazel 2211
   Mısra: **5**
   Değersiz, bayağı, hakir.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

ḫorāsān:

1. **ḫorāsānʾum:**-*um*
   Gazel 2317
   Mısra: **14**
   Horasan, Orta Asya'da büyük bir yerleşim yeri,İran'ın doğusunda olan bölgenin adı.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum
Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

horsend:

1. **ḫorsendem:**-*em*
   Gazel 2348
   Mısra: **2**
   Kanaatkar, tok gözlü, kısmetine razı olan kimse.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

hoş:

1. **ḫoş:**
   Gazel 2333
   Mısra: **6**
   Güzel.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

2. **ḫoş:**
   Gazel 2003
   Mısra: **3**
   Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḫālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

3. **ḫoş:**
   Gazel 2488
   Mısra: **7**
   Güzel, iyi.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

4. **ḫoş:**
   Gazel 2317
   Mısra: **18**
   Güzel, hoş.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem
Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

5. **ḫoş:**
   Gazel 2498
   Mısra: **8**
   Güzel, hoş.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

6. **ḫoş:**
   Gazel 2315
   Mısra: **10**
   Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif, memnun edici.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʾli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

7. **ḫoş:**
   Gazel 2151
   Mısra: **4**
   Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

8. **ḫoşum:**-*um*
   Gazel 2200
   Mısra: **2**
   Güzel, iyi.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

9. **ḫoşdur:**-*dur*
   Gazel 2231
   Mısra: **5**
   Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

10. **ḫōşdur:**-*dur*
    Gazel 2250
    Mısra: **14**
    Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Yiter mesken sükkānuñ arasında Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

11. **ḫoş:**
    Gazel 2255
    Mısra: **10**
    Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

12. **ḫoşam:**-*am*
    Gazel 2282

Mısra: **4**
Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

13. **ḫoş:**
Gazel 2418
Mısra: **10**
Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

14. **ḫoş:**
Gazel 2438
Mısra: **9**
Aslına bakılırsa, gerçi.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

15. **ḫoşdur:**-*dur*
Gazel 2461
Mısra: **3**
Duyguları okşayan, zevk veren, beğenilen, güzel, iyi, latif.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

<u>hoş-:</u>

1. **ḫoşdur:**--*dur*, -
Gazel 2063
Mısra: **7**
Beğenilen, duyguları okşayan, güzel, iyi.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

<u>hoş dil:</u>

1. **ḫoş dil:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gönlü hoş, halinden memnun.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

<u>hoş geç-:</u>

1. **ḫoş geç-:**
Gazel 2150
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hoş vakit geçirmek, eğlenmek.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

2. **ḫoş geç-:**
Gazel 2433
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hoş vakit geçirmek, eğlenmek.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

<u>hoş gel-:</u>

1. **ḫoş gel-:**
Gazel 2372
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yapılan, olan bir şey birinin) Hoşuna gitmek.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

<u>hoş gör-:</u>

1. **ḫoş gör-:**
Gazel 2279
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Müsamaha ile karşılamak, kızılacak bir şeyi hoş görü ile karşılayıp affetmek.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i şaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

2. **ḫoş gör-:**
Gazel 2293
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Müsamaha ile karşılamak, kızılacak bir şeyi hoş görü ile karşılayıp affetmek.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

3. **ḫōş gör-:**
Gazel 2496
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Müsamaha ile karşılamak, kızılacak bir şeyi hoş görü ile karşılayıp affetmek.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

<u>hoş gör:</u>

1. **ḫoş gör:**
Gazel 2014
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gücenilecek veya karşılık gelinecek bir davranışı hoşgörü ile karşılamak, anlayışla karşılamak, kusur saymamak.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i şahbā-yı gül

<u>hoş-dil:</u>

1. **ḫōş-dil:**
Gazel 2259
Mısra: **9**
Gönlü hoş, içi rahat, halinden memnun.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

<u>hoş-hāl:</u>

1. **ḫoş-ḥāl:**
Gazel 2331
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Durumu iyi, mesut, bahtiyar, memnun.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

2. **ḫoş-ḥāl:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
Durumu iyi, mesut, bahtiyar, memnun.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

3. **ḫoş-ḥālem:**-*em*
Gazel 2185
Mısra: **8**
Geçimi, hali vakti yerinde olan.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

hoş-ḥāl ol-:

1. **ḫoş-ḥāl ol-:**
Gazel 2500
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Mesut, bahtiyar olmak.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

hū eyle-:

1. **ḫū eyle-:**
Gazel 2199
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Alışkanlık durumuna getirmek.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

hûb:

1. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 2319
Mısra: **5**
Güzeller, dilberler.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

2. **ḫūb:**
Gazel 2014
Mısra: **2**
Güzel, güzel kişi, sevilen.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

3. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 2284
Mısra: **7**
Güzel, güzel kişi, sevilen.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

4. **ḫūblar:**--*lar*, -
Gazel 2052
Mısra: **10**
Güzel, hoş iyi.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

5. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 2131
Mısra: **11**
Güzel.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

6. **ḫūba:**-*a*
Gazel 2196
Mısra: **9**
Güzel.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

7. **ḫūbları:**-*lar*, -*ı*
Gazel 2212
Mısra: **7**
Güzel.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma İçinde ben seni mehtāb kıldum

8. **ḫūblara:**-*lar*, -*a*
Gazel 2319
Mısra: **6**
Güzel, dilber.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

9. **ḫūblar:**-*lar*
Gazel 2417
Mısra: **5**
Güzel.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

10. **ḫūb:**
Gazel 2418
Mısra: **3**
Güzel.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

11. **ḫūb:**
Gazel 2476
Mısra: **1**
Güzel, hoş, iyi.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

hūbān-ı ʿālem dīde:

1. **ḫūbān-ı ʿālem dīde:**-*em*
Gazel 2262
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Alemin güzellerini görmüş.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

hubb-ı dünyā:

1. **ḥubb-ı dünyā:**
Gazel 2162
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dünya sevgisi.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

hūblıḳ:

1. **ḫūblık:**
Gazel 2495
Mısra: **9**
Güzellik.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

hūcend:

1. **ḫūcendʾe:**-*e*
Gazel 2006
Mısra: **10**
(ö.1401) mutasavvıf şairdir.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

hücūm id-:

1. **hücūm id-:**
Gazel 2197
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Saldırmak.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḥamle ki dir her kılı mār oldum

hücūm it-:

1. **hücūm it-:**
Gazel 2260
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Saldırmak.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

hūd:

1. **hūd:**
Gazel 2216
Mısra: **4**
Hud peygamber.Ad Kavmi, Nuh Tufanı'ndan sonra putperestliğe dönen ilk kavim oldu. Hz. Hud (a.s.) da sapkınlık içindeki Ad Kavmi'ne peygamber olarak gönderildi,Hud (a.s.) Ad Kavmi'ne Allah'ın birliğine iman etmeleri ve dinine uymaları için ilahi ikazları tebliğ etti fakat onlar doğru yola gelmediler.Ellerindeki nimetlerin çokluğuna aldanarak kibre kapılan ve böbürlenen bu kavim önce kuraklık ardında da büyük bir kum fırtınası ile helak oldu.

Anuñ emrini çünki dutmadılar Helāk-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

hudā:

1. **ḫudā:**
Gazel 2410
Mısra: **5**
Allah.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

2. **ḫudā:**
Gazel 2225
Mısra: **8**
Allah, Rab.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

3. **ḫudāʾdan:**--*dan*, -
Gazel 2022
Mısra: **4**
Allah.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

4. **ḫudāʾdan:**--*dan*, -
Gazel 2050
Mısra: **4**
Allah.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

5. **ḫudāyā:**-*(y)ā*
Gazel 2163
Mısra: **10**
Allah.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

6. **ḫudāʾya:**-*(y)a*
Gazel 2210
Mısra: **8**
Allah.

Mülevves itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

7. **ḫudāʾya:**-*(y)a*
Gazel 2364
Mısra: **9**
Allah.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

8. **ḫudāyā:**-*(y)ā*
Gazel 2255
Mısra: **5**
Allah, Tanrı, Rabb.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

9. **ḫudā:**
Gazel 2362
Mısra: **10**
Allah, Tanrı, Cenabıhak.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

hudāʾdan kork:

1. **ḫudāʾdan kork:**
Gazel 2189
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Haksızlık eden, merhametsizce davranan kimselere söylenir.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

hudāvend:

1. **ḫudāvendüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **7**
Efendi, sahip, malik, hükümdar.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

hufyeten:

1. **ḫufyeten:**
Gazel 2055
Mısra: **10**
Gizlice, gizliden.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

hükm:

1. **ḫükm:**
Gazel 2381
Mısra: **7**
Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı, emir, buyruk.

Cevr iderse ḫükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

2. **ḫükm:**
Gazel 2131
Mısra: **3**
Bir şeyin şöyle veya böyle

olduğu hakkında verilen karar, yargı.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

3. **ḥükmi:**-*i*
Gazel 2404
Mısra: **8**
Hakimiyet.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

hükm it-:

1. **ḥükm it-:**
Gazel 2065
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İyice düşündükten sonra bir karara varmak.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

2. **ḥükm it-:**
Gazel 2158
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

3. **ḥükm it-:**
Gazel 2158
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

hüküm:

1. **ḥükmini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2161
Mısra: **8**
Bir şeyin şöyle veya böyle olduğu hakkında verilen karar, yargı.

Göñül yagmasınuñ ḥallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

hüküm id-:

1. **ḥüküm id-:**
Gazel 2487
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Üzerinde hakimiyet kurmak, hükmü altına almak.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

huld:

1. **ḫuldı:**-*ı*
Gazel 2246
Mısra: **2**
Cennet.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

huld-ı naʿīm:

1. **ḫuld-ı naʿīm:**
Gazel 2226
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Mutluluklarla dolu cennetler.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

hulḳ:

1. **ḫulḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2497
Mısra: **10**
Doğuştan olan huy, yaratılış, tabiat.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḫüsñ-ile Āyāz olasın

hum:

1. **ḫum:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
Şarap küpü.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

2. **ḫum:**
Gazel 2138
Mısra: **1**
Küp, şarap küpü. || Eskiden şarapların küpte muhafaza edilmesi nedeniyle hum kelimesi şiirlerde çok kullanılmıştır.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

hümā:

1. **hümāyı:**--*(y)ı*
Gazel 2033
Mısra: **3**
Devlet kuşu, talih kuşu, Cennet kuşu. || Eskiden bir meydanda hüma uçurulur ve kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş.Edebiyatımızda refah, kudret, mutluluğa giden bir baht açıklığı sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse , devlete ermiş olur.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

2. **hümā:**
Gazel 2110
Mısra: **3**
Devlet kuşu, talih kuşu. || Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. || Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

3. **hümā:**
Gazel 2165
Mısra: **9**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş.

Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

4. **hümāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2168
Mısra: **8**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

5. **hümā:**
Gazel 2174
Mısra: **7**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

6. **hümā:**
Gazel 2329
Mısra: **1**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

7. **hümāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2360
Mısra: **3**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

8. **hümā:**
Gazel 2393
Mısra: **7**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

9. **hümā:**
Gazel 2461
Mısra: **7**
Devlet kuşu, talih kuşu. Cennet kuşu, Kaf dağında, Okyanus adalarında veya Çin'de yaşadığına inanılan efsanevi kuş. Eskiden meydanda hüma uçurulurmuş ve gölgesi kimin başına konarsa o kişi padişah olurmuş. Kemikle beslenir ve hiçbir kuşu incitmezmiş. Edebiyatımızda refah, kudret, ve mutluluğa giden bir baht açıklığının sembolü olarak anılır.Hüma divan şiirindeki sevgiliyi andırır. Sevgili de hangi aşığına iltifat ederse o devlete ermiş olur.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

hümā-pervāz:

1. **hümā-pervāz:**
Gazel 2290
Mısra: **5**
Hüma gibi yükseklerde uçan.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

2. **hümā-pervāzı:**-*ı*
Gazel 2493
Mısra: **9**
Yükseklerde uçan.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Göñlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

humār:

1. **ḫumārı:**-*ı*
Gazel 2279
Mısra: **1**
İçki sonrası duyulan baş ağrısı.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i şaḥbādan el çekmem

Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i
raʿnādan el çekmem

2. **ḫumārum:**-*um*
Gazel 2149
Mısra: **7**
İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

3. **ḫumār:**
Gazel 2217
Mısra: **1**
İçkiden sonra gelen baş ağrısı ve sersemlik.

Olʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

ḫūn:

1. **ḫūnum:**-*um*
Gazel 2209
Mısra: **2**
Kan.

Güller bitürdi her dem bu eşk-i lāle-gūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i derüñle ḫūnum

2. **ḫūn-ı:**
Gazel 2017
Mısra: **8**
Kan.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

3. **ḫūnīn:**-*īn*
Gazel 2126
Mısra: **3**
Kan.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

4. **ḫūnı:**-*ı*
Gazel 2130
Mısra: **4**
Kan.|| Divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

5. **ḫūn:**
Gazel 2140
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

6. **ḫūnı:**-*ı*
Gazel 2207
Mısra: **4**
Kan.Divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

7. **ḫūnum:**-*um*
Gazel 2243
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Gül ḫaddüñi göreli bu eşk-i lālegūnum
Āġışte oldı cānā ḫāk-i der-ile ḫūnum

8. **ḫūn:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

9. **ḫun:**
Gazel 2299
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

10. **ḫūn:**
Gazel 2315
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

11. **ḫūn:**
Gazel 2478
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Olupdur ḫasretiyle eşk gülgūn
ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

12. **ḫūnın:**-*ı, -n*
Gazel 2385
Mısra: **5**
Kan.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

13. **ḫūnın:**-*ı, -n*
Gazel 2398
Mısra: **10**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir.

Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

14. **ḫūnīn:**-*ī, -n*
Gazel 2413
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

15. **ḫūnī:**-*ī*
Gazel 2457
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

16. **ḫūn:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Baş u cān terkin ururʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

17. **ḫūnı:**-*ı*
Gazel 2473
Mısra: **3**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

18. **ḫūna:**-*a*
Gazel 2477
Mısra: **1**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

hūn agla-:

1. **ḫūn agla-:**
Gazel 2221
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi ṣemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

hūn dök-:

1. **ḫūn dök-:**
Gazel 2085
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ölüme yol açmak, cana kıymak.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

hūn –ı ciger:

1. **ḫūn –ı ciger:**
Gazel 2384
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn –ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

hun-āb:

1. **ḫun-āb:**
Gazel 2212
Mısra: **10**
Kanlı göz yaşı.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

hūn-ābe:

1. **ḫūn-ābesin:**-*sin*
Gazel 2151
Mısra: **3**
Kanlı su. || *Kanlı gözyaşı.*

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

hūn-bahā:

1. **ḫūn-bahādan:**-*dan*
Gazel 2467
Mısra: **10**
Kan pahası, diyet.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir büse alsa ḫūn-bahādan

hüner:

1. **hüner:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
Bir şeyi iyi bilmekten, iyi yapabilmekten gelen üstün hal, marifet.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

hūn-feşān:

1. **ḫūn-feşān:**
Gazel 2272
Mısra: **1**
Kan saçıcı.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

hun-h∨ār ol-:

1. **ḫun-ḫ∨ār ol-:**
Gazel 2181
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kana susamak, kan dökücü , zalim, gaddar, cani olmak.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

ḫūnī:

1. **ḫūnī:**
Gazel 2190
Mısra: **5**
Kan dökmeye alışık kimse, zalim, katil.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

2. **ḫūnī:**
Gazel 2252
Mısra: **8**
Kan dökmeye alışık kimse, zalim, katil.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

ḫūn-ı ciger:

1. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2064
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

2. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2087
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

3. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2118
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ciğer, yürek kanı.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

4. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2187
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

5. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2191
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

6. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2211
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥza mey ḫordem

7. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2264
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

8. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2268
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

9. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

10. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2293
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger
Nāleler eyleyelüm nā olalım

11. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2294
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

12. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2298
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

13. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2353
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

14. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2402
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ciğer kanı.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

15. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2472
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

16. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2472
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz

Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

17. **ḫūn-ı ciger:**
Gazel 2488
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

<u>hūn-ı derūn:</u>

1. **ḫūn-ı derūn:**
Gazel 2213
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yürek kanı.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

<u>hūn-ı dil:</u>

1. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2024
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

2. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2025
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

3. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2042
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.|| Keder kaygı, tasa.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

4. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2116
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı. || Kederli, kaygılı gönül.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

5. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2129
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı. || Kederli, kaygılı gönül.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

6. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2252
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

7. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2256
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

8. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2263
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

9. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2323
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

10. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2344
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

11. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2361
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül kanı.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

12. **ḫūn-ı dil:**
Gazel 2385
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül, ciğer kanı.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

<u>hūnīn- kefen:</u>

1. **ḫūnīn- kefen:**
Gazel 2427
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kana bulanmış kefen.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

<u>hūn-rīz:</u>

1. **ḫūn-rīz:**
Gazel 2117
Mısra: **4**
Kan dökücü, zalim.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

<u>ḫūr:</u>

1. **ḫūr:**
Gazel 2166
Mısra: **2**
Cennet kızı, çok güzel kız veya kadın, huri.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḫūr u kevs̲er istemem çünki degül bābum benüm

2. **ḥūr:**
Gazel 2163
Mısra: **9**
Cennet kızı, çok güzel kız veya kadın, huri.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī
cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

3. **ḥūr:**
Gazel 2373
Mısra: **11**
Cennet kızı, çok güzel kız veya kadın, huri.

Zāhide ḥūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

hurdedān:

1. **ḥurdedānı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **10**
İncelikten anlayan kimse.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i
ṭabʿuñ kıl niṣār
Aña beñzer ʿālem içre ḥurdedānı bulmadum

hūr-ı ʿīn:

1. **ḥūr-ı ʿīn:**
Gazel 2410
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözünün siyahı çok siyah, beyazı çok beyaz olan huriler.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḥūr-ı ʿīn

hūr-ı naʿīm:

1. **ḥūr-ı naʿīm:**
Gazel 2246
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Cennet hurileri.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

ḥūrī-liḳā:

1. **ḥūrī-liḳā:**
Gazel 2022
Mısra: **7**
Hûri yüzlü, çok güzel yüzlü.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

hurḳat:

1. **ḥurḳatin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **12**
Yanık, yanıklık, yanma.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

ḥürmet:

1. **ḥürmeti:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **8**
Bir şeye veya bir kimseye değer vermekten ileri gelen ölçülü davranma hissi, çekinme ile karışık bir sevginin verdiği dikkat ve itina gösterme duygusu, saygı.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

2. **ḥürmetine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2380
Mısra: **9**
–nin hatırı için, ... şerefine, – e olan saygı sebebiyle.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

ḥürmet id-:

1. **ḥürmet id-:**
Gazel 2412
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saygı göstermek, saymak.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

ḥürmetine:

1. **ḥürmetine:**
Gazel 2079
Mısra: **7**
–nin hatırı için, ... şerefine, – e olan saygı sebebiyle.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

hūr-peyker:

1. **ḥūr-peyker:**
Gazel 2029
Mısra: **1**
Huri yüzlü.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

hurrem:

1. **ḥurrem:**
Gazel 2016
Mısra: **6**
Taze, canlı. || Gönül açıcı, ferah, hoş. || Sevinçli, şen.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḥurrem degül

2. **ḥurrem:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Sevinçli, şen, gönül açıcı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḥurrem iy göñül

3. **ḥurrem:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
Sevinçli, şen, gönül açıcı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-içun görmezem ben seni ḥurrem iy göñül

4. **ḥurrem:**
Gazel 2034
Mısra: **1**
Sevinçli, şen, gönül açıcı.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḥurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

5. **ḥurrem:**
Gazel 2289
Mısra: **8**
Sevinçli, şen, gönül açıcı.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḥurrem cāy-ı iḳāmet itsem

6. **ḫurrem:**
Gazel 2375
Mısra: **6**
Sevinçli, şen, gönül açıcı.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

hurşīd:

1. **ḫurşīdi:**-*i*
Gazel 2123
Mısra: **6**
Güneş. || *Gök cisimleri içinde bir sultan olan güneşin hemen her özelliği sultanlara yaraşır şekildedir.*

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

2. **ḫurşīde:**-*e*
Gazel 2201
Mısra: **11**
Güneş.|| *Hurşid ü Ferahşad adlı aşk hikayesinin kadın kahramanı.*

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

hūrşīd-i raḫşān:

1. **ḫūrşīd-i raḫşān:**
Gazel 2050
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Parlayan güneş.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

hurūc id-:

1. **ḫurūc id-:**
Gazel 2453
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dışarı çıkmak.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

hurūf:

1. **ḫurūfı:**-*i*, -
Gazel 2066
Mısra: **2**
Harfler.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

hurūş u cūş:

1. **ḫurūş u cūş:**
Gazel 2111
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Coşma ve gürültü.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

hūş:

1. **hūşı:**-*ı*
Gazel 2218
Mısra: **7**
Akıl, fikir, us.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

2. **ḫūşı:**-*ı*
Gazel 2300
Mısra: **11**
Akıl, fikir, us.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

3. **hūş:**
Gazel 2219
Mısra: **1**
Akıl, şuur.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

hüseyn-hū:

1. **ḥüseyn-ḫū:**
Gazel 2058
Mısra: **7**
Hüseyin huylu. || *Hz. Ali'nin küçük oğlu, peygamberimizin torunudur.Kerbela'da şehit edilmiştir.Çok sıkıntı çekmiştir.*

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

hūşmend:

1. **hūşmend:**
Gazel 2157
Mısra: **4**
Akıllı, akıl sahibi.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet ṣarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

hüsn:

1. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2260
Mısra: **3**
Güzellik.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

2. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2348
Mısra: **8**
Güzellik.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

3. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2407
Mısra: **5**
Güzellik.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

4. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2492
Mısra: **10**
Güzellik.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

5. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Güzellik II güzel yüz.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

6. **ḥüsnüñ:**--*(ü)ñ*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Güzellik II güzel yüz.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bańa
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

7. **ḥüsn:**
Gazel 2326
Mısra: **9**
Güzellik, iyilik.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

8. **ḥüsninde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2013
Mısra: **11**
Güzellik.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

9. **ḥüsnüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2023
Mısra: **2**
Güzellik. || *Güzel ahlak.* || *Sevgilinin yüzünün güzelliği.*

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

10. **ḥüsn-ile:**--*ile, -*
Gazel 2033
Mısra: **1**
Güzel, iyi.

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

11. **ḥüsnüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2059
Mısra: **6**
Güzellik. || *Güzel, iyi.*

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

12. **ḥüsn:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
Güzellik.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

13. **ḥüsnüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2164
Mısra: **7**
Güzellik.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

14. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2164
Mısra: **15**
Güzellik.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

15. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2497
Mısra: **1**
Güzellik.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

16. **ḥüsñ-ile:**-*ile*
Gazel 2497
Mısra: **10**
Güzellik.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

17. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2201
Mısra: **11**
Güzellik.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

18. **ḥüsnine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2202
Mısra: **3**
Güzellik.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

19. **ḥüsn:**
Gazel 2202
Mısra: **5**
Güzellik.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

20. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2220
Mısra: **8**
Güzellik.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

21. **ḥüsn-i:**
Gazel 2228
Mısra: **6**
Güzellik.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʿāşum

22. **ḥüsn:**
Gazel 2231
Mısra: **8**
Güzellik.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

23. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2284
Mısra: **8**
Güzellik.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

24. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2287
Mısra: **12**
Güzellik.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

25. **ḥüsn:**
Gazel 2312
Mısra: **9**
Güzellik.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

26. **ḥüsn:**
Gazel 2351
Mısra: **7**
Güzellik.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ
ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

27. **ḥüsn:**
Gazel 2368
Mısra: **5**
Güzellik.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

28. **ḥüsn:**
Gazel 2369
Mısra: **7**
Güzellik.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

29. **ḥüsn:**
Gazel 2382
Mısra: **3**
Güzellik.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

30. **ḥüsni:**-*i*
Gazel 2403
Mısra: **5**
Güzellik.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

31. **ḥüsn-ile:**-*ile*
Gazel 2417
Mısra: **5**
Güzellik.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

32. **ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2440
Mısra: **10**
Güzellik.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

33. **ḥüsn:**
Gazel 2463
Mısra: **5**
Güzellik.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

34. **ḥüsn:**
Gazel 2465
Mısra: **8**
Güzellik.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

35. **ḥüsn:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
Güzellik.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

36. **ḥüsn:**
Gazel 2475
Mısra: **4**
Güzellik.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

<u>ḥüsn-i genc:</u>

1. **ḥüsn-i genc:**
Gazel 2197
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzellik hazinesi.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

<u>ḫusrev:</u>

1. **ḫusrevā:**-*ā*
Gazel 2407
Mısra: **8**
Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahlarından birkaçı aynı adla anılırsa da içlerinde en meşhuru budur. Ayrıca kelime padişah anlamında da kullanılır.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

2. **ḫusrevʾi:**-*i*
Gazel 2427
Mısra: **9**
Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahlarından birkaçı aynı adla anılırsa da içlerinde en meşhuru budur. Ayrıca kelime padişah anlamında da kullanılır.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

3. **ḫusrev:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
Efzaleddin İbrahim bin Ali, eserlerini Farsça yazmış bir Türk şairi. 1253 yılında Hindistan'da doğmuştur. Büyük melik Minuçihr'in nedimlerinden olduğu için bu mahlası kullanmıştır. Edebiyatımızda sultân-ı şuara mevkiindedir.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

4. **ḫusrev:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
Efzaleddin İbrahim bin Ali, eserlerini Farsça yazmış bir Türk şairi. 1253 yılında Hindistan'da doğmuştur. Büyük melik Minuçihr'in nedimlerinden olduğu için bu mahlası kullanmıştır. Edebiyatımızda sultân-ı şuara mevkiindedir.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

5. **ḫusrevʿi:**
Gazel 2127
Mısra: **9**
Hüsrev ü Şirin adlı mesnevilerdeki erkek kahramanlardan birisidir.İran şahlarından birkaçı aynı adlarla anılırsa da içlerinden en meşhuru budur.Ayrıca kelime padişah anlamında da kullanılmıştır.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

6. **ḫusrevüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **8**
Hükümdar, şah, padişah.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

7. **ḫusrev:**
Gazel 2330
Mısra: **13**
Efzaleddin İbrahim bin Ali, eserlerini Farsça yazmış bir Türk şairi. 1253 yılında Hindistan'da doğmuştur. Büyük melik Minuçihr'in nedimlerinden olduğu için bu mahlası kullanmıştır. Edebiyatımızda sultân-ı şuara mevkisindedir.

Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

husrevā:

1. **ḫusrevā:**
Gazel 2184
Mısra: **7**
Ey padişah. || *Ey sevgili.*

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

husrev-i ḫūbān:

1. **ḫusrev-i ḫūbān:**
Gazel 2419
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellerin sultanı.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

2. **ḫusrev-i ḫūbān:**
Gazel 2450
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellerin sultanı.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

husrev-i şīrīn-dehen:

1. **ḫusrev-i şīrīn-dehen:**
Gazel 2425
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şirin ağızlı Hüsrev.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

huşyār:

1. **huşyār:**
Gazel 2267
Mısra: **7**
Aklı başında olan, sarhoş olmayan kimse, ayık.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

2. **huşyār:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
Aklı başında olan, sarhoş olmayan kimse, ayık.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

huşyār eyle-:

1. **huşyār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aklı başında olan, sarhoş olmayan kimse, ayık.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

hutbe-i ʿışḳı:

1. **ḫutbe-i ʿışḳı:**--*ı,* -
Gazel 2013
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk hutbesi.

Ḫutbe-i ʿışḳı okı yārān kamu gūş eylesün

hūy:

1. **hūy:**
Gazel 2479
Mısra: **9**
Doğuştan olan tabiat, yaratılış, mizaç.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

hużūra var-:

1. **ḥużūra var-:**
Gazel 2111
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İç rahatlığına ulaşmak, halinden memnun olup gönlünde rahatlık duymak, kendini rahat ve memnun hissetmek.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

ḫ∨āb:

1. **ḫ∨āb:**
Gazel 2212
Mısra: **2**
Uyku.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

2. **ḫ∨āb:**
Gazel 2230
Mısra: **7**
Uyku.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

3. **ḫ∨ābdan:**-*dan*
Gazel 2018
Mısra: **6**
Uyku.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

4. **ḫ∨ābum:**-*um*
Gazel 2166
Mısra: **10**
Uyku.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

5. **ḫ∨ābda:**-*da*
Gazel 2252
Mısra: **5**
Uyku, rüya.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

6. **ḫ∨ābda:**-*da*
Gazel 2137
Mısra: **3**
Uyku.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

7. **ḫ∨ābda:**-*da*
Gazel 2181
Mısra: **5**
Uyku, rüya.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

8. **ḫ∨ābda:**-*da*
Gazel 2219
Mısra: **5**
Uyku.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

9. **ḫ∨ābı:**-*ı*
Gazel 2302
Mısra: **5**
Uyku.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

10. **ḫ∨ābām:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **6**
Uyku.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

11. **ḫ∨āba:**-*a*
Gazel 2421
Mısra: **4**
Uyku.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

ḥ∨āb eyle-:

1. **ḫ∨āb eyle-:**
Gazel 2271
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Uyumak.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

ḥ∨āb-ı ġaflet:

1. **ḫ∨āb-ı ġaflet:**
Gazel 2408
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gaflet uykusu.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

ḥ∨āb-ı nīgū:

1. **ḫ∨āb-ı nīgū:**
Gazel 2313
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzel, tatlı uyku.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

ḥ∨īş:

1. **ḫ∨īşden:**-*den*
Gazel 2339
Mısra: **2**
Akraba.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne
Āşinādan ḫ∨īşden bīgāneyim

ḫ∨or eyle-:

1. **ḫ∨or eyle-:**
Gazel 2138
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Değersiz, bayağı, hakir duruma getirmek.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

I

ıla:

1. **ıla:**
Gazel 2397
Mısra: **3**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

2. **ıla:**
Gazel 2017
Mısra: **6**
İle. || Birlikte, beraber anlamlarında edat.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

ırağ:

1. **ırag:**
Gazel 2016
Mısra: **5**
Uzak.

Vaşlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

ırak:

1. **ırak:**
Gazel 2328
Mısra: **9**
Uzak, gayrı, başka.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

ʿırāḳ:

1. ʿ**ırāḳ:**
Gazel 2196
Mısra: **15**
Musikimizin altı yedi asırlık birleşik makamlarından biri.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

ırġād:

1. **ırġād:**
Gazel 2055
Mısra: **7**
Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve ağır işleri yapan işçi, amele, rençber.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

2. **ırġād:**
Gazel 2332
Mısra: **2**
Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve ağır işleri yapan işçi, amele, rençber.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

ısır-:

1. **ısırdum:**-*du, -m*
Gazel 2252
Mısra: **5**
Dişler arasına alıp sıkmak, dişlemek.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

ʾışḳ:

1. **ʾışḳ:**
Gazel 2208
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

ʿışḳ ara:

1. **ʿışḳ ara:**
Gazel 2122
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşkı süsleyen.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

ʿışḳ āteşi:

1. **ʿışḳ āteşi:**
Gazel 2083
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

2. **ʿışḳ āteşi:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

ʿışḳa düş-:

1. **ʿışḳa düş-:**
Gazel 2196
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşık olmak.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

2. **ʿışḳa düş-:**
Gazel 2287
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye aşırı sevgi duymak, gönlünü kaptırmak.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

ʿışḳa tolaş-:

1. **ʿışḳa tolaş-:**-*du, -m*
Gazel 2480
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşka düşmek, aşık olmak.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

ʾışḳ-ı pinhān:

1. **ʾışḳ-ı pinhān:**
Gazel 2181
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gizli aşk.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

ʿışḳ-ı pinhān:

1. **ʿışḳ-ı pinhān:**
Gazel 2078
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gizli aşk.

Eşḳ-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

ʿışḳ-ı şāhī:

1. **ʿışḳ-ı şāhī:**
Gazel 2435
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Padişahlara yakışır aşk.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

ısmarla-:

1. **ısmarlaram:**-*r, -am*
Gazel 2316
Mısra: **1**
Birinin veya bir şeyin korunmasını yahut bakılmasını birine bırakmak, emanet etmek, tevdi etmek.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

2. **ısmarlaram:**-*r, -am*
Gazel 2316
Mısra: **4**
Birinin veya bir şeyin korunmasını yahut bakılmasını birine bırakmak, emanet etmek, tevdi etmek.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

3. **ısmarlaram:**-*r, -am*
Gazel 2316
Mısra: **6**
Birinin veya bir şeyin korunmasını yahut bakılmasını birine bırakmak, emanet etmek, tevdi etmek.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

4. **ısmarlaram:**-*r, -am*
Gazel 2316
Mısra: **2**
Birinin veya bir şeyin korunmasını yahut bakılmasını birine bırakmak, emanet etmek, tevdi etmek.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

5. **ısmarlaram:**-*r, -am*
Gazel 2316
Mısra: **8**
Kendi için bir şey alınmasını başkasına söylemek.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

ʿıtr-sā:

1. ʿ**ıṭr-sāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2247
Mısra: **6**
Itır gibi.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

ʿıvş:

1. ʿ**ıyş:**
Gazel 2101
Mısra: **2**
Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

2. ʿ**iyşe:**-*e*
Gazel 2166
Mısra: **8**
İşret, eğlence, yaşama.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

3. ʿ**iyşüm:**-*üm*
Gazel 2243
Mısra: **5**
Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

ʿıyş(ı):

1. ʿ**ıyş(ı):**
Gazel 2123
Mısra: **1**
Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

ıżṭırāb:

1. **ıżṭırāb:**
Gazel 2494
Mısra: **2**
Acı, elem, azap, sıkıntı.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

İ

İ-:

1. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2020
Mısra: **5**
"-i" yardımcı fiili.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

2. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2044
Mısra: **11**
"-i" yardımcı fiili.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḫüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

3. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2161
Mısra: **5**
"-i" yardımcı fiili.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

4. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2178
Mısra: **5**
"-i" yardımcı fiili.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Bana gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

5. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2286
Mısra: **2**
"-i" yardımcı fiili.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

6. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2286
Mısra: **4**
"-i" yardımcı fiili.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

7. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2286
Mısra: **5**
"-i" yardımcı fiili.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

8. **idi:**--*di, -*
Gazel 2014
Mısra: **2**
"-i" yardımcı fiili.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

9. **idüm:**--*dü, --m*
Gazel 2025
Mısra: **8**
"i-" yardımcı fiili.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

10. **idüm:**--*dü, --m*
Gazel 2040
Mısra: **15**
"i-" ek fiili.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

11. **idüm:**--*dü, --m*
Gazel 2040
Mısra: **16**
"i-" ek fiili.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

12. **ise:**--*se*
Gazel 2048
Mısra: **7**
Ek fiil.

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

13. **idi:**--*di, -*
Gazel 2053
Mısra: **7**
"i-" ek fiili.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

14. **ise:**--*se, -*
Gazel 2062
Mısra: **4**
"-i" yardımcı fiili.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

15. **idi:**--*di, -*
Gazel 2062
Mısra: **7**
"i-" yardımcı fiili.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

16. **imiş:**--*miş, -*
Gazel 2066
Mısra: **9**
"-i" ek fiili.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

17. **idüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2075
Mısra: **6**
"i- " ek fiili.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

18. **idüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2486
Mısra: **5**
"i- " ek fiili.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

19. **imiş:**-*miş*
Gazel 2095
Mısra: **10**
"-i" ek fiili.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

20. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **10**
"i-" ek fiili.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

21. **imiş:**-*miş*
Gazel 2111
Mısra: **9**
"-i" ek fiili.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

22. **iken:**-*ken*
Gazel 2126
Mısra: **5**
"-i" ek fiili.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

23. **iken:**-*ken*
Gazel 2142
Mısra: **10**
"-i" ek fiili.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

24. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2183
Mısra: **3**
"İ-" ek fiili.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥüsnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

25. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2283
Mısra: **13**
"İ-" ek fiili.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

26. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2386
Mısra: **9**
"İ-" ek fiili.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

27. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2389
Mısra: **3**
"İ-" ek fiili.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

28. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2407
Mısra: **10**
"İ-" ek fiili.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

29. **ise:**-*se*
Gazel 2183
Mısra: **5**
"İ-"ek fiili.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

30. **ise:**-*se*
Gazel 2406
Mısra: **7**
"İ-"ek fiili.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

31. **ise:**-*se*
Gazel 2190
Mısra: **3**
"İ-" ek fiili.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

32. **idi:**-*di*
Gazel 2207
Mısra: **5**
"i-" ek fiili.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

33. **idi:**-*di*
Gazel 2207
Mısra: **6**
"i-" ek fiili.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

34. **iken:**-*ken*
Gazel 2216
Mısra: **1**
"İ-" ek fiili.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḥaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

35. **iken:**-*ken*
Gazel 2232
Mısra: **7**
"İ-" ek fiili.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

36. **iken:**-*ken*
Gazel 2243
Mısra: **3**
"İ-" ek fiili.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

37. **iken:**-*ken*
Gazel 2229
Mısra: **2**
"i-" ek fiili.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

38. **iken:**-*ken*
Gazel 2235
Mısra: **9**
"-i" ek fiili.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

39. **idi:**-*di*
Gazel 2244
Mısra: **16**
"i-" ek fiili.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

40. **iseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2253
Mısra: **1**
"i-" ek fiili.

Ger sorar iseñ ḥālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

41. **imiş:**-*miş*
Gazel 2254
Mısra: **2**
"-i" ek fiili.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

42. **idi:**-*di*
Gazel 2255
Mısra: **9**
"i-" ek fiili.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

43. **idi:**-*di*
Gazel 2260
Mısra: **11**
"i-" ek fiili.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḫīb zülfini itse meresüm

44. **iken:**-*ken*
Gazel 2270
Mısra: **3**
"i" ek fiili.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

45. **iken:**-*ken*
Gazel 2302
Mısra: **17**
"i" ek fiili.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

46. **iken:**-*ken*
Gazel 2313
Mısra: **7**
"i" ek fiili.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

47. **iken:**-*ken*
Gazel 2470
Mısra: **3**
"i" ek fiili.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

48. **iken:**-*ken*
Gazel 2272
Mısra: **3**
"-i" ek fiili.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

49. **imiş:**-*miş*
Gazel 2273
Mısra: **14**
"-i" ek fiili.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

50. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2277
Mısra: **6**
"i-" ek fiili.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

51. **idi:**-*di*
Gazel 2277
Mısra: **10**
"i-" ek fiili.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

52. **idi:**-*di*
Gazel 2288
Mısra: **2**
"i-" ek fiili.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

53. **iken:**-*ken*
Gazel 2299
Mısra: **7**
"i-" ek fiili.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

54. **isem:**-*se, -m*
Gazel 2299
Mısra: **11**
"i-" ek fiili.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

55. **idi:**-*di*
Gazel 2329
Mısra: **15**
"i-" ek fiili.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

56. **idi:**-*di*
Gazel 2329
Mısra: **15**
"i-" ek fiili.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

57. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **1**
"i-" ek fiili.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

58. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **2**
"i-" ek fiili.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

59. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **4**
"i-" ek fiili.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

60. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **6**
"i-" ek fiili.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

61. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **8**
I-" yardımcı fiili.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

62. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2350
Mısra: **10**
"i-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

63. **imiş:**-*miş*
Gazel 2369
Mısra: **4**
"-i" ek fiili.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

64. **imiş:**-*miş*
Gazel 2376
Mısra: **8**
"İ-" ek fiili.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

65. **ise:**-*se*
Gazel 2381
Mısra: **3**
"i-" ek fiili.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

66. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2387
Mısra: **10**
"i-" ek fiili.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

67. **isem:**-*se, -m*
Gazel 2388
Mısra: **2**
"İ-" ek fiili.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

68. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2400
Mısra: **5**
"i-" ek fiili.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

69. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2429
Mısra: **3**
"i-" ek fiili.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

70. **iken:**-*ken*
Gazel 2437
Mısra: **5**
"-i" ek fiili.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

71. **idi:**-*di*
Gazel 2447

Mısra: **2**
"-i" ek fiili.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür
İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında
kibr ü kīn

72. **ise:**-*se*
Gazel 2462
Mısra: **5**
"i-" ek fiili.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

73. **imiş:**-*miş*
Gazel 2463
Mısra: **9**
"-i" ek fiili.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

74. **imişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2474
Mısra: **2**
"İ-" ek fiili.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

75. **imişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2474
Mısra: **4**
"İ-" ek fiili.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

76. **imişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2474
Mısra: **6**
"İ-" ek fiili.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

77. **imişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2474
Mısra: **8**
"İ-" ek fiili.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

78. **imişsin:**-*miş, -sin*
Gazel 2474
Mısra: **10**
"İ-" ek fiili.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

79. **idüm:**-*dü, -m*
Gazel 2490
Mısra: **4**
"i-" ek fiili.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

i:

1. **idi:**-*di*
Gazel 2023
Mısra: **4**
"-i" yardımcı fiili.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

2. **iken:**-*ken*
Gazel 2232
Mısra: **5**
"-i" yardımcı fiili.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

3. **ise:**-*se*
Gazel 2060
Mısra: **5**
"İse" şart eki.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

4. **iken:**-*ken*
Gazel 2194
Mısra: **11**
"-i" ek fiili.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

5. **iken:**-*ken*
Gazel 2244
Mısra: **5**
"-i" ek fiili.

Gözüm yaşına ġarḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḫarāretüm

6. **iken:**-*ken*
Gazel 2251
Mısra: **9**
"-i" ek fiili.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

ʿibādet:

1. ʿ**ibādetin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **10**
Kulun Allah'ın rızasını kazanmak ve ona yakınlaşmak için yaptığı iş ve davranışlar.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

ʿibret al-:

1. ʿ**ibret al-:**
Gazel 2038
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Olan bir şeyden Kendi payına bir ders çıkarmak.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. ʿ**ibret al-:**
Gazel 2038
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Olan bir şeyden Kendi payına bir ders çıkarmak.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

3. ʿ**ibret al-:**
Gazel 2456
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olan bir şeyden kendi payına bir ders çıkarmak.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

ʿibret gözin aç-:

1. ʿ**ibret gözin aç-:**
Gazel 2409
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -

Etrafında olup bitenlere ders alacak şekilde bakmak.

Didüm nʾolur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

ibtidā-yı ʿışḳ:

1. **ibtidā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2060
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşkın başlangıcı.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

2. **ibtidā-yı ʿışḳ:**
Gazel 2070
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın başlangıcı.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

iç:

1. **içerem:**-*er, -em*
Gazel 2298
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

2. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2149
Mısra: **4**
Bir durum içinde olmak.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

3. **içinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2010
Mısra: **1**
Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dahil, dış karşıtı.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

4. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2377
Mısra: **5**
Bir şeyin iç kısmı,içi.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

5. **içre:**--*re, -*
Gazel 2018
Mısra: **2**
Bir şeyin iç kısmı, içi ,içindeki.|| Arasında .

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

6. **içinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2023
Mısra: **3**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

7. **içre:**--*re, -*
Gazel 2030
Mısra: **8**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil. || Bir şeyin iki yüzü arasında kalan kısmı, orta, ara.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

8. **içinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2059
Mısra: **3**
Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yer, dahil.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çāḳdür göñlüm

9. **içüm:**-*üm*
Gazel 2093
Mısra: **4**
Gönül, kalp, yürek, vicdan. || Mana cephesiyle ilgili.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

10. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2123
Mısra: **2**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

11. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2130
Mısra: **5**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

12. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2132
Mısra: **2**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

13. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2174
Mısra: **1**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

14. **içümüzde:**-*üm, -üz, -de*
Gazel 2178
Mısra: **8**
İnsan veya nesnelerin meydana getirdiği topluluklarda ara.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

15. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2191
Mısra: **2**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

16. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2212
Mısra: **8**

Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

17. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2242
Mısra: **5**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

18. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2291
Mısra: **8**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

19. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2297
Mısra: **2**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

20. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2326
Mısra: **2**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

21. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2326
Mısra: **3**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

22. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2326
Mısra: **7**
Kendinden önce gelen kelimeye çokluk anlamı katar.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

23. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2335
Mısra: **3**
Derinlik.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

24. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2341
Mısra: **8**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

25. **içüm:**-*üm*
Gazel 2353
Mısra: **6**
Gönül, kalp, yürek, vicdan.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

26. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2364
Mısra: **5**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

27. **içüm:**-*üm*
Gazel 2365
Mısra: **6**
Gönül, kalp, yürek, vicdan.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

28. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2368
Mısra: **5**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

29. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2368
Mısra: **6**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

30. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2368
Mısra: **7**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

31. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2370
Mısra: **5**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

32. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2382
Mısra: **8**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

33. **içümi:**-*üm, -i*
Gazel 2402
Mısra: **14**
Akıl, gönül gibi insanın manevi varlığını oluşturan şeylerden herhangi biri.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

34. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2415
Mısra: **2**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

35. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2474
Mısra: **5**
Bir şeyin sınırları arasında bulunan kısım, dahil.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

36. **içi:**-*i*
Gazel 2480
Mısra: **6**
Gönül, kalp, yürek, vicdan.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

37. **içinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2487
Mısra: **8**
Gönül, kalp, yürek, vicdan.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

38. **iç:**
Gazel 2186
Mısra: **6**
Gönül, kalp, yürek, vicdan.

Anuñ için baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

<u>iç-:</u>

1. **içürür:**-*ür, -ür*
Gazel 2239
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

2. **içe:**-*e*
Gazel 2273
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ için biz de anı nūş idelüm

3. **içdi:**-*di*
Gazel 2457
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

4. **iç:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

5. **içmişem:**--*miş, --em*
Gazel 2010
Mısra: **6**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

6. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2157
Mısra: **3**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

7. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2165
Mısra: **5**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

8. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2288
Mısra: **5**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

9. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2307
Mısra: **9**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

10. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2331
Mısra: **1**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḫālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

11. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2384
Mısra: **1**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

12. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2481
Mısra: **7**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

13. **içre:**--*re, -*
Gazel 2030
Mısra: **7**
Bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı, dahil. || Bir şeyin iki yüzü arasında kalan kısmı, orta, ara.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

14. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2082
Mısra: **2**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

15. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2082
Mısra: **4**
İçki içmek.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

16. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **8**
İçki içmek.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

17. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2082
Mısra: **6**
İçki içmek.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

18. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2082
Mısra: **10**
İçki içmek.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

19. **içelden:**-*el, -den*
Gazel 2092
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

20. **içelden:**-*el, -den*
Gazel 2367
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

21. **içeli:**-*eli*
Gazel 2104
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

22. **içdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2110
Mısra: **2**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

23. **içüben:**-*üben*
Gazel 2123
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

24. **içerem:**-*er, -em*
Gazel 2130
Mısra: **4**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

25. **içerem:**-*er, -em*
Gazel 2294
Mısra: **4**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

26. **içüp:**-*üp*
Gazel 2147
Mısra: **5**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

27. **içüp:**-*üp*
Gazel 2149
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

28. **içerüz:**-*er, -üz*
Gazel 2151
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

29. **içelden:**-*elden*
Gazel 2169
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

30. **içer:**-*er*
Gazel 2180
Mısra: **9**
Bir sıvıyı içine çekmek, ağza alıp yutmak.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

31. **içmege:**-*meg, -e*
Gazel 2207
Mısra: **4**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

32. **içeliden:**-*eli, -den*
Gazel 2264
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

33. **içeliden:**-*eli, -den*
Gazel 2339
Mısra: **5**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

34. **içeliden:**-*eli, -den*
Gazel 2470
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

35. **içüp:**-*üp*
Gazel 2266
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

36. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2293
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger
Nāleler eyleyelüm nā olalım

37. **içeli:**-*eli*
Gazel 2354
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

38. **içdügüm:**-*dük, -üm*
Gazel 2353
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

39. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

40. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **2**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

41. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **4**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

42. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **6**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

43. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2355
Mısra: **10**
İçki içmek.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

44. **içüp:**-*üp*
Gazel 2356
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını
Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

45. **içse:**-*se*
Gazel 2379
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

46. **içdügi:**-*dük, -i*
Gazel 2402
Mısra: **7**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

47. **içmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2448
Mısra: **12**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

48. **içerse:**-*er, -se*
Gazel 2448
Mısra: **13**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

49. **içdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2457
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

50. **içerler:**-*er, -ler*
Gazel 2488
Mısra: **3**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

51. **içüp:**-*üp*
Gazel 2500
Mısra: **1**
Bir sıvıyı ağza alıp yutmak.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

52. **içelüm:**-*elüm*
Gazel 2082
Mısra: **8**
İçki kullanmak.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

53. **içdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2211
Mısra: **2**

Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

54. **içer:**-*er*
Gazel 2230
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Ṣarabā tevbeli perhīz-kāram

55. **içer:**-*er*
Gazel 2245
Mısra: **9**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

<u>için:</u>

1. **için:**
Gazel 2229
Mısra: **10**
"Sebebiyle, -den dolayı, -den ötürü" anlamlarında bir edat.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

<u>içinde:</u>

1. **içinde:**
Gazel 2066
Mısra: **3**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Gönlümde nār u başda hevādur gözümde nem

2. **içinde:**
Gazel 2075
Mısra: **8**
Zaman bildiren kelimelerle belli bir sürede, süresince, zarfında.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

3. **içinde:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

4. **içinde:**
Gazel 2157
Mısra: **5**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

5. **içinde:**
Gazel 2230
Mısra: **7**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

6. **içinde:**
Gazel 2237
Mısra: **2**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

<u>içme-:</u>

1. **içmeyince:**-*(y)ince*
Gazel 2319
Mısra: **10**
Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

<u>içre:</u>

1. **içre:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
Arasında, -da/-de, içinde.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

2. **içre:**
Gazel 2329
Mısra: **11**
İçinde, arasında, -da, -de.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḫān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

3. **içre:**
Gazel 2000
Mısra: **7**
İçinde, arasında, içine.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

4. **içre:**
Gazel 2005
Mısra: **5**
"İçinde" arasında.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

5. **içre:**
Gazel 2067
Mısra: **1**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hâli eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

6. **içre:**
Gazel 2067
Mısra: **4**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hâli eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

7. **içre:**
Gazel 2017
Mısra: **9**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

8. **içre:**
Gazel 2022
Mısra: **1**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

9. **içre:**
Gazel 2064
Mısra: **2**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḥayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

10. **içre:**
Gazel 2269
Mısra: **1**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

11. **içre:**
Gazel 2272
Mısra: **14**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Mānīʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

12. **içre:**
Gazel 2278
Mısra: **8**
"İçinde" arasında, -da/-de.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

13. **içre:**
Gazel 2284
Mısra: **1**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

14. **içre:**
Gazel 2285
Mısra: **3**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

15. **içre:**
Gazel 2285
Mısra: **11**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

16. **içre:**
Gazel 2294
Mısra: **14**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

17. **içre:**
Gazel 2297
Mısra: **3**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

18. **içre:**
Gazel 2314
Mısra: **4**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

19. **içre:**
Gazel 2317
Mısra: **11**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mıṣrʾındaki ḫanum

20. **içre:**
Gazel 2323
Mısra: **6**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

21. **içre:**
Gazel 2336
Mısra: **8**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

22. **içre:**
Gazel 2341
Mısra: **12**
"İçinde" arasında, -da/-de.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

23. **içre:**
Gazel 2342
Mısra: **2**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

24. **içre:**
Gazel 2352
Mısra: **4**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

25. **içre:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

26. **içre:**
Gazel 2365

Mısra: **8**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

27. **içre:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

28. **içre:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
"İçinde" arasında, -da/-de.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

29. **içre:**
Gazel 2401
Mısra: **2**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Bülbülüz āh u zāra ʿazm idelüm
Gülşen içre bahara ʿazm idelüm

30. **içre:**
Gazel 2402
Mısra: **10**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

31. **içre:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

32. **içre:**
Gazel 2427
Mısra: **2**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

33. **içre:**
Gazel 2431
Mısra: **11**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

34. **içre:**
Gazel 2432
Mısra: **4**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Binse esb-i nāza zülfīn yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn

35. **içre:**
Gazel 2435
Mısra: **8**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

36. **içre:**
Gazel 2469
Mısra: **12**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

37. **içre:**
Gazel 2479
Mısra: **9**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

38. **içre:**
Gazel 2497
Mısra: **1**
"İçinde" arasında, -da/-de.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

39. **içre:**
Gazel 2023
Mısra: **5**
İçinde, arasında. || *-de.*

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

40. **içre:**
Gazel 2029
Mısra: **4**
İçinde, arasında. || *-de.*

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

41. **içre:**
Gazel 2036
Mısra: **9**
"İçinde, arasında" anlamlarına gelen bir ifade.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

42. **içre:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
İçinde, arasında, -de.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

43. **içre:**
Gazel 2041
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

44. **içre:**
Gazel 2061
Mısra: **8**
"İçinde, arasında, -de" anlamına gelir.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

45. **içre:**
Gazel 2068
Mısra: **1**
" İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

46. **içre:**
Gazel 2201
Mısra: **1**
" İçinde, arasında" anlamlarına gelen ve "-de/ -da" bulunma hali eki görevinde de kullanılan bir ifade.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

47. **içre:**
Gazel 2083
Mısra: **2**
İçinde, arasında, -de.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

48. **içre:**
Gazel 2084
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

49. **içre:**
Gazel 2089
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

50. **içre:**
Gazel 2093
Mısra: **6**
İçinde, arasında, -de.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

51. **içre:**
Gazel 2096
Mısra: **5**
İçinde, arasında, -de.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

52. **içre:**
Gazel 2096
Mısra: **9**
İçinde, arasında, -de.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

53. **içre:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
İçinde, arasında, -de.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

54. **içre:**
Gazel 2104
Mısra: **14**
İçinde, arasında, -de.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-düz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

55. **içre:**
Gazel 2110
Mısra: **5**
İçinde, arasında, -de.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

56. **içre:**
Gazel 2121
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

ʿUṣṣāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

57. **içre:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

58. **içre:**
Gazel 2134
Mısra: **3**
İçinde, arasında, -de.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

59. **içre:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık.

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

60. **içre:**
Gazel 2136
Mısra: **1**
İçinde, arasında, -de.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

61. **içre:**
Gazel 2147
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

62. **içre:**
Gazel 2150
Mısra: **1**
İçinde, arasında, -de.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

63. **içre:**
Gazel 2165
Mısra: **5**
İçinde, arasında, -de.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

64. **içre:**
Gazel 2168
Mısra: **9**
İçinde, arasında, -de.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

65. **içre:**
Gazel 2169

Mısra: **2**
İçinde, arasında, -de.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

66. **içre:**
Gazel 2174
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

67. **içre:**
Gazel 2174
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

68. **içre:**
Gazel 2189
Mısra: **8**
İçinde, arasında, -de.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

69. **içre:**
Gazel 2202
Mısra: **3**
İçinde, arasında, -de.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

70. **içre:**
Gazel 2202
Mısra: **15**
İçinde, arasında, -de.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

71. **içre:**
Gazel 2210
Mısra: **2**
İçinde, arasında, -de.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

72. **içre:**
Gazel 2222
Mısra: **6**
İçinde, arasında, -de.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

73. **içre:**
Gazel 2251
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

74. **içre:**
Gazel 2254
Mısra: **5**
İçinde, arasında, -de.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

75. **içre:**
Gazel 2261
Mısra: **2**
İçinde, arasında, -de.

ʿĀşıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

76. **içre:**
Gazel 2318
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

77. **içre:**
Gazel 2335
Mısra: **8**
İçinde, arasında, -de.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

78. **içre:**
Gazel 2341
Mısra: **3**
İçinde, arasında, -de.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

79. **içre:**
Gazel 2351
Mısra: **8**
İçinde, arasında, -de.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

80. **içre:**
Gazel 2363
Mısra: **1**
İçinde, arasında, -de.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

81. **içre:**
Gazel 2363
Mısra: **9**
İçinde, arasında, -de.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

82. **içre:**
Gazel 2367
Mısra: **6**
İçinde, arasında, -de.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

83. **içre:**
Gazel 2368
Mısra: **10**
İçinde, arasında, -de.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṣār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

84. **içre:**
Gazel 2369
Mısra: **7**
İçinde, arasında, -de.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

85. **içre:**
Gazel 2369

Mısra: **8**
İçinde, arasında, -de.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

86. **içre:**
Gazel 2384
Mısra: **9**
İçinde, arasında, -de.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

87. **içre:**
Gazel 2402
Mısra: **6**
Kendinden önce gelen kelimenin taşıdığı anlamın bütünüyle hakim olduğunu, bir yer veya kimseyi tamamen kapladığını anlatır.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

88. **içre:**
Gazel 2413
Mısra: **4**
İçinde ,arasında, -da/-de.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

89. **içre:**
Gazel 2418
Mısra: **9**
İçinde, arasında, -de.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

90. **içre:**
Gazel 2459
Mısra: **8**
"İçinde, arasında, de/da".

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

<u>için:</u>

1. **için:**
Gazel 2296
Mısra: **9**
"Amacıyla, maksadıyla" anlamlarındaki edat.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ için
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

2. **için:**
Gazel 2052
Mısra: **3**
"-dAn dolayı" anlamında edat.

Murġ-ı diller ṣaydı için dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

3. **için:**
Gazel 2033
Mısra: **3**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı. || Amaç bildirir, "maksadıyla, amacıyla, gayesiyle" anlamına gelen edat.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd için
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

4. **için:**
Gazel 2039
Mısra: **2**
Uğruna, yoluna, yararına.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne için ġuṣṣaya talmalı degül

5. **için:**
Gazel 2040
Mısra: **10**
Sebep bildirir; sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ için dutunur her bir yaña kalkan gül

6. **için:**
Gazel 2044
Mısra: **8**
Amaç bildirir.|| Maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr için seyrāna gel

7. **için:**
Gazel 2065
Mısra: **3**
"Sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı" anlamlarına gelerek sebep bildirir.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān için itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

8. **için:**
Gazel 2106
Mısra: **6**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli için sanma Ṣıfāhānʾa varam

9. **için:**
Gazel 2148
Mısra: **7**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Rıżḳ için maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

10. **için:**
Gazel 2268
Mısra: **11**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Çeşmi eline ḳatlüm için tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

11. **için:**
Gazel 2305
Mısra: **6**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl için bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

12. **için:**
Gazel 2320
Mısra: **5**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak için ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

13. **için:**
Gazel 2367
Mısra: **4**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār için gözümden sīm ü zer çekdüm

14. **için:**
Gazel 2455
Mısra: **5**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

İsterem zülf-i siyehkārı için cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

15. **için:**
Gazel 2234
Mısra: **7**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Çekmek için dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

16. **için:**
Gazel 2235
Mısra: **3**
Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek için
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāṣıḳ-ı ṣarrāfa gelem

17. **için:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ için biz de anı nūş idelüm

18. **için:**
Gazel 2372
Mısra: **14**
Maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng için iñler tā seḥer nālar benüm

19. **için:**
Gazel 2384
Mısra: **7**
" Sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Koluma dāġlar urdum senüñ için durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

20. **için:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Ḫāk-i pāyuña niṣār için gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

21. **için:**
Gazel 2400
Mısra: **7**
Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl için
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

22. **için:**
Gazel 2450
Mısra: **3**
Amaç bildirir, maksadıyla, amacıyla, gayesiyle.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek için iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

23. **için:**
Gazel 2450
Mısra: **5**
Sebep bildirir, sebebiyle, -den ötürü, -den dolayı.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān için
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

24. **için:**
Gazel 2459
Mısra: **2**
Hakkında.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀṣıḳuñ baḫtı için dirler ezelden ser-nigūn

25. **için:**
Gazel 2499
Mısra: **2**
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend için zülfi kemendin gözle sen

id-:

1. **ideli:**-*eli*
Gazel 2060
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

2. **ideli:**-*eli*
Gazel 2402
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

3. **idem:**-*em*
Gazel 2088
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

4. **idem:**-*em*
Gazel 2088
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfī fikri ile kendümi mecnūn idem

5. **idem:**-*em*
Gazel 2268
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ

Bālin idem birini birin bister isterem

6. **idem:**-*em*
Gazel 2309
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

7. **idem:**-*em*
Gazel 2441
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

8. **idem:**-*em*
Gazel 2460
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı eylemdir.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum Dimişdüm top idem itdüm edā ben

9. **idüp:**-*üp*
Gazel 2112
Mısra: **15**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫır
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

10. **idüp:**-*üp*
Gazel 2145
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

11. **idüp:**-*üp*
Gazel 2185
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

12. **idüp:**-*üp*
Gazel 2223
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

13. **idüp:**-*üp*
Gazel 2231
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

14. **idüp:**-*üp*
Gazel 2232
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

15. **idüp:**-*üp*
Gazel 2237
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

16. **idüp:**-*üp*
Gazel 2250
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ṣarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

17. **idüp:**-*üp*
Gazel 2250
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ṣarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

18. **idüp:**-*üp*
Gazel 2343
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

19. **idüp:**-*üp*
Gazel 2382
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

20. **idüp:**-*üp*
Gazel 2393
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

21. **idüp:**-*üp*
Gazel 2397
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

22. **idelüm:**-*elüm*
Gazel 2123
Mısra: **3**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

İçüben boş idelüm felek küplerini Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

23. **idelüm:**-*elüm*
Gazel 2123
Mısra: **5**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

24. **idelüm:**-*elüm*
Gazel 2133
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

25. **idelüm:**-*elüm*
Gazel 2356
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

26. **idelüm:**-*elüm*
Gazel 2356
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

27. **idüp:**-*üp*
Gazel 2140
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḫtāc-ı şarāb oldum

28. **iden:**-*en*
Gazel 2145
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

29. **iden:**-*en*
Gazel 2216
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

30. **iden:**-*en*
Gazel 2216
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

31. **iden:**-*en*
Gazel 2216
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

32. **iden:**-*en*
Gazel 2216
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

33. **iden:**-*en*
Gazel 2217
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

34. **iden:**-*en*
Gazel 2404
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

35. **iden:**-*en*
Gazel 2452
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

36. **iden:**-*en*
Gazel 2452
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

37. **iden:**-*en*
Gazel 2452
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

38. **idermeş:**-*er, -miş*
Gazel 2164
Mısra: **13**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

39. **idüben:**-*üben*
Gazel 2170
Mısra: **5**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

40. **ide:**-*e*
Gazel 2118
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

41. **ide:**-*e*
Gazel 2206
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḫāṣa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

42. **ide:**-*e*
Gazel 2211
Mısra: **3**

"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

43. **ide:**-*e*
Gazel 2233
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

44. **ide:**-*e*
Gazel 2238
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

45. **ide:**-*e*
Gazel 2260
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

46. **ide:**-*e*
Gazel 2277
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiildir.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

47. **ider:**-*er*
Gazel 2216
Mısra: **11**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

48. **ider:**-*er*
Gazel 2226
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

49. **ider:**-*er*
Gazel 2254
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

50. **ider:**-*er*
Gazel 2312
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

51. **ider:**-*er*
Gazel 2432
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Binse esb-i nāza zülfín yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn

52. **idem:**-*em*
Gazel 2229
Mısra: **7**
...haline getirmek,... halinde olmak.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

53. **idersin:**-*er, -sin*
Gazel 2246
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

54. **idelden:**-*elden*
Gazel 2273
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

55. **idiser:**-*iser, -*
Gazel 2277
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

56. **iderdüm:**-*er, -dü, -m*
Gazel 2286
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

57. **ider:**-*er*
Gazel 2315
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-bedem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

58. **iderler:**-*er, -ler*
Gazel 2362
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

59. **iderse:**-*er, -se*
Gazel 2381
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

60. **ider:**-*er*
Gazel 2419
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẕāhir velī luṭf u vefā pinhān

61. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 2420
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

62. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 2420
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

63. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 2420
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

64. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 2420
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

65. **ideyin:**-*eyin*
Gazel 2420
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

66. **idesin:**-*esin*
Gazel 2457
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılır.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

67. **idelden:**-*el, -den*
Gazel 2460
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

68. **idesin:**-*esin*
Gazel 2471
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılır.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

69. **idesin:**-*esin*
Gazel 2471
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılır.

Ruḫları şevḳına diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

70. **iderdüñ:**-*er, -dü, -ñ*
Gazel 2483
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

71. **idiserdür:**-*iser, -dür*
Gazel 2424
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

id:

1. **ider:**-*er*
Gazel 2465
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

idin-:

1. **idinmişler:**-*-miş, --ler*
Gazel 2030
Mısra: **5**
(Kendi arzusuyla) ... Olarak kabul etmek, ... Yerine koymak.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

2. **idinürsem:**-*-ür, --se, --m*
Gazel 2055
Mısra: **7**
... Olarak kabul etmek, ... yerine koymak.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

3. **idinürler:**-*ür, -ler*
Gazel 2291
Mısra: **3**
Kendini bir şeye sahip kılmak, kendine sağlamak, elde etmek, iktisap etmek.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

4. **idinürler:**-*ür, -ler*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Kendini bir şeye sahip kılmak, kendine sağlamak, elde etmek, iktisap etmek.

İdinürler tütiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

idrāk:

1. **idrākdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **4**
Ulaşma, erişme.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Vişālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

idügin:

1. **idügin:**
Gazel 2235

Mısra: **3**
Olduğunu.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı şarrāfa gelem

ifnā eyle-:

1. **ifnā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yok etmek.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

ifşā eyle-:

1. **ifşā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, açıklamak, faşetmek.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

ifşā id-:

1. **ifşā id-:**
Gazel 2188
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, açıklamak, faşetmek.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

ifşā it-:

1. **ifşā it-:**
Gazel 2398
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, açıklamak, faşetmek.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

ifşā-yı rāz it-:

1. **ifşā-yı rāz it-:**
Gazel 2174
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sırları açık etmek.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

iftihār:

1. **iftiḫārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **2**
Övünme, övünç.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

2. **iftiḫārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2404
Mısra: **10**
Övünme, övünç.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

3. **iftiḫār:**
Gazel 2249
Mısra: **3**
Bir şeyden dolayı haklı olarak övünme, övünç.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

ihāṭa id-:

1. **iḥāṭa id-:**
Gazel 2176
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin etrafını çevirmek, çevrelemek, kuşatmak, sarmak.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

ihfā eyle-:

1. **iḫfā eyle-:**
Gazel 2067
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gizleme, saklama.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

ihrām gey-:

1. **iḥrām gey-:**
Gazel 2090
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hac için, belirli yerlerde usulüne riayet ederek ihram kıyafeti giymek ve mübah olan şeylerden bazılarını nefse yasaklamak.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

2. **iḥrām gey-:**
Gazel 2147
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hac için, belirli yerlerde usulüne riayet ederek ihram kıyafeti giymek ve mübah olan şeylerden bazılarını nefse yasaklamak.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

ihsān:

1. **iḥsān:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
Bağışlama, bağışta bulunma.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

2. **iḥsānı:**-*ı*
Gazel 2383
Mısra: **8**
Bağışlama, bağışta bulunma.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

ihsān eyle-:

1. **iḥsān eyle-:**
Gazel 2163
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Lutfetmek, kerem etmek.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

2. **iḥsān eyle-:**
Gazel 2276
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bağışlamak, armağan etmek, vermek, bahşetmek.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

iḫtimāl:

1. **iḫtimāl:**
Gazel 2001
Mısra: **4**
Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

2. **iḫtimāl:**
Gazel 2001
Mısra: **4**
Mümkün olma, imkan dahilinde bulunma, olabilirlik, olasılık.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

ihtimām it-:

1. **ihtimām it-:**
Gazel 2202
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin olması için özen göstermek.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

ihtiyāc:

1. **iḫtiyācum:**-*um*
Gazel 2275
Mısra: **7**
Gerekli olan, elde bulunmayan bir şeyin eksikliğini duyma.

Ṭabībā saña yokdur iḫtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

ihtiyār:

1. **iḫtiyār:**
Gazel 2163
Mısra: **5**
Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, irade.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

2. **iḫtiyār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2347
Mısra: **6**
Seçme, tercih etme, irade.

Zülfi āfet fitne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

3. **iḫtiyārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **6**
Seçme, intihap etme, tercih etme.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

4. **iḫtiyār:**
Gazel 2383
Mısra: **9**
Katlanma, kabul etme, razı olma.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

iḫtiyār eyle-:

1. **iḫtiyār eyle-:**
Gazel 2338
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

iḫtiyār id-:

1. **iḫtiyār id-:**
Gazel 2493
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

ihtiyār it-:

1. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2054
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

2. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2110
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

3. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2290
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

4. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

5. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

6. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**

Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

7. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

8. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

9. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2363
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Seçmek.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cüybār itdüm

10. **iḫtiyār it-:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

iḫtiyār kıl-:

1. **iḫtiyār kıl-:**
Gazel 2033
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seçmek, tercih etmek.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

ihtiyār ol-:

1. **iḫtiyār ol-:**
Gazel 2112
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Katlanmak, razı olmak.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

iḥyā kıl-:

1. **iḥyā kıl-:**
Gazel 2419
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Canlandırmak, hayatiyet kazandırmak.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIşī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

ikbāl:

1. **iḳbālüm:**-*üm*
Gazel 2075
Mısra: **10**
Talih ve baht açıklığı, mutluluk, saadet.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

ikdām:

1. **iḳdām:**
Gazel 2170
Mısra: **5**
Bir şeyi elde etmek için gayretle çalışma, sürekli çaba gösterme.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

iken:

1. **iken:**--*ken*, -
Gazel 2046
Mısra: **5**
Esnasında. || ...-dığı / -diği halde, ...-dığı / -diği zaman.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

iki:

1. **iki:**
Gazel 2032
Mısra: **1**
"İki" sayı sıfatı.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittişāl

2. **iki:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
"İki" sayı sıfatı.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

3. **iki:**
Gazel 2086
Mısra: **10**
"İki" sayı sıfatı.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

4. **iki:**
Gazel 2117
Mısra: **8**
"İki" sayı sıfatı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

5. **iki:**
Gazel 2153
Mısra: **5**
"İki" sayı sıfatı.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

6. **iki:**
Gazel 2162
Mısra: **8**
"İki" sayı sıfatı.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

7. **iki:**
Gazel 2221
Mısra: **9**
"İki" sayı sıfatı.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

8. **iki:**
Gazel 2274
Mısra: **7**
"İki" sayı sıfatı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

9. **iki:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
"İki" sayı sıfatı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

10. **iki:**
Gazel 2439
Mısra: **3**
"İki" sayı sıfatı.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-içün

11. **iki:**
Gazel 2470
Mısra: **4**
"İki" sayı sıfatı.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

12. **iki:**
Gazel 2358
Mısra: **3**
"İki" sayı sıfatı.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

13. **iki:**
Gazel 2359
Mısra: **6**
"İki" sayı sıfatı.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

14. **iki:**
Gazel 2365
Mısra: **1**
"İki" sayı sıfatı.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

15. **iki:**
Gazel 2402
Mısra: **3**
İki.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

16. **ikisi:**-*si*
Gazel 2406
Mısra: **4**
"İki" sayı sıfatı.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

17. **iki:**
Gazel 2456
Mısra: **6**
"İki" sayı sıfatı.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

iki bükil-:

1. **iki bükil-:**
Gazel 2081
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yorgunluk, hastalık, yaşlılık vb. nedenlerle beli bükülmek, öne doğru eğilmek.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

ikide birde:

1. **ikide birde:**
Gazel 2436
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sık sık.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu gönlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

iklīm:

1. **iḳlīmine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2317
Mısra: **8**
Ülke, memleket, diyar.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

iḳlīm-i ḥüsn:

1. **iḳlīm-i ḥüsn:**
Gazel 2334
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzellik ülkesi.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

ikrār eyle-:

1. **iḳrār eyle-:**
Gazel 2072
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Söz vermek. || *Dille bildirme, söyleme.*

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

2. **iḳrār eyle-:**
Gazel 2284
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kabul etme, tasdik etme.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

3. **iḳrār eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Kabul etmek.

Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

iksīr:

1. **iksīr-i:**
Gazel 2394
Mısra: **8**
Bir şeyin olmasına veya hastanın iyileşmesine sebeb olan ehemmiyetli madde.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

2. **iksīr:**
Gazel 2187
Mısra: **8**
Ortaçağ kimyacılarının çok tesirli ve herhangi bir maddeyi altına döndürecek kadar kuvvetli olduğuna inandıkları madde.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

iksīr-i vücūd:

1. **iksīr-i vücūd:**
Gazel 2204
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Beden iksiri.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

iktidā:

1. **iḳtidā:**
Gazel 2362
Mısra: **4**
Birini örnek alıp ona uyma, örnek tutma, tabi olma.

Yüzüñ Beytü'l-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

il:

1. **il:**
Gazel 2023
Mısra: **10**
El, yabancı, başkaları. II Ağyar, rakipler.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

2. **il:**
Gazel 2033
Mısra: **10**
El, yabancı, başkaları. II Ağyar, rakipler.

İy Muḥibbī ʿāṣıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

3. **il:**
Gazel 2005
Mısra: **3**
Yabancı, başkası.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

4. **ile:**-*e*, -
Gazel 2005
Mısra: **3**
Yabancı, başkası.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

5. **iline:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2248
Mısra: **5**
Diyar, iklim, memleket, ülke, yurt.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

6. **ilinde:**-*-i*, -*-n*, -*-de*
Gazel 2036
Mısra: **1**
Memleket, ülke, yurt. || Diyar.|| Vilayet.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

ʿilāc:

1. ʿ**ilāc:**
Gazel 2305
Mısra: **11**
Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollardan kullanılan madde. || Çare, deva, şifa.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

2. ʿ**ilāc:**
Gazel 2380
Mısra: **7**
Bir hastalığı iyi etmek veya önlemek için türlü yollardan kullanılan madde. || Çare, deva, şifa.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

3. ʿ**ilāc:**
Gazel 2128
Mısra: **11**
Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücuda verilmek veya dışarıdan sürülmek suretiyle kullanılan maddelere verilen isim, em. || Çare, deva, tedbir.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

4. ʿ**ilāc:**
Gazel 2282
Mısra: **11**
Çare, deva, tedbir.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

5. ʿ**ilāc:**
Gazel 2327
Mısra: **3**
Çare, deva, şifa.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

6. ʿ**ilāc:**
Gazel 2441
Mısra: **7**
Çare, deva, tedbir.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

ilāh:

1. **ilāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2383
Mısra: **8**
Yaratıcı, Allah.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

2. **ilāh:**
Gazel 2292
Mısra: **10**
Allah, Tanrı.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

ilāheʾl-ālemīn:

1. **ilāheʾl-ālemīn:**
Gazel 2380
Mısra: **9**
Alemlerin rabbi,alemlere hakim olan.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿināyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

ilāhī:

1. **ilāhī:**
Gazel 2079
Mısra: **7**
"Ey Allah'ım!" anlamında hitap sözü.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

2. **ilāhi:**
Gazel 2380
Mısra: **8**
"Ey Allah'ım!" anlamında hitap sözü.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

3. **ilāhī:**
Gazel 2255
Mısra: **4**
"Ey benim Allah'ım" anlamında Allah'a hitap sözü.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

ile:

1. **ile:**
Gazel 2055
Mısra: **15**
" birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

2. **ile:**
Gazel 2088
Mısra: **8**
" birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

3. **ile:**
Gazel 2190
Mısra: **4**
" birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Ḳışṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

4. **ile:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
"Beraber, birlikte" anlamlarında bağlaç.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

5. **ile:**
Gazel 2051
Mısra: **8**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

6. **ile:**
Gazel 2060
Mısra: **7**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

7. **ile:**
Gazel 2071
Mısra: **5**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

8. **ile:**
Gazel 2081
Mısra: **7**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

9. **ile:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

10. **ile:**
Gazel 2108
Mısra: **3**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

11. **ile:**
Gazel 2111
Mısra: **8**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

12. **ile:**
Gazel 2180
Mısra: **6**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

13. **ile:**
Gazel 2180
Mısra: **8**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

14. **ile:**
Gazel 2194
Mısra: **11**

" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

15. **ile:**
Gazel 2199
Mısra: **8**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

16. **ile:**
Gazel 2200
Mısra: **2**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

17. **ile:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

18. **ile:**
Gazel 2240
Mısra: **3**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

19. **ile:**
Gazel 2248
Mısra: **1**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

20. **ile:**
Gazel 2257
Mısra: **2**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

21. **ile:**
Gazel 2265
Mısra: **2**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

22. **ile:**
Gazel 2265
Mısra: **4**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

23. **ile:**
Gazel 2267
Mısra: **7**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

24. **ile:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

25. **ile:**
Gazel 2366
Mısra: **7**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

26. **ile:**
Gazel 2370
Mısra: **10**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

27. **ile:**
Gazel 2395
Mısra: **1**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

28. **ile:**
Gazel 2405
Mısra: **1**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

29. **ile:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

30. **ile:**
Gazel 2420
Mısra: **5**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

31. **ile:**
Gazel 2441
Mısra: **9**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḫālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

32. **ile:**
Gazel 2454
Mısra: **1**

" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

33. **ile:**
Gazel 2458
Mısra: **4**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

34. **ile:**
Gazel 2470
Mısra: **5**
" -dAn dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

35. **ile:**
Gazel 2115
Mısra: **4**
"-ArAk" anlamında bağlama edatı.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḫüsnüñde çün nālānuñam

36. **ile:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
"Birlikte, beraber" anlamlarında edat; "ve" anlamında bağlaç.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

37. **ile:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

38. **ile:**
Gazel 2048
Mısra: **9**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

39. **ile:**
Gazel 2052
Mısra: **4**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrızında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

40. **ile:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

41. **iledür:**-*dür*
Gazel 2056
Mısra: **11**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

42. **ile:**
Gazel 2068
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

43. **ile:**
Gazel 2070
Mısra: **5**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾṣ-ṣifāyı görmedüm

44. **ile:**
Gazel 2076
Mısra: **6**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

45. **ile:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

46. **ile:**
Gazel 2120
Mısra: **1**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

47. **ile:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

48. **ile:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

49. **ile:**
Gazel 2196
Mısra: **8**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

50. **ile:**
Gazel 2196
Mısra: **9**

" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

51. **ile:**
Gazel 2231
Mısra: **8**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

52. **ile:**
Gazel 2232
Mısra: **4**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

53. **ile:**
Gazel 2235
Mısra: **2**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

54. **ile:**
Gazel 2238
Mısra: **3**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

55. **ile:**
Gazel 2254
Mısra: **3**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

56. **ile:**
Gazel 2255
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

57. **ile:**
Gazel 2264
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

58. **ile:**
Gazel 2268
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

59. **ile:**
Gazel 2298
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

60. **ile:**
Gazel 2329
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

61. **ile:**
Gazel 2345
Mısra: **16**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

62. **ile:**
Gazel 2351
Mısra: **7**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

63. **ile:**
Gazel 2405
Mısra: **2**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

64. **ile:**
Gazel 2290
Mısra: **7**
"Ve" bağlacı.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

65. **ile:**
Gazel 2390
Mısra: **7**
"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

66. **ile:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat ; "ve" bağlacını karşılar.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

67. **ile:**
Gazel 2052
Mısra: **9**
"Vasıtasıyla, aracılığıyla" anlamına gelen edat.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

68. **ile:**
Gazel 2093
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

69. **ile:**
Gazel 2105
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

70. **ile:**
Gazel 2220
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

71. **ile:**
Gazel 2405
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

72. **ile:**
Gazel 2407
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

73. **ile:**
Gazel 2431
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

74. **ile:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

75. **ile:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
" İle" bağlacı.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

76. **ile:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
" İle" bağlacı.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

77. **ile:**
Gazel 2042
Mısra: **10**
" İle" bağlacı.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

78. **ile:**
Gazel 2043
Mısra: **5**
" İle" bağlacı.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

79. **ile:**
Gazel 2083
Mısra: **4**
" sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Lüʾlü dişi fırāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

80. **ile:**
Gazel 2122
Mısra: **4**
" sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

81. **ile:**
Gazel 2132
Mısra: **7**
" sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

82. **ile:**
Gazel 2133
Mısra: **8**
" sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

83. **ile:**
Gazel 2139
Mısra: **5**
" sebebiyle, -den dolayı" anlamlarında edat.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

84. **ile:**
Gazel 2018
Mısra: **5**
"Beraber, birlikte; vasıtasıyla, aracılığıyla" anlamlarında edat.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

85. **ile:**
Gazel 2301
Mısra: **1**
"Sebebiyle, -den dolayı, etkisiyle " anlamlarında edat.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

86. **ile:**
Gazel 2033
Mısra: **5**
" birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

87. **ile:**
Gazel 2034

Mısra: **5**
" -dan dolayı, etkisiyle" anlamlarında bağlama edatı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

88. **ile:**
Gazel 2069
Mısra: **2**
" ve" anlamı katan bağlaç.

Niçeye dek şeb-i ġamda fırāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

89. **ile:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
" ve" anlamı katan bağlaç.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

90. **ile:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
İsimlerin sonuna gelerek beraberlik, refakat, vasıta, araç, hal, tarz, ilişki vb. anlamlarda zarflar yapar.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

91. **ile:**
Gazel 2058
Mısra: **3**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

92. **ile:**
Gazel 2058
Mısra: **5**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

93. **ile:**
Gazel 2112
Mısra: **7**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

94. **ile:**
Gazel 2140
Mısra: **1**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

95. **ile:**
Gazel 2148
Mısra: **3**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

96. **ile:**
Gazel 2169
Mısra: **9**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

97. **ile:**
Gazel 2189
Mısra: **8**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

98. **ile:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

99. **ile:**
Gazel 2213
Mısra: **6**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

100. **ile:**
Gazel 2217
Mısra: **2**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

101. **ile:**
Gazel 2220
Mısra: **3**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

102. **ile:**
Gazel 2222
Mısra: **4**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

103. **ile:**
Gazel 2225
Mısra: **5**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

104. **ile:**
Gazel 2228
Mısra: **1**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

105. **ile:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

106. **ile:**
Gazel 2273
Mısra: **2**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

107. **ile:**
Gazel 2473
Mısra: **7**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

108. **ile:**
Gazel 2479
Mısra: **7**
" Araç, vasıta" anlamında edat.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

109. **ile:**
Gazel 2073
Mısra: **5**
Cümle içinde aynı görevde bulunan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bağlaç.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

110. **ile:**
Gazel 2085
Mısra: **6**
" Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

111. **–y-ıla:**
Gazel 2091
Mısra: **2**
Kelimenin sonuna geldiğinde birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

112. **ile:**
Gazel 2365
Mısra: **7**
"Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḫnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

113. **ile:**
Gazel 2444
Mısra: **12**
DAn dolayı, etkisiyle.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

iled-:

1. **iledüp:**-*üp*
Gazel 2148
Mısra: **6**
Götürmek veya getirmek, ulaştırmak, eriştirmek.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

ilet-:

1. **iletse:**-*se*
Gazel 2211
Mısra: **4**
Toz. || Divan şiirinde bir toprak parçası olarak gubar, sevgilinin yüceliğinin ve değerinin büyüklüğünü anlatmada kullanılır. Aşık daima sevgilisinin ayağının tozu toprağına özlem duyar ve onlara çok değer verir. Aşık sevgilisinin ayağı tozuna bile razıdır ama onu da zor elde eder.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

illā:

1. **illā:**
Gazel 2017
Mısra: **2**
Ne olursa olsun,muhakkak,mutlaka || Bilhassa,özellikle.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

2. **illā:**
Gazel 2033
Mısra: **8**
Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille. || Bilhassa, hele, özellikle. || Aksi takdirde, aksi halde.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur ẓāyiʿ itmez illā dil

3. **illa:**
Gazel 2038
Mısra: **8**
Bilhassa, hele, özellikle. || Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille. || Aksi takdirde, aksi halde.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

4. **illā:**
Gazel 2063
Mısra: **9**
"–den başka" anlamında istisna bildirir, ancak, sadece.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

illā ki:

1. **illā ki:**
Gazel 2002
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

2. **illā ki:**
Gazel 2048
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

3. **illā ki:**
Gazel 2223
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Ne olursa olsun, muhakkak, mutlaka, ille.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

4. **illā ki:**
Gazel 2431
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
"–den başka" anlamında istisna bildirir, ancak, sadece.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

ʿillet:

1. ʿ**illetüm:**-*üm*
Gazel 2327
Mısra: **4**
Hastalık.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

2. ʿ**illetin:**-*i, -n*
Gazel 2437
Mısra: **2**
Hastalık.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

ilt:

1. **ilte:**-*e*
Gazel 2215
Mısra: **10**
Almak, götürmek.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

ilt-:

1. **ilte:**-*e*
Gazel 2227
Mısra: **4**
İletmek, ulaştırmak, götürmek.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

2. **ilte:**-*e*
Gazel 2237
Mısra: **10**
İletmek, ulaştırmak, götürmek.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

3. **iltesin:**-*e, -sin*
Gazel 2316
Mısra: **7**
İletmek, göndermek.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

4. **ilte:**-*e*
Gazel 2398
Mısra: **5**
Götürmek, yerine ulaştırmak, eriştirmek.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

iltimās id-:

1. **iltimās id-:**
Gazel 2376
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Tercih edilmesini istemek, arka çıkmak, kayırmak.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

imām:

1. **imām:**
Gazel 2101
Mısra: **10**
Cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

2. **imām:**
Gazel 2245
Mısra: **8**
Cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

3. **imām:**
Gazel 2271
Mısra: **7**
Namazda kendisine uyulan kimse.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

4. **imām:**
Gazel 2362
Mısra: **3**
Cemaatle kılınan namazlarda en önde duran ve namaz kılınırken kendisine uyulan kimse. || *Önde bulunan kimse, lider, önder, başkan.*

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

imāmet:

1. **imāmet:**
Gazel 2137
Mısra: **10**
İmam olma durumu. || *Din ve maneviyat önderliği.*

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

2. **imāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **6**
İmam olan kimsenin görevi, imamlık.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

īmān:

1. **īmāna:**-*a*
Gazel 2161

Mısra: **4**
İnanma, inanç.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

2. **īmāna:**-*a*
Gazel 2356
Mısra: **7**
Allah'a inanma, inanç.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

3. **īmānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2139
Mısra: **5**
Allah'a inanma, dini inanç.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

4. **īmān:**
Gazel 2190
Mısra: **4**
Allah'ın birliğini, melekleri, mukaddes kitapları, peygamberleri, kıyamet gününü, kaderi, ölümden sonra dirilmeyi kalp ile tasdik ve dil ile ikrar etme, kalben inanma ve dil ile söyleme.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

ʿimāret:

1. ʿ**imāreti:**-*i*
Gazel 2244
Mısra: **9**
Bulunduğu yeri bayındır duruma getiren cami, medrese, hastahane, misafirhane, hankah, türbe, kale vb. eser.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

2. ʿ**imāretüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **10**
Bulunduğu yeri bayındır duruma getiren cami, medrese, hastahane, misafirhane, hankah, türbe, kale vb. eser.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

ʿimāret it-:

1. ʿ**imāret it-:**
Gazel 2289
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bayındırlaştırmak. || Bir yerin gelişip güzelleşmesini, yaşayış koşullarının uygun bir duruma gelmesini sağlamak.

Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

imdād id-:

1. **imdād id-:**
Gazel 2455
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek, yardıma yetişmek.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

imdi:

1. **imdi:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
Bunun için, bu sebepten, bundan dolayı, o halde, öyle ise. || Şimdi.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

imlā kıl-:

1. **imlā kıl-:**
Gazel 2180
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

2. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

3. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

4. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

5. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

6. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

7. **imlā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yazmak.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

imtiḥān:

1. **imtiḥān:**
Gazel 2219
Mısra: **10**
Bir kimsenin bilgi derecesini

anlamak, daha üst seviyede bir öğrenime veya gireceği bir işe ehliyetli olup olmadığını belirlemek için yapılan yoklama, sınav.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

imzā eyle-:

1. **imzā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Kabul ettiğini imzasını yazmak suretiyle bildirmek.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

in:

1. **in:**
Gazel 2118
Mısra: **10**
Mağara.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

ʿinād it-:

1. ʿ**inād it-:**
Gazel 2049
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Direnmek, diretmek, ayak diremek.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

inan-:

1. **inanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **6**
Güvenilir bulmak, güvenmek, itimat etmek.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

2. **inanmaz:**-*maz*
Gazel 2389
Mısra: **3**
Bir şeyi doğru olarak kabul etmek.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

ʿinān çek-:

1. ʿ**inān çek-:**
Gazel 2271
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dizginlemek.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

ʿinān-ı dil:

1. ʿ**inān-ı dil:**
Gazel 2263
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül dizgini.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

ʿināyet:

1. ʿ**ināyet:**
Gazel 2391
Mısra: **3**
Lutuf, ihsan, iyilik.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

ʿīnāyet kıl-:

1. ʿ**īnāyet kıl-:**
Gazel 2380
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Lutfetmek, ihsan etmek.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

ince:

1. **ince:**
Gazel 2498
Mısra: **8**
Kendi cinsinden olanlara göre kalınlığı az olan.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

incin-:

1. **incinür:**-*ür*
Gazel 2158
Mısra: **7**
Gönlü kırılmak, gücüne gidip üzülmek.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

iñen:

1. **iñen:**
Gazel 2080
Mısra: **4**
Çok, pek çok.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam Günāhuma iñen çokdur güvāhum

iñile:

1. **iñiler:**-*r*
Gazel 2182
Mısra: **8**
Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

iñile-:

1. **iñiler:**-*r*
Gazel 2140
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

2. **iñiler:**-*r*
Gazel 2149
Mısra: **6**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

3. **iñiler:**-*r*
Gazel 2212
Mısra: **6**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gözüm gözekleründen döküben āb
İñiler göñlümi dōlāb kıldum

4. **iñiler:**-*r*
Gazel 2213
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnam

5. **iñiler:**-*r*
Gazel 2240
Mısra: **1**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḥun eyledüm

6. **iñiler:**-*r*
Gazel 2298
Mısra: **8**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

7. **iñiler:**-*r*
Gazel 2355
Mısra: **7**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

8. **iñiler:**-*r*
Gazel 2478
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

9. **iñilersin:**-*r, -sin*
Gazel 2425
Mısra: **9**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

inkār:

1. **inkārı:**-*ı*
Gazel 2085
Mısra: **4**
Kabul ve tasdik etmeme, tanımama.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

2. **inkārı:**-*ı*
Gazel 2158
Mısra: **5**
Kabul ve tasdik etmeme, tanımama.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

3. **inkār:**
Gazel 2491
Mısra: **2**
Kabul ve tasdik etmeme, tanımama.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

inkār eyle-:

1. **inkār eyle-:**
Gazel 2037
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Olanı, doğruyu kabul etmemek, yaptığını ısrarla saklamak. || Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

2. **inkār eyle-:**
Gazel 2390
Mısra: **13**
Kelime Tipi: **-**
Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

inkār id-:

1. **inkār id-:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Yaptığını, söylediğini ısrarla saklamak, olanı ve doğruyu kabul etmemek.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

2. **inkār id-:**
Gazel 2337
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Yaptığını, söylediğini ısrarla saklamak, olanı ve doğruyu kabul etmemek.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

inkār kıl-:

1. **inkār kıl-:**
Gazel 2080
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Kabul ve tasdik etmemek, tanımamak.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam
Günāhuma iñen çokdur güvāhum

inḳılāb:

1. **inḳılābından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2426
Mısra: **10**
Bir durumdan başka bir duruma dönüşme.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

iñle-:

1. **iñleyü:**-*(y)ü*
Gazel 2222
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

2. **iñledügi:**--*dük, --i*
Gazel 2014

Mısra: **3**
Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak, inildemek.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

3. **iñleyüp:**-*-y, --üp*
Gazel 2026
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

4. **iñlerse:**-*-r, --(i)se*
Gazel 2030
Mısra: **3**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

5. **iñleyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2069
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

6. **iñleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2082
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

7. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2131
Mısra: **13**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ḫasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ ṣām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

8. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2196
Mısra: **15**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

9. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2249
Mısra: **9**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

10. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2273
Mısra: **3**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

11. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2301
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

12. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **1**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

13. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

14. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

15. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **6**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

16. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **8**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

17. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2326
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ḫüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

18. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2354
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

19. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2372
Mısra: **5**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

20. **iñlerem:**-*r, -em*
Gazel 2452
Mısra: **5**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

21. **iñleyem:**-*(y)em*
Gazel 2142
Mısra: **9**
Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

22. **iñlesem:**-*se, -m*
Gazel 2143
Mısra: **7**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

23. **iñlesem:**-*se, -m*
Gazel 2372
Mısra: **13**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

24. **iñleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2147
Mısra: **6**
Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

25. **iñleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2165
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

26. **iñlesem:**-*se, -m*
Gazel 2181
Mısra: **7**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

27. **iñler:**-*r*
Gazel 2230
Mısra: **6**
Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

28. **iñler:**-*r*
Gazel 2294
Mısra: **4**
Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

29. **iñleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2232
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

30. **iñleyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2233
Mısra: **10**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

31. **iñleyüp:**-*y, -üp*
Gazel 2249
Mısra: **14**
Acı, üzüntü, keder sebebiyle ağlamak, iniltili sesler çıkarmak.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

32. **iñleye:**-*(y)e*
Gazel 2277
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

33. **iñleyüp:**-*(y)üp, -*
Gazel 2293
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Añlasam ruḥlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

34. **iñler:**-*r*
Gazel 2302
Mısra: **8**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

35. **iñler:**-*r*
Gazel 2372
Mısra: **14**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

36. **iñlesem:**-*se, -m*
Gazel 2352
Mısra: **4**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

37. **iñlemeyüp:**-*me, -(y)üp*
Gazel 2376
Mısra: **12**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

38. **iñlemege:**-*meg, -e*
Gazel 2377
Mısra: **5**
Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

<u>iñle:</u>

1. **iñler-isem:**-*r, -i, -se, -m*
Gazel 2060
Mısra: **7**

Acı ve üzüntü ifade eden kesik kesik sesler çıkarmak.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

ins:

1. **insüñ:**-*üñ*
Gazel 2216
Mısra: **7**
İnsan.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

inşā eyle-:

1. **inşā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yapmak, kurmak.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

inṣāf:

1. **inṣāf:**
Gazel 2164
Mısra: **18**
Hakka ve adalete uygun davranış, nefse değil vicdana uyarak adaletle hareket etme, merhametli davranma.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

inṣāf vir-:

1. **inṣāf vir-:**
Gazel 2134
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hakça davranmak, adalet göstermek, acıyıp merhamet etmek.

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāhʾum

inṣāfa gel-:

1. **inṣāfa gel-:**
Gazel 2049
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Haksızlıktan, merhametsizlikten vazgeçip adaletle davranır olmak.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Koʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

2. **inṣāfa gel-:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Haksızlıktan, merhametsizlikten vazgeçip adaletle davranır olmak.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

intihā:

1. **intihāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2070
Mısra: **8**
Son, nihayet.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

intiẓār:

1. **intiẓārdan:**-*dan*
Gazel 2273
Mısra: **6**
Bekleme, bekleyiş, gözleme.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḫaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

2. **intiẓār:**
Gazel 2237
Mısra: **2**
Bekleme, bekleyiş.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

intiẓār çek-:

1. **intiẓār çek-:**
Gazel 2069
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Beklemek. || Sevgiliye kavuşma isteğiyle özlem çekmek.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

ip:

1. **ipde:**-*de*
Gazel 2497
Mısra: **6**
İp.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

ir-:

1. **irişmege:**--*iş, --mek, --e*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Varmak, yetişmek.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

2. **irişmege:**--*(i)ş, --mek, --e*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Ulaşmak, nail olmak, ermek.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

3. **irmedi:**--*me, --di*
Gazel 2034
Mısra: **8**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek. || İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak. || Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

4. **irdüñ:**--*dü, --ñ*
Gazel 2034
Mısra: **9**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek. || İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak. || Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

5. **irer:**--*er*, -
Gazel 2034
Mısra: **10**
Belli bir yere, bir noktaya

varmak, vasıl olmak, erişmek. || *İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak.* || *Gelmek, gelip çatmak, erişmek.*

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

6. **irdi:**-*di*
Gazel 2087
Mısra: **4**
Olgun ve yetişkin duruma gelmek, olgunlaşmak, olmak.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

7. **ire:**-*e*
Gazel 2093
Mısra: **10**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

8. **irür:**-*ür*
Gazel 2097
Mısra: **7**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek. || *Kavuşmak.*

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

9. **irmez:**-*mez*
Gazel 2125
Mısra: **5**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

10. **irmez-ise:**-*mez, -ise*
Gazel 2132
Mısra: **5**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

11. **irdi:**-*di*
Gazel 2133
Mısra: **1**
Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

12. **irmez:**-*mez*
Gazel 2137
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

13. **irgür:**-*gür*
Gazel 2139
Mısra: **8**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

14. **irdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2141
Mısra: **4**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

15. **irem:**-*em*
Gazel 2173
Mısra: **7**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

16. **irem:**-*em*
Gazel 2175
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

17. **irem:**-*em*
Gazel 2194
Mısra: **3**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

18. **irmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2194
Mısra: **4**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

19. **iremezsin:**-*e, -mez, -sin*
Gazel 2215
Mısra: **9**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

20. **irmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2236
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḫālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

21. **iren:**-*en*
Gazel 2248
Mısra: **9**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

22. **irmek:**-*mek*
Gazel 2249
Mısra: **13**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Āṣiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

23. **irdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2288
Mısra: **9**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

24. **irdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2292
Mısra: **5**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

25. **irdi:**-*di*
Gazel 2496
Mısra: **1**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

26. **irdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2313
Mısra: **6**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

27. **irmedin:**-*me, -din*
Gazel 2320
Mısra: **7**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

28. **irmeden:**-*me, -den*
Gazel 2322
Mısra: **5**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

29. **irmedi:**-*me, -di*
Gazel 2323
Mısra: **9**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

30. **irmedin:**-*medin*
Gazel 2325
Mısra: **7**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

31. **irmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2345
Mısra: **11**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

32. **irişür:**-*iş, -ür*
Gazel 2369
Mısra: **2**
Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

33. **irem:**-*em*
Gazel 2369
Mısra: **3**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

34. **irem:**-*em*
Gazel 2369
Mısra: **11**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

35. **irmedi:**-*me, -di*
Gazel 2373
Mısra: **6**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

36. **irmege:**-*meg, -e*
Gazel 2376
Mısra: **7**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

37. **irse:**-*se*
Gazel 2387
Mısra: **8**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

38. **irmekdür:**-*mek, -dür*
Gazel 2389
Mısra: **2**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

39. **irdi:**-*di*
Gazel 2137
Mısra: **11**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

40. **irdi:**-*di*
Gazel 2394
Mısra: **3**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

41. **irmez:**-*mez*
Gazel 2416
Mısra: **3**
Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña
Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

42. **iremez:**-*e, -mez*
Gazel 2416
Mısra: **6**
Gelmek, gelip çatmak, erişmek.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

43. **irdi:**-*di*
Gazel 2444
Mısra: **3**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

44. **irdügi:**-*düg, -i*
Gazel 2444
Mısra: **6**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak nail olmak.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

45. **irdi:**-*di*
Gazel 2444
Mısra: **7**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

46. **irüp:**-*üp*
Gazel 2463
Mısra: **5**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

47. **irmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2469
Mısra: **8**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

48. **irmez:**-*mez*
Gazel 2474
Mısra: **9**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

49. **irmeden:**-*meden*
Gazel 2489
Mısra: **7**
İstenen veya özlenen bir duruma, belli bir merhaleye ulaşmak, kavuşmak, nail olmak.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

50. **irdüginde:**-*düg, -i, -n, -de*
Gazel 2052
Mısra: **8**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

51. **ırma:**-*ma*
Gazel 2079
Mısra: **8**
Ayırmak, uzaklaştırmak.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

52. **irgürigör:**-*güri, -gör*
Gazel 2439
Mısra: **6**
Ulaşmak.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

ir:

1. **iremedi:**-*e, -me, -di*
Gazel 2134
Mısra: **6**
Belli bir yere, bir noktaya varmak, vasıl olmak, erişmek.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

īrān:

1. **i̱rānʾa:**-*a*
Gazel 2336
Mısra: **6**
İran.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma i̱rānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

ʿirfān:

1. ʿ**irfāna:**--*a, -*
Gazel 2011
Mısra: **3**
Bilme, anlama, kavrama, sezme || Rûhî tecrübe ve manevi yolla edinilen bilgi.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

irgür-:

1. **irgürmedüñ:**-*me, -dü, -ñ*
Gazel 2096
Mısra: **7**
Ulaştırmak, eriştirmek.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

2. **irgür:**
Gazel 2242
Mısra: **14**
Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

iriş:

1. **irişmez:**-*mez*
Gazel 2004

Mısra: **6**
Değmek, ulaşmak.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm
vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda
ġalṭāndur göñül

2. **irişecek:**-*ecek*
Gazel 2213
Mısra: **8**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum
Bahār irişecek artar cünūnum

iriş-:

1. **irişmez:**-*mez*
Gazel 2004
Mısra: **6**
Erişmek, ulaşmak, kavuşmak.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm
vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda
ġalṭāndur göñül

2. **irişe:**--*e*, -
Gazel 2054
Mısra: **5**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

3. **irişsün:**-*sün*
Gazel 2079
Mısra: **6**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

4. **irişdi:**-*di*
Gazel 2097
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

5. **irişür:**-*ür*
Gazel 2101
Mısra: **4**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

6. **irişür:**-*ür*
Gazel 2399
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

7. **irişdi:**-*di*
Gazel 2111
Mısra: **1**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

8. **irişdükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2112
Mısra: **4**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

9. **irişür:**-*ür*
Gazel 2125
Mısra: **5**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

10. **irişmeyüp:**-*me, -(y)üp*
Gazel 2127
Mısra: **1**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

11. **irişdi:**-*di*
Gazel 2130
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

12. **irişdi:**-*di*
Gazel 2134
Mısra: **5**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

13. **irişmez:**-*mez*
Gazel 2139
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

14. **irişem:**-*em*
Gazel 2140
Mısra: **9**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Muḥibbī vaşlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

15. **irişmez:**-*mez*
Gazel 2145
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

16. **irişür:**-*ür*
Gazel 2148
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Rıẓk içün maḳsūm olan elbette saña irişür

Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

17. **irişem:**-*em*
Gazel 2153
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

18. **irişdi:**-*di*
Gazel 2166
Mısra: **5**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

19. **irişüben:**-*üben*
Gazel 2179
Mısra: **6**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

20. **irişdi:**-*di*
Gazel 2214
Mısra: **5**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

21. **irişmek:**-*mek*
Gazel 2215
Mısra: **3**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

22. **irişilmez:**-*il, -mez*
Gazel 2237
Mısra: **9**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

23. **irişür:**-*ür*
Gazel 2239
Mısra: **2**
Yetişmek.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

24. **irişeydi:**-*e, -(y)di*
Gazel 2244
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

25. **irişe:**-*e*
Gazel 2273
Mısra: **2**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || *Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

26. **irişdi:**-*di*
Gazel 2297
Mısra: **16**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

27. **iriş:**
Gazel 2316
Mısra: **3**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || *Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

28. **irişdi:**-*di*
Gazel 2337
Mısra: **8**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

29. **irişdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2341
Mısra: **8**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || *Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

30. **irişür:**-*ür*
Gazel 2344
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

31. **irişen:**-*en*
Gazel 2399
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || *Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

32. **irişen:**-*en*
Gazel 2401
Mısra: **7**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

İrişen tīr-i ġamze yaraların
ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

33. **irişdi:**-*di*
Gazel 2444
Mısra: **1**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

34. **irişmeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2463
Mısra: **4**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || *Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.*

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

35. **irişdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2463
Mısra: **6**
Belli bir yere varmak, ulaşmak. || Belli bir merhaleye ulaşmak, istenen ve özlenen olgunluğa gelmek, ihraz etmek.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

36. **irişe:**-*e*
Gazel 2476
Mısra: **4**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

37. **irişen:**-*en*
Gazel 2481
Mısra: **1**
Belli bir yere varmak, ulaşmak.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

38. **irişdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2484
Mısra: **5**
Şaşırmak, şaşırıp kalmak.

İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

39. **irişdi:**-*di*
Gazel 2496
Mısra: **1**
Belli bir zaman gelmek, gelip çatmak, ermek.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

irşād:

1. **irşād:**
Gazel 2420
Mısra: **1**
Manen aydınlatma, hak yolunu gösterme, gafletten uyandırma, uyarma.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

irşād eyle-:

1. **irşād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Doğru yolu göstermek, uyarmak.

Ḥāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

irsāl eyle-:

1. **irsāl eyle-:**
Gazel 2102
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Göndermek, yollamak.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

irte:

1. **irteye:**-*ye*
Gazel 2244
Mısra: **13**
Ertesi gün, yarın.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

is:

1. **issi:**-*(s)i*
Gazel 2003
Mısra: **6**
Sahip, malik.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

2. **işüm:**-*üm*
Gazel 2304
Mısra: **4**
Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

3. **işdür:**-*dür*
Gazel 2256
Mısra: **9**
Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel, eylem.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

4. **işi:**--*i, -*
Gazel 2026
Mısra: **8**
Bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma.|| meşgale, meşguliyet.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

5. **işi:**-*i*
Gazel 2101
Mısra: **14**
Davranış, hareket, fiil.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

6. **işümi:**-*üm, -i*
Gazel 2300
Mısra: **4**
Bir maksatla yapılan faaliyet, çalışma, amel.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

7. **işin:**-*i, -n*
Gazel 2407
Mısra: **3**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak üzerinde çalışılan veya bir çalışma sonucunda ortaya çıkan şey, eser, mahsul.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

8. **işin:**-*i, -n*
Gazel 2477
Mısra: **5**
Bir amaca ulaşmak için yapılan çalışma, faaliyet, amel.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

īsār eyle-:

1. **īs̲ār eyle-:**
Gazel 2178
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek.

Eyler idüm cānumı ol dem īs̲ār ayaguña
Bāña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

2. **īs̲ār eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dökmek, saçmak.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īs̲ār eylesün

īsār id-:

1. **īs̲ār id-:**
Gazel 2312
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Serpmek, dökmek.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̲ār yoluña sīm-ile zer hem

īsār it-:

1. **īs̲ār it-:**
Gazel 2301
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dökmek, saçmak.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īs̲ār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

işāret:

1. **işāretüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **14**
Bir anlam yükletilen ve bir şeyi bildirmeye, anlatmaya yarayan şekil, anlam taşıyan iz, im.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

işāret vir-:

1. **işāret vir-:**
Gazel 2107
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi işaretle bildirmek. || *Bir araç kullanarak bir şeyi belli etmek.*

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

ise:

1. **ise:**
Gazel 2230
Mısra: **9**
"-e rağmen" anlamında edat.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarabā tevbeli perhīz-kāram

2. **ise:**
Gazel 2278
Mısra: **3**
"-e rağmen" anlamında edat.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

3. **ise:**
Gazel 2016
Mısra: **10**
"ise" bağlacı.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

4. **ise:**
Gazel 2057
Mısra: **7**
"İse" bağlacı.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

5. **ise:**
Gazel 2131
Mısra: **6**
"İse" bağlacı.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

6. **ise:**
Gazel 2162
Mısra: **10**
Ek fiilin şart eki almış çekimi.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

7. **ise:**
Gazel 2295
Mısra: **4**
"Dahi, de/da" anlamlarına gelen edat.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

ʿisī:

1. **ʿisī:**
Gazel 2464
Mısra: **5**
Hz. İsa peygamber.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĮsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

işid-:

1. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2273
Mısra: **18**
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḫayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

2. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2365
Mısra: **9**
Dinlemek, kulak yoluyla duymak.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

3. **işidür:**--*ür,* -
Gazel 2068
Mısra: **3**
Haber almak, öğrenmek.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

4. **işidilse:**-*il, -se*
Gazel 2093
Mısra: **9**
Kulak yoluyla duymak.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

5. **işide:**-*e*
Gazel 2101
Mısra: **8**
Haber almak, öğrenmek.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir ʿavām

6. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2118
Mısra: **5**
Kulak yoluyla duymak. || *Haber almak, öğrenmek.*

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

7. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2125
Mısra: **9**
Kulak yoluyla duymak. || *Haber almak, öğrenmek.*

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

8. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2211
Mısra: **8**
Kulak yoluyla duymak.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

9. **işiden:**-*en*
Gazel 2226
Mısra: **10**
Duymak, dinlemek.

Gülistānuñda eger nāle kılsam İşiden sana bülbül eyler enīm

10. **işide:**-*e*
Gazel 2229
Mısra: **1**
Haber almak, öğrenmek.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

11. **işidmezsin:**- *mez, -sin*
Gazel 2241
Mısra: **4**
Duymak, dinlemek.

Ruḫuñ şevḳına gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

12. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2241
Mısra: **9**
Duymak, dinlemek.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

13. **işidelden:**-*el, -den*
Gazel 2281
Mısra: **2**
Kulak yoluyla duymak.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

14. **işidelden:**-*el, -den*
Gazel 2344
Mısra: **7**
İşitmek, duymak, haber almak.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

15. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2418
Mısra: **9**
Haber almak, öğrenmek.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

16. **işidenler:**-*en, -ler*
Gazel 2431
Mısra: **4**
Duymak, haber almak, öğrenmek.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i şemīn

17. **işide:**-*e*
Gazel 2433
Mısra: **3**
Duymak.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

18. **işidüp:**-*üp*
Gazel 2439
Mısra: **7**
Haber almak, öğrenmek.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

19. **işide:**-*e*
Gazel 2442
Mısra: **1**
Haber almak, öğrenmek.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

ʿīsī-dem:

1. ʿ**işī-dem:**
Gazel 2419
Mısra: **9**
Hz. İsa nefesli.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIşī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

işig:

1. **işigi:**-*i*
Gazel 2186
Mısra: **6**
Eşik II Huzur, makam.

Anuñ içün baña dirler ehl-i ʿışḳ devlet-penāh
İç işigi dilberüñ devlet-penāhumdur benüm

2. **işiginde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2275
Mısra: **3**
Eşik II Huzur, makam.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

3. **işiginde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2404
Mısra: **9**
Eşik II Huzur, makam.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

4. **işigin:**-*i, -n*
Gazel 2477
Mısra: **7**
Eşik II Huzur, makam.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

5. **işigüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2071
Mısra: **6**
Eşik. || Divan edebiyatında aşık her zaman sevgilinin eşiğinde yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

6. **işigüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2101
Mısra: **12**
Kapı. || Huzur, makam.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

7. **işigüñdür:**-*üñ, -dür*
Gazel 2362
Mısra: **12**
Eşik. || Divan edebiyatında aşık her zaman sevgilinin eşiğinde yüz suyu ve gözyaşı döker, oraya erişebilmek, yüz sürebilmek için yalvarır durur.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

<u>işit-:</u>

1. **işitmez:**-*mez*
Gazel 2310
Mısra: **3**
Dinlemek, söylenen sözü dikkate alıp ona göre davranmak, kabul etmek, uymak, itaat etmek.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

2. **işitmedüñ:**-*-me, --dü, --ñ*
Gazel 2023
Mısra: **8**
Haber almak. || Duymak.|| Dinlemek.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

3. **işideli:**
Gazel 2002
Mısra: **7**
Haber almak, öğrenmek. || Kulak yoluyla duymak. || Dinlemek.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

4. **işitmiş:**-*-miş, -*
Gazel 2040
Mısra: **13**
Haber almak, öğrenmek. || Kulak yoluyla duymak. || Dinlemek.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

5. **işitdüñ:**-*-dü, --ñ*
Gazel 2011
Mısra: **10**
Haber almak, öğrenmek. || Kulak yoluyla duymak. || Dinlemek.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

6. **işit:**
Gazel 2049
Mısra: **9**
Kulak yoluyla duymak. || Dinlemek.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

7. **işitdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2205
Mısra: **3**
Duymak.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

8. **işitdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2319
Mısra: **9**
Duymak, haber almak.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

9. **işitmedüñ:**- *me, -dü, -ñ*
Gazel 2449
Mısra: **8**
Haber almak, öğrenmek.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

10. **işitdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2483
Mısra: **7**
Duymak, haber almak.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

11. **ısıtmag-ıçun:**-*mag, -ı, -çun*
Gazel 2489
Mısra: **8**
Sıcak duruma getirmek.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

<u>ʿişk:</u>

1. ʿ**ışḳına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2012
Mısra: **8**
Aşk, tutku, aşırı sevgi.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

2. ʿ**işḳ:**
Gazel 2004
Mısra: **5**
Aşk, aşırı sevgi, şiddetli istek ve tutku.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

3. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2009
Mısra: **3**
Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

4. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2010
Mısra: **5**
Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

5. ʿ**ışḳuñı:**--*(u)ñ, -- ı*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

6. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2008
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

7. ʿ**ışḳuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2037
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

8. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2296
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

9. ʿ**ışḳuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2296
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

10. ʿ**ışḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2296
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

11. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2297
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

12. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2302
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

13. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2332
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

14. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2376
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

15. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2377
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

16. ʿ**ışḳuma:**-*um, -a*
Gazel 2390
Mısra: **13**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

17. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2392
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḫumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

18. ʿ**ışḳdan:**-*dan*
Gazel 2392
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

19. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2394
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı

duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

20. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2396
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

21. ʿ**ışḳuma:**-*um, -a*
Gazel 2406
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

22. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

23. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2420
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī gönlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

24. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2426
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

25. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2437
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

26. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2442
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

27. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2442
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

28. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

29. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

30. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2453
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

31. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2453
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

32. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2469
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

33. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2471
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

34. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2474
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

35. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2477
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

36. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2482
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

37. ʿ**ışḳdan:**-*dan*
Gazel 2486
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

38. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2489
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

39. ʿ**ışḳdan:**-*dan*
Gazel 2498
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

40. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2500
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

41. ʿ**işḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2303
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñla bī-ḳarāram
Cān-ıla dil-figāram

42. ʿ**işḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2500
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

43. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2003
Mısra: **7**
Aşk, sevgi; şiddetli istek, tutku.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

44. ʿ**işḳı:**--*ı*
Gazel 2000
Mısra: **2**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun,tutkun,kimse.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

45. ʿ**ışḳumla:**--*um, --la*
Gazel 2008
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

46. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2020
Mısra: **5**
Aşk. || Aşırı sevgi, şiddetli istek, tutku.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

47. ʿ**işḳa:**--*a, -*
Gazel 2020
Mısra: **9**
Aşk. || Aşırı sevgi, şiddetli istek, tutku.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

48. ʿ**ışḳa:**--*a, -*
Gazel 2021
Mısra: **8**
Aşk. || Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

49. ʿ**ışḳumuñ:**--*um, --uñ*
Gazel 2028
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet. || Şiddetli istek, tutku.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-içun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

50. ʿ**ışḳum:**--*um, -*
Gazel 2033
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

51. ʿ**işḳuñ-ıla:**--*uñ, --ıla*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

52. ʿ**işḳuma:**--*um, --a*
Gazel 2037
Mısra: **9**
Aşk.|| Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

53. ʿ**işḳ-ıla:**--*ıla,* -
Gazel 2036
Mısra: **5**
Aşk.|| Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

54. ʿ**işḳı:**--*i,* -
Gazel 2000
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

55. ʿ**işḳ:**
Gazel 2004
Mısra: **5**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

56. ʿ**işḳ:**
Gazel 2329
Mısra: **6**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk şanʿatum

57. ʿ**işḳ:**
Gazel 2350
Mısra: **2**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ şaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

58. ʿ**işḳ:**
Gazel 2438
Mısra: **9**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

59. ʿ**işḳ:**
Gazel 2004
Mısra: **18**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

60. ʿ**işḳ:**
Gazel 2038
Mısra: **10**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

61. ʿ**ışḳ-ıla:**--*ıla,* -
Gazel 2045
Mısra: **4**
Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, tutkun olmak.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

62. ʿ**ışḳını:**--*ı,* --*n,* --*ı*
Gazel 2046
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dāyimā Ḥaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

63. ʿ**işḳuñ:**--*uñ,* -, -
Gazel 2049
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

64. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2054
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

65. ʿ**işḳuñ:**--*uñ,* -, -, -
Gazel 2061
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

66. ʿ**ışḳuñla:**--*uñ,* --*la*
Gazel 2065
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḥayrān olmışam
Gīceler tā şubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

67. ʿ**işḳuñ:**--*uñ,* -
Gazel 2066
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

68. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2072
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

69. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2076
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

70. ʿ**ışḳum-ıla:**-*um, -ıla*
Gazel 2077
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

71. ʿ**ışḳı:**--
Gazel 2080
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

72. ʿ**ışḳuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2086
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

73. ʿ**ışḳuma:**-*um, -a*
Gazel 2088
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

74. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2092
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

75. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2095
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

76. ʿ**işḳuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2099
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

77. ʿ**ışḳuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2105
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

78. ʿ**ışḳuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2460
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḫālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

79. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2114
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

80. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2349
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

81. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2458
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

82. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2492
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

83. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2497
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Ayāz olasın

84. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2498
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

85. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2116
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

86. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2121
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı

duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

87. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2127
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

88. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2145
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

89. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2145
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

90. ʿ**ışḳıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2149
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

91. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2152
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

92. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2154
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

93. ʿ**ışḳuma:**-*um, -a*
Gazel 2158
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

94. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2160
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

95. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2162
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

96. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2162
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

97. ʿ**ışḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2163
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

98. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2165
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

99. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2167
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

100. ʿ**işḳuñuñ:**-*uñ, -uñ*
Gazel 2168
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

101. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2169
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḫayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

102. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2329
Mısra: **15**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi

Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

103. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2386
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

104. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2461
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

105. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2488
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Sāḡar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

106. ʿ**işḳa:**-*a*
Gazel 2169
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

107. ʿ**işḳ:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

108. ʿ**işḳ:**
Gazel 2172
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

109. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2182
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

110. ʿ**ışḳdur:**-*dur*
Gazel 2182
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

111. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2183
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

112. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2187
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

113. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2187
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

114. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2193
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

115. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2194
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

116. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2196
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

117. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2198
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

118. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2202
Mısra: **15**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

119. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2203
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

120. ʿ**işḳdan:**-*dan*
Gazel 2205
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

121. ʿ**işḳum:**-*um*
Gazel 2220
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

122. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2225
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

123. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2228
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

124. ʿ**ışḳum:**-*um*
Gazel 2231
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

125. ʿ**ışḳumı:**-*um*, -*ı*
Gazel 2234
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

126. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2239
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

127. ʿ**ışḳuñla:**-*uñ*, -*la*
Gazel 2241
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

128. ʿ**işḳ:**
Gazel 2242
Mısra: **14**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

129. ʿ**işḳ:**
Gazel 2248
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

130. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2251
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

131. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2254
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

132. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2257
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

133. ʿ**işḳ:**
Gazel 2257
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

134. ʿ**ışḳdan:**-*dan*
Gazel 2259
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

135. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2261
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿĀṣıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

136. ʿ**işḳ:**
Gazel 2261
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

137. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2263
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

138. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2265
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

139. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2266
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḫāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

140. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2270
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

141. ʿ**ışḳuma:**-*um, -a*
Gazel 2274
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

142. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2278
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḫall didüm

143. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2279
Mısra: **7**
: Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

144. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2281
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

145. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2287
Mısra: **13**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

146. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2295
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

147. ʿ**işḳ:**
Gazel 2297
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

148. ʿ**ışḳuñuñ:**-*u, -ñuñ*
Gazel 2297
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḫāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

149. ʿ**ışḳuñuñ:**-*u, -ñuñ*
Gazel 2438
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin

150. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2297
Mısra: **15**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

151. ʿ**işḳ:**
Gazel 2300
Mısra: **12**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

152. ʿ**işḳ:**
Gazel 2305
Mısra: **7**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

153. ʿ**işḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2306
Mısra: **5**

Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

154. ʿ**işḳumı:**-*um, -ı*
Gazel 2307
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

155. ʿ**ışḳum:**-*um*
Gazel 2307
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

156. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2320
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

157. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2338
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

158. ʿ**işḳ:**
Gazel 2347
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

159. ʿ**ışḳına:**-*i, -n, -a*
Gazel 2348
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

160. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2351
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

161. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2351
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ
ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

162. ʿ**ışḳuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2357
Mısra: **12**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

163. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2360
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

164. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2360
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

165. ʿ**işḳ:**
Gazel 2365
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

166. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2366
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

167. ʿ**işḳ:**
Gazel 2368
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

168. ʿ**ışḳında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2368
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

169. ʿ**işḳuñuñ:**-*u, -ñuñ*
Gazel 2371
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

170. ʿ**ışḳun:**-*un*
Gazel 2382
Mısra: **3**

Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

171. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2382
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

172. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2402
Mısra: **15**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

173. ʿ**işḳ:**
Gazel 2407
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

174. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2412
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ öğretdi baña māhiyyetin

175. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2412
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

176. ʿ**işḳuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2413
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

177. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2414
Mısra: **9**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

178. ʿ**ışḳumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2417
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

179. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2430
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

180. ʿ**işḳ:**-*ma*
Gazel 2436
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

181. ʿ**işḳı:**-*ı*
Gazel 2442
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

182. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2442
Mısra: **11**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

183. ʿ**işḳı:**-*ı*
Gazel 2442
Mısra: **13**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

184. ʿ**işḳ:**
Gazel 2449
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dür olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

185. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2452
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bīʿār iden

186. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet..

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm

Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

187. ʿ**işḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2457
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

188. ʿ**ışḳı:**-*ı*
Gazel 2458
Mısra: **9**
Bir kimseye duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

189. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2461
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

190. ʿ**ışḳa:**-*a*
Gazel 2465
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

191. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2472
Mısra: **1**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

192. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2476
Mısra: **6**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

193. ʿ**ışḳ:**
Gazel 2485
Mısra: **8**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

194. ʿ**ışḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2486
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet..

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

195. ʿ**ışḳıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2487
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

196. ʿ**ışḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2489
Mısra: **2**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

197. ʿ**ışḳuñ-ıla:**-*uñ, -ıla*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

198. ʿ**işḳ:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
Bir kimse veya bir şeye karşı duyulan çok kuvvetli sevgi ve bağlılık, aşırı muhabbet.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

iskender:

1. **iskender:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
Kumandanlık başarıları nedeniyle Türkçe yazında da "büyük" sanıyla anılan İskender , Makedonya kralıdır.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

2. **iskender:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
Kur'an'da peygamber olduğu bildirilen ulu kişi. Hızır ve İlyas'la yola çıkıp ab-ı hayat ölümsüzlük suyunu arayan kimse. Hızır ve İlyas, bu suyu bulup içmişler, fakat İskender yolunu kaybedip ülkesine dönmüştür.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

islām:

1. **islām:**
Gazel 2147
Mısra: **11**
Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, müslümanlık.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḥaḳ'la ʿāzim-i iḳlīm-i Īrān olmışam

2. **islāma:**-*a*
Gazel 2358
Mısra: **7**
Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed

tarafından bildirilen din, müslümanlık.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

3. **islām:**
Gazel 2447
Mısra: **1**
Allah'ın Kur'an ile vahyettiği ve esasları Hz. Muhammed tarafından bildirilen din, müslümanlık.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

ʿişret:

1. **ʿişretüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **9**
İçki içme, içki.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

2. **ʿişrete:**-*e*
Gazel 2355
Mısra: **4**
İçme, eğlenme.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

ʿişret-sāz:

1. **ʿişret-sāz:**
Gazel 2030
Mısra: **1**
İçki içen. || *Sarhoş.*

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

2. **ʿişret-sāz:**
Gazel 2030
Mısra: **10**
İçki içen. || *Sarhoş.*

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

istānbul-ı ābād:

1. **istānbul-ı ābād:**
Gazel 2466
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İstanbul ili.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

iste-:

1. **isteyeyin:**--*(y)eyin*, -
Gazel 2022
Mısra: **6**
Talep etmek. || *Bir şeye duyulan eğilim, arzu, şevk.*

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

2. **ister-iseñ:**--*r*, --*ise*, --*ñ*
Gazel 2033
Mısra: **2**
İstek duymak, arzulamak. || *Bir şeyin kendisine verilmesini veya yapılmasını söylemek, dilemek.*

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

3. **istedüm:**--*dü*, --*m*
Gazel 2036
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek. || *Dilemek, talep etmek.*

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

4. **isterseñ:**--*r*, --*señ*
Gazel 2044
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, (o şeyi) arzulamak, arzu etmek. || *Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.*

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

5. **ister-iseñ:**--*r*, --*ise*, --*ñ*
Gazel 2047
Mısra: **3**
İstek duymak, arzulamak. || *Dilemek.*

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

6. **isterseñ:**--*r*, --*(i)se*, -*ñ*
Gazel 2050
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

7. **istemem:**--*me*, --*m*
Gazel 2056
Mısra: **1**
İstek duymak, arzulamak.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

8. **istese:**--*se*, -
Gazel 2061
Mısra: **9**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

9. **istemem:**-*mem*
Gazel 2088
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

10. **isterem:**-*r*, -*em*
Gazel 2088
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

11. **isterem:**-*r*, -*em*
Gazel 2232
Mısra: **8**

Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

12. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

13. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **10**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

14. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **12**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

15. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **14**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

16. **ister:**-*r*
Gazel 2309
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

17. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2455
Mısra: **5**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

18. **isterler:**-*r, -ler*
Gazel 2088
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

19. **istedügümce:**-*düg, -üm, -ce*
Gazel 2089
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

20. **istemem:**-*me, -m*
Gazel 2095
Mısra: **5**
Gerekli kılmak, icap ettirmek; gerekli olmak.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

21. **isteyü:**-*(y)ü*
Gazel 2096
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

22. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2097
Mısra: **5**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

23. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

24. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

25. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

26. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

27. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **8**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

28. **istemez:**-*mez*
Gazel 2098
Mısra: **5**
Gerek olmak.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

29. **isteyü:**-*(y)ü*
Gazel 2106
Mısra: **8**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

30. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2116
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

31. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2265
Mısra: **5**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

32. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

33. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2305
Mısra: **6**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

34. **istemem:**-*me, -m*
Gazel 2166
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

35. **iste:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

36. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

37. **ister:**-*r*
Gazel 2172
Mısra: **11**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

38. **ister:**-*r*
Gazel 2172
Mısra: **11**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

39. **isteyem:**-*(y)em*
Gazel 2179
Mısra: **4**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

40. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2179
Mısra: **7**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

41. **isterseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2180
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

42. **istersen:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2272
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

43. **istedüm:**-*dü, -m*
Gazel 2191
Mısra: **1**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

44. **istemez:**-*mez*
Gazel 2191
Mısra: **10**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāṣıḳ olan istemez nām

45. **istemez:**-*mez*
Gazel 2259
Mısra: **4**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

46. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2206
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

47. **istedükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2225
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

48. **istedükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2308
Mısra: **10**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Eksük itme baḫr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

49. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

50. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **4**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

51. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

52. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **8**
Bir şeye karşı İstek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

53. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2247
Mısra: **10**
Bir şeye karşı İstek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

54. **ister:**-*r*
Gazel 2249
Mısra: **11**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

55. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

56. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **4**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

57. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

58. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **10**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

59. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **8**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

60. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **12**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

61. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2268
Mısra: **14**
Bir şeye karşı istek duymak,o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

62. **istedi:**-*di*
Gazel 2268
Mısra: **13**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

63. **istemez:**-*mez*
Gazel 2272
Mısra: **12**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

64. **istedüm:**-*dü, -m*
Gazel 2280
Mısra: **2**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

65. **istemez:**-*mez*
Gazel 2282
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

66. **istemez:**-*mez*
Gazel 2310
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

67. **istedüm:**-*dü, -m*
Gazel 2328
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

68. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **1**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

69. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

70. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫrānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

71. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

72. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **10**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

73. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2336
Mısra: **2**
Bir şeye karşı İstek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-ıçun gözlerüm yaşını bārān isterem

74. **ister:**-*r*
Gazel 2338
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

75. **ister:**-*r*
Gazel 2338
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

76. **ister:**-*r*
Gazel 2342
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

77. **isteyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2342
Mısra: **7**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

78. **ister-iseñ:**-*r, -i, -se, -ñ*
Gazel 2344
Mısra: **5**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

79. **iste:**
Gazel 2344
Mısra: **5**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

80. **ister:**-*r*
Gazel 2351
Mısra: **9**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

81. **ister:**-*r*
Gazel 2467
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

82. **isterse:**-*r, -se*
Gazel 2354
Mısra: **13**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

83. **istemez:**-*mez*
Gazel 2360
Mısra: **9**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez gönlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

84. **istemem:**-*me, -m*
Gazel 2380
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

85. **isterem:**-*r, -em*
Gazel 2380
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

86. **ister:**-*r*
Gazel 2386
Mısra: **9**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

87. **istersin:**-*r, -sin*
Gazel 2399
Mısra: **9**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

88. **istemez:**-*mez*
Gazel 2412
Mısra: **5**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

89. **istemez:**-*mez*
Gazel 2412
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

90. **istedüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2427
Mısra: **3**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

91. **istemem:**-*me, -m*
Gazel 2428
Mısra: **6**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

92. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2435
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

93. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

94. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **8**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

95. **isterseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2441
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

96. **istese:**-*se*
Gazel 2442
Mısra: **13**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

97. **istedüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2443
Mısra: **11**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Gönlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

98. **istesem:**-*se, -m*
Gazel 2448
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

99. **istemeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2448
Mısra: **8**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

100. **istemeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2448
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılmasını veya

kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

101. **istemem:**-*me, -m*
Gazel 2460
Mısra: **6**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

102. **ister:**-*r*
Gazel 2461
Mısra: **9**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

103. **istedükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2463
Mısra: **3**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

104. **isterseñ:**-*r, -se, -ñ*
Gazel 2477
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

105. **iste:**
Gazel 2477
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

106. **istersem:**-*r, -se, -m*
Gazel 2482
Mısra: **8**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

107. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **1**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

108. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **2**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

109. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

110. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **10**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

111. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **12**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

112. **isteyen:**-*(y)en*
Gazel 2493
Mısra: **14**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

113. **istemegil:**-*me, -gil*
Gazel 2495
Mısra: **7**
Bir şeyin yapılmasını veya kendine verilmesini dilemek, talep etmek.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

<u>isterseñ:</u>

1. **isterseñ:**-*-r, --se, --ñ*
Gazel 2036
Mısra: **4**
Bir şeye karşı istek duymak, o şeyi arzulamak, arzu etmek. || *Dilemek, talep etmek.*

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaşla çare isterseñ bu yolda yüri öl

<u>istiġnā:</u>

1. **istiġnā:**
Gazel 2427
Mısra: **8**
Bir şeye karşı nazlı davranma, tenezzül etmeme.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

2. **istiġnā-y-ıla:**-*(y)ıla*
Gazel 2445
Mısra: **7**
Elde olana kanaat edip başka bir şeye ihtiyaç duymama, tok gözlülük, gönül tokluğu.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

<u>iştirāk:</u>

1. **iştirākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **4**
Ortak olma, birlikte bulunma, ortaklık.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

ʿişve:

1. ʿ**işve:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
Güzelin gönül çekici ve şuh hali, cilvesi, naz ve edası.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

2. ʿ**işvedür:**-*dür*
Gazel 2099
Mısra: **8**
Güzelin gönül çekici ve şuh hali, cilvesi, naz ve edası.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

3. ʿ**işveler:**-*ler*
Gazel 2189
Mısra: **3**
Güzelin gönül çekici ve şuh hali, cilvesi, naz ve edası.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

4. ʿ**işve:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
Güzelin gönül çekici ve şuh hali, cilvesi, naz ve edası.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

ʿişyān:

1. ʿ**işyānuñ:**-*uñ*
Gazel 2239
Mısra: **11**
Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

2. ʿ**işyāna:**-*a*
Gazel 2163
Mısra: **1**
Allah'ın emirlerine uymamak, itaat etmemek .

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

3. ʿ**işyānum:**--*um, -*
Gazel 2059
Mısra: **7**
Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

4. ʿ**işyān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2091
Mısra: **8**
Karşı gelme, itaatsizlik etme, baş kaldırma. || Kanun ve nizama karşı ayaklanma.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿişyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

5. ʿ**işyān:**
Gazel 2391
Mısra: **7**
Karşı gelme, itaatsizlik etme, baş kaldırma.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür göñlüm

it:

1. **itdi:**-*di*
Gazel 2005
Mısra: **6**
...gibi yapmak, ...haline getirmek.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

2. **itden:**-*den*
Gazel 2006
Mısra: **5**
Köpek. II Rakip.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

3. **it:**
Gazel 2326
Mısra: **8**
Köpek. II Rakip.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

4. **itdi:**-*di*
Gazel 2003
Mısra: **7**
Bir işi yapmak; neden olmak, bir şeyin olmasına veya ortaya çıkmasına yol açmak.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

5. **itdi:**-*di*
Gazel 2009
Mısra: **3**
Etmek, eylemek, kılmak.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

6. **itdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2177
Mısra: **8**
... gibi yapmak, ... haline getirmek.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

7. **itlerümdendür:**-*ler, -üm, -den, -dür*
Gazel 2075
Mısra: **9**
Köpek.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

8. **itçe:**-*çe*
Gazel 2169
Mısra: **12**
Köpek.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

9. **itleri:**-*ler, -i*
Gazel 2190

Mısra: **6**
Köpek. II Sevgilinin kapısında bekleyenler, rakipler.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

10. **itüñ:**-*üñ*
Gazel 2229
Mısra: **5**
Köpek. || *Rakip.*

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

11. **itmezdi:**-*mez, -di*
Gazel 2244
Mısra: **15**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

12. **iti:**-*i*
Gazel 2260
Mısra: **11**
Köpek. || *Rakip.*

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

13. **itleri:**-*ler, -i*
Gazel 2269
Mısra: **9**
Köpek II Rakip.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

14. **itleriyle:**-*ler, -i, -(y)le*
Gazel 2404
Mısra: **9**
Köpek ‖ Sevgilinin kapısında bekleyenler, rakip.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

15. **itlerüñe:**-*ler, -üñ, -e*
Gazel 2423
Mısra: **8**
Köpek. || *Rakip.*

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

it-:

1. **iderse:**--*er, --se*
Gazel 2000
Mısra: **1**
Etmek, eylemek, yapmak.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

2. **ide:**-*e*
Gazel 2007
Mısra: **8**
Etmek, eylemek, yapmak.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

3. **itmedi:**-*me, -di*
Gazel 2018
Mısra: **11**
Etmek, eylemek, yapmak.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

4. **iderse:**--*er, --se*
Gazel 2000
Mısra: **1**
Yapmak, eylemek,etmek.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

5. **itmege:**--*mek, -, -*
Gazel 2004
Mısra: **9**
Etmek, eylemek, yapmak.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

6. **itdi:**--*di*
Gazel 2007
Mısra: **4**
Bir işi yapmak. || *Neden olmak, bir şeyin olmasına veya ortaya çıkmasına yol açmak.*

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

7. **iden:**--*en*
Gazel 2015
Mısra: **2**
Etmek, eylemek, yapmak.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

8. **itdi:**--*di, -*
Gazel 2018
Mısra: **3**
Etmek, eylemek, yapmak.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

9. **itseñ:**-*señ*
Gazel 2025
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

10. **itsen:**-*señ*
Gazel 2296
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak " anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

11. **itdi:**--*di, -*
Gazel 2027
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

12. **itdi:**--*di, -*
Gazel 2176
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Dil serīrin yine feth itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

13. **itdügin:**--*dük, --in*
Gazel 2002
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek" yardımcı fiilidir.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

14. **itdiyse:**--*di, --(y)se*
Gazel 2003
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

15. **itmedi:**--*me, --di*
Gazel 2003
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

16. **itseler:**--*se, --ler*
Gazel 2006
Mısra: **10**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

17. **itdügince:**--*dük, --ince*
Gazel 2040
Mısra: **7**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meşel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

18. **ider:**
Gazel 2010
Mısra: **15**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

19. **itdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2044
Mısra: **7**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

20. **idesin:**--*e, --sin*
Gazel 2050
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılır.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

21. **ider:**--*er, -*
Gazel 2052
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

22. **itdüm:**--*dü, -*
Gazel 2054
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

23. **itdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2054
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

24. **itmeye:**--*me, --(y)e*
Gazel 2061
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

25. **ider:**--*er, -*
Gazel 2062
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

26. **itdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2065
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

27. **itmeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2073
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı eylemdir.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

28. **itmeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2475
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı eylemdir.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

29. **itmeden:**--*meden*
Gazel 2074
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamlarına gelen yardımcı fiildir. || *(Gark) etmek, suda boğmak.*

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

30. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2033
Mısra: **4**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün

Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

31. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2110
Mısra: **6**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

32. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **6**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḫs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

33. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **8**
"Etmek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

34. **itme:**-*me*
Gazel 2128
Mısra: **11**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

35. **itdi:**-*di*
Gazel 2142
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

36. **itdügini:**-*düg, -i, -n, -i*
Gazel 2144
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak." yardımcı fiili.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

37. **itmez:**-*mez*
Gazel 2144
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak." yardımcı fiili.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

38. **itdügüñ:**-*düg, -üñ*
Gazel 2151
Mısra: **10**
Kötülük yapmak, kötülükte bulunmak.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

39. **itme:**-*me*
Gazel 2172
Mısra: **12**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

40. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

41. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2173
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

42. **it:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
"Etmek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meşeldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

43. **it:**
Gazel 2181
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yağmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

44. **it:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yağmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

45. **it:**
Gazel 2331
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yağmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

46. **itdi:**-*di*
Gazel 2191
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

47. **itdi:**-*di*
Gazel 2191
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

48. **itmegil:**-*me, -gil*
Gazel 2199
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

49. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2209
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

50. **itme:**-*me*
Gazel 2211
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiil.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥazer kıl ez-dem-i serdüm

51. **itme:**-*me*
Gazel 2260
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiil.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

52. **itme:**-*me*
Gazel 2282
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiil.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

53. **itme:**-*me*
Gazel 2437
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiil.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

54. **itdi:**-*di*
Gazel 2217
Mısra: **7**
"Etmek" yardımcı fiili,"... duruma getirmek" anlamı katar.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

55. **itdi:**-*di*
Gazel 2396
Mısra: **9**
"Etmek" yardımcı fiili,"... duruma getirmek" anlamı katar.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin
Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

56. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2232
Mısra: **3**
Kendinden uzaklaştırmak.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

57. **itdügi:**-*düg, -i*
Gazel 2242
Mısra: **10**
Yapmak, işlemek.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

58. **itdi:**-*di*
Gazel 2242
Mısra: **13**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

59. **itdi:**-*di*
Gazel 2242
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

60. **itse:**-*se*
Gazel 2260
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

61. **itse:**-*se*
Gazel 2279
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

62. **itse:**-*se*
Gazel 2482
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

63. **itseler:**-*se, -ler*
Gazel 2279
Mısra: **6**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

64. **itmişdür:**-*miş, -dür*
Gazel 2281
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

65. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2289
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

66. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2289
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

67. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2289
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı

Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

68. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2380
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

69. **itsem:**-*se, -m*
Gazel 2399
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

70. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2290
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

71. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2290
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

72. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2292
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

73. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2292
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

74. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2292
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

75. **itdi:**-*di*
Gazel 2303
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Rüsvā-yı ʿām itdi mey
Bu dīde-i eşk-bāram

76. **itmişem:**-*miş, -em*
Gazel 2347
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek,yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ben derūn-ı ḫalvetinde şoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

77. **itmemişdi:**-*me, - miş, -di*
Gazel 2350
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

78. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2363
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

79. **itdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2363
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

80. **itdi:**-*di*
Gazel 2394
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

81. **itmesün:**-*me, -sün*
Gazel 2403
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḫarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

82. **itmiş:**-*miş*
Gazel 2418
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

83. **itdügi:**-*düg, -i*
Gazel 2425
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiildir.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

84. **itdi:**-*di*
Gazel 2429
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḫaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

85. **itdiler:**-*di, -ler*
Gazel 2432

Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

86. **itmek:**-*mek*
Gazel 2437
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

87. **itdi:**-*di*
Gazel 2442
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

88. **itdi:**-*di*
Gazel 2487
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

89. **itsün:**-*sün*
Gazel 2493
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

ittişāl ide:

1. **ittişāl ide:**
Gazel 2032
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yakınlık kurmak. || Birleşmek.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittişāl

iy:

1. **iy:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

2. **iy:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

3. **iy:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

4. **iy:**
Gazel 2001
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

5. **iy:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

6. **iy:**
Gazel 2006
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

7. **iy:**
Gazel 2009
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

8. **iy:**
Gazel 2009
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

9. **iy:**
Gazel 2009
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

10. **iy:**
Gazel 2009
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

11. **iy:**
Gazel 2010
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

12. **iy:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel

13. **iy:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel

14. **iy:**
Gazel 2012

Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

15. **iy:**
Gazel 2012
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

16. **iy:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

17. **iy:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

18. **iy:**
Gazel 2013
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

19. **iy:**
Gazel 2017
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

20. **iy:**
Gazel 2018
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

21. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

22. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

23. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

24. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

25. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

26. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

27. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

28. **iy:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

29. **iy:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

30. **iy:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

31. **iy:**
Gazel 2022
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

32. **iy:**
Gazel 2025
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

33. **iy:**
Gazel 2026
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

34. **iy:**
Gazel 2027
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

35. **iy:**
Gazel 2027
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

36. **iy:**
Gazel 2029
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

37. **iy:**
Gazel 2029
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

38. **iy:**
Gazel 2030
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

39. **iy:**
Gazel 2031
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

40. **iy:**
Gazel 2033
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

41. **iy:**
Gazel 2035
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

42. **iy:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

43. **iy:**
Gazel 2038
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

44. **iy:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
"Ey" seslenme edatı.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

45. **iy:**
Gazel 2043
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

46. **iy:**
Gazel 2044
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿārumı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

47. **iy:**
Gazel 2045
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

48. **iy:**
Gazel 2045
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

49. **iy:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

50. **iy:**
Gazel 2051
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

51. **iy:**
Gazel 2051
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

52. **iy:**
Gazel 2056
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

53. **iy:**
Gazel 2061
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

54. **iy:**
Gazel 2067
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

55. **iy:**
Gazel 2068
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Var mı bir mezhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

56. **iy:**
Gazel 2068
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

57. **iy:**
Gazel 2071
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

58. **iy:**
Gazel 2071
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

59. **iy:**
Gazel 2072
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

60. **iy:**
Gazel 2072
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

61. **iy:**
Gazel 2077
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

62. **iy:**
Gazel 2078
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

63. **iy:**
Gazel 2081
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

64. **iy:**
Gazel 2085
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

65. **iy:**
Gazel 2086
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

66. **iy:**
Gazel 2086
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

67. **iy:**
Gazel 2086
Mısra: **14**
"Ey" seslenme edatı.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

68. **iy:**
Gazel 2093
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

69. **iy:**
Gazel 2094
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

70. **iy:**
Gazel 2095
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

71. **iy:**
Gazel 2095
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

72. **iy:**
Gazel 2097
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

73. **iy:**
Gazel 2098
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

74. **iy:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

75. **iy:**
Gazel 2099
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

76. **iy:**
Gazel 2099
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

77. **iy:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

78. **iy:**
Gazel 2113
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

79. **iy:**
Gazel 2114
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

80. **iy:**
Gazel 2115
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

81. **iy:**
Gazel 2115
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

82. **iy:**
Gazel 2116
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

83. **iy:**
Gazel 2117
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

84. **iy:**
Gazel 2118
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

85. **iy:**
Gazel 2120
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Her ne deñlü ḳaşruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

86. **iy:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

87. **iy:**
Gazel 2122
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

88. **iy:**
Gazel 2122
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

89. **iy:**
Gazel 2124
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

90. **iy:**
Gazel 2125
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

91. **iy:**
Gazel 2126
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

92. **iy:**
Gazel 2126
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gülşen-i ḫüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

93. **iy:**
Gazel 2128
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

94. **iy:**
Gazel 2129
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

95. **iy:**
Gazel 2129
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

96. **iy:**
Gazel 2130
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

97. **iy:**
Gazel 2130
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

98. **iy:**
Gazel 2130
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

99. **iy:**
Gazel 2134
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

100. **iy:**
Gazel 2136
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

101. **iy:**
Gazel 2138
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

102. **iy:**
Gazel 2139
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

103. **iy:**
Gazel 2139
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

104. **iy:**
Gazel 2139
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

105. **iy:**
Gazel 2139
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

106. **iy:**
Gazel 2141
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

107. **iy:**
Gazel 2142
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

108. **iy:**
Gazel 2144
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

109. **iy:**
Gazel 2144
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

110. **iy:**
Gazel 2147
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

111. **iy:**
Gazel 2148
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

112. **iy:**
Gazel 2148
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

113. **iy:**
Gazel 2149
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

114. **iy:**
Gazel 2150
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

115. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

116. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

117. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

118. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

119. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

120. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

121. **iy:**
Gazel 2151
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

122. **iy:**
Gazel 2153
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

123. **iy:**
Gazel 2154
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

124. **iy:**
Gazel 2154
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

125. **iy:**
Gazel 2156
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

126. **iy:**
Gazel 2160
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

127. **iy:**
Gazel 2160
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

128. **iy:**
Gazel 2160
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

129. **iy:**
Gazel 2162
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliṣ
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

130. **iy:**
Gazel 2165
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

131. **iy:**
Gazel 2168
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

132. **iy:**
Gazel 2171
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb

Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

133. **iy:**
Gazel 2171
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

134. **iy:**
Gazel 2173
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

135. **iy:**
Gazel 2174
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

136. **iy:**
Gazel 2175
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

137. **iy:**
Gazel 2176
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

138. **iy:**
Gazel 2177
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

139. **iy:**
Gazel 2179
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

140. **iy:**
Gazel 2179
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

141. **iy:**
Gazel 2181
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

142. **iy:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

143. **iy:**
Gazel 2182
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

144. **iy:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

145. **iy:**
Gazel 2184
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

146. **iy:**
Gazel 2187
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

147. **iy:**
Gazel 2188
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

148. **iy:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

149. **iy:**
Gazel 2190
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

150. **iy:**
Gazel 2190
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

151. **iy:**
Gazel 2192
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

152. **iy:**
Gazel 2193
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaz̲er kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

153. **iy:**
Gazel 2194

Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bīzār oldum

154. **iy:**
Gazel 2195
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḫ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

155. **iy:**
Gazel 2195
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

156. **iy:**
Gazel 2197
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

157. **iy:**
Gazel 2197
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

158. **iy:**
Gazel 2200
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Ferdā şarāb-ı kevs̲ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

159. **iy:**
Gazel 2201
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

160. **iy:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

161. **iy:**
Gazel 2203
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves̲ mest-i lāyaʿḳıl kılam

162. **iy:**
Gazel 2204
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẕẕāre-i serv ü sanavber eyleyem

163. **iy:**
Gazel 2204
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾs̲īr idüp yer eyleyem

164. **iy:**
Gazel 2207
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

165. **iy:**
Gazel 2207
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṭabībüm naẕar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

166. **iy:**
Gazel 2213
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

167. **iy:**
Gazel 2214
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

168. **iy:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẕar it tīġına bak gürz-i dest kim

169. **iy:**
Gazel 2223
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

170. **iy:**
Gazel 2229
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

171. **iy:**
Gazel 2230
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

172. **iy:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

173. **iy:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

174. **iy:**
Gazel 2233
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

175. **iy:**
Gazel 2234
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

176. **iy:**
Gazel 2235
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḫaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

177. **iy:**
Gazel 2236
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

178. **iy:**
Gazel 2237
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

179. **iy:**
Gazel 2239
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

180. **iy:**
Gazel 2240
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

181. **iy:**
Gazel 2241
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

182. **iy:**
Gazel 2241
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

183. **iy:**
Gazel 2241
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

184. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

185. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

186. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

187. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

188. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

189. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

190. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

191. **iy:**
Gazel 2242
Mısra: **14**
"Ey" seslenme edatı.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

192. **iy:**
Gazel 2244
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

193. **iy:**
Gazel 2244
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

194. **iy:**
Gazel 2246
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

195. **iy:**
Gazel 2247
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

196. **iy:**
Gazel 2248
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

197. **iy:**
Gazel 2248
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

198. **iy:**
Gazel 2251
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

199. **iy:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḫall ola bu müşkilüm

200. **iy:**
Gazel 2261
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

201. **iy:**
Gazel 2264
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

202. **iy:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

203. **iy:**
Gazel 2265
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

204. **iy:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

205. **iy:**
Gazel 2265
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

206. **iy:**
Gazel 2266
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī gönlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

207. **iy:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

208. **iy:**
Gazel 2268
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

209. **iy:**
Gazel 2269
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

210. **iy:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

211. **iy:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

212. **iy:**
Gazel 2280
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

213. **iy:**
Gazel 2285
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mislüñ ādem

214. **iy:**
Gazel 2292
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

215. **iy:**
Gazel 2294
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

216. **iy:**
Gazel 2295
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

217. **iy:**
Gazel 2295
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

218. **iy:**
Gazel 2296
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

219. **iy:**
Gazel 2296
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

220. **iy:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

221. **iy:**
Gazel 2297
Mısra: **17**
"Ey" seslenme edatı.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

222. **iy:**
Gazel 2298
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

223. **iy:**
Gazel 2299
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

224. **iy:**
Gazel 2299
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

225. **iy:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

226. **iy:**
Gazel 2300
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

227. **iy:**
Gazel 2301
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

228. **iy:**
Gazel 2304
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

229. **iy:**
Gazel 2305
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

230. **iy:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

231. **iy:**
Gazel 2307
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

232. **iy:**
Gazel 2307
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

233. **iy:**
Gazel 2308
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

234. **iy:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

235. **iy:**
Gazel 2312
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

236. **iy:**
Gazel 2314
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

237. **iy:**
Gazel 2315
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

238. **iy:**
Gazel 2316
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı ża ʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

239. **iy:**
Gazel 2316
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

240. **iy:**
Gazel 2317
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫayātum ḥāṣılum ʿömrüm ṣarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

241. **iy:**
Gazel 2320
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güzergāhında eyleñ türbetüm

242. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

243. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

244. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet mis̱āl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

245. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

246. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

247. **iy:**
Gazel 2321
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

248. **iy:**
Gazel 2322
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

249. **iy:**
Gazel 2322
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

250. **iy:**
Gazel 2323
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

251. **iy:**
Gazel 2326
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

252. **iy:**
Gazel 2327
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

253. **iy:**
Gazel 2327
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

254. **iy:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

255. **iy:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

256. **iy:**
Gazel 2329
Mısra: **14**
"Ey" seslenme edatı.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

257. **iy:**
Gazel 2330
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i ṣafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

258. **iy:**
Gazel 2330
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

259. **iy:**
Gazel 2332
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

260. **iy:**
Gazel 2333
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

261. **iy:**
Gazel 2337
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

262. **iy:**
Gazel 2339
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

263. **iy:**
Gazel 2340
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

264. **iy:**
Gazel 2341
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

265. **iy:**
Gazel 2342
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

266. **iy:**
Gazel 2344
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Yanayım iy şemʿ i rūşen ben de bir pervāneyim
Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim

267. **iy:**
Gazel 2344
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

268. **iy:**
Gazel 2344
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

269. **iy:**
Gazel 2350
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

270. **iy:**
Gazel 2352
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

271. **iy:**
Gazel 2353
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

272. **iy:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

273. **iy:**
Gazel 2355

Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

274. **iy:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

275. **iy:**
Gazel 2358
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

276. **iy:**
Gazel 2359
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

277. **iy:**
Gazel 2363
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

278. **iy:**
Gazel 2364
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

279. **iy:**
Gazel 2365
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

280. **iy:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

281. **iy:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

282. **iy:**
Gazel 2379
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

283. **iy:**
Gazel 2381
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

284. **iy:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

285. **iy:**
Gazel 2390
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

286. **iy:**
Gazel 2394
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

287. **iy:**
Gazel 2402
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

288. **iy:**
Gazel 2405
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

289. **iy:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

290. **iy:**
Gazel 2406
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

291. **iy:**
Gazel 2412
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḫurḳatin

292. **iy:**
Gazel 2413
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

293. **iy:**
Gazel 2414
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür bana dīvāneyem mülk-i cünūn

294. **iy:**
Gazel 2415
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

295. **iy:**
Gazel 2415
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

296. **iy:**
Gazel 2416
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

297. **iy:**
Gazel 2417
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

298. **iy:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

299. **iy:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

300. **iy:**
Gazel 2417
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

301. **iy:**
Gazel 2419
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḫaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

302. **iy:**
Gazel 2420
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

303. **iy:**
Gazel 2424
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

304. **iy:**
Gazel 2425
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

305. **iy:**
Gazel 2425
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

306. **iy:**
Gazel 2425
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

307. **iy:**
Gazel 2426
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

308. **iy:**
Gazel 2427
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

309. **iy:**
Gazel 2428
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

310. **iy:**
Gazel 2428
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

311. **iy:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

312. **iy:**
Gazel 2430
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

313. **iy:**
Gazel 2430

Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

314. **iy:**
Gazel 2433
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

315. **iy:**
Gazel 2436
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

316. **iy:**
Gazel 2436
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

317. **iy:**
Gazel 2438
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

318. **iy:**
Gazel 2439
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy bād-ı ṣubḥ būy-ı ser-i zülf-i dilberi
Ehl-i cünūna irgürigör baglamag-ıçun

319. **iy:**
Gazel 2440
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

320. **iy:**
Gazel 2440
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

321. **iy:**
Gazel 2441
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

322. **iy:**
Gazel 2442
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

323. **iy:**
Gazel 2443
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

324. **iy:**
Gazel 2443
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

325. **iy:**
Gazel 2445
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

326. **iy:**
Gazel 2446
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

327. **iy:**
Gazel 2447
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

328. **iy:**
Gazel 2448
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

329. **iy:**
Gazel 2448
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

330. **iy:**
Gazel 2450
Mısra: **2**
"Ey" seslenme edatı.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

331. **iy:**
Gazel 2450
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Ḫāḳ-i pāyuña niṡār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

332. **iy:**
Gazel 2451
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli

Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

333. **iy:**
Gazel 2455
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

334. **iy:**
Gazel 2455
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

335. **iy:**
Gazel 2455
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

336. **iy:**
Gazel 2457
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

337. **iy:**
Gazel 2457
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

338. **iy:**
Gazel 2457
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

339. **iy:**
Gazel 2458
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

340. **iy:**
Gazel 2458
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

341. **iy:**
Gazel 2460
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

342. **iy:**
Gazel 2461
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

343. **iy:**
Gazel 2464
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

344. **iy:**
Gazel 2464
Mısra: **11**
"Ey" seslenme edatı.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

345. **iy:**
Gazel 2466
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan
Mısra: **12**
"Ey" seslenme edatı.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

347. **iy:**
Gazel 2470
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

348. **iy:**
Gazel 2471
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy şanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

349. **iy:**
Gazel 2471
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

350. **iy:**
Gazel 2472
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

351. **iy:**
Gazel 2473
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

352. **iy:**
Gazel 2473
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān

Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

353. **iy:**
Gazel 2474
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

354. **iy:**
Gazel 2474
Mısra: **7**
"Ey" seslenme edatı.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

355. **iy:**
Gazel 2474
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

356. **iy:**
Gazel 2475
Mısra: **4**
"Ey" seslenme edatı.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

357. **iy:**
Gazel 2475
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

358. **iy:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

359. **iy:**
Gazel 2478
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

360. **iy:**
Gazel 2479
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

361. **iy:**
Gazel 2482
Mısra: **5**
"Ey" seslenme edatı.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

362. **iy:**
Gazel 2484
Mısra: **1**
"Ey" seslenme edatı.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

363. **iy:**
Gazel 2485
Mısra: **8**
"Ey" seslenme edatı.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

364. **iy:**
Gazel 2485
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

Vaşlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

365. **iy:**
Gazel 2489
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

366. **iy:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

367. **iy:**
Gazel 2490
Mısra: **6**
"Ey" seslenme edatı.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

368. **iy:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

369. **iy:**
Gazel 2496
Mısra: **9**
"Ey" seslenme edatı.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

370. **iy:**
Gazel 2497
Mısra: **3**
"Ey" seslenme edatı.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

371. **iy:**
Gazel 2291
Mısra: **10**
"Ey" seslenme edatı.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

ʿiyd:

1. ʿ**iyd:**
Gazel 2444
Mısra: **1**
Bayram.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

2. ʿ**iyde:**-*e*
Gazel 2444

Mısra: **7**
Bayram.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

3. ʿ**iydüm:**-*üm*
Gazel 2444
Mısra: **8**
Bayram.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

ʿ**iydgeh:**

1. ʿ**iydgehde:**-*de*
Gazel 2444
Mısra: **13**
Bayram yeri.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

ʿ**iyd-i aḍḥā:**

1. ʿ**iyd-i aḍḥā:**
Gazel 2444
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kurban bayramı.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

ʿiyd-i kurbān:

1. ʿ**iyd-i ḳurbān:**
Gazel 2147
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kurban bayramı.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

ʿ**iyd-i vaṣl:**

1. ʿ**iyd-i vaṣl:**
Gazel 2345
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Vuslat bayramı.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

2. ʿ**iyd-i vaṣl:**
Gazel 2416
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vuslat bayramı.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

ʿ**iyş ü nūş:**

1. ʿ**iyş ü nūş:**
Gazel 2030
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yiyip içme, zevk ve safa.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

ʿ**iyş-i cihān:**

1. ʿ**iyş-i cihān:**
Gazel 2016
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dünya hayatı.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

iẓʿān eyle-:

1. **iẓʿān eyle-:**
Gazel 2448
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Anlayışlı davranmak, düşünmek.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẓʿān anuñ keyfiyyetin

ʿ**iẓār-ı yārdan:**

1. ʿ**iẓār-ı yārdan:**--*dan*, -
Gazel 2030
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin gül yanağı.

Gülşen içre ger ʿiẓār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

iʿzāz bulmaz-ıdı:

1. **iʿzāz bulmaz-ıdı:**--*maz, --ıdı*
Gazel 2030
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağırlanmak, ikram görmek, saygı gösterilmek.

Gülşen içre ger ʿiẓār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

iẓhār eyle-:

1. **iẓhār eyle-:**
Gazel 2068
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum şafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

2. **iẓhār eyle-:**
Gazel 2226
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

3. **iẓhār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

iẓhār id-:

1. **iẓhār id-:**
Gazel 2148
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

2. **iẓhār id-:**
Gazel 2256
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Açığa vurmak, meydana çıkarmak, göstermek, aşikar etmek.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

ʿizz:

1. **ʿizz:**
Gazel 2158
Mısra: **8**
Kıymet, itibar, büyüklük, yücelik.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

ʿizzet:

1. **ʿizzet:**
Gazel 2085
Mısra: **6**
Hürmet, saygı, ikram.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

2. **ʿizzeti:**-*i*
Gazel 2170
Mısra: **8**
Hürmet, saygı, ikram.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

ʿizzet id-:

1. **ʿizzet id-:**
Gazel 2160
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hürmet etmek, saygı göstermek.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

J

jāle:

1. **jāleler:**--*ler*, -
Gazel 2040
Mısra: **5**
Çiy tanesi.|| Sabahleyin özellikle bahar mevsiminde bazı çiçekler üzerine düşer.Göz üzerinde bülbülün göz yaşına benzer.Lale üzerinde olunca inci, gonca üzerinde ise sevgilinin dişine benzer.Nergis üzerinde göz üzerindeki yaşı andırır.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

2. **jālelerden:**--*ler*, --*den*
Gazel 2041
Mısra: **8**
Çiy tanesi.|| Sabahleyin özellikle bahar mevsiminde bazı çiçekler üzerine düşer.Göz üzerinde bülbülün göz yaşına benzer.Lale üzerinde olunca inci, gonca üzerinde ise sevgilinin dişine benzer.Nergis üzerinde göz üzerindeki yaşı andırır.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

jende:

1. **jende:**
Gazel 2228
Mısra: **7**
Yamalı, eski, yırtık hırka.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

jende-pūş ol-:

1. **jende-pūş ol-:**
Gazel 2196
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Yamalı eski hırka giyen derviş olmak.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

jeng:

1. **jeng:**
Gazel 2260
Mısra: **4**
Pas, küf, zeng.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

2. **jeng:**
Gazel 2372
Mısra: **11**
Pas, küf, zeng.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

3. **jeng:**
Gazel 2165
Mısra: **10**
Zil, çıngırak.

İy Muḥibbī ol hümā şāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

<u>jeng eyle-:</u>

1. **jeng eyle-:**
Gazel 2233
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Paslanmak.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

<u>jeng-i ġam:</u>

1. **jeng-i ġam:**
Gazel 2293
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Keder pası.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

<u>jūlide- mūy:</u>

1. **jūlide- mūy:**-*um*
Gazel 2089
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Karışık, dağınık saç.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

K

kabā:

1. **ḳabā:**
Gazel 2447
Mısra: **5**
Kaftan, elbise.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

2. **ḳabā:**
Gazel 2421
Mısra: **6**
Kaftan, libas, cübbe.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

3. **ḳabādan:**--*dan, -*
Gazel 2021
Mısra: **12**
Üste giyilen elbise, cübbe, kaftan.Divan şiirinde aşığın yaralı bedeni gül işlemeli bir kabaya benzetilir. || Tasavvufta dervişin hırkasına kaba denir ve "varlık, dünya süsü" yerine kullanılır.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

4. **ḳabāyı:**--*(y)ı, -*
Gazel 2065
Mısra: **8**
Üste giyilen elbise, önü daima açık duran kaftan, cüppe. || Tasavvufta dervişin hırkasına kaba denir ve "varlık, dünya süsü" yerine kullanılır.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

5. **ḳabādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **14**
Üste giyilen elbise, önü daima açık duran kaftan, cüppe.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

6. **ḳabā:**
Gazel 2310
Mısra: **6**
Üste giyilen elbise, önü daima açık duran kaftan, cüppe.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

kaʿbe:

1. **kaʿbesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2484
Mısra: **5**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyâret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes binâ, beytullah.

İrişdüñ çünki küyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

2. **kaʿbe:**
Gazel 2037
Mısra: **2**
Bütün Müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina. || Beytullah. || Tasavvufa göre asıl Kaʿbe gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için, gönül de bir Kaʿbe sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Edebiyatta aşk, sevgi, güzellik, kavuşma vs. imajlar için Kaʿbe adı çokça anılır. Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Kaʿbe'ye benzetilir.

Ben ezel ʿışḳuña cānā baglamışdum cānı bil
Urmamışken Kaʿbe bünyādına el daḫı Ḫalīl

3. **kaʿbe:**
Gazel 2051
Mısra: **9**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina. || Asıl Ka'be, gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönülle benzerlik kurulur.Edebiyatta aşk, sevgi , güzellik,kavuşma gibi imajlar için Ka'be çok kullanılır.Sevgilinin yüzü ve mahallesi Ka'be'ye benzetilir.Aşık orada dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

4. **kāʿbeʾdür:**--*dür, -*
Gazel 2064
Mısra: **5**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. || Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

5. **kaʿbe:**
Gazel 2090
Mısra: **9**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. || Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Geydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

6. **kaʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2116
Mısra: **4**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. || Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

7. **kaʿbe:**
Gazel 2183
Mısra: **6**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. || Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳışṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

8. **kaʿbesin:**-*si, -n*
Gazel 2198
Mısra: **3**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

9. **kaʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2224
Mısra: **9**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuṣṣāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

10. **kaʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2234
Mısra: **1**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

11. **kaʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2252
Mısra: **9**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

12. **kaʿbenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2350
Mısra: **5**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḥı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

13. **kaʿbeʾm:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **2**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

14. **kaʿbe:**
Gazel 2362
Mısra: **8**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

15. **kāʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2362
Mısra: **13**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

16. **kaʿbeʾye:**-*(y)e*
Gazel 2416
Mısra: **5**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve

mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

17. **kaʿbeʾdür:**-*dür*
Gazel 2444
Mısra: **2**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

18. **kaʿbe:**
Gazel 2471
Mısra: **2**
Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah. Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

kaʿbe-i gülşen:

1. **kaʿbe-i gülşen:**
Gazel 2040
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesindeki Ka'be.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

kaʿbe-i ḥüsn:

1. **kaʿbe-i ḥüsn:**
Gazel 2350
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzellik Ka'besi.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḥı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

kaʿbe-i kūy:

1. **kaʿbe-i kūy:**
Gazel 2115
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Ka'besi. || Aşık için sevgilinin memleketi kutsal sayılmaktadır. Bu yüzden bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Ka'be anılmaktadır.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

2. **kaʿbe-i kūy:**
Gazel 2138
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Ka'be'si. || Ka'be bir semboldür. Asıl Ka'be gönüldür.İlahi aşk gönülde tecelli ettiği için , gönül de bir Ka'be sayılır. Allah'ın evi olduğu için de gönül ile benzerlik kurulur.Sevgilinin yüzü ve mahallesi de Ka'be' ye benzetilir. Aşık orayı dolaşmakla Ka'be'yi tavaf etmiş olur.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

3. **kaʿbe-i kūy:**
Gazel 2369
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Ka'be'si.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

4. **kaʿbe-i kūy:**
Gazel 2397
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Ka'besi.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāṣıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

5. **kaʿbe-i kūy:**
Gazel 2460
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Kabe'si.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

kaʿbe-i ʿulyā:

1. **kaʿbe-i ʿulyā:**
Gazel 2056
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Büyük, ulu, şerefli Kābe. || Bütün müslümanların kıblesi ve ziyaret yeri olan Mekke şehrindeki mukaddes bina, beytullah.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

ḳābil-i taḳrīr ol-:

1. **ḳābil-i taḳrīr ol-:**
Gazel 2412
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Anlatması mümkün olmak.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

ḳabir:

1. **ḳabrinde:**-*i, --n, --de*
Gazel 2006
Mısra: **10**
Mezar.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

2. **ḳabrüm:**-*üm*
Gazel 2126
Mısra: **3**
Mezar.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

ḳabr:

1. **ḳabrümden:**-*üm, -den*
Gazel 2254
Mısra: **10**
Kabir, mezar.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

2. **ḳabrüme:**-*üm, -e*
Gazel 2255
Mısra: **7**
Mezar.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

ḳabūl:

1. **ḳabūlüñ:**-*üñ*
Gazel 2443
Mısra: **8**
Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, razı olma, muvafakat etme.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

ḳabūl eyle-:

1. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2036
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir armağanı almak, onaylamak.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2115
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Bundan dolayı, bu yüzden" anlamında kullanılan bağlaç.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

3. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2151
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir iş veya ziyaret için gelenleri yanına, huzuruna almak.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

4. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2157
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, razı olma, muvafakat etme.

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

5. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2184
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir şeye isteyerek veya istemeyerek peki deme, razı olma, muvafakat etme.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

6. **ḳabūl eyle-:**
Gazel 2185
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Verilen bir şeyi almak, geri çevirmemek.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḫāḳīrümdür benüm

ḳabūl id-:

1. **ḳabūl id-:**
Gazel 2100
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

ḳabūl it-:

1. **ḳabūl it-:**
Gazel 2022
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir armağanı almak. || Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

2. **ḳabūl it-:**
Gazel 2022
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir armağanı almak. || Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

3. **ḳabūl it-:**
Gazel 2055
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Yanına, katına almak. || bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

4. **ḳabūl it-:**
Gazel 2076
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olmak.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

5. **ḳabūl it-:**
Gazel 2087
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir armağanı almak.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

6. **ḳabūl it-:**
Gazel 2268
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Şöyle veya böyle değerlendirmek, telakki etmek.

Dünyā Muḥibbī istedi ben
itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

ḳabūl itmez:

1. **ḳabūl itmez:**--*mez, -*
Gazel 2004
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi isteyerek ya da istemeyerek uygun bulmak, bir şeye rıza göstermek, razı olmak.|| Büyük görevdeki biri görüşmek ya da iş için gelenleri yanına, makamına almak.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını
ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına
sulṭāndur gönül

ḳabūl ol-:

1. **ḳabūl ol-:**
Gazel 2239
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Allah katında makbul saymak, beğenip karşılığını vermek.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

2. **ḳabūl ol-:**
Gazel 2239
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Allah katında makbul saymak, beğenip karşılığını vermek.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

3. **ḳabūl ol-:**
Gazel 2252
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Allah katında makbul saymak, beğenip karşılığını vermek.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

ḳabūl-i cānum ol-:

1. **ḳabūl-i cānum ol-:**
Gazel 2259
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yapısı gereği bir şeyi alabilecek, kendine mal edebilecek yetenekte olmak, kabule elverişli olmak.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

kaç-:

1. **kaçar:**-*ar*
Gazel 2026
Mısra: **7**
Birinden veya bir şeyden kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

2. **ḳaçar:**--*ar, -*
Gazel 2046
Mısra: **3**
Bir şeyi yapmayı istememek, geri durmak, kaçınmak.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı gönül

3. **kaçar:**-*ar*
Gazel 2104
Mısra: **11**
Birinden veya bir şeyden kurtulmak için süratla uzaklaşmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

4. **kaçmayuban:**-*ma, -y)uban*
Gazel 2449
Mısra: **6**
Karşılaşmamaya çalışmak, yüz yüze gelmek istememek, uzaklaşmak istemek.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

5. **kaçmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2492
Mısra: **4**
Birinden veya bir şeyden kurtulmak için süratle uzaklaşmak.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

kaçan:

1. **kaçan:**
Gazel 2259
Mısra: **1**
Ne zaman.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

2. **kaçan:**
Gazel 2010
Mısra: **10**
Ne vakit, ne zaman ki.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

3. **kaçan:**
Gazel 2018
Mısra: **6**
Ne vakit, ne zaman ki.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

4. **kaçan:**
Gazel 2024
Mısra: **10**
Ne vakit, ne zaman ki.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur gönül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

5. **kaçan:**
Gazel 2031
Mısra: **4**
Ne vakit, ne zaman ki.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

6. **kaçan:**
Gazel 2031
Mısra: **8**
Ne vakit, ne zaman ki.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

7. **kaçan:**
Gazel 2055
Mısra: **4**
Ne vakit, ne zaman ki.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ

Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

8. **kaçan:**
Gazel 2088
Mısra: **6**
Ne vakit, ne zaman ki.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

9. **kaçan:**
Gazel 2094
Mısra: **1**
Ne vakit, ne zaman ki.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

10. **kaçan:**
Gazel 2106
Mısra: **1**
Ne vakit, ne zaman ki.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

11. **kaçan:**
Gazel 2132
Mısra: **4**
Ne vakit, ne zaman ki.

Cürm-ise eger cān u gönülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

12. **kaçan:**
Gazel 2149
Mısra: **9**
Ne vakit, ne zaman ki.

Kaçan ʿışḳıyla āḫ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

13. **kaçan:**
Gazel 2180
Mısra: **1**
Ne vakit, ne zaman ki.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

14. **kaçan:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
Ne vakit, ne zaman ki.

İder şayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

15. **kaçan:**
Gazel 2249
Mısra: **1**
Ne vakit, ne zaman ki.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

16. **kaçan:**
Gazel 2249
Mısra: **6**
Ne vakit, ne zaman ki.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

17. **kaçan:**
Gazel 2388
Mısra: **7**
Ne vakit, ne zaman ki.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

18. **kaçan:**
Gazel 2419
Mısra: **8**
Ne vakit, ne zaman ki.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

19. **kaçan:**
Gazel 2466
Mısra: **1**
Ne vakit, ne zaman ki.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

kad:

1. **ḳadüñ:**-*üñ*
Gazel 2159
Mısra: **4**
Boy, kamet, endam.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

2. **ḳadi:**-*i*
Gazel 2278
Mısra: **1**
Boy, endam, kamet.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

3. **ḳādini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2278
Mısra: **2**
Boy, kamet,endam.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

kad ḳıyāmet:

1. **ḳad ḳıyāmet:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Boy bos.

Ol şanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

kadar:

1. **ḳadar:**
Gazel 2215
Mısra: **8**
Bir şeyin, kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

kadd:

1. **ḳaddümüzi:**-*ü*, -*müz*, -*i*
Gazel 2293
Mısra: **12**
Boy. II Bel.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

2. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2147
Mısra: **7**
Boy, endam, kamet.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

3. **ḳaddini:**-*in, -i*
Gazel 2244
Mısra: **18**
Boy, endam, kamet.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

4. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2245
Mısra: **7**
Boy, endam, kamet.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

5. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2254
Mısra: **1**
Boy, endam, kamet.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

6. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2287
Mısra: **9**
Boy, endam, kamet.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

7. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2328
Mısra: **9**
Boy, endam, kamet.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

8. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2387
Mısra: **2**
Boy, endam, kamet.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

9. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2418
Mısra: **1**
Boy, endam, kamet.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

10. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2439
Mısra: **10**
Boy, endam, kamet.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

11. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2459
Mısra: **5**
Boy, endam, kamet.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

12. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2463
Mısra: **2**
Boy, endam, kamet.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

13. **ḳaddüm:**--*üm, -*
Gazel 2014
Mısra: **7**
Boy, kamet, endam.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

14. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2146
Mısra: **5**
Boy, kamet, endam.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

15. **ḳaddüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2056
Mısra: **9**
Boy, kamet, endam.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

16. **ḳadd-ile:**--*ile*
Gazel 2179
Mısra: **1**
Boy, kamet, endam.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

17. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2180
Mısra: **6**
Boy, kamet, endam.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

18. **ḳadd-ile:**--*ile*
Gazel 2259
Mısra: **3**
Boy, kamet, endam.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

19. **ḳaddi:**-*i*
Gazel 2083
Mısra: **7**
Boy, endam, kamet.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

20. **ḳaddüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2098
Mısra: **2**
Boy, kamet, endam.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

21. **ḳaddüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2427
Mısra: **1**
Boy, kamet, endam.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

22. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2113
Mısra: **2**
Boy, kamet, endam.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam

Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

23. **ḳaddini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2132
Mısra: **10**
Boy, endam, kamet.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

24. **ḳaddine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2137
Mısra: **2**
Boy, kamet, endam.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

25. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2165
Mısra: **4**
Boy, kamet, endam.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

26. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2232
Mısra: **10**
Boy, kamet, endam.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

27. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2279
Mısra: **7**
Boy, kamet, endam.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

28. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2306
Mısra: **10**
Boy, kamet, endam.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

29. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2372
Mısra: **4**
Boy, kamet, endam.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

30. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2187
Mısra: **5**
Boy, endam, kamet.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nez̲z̲āre-i serv-i ṣanavber eyleyem

31. **ḳaddini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2206
Mısra: **6**
Boy, kamet, endam.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

32. **ḳaddüm:**-*üm*
Gazel 2262
Mısra: **5**
Boy, kamet, endam.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

33. **ḳaddümi:**-*üm, -i*
Gazel 2297
Mısra: **18**
Boy, kamet, endam.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

34. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2316
Mısra: **5**
Boy, kamet, endam.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

35. **ḳāddin:**-*i, -n*
Gazel 2331
Mısra: **9**
Boy, kamet, endam.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

36. **ḳaddüm:**-*üm*
Gazel 2352
Mısra: **8**
Boy, kamet, endam.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

37. **ḳaddüñ:**-*üñ*
Gazel 2385
Mısra: **1**
Boy, kamet, endam.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

38. **ḳaddüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2394
Mısra: **5**
Boy, kamet, endam.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

39. **ḳaddüm:**-*üm*
Gazel 2459
Mısra: **6**
Boy, kamet, endam.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḫasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

40. **ḳaddüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2476
Mısra: **1**
Boy, endam.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

<u>kaddü bükül-:</u>

1. **ḳaddü bükül-:**
Gazel 2249
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çok sıkıntıya uğrayıp çökmek.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

2. **ḳaddü bükül-:**
Gazel 2249
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Çok sıkıntıya uğrayıp çökmek.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

ḳaddüm:

1. **ḳaddüm:**
Gazel 2294
Mısra: **13**
Boy. II Bel.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

ḳaddüñ:

1. **ḳaddüñi:**-*i*
Gazel 2204
Mısra: **3**
Boy, kamet, endam.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẕẕāre-i serv ü sanavber eyleyem

kadeḥ:

1. **ḳadeḥ:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
Bardak, küçük bardak, içki bardağı.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

2. **ḳadeḥ:**
Gazel 2038
Mısra: **3**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

3. **ḳadeḥ:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

4. **ḳadeḥ:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

5. **ḳadeḥ:**
Gazel 2320
Mısra: **11**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

6. **ḳadeḥ:**
Gazel 2322
Mısra: **6**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

7. **ḳadeḥ:**
Gazel 2486
Mısra: **6**
Bardak, kase, su ve şarap vesaire içmeye mahsus her nevi kap, cam, piyale.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

8. **ḳadeḥ:**
Gazel 2111
Mısra: **2**
Sırça, cam, şarap kadehi. || Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

9. **ḳadeḥ:**
Gazel 2340
Mısra: **1**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

10. **ḳadeḥ:**
Gazel 2392
Mısra: **2**
İçki içilen bardak, içki içmek için kullanılan bardak.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

kadeḥ-i ḫūñ:

1. **ḳadeḥ-i ḫūñ:**
Gazel 2222
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kanlı kadeh.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

ḳadeḥ-keş:

1. **ḳadeḥ-keşüm:**-*üm*
Gazel 2386
Mısra: **10**
İçki içen kimse, sarhoş.

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

kadem:

1. **ḳadem:**
Gazel 2012
Mısra: **3**
Adım, ayak.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

kadem bas-:

1. **ḳadem bas-:**
Gazel 2047
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayak basmak. || Bir yere varmak, ulaşmak. || Girmek, gelmek, uğramak.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

2. **ḳadem bas-:**
Gazel 2380
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ayak basmak, bir yere varmak, ulaşmak.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿināyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

3. **ḳadem bas-:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayak bakmak,bir yere ulaşmak, erişmek.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

4. **ḳadem bas-:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayak bakmak,bir yere ulaşmak, erişmek.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

5. **ḳadem bas-:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayak bakmak,bir yere ulaşmak, erişmek.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

kadem kıl-:

1. **ḳadem kıl-:**
Gazel 2044
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ayak basmak.|| Girmek, gelmek, uğramak.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

2. **ḳādem kıl-:**
Gazel 2388
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ayak basmak, direnmek.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

kad-i ṭūbā:

1. **ḳad-i ṭūbā:**
Gazel 2045
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Tuba ağacı gibi uzun boylu sevgili.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

kādir:

1. **ḳādirʾüñ:**--*üñ,* -
Gazel 2043
Mısra: **9**
Allah'ın isimlerinden biridir.Kudret sahibi, tükenmez kudreti olan, istediğini dilediği gibi yapmaya muktedir olan, gücü yetendir.|| Değer , kıymet.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

kādir ol-:

1. **ḳādir ol-:**
Gazel 2199
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gücü yetmek, muktedir olmak.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

2. **ḳādir ol-:**
Gazel 2286
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gücü yetmek, muktedir olmak.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

3. **ḳādir ol-:**
Gazel 2469
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gücü yetmek, muktedir olmak.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

kadrin bil-:

1. **ḳadrin bil-:**
Gazel 2498
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gereken değeri vermek, kıymetini bilmek, takdir etmek.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

kadrini bil-:

1. **ḳadrini bil-:**
Gazel 2049
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Değerini bilmek, yararlanmak. || Bir şey veya kimseye taşıdığı değere yakışır şekilde davranmak, davranışını ona göre ayarlamak, takdir etmek.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

2. **ḳadrini bil-:**
Gazel 2416
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gereken değeri vermek, kıymetini bilmek, takdir etmek.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

ḳafʿ:

1. **ḳafʿını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2024
Mısra: **12**
Kaf Dağı. || Dünyanın etrafını çevrelediğine inanılan dağlar zinciri. || Efsanevi Simurg kuşunun yaşadığına inanılan dağdır.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

ḳāfʾ:

1. **ḳāfʾa:**--*a*, -
Gazel 2049
Mısra: **4**
Kaf dağı. Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın, kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʿa gel

kaf:

1. **ḳafʿınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2085
Mısra: **9**
Kaf dağı. || Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın, kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʿınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

2. **ḳafʾa:**-*a*
Gazel 2290
Mısra: **4**
Kaf dağı. Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın, kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

3. **ḳāfʿınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2417
Mısra: **8**
Kaf dağı. || Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın, kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

kafʿdan ḳafʿa tut-:

1. **ḳafʿdan ḳafʿa tut-:**
Gazel 2329
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dünyaya bir uçta bir uca hükmetmek.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

kafes:

1. **ḳafesden:**-*den*
Gazel 2313
Mısra: **5**
Beden, göğüs. || Hayvanlar için aralıklı tel, metal veya ağaç çubuklardan yapılmış taşınabilir bölme.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

ḳafes-i murġ:

1. **ḳafes-i murġ:**
Gazel 2214
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kuş kafesi.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uṣatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

kaf-ı istiġnā:

1. **ḳaf-ı istiġnā:**
Gazel 2294
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Kanaat dağı.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

2. **ḳaf-ı istiġnā:**
Gazel 2297
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül tokluğu dağı.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

kāfile-i ʿışḳ:

1. **ḳāfile-i ʿışḳ:**
Gazel 2012
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk kafilesi.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

kāfir:

1. **kāfirī:**--*ī*
Gazel 2028
Mısra: **3**
Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini inkar eden kimse.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

2. **kāfir:**
Gazel 2108
Mısra: **5**
"Uğursuz, kahrolası" anlamında küfür sözü olarak kullanılır.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

3. **kāfir:**
Gazel 2144
Mısra: **5**
Allah'ın varlığını inkar eden.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı

Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

kāfir-i fettān:

1. **kāfir-i fettān:**
Gazel 2419
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Fitneci kafir.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

kāfiristān:

1. **kāfiristāna:**-*a*
Gazel 2161
Mısra: **4**
Halkı müslüman olmayan memleketler.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

kāġıd:

1. **kāġıda:**--*a*, -
Gazel 2066
Mısra: **2**
Kağıt.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

2. **kāġıd:**
Gazel 2242
Mısra: **1**
Üzerine yazı yazılan sayfa,mektup.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

3. **kāġıd:**
Gazel 2248
Mısra: **1**
Üzerine yazı yazılan sayfa,mektup.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

4. **kāġıdla:**-*la*
Gazel 2242
Mısra: **2**
Üzerine yazı yazılan sayfa,mektup.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

5. **kāġıdla:**-*la*
Gazel 2282
Mısra: **8**
Üzerine yazı yazılan sayfa,mektup.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

6. **kāġıd:**
Gazel 2482
Mısra: **10**
Kağıt.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

kāh:

1. **kāha:**-*a*
Gazel 2232
Mısra: **7**
Saman, saman çöpü.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

2. **kāh:**
Gazel 2184
Mısra: **9**
Saman çöpü, saman.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

3. **kāha:**-*a*
Gazel 2184
Mısra: **9**
Saman çöpü, saman.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

4. **kāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2341
Mısra: **12**
Saman çöpü.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḫnet kāhıyam

kahḳah:

1. **ḳahḳah:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
İki yana doğru sallana sallana.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

kahr:

1. **ḳahr:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
Galip gelip ezme, perişan etme, mahv ve helak etme. || *İnsanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder.*

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

2. **ḳahruñ:**-*uñ*
Gazel 2178
Mısra: **7**
İnsanın içine işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

3. **ḳahr:**
Gazel 2383
Mısra: **9**
Dert, keder, acı, gam, üzüntü.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

ḳahr-ı ʿaẓīm:

1. **ḳahr-ı ʿaẓīm:**
Gazel 2177
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Büyük üzüntü.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḫalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẓīm

kākül:

1. **kâküllerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2488
Mısra: **5**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

2. **kākül:**
Gazel 2010
Mısra: **14**
Saç, zülf, yüzün iki yanına sarkan saç.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

3. **kākül:**
Gazel 2015
Mısra: **6**
Yüzün iki yanına sarkan saç, perçem.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

4. **kākülinden:**-*-i, --n, --den*
Gazel 2063
Mısra: **6**
Alna düşen kısa kesilmiş saç, perçem.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

5. **kākülüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2113
Mısra: **1**
Alna dökülen saç, kahkül, perçem. || Divan şiirinde zülf ile aynı anlamdadır.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

6. **ḳākülinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2145
Mısra: **6**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

7. **kākül:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
Alna düşen kısa saç demeti, perçem.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳṣīr olasın sen

kākül-i müşgīnüñi:

1. **kākül-i müşgīnüñi:**-*-üñ, --i*
Gazel 2027
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Misk kokulu perçem.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

kākum:

1. **ḳākum:**
Gazel 2421
Mısra: **6**
Çok kıymetli bir kürk.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fārigam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

kāl:

1. **ḳāl:**
Gazel 2309
Mısra: **10**
Söz, laf.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pütesinde ḳāl olam

2. **ḳāl:**
Gazel 2338
Mısra: **10**
Söz, laf.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

3. **ḳāl:**
Gazel 2382
Mısra: **10**
Karışık durumdaki maden ve maddeleri çeşitli özelliklerinden faydalanarak birbirinden ayırma işlemi.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

kal-:

1. **kaldum:**-*du, -m*
Gazel 2345
Mısra: **11**
Bir durumunda içinde olmak, bulunmak.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

2. **kalmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2400
Mısra: **3**
Bir durumun içinde olmak, kalmak.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

3. **kalsa:**-*sa*
Gazel 2387
Mısra: **9**
Bulunmak, var olmak, mevcut halde olmak.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

4. **kalurdı:**-*-ur, --dı*
Gazel 2023
Mısra: **3**
Olduğu yerde ve olduğu halde durmak. || Bir şey karşısında etkisini üzerinde hissedecek kadar uzun müddet durmak, o şeyin etkisine maruz olmak.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

5. **kalur:**-*-ur, -*
Gazel 2031
Mısra: **3**
Zaman, uzaklık veya nicelik belirtilen miktarda bulunmak.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

6. **kalmaya:**--*ma, --(y)a*
Gazel 2038
Mısra: **4**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgün ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

7. **kaldı:**--*dı, -*
Gazel 2039
Mısra: **6**
Bir yerde olmak veya bulunmak.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

8. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2081
Mısra: **6**
Bir sebepten dolayı yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

9. **kalmayısar:**-*ma, -(y)ısar*
Gazel 2093
Mısra: **2**
Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

10. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2105
Mısra: **3**
Sadece ondan ibaret olmak.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

11. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2132
Mısra: **6**
Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

12. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2139
Mısra: **12**
Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

13. **kalur-ısa:**-*ur, -ısa*
Gazel 2151
Mısra: **9**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

14. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2156
Mısra: **4**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

15. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2220
Mısra: **2**
Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

16. **kalmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2226
Mısra: **8**
Olmak veya bulunmak.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

17. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2232
Mısra: **4**
Bir işin olması birine veya bir şeye bağlı olmak.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

18. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2236
Mısra: **6**
Olmak veya bulunmak.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

19. **kaldum:**-*du, -m*
Gazel 2247
Mısra: **1**
Bir sebepten dolayı yapacağı şeyi yapamamak, gideceği yere gidememek, yapmaktan veya gitmekten mahrum olmak.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

20. **kalmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2250
Mısra: **6**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

21. **kalmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2255
Mısra: **6**
Var durumda olmak, mevcut bulunmak.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

22. **kalmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2283
Mısra: **6**
Bir şey karşısında etkisini üzerinde hissedecek kadar uzun müddet durmak, o şeyin etkisine maruz olmak.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

23. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2310
Mısra: **9**
Geriye kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

Kalmadı derd ü belā miḥnet
Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

24. **kaldum:**-*du, -m*
Gazel 2323
Mısra: **5**
Herhangi bir durumda kalmak, olmak.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

25. **kalmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2325
Mısra: **5**
Bir mekanda bulunmak, durmak, hareket etmemek.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür bana
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

26. **kalsa:**-*sa*
Gazel 2330
Mısra: **7**
Durumunu korumak, bir halde bulunmaya devam etmek, sürmek.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

27. **kālam:**-*am*
Gazel 2331
Mısra: **2**
Bir durumu, vaziyeti sürdürmek, durumunu korumak.

Maḥabbet bādesin içdüm yine sermest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

28. **kalan:**-*an*
Gazel 2481
Mısra: **8**
Arta kalmak, geriye kalmak.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

29. **kalur:**-*ur*
Gazel 2369
Mısra: **10**
Geriye kalmak,geriye kalan şey.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

30. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2401
Mısra: **9**
Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

31. **kalsalar:**-*sa, -lar*
Gazel 2407
Mısra: **4**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

32. **kalmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2414
Mısra: **10**
Geriye kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak, mevcut olmamak.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

33. **kalsaydı:**-*sa, -(y)dı*
Gazel 2453
Mısra: **3**
Var olmaya devam etmek, bitmeden sürmek, sürüp gitmek.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

34. **kaldı:**-*dı*
Gazel 2464
Mısra: **6**
Bir durum içerisinde olmak veya bulunmak.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿIsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

<u>ḳāl eyle-:</u>

1. **ḳāl eyle-:**
Gazel 2102
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Maden külçelerini eriterek içindeki maddeleri ayırmak. || Kullanılamaz duruma gelmiş makinelerin parçalarını ayırma işlemi.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

<u>ḳāl ol-:</u>

1. **ḳāl ol-:**
Gazel 2124
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yok ol-.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

2. **ḳāl ol-:**
Gazel 2500
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir süre bir yerde bulunmaya devam etmek.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

<u>kalb:</u>

1. **ḳalbe:**-*e*
Gazel 2372
Mısra: **12**
Kalp, gönül.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

2. **ḳalbüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2098
Mısra: **3**
Yürek, gönül.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾ<u>s</u>īr eylemez
Katı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

3. **ḳalbümde:**-*üm, -de*
Gazel 2226
Mısra: **8**
Yürek, gönül, kalp.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

4. **ḳalbüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2301
Mısra: **8**
Yürek, gönül, kalp.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

5. **ḳalbinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2464
Mısra: **8**
Gönül, yürek, sine, kalp.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

6. **ḳalbi:**-*i*
Gazel 2449
Mısra: **2**
Gönül. Aşığın aşkıyla ilgili her türlü gelişmenin algılandığı yerdir. Gönül bir hitap yeridir. Aşık gönlüyle konuşur, dertleşir. Gönül bir kuştur. Gam ve kederle beslenir. Sevgilinin hayali ile mutlu olur, nazıyla kendinden geçer. Rakibe asla tahammülü yoktur. Aşkın yağmasına uğramış, sevgilideki güzellikler ile darmadağın olmuştur. Geceler boyu ızdırap çektiği için hasta ve yaralıdır. Gönül hastasının derdi sevgilinin nazından dolayıdır. Sevgili süzgün bakışıyla onun gönlünü yaralar.

ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

7. **ḳalbüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2449
Mısra: **7**
İnsanın duygularını taşıyan iç alemi, gönül, iç, yürek.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

kalb-i hasta:

1. **ḳalb-i ḥasta:**
Gazel 2388
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hasta kalpli.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḥasta temennā-yı maḳdemüñ

kalb-i ḥazīn:

1. **ḳalb-i ḥazīn:**
Gazel 2108
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hüzünlü kalp.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

kalbini küşāde it-:

1. **ḳalbini küşāde it-:**
Gazel 2042
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kalbini açmak, derdini dökmek, içini dökmek, senli benli konuşmak ve davranmak.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

kaldur-:

1. **kaldurdum:**-*du, -m*
Gazel 2185
Mısra: **5**
Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

2. **kaldurdum:**-*du, -m*
Gazel 2393
Mısra: **1**
Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

3. **kaldurup:**-*up*
Gazel 2381
Mısra: **5**
Yukarı doğru hareket ettirmek, yükseltmek.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

4. **kaldurma:**-*ma*
Gazel 2381
Mısra: **9**
Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

5. **kaldurup:**-*up*
Gazel 2485
Mısra: **5**
Bulunduğu yerden yukarıya doğru hareket ettirmek.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

kalem:

1. **ḳalemden:**-*den*
Gazel 2482
Mısra: **10**
Kalem.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

2. **ḳalem:**
Gazel 2062
Mısra: **6**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

3. **ḳalem:**
Gazel 2066
Mısra: **1**
Yazma, çizme vb. işlerde kullanılan çeşitli biçimlerde araç.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

4. **ḳalem:**
Gazel 2146
Mısra: **4**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

5. **ḳalem:**
Gazel 2206
Mısra: **1**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

6. **ḳalem:**
Gazel 2224
Mısra: **1**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

7. **ḳalem:**
Gazel 2239
Mısra: **4**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

8. **ḳalem:**
Gazel 2242
Mısra: **1**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

9. **ḳalem:**
Gazel 2248
Mısra: **1**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

10. **ḳalem:**
Gazel 2282
Mısra: **8**
Yazı yazmaya mahsus araç.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

11. **ḳalem:**
Gazel 2328
Mısra: **8**
Yazı yazmaya mahsus araç.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

12. **ḳalem:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
Allah'ın kudret eli, Allah'ın takdir etmesi.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

13. **ḳalemden:**-*den*
Gazel 2486
Mısra: **1**
Yazı yazmaya mahsus, genellikle çubuk biçiminde alet. || *Yaratıcının ilahi sırları yazması.*

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

kalender:

1. **ḳalenderlik:**-*lik*
Gazel 2162
Mısra: **10**
Dünya malına önem vermeyen, müsamahakar, yumuşak huylu, alçak gönüllü, olur olmaz şeyin üstünde durmayan kimse.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

ḳalender meşreb:

1. **ḳalender meşreb:**
Gazel 2102
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kalender gibi yaşayan, alçakgönüllü, gösterişsiz kimse.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

ḳalīl görin-:

1. **ḳalīl görin-:**
Gazel 2022
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Az görünmek.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

kalkan:

1. **kalkan:**
Gazel 2040
Mısra: **10**
Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper. || *Dıştan gelen zarar verici özelliği olan her şeye karşı koruma sağlayan maddi veya manevi koruyucu.*

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

2. **kalkanını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2249
Mısra: **5**
Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

3. **kalkanuñı:**-*uñ, -i*
Gazel 2297
Mısra: **17**
Arkasına sığınılacak şey, siper.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

4. **kalkanuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2352
Mısra: **7**
Arkasına sığınılacak şey, siper.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

kalkana:

1. **kalkana:**
Gazel 2112
Mısra: **4**
Eski savaşlarda savaşçının kılıç, kargı, mızrak ve ok darbelerine karşı kendini korumak için sol elinde tutarak kullandığı siper.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem

Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

kallāş:

1. **ḳallāşum:**-*um*
Gazel 2365
Mısra: **10**
Sözünde durmaz, iki yüzlü, dönek, hilekar kimse.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

2. **ḳallāşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **16**
Sözünde durmaz, iki yüzlü, dönek, hilekar kimse.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

kalma-:

1. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2071
Mısra: **5**
Var olmamak, yok olmak.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

2. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2081
Mısra: **10**
Kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

3. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **1**
Geriye kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

4. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **1**
Geriye kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

5. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2320
Mısra: **10**
Bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

6. **kalmadı:**-*dı*
Gazel 2347
Mısra: **3**
Geriye kalmamak, bitmek, tükenmek, yok olmak,mevcut olmamak.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

kām:

1. **kām:**
Gazel 2283
Mısra: **12**
Arzu, emel, istek.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāṣıḳa kām

2. **kāmum:**-*um*
Gazel 2095
Mısra: **1**
Arzu, meram, maksat.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

3. **kām:**
Gazel 2191
Mısra: **2**
Arzu, meram, maksat.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

kāma ir-:

1. **kāma ir-:**
Gazel 2258
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Umduğuna ve istediğine erişmek.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

kamer:

1. **ḳamerle:**--*le*, -, -
Gazel 2032
Mısra: **2**
Ay.|| Güneşten aldığı ışığı yeryüzüne yansıtan ve dünyamızın tek uydusu olan gök cismi, kamer, mah.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittişāl

2. **ḳamer:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
Ay, bir ışık kaynağıdır. Işığı da güneş gibi ateş değil, nurdur. Bu nurlu yüzüyle ay sevgilidir. || Ay ve yıldızlar padişah ve askerlerini temsil eder.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

3. **ḳamer:**
Gazel 2119
Mısra: **3**
Ay, kamer.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

4. **ḳameri:**-*i*
Gazel 2123
Mısra: **6**
Ay. || Güneş göklerin sultanı ise ay onun veziridir. Ay, sevgilinin gece renkli saçları arasında durur.Sevgili o kadar güzeldir ki ay ona ancak kul olabilir.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

5. **ḳamer:**
Gazel 2137
Mısra: **7**
Ay, bir ışık kaynağıdır. Işığı

da güneş gibi ateş değil, nurdur. Bu nurlu yüzüyle ay sevgilidir.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

6. **ḳamer:**
Gazel 2202
Mısra: **7**
Ay.Işığı güneş gibi ateş değil, nurdur. Sevgilinin kendisi, yüzü, alnı da ay gibidir.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

7. **ḳamer:**
Gazel 2291
Mısra: **5**
Ay, bir ışık kaynağıdır. Işığı da güneş gibi ateş değil, nurdur. Bu nurlu yüzüyle ay sevgilidir.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

8. **ḳamer:**
Gazel 2325
Mısra: **1**
Ay, bir ışık kaynağıdır. Işığı da güneş gibi ateş değil, nurdur. Bu nurlu yüzüyle ay sevgilidir.

Düşdi göñlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

9. **ḳamer:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
Ay.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

ḳamer-rūḫ:

1. **ḳamer-rūḫ:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
Ay yüzlü.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

ḳamer-ṭalʿat:

1. **ḳāmer-ṭalʿat:**
Gazel 2479
Mısra: **5**
Ay yüzlü.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

ḳāmet:

1. **ḳāmet:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Boy, endam.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

2. **ḳamet:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
Boy, endam.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

3. **ḳāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
Boy, endam.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

4. **ḳāmetüm:**--*üm,* -
Gazel 2057
Mısra: **1**
Boy, endam.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

5. **ḳāmetin:**-*in*
Gazel 2338
Mısra: **11**
Boy, boybos, endam.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

6. **ḳāmetüm:**--*üm,* -
Gazel 2055
Mısra: **5**
Boy, endam.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

7. **ḳāmeti:**-*i*
Gazel 2072
Mısra: **5**
Boy, endam.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

8. **ḳāmeti:**-*i*
Gazel 2298
Mısra: **3**
Boy, endam.

Görmege olʿārızı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

9. **ḳāmetüm:**-*üm*
Gazel 2312
Mısra: **2**
Boy, endam.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

10. **ḳāmetüm:**-*üm*
Gazel 2346
Mısra: **5**
Boy, endam.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

11. **ḳāmetüñ:**-*üñ*
Gazel 2378
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

12. **ḳāmetüm:**-*üm*
Gazel 2432
Mısra: **5**
Boy, endam.

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

13. **ḳāmetüm:**-*üm*
Gazel 2493
Mısra: **5**
Boy, endam.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi güş eylesün saz isteyen

kāmet getür-:

1. **ḳāmet getür-:**
Gazel 2057
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bilhassa cemaatle kılınan farz namazlardan önce, "namaz başladı" anlamına gelen" Kad kāmeti's-salā" cümlesi ilave edilerek ezan okumak.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

2. **ḳāmet getür-:**
Gazel 2245
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Namaza kalkılması için "kad kameti's-sala" diyerek ezan okumak.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

ḳāmet it-:

1. **ḳāmet it-:**
Gazel 2432
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Namaza kalkılması için "kad kāmeti's-salâ" diyerek ezan okumak.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

kamu:

1. **kamu:**
Gazel 2393
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

2. **kamu:**
Gazel 2394
Mısra: **4**
Bütün, hep.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

3. **kamu:**
Gazel 2013
Mısra: **9**
Bütün, bütünüyle, hep, hepsi.

Ḫutbe-i ʿışḳı okı yārān kamu güş eylesün

4. **kamu:**
Gazel 2222
Mısra: **6**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

5. **kamu:**
Gazel 2021
Mısra: **11**
Bütün, hep. || *Herkes.*

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

6. **kamu:**
Gazel 2053
Mısra: **4**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

7. **ḳamusından:**--*sı, --n, --dan*
Gazel 2050
Mısra: **2**
Bir memleketteki halkın bütünü. || *Herkes.* || *Bütün, hep.*

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

8. **kamu:**
Gazel 2094
Mısra: **3**
Bir memleketteki halkın bütünü. || *Herkes.* || *Bütün, hep.*

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

9. **kamu:**
Gazel 2112
Mısra: **2**
Bir memleketteki halkın bütünü. || *Herkes.* || *Bütün, hep.*

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

10. **kamu:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

11. **kamu:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

12. **ḳamusın:**-*sı, -n*
Gazel 2205
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Ḫamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

13. **kamu:**
Gazel 2212
Mısra: **7**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

14. **kamusına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2216
Mısra: **8**
Büsbütün, tamamen, hep.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

15. **kamu:**
Gazel 2269
Mısra: **10**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

16. **kamusı:**-*sı*
Gazel 2378
Mısra: **6**
Herkes.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

17. **kamu:**
Gazel 2385
Mısra: **7**
Baştan başa, büsbütün, bütün.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

18. **kamu:**
Gazel 2404
Mısra: **8**
Bütün, hep.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

kan-:

1. **kanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **10**
Bir arzusunu yeteri kadar karşılayıp tatmin olmak, yeterince haz alarak bir şeye doymak.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

2. **kanayım:**-*ayım*
Gazel 2351
Mısra: **6**
Daha fazlasına ihtiyaç hissettirmeyecek kadar yemek veya içmek suretiyle doymak, yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

3. **kanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **2**
Bir arzusunu yeteri kadar karşılayıp tatmin olmak, yeterince haz alarak bir şeye doymak.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

4. **kanmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2457
Mısra: **7**
Bir yiyecek veya içecekten daha fazlasına ihtiyaç hissettirmeyecek kadar yemek veya içmek suretiyle doymak, yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

5. **kanasın:**-*asın*
Gazel 2457
Mısra: **8**
Bir yiyecek veya içecekten daha fazlasına ihtiyaç hissettirmeyecek kadar yemek veya içmek suretiyle doymak, yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

kan:

1. **kandur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **10**
Kan, vücuttaki hayati sıvı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

2. **kandur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **10**
Kan, vücuttaki hayati sıvı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

3. **kan:**
Gazel 2003
Mısra: **9**
Vücuttaki kırmızı renkli sıvı,kan || Aşığın kanlı gözyaşları.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

4. **kan:**
Gazel 2017
Mısra: **8**
Vücuttaki kırmızı renkli sıvı.|| Aşığın yüreğindeki aşkın acısıyla gözünden akıttığı kanlı gözyaşı için kullanılır.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

5. **kānıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2024
Mısra: **7**
Maden ocağı, bir şeyin kaynağı.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

6. **kanum:**--*um*
Gazel 2025
Mısra: **8**
Damarlarda gezen kırmızı renkli canlılık sıvısı.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

7. **kanını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2040
Mısra: **3**
Damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

8. **kanıyla:**--*ı, --(y)la*
Gazel 2044
Mısra: **7**
Damarların içinde dolaşarak vücut dokularını besleyen kırmızı renkli sıvı.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

9. **kāñ:**
Gazel 2050
Mısra: **6**
Maden yatağı, maden ocağı.|| Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

10. **ḳanum:**--*um, -*
Gazel 2068
Mısra: **5**
Kan. || Vücuttaki hayati sıvı.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

11. **kan:**
Gazel 2083
Mısra: **4**
Kan.|| Divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

12. **kanum:**-*um*
Gazel 2087
Mısra: **10**
Vücuttaki hayati sıvı. || Kan.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

13. **kanum:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **4**
Kan.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

14. **kanumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2126
Mısra: **4**
Vücuttaki hayati sıvı.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

15. **kānıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2131
Mısra: **8**
Maden yatağı, maden ocağı. || Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

16. **kana:**-*a*
Gazel 2142
Mısra: **1**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

17. **kanını:**-*ı, -n, -*
Gazel 2142
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

18. **kan:**
Gazel 2142
Mısra: **8**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

19. **kānısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2163
Mısra: **2**
Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Muḳırram cürm üʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

20. **kānısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2178
Mısra: **2**
Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

21. **kan-ıla:**--*ıla*
Gazel 2192
Mısra: **4**
Kan,vücuttaki hayati sıvı.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

22. **ḳanı:**-*ı*
Gazel 2198
Mısra: **6**
"Hani, nerede" anlamlarında soru zamiri.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

23. **kanuñ:**-*uñ*
Gazel 2217
Mısra: **5**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

24. **kanlu:**-*lu*
Gazel 2232
Mısra: **8**
Kan,aşığın yüreğindeki aşkın acısıyla gözünden akıttığı yaş kanlı olur.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

25. **kan-ıla:**-*ıla*
Gazel 2242
Mısra: **11**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

26. **kan-ıla:**-*ıla*
Gazel 2500
Mısra: **3**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

27. **kan:**
Gazel 2272
Mısra: **4**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

28. **kānına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2288
Mısra: **9**
Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna tapşurdum

29. **kan:**
Gazel 2308
Mısra: **8**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

30. **kān:**
Gazel 2308
Mısra: **10**
Maden ocağı, bir şeyin kaynağı.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

31. **kanını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2319
Mısra: **10**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

32. **kanı:**-*ı*
Gazel 2321
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

33. **kana:**-*a*
Gazel 2343
Mısra: **3**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

34. **kan:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

35. **kanum:**-*um*
Gazel 2405
Mısra: **8**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

36. **kan:**
Gazel 2409
Mısra: **1**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

37. **kan:**
Gazel 2415
Mısra: **4**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden Akıdur dīdeler yaş yirine kan

38. **kana:**-*a*
Gazel 2436
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan

dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

39. **kanına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2440
Mısra: **2**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

40. **kanlar:**-*lar*
Gazel 2457
Mısra: **7**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

41. **kanından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **1**
Kan, divan şiirinde sevgilinin birçok güzellik unsuru kan ile ilgilidir. Gözler, gamze, ve kan dökücülük özelliğine sahiptir. Aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

42. **kānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2059
Mısra: **8**
Bir şeyin çok bol bulunduğu yer veya kimse, kaynak, memba.

Egerçi cürm ü ʿiṣyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

kan agla-:

1. **kan agla-:**
Gazel 2023
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Mıṣr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

2. **kan agla-:**
Gazel 2000
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşırı derecede üzülmek, çok müteessir olmak.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

3. **kan agla-:**--*r, --(a)m*
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşırı derecede üzülmek, çok müteessir olmak.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

4. **kan agla-:**
Gazel 2196
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

5. **kan agla-:**
Gazel 2251
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

6. **kan agla-:**
Gazel 2272
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

7. **kan agla-:**
Gazel 2300
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

8. **kan agla-:**
Gazel 2304
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

9. **kan agla-:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

kan aglaram:

1. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

2. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -

Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

3. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

4. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

5. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

6. **kan aglaram:**
Gazel 2001
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büyük bir üzüntü içinde olmak .

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

kan aglasun:

1. **kan aglasun:**-*sun*
Gazel 2000
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kanlı gözyaşı dökmek ‖ çok üzülmek.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

kan dök-:

1. **kan dök-:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

2. **kan dök-:**
Gazel 2152
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

3. **kan dök-:**
Gazel 2152
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāşıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

4. **kan dök-:**
Gazel 2213
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

5. **kan dök-:**
Gazel 2419
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

6. **kan dök-:**
Gazel 2423
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyi yaralamak veya öldürmek.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

kan eyle-:

1. **kan eyle-:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Öldürmek, kan dökmek.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

kan eylegil:

1. **kan eylegil:**--*gil*, -
Gazel 2027
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Başkasının kanını dökmek, cinayet işlemek.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

kan id-:

1. **kan id-:**
Gazel 2471
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Öldürmek, kan dökmek.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

kan revān ol-:

1. **kan revān ol-:**
Gazel 2335
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her tarafı kan içinde, kana bulanmış olarak.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

kana dön-:

1. **kana dön-:**
Gazel 2173
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kan içinde kanmak.

Ḥadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

2. **kana dön-:**
Gazel 2196
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözler ağlamaktan veya başka bir sebeple kıpkırmızı olmak, kanlanmak.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

kana gir-:

1. **kana gir-:**
Gazel 2436
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Felakete düşmesine veya ziyan olmasına yol açmak, kandırmak. || *Birini öldürmek veya öldürtmek, ölümüne sebep olmak.*

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

2. **kana gir-:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kandırmak. || *Bir şeyi boşa harcamak, ziyan etmek.*

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

3. **kana gir-:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kandırmak. || *Bir şeyi boşa harcamak, ziyan etmek.*

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

kana teşne-:

1. **ḳana teşne-:**
Gazel 2224
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kan dökme hırsı içinde olmak, öldürmek arzusu gözünü bürümek.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

ḳanāʿat:

1. **ḳanāʿat:**
Gazel 2417
Mısra: **8**
Az şeyle yetinme, çok istememe, kanaat.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʾınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

2. **ḳanāʿat:**
Gazel 2085
Mısra: **9**
Elindekinden hoşnut olup fazlasını istememe, kısmetine, kendisine verilene razı olma. || *Az şeyle yetinme, iktisatlı davranma.*

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

3. **ḳanāʿat:**
Gazel 2290
Mısra: **4**
Katlanma, kabul etme, razı olma.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

ḳanāʿat eyle-:

1. **ḳanāʿat eyle-:**
Gazel 2063
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yetinmek, kafi bulmak.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

2. **ḳanāʿat eyle-:**
Gazel 2464
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yetinmek, kafi bulmak.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

kanda:

1. **kanda:**
Gazel 2431
Mısra: **6**
Nerede.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

2. **kanda:**
Gazel 2045
Mısra: **7**
Nerede ? , nereye ?.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

3. **kanda:**
Gazel 2062
Mısra: **4**
Nerede, nereye.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

4. **kanda:**
Gazel 2181
Mısra: **4**
Nerede, nereye.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

5. **kanda:**
Gazel 2075
Mısra: **6**
Nerede, nereye.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

6. **kanda:**
Gazel 2080

Mısra: **6**
Nerede, nereye.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

7. **kanda:**
Gazel 2101
Mısra: **6**
Nerede, nereye.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

8. **kanda:**
Gazel 2109
Mısra: **10**
Nerede, nereye.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

9. **kandasın:**-*sın*
Gazel 2125
Mısra: **1**
Nerede, nereye.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

10. **kanda:**
Gazel 2126
Mısra: **7**
Nerede, nereye.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

11. **kanda:**
Gazel 2168
Mısra: **8**
Nerede, nereye.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

12. **kandasın:**-*sın*
Gazel 2179
Mısra: **8**
Nerede, nereye.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

13. **kanda:**
Gazel 2179
Mısra: **8**
Nerede, nereye.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

14. **kanda:**
Gazel 2406
Mısra: **4**
Nerede, nereye.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

15. **kanda:**
Gazel 2488
Mısra: **10**
Nerede, nereye.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

kandan:

1. **ḳandan:**
Gazel 2046
Mısra: **4**
Nereden?.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

kand-i mükerrer:

1. **kand-i mükerrer:**
Gazel 2307
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Büyük bir itina ile yapılmış kelle şekeri.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

ḳandīl-i āh-ı pür-şerār:

1. **ḳandīl-i āh-ı pür-şerār:**
Gazel 2058
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Ah meşalesinin kıvılcımı.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler ṣaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

ḳandīl-i çarḫı:

1. **ḳandīl-i çarḫı:**--*ı,* -
Gazel 2033
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Dünya kandili. || *Felek kandili.*

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

kanı:

1. **kanı:**
Gazel 2244
Mısra: **12**
"Hani, nerede" anlamlarında soru zarfı.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

2. **kanı:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
"Hani, nerede" anlamlarında soru zarfı.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

3. **kanı:**
Gazel 2224
Mısra: **3**
Hani, nerede?.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

4. **kanı:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
Hani, nerede.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

5. **kanı:**
Gazel 2362
Mısra: **6**
Hani, nerede.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla

Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

kān-ı laʿl:

1. **kān-ı laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Lal maden yatağı.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

kāniʿ ol-:

1. **ḳāniʿ ol-:**
Gazel 2288
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kanaat etmek, yetinmek, yeter bulmak.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

2. **ḳāniʿ ol-:**
Gazel 2290
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kanaat etmek, yetinmek, yeter bulmak.

Bu dünya cīfedür gördüm megesveş ḳāniʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

kankı:

1. **kankı:**
Gazel 2137
Mısra: **10**
Hangi.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

2. **kankı:**
Gazel 2152
Mısra: **3**
Hangi.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

3. **kankı:**
Gazel 2416
Mısra: **8**
Hangi.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

kanlu yaş:

1. **kanlu yaş:**
Gazel 2134
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kanlı gözyaşı, aşığın ağlayan gözlerine kan oturur ve artık kanlı yaşlar dökmeye başlar.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

2. **kanlu yaş:**
Gazel 2200
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşığın yüreğindeki aşkın acısıyla gözünden akıttığı kanlı gözyaşı.

Gelse ḫayāl-i yār bu gönlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

3. **kanlu yaş:**
Gazel 2335
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çok fazla ağlama sonunda akıtılan ıztırap dolu gözyaşı.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

4. **kanlu yaş:**
Gazel 2335
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çok fazla ağlama sonunda akıtılan ıztırap dolu gözyaşı.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

5. **kanlu yaş:**
Gazel 2394
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çok fazla ağlama sonunda akıtılan ıztırap dolu gözyaşı.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

kanum boynuña:

1. **kanum boynuña:**
Gazel 2317
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Ölümünden sorumlu olmak.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

kānūn:

1. **ḳānūn-ıla:**--*ıla,* -
Gazel 2021
Mısra: **7**
İbn Sina'nın tıpla ilgili ünlü yapıtı.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

2. **ḳānūn:**
Gazel 2088
Mısra: **6**
Sol köşesi kesik dikdörtgen biçimindeki tahta bir tabla üzerine geçirilmiş tellerden meydana gelen ve yatık durumda dizler üzerine konarak iki elin işaret parmağındaki yüksüklere tutturulmuş birer mızrapla çalınan çalgı.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

3. **ḳānūn-ıla:**-*ıla*
Gazel 2327
Mısra: **3**
İbn Sina'nın tıpla ilgili ünlü yapıtı.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

4. **ḳānūn-ıla:**-*ıla*
Gazel 2441
Mısra: **7**
İbn Sina'nın tıpla ilgili ünlü yapıtı.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

kānūn eyleme:

1. **ḳānūn eyleme:**--*me*--*me*, -
Gazel 2027
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kural, zorunlu hale getirmek.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

kanunı iç-:

1. **kanunı iç-:**
Gazel 2457
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Öldürmeye kastetmek,birini büyük bir zevk ve hırsla vahşice öldürmek.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

kanunu iç-:

1. **kanunu iç-:**
Gazel 2122
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Öldürmeye kastetmek, birini büyük bir zevk ve hırsla vahşice öldürmek.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdüginçe iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

kap:

1. **kapuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2115
Mısra: **10**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

kapak:

1. **kapaklu:**-*lu*
Gazel 2439
Mısra: **3**
Göz kapağı.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

kaplan:

1. **kaplana:**-*a*
Gazel 2366
Mısra: **5**
Kedigillerden çevik ve yırtıcı bir hayvan.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

2. **kaplanı:**-*ı*
Gazel 2422
Mısra: **3**
Kedigillerden çevik ve yırtıcı bir hayvan.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

3. **ḳaplana:**--*a*, -
Gazel 2036
Mısra: **6**
Kedigillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, sarımtırak kahve renkli postu kendine has şekilli siyah çizgilerle kaplı, karnı beyaz, kuyruğu halka halka, çok kuvvetli, iri, çevik, yırtıcı hayvan.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

4. **kaplanıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2131
Mısra: **2**
Kedigillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak bölgelerinde yaşayan, sarımtrak kahverenkli postu kendine has şekilli siyah çizgilerle kaplı, karnı beyaz, kuyruğu halka halka, çok kuvvetli, iri, çevik, yırtıcı hayvan.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

5. **kaplanıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 2359
Mısra: **9**
Kedigillerden çevik ve yırtıcı bir hayvan.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

kapu:

1. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2471
Mısra: **5**
Eşik, huzur, makam.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

2. **kapuñdan:**-*ñ, -dan*
Gazel 2466
Mısra: **9**
Huzur, eşik, makam.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

3. **kapuñda:**--*ñ, --da*
Gazel 2015
Mısra: **9**
Makam, huzur .|| Sevgilinin eşiği.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

4. **kapuña:**--*ñ, --a*
Gazel 2022
Mısra: **7**
Sevgilinin makamı.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḫūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

5. **kapuñda:**--*ñ, --da*
Gazel 2036
Mısra: **10**
Sevgilinin huzuru, eşiği, makamı.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

6. **kapuñ:**--*ñ*, -
Gazel 2046
Mısra: **6**
Eşik, makam, huzur. || Sevgilinin eşiği.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

7. **kapusında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2064
Mısra: **4**
Makam, huzur.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

8. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2075
Mısra: **1**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

9. **kapuñdan:**-*ñ, -dan*
Gazel 2080
Mısra: **9**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

10. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2096
Mısra: **3**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

11. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2127
Mısra: **6**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

12. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2167
Mısra: **10**
Makam, huzur.Sevgilinin makamı.

Günāhum çok yüzüm kara
Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

13. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2219
Mısra: **10**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

14. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2228
Mısra: **9**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

15. **kapusında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2234
Mısra: **10**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

16. **kapum:**-*m*
Gazel 2236
Mısra: **9**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

17. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2238
Mısra: **9**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

18. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2246
Mısra: **5**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẓıḳ ḥekīm

19. **kapusında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2247
Mısra: **10**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

20. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2265
Mısra: **10**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

21. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2284
Mısra: **7**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

22. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2303
Mısra: **5**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

23. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2312
Mısra: **10**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

24. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2317
Mısra: **17**
Makam, huzur. || *Sevgilinin makamı.*

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem
Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

25. **kapuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2348
Mısra: **7**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir bana ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

26. **kapusında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2386
Mısra: **7**
Eşik, huzur, makam.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

27. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2389
Mısra: **9**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

28. **kapuñdan:**-*ñ, -dan*
Gazel 2410
Mısra: **9**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

29. **kapuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2448
Mısra: **9**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

30. **kapusına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2026
Mısra: **5**
Makam, huzur. || Sevgilinin makamı.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

kapuyı dīvār eyle-:

1. **kapuyı dīvār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok çalındığı halde açılmayan kapı ya da kapısı çok çalındığı halde içerden ses gelmeyen, kimse bulunmayan yer haline getirmek.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

ḳaʿr:

1. **ḳaʿrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2175
Mısra: **2**
Deniz, kuyu vb. şeylerin dibi, dip.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

kār:

1. **kārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **1**
Fayda, kazanç.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

2. **kār-ı:**-*ı*
Gazel 2394
Mısra: **10**
Fayda, kazanç.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

3. **kārı:**-*ı*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Fayda, çıkar, kazanç.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

4. **kārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2194
Mısra: **6**
Alış verişten elde edilen maddi kazanç, para kazancı. Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar. İş, fiil, amel.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

5. **kārum:**-*um*
Gazel 2099
Mısra: **2**
Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

6. **kār:**
Gazel 2474
Mısra: **4**
Amel, davranış, iş, fiil, eylem.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

7. **kārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2414
Mısra: **2**
İş, fiil, amel.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

8. **kāra:**-*a*
Gazel 2456
Mısra: **3**
Fayda, çıkar, kazanç.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

9. **kārından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2456
Mısra: **4**
Fayda, çıkar, kazanç.

Bu ʿışḳuñ kārı bir kāra cihānda beñzemez gördüm
Anuñçün dōstlar geçdüm cihānuñ cümle kārından

10. **kārı:**-*ı*
Gazel 2474
Mısra: **3**
Bir iş sonucunda elde edilen fayda, çıkar.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

kār id-:

1. **kār id-:**
Gazel 2166
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Tesir etmek, müessir olmak, fayda vermek.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

kār it-:

1. **kār it-:**-*me, -di*
Gazel 2301
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tesir etmek, müessir olmak, fayda vermek.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

kār u bār:

1. **kār u bār:**
Gazel 2206
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İş güç.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

2. **kār u bār:**
Gazel 2461
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İş güç.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-içun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

kara:

1. **kara:**
Gazel 2326
Mısra: **5**
Siyah.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

2. **karasını:**-*sı, -, -ı*
Gazel 2129
Mısra: **5**
Kömür renginde olan rengin adı.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

3. **karasın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **14**
Ayıp, kusur. || *Kötü.*

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

4. **kara:**
Gazel 2398
Mısra: **1**
Siyah.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

kara yazu:

1. **kara yazu:**
Gazel 2113
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kötü yazıldığına inanılan alın yazısı, kara talih, kara baht.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

karaman:

1. **karamanʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **13**
Karaman ili II Sevgilinin atalarının bulunduğu yerdir.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

karañu:

1. **karañu:**
Gazel 2236
Mısra: **7**
Karanlık.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

karār:

1. **ḳarār:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Sebat ve devam üzere olmamak.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

2. **ḳarār:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Bir yerde veya bir halde durma, sebat üzre kalma, sakin olma.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

3. **ḳarārum:**-*um*
Gazel 2488
Mısra: **6**
Rahat, huzur, dinlenme, aram.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

karar-:

1. **kararur:**-*ur*
Gazel 2178
Mısra: **4**
Kara bir renk almak, rengi koyulaşıp siyahlaşmak.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meşeldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

ḳarār it-:

1. **ḳarār it-:**
Gazel 2112
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Durmak.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

karār kalma-:

1. **ḳarār kalma-:**
Gazel 2097
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Rahat, huzur, dinlenme, aram kalmamak, bulunmamak.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

karār tut-:

1. **ḳarār tut-:**
Gazel 2113
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dönüp dolaşıp bir yerde durmak.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

karāru yok:

1. **ḳarāru yok:**
Gazel 2162
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sebat ve devam üzere olmamak.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

kardaş:

1. **kardaşuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2437
Mısra: **8**
Aynı anne babadan doğmuşçasına yakın tutulan kimse.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

kār-ı dil:

1. **kār-ı dil:**
Gazel 2238
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönülün kazancı.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

karīn:

1. **ḳarīn:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
Hısım, komşu, arkadaş, dost, yaşıt gibi yakın kimselerden her biri.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

karış-:

1. **karışmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2414
Mısra: **2**
Bir iş veya olayın kendi düşüncesine göre olmasını isteyip el atmak, fikir yürütmek, müdahale etmek.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

karşu:

1. **karşudan:**-*dan*
Gazel 2280
Mısra: **4**
Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

2. **karşu:**
Gazel 2384
Mısra: **4**
Bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

3. **karşu:**
Gazel 2301
Mısra: **5**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

4. **karşu:**
Gazel 2375
Mısra: **2**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

5. **karşu:**
Gazel 2375
Mısra: **8**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

6. **karşuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2296
Mısra: **6**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

7. **karşuñda:**-*ñ, -da*
Gazel 2009
Mısra: **7**
Karşı. II Huzur.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

8. **karşu:**
Gazel 2017
Mısra: **4**
"-e karşı, -e doğru" anlamında kullanılan edat. || Karşısında, önünde.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

9. **karşu:**
Gazel 2026
Mısra: **9**
Karşılık olarak,karşılığında, mukabil.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

10. **karşu:**
Gazel 2027
Mısra: **9**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru. || Karşılık olarak,karşılığında, mukabil.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

11. **karşusında:**--*sı, --n, --da*
Gazel 2030
Mısra: **4**
Ön, kat, huzur. || Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

12. **karşu:**
Gazel 2041
Mısra: **2**
Ön, kat, huzur. || Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

13. **karşu:**
Gazel 2071
Mısra: **9**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Gülzār-ı ḥusne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

14. **karşu:**
Gazel 2112
Mısra: **3**
Aykırı olarak, ters düşecek şekilde.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

15. **karşu:**
Gazel 2112
Mısra: **5**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Bahār-ı ḥusnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

16. **karşu:**
Gazel 2114
Mısra: **3**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

17. **karşuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2116
Mısra: **8**
Ön, kat, huzur.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

18. **karşu:**
Gazel 2122
Mısra: **2**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Bāġ-ı ḥusnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

19. **karşumda:**-*m, -da*
Gazel 2169
Mısra: **11**
Ön, kat, huzur.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

20. **karşu:**
Gazel 2183
Mısra: **3**
Karşılık olarak.

Eşkümüñ bārānına karşu gül-i ḫandān iseñ
Gülşen-i ḥusnüñde ben de bülbül-i nālānuñam

21. **karşu:**
Gazel 2193
Mısra: **2**
Karşılık olarak, mukabil.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

22. **karşu:**
Gazel 2195
Mısra: **4**
Ön, kat, huzur.

Bugün gül şevḳına bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

23. **karşuña:**-*ñ, -da*
Gazel 2197
Mısra: **2**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuña bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

24. **karşu:**
Gazel 2231
Mısra: **5**
Katında, yanında, nezdinde.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

25. **karşu:**
Gazel 2250
Mısra: **11**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu İder bülbül güli görse terennüm

26. **karşu:**
Gazel 2254
Mısra: **5**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

27. **karşu:**
Gazel 2260
Mısra: **3**
Katında, yanında, nezdinde bu kullanışta sadece söze kuvvet katar.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

28. **karşu:**
Gazel 2263

Mısra: **9**
Ön, kat, huzur.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

29. **karşu:**
Gazel 2275
Mısra: **9**
Katında, yanında, nezdinde.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

30. **karşu:**
Gazel 2288
Mısra: **13**
Katında, yanında, nezdinde.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

31. **karşu:**
Gazel 2311
Mısra: **2**
Ön, kat, huzur.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

32. **karşu:**
Gazel 2311
Mısra: **6**
Ön, kat, huzur.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

33. **karşu:**
Gazel 2312
Mısra: **3**
Ön, kat, huzur.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

34. **karşuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2343
Mısra: **2**
Ön, kat, huzur.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

35. **karşu:**
Gazel 2350
Mısra: **6**
Ön, kat, huzur.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

36. **karşu:**
Gazel 2371
Mısra: **7**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

37. **karşu:**
Gazel 2378
Mısra: **2**
Ön, kat, huzur.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

38. **karşu:**
Gazel 2413
Mısra: **6**
Yüzünü döndürmüş olarak, yönelmiş olarak, doğru.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

39. **karşu:**
Gazel 2428
Mısra: **2**
Ön, kat, huzur.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

40. **karşu:**
Gazel 2430
Mısra: **1**
Ön, kat, huzur.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

41. **karşuña:**-*ñ, -a*
Gazel 2465
Mısra: **2**
Kat, ön, huzur, makam.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

42. **karşu:**
Gazel 2481
Mısra: **2**
Bir şey, yer veya kimsenin yüz tarafının ilerisi.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

karşu çık-:

1. **karşu çık-:**
Gazel 2142
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir düşünceye katılmayıp cephe almak, muhalefet etmek.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

karşu gel-:

1. **karşu gel-:**
Gazel 2060
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Baş kaldırmak, itaatsizlik etmek, boyun eğmeyip diklenmek.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

2. **karşu gel-:**
Gazel 2269
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Baş kaldırmak, itaatsizlik etmek, boyun eğmeyip diklenmek.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

ḳārūn:

1. **ḳārūn:**
Gazel 2464
Mısra: **6**
Hz. Musa zamanında zenginliğiyle ün salmış, sonra da malı ile birlikte helak olmuş bir şahsiyet, ayrıca M.Ö. 540 ile 560 yılları arasında hükümdarlık

yapmış Lidya kralı Kroisos da Karun olarak bilinir.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿİsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

karż it-:

1. **ḳarż it-:**
Gazel 2347
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ödünç vermek.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

kaş:

1. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2021
Mısra: **4**
Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

2. **kaşum:**-*(u)m*
Gazel 2015
Mısra: **8**
Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan. üzeri kıllarla kaplı çıkıntı.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

3. **kaşı:**--*ı,* -
Gazel 2021
Mısra: **4**
Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı. II Sevgilinin kaşı.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

4. **kaşlaruñ:**--*lar,* --*uñ*
Gazel 2032
Mısra: **1**
Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı. II Sevgilinin kaşları.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

5. **kaşları:**-*lar, -ı*
Gazel 2070
Mısra: **10**
Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

6. **kaşlaruña:**-*lar, -uñ, -a*
Gazel 2098
Mısra: **1**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

7. **kaşlaruña:**-*lar, -uñ, -a*
Gazel 2098
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

8. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2101
Mısra: **9**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

9. **kaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2121
Mısra: **2**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

10. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2121
Mısra: **5**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

11. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2128
Mısra: **10**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

12. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2137
Mısra: **9**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

13. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2171
Mısra: **2**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

14. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2194
Mısra: **7**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

15. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2196
Mısra: **12**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb

Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

16. **kaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2212
Mısra: **3**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol
Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

17. **kaşuñ:**-*uñ*
Gazel 2231
Mısra: **6**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu
Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

18. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2244
Mısra: **3**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

19. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2245
Mısra: **7**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

20. **kaşlarını:**-*lar, -ı, -n, -ı*
Gazel 2253
Mısra: **7**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

21. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2254
Mısra: **5**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

22. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2279
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

23. **kaşuñ:**-*uñ*
Gazel 2292
Mısra: **5**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

24. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2305
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

25. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2317
Mısra: **15**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

26. **kaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2336
Mısra: **4**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

27. **kaşlaruñı:**-*lar, -uñ, -ı*
Gazel 2357
Mısra: **6**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

28. **kaşları:**-*lar, -ı*
Gazel 2371
Mısra: **7**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

29. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2372
Mısra: **4**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

30. **kaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2387
Mısra: **3**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

31. **kaşuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2403
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

32. **kaşuñ:**-*uñ*
Gazel 2418
Mısra: **3**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zîbā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

33. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2423
Mısra: **1**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

34. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2429
Mısra: **10**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

35. **kaşları:**-*lar, -ı*
Gazel 2432
Mısra: **10**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

36. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2434
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

37. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2450
Mısra: **2**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

38. **kaşı:**-*ı*
Gazel 2453
Mısra: **1**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

39. **kaşından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2480
Mısra: **2**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

40. **kaş:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

41. **kaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2488
Mısra: **8**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

42. **kaşlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2490
Mısra: **5**
Gözlerin üzerinde kavisli bir çizgi meydana getirecek biçimde yer alan kısa kıllar.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

kāşāne:

1. **kāşānemi:**-*m, -i*
Gazel 2479
Mısra: **5**
Köşk, saray.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

kasāvet:

1. **ḳasāvetin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **12**
Üzüntü, gam, keder, tasa.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

kaşd:

1. **ḳaşd-ıla:**-*ıla*
Gazel 2275
Mısra: **4**
Birine karşı bilerek kötü davranma, kötü niyet.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaşd-ıla hīç mūrı merdüm

2. **ḳaşdı:**-*ı*
Gazel 2371
Mısra: **9**
Niyet, istek, amaç, gaye.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaşdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

kaşd eyle-:

1. **ḳaşd eyle-:**
Gazel 2091
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Söylediği sözle bir kimse veya şeyi söylemek istemek.

Derd-i dil ḥālini ḳaşd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

2. **ḳaşd eyle-:**
Gazel 2142
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek, zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.

Ḫançeri ḳaşd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

3. **ḳaṣd eyle-:**
Gazel 2346
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir amaç güderek bir işe girişmek, niyet etmek.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

kaṣd id-:

1. **ḳaṣd id-:**
Gazel 2356
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek, zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

2. **ḳasd id-:**
Gazel 2437
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bilerek bir işe girişmek, niyetlenmek.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

kaṣd it-:

1. **ḳaṣd it-:**
Gazel 2147
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Kötülük etmek, zarar vermeye niyet etmek, zarar vermek maksadıyla harekete geçmek, kıymak.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm
İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḫaḳʾla ʿāzim-i iḳlīm-i Īrān olmışam

kaṣd-ı cān eyler:

1. **ḳaṣd-ı cān eyler:**-*-r, -*
Gazel 2017
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Birini öldürmeye hazırlanmak.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

kāse:

1. **kāse:**
Gazel 2414
Mısra: **4**
Çanak, tas.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

2. **kāse:**
Gazel 2199
Mısra: **10**
Cam, çini, toprak vb.nden yapılmış derince çanak.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

3. **kāseleri:**-*ler, -i*
Gazel 2246
Mısra: **4**
Göz çukuru.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

4. **kāsesin:**-*si, -n*
Gazel 2331
Mısra: **5**
Kadeh.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

5. **kāsesi:**-*si*
Gazel 2462
Mısra: **10**
Kadeh. II Göz kapağı.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

kāse-i çeşm:

1. **kāse-i çeşm:**
Gazel 2118
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı kasesi. || Göz çukuru.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

kāse-i ser:

1. **kāse-i ser:**
Gazel 2490
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kafatası.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

kaşı kemān:

1. **kaşı kemān:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kaşı çok düzgün ve keman yayı gibi kavisli olan güzel, keman kaşlı.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

kāşkī:

1. **kāşkī:**
Gazel 2430
Mısra: **10**
Dilek cümlelerinin başına getirilen ve "ne olurdu" anlamında özlem veya esef bildiren temenni sözü.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

kasr:

1. **ḳaṣruñ:**-*uñ*
Gazel 2273
Mısra: **1**
Saray, köşk.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

2. **ḳaṣrı:**-*ı*
Gazel 2236
Mısra: **2**
Köşk, küçük saray.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

3. **ḳaṣruñ:**-*uñ*
Gazel 2089
Mısra: **7**
Köşk, küçük saray.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

4. **ḳaṣruñ:**-*uñ*
Gazel 2120
Mısra: **5**
Köşk, küçük saray.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

5. **ḳaṣrına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2290
Mısra: **7**
Köşk, küçük saray.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

ḳaṣṣāb-vār:

1. **ḳaṣṣāb-vār:**
Gazel 2277
Mısra: **3**
Kasap gibi.

Ḳaṣṣāb-vār göñlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

ḳat:

1. **katuñda:**---*uñ, --da, -*
Gazel 2003
Mısra: **3**
Huzur, makam || Kapı, eşik.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş rakīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

ḳaṭʿ id-:

1. **ḳaṭʿ id-:**
Gazel 2369
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kesmek.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

ḳatʿā:

1. **ḳatʿā:**
Gazel 2251
Mısra: **2**
Asla, hiçbir zaman, katiyen.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

ḳaṭār:

1. **ḳaṭārı:**-*ı*
Gazel 2353
Mısra: **7**
Birbiri arkasına sıralanmış hayvan veya taşıt dizisi.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

katı:

1. **katı:**
Gazel 2049
Mısra: **7**
Aşırı derecede.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

2. **katı:**
Gazel 2263
Mısra: **6**
Aşırı derecede.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

3. **katı:**
Gazel 2274
Mısra: **9**
Çok, çok fazla, oldukça, gayet.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

4. **katı:**
Gazel 2149
Mısra: **10**
Aşırı derecede sert ve soğuk bir şekilde.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

5. **katı:**
Gazel 2238
Mısra: **9**
Aşırı derecede sert ve soğuk bir şekilde.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

6. **katı:**
Gazel 2273
Mısra: **13**
Aşırı derecede sert ve soğuk bir şekilde.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

7. **katı:**
Gazel 2098
Mısra: **4**
Hoşgörüsüz, acımasız, merhametsiz, zalim.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

8. **katıysa:**-*(y)sa*
Gazel 2152
Mısra: **3**
Sert.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

9. **katı:**
Gazel 2423
Mısra: **4**
Çok, pek, pek çok.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

10. **katı:**
Gazel 2441
Mısra: **10**
Aşırı derecede, şiddetli, çok fazla.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye

Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

11. **katı:**
Gazel 2480
Mısra: **1**
Çok, pek, pek çok.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

12. **katı:**
Gazel 2494
Mısra: **7**
Aşırı derecede, şiddetli, çok fazla.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

<u>kaṭʿ-ı beyābān:</u>

1. **ḳaṭʿ-ı beyābān:**
Gazel 2395
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çöl yolculuğu.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

<u>kātib-i dil:</u>

1. **kātib-i dil:**
Gazel 2486
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül katibi.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

<u>katl:</u>

1. **ḳatlüm:**-*üm*
Gazel 2268
Mısra: **11**
Katletmek, öldürmek.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

2. **ḳatlüme:**--*üm, --e*
Gazel 2025
Mısra: **7**
Öldürülmek,katledilmek.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

<u>katl eyle-:</u>

1. **ḳatl eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

<u>katl id-:</u>

1. **ḳatl id-:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

2. **ḳatl id-:**
Gazel 2419
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

<u>katl it-:</u>

1. **ḳatl it-:**
Gazel 2224
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öldürmek.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

<u>katlan-:</u>

1. **katlanur:**-*ur*
Gazel 2458
Mısra: **2**
Dayanılması güç bir duruma ses çıkarmadan dayanmak, tahammül etmek.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

<u>ḳaṭre:</u>

1. **ḳaṭredür:**-*dür*
Gazel 2180
Mısra: **7**
Damla.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

2. **ḳatredür:**-*dür*
Gazel 2372
Mısra: **10**
Damla.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

3. **ḳaṭre:**
Gazel 2023
Mısra: **6**
Damla. || *Küçük bir parça.*

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

4. **ḳaṭresini:**--*si, --ni*
Gazel 2042
Mısra: **7**
Damla.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

5. **ḳaṭreyem:**-*(y)em*
Gazel 2182
Mısra: **4**
Damla.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

<u>ḳaṭre ḳaṭre:</u>

1. **ḳaṭre ḳaṭre:**
Gazel 2067
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Damla damla.

Ḳaṭre ḳaṭre cemʿ idüp baḥr eyleyem bu eşkümi
Bir ḥabāb içre cihanı cümle iḫfā eyleyem

2. **ḳaṭre ḳaṭre:**
Gazel 2423
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Damla damla.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

ḳaṭre-i eşk:

1. **ḳaṭre-i eşk:**
Gazel 2375
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı damlası.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

ḳavī:

1. **ḳavīdür:**-*dür*
Gazel 2178
Mısra: **7**
Güçlü, kuvvetli.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

ḳavl:

1. **ḳavlüñde:**--*üñ, --de*
Gazel 2037
Mısra: **5**
Söz, kelam.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

ḳaygu:

1. **ḳaygusıyıla:**--*sı, --(y)ıla*
Gazel 2002
Mısra: **2**
Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endişe, gam, keder, tasa.

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek eṣer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

2. **kaygulu:**--*lu, -*
Gazel 2051
Mısra: **8**
Üzücü bir şey olacak korkusundan doğan endişe, gam, keder, tasa.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm ṣād ḳıl

ḳayġu çek-:

1. **ḳayġu çek-:**--*mez*
Gazel 2002
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Endişe, gam, keder, tasa duymak.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

ḳāyil:

1. **ḳāyil:**
Gazel 2163
Mısra: **9**
Razı olmuş, boyun eğmiş.

Degüldür ḫūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

ḳāyil kıl-:

1. **ḳāyil kıl-:**
Gazel 2300
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Razı etmek.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

kayna-:

1. **kaynayup:**-*(y)up*
Gazel 2264
Mısra: **2**
Köpürmek, dalgalanmak, çalkalanmak.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḥen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

2. **kaynayup:**-*(y)up*
Gazel 2340
Mısra: **2**
Köpürmek, dalgalanmak, çalkalanmak.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

3. **kaynayalum:**-*(y)alum*
Gazel 2356
Mısra: **10**
Yerden fışkırmak, nebean etmek.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

4. **kaynayup:**-*(y)up*
Gazel 2392
Mısra: **10**
Köpürmek, dalgalanmak, çalkalanmak.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

5. **kaynar:**-*r*
Gazel 2477
Mısra: **2**
Coşmak, coşup taşmak, çok hareketli olmak.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

kays:

1. **ḳays:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
Leyla ile Mecnun hikayesindeki Mecnun'un gerçek ismidir.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

2. **ḳays:**
Gazel 2087
Mısra: **4**
İslam edebiyatlarında mesnevi konusu olan aşk hikayesi Leylâ ile Mecnan'daki erkek kahramanın diğer adıdır.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

3. **ḳaysʾı:**-*ı*
Gazel 2175
Mısra: **3**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un gerçek adıdır.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

4. **kaysʾı:**-*ı*
Gazel 2270
Mısra: **5**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un gerçek adıdır.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

5. **ḳays:**
Gazel 2297
Mısra: **15**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

6. **ḳays:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un adıdır.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

7. **ḳays:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un lakabıdır.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

8. **ḳays:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un gerçek adı.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

9. **ḳays:**
Gazel 2453
Mısra: **3**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun'un gerçek adı.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

kays-veş:

1. **ḳāys-veş:**
Gazel 2396
Mısra: **10**
Leyla ve Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Mecnun gibi.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

kayur-:

1. **kayurur:**--*ur*, -
Gazel 2024
Mısra: **9**
Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek.|| Birine haksız yere kolaylıklar sağlamak, iltimas etmek.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

2. **kayuran:**-*an*
Gazel 2486
Mısra: **10**
İlgilenip korumak, gözetmek, himaye etmek.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

ḳażā:

1. **ḳażādur:**-*dur*
Gazel 2403
Mısra: **4**
Allah'ın takdirinin oluşması, kader, alın yazısı.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

kazı-:

1. **kazısın:**-*sın*
Gazel 2417
Mısra: **1**
İzi kalmayacak şekilde çıkarmak, ne varsa alıp atmak.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

ḳāżī:

1. **ḳāżī:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
İslam hukukuyla yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü davayı halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur, kadı.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

kāzūrāt:

1. **ḳāẕūrātına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2210
Mısra: **7**
Dışkı.

Mülevveş itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

kebāb:

1. **kebāb:**
Gazel 2176
Mısra: **7**
Ateşte alazlanarak veya kavrularak pişirilen her türlü nesne,doğrudan doğruya ateşte veya kap içerisinde pişirilen et. II Aşk derdiyle yanmak.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

2. **kebābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **8**
Yanmış, yanık.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

kebāb eyle-:

1. **kebāb eyle-:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yakmak. || *Çok acı çekmek, çok üzülmek.*

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

kebāb it-:

1. **kebāb it-:**
Gazel 2250
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yanmak, yakmak.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

2. **kebāb it-:**
Gazel 2252
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yanmak, yatmak.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

kebāb ol-:

1. **kebāb ol-:**
Gazel 2149
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yanmak.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

2. **kebāb ol-:**
Gazel 2272
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çok yanmak.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

3. **kebāb ol-:**
Gazel 2344
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çok yanmak.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

kebk-reftār:

1. **kebk-reftār:**
Gazel 2265
Mısra: **8**
Keklik yürüyüşlü.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

kebūd:

1. **kebūd:**
Gazel 2405
Mısra: **3**
Mavi.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

2. **kebūd:**
Gazel 2114
Mısra: **9**
Mor-mavi arası sümbül rengi.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

kec:

1. **kec:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
Eğri, çarpık.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

2. **kec:**
Gazel 2098
Mısra: **1**
Eğri, çarpık.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

keder:

1. **keder:**
Gazel 2019
Mısra: **5**
Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp gönlüme keder
Bu bir keder-durur ki gönülden gider degül

2. **keder-durur:**--*durur*, -
Gazel 2019
Mısra: **6**
Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp gönlüme keder
Bu bir keder-durur ki gönülden gider degül

kefen:

1. **kefenden:**-*den*
Gazel 2476
Mısra: **4**
Ölüye sarılan bez, kefen.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

2. **kefen:**
Gazel 2244
Mısra: **11**
Ölünün gömülmeden önce sarıldığı beyaz bez, kefen bezi.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḫāsret-ile kanı dāretüm

3. **kefen:**
Gazel 2409
Mısra: **7**
Gömülmek için hazırlanan bir müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

4. **kefenem:**-*em*
Gazel 2413
Mısra: **2**
Gömülmek için hazırlanan bir müslüman ölüsünün kabre konmak üzere yıkandıktan sonra sarıldığı amerikan bezi, kefin.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben

Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

kelām:

1. **kelām:**
Gazel 2205
Mısra: **3**
Söyleyiş, söyleme.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

2. **kelāmum:**-*um*
Gazel 2290
Mısra: **10**
Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifade.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

kelām id-:

1. **kelām id-:**
Gazel 2148
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Konuşmak.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

kelām-ı pehlevī:

1. **kelām-ı pehlevī:**
Gazel 2202
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İran tarafında konuşulan dille yazılan şiir.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

kem:

1. **kem:**
Gazel 2421
Mısra: **1**
Kötü, fena, değersiz, adi.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

kemāl:

1. **kemāl:**
Gazel 2006
Mısra: **10**
Kemal. (Dîvân şâirlerimizin etkilendiği Kemâl isminde iki tane İran Şâiri vardır. Biri Hucend'de doğan ve 1390'da ölen Kemâl Hucendî, İkincisi Hallak-ül Mâânî (mânâlar yaratıcı) lakabı ile de anılan Kemâl İsfehâni (Ölm. 1237) dir.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

kemālʾe ir-:

1. **kemālʾe ir-:**
Gazel 2127
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Olgunlaşmak.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

kemāl-i pīr:

1. **kemāl-i pīr:**
Gazel 2429
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yaşlıların en olgunu.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḫaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

2. **kemāl-i pīr:**
Gazel 2429
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yaşlıların en olgunu.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḫaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

kemān:

1. **kemān:**
Gazel 2160
Mısra: **7**
Keman, yay, kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını,sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.Aşığın beli de bazen dönebilir.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

2. **kemānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **2**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

3. **kemān:**
Gazel 2194
Mısra: **7**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

4. **kemān:**
Gazel 2450
Mısra: **2**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

5. **kemān:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

6. **kemān:**
Gazel 2244
Mısra: **3**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

7. **kemānum:**-*um*
Gazel 2253
Mısra: **8**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

8. **kemāna:**-*a*
Gazel 2277
Mısra: **1**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında aşığın beli de sıkıntıdan ve çektiklerinden dolayı kemana dönebilir.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

9. **keman:**
Gazel 2280
Mısra: **3**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

10. **kemān:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında en çok kullanımını, sevgilinin kaşı için yapılan benzetmelerde bulmuştur.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

11. **kemān:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Keman, yay kavs. Bir savaş aleti olmak yanında aşığın beli de sıkıntıdan ve çektiklerinden dolayı kemana dönebilir.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

kemān ebrū:

1. **kemān ebrū:**
Gazel 2219
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

kemānçe:

1. **kemānçeyle:**-*(y)le*
Gazel 2494
Mısra: **6**
Kemençe.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

kemān-ebrū:

1. **kemān-ebrū:**
Gazel 2098
Mısra: **7**
Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

2. **kemān-ebrū:**
Gazel 2488
Mısra: **8**
Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

3. **kemān-ebrū:**
Gazel 2490
Mısra: **6**
Kaşı yay gibi düzgün olan, keman kaşlı.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

kemend:

1. **kemend:**
Gazel 2012
Mısra: **5**
Hayvanları yakalamak için kullanılan, ucu ilmikli, kaygan uzun ip || Uzaktaki bir kimseyi veya şeyi çekip yakına getirmek için atılan ucu ilmikli ip Eskiden savaş aleti olarak kullanılırdı. || İdamlarda kullanılan ilmikli yağlı kayış. || Sevgilinin saç kıvrımı.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

2. **kemendiyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2120
Mısra: **6**
Kement. || Bir savaş aracı olmasının yanında sevgilinin saç, zülüf ve kakülü bazen kement olarak düşünülür. Bu durumda aşıkları avlamak ile yükümlü görünür.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

3. **kemendin:**-*i, -n*
Gazel 2499
Mısra: **2**
Divan edebiyatında sevgilinin saç kıvrımı. || Eskiden idamlarda kullanılan ilmikli yağlı kayış.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

kemend eyle-:

1. **kemend eyle-:**
Gazel 2045
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Eskiden idamlarda kullanılan ilmikli yağlı kayış haline getirmek.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

kemend-i āh:

1. **kemend-i āh:**
Gazel 2089
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ah ipi. || Kemend hem uzaktaki bir kimseyi veya şeyi

çekip yakına getirmek için atılan ipe hem de Eskiden idamlarda kullanılan ilmikli yağlı kayışa denir. Ayrıca divan şiirinde sevgilinin saç kıvrımı anlamına da gelir.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

2. **kemend-i āh:**
Gazel 2446
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ah oku.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

kemer:

1. **kemer:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

kemīne:

1. **kemīne:**
Gazel 2013
Mısra: **2**
Az || Hakir, aciz, zavallı.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

2. **kemīne:**
Gazel 2390
Mısra: **2**
Hakir, aciz, zavallı.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

kemter:

1. **kemter:**
Gazel 2414
Mısra: **5**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

2. **kemterem:**-*em*
Gazel 2079
Mısra: **9**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

3. **kemter-durur:**-*durur*
Gazel 2080
Mısra: **10**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

4. **kemter:**
Gazel 2210
Mısra: **5**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

5. **kemter:**
Gazel 2234
Mısra: **10**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

6. **kemter:**
Gazel 2265
Mısra: **10**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

7. **kemteri:**-*i*
Gazel 2281
Mısra: **13**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

8. **kemter:**
Gazel 2312
Mısra: **10**
Çok değersiz, çok aşağı, pek itibarsız, en hakir.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullarıñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

9. **kemterīn:**-*īn*
Gazel 2432
Mısra: **12**
Çok değersiz, çok aşağı, pek îtibarsız, en hakir.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

kemterīn:

1. **kemterīn:**
Gazel 2453
Mısra: **10**
Çok aciz, pek hakir, en küçük.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

kenār:

1. **kenāra:**-*a*
Gazel 2109
Mısra: **8**
Kucak, kucaklama.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

2. **kenārı:**-*ı*
Gazel 2124
Mısra: **6**
Bir şeyin bitiş kısmı, bitiş yeri, uçta kalan kısmı.

Baḫr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

3. **kenāra:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **4**
Deniz kıyısı, sahil. II Kurtuluş yeri.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

kenār-ı dāmen:

1. **kenār-ı dāmen:**
Gazel 2330
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Eteğin kenarı.

Ruḥlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

kendü:

1. **kendüzini:**-*zi*, -*n*, -*i*
Gazel 2007
Mısra: **6**
Kendi, dönüşlülük zamiri.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

2. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2286
Mısra: **3**
Kişilerin öz varlığı, öz, zat.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

3. **kendüñi:**--*ñ*, --*i*
Gazel 2049
Mısra: **7**
Kişinin öz varlığı.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

4. **kendüyi:**--*(y)i*
Gazel 2051
Mısra: **9**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

5. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2205
Mısra: **4**
Kişinin kendisi, zatı.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

6. **kendümi:**--*m*, --*i*
Gazel 2067
Mısra: **6**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

7. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2060
Mısra: **4**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

8. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2086
Mısra: **6**
Kişinin öz varlığı.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

9. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2088
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

10. **kendüme:**-*m*, -*e*
Gazel 2098
Mısra: **10**
Kişinin öz varlığı, zatı.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

11. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2102
Mısra: **4**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

12. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2180
Mısra: **2**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

13. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2198
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

14. **kendüme:**-*m*, -*e*
Gazel 2225
Mısra: **10**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

15. **kendüzimi:**-*z*, -*im*, -*i*
Gazel 2234
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

16. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2234
Mısra: **10**
Kişinin kendi öz zatı.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

17. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2249
Mısra: **4**
Kişinin kendi öz zatı.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

18. **kendümi:**-*m*, -*i*
Gazel 2257
Mısra: **10**
Kişinin kendi öz zatı.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

19. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2266
Mısra: **10**
Kişinin kendi öz zatı.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

20. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2297
Mısra: **6**
Kişinin kendi öz zatı.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

21. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2300
Mısra: **12**
Kişinin kendi öz zatı.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

22. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2304
Mısra: **6**
Kişinin kendi öz zatı.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

23. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2306
Mısra: **8**
Kişinin kendi öz zatı.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

24. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2307
Mısra: **10**
Kişinin kendi öz zatı.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

25. **kendüme:**-*m, -e*
Gazel 2271
Mısra: **2**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫvāb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

26. **kendüm:**-*m*
Gazel 2289
Mısra: **4**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

27. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2298
Mısra: **6**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

28. **kendü:**
Gazel 2310
Mısra: **3**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

29. **kendü:**
Gazel 2318
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

30. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2352
Mısra: **6**
Kişinin öz varlığı, zatı .

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

31. **kendümi:**-*m, -i*
Gazel 2420
Mısra: **8**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

32. **kendüye:**-*(y)e*
Gazel 2437
Mısra: **3**
Kişinin öz varlığı, zatı.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

33. **kendü:**
Gazel 2483
Mısra: **1**
Kişilerin öz varlığı, öz, zat.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

34. **kendü:**
Gazel 2483
Mısra: **6**
Kişilerin öz varlığı, öz, zat.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

35. **kendü:**
Gazel 2483
Mısra: **8**
Kişilerin öz varlığı, öz, zat.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

36. **kendü:**
Gazel 2483
Mısra: **10**
Kişilerin öz varlığı, öz, zat.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

kendüzin bilmez:

1. **kendüzin bilmez:**
Gazel 2270
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gerektiği gibi davranmayan, yersiz ve yanlış hareket eden, münasebetsiz.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

kendüzü:

1. **kendüzümi:**-*m, -i*
Gazel 2137
Mısra: **4**
Kendisi, zatı, şahsı, nefsi.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

2. **kendüzüme:**-*me*
Gazel 2260
Mısra: **10**
Kişinin kendi zatı.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

kepāde:

1. **kepāde:**
Gazel 2061
Mısra: **10**
Okçuluğa yeni başlayanların sadece kol alıştırmak için kullandıkları bol ve gevşek eğitim yayı.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

ker eyle-:

1. **ker eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Kuvvetli olmak.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

kerāmet:

1. **kerāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **4**
Bir ermişin, Allah'ın kendisine yakın kullarına lutfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, harikulade hal.

Bu gönlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

2. **kerāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **8**
Çok isabetli söz ve davranış, ermişçesine söylenen söz veya yapılan şey.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

3. **kerāmet:**
Gazel 2492
Mısra: **3**
Çok isabetli söz ve davranış, ermişçesine söylenen söz veya yapılan şey.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʿa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

kerem:

1. **keremden:**-*den*
Gazel 2224
Mısra: **3**
Cömertlik, iyilik, bağış.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

2. **kerem:**
Gazel 2066
Mısra: **10**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

3. **kerem:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

4. **keremden:**-*den*
Gazel 2231
Mısra: **2**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

5. **keremden:**-*den*
Gazel 2231
Mısra: **2**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

6. **keremden:**-*den*
Gazel 2250
Mısra: **4**
Ruh asaletinin gereği olan cömertlik, alicenaplık.

Çü bir müram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

7. **kerem:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inşāfa kanı luṭf u kerem hem

8. **kerem:**
Gazel 2328
Mısra: **4**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

9. **kerem:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

10. **keremden:**-*den*
Gazel 2399
Mısra: **1**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

11. **keremden:**-*den*
Gazel 2462
Mısra: **4**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

12. **keremden:**-*den*
Gazel 2455
Mısra: **10**
Lutuf, iyilik, merhamet, ihsan.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı

Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

kerem kıl-:

1. **kerem kıl-:**
Gazel 2456
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Lutufla muamelede bulunmak, lutfetmek.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

kerīm:

1. **kerīm:**
Gazel 2073
Mısra: **8**
Kerem sahibi kimse, cömert.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

2. **kerīm:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
"Vadini yerine getiren, çok verici, lutuf ve ihsanı bol, kendisine sığınanı geri çevirmeyen" anlamında Allah'ın en güzel isimlerindendir.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

kerre:

1. **kerre:**
Gazel 2441
Mısra: **6**
Defa, kere, kez.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

kes:

1. **kes:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
Kimse, kişi, şahıs.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

2. **keşüm:**-*üm*
Gazel 2200
Mısra: **8**
Bağımlılık yapıcı maddelere müptela olan kimse.

Ferdā şarāb-ı kevşere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

3. **kes:**
Gazel 2262
Mısra: **2**
Kimse, kişi, şahıs.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

4. **kes:**
Gazel 2373
Mısra: **14**
Kimse, kişi, şahıs.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

5. **kesde:**-*de*
Gazel 2376
Mısra: **6**
Kimse, kişi, şahıs.

Zāhide kevşer ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

6. **kesüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **1**
Kimse, kişi, şahıs.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

7. **kesüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **10**
Kimse, kişi, şahıs.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

8. **kes:**
Gazel 2447
Mısra: **8**
Kimse, kişi, şahıs.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

9. **kes:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Kimse, kişi, şahıs.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kühken

kes-:

1. **kesse:**--*se*, -
Gazel 2057
Mısra: **3**
Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

2. **kesmesün:**-*me*, -*sün*
Gazel 2074
Mısra: **3**
Belli bir zaman için ara vermek veya son vermek.

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

3. **kesdükde:**-*dük*, -*de*
Gazel 2093
Mısra: **5**
Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kühkenlik içre yoldaşum benüm

4. **kesdi:**-*di*
Gazel 2094
Mısra: **9**
Bıçak, makas, balta vb. bir aletle ikiye ayırmak, kat'etmek.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

5. **kesmekle:**-*mek*, -*le*
Gazel 2094
Mısra: **10**
Bıçak, makas, balta vb. bir aletle ikiye ayırmak, kat'etmek.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

6. **kesmek:**-*mek*
Gazel 2371
Mısra: **9**
Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʿiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

7. **keser:**-*er*
Gazel 2371
Mısra: **10**
Ucundan bir parçasını almak, kısaltmak veya küçültmek.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʿiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

8. **keseyim:**-*eyim*
Gazel 2420
Mısra: **7**
Kesmek.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

9. **kesemez:**-*e, -mez*
Gazel 2422
Mısra: **6**
Kesin olarak sona erdirmek, bitirmek.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

10. **keser:**-*er*
Gazel 2477
Mısra: **6**
Bıçak, makas, balta vb. bir aletle ikiye ayırmak, kat'etmek.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

kesb:

1. **kesb:**
Gazel 2425
Mısra: **4**
Edinmek, elde etmek, kazanmak.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

2. **kesbüm:**-*üm*
Gazel 2461
Mısra: **5**
Geçim sağlamak için yapılan çalışma ve sanat.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

kesb id-:

1. **kesb id-:**
Gazel 2483
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kazanmak, edinmek.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

kesb-i ḥāl eylesün:

1. **kesb-i ḥāl eylesün:**-*sün*
Gazel 2006
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Neşelenmek.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

keşf eyle-:

1. **keşf eyle-:**--*üp, -*
Gazel 2018
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gizli bir şeyi bulmak.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

2. **keşf eyle-:**
Gazel 2179
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Açmak, meydana çıkarmak.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

3. **keşf eyle-:**
Gazel 2398
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gizli, bilinmeyen veya tanınmayan bir şeyi anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

4. **keşf eyle-:**
Gazel 2414
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Açmak, meydana çıkarmak.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

keşf it:

1. **keşf it:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ortaya çıkarmak. || *Anlamak, tanımak, öğrenmek, ne olduğunu anlayıp bilmek.*

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

kesil-:

1. **kesildükçe:**-*dük, -çe*
Gazel 2093
Mısra: **1**
Kesici bir aletle bulunduğu yerden ayrılmak, çıkarılmak.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

kesmeg:

1. **kesmege:**-*e*
Gazel 2370
Mısra: **4**
Bıçak, makas, balta vb. bir aletle ikiye ayırmak, kat'etmek.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫıẕmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

keştī:

1. **keştīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2402
Mısra: **4**
Suda yüzen insan ve yük taşımaya yarayan her türden taşıtın genel adı, gemi.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki ebrūlarum
Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

keştī-i ʿışḳ:

1. **keştī-i ʿışḳ:**
Gazel 2316
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk gemisi.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

ketm eyle-:

1. **ketm eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizli tutmak.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

ketm it-:

1. **ketm it-:**
Gazel 2442
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizli tutmak.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

kevkeb:

1. **kevkebi:**-*-i, -*
Gazel 2043
Mısra: **7**
Yıldız.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

2. **kevkebe:**-*e*
Gazel 2423
Mısra: **5**
Yıldız.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

kevkebe:

1. **kevkebe:**
Gazel 2176
Mısra: **9**
Bilhassa İran hükümdarlarının huzurunda sancak gibi tutulan çevgan şeklinde, ucu eğri, başında parlak madeni bir top bulunan değnek.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

kevkeb-i ikbāl:

1. **kevkeb-i iḳbāl:**
Gazel 2236
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Mutluluk yıldızı.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

kevser:

1. **kevs̲er:**
Gazel 2166
Mısra: **2**
Cennette bir nehir veya havuz.Oradan içenin bir daha susamadığı,baldan tatlı, kardan soğuk, kaymaktan yumuşak,cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı sudur.Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̲er istemem çünki degül bābum benüm

2. **kevs̲eri:**-*i*
Gazel 2171
Mısra: **9**
Cennette bir nehir veya havuz.Oradan içenin bir daha susamadığı,baldan tatlı, kardan soğuk, kaymaktan yumuşak,cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı sudur.Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̲eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

3. **kevs̲er:**
Gazel 2177
Mısra: **6**
Cennette bir nehir veya havuz.Oradan içenin bir daha susamadığı,baldan tatlı, kardan soğuk, kaymaktan yumuşak,cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı sudur.Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̲er ḥamīm

4. **kevs̲erüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Cennette bir nehir veya havuz.Oradan içenin bir daha susamadığı,baldan tatlı, kardan soğuk, kaymaktan yumuşak,cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı sudur.Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm ṣarābum kevs̲erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

5. **kevs̲er:**
Gazel 2376
Mısra: **5**
Cennette bir nehir veya havuz. || Cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı su.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

key:

1. **key:**
Gazel 2404
Mısra: **10**
Çok, pek, gayet.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

2. **key:**
Gazel 2021
Mısra: **7**
Yarayı veya vücudun hasta bir yerini tedavi maksadıyla kızgın demirle yakma.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā
Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ
devādan vāz gel

3. **key:**
Gazel 2027
Mısra: **5**
Gayet, oldukça, çok, pek çok.

Gün yüzinden dür olalı key perīşan
olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan
eylegil

4. **key:**
Gazel 2049
Mısra: **7**
Çok, pek, gayet, pek çok.

Key katı maġrūrsın kendüñi
gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān
sen lāfa gel

5. **key:**
Gazel 2238
Mısra: **9**
Çok, pek, gayet, pek çok.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-
ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide
tīmārı dilüm

6. **key:**
Gazel 2051
Mısra: **10**
Çok, pek, gayet, pek çok.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi
ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda
fitīl

7. **key:**
Gazel 2215
Mısra: **3**
Çok, pek, gayet, pek çok.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki
irişmek muḥāl
Olmasa ṭālīʿ müsāʿid baḫt-ı
fīrūzum benüm

8. **key:**
Gazel 2435
Mısra: **9**
Asla,hiç bir zaman.

Zīver-i dünyāya meyl itme
Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu
pīre-zen

9. **key:**
Gazel 2372
Mısra: **3**
Ne zaman, ne vakit.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü
ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı
yalar benüm

keyfiyet:

1. **keyfiyetin:**-*i, -n*
Gazel 2438
Mısra: **1**
Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.

Ben bilürem kimse bilmez
ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir
ḥāletin

keyfiyyet:

1. **keyfiyyetin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **6**
Bir şeyin niteliği ve insana verdiği hoşluk hissi.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā
destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it
meyüñ keyfiyyetin

2. **keyfiyyetüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **8**
Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest
itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek
keyfiyyetüm

3. **keyfiyyetüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **12**
Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ
nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm
keyfiyyetüm

4. **keyfiyyetin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **14**
Bir şeyin taşıdığı şu veya bu hal, nasıl ve ne türlü olduğu, varlıklar arasındaki farkları meydana getiren durum, vasıf, nitelik.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ
cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ
keyfiyyetin

keyḫusrev:

1. **keyḫusrev:**
Gazel 2210
Mısra: **3**
İran Keyaniyan sülalesinin ilki olup Keykavus'un torunu, Siyavuş'un oğludur. Mecazi olarak derecesi pek yüksek padişah manasına da kullanılmıştır.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn
tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ
dāyim şütürbānam

keyvān:

1. **keyvāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Zuhal yıldızı,yedinci kat gökte aleme nezaret ettiği için bekçi olarak nitelendirilmiştir; kötülük, kötü kimseler.,zuhal yıldızı cahillik, cimrilik, yalancılık gibi kötü hasletleri temsil eder.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup
giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin
Keyvāna tapşurdum

kez:

1. **kez:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
Defa, kere.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir
kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ
kez ölüm

2. **kez:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
Defa, kere.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

3. **kez:**
Gazel 2345
Mısra: **5**
Defa, kere, sefer.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

4. **kez:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
Defa, kere, sefer.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

ki:

1. **ki:**
Gazel 2005
Mısra: **12**
"Ki" bağlacı.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

2. **ki:**
Gazel 2008
Mısra: **1**
"Ki" bağlacı.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

3. **ki:**
Gazel 2017
Mısra: **2**
"Ki" bağlacı.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

4. **ki:**
Gazel 2044
Mısra: **1**
"Ki" bağlacı.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

5. **ki:**
Gazel 2025
Mısra: **8**
" Zira, çünkü" anlamında bağlama edatı.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

6. **ki:**
Gazel 2032
Mısra: **5**
" Zira, çünkü" anlamında bağlama edatı.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

7. **ki:**
Gazel 2006
Mısra: **1**
"Ki" bağlacı.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

8. **ki:**
Gazel 2012
Mısra: **7**
"Ki" bağlacı.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

9. **ki:**
Gazel 2017
Mısra: **10**
"Ki" bağlacı.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

10. **ki:**
Gazel 2019
Mısra: **6**
"Ki" bağlacı.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

11. **ki:**
Gazel 2017
Mısra: **3**
"Ki" bağacı.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

12. **ki:**
Gazel 2007
Mısra: **6**
" zira, çünkü" anlamlarında bir bağlaç.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

13. **ki:**
Gazel 2040
Mısra: **16**
" Zira, çünkü" anlamında bağlaç.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

14. **ki:**
Gazel 2226
Mısra: **8**
" Zira, çünkü" anlamında bağlaç.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

15. **ki:**
Gazel 2163
Mısra: **8**
Anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan ya da özneyi, tümleci güçlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlayan bir söz.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

16. **ki:**
Gazel 2023
Mısra: **2**
" Zira, çünkü" anlamında bağlama edatı.

Luṭf u elfāẕuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

17. **ki:**
Gazel 2032
Mısra: **6**
" Zira, çünkü" anlamında bağlama edatı.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

18. **ki:**
Gazel 2040
Mısra: **5**
Ki bağlacı.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

19. **ki:**
Gazel 2035
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

20. **ki:**
Gazel 2047
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

21. **ki:**
Gazel 2048
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḫall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

22. **ki:**
Gazel 2053
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

23. **ki:**
Gazel 2055
Mısra: **11**
" Ki bağlacı".

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

24. **ki:**
Gazel 2061
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

25. **ki:**
Gazel 2072
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

26. **ki:**
Gazel 2073
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

27. **ki:**
Gazel 2074
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

28. **ki:**
Gazel 2076
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

29. **ki:**
Gazel 2077
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

30. **ki:**
Gazel 2080
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

31. **ki:**
Gazel 2084
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẓẓāre kılam

32. **ki:**
Gazel 2097
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

33. **ki:**
Gazel 2100
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

34. **ki:**
Gazel 2104
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

35. **ki:**
Gazel 2104
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

36. **ki:**
Gazel 2104
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāy-māl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

37. **ki:**
Gazel 2104
Mısra: **9**
" Ki bağlacı".

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

38. **ki:**
Gazel 2104
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

39. **ki:**
Gazel 2111
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

40. **ki:**
Gazel 2111
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḫacet ki ben arada olam

41. **ki:**
Gazel 2117
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

42. **ki:**
Gazel 2117
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

43. **ki:**
Gazel 2118
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

44. **ki:**
Gazel 2128
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

45. **ki:**
Gazel 2130
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḫüsn ide ṣanem

46. **ki:**
Gazel 2131
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

47. **ki:**
Gazel 2131
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

48. **ki:**
Gazel 2143
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

49. **ki:**
Gazel 2149
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

50. **ki:**
Gazel 2154
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

51. **ki:**
Gazel 2155
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Ravżа-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

52. **ki:**
Gazel 2157
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Gönlüm bunı diler ki varup bir levend olam

53. **ki:**
Gazel 2157
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Gönlüm bunı diler ki varup bir levend olam

54. **ki:**
Gazel 2157
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

55. **ki:**
Gazel 2157
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

56. **ki:**
Gazel 2157
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

57. **ki:**
Gazel 2157

Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

58. **ki:**
Gazel 2159
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

59. **ki:**
Gazel 2163
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

60. **ki:**
Gazel 2164
Mısra: **11**
" Ki bağlacı".

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

61. **ki:**
Gazel 2164
Mısra: **15**
" Ki bağlacı".

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḫācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

62. **ki:**
Gazel 2175
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

63. **ki:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

64. **ki:**
Gazel 2177
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

65. **ki:**
Gazel 2179
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

66. **ki:**
Gazel 2179
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

67. **ki:**
Gazel 2182
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

68. **ki:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

69. **ki:**
Gazel 2185
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

70. **ki:**
Gazel 2187
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

71. **ki:**
Gazel 2189
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

72. **ki:**
Gazel 2192
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

73. **ki:**
Gazel 2195
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

74. **ki:**
Gazel 2195
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

75. **ki:**
Gazel 2195
Mısra: **14**
" Ki bağlacı".

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

76. **ki:**
Gazel 2197
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

77. **ki:**
Gazel 2199
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

78. **ki:**
Gazel 2205
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

79. **ki:**
Gazel 2206
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

80. **ki:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

81. **ki:**
Gazel 2207
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

82. **ki:**
Gazel 2210
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

83. **ki:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḥaẕer kıl ez-dem-i serdüm

84. **ki:**
Gazel 2217
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıẓa zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

85. **ki:**
Gazel 2218
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

86. **ki:**
Gazel 2224
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

87. **ki:**
Gazel 2225
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

88. **ki:**
Gazel 2227
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

89. **ki:**
Gazel 2232
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

90. **ki:**
Gazel 2235
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

91. **ki:**
Gazel 2235
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

92. **ki:**
Gazel 2235
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

93. **ki:**
Gazel 2236
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

94. **ki:**
Gazel 2236
Mısra: **9**
" Ki bağlacı".

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

95. **ki:**
Gazel 2239
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

96. **ki:**
Gazel 2244
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

97. **ki:**
Gazel 2244

Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

98. **ki:**
Gazel 2253
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

99. **ki:**
Gazel 2253
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

100. **ki:**
Gazel 2255
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

101. **ki:**
Gazel 2257
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

102. **ki:**
Gazel 2260
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

103. **ki:**
Gazel 2263
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

104. **ki:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

105. **ki:**
Gazel 2272
Mısra: **14**
" Ki bağlacı".

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Mānīʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

106. **ki:**
Gazel 2273
Mısra: **9**
" Ki bağlacı".

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

107. **ki:**
Gazel 2274
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Derdā ki naẓar itmedi bu ḫālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

108. **ki:**
Gazel 2275
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

109. **ki:**
Gazel 2277
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

110. **ki:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

111. **ki:**
Gazel 2285
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

112. **ki:**
Gazel 2288
Mısra: **11**
" Ki bağlacı".

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

113. **ki:**
Gazel 2292
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

114. **ki:**
Gazel 2294
Mısra: **7**
" Ki bağlacı".

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṯer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

115. **ki:**
Gazel 2295
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

116. **ki:**
Gazel 2296
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

117. **ki:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

118. **ki:**
Gazel 2302
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

119. **ki:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

120. **ki:**
Gazel 2329
Mısra: **13**
" Ki bağlacı".

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

121. **ki:**
Gazel 2329
Mısra: **15**
" Ki bağlacı".

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

122. **ki:**
Gazel 2331
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

123. **ki:**
Gazel 2337
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

124. **ki:**
Gazel 2341
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

125. **ki:**
Gazel 2341
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

126. **ki:**
Gazel 2342
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

127. **ki:**
Gazel 2342
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

128. **ki:**
Gazel 2344
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

129. **ki:**
Gazel 2344
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

130. **ki:**
Gazel 2346
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

131. **ki:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḫācetmendem

132. **ki:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

133. **ki:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

134. **ki:**
Gazel 2362
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

135. **ki:**
Gazel 2366
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

136. **ki:**
Gazel 2366
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

137. **ki:**
Gazel 2369

Mısra: **9**
" Ki bağlacı".

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

138. **ki:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
" Ki bağlacı".

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

139. **ki:**
Gazel 2383
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

140. **ki:**
Gazel 2386
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Tāb-ı ruḥıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

141. **ki:**
Gazel 2386
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Defʿ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

142. **ki:**
Gazel 2390
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

143. **ki:**
Gazel 2392
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

144. **ki:**
Gazel 2406
Mısra: **9**
" Ki bağlacı".

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

145. **ki:**
Gazel 2426
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ṣevābından

146. **ki:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

147. **ki:**
Gazel 2433
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

148. **ki:**
Gazel 2433
Mısra: **5**
" Ki bağlacı".

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

149. **ki:**
Gazel 2433
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

150. **ki:**
Gazel 2448
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

151. **ki:**
Gazel 2448
Mısra: **6**
" Ki bağlacı".

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

152. **ki:**
Gazel 2454
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Derdā ki benüm ḥālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

153. **ki:**
Gazel 2454
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

154. **ki:**
Gazel 2463
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

155. **ki:**
Gazel 2466
Mısra: **13**
" Ki bağlacı".

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

156. **ki:**
Gazel 2468
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

157. **ki:**
Gazel 2469

Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

158. **ki:**
Gazel 2471
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

159. **ki:**
Gazel 2474
Mısra: **1**
" Ki bağlacı".

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

160. **ki:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

161. **ki:**
Gazel 2476
Mısra: **10**
" Ki bağlacı".

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

162. **ki:**
Gazel 2483
Mısra: **2**
" Ki bağlacı".

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

163. **ki:**
Gazel 2485
Mısra: **3**
" Ki bağlacı".

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

164. **ki:**
Gazel 2495
Mısra: **4**
" Ki bağlacı".

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

165. **ki:**
Gazel 2497
Mısra: **8**
" Ki bağlacı".

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

166. **ki:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Özneyi, bazen da bir tümleci kuvvetlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlar.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

167. **ki:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
"Ki" bağlacı, kendisinden önce gelen kavramın anlamını kuvvetlendirir.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

168. **ki:**
Gazel 2127
Mısra: **7**
"Ki bağlacı." || O kadar, öyle vb.nden sonra kullanıldığında cümleye güç katar.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

169. **ki:**
Gazel 2131
Mısra: **1**
Özneyi, bazan da bir tümleci kuvvetlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlar.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

170. **ki:**
Gazel 2132
Mısra: **4**
Özneyi, bazan da bir tümleci kuvvetlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlar .

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

171. **ki:**
Gazel 2173
Mısra: **8**
Ki bağlacı.

Ümīd itdüm didi evvel vişāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḫāl itdüm

172. **ki:**
Gazel 2235
Mısra: **1**
"Ki" bağlacı.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inşāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

<u>kıble:</u>

1. **ḳıbledür:**-*dür*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Müslümanların namazda yöneldikleri taraf, Kâbe II herkesin teveccüh ederek başvurduğu yer; sevgilinin bulunduğu yer.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bana
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

2. **ḳıble:**
Gazel 2381
Mısra: **10**
Müslümanların namazda yöneldikleri taraf, Kâbe.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḫaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

3. **ḳıbledür:**--*dür, -*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Müslümanların namazda yöneldikleri taraf, Kâbe II Herkesin teveccüh ederek başvurduğu yer; sevgilinin bulunduğu yer.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur gönül

4. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **1**
Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön. || *Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.*

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

5. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **2**
Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön. || *Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.*

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

6. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **4**
Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön. || *Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.*

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

7. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **6**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

8. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **8**
Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön. || *Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.*

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

9. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **10**
Müslümanların namazda yöneldiği cihet, Mekke şehrinin ve Kabe'nin bulunduğu yön. || *Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.*

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

10. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **12**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

11. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **14**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḥalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

12. **ḳıblem:**-*m*
Gazel 2362
Mısra: **16**
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

kıble kıl-:

1. **ḳıble kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam etmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

2. **ḳıble kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam etmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

3. **ḳıble kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam etmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

4. **ḳıble kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam etmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

5. **ḳıble kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sığınılan, baş vurulan, mukaddes tutulan yer, şey veya makam etmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

kıblegāh:

1. **ḳıblegāhumsın:**-*um*, -*sın*
Gazel 2090
Mısra: **10**
Kabe'nin bulunduğu yer, kıble yönü. || *Sığınılan, baş vurulan yer.*

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

kıble-i maḳsūd:

1. **ḳıble-i maḳsūd:**
Gazel 2305
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Amaç kıblesi.|| İsteklerin gerçekleşmesi için başvurulan makam.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

kibr:

1. **kibr:**
Gazel 2447
Mısra: **2**
Büyüklük taslama, kendini herkesten üstün görme, burun büyüklüğü.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

kıl:

1. **kılın:**-*ı, -n*
Gazel 2249
Mısra: **12**
Kıl, tüy.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

2. **kılum:**-*um*
Gazel 2277
Mısra: **2**
Kıl, tüy.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

3. **kılum:**-*um*
Gazel 2295
Mısra: **4**
Kıl, tüy.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

4. **kılında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2371
Mısra: **2**
Kıl, tüy.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

5. **kılsun:**-*suñ*
Gazel 2006
Mısra: **1**
Etmek, eylemek, yapmak.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

6. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **2**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

7. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **10**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

8. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **3**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk ṣevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

9. **kılum:**-*um*
Gazel 2077
Mısra: **8**
İnsan ve hayvan vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

10. **kılum:**-*um*
Gazel 2154
Mısra: **4**
İnsan ve hayvan vücudunda biten sertçe ve kalınca tüy.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

11. **kıldan:**-*dan*
Gazel 2146
Mısra: **4**
İnce tüy, kıl.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

12. **kılı:**-*ı*
Gazel 2197
Mısra: **8**
Kıl, saç teli.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḥamle ki dir her kılı mār oldum

13. **kıl:**
Gazel 2243
Mısra: **7**
Kıl kadar, ince.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḥayrān ola cünūnum

14. **kılca:**-*ca*
Gazel 2382
Mısra: **7**
Kıl kadar olan, incecik.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

15. **kılın:**-*ı, -n*
Gazel 2498
Mısra: **6**
Saç teli.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

16. **kıldur:**-*dur*
Gazel 2498
Mısra: **8**

Kıl, tüy. || İnce, kıl kadar ince.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

kıl-:

1. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **1**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sīneye cān riştesini dak bu gönlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

2. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

3. **kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **4**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy gönül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

4. **kılmayınca:**--*ma, --(y)onca*
Gazel 2018
Mısra: **7**
Yapmak, etmek, eylemek, işlemek.Yardımcı fiil olarak kullanılır.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

5. **kılur:**
Gazel 2010
Mısra: **8**
"Yapmak, etmek, eylemek, işlemek" anlamında kullanılan yardımcı fiildir.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

6. **kılup:**--*up, -*
Gazel 2044
Mısra: **14**
Etmek, eylemek, yapmak.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

7. **kılam:**-*am*
Gazel 2084
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

8. **kılam:**-*am*
Gazel 2180
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

9. **kılam:**-*am*
Gazel 2180
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

10. **kılam:**-*am*
Gazel 2180
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu gönlümi ben nā kılam

11. **kılam:**-*am*
Gazel 2203
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam

Çirk-i dünyāya mülevves mest-i lā-yaʿḳıl kılam

12. **kılam:**-*am*
Gazel 2203
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

13. **kılam:**-*am*
Gazel 2203
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

14. **kılam:**-*am*
Gazel 2225
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gāh añup gül ruḫlaruñı gönlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

15. **kılam:**-*am*
Gazel 2225
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gāh añup gül ruḫlaruñı gönlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

16. **kılam:**-*am*
Gazel 2225
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu gönlümi sūzen kılam

17. **kılam:**-*am*
Gazel 2225
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını

Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

18. **kılam:**-*am*
Gazel 2234
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

19. **kılam:**-*am*
Gazel 2234
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

20. **kılam:**-*am*
Gazel 2234
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

21. **kılam:**-*am*
Gazel 2234
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

22. **kılam:**-*am*
Gazel 2234
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

23. **kılam:**-*am*
Gazel 2249
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

24. **kılam:**-*am*
Gazel 2249
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

25. **kılam:**-*am*
Gazel 2249
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

26. **kılam:**-*am*
Gazel 2249
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

27. **kılam:**-*am*
Gazel 2249
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

28. **kılam:**-*am*
Gazel 2266
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

29. **kılam:**-*am*
Gazel 2266
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

30. **kılam:**-*am*
Gazel 2266
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī gönlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

31. **kılam:**-*am*
Gazel 2266
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

32. **kılam:**-*am*
Gazel 2300
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

33. **kılam:**-*am*
Gazel 2300
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

34. **kılam:**-*am*
Gazel 2300
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān gönül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

35. **kılam:**-*am*
Gazel 2300
Mısra: **12**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp

ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

36. **kılam:**-*am*
Gazel 2300
Mısra: **14**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

37. **kılam:**-*am*
Gazel 2304
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

38. **kılam:**-*am*
Gazel 2304
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

39. **kılam:**-*am*
Gazel 2304
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

40. **kılam:**-*am*
Gazel 2304
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarfu dehri bī-ḥāṣıl kılam

41. **kılam:**-*am*
Gazel 2085
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

42. **kılam:**-*am*
Gazel 2085
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

43. **kılsa:**-*sa*
Gazel 2131
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

44. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2149
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

45. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2193
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

46. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2193
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̱ çün şeker kıldum

47. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

48. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

49. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

50. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gözüm gözekleründen döküben āb İñiler göñlümi dōlāb kıldum

51. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma İçinde ben seni mehtāb kıldum

52. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2212
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

53. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2297
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

54. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2305
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan

Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

55. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2314
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

56. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2331
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

57. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2430
Mısra: **5**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

58. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2446
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

59. **kıldum:**-*du, -m*
Gazel 2450
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

60. **kılup:**-*up*
Gazel 2173
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

61. **kılup:**-*up*
Gazel 2176
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

62. **kılup:**-*up*
Gazel 2336
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

63. **kılup:**-*up*
Gazel 2367
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

64. **kılup:**-*up*
Gazel 2425
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

65. **kılup:**-*up*
Gazel 2455
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" yardımcı fiili.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

66. **kılmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2186
Mısra: **4**
" Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

67. **kıla:**-*a*
Gazel 2206
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

68. **kıla:**-*a*
Gazel 2245
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

69. **kıla:**-*a*
Gazel 2435
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

70. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2209
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

71. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2244
Mısra: **17**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

72. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2272
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum

Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

73. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2283
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

74. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2331
Mısra: **9**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

75. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2338
Mısra: **11**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḫalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

76. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2394
Mısra: **7**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

77. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2423
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

78. **kıldı:**-*dı*
Gazel 2453
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

79. **kılur:**-*ur*
Gazel 2283
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

80. **kıluram:**-*ur, -am*
Gazel 2299
Mısra: **10**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamında kullanılan yardımcı fiil.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

81. **kılma:**-*ma*
Gazel 2327
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamında yardımcı fiil.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

82. **kılsam:**-*sa, -m*
Gazel 2343
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

83. **kılan:**-*an*
Gazel 2357
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

84. **kılan:**-*an*
Gazel 2357
Mısra: **2**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

85. **kılan:**-*an*
Gazel 2357
Mısra: **4**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

86. **kılan:**-*an*
Gazel 2357
Mısra: **6**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

87. **kılan:**-*an*
Gazel 2357
Mısra: **8**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiildir.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

88. **kılmışamdur:**-*mış, -am, -dur*
Gazel 2450
Mısra: **1**
"Etmek, eylemek, yapmak" anlamına gelen yardımcı fiil.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

89. **kılduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2471
Mısra: **3**
"Etmek, eylemek, yapmak." anlamına gelen yardımcı fiil.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

<u>kīl ü ḳāl:</u>

1. **ḳīl ü ḳāl:**
Gazel 2173
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dedikodu, boş söz.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eser yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

<u>kılāde:</u>

1. **ḳılāde:**
Gazel 2209
Mısra: **9**
Gerdanlık.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber

Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

kılāde dak-:

1. **ḳılāde dak-:**
Gazel 2061
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gerdanlık takmak.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

kılca:

1. **kılca:**
Gazel 2487
Mısra: **10**
Çok az, çok ufak, pek önemsiz, kıl kadar.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

kıldan ince:

1. **kıldan ince:**
Gazel 2171
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Çok ince, ipince.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

kim:

1. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **2**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

2. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

3. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **6**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

4. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **8**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

5. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **10**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

6. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **12**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

7. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **14**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

8. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **16**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

9. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **18**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

10. **kime:**-*e*
Gazel 2267
Mısra: **2**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

11. **kime:**-*e*
Gazel 2267
Mısra: **2**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

12. **kimde:**--*de*, -
Gazel 2037
Mısra: **6**
"Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

13. **kim:**
Gazel 2012
Mısra: **7**
"Hangi kişi?" anlamında soru zamiri.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

14. **kime:**-*e*
Gazel 2094
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

15. **kimem:**-*em*
Gazel 2179
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

16. **kim:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

17. **kim:**
Gazel 2008
Mısra: **1**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

18. **kim:**
Gazel 2008
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

19. **kim:**
Gazel 2013
Mısra: **6**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

20. **kim:**
Gazel 2032
Mısra: **2**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

21. **kim:**
Gazel 2181
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

22. **kim:**
Gazel 2202
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

23. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2202
Mısra: **1**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

24. **kim:**
Gazel 2275
Mısra: **8**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ṭabībā saña yokdur iḫtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

25. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2281
Mısra: **13**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

26. **kim:**
Gazel 2002
Mısra: **4**
" Ki" bağlama edatı.

Ḳaygu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

27. **kim:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
" Ki" bağlama edatı.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

28. **kim:**
Gazel 2004
Mısra: **11**
" Ki" bağlacı.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

29. **kim:**
Gazel 2004
Mısra: **11**
" Ki" bağlacı.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

30. **kim:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

31. **kim:**
Gazel 2010
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

32. **kim:**
Gazel 2018
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

33. **kim:**
Gazel 2024
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Güş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

34. **kim:**
Gazel 2025
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

35. **kim:**
Gazel 2037
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

36. **kim:**
Gazel 2039
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

37. **kim:**
Gazel 2046
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

38. **kim:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

39. **kim:**
Gazel 2052
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

40. **kim:**
Gazel 2055
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

41. **kim:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

42. **kim:**
Gazel 2058
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕü'l-fiḳārumdur benüm

43. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

44. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

45. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

46. **kim:**
Gazel 2063
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

47. **kim:**
Gazel 2064
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

48. **kim:**
Gazel 2070
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

49. **kim:**
Gazel 2072
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

50. **kim:**
Gazel 2075
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

51. **kim:**
Gazel 2080
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden Bi-ḥamdi'llāh kim oldur togrı rāhum

52. **kim:**
Gazel 2084
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

53. **kim:**
Gazel 2085
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam

Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

54. **kim:**
Gazel 2089
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

55. **kim:**
Gazel 2093
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

56. **kim:**
Gazel 2101
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

57. **kim:**
Gazel 2112
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

58. **kim:**
Gazel 2113
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

59. **kim:**
Gazel 2113
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

60. **kim:**
Gazel 2114
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

61. **kim:**
Gazel 2120
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

62. **kim:**
Gazel 2130
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

63. **kim:**
Gazel 2131
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

64. **kim:**
Gazel 2144
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

65. **kim:**
Gazel 2145
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

66. **kim:**
Gazel 2152
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

67. **kim:**
Gazel 2154
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

68. **kim:**
Gazel 2163
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

69. **kim:**
Gazel 2164
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

70. **kim:**
Gazel 2165
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā şubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

71. **kim:**
Gazel 2165
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

72. **kim:**
Gazel 2171
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

73. **kim:**
Gazel 2181

Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẕāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

74. **kim:**
Gazel 2183
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

75. **kim:**
Gazel 2186
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

76. **kim:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

77. **kim:**
Gazel 2192
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Çeşmüñ arar kim beni ide helāk
Anı bilmez hicr elinden geşteyem

78. **kim:**
Gazel 2208
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

79. **kim:**
Gazel 2215
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

80. **kim:**
Gazel 2232
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

81. **kim:**
Gazel 2234
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

82. **kim:**
Gazel 2241
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

83. **kim:**
Gazel 2287
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

84. **kim:**
Gazel 2287
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

85. **kim:**
Gazel 2300
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

86. **kim:**
Gazel 2306
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Oldılar āgāh ḫālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

87. **kim:**
Gazel 2311
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

88. **kim:**
Gazel 2314
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

89. **kim:**
Gazel 2315
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

90. **kim:**
Gazel 2315
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

91. **kim:**
Gazel 2316
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

92. **kim:**
Gazel 2316
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfí nā-tüvān ısmarlaram

93. **kim:**
Gazel 2320
Mısra: **13**
" Ki" bağlacı.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

94. **kim:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

95. **kim:**
Gazel 2329
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

96. **kim:**
Gazel 2332
Mısra: **14**
" Ki" bağlacı.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-ıçun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

97. **kim:**
Gazel 2338
Mısra: **12**
" Ki" bağlacı.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

98. **kim:**
Gazel 2340
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

99. **kim:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

100. **kim:**
Gazel 2344
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

101. **kim:**
Gazel 2345
Mısra: **13**
" Ki" bağlacı.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

102. **kim:**
Gazel 2346
Mısra: **14**
" Ki" bağlacı.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

103. **kim:**
Gazel 2359
Mısra: **7**
" Ki" bağlacı.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

104. **kim:**
Gazel 2365
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

105. **kim:**
Gazel 2372
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

106. **kim:**
Gazel 2373
Mısra: **13**
" Ki" bağlacı.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

107. **kim:**
Gazel 2374
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

108. **kim:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

109. **kim:**
Gazel 2383
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

110. **kim:**
Gazel 2385
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

111. **kim:**
Gazel 2395
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

112. **kim:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

113. **kim:**
Gazel 2407
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḫālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

114. **kim:**
Gazel 2408
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

115. **kim:**
Gazel 2410
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

Ḫāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

116. **kim:**
Gazel 2414
Mısra: **3**
" Ki" bağlacı.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

117. **kim:**
Gazel 2414
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

118. **kim:**
Gazel 2414
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

119. **kim:**
Gazel 2416
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

120. **kim:**
Gazel 2417
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

121. **kim:**
Gazel 2422
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

122. **kim:**
Gazel 2422
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

Kimde kim ẕerresi ḫāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

123. **kim:**
Gazel 2423
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

124. **kim:**
Gazel 2428
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

125. **kim:**
Gazel 2441
Mısra: **5**
" Ki" bağlacı.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

126. **kim:**
Gazel 2442
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

127. **kim:**
Gazel 2444
Mısra: **11**
" Ki" bağlacı.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

128. **kim:**
Gazel 2448
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

129. **kim:**
Gazel 2450
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

130. **kim:**
Gazel 2451
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

131. **kim:**
Gazel 2461
Mısra: **1**
" Ki" bağlacı.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

132. **kim:**
Gazel 2463
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

133. **kim:**
Gazel 2463
Mısra: **6**
" Ki" bağlacı.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālüya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

134. **kim:**
Gazel 2465
Mısra: **10**
" Ki" bağlacı.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

135. **kim:**
Gazel 2466
Mısra: **11**
" Ki" bağlacı.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

136. **kim:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

137. **kim:**
Gazel 2486
Mısra: **4**
" Ki" bağlacı.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

138. **kim:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
" Ki" bağlacı.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

139. **kim:**
Gazel 2493
Mısra: **11**
" Ki" bağlacı.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

140. **kim:**
Gazel 2495
Mısra: **2**
" Ki" bağlacı.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

141. **kim:**
Gazel 2016
Mısra: **1**
Hangi kişi?` anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

142. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **9**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

143. **kim:**
Gazel 2253
Mısra: **3**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

144. **kim:**
Gazel 2019
Mısra: **1**
"Kimse" belgisiz zamir.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

145. **kim:**
Gazel 2026
Mısra: **1**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

146. **kim:**
Gazel 2026
Mısra: **1**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

147. **kim:**
Gazel 2028
Mısra: **2**
"Hangi kişi ? Hangi kimse?" anlamında kullanılan soru zamiri.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

148. **kim:**
Gazel 2032
Mısra: **2**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

149. **kim:**
Gazel 2032
Mısra: **5**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

150. **kim:**
Gazel 2032
Mısra: **6**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

151. **kim:**
Gazel 2033

Mısra: **7**
"Hangi kişi?"anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

152. **kime:**--*e, -*
Gazel 2034
Mısra: **3**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

153. **kim:**
Gazel 2037
Mısra: **8**
" Ki" bağlacı.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

154. **kimdür:**--*dür, -*
Gazel 2037
Mısra: **9**
"Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

155. **kim:**
Gazel 2039
Mısra: **7**
"Hangi kişi?" anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān malı degül

156. **kim:**
Gazel 2044
Mısra: **10**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

157. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **6**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

158. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **8**
Kimse. || Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

159. **kim:**
Gazel 2061
Mısra: **10**
Kimse. || Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

160. **kim:**
Gazel 2073
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

161. **kime:**-*e*
Gazel 2073
Mısra: **8**
"Hangi kişi." anlamında belgisiz zamir.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

162. **kime:**-*e*
Gazel 2094
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında soru zamiri.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

163. **kim:**
Gazel 2100
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

164. **kim:**
Gazel 2109
Mısra: **3**
Hangi kimse.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

165. **kim:**
Gazel 2131
Mısra: **10**
Özneyi, bazan da bir tümleci kuvvetlendirerek cümlenin temel bölümüne bağlar.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

166. **kim:**
Gazel 2131
Mısra: **12**
Hangi kimse.

Levḫ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

167. **kim:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
Hangi kimse.

Ḥayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

168. **kim:**
Gazel 2177
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

169. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḥaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

170. **kim:**
Gazel 2216

Mısra: **2**
Hangi kimse.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

171. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **4**
Hangi kimse.

Anuñ emrini çünki dutmadılar
Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

172. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

173. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **8**
Hangi kimse.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

174. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **10**
Hangi kimse.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

175. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **12**
Hangi kimse.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

176. **kim:**
Gazel 2216
Mısra: **14**
Hangi kimse.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

177. **kim:**
Gazel 2217
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

178. **kim:**
Gazel 2217
Mısra: **2**
Hangi kimse.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

179. **kim:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

180. **kim:**
Gazel 2217
Mısra: **8**
Hangi kimse.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

181. **kim:**
Gazel 2217
Mısra: **10**
Hangi kimse.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıẓa zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

182. **kim:**
Gazel 2222
Mısra: **8**
Hangi kimse.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

183. **kim:**
Gazel 2227
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

184. **kim:**
Gazel 2228
Mısra: **2**
Hangi kimse.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫıārāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

185. **kim:**
Gazel 2238
Mısra: **10**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

186. **kim:**
Gazel 2238
Mısra: **10**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

187. **kim:**
Gazel 2273
Mısra: **9**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

188. **kim:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamir.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

189. **kim:**
Gazel 2324
Mısra: **8**
"Hangi kişi" anlamında belgisiz zamiri.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

190. **kim:**
Gazel 2348
Mısra: **4**
Hangi kimse.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

191. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2349

Mısra: **3**
Hangi kimse.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

192. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2390
Mısra: **3**
Hangi kimse.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

193. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

194. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **2**
Hangi kimse.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

195. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **4**
Hangi kimse.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

196. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

197. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **8**
Hangi kimse.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

198. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **10**
Hangi kimse.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

199. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **12**
Hangi kimse.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

200. **kim:**
Gazel 2357
Mısra: **14**
Hangi kimse.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

201. **kim:**
Gazel 2369
Mısra: **14**
Hangi kimse.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

202. **kim:**
Gazel 2383
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Kim baka gökler yüzine ḫalḳa ḫalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

203. **kim-durur:**-*durur*
Gazel 2390
Mısra: **13**
Hangi kimse.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

204. **kim:**
Gazel 2407
Mısra: **3**
Hangi kimse.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

205. **kim:**
Gazel 2412
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

206. **kim:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
"Söylemek, anlatmak, ifade etmek" anlamına gelir.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

207. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2418
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

208. **kimdür:**-*dür*
Gazel 2419
Mısra: **11**
Hangi kimse.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

209. **kimde:**-*de*
Gazel 2422
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

210. **kim:**
Gazel 2433
Mısra: **9**
Hangi kimse.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

211. **kim:**
Gazel 2435
Mısra: **2**
Hangi kimse.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

212. **kime:**-*e*
Gazel 2435

Mısra: **10**
Hangi kimse.

Zīver-i dünyāya meyl itme
Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

213. **kim-durur:**-*durur*
Gazel 2438
Mısra: **10**
Hangi kimse.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

214. **kim:**
Gazel 2443
Mısra: **1**
Hangi kimse.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

215. **kim:**
Gazel 2448
Mısra: **5**
Hangi kimse.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

216. **kim:**
Gazel 2448
Mısra: **10**
Hangi kimse.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

217. **kim:**
Gazel 2448
Mısra: **13**
Hangi kimse.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

218. **kim:**
Gazel 2456
Mısra: **2**
Hangi kimse.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

219. **kim:**
Gazel 2476
Mısra: **9**
Hangi kimse.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

220. **kim:**
Gazel 2488
Mısra: **7**
Hangi kimse.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

221. **kim:**
Gazel 2497
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

222. **kim:**
Gazel 2498
Mısra: **7**
Hangi kimse.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

223. **kim:**
Gazel 2498
Mısra: **7**
Hangi kimse.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

kim.:

1. **kim.:**
Gazel 2217
Mısra: **4**
Hangi kimse.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

kime:

1. **kime:**
Gazel 2087
Mısra: **5**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

2. **kime:**
Gazel 2205
Mısra: **9**
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

3. **kime:**
Gazel 2318
Mısra: **3**
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

4. **kime:**
Gazel 2318
Mısra: **4**
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

5. **kime:**
Gazel 2444
Mısra: **10**
"Hangi kimse" anlamında kullanılan soru zamiri.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

6. **kime:**
Gazel 2216
Mısra: **9**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

kimesne:

1. **kimesneye:**-*(y)e*
Gazel 2077
Mısra: **10**
Kimse. || Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

kimi:

1. **kiminüñ:**-*nüñ*
Gazel 2216
Mısra: **10**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

2. **kimini:**-*n, -i*
Gazel 2216
Mısra: **11**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

3. **kimini:**-*n, -i*
Gazel 2395
Mısra: **8**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

4. **kimini:**-*n, -i*
Gazel 2395
Mısra: **8**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

5. **kimin:**-*n*
Gazel 2216
Mısra: **12**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

6. **kimin:**-*n*
Gazel 2288
Mısra: **10**
Bazı.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

7. **kimi:**
Gazel 2395
Mısra: **8**
Bahsedilen kimse veya şeylerden yalnız bir kısmını kastetmek için tekrar edilerek kullanılır.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

8. **kimi:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

9. **kimi:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
"Bazıları" anlamında belgisiz zamir.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

kimin:

1. **kimin:**
Gazel 2112
Mısra: **10**
Bazısı, bazıları, kimi.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

kimisi:

1. **kimisin:**-*n*
Gazel 2288
Mısra: **10**
Bazısı,bazıları, kimi.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

kimisin:

1. **kimisin:**
Gazel 2112
Mısra: **10**
Bazısı, bazıları, kimi.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

kīmiyā:

1. **kīmiyādur:**-*dur*
Gazel 2231
Mısra: **4**
Bakır, kurşun vb. adi madenleri iksir denilen maddeyi ilave ederek gümüş veya altına dönüştürme ilmi, eski kimya.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

kimse:

1. **kimsene:**-*ne*
Gazel 2008
Mısra: **8**
Herhangi bir kişi.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

2. **kimse:**
Gazel 2170
Mısra: **5**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

3. **kimse:**
Gazel 2201
Mısra: **11**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse
ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm
terāzū eyledüm

4. **kimseye:**-*(y)e*
Gazel 2174
Mısra: **9**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz sıfat.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye
ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge
sakladum

5. **kimse:**
Gazel 2225
Mısra: **7**
"Her kimse; biri" anlamında belgisiz zamir.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu
ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp
çeküben ben kılam

6. **kimse:**
Gazel 2049
Mısra: **5**
"Herhangi biri" belgisiz zamir.

Söz güherdür degme kimse bilmez
anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān
ṣarrāfa gel

7. **kimse:**
Gazel 2238
Mısra: **2**
"Herhangi biri" belgisiz zamir.

Yār gūş itmez egerçi nāle-i zār-ı
dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi
bīmārı dilüm

8. **kimseye:**-*(y)e*, -
Gazel 2031
Mısra: **10**
Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür
dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez
maḥabbet uşbu Zāl

9. **kimse:**
Gazel 2045
Mısra: **9**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan. || *Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.*

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz
nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i
ṭūbāya sal

10. **kimse:**
Gazel 2048
Mısra: **3**
Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. || *Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.*

Her söz ki gele senden anı bilmeye
kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i
cihān ol

11. **kimseler:**-*-ler*, -
Gazel 2050
Mısra: **8**
Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. || *Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.*

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin
daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek
ḫūrşīd-i raḫşān ol

12. **kimse:**
Gazel 2068
Mısra: **4**
Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi. || *Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.*

İşidür yokdur sorar yokdur
derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye
derdüm benüm

13. **kimse:**
Gazel 2083
Mısra: **5**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā
dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan
yaşum

14. **kimse:**
Gazel 2121
Mısra: **10**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar
baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal
didüm

15. **kimse:**
Gazel 2126
Mısra: **10**
Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde
yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse
fiġānumdan benüm

16. **kimseyi:**-*(y)i*
Gazel 2145
Mısra: **9**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp
uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u
solından hem

17. **kimsenem:**-*nem*
Gazel 2236
Mısra: **1**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Zār zāram kimsenem yokdur
diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye
nālüm benüm

18. **kimsene:**-*n*, -*e*
Gazel 2295
Mısra: **3**
Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ
rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her
kılum

19. **kimsenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2310
Mısra: **3**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü
bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña
göñlüm gözüm

20. **kimseye:**-*(y)e*
Gazel 2327
Mısra: **2**
"Hiç kimse, bir kişi bile" anlamında bir belgisiz zamir.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı
devletüm

Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

21. **kimse:**
Gazel 2333
Mısra: **3**
Hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

22. **kimse:**
Gazel 2350
Mısra: **7**
Herhangi bir kişi, kim olduğu belirtilmeyen bir şahıs.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

23. **kimsenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2360
Mısra: **4**
Hangi kimse.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

24. **kimse:**
Gazel 2376
Mısra: **3**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Bulmadı leblerine kimse anuñ Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

25. **kimseye:**-*(y)e*
Gazel 2393
Mısra: **7**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

26. **kimse:**
Gazel 2403
Mısra: **4**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

27. **kimse:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
Hangi kimse.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

28. **kimsene:**-*ne*
Gazel 2424
Mısra: **3**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

29. **kimse:**
Gazel 2438
Mısra: **1**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

30. **kimse:**
Gazel 2449
Mısra: **10**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

31. **kimse:**
Gazel 2465
Mısra: **10**
Hiçbir kişi.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

32. **kimse:**
Gazel 2465
Mısra: **8**
Hiçbir kişi.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

33. **kimse:**
Gazel 2473
Mısra: **1**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

34. **kimseler:**-*ler*
Gazel 2473
Mısra: **10**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

35. **kimseneye:**-*ne, -(y)e*
Gazel 2474
Mısra: **9**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

36. **kimseye:**-*(y)e*
Gazel 2475
Mısra: **3**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḫüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḫüsn ü cemālüñ var-iken

37. **kimse:**
Gazel 2480
Mısra: **5**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez Degül-durur içi ẓāhir taşından

38. **kimse:**
Gazel 2498
Mısra: **10**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

39. **kimse:**
Gazel 2034
Mısra: **8**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳışṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

kimsene:

1. **kimsene:**
Gazel 2182
Mısra: **1**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

2. **kimsene:**
Gazel 2274
Mısra: **1**
"Hiç kimse" anlamında belgisiz zamir.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

3. **kimsene:**
Gazel 2491
Mısra: **10**
Olumsuz cümlelerde hiçbir şahıs, hiçbir insan.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

kīn:

1. **kīn:**
Gazel 2447
Mısra: **2**
Kendisine yapılan bir şeyi hazmedememekten doğan devamlı ve gizli düşmanlık, garaz.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

kināyet:

1. **kināyetle:**-*le*
Gazel 2393
Mısra: **6**
Sitemli, dokunaklı, üstü kapalı söz.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

kıpcaġ:

1. **ḳıpcaġʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **14**
Kıpçak. || Bilhassa Karadeniz'in kuzeyinde yurt tutmuş olan belli başlı Türk boylarından biri.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

kır-:

1. **kırup:**-*up*
Gazel 2419
Mısra: **6**
Sert bir şeyi üzerine vurarak veya bir kuvvet tatbik ederek parçalama. || İncitmek, gücendirmek, rencide etmek.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

2. **kırduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2471
Mısra: **5**
Sert bir şeyi üzerine vurarak veya bir kuvvet tatbik ederek parçalamak.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

kirāmen kātibīn:

1. **kirāmen kātibīn:**
Gazel 2486
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İnsanın iki yanında bulunduğu ve sağdakinin sevapları, soldakinin günahları yazdığı kabul edilen iki melek.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

kirpüg:

1. **kirpügüm:**-*üm*
Gazel 2146
Mısra: **4**
Kirpik, göz kapağındaki kıllardan her biri.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

2. **kirpügümi:**-*üm, -i*
Gazel 2229
Mısra: **7**
Kirpik okları da yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar. K irpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler. Saç ve kaş gibi karadır. Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister. Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

3. **kirpügüm:**-*üm*
Gazel 2335
Mısra: **5**
Kirpiğin yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

4. **kirpügüm:**-*üm*
Gazel 2343
Mısra: **5**
Kirpiğin yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

kirpük:

1. **kirpükleri:**-*ler, -i*
Gazel 2254
Mısra: **6**
Göz kapağının kenarlarında sıralanmış olan kıllar ve bu kıllardan her biri.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu

Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

kişi:

1. **kişiye:**-*(y)e*
Gazel 2145
Mısra: **10**
İnsan, kimse, şahıs.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

2. **kişiye:**-*y, -e*
Gazel 2466
Mısra: **10**
Adam, insan, kimse.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

3. **kişi:**
Gazel 2442
Mısra: **8**
Adam, insan, kimse, şahıs.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

4. **kişide:**-*de*
Gazel 2373
Mısra: **12**
Adam, insan, kimse, şahıs.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

5. **kişinüñ:**-*nüñ*
Gazel 2442
Mısra: **9**
Adam, insan, kimse, şahıs.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

6. **kişiye:**-*y, -e*
Gazel 2442
Mısra: **3**
Herhangi bir kimse, insan, şahıs.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

7. **kişi:**
Gazel 2039
Mısra: **2**
Herhangi bir kimse, insan, şahıs.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

8. **kişi:**
Gazel 2244
Mısra: **13**
Herhangi bir kimse, insan, şahıs.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

9. **kişi:**
Gazel 2437
Mısra: **10**
Herhangi bir kimse, insan, şahıs.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

10. **kişi:**
Gazel 2399
Mısra: **5**
İnsan, kimse, şahıs.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

11. **kişi:**
Gazel 2465
Mısra: **6**
Hiç kimse.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

12. **kişi:**
Gazel 2034
Mısra: **6**
İnsan, kimse, şahıs.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

kısmet:

1. **ḳısmet:**
Gazel 2454
Mısra: **7**
Takdir edilmiş olan şey, nasip.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

kıṣṣa:

1. **ḳıṣṣadur:**--*dur, -*
Gazel 2034
Mısra: **7**
Ders çıkarılması gereken anlatı, olay.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

2. **ḳıṣṣasın:**-*sı, -n*
Gazel 2078
Mısra: **3**
Kısa hikaye, ibretli hikaye, fıkra, rivayet.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

3. **ḳıṣṣası:**-*sı*
Gazel 2183
Mısra: **5**
Hikaye.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

4. **ḳıṣṣam:**-*m*
Gazel 2214
Mısra: **7**
Vak'a, macera, sergüzeşt.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

5. **ḳıṣṣā-i:**
Gazel 2369
Mısra: **6**
Kısa hikaye, ibretli hikaye, fıkra, rivayet.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından şanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meşelüm

6. **ḳıṣṣadur:**-*dur*
Gazel 2405

Mısra: **6**
Vak'a, macera, sergüzeşt.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

kıṣṣa-i hicrān:

1. **ḳıṣṣa-i hicrān:**
Gazel 2190
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık hikayesi.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

kıṣṣa-i ʿuṣṣāk:

1. **ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳ:**
Gazel 2238
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşıkların hikayesi.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

kıṣṣa-i zülf:

1. **ḳıṣṣa-i zülf:**
Gazel 2028
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Saçının hikayesi.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

kişver:

1. **kişverine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2286
Mısra: **12**
Memleket, ülke.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

2. **kişverinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2291
Mısra: **4**
Memleket, ülke.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

3. **kişverin:**-*i, -n*
Gazel 2357
Mısra: **10**
Memleket, ülke.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

4. **kişverini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2358
Mısra: **5**
Memleket, ülke.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

kitāb:

1. **kitābın:**-*ı, -n*
Gazel 2297
Mısra: **11**
Herhangi bir konuda yazılmış eser.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

2. **kitābından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2426
Mısra: **6**
Herhangi bir konuda mensur veya manzum olarak yazılmış ve basılmış olan eser.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

kıyām:

1. **ḳıyāma:**-*a*
Gazel 2292
Mısra: **6**
Ayağa kalkma, ayakta durma.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

kıyām id-:

1. **ḳıyām id-:**
Gazel 2432
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayağa kalkmak, ayakta durmak.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

kıyāma gel-:

1. **ḳıyāma gel-:**
Gazel 2393
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayağa kalkmak, ayakta durmak.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

kıyāmet:

1. **ḳıyāmet:**
Gazel 2056
Mısra: **8**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

2. **ḳıyāmet:**
Gazel 2137
Mısra: **2**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

3. **ḳıyāmet:**
Gazel 2169
Mısra: **8**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

4. **ḳıyāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **1**
Felaket, büyük sıkıntı, bela ve musibet, afet.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

5. **ḳıyāmet:**
Gazel 2307
Mısra: **10**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

6. **ḳıyāmet:**
Gazel 2319
Mısra: **8**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

7. **ḳıyāmet:**
Gazel 2340
Mısra: **2**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

8. **ḳıyāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **1**
Gürültü, patırtı. || Sevgilinin uzun boyu anlamında kullanılmıştır. Sevgili, boyu posu ile, arz-ı endam eylediğinde aşıklar arasında kıyamet gibi fitneye, kargaşaya sebep olmaktadır.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

9. **ḳıyāmet:**
Gazel 2448
Mısra: **14**
Tek tanrılı dinlerin inanışına göre dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

10. **ḳıyāmet:**
Gazel 2450
Mısra: **8**
Semavi dinlerdeki ortak inanışa göre takdir edilen zamanı gelince bu alemin ve bu alemdeki canlı cansız her şeyin bir anda mahvolup yok olması, ölülerin dirilmesi, ahiret hayatının başlaması olayı ve bu olayın meydana geldiği zaman.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

11. **ḳıyāmet:**
Gazel 2470
Mısra: **2**
Felaket, büyük sıkıntı, bela ve musibet, afet.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

<u>ḳıyāmet kop-:</u>

1. **ḳıyāmet kop-:**
Gazel 2057
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kıyamet günü gelip bütün yaratılmışların yok olması.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

<u>ḳıymet:</u>

1. **ḳıymetin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **4**
Bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet; değer.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

2. **ḳıymeti:**-*i*
Gazel 2473
Mısra: **4**
Bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

3. **ḳıymetini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2498
Mısra: **5**
Bir şey veya kimsenin taşıdığı üstün nitelik, yüksek vasıf ve meziyet.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

<u>ḳıymet ko-:</u>

1. **ḳıymet ko-:**
Gazel 2173
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin kıymetli olduğunu kabul etmek.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

<u>ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ:</u>

1. **ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ:**
Gazel 2235
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk mücevherinin kıymeti.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı ṣarrāfa gelem

kıymetin bil-:

1. **ḳıymetin bil-:**
Gazel 2049
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Değerini bilmek, yararlanmak. || Bir şey veya kimseye taşıdığı değere yakışır şekilde davranmak, davranışını ona göre ayarlamak, takdir etmek.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

2. **ḳıymetin bil-:**
Gazel 2245
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimseye taşıdığı değere yakışır şekilde davranmak, davranışını ona göre ayarlamak, takdir etmek.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

kizb:

1. **kiẕb:**
Gazel 2037
Mısra: **6**
Yalan.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

kızıl:

1. **kızıl:**
Gazel 2367
Mısra: **10**
Kırmızı, kızıl.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

kızıl altun:

1. **kızıl altun:**
Gazel 2170
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Parlak, sarı renkte, paslanmayan, kolay işlenebilen, ziynet eşyası olarak da kullanılan maden, zer, zeheb.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

kızılırmag:

1. **kızılırmag'a:**-*a*
Gazel 2144
Mısra: **3**
Kızılırmak II Kanlı gözyaşından dolayı rengi kırmızı olan ırmak.

Gözlerüm yaşı Kızılırmag'a döndi āh kim
Benzedi berg-i ḫazāna çehre-i zerdüm benüm

ko:

1. **komaz:**-*maz*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Bir şeyden geriye kalmak, bırakmak.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **komaz:**-*maz*
Gazel 2004
Mısra: **7**
Bırakmak, koymak, yerleştirmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

3. **ko:**
Gazel 2013
Mısra: **3**
"Bırak! dursun! değme!" anlamlarında seslenme ifade eder.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

4. **ko:**
Gazel 2023
Mısra: **7**
"Bırak! dursun! değme!" anlamlarında seslenme ifade eder.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

5. **ko:**
Gazel 2049
Mısra: **2**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī şarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

6. **ko:**
Gazel 2050
Mısra: **6**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

7. **ko:**
Gazel 2125
Mısra: **2**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

8. **ko:**
Gazel 2125
Mısra: **7**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

9. **ko:**
Gazel 2158
Mısra: **5**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

10. **ko:**
Gazel 2362
Mısra: **7**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun

Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

11. **ko:**
Gazel 2391
Mısra: **9**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

12. **ko:**
Gazel 2434
Mısra: **9**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

13. **ko:**
Gazel 2202
Mısra: **18**
"Bırak! Boş ver!" anlamlarında kullanılan kelime.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

14. **ko:**
Gazel 2269
Mısra: **3**
"Bırak, izin ver, değme" anlamlarına gelen teşvik sözü.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

15. **ko:**
Gazel 2282
Mısra: **12**
"Bırak ! Boşver!" anlamına gelir.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

ko-:

1. **komaduñ:**-*ma, -du, -ñ*
Gazel 2302
Mısra: **5**
Bırakmak, koymak.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

2. **koma:**-*ma*
Gazel 2284
Mısra: **13**
Bırakmak, izin vermek, fırsat vermek.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

3. **korsañ:**--*r, --sa, --ñ*
Gazel 2055
Mısra: **3**
Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

4. **komaz:**--*maz, -*
Gazel 2058
Mısra: **2**
Etkilemek, dokunmak.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

5. **kodum:**-*du, -m*
Gazel 2175
Mısra: **6**
Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

6. **kodum:**-*du, -m*
Gazel 2208
Mısra: **8**
Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

7. **korsañ:**-*r, -sañ*
Gazel 2218
Mısra: **6**
Bir yere koymak, yerleştirmek.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

8. **ko:**
Gazel 2241
Mısra: **8**
Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmeK.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

9. **koma:**-*ma*
Gazel 2256
Mısra: **10**
Bırakmak.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

10. **komasam:**-*ma, -sa, -m*
Gazel 2277
Mısra: **9**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

11. **komayup:**-*ma, -(y)up*
Gazel 2399
Mısra: **8**
Bırakmak, terketmek.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

12. **kosun:**-*sun*
Gazel 2417
Mısra: **1**
Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

13. **komış:**-*mış*
Gazel 2418
Mısra: **5**
Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

14. **ko:**
Gazel 2444
Mısra: **5**

İzin vermek, serbest bırakmak, ellememek.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

15. **koyup:**-*(y)up*
Gazel 2464
Mısra: **7**
Bırakıp gitmek, terketmek.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

16. **komadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2487
Mısra: **4**
Geriye herhangi bir şey bırakmak.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

17. **komadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2488
Mısra: **6**
Geriye herhangi bir şey bırakmak.

Tagıdup kâküllerin gönlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

18. **komayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2491
Mısra: **4**
Bırakmak, koymak.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

19. **komadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2491
Mısra: **2**
İzin vermek, serbest bırakmak, ellememek.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

20. **ko:**
Gazel 2494
Mısra: **10**
Boşvermek.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko göñül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

21. **koñ:**-*ñ*
Gazel 2500
Mısra: **4**
Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

22. **koñ:**-*ñ*
Gazel 2030
Mısra: **2**
Birini bir işe yerleştirmek, tayin etmek.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

23. **ko:**
Gazel 2033
Mısra: **10**
Bırakmak, vazgeçmek, terketmek.

İy Muḥibbī ʿāṣıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fārig olsun ko ne dirlerse disünler saña il

kol:

1. **koluma:**-*um, -a*
Gazel 2367
Mısra: **7**
Kol.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

2. **koluma:**-*um, -a*
Gazel 2384
Mısra: **7**
Kol.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

kon-:

1. **konma:**--*ma, -*
Gazel 2049
Mısra: **3**
Uçucu şeylerin uçmasına son verip bir yerde durmak.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

2. **konmamış:**--*ma, --mış*
Gazel 2053
Mısra: **8**
Koymak işi yapılmak, konulmak, bırakılmak, yerleştirilmek.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

3. **konmış:**-*mış*
Gazel 2107
Mısra: **1**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

4. **kondı:**-*dı*
Gazel 2431
Mısra: **8**
Bir yere konmak, yerleşmek.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

5. **kona:**-*a*
Gazel 2492
Mısra: **2**
Koymak işi yapılmak, konulmak, bırakılmak, yerleştirilmek.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i şād-çākden
Ẕāhir olur dūdlar āteş kona ḫāşākden

kondur-:

1. **kondurursa:**--*ur, --sa*
Gazel 2053
Mısra: **3**
Konmasını sağlamak, konmasına sebep olmak. || *Yerleştirmek.*

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

köprü:

1. **köprüdür:**--*dür, -*
Gazel 2015
Mısra: **8**
Herhangi bir engelle ayrılmış iki yakayı birbirine bağlayan veya trafik akımının, başka bir trafik akımını kesmeden üstten geçmesini sağlayan ahşap, beton veya demir yapı.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

kork-:

1. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2136
Mısra: **7**
Bir şeyi yapmaya cesaret edememek.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

2. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2142
Mısra: **8**
Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinden dolayı tedirginlik duymak, endişelenmek, ürkmek.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

3. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2260
Mısra: **4**
Herhangi bir kötülük gelmesi ihtimalinin oluşturduğu tedirginlik, kaygı, üzüntü, endişe.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

4. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2322
Mısra: **5**
Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

5. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2324
Mısra: **4**
Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

6. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **1**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

7. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **2**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

8. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **4**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

9. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **6**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

10. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **8**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

11. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **10**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

12. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **12**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

13. **korkaram:**-*ar, -am*
Gazel 2346
Mısra: **14**
Korkuya kapılmak, korku duymak, ürkmek.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

14. **korkum:**-*um*
Gazel 2463
Mısra: **4**
Endişe etmek, kaygı duymak, tasalanmak.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

korkaram:

1. **korkaram:**
Gazel 2180
Mısra: **8**
"Korkarım!" kaçınılmaz bir son anlamı kastedilmektedir.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

2. **korkaram:**
Gazel 2224
Mısra: **7**
Endişe, şüphe, tereddüt ve ihtimal bildirir.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar

Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

koş-:

1. **koşup:**-*up*
Gazel 2167
Mısra: **5**
Yanına katmak, arkadaş olarak vermek, terfik etmek.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

koy-:

1. **koyup:**--*up*, -
Gazel 2054
Mısra: **4**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

2. **koyup:**-*up*
Gazel 2106
Mısra: **8**
Bırakmak, terketmek.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

3. **koyup:**-*up*
Gazel 2201
Mısra: **9**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

4. **koyup:**-*up*
Gazel 2355
Mısra: **5**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

5. **koyam:**-*am*
Gazel 2369
Mısra: **9**
Yerleştirmek, koymak.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

6. **koyasın:**-*asın*
Gazel 2400
Mısra: **2**
Bir yere bırakmak, bir yere yerleştirmek.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

7. **koyup:**-*up*
Gazel 2426
Mısra: **3**
Bırakmak, terketmek.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

8. **koya:**-*a*
Gazel 2442
Mısra: **8**
Bırakmak, terketmek.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

9. **koya:**-*a*
Gazel 2476
Mısra: **7**
İzin vermek, serbest bırakmak, ellememek.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

koynuna gir-:

1. **koynuna gir-:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Biriyle yatağa girmek.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

koyun:

1. **koyun:**
Gazel 2397
Mısra: **8**
Koyun.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

kubād:

1. **ḳubādum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **8**
Kubad adetli, töreli. Kubad, İran'ın Pişdadiyan sülalesinden sonra gelen şah sülalesi Keyaniyan'ın ilk hükümdarıdır, adaletiyle ün salmıştır.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

kubbe-i mīnā:

1. **ḳubbe-i mīnā:**
Gazel 2433
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gök kubbesi. || *Gökyüzü.*

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

kūçe-i bāzār:

1. **kūçe-i bāzār:**
Gazel 2299
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Pazarın dar yolu.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

kuçıl:

1. **kuçıla:**--*a*
Gazel 2012
Mısra: **7**
Küçülmek.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

kuçıl-:

1. **kuçılmaz:**--*maz*, -
Gazel 2012
Mısra: **7**
Küçülmek.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

ḳudret:

1. **ḳudret:**
Gazel 2177
Mısra: **8**
Allah'ın sonsuz ve sınırsız gücü.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

2. **ḳudretüm:**-*üm*
Gazel 2327
Mısra: **6**
Güç, kuvvet.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

3. **ḳudretin:**--*in*, -
Gazel 2043
Mısra: **9**
Kuvvet, güç,iktidar. || *Yetenek, kabiliyet, ehliyet.*

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

4. **ḳudret:**
Gazel 2393
Mısra: **7**
Kuvvet, güç, takat, iktidar.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

ḳudret kalma-:

1. **ḳudret kalma-:**
Gazel 2292
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak. || *Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak.*

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

2. **ḳudret kalma-:**
Gazel 2478
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

kudsī:

1. **ḳudsīlerle:**--*ler*, --*le*
Gazel 2013
Mısra: **7**
Kutsal, muazzez, mukaddes.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

kudsiyān:

1. **ḳudsiyānı:**-*ı*
Gazel 2118
Mısra: **5**
Melekler.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

küfr-i zülf:

1. **küfr-i zülf:**
Gazel 2139
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saçlarının siyahı. || *Arapça'da "gece karanlığı" manasına gelen küfür kelimesi aynı zamanda manevi karanlık, zulmet olarak da kabul edildiğinden divan edebiyatında sevgilinin saçının siyahlığını anlatmak için "zülf" ile birlikte kullanılmıştır.*

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḥuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

2. **küfr-i zülf:**
Gazel 2356
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Günahkar saç.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

küfür:

1. **küfrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2418
Mısra: **6**
Arapça'da "gece karanlığı" manasına gelen küfür kelimesi aynı zamanda manevî karanlık, zulmet olarak da kabul edildiğinden divan edebiyatında sevgilinin saçının siyahlığını anlatmak için "zülf" ile birlikte kullanılmıştır. || *İslam inanç esaslarına aykırı söz.*

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

kūh:

1. **kūhında:**-*ı*, -*n*, -*da*
Gazel 2385
Mısra: **4**
Dağ, cebel.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

2. **kūh-ı:**
Gazel 2003
Mısra: **1**
Dağ.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

3. **kūh:**
Gazel 2035
Mısra: **6**
Dağ, cebel.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

4. **kūhında:**--*ı*, --*n*, --*da*
Gazel 2055
Mısra: **7**
Dağ.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

5. **kūh:**
Gazel 2087
Mısra: **3**
Dağ.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam

Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

6. **kūhı-durur:**-*ı, -durur*
Gazel 2365
Mısra: **2**
Dağ, cebel.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

7. **kūhında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2425
Mısra: **7**
Dağ,, cebel.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

kūh-ı belā:

1. **kūh-ı belā:**
Gazel 2131
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

2. **kūh-ı bela:**
Gazel 2152
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

3. **kūh-ı belā:**
Gazel 2268
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

4. **kūh-ı belā:**
Gazel 2309
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

5. **kūh-ı belā:**
Gazel 2341
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

6. **kūh-ı belā:**
Gazel 2359
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb zīḳum benüm

7. **kūh-ı belā:**
Gazel 2422
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

kūh-ı ġam:

1. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2056
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

2. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2093
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

3. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2094
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

4. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2323
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

5. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2325
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

6. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2329
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

7. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2332
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

8. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2370
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam dağı. || *Bi-sütun.*

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

9. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2420
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

10. **kūh-ı ġam:**
Gazel 2450
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

kūh-ı ġamda:

1. **kūh-ı ġamda:**-*-da*
Gazel 2004
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

kūh-ı hāmūn:

1. **kūh-ı hāmūn:**
Gazel 2221
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Geniş dağlar.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

kūh-ı ʿışḳ:

1. **kūh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2422
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk dağı.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

kūh-ı ḳāf:

1. **kūh-ı ḳāf:**
Gazel 2057
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kaf dağı. || Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansızlığına inanılan dağlar zinciri. Yüksekliğin, uzaklığın, ihtişamın, kainatın sembolü olarak şiirlerde Anka ile birlikte anılır.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

kūh-ı mihnet:

1. **kūh-ı mihnet:**
Gazel 2499
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

kūhken:

1. **kūhkenlik:**-*lik*
Gazel 2093
Mısra: **6**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılmıştır.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

2. **kūhken:**
Gazel 2152
Mısra: **3**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılmıştır.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

3. **kūhken:**
Gazel 2422
Mısra: **8**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılmıştır.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

4. **kūhken:**
Gazel 2435
Mısra: **8**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılmıştır.

Ṣānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

5. **kūhkenem:**-*em*
Gazel 2413
Mısra: **4**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılır.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

6. **kūhkenlikde:**-*lik, -de*
Gazel 2420
Mısra: **8**
Dağı delen, dağı kazan ,Ferhat için kullanılmıştır.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

kūhl:

1. **kūḥli:**-*i*
Gazel 2103
Mısra: **7**
Sürme.

ʿAynuma ẕerre kūḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

2. **kuḥl:**
Gazel 2305
Mısra: **6**
Göz ilacı.

Kana döndi aglamakdan gözlerüm āḫir benüm
Kuḥl içün bu ḫasta çeşme ḫāk-i pāyı isterem

kūhl id-:

1. **kūḥl id-:**
Gazel 2106
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sürme çekmek.

Gözüme kūḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

kūḥl-ı ṣıfāhān:

1. **kūḥl-ı ṣıfāhān:**
Gazel 2336
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Isfahan sürmesi.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫırānʾa varup kūḥl-ı Ṣıfāhān isterem

kūhsār:

1. **kūhsār:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Dağ.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

2. **kūhsār:**
Gazel 2491
Mısra: **8**
Dağ.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

3. **kūhsārı:**-*ı*
Gazel 2435
Mısra: **8**
Dağ, dağ zirvesi.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

4. **kūhsār:**
Gazel 2164
Mısra: **4**
Dağlık yer, dağ tepesi.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

5. **kūhsārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2221
Mısra: **7**
Dağlık yer, dağ tepesi.

Didüm kūhsārına dür dökdügüñ göz yaşların
Didi Ferhād añuban kūh-ı hāmūn aglaram

6. **kūhsāra:**-*a*
Gazel 2325
Mısra: **8**
Dağlık yer, dağ tepesi.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

7. **kūhsār:**
Gazel 2456
Mısra: **5**
Dağlık yer, dağ tepesi.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

kūhsār-ı belā:

1. **kūhsār-ı belā:**
Gazel 2413
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bela dağı.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

kūhsār-ı ġam:

1. **kūhsār-ı ġam:**
Gazel 2265
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam dağı.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

2. **kūhsār-ı ġam:**
Gazel 2428
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam dağının tepesi.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

kūhsār-ı hicr:

1. **kūhsār-ı hicr:**
Gazel 2042
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık dağı.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

kul-:

1. **ḳulsın:**--*sın, -*
Gazel 2044
Mısra: **2**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse. || Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

kül:

1. **kulam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **10**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

2. **kulam:**-*am*
Gazel 2381
Mısra: **8**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

3. **kuldan:**-*dan*
Gazel 2495
Mısra: **2**
Allah'a itaat ve ibadet eden, hizmetkar, yaratılmış.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāşıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

4. **kullaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2015
Mısra: **9**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Şādıḳūʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

5. **kuluñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2342
Mısra: **11**
Bir padişahın emri altındaki topluluk, halk, kişi.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

6. **kül:**
Gazel 2000
Mısra: **1**

Yanan şeylerden artakalan toz , ateş tortusu.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

7. **kül:**
Gazel 2000
Mısra: **8**
Yanan şeylerden artakalan toz , ateş tortusu.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

8. **kuldan:**
Gazel 2003
Mısra: **2**
Allah'a itaat ve ibadet eden, hizmetkar, yaratılmış || Sevgiliye ye duyduğu aşk yüzünden tutsak düşmüş , aşık.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

9. **kul:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

10. **kul:**
Gazel 2036
Mısra: **10**
Kul, köle , hizmetkar. || Tanrı'ya göre insan.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

11. **ḳuluñam:**-*-uñ, --am*
Gazel 2060
Mısra: **3**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse. || Başka ülkelerden esir olarak alınan köle veya cariye.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

12. **kuluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2077
Mısra: **9**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

13. **kuluñ:**-*uñ*
Gazel 2079
Mısra: **3**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

14. **kullaruñdan:**-*lar, -uñ, -dan*
Gazel 2090
Mısra: **6**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

15. **kullaruñdan:**-*lar, -uñ, -dan*
Gazel 2205
Mısra: **7**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

16. **kullaruña:**-*lar, -uñ, -a*
Gazel 2096
Mısra: **4**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse. || Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

17. **kula:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **2**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse. || Başka ülkelerden esir olarak alınan köle veya cariye. || Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

18. **kulam:**-*am*
Gazel 2158
Mısra: **4**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

19. **kulısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2177
Mısra: **9**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

20. **kullaruñdandur:**-*lar, -uñ, -dan, -dur*
Gazel 2183
Mısra: **9**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

21. **ḳuluñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2205
Mısra: **7**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam

Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

22. **ḳuluñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2205
Mısra: **8**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñdan ʿadd kıl bī-zer-ḫarīde ḳuluñam
Ḳuluñam diyü dilümi ġamdan āzād eyledüm

23. **kullarınuñ:**-*lar, -ı, -nuñ*
Gazel 2216
Mısra: **2**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

24. **kullaruñdur:**-*lar, -uñ, -dur*
Gazel 2284
Mısra: **7**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

25. **kullaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2312
Mısra: **10**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

26. **kullaruñı:**-*lar, -uñ, -ı*
Gazel 2397
Mısra: **3**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sahip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

27. **ḳullaruñuz:**-*lar, -uñuz*
Gazel 2455
Mısra: **1**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sâhip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

28. **kuluñ:**-*uñ*
Gazel 2455
Mısra: **10**
Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlığı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

kül it-:

1. **kül it-:**
Gazel 2193
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Varını yoğunu tüketmek, mahvetmek, helak etmek.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

kul ol-:

1. **kul ol-:**
Gazel 2127
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O kimse veya şeyin hükmü altında olmak, ona kayıtsız şartsız bağlanmak.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

2. **kül ol-:**
Gazel 2223
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mahvolmak, helak olmak.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

3. **kül ol-:**
Gazel 2368
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Mahvolmak, helak olmak.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

4. **kul ol-:**
Gazel 2396
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
O kimse veya şeyin hükmü altında olmak, ona kayıtsız şartsız bağlanmak.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

5. **kul ol-:**
Gazel 2050
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
O kimse veya şeyin hükmü altında olmak, ona kayıtsız şartsız bağlanmak.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çün u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

kulagun bur-:

1. **kulagun bur-:**
Gazel 2140
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gizlice uyarmak, bir konuda dikkatli olunması için uyarıda bulunmak.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

külāh:

1. **külāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2155
Mısra: **1**
Başa giyilen şapka.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

2. **külāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2158
Mısra: **10**
Başa giyilen şapka.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

3. **külāh:**
Gazel 2184
Mısra: **8**
Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

4. **külāh:**
Gazel 2292
Mısra: **8**
Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

5. **külāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **2**
Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

kulak:

1. **kulakdan:**-*dan*
Gazel 2128
Mısra: **3**
Sadece duyarak, işitme yoluyla.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

küleh:

1. **külehi:**--*i, -*
Gazel 2061
Mısra: **2**
Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

külhen:

1. **külḫen:**
Gazel 2225
Mısra: **2**
Hamamlarda döşeme altında bulunan ve ısınmayı sağlayan kapalı büyük ocak.

Gāh añup gül ruḫlaruñı gönlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

kullan-:

1. **kullanup:**-*up*
Gazel 2270
Mısra: **5**
Bir kimseyi bir hizmette çalıştırmak, bir hizmette bulundurmak.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

küllī:

1. **külli:**
Gazel 2379
Mısra: **6**
Bütün, tam.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

2. **küllī:**
Gazel 2035
Mısra: **9**
Bütün, hep.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

3. **küllī:**
Gazel 2216
Mısra: **4**
Bütün, hep.

Anuñ emrini çünki dutmadılar Helāḳ-i ḳavmi küllī Hūd iden kim

4. **küllī:**
Gazel 2216
Mısra: **10**
Bütün, hep.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti Kiminüñ küllī yirin od iden kim

5. **küllī:**
Gazel 2241
Mısra: **5**
Bütün, hep.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

6. **küllī:**
Gazel 2382
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

7. **küllī:**
Gazel 2102
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

8. **küllī:**
Gazel 2223
Mısra: **6**
Bütüne ait, bütünle ilgili, bütünü kapsayan.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

9. **küllī:**
Gazel 2300
Mısra: **6**
Bütün, hep.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

10. **küllī:**
Gazel 2354
Mısra: **4**
Bütün, hep.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş

Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

kuluñuñ:

1. **kuluñuñ:**-*uñ, -uñ*
Gazel 2129
Mısra: **10**
Hizmet için para ile satın alınmış insan, hürriyetine sâhip olmayıp başkasının hükmü altında olan kimse. || Allah tarafından yaratılmış olan insan, abd.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

kum:

1. **kumı:**-*ı*
Gazel 2169
Mısra: **9**
Kum.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

kumaş:

1. **ḳumāş:**
Gazel 2481
Mısra: **4**
Ipek, yün, keten vesaireden yapılan ağır dokuma.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

2. **kumaşum:**-*um*
Gazel 2228
Mısra: **8**
Kumaş.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

künc:

1. **küncinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2399
Mısra: **5**
Köşe, bucak.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

künc-i mescid:

1. **künc-i mescid:**
Gazel 2101
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Mescit köşesi.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

küp:

1. **küplerini:**-*ler, -i, -n, -i*
Gazel 2123
Mısra: **3**
İçine su, yağ, pekmez gibi sıvılar ve buğday, un vb. erzak konan, karnı geniş, dibi dar toprak kap.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

kur-:

1. **kurdı:**-*dı*
Gazel 2404
Mısra: **7**
Sürekli olacak bir şeyi başlatıp ortaya koymak, oluşturmak, tesis etme.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

2. **kurdı:**-*dı*
Gazel 2457
Mısra: **3**
Bir şeyi işleyecek duruma getirmek.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

ḳurbān:

1. **ḳurbāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

2. **ḳurbāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

3. **ḳurbāna:**-*a*
Gazel 2064
Mısra: **6**
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

4. **ḳurbāna:**-*a*
Gazel 2397
Mısra: **8**
Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, kurban olmak.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāṣıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

5. **ḳurbān:**
Gazel 2040
Mısra: **4**
Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan. || Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

6. **ḳurbān:**
Gazel 2350
Mısra: **6**
Allah rızası için büyük ve küçükbaş hayvan kesmek, kurban etmek.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

7. **ḳurbānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2115
Mısra: **10**
Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

8. **kurbānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2183
Mısra: **6**
Allah yolunda kesilen koyun, dana, deve vb. hayvan. || Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳışṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

9. **ḳurbānum:**-*um*
Gazel 2252
Mısra: **10**
Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

10. **ḳurbān:**
Gazel 2336
Mısra: **4**
Bir amaç uğruna kendini feda eden veya feda edilen kimse.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

kurbān eyle-:

1. **ḳurbān eyle-:**
Gazel 2234
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

2. **ḳurbān eyle-:**
Gazel 2444
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir hayvanı kurban niyetiyle kesmek.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

kurbān id-:

1. **ḳurbān id-:**
Gazel 2362
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

2. **ḳurbān id-:**
Gazel 2362
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

3. **ḳurbān id-:**
Gazel 2471
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

kurbān it-:

1. **ḳurbān it-:**
Gazel 2051
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeyi bir uğurda feda etmek.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

ḳurbān ol-:

1. **ḳurbān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir amaç veya kimse için kendini feda etmek.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

2. **ḳurbān ol-:**
Gazel 2416
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir amaç veya kimse için kendini feda etmek.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

3. **ḳūrbān ol-:**
Gazel 2434
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir amaç veya kimse için kendini feda etmek.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

4. **ḳurbān ol-:**
Gazel 2444
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir amaç veya kimse için kendini feda etmek.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

kurbān-ı cānān:

1. **ḳurbān-ı cānān:**
Gazel 2147
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kurbanı.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

kurı:

1. **kurı:**
Gazel 2168
Mısra: **2**
Boş, faydasız, abes, bihude, nafile, değersiz.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

2. **kurı:**
Gazel 2219
Mısra: **8**
Çok zayıf, arık, sıska.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem

Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

kurı-:

1. **kurıdı:**-*dı*
Gazel 2363
Mısra: **3**
Zayıflamak, cılızlaşmak.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

kurıl-:

1. **kurıldı:**-*dı*
Gazel 2496
Mısra: **4**
Hazırlanmak.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

kurtar-:

1. **kurtara:**--*a*, -
Gazel 2007
Mısra: **6**
İçinde bulunduğu güç durumu, derdi üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

2. **kurtar:**
Gazel 2149
Mısra: **7**
Felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak; kurtulmasını sağlamak.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

3. **kurtar:**
Gazel 2462
Mısra: **6**
İçinde bulunduğu güç durumu, derdi, ceza veya sorumluluğu üzerinden kaldırmak, o halden arındırmak.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

kurtıl-:

1. **kurtıluban:**--*uban*, -
Gazel 2056
Mısra: **1**
İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

2. **kurtılış:**-*ış*
Gazel 2138
Mısra: **10**
Kurtulmak işi, kurtulma, halas, necat.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

3. **kurtılış:**-*ış*
Gazel 2270
Mısra: **10**
İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

4. **kurtılmasam:**-*ma*, -*sa*, -*m*
Gazel 2286
Mısra: **8**
Bulunduğu veya bağlı olduğu yerden çıkmak, ayrılmak.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

5. **kurtılup:**-*up*
Gazel 2309
Mısra: **10**
İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

6. **kurtılurdum:**-*ur*, -*du*, -*m*
Gazel 2321
Mısra: **7**
Tehlikeli veya kötü bir durumu atlatmak, istenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

7. **kurtılsa:**-*sa*
Gazel 2322
Mısra: **7**
Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan sıyrılmak, uzaklaşmak, selamete çıkmak, halas olmak.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāžır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

8. **kurtılmayısar:**-*ma*, -*(y)ısar*
Gazel 2421
Mısra: **8**
İstenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

9. **kurtıla:**-*a*
Gazel 2482
Mısra: **2**
Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan sıyrılmak, uzaklaşmak, selamete çıkmak, halas olmak.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

10. **kurtılmayam:**-*ma*, -*(y)am*
Gazel 2482
Mısra: **8**
Bir tehlikeden, sıkıntılı bir durumdan sıyrılmak, uzaklaşmak, selamete çıkmak, halas olmak.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür Ebed kurtılmayam istersem emden

kuş:

1. **kuş:**
Gazel 2498
Mısra: **9**
Kuş.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

2. **kuşları:**-*lar*, -*ı*
Gazel 2431
Mısra: **8**
Kuş.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

3. **kuşlarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2089
Mısra: **6**
Kuş.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

4. **kuşı:**-*ı*
Gazel 2346
Mısra: **3**
Kuş.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

5. **kuşlar:**-*lar*
Gazel 2492
Mısra: **3**
Kuş.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

küşade:

1. **küşade:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
Açılmış, açık, ferah.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

küşāde ol-:

1. **küşāde ol-:**
Gazel 2111
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Açılmak.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

kuşan-:

1. **kuşan:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
Kılıç, kemer, kuşak vb. şeyleri beline bağlama.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

küşte-i ʿışḳ:

1. **küşte-i ʿışḳ:**
Gazel 2476
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk yüzünden ölmüş.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

kuvvet:

1. **ḳuvvetüñe:**-*-üñ, --e*
Gazel 2047
Mısra: **7**
Fiziksel güç, takat.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

kuvvet vir-:

1. **ḳuvvet vir-:**
Gazel 2225
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Destek olmak, arka çıkıp takviye etmek.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

kuy:

1. **kūyına:**-*-ı, --n, --a*
Gazel 2006
Mısra: **5**
Köy, semt, mahalle II
Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

2. **kūyını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2013
Mısra: **7**
Köy, semt, mahalle II
Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

3. **kūyına:**-*-ı, --n, --a*
Gazel 2022
Mısra: **3**
Köy, semt, mahalle II
Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

4. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Köy, semt, mahalle; sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

5. **kūyuñ:**-*-(u)ñ*
Gazel 2004
Mısra: **11**
Köy, semt, mahalle. II
Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

6. **kūyuñ:**-*-uñ, -*
Gazel 2029
Mısra: **4**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer:.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

7. **kūyuña:**-*-uñ, --a*
Gazel 2037
Mısra: **8**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

8. **kūyuña:**-*-uñ, --a*
Gazel 2039
Mısra: **5**
Sevgilinin semti, mahallesi.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

9. **ḳūyuñda:**--*uñ, --da*
Gazel 2043
Mısra: **2**
Köy, semt, mahalle II
Sevgilinin bulunduğu ve yaşadığı ortam.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaşıl

10. **kūyuñda:**--*uñ, --da*
Gazel 2051
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

11. **kūyına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2056
Mısra: **11**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

12. **kūyından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2057
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

13. **kūyuñ:**--*uñ, -*
Gazel 2064
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

14. **kūyuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2085
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

15. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2090
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

16. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2090
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

17. **kūyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2105
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

18. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2116
Mısra: **4**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

19. **kūyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2125
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

20. **kūyuñe:**-*uñ, -e*
Gazel 2134
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

21. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2146
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

22. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2154
Mısra: **8**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

23. **kūyuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2156
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

24. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2157
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

25. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2183
Mısra: **6**

Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳışṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

26. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2184
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

27. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2189
Mısra: **6**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

28. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2190
Mısra: **6**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

29. **kūyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2202
Mısra: **17**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

30. **kūyuñuñ:**-*uñuñ*
Gazel 2203
Mısra: **6**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

31. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2210
Mısra: **4**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

32. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2211
Mısra: **4**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

33. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2218
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

34. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2224
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

35. **kūyı:**-*ı*
Gazel 2224
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

36. **kūyuñdan:**-*uñ, -dan*
Gazel 2226
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

37. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2227
Mısra: **3**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

38. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2229
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

39. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2229
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

40. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2234
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

41. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2240
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı Ceyḫun eyledüm

42. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2240
Mısra: **8**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

43. **kūyumda:**-*um, -da*
Gazel 2241
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

44. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2246
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

45. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2252
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

46. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2265
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

47. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2295
Mısra: **8**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

48. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2296
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

49. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2299
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

50. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2301
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

51. **kūyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2335
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

52. **kūyuñ:**-*uñ*
Gazel 2362
Mısra: **13**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

53. **kūyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2365
Mısra: **9**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

54. **kūyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2398
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

55. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2410
Mısra: **1**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḥūr-ı ʿīn

56. **kūyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2443
Mısra: **7**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īs̱ār eylesün

57. **kūyı:**-*ı*
Gazel 2444
Mısra: **2**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

58. **kūyuñu:**-*uñ, -u*
Gazel 2444
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. ||
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

59. **kūyuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2471
Mısra: **2**
Köy, mahalle, semt; sevgilinin bulunduğu yer.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

60. **kūyı:**-*ı*
Gazel 2484
Mısra: **5**
Köy, mahalle, semt. || *Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.*

İrişdüñ çünki kūyı Kaʿbesine
Gerekdür idesin cānuñı ḳurbān

61. **kūyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2489
Mısra: **3**
Köy, mahalle, semt. || *Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.*

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

62. **kūyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2444
Mısra: **9**
Köy, semt, mahalle II Sevgilinin bulunduğu yer.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

kūy-ı belā:

1. **kūy-ı belā:**
Gazel 2366
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bela ülkesi.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

kūy-ı dil-ārā:

1. **kūy-ı dil-ārā:**
Gazel 2425
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketi.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

kūy-ı dilber:

1. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2155
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Ravża-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

2. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2204
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

3. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2294
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

ʿĀṣıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

4. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2294
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

5. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2417
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

6. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2293
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

7. **kūy-ı dilber:**
Gazel 2309
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyü, mahallesi.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

kūy-ı harābāt:

1. **kūy-ı ḫarābāt:**
Gazel 2422
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Meyhaneler şehri.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

kūy-ı leylā:

1. **kūy-ı leylā:**
Gazel 2221
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Leyla'nın,sevgilinin memleketi. || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı.*

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

kūy-ı melāmet:

1. **kūy-ı melāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kınama memleketi.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

kūy-ı sükān:

1. **kūy-ı sükān:**
Gazel 2229
Mısra: **10**

Kelime Tipi: -
Memleketin sakinleri.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

kūy-ı yār:

1. **kūy-ı yār:**
Gazel 2052
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketi.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim ṣīr irdüginde nā-bedīd olur ṣaġal

2. **kūy-ı yār:**
Gazel 2156
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketi.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

3. **kūy-ı yār:**
Gazel 2237
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin bulunduğu yer, sevgilinin mahallesi.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

4. **kūy-ı yār:**
Gazel 2316
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketi.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

ḳalem:

1. **ḳalem:**
Gazel 2380
Mısra: **4**
Kalem, yazı yazma.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

L

lā:

1. **lā:**
Gazel 2083
Mısra: **5**
"yok, hayır " ünlemi.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

lā di-:

1. **lā di-:**
Gazel 2296
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kabul etmemek, olumsuz cevap vermek.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

lā-büd:

1. **lā-būd:**
Gazel 2285
Mısra: **13**
Alakasız.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

2. **lā-büd:**
Gazel 2435
Mısra: **2**
Gerekli, lazım, zaruri, terkedilmesi mümkün olmayan.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

3. **lā-büd:**
Gazel 2447
Mısra: **4**
Elbette, mutlaka, behemehal.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

lāf:

1. **lāfa:**-*a*
Gazel 2049
Mısra: **8**
Söz, lakırdı.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

laḥẓa:

1. **laḥẓa:**
Gazel 2274
Mısra: **2**
An, vakit.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḥālüm
Her demde vü her laḥẓa ġam-ıla dil-i nālüm

2. **laḥẓa:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
An, dem.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

3. **laḥẓa:**
Gazel 2460
Mısra: **9**
An, dem.

Ġamuñ dilden degül bir laḥẓa ḥālī
Olaldan ʿışḳuñ-ıla āşinā ben

4. **laḥẓa:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
An, dem.

Degül ḥālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḥālī degül bir laḥẓa demden

5. **laḥẓa:**
Gazel 2454
Mısra: **6**
An, zaman.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

6. **laḥẓada:**--*da, -*
Gazel 2005
Mısra: **12**
Göz açıp kapayacak kadar kısa zaman, an.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

7. **laḥẓa:**
Gazel 2030
Mısra: **4**
Zamanın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

8. **laḥẓa:**
Gazel 2476
Mısra: **7**
Zamanın göz açıp kapayıncaya kadar geçen en kısa parçası, an.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

<u>lāl:</u>

1. **lāla:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **8**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḫālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

<u>laʿl:</u>

1. **laʿl-i:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kırmızı değerli bir süs taşı . || Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen olur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşı da bu taşa benzetilir.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

2. **laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **10**
Kırmızı değerli bir süs taşı. || Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen olur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşı da bu taşa benzetilir.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

3. **laʿlüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2062
Mısra: **3**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.|| Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.|| Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

4. **laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 2070
Mısra: **6**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.|| Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.|| Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

5. **laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 2132
Mısra: **8**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.|| Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.|| Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

6. **laʿli:**-*i*
Gazel 2133
Mısra: **7**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.|| Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.|| Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

7. **laʿl:**
Gazel 2137
Mısra: **3**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.|| Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.|| Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını

Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

8. **laʿlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2169
Mısra: **13**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

9. **laʿlümi:**-*üm, -i*
Gazel 2201
Mısra: **8**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

10. **lāʿle:**-*e*
Gazel 2222
Mısra: **14**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Güşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

11. **laʿl:**
Gazel 2245
Mısra: **9**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

12. **laʿl:**
Gazel 2300
Mısra: **2**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

13. **laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 2307
Mısra: **6**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

14. **laʿlīn:**-*i, -n*
Gazel 2310
Mısra: **6**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā gönlüm gözüm

15. **lāʿli:**-*i*
Gazel 2315
Mısra: **9**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

16. **laʿline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2346
Mısra: **1**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen

bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

17. **laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 2369
Mısra: **5**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Heves-i fikr-i ruḥ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳışşā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meşelüm

18. **laʿl:**
Gazel 2395
Mısra: **8**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı.Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş.Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Ḫāk-i pāyuña niṣār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

19. **laʿlüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2418
Mısra: **2**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

20. **laʿlīn:**-*īn*
Gazel 2434
Mısra: **5**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

21. **laʿlüñ:**-*üñ*
Gazel 2443
Mısra: **2**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

22. **laʿle:**-*e*
Gazel 2472
Mısra: **7**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

23. **laʿle:**-*e*
Gazel 2473
Mısra: **3**
Kırmızı ve değerli bir süs taşı. Yakuta benzermiş. Rivayete göre aslında ak bir taş olduğu halde ciğer kanıyla boyanıp güneşe bırakılır ve güneşin etkisiyle kırmızı renge bürünürmüş. Bunların en güzeli Bedahşan dağlarında bulunurmuş. Edebiyatta en çok sevgilinin dudağı için benzeyen bulunur. Bazen aşığın gözü ve gözyaşları da benzer. Kıymetli oluşu nedeniyle şairler kendi şiirlerini de eşdeğerde gösterirler.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

lāl ol-:

1. **lāl ol-:**
Gazel 2229
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dilsiz olmak.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

lāle:

1. **lāle:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

2. **lāle:**
Gazel 2000
Mısra: **4**

Çiçekleri kadeh biçiminde olan, türlü renklerde süs bitkisi.Klasik şiirde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağına ve aşığın gözyaşlarına benzetilir.Ortasındaki karalığı nedeniyle bazen benli bir yüze bazen de bu karalık dağ yarasına benzetilir.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

3. **lālenüñ:**--*nüñ,* -
Gazel 2041
Mısra: **5**
Lale. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzetilir.Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

4. **lāle:**
Gazel 2052
Mısra: **5**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

5. **lāle-veş:**--*veş,* -
Gazel 2063
Mısra: **3**
Lale. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

6. **lāle:**
Gazel 2076
Mısra: **4**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

7. **lāle:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
Lale. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur. || Aşığın gözyaşlarını döktüğü yerler birer lalezar olarak karşımıza çıkar.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

8. **lāleler:**-*ler*
Gazel 2126
Mısra: **3**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

9. **lāle:**
Gazel 2133
Mısra: **3**
Lale. || Şekil yönünden kadehe benzeyen lale, şarap kan ,la'l, kase-i mercan olabilir.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

10. **lāle:**
Gazel 2174
Mısra: **6**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

11. **lāle:**
Gazel 2254
Mısra: **10**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

12. **lāleler:**-*ler*
Gazel 2256
Mısra: **6**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

13. **lāle:**
Gazel 2323
Mısra: **8**
Lale,Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

14. **lāleler:**-*ler*
Gazel 2375
Mısra: **5**
Lale Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Ḳaṭre-i eşk-ile gül gül biter anda lāleler
Gülsitān-ı sīne bir ḫurrem bahārumdur benüm

15. **lāle:**
Gazel 2385
Mısra: **10**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

16. **lāle:**
Gazel 2427
Mısra: **6**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

17. **lāledür:**-*dür*
Gazel 2431
Mısra: **5**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

18. **lāleden:**-*den*
Gazel 2435
Mısra: **6**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

19. **lāleler:**-*ler*
Gazel 2473
Mısra: **6**
Lale. || Şekil yönünden kadehe benzeyen lale, şarap kan ,la'l, kase-i mercan olabilir.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

20. **lāle:**
Gazel 2488
Mısra: **2**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

21. **lāleler:**-*ler*
Gazel 2489
Mısra: **1**
Lale, divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzer. Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara , dağlama olur.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

22. **lāle:**
Gazel 2496
Mısra: **6**
Lale. || Şekil yönünden kadehe benzeyen lale, şarap kan ,la'l, kase-i mercan olabilir.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

lāle hād:

1. **lāle ḫād:**
Gazel 2121
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Lale yanaklı. || Yanakları lale gibi pembe olan.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

lāle-gūn:

1. **lāle-gūnum:**-*um*
Gazel 2213
Mısra: **2**
Lale renkli.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

lāle-had:

1. **lāle-ḫad:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
Lale gibi al yanaklı.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

lāle-ṣıfat:

1. **lāle-ṣıfat:**
Gazel 2391
Mısra: **6**
Lale gibi.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

2. **lāle-ṣıfat:**
Gazel 2413
Mısra: **2**
Lale gibi.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

lāle-veş:

1. **lāle-veş:**
Gazel 2059
Mısra: **4**
Lale gibi. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzetilir.Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur.Ciğeri kan olmak, bağrı yanmak, pürhun olmak bu nedenle kullanılır.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

2. **lāle-veş:**
Gazel 2310
Mısra: **5**
Lale gibi. || Divan şiirinde kırmızı rengi ile sevgilinin yanağı ve aşığın gözyaşları laleye benzetilir.Lalenin ortasındaki siyahlık sevgilinin yanaklarına özenme ve onu kıskanma dolayısıyla bağrında meydana gelmiş bir yara, dağlama olur.Ciğeri kan olmak, bağrı yanmak, pürhun olmak bu nedenle kullanılır.

Lāle-veş dāġ-ı cefādan ġarḳa-i ḫūn olalı
Egnüme geydürdi bir laʿlīn ḳabā göñlüm gözüm

lālezār:

1. **lālezār:**
Gazel 2027
Mısra: **3**
Lale bahçesi.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

2. **lālezār:**
Gazel 2195
Mısra: **2**
Lale bahçesi.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

3. **lālezārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2404
Mısra: **2**
Lale bahçesi.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

laʿl-gūn:

1. **laʿl-gūn:**
Gazel 2045
Mısra: **6**
Kırmızı renkli.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keşţīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

laʿl-i bedahşān:

1. **laʿl-i bedaḫşān:**
Gazel 2418
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bedahşan'da çıkan la'l.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

laʿl-i cān-bahş:

1. **laʿl-i cān-baḫş:**
Gazel 2452
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Can bağışlayan kırmızı dudak.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

lāʿl-i dilber:

1. **lāʿl-i dilber:**
Gazel 2237
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kırmızı dudağı.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

2. **laʿl-i dilber:**
Gazel 2333
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudağı.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

laʿl-i leb:

1. **laʿl-i leb:**
Gazel 2116
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kırmızı dudak, sevgilinin dudağı kırmızı ve değerli bir taş olan la'l taşına benzetilmiştir.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

2. **laʿl-i leb:**
Gazel 2475
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kırmızı dudağı.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̲er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

laʿl-i leb-i şīrīni dildār:

1. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

2. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

3. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

4. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

5. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

6. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

7. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

8. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

9. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

10. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

11. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

12. **laʿl-i leb-i şīrīni dildār:**
Gazel 2193
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tatlı kırmızı dudağı.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīs̲ çün şeker kıldum

laʿl-i nāb:

1. **laʿl-i nāb:**
Gazel 2138
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Berrak ve katıksız kırmızı şarap.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

2. **laʿl-i nāb:**
Gazel 2339
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Berrak ve katıksız kırmızı şarap.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

3. **lāʿl-i nāb:**
Gazel 2362
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Berrak ve katıksız kırmızı şarap. || *Sevgilinin dudakları.*

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

4. **laʿl-i nāb:**
Gazel 2463
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin tertemiz dudağı.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

5. **laʿl-i nāb:**
Gazel 2039
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Berrak ve katıksız kırmızı şarap.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

laʿl-i nigār:

1. **laʿl-i nigār:**
Gazel 2181
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Resim gibi güzel sevgilinin kırmızı dudağı.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

laʿl-i ruḥsār:

1. **laʿl-i ruḫsār:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yanağın kırmızılığı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

laʿl-i şeker-nāb:

1. **laʿl-i şeker-nāb:**
Gazel 2166
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Katıksız şeker gibi dudak.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

laʿl-i şīrīn:

1. **laʿl-i şīrīn:**
Gazel 2222
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şirin, tatlı dudak. || *Şirin "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı.*

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

2. **laʿl-i şīrīn:**
Gazel 2407
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şirin dudak.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

3. **laʿl-i şīrīn:**
Gazel 2466
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şirin dudak.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

lām:

1. **lām:**
Gazel 2146
Mısra: **5**
Osmanlı alfabesinde yirmi altıncı harf. Lam harfine benzeyen sevgilinin yanaklarına kadar uzanan zülüfleri.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

2. **lām:**
Gazel 2328
Mısra: **9**
Osmanlı alfabesinde yirmi altıncı harf. Lam harfine benzeyen sevgilinin yanaklarına kadar uzanan zülüfleri.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

3. **lām:**
Gazel 2372
Mısra: **4**
Osmanlı alfabesinin yirmi altıncı harfi.|| Sevgilinin boyunun lam harfine benzemesi.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

lā-mekān:

1. **lā-mekān:**
Gazel 2013
Mısra: **8**
Belli bir yeri olmayan, mekansız.|| Zuhurdan önceki, zaman ve mekanın bulunmadığı alem.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān şaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

lā-yaʿḳıl:

1. **lā-yaʿḳıl:**
Gazel 2266
Mısra: **10**
Aklı başından gitmiş, kendinden geçmiş.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

2. **lā-yaʿḳil:**
Gazel 2300
Mısra: **12**
Aklı başında olmayan, yaptığını bilmeyen, kendinden geçmiş, sarhoş.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

lā-yaʾḳil:

1. **lā-yaʾḳil:**
Gazel 2304
Mısra: **6**
Aklı başında olmayan, yaptığını bilmeyen, kendinden geçmiş, sarhoş.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı vişāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

lā-yaʿḳıl ol-:

1. **lā-yaʿḳıl ol-:**
Gazel 2067
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aklı başında olmamak ne yaptığını bilmemek, kendinden geçmek. || *Sarhoş olmak.*

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

lāyık:

1. **lāyıḳ:**
Gazel 2225
Mısra: **10**
Yakışan, uygun, münasip.

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

2. **lāyıḳdur:**-*dur*
Gazel 2296
Mısra: **4**
Layık, yaraşır, uygun.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

3. **lāyıḳ:**
Gazel 2300
Mısra: **10**
Layık, yaraşır, uygun.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

4. **lāyıḳ-durur:**-*durur*
Gazel 2077
Mısra: **10**
Uygun, yaraşır, münasip.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

5. **lāyıḳam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **6**
Bir şey veya kimseye uygun olan şey veya kimse.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel

Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

6. **lāyıḳ:**
Gazel 2207
Mısra: **8**
Uygun, yaraşır, münasip,nitelikleriyle bir şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak edecek nitelikte bulunan.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

7. **lāyıḳ:**
Gazel 2229
Mısra: **9**
Nitelikleriyle bir şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak edecek nitelikte bulunan.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

8. **lāyıḳ:**
Gazel 2232
Mısra: **6**
Uygun, yaraşır, münasip.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

9. **lāyıḳsın:**-*sın*
Gazel 2399
Mısra: **10**
Nitelikleriyle bir şeye hak kazanacak seviyede olan, bir şeyi hak edecek nitelikte bulunan.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

10. **lāyıḳ:**
Gazel 2471
Mısra: **6**
Uygun, yaraşır, münasip.

Bī-güneh ʿāṣıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

lāyıḳ gör-:

1. **lāyıḳ gör-:**
Gazel 2216
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi veya birini bir şeye veya birin uygun bulmak, uygun olduğu kanaatinde olmak, münasip görmek, yakıştırmak.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

2. **lāyıḳ gör-:**
Gazel 2259
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi veya birini bir şeye veya birine uygun bulmak, uygun olduğu kanaatinde olmak, münasip görmek, yakıştırmak.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

lāyık ol-:

1. **lāyıḳ ol-:**
Gazel 2233
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Uygun ve münasip olmak.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

lāyık-ı nār:

1. **lāyıḳ-ı nār:**
Gazel 2163
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ateşe , yanmaya layık.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

lazım:

1. **lazım-durur:**--*durur*, -
Gazel 2043
Mısra: **4**
Gerekli, lüzumlu.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

2. **lāzım:**
Gazel 2094
Mısra: **8**
Gerekli, lüzumlu.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

3. **lāzım:**
Gazel 2148
Mısra: **8**
Gerekli, lüzumlu.

Rıẓk içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

4. **lāzım:**
Gazel 2447
Mısra: **2**
Gerekli, lüzumlu.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

5. **lāzım:**
Gazel 2110
Mısra: **7**
Gerekli, lüzumlu.

Didiler ʿāṣıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

leb:

1. **lebi:**-*i*
Gazel 2004
Mısra: **13**
(Sevgilinin) dudağı.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

2. **lebidür:**--*i*, --*dür*
Gazel 2015
Mısra: **2**
Dudak.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀṣıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

3. **lebüñe:**--*(ü)ñ*, --*e*
Gazel 2019
Mısra: **3**
Dudak.Divan şiirinde en fazla üzerinde durulan güzellik unsurlarından biridir.Dudak bir çok yönden teşbih ve mecazlara konu olur.Renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane

vs. olur.Şirinlik en belirgin özelliklerindendir.Renk bakımından la'l'e benzer.Şekil yönünden bir hokka, dür, mühr-i Süleyman'dır.Yine küçüklüğü ve rengi sebebiyle açılmamış goncaya benzetilir.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş
ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm
naẓar degül

4. **leblerüñ:**--*ler*, --*üñ*
Gazel 2029
Mısra: **1**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

5. **leblerüñe:**--*ler*, --*üñ*, --*e*
Gazel 2029
Mısra: **5**
Leb : Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

6. **lebüñdür:**--*üñ*, --*dür*
Gazel 2031
Mısra: **2**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Teşneyem hicrān şebinde
kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder
lebüñdür çün zülāl

7. **lebi:**--*i*
Gazel 2034
Mısra: **9**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

8. **lebinden:**--*i*, --*n*, --*den*
Gazel 2036
Mısra: **3**
Dudak. || Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

9. **lebüñden:**--*üñ*, --*den*
Gazel 2003
Mısra: **9**
Dudak. || Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbī ʾye neden egri nigāh eksük degül

10. **lebine:**--*i*, --*n*, --*e*
Gazel 2048
Mısra: **9**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

11. **leblerüñdür:**--*ler*, --*üñ*, --*dür*
Gazel 2051
Mısra: **1**

Dudak.|| Görünüşündeki güzellik,renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

12. **lebleri:**-*-ler*, *--i*
Gazel 2062
Mısra: **9**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

13. **leblerüñ:**-*-ler*, *--üñ*
Gazel 2068
Mısra: **7**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

14. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2073
Mısra: **5**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur.Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir.Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır.Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki,meze, meyhane olur.Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur.Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir.Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can,Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

15. **lebi:**-*i*
Gazel 2083
Mısra: **4**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

16. **leblerüñe:**-*ler*, *-üñ*, *-e*
Gazel 2104
Mısra: **3**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

17. **leblerinde:**-*ler*, *-i*, *-n*, *-de*
Gazel 2114
Mısra: **7**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

18. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2122
Mısra: **3**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve

aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu gönlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

19. **lebleri:**-*ler, -i*
Gazel 2130
Mısra: **7**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Ḫamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy gönül saña ne ġam

20. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2131
Mısra: **1**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāġlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

21. **lebüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2135
Mısra: **7**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

22. **leblerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2136
Mısra: **1**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

23. **lebleri:**-*ler, -i*
Gazel 2136
Mısra: **2**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

24. **lebi:**-*i*
Gazel 2137
Mısra: **3**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Ḫvābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

25. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2139
Mısra: **8**
Dudak.|| Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

26. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2151

Mısra: **8**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

27. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*

Gazel 2151

Mısra: **11**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

28. **lebi:**-*i*

Gazel 2152

Mısra: **1**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

29. **lebinden:**-*i, -n, -den*

Gazel 2161

Mısra: **5**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾllāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

30. **leblerinden:**-*ler, -i, -n, -den*

Gazel 2171

Mısra: **3**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

31. **lebi:**-*i*

Gazel 2171

Mısra: **10**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, sāki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̲eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

32. **lebüñçün:**-*üñ, -çün*

Gazel 2173

Mısra: **5**

Dudak.Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır.Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir,hayaldir.Rüyadır.Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü bahs̲ itdük
Es̲er yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

33. **leblerinde:**-*ler, -i, -n, -de*

Gazel 2181

Mısra: **6**

Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden

dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Būse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḫm-ı dendānum benüm

34. **lebi:**-*i*
Gazel 2191
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

35. **lebi:**-*i*
Gazel 2329
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

36. **lebi:**-*i*
Gazel 2450
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

37. **leb:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

38. **lebüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2213
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñden ḫālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

39. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2218
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb

ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī
yāḳūt-ı mī bārem

40. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2218
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

41. **lebüm:**-*üm*
Gazel 2218
Mısra: **6**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

42. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2218
Mısra: **6**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

43. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2230
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

44. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2416
Mısra: **1**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

45. **lebüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2239
Mısra: **9**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

46. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2241
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur.

Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

47. **lebüm:**-*üm*
Gazel 2241
Mısra: **8**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

48. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2241
Mısra: **8**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

49. **leblerinden:**-*ler, -i, -n, -den*
Gazel 2252
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

50. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2262
Mısra: **9**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

51. **lebleri:**-*ler, -i*
Gazel 2274
Mısra: **10**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

52. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2275
Mısra: **2**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

53. **lebin:**-*i, -n*
Gazel 2280
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Öper sāġar lebin görmiş şürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

54. **lebüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2286
Mısra: **4**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

55. **leblerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2300
Mısra: **1**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

56. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2307
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

57. **lebi:**-*i*
Gazel 2313
Mısra: **10**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

58. **lebi:**-*i*
Gazel 2315
Mısra: **1**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

59. **lebi:**-*i*
Gazel 2320
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve

aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

60. **leblerüñ:**-*ler*, *-üñ*
Gazel 2321
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

61. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2321
Mısra: **8**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

62. **lebine:**-*i*, *-n*, *-e*
Gazel 2325
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

63. **lebini:**-*i*, *-n*, *-i*
Gazel 2337
Mısra: **2**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

64. **leblerüñden:**-*ler*, *-üñ*, *-den*
Gazel 2340
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde gönlüñi ḫoş eyledüm

65. **lebleri:**-*ler*, *-i*
Gazel 2345
Mısra: **4**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

66. **lebi:**-*i*
Gazel 2345
Mısra: **18**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

67. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2351
Mısra: **6**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥayvāndur lebüñ sun kanayım

68. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2357
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

69. **lebine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2366
Mısra: **1**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

70. **lebi:**-*i*
Gazel 2370
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

71. **leblerine:**-*ler, -i, -n, -e*
Gazel 2376
Mısra: **3**
Dudak.

Bulmadı leblerine kimse anuñ Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

72. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2378
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

73. **lebi:**-*i*
Gazel 2379
Mısra: **3**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı

kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

74. **lebi:**-*i*
Gazel 2386
Mısra: **8**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

75. **lebüñ:**-*üñ*
Gazel 2399
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

76. **lebüñüñ:**-*ü, -ñüñ*
Gazel 2413
Mısra: **9**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Ṣīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola ṣīrīn suḫenem ben

77. **leblerinden:**-*ler, -i, -n, -den*
Gazel 2448
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

78. **leblerinüñ:**-*ler, -i, -nüñ*
Gazel 2448
Mısra: **13**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

79. **lebinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2460
Mısra: **5**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

80. **lebleri:**-*ler, -i*
Gazel 2463
Mısra: **1**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

81. **lebinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2481
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

82. **lebinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2483
Mısra: **4**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

83. **leblerine:**-*ler, -i, -n, -e*
Gazel 2494
Mısra: **7**
Dudak. Görünüşündeki güzellik, renk, darlık, yuvarlaklık, kenarındaki ben, ayva tüyleriyle çevrili divan şiirinde önemli bir güzellik unsurudur. Canın son çıkış noktası dudak olduğu için can ile yakından ilgilidir. Bu yüzden dudaktan dökülen can bağışlayıcı kelimeler de önem kazanır. Dudak renk ve şekil yönünden şarap, kadeh, saki, meze, meyhane olur. Âşığa can bağışlayan her türlü meziyet ve ilaç dudakta mevcuttur. Bunun yanında kötü sözleri ve aşığı azarlamalarıyla zehir de olabilir. Dudak ab-ı hayat, çeşme-i can, Kevser ve Çeşme-i Hayvan'dır. Görünmeyecek kadar küçüktür, bir noktadır, hatta hiç görünmeyebilir, hayaldir. Rüyadır. Aşık onu düşünebilir, asla erişemez.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

leb-gedā:

1. **leb-gedām:**-*m*
Gazel 2245
Mısra: **10**
Dilenci dudak.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

lebhā-yı meygūn:

1. **lebhā-yı meygūn:**
Gazel 2221
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şarap renkli dudaklı sevgili.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

leb-i nigār:

1. **leb-i nigār:**
Gazel 2092
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Resim gibi güzel sevgilinin dudağı.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

leb-i şīrīn:

1. **leb-i şīrīn:**
Gazel 2323
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Tatlı dudak.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

2. **leb-i şīrīn:**
Gazel 2420
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tatlı dudak.

Leb-i şīrīne virüp cānumı Ferhād-ṣıfat
Ben de ʿāşıḳlar arasında eyü ad ideyin

leb-i şīrīn-dehen:

1. **leb-i şīrīn-dehen:**
Gazel 2205
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Şirin dudaklı ağız.

Ol leb-i şīrīn-dehenden çün işitdüm bir kelām
Ḫıdmetinde cān virüp kendümi Ferhād eyledüm

leb-i yār:

1. **leb-i yār:**
Gazel 2376
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudağı.

Zāhide kevser ü baña leb-i yār Var her kesde bir heves nʾidelüm

lecc id-:

1. **lecc id-:**
Gazel 2491
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Düşmanlıkta inat etmek, ayak diremek, çekişmek.

Açdı gülşende şabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

legen:

1. **legende:**-*de, -*
Gazel 2018
Mısra: **5**
Yayvan kap.|| Leğen.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

leked-kūb-ı sitem ur-:

1. **leked-kūb-ı sitem ur-:**
Gazel 2224
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zulüm tekmesini vurmak.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

leşker:

1. **leşker:**
Gazel 2239
Mısra: **6**
Asker.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

2. **leşker:**
Gazel 2328
Mısra: **6**
Asker.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

3. **leşker:**
Gazel 2384
Mısra: **6**
Asker.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

4. **leşkerin:**
Gazel 2436
Mısra: **6**
Asker, ordu.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

5. **leşkerini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2357
Mısra: **9**
Asker.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

6. **leşkerümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2364
Mısra: **3**
Asker, ordu.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

7. **leşkerini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2442
Mısra: **5**
Asker, ordu.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

8. **leşkeri:**-*i*
Gazel 2464
Mısra: **10**
Asker, ordu.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

leşker çek-:

1. **leşker çek-:**
Gazel 2164
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Asker göndermek,sevketmek.

ʿĀlemde ḫüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

leşker-i ġam:

1. **leşker-i ġam:**
Gazel 2005
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gam askeri.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

2. **leşker-i ġam:**
Gazel 2085
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam askeri.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

3. **leşker-i ġam:**
Gazel 2324
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam askeri.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

leşker-i hicran:

1. **leşker-i hicran:**
Gazel 2257
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık askeri.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

letāfet:

1. **leṭāfetüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **16**
Hoşluk, güzellik, incelik. || Maddi varlığı gözle görülebilecek gibi olmama.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

levend:

1. **levend:**
Gazel 2157
Mısra: **2**
Kabadayı, cesur, yiğit, hareketli kimse. || Osmanlı bahriye teşkilatında donanmada ve kıyılarda hizmet gören askeri sınıf.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

levend-i göñül:

1. **levend-i göñül:**
Gazel 2039
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül askeri.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

levḥ:

1. **levḥine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2338
Mısra: **7**
Allah tarafından takdir edilen kutsal yazgı belgesi.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

2. **levḥine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2350
Mısra: **9**
Levha, sayfa.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

3. **levḥinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2146
Mısra: **3**
Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

4. **levḥ:**
Gazel 2239
Mısra: **4**
Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

5. **levḥine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2242
Mısra: **11**
Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

levḥa-i dil:

1. **levḥa-i dil:**
Gazel 2075
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül levhası.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

levḥ-i dil:

1. **levḥ-i dil:**
Gazel 2131
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gönül levhası.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

2. **levḥ-i dil:**
Gazel 2239
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül levhası.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

3. **levḥ-i dil:**
Gazel 2390
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül levhası.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

4. **levḥ-i dil:**
Gazel 2402
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Gönül levhası.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

levḥ-i ḫāk:

1. **levḥ-i ḫāk:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Toprak levha.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḥ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

leyla:

1. **leylaya:**--*(y)a, -*
Gazel 2004
Mısra: **17**
Çok karanlık gece.||Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı. Leylâ, geceye ait anlamına da gönderme yapılmaktadır.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

2. **leylā:**
Gazel 2115
Mısra: **6**
Geceye ait, geceyle ilgili. || Siyah. || "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

3. **leylāya:**-*(y)a*
Gazel 2122

Mısra: **9**
Geceye ait, geceyle ilgili. || *Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

4. **leylā:**
Gazel 2152
Mısra: **1**
Çok karanlık gece, siyah. || *: "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

5. **leylā:**
Gazel 2222
Mısra: **13**
"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Güşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

6. **leylāʾdan:**-*dan*
Gazel 2279
Mısra: **4**
"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

7. **leylā:**
Gazel 2281
Mısra: **5**
"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.Gecenin rengi olan siyah renginden dolayı saç ile birlikte kullanılır.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

8. **leylā:**
Gazel 2320
Mısra: **3**
Çok karanlık gece, siyah.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

9. **leylā:**
Gazel 2357
Mısra: **1**
Tatlı sarhoş.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

10. **leylā:**
Gazel 2432
Mısra: **1**
"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

leylī:

1. **leylī:**
Gazel 2045
Mısra: **3**
Siyah.|| *Leyla ile Mecnun hikayesindeki Leyla.*

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

2. **leylī:**
Gazel 2067
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili. || *Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

3. **leylī:**
Gazel 2065
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili. ||*Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

4. **leylī:**
Gazel 2072
Mısra: **1**
Geceye ait, geceyle ilgili. || *Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

5. **leylī:**
Gazel 2088
Mısra: **8**
Geceye ait, geceyle ilgili. || *Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

6. **leyli:**
Gazel 2103
Mısra: **4**
Geceye ait, geceyle ilgili. || *Siyah.* || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

7. **leylī:**
Gazel 2180
Mısra: **1**
Geceye ait, geceyle ilgili. Siyah. || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

8. **leylī:**
Gazel 2191
Mısra: **3**
Geceye ait, geceyle ilgili. Siyah. || *"Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Görüp leylī saçın divāne oldum Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

9. **leylīdür:**-*dür*
Gazel 2215
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili.

Siyah. || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine “veʾḍ-ḍuḥā”
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

10. **leylī:**
Gazel 2242
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

11. **leylī:**
Gazel 2249
Mısra: **1**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

12. **leylī:**
Gazel 2257
Mısra: **9**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

13. **leylī:**
Gazel 2258
Mısra: **3**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

14. **leylī:**
Gazel 2274
Mısra: **5**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

15. **leylī:**
Gazel 2289
Mısra: **3**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

16. **leylī:**
Gazel 2294
Mısra: **1**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

17. **leylī:**
Gazel 2298
Mısra: **5**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

18. **leylī:**
Gazel 2299
Mısra: **9**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

19. **leyli:**
Gazel 2309
Mısra: **3**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

20. **leylī:**
Gazel 2325
Mısra: **3**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

21. **leylī:**
Gazel 2332
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

22. **leylī:**
Gazel 2354
Mısra: **5**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

23. **leylī-i:**
Gazel 2354
Mısra: **12**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun” mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.*

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

24. **leylī:**
Gazel 2414
Mısra: **7**
Geceye ait, geceyle ilgili. *Siyah.* || *“Leyla ile Mecnun”*

mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

leylī-veş:

1. **leylī-veşi:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
Leyla gibi. || Leyla, "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

2. **leylī-veşüñ:**-*üñ*
Gazel 2159
Mısra: **9**
Leyla gibi.Geceye ait, geceyle ilgili. Siyah. || "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı. Leylī diye de bilinir.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

lezzet:

1. **lezzetin:**-*i, -n*
Gazel 2431
Mısra: **1**
Herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safa.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker lezzetin
Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

2. **lezzetin:**-*i, -n*
Gazel 2431
Mısra: **2**
Herhangi bir şeyden alınan zevk, haz, safa.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker lezzetin
Lezzetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

3. **lezzet-i:**-*i*
Gazel 2458
Mısra: **1**
Tat, lezzet.

Lezzet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

libās:

1. **libāsın:**-*ı, -n*
Gazel 2147
Mısra: **4**
Elbise, giyecek şey.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

2. **libās:**
Gazel 2235
Mısra: **10**
Elbise, giyecek şey.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

libās-ı ʿāriyet:

1. **libās-ı ʿāriyet:**
Gazel 2288
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **-**
Ödünç elbise.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḫāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

līk:

1. **līk:**
Gazel 2006
Mısra: **8**
Lâkin, ancak, ama.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ nakşı gitmekdür muḥāl

2. **līk:**
Gazel 2009
Mısra: **3**
Lakin, ancak.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

3. **līk:**
Gazel 2070
Mısra: **8**
"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

4. **līk:**
Gazel 2088
Mısra: **4**
"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Bu ʿacebdür ḫalḳ isterler benüm dermānumı
Līk derdümi benüm fikrüm budur efzūn idem

5. **līk:**
Gazel 2121
Mısra: **4**
"Ama, fakat, lakin" anlamlarında bağlaç.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

6. **līk:**
Gazel 2182
Mısra: **4**
Ama, ancak, fakat.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

7. **līk:**
Gazel 2210
Mısra: **5**
Ama, ancak, fakat.

Egerçi ẕerreden kemter ḫaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

8. **līk:**
Gazel 2247
Mısra: **8**
Ama, ancak, fakat.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

9. **līk:**
Gazel 2196
Mısra: **16**
Ama, ancak, fakat.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

10. **līk:**
Gazel 2218
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

11. **līk:**
Gazel 2251
Mısra: **6**
Ama, ancak, fakat.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

12. **līk:**
Gazel 2346
Mısra: **6**
Ama, ancak, fakat.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

13. **līk:**
Gazel 2491
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

14. **līk:**
Gazel 2495
Mısra: **4**
Ama, fakat, lakin.

Dōstum girmeyesin ele elüñden bu gelür
Līk bu gelmez elüñden ki göñülden çıkasın

<u>līkin:</u>

1. **līkin:**
Gazel 2053
Mısra: **8**
Ama, fakat, ancak.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

2. **līkin:**
Gazel 2092
Mısra: **4**
Ama, fakat, ancak.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

3. **līkin:**
Gazel 2200
Mısra: **2**
Ama, fakat, ancak.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

4. **līkin:**
Gazel 2246
Mısra: **7**
Ama, fakat, ancak.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḥādimim

5. **līkin:**
Gazel 2425
Mısra: **5**
Ama, fakat, ancak.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

6. **līkin:**
Gazel 2476
Mısra: **5**
Ama, fakat, ancak.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

7. **līkin:**
Gazel 2120
Mısra: **2**
Ama, ancak, fakat.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

8. **līkin:**
Gazel 2163
Mısra: **2**
Ama, fakat, ancak.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

9. **līkin:**
Gazel 2168
Mısra: **2**
Ama, ancak, fakat.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

<u>livā:</u>

1. **livā:**
Gazel 2374
Mısra: **4**
Sancak, bayrak.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

2. **livāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2381
Mısra: **5**
Sancak, bayrak.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

<u>livā-yı āh:</u>

1. **livā-yı āh:**
Gazel 2185
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Ah sancağı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

2. **livā-yı āh:**
Gazel 2289
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Ah bayrağı.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

3. **livā-yı āh:**
Gazel 2393
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Ah sancağı.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

<u>livāḳat:</u>

1. **liyāḳatüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **1**
Layık, yaraşır, uygun olmak.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

loḳma:

1. **loḳma:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
Bir defada ağza götürülen yiyecek parçası, bir seferde yutulacak miktardaki yiyecek.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

loḳmān:

1. **loḳmānʾa:**-*a*
Gazel 2333
Mısra: **7**
Hikmetli sözleri ve hikayeleri ile efsaneleşip her derdin devasını bildiği rivayet edilen hekim.

Derdümi ʿarż eyledüm Loḳmānʾa derdüm bilmedi
Bilürem derdüme ancak laʿl-i dilberdür emüm

luʿb:

1. **luʿb-ıla:**-*ıla*
Gazel 2280
Mısra: **8**
Hile.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

lüʾlüʾ:

1. **lüʾlüʾ:**
Gazel 2490
Mısra: **8**
İnci.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

lüʾlü:

1. **lüʾlü:**
Gazel 2083
Mısra: **3**
İnci.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

lutf:

1. **luṭfuñ-ıla:**--*uñ, --ıla*
Gazel 2022
Mısra: **6**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk. || Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

2. **luṭf:**
Gazel 2023
Mısra: **1**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk. || Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

3. **luṭfuñı:**--*uñ, --u*
Gazel 2029
Mısra: **7**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk. || Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

4. **luṭf-ıla:**--*ıla*
Gazel 2066
Mısra: **10**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk. || Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

5. **luṭfuñ:**-*uñ*
Gazel 2163
Mısra: **6**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

6. **luṭf:**
Gazel 2191
Mısra: **1**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

7. **luṭf:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

8. **luṭf-ıla:**-*ıla*
Gazel 2236
Mısra: **9**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

9. **luṭf:**
Gazel 2239
Mısra: **1**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

10. **luṭfuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2276
Mısra: **2**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

11. **luṭf:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inşāfa kanı luṭf u kerem hem

12. **luṭf:**
Gazel 2381

Mısra: **7**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

13. **luṭfı:**-*ı*
Gazel 2383
Mısra: **8**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

14. **luṭfın:**-*ı, -n*
Gazel 2383
Mısra: **9**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

15. **luṭf-ıla:**-*ıla*
Gazel 2398
Mısra: **7**
Bağış, bağışlama, ihsan, kerem, cömertlik.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

16. **luṭf:**
Gazel 2399
Mısra: **1**
İyi mamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

17. **luṭfuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2415
Mısra: **5**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

18. **luṭf:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿİşī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

19. **luṭfı:**-*ı*
Gazel 2479
Mısra: **2**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

20. **luṭf:**
Gazel 2455
Mısra: **10**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

luṭf eyle-:

1. **luṭf eyle-:**
Gazel 2043
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İyi davranmak, hoş muamele etmek, iyilikte bulunmak. || *Bağışlamak, ihsan etmek.* || *Lütuf olarak yapmak, izin vermek, müsâade etmek.*

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

2. **luṭf eyle-:**
Gazel 2105
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İyi davranmak, hoş muamele etmek, iyilikte bulunmak.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

3. **luṭf eyle-:**
Gazel 2333
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Lutuf olarak yapmak, izin vermek, müsade etmek.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

luṭf gör-:

1. **luṭf gör-:**
Gazel 2117
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bağışlanmak, ihsan, kerem, cömertlik görmek.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

luṭf id-:

1. **luṭf id-:**
Gazel 2087
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İyi davranmak, hoş muamele etmek, iyilikte bulunmak. || *Lutuf olarak yapmak, izin vermek, müsaade etmek.* || *Bağışlamak, ihsan etmek, lutufta bulunmak.*

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

2. **luṭf id-:**
Gazel 2250
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İyi davranmak, hoş muamele etmek, iyilikte bulunmak.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

luṭf it-:

1. **luṭf it-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İyi davranmak, hoş muamele etmek, iyilikte bulunmak. || *Bağışlamak, ihsan etmek.* || *Lütuf olarak yapmak, izin vermek, müsâade etmek.*

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḫadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **luṭf it-:**
Gazel 2462
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
Bağışlamak, ihsan etmek, lutufta bulunmak.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

3. **luṭf it-:**
Gazel 2001
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Lutuf olarak yapmak, izin vermek, müsaade etmek.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

luṭf-ı ṭabʿ:

1. **luṭf-ı ṭabʿ:**
Gazel 2127
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İyi huy.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

luṭuf:

1. **luṭfuñ:**-*uñ*
Gazel 2177
Mısra: **1**
İyi muamele, iyilik, yumuşaklık, hoşluk.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḫalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẓīm

M

mā:

1. **mā:**
Gazel 2293
Mısra: **14**
Su.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

2. **mādan:**-*dan*
Gazel 2177
Mısra: **8**
Su.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

maʿānī:

1. **maʿānī:**
Gazel 2167
Mısra: **1**
Manalar, anlamlar.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

2. **maʿānī:**
Gazel 2288
Mısra: **9**
Anlamlar, manalar.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna tapşurdum

3. **maʿānī:**
Gazel 2298
Mısra: **11**
Asıl, öz, gerçek, hakikat.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

4. **maʿānī:**
Gazel 2336
Mısra: **7**
Manalar, anlamlar.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

5. **maʿānī:**
Gazel 2431
Mısra: **3**
Manalar, anlamlar.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

māʿāş:

1. **māʿāşum:**-*um*
Gazel 2228
Mısra: **6**
Yaşamak ve geçinmek için gerekli olan şey, rızık.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʿāşum

maʿbūd:

1. **maʿbūd:**
Gazel 2216
Mısra: **8**
Kayıtsız şartsız kulluk edilmeye layık olan, kendisine ibadet olunan varlık, ilah, Allah.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

mācerā:

1. **mācerādan:**--*dan*, -
Gazel 2021
Mısra: **2**
Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

2. **mācerādan:**--*dan*, -
Gazel 2021
Mısra: **2**
Sonu belirsiz tehlikeli ve heyecanlı yaşayış, sergüzeşt, serüven. || Alışılmışın dışında cerayan eden, ilgi çekici olay.|| Gelip geçici aşk ilişkisi.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

3. **mācerāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **8**
Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

maġbūn:

1. **maġbūnlıgum:**-*lıg*, -*um*
Gazel 2347
Mısra: **10**
Alış verişte aldatılmış, maddi zarara uğramış, kandırılmış.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

maġrūr:

1. **maġrūrsın:**-*sın*
Gazel 2049
Mısra: **7**
Aldanmış, kendini beğenen, böbürlenen, kibirli, gururlu.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

maġrūr ol-:

1. **maġrūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Büyüklük taslamak.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

māh:

1. **māhum:**-*um*
Gazel 2385
Mısra: **3**
Ay, kamer.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

2. **māh:**
Gazel 2272
Mısra: **8**
Ay gibi güzel, sevgili.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

3. **māh:**
Gazel 2002
Mısra: **6**
Ay, kamer II Ay yüzlü sevgili.

Pertev-i ḫüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

4. **māhum:**-*um*
Gazel 2090
Mısra: **2**
Ay. || *Ay gibi güzel, sevgili.*

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

5. **māh:**
Gazel 2095
Mısra: **8**
Bir takvim yılının on ikide biri, ay, şehr.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

6. **māhı:**-*ı*
Gazel 2110
Mısra: **3**
Ay gibi güzel, sevgili.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

7. **māhum:**-*um*
Gazel 2134
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

8. **māhum:**-*um*
Gazel 2153
Mısra: **2**
Ay gibi güzel, sevgili.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

9. **māhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2155
Mısra: **4**
Ay gibi güzel, sevgili.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

10. **māh:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
Ay.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

11. **māh:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

12. **māhuñ:**-*uñ*
Gazel 2236
Mısra: **2**
Ay gibi güzel, sevgili.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

13. **māhıyam:**-*ı*, -*(y)am*
Gazel 2341
Mısra: **6**
Ay.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

14. **māh:**
Gazel 2369
Mısra: **11**
Ay.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

15. **māha:**-*a*
Gazel 2374
Mısra: **2**
Gökteki ay, kamer.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

16. **māhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2406
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

17. **māh:**
Gazel 2464
Mısra: **11**
Ay.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

18. **māh:**
Gazel 2464

Mısra: **11**
Ay gibi güzel sevgili.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

19. **māhum:**-*um*
Gazel 2490
Mısra: **6**
Ay gibi güzel, sevgili.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

māḥ u sāl:

1. **māḥ u sāl:**
Gazel 2032
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Ay ve yıl.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

maḥabbet:

1. **maḥabbet:**
Gazel 2024
Mısra: **12**
Sevgi. ||*Aşk, sevda.*|| *Dostluk, bağlılık, sohbet, yârenlik.* ||.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

2. **maḥabbet:**
Gazel 2055
Mısra: **3**
Sevgi, aşk || Dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

3. **maḥabbetüm:**-*-üm,* -
Gazel 2057
Mısra: **4**
Sevgi, aşk || Dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

4. **maḥabbet:**
Gazel 2067
Mısra: **5**
Sevgi, aşk || Dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

5. **maḥabbet:**
Gazel 2110
Mısra: **2**
Sevgi, aşk, sevda. || Dostluk, bağlılık. || Sohbet, yarenlik.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

6. **maḥabbet:**
Gazel 2127
Mısra: **8**
Sevgi, aşk || Dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

7. **maḥabbet:**
Gazel 2140
Mısra: **1**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

8. **maḥabbet:**
Gazel 2157
Mısra: **3**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

9. **maḥabbet:**
Gazel 2174
Mısra: **8**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

10. **maḥabbet:**
Gazel 2180
Mısra: **3**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

11. **maḥabbet:**
Gazel 2180
Mısra: **4**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

12. **maḥabbet:**
Gazel 2249
Mısra: **7**
Aşk, sevda.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

13. **maḥabbet:**
Gazel 2280
Mısra: **2**
Dostluk, bağlılık. || Sevgi.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

14. **maḥabbetden:**-*den*
Gazel 2280
Mısra: **10**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

15. **maḥabbet:**
Gazel 2286
Mısra: **12**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın Maḥabbet kişverine tācir olsam

16. **maḥabbet:**
Gazel 2288
Mısra: **5**

Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

17. **maḥabbet:**
Gazel 2290
Mısra: **7**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

18. **maḥabbet:**
Gazel 2331
Mısra: **1**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

19. **maḥabbet:**
Gazel 2341
Mısra: **9**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

20. **maḥabbet:**
Gazel 2360
Mısra: **2**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

21. **maḥabbet:**
Gazel 2367
Mısra: **1**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

22. **maḥabbetle:**-*le*
Gazel 2384
Mısra: **2**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

23. **maḥābbet:**
Gazel 2384
Mısra: **6**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

24. **maḥabbetde:**-*de*
Gazel 2392
Mısra: **2**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

25. **maḥabbet:**
Gazel 2469
Mısra: **9**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Ġarḳ-ı baḥr-ı ʿışḳ olup buldum maḥabbet cevherin
Ḥamdü-lillāh virmedüm ʿālemde dil dünyāya ben

26. **maḥabbet:**
Gazel 2500
Mısra: **1**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

maḥabbet it-:

1. **maḥabbet it-:**
Gazel 2031
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Sevgi duymak, dostça davranmak.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

mā-ḥażar:

1. **mā-ḥażar:**
Gazel 2122
Mısra: **8**
Hazır olan şey, hazır olarak bulunan şey, her ne varsa. || Hali hazırda mevcut olan.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdüginçe iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

2. **mā-ḥażar:**
Gazel 2176
Mısra: **7**
Hazır olan şey, hazır olarak bulunan şey, her ne varsa.

Gözlerüm yaşı ṣarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

3. **mā-ḥażar:**
Gazel 2222
Mısra: **4**
Hali hazırda mevcut olan.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

maḥbūb:

1. **maḥbūb:**
Gazel 2146
Mısra: **7**
Muhabbet duyulan, sevilen, dost.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

2. **maḥbūb:**
Gazel 2126
Mısra: **5**
Sevilen kimse, sevgili.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

3. **maḥbūbı:**-*ı*
Gazel 2201
Mısra: **3**
Sevilen kimse, sevgili.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını

Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

4. **maḫbūb:**
Gazel 2329
Mısra: **7**
Sevilen kimse, sevgili.

Ben niçe maḫbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

5. **maḫbūb:**
Gazel 2372
Mısra: **7**
Sevilen kimse, sevgili.

Reʿy idersin zāhidā maḫbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

6. **maḫbūbdan:**-*dan*
Gazel 2428
Mısra: **5**
Sevilen kimse, sevgili.

Gel mey ü maḫbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

7. **maḫbūb:**
Gazel 2467
Mısra: **5**
Sevilen kimse, sevgili.

ʿÖmr oldur geçe maḫbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

māhi:

1. **māhī:**
Gazel 2293
Mısra: **5**
Balık.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

2. **māhiyem:**-*(y)em*
Gazel 2291
Mısra: **8**
Balık.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

3. **māhīyem:**-*(y)em*
Gazel 2341
Mısra: **8**
Balık.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

māh-ı āsümān:

1. **māh-ı āsümān:**
Gazel 2155
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gökyüzünün ayı.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

2. **māh-ı āsümān:**
Gazel 2423
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gökyüzünün ayı.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

māh-ı mihr-efrūz:

1. **māh-ı mihr-efrūz:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayı ve güneşi parlatan sevgili.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

māh-ı mihr-i efrūz:

1. **māh-ı mihr-i efrūz:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayı ve güneşi aydınlatan.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

māh-ı nev:

1. **māh-ı nev:**
Gazel 2306
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yeni ay.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

2. **māh-ı nev:**
Gazel 2490
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yeni ay, hilal. || *Tarikata yeni intisap etmiş kimse, müptedi derviş.*

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

māh-ı şeb-ārā:

1. **māh-ı şeb-ārā:**
Gazel 2433
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Geceyi süsleyen ay.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

māh-ı tābān:

1. **māh-ı tābān:**
Gazel 2139
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

2. **māh-ı tābān:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

3. **māh-ı tābān:**
Gazel 2317
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

4. **māh-ı tābān:**
Gazel 2405
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

5. **māh-ı tābān:**
Gazel 2415
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Parlak ay.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

māhitāb:

1. **māhitāb:**
Gazel 2082
Mısra: **6**
Ayın parlaklığı, ışıltısı. || Dolunay.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

māhiyyet:

1. **māhiyyetin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **2**
Bir nesnenin varlığını veya cevherini meydana getiren şey, nesnenin hakikati, özü, kendilik, zatiyet.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀṣıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

2. **māhiyyetin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **4**
Bir nesnenin varlığını veya cevherini meydana getiren şey, nesnenin hakikati, özü, kendilik, zatiyet.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

3. **māhiyyetin:**-*i, -n*
Gazel 2438
Mısra: **6**
Bir nesnenin varlığını veya cevherini meydana getiren şey, nesnenin hakikati, özü, kendilik, zatiyet.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

maḫmil:

1. **maḫmile:**--*e*
Gazel 2012
Mısra: **4**
Deve, fil gibi hayvanların sırtına konan veya insanların omuzlarında taşınan, karşılıklı oturulacak şekilde yapılmış bir çeşit kapalı sepet, tahtırevan, mahfe.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

maḫmūd:

1. **maḫmūduñ:**-*uñ*
Gazel 2287
Mısra: **11**
Gazneli Mahmud.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḫı Ayāzam

2. **maḫmūd:**
Gazel 2030
Mısra: **5**
Gazneli Mahmud. Cömertliği, şairleri koruması ve kölesi Ayaz ile birlikte anılır.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

3. **maḫmūd:**
Gazel 2231
Mısra: **7**
Gazneli Mahmud,"Sultan" lakabını ilk o almasıyla, cömertliği, şairleri koruması ve kölesi Ayaz ile birlikte anılır.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

4. **maḫmūduñ:**-*uñ*
Gazel 2497
Mısra: **9**
Gazneli Mahmud,sultan lakabının ilk o almasıyla, cömertliği, şairleri koruması ve kölesi Ayaz ile birlikte anılır.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

mahmūr:

1. **maḫmūr:**
Gazel 2379
Mısra: **4**
İçkiden sersemlemiş, kendinden geçecek duruma gelmiş kimse.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

maḥrem:

1. **maḫrem:**
Gazel 2188
Mısra: **7**
Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

2. **maḫrem:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

3. **maḫrem:**
Gazel 2016
Mısra: **10**
Gizli, saklı. || Yasak, haram.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

4. **maḫrem:**
Gazel 2257
Mısra: **6**
Başkalarından saklanan, başkaları tarafından görülmesi, bilinmesi, duyulması istenmeyen, gizli.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

5. **maḥremüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Bir kimsenin sırlarını bilecek derecede yakını ve samimi dostu olan kimse, sırdaş.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

maḥrem-i esrār-ı nihān ol-:

1. **maḥrem-i esrār-ı nihān ol-:**
Gazel 2048
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gizli sırların sırdaşı olmak.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

māh-rū:

1. **māh-rūlarda:**-*-lar, --da*
Gazel 2043
Mısra: **9**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

2. **māḫ-rūlar:**-*lar*
Gazel 2075
Mısra: **7**
Ay yüzlü. || *Yüzü ay gibi parlayan güzel.*

Māḫ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emṣālüm benüm

3. **māh-rūlar:**-*lar*
Gazel 2238
Mısra: **6**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

4. **māh-rūlar:**-*lar*
Gazel 2304
Mısra: **1**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

5. **māh-rūlar:**-*lar*
Gazel 2411
Mısra: **7**
Yüzü ay gibi parlayan güzel, sevgili.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

6. **māh-rūya:**-*(y)a*
Gazel 2493
Mısra: **4**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

7. **māh-rūlar:**-*lar*
Gazel 2497
Mısra: **1**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

maḥrūm eyle-:

1. **maḥrūm eyle-:**
Gazel 2148
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Birinin istediği şeyi vermemek veya istediğini elde etmesine engel olmak, yoksun bırakmak.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

maḥrūm id-:

1. **maḥrūm id-:**
Gazel 2410
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birinin istediği şeyi vermemek veya istediğini elde etmesine engel olmak, yoksun bırakmak.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

maḥrūm it-:

1. **maḥrūm it-:**
Gazel 2080
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birinin istediği şeyi vermemek veya istediğini elde etmesine engel olmak, yoksun bırakmak.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

maḥşer:

1. **maḥşerde:**-*de*
Gazel 2142
Mısra: **8**
Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

2. **maḥşerde:**-*de*
Gazel 2226
Mısra: **6**
Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

3. **maḥşere:**-*e*
Gazel 2106
Mısra: **10**
Ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere tekrar dirilip toplanacakları yer.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

maḥşer güni:

1. **maḥşer güni:**
Gazel 2246
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ölülerin tekrar dirilip toplanacağı zaman, kıyamet.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem lîkin ümîd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḥādimim

2. **maḥşer güni:**
Gazel 2255
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ölülerin tekrar dirilip toplanacağı zaman, kıyamet.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

maḥv it-:

1. **maḥv it-:**
Gazel 2302
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
İyileşemeyecek ve eski haline gelemeyecek derecede maddi, manevi zarar görmesine yol açmak, perişan etmek.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

maḥv ol-:

1. **maḥv ol-:**
Gazel 2093
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, ortadan kalkmak. || Uğradığı maddi veya manevi zarar sebebiyle çok kötü bir duruma düşmek, eski haline gelemeyecek derecede yıkılmak, çökmek, perişan olmak.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

2. **maḥv ol-:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, ortadan kalkmak.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

maḥzen eyle-:

1. **maḥzen eyle-:**
Gazel 2288
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Saklamak.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

maḥzen-i dil:

1. **maḥzen-i dil:**
Gazel 2161
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül hazinesi, mahzeni.

Muḥibbī maḥzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

maḥzenüʾl-esrār:

1. **maḥzenüʾl-esrār:**
Gazel 2018
Mısra: **10**
"Sırlar Hazinesi" anlamına gelir. || Genceli Nizami'nin Farsça mesnevi türünde yazmış olduğu eserdir. Ahlak, erdem, adalet , hayat hakkındakini görüşlerini anlatır.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

maḥzūn:

1. **maḥzūnlıgum:**-*lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **1**
Üzüntülü, gamlı, kederli, hüzünlü.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

2. **maḥzūn:**
Gazel 2464
Mısra: **1**
Üzüntülü, gamlı, kederli, hüzünlü.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḥı dīger-gūn

mā-i sebīl:

1. **mā-i sebīl:**
Gazel 2023
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çeşme.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

maḳām:

1. **maḳām:**
Gazel 2123
Mısra: **2**
Durulacak yer, durak, mekan, mahal.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

2. **maḳām:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
Durulacak yer, durak, mekan, mahal.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

maḳsūd:

1. **maḳṣūdına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2444
Mısra: **6**
Amaç, niyet, gaye, hedef.

Dōstum ʿuṣṣāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

2. **maḳsūd:**
Gazel 2288
Mısra: **7**
İstenilen şey, amaç, gaye, maksat.

Ezelden ʿāṣıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

maḳsūm ol-:

1. **maḳsūm ol-:**
Gazel 2148

Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bölünmek, kısımlara ayrılmak, taksim edilmek.

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

māl:

1. **māl:**
Gazel 2003
Mısra: **8**
Bir kimsenin sâhip olduğu her şey, mal mülk, servet.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

2. **māl:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, irat, varlık, servet.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

3. **māl:**
Gazel 2498
Mısra: **6**
Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, irat, varlık, servet.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

4. **mālı:**-*ı*
Gazel 2409
Mısra: **8**
Bir kimse veya kurumun mülkiyetinde bulunan, taşınır, taşınmaz her çeşit değerli ve gerekli şey, mülk, irat, varlık, servet.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

5. **mālum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **4**
Bir kimsenin sahip olduğu her şey, mal mülk, servet.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

māl u menāl:

1. **māl u menāl:**
Gazel 2052
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir kimsenin sahip olduğu her şey, mal mülk, servet.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

2. **māl u menāl:**
Gazel 2196
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Bir kimsenin sahip olduğu her şey, mal mülk, servet.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

māl-ā-māl:

1. **māl-ā-māl:**
Gazel 2488
Mısra: **9**
Ağzına kadar dolu, dopdolu, lebalep.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

mālik:

1. **mālikem:**-*em*
Gazel 2172
Mısra: **8**
Sahip.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

2. **māliki:**-*i*
Gazel 2346
Mısra: **2**
Bir şeye sahip olan kimse, sahip.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

3. **mālik:**
Gazel 2443
Mısra: **6**
Bir şeye sahip olan kimse, sahip.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

mālik ol-:

1. **mālik ol-:**
Gazel 2055
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sahip olmak.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

mālik-i mülk-i suḫen:

1. **mālik-i mülk-i suḫen:**
Gazel 2028
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sözün, gerçek sahibi ve mutasarrıfı olan.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

2. **malik-i mülk-i suḫen:**
Gazel 2427
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Mülkün sahibinin sözü.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

maʿlūm ol-:

1. **maʿlūm ol-:**
Gazel 2093
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçine doğmak. || *Bilinmek.*

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

maʿmūr:

1. **maʿmūrlık:**-*lık*
Gazel 2116
Mısra: **6**
Gelişip güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş, şenlikli.

Bulmışam gönlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

2. **maʿmūresi:**-*e, -si*
Gazel 2494
Mısra: **10**
Bayındır, imar edilmiş.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko gönül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

māʿnā:

1. **māʿnālar:**-*lar*
Gazel 2486
Mısra: **2**
Kelime, söz, hareket, davranış vb.nin ifade ettiği şey, anlatılmak istenen veya onlardan anlaşılan şey, anlam, medlul, mefhum.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatin

mānend-i şafaḳ:

1. **mānend-i şafaḳ:**
Gazel 2330
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şafak gibi.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

2. **mānend-i şafaḳ:**
Gazel 2330
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şafak gibi.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

maʿnī:

1. **maʿnī:**
Gazel 2363
Mısra: **8**
Mana, hakikat, öz.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feṣāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī ṣiʾrüm ābdār itdüm

2. **maʿnīden:**-*den*
Gazel 2182
Mısra: **4**
Asıl, öz, gerçek, hakikat.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

3. **maʿniyi:**-*(y)i*
Gazel 2195
Mısra: **14**
Türk halk şiirinde ekseriyetle hecenin yedili ölçüsü ile söylenen ve üçüncüsü serbest, diğerleri kafiyeli dört mısradan meydana gelen nazım şekli.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

4. **maʿnī:**
Gazel 2431
Mısra: **8**
Asıl, öz, gerçek, hakikat.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

mānī:

1. **mānī-var:**--*var*
Gazel 2018
Mısra: **3**
Mani dinin kurucusu olan Mani, Divan şairleri tarafından Çin'den İran'a gelen bir ressam olarak bilinir.|| Pers imparatoru I. Şapur'un saraylarının duvarlarını resimler ile süsleyen bir ressam ve peygamber.|| Büyüleyici resimler yapan bir ressam, sihir ve hüner sahibi bir nakkaş.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

2. **mānī:**
Gazel 2131
Mısra: **12**
Meşhur Çinli bir nakkaş ve ressamın adıdır.Yaptığı resimler çok güzel olduğu için bu özelliğini müridlerine gökten inen bir mucize olarak göstermiştir.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

māniʿ ol-:

1. **māniʿ ol-:**
Gazel 2272
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Engel olmak, engellemek, önlemek.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

2. **mānīʿ ol-:**
Gazel 2376
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Engel olmak, engellemek, önlemek.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

maʿnī-i himmet:

1. **maʿnī-i himmet:**
Gazel 2194
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Manevi güç özü.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

manṣūr:

1. **manṣūrʾı:**-*ı*
Gazel 2378
Mısra: **3**
Allah'ta eriyip yok olmak anlamında söylediği "Ene'l-Hak", yani "Ben Hakkım" sözü sebebiyle 922 yılında asılarak öldürülen mutasavvıftır. Klasik edebiyatta Âşığa yapılan benzetme ve nitelendirmelerde kullanılmıştır.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

manṣūr-ṣıfat:

1. **manṣūr-ṣıfat:**
Gazel 2133
Mısra: **6**
Mansur gibi. || Hallac-ı Mansur edebiyatça çokça anılan ünlü bir sufidir.Hind ve Türk memleketlerinde dolaşarak İslam'ı yaymaya çalıştı.Tasavvuf yolunda ilerleyince fenafillah'a ulaştı ve Ene'l Hakk der, bu sözün batını manasını değil de zahiri manasını alanlar onu münkir olarak kabul ettiler, sonra darağacına çekilerek teşhir edildi. || Edebiyatta darağacı ve Ene'l Hakk münasebetiyle sıkça anılan Mansur, inancı uğruna her şeye göğüs germe ve ölmenin sembolü olarak bilinir.Sevgilinin saçları darağacına benzetilince ,Mansur da aşk şehidi olup bu dara asılır.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

manẓūr ol-:

1. **manẓūr ol-:**
Gazel 2018
Mısra: **14**
Kelime Tipi: **-**
Görülmek.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

mār:

1. **mār:**
Gazel 2086
Mısra: **10**
Yılan.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

2. **mār:**
Gazel 2118
Mısra: **9**
Yılan . || Divan şiirinde sevgilinin saçı ve aşığın ahları şekil yönünden yılana benzer. Uzunluğu, kıvrımlı oluşu, siyahlığı, zehiri vs. özellikleri ile ele alınır.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

3. **mār:**
Gazel 2197
Mısra: **8**
Yılan. Divan şiirinde sevgilinin saçı ve aşığın ahları şekil yönünden yılana benzer. Uzunluğu, kıvrımlı oluşu, siyahlığı, zehiri vs. özellikleri ile ele alınır.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

4. **mār:**
Gazel 2201
Mısra: **7**
Yılan. Divan şiirinde sevgilinin saçı ve aşığın ahları şekil yönünden yılana benzer. Uzunluğu, kıvrımlı oluşu, siyahlığı, zehiri vs. özellikleri ile ele alınır.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

5. **mār-ı:**
Gazel 2399
Mısra: **7**
Yılan. Divan şiirinde sevgilinin saçı ve aşığın ahları şekil yönünden yılana benzer. Uzunluğu, kıvrımlı oluşu, siyahlığı, zehiri vs. özellikleri ile ele alınır.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

6. **mār:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
Geçen, geçmiş.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

maʿreke-i ʿışḳ:

1. **maʿreke-i ʿışḳ:**
Gazel 2472
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın savaş alanı.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

mār-gīr:

1. **mār-gīrem:**-*em*
Gazel 2436
Mısra: **1**
Yılan tutucu, yılan tutan.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

mār-ı zülf:

1. **mār-ı zülf:**
Gazel 2239
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Saçlarının yılanı.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

2. **mār-ı zülf:**
Gazel 2262
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Saç yılanı.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini
Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

3. **mār-ı zülf:**
Gazel 2034
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Saç yılanı.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

māʿşūḳ:

1. **māʿşūḳ-veş:**--*veş*
Gazel 2040
Mısra: **6**
Aşkla sevilen, aşık olunan kimse.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

2. **maʿşūk:**
Gazel 2414
Mısra: **1**
Aşkla sevilen, aşık olunan kimse.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

maṭbah-ı dil:

1. **maṭbaḫ-ı dil:**
Gazel 2353
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül mutfağı.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

matlab:

1. **maṭlabum:**-*um*
Gazel 2395
Mısra: **9**
İstenilen, talep edilen şey, istek, meram.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

matlūb:

1. **maṭlūbına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2344
Mısra: **7**
İstenilen, aranılan, istek ve arzu duyulan, talep edilen şey.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

māverā-yı āferīniş:

1. **māverā-yı āferīniş:**
Gazel 2431
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yaratılışın ötesi.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

māyil kıl-:

1. **māyil kıl-:**
Gazel 2266
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

2. **māyil kıl-:**
Gazel 2304
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Māh-rūlar fikr idüp ger gönlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

māyil ol-:

1. **māyil ol-:**
Gazel 2297
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu gönlümi ʿAnḳā eyledüm

mazlūm:

1. **maẓlūm:**
Gazel 2164
Mısra: **8**
Haksızlığa uğramış, zulüm görmüş kimse.

ʿĀlemde ḫüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

mecāl:

1. **mecāl:**
Gazel 2401
Mısra: **9**
Güç, kuvvet, derman, takat.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

2. **mecālüñ:**-*üñ*
Gazel 2475
Mısra: **6**
İmkan, fırsat.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

mecāl kalma-:

1. **mecāl kalma-:**-*ma, -mış, -dur*
Gazel 2001
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Acı, keder, pişmanlık ve sevinçten göz yaşı dökmek.

Dür olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

2. **mecāl kalma-:**
Gazel 2069
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gücü kalmamak, güçsüzleşmek.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

3. **mecāl kalma-:**
Gazel 2001
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak.

Dür olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

mecālü kalma-:

1. **mecālü kalma-:**
Gazel 2274
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güç kalmamak, güçsüzleşmek.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

meclis:

1. **meclise:**-*e*
Gazel 2180
Mısra: **10**
Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu gönlümi ben nā kılam

2. **meclise:**-*e*
Gazel 2298
Mısra: **8**

Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve sefa toplantısı.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

3. **meclisde:**-*de*
Gazel 2363
Mısra: **5**
Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve sefa toplantısı.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

4. **meclisde:**-*de*
Gazel 2397
Mısra: **5**
Bezm, meclis, eğlence yeri, zevk ve sefa toplantısı.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

5. **meclise:**-*e*
Gazel 2123
Mısra: **9**
İçkili , eğlenceli meclis.

Gel Muḥibbī idelüm meclise mehrūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

6. **meclisde:**-*de*
Gazel 2166
Mısra: **8**
İçkili, eğlenceli meclis, toplantı, dernek.İlkbahar mevsiminde çemende, kırlarda veya bir gül bahçesinde gezip eğlenmek, içip coşmak,halen rağbet edilen bir eğlence şeklidir. Mecliste herkes daire şeklinde yan yana oturur, saki elindeki kadehle ortada döner, herkese aynı içki kadehinden sunar.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḫāžır ʿiyşe esbābum benüm

7. **meclisinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2249
Mısra: **9**
Konuşmak veya bir işi müzakere etmek için bir araya gelmiş kişilerin tamamı, cemiyet, encümen. Bu kimselerin yaptığı toplantının yeri, şura.|| Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

8. **meclisde:**-*de*
Gazel 2452
Mısra: **6**
Bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, içtima. II Sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir araya gelen arkadaş topluluğu, âşıkların toplandığı aşk meclisi.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

9. **meclisinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2433
Mısra: **3**
Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı; toplanılacak yer; toplum. Sohbet etmek ve eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu. || Zevk ve safa toplantısı.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

10. **meclisinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2439
Mısra: **7**
Bir konuyu konuşmak veya görüşmek için yapılan toplantı; toplanılacak yer; toplum. Sohbet etmek ve eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu. || Zevk ve safa toplantısı.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

11. **meclis:**
Gazel 2469
Mısra: **12**
Konuşmak veya bir işi müzakere etmek için bir araya gelmiş kişilerin tamamı, cemiyet, encümen. Bu kimselerin yaptığı toplantının yeri, şura.|| Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

12. **meclisinden:**-*i*, -*n* , -*den*
Gazel 2482
Mısra: **3**
Oturulacak, toplanılacak yer; eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı. II Mey bağlamında şarap içilen ve eğlenilen yer.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

meclis-i cānān:

1. **meclis-i cānān:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgililer meclisi.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

2. **meclis-i cānān:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgililer meclisi.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

meclis-i ġam:

1. **meclis-i ġam:**
Gazel 2088
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Keder, sıkıntı meclisi.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

2. **meclis-i ġam:**
Gazel 2140
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

3. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

4. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

5. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

6. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

7. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

8. **meclis-i ġam:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, eziyet meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

9. **meclis-i ġam:**
Gazel 2372
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gam, keder meclisi.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

10. **meclis-i ġam:**
Gazel 2454
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder fasülyesi.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

mecmūʿ-ı nihāl:

1. **mecmūʿ-ı nihāl:**
Gazel 2002
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Fidanların hepsi. || *Güzel sevgililerin tamamı.*

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

mecnūʿ-ı ʿālem:

1. **mecnūʿ-ı ʿālem:**
Gazel 2310
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Alemin delisi.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

mecnūn:

1. **mecnūn:**
Gazel 2004
Mısra: **18**
Aşk yüzünden deli divane olmuş, aklı başından gitmiş kimse. *II Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı, Kays'ın lakabı.*

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

2. **mecnūn:**
Gazel 2005
Mısra: **6**
Aşk yüzünden deli divane olmuş, aklı başından gitmiş kimse. *II Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı, Kays'ın lakabı.*

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

3. **mecnūnlıgum:**--*lıg, --um*
Gazel 2035
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. || *Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse.* || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.* || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

4. **mecnūn:**
Gazel 2045
Mısra: **4**
Aşk yüzünden deli divane olmuş, aklı başından gitmiş kimse. *II Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı, Kays'ın lakabı.*

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

5. **mecnūnlayın:**--*layın, -*
Gazel 2047
Mısra: **6**
Çıldırmış, deli, divane. || *Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse.* || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.* || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

6. **mecnūn:**
Gazel 2055
Mısra: **8**
Çıldırmış, deli, divane. || *Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse.* || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.* || *Leyla*

ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

7. **mecnūn:**
Gazel 2067
Mısra: **8**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

8. **mecnūn:**
Gazel 2078
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

9. **mecnūn:**
Gazel 2088
Mısra: **8**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

10. **mecnūn:**
Gazel 2089
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

11. **mecnūn-vār:**-*vār*
Gazel 2090
Mısra: **7**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

12. **mecnūn-vār:**-*vār*
Gazel 2354
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

13. **mecnūn:**
Gazel 2094
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

14. **mecnūnʾdan:**-*dan*
Gazel 2103
Mısra: **3**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.||

Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

15. **mecnūn:**
Gazel 2115
Mısra: **6**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

16. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2122
Mısra: **10**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

17. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2370
Mısra: **6**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

18. **mecnūn:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya

tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

19. **mecnūn:**
Gazel 2150
Mısra: **1**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

20. **mecnūn:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

21. **mecnūnʾıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

22. **mecnūnıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2159
Mısra: **9**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

23. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2180
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

24. **mecnūn:**
Gazel 2191
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Görüp leylī saçın divāne oldum Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

25. **mecnūn:**
Gazel 2220
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

26. **mecnūnuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2242
Mısra: **7**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

27. **mecnūn:**
Gazel 2243
Mısra: **8**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

28. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2249
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

29. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2256
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

30. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2257
Mısra: **10**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk

yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

31. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2299
Mısra: **10**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

32. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2332
Mısra: **7**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

33. **mecnūn:**
Gazel 2265
Mısra: **4**
Delirmiş, çıldırmış, aşk yüzünden aklı başından gitmiş kimse.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

34. **mecnūn:**
Gazel 2268
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

35. **mecnūna:**-*a*
Gazel 2274
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

36. **mecnūnam:**-*am*
Gazel 2281
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

37. **mecnūñ:**
Gazel 2289
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

38. **mecnūn:**
Gazel 2290
Mısra: **7**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

39. **mecnūn:**
Gazel 2320
Mısra: **14**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

40. **mecnūn:**
Gazel 2324
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Düşdi göñlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

41. **mecnūn:**
Gazel 2325
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

42. **mecnūn:**
Gazel 2329
Mısra: **15**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

43. **mecnūnlıgum:**-*lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

44. **mecnūnlıgum:**-*lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **12**
Çıldırmış, deli, divane.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

45. **mecnūnʿa:**-*a*
Gazel 2348
Mısra: **6**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

46. **mecnūn:**
Gazel 2349
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

47. **mecnūn:**
Gazel 2350
Mısra: **8**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

48. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2352
Mısra: **6**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

49. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2357
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

50. **mecnūnʾdur:**-*dur*
Gazel 2365
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā şaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

51. **mecnūn:**
Gazel 2365
Mısra: **7**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

52. **mecnūn:**
Gazel 2366
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

53. **mecnūn:**
Gazel 2372
Mısra: **2**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

54. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2374
Mısra: **9**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

55. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2407
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

56. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2469
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile

Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

57. **mecnūnʾa:**-*a*
Gazel 2492
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

58. **mecnun:**
Gazel 2390
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

59. **mecnūn:**
Gazel 2402
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

60. **mecnūn:**
Gazel 2402
Mısra: **9**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

61. **mecnūn:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

62. **mecnūn:**
Gazel 2437
Mısra: **5**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

63. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2441
Mısra: **10**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

64. **mecnūna:**-*a*
Gazel 2459
Mısra: **10**
Çıldırmış, deli, divane.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünün

65. **mecnūnlayın:**-*layın*
Gazel 2468
Mısra: **3**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || *Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.*

Belā zencīrini mecnūnlayın āh Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

66. **mecnūn:**
Gazel 2469
Mısra: **3**
Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

67. **mecnūn:**
Gazel 2489
Mısra: **2**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

mecnūn eyle-:

1. **mecnūn eyle-:**
Gazel 2490
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevda yüzünden kendini yitirmiş kimse.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

mecnūn ol-:

1. **mecnūn ol-:**
Gazel 2072
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevda sebebiyle kendini kaybetmek. || *Delirmek, çıldırmak.*

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

2. **mecnūn ol-:**
Gazel 2487
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevda yüzünden kendini yitirmek. || *Çıldırmak, delirmek.*

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

mecnūn-ı dehr:

1. **mecnūn-ı dehr:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Zamanın Mencun'u.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

mecnūn-ı ʿışḳ:

1. **mecnūn-ı ʿışḳ:**
Gazel 2294
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşkın delisi.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

mecnūn-vār:

1. **mecnūn-vār:**
Gazel 2065
Mısra: **7**
Mecnun gibi. || Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

2. **mecnūn-vār:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Mecnun gibi. || Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

3. **mecnūn-vār:**
Gazel 2305
Mısra: **2**
Mecnun gibi. || Çıldırmış, deli, divane. || Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

4. **mecnūn-vār:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
Mecnun gibi. || Çıldırmış, deli, divane.Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir.Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

5. **mecnūn-vār:**
Gazel 2240
Mısra: **7**
Mecnun gibi.Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

6. **mecnūñ-var:**
Gazel 2298
Mısra: **5**
Mecnun gibi. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

7. **mecnūn-vār:**
Gazel 2309
Mısra: **3**
Mecnun gibi.|| Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

mecnūn-veş:

1. **mecnūn-veş:**
Gazel 2258
Mısra: **4**
Mecnun gibi.|| Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Virüp dil leylī zülfine dirīgā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

2. **mecnūn-veş:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
Mecnun gibi.|| Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olarak bilinir. Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

mecrūḥ:

1. **mecrūḥ:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Kırık, incinmiş, kırgın.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

2. **mecrūḥ-durur:**-*durur*
Gazel 2480
Mısra: **1**
Gönül, kalp vb. için kırık, incinmiş, kırgın.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

mecūs:

1. **mecūs:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
Ateşe tapan.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

meddāḥ:

1. **meddāḥam:**-*am*
Gazel 2317
Mısra: **17**
Çok öven, metheden kimse.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

meded:

1. **meded:**
Gazel 2267
Mısra: **1**
"İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

2. **meded:**
Gazel 2317
Mısra: **16**
"İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

3. **meded:**
Gazel 2322
Mısra: **3**
"İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

4. **meded:**
Gazel 2080
Mısra: **1**
Yardım et, imdat eyle, yetiş, aman, eyvah.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

5. **meded:**
Gazel 2099
Mısra: **8**
"Yardım et, imdat eyle, yetiş, aman, eyvah" ünlemi.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

6. **meded:**
Gazel 2354
Mısra: **14**
Yardım, imdat, nusret.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

7. **meded:**
Gazel 2494
Mısra: **8**
Yardım, imdat, nusret.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

meded eyle-:

1. **meded eyle-:**
Gazel 2175
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

meded gönder-:

1. **meded gönder-:**
Gazel 2031
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yardım göndermek.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḫāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

medḥ:

1. **medḥüñ:**-*üñ*
Gazel 2147
Mısra: **10**
Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, sena.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī şenā-ḫvān olmışam

2. **medḥinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2340
Mısra: **4**
Bir kimse veya bir şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, senâ.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

medḥ eyle-:

1. **medḥ eyle-:**
Gazel 2121
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

2. **medḥ eyle-:**
Gazel 2264
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḥırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

medḥ id-:

1. **medḥ id-:**
Gazel 2317
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

medḥ it-:

1. **medḥ it-:**
Gazel 2297
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege

Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

medhūş:

1. **medhūş:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
Dehşete düşmüş, şaşkına dönmüş.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

2. **medhūş:**
Gazel 2264
Mısra: **8**
Ürkmüş, şaşkınlık ve korku içinde kalmış, dehşete düşmüş.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

3. **medhūş:**
Gazel 2356
Mısra: **2**
Ürkmüş, şaşkınlık ve korku içinde kalmış, dehşete düşmüş.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

medyūn:

1. **medyūnlıgum:**-*lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **4**
Borcu, vereceği olan, borçlu.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

medyūn ol-:

1. **medyūn ol-:**
Gazel 2072
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kendini borçlu hissetmek.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

meftūn:

1. **meftūnlıgum:**-*lıg, -um*
Gazel 2347
Mısra: **6**
Çok beğendiği bir şey önünde şaşırıp kalan, şaşkına dönen kimse, şaşkın, hayran.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

meftūn ol-:

1. **meftūn ol-:**
Gazel 2072
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek, tutulmak, vurulmak, hayran olmak.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

meger:

1. **meger:**
Gazel 2146
Mısra: **10**
"Meğerse, oysa, oysaki" anlamlarında bağlaç.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

2. **meger:**
Gazel 2006
Mısra: **3**
"Meğerse, oysa, oysaki" anlamlarında bağlaç. II Sanki.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

3. **meger:**
Gazel 2010
Mısra: **14**
Bilinmeyen, farkında olunmayan bir durum için kullanılan bir söz, meğerse, oysa, oysaki.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

4. **meger:**
Gazel 2041
Mısra: **7**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki. || "Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

5. **meger:**
Gazel 2056
Mısra: **12**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa || "Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

6. **meger:**
Gazel 2071
Mısra: **8**
Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

7. **meger:**
Gazel 2075
Mısra: **2**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīṣānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

8. **meger:**
Gazel 2134
Mısra: **10**
Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa.

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāf vire Allāhʿum

9. **meger:**
Gazel 2141
Mısra: **7**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

10. **meger:**
Gazel 2167
Mısra: **10**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

11. **meger:**
Gazel 2191
Mısra: **7**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

12. **meger:**
Gazel 2197
Mısra: **7**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

El irmez ḥüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḥamle ki dir her kılı mār oldum

13. **meger:**
Gazel 2215
Mısra: **10**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

14. **meger:**
Gazel 2227
Mısra: **4**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

15. **meger:**
Gazel 2237
Mısra: **10**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

16. **meger:**
Gazel 2259
Mısra: **6**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

17. **meger:**
Gazel 2269
Mısra: **5**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

18. **meger:**
Gazel 2273
Mısra: **2**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

19. **meger:**
Gazel 2312
Mısra: **4**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyle önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

20. **meger:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

21. **meger:**
Gazel 2362
Mısra: **3**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

22. **meger:**
Gazel 2421
Mısra: **3**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫvāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

23. **meger:**
Gazel 2425
Mısra: **3**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyla önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

24. **meger:**
Gazel 2485
Mısra: **4**
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa" gibi anlamlarla istisna belirtir, meğerki.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

25. **meger:**
Gazel 2498
Mısra: **4**
"Oysa ki, halbuki" anlamıyle önceden farkına varılmayıp sonradan anlaşılan bir durumu bildirir, meğerse.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel

ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

meger ki:

1. **meger ki:**
Gazel 2104
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa, meğer .

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

meğer kim:

1. **meğer kim:**
Gazel 2038
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illâ, meğer" , istek veya emir kipinde bir cümle ile kullanılır.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. **meger kim:**
Gazel 2258
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa, meğer.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

3. **meger kim:**
Gazel 2285
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ancak, yalnız, fakat, şu kadar ki, illa, meğer .

Āhum okına hīç ḥāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

meges:

1. **meges:**
Gazel 2294
Mısra: **11**
Sinek.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

2. **meges:**
Gazel 2297
Mısra: **7**
Sinek.

Cīfe-i dünyāya māyil olmadum hem çü meges
Ḳaf-ı istiġnāda bu göñlümi ʿAnḳā eyledüm

3. **meges:**
Gazel 2286
Mısra: **3**
Sinek.Divan şiirinde sevgilinin beni sinek olarak ele alınır,sevgilinin tatlı yanağı ve bal dudağı üzerinde olur.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

4. **meges-veş:**-*veş*
Gazel 2290
Mısra: **3**
Sinek.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳānīʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

5. **megesüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **6**
Sinek.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

meges-veş:

1. **meges-veş:**
Gazel 2464
Mısra: **4**
Sinek şeklinde, sinek gibi.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

meh:

1. **meh:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
Ay gibi güzel, sevgili.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

2. **mehüñ:**-*üñ*
Gazel 2152
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

3. **mehi:**-*i*
Gazel 2094
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

4. **meh:**
Gazel 2197
Mısra: **9**
Ay gibi güzel sevgili.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

5. **meh:**
Gazel 2269
Mısra: **5**
Ay gibi güzel sevgili.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

6. **meh:**
Gazel 2236
Mısra: **8**
Yılın on iki parça bölümünden her biri, ay.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

7. **meh:**
Gazel 2265
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

8. **meh:**
Gazel 2339
Mısra: **7**
Ay, kamer.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

9. **meh:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
Ay gibi güzel, sevgili.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

10. **meh:**
Gazel 2426
Mısra: **1**
Ay gibi güzel, sevgili.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

meh -rūya:

1. **meh -rūya:**-*-(y)a, -*
Gazel 2006
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

meḫel:

1. **meḫel:**
Gazel 2337
Mısra: **4**
"Yerinde, uygun, layık, münasip" anlamındaki mahal sözünün halk ağzındaki bir söylenişi.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḫel didüm

2. **meḫel:**
Gazel 2377
Mısra: **8**
"Yerinde, uygun, layık, münasip" anlamındaki mahal sözünün halk ağzındaki bir söylenişi.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḫel ben bilürem

meḫel gör-:

1. **meḫel gör-:**-*dü, -ñ*
Gazel 2135
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uygun ve yerinde bulmak.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

meh-i bedr:

1. **meh-i bedr:**
Gazel 2330
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dolunay.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

meh-i ḥargeh-nişīn:

1. **meh-i ḥargeh-nişīn:**
Gazel 2078
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ayın etrafındaki haleye oturan ay.

Eylerem gelse ḥayālüñ iy meh-i ḥargeh-nişīn
Çeşmümi ḥayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

meh-i nā-mihr:

1. **meh-i nā-mihr:**
Gazel 2305
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sevgisiz ay. || *Sevgisiz sevgili.*

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

meh-i tābān:

1. **meh-i tābān:**
Gazel 2176
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

2. **meh-i tābān:**
Gazel 2345
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi parlayan, ay gibi parlak yüzlü.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

mehliḳā:

1. **mehliḳāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **2**
Ay yüzlü sevgili.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

2. **mehliḳādur:**-*dur*
Gazel 2318
Mısra: **10**
Ay yüzlü güzel, dilber.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

3. **mehliḳā:**
Gazel 2406
Mısra: **5**
Yüzü ay gibi olan, ay yüzlü güzel kadın.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

meh-pāre:

1. **meh-pārenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2329
Mısra: **9**
"Ay parçası" Yüzü ay gibi parlak ve güzel olan kimse.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḫaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

2. **meh-pāreler:**-*ler*
Gazel 2431
Mısra: **11**
"Ay parçası" yüzü ay gibi parlak ve güzel olan kimse.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler

Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

3. **meh-pāreler:**-*ler*
Gazel 2460
Mısra: **15**
Ay gibi parlak ve güzel yüzlü sevgili.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

meh-rū:

1. **meh-rū:**
Gazel 2173
Mısra: **1**
Ay yüzlü sevgili.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

2. **meh-rūlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2306
Mısra: **3**
Ay yüzlü güzel, sevgili.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

3. **meh-rūlara:**-*lar, -a*
Gazel 2115
Mısra: **5**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

4. **meh-rū:**
Gazel 2120
Mısra: **5**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

5. **meh-rūları:**-*lar, -ı*
Gazel 2123
Mısra: **9**
"Ay yüzlü" Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

6. **meh-rūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2259
Mısra: **10**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

7. **meh-rū:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

8. **meh-rū:**
Gazel 2419
Mısra: **11**
"Ay yüzlü" Yüzü ay gibi parlayan güzel.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

9. **meh-rūlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2443
Mısra: **11**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Gönlüñi virdüñ vişālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

10. **meh-rūyı:**-*(y)*
Gazel 2446
Mısra: **1**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

11. **meh-rūları:**-*lar, -ı*
Gazel 2446
Mısra: **5**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

12. **meh-rū:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

13. **meh-rūlara:**-*lar, -a*
Gazel 2481
Mısra: **9**
"Ay yüzlü" yüzü ay gibi parlayan güzel.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

mehtāb:

1. **mehtāb:**
Gazel 2212
Mısra: **8**
Dolunay, ay ışığı.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

mehveş:

1. **mehveş:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
Yüzü aya benzeyen, ay gibi güzel kadın.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

mekān:

1. **mekānıdur:**-*-ı, --dur, -*
Gazel 2024
Mısra: **1**
Yer, mahal. || Durulan, oturulan yer. || Ev, mesken, ikametgah.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

2. **mekānı:**-*ı*
Gazel 2243
Mısra: **9**

Durulan, oturulan yer, ev, mesken, ikametgah.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

mekān-ı laʿl:

1. **mekān-ı laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Lal taşının evi. || *Yakut taşının çıkarıldığı yer.*

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

mekr:

1. **mekr-ile:**--*ile*, -
Gazel 2032
Mısra: **4**
Hile, düzen, aldatma.

Āl-ıla gönlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

mekteb-i ʿışḳ:

1. **mekteb-i ʿışḳ:**
Gazel 2365
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk mektebi.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

2. **mekteb-i ʿışḳ:**
Gazel 2402
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk okulu.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

melāḫat:

1. **melāḫat:**
Gazel 2193
Mısra: **8**
Güzellik, şirinlik.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīṯ çün şeker kıldum

2. **melāḫat:**
Gazel 2291
Mısra: **4**
Güzellik, şirinlik.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḫat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

melāʾik:

1. **melāʾik:**
Gazel 2391
Mısra: **3**
Melekler.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḫat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

2. **melāʾik:**
Gazel 2291
Mısra: **3**
Melekler.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḫat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

melāl:

1. **melāl:**
Gazel 2038
Mısra: **4**
Hüzün, keder. || *Usanma, bıkma, usanç.*

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya gönlüñde melāl

2. **melāl:**
Gazel 2053
Mısra: **4**
Hüzün, keder. || *Usanma, bıkma, usanç.*

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

melālet:

1. **melāletüm:**-*üm*
Gazel 2092
Mısra: **8**
Bıkma, usanma, usanç.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

melāmet:

1. **melāmet:**
Gazel 2055
Mısra: **1**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḫaşem çekdüm

2. **melāmet:**
Gazel 2349
Mısra: **2**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

3. **melāmet:**
Gazel 2090
Mısra: **7**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş. || *Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.*

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

4. **melāmetüm:**-*üm*
Gazel 2092
Mısra: **1**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

5. **melāmet:**
Gazel 2110

Mısra: **2**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

6. **melāmet:**
Gazel 2112
Mısra: **11**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

7. **melāmet:**
Gazel 2137
Mısra: **4**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

8. **melāmet:**
Gazel 2175
Mısra: **7**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

9. **melāmet:**
Gazel 2191
Mısra: **10**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

10. **melāmet:**
Gazel 2249
Mısra: **3**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

11. **melāmet:**
Gazel 2289
Mısra: **4**
Azarlama, kınama, yerme, ayıplama, serzeniş.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

12. **melāmet:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş Adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifAtından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez gönlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

13. **melāmet:**
Gazel 2385
Mısra: **4**
Aşk yolunda ayıplanmayı, kınanmayı göze alan kimse.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

14. **melāmet:**
Gazel 2470
Mısra: **10**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

15. **melāmet:**
Gazel 2033
Mısra: **9**
Giyim kuşam, zikir, ayin gibi yerleşmiş adet ve törenlere önem vermeyip nefsi devamlı yermeyi, kınamayı, böylece halkın iltifatından uzaklaşarak Hakk'a yaklaşmayı esas alan anlayış.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

melāmet ehli:

1. **melāmet ehli:**
Gazel 2470
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tasavvufta melamet görüşünü benimseyen kimse veya kimseler.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

melāmet it-:

1. **melāmet it-:**
Gazel 2061
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Azarlamak, kınamak, yermek, ayıplamak, serzenişte bulunmak.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

melāyik:

1. **melāyik:**
Gazel 2146
Mısra: **2**
Melekler.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

melek:

1. **melekler:**-*ler*
Gazel 2375
Mısra: **9**
Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıklar II Sevgili.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

melek-sīmā:

1. **melek-sīmā:**
Gazel 2038
Mısra: **9**
Melek yüzlü.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

2. **melek-sīmā-y-ıçun:**-*(y)ı, -çun*
Gazel 2434
Mısra: **2**
Melek yüzlü güzel.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

meʾmen kıl-:

1. **meʾmen kıl-:**
Gazel 2085
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sığınılacak, güven duyulacak, emin ve emniyetli yer haline getirmek.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

memlū eyle-:

1. **memlū eyle-:**
Gazel 2024
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Doldurmak.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Gūş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

memlū ol-:

1. **memlū ol-:**
Gazel 2391
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dolmak.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

2. **memlū ol-:**
Gazel 2391
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dolmak.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

3. **memlū ol-:**
Gazel 2391
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dolmak.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

men:

1. **men:**
Gazel 2259
Mısra: **6**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

2. **men:**
Gazel 2262
Mısra: **2**
"Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

menʿ:

1. **menʿi:**-*i*
Gazel 2269
Mısra: **3**
Yasaklama, engelleme, önleme.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

men ʿ idersin:

1. **men ʿ idersin:**--*er, --sin*
Gazel 2006
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yasaklamak, engel olmak.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

menʿ eyle-:

1. **menʿ eyle-:**
Gazel 2428
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yasaklamak, engellemek, önüne geçmek.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

menʿ kıl-:

1. **menʿ kıl-:**
Gazel 2146
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yasaklamak, engellemek, önüne geçmek.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

menʿ olın-:

1. **menʿ olın-:**
Gazel 2417
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yasaklanmak, önüne geçilmek, engellenmek.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

mengūş eyle-:

1. **mengūş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Olan bir şeyden unutulamayacak bir ders almak, söylenen bir sözü hiç unutmamak.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

mengūş id-:

1. **mengūş id-:**
Gazel 2445
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dinlemek.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

men-i hāksār:

1. **men-i ḫāksār:**
Gazel 2164
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
Perişan, düşkün, hakir kimse.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

meʾnūs ol-:

1. **meʾnūs ol-:**
Gazel 2106
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Alışılmış olmak, alışkanlık haline gelmek.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

menzil:

1. **menzilüm:**-*üm*
Gazel 2154
Mısra: **8**
Hedef, varılacak yer.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

2. **menzilüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **2**
Hedef, varılacak yer.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

3. **menzilüm:**-*üm*
Gazel 2277
Mısra: **6**
Hedef, varılacak yer.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

4. **menzil:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Hedef, varılacak yer.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

5. **menzilüm:**-*üm*
Gazel 2256
Mısra: **4**
Menzil, mesken, hedef.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

6. **menzilüñ:**-*üñ*
Gazel 2026
Mısra: **4**
Varılacak yer. || *Rütbe, mevki, makam.* || *Yolcuların konakladıkları yer, konak yeri, konak.*

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

7. **menzil:**
Gazel 2206
Mısra: **10**
Varılacak yer.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

8. **menzil:**
Gazel 2234
Mısra: **1**
Varılacak yer.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

9. **menzil:**
Gazel 2294
Mısra: **12**
Varılacak yer.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḥarīṣ
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

10. **menzilüm:**-*üm*
Gazel 2295
Mısra: **8**
Varılacak yer.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

11. **menzil:**
Gazel 2118
Mısra: **7**
Oturulan, ikamet edilen yer, ev, mesken, ikametgah.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

menzil kıl-:

1. **menzil kıl-:**
Gazel 2300
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yol almak.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

menzilgeh-i ġam eyle-:

1. **menzilgeh-i ġam eyle-:**
Gazel 2306
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kederin konak yeri yapmak.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

menzil-i inşāf:

1. **menzil-i inşāf:**
Gazel 2235
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Adalet makamı.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inşāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

2. **menzil-i inşāf:**
Gazel 2235
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Adalet makamı.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāh-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inşāfa gelem

merām:

1. **merāmum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **6**
İstek, niyet, maksat.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

2. **merāma:**-*a*
Gazel 2242
Mısra: **14**
İstek, niyet, maksat.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

merc̱ān:

1. **mercānı:**--*ı*
Gazel 2055
Mısra: **15**
Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır. Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü, gözyaşı mercana benzetilir.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

2. **mercān:**
Gazel 2083
Mısra: **2**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır.Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

3. **mercān:**
Gazel 2395
Mısra: **8**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır.Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Ḫāk-i pāyuña niṣ̱ār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

4. **mercāna:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **10**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır. Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

5. **mercānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **4**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır. Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

6. **mercān:**
Gazel 2473
Mısra: **4**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır. Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

7. **mercān:**
Gazel 2484
Mısra: **8**
Denizden çıkan maruf kırmızı cevher. || Divan şiirinde daha çok bazı eşyaya süs olması yönünden ele alınır. Sevgilinin dudağı, ağzı, aşığın kanlı gözü ve gözyaşları mercana benzetilir.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

merd:

1. **merd-iseñ:**--*ise*, --*ñ*
Gazel 2068
Mısra: **9**
Yiğit, cesur kimse, bahadır, kahraman. || Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli kimse.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

2. **merd:**
Gazel 2437
Mısra: **1**
Güvenilir, sözünün eri, mürüvvetli, hamiyetli kimse.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

merdān ol-:

1. **merdān ol-:**
Gazel 2047
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yiğit, cesur (kimse), bahadır, kahraman olmak.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

merdāne:

1. **merdānesin:**-*sin*
Gazel 2438
Mısra: **9**
İnsan olana yakışır surette, mertçe, yiğitçe.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

2. **merdāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2500
Mısra: **8**
Mert bir insana yakışır tarzda, mertçe, yiğitçe.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

merd-i meydān:

1. **merd-i meydān:**
Gazel 2227
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Allah, vatan, millet uğrunda kendini feda edebilen, yiğitçe meydana atılabilen çok cesur ve mert kimse.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

merdūd id-:

1. **merdūd id-:**
Gazel 2216

Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Geri çevrilmiş, kabul edilmemiş, makbul sayılmamış, kovulmuş, defedilmiş.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

merdüm:

1. **merdümleri:**-*ler, -i*
Gazel 2330
Mısra: **3**
Göz bebeği.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

2. **merdümleri:**-*ler, -i*
Gazel 2306
Mısra: **7**
İnsan, şahıs.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

3. **merdümleri:**--*leri, -*
Gazel 2027
Mısra: **10**
Göz bebeği.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

4. **merdüm:**
Gazel 2068
Mısra: **10**
Adam, insan.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

5. **merdüm:**
Gazel 2250
Mısra: **14**
Adam, insan.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

6. **merdüm:**
Gazel 2275
Mısra: **4**
Adam, insan.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

7. **merdüm:**
Gazel 2144
Mısra: **6**
Gözbebeği.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

8. **merdümlük:**-*lük*
Gazel 2181
Mısra: **3**
Göz bebeği.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

9. **merdümler:**-*ler*
Gazel 2490
Mısra: **9**
Göz bebeği.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

merdüm-i çeşm:

1. **merdüm-i çeşm:**
Gazel 2131
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Göz bebeği.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

merdümlik it-:

1. **merdümlik it-:**
Gazel 2327
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnsana yaraşır biçimde davranmak.

İy şabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

merdüm-zāde:

1. **merdüm-zādeyem:**-*(y)em*
Gazel 2138
Mısra: **6**
İnsan oğlu, adem oğlu.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

meres:

1. **meresüm:**-*üm*
Gazel 2260
Mısra: **12**
İp, kordon.

Ne saʿādet idi iti gibi şayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

merḥabā ol-:

1. **merḥabā ol-:**
Gazel 2172
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Selamlaşacak kadar tanışıklığı olmak.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum

2. **merḥabā ol-:**
Gazel 2172
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Selamlaşacak kadar tanışıklığı olmak.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

merḥamet:

1. **merḥametle:**-*le*
Gazel 2330
Mısra: **8**
Herhangi bir canlının acısını, kederini, mutsuzluğunu yüreğinde hissedip üzüntü duyma ve ona karşı yardım hisleriyle dolma, acıma.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

merḥamet it-:

1. **merḥamet it-:**
Gazel 2278

Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Acımak.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

merhem:

1. **merhem:**
Gazel 2020
Mısra: **8**
Çare, derman, ilaç.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

2. **merhem:**
Gazel 2208
Mısra: **8**
Yara üzerine konulan yumuşak ilaç.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

3. **merhem:**
Gazel 2257
Mısra: **8**
İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilaçların ortak adı, halk ağzı. melhem.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

4. **merhem:**
Gazel 2306
Mısra: **2**
İçinde gerekli etkili maddeler bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız, deri üzerine sürülerek kullanılan ilaçların ortak adı, halk ağzı. melhem. || Manevi bir acının, bir üzüntünün şiddetini azaltacak, ümit ve teselli kaynağı olacak şey, çare.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

5. **merhem:**
Gazel 2312
Mısra: **8**
Yara üzerine konulan yumuşak deva. || Çare, derman, ilaç.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

merhem-i vaṣl:

1. **merhem-i vaṣl:**
Gazel 2247
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kavuşma merhemi, ilacı.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

merve:

1. **merve:**
Gazel 2362
Mısra: **9**
Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bununla Safa ovasında sa'y ederler, yani yedi defa gidip gelirler ki, hac farizasının rükünlerindendir.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

2. **merve:**
Gazel 2460
Mısra: **8**
Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bununla Safa ovasında sa'y ederler, yani yedi defa gidip gelirler ki, hac farizasının rükünlerindendir.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

3. **merve:**
Gazel 2464
Mısra: **8**
Mekke'de bir dağın adı olup, hacılar bununla Safa ovasında sa'y ederler, yani yedi defa gidip gelirler ki, hac farizasının rükünlerindendir.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

mescid:

1. **mescide:**-*e*
Gazel 2346
Mısra: **14**
Mescid, namaz kılınan yer.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

2. **mescid:**
Gazel 2231
Mısra: **5**
İbadet edilecek ve secdeye varılacak yer.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

3. **mescid:**
Gazel 2432
Mısra: **9**
İbadet edilecek ve secdeye varılacak yer.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

4. **mescide:**-*e*
Gazel 2166
Mısra: **3**
Müslümanların vakit namazlarını kılmaları ve ibadetlerini yerine getirmeleri için yapılan, içinde cuma ve bayram namazları kılınmayan minaresiz, minbersiz küçük cami.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

mescid-i ḥüsn:

1. **mescid-i ḥüsn:**
Gazel 2101
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin ibadethanesi, mesciti.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

2. **mescid-i ḥüsn:**
Gazel 2245
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin mescidi.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

3. **mescid-i ḥüsn:**
Gazel 2292
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik mescidi.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

4. **mescid-i ḥüsn:**
Gazel 2371
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzellik mescidi.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

mesel:

1. **meseldür:**--*dür, -*
Gazel 2027
Mısra: **8**
Örnek, benzer, misal. || Ders ve ibret alınacak küçük hikaye, fıkra, kıssa. || Atasözü.

Ḥasbeten-lillāḥ cefā vü cevri ḳānūn eyleme
Bu meseldür atalardan dōstum kan eylegil

2. **meseldür:**-*dür*
Gazel 2178
Mısra: **4**
Atasözü.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

3. **meselüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **16**
Asıl anlamı dışında başka bir şeyi anlatmak için dolaylı ve üstü kapalı olarak söylenen ibret alınacak söz.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meselüm

4. **meselüm:**-*üm*
Gazel 2369
Mısra: **6**
Ders ve ibret alınacak küçük hikaye, fıkra, kıssa.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meselüm

meşhur:

1. **meşhūr:**
Gazel 2329
Mısra: **15**
Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

meşhūr ol-:

1. **meşhūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ün kazanmak, şöhret sahibi olmak.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

mesīḥā-dem:

1. **mesīḫā-dem:**
Gazel 2316
Mısra: **3**
İsa nefesli.Nefesi, mucize olarak ölüye hayat veren Hz.İsa'nınki gibi güçlü, etkili ve şifa verici olan kimse.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

mesken:

1. **mesken:**
Gazel 2138
Mısra: **3**
Oturulan, ikamet edilen yer, ev, konut, ikametgah.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

2. **mesken:**
Gazel 2250
Mısra: **13**
Oturulan, ikamet edilen yer, ev, konut, ikametgah.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

3. **mesken:**
Gazel 2372
Mısra: **2**
Oturulan, ikamet edilen yer, ev, konut, ikametgah.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

mesken eyle-:

1. **mesken eyle-:**
Gazel 2314
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir yere yerleşmek, bir yerde devamlı olarak oturmak.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

mesken idin-:

1. **mesken idin-:**
Gazel 2138
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yerleşmek.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

mesken kıl-:

1. **mesken kıl-:**
Gazel 2085
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir yere yerleşmek, bir yerde devamlı olarak oturmak.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

mesned:

1. **mesned:**
Gazel 2292
Mısra: **10**
Dayanılan, güç ve destek alınan şey, dayanak.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

meşreb:

1. **meşrebin:**-*in*
Gazel 2076
Mısra: **7**
Bir kimsenin yaratılışında bulunan huy, yaratılış, tabiat, mizaç, karakter.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

mesrūr ol-:

1. **mesrūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevinçli, mutlu olmak.

Ḥāṣā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

2. **mesrūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevinçli, mutlu olmak.

Ḥāṣā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

3. **mesrūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevinçli, mutlu olmak.

Ḥāṣā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

meşşāṭa:

1. **meşşāṭa:**
Gazel 2451
Mısra: **7**
Eskiden gelinleri giydirip süsleyen, gelin başı yapan, düğün evleri için süsler hazırlayan kadın II Muhabbet tellalı.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḥayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

mest:

1. **mest:**
Gazel 2149
Mısra: **1**
Allah aşkından dolayı mest olmuş, kendinden geçmiş, aklı başında olmama durumu.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

2. **mest:**
Gazel 2067
Mısra: **6**
İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş. || *Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.*

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

3. **mestem:**-*em*
Gazel 2135
Mısra: **8**
İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş. || *Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.*

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

4. **mestem:**-*em*
Gazel 2267
Mısra: **7**
İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş. || *Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.*

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

5. **mest:**
Gazel 2137
Mısra: **4**
Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.

Ḫvābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

6. **mest-ile:**-*ile*
Gazel 2137
Mısra: **10**
İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

7. **mest:**
Gazel 2217
Mısra: **1**
Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş kimse.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

8. **mest:**
Gazel 2355
Mısra: **10**
İçki vb. sarhoşluk veren bir şeyin etkisiyle şuuru zayıflamış, kendinden geçmiş kimse, sarhoş.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

mest eyle-:

1. **mest eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçirmek, aklını başından almak, sarhoş etmek.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

mest eyledi:

1. **mest eyledi:**--*di*
Gazel 2010
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

mest it-:

1. **mest it-:**
Gazel 2106
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçirmek, aklını başından almak, sarhoş etmek.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

2. **mest it-:**
Gazel 2138
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçirmek, aklını başından almak, sarhoş etmek.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

3. **mest it-:**
Gazel 2169
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçirmek, aklını başından almak, sarhoş etmek.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

mest ol-:

1. **mest ol-:**
Gazel 2041
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

2. **mest ol-:**
Gazel 2264
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

3. **mest ol-:**
Gazel 2307
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

4. **mest ol-:**
Gazel 2345
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

5. **mest ol-:**
Gazel 2371
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

6. **mest ol-:**
Gazel 2371
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

7. **mest ol-:**
Gazel 2457
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

mest ü ḫarāb:

1. **mest ü ḫarāb:**
Gazel 2452
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşırı derecede içmiş, çok sarhoş kimse.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

mest ü ḫarāb ol-:

1. **mest ü ḫarāb ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çok sarhoş olmak.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

mestān:

1. **mestānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **18**
Sarhoş olmuş, kendinden geçmiş, mahmur.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

mestāne:

1. **mestāne:**
Gazel 2101
Mısra: **10**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣafʿolup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

2. **mestāne:**
Gazel 2106
Mısra: **10**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

3. **mestāne:**
Gazel 2122
Mısra: **7**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdügince iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

4. **mestāne:**
Gazel 2125
Mısra: **3**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

5. **mestāne:**
Gazel 2322
Mısra: **8**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

6. **mestāne:**
Gazel 2434
Mısra: **7**
Sarhoş olan bir kimseye yakışır tarzda, mest olup kendinden geçmişçesine, sarhoşçasına.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳurbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

mest-i bī-hōd:

1. **mest-i bī-ḫōd:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kendinden geçmiş sarhoş.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

mest-i çeşm:

1. **mest-i çeşm:**
Gazel 2302
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin gözlerinin sarhoşu.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

mest-i ʿışḳ:

1. **mest-i ʿışḳ:**
Gazel 2291
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşktan, sevgiden dolayı kendinden geçmiş, sevgi sarhoşu, aşık.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

2. **mest-i ʿışḳ:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk sarhoşu.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

3. **mest-i ʿışḳ:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk sarhoşu.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

mest-i ʿışḳ ol-:

1. **mest-i ʿışḳ ol-:**
Gazel 2097
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşktan, sevgiden dolayı kendinden geçmek, sevgi sarhoşu olmak , aşık olmak.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

mest-i lā-yaʿḳıl:

1. **mest-i lā-yaʿḳıl:**
Gazel 2203
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Düşünemeyecek, akıllıca davranamayacak derecede sarhoş olmuş, kendinden geçmiş.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves mest-i lā-yaʿḳıl kılam

mest-i şarāb:

1. **mest-i şarāb:**
Gazel 2302
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şarabın sarhoşu.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

mest-i semāʿ:

1. **mest-i semāʿ:**
Gazel 2101
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gökyüzü sarhoşu.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

mestūr ol-:

1. **mestūr ol-:**
Gazel 2379
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kapalı kalmak, gizli kalmak.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḫn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

metāʿ:

1. **metāʿ-ı:**
Gazel 2007
Mısra: **3**
Kumaş, elbise vb. giyilen, kullanılan veya herhangi bir şekilde kendisinden faydalanılan eşya, mal || Satılacak, kazanç sağlanacak mal, ticaret malı. ||

Maddi manevi sermaye, varlık, servet.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

2. **metāʿıdur:**--*ı, --dur, -*
Gazel 2021
Mısra: **11**
Mal.|| Elde bulunan varlık,servet.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

3. **metāʿın:**-*ı, -n*
Gazel 2286
Mısra: **11**
Kumaş, elbise vb. giyilen, kullanılan veya herhangi bir şekilde kendisinden faydalanılan eşya, mal.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

4. **metāʿını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2487
Mısra: **3**
Kumaş, elbise vb. giyilen, kullanılan veya herhangi bir şekilde kendisinden faydalanılan eşya, mal.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

metāʿ-ı būse:

1. **metāʿ-ı būse:**
Gazel 2300
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Öpücük malı.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

2. **metāʿ-ı būse:**
Gazel 2329
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudak serveti.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

3. **metāʿ-ı būse:**
Gazel 2465
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Öpücük sermayesi.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

4. **metāʿ-ı būse:**
Gazel 2483
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Öpücük sermayesi.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

metāʿ-ı vaṣl:

1. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

2. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

3. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

4. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

5. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

6. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

7. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

8. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

9. **metāʿ-ı vaṣl:**
Gazel 2354
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Vuslat malı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

metn-i ḥüsn:

1. **metn-i ḥüsn:**
Gazel 2429
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik yazmasının.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

metn-i ḥüsnüñi:

1. **metn-i ḥüsnüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2028
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin metni. || *Güzelliğinin yazması.*

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

mevc:

1. **mevci:**-*i*
Gazel 2335
Mısra: **7**
Dalga.

Āh kılsam baḥr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

2. **mevci:**-*i*
Gazel 2391
Mısra: **9**
Dalga.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

mevc ur-:

1. **mevc ur-:**
Gazel 2335
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dalgalanmak.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

2. **mevc ur-:**
Gazel 2346
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dalgalanmak.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

mevcūd:

1. **mevcūd:**
Gazel 2216
Mısra: **1**
Var olan, bulunan şey veya kimse.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

mevsim-i gül:

1. **mevsim-i gül:**
Gazel 2111
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi. || *İlkbahar mevsimi, bahar mevsimi.*

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

mevsim-i şahbā-yı gül:

1. **mevsim-i şahbā-yı gül:**
Gazel 2014
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gülün şarap mevsimi.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

mevzūn:

1. **mevzun:**
Gazel 2222
Mısra: **10**
Ahenkli, düzgün, biçimli.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

2. **mevzūnı:**-*ı*
Gazel 2207
Mısra: **2**
Ahenkli, düzgün, biçimli.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

3. **mevzūnına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2423
Mısra: **10**
Biçimli, düzgün, ahenkli, orantılı. || *Vezinle yazılmış, vezinli, ölçülü.*

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

mey:

1. **meyden:**-*den*
Gazel 2146
Mısra: **7**
Şarap, bade, içki.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

2. **meyden:**-*den*
Gazel 2159
Mısra: **6**
Şarap, bade, içki.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

3. **mey:**
Gazel 2006
Mısra: **1**
Şarap II kanlı gözyaşı dökme, çok fazla ağlama.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

4. **meyle:**--*le, -*
Gazel 2042
Mısra: **1**
Şarap. || *İlahi aşk.*

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

5. **meyle:**--*le, -*
Gazel 2042
Mısra: **6**
Şarap. || *İlahi aşk.*

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

6. **mey:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
Şarap, bade.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

7. **mey:**
Gazel 2207
Mısra: **4**
Şarap, bade.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

8. **mey:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

9. **mey:**
Gazel 2402
Mısra: **7**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

10. **meyle:**-*le*
Gazel 2298
Mısra: **2**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāṣā eyledüm

11. **mey:**
Gazel 2303
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Rüsvā-yı ʿām itdi mey
Bu dīde-i eşk-bāram

12. **meyinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2320
Mısra: **11**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

13. **meyden:**-*den*
Gazel 2329
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

14. **mey:**
Gazel 2356
Mısra: **3**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

15. **meyden:**-*den*
Gazel 2372
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur. Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

16. **meyden:**-*den*
Gazel 2385
Mısra: **7**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

17. **mey:**
Gazel 2428
Mısra: **5**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

18. **meyle:**-*le*
Gazel 2467
Mısra: **5**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

19. **meyüñ:**-*üñ*
Gazel 2486
Mısra: **6**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

<u>mey ḫord:</u>

1. **mey ḫord:**
Gazel 2211
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şarap içen.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

meydan:

1. **meydanında:**--*ı, --n, --da*
Gazel 2024
Mısra: **11**
Düz, açık ve geniş yer, açıklık, alan, saha. || *Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb işler yapmaya elverişli yer*.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

2. **meydānında:**--*ı, --n, --da*
Gazel 2038
Mısra: **10**
Geniş yer, açıklık, saha. || *Savaş alanı.* || *Yarışma, oyun yeri.*

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

3. **meydāna:**--*a*, -
Gazel 2044
Mısra: **6**
Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

4. **meydāna:**--*a*, -
Gazel 2068
Mısra: **9**
Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

5. **meydānında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2305
Mısra: **7**
İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak bir şeyin, bir hususun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

6. **meydān:**
Gazel 2336
Mısra: **8**
İmkan, fırsat, uygun zaman.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

7. **meydanı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **16**
Geniş, açık yer,alan. Divan şiirinde felek, aşk, gam, yanak, yüz ve güzellik, çeşitli ilişkiler ile meydana benzetilmiştir.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

8. **meydānuma:**-*um, -a*
Gazel 2349
Mısra: **3**
Aşıkların atıştığı yer.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

9. **meydānuma:**-*um, -a*
Gazel 2390
Mısra: **3**
Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

10. **meydāna:**-*a*
Gazel 2397
Mısra: **10**
Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

11. **meydān:**
Gazel 2432
Mısra: **4**
Pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

12. **meydāna:**-*a*
Gazel 2458
Mısra: **3**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak pazar, panayır kurmaya, spor yarışmaları ve karşılaşmaları, askeri talim, tatbikat vb. işler yapmaya elverişli yer.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

13. **meydānın:**-*ı, -n*
Gazel 2477
Mısra: **9**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir şeyin, bir hususun ortaya döküldüğü, cereyan ettiği yer.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭārīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

meydān-ı ḥüsn:

1. **meydān-ı ḥüsn:**
Gazel 2404
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzellik meydanı.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

meydān-ı ʿışḳ:

1. **meydān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2367
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk meydanı.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

2. **meydān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2384
Mısra: **9**

Kelime Tipi: -
Aşk meydanı.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

meygūn:

1. **meygūn:**
Gazel 2379
Mısra: **3**
Şarap renkli, kırmızı.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

2. **meygūn:**
Gazel 2083
Mısra: **4**
Şarap renginde olan, kırmızıya çalan.

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

meyḫāne:

1. **meyḫāne:**
Gazel 2042
Mısra: **1**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

2. **meyḫāneye:**--*(y)e, -*
Gazel 2043
Mısra: **3**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

3. **meyḫāneyi:**-*(y)i*
Gazel 2085
Mısra: **8**
Harabat. || Hayatın katı gerçekleri karşısında rintlerin teselli aradığı, neşe, zerafet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. || Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

4. **meyḫāne:**
Gazel 2118
Mısra: **1**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

5. **meyḫānesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2123
Mısra: **4**
Hayatın katı gerçekleri karşısında rintlerin teselli aradığı, neşe, zerafet, zevk ve sanat mahalli olarak kabul edilen içkili eğlence yeri. || Manevi aşkın tadıldığı, ilahi aşk ile sarhoş olunan yer, tekke.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

6. **meyḫānede:**-*de*
Gazel 2170
Mısra: **8**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

7. **meyḫānenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2346
Mısra: **13**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

8. **meyḫāne:**
Gazel 2386
Mısra: **7**
İçki içilen yer. || Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can

kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

9. **meyḫāne:**
Gazel 2399
Mısra: **5**
İçki içilen yer. || *Sevgilinin kırmızı şarabı andıran dudakları meyhanedir. Buranın toprağı sevgilinin gözüne sürme olur. Orada sırlar dökülür. Hayatın zorluklarını , gamlarını ve kederlerini unutturmak için meyhane bir sığınaktır. Mutasavvıflar burayı tekke olarak görürler. Orada İlahi aşkın şarabının içilip sarhoş olunduğunu söylerler. Meyhane bir can kıblesidir. Oraya varanlar üzüntülerini unuturlar. İçeri bir defa giren çok zor çıkar.*

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

mey-i engūr:

1. **mey-i engūr:**
Gazel 2449
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Üzüm şarabı.

ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

mey-i engūr-ıla:

1. **mey-i engūr-ıla:**
Gazel 2011
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Üzüm şarabı.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

mey-i nāb:

1. **mey-i nāb:**
Gazel 2166
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Halis, arı duru, saf şarap.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

mey-i ṣaḥbā:

1. **mey-i ṣaḥbā:**
Gazel 2279
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kırmızı şarap.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

meyl eyle-:

1. **meyl eyle-:**
Gazel 2169
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

2. **meyl eyle-:**
Gazel 2324
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yönelmek, eğilimli olmak.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

3. **meyl eyle-:**
Gazel 2475
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde ṣāluñ var-iken

4. **meyl eyle-:**
Gazel 2497
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

meyl id-:

1. **meyl id-:**
Gazel 2104
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek. || *Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek.*

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

2. **meyl id-:**
Gazel 2346
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

meyl it-:

1. **meyl it-:**
Gazel 2052
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül vermek. ||*Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelmek.*

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

2. **meyl it-:**
Gazel 2200
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Ferdā şarāb-ı kevs̱ere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

3. **meyl it-:**
Gazel 2435
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye

yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Zīver-i dünyāya meyl itme
Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

4. **meyl it-:**
Gazel 2463
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duymak.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

5. **meyl it-:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alâka göstermek, istek ve arzu duymak.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʾınuñ ʿAnḳāʾsı ya ṣahbāzısın

meyli:

1. **meyli:**
Gazel 2446
Mısra: **9**
Bir kimseye veya bir şeye yönelmek, sevgi, ilgi, alaka göstermek, istek ve arzu duyma.

Meyli var gördüm Muḥibbī ṣiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

meyl-i ḥırmen-i erzen:

1. **meyl-i ḫırmen-i erzen:**
Gazel 2085
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Darı harmanına meyletmek.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

meyve:

1. **meyvesin:**-*si, -n*
Gazel 2290
Mısra: **10**
Meyve , mahsul.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

meyyāl:

1. **meyyāl:**
Gazel 2309
Mısra: **6**
Çok eğik olan, eğilmiş şey veya kimse.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

meyyit:

1. **meyyit:**
Gazel 2438
Mısra: **8**
Ölü, ölmüş insan, mürde.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

mezāġ:

1. **mezāġum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **8**
Bir şeyin çıkarıldığı yer, kaynak.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

mezār:

1. **mezāruña:**-*uñ, -a*
Gazel 2287
Mısra: **14**
Bir kimsenin öldükten sonra gömüldüğü yer, kabir.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

mezellet-fütāde:

1. **mezellet-fütādeyem:**-*(y)em*
Gazel 2188
Mısra: **3**
Aşağılık biçare.

Ḫāk-i derinde gerçi mezellet-fütādeyem
Ammā be-ṣadr-ı mesnedle cāhı beklerem

mezheb:

1. **mezhebde:**-*-de, -*
Gazel 2068
Mısra: **5**
Bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri. || Anlayış, görüş.

Var mı bir mezhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

2. **mezhebde:**-*de*
Gazel 2137
Mısra: **10**
Din.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı mezhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

mezrāʿ:

1. **mezrāʿın:**-*ı, -n*
Gazel 2203
Mısra: **3**
Tarıma elverişli, ekilip dikilecek toprak, geniş tarım arazisi.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

mezraʿ-ı dil:

1. **mezraʿ-ı dil:**
Gazel 2176
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül tarlası.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

2. **mezraʿ-ı dil:**
Gazel 2277
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül tarlası.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde

Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

mi:

1. **mi:**
Gazel 2004
Mısra: **3**
"Mi" soru edatı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **mi:**
Gazel 2014
Mısra: **11**
"Mi" soru edatı.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

3. **mi:**
Gazel 2019
Mısra: **10**
"Mi" soru edatı.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

4. **misin:**-*sin*
Gazel 2195
Mısra: **10**
"Mi" soru edatı.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

5. **misin:**-*sin*
Gazel 2287
Mısra: **8**
"Mi" soru edatı.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

6. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2148
Mısra: **8**
"Mi" soru edatı.

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

7. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2391
Mısra: **2**
"Mi" soru edatı.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

8. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2471
Mısra: **6**
"Mi" soru edatı.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

9. **mi:**
Gazel 2011
Mısra: **10**
"Mi" soru edatı.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

10. **mi:**
Gazel 2063
Mısra: **5**
"Mi" soru edatı.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

11. **misin:**-*sin*
Gazel 2428
Mısra: **6**
"Mi" soru edatı.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

12. **midür:**-*dür*
Gazel 2452
Mısra: **1**
"Mi" soru edatı.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

13. **mi:**
Gazel 2004
Mısra: **3**
Cümleye soru anlamı veren ek, soru edatı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

14. **mı:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
Soru edatı.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

15. **mı:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
"Mı" soru edatı.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

16. **mıdur:**--*dur*
Gazel 2008
Mısra: **8**
"Mı" soru edatı.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

17. **midür:**--*dür,* -
Gazel 2015
Mısra: **5**
Soru edatı.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

18. **mi:**
Gazel 2058
Mısra: **9**
Vurgu amacıyla kullanılan sözde soru edatı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

19. **mı:**
Gazel 2031
Mısra: **3**
Cümleye olumsuzluk anlamı veren "mı" soru eki.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

20. **mi:**
Gazel 2023
Mısra: **8**
"Mi" soru edatı.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

21. **misin:**--*sin*, -
Gazel 2026
Mısra: **4**
Soru edatı.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

22. **mi:**
Gazel 2027
Mısra: **4**
"Mi" soru edatı.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

23. **mıdur:**--*dur*, -
Gazel 2027
Mısra: **13**
Soru edatı.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur
Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

24. **mı:**
Gazel 2043
Mısra: **7**
" Mı" soru edatı.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

25. **mı:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
" Mı" soru edatı.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

26. **mı:**
Gazel 2068
Mısra: **5**
" Mı" soru edatı.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

27. **mı:**
Gazel 2073
Mısra: **10**
" Mı" soru edatı.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

28. **mı:**
Gazel 2092
Mısra: **2**
" Mı" soru edatı.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

29. **mı:**
Gazel 2097
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

30. **mı:**
Gazel 2102
Mısra: **9**
" Mı" soru edatı.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

31. **mı:**
Gazel 2103
Mısra: **3**
" Mı" soru edatı.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

32. **mı:**
Gazel 2113
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

33. **mı:**
Gazel 2114
Mısra: **5**
" Mı" soru edatı.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

34. **mı:**
Gazel 2114
Mısra: **9**
" Mı" soru edatı.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

35. **mı:**
Gazel 2160
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

36. **mı:**
Gazel 2176
Mısra: **10**
" Mı" soru edatı.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

37. **mı:**
Gazel 2184
Mısra: **10**
" Mı" soru edatı.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

38. **mı:**
Gazel 2202
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

39. **mı:**
Gazel 2209
Mısra: **10**
" Mı" soru edatı.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

40. **mı:**
Gazel 2222

Mısra: **9**
" Mı" soru edatı.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

41. **mı:**
Gazel 2227
Mısra: **3**
" Mı" soru edatı.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı şabā gerdüm benüm

42. **mı:**
Gazel 2244
Mısra: **13**
" Mı" soru edatı.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

43. **mı:**
Gazel 2275
Mısra: **4**
" Mı" soru edatı.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

44. **mı:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
" Mı" soru edatı.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

45. **mı:**
Gazel 2321
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

46. **mı:**
Gazel 2362
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

47. **mı:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

48. **mı:**
Gazel 2421
Mısra: **4**
" Mı" soru edatı.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫvāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

49. **mısın:**-*sın*
Gazel 2429
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

50. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **1**
" Mı" soru edatı.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

51. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **2**
" Mı" soru edatı.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

52. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **4**
" Mı" soru edatı.

Şemʿ-i ḫüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

53. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

54. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

55. **mısın:**-*sın*
Gazel 2440
Mısra: **10**
" Mı" soru edatı.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḫüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḫüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

56. **mı:**
Gazel 2442
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

57. **mı:**
Gazel 2448
Mısra: **8**
" Mı" soru edatı.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye şıḥḥatin

58. **mı:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
" Mı" soru edatı.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

59. **mı:**
Gazel 2457
Mısra: **6**
" Mı" soru edatı.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

60. **mı:**
Gazel 2458
Mısra: **2**
" Mı" soru edatı.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

61. **mı:**
Gazel 2461
Mısra: **1**
" Mı" soru edatı.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

62. **mı:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
" Mı" soru edatı.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

63. **mı:**
Gazel 2466
Mısra: **13**
" Mı" soru edatı.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

64. **mı:**
Gazel 2482
Mısra: **2**
" Mı" soru edatı.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

65. **mi:**
Gazel 2037
Mısra: **10**
Vurgu ve kuvvetlendirme anlamı katan soru edatı.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

66. **mı:**
Gazel 2040
Mısra: **7**
Sonuna getirildiği cümleye veya kelimeye, söyleyiş biçimine ve tonlamaya göre soru, şaşma veya inkar anlamı verir.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

67. **midür:**--*dür, -*
Gazel 2051
Mısra: **4**
"Mi" soru edatı.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

68. **midür:**--*dür*
Gazel 2055
Mısra: **6**
"Mi" soru edatı.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

69. **mi:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
Vurgu amacıyla kullanılan sözde soru eki.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

70. **mı:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
Vurgu amacıyla kullanılan sözde soru eki.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

71. **mi:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
"Mi" soru edatı.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

72. **mi:**
Gazel 2064
Mısra: **8**
"Mi" soru edatı.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

73. **mi:**
Gazel 2066
Mısra: **7**
"Mi" soru edatı.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

74. **mi:**
Gazel 2076
Mısra: **2**
"Mi" soru edatı.

Āb-ı ḥayāt-ı laʿl-i nigāruñ helākiyem
Dermān ide mi diyü anuñ derdnākiyem

75. **mi:**
Gazel 2088
Mısra: **7**
"Mi" soru edatı.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

76. **mi:**
Gazel 2089
Mısra: **2**
"Mi" soru edatı.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

77. **mi:**
Gazel 2093
Mısra: **7**
" Mi " soru edatı.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

78. **mi:**
Gazel 2093
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Çün viṣālin ārzū eyler göñül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

79. **mi:**
Gazel 2100
Mısra: **10**
" Mi " soru edatı.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

80. **mi:**
Gazel 2113
Mısra: **1**
" Mi " soru edatı.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

81. **mi:**
Gazel 2125
Mısra: **5**
" Mi " soru edatı.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

82. **mi:**
Gazel 2139
Mısra: **6**
" Mi " soru edatı.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḥuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

83. **mi:**
Gazel 2143
Mısra: **6**
" Mi " soru edatı.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

84. **mi:**
Gazel 2166
Mısra: **5**
" Mi " soru edatı.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

85. **mi:**
Gazel 2171
Mısra: **5**
" Mi " soru edatı.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

86. **mi:**
Gazel 2209
Mısra: **4**
" Mi " soru edatı.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

87. **mi:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
" Mi " soru edatı.

İder şayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

88. **mi:**
Gazel 2223
Mısra: **7**
" Mi " soru edatı.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

89. **mi:**
Gazel 2235
Mısra: **1**
" Mi " soru edatı.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inşāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile şafā gelem

90. **mi:**
Gazel 2235
Mısra: **6**
" Mi " soru edatı.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

91. **mi:**
Gazel 2274
Mısra: **7**
" Mi " soru edatı.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

92. **mi:**
Gazel 2282
Mısra: **13**
" Mi " soru edatı.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

93. **mi:**
Gazel 2283
Mısra: **14**
" Mi " soru edatı.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

94. **mi:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
" Mi " soru edatı.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fārig̱ ol
Ḫayf degül mi ʿömri şarf u dehri bī-ḫāṣıl kılam

95. **mi:**
Gazel 2307
Mısra: **5**
" Mi " soru edatı.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

96. **mi:**
Gazel 2319
Mısra: **1**
" Mi " soru edatı.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

97. **mi:**
Gazel 2319
Mısra: **12**
" Mi " soru edatı.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

98. **mi:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
" Mi " soru edatı.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende e̱ser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

99. **mi:**
Gazel 2341
Mısra: **12**
" Mi " soru edatı.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

100. **mi:**
Gazel 2363
Mısra: **5**
" Mi " soru edatı.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

101. **mi:**
Gazel 2391
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

102. **mi:**
Gazel 2411
Mısra: **4**
" Mi " soru edatı.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

103. **mi:**
Gazel 2423
Mısra: **4**
" Mi " soru edatı.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

104. **mi:**
Gazel 2425
Mısra: **7**
" Mi " soru edatı.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

105. **mi:**
Gazel 2449
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

106. **mi:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

107. **mi:**
Gazel 2462
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

108. **mi:**
Gazel 2469
Mısra: **14**
" Mi " soru edatı.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

109. **mi:**
Gazel 2473
Mısra: **1**
" Mi " soru edatı.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

110. **mi:**
Gazel 2478
Mısra: **2**
" Mi " soru edatı.

Olupdur ḫasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

111. **mi:**
Gazel 2479
Mısra: **8**
" Mi " soru edatı.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

112. **mi:**
Gazel 2492
Mısra: **3**
" Mi " soru edatı.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

113. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2115
Mısra: **3**
"Mı" soru edatı.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

114. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2120
Mısra: **2**
"Mı" soru edatı.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü lîkin gümānum var benüm

115. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2126
Mısra: **1**
"Mı" soru edatı.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

116. **mısın:**-*sın*
Gazel 2136
Mısra: **3**
"Mı" soru edatı.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

117. **midür:**-*dür*
Gazel 2311
Mısra: **4**
"Mi" soru edatı.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āsār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

118. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2150
Mısra: **8**
"Mı" soru edatı.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

119. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2156
Mısra: **10**
"Mı" soru edatı.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

120. **mısız:**-*sız*
Gazel 2157
Mısra: **4**
"Mı" soru edatı.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

121. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2169
Mısra: **2**
"Mı" soru edatı.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

122. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2169
Mısra: **6**
"Mı" soru edatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

123. **mı:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
"Mı" soru edatı.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

124. **mı:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
"Mı" soru edatı.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

125. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2201
Mısra: **5**
"Mı" soru edatı.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

126. **mi:**
Gazel 2212
Mısra: **2**
"Mi" soru edatı,eklendiği olumsuz yapıdaki fiili olumlu yapacak şekilde kullanılmış.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

127. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2232
Mısra: **6**
"Mı" soru edatı.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

128. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2287
Mısra: **9**
"Mı" soru edatı.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

129. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2373
Mısra: **3**
"Mı" soru edatı.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

130. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2452
Mısra: **2**
"Mı" soru edatı.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

131. **mıdur:**-*dur*
Gazel 2459
Mısra: **3**
"Mı" soru edatı.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

132. **miyem:**-*(y)em*
Gazel 2466
Mısra: **8**
"Mi" soru edatı.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

133. **mī:**
Gazel 2218
Mısra: **4**
Farsçada kelime başlarına gelen şimdiki zaman ekidir.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

micmer:

1. **micmer:**
Gazel 2312
Mısra: **4**
İçinde tütsü yakılan kap, tütsü kabı, buhurdan.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

mī-dārī:

1. **mī-dārī:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
Farsça masdar olan "daşten" fiilinin, geniş zaman kökü olan "dar", ikinci tekil şahıs eki olan "ye" ve ön ek olan "mi" ile birleştirilerek "sahipsin" anlamına getirilen bir sözcük.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

midḥat:

1. **midḥatini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2413
Mısra: **9**
Övme, methetme.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

mihir:

1. **mihrüñ:**-*üñ*
Gazel 2086
Mısra: **7**
Güneş. || Sevgi, dostluk.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

2. **mihrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2088

Mısra: **1**
Sevgi,dostluk.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

mihmān:

1. **mihmānum:**-*um*
Gazel 2105
Mısra: **4**
Misafir, konuk.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

2. **mihmānum:**-*um*
Gazel 2252
Mısra: **8**
Misafir, konuk.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

3. **mihmānum:**-*um*
Gazel 2181
Mısra: **10**
Misafir, konuk.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

4. **mihmānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2190
Mısra: **6**
Misafir, konuk.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

5. **mihmān:**
Gazel 2198
Mısra: **4**
Misafir, konuk.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

6. **mihmān:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
Konuk, misafir.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

mihmān ol-:

1. **mihmān ol-:**
Gazel 2047
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Misafir olmak.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

2. **mihmān ol-:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir yerde konuk olarak karşılanıp gerekli ilgiyi, izzet ve ikramı görmek.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

mihman-ı ġam:

1. **mihman-ı ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kaygı, keder misafiri.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

miḫnet:

1. **miḫnet:**
Gazel 2017
Mısra: **9**
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḫnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

2. **miḫnet:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.|| Bela, afet, musibet.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḫnet mekānıdur göñül

3. **miḫnet:**
Gazel 2024
Mısra: **10**
Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap. || Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḫnet okları

4. **miḫnet-ile:**-*ile*
Gazel 2077
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḫnet-ile toptolu dilüm

5. **miḫneti:**-*i*
Gazel 2081
Mısra: **1**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Cevr ü cefā vü miḫneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

6. **miḫnet-ile:**-*ile*
Gazel 2095
Mısra: **8**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

ʿĀṣıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḫnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

7. **miḫnet:**
Gazel 2137
Mısra: **6**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḫnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

8. **miḫnet:**
Gazel 2143
Mısra: **1**

Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

9. **miḥnet:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

10. **miḥnetdür:**-*dür*
Gazel 2162
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat, üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

11. **miḥnet:**
Gazel 2176
Mısra: **2**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

12. **miḥnet:**
Gazel 2176
Mısra: **5**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

13. **miḥnet:**
Gazel 2180
Mısra: **3**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

14. **miḥnet:**
Gazel 2180
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

15. **miḥnet:**
Gazel 2180
Mısra: **6**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

16. **miḥnetüm:**-*üm*
Gazel 2219
Mısra: **2**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

17. **miḥnet:**
Gazel 2225
Mısra: **3**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Riṣte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

18. **miḥnet:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

19. **miḥnet:**
Gazel 2249
Mısra: **7**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

20. **miḥnet:**
Gazel 2256
Mısra: **2**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

21. **miḥnet:**
Gazel 2278
Mısra: **5**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

22. **miḥnet:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

23. **miḥnet:**
Gazel 2280
Mısra: **2**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

24. **miḥnet:**
Gazel 2288
Mısra: **6**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ

Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

25. **miḥnet:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

26. **miḥnet:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

27. **miḥnet:**
Gazel 2300
Mısra: **5**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

28. **miḥnet:**
Gazel 2310
Mısra: **9**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

29. **miḥnetler:**-*ler*
Gazel 2313
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

30. **miḥnetüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **14**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

31. **miḥnetüñ:**-*üñ*
Gazel 2328
Mısra: **3**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

32. **miḥnet:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

33. **miḥneti:**-*i*
Gazel 2337
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

34. **miḥnet:**
Gazel 2341
Mısra: **12**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

35. **miḥnet:**
Gazel 2365
Mısra: **7**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

36. **miḥneti:**-*i*
Gazel 2366
Mısra: **9**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

37. **miḥnet:**
Gazel 2371
Mısra: **5**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Gāh ḥasret gāh ḫayret gāh miḥnet gāh āh
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

38. **miḥnetden:**-*den*
Gazel 2391
Mısra: **5**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

39. **miḥnet:**
Gazel 2402
Mısra: **9**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

40. **miḥnetin:**-*i*, -*n*
Gazel 2412
Mısra: **10**
Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

41. **miḥnet:**
Gazel 2493
Mısra: **3**

Sıkıntı, zorluk, eziyet, zahmet, meşakkat. || *Üzüntü, dert, elem, keder, gam, ıztırap.*

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

miḥnet çek-:

1. **miḥnet çek-:**
Gazel 2453
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sıkıntıya, eziyete katlanmak, sıkıntı çekmek.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

miḥnet-bār:

1. **miḥnet-bār:**
Gazel 2234
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam yüklü, üzüntü ve keder dolu.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üşṭür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

miḥnet-i cān:

1. **miḥnet-i cān:**
Gazel 2311
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Can sıkıntısı.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ miḥnet-i cān eyleyem

miḥnet-i hicrān:

1. **miḥnet-i hicrān:**
Gazel 2326
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayrılık sıkıntısı.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

miḥnet-i ḥ∨āb:

1. **miḥnet-i ḥ∨āb:**
Gazel 2195
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Zor uyku.

Baña sor miḥnet-i ḥ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

mihr:

1. **mihrin:**-*in*
Gazel 2306
Mısra: **6**
Dostluk, sevgi.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

2. **mihrüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2407
Mısra: **6**
Sevgi, muhabbet.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

3. **mihr:**
Gazel 2066
Mısra: **5**
Dostluk, sevgi.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

4. **mihr:**
Gazel 2070
Mısra: **1**
Sevgi, dostluk.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

5. **mihr:**
Gazel 2381
Mısra: **7**
Sevgi, dostluk.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

6. **mihri:**-*i*
Gazel 2120
Mısra: **8**
Sevgi, dostluk.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

7. **mihrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2144
Mısra: **7**
Aşk,sevgi,dostluk.

Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

8. **mihrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2180
Mısra: **1**
Güneş. || *Sevgi, dostluk.*

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

9. **mihri:**-*i*
Gazel 2196
Mısra: **2**
Sevgi, dostluk.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

10. **mihri:**-*i*
Gazel 2202
Mısra: **9**
Sevgi, dostluk.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

11. **mihrüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2210
Mısra: **5**
Sevgi, dostluk.

Egerçi ẕerreden kemter ḫaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

12. **mihrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2240
Mısra: **10**
Sevgi, dostluk.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ

Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

13. **mihrüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2332
Mısra: **9**
Sevgi, dostluk.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

14. **mihr:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
Sevgi, dostluk.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

15. **mihri:**-*i*
Gazel 2371
Mısra: **11**
Sevgi, dostluk.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

16. **mihr-ile:**-*ile*
Gazel 2374
Mısra: **2**
Güneş.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

17. **mihri-y-ile:**-*i, -(y)le*
Gazel 2379
Mısra: **10**
Sevgi, dostluk. || *Güneş.*

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

18. **mihrüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2385
Mısra: **3**
Güneş, şems, afitab.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

19. **mihr:**
Gazel 2441
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgi, dostluk.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

20. **mihrüñ:**-*üñ*
Gazel 2445
Mısra: **3**
Sevgi, dostluk.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

21. **mihr:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
Sevgi, dostluk.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

mihr eyle-:

1. **mihr eyle-:**
Gazel 2065
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgi, dostluk göstermek ,yakınlık kurmak, dost gibi candan davranmak.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

mihr ile meh:

1. **mihr ile meh:**
Gazel 2053
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş ile Ay.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

mihr ü māh:

1. **mihr ü māh:**
Gazel 2158
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güneş ve ay.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

mihr ü meh:

1. **mihr ü meh:**
Gazel 2019
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ay ve Güneş.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

mihr ü vefā kıl-:

1. **mihr ü vefā kıl-:**
Gazel 2495
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

mihrāb:

1. **miḥrābında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2101
Mısra: **9**
Cami, mescit gibi ibadet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemaatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer. || *Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse.* || *Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.*

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

2. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2137
Mısra: **9**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

3. **miḥrābum:**-*um*
Gazel 2166

Mısra: **4**
Cami, mescit gibi ibadet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemaatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer. || Yüceliğinden, güzelliğinden vb. üstün niteliklerinden dolayı kendisine yönelinen makam veya kimse.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

4. **miḥrāb:**
Gazel 2206
Mısra: **6**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım. || Cami, mescit vb. yerlerde Kâbe yönünü gösteren, duvarda bulunan ve imama ayrılmış olan oyuk veya girintili yer.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

5. **miḥrābın:**-*ı, -n*
Gazel 2212
Mısra: **3**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

6. **miḥrāb:**
Gazel 2231
Mısra: **6**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım. || Cami, mescit gibi ibadet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemaatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

7. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2245
Mısra: **7**
Cami ve mescitlerin kıble tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II Kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

8. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2371
Mısra: **7**
Cami ve mescitlerin kıble tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II Kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Mescid-i ḥüsninde karşu kaşları miḥrābına
Baş açup el kaldurup ammā duʿāsın bilmedüm

9. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2254
Mısra: **5**
Cami ve mescitlerin kıble tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer II Kavisli yapısı dolayısıyla sevgilinin kaşları.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

10. **miḥrāb:**
Gazel 2271
Mısra: **8**
Cami, mescit gibi ibadet yerlerinde kıble duvarında bulunan, cemaatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yer. || Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

11. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2292
Mısra: **5**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

12. **miḥrābına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2432
Mısra: **10**
Sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısım. || Seccadelerde ve bazı halılarda bulunan kemer şeklindeki motif.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

miḥrāb-ı ebrū:

1. **miḥrāb-ı ebrū:**
Gazel 2224
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kaşlarının mihrabı,sevgilinin kemer şeklindeki kaşları ve kaşların arasında kalan kısmı.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

mihr-i ālem:

1. **mihr-i ālem:**
Gazel 2421
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Alemin güneşi.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

mihr-i ʿālem-tāb:

1. **mihr-i ʿālem-tāb:**
Gazel 2421
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Cihanı aydınlatan güneş yüzlü sevgili.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

mihr-i ʿāşıḳ:

1. **mihr-i ʿāşıḳ:**
Gazel 2422
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşığın sevgisi.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

mihr-i cihan-ārā:

1. **mihr-i cihan-ārā:**
Gazel 2098
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cihanı süsleyen güneş.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

2. **mihr-i cihan-ārā:**
Gazel 2469
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cihanı süsleyen güneş.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

mihr-i enver:

1. **mihr-i enver:**
Gazel 2118
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Parlak güneş.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

mihr-i raḫşān:

1. **mihr-i raḫşān:**
Gazel 2210
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Parlak güneş.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

mihr-i saʿādet:

1. **mihr-i saʿādet:**
Gazel 2092
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mutluluk güneşi.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

mihribān:

1. **mihribān:**
Gazel 2266
Mısra: **5**
Şefkatli, muhabbetli, güler yüzlü kimse, dost.

Didiler çekme cefasın ara bul bir mihribān
Ḥāşa-lillāh dil didi dil dīgeri māyil kılam

2. **mihribānı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **1**
Şefkatli, muhabbetli, güler yüzlü kimse, dost.

ʿĀlemi geşt eyledüm mihribānı bulmadum
Cānumı kıldum fedā ārām-ı cānı bulmadum

mī-kerde:

1. **mī-kerdem:**-*m*
Gazel 2211
Mısra: **8**
Halinde bulunmak, olmak.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

mıḳraż-ı cevr:

1. **mıḳraż-ı cevr:**
Gazel 2057
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Eziyet makası.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

mīl çek-:

1. **mīl çek-:**
Gazel 2022
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Cezalandırmak maksadıyla bir kimsenin gözlerini kızgın bir mille kör etmek.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

milket-i iskender:

1. **milket-i iskender:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İskender mülkü.İskender şiirde dünyanın pek çok yerini fethetmesi yönüyle ele alınır.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

millet:

1. **milletin:**-*i, -n*
Gazel 2412
Mısra: **8**
Millet, bir dine, bir kavmiyete mensup topluluk.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

mīm:

1. **mīm:**
Gazel 2073
Mısra: **6**
Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi.II Sevgilinin mim harfi gibi küçücük olan ağzı.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

2. **mīm:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
"Mim" harfi.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

3. **mīm:**
Gazel 2146
Mısra: **5**
Osmanlı alfabesinde bir harftir. Divan şiirinde birçok harf gibi kullanım alanı bulmuştur. Sevgilinin ağzı, mim harfinin yuvarlağı kadar küçük kabul edilir.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

4. **mīmden:**-*den*
Gazel 2328
Mısra: **9**
Osmanlı alfabesinde bir harftir. Divan şiirinde birçok harf gibi kullanım alanı bulmuştur. Sevgilinin ağzı, mim harfinin yuvarlağı kadar küçük kabul edilir.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

5. **mīm:**
Gazel 2498
Mısra: **7**
Osmanlı alfabesinde bir harftir. Divan şiirinde birçok harf gibi kullanım alanı bulmuştur. Sevgilinin ağzı, mim harfinin yuvarlağı kadar küçük kabul edilir.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

6. **mīm:**
Gazel 2226
Mısra: **6**
Osmanlı alfabesinde bir harftir. Şiirde peygamber efendimizin isminde iki tane mim harfi olmasından dolayı kastedilmiştir.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

miʿmār:

1. **miʿmār:**
Gazel 2194
Mısra: **10**
Yapıların planını hazırlayıp bunların gerçekleşmesini sağlayan kimse.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

2. **miʿmār:**
Gazel 2289
Mısra: **10**
Yapıların planını hazırlayıp bunların gerçekleşmesini sağlayan kimse.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

3. **miʿmār:**
Gazel 2261
Mısra: **14**
Yapıların planını yapıp bunların gerçekleşmesini sağlayan kimse. II Birini hoşnut edecek, sevindirecek kişi.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

min:

1. **min:**
Gazel 2472
Mısra: **8**
"Ben", birinci teklik şahıs zamiri.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

minnet:

1. **minnetüm:**-*üm*
Gazel 2327
Mısra: **2**
Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini daima borçlu hissetme.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

2. **minnetüm:**-*üm*
Gazel 2388
Mısra: **5**
İyilik, yardım, bağış, lutuf, kerem.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

3. **minnetin:**-*i, -n*
Gazel 2445
Mısra: **2**
Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini daima borçlu hissetme.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

4. **minnetin:**-*i, -n*
Gazel 2445
Mısra: **8**
İyilik, yardım, bağış, lutuf, kerem.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

5. **minnetin:**-*i, -n*
Gazel 2445
Mısra: **10**
Yapılan bir iyiliğin yükü, ağırlığı altında ezilme, iyilik yapana karşı kendini daima borçlu hissetme.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengüş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

minnet çek-:

1. **minnet çek-:**
Gazel 2437
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir iyiliğin yükü altında kalmak, ezilmek.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

2. **minnet çek-:**
Gazel 2445
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir iyiliğin yükü altında kalmak, ezilmek.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

3. **minnet çek-:**
Gazel 2445
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sıkıntılı bir duruma uzun süre katlanmak.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

4. **minnet çek-:**
Gazel 2445
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sıkıntılı bir duruma uzun süre katlanmak.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

5. **minnet çek-:**
Gazel 2445
Mısra: **4**

Kelime Tipi: -
Sıkıntılı bir duruma uzun süre katlanmak.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

minnet id-:

1. **minnet id-:**
Gazel 2111
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Borcu ve yükü altında kalacağını bile bile bir kimseden kendisi için iyilikte bulunmasını istemek, boyun eğip yalvarmak.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḫużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

minnet kıl-:

1. **minnet kıl-:**
Gazel 2140
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Borcu ve yükü altında kalacağını bile bile bir kimseden kendisi için iyilikte bulunmasını istemek, boyun eğip yalvarmak.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı ṣarāb oldum

minnete geç-:

1. **minnete geç-:**
Gazel 2093
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Beğenilmek, hoşa gitmek, makbule geçmek, kendisine verilen kimsenin işine çok yaramak.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

mīr:

1. **mīrüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **8**
Baş, başkan, reis, amir, emir, bey.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine ṣāhum

misāl:

1. **misāli:**-*i*
Gazel 2143
Mısra: **7**
Benzer, gibi, andırır; örnek.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

2. **miṣāl:**
Gazel 2321
Mısra: **3**
Benzer, örnek, gibi.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet miṣāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

3. **miṣāl:**
Gazel 2094
Mısra: **2**
Benzer, gibi, manend, nazir.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

4. **miṣāl:**
Gazel 2341
Mısra: **5**
Benzer, gibi.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

misil:

1. **mislini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2170
Mısra: **10**
Eş, benzer, manend.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

misk:

1. **misk:**
Gazel 2445
Mısra: **2**
Asya dağlarında yaşayan bir ceylan cinsinin erkeğinde karın derisi altında bulunan kese şeklindeki bir bezden elde edilen güzel kokulu siyah madde.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

miskīn:

1. **miskīn:**
Gazel 2162
Mısra: **8**
Aciz, zavallı kimse.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

2. **miskīn:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
Aciz, zavallı, beceriksiz, hareketsiz.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

3. **miskīn:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
Aciz, zavallı kimse.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

4. **miskīnler:**-*ler*
Gazel 2436
Mısra: **4**
Dinen zekat verilecek derecede yoksul, muhtaç kimse.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḫüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḫaḳın

misl:

1. **mislüñ:**-*ün*
Gazel 2285
Mısra: **2**
Benzer ve eş.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mislüñ ādem

mışr:

1. **mışrʾındaki:**-*ı, -n, -da, -ki*
Gazel 2317

Mısra: **12**
Mısır. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Nebātum şekkerüm gencüm bu
ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül
Mışrʾındaki ḫanum

2. **mışrındaki:**-*ı, -n, -da, -ki*
Gazel 2345
Mısra: **8**
Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

mışr-ı hüsn:

1. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2022
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliği Mısır'ı. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir.Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir.Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

2. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2023
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliği Mısır'ı. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir.Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir.Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

3. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2022
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliği Mısır'ı. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir.Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir.Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

4. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2072
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliği Mısır'ı. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir. Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir. Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

5. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2304
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzellik ülkesi, güzellik Mısr'ı.

Ḥasretiyle Mışr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

6. **mışr-ı ḥüsn:**
Gazel 2466
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellik ülkesi Mısır.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Şāṭʾdan

mışr-ı hüsnüñ:

1. **mışr-ı ḥüsnüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2029
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliği Mısır'ı. || Divan şiirinde Mısır'dan sıkça söz edilir.Yusuf ile Züleyha'nın maceraları burada geçmiştir.Nil nehri Mısır'a hayat vermektedir.Yusuf peygamberin güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

miyān:

1. **miyānı:**-*ı*
Gazel 2140
Mısra: **5**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Miyānı fikrini kılup dehānı zikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḫāzır-cevāb oldum

2. **miyānı:**-*ı*
Gazel 2171
Mısra: **5**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

3. **miyānuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2173
Mısra: **5**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eser yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

4. **miyānı:**-*ı*
Gazel 2233
Mısra: **5**
Sevgilinin beli.

Geh dehānın zikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḥayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

5. **miyānından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2382
Mısra: **7**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

6. **miyānuñçün:**-*uñ, -çün*
Gazel 2384
Mısra: **8**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

7. **miyānı:**-*ı*
Gazel 2447
Mısra: **7**
Kemer bağlanacak yer, bel.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

8. **miyānı:**-*ı*
Gazel 2487
Mısra: **9**
Bel.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

mıżrāb-ı ġam:

1. **mıżrāb-ı ġam:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder mızrabı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

2. **mıżrāb-ı ġam:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder mızrabı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

3. **mıżrāb-ı ġam:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder mızrabı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

4. **mıżrāb-ı ġam:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder mızrabı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

5. **mıżrāb-ı ġam:**
Gazel 2360
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder mızrabı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

mū:

1. **mū:**
Gazel 2199
Mısra: **8**
Tüy, kıl, saç teli.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

2. **mu:**
Gazel 2207
Mısra: **1**
"Mı" soru edatı.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

3. **mū:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Tüy, kıl, saç teli.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

4. **mū:**
Gazel 2447
Mısra: **7**
Tüy, kıl, saç teli.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

muʿallim:

1. **muʿallimden:**-*den*
Gazel 2297
Mısra: **12**
Öğretmen, hoca.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

muʿanber:

1. **muʿanber:**
Gazel 2027
Mısra: **1**
Amber karıştırılmış, sürülmüş, amber kokan, güzel kokulu.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

2. **muʿanber:**
Gazel 2419
Mısra: **3**
Amber karıştırılmış, amber sürülmüş, amber kokan, amberli, güzel kokulu.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

muʿaṭṭar eyle-:

1. **muʿaṭṭar eyle-:**
Gazel 2006
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güzel kokulu yapmak. || Itır gibi kokutmak.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

muʿaṭṭar ol-:

1. **muʿaṭṭar ol-:**
Gazel 2112
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Itırlanmak. || Güzel kokmak.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile

Didüm tār eyle gel zülfüñ
getürdüm şāne tapşurdum

muʿayyen eyle-:

1. **muʿayyen eyle-:**
Gazel 2314
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sınırlarını belirlemek.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ
muʿayyen eyledüm

mübarek:

1. **mübārek:**
Gazel 2425
Mısra: **4**
Bereketli, uğurlu, mukaddes.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḫlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

mübtelā:

1. **mübtelā:**
Gazel 2318
Mısra: **3**
Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün, tutkun, giriftar.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

2. **mübtelāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2070
Mısra: **4**
Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün. || Aşık, tutkun.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

3. **mübtelālar:**-*lar*
Gazel 2168
Mısra: **9**
Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

4. **mübtelāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2168
Mısra: **10**
Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

5. **mübtelā:**
Gazel 2202
Mısra: **3**
Aşık, tutkun.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

6. **mübtelādur:**-*dur*
Gazel 2318
Mısra: **4**
Bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün, tutkun, giriftar.

Bilmezem derd-i dilüm kime diyem ben mübtelā
Kime ḥālüm disem aña mübtelādur gördügüm

7. **mübtelāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2371
Mısra: **2**
Aşık, tutkun.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

mübtelā ol-:

1. **mübtelā ol-:**
Gazel 2021
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Düşkün olmak, alışmak.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

2. **mübtelā ol-:**
Gazel 2046
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Düşkün olmak, alışmak.|| Tutulmak.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

3. **mübtelā ol-:**
Gazel 2202
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşık olmak, tutulmak.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

4. **mübtelā ol-:**
Gazel 2305
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Düşkün olmak, alışmak.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

5. **mübtelā ol-:**
Gazel 2460
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir hastalığa yakalanmış olmak, tutulmak.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

müdām:

1. **müdām:**
Gazel 2101
Mısra: **4**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

2. **müdām:**
Gazel 2118
Mısra: **3**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

3. **müdām:**
Gazel 2123
Mısra: **1**
Devamlı, sürekli.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

4. **müdām:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

5. **müdām:**
Gazel 2245
Mısra: **2**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

6. **müdām:**
Gazel 2268
Mısra: **3**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

7. **müdām:**
Gazel 2329
Mısra: **11**
Devamlı olarak, ara vermeden, her zaman, daima.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

8. **müdām:**
Gazel 2351
Mısra: **9**
Devamlı, sürekli.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

müddeʿī:

1. **müddeʿī:**
Gazel 2337
Mısra: **9**
Dava eden, iddia eyleyen, davacı.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

2. **müddeʿī:**
Gazel 2022
Mısra: **3**
İstek ve iddiasında inatla direnen kimse, iddiacı.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāşıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

3. **müddeʿī:**
Gazel 2222
Mısra: **9**
İstek ve iddiasında inatla direnen kimse, iddiacı.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

müddet-i hicr:

1. **müddet-i hicr:**
Gazel 2238
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık süresi.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

müderris:

1. **müderris:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
Medrese ve büyük camilerde yüksek seviyede ders okutan icazetli alim, medrese hocası.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

müftī:

1. **müftī:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
Dini hususlarla ilgili soruları cevaplandıran ve meseleleri fetva vermek suretiyle halleden fıkıh alimi.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

müftī-i zamān:

1. **müftī-i zamān:**
Gazel 2448
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Devrin müftüsü.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

muġbeçe:

1. **muġbeçenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2355
Mısra: **5**
Meyhaneci çırağı.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

2. **muġbeçenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2366
Mısra: **8**
Meyhaneci çırağı.

Bir cürʿa ile eyledi ġamdan beni ḫalāṣ
Anuñ-ıçun ki muġbeçenüñ ben de ḫākiyem

3. **muġbeçe:**
Gazel 2149
Mısra: **7**
Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḥtāc-ı şarāb oldum

4. **muġbeçe:**
Gazel 2379
Mısra: **5**
Şarap dağıtan kimse, meyhaneci çırağı.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

muḥakkak:

1. **muḥaḳḳaḳ:**
Gazel 2468
Mısra: **8**
Kesin olarak, kesinlikle, şüphesiz.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

muḥāl:

1. **muḥāl:**
Gazel 2001
Mısra: **2**
Gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkansız.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

2. **muḥāl:**
Gazel 2001
Mısra: **2**
Gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkansız.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

3. **muḥāl:**
Gazel 2002
Mısra: **10**
Gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkansız.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

4. **muḥāl:**
Gazel 2006
Mısra: **8**
Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkansız.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

5. **muḥāl:**
Gazel 2215
Mısra: **3**
Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkansız.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

muḥāl ol-:

1. **muḥāl ol-:**--*dı*
Gazel 2002
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Olması, gerçekleşmesi, yapılması mümkün olmayan, imkansız.

Zāhidā nuṣhuñ baña itmek eṣer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

muhālefet kıl-:

1. **muḫālefet kıl-:**
Gazel 2121
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Karşı çıkmak, karşı koymak, aksini savunmak veya yapmak.

ʿUṣṣāḳa kıldı büselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

muḥammed:

1. **muḥammed:**
Gazel 2380
Mısra: **9**
"Birçok defa hamd ü sena olunmuş, defalarca övülmüş" anlamında olup İslam'ın son peygamberi Hz. Muhammed (sav).

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

2. **muḥammed:**
Gazel 2041
Mısra: **9**
Peygamberlerin sonuncusu ve en büyüğü olan İslam peygamberinin adıdır.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-içundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

3. **muḥammed:**
Gazel 2079
Mısra: **7**
"Birçok defa hamd ü sena olunmuş, defalarca övülmüş" anlamında olup İslam'ın son peygamberi Hz. Muhammed (sav). || İslam peygamberi.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

muḥib:

1. **muḥīb:**
Gazel 2178
Mısra: **9**
Muhabbet edici, eden, dost.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

2. **muḥib:**
Gazel 2039
Mısra: **9**
Sevgi duyan, sevgi besleyen, seven kimse.|| Dost, yâr. || Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

3. **muḥib:**
Gazel 2060
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

4. **muḥib:**
Gazel 2100
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

5. **muḥib:**
Gazel 2154
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

6. **muḫīb:**
Gazel 2217
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.|| Dost, yar.

Gördükde Muḫīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

7. **muḫīb:**
Gazel 2260
Mısra: **12**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ne saʿādet idi iti gibi şayda çıkıcak
Boynuma daka Muḫīb zülfini itse meresüm

8. **muḫīb:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol şanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḫīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

9. **muḥib:**
Gazel 2295
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası. || *Sevgi duyan, sevgi besleyen, seven kimse.*

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

10. **muḥib:**
Gazel 2384
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

11. **muḥib:**
Gazel 2403
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

12. **muḥib:**
Gazel 2427
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

13. **muḥib:**
Gazel 2490
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

14. **muḥib:**
Gazel 2047
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

muḥibbīʾ:

1. **muḥibbīʾnün:**--*nün,* -
Gazel 2020
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **muḥibbīʾden:**--*den,* -
Gazel 2049
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

muḥibbī:

1. **muḥibbī:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.II Muhabbet edici, dost.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

2. **muḥibbī:**
Gazel 2000
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

3. **muḥibbī:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

4. **muḥibbī:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

5. **muḥibbī:**
Gazel 2004
Mısra: **17**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

6. **muḥibbī:**
Gazel 2005
Mısra: **14**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

7. **mūḥibbī:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

8. **muḥibbī:**
Gazel 2007
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli

Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

9. **muḥibbī:**
Gazel 2008
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

10. **muḥibbī:**
Gazel 2009
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-içun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

11. **muḥibbī:**
Gazel 2011
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

12. **muḥibbī:**
Gazel 2012
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

13. **muḥibbī:**
Gazel 2013
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

14. **muḥibbī:**
Gazel 2014
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla
Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

15. **muḥibbī:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

16. **muḥibbīʾnüñ:**--*nüñ*
Gazel 2016
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

17. **muḥibbī:**
Gazel 2017
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

18. **muḥibbī:**
Gazel 2018
Mısra: **13**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

19. **muḥibbī:**
Gazel 2019
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki gūş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

20. **muḥibbī:**
Gazel 2021
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāṣıluñ ak u karadan vāz gel

21. **muḥibbī:**
Gazel 2022
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

22. **muḥibbī:**
Gazel 2023
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

23. **muḥibbī:**
Gazel 2024
Mısra: **12**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

24. **muḥibbī:**
Gazel 2025
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

25. **muḥibbī:**
Gazel 2026
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

26. **muḥibbī:**
Gazel 2027
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

27. **muḥibbī:**
Gazel 2028
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

28. **muḥibbī:**
Gazel 2029
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

29. **muḥibbī:**
Gazel 2032
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

30. **muḥibbī:**
Gazel 2035
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

31. **muḥibbī:**
Gazel 2036
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

32. **muḥibbī:**
Gazel 2037
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

33. **muḥibbī:**
Gazel 2038
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

34. **muḥibbī:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

35. **muḥibbī:**
Gazel 2041
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-içundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

36. **muḥibbī:**
Gazel 2043
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʿüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

37. **muḥibbī:**
Gazel 2044
Mısra: **13**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

38. **muḥibbī:**
Gazel 2045
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

39. **muḥibbī:**
Gazel 2046
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

40. **muḥibbī:**
Gazel 2048
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

41. **muḥibbī:**
Gazel 2050
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

42. **muḥibbī:**
Gazel 2051
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

43. **muḥibbī:**
Gazel 2052
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

44. **muḥibbī:**
Gazel 2053
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

45. **muḥibbī:**
Gazel 2054

Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

46. **muḥibbī:**
Gazel 2055
Mısra: **15**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

47. **muḥibbī:**
Gazel 2056
Mısra: **11**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

48. **muḥibbī:**
Gazel 2058
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

49. **muḥibbī:**
Gazel 2059
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

50. **muḥibbī:**
Gazel 2061
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

51. **muḥibbī:**
Gazel 2062
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

52. **muḥibbī:**
Gazel 2063
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

53. **muḥibbī:**
Gazel 2064
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

54. **muḥibbī:**
Gazel 2322
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

55. **muḥibbī:**
Gazel 2417
Mısra: **10**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

56. **muḥibbī:**
Gazel 2010
Mısra: **15**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

57. **muḥibbīyā:**--*yā,* -
Gazel 2042
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

58. **muḥibbīʾyi:**--*(y)i,* -
Gazel 2057
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

59. **muḥibbīʾye:**--*(y)e,* -
Gazel 2065
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

60. **muḥibbī:**
Gazel 2066
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

61. **muḥibbī:**
Gazel 2067
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḥāşa lillāh ben temennā eyleyem

62. **muḥibbī:**
Gazel 2068
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

63. **muḥibbī:**
Gazel 2069
Mısra: **9**

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

64. **muḥibbī:**
Gazel 2070
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

65. **muḥibbī:**
Gazel 2071
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

66. **muḥibbī:**
Gazel 2072
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

67. **muḥibbī:**
Gazel 2073
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

68. **muḥibbī:**
Gazel 2074
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

69. **muḥibbī:**
Gazel 2075
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

70. **muḥibbī:**
Gazel 2076
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

71. **muḥibbī:**
Gazel 2077
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

72. **muḥibbī:**
Gazel 2078
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

73. **muḥibbī:**
Gazel 2079
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

74. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2080
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

75. **muḥibbī:**
Gazel 2081
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

76. **muḥibbī:**
Gazel 2082
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

77. **muḥibbī:**
Gazel 2083
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

78. **muḥibbī:**
Gazel 2084
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

79. **muḥibbī:**
Gazel 2085
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

80. **muḥibbī:**
Gazel 2086
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

81. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2087
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

82. **muḥibbī:**
Gazel 2088
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

83. **muḥibbī:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

84. **muḥibbī:**
Gazel 2090
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

85. **muḥibbī:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

86. **muḥibbī:**
Gazel 2092
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

87. **muḥibbī:**
Gazel 2093
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

88. **muḥibbī:**
Gazel 2094
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī Bī-sütūnʾı kesdi Ferhād añılur
Ben daḫı kūh-ı ġamı kesmekle bir ad eyleyem

89. **muḥibbī:**
Gazel 2095
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

90. **muḥibbī:**
Gazel 2096
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

91. **muḥibbī:**
Gazel 2097
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

92. **muḥibbī:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

93. **muḥibbī:**
Gazel 2099
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

94. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2101
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

95. **muḥibbī:**
Gazel 2102
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

96. **muḥibbī:**
Gazel 2103
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

97. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2105
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

98. **muḥibbī:**
Gazel 2106
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

99. **muḥibbī:**
Gazel 2107
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

100. **muḥibbī:**
Gazel 2108
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

101. **muḥibbī:**
Gazel 2109
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

102. **muḥibbī:**
Gazel 2110
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

103. **muḥibbī:**
Gazel 2111
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

104. **muḥibbī:**
Gazel 2112
Mısra: **15**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

105. **muḥibbī:**
Gazel 2113
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

106. **muḥibbī:**
Gazel 2114
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

107. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2115
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

108. **muḥibbī:**
Gazel 2116
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

109. **muḥibbī:**
Gazel 2117
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

110. **muḥibbī:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

111. **muḥibbī:**
Gazel 2138
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

112. **muḥibbī:**
Gazel 2141
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḫüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

113. **muḥibbī:**
Gazel 2424
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

114. **muḥibbī:**
Gazel 2118
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

115. **muḥibbī:**
Gazel 2119
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

116. **muḥibbī:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

117. **muḥibbī:**
Gazel 2121
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḫüsne viriser ḫalel didüm

118. **muḥibbī:**
Gazel 2122

Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

119. **muḥibbī:**
Gazel 2123
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gel Muḥibbī idelüm meclise mehrūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

120. **muḥibbī:**
Gazel 2124
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

121. **muḥibbī:**
Gazel 2125
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

122. **muḥibbī:**
Gazel 2126
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

123. **muḥibbī:**
Gazel 2127
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

124. **muḥibbī:**
Gazel 2128
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

125. **muḥibbī:**
Gazel 2129
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

126. **muḥibbī:**
Gazel 2130
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

127. **muḥibbī:**
Gazel 2131
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaşruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

128. **muḥibbī:**
Gazel 2132
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

129. **muḥibbī:**
Gazel 2133
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

130. **muḥibbī:**
Gazel 2134
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Geçdi ḥadden Muḥibbī cevr-i nigār
Meger inṣāfʾ vire Allāhʾum

131. **muḥibbī:**
Gazel 2135
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

132. **muḥibbī:**
Gazel 2136
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

133. **muḥibbī:**
Gazel 2139
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

134. **muḥibbī:**
Gazel 2140
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

135. **muḥibbī:**
Gazel 2142
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

136. **muḥibbī:**
Gazel 2143
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

137. **muḥibbī:**
Gazel 2144
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

138. **muḥibbī:**
Gazel 2145
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

139. **muḥibbī:**
Gazel 2146
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

140. **muḥibbī:**
Gazel 2147
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī ş̲enā-ḫ∨ān olmışam

141. **muḥibbī:**
Gazel 2148
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

142. **muḥibbī:**
Gazel 2149
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

143. **muḥibbī:**
Gazel 2150
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

144. **muḥibbī:**
Gazel 2151
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

145. **muḥibbīʾnüñ:**-*nüñ*
Gazel 2152
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ġamzesine dökmegil kanın Muḥibbīʾnüñ didüm
Dökmege ʿāṣıḳlaruñ kanın didi cellādıyam

146. **muḥibbī:**
Gazel 2153
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

147. **muḥibbī:**
Gazel 2155
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

148. **muḥibbī:**
Gazel 2156
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

149. **muḥibbī:**
Gazel 2157
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

150. **muḥibbī:**
Gazel 2158
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

151. **muḥibbī:**
Gazel 2159
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

152. **muḥibbī:**
Gazel 2160
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

153. **muḥibbī:**
Gazel 2161
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

154. **muḥibbī:**
Gazel 2162
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

155. **muḥibbī:**
Gazel 2163
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

156. **muḥibbīʾyi:**-*(y)i*
Gazel 2164
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün güft ü ġūy ḫoş dil idermeş Muḥibbīʾyi
Açar dilini bu ġazel-i ābdār hem

157. **muḥibbī:**
Gazel 2165
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

158. **muḥībbī:**
Gazel 2166
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

159. **muḥibbī:**
Gazel 2167
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

160. **muḥibbī:**
Gazel 2168
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

161. **muḥibbī:**
Gazel 2169
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

162. **muḥibbīʾnüñ:**-*nüñ*
Gazel 2170
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

163. **muḥibbī:**
Gazel 2171
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̲eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

164. **muḥibbī:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

165. **muḥibbī:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

166. **muḥibbī:**
Gazel 2173
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

167. **muḥibbī:**
Gazel 2174
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

168. **muḥibbī:**
Gazel 2175
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

169. **muḥibbī:**
Gazel 2176
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

170. **muḥibbī:**
Gazel 2177
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

171. **muḥibbī:**
Gazel 2178
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

172. **muḥibbī:**
Gazel 2179
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam

ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

173. **muḥibbī:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

174. **muḥibbī:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

175. **muḥibbī:**
Gazel 2182
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

176. **muḥibbī:**
Gazel 2183
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

177. **muḥibbī:**
Gazel 2184
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

178. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2185
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

179. **muḥibbī:**
Gazel 2186
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

180. **muḥibbī:**
Gazel 2187
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

181. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2188
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

182. **muḥibbī:**
Gazel 2189
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

183. **muḥibbī:**
Gazel 2190
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

184. **muḥibbī:**
Gazel 2191
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

185. **muḥibbī:**
Gazel 2192
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

186. **muḥibbīʾden:**-*den*
Gazel 2193
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

187. **muḥibbī:**
Gazel 2194
Mısra: **12**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

188. **muḥibbī:**
Gazel 2195
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

189. **muḥibbī:**
Gazel 2196
Mısra: **16**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

190. **muḥibbī:**
Gazel 2197
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

191. **muḥibbī:**
Gazel 2198

Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

192. **muḥibbī:**
Gazel 2199
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

193. **muḥibbī:**
Gazel 2200
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

194. **muḥibbī:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

195. **muḥibbī:**
Gazel 2202
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

196. **muḥibbī:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẕāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

197. **muḥibbī:**
Gazel 2204
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

198. **muḥibbī:**
Gazel 2205
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

199. **muḥibbī:**
Gazel 2206
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

200. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2207
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

201. **muḥibbī:**
Gazel 2208
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbīʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

202. **muḥibbī:**
Gazel 2209
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

203. **muḥibbī:**
Gazel 2210
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānum

204. **muḥibbī:**
Gazel 2211
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʾr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

205. **muḥibbī:**
Gazel 2212
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

206. **muḥibbī:**
Gazel 2213
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla İñiler san Muḥibbī erġanūnam

207. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2214
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

208. **muḥibbī:**
Gazel 2215
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

209. **muḥibbī:**
Gazel 2216
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

210. **muḥibbī:**
Gazel 2218
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

211. **muḥibbī:**
Gazel 2219
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

212. **muḥibbī:**
Gazel 2220
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

213. **muḥibbī:**
Gazel 2221
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

214. **muḥibbī:**
Gazel 2222
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

215. **muḥibbī:**
Gazel 2223
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

216. **muḥibbī:**
Gazel 2224
Mısra: **10**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

217. **muḥibbī:**
Gazel 2225
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

218. **muḥibbī:**
Gazel 2226
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

219. **muḥibbī:**
Gazel 2227
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

220. **muḥibbī:**
Gazel 2228
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

221. **muḥibbī:**
Gazel 2229
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

222. **muḥibbī:**
Gazel 2230
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarabā tevbeli perhīz-kāram

223. **muḥibbī:**
Gazel 2231
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

224. **muḥibbī:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

225. **muḥibbī:**
Gazel 2233
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

226. **muḥibbī:**
Gazel 2234
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

227. **muḥibbī:**
Gazel 2235
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

228. **muḥibbī:**
Gazel 2236
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

229. **muḥibbī:**
Gazel 2237
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

230. **muḥibbī:**
Gazel 2238
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

231. **muḥibbī:**
Gazel 2239
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

232. **muḥibbī:**
Gazel 2240
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

233. **muḥibbī:**
Gazel 2241
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

234. **muḥibbī:**
Gazel 2242
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

235. **muḥibbī:**
Gazel 2243
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

236. **muḥibbī:**
Gazel 2244
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

237. **muḥibbī:**
Gazel 2245
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

238. **muḥibbī:**
Gazel 2246
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

239. **muḥibbī:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

240. **muḥibbī:**
Gazel 2248
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

241. **muḥibbī:**
Gazel 2249
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

242. **muḥibbī:**
Gazel 2250
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

243. **muḥibbī:**
Gazel 2251
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

244. **muḥibbī:**
Gazel 2252
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

245. **muḥibbī:**
Gazel 2253
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

246. **muḥibbī:**
Gazel 2254
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

247. **muḥibbī:**
Gazel 2255
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

248. **muḥibbī:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

249. **muḥibbī:**
Gazel 2257
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

250. **muḥibbī:**
Gazel 2258
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

251. **muḥibbī:**
Gazel 2259
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

252. **muḥibbī:**
Gazel 2261
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

253. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2262
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

254. **muḥibbī:**
Gazel 2263
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

255. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2265
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

256. **muḥibbī:**
Gazel 2266
Mısra: **7**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

257. **muḥibbī:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

258. **muḥibbī:**
Gazel 2268
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dünyā Muḥibbī istedi ben itmedüm ḳabūl
ʿArż-ı cemāl eyledi didi er isterem

259. **muḥibbī:**
Gazel 2269
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

260. **muḥibbī:**
Gazel 2270
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

261. **muḥibbī:**
Gazel 2271
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

262. **muḥibbī:**
Gazel 2272
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḫāb
Mānīʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

263. **muḥibbī:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḫayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

264. **muḥibbī:**
Gazel 2274
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

265. **muḥibbī:**
Gazel 2275
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

266. **muḥibbī:**
Gazel 2276
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

267. **muḥibbī:**
Gazel 2277
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḥı bir gülüm

268. **muḥibbī:**
Gazel 2278
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

269. **muḥibbī:**
Gazel 2279
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

270. **muḥibbī:**
Gazel 2280
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

271. **muḥibbī:**
Gazel 2281
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḫaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

272. **muḥibbī:**
Gazel 2282
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

273. **muḥibbī:**
Gazel 2283
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

274. **muḥibbīʾyi:**-*(y)i*
Gazel 2284
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

275. **muḥibbī:**
Gazel 2285
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

276. **muḥibbī:**
Gazel 2286
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

277. **muḥibbī:**
Gazel 2287
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḥüsn-ile ben daḥı Ayāzam

278. **muḥibbī:**
Gazel 2288
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

279. **muḥibbī:**
Gazel 2289
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Göñlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

280. **muḥibbī:**
Gazel 2290
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

281. **muḥibbī:**
Gazel 2291
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḫaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

282. **muḥibbī:**
Gazel 2292
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

283. **muḥibbī:**
Gazel 2293
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

284. **muḥibbī:**
Gazel 2294
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

285. **muḥibbī:**
Gazel 2296
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

286. **muḥibbī:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

287. **muḥibbī:**
Gazel 2298
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp gönlümi şeydā eyledüm

288. **muḥibbī:**
Gazel 2299
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

289. **muḥibbī:**
Gazel 2300
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

290. **muḥibbī:**
Gazel 2301
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

291. **muḥibbī:**
Gazel 2302
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

292. **muḥibbī:**-*am*
Gazel 2303
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem

293. **muḥibbī:**
Gazel 2304
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

294. **muḥibbī:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

295. **muḥibbī:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

296. **muḥibbī:**
Gazel 2307
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

297. **muḥibbī:**
Gazel 2308
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

298. **muḥibbī:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

299. **muḥibbī:**
Gazel 2310
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā gönlüm gözüm

300. **muḥibbī:**
Gazel 2311
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

301. **muḥibbī:**
Gazel 2312
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

302. **muḥibbī:**
Gazel 2313
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

303. **muḥibbī:**
Gazel 2314
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

304. **muḥibbī:**
Gazel 2315
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

305. **muḥibbīʾden:**-*den*
Gazel 2316
Mısra: **8**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

306. **muḥibbīʾyem:**-*(y)em*
Gazel 2317
Mısra: **18**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

307. **muḥibbī:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

308. **muḥibbīʾyi:**-*(y)i*
Gazel 2319
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

309. **muḥibbī:**
Gazel 2320
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

310. **muḥibbī:**
Gazel 2321
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

311. **muḥibbī:**
Gazel 2323
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

312. **muḥibbī:**
Gazel 2324
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʿeyleyem

313. **muḥibbī:**
Gazel 2325
Mısra: **7**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

314. **muḥibbī:**
Gazel 2326
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

315. **muḥibbī:**
Gazel 2327
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

316. **muḥibbī:**
Gazel 2328
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

317. **muḥibbī:**
Gazel 2329
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

318. **muḥibbī:**
Gazel 2331
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

319. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2332
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-içun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

320. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2333
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

321. **muḥibbī:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

322. **muḥibbī:**
Gazel 2335
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

323. **muḥibbī:**
Gazel 2336
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

324. **muḥibbī:**
Gazel 2337
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-içun aña ṭūl-ı emel didüm

325. **muḥibbī:**
Gazel 2338
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

326. **muḥibbī:**
Gazel 2339
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

327. **muḥibbī:**
Gazel 2340
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

328. **muḥibbī:**
Gazel 2341
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

329. **muḥibbī:**
Gazel 2342
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

330. **muḥibbī:**
Gazel 2343
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

331. **muḥibbī:**
Gazel 2347
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

332. **muḥibbīʿye:**-*(y)e*
Gazel 2348
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne şūfī vü ne dānişmendem

333. **muḥibbī:**
Gazel 2344
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

334. **muḥibbī:**
Gazel 2345
Mısra: **17**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

335. **muḥibbī:**
Gazel 2346
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

336. **muḥibbīʾnüñ:**-*nüñ*
Gazel 2349
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

337. **muḥibbī:**
Gazel 2350
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

338. **muḥibbī:**
Gazel 2351
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zāhid ister cennet ü ḫavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

339. **muḥibbī:**
Gazel 2352

Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

340. **muḥibbī:**
Gazel 2354
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

341. **muḥibbī:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

342. **muḥibbī:**
Gazel 2355
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

343. **muḥibbī:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

344. **muḥibbī:**
Gazel 2357
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

345. **muḥibbī:**
Gazel 2358
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

346. **muḥibbī:**
Gazel 2359
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb ẓīḳum benüm

347. **muḥibbī:**
Gazel 2360
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez gönlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

348. **muḥibbī:**
Gazel 2361
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

349. **muḥibbī:**
Gazel 2362
Mısra: **15**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

350. **muḥibbī:**
Gazel 2363
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

351. **muḥibbī:**
Gazel 2364
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

352. **muḥibbī:**
Gazel 2365
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

353. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2366
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

354. **muḥibbī:**
Gazel 2367
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

355. **muḥibbī:**
Gazel 2368
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl niṯār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

356. **muḥibbī:**
Gazel 2369
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

357. **muḥibbī:**
Gazel 2370
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

358. **muḥibbī:**
Gazel 2371
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

359. **muḥibbī:**
Gazel 2372
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

360. **muḥibbī:**
Gazel 2373
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

361. **muḥibbī:**
Gazel 2374
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

362. **muḥibbī:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

363. **muḥibbī:**
Gazel 2376
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

364. **muḥibbī:**
Gazel 2377
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

365. **muḥibbī:**
Gazel 2378
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

366. **muḥibbī:**
Gazel 2379
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

367. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2380
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

368. **muḥibbī:**
Gazel 2381
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

369. **muḥibbī:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

370. **muḥibbī:**
Gazel 2383
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

371. **muḥibbī:**
Gazel 2385
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

372. **muḥibbiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2386
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Defʾ-i ḫumār ister iseñ gel Muḥibbiyā
Çāre budur ki aña bir iki ḳadeḥ-keşüm

373. **muḥibbī:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

374. **muḥibbī:**
Gazel 2388
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

375. **muḥibbī:**
Gazel 2389
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

376. **muḥibbī:**
Gazel 2390
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

377. **muḥibbī:**
Gazel 2391
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

378. **muḥibbī:**
Gazel 2392
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarşar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

379. **muḥibbī:**
Gazel 2393
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

380. **muḥibbī:**
Gazel 2394
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

381. **muḥibbī:**
Gazel 2395
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

382. **muḥibbī:**
Gazel 2396
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

383. **muḥibbī:**
Gazel 2397
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

384. **muḥibbī:**
Gazel 2398
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

385. **muḥibbī:**
Gazel 2399
Mısra: **9**
Sevgi, aşk , dostluk, bağlılık, sohbet, yarenlik.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

386. **muḥibbī:**
Gazel 2400
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

387. **muḥibbī:**
Gazel 2401
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

388. **muḥibbī:**
Gazel 2402
Mısra: **15**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

389. **muḥibbī:**
Gazel 2404
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

390. **muḥibbī:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

391. **muḥibbī:**
Gazel 2406
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

392. **muḥibbī:**
Gazel 2407
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

393. **muḥibbīʿnüñ:**-*nüñ*
Gazel 2410
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

394. **muḥibbī:**
Gazel 2411
Mısra: **10**

Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

395. **muḥibbī:**
Gazel 2412
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿışḳ bir āteş bırakdı göñlüme
Ḳābil-i taḳrīr olmadı diyem ben ḥurḳatin

396. **muḥibbī:**
Gazel 2413
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

397. **muḥibbī:**
Gazel 2414
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

398. **muḥibbī:**
Gazel 2415
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

399. **muḥibbī:**
Gazel 2416
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

400. **muḥibbī:**
Gazel 2418
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

401. **muḥibbī:**
Gazel 2419
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

402. **muḥibbī:**
Gazel 2420
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

403. **muḥibbī:**
Gazel 2421
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

404. **muḥibbī:**
Gazel 2422
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

405. **muḥibbī:**
Gazel 2423
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

406. **muḥibbī:**
Gazel 2425
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

407. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2426
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

408. **muḥibbī:**
Gazel 2428
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

409. **muḥibbī:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

410. **muḥibbī:**
Gazel 2430
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

411. **muḥibbī:**
Gazel 2431
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

412. **muḥibbī:**
Gazel 2432
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

413. **muḥibbī:**
Gazel 2433
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

414. **muḥibbī:**
Gazel 2434
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-içun

415. **muḥibbī:**
Gazel 2435
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

416. **muḥibbī:**
Gazel 2436
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

417. **muḥibbī:**
Gazel 2437
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

418. **muḥibbī:**
Gazel 2438
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

419. **muḥibbī:**
Gazel 2439
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-içun

420. **muḥibbī:**
Gazel 2440
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

421. **muḥibbī:**
Gazel 2441
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

422. **muḥibbī:**
Gazel 2442
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

423. **muḥibbī:**
Gazel 2443
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

424. **muḥibbī:**
Gazel 2444
Mısra: **14**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

425. **muḥibbī:**
Gazel 2445
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

426. **muḥibbī:**
Gazel 2446
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

427. **muḥibbī:**
Gazel 2447
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

428. **muḥibbī:**
Gazel 2448
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

429. **muḥibbī:**
Gazel 2449
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

430. **muḥibbī:**
Gazel 2450
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

431. **muḥibbī:**
Gazel 2451
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

432. **muḥibbī:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

433. **muḥibbī:**
Gazel 2453
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

434. **muḥibbī:**
Gazel 2454
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

435. **muḥibbī:**
Gazel 2456
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

436. **muḥibbī:**
Gazel 2457
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

437. **muḥibbī:**
Gazel 2458
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

438. **muḥibbī:**
Gazel 2459
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

439. **muḥibbī:**
Gazel 2460
Mısra: **15**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

440. **muḥibbī:**
Gazel 2461
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

441. **muḥibbī:**
Gazel 2462
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

442. **muḥibbī:**
Gazel 2463
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

443. **muḥibbī:**
Gazel 2464
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

444. **muḥibbī:**
Gazel 2465
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

445. **muḥibbīʾyi:**-*(y)i*
Gazel 2466
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

446. **muḥibbī:**
Gazel 2467
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

447. **muḥibbī:**
Gazel 2468
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini
Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

448. **muḥibbī:**
Gazel 2469
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

449. **muḥibbī:**
Gazel 2470
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

450. **muḥibbī:**
Gazel 2471
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ruḥları şevḳına diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

451. **muḥibbī:**
Gazel 2472
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

452. **muḥibbī:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḫayrān olmasun

453. **muḥibbī:**
Gazel 2474
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

454. **muḥibbī:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

455. **muḥibbī:**
Gazel 2476
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Kim görse bu elfāẓ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

456. **muḥibbī:**
Gazel 2477
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭarīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

457. **muḥibbī:**
Gazel 2478
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan
Olur günden güne ḥāli diger-gūn

458. **muḥibbī:**
Gazel 2479
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

459. **muḥibbī:**
Gazel 2480
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

460. **muḥibbī:**
Gazel 2481
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

461. **muḥibbī:**
Gazel 2482
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

462. **muḥibbī:**
Gazel 2483
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

463. **muḥibbī:**
Gazel 2484
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

464. **muḥibbī:**
Gazel 2485
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

465. **muḥibbī:**
Gazel 2486
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

466. **muḥibbī:**
Gazel 2487
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

467. **muḥibbī:**
Gazel 2488
Mısra: **10**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

468. **muḥibbī:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

469. **muḥibbī:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

470. **muḥibbī:**
Gazel 2492
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

471. **muḥibbī:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

472. **muḥibbī:**
Gazel 2494
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko gönül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

473. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2495
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣülden çıkasın

474. **muḥibbī:**
Gazel 2496
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

475. **muḥibbī:**
Gazel 2497
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

476. **muḥibbī:**
Gazel 2498
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

477. **muḥibbī:**
Gazel 2499
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

478. **muḥibbī:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

479. **muḥibbī:**
Gazel 2001
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

480. **muḥibbī:**
Gazel 2030
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

481. **muḥibbī:**
Gazel 2031
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

482. **muḥibbī:**
Gazel 2033
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

483. **muḥibbī:**
Gazel 2034
Mısra: **9**
Kanūnī Sultan Süleyman'ın mahlası.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem gönül

484. **muḥibbīʾye:**-*(y)e*
Gazel 2455
Mısra: **9**
Kanûnî Sultan Süleyman'ın mahlası.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

muḥibbīʾye:

1. **muḥibbīʾye:**--*e*
Gazel 2003
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kanuni Sultan Süleyman'ın mahlası.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

muḫkem:

1. **muḫkem:**
Gazel 2208
Mısra: **1**
Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḫkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

2. **muḫkem:**
Gazel 2306
Mısra: **6**
Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli.

ʿIşḳ-ıla cān rişte sin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḫkem eyledüm

3. **muḫkem:**
Gazel 2257
Mısra: **1**
Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḫkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

4. **muḫkem:**
Gazel 2273
Mısra: **13**
Dayanıklı, güçlü duruma getirilmiş, sağlamlaştırılmış, sağlam, kuvvetli, metin.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḫkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

mühmel:

1. **mühmel:**
Gazel 2052
Mısra: **7**
Kendi haline bırakılmış, boş verilmiş, önemsenmemiş, ihmal edilmiş.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

mühr eyle-:

1. **mühr eyle-:**
Gazel 2009
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açılmaması gerektiğini belirtmek veya açılırsa fark edebilmek için bir şeyi kapatıp üzerine mühür basmak.|| Konuşmamak, susmak.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

2. **mühr eyle-:**
Gazel 2009
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açılmaması gerektiğini belirtmek veya açılırsa fark edebilmek için bir şeyi kapatıp üzerine mühür basmak.|| Konuşmamak, susmak.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

3. **mühr eyle-:**
Gazel 2009
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açılmaması gerektiğini belirtmek veya açılırsa farkedebilmek için bir şeyi kapatıp üzerine mühür basmak. || Konuşmamak, susmak.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

muḫtāc-ı şarāb:

1. **muḫtāc-ı şarāb:**
Gazel 2149
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şaraba muhtaç.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

muḫtāc-ı şarāb ol-:

1. **muḫtāc-ı şarāb ol-:**
Gazel 2140
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şaraba muhtaç olmak.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḫtāc-ı şarāb oldum

müje:

1. **müjem:**-*m*
Gazel 2477
Mısra: **8**
Kirpik.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

müje tīri:

1. **müje tīri:**
Gazel 2112
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kirpik oku. || Kirpik okları da yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

2. **müje tīri:**
Gazel 2357
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
: Kirpik oku. || Kirpik okları da yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

müjeñ tīr:

1. **müjeñ tīr:**
Gazel 2263
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
Kirpik oku. || Kirpik okları da yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

müjgān:

1. **müjgānum:**-*um*
Gazel 2078
Mısra: **8**
Kirpikler.

Eylerem gelse ḫayālüñ iy meh-i ḫargeh-nişīn
Çeşmümi ḫayme ṭınāb-ı ḫayme müjgānum benüm

2. **müjgānlar:**-*lar*
Gazel 2362
Mısra: **4**
Kirpik, kirpik okları yaralayıcı ve öldürücü vasıfları söylenir. Kirpik, oklarını aşığın üzerine salar.Kirpikler göz kapaklarına saf saf dizilirler.Saç ve kaş gibi karadır.Aşık, kirpiğin saldığı oklara hedef olmak ister.Kirpik yerine göre kılıç ve hançer olabilir.

Yüzüñ Beytü'l-ḥarām'ında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

müjgān-ı dōst:

1. **müjgān-ı dōst:**
Gazel 2060
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kirpikleri.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭa'n iden enhāra benem

2. **müjgān-ı dōst:**
Gazel 2070
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kirpikleri.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

muḳarreb:

1. **muḳarreb:**
Gazel 2437
Mısra: **3**
Padişah tarafından huzuruna teklifsizce girip çıkmasına izin verilen, padişaha yakın olan kimse. || Her an Allah'ın huzurunda olduğunu idrak etme seviyesine erişen, Allah'a yakın olan kimse veya melek.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı 'ışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫil'atin

muḳarrer:

1. **muḳarrerdür:**-*dür*
Gazel 2325
Mısra: **5**
Kararlaştırılmış, kesin, kuşkusuz.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen n'eyleyem

2. **muḳarrer:**
Gazel 2089
Mısra: **10**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı 'ışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

3. **muḳarrer:**
Gazel 2163
Mısra: **6**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

4. **muḳarrerdür:**-*dür*
Gazel 2259
Mısra: **2**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

5. **muḳarrerdür:**-*dür*
Gazel 2444
Mısra: **4**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Eylemezseñ 'iyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

6. **muḳarrerken:**-*ken*
Gazel 2445
Mısra: **5**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

7. **muḳarrerdür:**-*dür*
Gazel 2456
Mısra: **9**
Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz, muhakkak.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

8. **muḳarrer:**
Gazel 2468
Mısra: **4**
Çıldırmış, deli, divane. Aşk yüzünden aklı başından gitmiş, delice sevmiş, kara sevdaya tutulmuş kimse. || Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı Kays'ın lakabıdır.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

muḳavves:

1. **muḳavves:**
Gazel 2357
Mısra: **6**

Yay şeklinde olan, yay gibi bükülmüş, kemerli, kavisli, eğri.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

mukbil ol-:

1. **muḳbil ol-:**
Gazel 2013
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bahtı açık ve talihli, yüce mevki ve makamlara erişmiş olan, ikbal sahibi, bahtiyar olmak.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

mükerrer:

1. **mükerrerdür:**-*dür*
Gazel 2444
Mısra: **8**
Tekrar edilmiş, tekrarlanmış.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

mukīm-i ġam:

1. **muḳīm-i ġam:**
Gazel 2281
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Kederin ikamet edeni.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

muḳır:

1. **muḳır:**
Gazel 2177
Mısra: **3**
Gerçeği yahut suçunu bütün açıklığıyla dosdoğru söyleyen, ikrar ve itiraf eden kimse.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

mukırr:

1. **muḳırram:**-*am*
Gazel 2080
Mısra: **3**
Gerçeği yahut suçunu bütün açıklığıyla dosdoğru söyleyen, ikrar ve itiraf eden kimse.

Muḳırram cürmüme inkār kılmam
Günāhuma iñen çokdur güvāhum

2. **muḳırram:**-*am*
Gazel 2163
Mısra: **1**
Gerçeği yahut suçunu bütün açıklığıyla dosdoğru söyleyen, ikrar ve itiraf eden kimse.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

3. **muḳırram:**-*am*
Gazel 2292
Mısra: **2**
Gerçeği yahut suçunu bütün açıklığıyla dosdoğru söyleyen, ikrar ve itiraf eden kimse.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

muktezā-yı ṭabʿı selīm:

1. **muḳtezā-yı ṭabʿı selīm:**
Gazel 2226
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Kusursuz huyunun gereği.

Muḥibbī durma dürler eyle iẓhār
İder çün muḳtezā-yı ṭabʿı selīm

mül:

1. **mül:**
Gazel 2230
Mısra: **5**
Şarap.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

2. **mül:**
Gazel 2010
Mısra: **6**
Şarap (Sevgilinin dudakları bağlamında).

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

3. **mül:**
Gazel 2015
Mısra: **2**
Şarap. || Sevgilinin dudaklarının kırmızılığına ve aşığı sarhoş etmesine atfen kullanılabilir.

Zār iden ruḥsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

4. **mül:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
Şarap, mey.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

5. **mül:**
Gazel 2315
Mısra: **1**
Şarap, mey, şiirde dudakların şarhoş edici özelliği ile anılır.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

6. **mül:**
Gazel 2345
Mısra: **18**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

mülevves:

1. **mülevveş:**
Gazel 2203
Mısra: **2**
Pis, kirli, iğrenç.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveş mest-i lā-yaʿḳıl kılam

mülevves it-:

1. **mülevveş it-:**
Gazel 2210
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kirletmek, pisletmek.

Mülevveş itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına

Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān
Ḫudāʾya pāk dāmānam

mülevves-i hūn:

1. **mülevves-i ḫūn:**
Gazel 2464
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Pis, kirli, iğrenç kanlı.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

mülk:

1. **mülk-i:**-*i*
Gazel 2210
Mısra: **3**
Memleket, ülke.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

2. **mülkini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2378
Mısra: **9**
Memleket, ülke.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

3. **mülkini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2336
Mısra: **10**
Memleket, diyar.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

4. **mülkini:**--*i, --n, --i*
Gazel 2003
Mısra: **5**
Memleket, ülke, yurt. ||
Varlık, mevcudiyet, sahip olunan şey.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

5. **mülkine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2055
Mısra: **1**
Bir hükümdar veya devletin hüküm ve idaresi altında bulunan toprakların tamamı, memleket.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

6. **mülkine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2127
Mısra: **2**
Ülke, alem, diyar, dünya.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

7. **mülkin:**-*i, -n*
Gazel 2208
Mısra: **3**
Bir hükümdar veya devletin hüküm ve idaresi altında bulunan toprakların tamamı, memleket.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

8. **mülkin:**-*i, -n*
Gazel 2298
Mısra: **2**
Varlık, mal, eşya.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

9. **mülkin:**-*i, -n*
Gazel 2318
Mısra: **8**
Memleket, ülke.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

10. **mülkini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2322
Mısra: **9**
Memleket, ülke.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

11. **mülkin:**-*i, -n*
Gazel 2392
Mısra: **8**
Ülke, alem, diyar, dünya.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

12. **mülk:**
Gazel 2409
Mısra: **8**
Bir hükümdar veya devletin hüküm ve idaresi altında bulunan toprakların tamamı, memleket.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

13. **mülkini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2454
Mısra: **9**
Memleket, ülke, yurt. ||
Varlık, mevcudiyet, sahip olunan şey.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

mülk-i cünūn:

1. **mülk-i cünūn:**
Gazel 2220
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Delilik memleketi.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd bańa oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

2. **mülk-i cünūn:**
Gazel 2414
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Delilik memleketi.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür bańa dīvāneyem mülk-i cünūn

mülk-i dārā:

1. **mülk-i dārā:**
Gazel 2310
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dara mülkü. ||*İran hükümdarı Dara yönetimdeki gücüyle meşhurdur.*

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

mülk-i dil:

1. **mülk-i dil:**
Gazel 2322

Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül mülkü.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

mülk-i fenā:

1. **mülk-i fenā:**
Gazel 2467
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gelip geçici alem, dünya.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

mülk-i ġam:

1. **mülk-i ġam:**
Gazel 2130
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam ülkesi.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

2. **mülk-i ġam:**
Gazel 2131
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gam memleketi.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

mülk-i hestī:

1. **mülk-i hestī:**
Gazel 2193
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Varlık mülkü.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

mülk-i naẓm:

1. **mülk-i naẓm:**
Gazel 2285
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Nazım mülkü.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

mültemes:

1. **mültemes:**
Gazel 2376
Mısra: **10**
Kayırılan, iltimas gören, iltimaslı.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

mümiyānı fikr:

1. **mümiyānı fikr:**
Gazel 2199
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Beli kıl gibi denecek kadar ince olan, çok ince belli güzel sevgilinin hayali.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mümiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

mümkin:

1. **mümkin:**
Gazel 2000
Mısra: **2**
Mümkün, olabilir, olabilen.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

2. **mümkin:**
Gazel 2000
Mısra: **2**
Mümkün, olabilir, olabilen.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

3. **mümkin:**
Gazel 2104
Mısra: **12**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, muhtemel.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

4. **mümkin:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

5. **mümkin:**
Gazel 2249
Mısra: **13**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

6. **mümkin:**
Gazel 2255
Mısra: **3**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

7. **mümkin:**
Gazel 2311
Mısra: **4**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āsār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

8. **mümkin:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

9. **mümkin:**
Gazel 2458
Mısra: **9**
Olması, gerçekleşmesi imkan dahilinde olan, olabilir, kabil, muhtemel.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün

Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

mümkin degül-:

1. **mümkin degül-:**
Gazel 2429
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gerçekleşmesi mümkün olmayan, kesin biçimde olamayacak olan, olanaksız.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ
şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

mümkin ol-:

1. **mümkin ol-:**
Gazel 2299
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

2. **mümkin ol-:**
Gazel 2369
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

mümtāz:

1. **mümtāz:**
Gazel 2041
Mısra: **10**
Seçilmiş, seçkin. || *İmtiyazlı.*

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḥaḳ
Anuñ-içundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

mümtāz ol-:

1. **mümtāz ol-:**
Gazel 2497
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayrı tutulmak, üstün tutulmak.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

2. **mümtāz ol-:**
Gazel 2497
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ayrı tutulmak, üstün tutulmak.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

münaḳḳaş eyle-:

1. **münaḳḳaş eyle-:**
Gazel 2200
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İşlemek, nakşetmek.

Gelse ḫayāl-i yār bu gönlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

münāsib:

1. **münāsib:**
Gazel 2292
Mısra: **8**
Layık, yaraşır, uygun.

Ġam-ı ʿışḳuñda göz yaşı geyürdi çün baña ḫilʿat
Münāsib ben de āhumdan başuma bir külāh itdüm

münāsib ol-:

1. **münāsib ol-:**
Gazel 2447
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Uygun olmak.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

münevver:

1. **münevver:**
Gazel 2259
Mısra: **6**
Aydınlatılmış, aydınlık, ışıklı, nurlu.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

münfaʿil kıl-:

1. **münfaʿil kıl-:**
Gazel 2043
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Alınmak, gücenmek, içerlemek.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

mūnis:

1. **mūnisüñ:**-*üñ*
Gazel 2244
Mısra: **11**
Kolayca dostluk kurabilen, sokulgan, sıcakkanlı, cana yakın.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

2. **mūnis:**
Gazel 2415
Mısra: **13**
Kolayca dostluk kurabilen, sokulgan, sıcakkanlı, cana yakın. || *Alışılmış, yadırganmayan.*

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

münkir:

1. **münkir:**
Gazel 2255
Mısra: **7**
İnsanı ölümünden sonra sorguya çeken iki melekten biri, Münker.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

muntaẓır:

1. **muntaẓır:**
Gazel 2375
Mısra: **14**
Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

2. **muntaẓır:**
Gazel 2411
Mısra: **9**

Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

3. **munṭazır:**
Gazel 2494
Mısra: **3**
Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

mūr:

1. **mūram:**-*am*
Gazel 2250
Mısra: **3**
Karınca.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

2. **mūr:**
Gazel 2169
Mısra: **6**
Karınca.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

3. **mūrı:**-*ı*
Gazel 2275
Mısra: **4**
Karınca.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

4. **mūrdan:**-*dan*
Gazel 2449
Mısra: **6**
Karınca.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

5. **mūrum:**-*um*
Gazel 2185
Mısra: **4**
Karınca. || *Aciz, fakirlik.*

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḫāḳīrümdür benüm

murād:

1. **murāduñ:**--*uñ*
Gazel 2048
Mısra: **7**
İstek, dilek.|| *Amaç, gaye.*

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

2. **murād-ısa:**--*ısa,* -
Gazel 2066
Mısra: **3**
İstek, dilek.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Gönlümde nār u başda hevādur gözümde nem

3. **murādumca-durur:**-*um, -ca,* -*dur*
Gazel 2236
Mısra: **4**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

4. **murādı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **7**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

5. **murādum:**-*um*
Gazel 2283
Mısra: **11**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

6. **murādı:**-*ı*
Gazel 2349
Mısra: **9**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

7. **murādı:**-*ı*
Gazel 2393
Mısra: **5**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

8. **murādı:**-*ı*
Gazel 2410
Mısra: **10**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

9. **murādum:**-*um*
Gazel 2429
Mısra: **4**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

10. **murādı:**-*ı*
Gazel 2432
Mısra: **12**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

11. **murād:**
Gazel 2448
Mısra: **9**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād

Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

murāda ir-:

1. **murāda ir-:**
Gazel 2071
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İsteğine, dileğine veya amacına ulaşmak.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

2. **murāda ir-:**
Gazel 2253
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İsteğine, dileğine veya amacına ulaşmak.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

murādāt-:

1. **murādātı:**-*ı*, -
Gazel 2050
Mısra: **6**
Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şeyler, istekler, dilekler, amaçlar.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

murāduna ir-:

1. **murāduna ir-:**
Gazel 2184
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İsteğine, dileğine veya amacına ulaşmak.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

murdār:

1. **murdār:**
Gazel 2437
Mısra: **7**
İslam dinince yenmesi yasaklanmış yahut temiz ve yenilebilir kabul edilmeyecek şekilde ölmüş veya öldürülmüş hayvan.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

mürde:

1. **mürdeler:**-*ler*, -
Gazel 2040
Mısra: **7**
Ölü, ölmüş kimse.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

2. **mürdesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2070
Mısra: **5**
Ölü, ölmüş kimse.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

3. **mürde:**
Gazel 2192
Mısra: **4**
Ölü, ölmüş kimse.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme
Mürde gibi kan-ıla āğışteyem

4. **mürde:**
Gazel 2229
Mısra: **2**
Cansız, bitkin, yorgun.|| Ölü.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

5. **mürdeye:**-*(y)e*
Gazel 2373
Mısra: **5**
Ölü, ölmüş kimse.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

6. **mürde:**
Gazel 2437
Mısra: **5**
Ölü, ölmüş kimse.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

7. **mürdenüñ:**-*nüñ*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Ölü, ölmüş kimse.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

8. **mürde:**
Gazel 2483
Mısra: **3**
Ölü, ölmüş kimse.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

mürde-i ʿışḳ:

1. **mürde-i ʿışḳ:**
Gazel 2150
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşktan ölmüş kimse.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

mürekkeb:

1. **mürekkeb:**
Gazel 2062
Mısra: **6**
Yazı yazmakta, desen çizmekte, baskı işlerinde kullanılan, çeşitli renk ve kıvamda sıvı halindeki birleşik.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

murġ:

1. **murġı:**-*ı*
Gazel 2010
Mısra: **8**
Kuş.

Giceler gün yüzüñüñ ḥasretinden
Kılur bülbüleyin dil murġı ġulġul

2. **murġ:**
Gazel 2487
Mısra: **6**
Kuş.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

3. **murġı:**-*ı*
Gazel 2500
Mısra: **5**
Kuş.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

4. **murġı:**--*ı, -*
Gazel 2009
Mısra: **4**
Kuş.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

5. **murġ:**
Gazel 2101
Mısra: **6**
Kuş.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

6. **murġı:**-*ı*
Gazel 2102
Mısra: **9**
Kuş.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

7. **murġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2174
Mısra: **8**
Kuş.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

8. **murġın:**-*ı, -n*
Gazel 2191
Mısra: **11**
Kuş.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

9. **murġ:**
Gazel 2217
Mısra: **4**
Kuş, gönül kuşu.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

10. **murġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2281
Mısra: **9**
Kuş.|| Şiirde sevgiliye, Âşığa ait bazı özellikler kuş ile ilgili gösterilir.Ötüşü, uçmaları, tuzağa düşmesi, yuva yapması avlanması, yeşilliklerde bulunması kafese konulması yönüyle şiire konu olur.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

11. **murġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2287
Mısra: **7**
Kuş.|| Şiirde sevgiliye, Âşığa ait bazı özellikler kuş ile ilgili gösterilir.Ötüşü, uçmaları, tuzağa düşmesi, yuva yapması avlanması, yeşilliklerde bulunması kafese konulması yönüyle şiire konu olur.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

12. **murġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2378
Mısra: **2**
Kuş.|| Şiirde sevgiliye, Âşığa ait bazı özellikler kuş ile ilgili gösterilir.Ötüşü, uçmaları, tuzağa düşmesi, yuva yapması avlanması, yeşilliklerde bulunması kafese konulması yönüyle şiire konu olur.

Nigārā bāġ-ı ḫüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

13. **murġını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2393
Mısra: **7**
Kuş, şiirde sevgiliye, Âşığa ait bazı özellikler kuş ile ilgili gösterilir.Ötüşü, uçmaları, tuzağa düşmesi, yuva yapması avlanması, yeşilliklerde bulunması kafese konulması yönüyle şiire konu olur.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

murġ-ı cān:

1. **murġ-ı cān:**
Gazel 2301
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Gülşen-i ḫüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

murġ-ı dil:

1. **murġ-ı dil:**
Gazel 2242
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

2. **murġ-ı dil:**
Gazel 2052
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

3. **murġ-ı dil:**
Gazel 2095
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

4. **murġ-ı dil:**
Gazel 2189
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

5. **murġ-ı dil:**
Gazel 2457
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu. || Korkak, yüreksiz, ödlek.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına

Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

6. **murġ-ı dil:**
Gazel 2487
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül kuşu.

Dām-ı belā-yı zülfine baglandı murġ-ı dil
Gördi içinde ḫāli gibi fitne dānesin

murġ-ı hoş:

1. **murġ-ı ḫoş:**
Gazel 2418
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hoş sesli kuş.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

murġ-ı hoş elhān:

1. **murġ-ı ḫoş elḫān:**-*am*
Gazel 2313
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzel sesli kuş. || *Gönül.*

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

murġ-ı ḫōş-āvāz:

1. **murġ-ı ḫōş-āvāz:**
Gazel 2493
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hoş sesli kuş.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

murġ-ı zār:

1. **murġ-ı zār:**
Gazel 2378
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlayan kuş.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

mürīd:

1. **mürīd:**
Gazel 2370
Mısra: **5**
Bir tarikat şeyhine bağlanarak ondan tasavvufun yollarını öğrenen, onun doğrultusunda ilerleyen kimse.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

mürüvvet:

1. **mürüvvet:**
Gazel 2163
Mısra: **2**
İyilik ve ihsanda bulunma, cömertlik, lutufkarlık.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

mürvet:

1. **mürvet:**
Gazel 2029
Mısra: **8**
İnsanca davranma, insanlık. || *İyilik ve ihsanda bulunma, cömertlik, lutufkarlık.* || *Yiğitlik, mertlik.*

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

müşābih:

1. **müşābih:**
Gazel 2176
Mısra: **9**
Benzeyen, benzer, mümasil.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

2. **müşabih:**
Gazel 2222
Mısra: **14**
Benzeyen, benzer, mümasil.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

müşabih ol-:

1. **müşabih ol-:**
Gazel 2478
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Benzemek.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

müsāʿid ol-:

1. **müsāʿid ol-:**
Gazel 2215
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yardım etmek, yardımcı olmak.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

2. **müsāʿid ol-:**
Gazel 2237
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yardımcı olmak.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

müsellem:

1. **müsellem:**
Gazel 2098
Mısra: **4**
Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı göñlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

2. **müsellem:**
Gazel 2208
Mısra: **4**
Verilmiş, teslim edilmiş, tevdi olunmuş.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

3. **müsellem:**
Gazel 2285
Mısra: **14**
Doğruluğu, gerçekliği ispatlanmış, herkes tarafından kabul edilmiş, şüphe götürmez, inkar edilemez.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd Dir mülk-i naẓm saña müsellem

4. **müsellemdür:**-*dür*
Gazel 2414
Mısra: **8**
Verilmiş, teslim edilmiş, tevdi olunmuş.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

müsellem eyle-:

1. **müsellem eyle-:**
Gazel 2257
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Vermek, teslim etmek, tevdi olmak.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

müselmān:

1. **müselmānlar:**-*lar*
Gazel 2323
Mısra: **3**
İslam dininden olan kimse, müslüman.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

2. **müselmān:**
Gazel 2139
Mısra: **6**
Müslüman sözünün eski metinlerde geçen şekli. || *İslam dininden olan kimse, müslim.*

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

3. **müselmān:**
Gazel 2311
Mısra: **6**
Müslüman, İslam dininden olan kimse.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

4. **müselmān:**
Gazel 2416
Mısra: **8**
İslam dininden olan kimse, müslim, Muhammedi.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

5. **müselmāndur:**-*dur*
Gazel 2418
Mısra: **6**
İslam dininden olan kimse, müslim, Muhammedi. || *İslam dinine yürekten bağlı, dindar.*

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

müşerref:

1. **müşerreftür:**-*tür*
Gazel 2451
Mısra: **6**
Şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

müşerref it-:

1. **müşerref it-:**
Gazel 2451
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şeref kazandırmak, şereflendirmek.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

2. **müşerref it-:**
Gazel 2467
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şereflendirmek.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

müşevveş:

1. **müşevveşem:**-*em*
Gazel 2104
Mısra: **10**
Düzensiz, karışık, karmakarışık.

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

2. **müşevveş:**
Gazel 2364
Mısra: **11**
Belirsiz, karışık, düzensiz.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

müşg-bū:

1. **müşg-būyı:**-*(y)i*
Gazel 2103
Mısra: **4**
Misk kokulu.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

müşg-i ḫıṭā:

1. **müşg-i ḫıṭā:**
Gazel 2403
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Mısır ülkesinin miski.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

müşg-i tatār:

1. **müşg-i tatār:**
Gazel 2375
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tatar miski.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

muṣḥaf:

1. **muṣḥaf-ı:**
Gazel 2004
Mısra: **11**
Sayfa halinde meydana getirilmiş şey, kitap || *Kurʾân-ı Kerim.*

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

2. **muṣḥaf-ı:**
Gazel 2004
Mısra: **11**
Sayfa halinde meydana

getirilmiş şey, kitap || Kur'ân-ı Kerim.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ bāña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

3. **muṣḥafı:**-*ı*
Gazel 2362
Mısra: **12**
Kitap. || Güzellik kitabı, sevgilinin yüzü.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür bāña ḳıblem

muṣḥaf-ı ḥüsn:

1. **muṣḥaf-ı ḥüsn:**
Gazel 2102
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin kitabı.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

2. **muṣḥaf-i ḥüsn:**
Gazel 2236
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellik kitabı.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

3. **muṣḥaf-i ḥüsn:**
Gazel 2236
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellik kitabı.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

4. **muṣḥaf-ı ḥüsn:**
Gazel 2345
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzellik mushafı.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mıṣrındaki sulṭānı añdum agladum

5. **muṣḥaf-ı ḥüsn:**
Gazel 2418
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin kitabı.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

6. **muṣḥaf-ı ḥüsn:**
Gazel 2438
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kur'an-ı Kerim.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

muṣḥaf-i ḥüsnüñ:

1. **muṣḥaf-i ḥüsnüñ:**-*üñ*
Gazel 2010
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Güzellik kitabı.|| Kur'an-ı Kerim.

Ḥabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḥakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

muṣḥaf-ı rūy:

1. **muṣḥaf-ı rūy:**
Gazel 2375
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzel yüzünün kitabı.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḥāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

müşkil:

1. **müşkilleri:**-*ler*, -*i*
Gazel 2385
Mısra: **7**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

2. **müşkil:**
Gazel 2243
Mısra: **4**
Güç, zor, çetin.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

3. **müşkil-durur:**--*durur*, -
Gazel 2008
Mısra: **10**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük, zor.

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

4. **müşkilüm:**-*üm*
Gazel 2077
Mısra: **2**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

5. **müşkilüm:**-*üm*
Gazel 2081
Mısra: **6**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

6. **müşkilüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **6**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

7. **müşkil:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
Güç, zor, müşkül.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

8. **müşkil:**
Gazel 2203
Mısra: **8**

Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

9. **müşkilüm:**-*üm*
Gazel 2256
Mısra: **10**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

10. **müşkil:**
Gazel 2266
Mısra: **4**
Zor, güç, çetin.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

11. **müşkil:**
Gazel 2300
Mısra: **4**
Zor, güç, çetin.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

12. **müşkil:**
Gazel 2304
Mısra: **4**
Zor, güç, çetin.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

13. **müşkilin:**-*i, -n*
Gazel 2498
Mısra: **2**
Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele, zorluk, güçlük.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ:

1. **müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳ:**
Gazel 2028
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk ilminin zorluğu.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

müşkilāt-ı ʿışḳ:

1. **müşkilāt-ı ʿışḳ:**
Gazel 2448
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın zorlukları.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

müşkil-i ʿışḳı:

1. **müşkil-i ʿışḳı:**
Gazel 2101
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın zorluğu.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḥırede
Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿavām

müştāḳ:

1. **müştāḳ-ı:**
Gazel 2163
Mısra: **10**
Şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

müstedām:

1. **müstedām:**
Gazel 2039
Mısra: **9**
Sürüp gitmesi istenilen, sürekli, devamlı.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḫamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

2. **müstedām:**
Gazel 2272
Mısra: **10**
Sürüp gitmesi istenilen, sürekli, devamlı, daim, baki.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

3. **müstedām:**
Gazel 2328
Mısra: **4**
Sürüp gitmesi istenilen, sürekli, devamlı.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

4. **müstedām:**
Gazel 2333
Mısra: **4**
Sürüp gitmesi istenilen, sürekli, devamlı, daim.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

müstedām ol-:

1. **müstedām ol-:**
Gazel 2107
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sürüp gitmesi istenilmek. || *Sürekli, devamlı olmak.*

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

müsteḥaḳ ol-:

1. **müsteḥaḳ ol-:**
Gazel 2342
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hak etmiş olmak.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

muʿtād:

1. **muʿtādıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **6**
Alışılmış, adet edinilmiş şey, alışkanlık, adet.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-ıçun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

2. **muʿtād:**
Gazel 2420
Mısra: **2**
Alışkanlık haline gelmiş, adet edinilmiş, alışılmış.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī gönlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

muʿtād eyle-:

1. **muʿtād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Alışkanlık haline getirmek.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-ıçun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

muṭavvel:

1. **muṭavvel:**
Gazel 2034
Mısra: **7**
Uzatılmış.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem gönül

muʿteḳid-i zāt-ı pāk:

1. **muʿteḳid-i ẕāt-ı pāk:**
Gazel 2076
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İnançlı temiz huylu.

İtdüm ḳabūl çünki ḫarābātī meşrebin
Her ne ki diye muʿteḳid-i ẕāt-ı pākiyem

muʿterif:

1. **muʿterif:**
Gazel 2379
Mısra: **7**
Bir suçu veya gerçeği saklamaktan vazgeçip açıklayan, açıkça söyleyen, itiraf eden kimse.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

muṭīʿ:

1. **mutīʿem:**-*em*
Gazel 2010
Mısra: **12**
Boyun eğen, itaat eden, itaatkâr.

Ḫabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḥakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

2. **muṭīʿ:**
Gazel 2220
Mısra: **6**
Uyan, itaat eden, boyun eğen, tabi olan kimse.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd bana oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

muṭrib:

1. **muṭribe:**-*e*
Gazel 2140
Mısra: **8**
Bir musiki aleti çalan kimse, sazende.

Gözüm yaşını ḫūn idüp gönülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

2. **muṭrib:**
Gazel 2482
Mısra: **3**
Bir musiki aleti çalan kimse, sazende.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

muṭribā:

1. **muṭribā:**
Gazel 2006
Mısra: **2**
Bir mûsikî âleti çalan kimse, sâzende // İlâhî, gazel, şarkı vb. okuyan kimse, hânende.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

muṭrib-i meclis:

1. **muṭrib-i meclis:**
Gazel 2123
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meclis çalgıcısı.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

muṭṭaṣıl:

1. **muṭṭaṣıl:**
Gazel 2025
Mısra: **4**
Bitişik, aralıksız. || Devamlı, sürekli.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

2. **muṭṭaşıl:**
Gazel 2043
Mısra: **2**
Ara vermeksizin, devamlı olarak, aralıksız, biteviye.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaşıl

3. **muṭṭaşıldur:**--*dur*, -
Gazel 2043
Mısra: **5**
Aralıksız ve yan yana olan, bitişmiş durumda bulunan, bitişik.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

muttaşıl ol-:

1. **muttaşıl ol-:**
Gazel 2421
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ara vermeden devam etmek.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaşıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

müttehem:

1. **müttehem:**
Gazel 2055
Mısra: **10**
Kabahatli, suçlu.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḥufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

müttehem ol-:

1. **müttehem ol-:**
Gazel 2062
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kabahatli, suçlu olmak.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

muvāfıḳ:

1. **muvāfıḳ:**
Gazel 2034
Mısra: **2**
Münasip, uygun.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

müy:

1. **müya:**-*a*
Gazel 2182
Mısra: **5**
Tüy, kıl, saç teli.

Müya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

müyesser:

1. **müyesserdür:**-*dür*
Gazel 2444
Mısra: **10**
Nasip olan.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

müyesser ol-:

1. **müyesser ol-:**
Gazel 2055
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Nasip olmak.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

2. **müyesser ol-:**
Gazel 2115
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Nasip olmak.

Kaʿbe-i kūyuñ Muḥibbīʾye müyesser oldı çün
Gel ḳabūl eyle kapuñda cān-ıla ḳurbānuñam

3. **müyesser ol-:**
Gazel 2196
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Nasip olmak.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

4. **müyesser ol-:**
Gazel 2258
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Nasip olmak.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

5. **müyesser ol-:**
Gazel 2369
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Nasip olmak.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

müzeyyen:

1. **müzeyyen:**
Gazel 2477
Mısra: **3**
Süslenmiş, bezenmiş, süslü, zinetli.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

müzeyyen ol-:

1. **müzeyyen ol-:**
Gazel 2179
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Süslenmek, bezenmek.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

N

nā:

1. **nā:**
Gazel 2180
Mısra: **10**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufî bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

2. **nā:**
Gazel 2249
Mısra: **10**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufî bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

3. **nā:**
Gazel 2273
Mısra: **3**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufî bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

4. **nā:**
Gazel 2293
Mısra: **10**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney tasavvufî bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin

sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger
Nāleler eyleyelüm nā olalım

5. **nā:**
Gazel 2294
Mısra: **4**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

6. **nā:**
Gazel 2298
Mısra: **8**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

7. **nā:**
Gazel 2352
Mısra: **4**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

8. **nālar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **14**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

nā- müselmān:

1. **nā- müselmān:**
Gazel 2139
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Müslüman olmayan, kafir.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

nā-bedīd ol-:

1. **nā-bedīd ol-:**
Gazel 2052
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Görünmez olmak, yok olmak, kaybolmak.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

nabż:

1. **nabżumı:**-*um, -ı*
Gazel 2307
Mısra: **3**
Kalbin dakiîkadaki atış sayısı.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

nā-çār:

1. **nā-çār:**
Gazel 2086
Mısra: **6**
Çaresiz.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

2. **nā-çār:**
Gazel 2354
Mısra: **14**
Çaresiz.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

nā-çār ol-:

1. **nā-çār ol-:**
Gazel 2194
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çaresiz kalmak, başka çıkar yol bulamamak.

Zār-şıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

2. **nā-çār ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çaresiz olmak.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

nā-cins:

1. **nā-cinslere:**-*ler, -e*
Gazel 2202
Mısra: **10**
Cinci bozuk, soysuz.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

nādān:

1. **nādānuñ:**-*uñ*
Gazel 2161
Mısra: **10**
Sert ve gönül kırıcı, kaba kimse, nobran.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

nā-ehl:

1. **nā-ehle:**-*e*
Gazel 2307
Mısra: **2**
Bir işin ehli olmayan, o işten anlamayan.

Derd-i dil bī-ḥaddür ammā āh-ıla zār eylemem
ʿIşḳumı ketm eyleyüp nā-ehle iẓhār eylemem

nāfe-i tātār:

1. **nāfe-i tātār:**
Gazel 2018
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Nāfe, misk ahusu denilen hayvanın göbeğinden çıkarılan bir çeşit urdur ki miskin ham maddesi olarak bilinir.Kelime Tatar ile birlikte kullanılır.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

nāfiz:

1. **nāfiẕdür:**-*dür*
Gazel 2404
Mısra: **8**
Etkili, nüfuzlu.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

nāgāh:

1. **nāgāh:**
Gazel 2127
Mısra: **7**
Ansızın, birdenbire, nagehan.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḥaḳīr oldum

2. **nāgāh:**
Gazel 2214
Mısra: **6**
Ansızın, birdenbire, nagehan.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

3. **nāgāh:**
Gazel 2263
Mısra: **10**
Aniden, birdenbire.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

nāgeh:

1. **nāgeh:**
Gazel 2258
Mısra: **7**
Ansızın, birdendire.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

2. **nāgeh:**
Gazel 2258
Mısra: **2**
Ansızın, birdenbire.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

3. **nāgeh:**
Gazel 2265
Mısra: **1**
Ansızın, birdenbire.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

4. **nāgeh:**
Gazel 2086
Mısra: **13**
Ansızın, birdenbire.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

nāgehān:

1. **nāgehān:**
Gazel 2156
Mısra: **3**
Ansızın, birdendire.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

2. **nāgehān:**
Gazel 2337
Mısra: **7**
Ansızın, birdendire.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

3. **nāgehān:**
Gazel 2489
Mısra: **4**
Aniden, zamansız.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

4. **nāgehān:**
Gazel 2272
Mısra: **8**
Birdenbire, ansızın.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

5. **nāgehān:**
Gazel 2403
Mısra: **3**
Birdenbire, ansızın.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḥarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

6. **nāgehān:**
Gazel 2192
Mısra: **9**
Ansızın, birdendire.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḥı ol demden berü dem-besteyem

naġme-i ṭōlāb:

1. **naġme-i ṭōlāb:**
Gazel 2421
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feleğin ezgisi.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

nā-güzīr:

1. **nā-güzīrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **1**
Zorunlu, lazım,ister istemez.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

nā-ḥaḳ:

1. **nā-ḥaḳ:**
Gazel 2419
Mısra: **6**
Hakka ve adalete uygun olmayan, haksız.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi

Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

naḥl-bend:

1. **naḥl-bend:**
Gazel 2431
Mısra: **7**
Bal mumundan nahil denen süs ağacı yapan kimse.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḥl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

naḥl-i ḳadd:

1. **naḥl-i ḳadd:**
Gazel 2159
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Fidan gibi uzun ve ince boy.

Naḥl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

naḥl-ı meyve-dār:

1. **naḥl-ı meyve-dār:**
Gazel 2195
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Meyve veren, meyveli hurma ağacı.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḥl-ı meyve-dār oldum

naḥs:

1. **naḥs:**
Gazel 2327
Mısra: **7**
Uğursuz.

Naḥs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

nāḫun:

1. **nāḫun:**
Gazel 2228
Mısra: **1**
Tırnak.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

2. **nāḫun:**
Gazel 2058
Mısra: **3**
Tırnak.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

3. **nāḫun-ıla:**-*ıla*
Gazel 2314
Mısra: **5**
Tırnak.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

nakd:

1. **naḳdin:**-*in*
Gazel 2194
Mısra: **3**
Dünyada kazanılıp ahirette geçerli olan sevap, iyilik sermayesi.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

2. **naḳdin:**-*in*
Gazel 2225
Mısra: **6**
Dünyada kazanılıp ahirette geçerli olan sevap, iyilik sermayesi.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

3. **naḳdini:**--*i, --n, --i*
Gazel 2007
Mısra: **3**
Bir şeyi almak için verilen peşin para, elde bulunan geçerli para.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

4. **naḳdin:**-*i, -n*
Gazel 2354
Mısra: **8**
Sermaye.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı

Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

naḳd-i cān:

1. **naḳd-i cān:**
Gazel 2235
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi. || En kıymetli şey.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı şarrāfa gelem

2. **naḳd-i cān:**
Gazel 2261
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

ʿIşḳ bāzārında naḳd-i cān-ıla
Būseñe iy dōst ḫarīdār olmışam

3. **naḳd-i cān:**
Gazel 2284
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

4. **naḳd-i cān:**
Gazel 2286
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
En değerli şey olan can sermayesi, can varlığı.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

5. **naḳd-i cān:**
Gazel 2304
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

6. **naḳd-i cān:**
Gazel 2329
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım

ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk şanʿatum

7. **naḳd-i cān:**
Gazel 2347
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḫāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

8. **naḳd-i cān:**
Gazel 2430
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

9. **naḳd-i cān:**
Gazel 2452
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Can sermayesi.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

naḳd-i dil:

1. **naḳd-i dil:**
Gazel 2300
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül sermayesi.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

nā-kes:

1. **nā-kes:**
Gazel 2195
Mısra: **5**
İnsaniyetsiz, aşağılık, bayağı, alçak kimse.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

2. **nā-kese:**-*e*
Gazel 2245
Mısra: **5**
Alçak, soysuz, düzenbaz.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

3. **nā-kese:**-*e*
Gazel 2486
Mısra: **3**
İnsaniyetsiz, aşağılık, bayağı, alçak kimse.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

nakḳāş:

1. **naḳḳāşın:**-*ın*
Gazel 2477
Mısra: **4**
Süsleme ustası.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

2. **naḳḳāşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **12**
Renkli resim ve tezyinat yapan sanatkar, kitapları resimleyen, kap ve sayfalarını süsleyen, mimari eserlerin tavan ve duvarlarını, çinileri, toprak kapları vb.lerini resim ve şekillerle bezeyen süsleme ustası.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

nakş:

1. **naḳşı:**--*ı*, -
Gazel 2006
Mısra: **8**
Görünüş, suret, resmedilmiş.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

2. **naḳşuñ:**--*uñ*, -
Gazel 2001
Mısra: **2**
Resim,tasvir,suret.||
Duvarlara, tavanlara yapılan yağlı veya sulu boya resim, süsleme sanatı. || *İpekle, sırma ile işleme.* || *Görünüş.*

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

3. **naḳş:**
Gazel 2053
Mısra: **2**
Resim, süsleme sanatı. ||
Divan şiirinde sevgilinin saçı, ayva tüyü, benlerle dolu yüzü bir nakış sayılır. Gökyüzü, cennet, dünyanın görünümü, birer nakıştır. || *Hile.*

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

4. **naḳş:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
Görünüş, suret.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

5. **naḳş:**
Gazel 2237
Mısra: **4**
Kumaş üzerine renkli iplikler, sırma veya simle el veya makinede yapılan işleme.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

6. **naḳşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2402
Mısra: **12**
Görünüş, suret.

Ḥaşre dek dilden ḫayālüñ gitmez iy ārām-ı cān
Levḥ-i dilde ideli naḳşını naḳḳāşum benüm

7. **naḳş:**
Gazel 2430
Mısra: **5**
Akis, görüntü, suret.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

8. **naḳşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2430
Mısra: **5**
Akis, görüntü, suret.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını

Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

9. **naḳş:**
Gazel 2477
Mısra: **3**
Resim, tasvir.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

10. **naḳşuñ:**-*uñ*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Görünüş, suret.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

naḳş eyle-:

1. **naḳş eyle-:**
Gazel 2144
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Resmini, tasvirini yapmak, resmini çizmek.

Gönlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

naḳş id-:

1. **naḳş id-:**
Gazel 2131
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Resmedilmek, resmi çizilmek.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

naḳş-ı çīn:

1. **naḳş-ı çīn:**
Gazel 2018
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çin nakışı.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıtā Rūmī olup zerkār gül

naḳş-ı dehr:

1. **naḳş-ı dehr:**
Gazel 2075
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dünya resmi.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

naḳş-ı dīvār:

1. **naḳş-ı dīvār:**
Gazel 2099
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Duvar resmi.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

nāl:

1. **nālüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **2**
Kamıştan yapılmış düdük.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḫālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

naʿl kes-:

1. **naʿl kes-:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vücuduna nal şeklinde dövme yaptırmak.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

2. **naʿl kes-:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vücuduna nal şeklinde dövme yaptırmak.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

nālān:

1. **nālān:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
İnleyen.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

2. **nālāndur:**--*dur*
Gazel 2004
Mısra: **2**
İnleyen, feryat ve figan eden.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

3. **nālāndur:**--*dur, -*
Gazel 2004
Mısra: **2**
İnleyen, feryat ve figan eden.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

4. **nālānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2115
Mısra: **4**
İnleyen.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḫüsnüñde çün nālānuñam

5. **nālān:**
Gazel 2454
Mısra: **5**
İnleyen.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

nālān ol-:

1. **nālān ol-:**
Gazel 2054
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

2. **nālān ol-:**
Gazel 2065
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḫayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

3. **nālān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek, sızlanmak.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

4. **nālān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İnlemek, sızlamak.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

5. **nālān ol-:**
Gazel 2147
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek, sızlamak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

6. **nālān ol-:**
Gazel 2272
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

7. **nālān ol-:**
Gazel 2302
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İnlemek, sızlamak.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

<u>nāle:</u>

1. **nālem:**-*m*
Gazel 2331
Mısra: **6**
Inleme, inilti.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāyveş nālem

2. **nālemden:**-*m*, -*den*
Gazel 2294
Mısra: **8**
İnleme, feryat.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eşer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nāpeydā benem

3. **nālemi:**-*m*, -*i*
Gazel 2165
Mısra: **10**
İnilti, feryat.

İy Muḥibbī ol hümā şāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

4. **nāle:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
İnilti, inleme.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

5. **nāle:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
İnilti, inleme, feryat.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hemnefes ol gel

6. **nāleye:**--*(y)e*, -
Gazel 2009
Mısra: **2**
İnilti, feryat.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

7. **nāle:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
İnilti, inleme, feryat,figan.

İy nāle şeb-i ġamda baña hemnefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

8. **nāleler:**--*ler*, -
Gazel 2026
Mısra: **9**
İnleme, inilti.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

9. **nāle:**
Gazel 2069
Mısra: **2**
İnleme, inilti.

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

10. **nālesini:**-*si*, -*n*, -*i*
Gazel 2074
Mısra: **3**
İnleme, inilti.

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

11. **nālesini:**-*si*, -*n*, -*i*
Gazel 2433
Mısra: **4**
İnleme, inilti.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

12. **nālemi:**-*m*, -*i*
Gazel 2088
Mısra: **6**
İnleme, inilti.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

13. **nālem:**-*m*
Gazel 2125
Mısra: **9**
İnleme, inilti.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevāsāzum benüm

14. **nāleden:**-*den*
Gazel 2182
Mısra: **5**
İnleme, inilti.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

15. **nālem:**-*m*
Gazel 2185
Mısra: **6**
İnleme, inilti.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

16. **nālemi:**-*m, -i*
Gazel 2186
Mısra: **7**
İnleme, inilti.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

17. **nāle:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
İnleme, inilti.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

18. **nāle:**
Gazel 2211
Mısra: **3**
İnleme, inilti.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

19. **nālem:**-*m*
Gazel 2233
Mısra: **2**
İnleme, inilti.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

20. **nāleñ:**-*ñ*
Gazel 2233
Mısra: **9**
İnleme,inilti.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

21. **nālemi:**-*m, -i*
Gazel 2264
Mısra: **3**
İnleme, inilti.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

22. **nālede:**-*de*
Gazel 2264
Mısra: **3**
İnleme, inilti.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

23. **nālem:**-*m*
Gazel 2266
Mısra: **2**
İnleme, inilti.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

24. **nālem:**-*m*
Gazel 2267
Mısra: **2**
İnleme, inilti.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

25. **nālemi:**-*m, -i*
Gazel 2300
Mısra: **10**
Feryat, inilti.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

26. **nālemi:**-*m, -i*
Gazel 2493
Mısra: **6**
Feryat, inilti.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

27. **nālemi:**-*m, -i*
Gazel 2365
Mısra: **9**
İnleme, inilti.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

28. **nāle:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
İnleme, inilti.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

29. **nāleñi:**-*ñ, -i*
Gazel 2418
Mısra: **9**
İnleme, inilti.

İşidüp gülzār-ı ḥüsn içre Muḥibbī nāleñi
Ḫoş edā itmiş dimiş murġ-ı ḫoş elhāndur diyen

30. **nāle:**
Gazel 2420
Mısra: **6**
İnleme, inilti.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

31. **nālem:**-*m*
Gazel 2433
Mısra: **3**
İnleme, inilti.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

32. **nāle:**
Gazel 2452
Mısra: **6**
İnleme, inilti.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

33. **nāleme:**-*m, -e*
Gazel 2463
Mısra: **7**
İnleme, inilti.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

<u>nāle eyle-:</u>

1. **nāle eyle-:**
Gazel 2267
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
İnlemek.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫatṭ u ḫālem ne kılam

2. **nāle eyle-:**
Gazel 2293
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger
Nāleler eyleyelüm nā olalım

3. **nāle eyle-:**
Gazel 2388
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

4. **nāle eyle-:**
Gazel 2478
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Bu dil gerdūna olaldan müşabih
İñiler nāle eyler hem çü gerdūn

nāle eyler:

1. **nāle eyler:**--*r*, -
Gazel 2032
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Bülbülem gül gibi almazsın fiġānum gūşuña
Āsitānuñda Muḥibbī nāle eyler māḥ u sāl

nāle id-:

1. **nāle id-:**
Gazel 2140
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

2. **nāle id-:**
Gazel 2241
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Ruḫuñ şevḳına gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

nāle ile zāra iriş-:

1. **nāle ile zāra iriş-:**
Gazel 2060
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlamak ve inlemek.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

nāle kıl-:

1. **nāle kıl-:**
Gazel 2165
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İnim inim inlemek, feryat etmek.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

2. **nāle kıl-:**
Gazel 2181
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

3. **nāle kıl-:**
Gazel 2182
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

4. **nāle kıl-:**
Gazel 2182
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

5. **nāle kıl-:**
Gazel 2184
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

6. **nāle kıl-:**
Gazel 2205
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İnim inim inlemek, feryat etmek.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

7. **nāle kıl-:**
Gazel 2226
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gülistānuñda eger nāle kılsam
İşiden sana bülbül eyler enīm

8. **nāle kıl-:**
Gazel 2232
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İnleme, inilti.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

9. **nāle kıl-:**
Gazel 2277
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

10. **nāle kıl-:**
Gazel 2301
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gülşen-i ḫüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

11. **nāle kıl-:**
Gazel 2305
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

12. **nāle kıl-:**
Gazel 2372
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

13. **nāle kıl-:**
Gazel 2392
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

14. **nāle kıl-:**
Gazel 2411
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Inim inim inlemek, feryat etmek.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur gönlümdeki ṭōlābdan

15. **nāle kıl-:**
Gazel 2434
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-içun

16. **nāle kıl-:**
Gazel 2482
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

17. **nāle kıl-:**
Gazel 2494
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İnlemek.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

nāle-i dil:

1. **nāle-i dil:**
Gazel 2421
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönülden gelen inleme.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

nāle-i gerdūn:

1. **nāle-i gerdūn:**
Gazel 2222
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Feleğin inlemesi.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

nāle-i zār-ı dil:

1. **nāle-i zār-ı dil:**
Gazel 2238
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönülün ağlayıp inlemesi.

Yār güş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

nāliş:

1. **nālişüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **5**
İnleme, inilti, feryat, nale.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

nāliş it-:

1. **nāliş it-:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnlemek, feryat etmek.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

nām:

1. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **1**
Ad.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

2. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **2**
Ad.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

3. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **4**
Ad.

Ḥaşretiyle gīceler tā şubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

4. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **6**
Ad.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

5. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **8**
Ad.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

6. **nāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2251
Mısra: **10**
Ad.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi
ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

7. **nām:**
Gazel 2095
Mısra: **5**
Ad. || *Ün, şöhret, şan.*

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

8. **nāmum:**-*um*
Gazel 2095
Mısra: **6**
Ad. || *Ün, şöhret, şan.*

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

9. **nām:**
Gazel 2191
Mısra: **10**
Ün, şöhret, şan.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

10. **nām:**
Gazel 2461
Mısra: **4**
Ün, şöhret, şan.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

11. **nām:**
Gazel 2483
Mısra: **2**
Ün, şöhret, şan.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

nām ko-:

1. **nām ko-:**-*dı, -lar*
Gazel 2191
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya nesneyi bir adla adlandırmak, ad koymak.

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

nām u neng:

1. **nām u neng:**
Gazel 2332
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Nam ve şan, ün ve şöhret.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

namāz kıl-:

1. **namāz kıl-:**
Gazel 2231
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İslam dinince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslam'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu
Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

2. **namāz kıl-:**
Gazel 2231
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İslam dinince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslam'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu
Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

nāme:

1. **nāme:**
Gazel 2009
Mısra: **5**
Mektup.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

2. **nāmeye:**-*-(y)e*, -
Gazel 2045
Mısra: **9**
Mektup. || *Sevgiliye yazılan mektup, aşk mektubu.*

Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

3. **nāmeyi:**-*(y)i*
Gazel 2102
Mısra: **7**
Mektup. || *Sevgiliye yazılan mektup, aşk mektubu.*

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

4. **nāme:**
Gazel 2242
Mısra: **1**
Mektup,sevgiliye yazılan mektup, aşk mektubu.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

5. **nāme-veş:**-*veş*
Gazel 2363
Mısra: **3**
Mektup.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

6. **nāmeler:**-*ler*
Gazel 2466
Mısra: **1**
Mektup,sevgiliye yazılan mektup, aşk mektubu.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

nā-merd:

1. **nā-merdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **10**
Sözünün eri olmayan, insanlıktan mahrum, güvenilmeyen, korkak, alçak kimse.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

2. **nā-merd:**
Gazel 2458
Mısra: **2**
Sözünün eri olmayan, insanlıktan mahrum, güvenilmeyen, korkak, alçak kimse.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

nām-ı şerīf:

1. **nām-ı şerīf:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şerefli isim.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

nā-mihribān:

1. **nā-mihribāndan:**-*dan*
Gazel 2117
Mısra: **1**
Zalim, merhametsiz.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

2. **nā-mihribāndan:**-*dan*
Gazel 2117
Mısra: **10**
Zalim, merhametsiz.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

3. **nā-mihribānum:**-*um*
Gazel 2120
Mısra: **8**
Merhametsiz, acıması olmayan.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

4. **nā-mihribānumdan:**-*um*, -*dan*
Gazel 2126
Mısra: **1**
Merhametsiz, acıması olmayan. || *Zalim.*

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

5. **nā-mihribānuñ:**-*uñ*
Gazel 2306
Mısra: **6**
Zalim.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

nām-ile neng:

1. **nām-ile neng:**-*ile*
Gazel 2233
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ün, şöhret, şan.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

nāmūs:

1. **nāmūsı:**--*ı*, -
Gazel 2054
Mısra: **9**
İnsanın ahlak kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan manevi duygu.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

2. **nāmūs:**
Gazel 2095
Mısra: **5**
İnsanın ahlak kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan manevi duygu. || *Dürüstlük, doğruluk.*

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

3. **namus:**
Gazel 2175
Mısra: **7**
İnsanın ahlak kurallarına uymasını sağlayan, onu şerefli kılan manevi duygu, güzel haslet.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

4. **nāmūs-ıla:**--*ıla*
Gazel 2254
Mısra: **7**
Irz, iffet, hayal.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

5. **nāmūs:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
Irz, iffet, haya.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

nā-müselmān:

1. **nā-müselmānum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **16**
Müslüman olmayan ‖ *Kafir güzel, sevgili, dinsiz-imansız sevgili.*

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

nā-peydā:

1. **nā-peydā:**
Gazel 2294
Mısra: **8**
Görünmeyen, belli ve aşikar olmayan, gizli.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eṯer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

nār:

1. **nāra:**-*a*
Gazel 2007
Mısra: **12**
Ateş II Yoğun aşk, güçlü sevgi, bağ.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

2. **nār:**
Gazel 2066
Mısra: **4**
Ateş, cehennem.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

3. **nār:**
Gazel 2299
Mısra: **8**
Ateş.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

4. **nār:**
Gazel 2301
Mısra: **1**
Ateş, od. || *Ateş gibi yakan duygu.*

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

5. **nār:**
Gazel 2317
Mısra: **10**
Nargillerden, yaprakları karşılıklı, çiçekleri büyük, koyu kırmızı renkte, küçük bir ağaç. || *Bu ağacın kırmızımtırak sarı sert bir kabukla örtülü, içinde çok sayıda kırmızımtırak, sulu taneler bulunduran yuvarlak yemişi.*

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

6. **nār:**
Gazel 2354
Mısra: **4**
Ateş, od.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

7. **nārından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2456
Mısra: **2**
Ateş. || *Ateş gibi yakan duygu.*

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

nārenc:

1. **nārencüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **10**
Portakala benzeyen bir meyve, turunç.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

nārı:

1. **nārı:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
Ateş, od. || *Cehennem.*

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

nār-ı āh:

1. **nār-ı āh:**
Gazel 2130
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ah ateşi.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

2. **nār-ı āh:**
Gazel 2155
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ah ateşi.

Ravẓa-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

nār-ı dil:

1. **nār-ı dil:**
Gazel 2308
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

nār-ı ġam:

1. **nār-ı ġam:**
Gazel 2454
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam , keder ateşi.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

nār-ı ḥasret:

1. **nār-ı ḥasret:**
Gazel 2385
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Özlem ateşi.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

nār-ı hicr:

1. **nār-ı hicr:**
Gazel 2282
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayrılık ateşi.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

nār-ı ʿışḳ:

1. **nār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk madeni.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

2. **nār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2309
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Ṣāfḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

3. **nār-ı ʿışḳ:**
Gazel 2365
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

nār-ven:

1. **nār-ven:**
Gazel 2427
Mısra: **2**
Kara ağaç.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

nā-şād:

1. **nā-şādıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **1**
Üzüntülü, gamlı, kederli, mahzun, mükedder.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

naşīb:

1. **naşībüñ:**-*üñ*
Gazel 2409
Mısra: **7**
Bir kimsenin elde edebildiği, sahip olabildiği şey, behre.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

2. **naşībi:**-*i*
Gazel 2442
Mısra: **9**
Allah'ın bir kimseye tayin ve kısmet ettiği şey, talih, baht.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naşībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

3. **naşībüñ:**-*üñ*
Gazel 2467
Mısra: **1**
Bir kimsenin elde edebildiği, sahip olabildiği şey, behre.

Naşībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

naşīb it-:

1. **naşīb it-:**
Gazel 2362
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Allah birine bir şeyi kader olarak belirlemiş olmak, birini bir şeye eriştirmek, kısmet etmek.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naşīb itse Ḫudā ḳıblem

nāşiḥ:

1. **nāşiḥ:**
Gazel 2243
Mısra: **5**
Nasihat eden, öğüt veren kişi.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

nāṣiḥā:

1. **nāṣiḥā:**
Gazel 2157
Mısra: **1**
Ey nasihat eden, öğüt veren!.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

naṣrānī:

1. **naṣrānī:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
Hristiyan.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

naṭʿ-ı peleng:

1. **naṭʿ-ı peleng:**
Gazel 2496
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Kaplan örtüsü.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

nā-tüvān:

1. **nā-tüvānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2126
Mısra: **8**
Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

2. **nā-tüvān:**
Gazel 2316
Mısra: **4**
Zayıf, güçsüz çaresiz.

İy Mesīḥā-dem iriş bālīnüme kim ḫastayam
Gelmeseñ cān-ı żaʿīfi nā-tüvān ısmarlaram

nātuvān:

1. **nātüvān:**
Gazel 2017
Mısra: **10**
Zayıf, güçsüz, çaresiz.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

2. **nātüvānı:**-*ı*
Gazel 2368
Mısra: **6**
Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

nāvek:

1. **nāveklerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2075
Mısra: **4**
Ok. || Sevgilinin bakışları, kirpik okları.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

nāvek-efgen:

1. **nāvek-efgen:**
Gazel 2164
Mısra: **10**
Ok atıcı.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

nāvek-i cefā:

1. **nāvek-i cefā:**
Gazel 2388
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Cefa oku.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

nāvek-i ḫār:

1. **nāvek-i ḫār:**
Gazel 2040
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Diken oku.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

nāy:

1. **nāya:**-*a*
Gazel 2005
Mısra: **5**
Kamış, ney.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

2. **nāya:**-*a*
Gazel 2182
Mısra: **7**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫvān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

3. **nāya:**-*a*
Gazel 2232
Mısra: **2**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

4. **nāy-veş:**-*veş*
Gazel 2331
Mısra: **6**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

5. **nāy:**
Gazel 2355
Mısra: **7**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

6. **nāy:**
Gazel 2425
Mısra: **9**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

7. **nāya:**-*a*
Gazel 2433
Mısra: **4**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

8. **nāy:**
Gazel 2449
Mısra: **7**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

9. **nāy:**
Gazel 2452
Mısra: **5**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

10. **nāya:**-*a*
Gazel 2463
Mısra: **8**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

11. **nāya:**-*a*
Gazel 2469
Mısra: **12**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

nāz:

1. **nāz:**
Gazel 2030
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma.

Geldi çün şaḫn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

2. **nāz-ıla:**--*ıla, -*
Gazel 2040
Mısra: **11**
Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

3. **nāz:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

4. **nāz-ıla:**--*ıla, -*
Gazel 2061
Mısra: **5**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

5. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2071
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

6. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2073
Mısra: **3**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

7. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2078
Mısra: **1**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

8. **nāzı:**-*ı*
Gazel 2125
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış. || Şımarık davranış.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

9. **nāz:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

10. **nāz:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

11. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2197
Mısra: **5**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

12. **nāz-durur:**-*durur*
Gazel 2202
Mısra: **9**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Başdan ayaga nāz-durur çok cevri mihri az-durur
Nā-cinslere hem-rāz-durur ammā ki kimdür dimezem

13. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2250
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

14. **nāz-ıla:**--*ıla*
Gazel 2251
Mısra: **7**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

15. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2277
Mısra: **12**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.Şımarık davranış.

Didüm Muḥibbī nāle kılur ʿandelīb-vār
Nāz-ıla gülüp didi ki ben daḫı bir gülüm

16. **nāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **2**
Şımarıklık.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

17. **nāz:**
Gazel 2405
Mısra: **1**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm

Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

18. **nāz:**
Gazel 2411
Mısra: **9**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan davranış.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

19. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2428
Mısra: **1**
Bir şeyi istediği halde kendini ağıra satmak için hemen kabul etmeyip istemiyormuş gibi davranma. || Kendini beğendirmek amacıyla takınılan edalı tavır, cilve. || Şımarıklık.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

20. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2491
Mısra: **6**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan,şımarık davranış.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

21. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2491
Mısra: **5**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan,şımarık davranış.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

22. **nāz:**
Gazel 2493
Mısra: **4**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan, şımarık davranış.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

23. **nāzuñ:**-*uñ*
Gazel 2497
Mısra: **3**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan, şımarık davranış.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

24. **nāz:**
Gazel 2497
Mısra: **4**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan, şımarık davranış.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

25. **nāz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2498
Mısra: **2**
Kendini beğendirmek amacıyla yapılan davranış, cilve, eda. || İsteksiz gibi görünerek yalvartmak amacıyla yapılan, şımarık davranış.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

<u>nāz eyle-:</u>

1. **nāz eyle-:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlanmak.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

2. **nāz eyle-:**
Gazel 2041
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlanmak.

Gülşen içre ʿişve ile eyledükçe nāz gül
Bülbül ider aña karşu mest olup āvāz gül

<u>nāz id-:</u>

1. **nāz id-:**
Gazel 2108
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kendini ağıra satmak için edalı bir tavır takınmak. || Bir şeyi istediği halde istemiyormuş gibi davranmak, ısrar beklemek.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

2. **nāz id-:**--*er*, -
Gazel 2030
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Nazlanmak.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

3. **nāz id-:**
Gazel 2455
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kendini ağıra satmak için edalı bir tavır takınmak. || Bir şeyi istediği halde istemiyormuş gibi davranmak, ısrar beklemek.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

<u>nāz kıl:</u>

1. **nāz kıl:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kendini ağıra satmak için edalı bir tavır takınmak,bir şeyi istediği halde istemiyormuş gibi davranmak, ısrar beklemek.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

<u>nazar:</u>

1. **naẓar:**
Gazel 2019
Mısra: **2**
Bakma, bakış.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

2. **naẓar:**
Gazel 2019
Mısra: **4**
Bakış, bakma.|| İlgi gösterme.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

3. **nazar:**
Gazel 2067
Mısra: **9**
Bakış, bakma, göz atma.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

4. **naẓar:**
Gazel 2121
Mısra: **5**
Bakış, bakma, göz atma.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

5. **naẓar:**
Gazel 2224
Mısra: **5**
Bakış, bakma, göz atma.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

6. **naẓarla:**-*la*
Gazel 2231
Mısra: **3**
Bazı kimselerin bakışlarının bir şey veya kimse üzerinde meydana getirdiği etkiye yorulan ve kötü hadiselere sebep olan terslik, uğursuzluk, göz, göz değmesi kelime bu anlamı Türkçe'de kazanmıştır.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

7. **naẓar:**
Gazel 2231
Mısra: **4**
Bakış, bakma, göz atma.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

8. **naẓar:**
Gazel 2272
Mısra: **8**
Bakış.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

<u>nazar eyle-:</u>

1. **naẓar eyle-:**
Gazel 2016
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dikkate almak, bakmak.

Bī-vefā dünyāya her kim aldanur ādem degül
Eyleseñ anca naẓar ʿiyş-i cihān bir dem degül

2. **naẓar eyle-:**
Gazel 2277
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

3. **naẓar eyle-:**
Gazel 2278
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

4. **naẓar eyle-:**
Gazel 2403
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

5. **naẓar eyle-:**
Gazel 2426
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḫaẓer eyle
Naẓar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ş̱evābından

6. **naẓar eyle-:**
Gazel 2426
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

<u>nazar id-:</u>

1. **naẓar id-:**
Gazel 2265
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

2. **naẓar id-:**
Gazel 2433
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

<u>nazār ide:</u>

1. **nazār ide:**--*e,* -
Gazel 2032
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bakmak. || Lutuf ve keremle bakmak.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

<u>nazar it-:</u>

1. **naẓar it-:**
Gazel 2261
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

2. **naẓar it-:**
Gazel 2109
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

3. **naẓar it-:**
Gazel 2207
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

4. **naẓar it-:**
Gazel 2217
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

5. **naẓar it-:**
Gazel 2269
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

6. **naẓar it-:**
Gazel 2274
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Derdā ki naẓar itmedi bu ḥālüme hergiz
Ebrūlarına ḥasret olup hem çü hilālüm

<u>naẓar kıl-:</u>

1. **naẓar kıl-:**
Gazel 2103
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

2. **naẓar kıl-:**
Gazel 2144
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

3. **naẓar kıl-:**
Gazel 2219
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

4. **naẓar kıl-:***-up*
Gazel 2258
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

5. **naẓar kıl-:**
Gazel 2318
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İncelemek amacıyla bakmak, düşünerek bakmak.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

6. **naẓar kıl-:**
Gazel 2324
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

7. **naẓar kıl-:**
Gazel 2447
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

8. **naẓar kıl-:**
Gazel 2475
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

9. **naẓar kıl-:**
Gazel 2493
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Göñlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

10. **naẓar kıl-:**
Gazel 2499
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bakmak.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını
Bir naẓar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

<u>naẓar kılmaduñ:</u>

1. **naẓar kılmaduñ:***--ma, --du, --ñ*
Gazel 2032
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bakmak. || Lutuf ve keremle bakmak.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

<u>nāzenīn:</u>

1. **nāzenīnüm:***-üm*
Gazel 2108
Mısra: **10**
Nazlı, cilveli, genç ve güzel kadın. || İşveli, cilveli, nazlı sevgili.

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

2. **nāzenīndür:**-*dür*
Gazel 2164
Mısra: **15**
Nazlı, cilveli, genç ve güzel kadın.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

nāẕır:

1. **nāẕır:**
Gazel 2286
Mısra: **2**
Bakan, nazar eden, gören.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẕır olsam

2. **naẕīrin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **12**
Benzer, eş.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẕīrin

nazīr ol-:

1. **naẕīr ol-:**
Gazel 2164
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Benzemek, iki kimse veya şey arasında birbirine uygun ve ortak taraflar bulunmak.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

nazm:

1. **naẓm-ı:**
Gazel 2019
Mısra: **9**
Şiir, nazım.

Naẓm-ı gevher-niṣārumı her kim ki güş ide
Aña Muḥibbī diye-bilür mi gevher degül

2. **naẓmuñ:**-*uñ*
Gazel 2416
Mısra: **9**
Vezinli, kafiyeli söz, şiir, nazım.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

3. **naẓm:**
Gazel 2453
Mısra: **11**
Vezinli, kafiyeli söz, şiir, nazım.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẕīrin

4. **naẓmuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2471
Mısra: **10**
Vezinli, kafiyeli söz, şiir, nazım.

Ruḥları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

5. **naẓmuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2476
Mısra: **9**
Vezinli, kafiyeli söz, şiir, nazım.

Kim görse bu elfāẕ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

6. **naẓmumı:**-*um, -ı*
Gazel 2244
Mısra: **15**
Vezinli, kafiyeli söz dizisi, şiir.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

7. **naẓmumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2490
Mısra: **7**
Vezinli, kafiyeli söz, şiir, nazım.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

naẓmı:

1. **naẓmı:**
Gazel 2298
Mısra: **12**
Vezinli ve kafiyeli söz, manzume.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

naẓm-ı dil-keş:

1. **naẓm-ı dil-keş:**
Gazel 2200
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gönül çekici, gönül cezbedici şiir.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

naẓm-ı ḥasen:

1. **naẓm-ı ḥasen:**
Gazel 2330
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Güzel şiir.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

nāz-perverd:

1. **nāz-perverdüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **2**
Naz ile beslenmiş ve büyütülmüş. || Sevgili.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

2. **nāz-perverdüm:**--*üm, -*
Gazel 2068
Mısra: **6**
Naz içinde büyütülmüş, nazlı.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḥarām iy nāz-perverdüm benüm

3. **nāz-perverdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **6**
Naz içinde büyütülmüş, nazlı.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

nāzük:

1. **nāzük:**
Gazel 2447
Mısra: **5**
İnce yapılı, narin, zarif.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

2. **nāzük:**
Gazel 2431
Mısra: **3**
İnce, latif, zarif, ölçülü.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

3. **nāzük:**
Gazel 2475
Mısra: **2**
İnce yapılı, kaba olmayan, narin.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẕar nāzük nihālüñ var-iken

<u>naẕẕāre-i serv ü sanavber eyle-:</u>

1. **naẕẕāre-i serv ü sanavber eyle-:**-*(y)em*
Gazel 2204
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Servi gibi uzun boylu sevgiliyi seyretmek.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẕẕāre-i serv ü sanavber eyleyem

<u>ne:</u>

1. **neler:**-*ler*
Gazel 2335
Mısra: **8**
Çok, çok fazla.

Āh kılsam baḫr-ı eşküm mevci başumdan aşar
Gör neler geçdi bu ʿālem içre başumdan benüm

2. **ne:**
Gazel 2033
Mısra: **10**
"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fāriġ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

3. **ne:**
Gazel 2177
Mısra: **7**
"Hangi, nasıl?" anlamında soru sıfatı.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

4. **ne:**
Gazel 2013
Mısra: **3**
"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

5. **ne:**
Gazel 2283
Mısra: **11**
"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

6. **neler:**-*ler*
Gazel 2145
Mısra: **8**
"Bir çok şey" anlamında soru zamiri.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

7. **ne:**
Gazel 2256
Mısra: **4**
"Hangi" anlamında soru sıfatı.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

8. **ne:**
Gazel 2307
Mısra: **7**
"Hangi" anlamında soru sıfatı.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

9. **ne:**
Gazel 2164
Mısra: **11**
"Hangi şey" anlamında belgisiz zamir.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

10. **neñ:**-*-ñ*
Gazel 2050
Mısra: **10**
"Hangi şey" anlamında soru zamiri.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

11. **nedür:**-*dür*
Gazel 2077
Mısra: **3**
"Nasıl?" anlamında soru sıfatı.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

12. **ne:**
Gazel 2112
Mısra: **2**
Niçin.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

13. **ne:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
Hangi şey.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

14. **ne:**
Gazel 2118
Mısra: **9**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ

İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

15. **ne:**
Gazel 2127
Mısra: **10**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder , bu anlamda ne kadar'ın kısaltılmış şekli olup tekrar edilerek de kullanılır.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

16. **ne:**
Gazel 2130
Mısra: **8**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

17. **ne:**
Gazel 2145
Mısra: **10**
Hangi şey.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

18. **nem:**-*m*
Gazel 2359
Mısra: **1**
"Hangi şey?" anlamında soru zamiri.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

19. **ne:**
Gazel 2171
Mısra: **4**
"Her ne, ne kadar" anlamlarında soru sıfatı.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

20. **ne:**
Gazel 2177
Mısra: **8**
"Hangi, nasıl?" anlamında soru sıfatı.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

21. **neyem:**-*(y)em*
Gazel 2182
Mısra: **1**
Hangi şey.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

22. **neyem:**-*(y)em*
Gazel 2182
Mısra: **6**
Hangi şey.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

23. **neyem:**-*(y)em*
Gazel 2182
Mısra: **2**
Hangi şey.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

24. **neyem:**-*(y)em*
Gazel 2182
Mısra: **10**
Hangi şey.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

25. **ne:**
Gazel 2195
Mısra: **5**
Nasıl.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

26. **ne:**
Gazel 2283
Mısra: **14**
"Nasıl, ne biçim?" anlamında soru ifadesi.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

27. **ne:**
Gazel 2215
Mısra: **8**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

28. **ne:**
Gazel 2221
Mısra: **5**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı senġ-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

29. **ne:**
Gazel 2224
Mısra: **9**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

30. **ne:**
Gazel 2228
Mısra: **2**
"Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı katmıştır.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫıārāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

31. **ne:**
Gazel 2231
Mısra: **5**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu
Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

32. **ne:**
Gazel 2235

Mısra: **3**
Hangi şey.

Ḳıymet-i gevher-i ʿışḳ ne idügin bilmek içün
Naḳd-i cān-ıla alan ʿāşıḳ-ı ṣarrāfa gelem

33. **ne:**
Gazel 2245
Mısra: **6**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

34. **ne:**
Gazel 2260
Mısra: **11**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

35. **ne:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

36. **ne:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

37. **ne:**
Gazel 2281
Mısra: **12**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

38. **ne:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

39. **ne:**
Gazel 2342
Mısra: **11**
Nasıl.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

40. **ne:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkar etmek için kullanılır.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

41. **ne:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkar etmek için kullanılır.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

42. **ne:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

43. **ne:**
Gazel 2364
Mısra: **10**
Hangi şey.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

44. **neler:**-*ler*
Gazel 2367
Mısra: **2**
Çok ve çeşitli şeyler, abartma amacıyla söylenen söz.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

45. **ne:**
Gazel 2387
Mısra: **5**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

46. **ne:**
Gazel 2388
Mısra: **2**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Ben bir gedā vü sen olasın şāh-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

47. **ne:**
Gazel 2399
Mısra: **10**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

48. **ne:**
Gazel 2405
Mısra: **10**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

49. **ne:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

50. **nedür:**-*dür*
Gazel 2412
Mısra: **8**
Hangi.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

51. **ne:**
Gazel 2422
Mısra: **4**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

52. **ne:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

53. **ne:**
Gazel 2427
Mısra: **4**
Hangi şey.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

54. **ne:**
Gazel 2427
Mısra: **8**
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

55. **ne:**
Gazel 2435
Mısra: **6**
Hangi şey.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

56. **ne:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

57. **nedür:**-*dür*
Gazel 2442
Mısra: **3**
Hangi şey.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

58. **ne:**
Gazel 2462
Mısra: **2**
"Ne ... ne ..." bağlacı.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

59. **ne:**
Gazel 2462
Mısra: **4**
Hangi şey.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

60. **ne:**
Gazel 2466
Mısra: **12**
Hangi şey.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

61. **ne:**
Gazel 2467
Mısra: **6**
Hangi şey.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

62. **neler:**-*ler*
Gazel 2472
Mısra: **1**
Çok şeyler, birçok şeyler.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

63. **ne:**
Gazel 2480
Mısra: **9**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

64. **ne:**
Gazel 2492
Mısra: **8**
Nasıl.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

65. **ne:**
Gazel 2493
Mısra: **9**
Hangi.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Göñlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

66. **ne:**
Gazel 2308
Mısra: **2**
Hangi şey.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

67. **ne:**
Gazel 2393
Mısra: **4**
Bazı kelimelerle kullanıldığında onların gereksizliğini ve yokluğunu bildirir.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

68. **ne:**
Gazel 2303
Mısra: **4**
Olumsuzluk bildiren Farsça nâ- ekinin eski şiirlerde rastlanan şekli.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

ne āceb:

1. **ne āceb:**
Gazel 2137
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

ne ʿaceb:

1. **ne ʿaceb:**
Gazel 2111
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

2. **ne ʿaceb:**
Gazel 2139
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

3. **ne ʿaceb:**
Gazel 2348
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

4. **ne ʿaceb:**
Gazel 2101
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne olmuş, şaşılacak ne var.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

ne ʿayb:

1. **ne ʿayb:**
Gazel 2348
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayıp mı.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

ne bilem:

1. **ne bilem:**
Gazel 2330
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kararsızlık, tereddüt ifade eder.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḫālüm ne bilem uşbu fırāḳ-ıla benüm

ne çāre:

1. **ne çāre:**
Gazel 2253
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Elden ne gelir.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

2. **ne çāre:**
Gazel 2369
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Elden ne gelir.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

ne çıkar:

1. **ne çıkar:**
Gazel 2483
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir fayda, bir sonuç vermez.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

ne denlü:

1. **ne deñlü:**
Gazel 2143
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ne kadar, ne ölçüde.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

2. **ne denlü:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne kadar.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

3. **ne denlü:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne kadar.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

4. **ne deñlü:**
Gazel 2038
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne kadar, ne ölçüde.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

5. **ne deñlü:**
Gazel 2241
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne kadar.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

6. **ne deñlü:**
Gazel 2343
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ne kadar.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

ne dīde:

1. **ne dīde:**
Gazel 2262
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Görmemek.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

ne ġam:

1. **ne ġam:**
Gazel 2108
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam değil, dert değil.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

ne ḥacet:

1. **ne ḥacet:**
Gazel 2111
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hoş karşılanmayan, saygısızca yapılan işler karşısında sitem yollu kullanılır.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḥacet ki ben arada olam

ne ḥikmet:

1. **ne ḥikmet:**
Gazel 2299
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bilinmeyen bir sebepten dolayı, nedense.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

ne içün:

1. **ne içün:**
Gazel 2196
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ne sebepten, neden.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

2. **ne içün:**
Gazel 2353
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Neden, hangi sebeple, hangi sebepten ötürü.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

3. **ne içün:**
Gazel 2353
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Neden, hangi sebeple, hangi sebepten ötürü.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

ne ḳadar:

1. **ne ḳadar:**
Gazel 2072
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hangi miktarda, ne ölçüde. || *Aşırılık anlatır, çok, aşırı derecede.*

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

2. **ne ḳadar:**
Gazel 2073
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hangi miktarda, ne ölçüde. || *Aşırılık anlatır, çok, aşırı derecede.*

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

3. **ne ḳadar:**
Gazel 2137
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşırılık anlatır, çok, aşırı derecede.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

4. **ne ḳadar:**
Gazel 2369
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hangi miktarda, ne ölçüde.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

5. **ne ḳadar:**
Gazel 2447
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hangi miktarda, ne ölçüde.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

ne ḳılam:

1. **ne ḳılam:**-*am*
Gazel 2267
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḫālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

2. **ne kılam:**
Gazel 2267
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey

gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

3. **ne kılam:**
Gazel 2267
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

4. **ne kılam:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫaṭṭ u ḫālem ne kılam

5. **ne kılam:**
Gazel 2267
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

6. **ne kılam:**
Gazel 2267
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çaresiz durumlar karşısında, "Olan olmuş, artık elden bir şey gelmez" anlamında kullanılan teslimiyet sözü.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

ne... ne...:

1. **ne... ne...:**
Gazel 2099
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

2. **ne... ne...:**
Gazel 2111
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"ne... ne..." bağlacı.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

3. **ne... ne...:**
Gazel 2140
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çoğunlukla karşılaştırma anlamı sağlayan bağlaçlar olmakla birlikte cümlede değişik anlam ilgileri oluştururlar.

Gözüm yaşını ḫūn idüp göñülden nāle idelden
Ne kıldum muṭribe minnet ne muḥtāc-ı şarāb oldum

4. **ne... ne...:**
Gazel 2143
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ne... ne... bağlacı.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

5. **ne... ne...:**
Gazel 2172
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bağlaç olarak ve tekrar edilerek cümlede yer alan aynı değerdeki öğelerin başına getirildiğinde bunları red ve inkar etmek için kullanılır.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

6. **ne... ne...:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
"ne... ne..." bağlacı.|| Karşıt kavramların arasına girerek, cümleye "ikisinin arasında, yaklaşıklık" anlamını katar.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

7. **ne... ne...:**
Gazel 2395
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"ne... ne..." bağlacı.|| Karşıt kavramların arasına girerek, cümleye "ikisinin arasında, yaklaşıklık" anlamını katar.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

8. **ne... ne...:**
Gazel 2446
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
"ne... ne..." bağlacı.|| Karşıt kavramların arasına girerek, cümleye "ikisinin arasında, yaklaşıklık" anlamını katar.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

ne tañ:

1. **ne tañ:**
Gazel 2154
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

2. **ne tañ:**
Gazel 2309
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

3. **ne tañ:**
Gazel 2319
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

4. **ne tañ:**
Gazel 2333
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

5. **ne tañ:**
Gazel 2231
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

6. **ne tañ:**
Gazel 2295
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

7. **ne tañ:**
Gazel 2337
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

8. **ne tañ:**
Gazel 2491
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı, tuhaf mı.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

ne yüz-ile:

1. **ne yüz-ile:**
Gazel 2069
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hangi cesaretle, nasıl olup da.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

nebāt:

1. **nebāt:**
Gazel 2166
Mısra: **11**
Bitki.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şekernābum benüm

2. **nebāt:**
Gazel 2307
Mısra: **5**
Nöbet şekeri.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

3. **nebātum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **11**
Nöbet şekeri.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mışrʾındaki ḫanum

neden:

1. **neden:**
Gazel 2260
Mısra: **3**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

2. **neden:**
Gazel 2271
Mısra: **4**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

3. **neden:**
Gazel 2281
Mısra: **6**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

4. **neden:**
Gazel 2284
Mısra: **10**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

5. **neden:**
Gazel 2304
Mısra: **4**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

6. **neden:**
Gazel 2379
Mısra: **9**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru zarfı.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

7. **neden:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
"Niçin, hangi sebepten" anlamında soru sıfatı.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

8. **neden:**
Gazel 2025
Mısra: **7**
Bir olayı ve durumu gerektiren, doğuran başka olay veya durum, sebep.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

9. **neden:**-*em*
Gazel 2111
Mısra: **3**
Ne sebepten, niçin.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze neʿaceb ben ki perī-zāde olam

10. **neden:**
Gazel 2119
Mısra: **5**
Ne sebepten, niçin.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

11. **neden:**
Gazel 2342
Mısra: **5**
Niçin, hangi sebepten.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

12. **neden:**
Gazel 2361
Mısra: **9**
Hangi sebeple, niçin.

Didüm añmazsın neden cānā Muḥibbī bendeñi
Didi bilmezsin bil anı ben ferāmūş eyledüm

13. **neden:**
Gazel 2429
Mısra: **2**
Niçin, hangi sebepten.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

14. **nedendür:**-*dür*
Gazel 2477
Mısra: **1**
Ne sebepten, niçin.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

15. **neden:**
Gazel 2484
Mısra: **8**
Ne sebepten, niçin.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

nedür:

1. **nedür:**
Gazel 2008
Mısra: **9**
Nasıl ?.

Yārdan ayru nedür ḥālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

2. **nedür:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
Hangi nedenle.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

3. **nedür:**
Gazel 2258
Mısra: **1**
Ne oluyor, ne var.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

4. **nedür:**
Gazel 2320
Mısra: **3**
"Nedir, nasıl bir şeydir" anlamlarında soru zamiri.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

nefes:

1. **nefes:**
Gazel 2373
Mısra: **6**
Nefes, soluk.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

2. **nefes:**
Gazel 2139
Mısra: **12**
Nefes. II An.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

3. **nefesde:**-*de*
Gazel 2452
Mısra: **5**
Nefes, soluk.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

4. **nefes:**
Gazel 2024
Mısra: **2**
Nefes, soluk II. An, dem.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

5. **nefes:**
Gazel 2034
Mısra: **1**
Soluk alacak kadar geçen zaman, an.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

6. **nefes:**
Gazel 2039
Mısra: **1**
Soluk alacak kadar geçen zaman, an.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

7. **nefesüm:**-*üm*
Gazel 2260
Mısra: **4**
Nefes,soluk.

Ḥüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

8. **nefesüm:**-*üm*
Gazel 2389
Mısra: **4**
Nefes,soluk.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

9. **nefesi:**-*i*
Gazel 2373
Mısra: **5**
Akciğerlere hava alıp verme ve bu yolla alınıp verilen hava, soluk.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

10. **nefes:**
Gazel 2415
Mısra: **2**
Soluk. || An.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

11. **nefes:**
Gazel 2466
Mısra: **14**
An, vakit.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

nefīr-:

1. **nefīrüm:**--*üm, -*
Gazel 2058
Mısra: **10**
Boru şeklindeki nefesli musiki aleti.Üzerinde parmak basacak delikleri bulunmayan, pirinç, fildişi ve boynuzdan uzun bir boru şeklindeki nefîr savaşlarda uyarı, işaret ve hücum borusu olarak çalınırdı, aynı zamanda bir mehter musikisi sazı idi.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

nefîr:

1. **nefîrümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2185
Mısra: **6**
Boru şeklindeki nefesli musiki aleti.Üzerinde parmak basacak delikleri bulunmayan, pirinç, fildişi ve boynuzdan uzun bir boru şeklindeki nefîr savaşlarda uyarı, işaret ve hücum borusu olarak çalınırdı, aynı zamanda bir mehter musikisi sazı idi.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

nefis:

1. **nefse:**--*e, -*
Gazel 2047
Mısra: **9**
Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği. || Kulun kötü, beğenilmeyen, bayağı ve hayvani arzuları, huy ve fiilleri, kibir gazap, kin, haset, hırs, tahammülsüzlük, hasislik, dedikodu, şehvet, ihtiras, heves gibi zaaflarının merkezi.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

nefs-i şūm:

1. **nefs-i şūm:**
Gazel 2165
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uğursuz nefis.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

nekir:

1. **nekir:**
Gazel 2255
Mısra: **7**
İnsanları ölümden sonra sorguya çeken iki melekten biri.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

neler:

1. **neler:**
Gazel 2280
Mısra: **2**
Çok ve çeşitli şeyler.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

2. **neler:**
Gazel 2367
Mısra: **2**
Çok ve çeşitli şeyler, abartma amacıyla söylenen söz.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

3. **neler:**
Gazel 2384
Mısra: **2**
Çok şeyler, birçok şeyler.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

4. **neler:**
Gazel 2384
Mısra: **2**
Çok şeyler, birçok şeyler.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

nem:

1. **nem:**
Gazel 2218
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

2. **nemī:**-*i*
Gazel 2241
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

3. **nem:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

4. **nem:**
Gazel 2066
Mısra: **4**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

5. **nem:**
Gazel 2324
Mısra: **3**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

6. **nem:**
Gazel 2364
Mısra: **1**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

7. **nem:**
Gazel 2196
Mısra: **4**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

8. **nemī:**-*ī*
Gazel 2218
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

9. **nemden:**-*den*
Gazel 2262
Mısra: **3**
Gözyaşı. || *Islaklık.*

Gözlerüm ḫālī degül nemden benüm
Çeşmüñi gördükde bī-nem-dīdeʾem

10. **nem:**
Gazel 2306
Mısra: **1**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına gönlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

11. **nem:**
Gazel 2359
Mısra: **1**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

12. **nem:**
Gazel 2359
Mısra: **8**
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

13. **nemden:**-*den*
Gazel 2462
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Degül ḫālī bu dīde gerçi nemden
Ne ġam ḫālī degül bir laḥẓa demden

nem ol-:

1. **nem ol-:**
Gazel 2146
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hafif ıslaklık, hafif yaşlık olması.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

neme yarar:

1. **neme yarar:**
Gazel 2294
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bana lazım değil, gerekmez.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

nemek:

1. **nemek:**
Gazel 2392
Mısra: **4**
Lezzet, tat.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

neng:

1. **nengi:**-*i*
Gazel 2500
Mısra: **2**
Ar, utanma, utanç, ayıp.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

ner:

1. **ner:**
Gazel 2234
Mısra: **8**
Erkek.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

nerd:

1. **nerdüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **10**
Tavla oyunu.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

nerdübān it-:

1. **nerdübān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Merdiven etmek.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

nergis:

1. **nergis:**
Gazel 2375
Mısra: **13**
İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek. Suyu, uyuşturucudur. Mahmur bakışı andırır.

İy Muḥibbī gülşen içre görinen nergis degül
Muntaẓır dildāra çeşm-i intiẓārumdur benüm

2. **nergis-i:**
Gazel 2018
Mısra: **5**

Nergis.|| Mitolojiye göre Narsis, çok güzel ve aşktan anlamaz bir delikanlı imiş.Onu sevip de derdinden perişan olan kızlar bu genci tanrılara şikayet etmişler.Tanrıların verdiği ceza sonucu Narsis birgün derede kendi aksini görüp aşık olur.Kendini seyrederken suya atlar ve boğulur. Vücudu çürüyüp yerinde göze benzer bir çiçek biter ve bütün güzellere hayran hayran, baygın şekilde bakar. Başka bir efsaneye göre bir ırmak ile perinin oğludur.İnsanlar ve periler buna aşıktır.Hatta Ses adlı peri onun aşkından ölmüş ve bir taşa dönmüş.Şarkta bir efsaneye göre de Gül ile Nergis arasında bir aşk yaşanmış.Bu iki sevgiliden Nergis göz şeklinde bir çiçek haline sokulmuş ve kıyamete dek hicran ve intizar çekmeye mahkum edilmiştir.Bütün bu efsanelerde nergis ile göz arasında yakın bir ilişki vardır. Sevgilinin gözü nergistir.Baygın ve şehla bakar.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

3. **nergis:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
Bir çenekliler sınıfının nergisgiller familyasından, lale gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi. Sevgilinin gözü nergise benzetilir,baygın ve şehla bakar.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

4. **nergis:**
Gazel 2387
Mısra: **3**
Bir çenekliler sınıfının nergisgiller familyasından, lale gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi. Sevgilinin gözü nergise benzetilir,baygın ve şehla bakar.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bīdād hem

5. **nergis:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
Bir çenekliler sınıfının nergisgiller familyasından, lale gibi soğanla üretilen, beyaz veya sarı çiçekli, soğanı zehirli süs bitkisi. Sevgilinin gözü nergise benzetilir,baygın ve şehla bakar.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

nergis-i çeşm:

1. **nergis-i çeşm:**
Gazel 2261
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözünün nergisi,sevgilinin gözü.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

nerīmān:

1. **nerīmān:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
Rüstem'in dedesi olan Sam'ın babasıdır.İran mitolojisinde adı oğlu Sam'ın yiğitliği ile anılır.Özellikle kasidelerde övülen kişi Neriman'a benzetilir.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

nerm:

1. **nerm:**
Gazel 2301
Mısra: **7**
Yumuşak.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

nerrād-ı çarḫ:

1. **nerrād-ı çarḫ:**
Gazel 2148
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Tavla ustası felek.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

neşāṭ:

1. **neşāṭum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **9**
Sevinç, neşe, sürur.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

nesīm:

1. **nesīm:**
Gazel 2073
Mısra: **1**
Hafif hafif esen, hoş ve latif Rüzgâr.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

2. **nesīm:**
Gazel 2226
Mısra: **1**
Hafif hafif esen, hoş ve latif Rüzgâr.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

nesne:

1. **nesne:**
Gazel 2039
Mısra: **2**
Hiçbir şey.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

2. **nesne:**
Gazel 2172
Mısra: **11**
Bir şey, hiçbir şey.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

3. **nesne:**
Gazel 2172
Mısra: **10**
Bir şey, hiçbir şey.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

nesrīn:

1. **nesrīn:**
Gazel 2014
Mısra: **7**

Yaban gülü, ağustos gülü, Mısır gülü, Van gülü gibi isimler alan bir cins gül.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

netüvān:

1. **netüvānem:**-*em*
Gazel 2253
Mısra: **4**
Kuvvetsiz, güçsüz, zayıf.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

nev:

1. **nev:**
Gazel 2195
Mısra: **13**
Yeni, taze.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

nevʿ:

1. **nevʿ-ile:**-*i*, -*le*
Gazel 2096
Mısra: **8**
Şekil, tarz, biçim.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

2. **nevʿ-ile:**-*i*, -*le*
Gazel 2150
Mısra: **10**
Şekil, tarz, biçim.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

3. **nevʿ-ile:**-*i*, -*le*
Gazel 2164
Mısra: **11**
Şekil, tarz, biçim.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

4. **nevʿe:**-*e*
Gazel 2202
Mısra: **8**
Şekil, tarz, biçim.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

5. **nevʿile:**-*ile*
Gazel 2347
Mısra: **4**
Şekil, tarz, biçim.

Eşk-i çeşmüm kalmadı ḳarż itdüm ez-ḫūn-ı ciger
ʿAyb kılmañ dōstlar bu nevʿile medyūnlıgum

6. **nevʿ-ile:**-*i*, -*le*
Gazel 2386
Mısra: **8**
Şekil, tarz, biçim.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

7. **nevʿ-ile:**-*ile*
Gazel 2254
Mısra: **4**
Cins, tür.

Bu gönlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

8. **nevʿe:**--*e*
Gazel 2040
Mısra: **16**
Çeşit, cins, tür.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

9. **nevʿ-ile:**-*ile*
Gazel 2095
Mısra: **6**
Tür, cins.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

10. **nevʿ-ile:**-*ile*
Gazel 2129
Mısra: **6**
Çeşit, tür.

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

11. **nevʿde:**-*de*
Gazel 2492
Mısra: **7**
Cins , tür.

Bitürür dürlü şüḳūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

nevā:

1. **nevādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **16**
Nağme, ahenk, ses.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

2. **nevāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2305
Mısra: **14**
Nağme, ahenk, ses.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

3. **nevāda:**-*da*
Gazel 2372
Mısra: **5**
Nağme, ahenk, ses.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

nevāl:

1. **nevāl:**
Gazel 2031
Mısra: **6**
Talih, kısmet. || Bağış, ihsan.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

nev-ʿarūs-ı gül:

1. **nev-ʿarūs-ı gül:**
Gazel 2489
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yeni gelin olan gül.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

nev-ʿarūs-ı ḥüsn:

1. **nev-ʿarūs-ı ḥüsn:**
Gazel 2222
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin gelini.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

nevā-sāz:

1. **nevā-sāzum:**-*um*
Gazel 2125
Mısra: **10**
Nağme düzücü, hanende, mutrıp.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

nev-bāhār-ı ḥüsn:

1. **nev-bāhār-ı ḥüsn:**
Gazel 2370
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin ilkbaharı.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

nevbet:

1. **nevbet:**
Gazel 2297
Mısra: **16**
Nöbet, sıra ile eda olunan hizmet.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

2. **nevbetüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **16**
Sıra, devir.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

nevbet-i ġam:

1. **nevbet-i ġam:**
Gazel 2087
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saray veya konaklarda günün belli zamanlarında, seferlerde, konak yerlerinde ve padişahın otağı önünde çalınan askeri mızıka.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

nev-civān:

1. **nev-civānsın:**-*sın*
Gazel 2436
Mısra: **8**
Delikanlı, genç.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

2. **nev-civānsın:**-*sın*
Gazel 2471
Mısra: **6**
Delikanlı, genç.

Bī-güneh ʿāşıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

nevḥa-i bülbül:

1. **nevḥa-i bülbül:**
Gazel 2392
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bülbüllerin ağıtları.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

nevmīd:

1. **nevmīd:**
Gazel 2260
Mısra: **2**
Ümitsiz olma durumu, ümitsizlik.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

nev-reste:

1. **nev-restedür:**-*dür*
Gazel 2334
Mısra: **9**
Genç, yeni yetişmiş.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

nev-rūz:

1. **nev-rūzum:**-*um*
Gazel 2215
Mısra: **8**
Baharın ilk günü.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

ney:

1. **ney:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı, ney.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

2. **ney:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır. Ney sesi, aşk çığlığıdır || tasavvufî bir terim olarak; mürşid-i kâmil, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

3. **ney:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
Kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak; mürşid-i kâmil, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

4. **ney:**
Gazel 2004
Mısra: **2**
Kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır. || Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, manevi yönden Hz. Muhammed'in hakikatine varis olma seviyesine erişmiş mürşit, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

5. **ney:**
Gazel 2116
Mısra: **10**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. || Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

6. **ney:**
Gazel 2135
Mısra: **1**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. || Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

7. **ney:**
Gazel 2135
Mısra: **10**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda üzerinde delikleri bulunan nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. || Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ḫayret içre kim sorarsa bu Muḥibbī ḥālini
Ney gibi bağrı delinmiş bir belā-keş ʿāşıḳam

8. **ney:**
Gazel 2147
Mısra: **6**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

9. **neyem:**-*em*
Gazel 2182
Mısra: **8**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫvān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

10. **ney:**
Gazel 2321
Mısra: **5**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

11. **neyim:**-*im*
Gazel 2351
Mısra: **2**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

12. **neyler:**-*ler*
Gazel 2361
Mısra: **5**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

13. **ney:**
Gazel 2376
Mısra: **12**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

14. **ney:**
Gazel 2377
Mısra: **5**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

15. **ney:**
Gazel 2493
Mısra: **5**
Ney, kamıştan yapılmış, bir arşın uzunluğunda nefesli bir çalgıdır, sesi yanıktır. Ney sesi, aşk çığlığıdır. Ney tasavvufi bir terim olarak, sevgiliden haber, sevgilinin sunduğu kadeh vs. gibi manaları da ifade eder.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

<u>neyāb:</u>

1. **neyābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **12**
Bulamamak.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

<u>neyçün:</u>

1. **neyçün:**
Gazel 2287
Mısra: **5**
Ne için, neden, hangi sebeple.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

ne-y-idem:

1. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

2. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

3. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

4. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

5. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

6. **ne-y-idem:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

nʾeyle-:

1. **nʾeylerem:**-*r, -em*
Gazel 2171
Mısra: **9**
Ne yapayım, elden ne gelir.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevseri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

2. **nʾeylerem:**-*r, -em*
Gazel 2273
Mısra: **11**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārızı gülüm

nʿeyler:

1. **nʿeyler:**
Gazel 2054
Mısra: **9**
"Ne yapar? Elinden ne gelir?" anlamına gelir.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

neyler:

1. **neyler:**
Gazel 2223
Mısra: **8**
Çok ve çeşitli şeyler.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

nʾeyler:

1. **nʾeyler:**
Gazel 2175
Mısra: **7**
Ne yapar.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

2. **nʾeyler:**
Gazel 2195
Mısra: **8**
Ne yapar.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

3. **nʾeyler:**
Gazel 2211
Mısra: **7**
Ne yapar, elinden ne gelir.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

nʾeylerem:

1. **nʾeylerem:**
Gazel 2116
Mısra: **6**
Ne yaparım, elimden ne gelir.

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

2. **nʾeylerem:**
Gazel 2261
Mısra: **9**
Ne yapar, ne ederim.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

3. **nʾeylerem:**
Gazel 2324
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

nʿeyleyem:

1. **nʿeyleyem:**
Gazel 2322
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm ʿāḳıbet dil mülkini
İy Muḥibbī bu gözi giryāna bilmen nʿeyleyem

2. **nʿeyleyem:**
Gazel 2325
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

nʾeyleyem:

1. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2017
   Mısra: **6**
   Ne yapayım, ne çare?.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

2. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2097
   Mısra: **1**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

3. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2322
   Mısra: **1**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

4. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2322
   Mısra: **2**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

5. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2330
   Mısra: **11**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

6. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2463
   Mısra: **6**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

7. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2097
   Mısra: **2**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

Kalmadı dilde ḳarārum yandı cānum nʾeyleyem
Göklere irişdi āhumdan dumanum nʾeyleyem

8. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2097
   Mısra: **4**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

9. **nʾeyleyem:**
   Gazel 2097
   Mısra: **6**
   Ne yapayım, elden ne gelir.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

10. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2097
    Mısra: **8**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

11. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2097
    Mısra: **10**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʾeyleyem

12. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2109
    Mısra: **8**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

13. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2128
    Mısra: **1**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

14. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2322
    Mısra: **4**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

15. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2322
    Mısra: **8**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

16. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2322
    Mısra: **6**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

17. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2323
    Mısra: **1**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

18. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2323
    Mısra: **2**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi göñlüm bir gözi bīmārā bilmen nʾeyleyem
Bilmedüm bir çāre ben bī-çāre bilmen nʾeyleyem

19. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2323
    Mısra: **4**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

20. **nʾeyleyem:**
    Gazel 2323
    Mısra: **6**
    Ne yapayım, elden ne gelir.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

21. **nʾeyleyem:**
Gazel 2323
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

22. **nʾeyleyem:**
Gazel 2323
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

23. **nʾeyleyem:**
Gazel 2324
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi gönlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

24. **nʾeyleyem:**
Gazel 2324
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi gönlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

25. **nʾeyleyem:**
Gazel 2324
Mısra: **6**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

26. **nʾeyleyem:**
Gazel 2324
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu gönül şehrini
Ḫālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

27. **nʾeyleyem:**
Gazel 2324
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu gönül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

28. **nʾeyleyem:**
Gazel 2325
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

29. **nʾeyleyem:**
Gazel 2325
Mısra: **6**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

30. **nʾeyleyem:**
Gazel 2325
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

31. **nʾeyleyem:**
Gazel 2325
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Düşdi gönlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

neyyir:

1. **neyyirüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **9**
Cisim haline gelmiş nur, güneş ve ay.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

nezzāre kıl-:

1. **neẕẕāre kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bakmak, seyretmek.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

nezzāre-i rū eyle-:

1. **neẕẕāre-i rū eyle-:**
Gazel 2199
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yüzünü seyretmek.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

2. **neẕẕāre-i rū eyle-:**
Gazel 2201
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzünü seyretmek.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

nezzāre-i serv-i şanavber eyle-:

1. **neẕẕāre-i serv-i şanavber eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu sevgiliyi seyretmek.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban neẕẕāre-i serv-i ṣanavber eyleyem

niçe:

1. **niçeye:**-*(y)e*
Gazel 2001
Mısra: **7**
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bāri luṭf it cānum al

2. **niçe:**
Gazel 2016
Mısra: **9**

"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan miktar zarfı.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

3. **niçe:**
Gazel 2272
Mısra: **6**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan miktar zarfı.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

4. **niçe:**
Gazel 2070
Mısra: **2**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan sıfat.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

5. **niçe:**
Gazel 2075
Mısra: **1**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan sıfat.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

6. **niçe:**
Gazel 2131
Mısra: **8**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan sıfat.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

7. **niçe:**
Gazel 2062
Mısra: **7**
"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

8. **niçe:**
Gazel 2236
Mısra: **8**
"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

9. **niçe:**
Gazel 2249
Mısra: **8**
"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

10. **niçe:**
Gazel 2262
Mısra: **8**
"Nasıl" anlamında soru zarfı.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

11. **niçe:**
Gazel 2024
Mısra: **6**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

12. **niçe:**
Gazel 2179
Mısra: **2**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

13. **niçe:**
Gazel 2262
Mısra: **10**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

14. **niçe:**
Gazel 2297
Mısra: **3**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

15. **niçe:**
Gazel 2298
Mısra: **12**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

16. **niçe:**
Gazel 2300
Mısra: **2**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

17. **niçe:**
Gazel 2324
Mısra: **3**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

18. **niçe:**
Gazel 2329
Mısra: **7**
"Bir çok, hayli" anlamlarında sıfat.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

19. **niçe:**
Gazel 2036
Mısra: **1**
Çok, pek çok, birçok.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

20. **niçe:**
Gazel 2036
Mısra: **10**
Çok, pek çok, birçok.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

21. **niçe:**
Gazel 2254

Mısra: **10**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

22. **niçe:**
Gazel 2055
Mısra: **12**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

23. **niçe:**
Gazel 2099
Mısra: **5**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

24. **niçe:**
Gazel 2101
Mısra: **12**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

25. **niçe:**
Gazel 2124
Mısra: **4**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

26. **niçe:**
Gazel 2133
Mısra: **5**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

27. **niçe:**
Gazel 2136
Mısra: **2**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

28. **niçe:**
Gazel 2141
Mısra: **3**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

29. **niçe:**
Gazel 2160
Mısra: **5**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

30. **niçe:**
Gazel 2160
Mısra: **10**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

31. **niçe:**
Gazel 2161
Mısra: **9**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

32. **niçe:**
Gazel 2163
Mısra: **4**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

33. **niçe:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

34. **niçe:**
Gazel 2165
Mısra: **8**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

35. **niçe:**
Gazel 2172
Mısra: **9**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

36. **niçe:**
Gazel 2179
Mısra: **10**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

37. **niçe:**
Gazel 2183
Mısra: **6**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

38. **niçe:**
Gazel 2192
Mısra: **14**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

39. **niçe:**
Gazel 2194
Mısra: **11**

"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

40. **niçe:**
Gazel 2197
Mısra: **3**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

41. **niçe:**
Gazel 2203
Mısra: **1**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevves mest-i lā-yaʿḳıl kılam

42. **niçe:**
Gazel 2230
Mısra: **7**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

43. **niçe:**
Gazel 2280
Mısra: **6**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

44. **niçe:**
Gazel 2282
Mısra: **7**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

45. **niçe:**
Gazel 2288
Mısra: **9**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḥzen kimin yārāna tapşurdum

46. **niçe:**
Gazel 2290
Mısra: **2**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

47. **niçe:**
Gazel 2299
Mısra: **5**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

48. **niçe:**
Gazel 2342
Mısra: **12**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

49. **niçe:**
Gazel 2344
Mısra: **6**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

50. **niçe:**
Gazel 2377
Mısra: **6**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taṣnīf-i ʿamel ben bilürem

51. **niçe:**
Gazel 2070
Mısra: **3**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan zarf.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

52. **niçe:**
Gazel 2083
Mısra: **2**
"Bir çok, hayli." anlamlarını taşıyan sıfat.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

53. **niçe:**
Gazel 2086
Mısra: **9**
Nasıl.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

54. **niçe:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
"Nasıl, ne şekilde" anlamlarına gelen soru zarfı.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

55. **niçe:**
Gazel 2424
Mısra: **4**
"Nasıl, ne şekilde, hangi surette" anlamlarına gelen ifade.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

56. **niçe:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Çok, pek çok, birçok.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

57. **niçe:**
Gazel 2117
Mısra: **5**
Nasıl. || Fiilin önüne gelerek anlatılan hareketin olmasına, yapılmasına imkan bulunmadığını anlatır.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün

Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

58. **niçe:**
Gazel 2118
Mısra: **1**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

Niçe yıl meyḫāne ḫışтını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

59. **niçesi:**-*si*
Gazel 2124
Mısra: **9**
"Bir çok, bir hayli" anlamlarında kullanılan kelime.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

60. **niçe:**
Gazel 2229
Mısra: **3**
Nasıl.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

61. **niçe:**
Gazel 2272
Mısra: **2**
O yüzden, o sebeple, ondan ötürü.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

62. **niçe:**
Gazel 2151
Mısra: **12**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

63. **niçe:**
Gazel 2360
Mısra: **5**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

64. **niçe:**
Gazel 2457
Mısra: **7**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

65. **niçe:**
Gazel 2460
Mısra: **15**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

66. **niçe:**
Gazel 2483
Mısra: **12**
"Bir çok, hayli" anlamlarında kullanılan sıfat.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

67. **niçe:**
Gazel 2371
Mısra: **14**
Evren, kainat, dünya. || İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

68. **niçe:**
Gazel 2380
Mısra: **3**
Nasıl, ne şekilde.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

69. **niçe:**
Gazel 2389
Mısra: **6**
Nasıl.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

70. **niçe:**
Gazel 2399
Mısra: **9**
Nasıl.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

71. **niçe:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
Nasıl.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

72. **niçe:**
Gazel 2429
Mısra: **6**
Nasıl.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

73. **niçe:**
Gazel 2430
Mısra: **3**
Nasıl.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

74. **niçe:**
Gazel 2441
Mısra: **6**
Çok, pek çok, birçok.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

75. **niçe:**
Gazel 2443
Mısra: **6**
Nasıl.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

76. **niçe:**
Gazel 2466
Mısra: **7**
Nasıl, ne şekilde.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

77. **niçe:**
Gazel 2473
Mısra: **8**
Nasıl.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

78. **niçe:**
Gazel 2477
Mısra: **2**
Nasıl.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

79. **niçe:**
Gazel 2479
Mısra: **10**
Nasıl.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

80. **niçe:**
Gazel 2482
Mısra: **5**
Nasıl.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

81. **niçe:**
Gazel 2485
Mısra: **9**
Nasıl.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

82. **niçesi:**-*si*
Gazel 2495
Mısra: **8**
Nasıl.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

83. **nice:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
Nasıl.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

84. **niçe:**
Gazel 2499
Mısra: **9**
Nasıl.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

<u>niçe bir:</u>

1. **niçe bir:**
Gazel 2063
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

2. **niçe bir:**
Gazel 2063
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

3. **niçe bir:**
Gazel 2069
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

4. **niçe bir:**
Gazel 2069
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Muḥibbī bülbül-i gūyā gibi gülsitānda
Niçe bir iñleyüben bu belā-yı ḫārı çekem

5. **niçe bir:**
Gazel 2074
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

6. **niçe bir:**
Gazel 2082
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

7. **niçe bir:**
Gazel 2084
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

8. **nice bir:**
Gazel 2116
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

9. **niçe bir:**
Gazel 2195
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

10. **niçe bir:**
Gazel 2228
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

11. **niçe bir:**
Gazel 2234
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

12. **niçe bir:**
Gazel 2283
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

13. **niçe bir:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

14. **niçe bir:**
Gazel 2355
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

15. **niçe bir:**
Gazel 2356
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

16. **niçe bir:**
Gazel 2358
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

17. **niçe bir:**
Gazel 2471
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

18. **niçe bir:**
Gazel 2455
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

19. **niçe bir:**
Gazel 2455
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

niçe kez:

1. **niçe kez:**
Gazel 2055
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Birçok defa, çok kere.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḥufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

2. **niçe kez:**
Gazel 2205
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Çok kere, pek çok defa.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

niçe kim:

1. **niçe kim:**
Gazel 2054
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
... Olduğu gibi anlamıyla iki cümleyi birbirine bağlar.

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

niceler:

1. **niçeler:**
Gazel 2007
Mısra: **4**
Birçokları, nice kimseler.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

niçeye dek:

1. **niçeye dek:**
Gazel 2069
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar .

Niçeye dek şeb-i ġamda fırāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

2. **niçeye dek:**
Gazel 2069
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar .

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

3. **niçeye dek:**
Gazel 2133
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

4. **niçeye dek:**
Gazel 2136
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Daha ne kadar, ne vakte kadar.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

5. **niçeye dek:**-*(y)e*
Gazel 2184
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ne vakte kadar, daha ne kadar.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

6. **niçeye dek:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

7. **niçeye dek:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

8. **niçeye dek:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

9. **niçeye dek:**
Gazel 2249
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

10. **niçeye dek:**
Gazel 2266
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

11. **niçeye dek:**
Gazel 2266
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

12. **niçeye dek:**
Gazel 2296
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

13. **niçeye dek:**
Gazel 2300
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

14. **niçeye dek:**
Gazel 2311
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Na zamana kadar.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

15. **niçeye dek:**
Gazel 2454
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

16. **niçeye dek:**
Gazel 2457
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ne zamana kadar.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

17. **niçeye dek:**
Gazel 2001
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Na zamana kadar.

Niçeye dek agladursın hicr-ile bu ḫastayı
Cevr-ise ḥadden geçüpdür bārī luṭf it cānum al

<u>nʾiçün:</u>

1. **nʾiçün:**
Gazel 2006
Mısra: **6**
Neden, niçin, hangi sebeble.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

2. **nʾiçün:**
Gazel 2371
Mısra: **10**
Neden, niçin, hangi sebeble.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

<u>nʿid-:</u>

1. **nʿiderler:**-*er, -ler*
Gazel 2415
Mısra: **9**
Ne yapmak, neyine yarar.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler Çün anuñ derd olur derdine dermān

<u>nʾid-:</u>

1. **nʾidersin:**-*er, -sin*
Gazel 2497
Mısra: **8**
Ne yaparsın, elinden ne gelir.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

<u>nʾidelim:</u>

1. **nʾidelim:**
Gazel 2373
Mısra: **2**

Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

nʾidelüm:

1. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **2**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

2. **nʾidelüm:**
Gazel 2133
Mısra: **9**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm
saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

3. **nʾidelüm:**
Gazel 2369
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

4. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **1**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

5. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **4**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

6. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **6**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʾidelüm

7. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **8**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

8. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **10**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

9. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **12**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Zāhide ḥūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

10. **nʾidelüm:**
Gazel 2373
Mısra: **14**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

11. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **1**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

12. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **8**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

13. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **12**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

14. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **10**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

15. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **6**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Zāhide kevser ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

16. **nʾidelüm:**
Gazel 2376
Mısra: **4**
Elinden bir şey gelmemek, başa gelen durumu kabullenmek anlamında bir söz.

Bulmadı leblerine kimse anuñ
Cāmeden ġāyrı dest-res nʾidelüm

nʾidem:

1. **nʾidem:**
Gazel 2004
Mısra: **16**
Ne yapayım, elden bir şey gelmediği durumlarda kullanılan bir söz.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

2. **nʾidem:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden bir şey gelmediği durumlarda kullanılan bir söz.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

3. **nʾidem:**
Gazel 2139
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

4. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

5. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **1**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

6. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

7. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **2**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

8. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

9. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

10. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eşer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

11. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **6**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eşer
Āteşe döyer mi beşer nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

12. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

13. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **8**
Ne yapayım, elden ne gelir.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

14. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

15. **nʾidem:**
Gazel 2334
Mısra: **10**
Ne yapayım, elden ne gelir.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

nʾider:

1. **nʾider:**
Gazel 2242
Mısra: **13**
Ne yapar, ne eder, neylemek.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

2. **nʾider:**
Gazel 2254
Mısra: **7**
Ne yapar, ne eder.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

3. **nʾiderem:**-*em*
Gazel 2281
Mısra: **3**
Ne etmek, ne yapmak.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

nigāh:

1. **nigāh:**
Gazel 2003
Mısra: **10**
Bakış, bakma, nazar.

Būse itdiyse lebüñden dōstum kan itmedi
Bu Muḥibbīʾye neden egri nigāh eksük degül

nigār:

1. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2167
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül ṣahbāzını saldum

2. **niġārı:**-*ı*
Gazel 2286
Mısra: **9**
Resim gibi güzel sevgili.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

3. **nigārā:**-*a*
Gazel 2004
Mısra: **10**

Resmedilmiş, resmi yapılmış; put II put gibi güzel sevgili.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

4. **nigārā:**--*ā*
Gazel 2004
Mısra: **10**
Resim gibi güzel sevgili.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

5. **nigārā:**--*ā*
Gazel 2008
Mısra: **5**
Resim gibi güzel sevgili.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

6. **nigār:**-, -, -
Gazel 2047
Mısra: **3**
Resim. || *Resim gibi güzel sevgili.*

İster-iseñ ki gelüp gül gibi açıla nigār
Derd-ile āh kılup dīdeñe di giryān ol

7. **nigāruñ:**--*uñ*
Gazel 2055
Mısra: **16**
Resim gibi güzel sevgili.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḫaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

8. **nigār:**
Gazel 2057
Mısra: **5**
Nakış, resim, suret.|| *Resim gibi güzel sevgili.*

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

9. **nigārā:**--*ā,* -
Gazel 2064
Mısra: **5**
Resim, nakış. || *Resim gibi güzel sevgili.*

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

10. **nigāra:**-*a*
Gazel 2084
Mısra: **8**
Resim gibi güzel sevgili.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ neẕẕāre kılam

11. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2124
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

12. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2138
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

13. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2156
Mısra: **7**
Resim gibi güzel sevgili.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

14. **nigāruñ:**-*uñ*
Gazel 2161
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

15. **nigār:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
Resim gibi güzel sevgili.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

16. **nigār-ıla:**--*ıla*
Gazel 2166
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

17. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2166
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

18. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2166
Mısra: **9**
Resim gibi güzel sevgili.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

19. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2172
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

20. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2172
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

21. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2190
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḫayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

22. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2209
Mısra: **7**
Resim gibi güzel sevgili.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

23. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2214
Mısra: **5**
Resim gibi güzel sevgili.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

24. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2219
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

25. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2219
Mısra: **5**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

26. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2228
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

27. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2234
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

28. **nigāruñ:**-*uñ*
Gazel 2258
Mısra: **9**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

29. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2263
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

30. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2272
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

31. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2289
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

32. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2296
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

33. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2302
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

34. **nigāruñ:**-*uñ*
Gazel 2315
Mısra: **10**
Resim gibi güzel sevgili.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

35. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2362
Mısra: **13**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

36. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2363
Mısra: **9**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

37. **nigār:**
Gazel 2373
Mısra: **11**
Resim gibi güzel sevgili.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

38. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2378
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

39. **nigāruñ:**-*uñ*
Gazel 2379
Mısra: **3**
Resim gibi güzel sevgili.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

40. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2398
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

41. **nigāra:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **8**
Resim gibi güzel sevgili.

İrişen tīr-i ġamze yaraların
ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

42. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2441
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

43. **nigār:**
Gazel 2442

Mısra: **7**
Resim gibi güzel sevgili.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

44. **nigārum:**-*um*
Gazel 2449
Mısra: **4**
Resim gibi güzel sevgili.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

45. **nigārā:**-*ā*
Gazel 2460
Mısra: **1**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

46. **nigāruñ:**-*uñ*
Gazel 2460
Mısra: **11**
Resim gibi güzel sevgili.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

47. **nigārı:**-*ı*
Gazel 2461
Mısra: **10**
Resim gibi güzel sevgili.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

nigīn:

1. **nigīn:**
Gazel 2432
Mısra: **6**
Yüzük, yüzük kaşı. || Yüzük şeklinde mühür, mühür.

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

nīg-rū:

1. **nīg-rūyān:**-*(y)an*
Gazel 2251
Mısra: **5**
Güç, kuvvet.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

nihāde:

1. **nihāde:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
Sonuna geldiği kelimelere "koymuş, konulmuş" anlamları katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

nihāl:

1. **nihālem:**-*em*
Gazel 2267
Mısra: **4**
Fidan. || Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

2. **nihālüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **7**
Fidan.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

3. **nihālüñ:**-*üñ*
Gazel 2475
Mısra: **2**
Fidan gibi taze ve düzgün vücutlu sevgili.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

nihāl-i serv-ḳad:

1. **nihāl-i serv-ḳad:**
Gazel 2299
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Servi boylu fidan.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

nihān:

1. **nihān:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
Gizlenmiş, saklı. || Bilinmeyen, görünmeyen, seçilemeyen. || Giz,sır.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

nihān eyle-:

1. **nihān eyle-:**
Gazel 2099
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gizlemek, saklamak.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

nihān eyler:

1. **nihān eyler:**--*r*, -
Gazel 2017
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gizlemek, saklamak.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

nihān ol-:

1. **nihān ol-:**
Gazel 2048
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gizlenmek.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

2. **nihān ol-:**
Gazel 2415
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Görünmez olmak, gizlenmek.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

3. **nihān ol-:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Görünmez olmak, gizlenmek.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

nihāyet:

1. **nihāyet:**
Gazel 2243
Mısra: **3**
Sonunda, en sonunda.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

2. **nihāyet:**
Gazel 2028
Mısra: **7**
Son. || Sınır.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳışşa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

nihāyeti yok:

1. **nihāyeti yok:**
Gazel 2084
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sonu yok.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

nikāb:

1. **niḳāb:**
Gazel 2179
Mısra: **3**
Yüz örtüsü, peçe.

Şaf şaf olmış ʿāşıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

2. **niḳāb:**
Gazel 2215
Mısra: **5**
Örtü, perde,sevgilinin kendi iradesiyle aşığı arasına koyduğu engel, hicap.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

3. **niḳābından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2426
Mısra: **1**
Yüz örtüsü, peçe.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

nīl:

1. **nīl:**
Gazel 2029
Mısra: **4**
Nil Nehri. || Mısır'ın hayat kaynağı olarak bilinen nehirdir ki ülkeyi baştan başa geçerek Akdeniz'e dökülür. Mısır'a sağladığı bereket ve feyiz ile ele alınır.Eski Mısırlılar nehrin taşmaması için her yıl bir kızı nehre atarak kurban ederlermiş.Hz. Ömer döneminde bu adet kaldırılmıştır. Nil kuruma veya donma tehlikesi gösterince Hz. Ömer bir kağıt yazar ve Mısırlılar kağıdı nehre atınca nehir durulur.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

2. **nīl:**
Gazel 2051
Mısra: **6**
Nil nehri. || Divan edebiyatında aşığın gözyaşları nehirler gibi akar.Dicle, Nil bu nehirlerdendir.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

3. **nil:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
Nil nehri. || Divan edebiyatında aşığın gözyaşları nehirler gibi akar.Dicle, Nil bu nehirlerdendir.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

4. **nīl'e:**-*e*
Gazel 2345
Mısra: **7**
Nil nehri.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳıyçün Nīl'e döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

5. **nīl'den:**-*den*
Gazel 2466
Mısra: **4**
Nil nehri,Divan edebiyatında aşığın gözyaşları nehirler gibi akar,Nil bu nehirlerdendir.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīl'den eksük degül hem Şāṭ'dan

nīl ü ceyḥūn:

1. **nīl ü ceyḥūn:**
Gazel 2072
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Nil Nehri ve Ceyhun Nehri.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

nīlūfer:

1. **nīlūferdür:**--*dür, -*
Gazel 2068
Mısra: **1**
Nilüfergiller familyasından, durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mavi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

2. **nīlūfer:**
Gazel 2335
Mısra: **3**
Nilüfergiller familyasından, durgun sularda ve havuzlarda yetişen, uzun saplı, yuvarlak ve geniş yaprakları su üzerinde yüzen, beyaz, pembe, mavi ve sarı büyük çiçekli su bitkisi.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

niʿmet:

1. **niʿmetin:**-*i, -n*
Gazel 2396
Mısra: **9**

Lutuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin
Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

niʿmet-i şāhī:

1. **niʿmet-i şāhī:**
Gazel 2093
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Padişah nimeti.

Çün viṣālin ārzū eyler gönül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

nişān:

1. **nişānum:**-*um*
Gazel 2229
Mısra: **6**
Belirti, iz, işaret.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

2. **nişānıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2024
Mısra: **11**
İşaret, belirti, iz, alâmet. || *İşaret olarak dikilen taş vb. şey.* || *Ateş edilmek istenen hedef, nişangah.*

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

3. **nişāñ:**
Gazel 2062
Mısra: **3**
İşaret, belirti, iz, alamet. || *Ayırıcı işaret, alamet-i farika.*

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

4. **nişāndur:**-*dur*
Gazel 2126
Mısra: **4**
İşaret, belirti, iz, alamet. || *Ayırıcı işaret, alamet-i farika.*

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

5. **nişānum:**-*um*
Gazel 2171
Mısra: **1**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

6. **nişan:**
Gazel 2171
Mısra: **5**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

7. **nişānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2203
Mısra: **5**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

8. **nişānın:**-*ı, -n*
Gazel 2250
Mısra: **5**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

9. **nişānı:**-*ı*
Gazel 2250
Mısra: **6**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

10. **nişānın:**-*ı, -n*
Gazel 2275
Mısra: **5**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

11. **nişan:**
Gazel 2305
Mısra: **7**
Ateş edilmek istenen hedef, nişangah.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

12. **nişān:**
Gazel 2423
Mısra: **1**
Ateş edilmek istenen hedef, nişangah.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

13. **nişān:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
Ateş edilmek istenen hedef, nişangah.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

14. **nişān:**
Gazel 2450
Mısra: **1**
Ateş edilmek istenen hedef, nişangah.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

15. **nişānından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **2**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

16. **nişān:**
Gazel 2492
Mısra: **6**
İşaret, belirti, iz, alamet.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

nişān eyle-:

1. **nişān eyle-:**--*r, -*
Gazel 2021
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir hedefi vurmak için ateşli silahlara gerekli doğrultuyu vermek, gezlemek.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān

Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

2. **nişān eyle-:**-*r, -*
Gazel 2021
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir silahın doğrultusunu, atıldığı zaman hedefi vuracak şekilde ayarlamak. .

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

nişān kıl-:

1. **nişān kıl-:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir silahın doğrultusunu, atıldığı zaman hedefi vuracak şekilde ayarlamak.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

nişāne:

1. **nişāne:**
Gazel 2453
Mısra: **1**
İşaret, alamet, belirti.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

2. **nişānesin:**-*si, -n*
Gazel 2487
Mısra: **2**
İşaret, alamet, belirti.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

nişān-ı laʿl:

1. **nişān-ı laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Lal taşının izi, lal taşının hatırası.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

nişān-ı tīr:

1. **nişān-ı tīr:**
Gazel 2429
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Nişan oku.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

nişān-ı zaḥm-ı dendān:

1. **nişān-ı zaḫm-ı dendān:**
Gazel 2252
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Diş yarasının izi.

Ḥ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

nisār:

1. **nis̱ār:**
Gazel 2367
Mısra: **4**
Saçma, saçılma, serpme, serpilme.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına nis̱ār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

2. **nis̱ār:**
Gazel 2395
Mısra: **7**
Saçma, saçılma, serpme, serpilme.

Ḫāk-i pāyuña nis̱ār içün gözüm gevherlerin
Kimini dür kimi laʿl kimini mercān eyledüm

nisār it-:

1. **nis̱ār it-:**
Gazel 2239
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Nis̱ār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

2. **nis̱ār it-:**
Gazel 2246
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Ḫāk-i pāyuña nis̱ār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

3. **nis̱ār it-:**
Gazel 2320
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum nis̱ār itmekdür āḫir niyyetüm

4. **nis̱ār it-:**
Gazel 2450
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Ḫāḳ-i pāyuña nis̱ār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

nisār kıl-:

1. **nis̱ār kıl-:**
Gazel 2368
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Saçmak, serpmek, dağıtmak.

Ḫāk-i pāyına Muḥibbī genc-i ṭabʿuñ kıl nis̱ār
Aña beñzer ʿālem içre ḫurdedānı bulmadum

nisār-ı sümm-i ṭavsen kıl-:

1. **nis̱ār-ı sümm-i ṭavsen kıl-:**-*am*
Gazel 2225
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dik başlı atın ayak uçlarına saç-.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin nis̱ār-ı sümm-i ṭavsen kılam

nisbet:

1. **nisbet:**
Gazel 2023
Mısra: **6**
İnat olsun diye, kıskandırmak ve üzmek için. || Kıyas edilirse, göre, nazaran, nispetle.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

2. **nisbet:**
Gazel 2033
Mısra: **1**
Kıyaslama, ölçü. || Bağlılık , ilgi.

Yūsuf-ı Mışrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

3. **nisbet:**
Gazel 2035
Mısra: **1**
İki şeyin veya parça ile bütünün nitelik veya nicelik bakımından birbirine göre olan durumu, oran. || Kıyas edilirse, göre, nazaran, nispetle. || İnat olsun diye, kıskandırmak ve üzmek için. || İlgi, bağ.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḥacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḥacīl

4. **nisbet:**
Gazel 2180
Mısra: **7**
Kıyas edilirse, göre, nazaran, nispetle.

Gözlerüm yaşına nisbet ḳaṭredür cūlar benüm
Korkaram cūş u ḫurūş ile anı deryā kılam

5. **nisbet:**
Gazel 2372
Mısra: **10**
Kıyas edilirse, göre, nazaran, nispetle.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

nisbet eyle-:

1. **nisbet eyle-:**
Gazel 2169
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Oranlamak, kıyaslamak, karşılaştırmak.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

nişest:

1. **nişest:**
Gazel 2217
Mısra: **8**
Oturan,oturmuş.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

nʾit:

1. **nʾitsün:**-*sün*
Gazel 2464
Mısra: **12**
Ne etmek, ne yapmak.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

nite ki:

1. **nite ki:**
Gazel 2248
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

2. **nite ki:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
"... Olduğu gibi" anlamıya iki cümleyi birbirine bağlar.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

3. **nite ki:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
"... Olduğu gibi" anlamıya iki cümleyi birbirine bağlar.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

4. **nite ki:**
Gazel 2417
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"... Olduğu gibi" anlamıyla iki cümleyi birbirine bağlar.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

nite kim:

1. **nite kim:**
Gazel 2028
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

2. **nite kim:**
Gazel 2052
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sonuç olarak.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

3. **nite kim:**
Gazel 2138
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

4. **nite kim:**
Gazel 2351
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ
ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

5. **nite kim:**
Gazel 2353
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

6. **nite kim:**
Gazel 2369
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

7. **nite kim:**
Gazel 2407
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

8. **nite kim:**
Gazel 2434
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Baḫr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

9. **nite kim:**
Gazel 2479
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakikaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

10. **nite kim:**
Gazel 2491
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

nitekim:

1. **nitekim:**
Gazel 2326
Mısra: **10**
Gerçekten, hakikaten. || *Sonuç olarak.*

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

2. **nitekim:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
Cümle başında kendisinden önce gelen cümledeki hükmü doğrulamak için "gerçekten, hakîkaten, nasıl ki ... olduğu gibi" anlamlarında kullanılır.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

niyāz:

1. **niyāzı:**--*ı,* -
Gazel 2030
Mısra: **6**
Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica. || *Dua.*

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

2. **niyāzuñ:**-*uñ*
Gazel 2108
Mısra: **9**
Dua, tazarru. || *Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica.*

Muḥibbī dāʿīmā artur niyāzuñ
Görürsin nāz ider çün nāzenīnüm

3. **niyāz:**
Gazel 2209
Mısra: **7**
Dua etmek, dilemek.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḫr ü bu füsūnum

4. **niyāzum:**-*um*
Gazel 2231
Mısra: **2**
Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

5. **niyāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **1**
Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarma, yakarma, rica.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

niyāz it-:

1. **niyāz it-:**--*se,* --*m*
Gazel 2009
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir dileğin yerine getirilmesi için yalvarmak, yakarmak, rica etmek.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

niyāz kıl-:

1. **niyāz kıl-:**
Gazel 2053
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dua etmek, dilemek. || *Hürmet ve bağlılığını gösteren bir hareket yapmak.*

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

niye:

1. **niye:**
Gazel 2046
Mısra: **9**
Niçin, neden?.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

niyyet:

1. **niyyet-i:**-*i*
Gazel 2102
Mısra: **10**
Niyet, maksat.

Ola mı ṣeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

2. **niyyetüñ:**-*üñ*
Gazel 2157
Mısra: **7**
Bir şeyi yapmayı önceden kurma, zihinde tasarlama, yapmayı aklına koyma, yapmaya karar verme.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

3. **niyyetüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **2**
Bir şeyi yapmayı önceden kurma, zihinde tasarlama, yapmayı aklına koyma, yapmaya karar verme.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

niyyet it-:

1. **niyyet it-:**
Gazel 2238
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Bir şeyi yapmayı zihinde tasarlamak, aklına koymak, yapmaya karar vermek, niyetlenmek.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuşşāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

niyyet-i gülzār id-:

1. **niyyet-i gülzār id-:**
Gazel 2133
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Gül bahçesine gitmeye karar vermek.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

nizāʿ:

1. **nizāʿ:**
Gazel 2172
Mısra: **12**
Çekişme, kavga, anlaşmazlık.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

nokta:

1. **noḳṭa:**
Gazel 2382
Mısra: **7**
Nokta, nokta kadar küçük. II Yok denecek kadar küçük hayal edilmesi yönüyle sevgilinin dudağı.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

2. **noḳṭa:**
Gazel 2199
Mısra: **7**
Nokta, nokta kadar küçük, yok denecek kadar küçük hayal edilmesi yönüyle sevgilinin dudağı.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

3. **noḳṭa:**
Gazel 2338
Mısra: **7**
Nokta ll Aşığın gönlündeki yara.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḫine
Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam

4. **noḳṭalardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2375
Mısra: **3**
Nokta , şiirde sevgilinin yüzündeki ben bağlamında kullanılır.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

5. **noḳṭaya:**-*(y)a*
Gazel 2498
Mısra: **7**
Kalemin kağıda bir defa dokunması ile meydana gelen ufak şekil. II Gözle görülemeyecek kadar küçük parça, zerre.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

6. **noḳṭasın:**-*sı, -n*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Belli bir yer.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

noḳṭa-i laʿl-i lebi:

1. **noḳṭa-i laʿl-i lebi:**
Gazel 2447
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Sevgilinin nokta gibi kırmızı dudağı.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

nʾol-:

1. **nʾolasın:**-*asın*
Gazel 2168
Mısra: **1**
Ne olmak, ne hale gelmek.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

nʾola:

1. **nʾola:**
Gazel 2015
Mısra: **9**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

2. **nʾola:**
Gazel 2055
Mısra: **7**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

3. **nʾola:**
Gazel 2060
Mısra: **7**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

4. **nʾola:**
Gazel 2098
Mısra: **10**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

5. **nʾola:**
Gazel 2101
Mısra: **3**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

6. **nʾola:**
Gazel 2169
Mısra: **5**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

7. **nʾola:**
Gazel 2207
Mısra: **10**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

8. **nʾola:**
Gazel 2222
Mısra: **11**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

9. **nʾola:**
Gazel 2271
Mısra: **9**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī būse der-kāb eyleyem

10. **nʾola:**
Gazel 2284
Mısra: **3**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

11. **nʾola:**
Gazel 2321
Mısra: **10**
"Ne çıkar , ne fayda sağlar " anlamına gelir.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

12. **nʾola:**
Gazel 2058
Mısra: **3**
Ne olur, ne çıkar?.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

13. **nʾola:**
Gazel 2112
Mısra: **3**
Ne olur, ne çıkar?.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

14. **nʾola:**
Gazel 2255
Mısra: **2**
Ne olur.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

15. **nʾola:**
Gazel 2261
Mısra: **14**
Ne olur, ne çıkar.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

16. **nʾola:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

17. **nʾola:**
Gazel 2330
Mısra: **10**
Nasıl olur, içine düşeceği durumun vaziyeti üzerine şüphe, tereddüt, üzüntü belirtirken kullanılan bir söz.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

18. **nʾola:**
Gazel 2391
Mısra: **7**
Nasıl olur, içine düşeceği durumun vaziyeti üzerine şüphe, tereddüt, üzüntü belirtirken kullanılan bir söz.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

19. **nʾola:**
Gazel 2392
Mısra: **2**
Nasıl olur, içine düşeceği durumun vaziyeti üzerine şüphe, tereddüt, üzüntü belirtirken kullanılan bir söz.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

20. **nʾola:**
Gazel 2357
Mısra: **13**
Ne olur **.**

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

21. **nʾola:**
Gazel 2399
Mısra: **3**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

22. **nʾola:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
Ne olur, şaşılır mı.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

23. **nʾola:**
Gazel 2413
Mısra: **7**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

24. **nʾola:**
Gazel 2413
Mısra: **10**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

25. **nʾola:**
Gazel 2415
Mısra: **1**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

26. **nʾola:**
Gazel 2423
Mısra: **10**
Ne olur, ne çıkar?.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

27. **nʾola:**
Gazel 2427
Mısra: **9**
Ne çıkar , ne olur.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

28. **nʾola:**
Gazel 2479
Mısra: **5**
Ne çıkar , ne olur.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

29. **nʾola:**
Gazel 2437
Mısra: **9**
Ne çıkar , ne fayda sağlar.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

30. **nʾola:**
Gazel 2450
Mısra: **2**
Ne olur, ne çıkar?.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

31. **nʾola:**
Gazel 2479
Mısra: **3**
Ne olur, ne çıkar.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

32. **nʾola:**
Gazel 2455
Mısra: **6**
Ne olur, ne çıkar.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

<u>nʾoldı:</u>

1. **nʾoldı:**
Gazel 2332
Mısra: **4**
Ne oldu.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

2. **nʾoldı:**
Gazel 2109
Mısra: **10**
Ne oldu. || *Ne halde bulunmak.*

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

<u>nʾolısar:</u>

1. **nʾolısardur:**-*dur*
Gazel 2095
Mısra: **4**
Ne olacak.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

2. **nʾolısardur:**-*dur*
Gazel 2099
Mısra: **2**
Ne olacak.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

3. **nʾolısar:**
Gazel 2162
Mısra: **2**
Ne olacak.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

4. **nʾolısar:**
Gazel 2255
Mısra: **1**
Ne olacak.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

5. **nʾolısar:**
Gazel 2360

Mısra: **8**
Ne olacak.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

6. **nʾolısar:**
Gazel 2441
Mısra: **10**
Ne olacak.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

nʾolur:

1. **nʾolur:**
Gazel 2149
Mısra: **10**
Nasıl olur, ümitsiz, sıkıntılı bir durumun oluşabileceğini belirten bir söz.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

2. **nʾolur:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Ne olur, ne çıkar?.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

3. **nʾolur:**
Gazel 2345
Mısra: **5**
"Nasıl olur" ümitsiz, sıkıntılı bir durumun oluşabileceğini belirten bir söz.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

4. **nʾolur:**
Gazel 2414
Mısra: **9**
"Nasıl olur" ümitsiz, sıkıntılı bir durumun oluşabileceğini belirten bir söz.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

5. **nʾolur:**
Gazel 2409
Mısra: **3**
Ne olur, nasıl olur.

Didüm nʾolur ʿaceb ḥāli diger-gūn
Açup ʿibret gözin ḥālüme bakdum

n'olurdı ḥālüm:

1. **n'olurdı ḥālüm:**
Gazel 2219
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Ne durumda olurdum, vaziyetim ne olurdu.

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp
ġāyetde ḥayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

nücūm:

1. **nücūm:**
Gazel 2200
Mısra: **3**
Yıldızlar.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

2. **nücūma:**-*a*
Gazel 2212
Mısra: **7**
Yıldızlar.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

3. **nücūma:**-*a*
Gazel 2433
Mısra: **2**
Yıldızlar.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

nüh:

1. **nüh:**
Gazel 2134
Mısra: **5**
Dokuz, sayı sıfatı.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

nuḳl-ı kebāb:

1. **nuḳl-ı kebāb:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Kebap mezesi.

Dil ṣürāḥī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḥāżır ʿiyşe esbābum benüm

nükte:

1. **nükteleri:**-*-ler, --i*
Gazel 2048
Mısra: **4**
İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

2. **nüktesini:**-*si, -n, -i*
Gazel 2121
Mısra: **9**
Söz, yazı, resim vb.nde ilk bakışta herkesin göremediği, ancak dikkat edilince çıkarılabilen ince mana.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

3. **nükteyi:**-*(y)i*
Gazel 2449
Mısra: **8**
İnce bir anlam taşıyan, zeka eseri olduğu için hoşa giden zarif ve düşündürücü söz.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

4. **nüktesin:**-*si, -n*
Gazel 2500
Mısra: **10**
Söz, yazı, resim vb.nde ilk bakışta herkesin göremediği, ancak dikkat edilince çıkarılabilen ince mana.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳtasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

nükte-i ḫāṣ:

1. **nükte-i ḫāṣ:**
Gazel 2101
Mısra: **8**

Kelime Tipi: -
Seçkin, seçilmiş, özel söz.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir ʿavām

2. **nükte-i ḫāş:**
Gazel 2245
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Seçkin söz.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāşı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

nūn:

1. **nūn:**
Gazel 2459
Mısra: **6**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi, şiirde insanoğlunun boyunun bükülmesi anlamında.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

nūr:

1. **nūrı:**--*i*, -
Gazel 2059
Mısra: **5**
Aydınlık, ışık, parıltı, ziya.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür gönlüm

2. **nūrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2178
Mısra: **6**
Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddi olmayan hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan manevi ışık.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Baña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

3. **nūrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2234
Mısra: **3**
Gözle görülen aydınlık, maddi şeyleri görmeye yarayan ışık, ziya.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

4. **nūr:**
Gazel 2379
Mısra: **6**
Gözle görülen aydınlık, maddi şeyleri görmeye yarayan ışık, ziya.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

5. **nūr:**
Gazel 2393
Mısra: **3**
Işık, ziya, aydınlık, nur.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

6. **nūrı:**-*ı*
Gazel 2408
Mısra: **3**
Allah'ın tecellisi, nuru. || *Parlaklık, nur, ışıltı.*

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

7. **nūr:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
Işık, ziya, aydınlık, nur.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

8. **nūr:**
Gazel 2438
Mısra: **4**
Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddi olmayan hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan manevi ışık. || *Nur ayeti Nur suresinin 35. ayetidir ve Allah'ın nurundan bahseder.*

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

9. **nūrdan:**-*dan*
Gazel 2449
Mısra: **2**
Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, maddi olmayan hususlarda basiret gözüyle görülen ve gerçeği görmeyi sağlayan manevi ışık.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

nūr-ı başar:

1. **nūr-ı başar:**
Gazel 2196
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Göz nuru.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar şunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

nūr-ı hudā:

1. **nūr-ı ḫudā:**
Gazel 2416
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Allah'ın nuru.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

nūş eyle-:

1. **nūş eyle-:**
Gazel 2116
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İçmek.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

2. **nūş eyle-:**
Gazel 2135
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

3. **nūş eyle-:**
Gazel 2151
Mısra: **1**

Kelime Tipi: -
İçmek.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

4. **nūş eyle-:**
Gazel 2264
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

5. **nūş eyle-:**
Gazel 2304
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

6. **nūş eyle-:**
Gazel 2315
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İçmek.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

7. **nūş eyle-:**
Gazel 2340
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

8. **nūş eyle-:**
Gazel 2361
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

9. **nūş eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

10. **nūş eyle-:**
Gazel 2486
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

11. **nūş eyle-:**
Gazel 2490
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

nūş eyler:

1. **nūş eyler:**--*r*, -
Gazel 2025
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

nūş id-:

1. **nūş id-:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İçmek, yudumlamak.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

2. **nūş id-:**
Gazel 2300
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İçmek, yudumlamak.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ ṣarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

3. **nūş id-:**
Gazel 2356
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

4. **nūş id-:**
Gazel 2379
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

5. **nūş id-:**
Gazel 2449
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçmek.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

6. **nūş id-:**
Gazel 2452
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bīʿār iden

nūş it-:

1. **nūş it-:**
Gazel 2055
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

2. **nūş it-:**
Gazel 2103
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz

Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

3. **nūş it-:**
Gazel 2320
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

4. **nūş it-:**
Gazel 2321
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

5. **nūş it-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

6. **nūş it-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

7. **nūş it-:**
Gazel 2395
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

8. **nūş it-:**
Gazel 2483
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

9. **nūş it-:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

nūş kıl-:

1. **nūş kıl-:**
Gazel 2064
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

2. **nūş kıl-:**
Gazel 2137
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçmek.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

nuşh:

1. **nuşhuñ:**--*(u)ñ*
Gazel 2002
Mısra: **1**
Nasihat verme, öğüt.

Zāhidā nuşhuñ baña itmek eşer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

nūş-ı revān:

1. **nūş-ı revān:**
Gazel 2029
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Su gibi akan bal. ||
Nuşirevan.İran'da adaletiyle ün salmış hükümdar..

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

nuṭk:

1. **nuṭḳa:**-*a*
Gazel 2199
Mısra: **7**
Söz söyleme hassası, söyleme yeteneği.

Nuṭḳa ḳādir olmadum ki noḳṭa diyem agzına
Mūmiyānı fikri ile cismümi mū eyledüm

O

o:

1. **o:**
Gazel 2236
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

2. **o:**
Gazel 2012
Mısra: **7**
"O" üçüncü tekil şahıs zamiri.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

3. **onı:**-*n, -ı*
Gazel 2207
Mısra: **6**
"O" İşaret zamiri.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

4. **o:**
Gazel 2024
Mısra: **9**
"O" işaret sıfatı .

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

5. **o:**
Gazel 2105
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem

Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

6. **o:**
Gazel 2279
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

7. **o:**
Gazel 2080
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

8. **o:**
Gazel 2092
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

9. **o:**
Gazel 2103
Mısra: **6**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

10. **o:**
Gazel 2109
Mısra: **7**
"O" üçüncü şahıs zamiri.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

11. **o:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
"O" işaret zamiri.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

12. **o:**
Gazel 2124
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Cāme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

13. **o:**
Gazel 2143
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

14. **o:**
Gazel 2179
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

15. **o:**
Gazel 2188
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

16. **o:**
Gazel 2200
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

17. **o:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

18. **o:**
Gazel 2253
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

19. **o:**
Gazel 2253
Mısra: **8**
" O"üçüncü teklik kişi zamiri.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

20. **o:**
Gazel 2432
Mısra: **2**
" O"üçüncü teklik kişi zamiri.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

21. **o:**
Gazel 2259
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

22. **o:**
Gazel 2290
Mısra: **2**
O" işaret sıfatı.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

23. **o:**
Gazel 2291
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

24. **o:**
Gazel 2293
Mısra: **13**
" O" işaret sıfatı.

Göz yaşını o servüñ ayagına Akıdup yüz sürelüm mā olalum

25. **o:**
Gazel 2311
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem

Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

26. **o:**
Gazel 2362
Mısra: **14**
"O" işaret sıfatı.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

27. **o:**
Gazel 2416
Mısra: **5**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

28. **o:**
Gazel 2420
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

29. **o:**
Gazel 2434
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

30. **o:**
Gazel 2436
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir sevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

31. **o:**
Gazel 2477
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

32. **o:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

33. **o:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
" O" kişi sıfatı.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

34. **o:**
Gazel 2488
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

od:

1. **odıyla:**-*ı, -(y)la*
Gazel 2278
Mısra: **6**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

Miḫnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḫall didüm

2. **od:**
Gazel 2328
Mısra: **8**
Aşk, ayrılık, hasret, azap, hiddet, öfke vb. duyguların yakıcı etkisi.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḫālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

3. **od:**
Gazel 2216
Mısra: **10**
Ateş, alev.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

4. **odlara:**-*lar, -a*
Gazel 2091
Mısra: **10**
Ateş.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

5. **odına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2095
Mısra: **2**
Ateş. || Aşk, ayrılık, hasret, azap, hırs vb. duyguların yakıcı etkisi.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

6. **odından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2232
Mısra: **7**
Ateş.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

7. **odına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2242
Mısra: **2**
Ateş, alev.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

8. **odı:**-*ı*
Gazel 2445
Mısra: **3**
At. || Aşk, ayrılık, hasret, azap, hırs vb. duyguların yakıcı etkisi.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

9. **odlar:**-*lar*
Gazel 2483
Mısra: **8**
Ateş.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiż şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

oda yak-:

1. **oda yak-:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -

Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

2. **oda yak-:**
Gazel 2136
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

3. **oda yak-:**
Gazel 2197
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

4. **oda yak-:**
Gazel 2202
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

5. **oda yak-:**
Gazel 2353
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

6. **oda yak-:**
Gazel 2353
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

7. **oda yak-:**
Gazel 2353
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

oda yakar:

1. **oda yakar:**-*ar*
Gazel 2005
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ateşe vermek, yakmak.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

oda yan-:

1. **oda yan-:**
Gazel 2374
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

2. **oda yan-:**
Gazel 2472
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ateşe yakmak, ateşe vermek, yakmak.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

odlara yan-:

1. **odlara yan-:**
Gazel 2369
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Iztırap çekmek, derde düşmek.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

of çek-:

1. **of çek-:**
Gazel 2442
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı, üzüntü, yorgunluk vb. duygularını of puf diyerek açığa vurmak, şikâyet etmek, sızlanmak.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḫuñ bir ḳasāvetin

oġlan:

1. **oglan:**
Gazel 2480
Mısra: **4**
Delikanlı, genç kimse.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum
Giriftār oldı dil oglan yaşından

ok:

1. **oklara:**--*lar*, --*a*
Gazel 2007
Mısra: **7**
Savaş aleti || Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterir.Ok,her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu okun gönlünden çıkarılmasını istemez.

Daḫı beter anı oklara dike ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara göñül

2. **okların:**--*lar*, --*ı*, --*n*
Gazel 2016
Mısra: **7**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek. || Divan şiirinde gamze ile birlikte çok kullanılır.,Gamze ok olunca yaralamak, delmek, öldürmek, avlamak gibi eylemleri üstlenir. Bir ok olan gamzenin hedefi ise can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

3. **okları:**--*lar, --ı*
Gazel 2024
Mısra: **10**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek. || Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Aşığın ahı, ayrılık acısı ve çekilen cevr ü cefada ok özellikleri vardır.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur göñül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

4. **okların:**-*lar, -ı, -n*
Gazel 2090
Mısra: **1**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

5. **ok:**
Gazel 2098
Mısra: **7**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. || Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

6. **oklara:**-*lar, -a*
Gazel 2128
Mısra: **9**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Yiridür oklara dikerse beni Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

7. **ok:**
Gazel 2171
Mısra: **2**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. || Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

8. **oklarını:**-*lar, -ı, -n, -ı*
Gazel 2180
Mısra: **5**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

9. **okına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2249
Mısra: **6**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

10. **okına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2285
Mısra: **5**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Āhum okına hīç ḥāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

11. **oklarını:**-*lar, -ı, -n, -ı*
Gazel 2293
Mısra: **11**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Atalum yine bu āh oklarını Büküben ḳaddümüzi ya olalum

12. **okların:**-*lar, -ı, -n*
Gazel 2294
Mısra: **14**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

13. **oklarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2297
Mısra: **18**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

14. **oklarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2336
Mısra: **3**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla

gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

15. **ok:**
Gazel 2346
Mısra: **4**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

16. **oklarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2352
Mısra: **8**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

17. **ok:**
Gazel 2403
Mısra: **8**
Yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, tir, sehim, navek. || Sevgilinin kirpikleri veya yan bakışı.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

18. **oklar:**-*lar*
Gazel 2480
Mısra: **2**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

okı-:

1. **okı:**
Gazel 2013
Mısra: **9**
Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kıraat etmek.

Ḫutbe-i ʿışḳı okı yārān kamu gūş eylesün

2. **okıdum:**-*du, -m*
Gazel 2426
Mısra: **6**
Okumak, talim etmek, öğrenmek.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

3. **okımadılar:**-*ma, -dı, -lar*
Gazel 2426
Mısra: **6**
Okumak, talim etmek, öğrenmek.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

4. **okıyanlar:**-*(y)an, -lar*
Gazel 2431
Mısra: **1**
Bir metinde anlatılanları kavramaya çalışmak.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

5. **okıdı:**-*dı*
Gazel 2431
Mısra: **13**
Bir metni seslendirmek, yüksek sesle kıraat etmek.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

6. **okıdılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2438
Mısra: **4**
Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

7. **okıyan:**-*(y)an*
Gazel 2424
Mısra: **10**
Yazılmış bir şeyi gözden geçirip anlamaya çalışmak II İdrak etmek, kavramak.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

oku-:

1. **okumaz:**--*maz, -*
Gazel 2038
Mısra: **8**
Okumak. || Bir şeyin söylenmemiş gizli tarafını anlamak, mana çıkarmak.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. **okumañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2078
Mısra: **3**
Bir yazıda anlatılmak istenen manayı anlamak, öğrenmek.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

3. **okuyup:**-*(y)up*
Gazel 2121
Mısra: **12**
Çağırmak, davet etmek.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

4. **okuyup:**-*(y)up*
Gazel 2147
Mısra: **10**
Şarkı, türkü vb.ni sesli olarak nağme ile söylemek.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī şenā-ḫvān olmışam

5. **okuyup:**-*(y)up*
Gazel 2297
Mısra: **12**
Okumak, talim etmek, öğrenmek, tahsil yapmak.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

6. **okudum:**-*du, -m*
Gazel 2365
Mısra: **7**
Öğrenim görmek, tahsil yapmak.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

7. **okursa:**-*r, -sa*
Gazel 2369
Mısra: **14**
Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlemek veya seslendirmek.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

8. **okuduk:**-*du, -k*
Gazel 2402
Mısra: **9**
Öğrenim görmek, tahsil yapmak.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

ol:

1. **ol:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
"O" işaret zamiri.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

2. **oldı:**-*dı*
Gazel 2000
Mısra: **3**
"Olmak" yardımcı fiili.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

3. **oldı:**-*dı*
Gazel 2002
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi bana oldı māh u sāl

4. **olur:**-*ur*
Gazel 2001
Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiili.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

5. **olursa:**-*ur, -sa*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Meydana gelmek, gerçekleşmek, ortaya çıkmak.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

6. **olurdı:**-*ur, -dı*
Gazel 2000
Mısra: **8**
Meydana gelmek, gerçekleşmek, ortaya çıkmak.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

7. **olurdı:**-*ur, -dı*
Gazel 2000
Mısra: **9**
Meydana gelmek, gerçekleşmek, ortaya çıkmak.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

8. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2001
Mısra: **2**
... hale gelmek, meydana gelmek,vücut bulmak.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

9. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2002
Mısra: **3**
"Ol" yardımcı fiil.

Ḳayġu çekmez ādem olmaz dünyede illā ki ben
Çekerem ġam bārını kim çekmeye anı cibāl

10. **ol:**
Gazel 2002
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi bana oldı māh u sāl

11. **ol:**
Gazel 2002
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

12. **ol:**
Gazel 2007
Mısra: **11**
" O" işaret sıfatı.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

13. **ol:**
Gazel 2013
Mısra: **11**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

14. **ol:**
Gazel 2016
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

15. **ol:**
Gazel 2016
Mısra: **5**
" O" işaret sıfatı.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

16. **ol:**
Gazel 2017
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

17. **ola:**-*a*
Gazel 2063
Mısra: **3**
"Ol" yardımcı fiili.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

18. **olmış:**-*mış*
Gazel 2141
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

19. **oldı:**-*dı*
Gazel 2147
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir ṣuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

20. **oldum:**-*dum*
Gazel 2149
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

21. **olalı:**-*alı*
Gazel 2150
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āṣiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

22. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

23. **olur:**-*ur*
Gazel 2244
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiil.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

24. **olmaya:**-*ma, -ya*
Gazel 2269
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

25. **olam:**-*am*
Gazel 2374
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

26. **ola:**-*a*
Gazel 2484
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

27. **ol:**
Gazel 2010
Mısra: **16**
" O" işaret sıfatı.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

28. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

29. **ol:**
Gazel 2017
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḫāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

30. **ol:**
Gazel 2014
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

31. **ol:**
Gazel 2015
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

32. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2061
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

33. **oldı:**-*dı*
Gazel 2082
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

34. **ol:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

35. **ol:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

36. **ol:**
Gazel 2022
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

37. **ol:**
Gazel 2025
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

38. **ol:**
Gazel 2025
Mısra: **10**
İşaret sıfatı.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

39. **ol:**
Gazel 2026
Mısra: **5**
" O" işaret sıfatı.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

40. **ol:**
Gazel 2034
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

41. **ol:**
Gazel 2035
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī derdümi görüp benüm küllī devā
Ol cihetdendür ki olmışdur görüp dermān ḫācīl

42. **ol:**
Gazel 2037
Mısra: **5**
"Olmak" yardımcı fiili.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

43. **ol:**
Gazel 2037
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

44. **ol:**
Gazel 2000
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol ṣūḫ gül

45. **ol:**
Gazel 2038
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

46. **ol:**
Gazel 2038
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

47. **ol:**
Gazel 2043
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

48. **olsa:**--*sa, -*
Gazel 2045
Mısra: **7**
"Olmak" yardımcı fiili.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

49. **ol:**
Gazel 2045
Mısra: **10**
" O" işaret zamiri.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

50. **ol:**
Gazel 2047
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

51. **ol:**
Gazel 2048
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

52. **ol:**
Gazel 2048
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

53. **ol:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

54. **ol:**
Gazel 2050
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

55. **ola:**--*a, -*
Gazel 2051

Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiili.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

56. **ol:**
Gazel 2052
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

57. **ol:**
Gazel 2053
Mısra: **3**
" O" işaret sıfatı.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

58. **ol:**
Gazel 2054
Mısra: **5**
" O" işaret sıfatı.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

59. **ol:**
Gazel 2055
Mısra: **14**
" O" işaret zamiri.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

60. **ol:**
Gazel 2056
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

61. **ol:**
Gazel 2056
Mısra: **11**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

62. **ol:**
Gazel 2057
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

63. **ol:**
Gazel 2057
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

64. **ol:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

65. **ol:**
Gazel 2061
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

66. **ol:**
Gazel 2062
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

67. **ol:**
Gazel 2064
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

68. **ol:**
Gazel 2074
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

69. **ol:**
Gazel 2076
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

70. **ol:**
Gazel 2076
Mısra: **10**
"O " işaret sıfatı.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

71. **ol:**
Gazel 2373
Mısra: **6**
"O " işaret sıfatı.

Mürdeye cān virürdi her nefesi
Bize irmedi ol nefes nʿidelüm

72. **ol:**
Gazel 2078
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

73. **oldur:**-*dur*
Gazel 2080
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

74. **ol:**
Gazel 2088
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

75. **ol:**
Gazel 2088
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden

Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

76. **ol:**
Gazel 2090
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

77. **ol:**
Gazel 2094
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

78. **olayım:**-*ayım*
Gazel 2095
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

79. **ol:**
Gazel 2101
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

80. **ol:**
Gazel 2101
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

81. **ol:**
Gazel 2101
Mısra: **14**
"O" işaret zamiri.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

82. **ol:**
Gazel 2103
Mısra: **4**
" O" işaret zamiri.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

83. **ol:**
Gazel 2103
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

84. **ol:**
Gazel 2107
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

85. **ol:**
Gazel 2109
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

86. **ol:**
Gazel 2110
Mısra: **3**
" O" işaret sıfatı.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

87. **ol:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

88. **ol:**
Gazel 2113
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

89. **ol:**
Gazel 2113
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

90. **ol:**
Gazel 2114
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

91. **ol:**
Gazel 2117
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

92. **ol:**
Gazel 2117
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

93. **ol:**
Gazel 2117
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Ġayrılar luṭfın görür cān niçe ārām eylesün
Cevr-i bī-dādı ki ol ārām-ı cāndan görmişem

94. **ol:**
Gazel 2117
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

95. **ol:**
Gazel 2117

Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

96. **ol:**
Gazel 2119
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

97. **olıcak:***-ıcak*
Gazel 2119
Mısra: **6**
İsimlerden sonra geldiğinde ... haline gelmek.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

98. **ol:**
Gazel 2124
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

99. **ol:**
Gazel 2126
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

100. **ol:**
Gazel 2128
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

101. **ol:**
Gazel 2131
Mısra: **6**
" O" işaret zamiri.

Ḫayret aldı dilberi gördi cünūnum ḥālini
Ol baña ḫayrān ise ben de anuñ ḫayrānıyam

102. **ol:**
Gazel 2132
Mısra: **1**
"Ol" işaret sıfatı.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

103. **ol:**
Gazel 2132
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

104. **ol:**
Gazel 2134
Mısra: **1**
" O" işaret zamiri.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

105. **ol:**
Gazel 2135
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

106. **ol:**
Gazel 2136
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ḫasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

107. **ol:**
Gazel 2137
Mısra: **6**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

108. **ol:**
Gazel 2138
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

109. **ol:**
Gazel 2141
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

110. **ol:**
Gazel 2142
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

111. **ol:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

112. **ol:**
Gazel 2142
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

113. **ol:**
Gazel 2143
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Ne deñlü iñlesem bülbül misāli ol gülüñ hergiz
ʿAcebdür gūşına girmez benüm bu āh-ıla zārum

114. **ol:**
Gazel 2145
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

115. **ola:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **14**
Bulunmak, görünmek.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

116. **ol:**
Gazel 2148
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

117. **ol:**
Gazel 2156
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

118. **ol:**
Gazel 2158
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

119. **ol:**
Gazel 2159
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

120. **ol:**
Gazel 2162
Mısra: **1**
"O" işaret zamiri.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

121. **ol:**
Gazel 2165
Mısra: **9**
"O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

122. **ol:**
Gazel 2166
Mısra: **12**
" O" işaret sıfatı.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣfʿitse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

123. **ol:**
Gazel 2168
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

124. **ol:**
Gazel 2172
Mısra: **8**
"O" işaret zamiri.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

125. **ol:**
Gazel 2176
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

126. **ol:**
Gazel 2177
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḫalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

127. **ol:**
Gazel 2179
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

128. **ol:**
Gazel 2180
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

129. **ol:**
Gazel 2181
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

130. **ol:**
Gazel 2185
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

131. **ol:**
Gazel 2185
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḫarīrümdür benüm

132. **ol:**
Gazel 2188
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

133. **ol:**
Gazel 2189
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

134. **ol:**
Gazel 2192
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

135. **ol:**
Gazel 2194
Mısra: **12**
" O" işaret sıfatı.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabîbe bu Muḥibbî dimedi bîmâr oldum

136. **ol:**
Gazel 2197
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

137. **ol:**
Gazel 2197
Mısra: **9**
"O" işaret sıfatı.

Muḥibbî sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velî ümmîd-vâr oldum

138. **ol:**
Gazel 2202
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Zülfin görüp dîvâneyem ḥüsn ü cemâle yanayım
Ol şemʿe ben pervâneyem ammâ ki kimdür dimezem

139. **ol:**
Gazel 2202
Mısra: **11**
"O" işaret sıfatı.

Ol serv-ḳadler serveri başında tâc-ı Ḫusrevî
Söyler kelâm-ı Pehlevî ammâ ki kimdür dimezem

140. **ol:**
Gazel 2204
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Eksük itme iy Muḥibbî eşküñ[üñ] bârânını
Ola ol sengîn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

141. **ol:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Dün gice ol mâh-ı mihr-i efrūzı çün yâd eyledüm
Ṣubḥ olınca nâle kıldum âḥ u feryâd eyledüm

142. **ol:**
Gazel 2205
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Ol leb-i şîrîn-dehenden çün işitdüm bir kelâm
Ḫıdmetinde cân virüp kendümi Ferhâd eyledüm

143. **ol:**
Gazel 2207
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

İy ṭabîbüm naẓar it ḫasta Muḥibbîʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥâl-i diger-gūnı görem

144. **ol:**
Gazel 2212
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik kişi zamiri.

Gözümi tâ seḥer bî-ḫ∨âb kıldum
Görür mi ḫ∨âb ol pür âb kıldum

145. **ol:**
Gazel 2212
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Görelden kaşlaruñ miḥrâbın ol
Özümi gūşe-i miḥrâb kıldum

146. **ol:**
Gazel 2214
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Seylâb-ı yaşum irişdi nigârâ ḥaẓer eyle
Nâgâh żarar eyleye ol âsitâna hem

147. **ol:**
Gazel 2217
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Ol ʿârıżı gül gözleri ḫumâr mest kim
Ya seng-i cefâ ile iden göñli şikest kim

148. **ol:**
Gazel 2217
Mısra: **4**
"Ol" işaret sıfatı.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

149. **ol:**
Gazel 2219
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

İder ṣayd ol kemân ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretâ derdâ kaçan tîr ü kemân görsem

150. **ol:**
Gazel 2221
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Ol ne bârân kūy-ı Leylâ'da yagar didüm didi
Rūzigâr-ı senġ-dil ber ḥâl-i Mecnūn aglaram

151. **ol:**
Gazel 2224
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

152. **ol:**
Gazel 2224
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşâḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbî ḳana ol rîg-i Ḥarem

153. **ol:**
Gazel 2227
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaşını cûlar eyleyüp itdüm revân
Tek salınsun serv-veş ol nâz-perverdüm benüm

154. **ol:**
Gazel 2227
Mısra: **9**
... haline gelmek, ... halinde bulunmak.

Merd-i meydân ol Muḥibbî vir bu dünyâya ṭalâḳ
Tâ ki yârân dimeyeler saña nâ-merdüm benüm

155. **ol:**
Gazel 2243
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

156. **ol:**
Gazel 2244
Mısra: **18**
" O" işaret sıfatı.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

157. **ol:**
Gazel 2245
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

158. **ol:**
Gazel 2247
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

159. **ol:**
Gazel 2247
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

160. **ol:**
Gazel 2248
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

161. **ol:**
Gazel 2248
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

162. **ol:**
Gazel 2251
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

163. **ol:**
Gazel 2252
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

164. **ol:**
Gazel 2252
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

165. **ol:**
Gazel 2252
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

166. **ol:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

167. **ol:**
Gazel 2257
Mısra: **8**
" O" işaret zamiri.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

168. **ol:**
Gazel 2259
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

169. **ol:**
Gazel 2260
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Ḫüsnüñ āyīnesine karşu neden itmezem āh
Korkaram jeng ide ol āyīneyi bu nefesüm

170. **ol:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

Ol şanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

171. **ol:**
Gazel 2270
Mısra: **12**
"O" işaret sıfatı.

Kendüzin bilmez Muḥibbī kalmaz hīç ʿaḳl u hūş
Her kaçan fikr-i ḫayāl-i ol perī-zād eyleyem

172. **olsun:**-*sun*
Gazel 2308
Mısra: **3**
"Ol" yardımcı fiili.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḫalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

173. **ol:**
Gazel 2277
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

174. **ol:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
" O" işaret sıfatı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi

Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

175. **ol:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

176. **ol:**
Gazel 2279
Mısra: **9**
... haline gelmek.

Muḥibbī baḥra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

177. **ol:**
Gazel 2280
Mısra: **5**
" O" işaret sıfatı.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

178. **ol:**
Gazel 2281
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

179. **ol:**
Gazel 2281
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

180. **oldur:**-*dur*
Gazel 2283
Mısra: **11**
"O" işaret zamiri.

Ne emr itseñ benüm oldur murādum
Dimişler gerekmez ʿāşıḳa kām

181. **ol:**
Gazel 2290
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

182. **ol:**
Gazel 2291
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

183. **ol:**
Gazel 2291
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

184. **ol:**
Gazel 2291
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

185. **ol:**
Gazel 2298
Mısra: **3**
" O" işaret sıfatı.

Görmege olʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

186. **oldur:**-*dur*
Gazel 2305
Mısra: **9**
" O" işaret zamiri.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

187. **oldur:**-*dur*
Gazel 2431
Mısra: **1**
" O" işaret zamiri.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

188. **oldur:**-*dur*
Gazel 2448
Mısra: **2**
" O" işaret zamiri.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

189. **oldur:**-*dur*
Gazel 2467
Mısra: **5**
" O" işaret zamiri.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

190. **ol:**
Gazel 2298
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

191. **ol:**
Gazel 2299
Mısra: **13**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

192. **ol:**
Gazel 2305
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

193. **ol:**
Gazel 2306
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

194. **ol:**
Gazel 2306
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp

Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

195. **ol:**
Gazel 2306
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ol kemān ebru ġamından ʿāḳıbet
Māh-ı nev gibi büküp bu ḳaddümi ḫam eyledüm

196. **ol:**
Gazel 2308
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Eksük itme baḫr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

197. **ol:**
Gazel 2313
Mısra: **5**
" O" işaret sıfatı.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

198. **ol:**
Gazel 2313
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

199. **ol:**
Gazel 2319
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḫaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

200. **ol:**
Gazel 2320
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

201. **ol:**
Gazel 2322
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

202. **ol:**
Gazel 2322
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

203. **ol:**
Gazel 2323
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

204. **ol:**
Gazel 2324
Mısra: **6**
"Ol" işaret sıfatı.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

205. **ol:**
Gazel 2326
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḫnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

206. **ol:**
Gazel 2328
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḫnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

207. **ol:**
Gazel 2329
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

208. **ol:**
Gazel 2329
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

209. **ol:**
Gazel 2330
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ fırāḳından hilāl oldı tenüm

210. **ol:**
Gazel 2332
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

211. **ol:**
Gazel 2332
Mısra: **11**
"Ol" işaret sıfatı.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

212. **ol:**
Gazel 2334
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

213. **ol:**
Gazel 2339
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

214. **ol:**
Gazel 2341
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

215. **ol:**
Gazel 2343
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

216. **ol:**
Gazel 2345
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Gözlerüm yaşı başumdan aşdı oldum ġarḳ-ı ḫūn
Ol dişi dür lebleri mercānı añdum agladum

217. **ol:**
Gazel 2345
Mısra: **12**
" O" işaret sıfatı.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

218. **ol:**
Gazel 2345
Mısra: **14**
" O" işaret sıfatı.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

219. **ol:**
Gazel 2345
Mısra: **16**
" O" işaret sıfatı.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

220. **ol:**
Gazel 2345
Mısra: **18**
" O" işaret sıfatı.

Mest olup cām-ı maḥabbetten Muḥibbī dōstlar
Ol lebi mül gözleri mestānı añdum agladum

221. **ol:**
Gazel 2346
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

222. **ol:**
Gazel 2346
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Āh kılsam bahr-ı eşküm mevc urur deryālayın
ʿĀlemi ġarḳ ide diyü ol hevādan korkaram

223. **ol:**
Gazel 2349
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

224. **ol:**
Gazel 2364
Mısra: **6**
"O" işaret zamiri.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

225. **ol:**
Gazel 2366
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

226. **ol:**
Gazel 2368
Mısra: **7**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

227. **ol:**
Gazel 2375
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

228. **ol:**
Gazel 2378
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

229. **ol:**
Gazel 2378
Mısra: **9**
"O" işaret sıfatı.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

230. **ol:**
Gazel 2379
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

231. **ol:**
Gazel 2381
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

232. **ol:**
Gazel 2383
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

233. **ol:**
Gazel 2390
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

234. **ol:**
Gazel 2390
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler bana
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

235. **ol:**
Gazel 2391
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

236. **ol:**
Gazel 2393
Mısra: **3**
"O" işaret sıfatı.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

237. **ol:**
Gazel 2393
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

238. **ol:**
Gazel 2395
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

239. **ol:**
Gazel 2399
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

240. **ol:**
Gazel 2399
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

241. **ol:**
Gazel 2399
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

242. **ol:**
Gazel 2400
Mısra: **7**
"O" işaret zamiri.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

243. **ol:**
Gazel 2404
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

244. **ol:**
Gazel 2405
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

245. **ol:**
Gazel 2405
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

246. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2497
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Var-iken ʿāṣıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

247. **ol:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

248. **ol:**
Gazel 2412
Mısra: **10**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

249. **ol:**
Gazel 2414
Mısra: **3**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

250. **ol:**
Gazel 2418
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀṣıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

251. **ol:**
Gazel 2419
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

252. **ol:**
Gazel 2419
Mısra: **9**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĪsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

253. **ol:**
Gazel 2421

Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Cūy-ı eşküm oldı çün girdāb-ı ʿışḳa muttaṣıl
Fülk-i dil kurtılmayısar āḫir ol girdābdan

254. **ol:**
Gazel 2421
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

255. **ol:**
Gazel 2423
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

256. **ol:**
Gazel 2425
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

257. **ol:**
Gazel 2426
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

258. **ol:**
Gazel 2429
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

259. **ol:**
Gazel 2432
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

260. **ol:**
Gazel 2434
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Çāre eyleñ dōstlar ben ʿāşıḳ-ı şeydā-y-ıçun
Cān lebe geldi dirīġā ol melek-sīmā-y-ıçun

261. **ol:**
Gazel 2435
Mısra: **2**
"O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

262. **ol:**
Gazel 2439
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

263. **ol:**
Gazel 2444
Mısra: **13**
"O" işaret sıfatı.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

264. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

265. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **2**
"O" işaret sıfatı.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

266. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

267. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

268. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

269. **ol:**
Gazel 2446
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

270. **ol:**
Gazel 2451
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

271. **ol:**
Gazel 2452
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

272. **ol:**
Gazel 2452
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb

Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

273. **ol:**
Gazel 2454
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

274. **ol:**
Gazel 2456
Mısra: **11**
"O" işaret zamiri.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cömerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

275. **ol:**
Gazel 2459
Mısra: **5**
"O" işaret sıfatı.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

276. **ol:**
Gazel 2461
Mısra: **7**
"O" işaret sıfatı.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

277. **oldur:**-*dur*
Gazel 2463
Mısra: **4**
"O" işaret zamiri.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

278. **ol:**
Gazel 2463
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

279. **ol:**
Gazel 2464
Mısra: **12**
"O" işaret sıfatı.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

280. **ol:**
Gazel 2466
Mısra: **13**
"O" işaret sıfatı.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

281. **ol:**
Gazel 2468
Mısra: **7**
" O" işaret sıfatı.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

282. **ol:**
Gazel 2469
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

283. **ol:**
Gazel 2469
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

284. **ol:**
Gazel 2469
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

285. **ol:**
Gazel 2476
Mısra: **8**
"O" işaret sıfatı.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

286. **ol:**
Gazel 2479
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

287. **ol:**
Gazel 2481
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

288. **ol:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
"O" işaret sıfatı.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

289. **ol:**
Gazel 2486
Mısra: **3**
" O" üçüncü teklik şahıs zamiri.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

290. **ol:**
Gazel 2488
Mısra: **1**
"O" işaret sıfatı.

Baglamışdur göñlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

291. **ol:**
Gazel 2488
Mısra: **10**
" O" işaret sıfatı.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

292. **ol:**
Gazel 2490
Mısra: **1**
" O" işaret sıfatı.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

293. **ol:**
Gazel 2490
Mısra: **2**
" O" işaret sıfatı.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

294. **ol:**
Gazel 2491
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

295. **ol:**
Gazel 2492
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

296. **ol:**
Gazel 2493
Mısra: **9**
" O" işaret sıfatı.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

297. **ol:**
Gazel 2494
Mısra: **4**
"O" işaret sıfatı.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

298. **ol:**
Gazel 2494
Mısra: **8**
" O" işaret sıfatı.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

299. **ol:**
Gazel 2497
Mısra: **6**
" O" işaret sıfatı.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

300. **ol:**
Gazel 2372
Mısra: **4**
" O" işaret sıfatı.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

301. **ol:**
Gazel 2013
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

302. **ol:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

ol-:

1. **olalı:**-*alı*
Gazel 2016
Mısra: **5**
Olmak eylemi, şeklini almak, haline gelmek.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı gönlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

2. **olup:**-*up*
Gazel 2289
Mısra: **10**
... haline gelmek.

Gönlüm gibi ḫarābe eyvān-ı ʿışḳı gördüm
Miʿmār olup Muḥibbī anı ʿimāret itsem

3. **oldugı:**-*duġ, -ı*
Gazel 2405
Mısra: **3**
Haline gelmek, bir vasfa sahip olmak.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

4. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2190
Mısra: **3**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

5. **ölicek:**-*icek*
Gazel 2227
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

6. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2259
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

7. **ölsem:**-*se, -m*
Gazel 2316
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

8. **ölem:**-*em*
Gazel 2320
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

9. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2325
Mısra: **5**

Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Kūh-ı ġamda kalmışam ölmek muḳarrerdür baña
Dōstlar bu derdüme bir çāre bilmen nʾeyleyem

10. **ölse:**-*se*
Gazel 2328
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Ṣāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

11. **ölince:**-*ince*
Gazel 2342
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

12. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2349
Mısra: **6**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

13. **ölürem:**-*ür, -em*
Gazel 2362
Mısra: **6**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

14. **ölmedin:**-*me, -din*
Gazel 2371
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

15. **ölince:**-*ince*
Gazel 2376
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Oldı ʿışḳa çü hem-nefes nʾidelüm
Gitmez ölince bu heves nʾidelüm

16. **ölince:**-*ince*
Gazel 2415
Mısra: **8**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ İdeyim tā ölince āh u efġān

17. **ölince:**-*ince*
Gazel 2422
Mısra: **6**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāṣıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

18. **ölem:**-*em*
Gazel 2423
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

19. **öldügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2444
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

20. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2444
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

21. **ölem:**-*em*
Gazel 2463
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

22. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2466
Mısra: **10**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

23. **öldi:**-*di*
Gazel 2270
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

24. **olur:**-*ur*
Gazel 2202
Mısra: **8**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

25. **ola:**-*a*
Gazel 2238
Mısra: **10**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

26. **ölürsem:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2317
Mısra: **16**
Can vermek, hayatını kaybetmek.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

27. **olup:**-*up*
Gazel 2008
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

ʿAşıḳ olup kim ki ʿışḳa bende-i fermān degül
Aña ādem dimeñüz belki bile ḥayvān degül

28. **olup:**-*up*
Gazel 2012
Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiili.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

29. **olup:**-*up*
Gazel 2018
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

30. **olıcak:**-*ıcaḳ*
Gazel 2479
Mısra: **6**
... vasfını taşımak.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

31. **olınca:**-*ınca*
Gazel 2009
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sīneye cān rişтesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

32. **olınca:**-*ınca*
Gazel 2205
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

33. **olur:**-*ur*
Gazel 2284
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

34. **olur:**-*ur*
Gazel 2388
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

35. **olur:**-*ur*
Gazel 2391
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Geh olur ġoncalar gibi bu dil dem-beste miḥnetden
Gehī lāle-ṣıfat her dem girībān-çāḳdür göñlüm

36. **olur:**-*ur*
Gazel 2415
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bulanlar derdi dermānı nʿiderler
Çün anuñ derd olur derdine dermān

37. **olur:**-*ur*
Gazel 2428
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

38. **olur:**-*ur*
Gazel 2459
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

39. **ola:**-*a*
Gazel 2005
Mısra: **14**
"Ol-" yardımcı fiili.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

40. **ola:**-*a*
Gazel 2169
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

41. **ola:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

42. **ola:**-*a*
Gazel 2247
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

43. **ola:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

44. **ola:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

45. **ola:**-*a*
Gazel 2254
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

46. **ola:**-*a*
Gazel 2329
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

47. **ola:**-*a*
Gazel 2344
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim

Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

48. **ola:**-*a*
Gazel 2385
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın
rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān
ʿalāmet hem

49. **ola:**-*a*
Gazel 2400
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

50. **ola:**-*a*
Gazel 2414
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

51. **ola:**-*a*
Gazel 2414
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

52. **ola:**-*a*
Gazel 2448
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

53. **ola:**-*a*
Gazel 2476
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derūñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

54. **öldürem:**--*dür, --em*
Gazel 2005
Mısra: **9**
Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

55. **olursın:**--*ur, --sın*
Gazel 2006
Mısra: **6**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

56. **ölmeden:**--*me, --den*
Gazel 2007
Mısra: **2**
Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

57. **olmışam:**--*mış, --am*
Gazel 2008
Mısra: **7**
"olmak" yardımcı fiili.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḫālüme ḫayrān degül

58. **oluram:**--*ur, --am*
Gazel 2010
Mısra: **9**
"Olmak" yardımcı fiili.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

59. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
"Ol" yardımcı fiili.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel

60. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
"Ol" yardımcı fiili.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḫālüme raḥm it Aras ol gel

61. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **4**
"Ol" yardımcı fiili.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

62. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
"Ol" yardımcı fiili.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

63. **ol:**
Gazel 2012
Mısra: **10**
"Ol" yardımcı fiili.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

64. **olasın:**--*a, --sın*
Gazel 2012
Mısra: **5**
"Ol" yardımcı fiili.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

65. **ol:**
Gazel 2013
Mısra: **6**
"Ol" yardımcı fiili.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

66. **olmasa:**--*ma, --sa, -*
Gazel 2014
Mısra: **2**
"Olmak" yardımcı fiili.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

67. **ola:**--*a, -*
Gazel 2014
Mısra: **7**
"Ol" yardımcı fiili.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

68. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2014
Mısra: **12**
"Olmak" yardımcı fiili.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

69. **olup:**-*up*
Gazel 2030
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

70. **olan:**-*an*
Gazel 2063
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

71. **olup:**-*up*
Gazel 2076
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

72. **olup:**-*up*
Gazel 2175
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

73. **olup:**-*up*
Gazel 2216
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

74. **olup:**-*up*
Gazel 2243
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

75. **olan:**-*an*
Gazel 2254
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu göñlüm āteşi ile gözüm yaşını cemʿ itdüm
İder ʿarż ehli ʿışḳ olan bu nevʿ-ile kerāmet hem

76. **olup:**-*up*
Gazel 2254
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

77. **olup:**-*up*
Gazel 2254
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

78. **olup:**-*up*
Gazel 2257
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

79. **olup:**-*up*
Gazel 2265
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

80. **olup:**-*up*
Gazel 2290
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Feṣāḥat baḥrına ġavvāṣ olup daldum güzār itdüm
O deryādan niçe dürler çıkardum āşikār itdüm

81. **olup:**-*up*
Gazel 2290
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu dünya cīfedür gördüm megesveş ḳānīʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

82. **olup:**-*up*
Gazel 2290
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

83. **olup:**-*up*
Gazel 2291
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

84. **olup:**-*up*
Gazel 2298
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

85. **olup:**-*up*
Gazel 2313
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

86. **olan:**-*an*
Gazel 2335
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

87. **olup:**-*up*
Gazel 2338
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāfʾ olup ġam pōtasında ḳāl olam

88. **olup:**-*up*
Gazel 2341
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

89. **olup:**-*up*
Gazel 2362
Mısra: **13**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

90. **olup:**-*up*
Gazel 2363
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

91. **olup:**-*up*
Gazel 2363
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

92. **olup:**-*up*
Gazel 2384
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

93. **olup:**-*up*
Gazel 2432
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḳāmetüm ḫalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

94. **olan:**-*an*
Gazel 2437
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hīç çekmez merd olan dünyā-yı dūnuñ minnetin
Görür-iken gün başında dürlü dürlü ʿilletin

95. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

96. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

97. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

98. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

99. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

100. **olup:**-*up*
Gazel 2477
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

101. **olup:**-*up*
Gazel 2477
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

102. **olmasa:**--*ma, --sa*
Gazel 2023
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

103. **olurdı:**--*ur, --dı*
Gazel 2023
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mışr-ı ḥüsnüñi añup hicr içre ger kan aglasam
Eşküme nisbet benüm ḳaṭre olurdı cūy-ı Nīl

104. **olsa:**--*sa, -*
Gazel 2028
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaṣr olsa daḫı anı ḥall

105. **oldı:**--*dı, -*
Gazel 2030
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Geldi çün şaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

106. **olmadum:**--*ma, --du, --m*
Gazel 2034
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

107. **olmaya:**--*ma, --(y)a*
Gazel 2034
Mısra: **6**
Mevcut olmak, bulunmak.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

108. **oldılar:**--*dı, --lar*
Gazel 2035
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

109. **öl:**
Gazel 2036
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek. || Yok olmak, mahvolmak, hayâtiyetini kaybetmek.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

110. **olsa:**--*sa, -*
Gazel 2037
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

111. **ola:**--*a, -*
Gazel 2037
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḫaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

112. **olursa:**--*ur, --sa*
Gazel 2000
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

113. **olduñsa:**--*du, --ñ, --sa, -*
Gazel 2001
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

114. **olmış-durur:**--*mış, --durur*
Gazel 2040
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

115. **ola:**
Gazel 2010
Mısra: **14**
"Olmak" yardımcı fiili.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

116. **olup:**
Gazel 2041
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

117. **oldı:**--*dı, -*
Gazel 2041
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Ḫadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

118. **oldugı:**--*dug, --ı*
Gazel 2041
Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiili.

Çün ʿaraḳ dökdi Muḥammed anı gül bitürdi Ḫaḳ
Anuñ-ıçundur Muḥibbī oldugı mümtāz gül

119. **oldı:**--*dı, -*
Gazel 2042
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫşān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

120. **ola:**--*a, -*
Gazel 2042
Mısra: **9**
"Olmak" yardımcı fiili.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

121. **olan:**--*an, -*
Gazel 2045
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

122. **oldı:**--*dı, -*
Gazel 2046
Mısra: **2**
"Olmak" yardımcı fiili.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

123. **olalı:**--*alı, -*
Gazel 2046
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

124. **oldı:**--*dı*
Gazel 2046
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dāyimā Ḫaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı göñül

125. **olma:**--*ma, -*
Gazel 2047
Mısra: **2**
"Ol" yardımcı fiili.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

126. **ol:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

127. **olup:**--*up, -*
Gazel 2048
Mısra: **10**
"Olmak-" yardımcı fiili.

Cān vir lebine āl ile bir būse Muḥibbī
Al hem-dem olup maḥrem-i esrār-ı nihān ol

128. **ol:**
Gazel 2048
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

129. **oluban:**--*uban*
Gazel 2049
Mısra: **4**
Bir ad veya sıfatın belirttiği durumu almak.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāfʾa gel

130. **ol:**
Gazel 2050
Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiili.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

131. **ol:**
Gazel 2050
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

132. **olupdur:**--*up, --dur*
Gazel 2051
Mısra: **6**
"Olmak" yardımcı fiili.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫıramānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

133. **olmaga:**--*mak, --a*
Gazel 2052
Mısra: **3**
"Olmak" yardımcı fiili.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vaż olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

134. **olur:**--*ur, -*
Gazel 2053
Mısra: **7**
Uygun düşmek.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

135. **olup:**--*up*
Gazel 2055
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

136. **olur:**--*ur, -*
Gazel 2056
Mısra: **5**
Bulunmak.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

137. **olam:**--*am, -*
Gazel 2056
Mısra: **10**
"Olmak" yardımcı fiilidir.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

138. **oldum:**--*du, --m*
Gazel 2058
Mısra: **9**
"Olmak" yardımcı fiili.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

139. **olmayan:**--*ma, --(y)an*
Gazel 2061
Mısra: **6**
Bulunmak, var olmak.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

140. **olsa:**--*sa, -, -*
Gazel 2062
Mısra: **6**
"Ol-"yardımcı fiili.

Ḫaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

141. **olurmış:**--*ur, --mış*
Gazel 2062
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

142. **olurdı:**--*ur, --dı*
Gazel 2062
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

143. **olmadansa:**--*ma, --dan, --sa*
Gazel 2064
Mısra: **3**
İsimlerden sonra geldiğinde ... haline gelmek.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

144. **olmışdur:**--*mış, --dur*
Gazel 2064
Mısra: **10**
İsimlerden sonra geldiğinde ... haline gelmek.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

145. **olmışam:**--*mış, --am*
Gazel 2065
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

146. **olmışam:**--*mış, --am*
Gazel 2065
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

147. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2065
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

148. **olmama:**-*ma, -ma*
Gazel 2066
Mısra: **7**
Bir görev, makam, san veya nitelik kazanmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

149. **öldükde:**-*dük, -de*
Gazel 2071
Mısra: **3**
Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

150. **öldüm:**-*dü, -m*
Gazel 2071
Mısra: **4**
Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

151. **ol:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

152. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2072
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

153. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2072
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

154. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2072
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gevher-i eşküm dükenmez ne ḳadar ḫarc eylesem
İy Muḥibbī ʿışḳ elinden çün ciger-ḫūn olmışam

155. **olsa:**-*sa*
Gazel 2073
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

156. **oldı:**-*dı*
Gazel 2075
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

157. **olur:**-*ur*
Gazel 2076
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

158. **olan:**-*an*
Gazel 2077
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

159. **olur:**-*ur*
Gazel 2078
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

160. **ölince:**-*ince*
Gazel 2080
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

161. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2081
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

162. **oldık:**-*dı, -k*
Gazel 2082
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Çün ḫarābātī oldık ʿālemde
Āşikār anı bī-ḥicāb içelüm

163. **olan:**-*an*
Gazel 2083
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

164. **olan:**-*an*
Gazel 2083
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

165. **olan:**-*an*
Gazel 2083
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Lüʾlü dişi fırāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

166. **olan:**-*an*
Gazel 2083

Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

167. **olan:**-*an*
Gazel 2083
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

168. **olan:**-*an*
Gazel 2083
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

169. **olan:**-*an*
Gazel 2084
Mısra: **1**
Bulunmak, var olmak.

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

170. **olmaz-ımış:**-*maz, -i, -miş*
Gazel 2084
Mısra: **9**
Bulunmak, var olmak.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

171. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2286
Mısra: **2**
""Ol-" yardımcı fiili.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

172. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2286
Mısra: **4**
""Ol-" yardımcı fiili.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

173. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2286
Mısra: **10**
""Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

174. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2286
Mısra: **12**
""Ol-" yardımcı fiili.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın
Maḥabbet kişverine tācir olsam

175. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2450
Mısra: **7**
""Ol-" yardımcı fiili.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

176. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2091
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefīʿ
Cürm ü ʿışyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

177. **olup:**-*up*
Gazel 2092
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḥarāretüm

178. **olur:**-*ur*
Gazel 2093
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

179. **oluban:**-*uban*
Gazel 2094
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

180. **oluban:**-*uban*
Gazel 2177
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

181. **oluban:**-*uban*
Gazel 2454
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nālān oluban her gice ben meclis-i ġamda
Her laḥẓa fiġān idici ol bezme benem ben

182. **oldı:**-*dı*
Gazel 2094
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

183. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2096
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

184. **olmaz:**- *maz*
Gazel 2098
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

185. **olur:**-*ur*
Gazel 2098
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

186. **olalı:**-*alı*
Gazel 2098
Mısra: **7**
Bir durumdan başka bir duruma geçmek. || -e dönüşmek, haline gelmek.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

187. **olalı:**-*alı*
Gazel 2099
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

188. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2099
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

189. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2100
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

190. **olursa:**-*ur, -sa*
Gazel 2101
Mısra: **2**
Bulunmak, var olmak.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

191. **ola:**-*a*
Gazel 2101
Mısra: **3**
Bulunmak, var olmak.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

192. **olur:**-*ur*
Gazel 2101
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bende düşsem neʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

193. **olmış:**-*mış*
Gazel 2101
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

194. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2104
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

195. **oldı:**-*dı*
Gazel 2105
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

196. **ola:**-*a*
Gazel 2105
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

197. **olmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2106
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

198. **ola:**-*a*
Gazel 2109
Mısra: **3**
Bulunmak, var olmak.

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez fırāḳ āteşine defter ü ḳalem

199. **olam:**-*am*
Gazel 2111
Mısra: **1**
"Olmak" yardımcı fiili.

İrişdi mevsim-i gülde celīs-i bāde olam
Ḳadeḥ el üzre tutup gül gibi küşāde olam

200. **olam:**-*am*
Gazel 2111
Mısra: **4**
"Olmak" yardımcı fiili.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze ne ʿaceb ben ki perī-zāde olam

201. **olam:**-*am*
Gazel 2111
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

202. **olam:**-*am*
Gazel 2111
Mısra: **10**
Bulunmak, var olmak.

Ezelden cān-ıla cānān Muḥibbī biliş imiş
Çün eyledür ya ne ḫacet ki ben arada olam

203. **olur:**-*ur*
Gazel 2113
Mısra: **8**
Olmak, gerçekleşmek.

Bir kara yazu-y-ımış geldi ġubār-ı ḫaṭṭ-ı dōst
Hīç olur mı kim añup ben anı ḫayrān olmayam

204. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2114
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cān virürsem ġamzesine karşu ben olmaz ʿaceb
Ol gözi cellād çün kim dilsitānumdur benüm

205. **olsa:**-*sa*
Gazel 2117
Mısra: **3**
Bulunmak, var olmak.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

206. **olsun:**-*sun*
Gazel 2119

Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

207. **olur:**-*ur*
Gazel 2119
Mısra: **10**
"Ol" yardımcı fiili.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

208. **olur:**-*ur*
Gazel 2426
Mısra: **4**
"Ol" yardımcı fiili.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

209. **olur:**-*ur*
Gazel 2120
Mısra: **7**
Geçmek, tamamlanmak.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

210. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2127
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

211. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2127
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

212. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2127
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

213. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2294
Mısra: **13**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

214. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2127
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

215. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2127
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

216. **ola:**-*a*
Gazel 2129
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözümüñ karasını ḫall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

217. **ola:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cārūb idem kūyuña kirpügümi iy dōst
Bu dīde ola ḫāk-i dere āb-feşānum

218. **ola:**-*a*
Gazel 2248
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

219. **ola:**-*a*
Gazel 2253
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

220. **ola:**-*a*
Gazel 2255
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

221. **ola:**-*a*
Gazel 2311
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

222. **ola:**-*a*
Gazel 2353
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

223. **ola:**-*a*
Gazel 2435
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

224. **ola:**-*a*
Gazel 2448
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

225. **oldı:**-*dı*
Gazel 2132
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

226. **ola:**-*a*
Gazel 2132
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

227. **ölse:**-*se*
Gazel 2132
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

228. **olalum:**-*alum*
Gazel 2133
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

229. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

230. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

231. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

232. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dalalum göz yaşına māhī gibi
Baḥr-ı eşk-ile āşinā olalum

233. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

234. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

235. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **14**
"Ol-" yardımcı fiili.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

236. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **16**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

237. **olalum:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **18**
"Ol-" yardımcı fiili.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

238. **olalum:**-*alum*
Gazel 2355
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

239. **olalum:**-*alum*
Gazel 2373
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

240. **olduñsa:**-*du, -ñ, -sa*
Gazel 2136
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

241. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2138
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

242. **olup:**-*up*
Gazel 2139
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

243. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2140
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

244. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2140
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

245. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2140
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḫāzır-cevāb oldum

246. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2141
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

247. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2141
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı

Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

248. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2141
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

249. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2141
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

250. **olur:**-*ur*
Gazel 2143
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

251. **olalı:**-*alı*
Gazel 2146
Mısra: **5**
İsimlerden sonra geldiğinde ... haline gelmek.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

252. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2147
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir ṣuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

253. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2183
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḫayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

254. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2261
Mısra: **14**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

255. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2299
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

256. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2325
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Düşdi göñlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

257. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

258. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

259. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

260. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

261. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

262. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2354
Mısra: **14**
"Ol-" yardımcı fiil.

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

263. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

264. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

265. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḫācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

266. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Noḳṭa agzından virüp kılca miyānından ḫaber
Ḥamdü-lillāh ʿışḳ içinde ehl-i idrāk olmışam

267. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

268. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2382
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

269. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2461
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

270. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2147
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḫaḳ'la ʿāzim-i iḳlīm-i Ḫırān olmışam

271. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2149
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

272. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2149
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

273. **oluruz:**-*ur, -uz*
Gazel 2151
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

274. **olur:**-*ur*
Gazel 2151
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

275. **olaydı:**-*a, -(y)dı*
Gazel 2154
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

276. **oldı:**-*dı*
Gazel 2154
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḫāṣılum

277. **olurmış:**-*ur, -mış*
Gazel 2155
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Baña bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

278. **ola:**-*a*
Gazel 2156
Mısra: **2**
Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

279. **olam:**-*am*
Gazel 2157
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

280. **olam:**-*am*
Gazel 2157
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

281. **olam:**-*am*
Gazel 2269
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

282. **olam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

283. **olam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

284. **olam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

285. **olam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

286. **olam:**-*am*
Gazel 2296
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

287. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

288. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

289. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

290. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

291. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

292. **olam:**-*am*
Gazel 2321
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

293. **olam:**-*am*
Gazel 2329
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

294. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

295. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

296. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

297. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

298. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

299. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḫālini bilmekde bir remmāl olam

300. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

301. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḫalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

302. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

303. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

304. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

305. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḫavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

306. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

307. **olam:**-*am*
Gazel 2342
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

308. **olam:**-*am*
Gazel 2379
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

309. **olam:**-*am*
Gazel 2379
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

310. **olam:**-*am*
Gazel 2157
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

311. **olam:**-*am*
Gazel 2232
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

312. **olam:**-*am*
Gazel 2254
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

313. **olam:**-*am*
Gazel 2309
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

314. **olam:**-*am*
Gazel 2338
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

315. **olur:**-*ur*
Gazel 2160
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

316. **olur:**-*ur*
Gazel 2160
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

317. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2162
Mısra: **3**
Dilenci, yoksul, fakir.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

318. **olur:**-*ur*
Gazel 2162
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

319. **olmaz-ısa:**-*maz, -ı, -sa*
Gazel 2163
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

320. **olmaz-ısa:**-*maz, -ı, -sa*
Gazel 2376
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hele būseñ biz iltimās idelüm
Olmaz-ısa da mültemes nʾidelüm

321. **oldı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

322. **oldı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

323. **oldı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

324. **oldı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

325. **oldı:**-*dı*
Gazel 2164
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

326. **olur:**-*ur*
Gazel 2164
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

327. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2166
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

328. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2166
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

329. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2166
Mısra: **9**
... haline gelmek.

Düşde görelden nigārı olmışam āşüftesi
Ḥaşr olınca dilerem gitmeye bu ḫ∨ābum benüm

330. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2167
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

331. **olur:**-*ur*
Gazel 2168
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

332. **olur:**-*ur*
Gazel 2170
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her beyti Muḥibbīʾnüñ olur bir kızıl altun
Ancak ben anuñ mislini dürdānede buldum

333. **olsun:**-*sun*
Gazel 2039
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

334. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

335. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

336. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

337. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

338. **olsun:**-*sun*
Gazel 2272
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

339. **olsun:**-*sun*
Gazel 2333
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

340. **olsun:**-*sun*
Gazel 2473
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

341. **olsun:**-*sun*
Gazel 2473
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

342. **olsun:**-*sun*
Gazel 2473
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

343. **olsun:**-*sun*
Gazel 2481
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

344. **olsun:**-*sun*
Gazel 2481
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

345. **olsun:**-*sun*
Gazel 2481
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

346. **olsun:**-*sun*
Gazel 2481
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

347. **olsun:**-*sun*
Gazel 2481
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

348. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̲evāba dōstum saña duʿā olsun direm

349. **olsun:**-*sun*
Gazel 2172
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

350. **oldugum:**-*dug, -um*
Gazel 2172
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm

351. **oldı:**-*dı*
Gazel 2176
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

352. **olsa:**-*sa*
Gazel 2176
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

353. **oldı:**-*dı*
Gazel 2176
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

354. **oldı:**-*dı*
Gazel 2176
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḥāṣılum
Bundan özge virmedi ḥāṣıl baña bārān-ı ġam

355. **oldı:**-*dı*
Gazel 2178
Mısra: **9**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

356. **ölmekden:**-*mek, -den*
Gazel 2183
Mısra: **5**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

357. **oldı:**-*dı*
Gazel 2184
Mısra: **9**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

358. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2185
Mısra: **5**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

359. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2186
Mısra: **1**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

360. **olam:**-*am*
Gazel 2187
Mısra: **2**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

361. **ölmek:**-*mek*
Gazel 2190
Mısra: **4**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

362. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2194
Mısra: **10**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

363. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **1**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

364. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **2**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum

Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

365. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

366. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

367. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

368. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

369. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **14**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

370. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2195
Mısra: **16**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yüzüñe “veʾḍ-ḍuḥā” didüm saçuña daḫı “veʾl-leyl”
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

371. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

372. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

373. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

374. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

375. **olmış:**-*mış*
Gazel 2197
Mısra: **7**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

376. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **8**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

377. **ola:**-*a*
Gazel 2200
Mısra: **3**
Bulunmak, var olmak.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

378. **oldı:**-*dı*
Gazel 2200
Mısra: **9**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

379. **ola:**-*a*
Gazel 2204
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

380. **ola:**-*a*
Gazel 2206
Mısra: **10**
Hazır duruma gelmek.

Bunda ḫāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

381. **olıcak:**-*ıcak*
Gazel 2206
Mısra: **10**
Bulunmak, var olmak.

Bunda ḫāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

382. **olur:**-*ur*
Gazel 2207
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

383. **olsa:**-*sa*
Gazel 2209
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

384. **oldı:**-*dı*
Gazel 2209
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

385. **olmış:**-*mış*
Gazel 2210
Mısra: **10**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānum

386. **ölürsem:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2211
Mısra: **3**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

387. **olsa:**-*sa*
Gazel 2215
Mısra: **8**
Gerçekleşmek, tahakkuk etmek.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

388. **olmadan:**-*ma , -dan*
Gazel 2215
Mısra: **9**
... haline gelmek,.. halinde bulunmak.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

389. **ola:**-*a*
Gazel 2217
Mısra: **5**
... haline gelmek,... halinde bulunmak.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

390. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2220
Mısra: **5**
... haline gelmek,... halinde bulunmak.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

391. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2236
Mısra: **5**
... haline gelmek,... halinde bulunmak.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

392. **oldı:**-*dı*
Gazel 2220
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

393. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2221
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

394. **oldur:**-*dur*
Gazel 2225
Mısra: **10**
"O" işaret zamiri.

Baş indürmez Muḥibbī çünki serkeşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben düşmen kılam

395. **olur:**-*ur*
Gazel 2227
Mısra: **3**
Gerçekleşmek, tahakkuk etmek.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

396. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2228
Mısra: **6**
Meydana gelmek, vuku bulmak.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḥüsn-i māʿāşum

397. **olımaz:**-*ı, -maz*
Gazel 2228
Mısra: **8**
Bir hali, bir vasfı kazanmak.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

398. **olur:**-*ur*
Gazel 2229
Mısra: **1**
... haline gelmek,... halinde bulunmak.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

399. **oluban:**-*uban*
Gazel 2229
Mısra: **2**
...haline gelmek, ...halinde bulunmak.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

400. **ola:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

401. **olsa:**-*sa*
Gazel 2231
Mısra: **7**
"Ol-"yardımcı fiili.

Çü sensin ḥüsn ile benüm Ayazum
Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

402. **olmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2233
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

403. **olmakdan:**-*mak, -dan*
Gazel 2234
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

404. **oldı:**-*dı*
Gazel 2235
Mısra: **8**
Zaman bildiren kelimelerle gelip çatmak, yaklaşmak.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inşāfa gelem

405. **oldı:**-*dı*
Gazel 2030
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

406. **oldı:**-*dı*
Gazel 2236
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

407. **oldı:**-*dı*
Gazel 2236
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

408. **oldı:**-*dı*
Gazel 2243
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

409. **oldı:**-*dı*
Gazel 2252
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

410. **oldı:**-*dı*
Gazel 2262
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

411. **oldı:**-*dı*
Gazel 2272
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

412. **oldı:**-*dı*
Gazel 2272
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

413. **oldı:**-*dı*
Gazel 2276
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

414. **oldı:**-*dı*
Gazel 2276
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı ṣādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

415. **oldı:**-*dı*
Gazel 2277
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḥāṣılum

416. **oldı:**-*dı*
Gazel 2281
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

417. **oldı:**-*dı*
Gazel 2295
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

418. **oldı:**-*dı*
Gazel 2310
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

419. **oldı:**-*dı*
Gazel 2312
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

420. **oldı:**-*dı*
Gazel 2326
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

421. **oldı:**-*dı*
Gazel 2328
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

422. **oldı:**-*dı*
Gazel 2330
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

423. **oldı:**-*dı*
Gazel 2330
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

424. **oldı:**-*dı*
Gazel 2335
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

425. **oldı:**-*dı*
Gazel 2335
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

426. **oldı:**-*dı*
Gazel 2335
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

427. **oldı:**-*dı*
Gazel 2359
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

428. **oldı:**-*dı*
Gazel 2405
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

429. **oldı:**-*dı*
Gazel 2405
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

430. **oldı:**-*dı*
Gazel 2428
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

431. **oldı:**-*dı*
Gazel 2431
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

432. **oldı:**-*dı*
Gazel 2493
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün saz isteyen

433. **öldükte:**-*dük, -te*
Gazel 2237
Mısra: **10**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

434. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2239
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

435. **olan:**-*an*
Gazel 2241
Mısra: **7**
Bulunmak, mevcut olmak..

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

436. **olmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2242
Mısra: **3**
Bulunmak, mevcut olmak.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

437. **olan:**-*an*
Gazel 2244
Mısra: **4**
Bulunmak, mevcut olmak.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

438. **olsa:**-*sa*
Gazel 2245
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

439. **ola:**-*a*
Gazel 2247
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

440. **olmak:**-*mak*
Gazel 2247
Mısra: **10**
... haline gelmek,...halinde bulunmak.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

441. **olalı:**-*alı*
Gazel 2248
Mısra: **3**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

442. **öldügümden:**-*dük, -üm, -den*
Gazel 2249
Mısra: **10**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

443. **oldı:**-*dı*
Gazel 2256
Mısra: **4**
Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

444. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2258
Mısra: **8**
"Olmak" yardımcı fiili.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

445. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2258
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẕar oldum

446. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2258
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

447. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2259
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

448. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

449. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

450. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

451. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

452. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

453. **olmışsın:**-*mış, -sın*
Gazel 2470
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

454. **olmam:**-*ma, -m*
Gazel 2267
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Mestem bāde ile bir nefes olmam huşyār
Bundan ġayrı degül defʿ-i melālem ne kılam

455. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2271
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

456. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2289
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Açılsa bāġ-ı maḳsūd görsem cemāl-i yārı
Olsam hemīşe ḫurrem cāy-ı iḳāmet itsem

457. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2328
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

458. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2271
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

459. **olmış-durur:**-*mış, -durur*
Gazel 2272
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Derd-ile āh eylesem bu dīde kan aglar bile
Müstedām olsun baña olmış-durur fermān gözüm

460. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2274
Mısra: **9**
"Olmak" yardımcı fiili.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

461. **ola:**-*a*
Gazel 2275
Mısra: **6**
Gerçekleşmek veya yapılmak.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʿdan ola ol güm

462. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2278
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut olma.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

463. **olmış:**-*mış*
Gazel 2280
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

464. **olmış:**-*mış*
Gazel 2362
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

465. **olmış:**-*mış*
Gazel 2378
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

466. **olmış:**-*mış*
Gazel 2419
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

467. **olmış:**-*mış*
Gazel 2477
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

468. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2280
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

469. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2281
Mısra: **6**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

470. **oluram:**-*ur, -am*
Gazel 2281
Mısra: **11**
... haline gelmek.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

471. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2282
Mısra: **11**
"Ol" yardımcı fiili.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

472. **olasın:**-*asın*
Gazel 2283
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

473. **ola:**-*a*
Gazel 2283
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

474. **oldı:**-*dı*
Gazel 2283
Mısra: **14**
Gerçekleşmek.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

475. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2284
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

476. **olmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2285
Mısra: **11**
Bulunma duruma, mevcut olma.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz
Hīç ġamdan özge baña hem-dem

477. **olmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2369
Mısra: **7**
Bulunma duruma, mevcut olma.

Nite kim olmadı hemtā saña ḫüsn içre begüm

Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

478. **ölince:**-*ince*
Gazel 2286
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Yüzüñi görmege ger ḫāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

479. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2287
Mısra: **11**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Didüm maḥmūduñ olmışdur Muḥibbī
Didi ḫüsn-ile ben daḫı Ayāzam

480. **olsa:**-*sa*
Gazel 2289
Mısra: **3**
"Ol-"yardımcı fiili.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

481. **olalım:**-*alum*
Gazel 2293
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bezm-i ġamda içelüm ḫūn-ı ciger Nāleler eyleyelüm nā olalım

482. **olmadum:**-*ma, -du, -m*
Gazel 2294
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olmadum dünyā-yı dūna ben meges gibi ḫarīş
Ḳaf-ı istiġnāyı menzil eyledüm ʿĀnḳā benem

483. **olmak:**-*mak*
Gazel 2294
Mısra: **15**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

484. **olmak:**-*mak*
Gazel 2309
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

485. **olaydı:**-*a, -(y)dı*
Gazel 2295
Mısra: **8**
Bir durumda bulunmak, bir vasfı taşımak veya bir vasfı kazanmak, hâline gelmek, bir durumdan başka bir duruma geçmek.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

486. **ölmegi:**-*meg, -i*
Gazel 2297
Mısra: **10**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

487. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2300
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiilleri.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

488. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2309
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiilleri.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pāmāl olam

489. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2464
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiilleri.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

490. **olur:**-*ur*
Gazel 2301
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

491. **oldı:**-*dı*
Gazel 2303
Mısra: **9**
Zaman bildiren kelimelerle gelip çatmak, yaklaşmak.

Vaḳt oldı yanup hevāya
Berbād u bed-ġubāram

492. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2310
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

493. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2310
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Kalmadı derd ü belā miḥnet
Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

494. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2316
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

495. **olmak:**-*mak*
Gazel 2320
Mısra: **5**
Bulunmak.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

496. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2321
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet miṣāl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy ṣānem

497. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2366
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

498. **olalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2383
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

499. **olur:**-*ur*
Gazel 2321
Mısra: **6**
Mümkün olmak.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

500. **ölmez-idüm:**-*mez, -i, -dü, -m*
Gazel 2321
Mısra: **8**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḫaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

501. **oldı:**-*dı*
Gazel 2323
Mısra: **8**
... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

Ḫūn-ı dildür gözlerümden dōstlar her dem gelen
Lāle gibi oldı bagrum kara bilmen nʾeyleyem

502. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2324
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

503. **olalı:**-*alı*
Gazel 2327
Mısra: **1**
Bulunmak.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm

Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

504. **oldı:**-*dı*
Gazel 2328
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

505. **olurdı:**-*ur*, -*dı*
Gazel 2329
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

506. **olmış-durur:**-*mış*, -*durur*
Gazel 2333
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭarafʿ derd ü ġamum

507. **oldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2339
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

508. **ölmedin:**-*me*, -*din*
Gazel 2340
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Leblerüñden ölmedin bir būse vir didüm didi
Ġam yime āḫir nefesde göñlüñi ḫoş eyledüm

509. **olalı:**-*alı*
Gazel 2341
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

510. **olur-ımış:**-*ur*, -*ı*, -*mış*
Gazel 2342
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

511. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2347
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

512. **oldı:**-*dı*
Gazel 2347
Mısra: **9**
Bir şeye sahip olma.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

513. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2347
Mısra: **12**
Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

514. **olanuñ:**-*an*, -*uñ*
Gazel 2348
Mısra: **3**
... haline gelmek.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

515. **olur:**-*ur*
Gazel 2348
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben bendem

516. **olsa:**-*sa*
Gazel 2348
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

517. **oldı:**-*dı*
Gazel 2345
Mısra: **6**
Zaman bildiren kelimelerle geçmek, tamamlanmak.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

518. **oldum:**-*du*, -*m*
Gazel 2345
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

519. **ol:**
Gazel 2346
Mısra: **6**
"O" işaret sıfatı.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

520. **olmak:**-*mak*
Gazel 2349
Mısra: **2**
Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

521. **olursam:**-*ur*, -*sa*, -*m*
Gazel 2349
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

522. **ol:**
Gazel 2351
Mısra: **5**
... haline gelmek.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

523. **olmışam:**-*mış*, -*am*
Gazel 2354

Mısra: **1**
... haline gelmek.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

524. **ölince:**-*i, -n, -ce*
Gazel 2353
Mısra: **9**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

525. **oldı:**-*dı*
Gazel 2356
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

526. **olalı:**-*alı*
Gazel 2357
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin gūyā kılan kim

527. **ola:**-*a*
Gazel 2358
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

528. **olalı:**-*alı*
Gazel 2359
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

529. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2359
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

530. **olaldan:**-*alı, -dan*
Gazel 2360
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

531. **olur:**-*ur*
Gazel 2362
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

532. **oldılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2365
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

533. **olsun:**-*sun*
Gazel 2368
Mısra: **7**
Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

534. **oldılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2370
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʿa irşād eyledüm

535. **oldı:**-*dı*
Gazel 2370
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

536. **olmayup:**-*ma, -y, -up*
Gazel 2371
Mısra: **11**
Sıfatlardan sonra geldiğinde ... vasfını taşımak.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

537. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2373
Mısra: **14**
Yaşamak, hayat sürmek, bulunmak.

Ġam gelürse Muḥibbī ġam yime kim
Ġamsuz olmaz cihānda kes nʾidelüm

538. **olana:**-*an, -a*
Gazel 2374
Mısra: **7**
Sıfatlardan sonra geldiğinde ... vasfını taşımak.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

539. **ölicek:**-*icek*
Gazel 2375
Mısra: **9**
Çok acı veya sıkıntı çekmek, acı, sıkıntı veya yorgunluktan bitkin duruma gelmek. || Yok olmak, mahvolmak, hayatiyetini kaybetmek.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

540. **olur:**-*ur*
Gazel 2379
Mısra: **7**
... haline gelmek.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

541. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2381
Mısra: **5**
... haline gelmek.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

542. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2384

Mısra: **5**
... haline gelmek.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

543. **olup:**-*up*
Gazel 2385
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

544. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2385
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

545. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2385
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

546. **olur:**-*ur*
Gazel 2385
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dilā iç bir ḳadeḥ meyden kamu müşkilleri ḥall it
Diyeler kim göre ancak olur böyle kerāmet hem

547. **oldı:**-*dı*
Gazel 2387
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

548. **olur:**-*ur*
Gazel 2387
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

549. **olur:**-*ur*
Gazel 2387
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

550. **olasın:**-*asın*
Gazel 2388
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

551. **ölür:**-*ür*
Gazel 2388
Mısra: **2**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

552. **olur:**-*ur*
Gazel 2388
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

553. **olıcak:**-*ıcak*
Gazel 2388
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

554. **olayım:**-*ayım*
Gazel 2389
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

555. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2393
Mısra: **9**
... halinde bulunmak.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

556. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2461
Mısra: **3**
... halinde bulunmak.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

557. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2398
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

558. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2398
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

559. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2398
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

560. **ölürsem:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2398
Mısra: **8**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

561. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2398
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber

Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

562. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2399
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

563. **ola:**-*a*
Gazel 2399
Mısra: **10**
"Ol" yardımcı fiili.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

564. **olduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2400
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

565. **olduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2415
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ İdeyim tā ölince āh u efġān

566. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2402
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-içun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

567. **olmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2402
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

568. **ola:**-*a*
Gazel 2408
Mısra: **4**
Bulunmak, var olmak.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

569. **olısar:**-*ısar*
Gazel 2409
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

570. **olmasayduñ:**-*ma, -sa, -(y)du, -ñ*
Gazel 2410
Mısra: **5**
Yaratmak.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmezidi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-yıla zemīn

571. **oldı:**-*dı*
Gazel 2410
Mısra: **6**
Yaratmak.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmezidi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-yıla zemīn

572. **olasın:**-*asın*
Gazel 2410
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiil.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

573. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2411
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Eşḳ-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

574. **oldugıyçun:**-*dug, -ı, -(y)çün*
Gazel 2412
Mısra: **3**
Yapılmak.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḫürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

575. **olmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2414
Mısra: **3**
... haline gelmek.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

576. **olmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2415
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

577. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2415
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

578. **ol:**
Gazel 2415
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

579. **olalı:**-*alı*
Gazel 2415
Mısra: **13**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

580. **olmayan:**-*ma, -(y)a, -n*
Gazel 2416
Mısra: **1**
... haline gelmek.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḫabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

581. **olmayan:**-*ma, -(y)an*
Gazel 2416
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

582. **olmayan:**-*ma, -(y)an*
Gazel 2416
Mısra: **10**
... vasfını taşımak.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

583. **olsa:**-*sa*
Gazel 2419
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿAceb mi āh kıldukça gözümüñ yaşı dinmezse
Kaçan ebr-i siyāh olsa hemān ardıncadur bārān

584. **olalı:**-*alı*
Gazel 2422
Mısra: **3**
... haline gelmek.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

585. **olalı:**-*alı*
Gazel 2422
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

586. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2423
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiil.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

587. **ölür-isem:**-*ür, -i, -se, -m*
Gazel 2087
Mısra: **10**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İtmedüñ ḫasta Muḥibbīʾye gelüp çünki devā
Dōstum ölür-isem boynuña düşer kanum

588. **ölür-isem:**-*ür, -i, -se, -m*
Gazel 2307
Mısra: **3**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

589. **ölür-isem:**-*ür, -i, -se, -m*
Gazel 2424
Mısra: **1**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

590. **ölür-isem:**-*ür, -i, -se, -m*
Gazel 2489
Mısra: **7**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

591. **olur:**-*ur*
Gazel 2424
Mısra: **2**
Meydana gelmek, vuku bulmak.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

592. **olur:**-*ur*
Gazel 2425
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

593. **olmazsın:**-*maz, -sın*
Gazel 2425
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

594. **olur:**-*ur*
Gazel 2427
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Biñ süʾāl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

595. **olsa:**-*sa*
Gazel 2427
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

596. **oldı:**-*dı*
Gazel 2427
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

597. **oluñ:**-*uñ*
Gazel 2428
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Her gice biñ kez hilāl olur Muḥibbī hicr-ile
Çāre-sāz oluñ aña iy hemdemān iy dōstān

598. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2429
Mısra: **1**
...haline gelmek.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

599. **olasın:**-*asın*
Gazel 2429
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

600. **olasın:**-*asın*
Gazel 2429
Mısra: **4**
... haline gelemek.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḫaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

601. **olasın:**-*asın*
Gazel 2497
Mısra: **2**
... haline gelemek.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

602. **olasın:**-*asın*
Gazel 2497

Mısra: **6**
... haline gelemek.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

603. **olur:**-*ur*
Gazel 2429
Mısra: **6**
... haline gelmek.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

604. **olasın:**-*asın*
Gazel 2429
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiili.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

605. **olasın:**-*asın*
Gazel 2429
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

606. **olasın:**-*asın*
Gazel 2429
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yine şaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

607. **olup:**-*up*
Gazel 2430
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

608. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2430
Mısra: **10**
... haline gelmek.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam şabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

609. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2431
Mısra: **7**
... haline gelmek.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

610. **olmış:**-*mış*
Gazel 2431
Mısra: **9**
... haline gelmek.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

611. **ola:**-*a*
Gazel 2431
Mısra: **10**
... haline gelmek.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

612. **olmak:**-*mak*
Gazel 2432
Mısra: **1**
... haline gelmek.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

613. **olaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2432
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

614. **olurlar:**-*ur, -lar*
Gazel 2432
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

615. **ola:**-*a*
Gazel 2432
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Faḫr kılmaz bu Muḥibbī başı irse göklere
Āsitānuñda murādı budur ola kemterīn

616. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2433
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

617. **ölmeden:**-*me, -den*
Gazel 2434
Mısra: **3**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

618. **olur:**-*ur*
Gazel 2435
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiil.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

619. **olmayınca:**-*ma, -(y)ınca*
Gazel 2435
Mısra: **8**
... vasfını taşımak.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

620. **olursın:**-*ur, -sın*
Gazel 2437
Mısra: **7**
İsim-fiillerden sonra anlamı kuvvetlendirmek, değişik bir ifade sağlamak için bir üslup özelliği olarak kullanılır.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

621. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2441
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

622. **olur:**-*ur*
Gazel 2442
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

623. **olmışamdur:**-*ma, -mış, -am, -dur*
Gazel 2445
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāf
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

624. **olmışamdur:**-*ma, -mış, -am, -dur*
Gazel 2463
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

625. **olmamak:**-*ma, -mak*
Gazel 2447
Mısra: **2**
Bulunmak, var olmak.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

626. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2447
Mısra: **8**
... vasfını taşımak.

Noḳṭa-i laʿl-i lebiyle mū miyānı farkını
Fehm idemez degme kes olmasa ʿaḳl-ı ḫurdebīn

627. **olasın:**-*asın*
Gazel 2450
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

628. **olmışken:**-*mış, -ken*
Gazel 2451
Mısra: **7**
... haline gelmek.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

629. **oldılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2452
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bīʿār iden

630. **olmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2454
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

631. **olmak:**-*mak*
Gazel 2456
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

632. **ola:**-*a*
Gazel 2456
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

633. **olmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2457
Mısra: **6**
Hazır duruma gelmek.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

634. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2457
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

İy Muḥibbī mest olursañ ḫaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

635. **olan:**-*an*
Gazel 2458
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bīderd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

636. **olur:**-*ur*
Gazel 2458
Mısra: **5**
"Ol-" yardımcı fiil.

Hem-cenāh olur bugün ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf-ıla
Āşiyān-ı vādī-i dehre girüben ferd olan

637. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2459
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

638. **olur:**-*ur*
Gazel 2461
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿizẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

639. **olsa:**-*sa*
Gazel 2461
Mısra: **7**
"Ol-"yardımcı fiili.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

640. **olmazın:**-*maz, -ın*
Gazel 2461
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

641. **ol:**
Gazel 2464
Mısra: **3**
... haline gelmek.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

642. **olma:**-*ma*
Gazel 2464
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiil.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

643. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2464
Mısra: **11**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

644. **olmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2465
Mısra: **1**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

645. **öldügince:**-*dük, -ince*
Gazel 2467
Mısra: **9**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etme.

Muḥibbī öldügince acımazdı
Eger bir būse alsa ḫūn-bahādan

646. **oldum:**-*du, -m*
Gazel 2469
Mısra: **1**
İsim-fiillerden sonra anlamı kuvvetlendirmek, değişik bir ifade sağlamak için bir üslup özelliği olarak kullanılır.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

647. **olmaz:**-*maz*
Gazel 2472
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

648. **olmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2473
Mısra: **1**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

649. **olmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2473
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

650. **olmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2473
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

651. **olmayınca:**-*ma, -(y)ınca*
Gazel 2473
Mısra: **5**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

Bāġ-ı ḫüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

652. **olmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2473
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Bāġ-ı ḫüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

653. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2478
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiili.

Olupdur ḫasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

654. **olur:**-*ur*
Gazel 2478
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Muḥibbī dest-i ʿışḳa el sunaldan Olur günden güne ḫāli diger-gūn

655. **nigārā:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2481
Mısra: **5**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḫasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

656. **ölürsem:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2481
Mısra: **5**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḫasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

657. **olur:**-*ur*
Gazel 2482
Mısra: **2**
Gerçekleşmek, tahakkuk etmek.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

658. **olurdum:**-*ur, -du, -m*
Gazel 2483
Mısra: **3**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

659. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2483
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiili.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

660. **olasın:**-*asın*
Gazel 2484
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

661. **olmadugı:**-*ma, -duk, -ı*
Gazel 2487
Mısra: **9**
Olma durumu, mevcut olma,bulunma durumu.

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

662. **olaldan:**-*al(i), -dan*
Gazel 2488
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

663. **olsa:**-*sa*
Gazel 2491
Mısra: **8**
"Ol-" yardımcı fiil.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

664. **olma:**-*ma*
Gazel 2496
Mısra: **2**
... haline gelmek.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

665. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2497
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

666. **olsa:**-*sa*
Gazel 2497
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

667. **olasın:**-*a, -sın*
Gazel 2497
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

668. **olsa:**-*sa*
Gazel 2498
Mısra: **6**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

669. **olayın:**-*ayın*
Gazel 2500
Mısra: **2**
... haline gelmek.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

670. **olayın:**-*ayın*
Gazel 2500
Mısra: **6**
Kadınların, özellikle Arap kadınlarının ayaklarına taktıkları gümüş veya altın halka, ayak bileziği.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

671. **olayın:**-*ayın*
Gazel 2500
Mısra: **8**
... hale gelmek.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

672. **olayın:**-*ayın*
Gazel 2500
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

673. **olayın:**-*ayın*
Gazel 2500
Mısra: **12**
"Ol-" yardımcı fiili.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

674. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2001
Mısra: **2**
"Ol-" yardımcı fiili.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

675. **olur:**-*ur*
Gazel 2001
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiili.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

676. **olısar:**-*ısar*
Gazel 2026
Mısra: **4**
"Ol- yardımcı fiili.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

677. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2028
Mısra: **9**
"Ol-" yardımcı fiili.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

678. **olsa:**-*sa*
Gazel 2031
Mısra: **4**
"Ol-" yardımcı fiili.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

679. **olan:**-*an*
Gazel 2048
Mısra: **4**
Olgunlaşmak, kemale ermek.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḫall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

680. **olsa:**-*sa*
Gazel 2073
Mısra: **10**
"Ol-"yardımcı fiili.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

681. **olsam:**-*sa, -m*
Gazel 2090
Mısra: **7**
"Ol-" yardımcı fiili.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

682. **ölür:**-*ür*
Gazel 2244
Mısra: **13**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

683. **olmasa:**-*ma, -sa*
Gazel 2244
Mısra: **16**
Bulunmak, mevcut olmak, var olmak.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

684. **olmışdur:**-*mış, -dur*
Gazel 2245
Mısra: **8**
...haline gelmek.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

685. **olıcak:**-*ıcak*
Gazel 2246
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

686. **ölürsem:**-*ür, -se, -m*
Gazel 2362
Mısra: **11**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

687. **olaldan:**-*alı, -dan*
Gazel 2372
Mısra: **1**
... haline gelmek.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

688. **olursa:**-*ur, -sa*
Gazel 2372
Mısra: **11**
... haline gelmek.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

689. **olsa:**-*sa*
Gazel 2372
Mısra: **2**
...haline gelmek.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

690. **öldür:**-*dür*
Gazel 2096
Mısra: **6**
Bir canlının hayatına son vermek, ölümüne sebep olmak, yok etmek.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

691. **ölmez-isem:**-*mez, -i, -se, -m*
Gazel 2169
Mısra: **14**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla Muḥibbī soḥbetüm

692. **ölseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2362
Mısra: **5**
Hayatı sona ermek, yaşamaz olmak, can vermek, vefat etmek.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

693. **oldugı:**-*dug, -ı*
Gazel 2414
Mısra: **3**
Bir ad veya sıfatın belirttiği durumu almak.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

694. **olupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2483
Mısra: **10**
"Ol-" yardımcı fiil.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

ol dem:

1. **ol dem:**
Gazel 2160
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
O zaman.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

2. **ol dem:**
Gazel 2175
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
O zaman.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

3. **ol dem:**
Gazel 2071
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
O an.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

4. **ol dem:**
Gazel 2112
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
O zaman, o an.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

5. **ol dem:**
Gazel 2119
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hemen, anında, tam o sırada.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem bāña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

6. **ol dem:**
Gazel 2178
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O zaman.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Bāña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

7. **ol dem:**
Gazel 2178
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O zaman.

Eyler idüm cānumı ol dem īṣār ayaguña
Bāña gösterseñ cemālüñ nūrını görse gözüm

8. **ol dem:**
Gazel 2219
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
O zaman.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

ol sebebden:

1. **ol sebebden:**
Gazel 2332
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
O yüzle, onun için, ondan dolayı.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi şād eyledüm

ola ki:

1. **ola ki:**
Gazel 2083
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

2. **ola ki:**
Gazel 2084
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Derūn-ı dilde olan dāġı āşikāre kılam
Ola ki derd-i dil-i bī-ḳarāra çare kılam

3. **ola ki:**
Gazel 2129
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

4. **ola ki:**
Gazel 2188
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

5. **ola ki:**
Gazel 2203
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

6. **ola ki:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

7. **ola ki:**
Gazel 2386
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

8. **ola ki:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

9. **ola ki:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

10. **ola ki:**
Gazel 2398
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

11. **ola ki:**
Gazel 2386
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

ola kim:

1. **ola kim:**
Gazel 2005
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

2. **ola kim:**
Gazel 2026
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki olur ya.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

3. **ola kim:**
Gazel 2054
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cüy-bār itdüm

4. **ola kim:**
Gazel 2074
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Belki olur ya, olabilir ki.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

5. **ola kim:**
Gazel 2129
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

6. **ola kim:**
Gazel 2153
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

7. **ola kim:**
Gazel 2155
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Olabilir, belki.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

8. **ola kim:**
Gazel 2293
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

9. **ola kim:**
Gazel 2300
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Olabilir, belki.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

10. **ola kim:**
Gazel 2302
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Olabilir, belki.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

11. **ola kim:**
Gazel 2457
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Niçe kanlar içdi hīç kanmadı ḫūnī gözlerüñ
Ola kim kanum içüp fiʾl-cümle bārī kanasın

12. **ola kim:**
Gazel 2398
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Olabilir ki, belki.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

13. **ola kim:**
Gazel 2429
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ola ki, olabilir ki, belki.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

olar:

1. **olar:**
Gazel 2446
Mısra: **6**
"Onlar" çokluk üçüncü şahıs zamiri.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

oldı:

1. **oldı:**
Gazel 2029
Mısra: **6**
"Ol-" yardımcı fiil.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

olma-:

1. **olmasa:**-*sa, -*
Gazel 2036
Mısra: **7**
"Olmak" yardımcı fiilinin olumsuzu.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **olmaya:**-*(y)a*
Gazel 2168
Mısra: **3**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

olmaz:

1. **olmaz:**
Gazel 2218
Mısra: **10**
Değil, değildir.

Gözümden nem göñülden ġam Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū sitemkārā giriftārem

2. **olmaz:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
Olması imkansız, muhal.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

olmaz –ısa:

1. **olmaz –ısa:**-*maz, -ı, -sa-ol-, -maz, -ı, -sa*
Gazel 2163
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Bulunmak, var olmak.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

<u>oñ-:</u>

1. **oñmaduk:**-*ma, -duk*
Gazel 2402
Mısra: **1**
"Ol-" yardımcı fiil.

Su terāzüsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

<u>oñdur-:</u>

1. **oñdurup:**-*up*
Gazel 2240
Mısra: **8**
İyileştirmek, şifa vermek.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

<u>onunçün:</u>

1. **anuñçün:**
Gazel 2040
Mısra: **14**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

2. **anunçün:**
Gazel 2054
Mısra: **10**
Bu sebepten dolayı, bu nedenle.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

<u>oş:</u>

1. **oş:**
Gazel 2169
Mısra: **11**
Hoşt.Köpekleri kovmak, korkutup kaçırmak için çıkarılan ses.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

<u>otağ:</u>

1. **otağın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **4**
Büyük çadır, büyüklere mahsus yüksek etekli geniş ve süslü çadır.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

<u>otur-:</u>

1. **oturup:**--*up, -*
Gazel 2040
Mısra: **1**
Bir mevkiye geçmek, orada yer almak.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

2. **oturdum:**-*du, -m*
Gazel 2197
Mısra: **4**
Durmak, beklemek.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

3. **oturalum:**-*alum*
Gazel 2358
Mısra: **8**
Durmak, beklemek.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

4. **oturup:**-*up*
Gazel 2379
Mısra: **1**
Durmak, beklemek. || Hiçbir iş yapmadan durmak, boş oturmak.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḫn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

<u>oyna:</u>

1. **oynar:**-*r*
Gazel 2011
Mısra: **6**
Vakit geçirmek, eğlenmek, oyalanmak.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

<u>oyun oyna-:</u>

1. **oyun oyna-:**
Gazel 2148
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birini aldatmak, ona hile yapmak, düzen kurmak.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

Ö

<u>ögren-:</u>

1. **ögren:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
Bir şeyi yapma hususunda alışkanlık kazanmak, yetenek sahibi olacak duruma gelmek.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

2. **ögrenürlerdi:**-*ür, -ler, -di*
Gazel 2437
Mısra: **6**
Bir husus hakkında bilgi sahibi olmak, bilgi edinmek.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

<u>ögret-:</u>

1. **ögredür:**--*ür, -*
Gazel 2018
Mısra: **10**
Bir şeyi yapmak hususunda alışkanlık kazandırmak, yetenek sahibi etmek, talim etmek.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenüʾl-Esrār gül

2. **ögretdi:**-*di*
Gazel 2412
Mısra: **2**
Bir konu hakkında bilgi sahibi etmek.

Añlamaz-ıdum ezelden ben güzeller heyʾetin
ʿĀşıḳ oldum ʿışḳ ögretdi baña māhiyyetin

öldür-:

1. **öldürseñ:**--*se, --ñ*
Gazel 2020
Mısra: **10**
Bir canlının hayatına son vermek.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

2. **öldürme:**--*me, -*
Gazel 2022
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

3. **öldür:**
Gazel 2072
Mısra: **8**
Bir canlının hayatına son vermek.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

4. **öldürmeyince:**-*me, -(y)ince*
Gazel 2096
Mısra: **7**
Bir canlının hayatına son vermek. || *Çok acı ve sıkıntı vermek, çok üzmek veya yormak.*

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

5. **öldürmege:**-*meg, -e*
Gazel 2128
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek. || *Ölümüne sebep olmak.*

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

6. **öldürürse:**-*ür, -se*
Gazel 2131
Mısra: **3**
Bir canlının hayatına son vermek. || *Ölümüne sebep olmak.*

Öldürürse emr anuñdur dirgürürse ḥükm anuñ
Her ne kim kılsa ben anuñ bende-i fermānıyam

7. **öldürürseñ:**-*ür, -señ*
Gazel 2144
Mısra: **6**
Bir canlının hayatına son vermek.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

8. **öldürmek-ise:**-*mek, -ise*
Gazel 2157
Mısra: **7**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

9. **öldür:**
Gazel 2157
Mısra: **8**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

10. **öldürüp:**-*üp*
Gazel 2168
Mısra: **4**
Bir canlının hayatına son vermek.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

11. **öldür:**
Gazel 2184
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

12. **öldür:**
Gazel 2188
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

13. **öldürsün:**--*sün*
Gazel 2188
Mısra: **6**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

14. **öldürür:**-*ür*
Gazel 2201
Mısra: **7**
Bir canlının hayatına son vermek, ölümüne sebep olmak.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

15. **öldürmege:**-*meg, -e*
Gazel 2214
Mısra: **9**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

16. **öldür:**
Gazel 2214
Mısra: **10**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

17. **öldür:**
Gazel 2223
Mısra: **10**
Bir canlının hayatına son vermek.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

18. **öldüre:**-*e*
Gazel 2260
Mısra: **6**
Bir canlının hayatına son vermek.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

19. **öldür:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

20. **öldür:**
Gazel 2342
Mısra: **10**
Bir canlının hayatına son vermek.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

21. **öldürürseñ:**-*ür, -se, -ñ*
Gazel 2349
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

22. **öldür:**
Gazel 2349
Mısra: **5**
Bir canlının hayatına son vermek.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

23. **öldürdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2397
Mısra: **3**
Bir canlının hayatına son vermek.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

24. **öldüre:**-*e*
Gazel 2414
Mısra: **1**
Bir canlının hayatına son vermek.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

25. **öldürürseñ:**-*se, -ñ*
Gazel 2466
Mısra: **9**
Bir canlının hayatına son vermek.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

öldürüp:

1. **öldürüp:**
Gazel 2417
Mısra: **9**
Bir canlının hayatına son vermek.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

ölüm:

1. **ölüm:**
Gazel 2273
Mısra: **6**
Bir canlıda hayati fonksiyonların tam ve kesin bir şekilde sona ermesi durumu, vefat.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

ölümlü:

1. **ölümlü:**
Gazel 2372
Mısra: **3**
Ölmek üzere olan, ölmeye mahkum olan.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

ölüp diril-:

1. **ölüp diril-:**
Gazel 2279
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şey oluncaya kadar çok sıkıntı çekmek, çok üzülmek.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

ʿömer:

1. ʿ**ömer:**
Gazel 2358
Mısra: **9**
İlk müslümanlardan ve Hz. Peygamberin ikinci halifesi.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

ʿömr:

1. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2156
Mısra: **6**
Hayat, yaşam, ömür.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

2. ʿ**ömrümi:**-*üm, -i*
Gazel 2256
Mısra: **1**
Hayat, yaşam, ömür.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

3. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Hayat, yaşam, ömür.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm ṣarābum kevserüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

4. ʿ**ömri:**-*i*
Gazel 2235
Mısra: **7**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ

Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

5. ʿ**ömrümi:**-*üm, -i*
Gazel 2266
Mısra: **4**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

6. ʿ**ömri:**-*i*
Gazel 2304
Mısra: **10**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Uyma dünyā çün denīdür gel
Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

7. ʿ**ömrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2371
Mısra: **9**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

ʿömr-i ʿazīz:

1. ʿ**ömr-i ʿazīz:**
Gazel 2266
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kıymetli ömür.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḥayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

ʿömr-i cāvidān:

1. ʿ**ömr-i cāvidān:**
Gazel 2151
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sonsuz ömür.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

ʿömür:

1. ʿ**ömür:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
Hayat, yaşam, ömür.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

2. ʿ**ömri:**--*i*, -
Gazel 2037
Mısra: **3**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

3. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2070
Mısra: **1**
Yaşamak.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

4. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2203
Mısra: **1**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveş mest-i lāyaʿḳıl kılam

5. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2345
Mısra: **13**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

6. ʿ**ömrüm:**-*üm*
Gazel 2368
Mısra: **3**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

7. ʿ**ömr:**
Gazel 2467
Mısra: **5**
Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

öñ:

1. **on:**
Gazel 2240
Mısra: **4**
"On" sayı sıfatı.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

2. **öñince:**--*ince*, -
Gazel 2061
Mısra: **6**
Arka, sağ ve soldan başka dördüncü yön, görünen ileri taraf.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

3. **öñine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2151
Mısra: **6**
Karşı, huzur.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

4. **öñ:**
Gazel 2186
Mısra: **10**
Önce, evvel.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

öñdül:

1. **öñdülin:**-*i, -n*
Gazel 2167
Mısra: **6**
Armağan, hediye, mükafat, ödül.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

öp-:

1. **öpelüm:**--*elüm*, -, -
Gazel 2036

Mısra: **7**
Öpmek.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **öpdi:**-*-di, -*
Gazel 2062
Mısra: **3**
Öpmek.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

3. **öper:**-*er*
Gazel 2280
Mısra: **7**
Öpmek,sevgi, saygı, bağlılık duygusunu belirtmek amacıya dudaklarını değdirmek.

Öper sāġar lebin görmiş şürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

4. **öper:**-*er*
Gazel 2286
Mısra: **4**
Öpmek,sevgi, saygı, bağlılık duygusunu belirtmek amacıya dudaklarını değdirmek.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

öp:

1. **öpüp:**-*üp*
Gazel 2151
Mısra: **8**
Öpmek.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

örnek:

1. **örnek:**
Gazel 2282
Mısra: **13**
Bir fikir, görüş veya iddiaya delil olmak üzere öne sürülen şey, misal.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

2. **örnek:**
Gazel 2283
Mısra: **13**
Bir fikir, görüş veya iddiaya delil olmak üzere öne sürülen şey, misal.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

ört-:

1. **örtersin:**-*er, -sin*
Gazel 2259
Mısra: **5**
Gizlemek, saklamak.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rūyı men görsem

örtü:

1. **örtüsin:**-*si, -n*
Gazel 2362
Mısra: **8**
Üstüne bir şey konmak suretiyle kapatılmak, bir şeyle kaplanmak.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

öt-:

1. **ötüp:**-*üp*
Gazel 2197
Mısra: **2**
Kuş ve böcek değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarmak.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḫı zār oldum

öz:

1. **özüm:**-*üm*
Gazel 2067
Mısra: **8**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

2. **özini:**-*in, -i*
Gazel 2143
Mısra: **9**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

3. **özin:**-*in*
Gazel 2216
Mısra: **8**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı Kamusına özin maʿbūd iden kim

4. **özüm:**-*üm*
Gazel 2362
Mısra: **9**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

İderdüm Merve ḫaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

5. **özini:**-*in, -i*
Gazel 2452
Mısra: **8**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bīʿār iden

6. **özüme:**-*üm, -e*
Gazel 2194
Mısra: **4**
Bir kimsenin zatı, kendisi.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

7. **özümi:**-*üm, -i*
Gazel 2212
Mısra: **4**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Görelden kaşlaruñ miḥrābın ol Özümi gūşe-i miḥrāb kıldum

8. **özüñi:**-*-üñ, --i*
Gazel 2047
Mısra: **9**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi

Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

9. **özümden:**-*üm, -den*
Gazel 2090
Mısra: **8**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

10. **öz:**
Gazel 2261
Mısra: **10**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem Öz cānumdan bile bīzār olmışam

11. **özüm:**-*üm*
Gazel 2394
Mısra: **2**
Bir kimsenin kendi manevi varlığı, zatı, kendisi.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

12. **özini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2399
Mısra: **6**
Bir şeyin temel unsuru, aslı ve maksadı olan ana nokta, esas, zübde.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

özge:

1. **özge:**
Gazel 2238
Mısra: **10**
Başka, diğer.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

2. **özge:**
Gazel 2259
Mısra: **8**
Başka, diğer.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

3. **özge:**
Gazel 2285
Mısra: **12**
Başka, diğer.

Olmadı bu ʿālem içre hergiz Hīç ġamdan özge baña hem-dem

4. **özge:**
Gazel 2327
Mısra: **4**
Başka, diğer.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

5. **özge:**
Gazel 2362
Mısra: **16**
Başka, diğer.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḥr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

6. **özge:**
Gazel 2400
Mısra: **8**
Başka, diğer.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

7. **özge:**
Gazel 2460
Mısra: **5**
Başka, diğer.

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

8. **özge:**
Gazel 2465
Mısra: **2**
Başka, diğer.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

9. **özge:**
Gazel 2168
Mısra: **10**
Başkası, gayrı.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

10. **özge:**
Gazel 2333
Mısra: **3**
Başka.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

11. **özge:**
Gazel 2389
Mısra: **10**
Başka, gayr.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

12. **özge:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
Başka, gayri.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

13. **özge:**
Gazel 2166
Mısra: **6**
Başka, gayri.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

14. **özge:**
Gazel 2174
Mısra: **10**
Başka, gayri.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

15. **özge:**
Gazel 2203
Mısra: **4**
Başka, gayri.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

16. **özge:**
Gazel 2315
Mısra: **4**
Bir başkalığı olan, değişik, kendine has.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

17. **özge:**
Gazel 2389
Mısra: **1**
Başka, gayrı.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

18. **özge:**
Gazel 2474
Mısra: **4**
Bir başkalığı olan, değişik, kendine has.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

özle-:

1. **özlemişdüm:**-*miş, -düm*
Gazel 2446
Mısra: **8**
Görmek istenen bir kimse, şey veya yeri görememenin verdiği eksikliği içinde hissetmek, görme isteği duymak, göreceği gelmek, hasret duymak.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

özüni yitür-:

1. **özüni yitür-:**
Gazel 2286
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Aşırı duygulanma dolayısıyla çevrede olup bitenin farkına varamamak.

Muḥibbī bir naẕar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

P

pā:

1. **pā:**
Gazel 2400
Mısra: **2**
Ayak.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

2. **pā:**
Gazel 2210
Mısra: **7**
Ayak.

Mülevveş itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

pā-bend:

1. **pā-bendem:**-*em*
Gazel 2348
Mısra: **1**
Ayağı bağlı olan kimse, esir.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

pā-bürehne:

1. **pā-bürehnedür:**-*dür*
Gazel 2347
Mısra: **11**
Yalın ayak.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

pā-būsuñ:

1. **pā-būsuñ:**
Gazel 2258
Mısra: **7**
Ayak öpme.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

pādaş:

1. **pādaşum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **8**
Ayaktaş, yoldaş, arkadaş, refik.

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

2. **pādaş:**
Gazel 2402
Mısra: **5**
Ayaktaş, yoldaş, arkadaş, refik.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

pādāş ol-:

1. **pādāş ol-:**
Gazel 2167
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Ayaktaş, yoldaş, arkadaş olmak.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

pādişā:

1. **pādişā:**
Gazel 2293
Mısra: **2**
Hükümdar, sultan.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

pādişā ol-:

1. **pādişā ol-:**
Gazel 2046
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Hükümdar olmak, sultan olmak . || Gönülde hüküm süren sevgili olmak.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

pādişāh:

1. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2485
Mısra: **8**
Hükümdar, sultan.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

2. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2003
Mısra: **8**

Bir devletin başkanı olan ve hükmetme, emretme hakkını elinde bulunduran kimse; hükümdar, sultan.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

3. **pādişāh-ısañ:**--*ısa, --ñ*
Gazel 2015
Mısra: **9**
Hükümdar,sultan.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

4. **pādişāhum:**--*um, -*
Gazel 2036
Mısra: **9**
Hükümdar. || Gazellerde padişahtan bahsedildiği zaman çoğunlukla sevgili kastedilmektedir. Bu durumda sevgili denen padişahın, kulları, ordusu, ülkesi, tacı, tahtı vardır.Padişahın özelliği adaletidir.Aşık sevgiliden bunu ister.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

5. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2079
Mısra: **4**
Hükümdar, sultan. || Sevgili.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

6. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **10**
Hükümdar, sultan. || Sevgili.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

7. **pādişāh-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2127
Mısra: **5**
Padişah, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

8. **pādişāhısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2130
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

9. **pādişāh:**
Gazel 2136
Mısra: **3**
Sultan, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

10. **pādişāhlar:**-*lar*
Gazel 2151
Mısra: **6**
Hükümdar, sultan. || Sevgili.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

11. **pādişāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2158
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

12. **pādişāhuñ:**-*uñ*
Gazel 2177
Mısra: **9**
Padişah, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

13. **padişāha:**-*a*
Gazel 2184
Mısra: **3**
Sultan, hükümdar. || Gönülde hüküm süren sevgili.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

14. **pādişāhı:**-*ı*
Gazel 2216
Mısra: **7**
Sultan, hükümdar.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı
Kamusına özin maʿbūd iden kim

15. **pādişāh:**
Gazel 2248
Mısra: **5**
Hükümdar, sultan.

Her kim ki ezel ʿışḳ iline pādişāh ola
Çekse ʿaceb mi göklere ol āhdan ʿalem

16. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2255
Mısra: **9**
Hükümdar, sultan. || Allah.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

17. **pādişāha:**-*a*
Gazel 2268
Mısra: **2**
Hükümdar, sultan.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

18. **pādişāhum:**-*um*
Gazel 2339
Mısra: **10**
Hükümdar, sultan. || Sevgili.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

19. **pādişāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **8**
Sultan, hükümdar.

Cevr iderse ḥükm anuñdur mihr iderse luṭf anuñ
Emri cārī kulam ol pādişāhumdur benüm

20. **pādişāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2383
Mısra: **10**
Sultan, hükümdar.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

21. **pādişāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390

Mısra: **2**
Sultan, hükümdar.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

22. **pādişāh-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2448
Mısra: **9**
Padişah, hükümdar.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

23. **pādişāh-ısañ:**-*ı, -sa, -ñ*
Gazel 2449
Mısra: **5**
Hükümdar,sultan.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

pādişāh-ı ʿakl:

1. **pādişāh-ı ʿaḳl:**
Gazel 2104
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aklın padişahı.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

pādişāh-ı ʿālem:

1. **pādişāh-ı ʿālem:**
Gazel 2234
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Alemin padişahı.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

pādişāh-ı ġam:

1. **pādişāh-ı ġam:**
Gazel 2109
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam, keder padişahı.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

pādişāh-ı ʿışḳ:

1. **pādişāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2333
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

2. **pādişāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2390
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

pādişāh-ı kāmrān:

1. **pādişāh-ı kāmrān:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Muradına ermiş sultan.

Vaşlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

pādişāh-ı muḥteşem:

1. **pādişāh-ı muḥteşem:**
Gazel 2062
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Muhteşem padişah.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

pādişeh:

1. **pādişehsin:**-*sin*
Gazel 2003
Mısra: **2**
Hükümdar, padişah.

Kūh-ı ġamda dilberā her günde āh eksük degül
Pādişehsin ʿafv kıl kuldan günāh eksük degül

2. **pādişehdür:**-*dür*
Gazel 2318
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

3. **pādişehsin:**-*sin*
Gazel 2455
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

pāk:

1. **pāk:**
Gazel 2400
Mısra: **10**
Arınmış, temiz.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

2. **pākdür:**-*-dür, -*
Gazel 2059
Mısra: **1**
Temiz.|| Halis, saf, katışıksız. || Mübarek, kusursuz, günahsız.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm

3. **pāk:**
Gazel 2296
Mısra: **10**
Halis, saf, katışıksız.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

4. **pāk:**
Gazel 2382
Mısra: **10**
Halis, saf, katışıksız.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

5. **pāk:**
Gazel 2210
Mısra: **8**
Temiz, saf.

Mülevveş itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

6. **pāk:**
Gazel 2296
Mısra: **9**
Halis, saf, katışıksız.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

7. **pākdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **1**
Temiz, saf, arınmış.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür gönlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür gönlüm

pāk-:

1. **pākdür:**--*dür, -*
Gazel 2059
Mısra: **6**
Temiz.|| Halis, saf, katışıksız. || Mübarek, kusursuz, günahsız.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür gönlüm

pāk eyle-:

1. **pāk eyle-:**
Gazel 2063
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Temizlemek.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

2. **pāk eyle-:**
Gazel 2192
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Temizlemek.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

pāk id-:

1. **pāk id-:**
Gazel 2145
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Arındırmak, temizlemek.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

pāk it-:

1. **pāk it-:**
Gazel 2162
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Temizlemek, arındırmak.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

2. **pāk it-:**
Gazel 2391
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Temizlemek, arındırmak.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür gönlüm

pāk-bāz:

1. **pāk-bāzum:**-*um*
Gazel 2231
Mısra: **4**
Sadık, vefalı kimse.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

pāk-dāmān:

1. **pāk-dāmān:**
Gazel 2484
Mısra: **10**
"Eteği temiz" namuslu, iffetli, masum.

Muḥibbī basma dünyā cīfesine
Diler-iseñ olasın pāk-dāmān

pāk-dāmān ol-:

1. **pāk-dāmān ol-:**
Gazel 2050
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Namuslu, iffetli, masum olmak.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

palās-ı faḳr:

1. **palās-ı faḳr:**
Gazel 2063
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Fakirlik abası. || Bu benzetmede dervişlerin palas giymelerine işaret vardır.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

pāmāl:

1. **pāmālam:**-*am*
Gazel 2331
Mısra: **8**
Ayak altında kalmış, çiğnenmiş.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

pā-māl:

1. **pā-māl:**
Gazel 2309
Mısra: **2**
Ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş, hakir duruma düşürülmüş, perişan edilmiş.

Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḫāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

pā-māl kıl-:

1. **pā-māl kıl-:**
Gazel 2250
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

2. **pā-māl kıl-:**
Gazel 2275
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Beñi pā-māl kılma işiginde
Basar mı ḳaṣd-ıla hīç mūrı merdüm

pā-māl ol-:

1. **pā-māl ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

2. **pā-māl ol-:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

3. **pā-māl ol-:**
Gazel 2499
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altında kalmak, çiğnenmek.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

pārala-:

1. **pāralayuban:**-*(y)uban*
Gazel 2277
Mısra: **4**
Parçalamak, parça parça etmek.

Ḳaṣṣāb-vār gönlümi evvel dü-nīm ider
Āḫir idiser pāralayuban dilim dilim

pāre:

1. **pāre:**
Gazel 2007
Mısra: **10**
Parça.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre gönül

2. **pāredür:**-*dür*
Gazel 2014
Mısra: **4**
Parça.

Derd-ile iñledügi budur hezār
Ḫār elinden pāredür aʿżā-yı gül

3. **pāre:**
Gazel 2314
Mısra: **5**
Parça.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

4. **pāredür:**-*dür*
Gazel 2340
Mısra: **5**
Parça.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

5. **pāre:**
Gazel 2005
Mısra: **10**
Parça, kısım.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre gönül

6. **pāre:**
Gazel 2005
Mısra: **12**
Parça, kısım.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre gönül

7. **pāre:**
Gazel 2279
Mısra: **6**
Parça, ayrılmış, bölünmüş, parçalanmış.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

8. **pāresin:**-*si, -n*
Gazel 2441
Mısra: **4**
Parça.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

pare kıl-:

1. **pare kıl-:**
Gazel 2091
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Parçalamak.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

pāy:

1. **pāya:**-*a*
Gazel 2045
Mısra: **2**
Ayak.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

2. **pāyuña:**--*uñ, --a*
Gazel 2040
Mısra: **12**
Ayak, kadem.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

3. **pāyına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2055
Mısra: **16**
Ayak.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

4. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2073
Mısra: **4**
Ayak.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

5. **pāyi:**-*i*
Gazel 2076
Mısra: **4**
Ayak.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

6. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2110

Mısra: **6**
Ayak. || *Sevgilinin yolu.*

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

7. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2125
Mısra: **7**
Sevgilinin ayağı.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

8. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2131
Mısra: **7**
Ayak.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

9. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2143
Mısra: **10**
Ayak.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

10. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2144
Mısra: **1**
Ayak.

Bir naẓar kıl ḥālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

11. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2147
Mısra: **8**
Ayak.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

12. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2187
Mısra: **3**
Ayak.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

13. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2197
Mısra: **6**
Ayak.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

14. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2201
Mısra: **9**
Ayak.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

15. **pāyuñ:**-*uñ*
Gazel 2203
Mısra: **5**
Ayak.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

16. **pāyuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2204
Mısra: **7**
Ayak.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

17. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2252
Mısra: **2**
Ayak.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

18. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2300
Mısra: **10**
Ayak.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

19. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2301
Mısra: **3**
Ayak.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

20. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2309
Mısra: **5**
Ayak ll Eşik,huzur.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

21. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2499
Mısra: **4**
Ayak ll Eşik,huzur.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

22. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2331
Mısra: **9**
Ayak.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

23. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2435
Mısra: **3**
Ayak ll Eşik, huzur.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

24. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2444
Mısra: **13**
Ayak ll Eşik, huzur.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

25. **pāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2468
Mısra: **2**
Ayak ll Eşik, huzur.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

pāy bas-:

1. **pāy bas-:**
Gazel 2198
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Direnmek.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

pāya düş-:

1. **pāya düş-:**
Gazel 2258
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kıymetini, itibarını kaybetmek, olur olmaz kimselerin eline düşmek.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

pāyān:

1. **pāyān:**
Gazel 2322
Mısra: **4**
Sınır, son, nihayet.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

2. **pāyān:**
Gazel 2415
Mısra: **6**
Nihayet, son.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

3. **pāyān:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Nihayet, son.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

pāyān ir-:

1. **pāyān ir-:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bitmek, tükenmek.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

pāyende:

1. **pāyende:**
Gazel 2481
Mısra: **4**
Yerinde duran, kalıcı, sürekli, daim, payidar.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

pāy-ı cerād:

1. **pāy-ı cerād:**
Gazel 2185
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çekirge ayağı.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

pāy-ı meh:

1. **pāy-ı meh:**
Gazel 2265
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ay yüzlü sevgilinin ayağı.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

pāy-ı tu baş:

1. **pāy-ı tu baş:**
Gazel 2228
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir baş iki ayak.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

pāyidār:

1. **pāyidār:**
Gazel 2151
Mısra: **9**
Kalıcı, devamlı, sabit.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

pāy-māl eyle-:

1. **pāy-māl eyle-:**
Gazel 2104
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pāy-māl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

pāymāl eyle-:

1. **pāymāl eyle-:**
Gazel 2358
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

pāy-māl it-:

1. **pāy-māl it-:**
Gazel 2143
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

pāymāl it-:

1. **pāymāl it-:**
Gazel 2284
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ayaklar altına almak, hakir ve perişan etmek.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

pehlevān-ı ʿışḳ:

1. **pehlevān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2390
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Aşkın pehlivanı.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

pehlū:

1. **pehlūma:**-*m, -a*
Gazel 2126
Mısra: **6**
Yan, yan taraf.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

peleng:

1. **peleng:**
Gazel 2309
Mısra: **7**
Kaplan.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

2. **peleng:**
Gazel 2341
Mısra: **3**
Kaplan.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

3. **peleng:**
Gazel 2396
Mısra: **2**
Kaplan.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

4. **peleng:**
Gazel 2492
Mısra: **4**
Kaplan.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

peleng-i kūh:

1. **peleng-i kūh:**
Gazel 2453
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dağ kaplanı.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

penāh:

1. **penāhum:**-*um*
Gazel 2079
Mısra: **2**
Sığınacak yer.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

penbe-i dāġ:

1. **penbe-i dāġ:**
Gazel 2329
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Yaramın pamuğu.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

2. **penbe-i dāġ:**
Gazel 2341
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yara pamuğu.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

3. **penbe-i dāġ:**
Gazel 2421
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yara pamuğu.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

4. **penbe-i dāg:**
Gazel 2423
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yara pamuğu.

Beñzedürler kevkebe bu ḳaṭre ḳaṭre eşkümi
Penbe-i dāgum gören dir aña māh-ı āsümān

pend:

1. **pend:**
Gazel 2157
Mısra: **8**
Nasihat, öğüt.

Öldürmek-ise ʿāşıḳı kūyuñda niyyetüñ
Öldür beni ki cümle-i ʿuşşāḳa pend olam

2. **pendin:**-*in*
Gazel 2310
Mısra: **3**
Nasihat, öğüt.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

3. **pendüm:**--*üm, -*
Gazel 2046
Mısra: **10**
Nasihat öğüt.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

4. **pendüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2157
Mısra: **1**
Nasihat, öğüt.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

5. **pendüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **7**
Nasihat, öğüt.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

6. **pendüm:**-*üm*
Gazel 2449
Mısra: **5**
Nasihat, öğüt.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

7. **pendi:**-*i*
Gazel 2449
Mısra: **6**
Nasihat, öğüt.

Pādişāh-ısañ bu pendüm güş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

pend id-:

1. **pend id-:**
Gazel 2097
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öğüt, nasihat etmek.

Pend idüp dirler Muḥibbī eyleme dīvānelik
Ḥālüme komaz beni derd-i nihānum nʿeyleyem

per:

1. **per:**
Gazel 2384
Mısra: **10**
Kanat.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir dāne per çekdüm

per çek-:

1. **per çek-:**
Gazel 2280
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kanat germek. || Koruma altına almak, tehlikelerden korumak, kol kanat germek.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī ṣāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

per ü bāl:

1. **per ü bāl:**
Gazel 2075
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

perde-dār:

1. **perde-dārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **4**
Eskiden büyük bir kimsenin kapısında bekleyen ve içeri gireceklere kapı perdesini açan kimse, kapıcı, perdeci.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

perde-i rāz-ı dil:

1. **perde-i rāz-ı dil:**
Gazel 2252
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül sırrının perdesi.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

perhīz eyle-:

1. **perhīz eyle-:**
Gazel 2159
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Manen yasaklanan şeylerden kendini çekmek.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

perhīz-kār:

1. **perhīz-kāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **10**
Haram ve yasak olan şeylerden kaçınan, bunlara karşı kendini tutan kimse.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarabā tevbeli perhīz-kāram

perī:

1. **perīden:**-*den*
Gazel 2326
Mısra: **1**
Peri gibi çok güzel olan sevgili.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḫnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

2. **perīyi:**--*(y), --i*
Gazel 2002
Mısra: **6**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

3. **perīnün:**--*nün*
Gazel 2002
Mısra: **7**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

4. **perī:**
Gazel 2156
Mısra: **3**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız II Sevgili.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

5. **perī:**
Gazel 2088
Mısra: **10**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

6. **perī:**
Gazel 2202
Mısra: **1**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Aldı göñülüm bir perī ammā ki kimdür dimezem
Eyledi cānumdan berī ammā ki kimdür dimezem

7. **perī:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

8. **perī:**
Gazel 2223
Mısra: **7**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī

Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

9. **perī:**
Gazel 2251
Mısra: **1**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Aldı gönlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

10. **perī:**
Gazel 2314
Mısra: **1**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

11. **perīyi:**-*(y)i*
Gazel 2332
Mısra: **4**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

12. **perī:**
Gazel 2415
Mısra: **1**
Tabiat üstü bir güce sahip bulunduğuna inanılan cin taifesinin çok alımlı ve çok güzel olanlarına verilen isim.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

13. **perīden:**-*den*
Gazel 2425
Mısra: **6**
Çekici güzelliği olan çok alımlı kız veya kadın, sevgili.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

perī yüzlü:

1. **perī yüzlü:**
Gazel 2145
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzel yüzlü, çok güzel kimse.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

perī-nāz:

1. **perī-nāzum:**-*um*
Gazel 2125
Mısra: **6**
Nazlı ve peri gibi güzel sevgili.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

perī-rū:

1. **perī-rūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2313
Mısra: **8**
Peri yüzlü.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

2. **perī-rūsın:**-*sın*
Gazel 2211
Mısra: **7**
Güzel yüzlü, çok güzel kimse.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

3. **perī-rūya:**-*(y)a*
Gazel 2258
Mısra: **2**
Güzel yüzlü, çok güzel kimse.

Nedür bu ḥālümi bilsem bu dilden bī-ḫaber oldum
Meger kim bir perī-rūya kılup nāgeh naẓar oldum

4. **perī-rū:**
Gazel 2461
Mısra: **10**
Güzel yüzlü, çok güzel kimse.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

perişan:

1. **perişan:**
Gazel 2041
Mısra: **5**
Acınacak durumda, zavallı, kederli, muztarip. || *Dağınık, düzensiz, karmakarışık.*

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

2. **perīşānam:**-*am*
Gazel 2075
Mısra: **2**
Acınacak durumda, zavallı, kederli.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

3. **perīşān:**
Gazel 2145
Mısra: **8**
Dağınık, düzensiz, karmakarışık.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

4. **perīşan:**
Gazel 2309
Mısra: **1**
Dağınık, düzensiz, karmakarışık.

Gönlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḫāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

5. **perīşāndur:**-*dur*
Gazel 2311
Mısra: **9**
Dağınık, düzensiz, karmakarışık.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

6. **perīşān:**
Gazel 2484
Mısra: **2**
Acınacak durumda, zavallı, kederli, muztarip.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḥālüm perīşān

perīşān eyle-:

1. **perīşān eyle-:**
Gazel 2263
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

2. **perīşān eyle-:**
Gazel 2311
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma getirmek, altüst etmek.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

3. **perīşān eyle-:**
Gazel 2473
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

4. **perīşān eyle-:**
Gazel 2479
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

5. **perīşān eyle-:**
Gazel 2488
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma getirmek, altüst etmek.

Tagıdup kâküllerin gönlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

perīşan eylegil:

1. **perīşan eylegil:**--*gil*
Gazel 2027
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

perīşān id-:

1. **perīşān id-:**
Gazel 2104
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karmakarışık duruma getirmek, düzenini bozmak.

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

2. **perīşān id-:**
Gazel 2471
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma getirmek, altüst etmek.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ gönlümi
Hāy ẓālim niçe bir gönlüm perīşān idesin

perīşān ol-:

1. **perīşān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek, düzeni bozulmak. || *Acınacak duruma gelmek.*

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

2. **perīşān ol-:**
Gazel 2308
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma gelmek.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḫayrān benüm

3. **perīşān ol-:**
Gazel 2398
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma gelmek.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

4. **perīşān ol-:**
Gazel 2398
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Acınacak duruma gelmek.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

5. **perīşān ol-:**
Gazel 2473
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek, düzeni bozulmak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

perīşan olmışam:

1. **perīşan olmışam:**--*mış, --am*
Gazel 2027
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek, düzeni bozulmak.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

2. **perīşan olmışam:**--*mış, --am*
Gazel 2027
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dağılmak, karmakarışık duruma gelmek, düzeni bozulmak.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

perīşān-dil:

1. **perīşān-dil:**
Gazel 2479
Mısra: **8**
Perişan gönüllü.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ

Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

perişan-ḥāl:

1. **perişan-ḥāl:**
Gazel 2338
Mısra: **1**
Perişan halli, acınacak durumda bulunan, gamlı, kederli.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

2. **perişan-ḥāl:**
Gazel 2338
Mısra: **1**
Perişan halli, acınacak durumda bulunan, gamlı, kederli.

Gönlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

periyy-i cebraʾil:

1. **periyy-i cebraʾil:**
Gazel 2051
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Cebrail meleği. || Allah'ın vahiylerini peygamberimizin kalbine indiren ve bazen insan suretinde görünen Cebrail, minyatürlerde iki kanatlı olarak tasvir olunur.Edebiyatta en çok anılan melektir. Kanatları vasıtasıyla uçması, Sidre'de makam edinmesi, vahiy getirmesi,Hz. İbrahim'e ateşe atılacağı zaman yardım teklif etmesi, Meryem'i nefesiyle gebe bırakması ve Cennet varlığı oluşu ,kanatlarıyla sevgilinin güzelliğine bir gölgelik olması yönleriyle anılır.Bazen aşığın canı Cebrail, sevgilisinin boyu da Sidre olarak anılır.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

perī-zād:

1. **perī-zādum:**-*um*
Gazel 2281
Mısra: **1**
Periden doğmuş, peri gibi güzel.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

2. **perī-zādam:**-*am*
Gazel 2162
Mısra: **8**
"Periden doğmuş" peri gibi güzel kadın.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

perī-zāde:

1. **perī-zāde:**
Gazel 2111
Mısra: **4**
Peri soylu. || Peri gibi güzel (kadın).

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze neʿaceb ben ki perī-zāde olam

perr ü bālüm:

1. **perr ü bālüm:**
Gazel 2236
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kanat.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

pertev:

1. **pertevinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2052
Mısra: **2**
Işık, parlaklık.

Her kaçan kim ol ḳamer-rūḫ ʿarż ider bir dem cemāl
Pertevinden gökde güneş görinür hem çün ḫayāl

pertev-i ḥüsn:

1. **pertev-i ḥüsn:**-*i, -*
Gazel 2002
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin ışıltısı.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

2. **pertev-i ḥüsn:**
Gazel 2407
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzelliğin ışığı.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

pervāne:

1. **pervāne:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Divan şiirinde aşıkı temsil eder. Pervane muma (şem) aşık olarak kabul edilir.Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendisini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış bir pervaneye benzetilir.Şair sevgilisini mum ışığına; kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.Pervane sessizce ve gürültü etmeden can veren sadık bir âşıktır. Tek bir ışık etrafında döner ve kendini yakıp yok eder.*

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

2. **pervānesin:**--*sin, -*
Gazel 2044
Mısra: **12**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder.Pervane muma aşık kabul edilirmiş.Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair sevgilisini mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun aşkının uğrunda can vermeye hazır olduğunu söyler.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

3. **pervānesin:**-*sin*
Gazel 2119
Mısra: **6**
Pervane gibi. || Pervane geceleyin ışığın çevresinde görülen

küçük kelebek. Şiirde aşığı temsil eder. Pervane muma aşıktır, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair de sevgilisini muma , kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

4. **pervānede:**-*de*
Gazel 2170
Mısra: **2**
Pervane gibi.Pervane geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Şiirde aşığı temsil eder. Pervane muma aşıktır, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair de sevgilisini muma , kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

5. **pervāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2202
Mısra: **6**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

6. **pervāne:**
Gazel 2288
Mısra: **14**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

7. **pervāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2339
Mısra: **4**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini Cān u dilden yanmaga pervāneyim

8. **pervāneyi:**-*(y)i*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

9. **pervāneyi:**-*(y)i*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

10. **pervāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2344
Mısra: **4**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

11. **pervāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2351
Mısra: **1**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʾi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

12. **pervāne-veş:**-*veş*
Gazel 2352
Mısra: **3**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

13. **pervāne-veş:**-*veş*
Gazel 2354
Mısra: **3**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

14. **pervāne:**
Gazel 2374
Mısra: **5**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

15. **pervāne:**
Gazel 2379
Mısra: **6**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

16. **pervāne:**
Gazel 2393
Mısra: **5**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

17. **pervāne:**
Gazel 2397
Mısra: **6**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

18. **pervāne:**
Gazel 2430
Mısra: **1**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

19. **pervāne-veş:**-*veş*
Gazel 2440
Mısra: **3**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

20. **pervāne:**
Gazel 2456
Mısra: **2**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

21. **pervānesin:**-*sin*
Gazel 2457
Mısra: **2**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

22. **pervānedür:**-*dür*
Gazel 2459
Mısra: **7**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

23. **pervāne:**
Gazel 2468
Mısra: **6**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

24. **pervāne:**
Gazel 2472
Mısra: **9**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

25. **pervāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2500
Mısra: **7**
Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

pervāne gel-:

1. **pervāne gel-:**
Gazel 2044
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Dönerek gelmek.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḫüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

pervāne ol-:

1. **pervāne ol-:**
Gazel 2193
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Büyük bir bağlılıkla yanından hiç ayrılmamak, her isteğini yapmaya hazır olmak.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

pervāne -var:

1. **pervāne -var:**
Gazel 2106
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Pervane gibi. || Pervane geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Şiirde aşığı temsil eder. Pervane muma aşıktır, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair de sevgilisini muma , kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

pervāne-şıfat:

1. **pervāne-şıfat:**
Gazel 2236
Mısra: **6**
Pervane gibi.|| Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

2. **pervāne-şıfat:**
Gazel 2268
Mısra: **4**
Pervane gibi.|| Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

pervāne-vār:

1. **pervāne-vār:**
Gazel 2257
Mısra: **5**
Pervane gibi.Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i ḫüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār

Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

pervāne-veş:

1. **pervāne-veş:**
Gazel 2136
Mısra: **5**
Pervane gibi. || Pervane geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Şiirde aşığı temsil eder. Pervane muma aşıktır, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair de sevgilisini muma , kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

2. **pervāne-veş:**
Gazel 2179
Mısra: **7**
Pervane gibi. Pervane geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. Şiirde aşığı temsil eder. Pervane muma aşıktır, mum ışığının çevresinde döner döner ve öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış.Şair de sevgilisini muma , kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

3. **pervāne-veş:**
Gazel 2223
Mısra: **5**
Pervane gibi.Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Görse cemāl-i şemʿīni pervāne-veş göñül
Cān terkin urup kül oluban küllī hem

4. **pervāne-veş:**
Gazel 2234
Mısra: **4**
Pervane gibi.Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek.Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Şemʿ-i ḫüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

5. **pervāne-veş:**
Gazel 2258
Mısra: **10**
Kelebek gibi.Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

Nigāruñ şemʿ-i ḫüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

6. **pervāne-veş:**
Gazel 2309
Mısra: **12**
Pervane gibi. || Geceleyin ışığın çevresinde görülen küçük kelebek. || Divan şiirinde aşığı temsil eder. Pervane muma aşık olarak kabul edilir. Pervane, mum ışığının çevresinde döner döner öyle bir an gelir ki kendini mumun alevine bırakırmış. Hatta sevgilinin beni de bu alev ile yanmış pervaneye benzetilir. Şair sevgilisine mum ışığına, kendisini de pervaneye benzeterek onun uğruna can vermeye hazır olduğunu söyler.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḫüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

pervāy-i kes:

1. **pervāy-i kes:**
Gazel 2303
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Korkak kişi.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

pervāz:

1. **pervāz:**
Gazel 2009
Mısra: **4**
Uçma, uçuş.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

pervāz eyle-:

1. **pervāz eyle-:**
Gazel 2075
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uçmak.

Ġamzeñ okı gelmeyince cān pervāz eylemez
Dōstum nāveklerüñ oldı per ü bālüm benüm

2. **pervāz eyle-:**
Gazel 2313
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Uçmak.

Ben ol murġ-ı ḫoş elḫānam ḳafesden eyleyüp pervāz
Bahār-ı devlete irdüm egerçi çok ḫazān gördüm

pervāz id-:

1. **pervāz id-:**
Gazel 2242
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Uçmak.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

pervāz kıl-:

1. **pervāz kıl-:**
Gazel 2049
Mısra: **3**

Kelime Tipi: -
Uçmak.

Konma dünyā cīfedür pervāz kıl ʿĀnḳā gibi
Himmet-i bālāñ-ıla ʿAnḳā oluban Ḳāf'a gel

perverde kıl-:

1. **perverde kıl-:**
Gazel 2472
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Beslemek, büyütmek, yetiştirmek.

Göz yaşı eger laʿle dönerse ʿaceb olmaz
Perverde kılup min anı ḫūn-ı cigerümden

pervīn:

1. **pervīn:**
Gazel 2118
Mısra: **8**
Ülker takım yıldızı, Süreyya. || *Kamer menzilinde olup sevgilinin benlerine benzetilir.Sevgilinin yüzü ay olunca benleri de Pervin olur.Yine aşığın gözyaşları da Pervin'e benzer.Şair sevgilisinin asuman olan eşiğini gözyaşı pervinleriyle süsler.*

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

pes:

1. **pes:**
Gazel 2184
Mısra: **6**
Yeter, kafi.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

2. **pes:**
Gazel 2271
Mısra: **4**
Şu halde, öyleyse, imdi.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

3. **pes:**
Gazel 2337
Mısra: **12**
Yeter, kafi.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

4. **pes:**
Gazel 2373
Mısra: **2**
İmdi, o halde, öyle ise.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

5. **pes:**
Gazel 2376
Mısra: **12**
Şu halde, öyleyse, imdi.

Çün Muḥibbī fiġāna baġladı dil
Ney gibi iñlemeyüp pes nʾidelüm

pesend:

1. **pesend:**
Gazel 2278
Mısra: **8**
Beğenme, seçme, takdir.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

pesend id-:

1. **pesend id-:**
Gazel 2330
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Beğenmek.

Ḫusrev ü Ḫāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

peşīmān:

1. **peşīmānsın:**-*sın*
Gazel 2284
Mısra: **10**
Pişman, yaptığına üzülüp hayıflanan, esef eden.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

peşīmān ol-:

1. **peşīmān ol-:**
Gazel 2025
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yaptığı bir işin yanlış veya uygunsuz sonuç verdiğini anlayarak üzülmek.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

pest:

1. **pest:**
Gazel 2298
Mısra: **10**
Aşağı, alçak.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

pest id-:

1. **pest id-:**
Gazel 2217
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşağı duruma getirmek, değerini düşürmek, alçaltmak.

Gitdi bu göñül gelmeye beñzer baña daḫı
Ol murġ ayagın baglayup iden pest kim.

peydā eyle-:

1. **peydā eyle-:**
Gazel 2067
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

2. **peydā eyle-:**
Gazel 2290
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Edinmek, elde etmek.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

3. **peydā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

4. **peydā eyle-:**
Gazel 2352
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

peydā id-:

1. **peydā id-:**
Gazel 2122
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

2. **peydā id-:**
Gazel 2195
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

peydā kıl-:

1. **peydā kıl-:**
Gazel 2180
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ortaya çıkarmak.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

2. **peydā kıl-:**
Gazel 2357
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Meydana getirmek.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Göñülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

peykān:

1. **peykān:**
Gazel 2142
Mısra: **4**
Okun ucundaki sivri demir, temren. || *Sevgilinin kirpiği.*

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki peykān benüm

peykān-ı dōst:

1. **peykān-ı dōst:**
Gazel 2208
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kirpiği.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

peyk-i āh:

1. **peyk-i āh:**
Gazel 2045
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ah (eden) haberci.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

peymāne:

1. **peymānesi:**-*si*
Gazel 2490
Mısra: **3**
Kadeh.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

2. **peymānesin:**-*si, -n*
Gazel 2319
Mısra: **5**
Büyük kadeh, şarap bardağı.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

3. **peymānedür:**-*dür*
Gazel 2294
Mısra: **3**
İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

4. **peymāne:**
Gazel 2322
Mısra: **6**
İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

5. **peymāneyem:**-*(y)em*
Gazel 2344
Mısra: **10**
İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

6. **peymāneyi:**-*(y)i*
Gazel 2395
Mısra: **3**
İçki kadehi, özellikle şarap kadehi.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

7. **peymānesin:**-*sin*
Gazel 2457
Mısra: **10**
Şarap.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

8. **peymāneyi:**-*(y)i*
Gazel 2479
Mısra: **3**
Şarap kadehi. II Sevgilinin aşıkları sarhoş eden dudağı.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

9. **peymāneden:**-*den*
Gazel 2479
Mısra: **4**
Şarap kadehi. II Sevgilinin aşıkları sarhoş eden dudağı.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi

Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

peymān-kesel:

1. **peymān-kesel:**
Gazel 2025
Mısra: **1**
Sözünde durmayan.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

peyveste ol-:

1. **peyveste ol-:**
Gazel 2406
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ulaşmak, erişmek.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

pīç pīç ol-:

1. **pīç pīç ol-:**
Gazel 2063
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Büklüm büklüm, kıvrım kıvrım, dolaşık, karmakarışık.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

pīç ü tāb:

1. **pīç ü tāb:**
Gazel 2271
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İç sıkıntısı, endişe, ıztırap.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

2. **pīç ü tāb:**
Gazel 2302
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
İç sıkıntısı, endişe, ıztırap.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

pinhān:

1. **pinhānsın:**-*sın*
Gazel 2284
Mısra: **12**
Saklı, gizli.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

2. **pinhān:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
Gizli.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿİsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

pinhān eyle-:

1. **pinhān eyle-:**
Gazel 2311
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizlemek.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āṣār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

2. **pinhān eyle-:**
Gazel 2198
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizlemek.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

3. **pinhān eyle-:**
Gazel 2299
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizlemek.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

pinhān id-:

1. **pinhān id-:**
Gazel 2234
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizlemek.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege

Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

pinhan itm-:

1. **pinhan itm-:**
Gazel 2430
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saklamak, gizlemek.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

pinhān ol-:

1. **pinhān ol-:**
Gazel 2272
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Saklanmak, gizlenmek.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

2. **pinhān ol-:**
Gazel 2415
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Saklanmak, gizlenmek.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

pīr:

1. **pīr:**
Gazel 2429
Mısra: **3**
Yaşlı, ihtiyar kimse.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

pīrāhen:

1. **pīrāhenüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **4**
Gömlek.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

2. **pīrāhenüm:**-*üm*
Gazel 2421
Mısra: **5**
İç gömleği, gömlek.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

pīrehen:

1. **pīrehen:**
Gazel 2259
Mısra: **2**
İç gömleği, gömlek.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

2. **pīrehen:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
İç gömleği, gömlek.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

3. **pīrehen:**
Gazel 2435
Mısra: **4**
İç gömleği, gömlek.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

4. **pīrehen:**
Gazel 2447
Mısra: **6**
İç gömleği, gömlek.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

pīre-zen:

1. **pīre-zen:**
Gazel 2435
Mısra: **10**
İhtiyar kadın, kocakarı. || *Dünya.*

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

pīr-i meyḫāne:

1. **pīr-i meyḫāne:**
Gazel 2235
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meyhaneci.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

pīr-i muġān:

1. **pīr-i muġān:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Meyhaneci.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

pīşe:

1. **pīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **1**
Boyu bir karışla bir karış iki parmak arasında olan, kamıştan yapılma, yedi veya dokuz delikli nefesli saz, bir nevi kaval.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

2. **pīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **10**
Boyu bir karışla bir karış iki parmak arasında olan, kamıştan yapılma, yedi veya dokuz delikli nefesli saz, bir nevi kaval.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

pīşkeş çek-:

1. **pīşkeş çek-:**
Gazel 2185
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi pek dürüst olmayan bir şekilde başkasına sunmak.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

piyāde:

1. **piyāde:**
Gazel 2061
Mısra: **6**
Yaya savaşan asker.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

pōta:

1. **pōtasında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2338
Mısra: **10**
İçinde maden eritilen, ateş tuğlası toprağı, grafit, porselen, platin gibi ısıya dayanıklı maddelerden yapılmış kap.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

pül:

1. **puldan:**-*dan*
Gazel 2495
Mısra: **6**
Para, pul, akçe.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

2. **pül:**
Gazel 2015
Mısra: **8**
Köprü.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

3. **pül:**
Gazel 2222
Mısra: **11**
Küçük ve ince tabakacıklar.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

pul ol-:

1. **pul ol-:**
Gazel 2144
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince tabakalar halinde olmak.

Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

pul pul ol-:

1. **pul pul ol-:**
Gazel 2036
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Küçük ve ince tabakalar halinde olmak.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

pūlād:

1. **pūlād:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
Çelik. || *Çelik gibi sert.*

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

pür:

1. **pür:**
Gazel 2237
Mısra: **4**
Dolu.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

2. **pür:**
Gazel 2000
Mısra: **3**
Çok, dolu, pek çok.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

3. **pür:**
Gazel 2000
Mısra: **3**
Çok, dolu, pek çok.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

4. **pür:**
Gazel 2287
Mısra: **1**
Çok, dolu, pek çok.

Didüm ʿışḳuña düşdüm pür niyāzam
Didi başdan başa ben daḫı nāzam

5. **pür:**
Gazel 2293
Mısra: **8**
Çok, pek çok.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Ṣayḳal-ı meyle pür cilā olalum

6. **pür:**
Gazel 2330
Mısra: **2**
Bütün.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

7. **pür:**
Gazel 2279
Mısra: **10**
Bir yerde sayıca çok, dolu.

Muḥibbī baḫra ġavvāṣ ol bulasın dürr-i yektā
Egerçi pür ḫaṭar dirler direm deryādan el çekmem

8. **pür:**
Gazel 2212
Mısra: **2**
Dolu.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

9. **pür:**
Gazel 2346
Mısra: **6**
Çok fazla, dolu.

Bār-ı ġamdan dāla döndi ḳāmetüm oldı dü-tā
Līk feryād itmege ol pür cefādan korkaram

10. **pürdür:**-*dür*
Gazel 2402
Mısra: **8**
Çok fazla, dolu.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāṣıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

11. **pürdür:**-*dür*
Gazel 2462
Mısra: **10**
Çok fazla, dolu.

Muḥibbī ḫarc kıl göz yaşlaruñı
Gözüñüñ kāsesi pürdür diremden

12. **pür:**
Gazel 2429
Mısra: **2**
Çok, dolu, fazla, epey.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

13. **pür:**
Gazel 2262
Mısra: **6**
Dolu.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

pür cefā:

1. **pür cefā:**
Gazel 2460
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Dertli.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

pür dāġ:

1. **pür dāġ:**
Gazel 2063
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yaralı.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

pür eyle-:

1. **pür eyle-:**
Gazel 2242
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Doldurmak.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

pür ḫūn ol-:

1. **pür ḫūn ol-:**
Gazel 2059
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -

Kanla dolmak, kan dolu olmak.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

pür iżṭırāb ol-:

1. **pür iżṭırāb ol-:**
Gazel 2149
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı ve eziyet içinde olmak.

Kaçan ʿışḳıyla āḥ itse Muḥibbī bīd-veş ditrer
ʿAceb ḥālüm nʾolur āḫir katı pür iżṭırāb oldum

pür ol-:

1. **pür ol-:**
Gazel 2401
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dolmak.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-içün cūybāra ʿazm idelüm

pür olur:

1. **pür olur:**--*ur*, -
Gazel 2025
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dolmak.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

pür-cefā:

1. **pür-cefāya:**--*(y)a*, -
Gazel 2046
Mısra: **9**
Cefası çok.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

2. **pür-cefā:**
Gazel 2100
Mısra: **2**
Cefa dolu, çok eziyet eden, üzen.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

3. **pür-cefā:**
Gazel 2460
Mısra: **2**
Cefa dolu, çok eziyet eden, üzen.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

4. **pür-cefā:**
Gazel 2128
Mısra: **1**
Cefa dolu, çok eziyet eden, üzen.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

5. **pür-cefādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **2**
Cefa dolu.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

6. **pür-cefāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **6**
Cefa dolu.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

pür-fitne:

1. **pür-fitne:**
Gazel 2317
Mısra: **15**
Fitne dolu.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

pür-ġam:

1. **pür-ġam:**
Gazel 2034
Mısra: **4**
Çok dertli.

Her kime bu dīl ġamın diyüp ḥikāyet eyleyem
Anı daḫı görürem benüm gibi pür-ġam göñül

2. **pür-ġam:**
Gazel 2317
Mısra: **18**
Çok dertli.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

pür-gerd:

1. **pür-gerdüm:**-*üm*
Gazel 2144
Mısra: **10**
Tozlu. II. Sıkıntı, eziyet dolu.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

pür-hevā:

1. **pür-hevāyam:**-*(y)am*
Gazel 2461
Mısra: **6**
Kendinden geçmiş. II Mest.

Ṣanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-içun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

pür-hūn:

1. **pür-ḫūn:**
Gazel 2011
Mısra: **5**
Kanlı,kan dolu, kan içinde.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

2. **pür-ḫūn:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
Kanlı,kan dolu.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

pür-nāliş:

1. **pür-nālişüm:**-*üm*
Gazel 2125
Mısra: **10**
Feryat dolu.

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

pür-nāz:

1. **pür-nāzum:**-*um*
Gazel 2125
Mısra: **2**
Çok nazlı.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

pür-nem:

1. **pür-nem:**
Gazel 2317
Mısra: **18**
Nemli, yaş dolu.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

pür-şevk:

1. **pür-şevḳdür:**-*dür*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Neşe dolu, mutlu, hevesli.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

pūte:

1. **pūtesinde:**-*si, -n, -de*
Gazel 2283
Mısra: **5**
İçinde maden eritilen kap anlamındaki pota kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

2. **pūtesinde:**-*si, -n, -de*
Gazel 2309
Mısra: **10**
"İçinde mâden eritilen kap" anlamındaki pota kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

pūte-i hicr:

1. **pūte-i hicr:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ayrılık madeninin eritildiği kap.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

2. **pūte-i hicr:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kabı.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

pūte-i ʿışḳ:

1. **pūte-i ʿışḳ:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk madeninin yapıldığı kap.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

2. **pūte-i ʿışḳ:**
Gazel 2162
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk madeninin kabı.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḥı alum

R

rā:

1. **rā:**
Gazel 2098
Mısra: **1**
Arap alfabesinin onuncu (ر) harfi.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

2. **rā:**
Gazel 2418
Mısra: **3**
Arapçada "ra" harfi.II. Sevgilinin kaşı.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

3. **rāʾlar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **8**
Fikir, görüş, düşünce, ray.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

rā eyle-:

1. **rā eyle-:**
Gazel 2297
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yol eylemek, tek çıkar yol olarak görmek.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

rab:

1. **rāb:**
Gazel 2025
Mısra: **7**
Allah.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

2. **rab:**
Gazel 2043
Mısra: **7**
Allah.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

3. **rab:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
Bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Cenabıhak, Allah, Tanrı.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

4. **rab:**
Gazel 2162
Mısra: **2**
Bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Cenabıhak, Allah, Tanrı.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

rabbenā:

1. **rabbenā:**
Gazel 2255
Mısra: **1**
Ey Allah, Allah'ım.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

rāġ:

1. **rāġından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2127
Mısra: **3**
Dağ eteği. || Çayırlık, çimenlik, güllük gülistanlık bahçe.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

raġbet:

1. **raġbetüm:**--*üm, -*
Gazel 2057
Mısra: **6**
İstek, arzu, alaka, meyil, teveccüh.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

2. **raġbetüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **12**
İtibar, kabul, hüsnükabul.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

3. **raġbetüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **12**
İstek, arzu, alaka, meyil, teveccüh.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

raġbet bul-:

1. **raġbet bul-:**
Gazel 2014
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Değer, kıymet, ilgi, görmek.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger
Ger zamānı olmasa bir ay gül

raġbet it-:

1. **raġbet it-:**
Gazel 2469
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
İsteyip alaka göstermek, itibar etmek, meyletmek, teveccüh etmek.

Ḫāk-i rāh-ı ʿışḳ Muḥibbī başa devlet tācıdur
Raġbet itmezsem ʿaceb mi efser-i Dārāʾya ben

rāh:

1. **rāhuñ:**-*uñ*
Gazel 2416
Mısra: **5**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

2. **rāhum:**-*um*
Gazel 2079
Mısra: **8**
Yol.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

3. **rāhum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **8**
Yol.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

4. **rāhum:**-*um*
Gazel 2090
Mısra: **10**
Yol.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

5. **rāhum:**-*um*
Gazel 2134
Mısra: **8**
Yol.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

6. **rāhı:**-*ı*
Gazel 2188
Mısra: **1**
Yol.

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

7. **rāhı:**-*ı*
Gazel 2358
Mısra: **4**
Yol.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

8. **rāhına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2365
Mısra: **3**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā şaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

rāḥat:

1. **rāḥat:**
Gazel 2332
Mısra: **13**
Iç huzuru, gönül ferahlığı. rahat. huzur.

Eyledükçe bu Muḥibbīʾye cefā rāḥat gelür
Anuñ-ıçun kim belāya cānı muʿtād eyledüm

2. **rāḥat:**
Gazel 2137
Mısra: **6**
Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

3. **rāḥat:**
Gazel 2244
Mısra: **4**

Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

4. **rāḥatüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **10**
Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

5. **rāḥat:**
Gazel 2366
Mısra: **9**
Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzu.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

6. **rāḥat:**
Gazel 2389
Mısra: **6**
Üzüntüsüz ve sıkıntısız olma durumu, huzur.

Görmezem uyḥu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

rāḥat gele:

1. **rāḥat gele:**
Gazel 2217
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir iş yapmakta olana söylenen, "Yaptığın işte bir zorluğa uğrama, işin rast gitsin" anlamında iyi dilek sözü.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

rāḥat it-:

1. **rāḥat it-:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçinde bulunduğu durum kendisine sıkıntı vermemek, o durumdan memnun olmak, rahatlık duymak.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

rāḥāt-ı cān:

1. **rāḥāt-ı cān:**
Gazel 2055
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Gönül rahatlığı.

Cefā cevrüñi göñder ḳabūl ider didüm cānā
Baña ol rāḥāt-ı cāndur cefa hergiz dimem çekdüm

rāhda kal-:

1. **rāhda kal-:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gittiği yolda ilerleyememek, gideceği yere varamamak veya geç kalmak.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

rāh-ı ʿışḳ:

1. **rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2296
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşkın yolu.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

2. **rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2314
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşkın yolu.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

3. **rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2342
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

4. **rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2419
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

5. **rāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2495
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāṣıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

rāh-ı kūy:

1. **rāh-ı kūy:**
Gazel 2056
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin yolu.

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

2. **rāh-ı kūy:**
Gazel 2148
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin yolu.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

3. **rāh-ı kūy:**
Gazel 2385
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin yolu.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

rāh-ı maḥabbet:

1. **rāh-ı maḥabbet:**
Gazel 2061
Mısra: **8**

Kelime Tipi: -
Sevgi, aşk yolu.

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

rāhı yañıl-:

1. **rāhı yañıl-:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yanlış yola sapmak, gideceği yolu bilememek.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

2. **rāhı yañıl-:**
Gazel 2265
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yanlış yola sapmak, gideceği yolu bilememek.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

raḥīm-i derdmendān ol-:

1. **raḥīm-i derdmendān ol-:**
Gazel 2050
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dertli, üzüntülü insanlara merhamet etmek.

Görüp alçaklaruñ ḥālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

raḥm:

1. **raḥmı:**-*ı*
Gazel 2168
Mısra: **3**
Merhamet, acıma.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

2. **raḥm:**
Gazel 2424
Mısra: **9**
Çok merhametli kimse.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḫen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

raḥm eyle-:

1. **raḥm eyle-:**
Gazel 2026
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak, esirgemek.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

2. **raḥm eyle-:**
Gazel 2105
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

3. **raḥm eyle-:**
Gazel 2129
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek , acımak.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

4. **raḥm eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

raḥm id-:

1. **raḥm id-:**
Gazel 2100
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet göstermek.

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

2. **raḥm id-:**
Gazel 2107
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet göstermek.

Müstedām olsun gözümüñ yaşı egler göñlümi
Ḥālüme raḥm idüp ağlar dīde-i giryān benüm

3. **raḥm id-:**
Gazel 2188
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

4. **raḥm id-:**
Gazel 2308
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

5. **raḥm id-:**
Gazel 2407
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Āh derdā kim dükenmez āh u feryādum benüm
Ḥālüme bir raḥm ider ʿālemde bulmadum benüm

raḥm it-:

1. **raḥm it-:**
Gazel 2012
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek , acımak.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

2. **raḥm it-:**
Gazel 2022
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

3. **raḥm it-:**
Gazel 2105
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Gördi kūyında gözüm yaşını raḥm itdi o dem
Gül-i ḫandān gibi açıldı birez cānānum

raḥm kıl-:

1. **raḥm kıl-:**
Gazel 2213
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

raḥmet:

1. **raḥmet:**
Gazel 2016
Mısra: **8**
Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

2. **raḥmet:**
Gazel 2163
Mısra: **2**
Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

3. **raḥmeti:**-*i*
Gazel 2177
Mısra: **3**
Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

4. **raḥmetüñ:**-*üñ*
Gazel 2178
Mısra: **7**
Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

5. **raḥmet:**
Gazel 2190
Mısra: **8**
Allah'ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

raḥmet eyle-:

1. **raḥmet eyle-:**
Gazel 2262
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

Raḥmet eyle bu dil-i ġam- dīdeme Niçe dürlü dürlü ġam-dīdeʾem

raḥmeten-lilʿālemīn:

1. **raḥmeten-lilʿālemīn:**
Gazel 2410
Mısra: **4**
"Alemlere rahmet" manasında peygamber efendimizin mübarek isimlerinden.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

raḫş:

1. **raḫşın:**-*ı, -n*
Gazel 2159
Mısra: **10**
Gösterişli, yürük at. Zaloğlu Rüstem'in atına da Rahş denir.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

2. **raḫş:**
Gazel 2224
Mısra: **3**
Gösterişli, güzel at.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

raht:

1. **raḫt:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
Her türlü ev eşyası, elbise ve süs malzemesi.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

rāhu düş-:

1. **rāhu düş-:**
Gazel 2153
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Giderken uğramak, rastgele önünden geçmek.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

rakam:

1. **raḳam:**
Gazel 2334
Mısra: **4**
Yazı yazma.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

rakam kıl-:

1. **raḳam kıl-:**
Gazel 2206
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yazı yazmak.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫvānumdan ḳalem
Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

2. **raḳam kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yazı yazmak.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫvānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

3. **raḳam kıl-:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yazı yazmak.

Eyleyem cevr ü cefāña
üstüẖ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk
üzre raḳam

raḳīb:

1. **raḳībe:**-*e*
Gazel 2169
Mısra: **11**
Şiirde sevgiliyi aşık kadar sevmediği halde ona yani sevgiliye sözünü geçiren ve onu aşıktan soğutmaya çalışan kimse.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

2. **raḳībüñ:**-*üñ*
Gazel 2275
Mısra: **5**
Klasik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse, şey, rakip.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳ'dan ola ol güm

3. **raḳīb:**
Gazel 2029
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir.Rakip aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

4. **raḳīb:**
Gazel 2003
Mısra: **3**
Klasik şiirde sevgiliyi aşıktan uzaklaştırmaya çalışan, sevgili ile aşığın kavuşmasına engel olan kimse.

Ḫışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

5. **raḳīb:**
Gazel 2052
Mısra: **7**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri.Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

6. **raḳībüñ:**-*üñ*
Gazel 2250
Mısra: **5**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

7. **raḳībüñ:**-*üñ*
Gazel 2326
Mısra: **8**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

8. **raḳībe:**-*e*
Gazel 2330
Mısra: **12**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

9. **raḳībi:**-*i*
Gazel 2406
Mısra: **5**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

10. **raḳībüñ:**-*üñ*
Gazel 2412
Mısra: **8**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

11. **raḳībi:**-*i*
Gazel 2442
Mısra: **11**
Rakip. Herhangi bir işte birbirinden üstün olmaya çalışanlardan her biri. Divan şiirinde aşık-maşuk ikilisi arasında aşık ile yarışan ve ona ortak olan kişidir. Rakip, aşığın nazarında kötü olan kişidir. Âşığa sevgili kadar eziyet eder.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

12. **raḳībi:**-*i*
Gazel 2417
Mısra: **9**
Âşığın kendisine rakip olarak gördüğü, sevgilinin mahallesinde dolaşan ve ona âşıktan daha yakın olan kişi.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdūn tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

raḳīb-i rū-siyeh:

1. **raḳīb-i rū-siyeh:**
Gazel 2006
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Kara yüzlü rakip.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

raks:

1. **raḳsa:**-*a*
Gazel 2458
Mısra: **4**
Genellikle musiki eşliğinde ayakta yapılan, çeşitli ahenkli hareketler dizisi, oyun, dans.

ʿIşḳ-ıla meydāna girsem iy faḳīh itme ʿaceb
Raḳsa girür gird-bād-ı āhı ile gerd olan

raḳs it-:

1. **raḳs it-:**
Gazel 2193
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ahenkli hareketler yaparak oynamak, dans etmek.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

rām id-:

1. **rām id-:**
Gazel 2209
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İtaat etmek, boyun eğmek.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

rām ol-:

1. **rām ol-:**
Gazel 2088
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İtaat etmek, boyun eğmek.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

2. **rām ol-:**
Gazel 2202
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Uymak, boyun eğmek.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

3. **rām ol-:**
Gazel 2283
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İtaat etmek, boyun eğmek.

Dirīġā olmadı dilber baña rām
Beni kıldı cihan ḫalḳına bed-nām

rām-ı ṣayyād eyle-:

1. **rām-ı ṣayyād eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İtaat eden avcı haline getirmek.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

raʿnā-:

1. **raʿnālık:**--*lık*
Gazel 2050
Mısra: **7**
Güzel, hoş, latif, parlak,göz alıcı güzellikte.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

raʿnā:

1. **raʿnālar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **6**
Güzel, hoş, latif, parlak, revnaklı.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

raʿnā-yı gül:

1. **raʿnā-yı gül:**
Gazel 2014
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yarısı sarı, yarısı kırmızı çok güzel gül.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

rāst:

1. **rāst:**
Gazel 2047
Mısra: **1**
Doğru, doğrudan, doğru bir şekilde.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

2. **rāstı:**-*ı*
Gazel 2372
Mısra: **5**
Hakka ve hakikate uygun, doğru, gerçek.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

raṭb u yābis:

1. **raṭb u yābis:**
Gazel 2013
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Münasebetli münasebetsiz, yerli yersiz söz .

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

ravża-i ḫüsn:

1. **ravża-i ḫüsn:**
Gazel 2210
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güzelliğinin bahçesi.

Muḥibbī ravża-i ḫüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānum

ravża-i rıḍvān:

1. **ravża-i rıḍvān:**
Gazel 2035
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cennet. || Cennet bahçesi.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

ravża-i rıżvān:

1. **ravża-i rıżvān:**
Gazel 2155
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cennet.

Ravżа-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

2. **ravża-i rıżvān:**
Gazel 2476
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Cennet.

Bir laḥża koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

rāyegān:

1. **rāyegāndur:**-*-dur*, **-**
Gazel 2039
Mısra: **7**
Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān malı degül

2. **rāyegān:**
Gazel 2430
Mısra: **9**
Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam şabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

rāz:

1. **rāz:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
Gizlenen şey, sır.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

2. **rāzı:**-*ı*
Gazel 2016
Mısra: **9**
Gizlenen şey, sır.

Gizlü rāzı bu Muḥibbīʾnüñ niçe fāş olmasun
Dil ise dīvānedür dildār-ısa maḥrem degül

3. **rāzın:**-*ı*, *-n*
Gazel 2398
Mısra: **7**
Gizlenen şey, sır.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

4. **rāzumı:**-*um*, *-ı*
Gazel 2009
Mısra: **5**
Gizlenen şey, sır.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

5. **rāzum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Gizlenen şey, sır.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

6. **rāz:**-*-duk*, *--ıyçün*
Gazel 2041
Mısra: **4**
Gizlenen şey, sır.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

7. **rāz:**
Gazel 2493
Mısra: **12**
Gizlenen şey, sır.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

rāzdār:

1. **rāzdār:**
Gazel 2398
Mısra: **8**
Sır tutan.

Hezārān luṭf-ıla dilber baña keşf eyledi rāzın
Ölürsem itmeyem ifşā ben anı rāzdār oldum

rāżı:

1. **rāżıyam:**-*(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **8**
Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

2. **rāżıyam:**-*(y)am*
Gazel 2466
Mısra: **9**
Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

3. **rāżıyam:**-*(y)am*
Gazel 2447
Mısra: **3**
Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

rāz-ı ʿışḳ:

1. **rāz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2493
Mısra: **11**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın sırrı.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

rāżī ol-:

1. **rāżī ol-:**
Gazel 2100
Mısra: **11**
Kelime Tipi: **-**
Kabul etmek, uygun bulmak, istemek. || *Hoşnut ve memnun olmak.*

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

2. **rāżī ol-:**
Gazel 2424
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Hoşnut ve memnun olmak.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

rebāb:

1. **rebāb:**
Gazel 2277
Mısra: **2**
Gövdesi Hindistan cevizi kabuğundan yapılmış uzun saplı saz.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

2. **rebāb:**
Gazel 2082
Mısra: **10**
Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kâsesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

Almaz-ıdı Muḥibbī bāde ele
İñleyüp dimese rebāb içelüm

3. **rebāb:**
Gazel 2140
Mısra: **4**
Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kasesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

4. **rebāb:**
Gazel 2355
Mısra: **8**
Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kâsesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

5. **rebāb:**
Gazel 2494
Mısra: **6**
Sap kısmının ucunda Hindistan cevizinden yapılmış basık, yuvarlak, küçük bir kasesi bulunan, dize veya bir yere dayanarak çalınan saz.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

red eyle-:

1. **red eyle-:**
Gazel 2348
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kabul etmemek, geri çevirmek.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

redd id-:

1. **redd id-:**
Gazel 2112
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Verilen veya yapılması istenen bir şeyi kabul etmemek, geri çevirmek.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

reftār:

1. **reftār:**
Gazel 2443
Mısra: **14**
Salınarak yürüme, güzel yürüyüş.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

reftār id-:

1. **reftār id-:**
Gazel 2251
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yürümek.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

reftāra gel:

1. **reftāra gel:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Salınmak , yürümek.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

reftāra gel-:

1. **reftāra gel-:**
Gazel 2428
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yürümek.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

2. **reftāra gel-:**
Gazel 2491
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yürümek.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

rehā:

1. **rehāyı:**-*yı*
Gazel 2247
Mısra: **1**
Kurtulma, kurtuluş.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

rehber:

1. **rehber:**
Gazel 2358
Mısra: **9**
Bir kimseye, bir topluma takip edeceği fikri yolda veya hareket tarzında önder olan kimse veya şey.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

rehgüẕār:

1. **rehgüẕāruñ:**-*uñ*
Gazel 2169
Mısra: **9**
Geçilen yol.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

reh-i ʿışḳ:

1. **reh-i ʿışḳ:**
Gazel 2047
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

2. **reh-i ʿışḳ:**
Gazel 2331
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

reh-i kūy:

1. **reh-i kūy:**
Gazel 2302
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin köyünün yolu.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

rehne ko-:

1. **rehne ko-:**
Gazel 2486
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir mal vb. rehin olarak bırakmak.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

rehne vir-:

1. **rehne vir-:**
Gazel 2298
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir mal vb. rehin olarak bırakmak.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

reh-nümā:

1. **rehnümā:**
Gazel 2310
Mısra: **10**
Yol gösteren, rehber.

Kalmadı derd ü belā miḥnet
Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

remmāl:

1. **remmāl:**
Gazel 2338
Mısra: **8**
Remil yoluyla gelecekten haber veren falcı, remilci.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

2. **remmāl:**
Gazel 2500
Mısra: **10**
Remil yoluyle gelecekten haber veren falcı, remilci.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

renc:

1. **rence:**-*e*
Gazel 2388
Mısra: **4**
Ağrı, sızı, eziyet, ıstırap, dert, mihnet.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḥasta temennā-yı maḳdemüñ

rence:

1. **rence:**
Gazel 2044
Mısra: **8**
Ağrı, sızı. || Zahmet, eziyet, ıztırap.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

reng:

1. **rengi:**-*i*
Gazel 2126
Mısra: **4**
Cisimler tarafından aksettirilen ışığın gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen duyum.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

reng al-:

1. **reng al-:**--*ma*, --*sa*
Gazel 2030
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yeni bir renk kazanmak.

Gülşen içre ger ʿiẕār-ı yārdan reng almasa
ʿĀlem içre bulmaz-ıdı bu ḳadar iʿzāz gül

rengīn:

1. **rengīn:**
Gazel 2481
Mısra: **4**
Değişik renkli, güzel, hoş, süslü.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

2. **rengīn:**
Gazel 2028
Mısra: **10**
Güzel, hoş, latif.|| Renkli.

Bu Muḥibbī olmasa ger mālik-i mülk-i suḫen
Ānī gelmezdi dilinden böyle bir rengīn ġazel

3. **rengīn:**
Gazel 2121
Mısra: **1**
Güzel, hoş, latif.

Bir lāle ḫād hevāsına rengīn ġazel didüm
Medḥ eyleyüp göziyle kaşın bī-bedel didüm

4. **rengīn:**
Gazel 2431
Mısra: **3**
Güzel, hoş, latif. || Renkli.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i şemīn

5. **rengīn:**
Gazel 2418

Mısra: **2**
Güzel, hoş, latif. || *Parlak renkli.*

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

6. **rengīn:**
Gazel 2423
Mısra: **9**
Güzel, hoş, latif.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

7. **rengīn:**
Gazel 2469
Mısra: **11**
Güzel, hoş, latif.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar
Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

resen:

1. **resenüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **8**
İp.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

resim:

1. **resmi:**-*i*
Gazel 2139
Mısra: **6**
Adet, usul.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

2. **resmin:**-*i*, -*n*
Gazel 2315
Mısra: **6**
Usul, tarz, şekil.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

3. **resmi:**-*i*
Gazel 2495
Mısra: **9**
Adet, üslup.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uṣūlden çıkasın

reşk id-:

1. **reşk id-:**
Gazel 2410
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kıskanmak.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḫūr-ı ʿīn

revā:

1. **revā:**
Gazel 2046
Mısra: **8**
Layık, uygun, yerinde, münasip.

Dāyimā Ḥaḳʾdan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḥācetüñ senüñ revā oldı göñül

2. **revādur:**-*dur*
Gazel 2158
Mısra: **3**
Layık, uygun, yerinde, münasip.

Ben kulam ol pādişāhumdur benüm
Her ne ḥükm itse revādur cāñuma

3. **revā:**
Gazel 2362
Mısra: **8**
Layık, uygun, yerinde, münasip.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

4. **revā:**
Gazel 2403
Mısra: **6**
Layık, uygun, yerinde, münasip.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

revā mı:

1. **revā mı:**
Gazel 2101
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, "Layık mı, bu da olur mu?" anlamında kullanılır.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāşı revā mı işide her bir ʿavām

2. **revā mı:**
Gazel 2211
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, "Layık mı, bu da olur mu?" anlamında kullanılır.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

3. **revā mı:**
Gazel 2445
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, "Layık mı, bu da olur mu?" anlamında kullanılır.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

4. **revā mı:**
Gazel 2497
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yerinde olmayan, uygun görülmeyen şeyler karşısında, "layık mı, bu da olur mu" anlamında kullanılır.

Māh-rūlar içre sen ḫüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

reva mı ?:

1. **reva mı ?:**
Gazel 2044
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yerinde olmayan, uygun

görülmeyen şeyler karşısında, "Layık mı, bu da olur mu?" anlamında kullanılır.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḫālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

revān:

1. **revān:**
Gazel 2035
Mısra: **4**
Akan, akıcı.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

revān eyle-:

1. **revān eyle-:**
Gazel 2435
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

revān id-:

1. **revān id-:**
Gazel 2097
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

revān it-:

1. **revān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

2. **revān it-:**
Gazel 2109
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

3. **revān it-:**
Gazel 2227
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

4. **revān it-:**
Gazel 2244
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

5. **revān it-:**
Gazel 2309
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

6. **revān it-:**
Gazel 2313
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

7. **revān it-:**
Gazel 2499
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Akıtmak.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

revān ol-:

1. **revān ol-:**
Gazel 2139
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Akmak.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

2. **revān ol-:**
Gazel 2365
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Akmak.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-ıçun kim belā kūhı-durur başum benüm

3. **revān ol-:**
Gazel 2426
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yola koyulmak, gitmek.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

4. **revān ol-:**
Gazel 2443
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Akmak.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

5. **revān ol-:**
Gazel 2496
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Akmak.

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cūylar her bir yaña olmış ayagına revān

revāne:

1. **revānedür:**-*dür*
Gazel 2076
Mısra: **3**
Akmak.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

revzen:

1. **revzenümden:**-*üm, -den*
Gazel 2155
Mısra: **3**
Pencere.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

2. **revzen:**
Gazel 2314
Mısra: **6**
Pencere.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

reʾy:

1. **reʾyi:**-*i*
Gazel 2305
Mısra: **10**
Fikir, düşünce, görüş.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

2. **reʾyüm:**-*üm*
Gazel 2305
Mısra: **9**
Fikir, görüş, düşünce.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

reʿy id-:

1. **reʿy id-:**
Gazel 2372
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Öne sürmek, düşünmek.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür bana bu rāʾlar benüm

reyāḥīn:

1. **reyāḥīn:**
Gazel 2496
Mısra: **9**
Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

2. **reyāḥīnī:**--*i*, -
Gazel 2040
Mısra: **2**
Fesleğen. || Sevgilinin saç ve ayva tüyleri reyhana benzer. || Koklaması uyku getirir, kalbe iyi gelir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

reyḥān:

1. **reyḥān:**
Gazel 2035
Mısra: **2**
Fesleğen. || Divan şiirinde kokusu ve şekli itibariyle ele alınır.Sevgilinin saç ve ayva tüyleri reyhana benzer. || Eski tıpta birinci derecede kuru ve sıcak kabul edilir.Koklanması uyku getirir.Kalbi kuvvetlendirir.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

2. **reyḥān:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
Fesleğen.Divan şiirinde kokusu ve şekil itibariyle ele alınır,sevgilinin saç ve ayva tüyleri reyhana benzer.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārızı gülüm

3. **reyḥāna:**-*a*
Gazel 2322
Mısra: **1**
Fesleğen denilen, sevgilinin ayva tüylerine benzetilen, hoş kokulu bir bitki.

Düşdi gönlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

reʾy-kec:

1. **reʾy-kecdür:**-*dür*
Gazel 2490
Mısra: **6**
Düşüncesi, görüşü sakat ve ters olan.

Māh-ı nevdür görinür bana hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

rīg:

1. **rīg-i:**-*i*
Gazel 2224
Mısra: **10**
Kum.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

rind:

1. **rind:**
Gazel 2232
Mısra: **6**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyâsına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

2. **rindem:**-*em*
Gazel 2279
Mısra: **1**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyâsına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

Ḫumārı ḫoş gören rindem mey-i ṣaḥbādan el çekmem
Cefāsına bakup ḫāruñ gül-i raʿnādan el çekmem

3. **rind:**
Gazel 2365
Mısra: **10**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyâsına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

4. **rind:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyâsına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

5. **rind:**
Gazel 2402
Mısra: **16**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

6. **rinde:**-*e*
Gazel 2431
Mısra: **9**
Görünüşe ve dünya işlerine kıymet vermeyen, kurallardan uzak, bütün varlığı kendi iç dünyasına göre değerlendiren, gönül gözüyle gören, hoş görülü, kalender, içkiye düşkün ve derbeder görünüşünün aksine arif, hakim, gönül ehli kimse.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

rindāna gel-:

1. **rindāna gel-:**
Gazel 2044
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Rint olan kimseye yakışır şekilde davranmak.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

rindāne-meşreb:

1. **rindane-meşreb:**
Gazel 2461
Mısra: **4**
Eğlenceye düşkün mizaçlı.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

rind-i cihān:

1. **rind-i cihān:**
Gazel 2048
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Alemin arifi.|| Gönül adamı.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

rind-i riyā:

1. **rind-i riyā:**
Gazel 2408
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İki yüzlü rind.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḥ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

rīsmān:

1. **rīsmān:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
İp, halat.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḫaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

rīsmān-ı laʿl:

1. **rīsmān-ı laʿl:**
Gazel 2042
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Lal ipi.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

rīsmān-ı zülf:

1. **rīsmān-ı zülf:**
Gazel 2497
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Saçının ipi.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

rişte:

1. **rištesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2306
Mısra: **5**
İp, iplik.

ʿIşḳ-ıla cān rištesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

2. **rištesini:**--*si*, --*n*, --*i*
Gazel 2009
Mısra: **1**
İplik,bağ.

Sīneye cān rištesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

rişte-i cān:

1. **rişte-i cān:**
Gazel 2042
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Can ipliği, can bağı.

Eşk ḳaṭresini rişte-i cānuma baglayup
Gösterdi gözüm oldı ʿayān rīsmān-ı laʿl

2. **rişte-i cān:**
Gazel 2043
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Can ipliği.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

3. **rişte-i cān:**
Gazel 2225
Mısra: **4**

Kelime Tipi: -
Can ipliği, can bağı.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

4. **rişte-i cān:**
Gazel 2246
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Can ipliği.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

5. **rişte-i cān:**
Gazel 2447
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Can ipliği.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

6. **rişte-i cān:**
Gazel 2490
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Can ipliği.

Naẓmumuñ her dānesi çün gevher-i nā-yābdur
Rişte-i cāna dizer anı görüp lüʾlüʾ diyen

<u>rivāyet:</u>

1. **rivāyetin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **2**
Hikaye edilen hadise veya söz.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

<u>riyā:</u>

1. **riyādan:**-*dan*
Gazel 2391
Mısra: **1**
İki yüzlülük, gösteriş yapma.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür göñlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür göñlüm

2. **riyādan:**--*dan, -*
Gazel 2059
Mısra: **1**
Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük || Bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür göñlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür göñlüm

3. **riyāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2305
Mısra: **4**
Özü sözü bir olmama, ikiyüzlülük, yalandan gösteriş; sırf Allah rızası için yapılması gereken ibadetleri ve güzel davranışları kendini beğendirmek ve insanlara göstermek amacıyla yapma, ihlası terk etme.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

4. **riyādan:**-*dan*
Gazel 2346
Mısra: **14**
Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülü.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

5. **riyā:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
Bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması. || Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

6. **riyā:**
Gazel 2438
Mısra: **5**
Bir ibadet veya iyiliğin Allah rızası için değil gösteriş için yapılması.|| Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

7. **riyādan:**-*dan*
Gazel 2467
Mısra: **2**
Olduğundan başka türlü görünme, özü sözü bir olmama, iki yüzlülük.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

<u>rızḳ:</u>

1. **rızḳ:**
Gazel 2148
Mısra: **7**
Allah'ın bütün yarattıklarına verdiği nimet.

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

<u>rıżvān:</u>

1. **rıżvānʾa:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **8**
Cennetin kapıcısı olan büyük meleğin adı.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳānīʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

<u>ruḥ:</u>

1. **ruḫı:**-*ı*
Gazel 2272
Mısra: **8**
Yanak.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

2. **ruḫlaruña:**-*lar, -uñ, -a*
Gazel 2455
Mısra: **3**
Yanak.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

3. **ruḫlaruñı:**-*lar, -uñ, -ı*
Gazel 2336

Mısra: **1**
Yanak, yüz.

Ruḫlaruñı dōstum gül gibi ḫandān isterem
Anuñ-içun gözlerüm yaşını bārān isterem

4. **ruḫını:**-*ı, --n, --ı*
Gazel 2052
Mısra: **6**
Yanak.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

5. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2139
Mısra: **5**
Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflenen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinemeyen ilahi ve manevi cevher.

Küfr-i zülfüñ ile artursun ruḫuñ īmānını
Bu müselmān resmi mi hey nā-müselmānum benüm

6. **ruḫları:**-*lar, -ı*
Gazel 2150
Mısra: **7**
Yanak.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

7. **ruḫı:**-*ı*
Gazel 2162
Mısra: **6**
Yanak.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

8. **ruḫlaruñda:**-*lar, -uñ, -da*
Gazel 2174
Mısra: **5**
Yanak.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

9. **ruḫlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2179
Mısra: **7**
Yanak.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

10. **ruḫlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2195
Mısra: **1**
Yanak.

Añup gül ruḫlaruñ giryān olup ebr-i bahār oldum
Ḫayālüñ ḫāli fikriyle yakup dāġ lālezār oldum

11. **ruḫları:**-*lar, -ı*
Gazel 2196
Mısra: **11**
Yanak.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

12. **ruḫlaruñı:**-*lar, -uñ, -ı*
Gazel 2225
Mısra: **1**
Yanak.

Gāh añup gül ruḫlaruñı gönlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

13. **ruḫlarum:**-*lar, -um*
Gazel 2232
Mısra: **7**
Yanak.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

14. **ruḫlarum:**-*lar, -um*
Gazel 2272
Mısra: **3**
Yanak.

Ḫasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

15. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2236
Mısra: **5**
Yanak.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

16. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2239
Mısra: **1**
Sevgilinin yanağı.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

17. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2241
Mısra: **3**
Sevgilinin yanağı.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

18. **ruḫı:**-*ı*
Gazel 2259
Mısra: **3**
Yanak.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

19. **ruḫlarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2269
Mısra: **3**
Yanak.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

20. **ruḫlarınuñ:**-*lar, -ı, -nuñ*
Gazel 2293
Mısra: **3**
Yanak.

Añlasam ruḫlarınuñ güllerini
İñleyüp bülbül-i gūyā olalum

21. **ruḫlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2297
Mısra: **13**
Yanak.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

22. **ruḫlarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2311
Mısra: **2**
Yanak.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

23. **ruḫlarına:**-*lar, -ı, -n, -a*
Gazel 2311
Mısra: **6**
Yanak.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

24. **ruḫlaruñsuz:**-*lar, -uñ, -suz*
Gazel 2330
Mısra: **1**
Yanak, yüz.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

25. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **1**
Yanak.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

26. **ruḫı:**-*ı*
Gazel 2352
Mısra: **9**
Yanak.

Gül ruḫı şevḳına yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

27. **ruḫına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2376
Mısra: **7**
Yanak.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

28. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2420
Mısra: **5**
Yanak.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

29. **ruḫları:**-*lar, -ı*
Gazel 2471
Mısra: **9**
Yanak.

Ruḫları şevḳına diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

30. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2476
Mısra: **1**
Yanak.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

31. **ruḫlaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2479
Mısra: **3**
Yanak.

Ruḫlaruñ şevḳına sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

32. **ruḫuñ:**-*uñ*
Gazel 2498
Mısra: **1**
Yanak.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

33. **ruḫları:**-*lar, -ı*
Gazel 2148
Mısra: **2**
Yanak.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

ruh-ı nigār:

1. **ruḫ-ı nigār:**
Gazel 2069
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağı.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

rūh-ı revān:

1. **rūḥ-ı revān:**
Gazel 2097
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Divan edebiyatında yürüyen latif bir ruha benzetilen güzel, sevgili.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

2. **rūh-ı revān:**
Gazel 2139
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Divan edebiyatında yürüyen latif bir ruha benzetilen güzel, sevgili.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

3. **rūḥ-ı revān:**
Gazel 2356
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İnsan varlığına Allah tarafından üfürülmüş olan, idrak eden, sezgi gücüne sahip ruh.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin güş idelüm

ruh-ı zībā:

1. **ruḫ-ı zībā:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzel yüz.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

2. **ruḫ-ı zībā:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzel yüz.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

ruhsār:

1. **ruḫsāruñ:**-*uñ*
Gazel 2001
Mısra: **9**
Yanak, ruh, yüz, çehre.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

2. **ruḫsārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2017
Mısra: **7**
Yanak, ruh, yüz, çehre.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

3. **ruḫsārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2204
Mısra: **5**
Yanak, ruh, yüz, çehre.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

4. **ruḫsārı:**-*ı*
Gazel 2329
Mısra: **11**
Yanak, yüz.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

5. **ruḫsārıdur:**-*-ı, --dur*
Gazel 2015
Mısra: **1**
Yanak, ruh, yüz, çehre.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

6. **ruḫsārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2119
Mısra: **9**
Yanak, yüz.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

7. **ruḫsārına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2143
Mısra: **5**
Yanak, ruh, yüz, çehre.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

8. **ruḫsārın:**-*ı, -n*
Gazel 2161
Mısra: **3**
Yanak, yüz.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

9. **ruḫsāruñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2259
Mısra: **5**
Yanak.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rüyı men görsem

10. **ruḫsārını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2265
Mısra: **7**
Yanak.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

11. **ruḫsāra:**-*a*
Gazel 2325
Mısra: **1**
Yanak, yüz.

Düşdi göñlüm bir ḳamer ruḫsāra bilmen nʾeyleyem
Olmışam günden güne bī-çāre bilmen nʾeyleyem

12. **ruḫsāruma:**-*um, -a*
Gazel 2343
Mısra: **7**
Yanak, yüz.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

13. **ruḫsāruma:**-*um, -a*
Gazel 2398
Mısra: **3**
Yanak, yüz.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

14. **ruḫ̲sāruñ:**-*uñ*
Gazel 2482
Mısra: **5**
Yanak.

Niçe vaṣf ideyim ruḫ̲sāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

rūm:

1. **rūmʾuñ:**
Gazel 2127
Mısra: **9**
Anadolu.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

2. **rūmʾuñ:**-*uñ*
Gazel 2427
Mısra: **9**
Anadolu.

Nʾola Rūmʾuñ Ḫusrevʾi olsa Muḥib
Çünkim oldı malik-i mülk-i suḫen

rūmī:

1. **rūmī:**
Gazel 2018
Mısra: **4**
Bizans İmparatorluğu ile ve orada yaşayanlarla ilgili.|| Anadolu ile ilgili, Anadolu'da yaşayan, Anadolulu.|| Tarihi Orta Asya'ya kadar dayanmakla birlikte ismini "Anadolu" manasındaki Rum kelimesinden alan, hayvânî veya nebâtî oluşu tartışmalı, kullanılma alanı çok geniş bir süsleme motifi.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

rumūz:

1. **rumūzın:**-*ı, -n*
Gazel 2193
Mısra: **9**
İşaretler, remizler, ince nükteler, manası gizli olan işaretler.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

2. **rumūz:**
Gazel 2121
Mısra: **9**
Remizler, işaretler, gizli anlamları olan imalı sözler.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

3. **rumūzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2154
Mısra: **3**
Remizler, işaretler, gizli anlamları olan imalı sözler.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

4. **rumūzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2295
Mısra: **3**
Remizler, işaretler, gizli anlamları olan imalı sözler.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

rumuz-ı ʿışḳ:

1. **rumuz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2245
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın gizli manaları.

Gel ʿayān itme rumuz-ı ʿışḳı her bir nā-kese
Nükte-i ḫāṣı ne bilsün ḳıymetin bilmez ʿavām

2. **rumūz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın gizli anlamları.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

3. **rumuz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2469
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın işaretleri.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

rūşen:

1. **rūşen:**
Gazel 2029
Mısra: **2**
Aşikar, meydanda, apaçık, açık bir şekilde. || *Parlak, aydın, aydınlık.*

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

2. **rūşen:**
Gazel 2033
Mısra: **2**
Parlak, aydın, aydınlık. || *Aşikar, meydanda.*

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

3. **rūşen:**
Gazel 2284
Mısra: **14**
Parlak, aydın, aydınlık.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

4. **rūşendür:**-*dür*
Gazel 2426
Mısra: **8**
Aşikar, meydanda.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẓer eyle
Naẓar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok ş̧evābından

rūşen eyle-:

1. **rūşen eyle-:**
Gazel 2215
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aydınlatmak.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

2. **rūşen eyle-:**
Gazel 2283
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aydınlatmak.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

3. **rūşen eyle-:**
Gazel 2314
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Açmak, göstermek.

İy perī bu dīde-i pür-ḫūnı rūşen eyledüm
Bir dem ārām eylegil cāyuñ muʿayyen eyledüm

rūşen it-:

1. **rūşen it-:**
Gazel 2090
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aydınlatmak.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

2. **rūşen it-:**
Gazel 2479
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aydınlatmak.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

rūşen kıl-:

1. **rūşen kıl-:**
Gazel 2085
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşikar etmek. || *Meydana çıkarmak.*

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

rūşen ol-:

1. **rūşen ol-:**
Gazel 2098
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşikar olmak, meydanda olmak.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

2. **rūşen ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşikar olmak, açığa çıkmak.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi

Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

rūşenā:

1. **rūşenāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2247
Mısra: **2**
Aydın, ışıklı, münevver.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

rū-siyāh:

1. **rū-siyāh:**
Gazel 2003
Mısra: **4**
Yüzü kara, utanılacak bir şey yapmış kimse || Günahkar.

Ḥışm idersin ʿāşıḳa dāyim katuñda ḫoş raḳīb
Ḥālümi bed añladur bir rū-siyāh eksük degül

2. **rū-siyāh:**
Gazel 2400
Mısra: **9**
Yüzü kara, utanılacak bir şey yapmış kimse .

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

rū-siyeh:

1. **rū-siyeh:**
Gazel 2305
Mısra: **4**
Kara yüzlü. || Ayıbı olan kimse.

Yüzümi döndürmezem ben ḳible-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

rüstem:

1. **rüstem:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
İran'ın ünlü kahramanı. Adı Şehname'de övgüyle anılır.Eski şiirimizde kahramanlık, acı kuvvet ve yenilmezlik sembolü olarak özellikle kasidelerde anılır.Daha delikanlılığında birçok devleri öldürmüş ve olağanüstü başarılar göstermiştir.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

rüsvā:

1. **rüsvā:**
Gazel 2106
Mısra: **10**
Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

2. **rüsvāyı:**-*(y)ī*
Gazel 2385
Mısra: **3**
Kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

rüsvā eyle-:

1. **rüsvā eyle-:**
Gazel 2047
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

2. **rüsvā eyle-:**
Gazel 2067
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

3. **rüsvā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

4. **rüsvā eyle-:**
Gazel 2352
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

5. **rüsvā eyle-:**
Gazel 2352
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

rüsvā it-:

1. **rüsvā it-:**
Gazel 2242
Mısra: **14**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

rüsvā kıl-:

1. **rüsvā kıl-:**
Gazel 2180
Mısra: **2**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

2. **rüsvā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

3. **rüsvā kıl-:**
Gazel 2249
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

4. **rüsvā kıl-:**
Gazel 2357
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Rezil etmek, rezil kepaze etmek.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

rüsvā ol-:

1. **rüsvā ol-:**
Gazel 2251
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Rezil olmak.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

2. **rüsvā ol-:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Rezil olmak.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

rüsvā-yı ʿālem:

1. **rüsvā-yı ʿālem:**
Gazel 2020
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Herkesin ayıpladığı aşağılık kimse.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

2. **rüsvā-yı ʿālem:**
Gazel 2257
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Herkesin ayıpladığı aşağılık kimse.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

3. **rüsvā-yı ʿālem:**
Gazel 2306
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Herkesin ayıpladığı aşağılık kimse.

Oldılar āgāh ḥālümden cihān merdümleri
Āh kim kendümi ben rüsvā-yı ʿālem eyledüm

rüsvā-yı ʿālem bagla-:

1. **rüsvā-yı ʿālem bagla-:**
Gazel 2208
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Herkesin ayıpladığı aşağılık kimse olmak.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

rüsvā-yı ʿām:

1. **rüsvā-yı ʿām:**
Gazel 2303
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Herkesin ayıpladığı aşağılık kimse.

Rüsvā-yı ʿām itdi mey
Bu dīde-i eşk-bāram

rüsvā-yı halk:

1. **rüsvā-yı ḫalḳ:**
Gazel 2095
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yaratılmışların rezili.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

rüsvā-yı hāmūn:

1. **rüsvā-yı hāmūn:**
Gazel 2072
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Çöllerin rezili.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

rüsvā-yı şehr:

1. **rüsvā-yı şehr:**
Gazel 2299
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şehrin ayıpladığı aşağılık kimse.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

rüy:

1. **rüyı:**-*ı*
Gazel 2259
Mısra: **6**
Yüz, surat, çehre.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rüyı men görsem

2. **rüyı:**-*ı*
Gazel 2103
Mısra: **6**
Yüz, çehre.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rüyı sevdüm

3. **rüyum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **7**
Yüz, çehre.

Didüm zer oldı rüyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

4. **rüyumı:**-*um, -ı*
Gazel 2394
Mısra: **7**
Yüz.

Gerçi ʿışḳuñ rüyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

5. **rüyında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2444
Mısra: **11**
Yüz, çehre.

Ḫāller kim görinür rüyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

rūy-ı dilber:

1. **rūy-ı dilber:**
Gazel 2158
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönlü kendine çeken, güzel sevgilinin yüzü.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

rūy-ı hūbān:

1. **rūy-ı ḫūbān:**
Gazel 2266
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellerin yüzü.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

rūy-ı pür-gerd:

1. **rūy-ı pür-gerd:**
Gazel 2068
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tozlu yüz.

Başum içre nīlūferdür çehre-i zerdüm benüm
Ḫākde berg-i ḫazāndur rūy-ı pür-gerdüm benüm

rūy-ı siyāh:

1. **rūy-ı siyāh:**
Gazel 2080
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kara yüzlü, yüzü kara. || Ayıbı olan.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

rūy-ı zerd:

1. **rūy-ı zerd:**
Gazel 2037
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

2. **rūy-ı zerd:**
Gazel 2078
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

3. **rūy-ı zerd:**
Gazel 2390
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

İy Muḥibbī kim-durur ʿışḳuma inkār eyleye
Rūy-ı zerdüm eşk-i çeşmüm çün güvāhumdur benüm

4. **rūy-ı zerd:**
Gazel 2406
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

5. **rūy-ı zerd:**
Gazel 2453
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sararmış yüz.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

rūz:

1. **rūzum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **4**
Gün, gündüz.

Ḫayātum ḫāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̲erüm ʿadnüm
Baḫārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

2. **rūz:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
Gün.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḫayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḫayretüm

3. **rūzum:**-*um*
Gazel 2237
Mısra: **1**
Gün.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

4. **rūze:**--*e, -*
Gazel 2038
Mısra: **1**
Gün, gündüz.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

5. **rūz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2169
Mısra: **10**
Gün.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

6. **rūzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2270
Mısra: **3**
Gün, gündüz.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

rūz u şeb:

1. **rūz u şeb:**
Gazel 2133
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gece gündüz. || Her zaman, ara vermeden, aralıksız.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

2. **rūz u şeb:**
Gazel 2186
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gündüz ve gece. Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

3. **rūz u şeb:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gündüz ve gece. || Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

rūze-i hicr:

1. **rūze-i hicr:**
Gazel 2283
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ayrılık orucu.

Niçe bir rūze-i hicrüñ dutalum
Hilāl ebrūñı göster ola bayram

rūze-i hicrān:

1. **rūze-i hicrān:**
Gazel 2345
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ayrılık orucu.

Rūze-i hicrānda kaldum ʿiyd-i vaṣla irmedüm
Gīce gündüz ol meh-i tābānı añdum agladum

rūz-ı cezā:

1. **rūz-ı cezā:**
Gazel 2091
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿiṣyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

rūz-ı ezel:

1. **rūz-ı ezel:**
Gazel 2354
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

2. **rūz-ı ezel:**
Gazel 2430
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

3. **rūz-ı ezel:**
Gazel 2453
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

4. **rūz-ı ezel:**
Gazel 2454
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

5. **rūz-ı ezel:**
Gazel 2498
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Allah'ın ezelde ruhları yaratıp bir araya topladığı gün.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

rūz-ı ḫazān:

1. **rūz-ı ḫazān:**
Gazel 2451
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sonbahar günü.

Gülşene meşşāṭa olmışken bugün bād-ı seḥer
Ḫayfdur kim ʿāḳıbet berbād ider rūz-ı ḫazān

rūz-ı hicrān:

1. **rūz-ı hicrān:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ayrılık günü.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḫamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

2. **rūz-ı hicrān:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ayrılık günü.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḫamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

rūz-ı maḥşer:

1. **rūz-ı maḥşer:**
Gazel 2320
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Mahşer günü.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

2. **rūz-ı maḥşer:**
Gazel 2374
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

3. **rūz-ı maḥşer:**
Gazel 2427
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Mahşer günü, kıyametten sonra insanların hesaba çekileceği gün.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

rūz-ı vaṣl:

1. **rūz-ı vaṣl:**
Gazel 2172
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vuslat günü.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem

Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

2. **rūz-ı vaṣl:**
Gazel 2172
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vuslat günü.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

rūzigār:

1. **rūzigāra:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **1**
Rüzgâr. || *Dünyanın içinde bulunduğu devir, zaman, vakit, dehr.*

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

2. **rūzigār:**
Gazel 2164
Mısra: **18**
Dünyanın içinde bulunduğu devir, zaman, vakit, dehr.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

3. **rūzigār:**
Gazel 2398
Mısra: **2**
Dünyanın içinde bulunduğu devir, zaman, vakit, dehr.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

rūzigār-ı seng-dil:

1. **rūzigār-ı seng-dil:**
Gazel 2221
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Acımasız devir.

Ol ne bārān kūy-ı Leylā'da yagar didüm didi
Rūzigār-ı seng-dil ber ḥāl-i Mecnūn aglaram

S

saʿādet:

1. **saʿādet:**
Gazel 2185
Mısra: **9**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Bu saʿādet besdür dilber Muḥibbīʾye diye
Derdmendümdür faḳīrüm hem esīrümdür benüm

2. **saʿādetdür:**-*dür*
Gazel 2215
Mısra: **3**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

3. **saʿādetdür:**-*dür*
Gazel 2237
Mısra: **5**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

4. **saʿādet:**
Gazel 2043
Mısra: **7**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

5. **saʿādetdür:**-*dür*
Gazel 2252
Mısra: **10**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

6. **saʿādet:**
Gazel 2260
Mısra: **11**
Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık.

Ne saʿādet idi iti gibi şayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

sāʿat:

1. **sāʿatüm:**-*üm*
Gazel 2150
Mısra: **10**
Vakit, zaman, an.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

2. **sāʿatüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **10**
Saat, vakit, zaman.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

şabā:

1. **şabā:**
Gazel 2054
Mısra: **1**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı.

Dilā gülzār-ı ʿālemden ṣabā gibi güẕār itdüm
Gülinden görmedüm būy-ı vefa ḫār iḫtiyār itdüm

2. **şabā:**
Gazel 2063
Mısra: **4**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

3. **şabā:**
Gazel 2126
Mısra: **7**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

İy ṣabā āvāre gönlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

4. **şabā:**
Gazel 2215
Mısra: **10**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan

Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

5. **ṣabā:**
Gazel 2237
Mısra: **10**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

6. **ṣabā:**
Gazel 2247
Mısra: **5**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

7. **ṣabā:**
Gazel 2316
Mısra: **7**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

8. **ṣabā:**
Gazel 2327
Mısra: **5**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

9. **ṣabā:**
Gazel 2333
Mısra: **5**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

10. **ṣabā:**
Gazel 2425
Mısra: **3**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

11. **ṣabā:**
Gazel 2430
Mısra: **10**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

12. **ṣabā:**
Gazel 2446
Mısra: **7**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

13. **ṣabā:**
Gazel 2491
Mısra: **1**
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Açdı gülşende ṣabā ġonca-i ebkār etegin
Līk ġonca komadı lecc idüp inkār etegin

<u>ṣabā vaḳti:</u>

1. **ṣabā vaḳti:**
Gazel 2056
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Saba Rüzgârı vakti. || *Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli vakti.*

İy Muḥibbī iledür kūyına ol vaḳtin ṣabā
Rāh-ı kūyında ġubār olup meger berbād olam

<u>ṣabā yili:</u>

1. **ṣabā yili:**
Gazel 2104
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha doğru kuzeydoğudan hafif hafif esen serin, hoş, latif bahar Rüzgârı, tan yeli.

Zülfüñ ṣabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

<u>ṣabāḥ:</u>

1. **ṣabāḥum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **6**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

<u>ṣabāḥa çık-:</u>

1. **ṣabāḥa çık-:**-*a*
Gazel 2069
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ölmeden sabah uyanabilmek.

Niçeye dek şeb-i ġamda fırāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

<u>ṣabāḥa dek:</u>

1. **ṣabāḥa dek:**
Gazel 2154
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nev-reste menzilüm

2. **ṣabāḥa dek:**
Gazel 2295
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Bülbül gibi fiġānlar iderdüm ṣabāḥa dek
Kūyuñ olaydı iy gül-i nevreste menzilüm

<u>ṣabır:</u>

1. **ṣabra:**-*a*
Gazel 2110
Mısra: **8**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses

çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

2. **ṣābir:**
Gazel 2286
Mısra: **10**
Sabreden, sabırlı kimse.

Muḥibbī bir naẓar görsem niġārı
Yitürmişem özümi ṣābir olsam

ṣabī-veş:

1. **ṣabī-veş:**
Gazel 2468
Mısra: **10**
Çocuk gibi.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini
Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

ṣaʿbnāk:

1. **ṣaʿbnāk:**
Gazel 2076
Mısra: **9**
Güçlüklerle dolu, zorlu, çetin,müşkül.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

ṣabr:

1. **ṣabr:**
Gazel 2219
Mısra: **1**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

2. **ṣabrı:**-*ı*
Gazel 2354
Mısra: **11**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

3. **ṣabr:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

4. **ṣabr:**
Gazel 2392
Mısra: **1**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

5. **ṣabra:**-*a*
Gazel 2401
Mısra: **9**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

6. **ṣabr:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi bāña oldı māh u sāl

7. **ṣabr:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

8. **ṣabr:**
Gazel 2487
Mısra: **3**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

9. **ṣabr:**
Gazel 2488
Mısra: **6**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

10. **ṣabrumı:**-*um, -ı*
Gazel 2009
Mısra: **3**
Sabır, dayanma gücü.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

11. **ṣabr-ıla:**-*ıla*
Gazel 2143
Mısra: **4**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

12. **ṣabr:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

13. **ṣabr:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

14. **ṣābr-ıla:**-*ıla*
Gazel 2220
Mısra: **2**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

15. **ṣabr:**
Gazel 2238
Mısra: **3**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

16. **ṣabrum:**-*um*
Gazel 2360
Mısra: **7**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

17. **ṣabr:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

18. **ṣabr:**
Gazel 2414
Mısra: **10**
Katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı, hastalık, yoksulluk, felaket vb. durumlar karşısında umutsuzluğa kapılmayıp şikayet etmeden, sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

<u>ṣabr eyle-:</u>

1. **ṣabr eyle-:**
Gazel 2110
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

2. **ṣabr eyle-:**
Gazel 2253
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

3. **ṣabr eyle-:**
Gazel 2260
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

4. **ṣabr eyle-:**
Gazel 2480
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

<u>ṣabr id-:</u>

1. **ṣabr id-:**
Gazel 2253
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

<u>ṣabr ide:</u>

1. **ṣabr ide:**--*e*, -
Gazel 2005
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Tahammül etmek, dayanmak.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

<u>ṣabr idemez:</u>

1. **ṣabr idemez:**--*e*, --*mez*
Gazel 2005
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tahammül etmek, dayanmak.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

<u>ṣabr it-:</u>

1. **ṣabr it-:**
Gazel 2050
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabır göstermek, sabırlı davranmak.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

<u>ṣabr kıl-:</u>

1. **ṣabr kıl-:**
Gazel 2047
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -

Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

2. **şabr kıl-:**
Gazel 2179
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

3. **şabr kıl-:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabırlı davranmak, sabır ve tahammül göstermek.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

sabru düken-:

1. **şabru düken-:**
Gazel 2057
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Artık katlanamaz, dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

şabru kalma-:

1. **şabru kalma-:**
Gazel 2258
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Artık dayanamaz, katlanamaz duruma gelmek, sabrı tükenmek.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

saç-:

1. **saçılsa:**-*ıl, -sa*
Gazel 2083
Mısra: **5**
Bir şeyi ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

2. **saçup:**-*up*
Gazel 2300
Mısra: **2**
Bir şeyi Ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḥāṣıl kılam

3. **saçup:**-*up*
Gazel 2398
Mısra: **10**
Yaymak, dağıtmak.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

saç:

1. **saçını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2161
Mısra: **4**
Saç, zülüf.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

2. **saçını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2274
Mısra: **5**
Saç, zülüf.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

3. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2414
Mısra: **7**
Saç, zülüf.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünün

4. **saçı:**--*ı*
Gazel 2004
Mısra: **17**
Zülf , sevgilinin saçı.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

5. **saçı:**
Gazel 2013
Mısra: **5**
Saç.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünün ol saña kim dir ʿāḳil ol

6. **saçuñdan:**--*uñ, --dan*
Gazel 2051
Mısra: **2**
Zülf.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

7. **saçını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2067
Mısra: **7**
Saç.|| Zülüf.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

8. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2072
Mısra: **2**
Saç. || Zülüf.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

9. **saçı:**-*ı*
Gazel 2115
Mısra: **6**
Saç. || Zülf.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

10. **saçı:**-*ı*
Gazel 2122
Mısra: **9**
Saç. || Zülüf.

Bir saçı leylāya bend idüp dil-i dīvāneyi
İy Muḥibbī ʿışḳ ara Mecnūnʾa aḳrān eylesem

11. **saçı:**--
Gazel 2152
Mısra: **1**
Saç, zülüf.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

12. **saçı:**-*ı*
Gazel 2159
Mısra: **9**
Saç, zülüf.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

13. **saçın:**-*ı, -n*
Gazel 2191
Mısra: **3**
Saç. || *Zülf.*

Görüp leylī saçın divāne oldum
Anuñçün kodılar mecnūn baña nām

14. **saçuña:**-*uñ, -a*
Gazel 2195
Mısra: **15**
Saç, zülüf.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

15. **saçı:**-*ı*
Gazel 2215
Mısra: **8**
Saç, zülf.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

16. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2230
Mısra: **5**
Saç, zülf.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

17. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2242
Mısra: **7**
Saç, zülüf.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

18. **saçı:**-*ı*
Gazel 2242
Mısra: **13**
Saç, zülüf.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

19. **saçı:**-*ı*
Gazel 2273
Mısra: **12**
Saç,zülf.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

20. **saçı:**-*ı*
Gazel 2281
Mısra: **5**
Saç,zülf.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

21. **saçı:**-*ı*
Gazel 2298
Mısra: **5**
Saç,zülf.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

22. **saçı:**-*ı*
Gazel 2299
Mısra: **9**
Saç,zülf.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

23. **saçı:**-*ı*
Gazel 2317
Mısra: **15**
Saç,zülf.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

24. **saçı:**-*ı*
Gazel 2320
Mısra: **3**
Saç,zülf.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

25. **saçı:**-*ı*
Gazel 2429
Mısra: **1**
Saç,zülf.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

26. **saçı:**-*ı*
Gazel 2446
Mısra: **8**
Saç,zülf.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

27. **saçı:**-*ı*
Gazel 2457
Mısra: **1**
Saç,zülf.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

28. **saçumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2276
Mısra: **5**
Saç, zülf.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

29. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2289
Mısra: **3**
Saç, zülüf.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

30. **saçı:**-*ı*
Gazel 2322
Mısra: **1**
Saç, zülf.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

31. **saçı:**-*ı*
Gazel 2322
Mısra: **8**
Saç, zülf.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḥāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

32. **saçı:**-*ı*
Gazel 2324
Mısra: **6**
Saç, zülf.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

33. **saçı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **14**
Saç, zülüf.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

34. **saçuñ:**-*uñ*
Gazel 2386
Mısra: **3**
Saç, zülf.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

35. **saçılur:**-*ıl, -ur*
Gazel 2411
Mısra: **6**
Bir şeyi ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

<u>sācid:</u>

1. **sācidīn:**-*īn*
Gazel 2432
Mısra: **10**
Secde eden, secdeye varan, secdeye kapanan.

Ḳāmet itse cümle mescid ehli iderler ḳıyām
Kaşları miḥrābına olurlar anuñ sācidīn

<u>saʿd ol-:</u>

1. **saʿd ol-:**
Gazel 2092
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kutlu, bahtiyar, uğurlu olmak.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse bana o mihr-i saʿādetüm

<u>ṣad pāre:</u>

1. **ṣad pāre:**
Gazel 2471
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yüz parça, parça parça, paramparça.

Ṣāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

<u>ṣad pāre eyle-:</u>

1. **ṣad pāre eyle-:**
Gazel 2091
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüz parçaya bölmek.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

<u>ṣadā:</u>

1. **ṣadālar:**-*lar*
Gazel 2479
Mısra: **10**
Ses, avaz.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

2. **ṣadā:**
Gazel 2392
Mısra: **1**
Ses, avaz.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

<u>sadef:</u>

1. **ṣadef:**
Gazel 2141
Mısra: **7**
Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı.

Dürr-i eşküm ḥıfẓına olmış meger çeşmüm ṣadef
Āb-ı nīsān-ıla gevher-bār olupdur gözlerüm

2. **ṣadef:**
Gazel 2177
Mısra: **7**
Sedef,midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz hayvanı anlamındadır. Bu hayvan daha çok Çin ve Hint denizlerinde bulunurmuş. Eski inanışa göre bu hayvan nisan ayında 18 Nisan denizin yüzüne veya sahile çıkarak ağzını açar ve yağmur tanesini yutarmış, bu yağmur tanesi de inciye dönüşürmüş.

Bu ne ḥikmetdür ki deryāda ṣadef ḫalḳ eyledüñ
Bu ne ḳudret mādan itdüñ bī-bāhā dürr-i yetīm

<u>saʿd-ı ekber:</u>

1. **saʿd-ı ekber:**
Gazel 2000
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Jüpiter (Müşteri) gezegeni.Bu yıldızın etkisi altında doğmuş olanlar, terbiyeli, utangaç, iyi ve yumuşak huylu , alçak gönüllü, cömert olurlar.Düzgün ve güzel söz söylerler,Feleğin kadısı ve hatibi olarak bilinir.Mavi renk, Müşteri yıldızına aittir.Özellikle medhiyelerde bahsedilen kişiler düşüncelerinde ve işlerindeki isabetten dolayı Müşteri yıldızına benzetirler.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

2. **saʿd-ı ekber:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Jüpiter gezegeni.|| Müşteri yıldızı da denilir. Bu yıldızın altında doğanlar, terbiyeli, utangaç, iyi ve yumuşak huylu ,alçak gönüllü,cömert olurlar.Düzgün ve güzel söz söylerler. Feleğin kadısı ve hatibi olarak bilinirler.Özellikle methiyelerde bahsedilen kişiler düşüncelerinde ve işlerindeki isabetten dolayı bu yıldıza benzetilirler.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

<u>şādıḳ:</u>

1. **şādıḳ:**
Gazel 2037
Mısra: **5**
Dostluğunda samimi ve vefalı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefayı gösteren, sadakatli kimse.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

2. **şādıḳ:**
Gazel 2438
Mısra: **5**
Dostluğunda samimi ve vefalı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefayı gösteren, sadakatli kimse.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

3. **şādıḳam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **2**
Dostluğunda samimi ve vefalı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefayı gösteren, sadakatli kimse.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāṣıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

<u>şādıḳüʾl-ḳavl:</u>

1. **şādıḳüʾl-ḳavl:**
Gazel 2015
Mısra: **10**
Doğru sözlü, güvenilir.

Pādişāh-ısañ nʾola çokdur kapuñda kullaruñ
Ṣādıḳüʾl-ḳavl bu Muḥibbī gibi biri kul degül

<u>şadr:</u>

1. **şadrında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2160
Mısra: **8**
Bir şeyin başı, baş tarafı, en yüksek yeri.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

<u>sadra geçür-:</u>

1. **ṣadra geçür-:**
Gazel 2170
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Başa geçirmek, baş köşeye geçip oturtmak.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

2. **ṣadra geçür-:**-*a*
Gazel 2300
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Başa geçmek, baş köşeye geçip oturmak.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

<u>sāf:</u>

1. **ṣaflar:**-*lar*
Gazel 2335
Mısra: **5**
Yan yana dizilmek, sıra.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

2. **ṣāf:**
Gazel 2233
Mısra: **7**
İçine temizliğini bozacak bir şey karışmamış olan, temiz, duru, arı, berrak, halis.

Bir ḳadeḥ mey ile anı ṣāf ide pīr-i muġān
Āh-ıla dil āyīnesin her kaçan jeng eylesem

3. **ṣāf:**
Gazel 2283
Mısra: **6**
Arı, katışıksız, halis, has.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

4. **ṣāf:**
Gazel 2338
Mısra: **10**
Kurnazlığa aklı ermeyen, içinde fesatlık olmadığı için kolayca aldatılabilen kimse, saftirik.

Āteş-i ʿışḳı ezelden eyledüm ben iḫtiyār
Ġıll ü ġışdan ṣāf olup ġam pōtasında ḳāl olam

<u>ṣāf ḳalb:</u>

1. **ṣāf ḳalb:**
Gazel 2309
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kötü düşüncesi, kötü niyeti olmayan, kötülük düşünmeyen, kalbi temiz.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül
Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

<u>ṣaf ol-:</u>

1. **ṣaf ol-:**
Gazel 2101
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yan yana düzgün bir şekilde sıralanan kimselerin meydana getirdiği dizi, sıra. || Cemaatle namaz kılanların yan yana dizilmek suretiyle meydana getirdikleri sıralardan her biri.

Mescid-i ḥüsnüne bakdum kaşı miḥrābında
Ṣaf olup ġamzesi mestāne gözi olmış imām

<u>ṣaf ṣaf:</u>

1. **ṣaf ṣaf:**
Gazel 2254
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Saflar meydana getirecek şekilde, dizi dizi, sıra sıra.

Geçüp cāmiʿ-i ḥüsn içre kaşı miḥrābına karşu
Durup kirpükleri ṣaf ṣaf ider çeşmi imāmet hem

2. **ṣaf ṣaf:**
Gazel 2362
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saflar meydana getirecek şekilde, dizi dizi, sıra sıra.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ

Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

<u>ṣaf ṣaf ol-:</u>

1. **ṣaf ṣaf ol-:**
Gazel 2179
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Saflar meydana getirecek şekilde dizilmek, yan yana dizilmek.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

<u>ṣafā:</u>

1. **ṣafāda:**-*da*
Gazel 2111
Mısra: **8**
Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. || *Eğlence, neşe, zevk.*

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

2. **ṣafā:**
Gazel 2235
Mısra: **2**
Eğlence, neşe, zevk.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

3. **ṣafāmuz:**-*muz*
Gazel 2315
Mısra: **10**
Eğlence, neşe, zevk.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

4. **ṣafā-y-ıla:**-*(y), -ıla*
Gazel 2362
Mısra: **9**
Mekke dolaylarında hac ibadetinin yapıldığı yerlerden biri olup hacıların burası ile Merve adı verilen yer arasında Hz. Hacer'in o dönemde yapmış olduğu gidiş ve geliş hareketini dört gidiş, üç geliş olarak aynen uygulanan yer.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

5. **ṣafā:**
Gazel 2372
Mısra: **12**
Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

6. **ṣafā:**
Gazel 2460
Mısra: **8**
Gönül huzuru. ll Mekke dolaylarında hac ibadetinin yapıldığı yerlerden biri olup hacıların burası ile Merve adı verilen yer arasında Hz. Hacer'in o dönemde yapmış olduğu gidiş ve geliş hareketini dört gidiş, üç geliş olarak aynen uygulanan yer.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

7. **ṣafā:**
Gazel 2449
Mısra: **1**
Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik. || *Eğlence, neşe, zevk.*

ʿĀṣıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

8. **ṣafādan:**-*dan*
Gazel 2467
Mısra: **1**
Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

9. **ṣafādan:**-*dan*
Gazel 2467
Mısra: **4**
Eğlence, neşe, zevk.

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

<u>ṣafā bul-:</u>

1. **ṣafā bul-:**
Gazel 2068
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Rahat ve huzurlu olmak. || *Kedersiz olmak.*

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

2. **ṣafā bul-:**
Gazel 2144
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül şenliği, rahat, huzur bulmak.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

<u>ṣafā vir-:</u>

1. **ṣafā vir-:**
Gazel 2111
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Rahatlatmak, mutlu etmek.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

<u>ṣafā-yı mecnūn:</u>

1. **ṣafā-yı mecnūn:**
Gazel 2464
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Mecnunun gönül huzuru.

Gitmezdi ḥacca hergiz koyup diyar-ı yārı
Ḳalbinde Merve ḥaḳḳı olsa ṣafā-yı Mecnūn

<u>ṣafḥa:</u>

1. **ṣafḥaya:**-*(y)a*
Gazel 2328
Mısra: **8**
Üzerine yazı yazılmış veya yazılmaya uygun sayfa.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

<u>ṣafḥa-i ruḫsār:</u>

1. **ṣafḥa-i ruḫsār:**
Gazel 2206
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yanak sayfası.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫ∨ānumdan ḳalem

Ṣafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

<u>ṣāfī:</u>

1. **ṣāfī:**
Gazel 2416
Mısra: **9**
Saf, duru, temiz, katıksız.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

<u>sag ol-:</u>

1. **sag ol-:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Birinin, aslında tenkit edilecek bir halini mazur gören bir hoşgörü ifadesi olarak veya bir sitemi yumuşatmak için kullanılır.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Ṣāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

<u>sag u selāmet:</u>

1. **sag u selāmet:**
Gazel 2137
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sağ ve sağlam bir şekilde, başına kötü bir şey gelmeden, hiçbir zarara uğramadan.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

<u>sag u sol:</u>

1. **sag u sol:**
Gazel 2145
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her taraf.

Muḥibbī kimseyi ġıybet idüp uzatma hergiz dil
Dilindendür ne gelse kişiye sag u solından hem

<u>sāġar:</u>

1. **sāġar:**
Gazel 2331
Mısra: **5**
İçki bardağı, kadeh.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

2. **sāġar:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
Kadeh, içki bardağı.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

3. **sāġarı:**--*ı,* -
Gazel 2055
Mısra: **3**
İçki kadehi. || *Arif kimsenin gönlü.*

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

4. **sāġarı:**-*ı*
Gazel 2133
Mısra: **3**
Kadeh, şarap kadehi.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

5. **sāġar:**
Gazel 2191
Mısra: **5**
İçki kadehi,sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

6. **sāġar:**
Gazel 2280
Mısra: **7**
İçki kadehi,sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḥī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

7. **sāġar:**
Gazel 2319
Mısra: **9**
İçki kadehi,sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

8. **sāġar:**
Gazel 2245
Mısra: **9**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Sāġar almışdur Muḥibbī laʿl dirler cām içer
Diḳḳat itdüm görmedüm didüm ʿaceb ol leb-gedām

9. **sāġaruñ:**-*uñ*
Gazel 2319
Mısra: **10**
İçki kadehi,sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer. Lebi yādına ele sāġar alsam Sāġar Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda

gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ
İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

10. **sāġārı:**-*ı*
Gazel 2481
Mısra: **8**
Sırça, cam, şarap kadehi. Cam, sevgilinin dudağıdır, ağzıdır. Çünkü içi dolu sırça kadeh dudak gibi görünür, buse de şarap kadar insanı kendinden geçirir ve sarhoş eder. Cam aynı zamanda gonca ve güldür. Kırmızılığı yönünden ve çekiciliği nedeni ile bu ilişki kurulur. Cam bazen de renk ve şekil yönünden laleye benzer.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

sāġār-ı çeşm:

1. **sāġār-ı çeşm:**
Gazel 2055
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı kadehi.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḥaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

2. **şaġar-ı çeşm:**
Gazel 2130
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Göz kadehi. || Aşığın gözü kızıl kan ağlayarak bir kadehe dönüşür.Göz, sevgilinin hayali ile süslenmiştir, tıpkı kadehlerin süslenmesi gibi.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

3. **sāġar-ı çeşm:**
Gazel 2147
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı kadehi.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

4. **sāġar-ı çeşm:**
Gazel 2294
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Göz kadehi.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

5. **sāġar-ı çeşm:**
Gazel 2361
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Göz kadehi.

Bezm-i ġamda gīceler efġān idüp neyler gibi
Sāġar-ı çeşmümle dem dem ḫūn-ı dil nūş eyledüm

sāġar-ı çeşmüm:

1. **sāġar-ı çeşmüm:**--*üm, -*
Gazel 2025
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Göz kadehi.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

sāġār-ı gerdūn:

1. **sāġār-ı gerdūn:**
Gazel 2201
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Elden ele dönen kadeh.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

sāġar-ı gülgūn:

1. **sāġar-ı gülgūn:**
Gazel 2211
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gül renkli kadeh.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

sāġar-ı hamrā:

1. **sāġar-ı ḥamrā:**
Gazel 2133
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kırmızı içki kadehi.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḥamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

sāġar-ı ser:

1. **sāġar-ı ser:**
Gazel 2488
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kadehin ucu.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

saglu sollu:

1. **saglu sollu:**
Gazel 2155
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sağda ve solda olan.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

saglu ve sollu:

1. **saglu ve sollu:**
Gazel 2390
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her iki tarafta bulunan, iki tarafta sıralanmış olan.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

saḥbā:

1. **şaḥbā-y-ıçun:**-*(y)ı, -çun*
Gazel 2434
Mısra: **4**
Şarap.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

2. **şahbāya:**-*(y)a*
Gazel 2463

Mısra: **1**
Şarap.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

saḥḥāre:

1. **saḥḥāre:**
Gazel 2220
Mısra: **9**
Büyüleyici bir güzelliğe sahip kadın.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

sāḥib:

1. **ṣāḥib-:**
Gazel 2431
Mısra: **10**
Bahsedilen şeyi meydana getiren, yapan, düzenleyen kimse.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

sāḥib-ʿayār:

1. **ṣāḥib-ʿayārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **8**
Eskiden darphanede kesilen paraların ayarını tespit ve kontrol eden görevli.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

ṣāḥib-bāde:

1. **ṣāḥib-bādeyem:**-*(y)em*
Gazel 2138
Mısra: **1**
Şarap, içki sahibiyim.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

sāḥil:

1. **sāḥil-i:**- *i*
Gazel 2004
Mısra: **6**
Deniz, nehir, göl kenarı.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

sāḥil-i baḥra:

1. **sāḥil-i baḥra:**--*a*
Gazel 2004
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Deniz kıyısı.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

sāḥir:

1. **sāḥir:**
Gazel 2143
Mısra: **3**
Büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse, büyücü, sihirbaz.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

2. **ṣāḥir:**
Gazel 2286
Mısra: **4**
Büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse, büyücü, sihirbaz.

İderdüm bir meges kendümi dāyim
Lebüñi öper idüm ṣāḥir olsam

3. **sāḥirem:**-*em*
Gazel 2446
Mısra: **10**
Büyü yapan, efsun ve sihirle uğraşan kimse, büyücü, sihirbaz. || *Büyü yapmışçasına tesir eden, karşısındakini etkisi altına alan, büyüleyici kimse veya şey.*

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

saḥn-ı çemen:

1. **saḥn-ı çemen:**
Gazel 2379
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çimenlik, bahçe.

Ḥāşā-lillāh devr-i gülde oturup mestūr olam
Nūş idüp saḥn-ı çemende bādeyi mesrūr olam

saḥn-ı çemende:

1. **ṣaḥn-ı çemende:**--*de*, -
Gazel 2030
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bahçenin ortası, meydanı.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

saḥn-ı ḫāk:

1. **saḥn-ı ḫāk:**
Gazel 2451
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dünyanın ortası.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

saḥrā:

1. **ṣaḥrāsında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2004
Mısra: **18**
Çöl, kır, ova.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi ḥayrāndur göñül

2. **ṣaḥrāsında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2020
Mısra: **5**
Çöl, kır, ova.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

3. **ṣaḥrāda:**-*da*
Gazel 2040
Mısra: **14**
Çöl, kır, ova.

Ruḥlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

4. **ṣaḥrāsında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2171
Mısra: **1**
Çöl, kır, ova.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm

Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

5. **ṣaḥrāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2365
Mısra: **3**
Çöl, kır, ova.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

6. **ṣaḥrāda:**-*da*
Gazel 2438
Mısra: **8**
Çöl, kır, ova.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

7. **ṣaḥrāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2449
Mısra: **3**
Çöl, kır, ova.

ʿIşḳ cāmın nūş idüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Dūr olalıdan nigārum bu dil-i mehcūrdan

8. **ṣaḥrālar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **2**
Çöl, sahra.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

9. **ṣaḥrasına:**--*sı, --n, --a*
Gazel 2013
Mısra: **8**
Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

10. **ṣaḥrāsını:**--*sı, --n, --ı*
Gazel 2027
Mısra: **3**
Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

11. **ṣaḥrāsına:**--*sı, --n, --a*
Gazel 2035
Mısra: **3**
Çöl. || *Kasaba, köylerin dışında kalan boş ve geniş yer, kır, ova.*

Şol ḳadar dökdüm belā ṣaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḥacīl

12. **ṣaḥrālara:**--*lar, --a*
Gazel 2060
Mısra: **2**
Çöl. || *Kasaba, köylerin dışında kalan boş ve geniş yer, kır, ova.*

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

13. **ṣaḥrāda:**-*da*
Gazel 2087
Mısra: **3**
Çöl, kır, ova.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

14. **ṣaḥrāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2350
Mısra: **2**
Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

15. **ṣaḥrāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2393
Mısra: **2**
Çöl, susuz ve ıssız geniş arazi.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

16. **ṣaḥrāsında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2120
Mısra: **9**
Çöl, kır, ova.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

<u>ṣaḥrā-nişīn:</u>

1. **ṣaḥrā-nişīn:**
Gazel 2432
Mısra: **1**
Sahrada, çölde oturan, çölde yaşayan kimse, bedevi.

Her kaçan Leylā çıkup olmak diler ṣaḥrā-nişīn
Ḫayme eyler çeşm-i pür-ḫūnın o dem Mecnūn hemīn

<u>ṣaḥrā-yı ġam:</u>

1. **ṣaḥrā-yı ġam:**
Gazel 2448
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam çölü.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

<u>ṣaḥrā-yı sīne:</u>

1. **ṣaḥrā-yı sīne:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sine çölü.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

<u>saḫt:</u>

1. **saḫt:**
Gazel 2253
Mısra: **8**
Güçlü kuvvetli, sağlam, muhkem.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

<u>saḫt yay:</u>

1. **saḫt yay:**
Gazel 2070
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gergin yay.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

<u>sāʾil:</u>

1. **sāʾilini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2348
Mısra: **7**
Dilenen kimse, dilenci.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki ḥācetmendem

saḳf:

1. **saḳfına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2090
Mısra: **3**
Tavan, çatı, dam. || *Kubbe.*

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

2. **saḳfında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2110
Mısra: **3**
Dam, çatı, tavan, kubbe.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

saḳf-ı ḫāne:

1. **saḳf-ı ḫāne:**
Gazel 2414
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Evin damı.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

sāḳi:

1. **sāḳiyā:**--*(y)ā,* -
Gazel 2006
Mısra: **1**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. Meclise neşe ve canlılık veren odur. Ortada dolaşarak içki dağıtmak onun görevidir. Şairin gözünde sevgili, bir saki sayılır. Sakiden içki dışında dilekte de bulunabilir. Mesela şair ondan vuslat veya dudağının içkisini sunmasını isteyebilir.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

2. **sāḳī-i:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.|| *Su dağıtan kimse.*

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

3. **sāḳī:**
Gazel 2045
Mısra: **6**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.|| *Su dağıtan kimse.*

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

4. **sāḳī:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

5. **sāḳiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2082
Mısra: **2**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

6. **sāḳīyā:**-*(y)ā*
Gazel 2123
Mısra: **1**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

7. **sāḳiyā:**-*yā*
Gazel 2245
Mısra: **2**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

8. **sāḳiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2304
Mısra: **5**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı vişāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

9. **sāḳī:**
Gazel 2386
Mısra: **2**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

10. **sāḳiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2395
Mısra: **3**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

11. **sāḳiyā:**-*yā*
Gazel 2434
Mısra: **3**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

12. **sāḳī:**
Gazel 2467
Mısra: **4**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || *İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.*

Bahār eyyāmı geldi devr-i güldür
Müşerref itdi bizi sāḳī ṣafādan

13. **sāḳī:**
Gazel 2481
Mısra: **8**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

14. **sāḳiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2494
Mısra: **1**
İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse. || İnsanda Allah aşkını uyandıran, gönüle Allah sevgisi sunan kimse.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

sakıf:

1. **şaḳfına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2058
Mısra: **5**
Dam, çatı. || Tavan.

Dūd-ı zencīr ile asılan felekler şaḳfına
Görinen ḳandīl-i āh-ı pür-şerārumdur benüm

sāki-i devrān:

1. **sāki-i devrān:**
Gazel 2067
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Feleğin sakisi. || Divan edebiyatında bezmde içki kadehinin ortada dönüşümünü anlatır. Saki, ilk kadehi meclisin ulusuna sunar ve kadeh artık elden ele devretmeye başlar.Herkes bir yudum alıp yanındakine uzatır.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

sākī-i gül-ruh:

1. **sāḳī-i gül-ruḫ:**
Gazel 2101
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gül yanaklı saki.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

sāḳī-i ʿışḳ:

1. **sāḳī-i ʿışḳ:**
Gazel 2288
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk sakisi. || İçki meclisinde içki dağıtan, kadehlere içki koyan kimse.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

sakın:

1. **sakın:**
Gazel 2007
Mısra: **9**
"Dikkat et, dikkatli ol" anlamında uyarı sözü.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

2. **sakın:**
Gazel 2021
Mısra: **7**
"Asla" anlamında bir ünlem.

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

3. **sakın:**
Gazel 2101
Mısra: **7**
"Asla" anlamında bir ünlem.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿavām

4. **sakın:**
Gazel 2244
Mısra: **10**
"Asla" anlamında bir ünlem.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

5. **sakın:**
Gazel 2435
Mısra: **9**
"Asla, hiçbir zaman" anlamlarında bir ünlem.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

6. **sakın:**
Gazel 2405
Mısra: **4**
Bir davranışın yapılmaması, bir şeyin düşünülmemesi gereken durumlarda söylenen uyarı sözü.

Dūd-ı āhumdan-durur oldugı çarḫuñ kebūd
Almagıl āhum sakın iy māh-ı tābānum benüm

7. **sakın:**
Gazel 2426
Mısra: **7**
Yapılması kesinlikle istenmeyen bir harekete engel olmak için söylenir.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok sevābından

8. **sakın:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
Olacağından korkulan, şüphelenilen bir şey karşısında söylenir.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

sakın-:

1. **sakınup:**-*up*
Gazel 2201
Mısra: **6**
Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

Bāġ-ı ḫüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

2. **sakın:**
Gazel 2352
Mısra: **7**
Olabilecek şeyleri düşünerek kendini korumak için tedbirli olmak, tedbir almak.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı

Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

3. **sakın:**
Gazel 2436
Mısra: **2**
Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, içtinap etmek.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

4. **sakın:**
Gazel 2436
Mısra: **8**
Uzak durmak, çekinmek, kaçınmak, içtinap etmek.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

5. **sakın:**
Gazel 2464
Mısra: **4**
Bir davranışın yapılmaması, bir şeyin düşünülmemesi gereken durumlarda söylenen uyarı sözü.

İy dil ḳanāʿāt eyle ʿAnḳā-yı kūh-ı Ḳāf ol
Olma sakın meges-veş dāyim mülevves-i ḫūn

6. **sakın:**
Gazel 2483
Mısra: **11**
Bir davranışın yapılmaması, bir şeyin düşünülmemesi gereken durumlarda söylenen uyarı sözü.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

7. **sakın:**
Gazel 2148
Mısra: **5**
Bir amaç uğruna savaşmak üzere bir araya gelme çağrısında bulunmak, o yolda savaşmak.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

sākin-i ġamḫāne:

1. **sākin-i ġamḫāne:**
Gazel 2339
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gam, keder evinin sakini.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

sākin-i ḥıyābān:

1. **sākin-i ḥıyābān:**
Gazel 2210
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İki tarafı ağaçlı yol sakini.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḥıyābānum

sakkā:

1. **saḳḳā:**
Gazel 2477
Mısra: **7**
Eski zamanlarda çeşmeden su alarak evlere taşıyan ve bunu meslek haline getiren kimse, sucu.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

sakla-:

1. **saklar-ıdum:**--*r, --i, --dü, --m*
Gazel 2017
Mısra: **5**
Gizlemek || Korumak, muhafaza etmek.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

2. **sakladum:**--*du, --m*
Gazel 2020
Mısra: **3**
Gizlemek. || Korumak, muhafaza etmek.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

3. **sakladum:**--*du, --m*
Gazel 2020
Mısra: **3**
Gizlemek. || Korumak, muhafaza etmek.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

4. **saklaram:**--*r, --am*
Gazel 2000
Mısra: **7**
Gizlemek. || Muhafaza etmek, korumak.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

5. **saḳla:**
Gazel 2041
Mısra: **3**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek. || Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

6. **saklasam:**-*sa, -m*
Gazel 2096
Mısra: **5**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek. || Gözetmek, esirgemek, korumak, himaye etmek.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

7. **sakladum:**-*du, -m*
Gazel 2110
Mısra: **9**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek. || Gözetmek, esirgemek, korumak, himaye etmek.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

8. **sakladum:**-*du, -m*
Gazel 2174
Mısra: **10**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek. || Gözetmek, esirgemek, korumak, himaye etmek.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

9. **saklayam:**-*(y)am*
Gazel 2228
Mısra: **3**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

10. **saklayam:**-*(y)am*
Gazel 2296
Mısra: **5**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

11. **saklayam:**-*(y)am*
Gazel 2296
Mısra: **10**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

12. **saklayup:**-*(y)up*
Gazel 2297
Mısra: **3**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

13. **saklamak:**-*mak*
Gazel 2346
Mısra: **7**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

14. **saklaram:**-*r, -am*
Gazel 2353
Mısra: **2**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

15. **saklamag-ıçun:**-*mag, -ı, -çun*
Gazel 2439
Mısra: **4**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

16. **saklamak:**-*mak*
Gazel 2458
Mısra: **9**
Bir şeyi başkasına göstermemek için kapamak, örtmek veya bir yere, bir şeyin içine koymak, gizlemek.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

17. **sakladukça:**-*duk, -ça*
Gazel 2465
Mısra: **5**
Bir şeyi söylememek, bilgi ve haber vermemek suretiyle başkalarından gizli tutmak, gizlemek.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

sāl:

1. **sāl:**
Gazel 2002
Mısra: **6**
Yıl, sene.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi bana oldı māh u sāl

2. **sal:**
Gazel 2045
Mısra: **7**
Sallamak.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

3. **şalından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2063
Mısra: **8**
Kadınların omuzlarına örttükleri geniş atkı. || *Bele sarılan kuşak.*

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

4. **sāl:**
Gazel 2095
Mısra: **8**
Yıl, sene.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

5. **sāl:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
Yıl, sene.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

6. **sālüm:**-*üm*
Gazel 2236
Mısra: **8**
Yıl,sene.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

7. **sāl-ıla:**-*ıla*
Gazel 2369
Mısra: **11**
Yıl, sene.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki bana bu ṭūl-ı emelüm

8. **şāluñ:**-*uñ*
Gazel 2475
Mısra: **10**
Hırka, aba.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

sal-:

1. **salar:**--*ar*
Gazel 2011
Mısra: **3**
Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak || Yaymak, sermek.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **saldum:**--*du, --m*
Gazel 2033
Mısra: **3**
Serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

3. **salmalı:**--*malı, -*
Gazel 2039
Mısra: **6**
Göndermek, yollamak.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i göñlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

4. **sal:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāṣıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

5. **sal:**
Gazel 2045
Mısra: **4**
Bağımlılığına, tutukluluğuna veya baskı altındaki durumuna son vererek serbest kılmak, bırakmak, koyuvermek.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

6. **sal:**
Gazel 2045
Mısra: **10**
Göndermek, yollamak.

Girmesün kimse araya ḥālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

7. **salup:**-*up*
Gazel 2110
Mısra: **4**
Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

8. **salalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2124
Mısra: **6**
İleriye doğru göndermek.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

9. **salup:**-*up*
Gazel 2125
Mısra: **4**
Üstüne hücum ettirmek, saldırtmak.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāṣıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

10. **saldugumda:**-*duk, -um, -da*
Gazel 2165
Mısra: **10**
Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.

İy Muḥibbī ol hümā şāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

11. **saldum:**-*du, -m*
Gazel 2167
Mısra: **4**
Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

12. **salsa:**-*sa*
Gazel 2168
Mısra: **7**
Bırakmak, göndermek, salmak.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

13. **saldum:**-*du, -m*
Gazel 2175
Mısra: **4**
Koymak, bırakmak, atmak.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

14. **salup:**-*up*
Gazel 2290
Mısra: **6**
Göndermek, yollamak.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

15. **sāl:**
Gazel 2318
Mısra: **10**
Vermek, düşürmek, koymak.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

16. **saldum:**-*du, -m*
Gazel 2360
Mısra: **2**
Göndermek, yollamak.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

17. **salup:**-*up*
Gazel 2360
Mısra: **3**
Koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

18. **salup:**-*up*
Gazel 2393
Mısra: **8**
Göndermek, yollamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek

Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

19. **salan:**-*an*
Gazel 2404
Mısra: **4**
İleriye doğru göndermek.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

20. **saldı:**-*dı*
Gazel 2436
Mısra: **10**
İleriye doğru göndermek.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

21. **sal:**
Gazel 2045
Mısra: **2**
Yollamak, göndermek.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

salāḥ:

1. **ṣalāḥı:**-*ı*
Gazel 2011
Mısra: **8**
Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dînin yasakladığı şeylerden kaçınma.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engür-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

2. **ṣalāḥı:**-*ı*
Gazel 2349
Mısra: **1**
İyi duruma gelme, düzelme, iyileşme, iyi olma.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

ṣalāḥ-ı ʿaḳl:

1. **ṣalāḥ-ı ʿaḳl:**
Gazel 2218
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Düzgün akıl.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

sālhā:

1. **sālhā:**
Gazel 2199
Mısra: **6**
Yıllarca.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

salın-:

1. **salınur:**--*ur*, -
Gazel 2011
Mısra: **6**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Ġonca gibi bagrı pür-ḫūn ḫār elinden bülbülüñ
Salınur bād-ı ṣabā-y-ıla güler oynar gül

2. **salınur:**--*ur*
Gazel 2014
Mısra: **6**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

3. **salınur-iken:**-*ur*, -*i*, -*ken*
Gazel 2124
Mısra: **2**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

4. **salınsun:**-*sun*
Gazel 2227
Mısra: **6**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Gözlerüm yaşını cülar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

5. **salına:**-*a*
Gazel 2252
Mısra: **1**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cülar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

6. **salınur:**-*ur*
Gazel 2313
Mısra: **10**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cülar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

7. **salınsun:**-*sun*
Gazel 2362
Mısra: **7**
Salıvermek, serbest bırakmak.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

8. **salınan:**-*an*
Gazel 2381
Mısra: **1**
Sallanmak, sarkmak, uzanmak.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

9. **salınsun:**-*sun*
Gazel 2443
Mısra: **14**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

10. **salınur:**-*ur*
Gazel 2496
Mısra: **7**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Câme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī

Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

11. **salın:**
Gazel 2498
Mısra: **1**
Bir sağa, bir sola hafifçe meylederek naz ve eda ile yürümek.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

<u>san-:</u>

1. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2016
Mısra: **8**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Sinemüñ şandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

2. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2383
Mısra: **1**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Görinen boynumda sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Cürm-i ʿişyān-ıla cemʿ olmış günāḥumdur benüm

3. **sanur:**--*ur*, -
Gazel 2010
Mısra: **6**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

4. **sanma:**--*ma*, -
Gazel 2015
Mısra: **8**
Sanmak, zannetmek, düşünmek.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

5. **sanma:**--*ma*, -
Gazel 2025
Mısra: **10**
Zannetmek.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

6. **sanmañ:**--*ma, --ñ*
Gazel 2040
Mısra: **5**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

7. **sanma:**--*ma*
Gazel 2052
Mısra: **9**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

8. **sanma:**--*ma*, -
Gazel 2065
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

9. **sanma:**-*ma*
Gazel 2085
Mısra: **10**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

İy Muḥibbī ben ḳanāʿat Ḳafʾınuñ ʿAnḳāʾsıyam
Sanma güncişk gibi meyl-i ḫırmen-i erzen kılam

10. **sanma:**-*ma*
Gazel 2157
Mısra: **1**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

11. **sanma:**-*ma*
Gazel 2088
Mısra: **9**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

12. **sanma:**-*ma*
Gazel 2106
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

13. **sanma:**-*ma*
Gazel 2106
Mısra: **8**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

14. **sanma:**-*ma*
Gazel 2112
Mısra: **12**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

15. **sandum:**-*du, -m*
Gazel 2114
Mısra: **7**

Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm gümānumdur benüm

16. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2118
Mısra: **4**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

17. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2430
Mısra: **8**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

18. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2124
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Baḫr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu göñlüm zevrāḳın
Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

19. **sanasın:**-*a, -sın*
Gazel 2131
Mısra: **2**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāğlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

20. **sanur:**-*ur*
Gazel 2137
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

21. **sanasın:**-*a, -sın*
Gazel 2149
Mısra: **6**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

22. **sanur:**-*ur*
Gazel 2150
Mısra: **3**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Dāğlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāğlardur her yañadan üşüben yirler etüm

23. **sanur:**-*ur*
Gazel 2157
Mısra: **4**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

24. **sanma:**-*ma*
Gazel 2158
Mısra: **7**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

25. **sanma:**-*ma*
Gazel 2159
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

26. **sanma:**-*ma*
Gazel 2160
Mısra: **1**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

27. **sanma:**-*ma*
Gazel 2193
Mısra: **1**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḥaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

28. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2196
Mısra: **14**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

29. **sanma:**-*ma*
Gazel 2200
Mısra: **3**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

30. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2203
Mısra: **4**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

31. **sanasın:**-*a, -sın*
Gazel 2210
Mısra: **10**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḥıyābānum

32. **san:**
Gazel 2213
Mısra: **10**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnam

33. **sanma:**-*ma*
Gazel 2214
Mısra: **8**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳısṣam ḥāḳīḳīdür
Güş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

34. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2237
Mısra: **3**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

35. **san:**
Gazel 2252
Mısra: **3**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

36. **san:**
Gazel 2285
Mısra: **4**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

37. **sanduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2287
Mısra: **4**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Didüm göñlümi gel yıkma ḥabībüm
Didi sanduñ beni ben dil-nüvāzam

38. **sanma:**-*ma*
Gazel 2295
Mısra: **5**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

39. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2297
Mısra: **12**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

40. **sanma:**-*ma*
Gazel 2302
Mısra: **2**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Nigārā mest-i çeşmüñden ḫarābam
Beni sanma ki ben mest-i şarābam

41. **san:**
Gazel 2302
Mısra: **9**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

42. **san:**
Gazel 2302
Mısra: **16**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

43. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2305
Mısra: **4**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmîne dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

44. **sanma:**-*ma*
Gazel 2305
Mısra: **10**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

45. **sanma:**-*ma*
Gazel 2307
Mısra: **6**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

46. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2311
Mısra: **8**
Şöyle veya böyle olabilecek

bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

47. **sanasın:**-*a, -sın*
Gazel 2318
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

48. **sanma:**-*ma*
Gazel 2327
Mısra: **9**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

49. **sanurlar:**-*ur, -lar*
Gazel 2331
Mısra: **10**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

50. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2335
Mısra: **1**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

51. **sanma:**-*ma*
Gazel 2336
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫrānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

52. **sanma:**-*ma*
Gazel 2340
Mısra: **4**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

53. **sanman:**-*ma, -n*
Gazel 2341
Mısra: **4**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

54. **sanmañ:**- *ma, -ñ*
Gazel 2346
Mısra: **12**
Kesin olarak bilmediği bir şey hakkında tahmine dayanarak hüküm vermek, zan ve kıyasla hükmetmek, tahmin etmek.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

55. **sanma:**-*ma*
Gazel 2349
Mısra: **1**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

56. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2354
Mısra: **10**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʿasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

57. **san:**
Gazel 2362
Mısra: **14**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

58. **sanmañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2374
Mısra: **8**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

59. **sanma:**-*ma*
Gazel 2379
Mısra: **8**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

60. **sanma:**-*ma*
Gazel 2381
Mısra: **1**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

61. **sanma:**-*ma*
Gazel 2439
Mısra: **4**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

62. **sanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **10**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

63. **sanur:**-*ur*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

64. **sanduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2453
Mısra: **9**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

65. **san:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
... olduğunu düşünmek, addetmek, farzetmek.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḥayrān olmasun

66. **sanma:**-*ma*
Gazel 2165
Mısra: **6**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

<u>san:</u>

1. **sanma:**-*ma*
Gazel 2007
Mısra: **6**
Bir şeyin olma veya olmama ihtimalini kabul etmekle birlikte, olabileceğine daha çok inanmak, zannetmek, zanneylemek.

Dām-ı zülfine anuñ çünki dolaşdı dil ü cān
Ebedā sanma ki kendüzini kurtara göñül

2. **san:**
Gazel 2040
Mısra: **8**
Sanki, güya.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

3. **sana:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **12**
Ün, şan, şöhret anlamında olup daha çok ad kelimesiyle birlikte kullanılır.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

4. **san:**
Gazel 2129
Mısra: **8**
Sanki. || Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya .

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

5. **sanmañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2135
Mısra: **8**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

6. **san:**
Gazel 2140
Mısra: **4**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

7. **san:**
Gazel 2294
Mısra: **4**
Sanki, güya, adeta.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmüm benüm peymānedür
İçerem ḫūn-ı ciger iñler göñül san nā benem

8. **san:**
Gazel 2483
Mısra: **10**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḫlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

9. **san:**
Gazel 2496
Mısra: **3**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

10. **san:**
Gazel 2499
Mısra: **5**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

saña ne:

1. **saña ne:**--*a, -*
Gazel 2056
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
"Seni ilgilendirmez" manası taşır.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

2. **saña ne:**
Gazel 2128
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Senin işin değil, sen karışma.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

sanʿat:

1. **şanʿatum:**-*um*
Gazel 2329
Mısra: **6**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir şeyi gerektiği gibi tam ve güzel yapmak için sahip olunması gereken bilgi ve ustalık.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk şanʿatum

2. **şanʿatin:**-*i, -n*
Gazel 2437
Mısra: **6**
Bir şeyi gerektiği gibi tam ve güzel yapmak için sahip olunması gereken bilgi ve ustalık.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ şanʿatin

3. **şanʿatin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **2**
Bir şeyi gerektiği gibi tam ve güzel yapmak için sahip olunması gereken bilgi ve ustalık.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör şanʿatin

4. **şanʿatüm:**-*üm*
Gazel 2461
Mısra: **5**
Bir şeyi gerektiği gibi tam ve güzel yapmak için sahip olunması gereken bilgi ve ustalık.

Şanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-ıçun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

sanʾat-ı ʿışḳ:

1. **sanʾat-ı ʿışḳ:**
Gazel 2152
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşk sanatı.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

şānʿat-ı ʿışḳ:

1. **şānʿat-ı ʿışḳ:**
Gazel 2435
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk sanatı.

Şānʿat-ı ʿışḳı ne mümkin başa ilte degme kes
Olmayınca bu belā kūhsārı içre kūhken

şanʿat-ı naẓm:

1. **şanʿat-ı naẓm:**
Gazel 2104
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Nazım sanatı.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-dūz-vār şanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

sanavber:

1. **şanavber:**
Gazel 2264
Mısra: **9**
Çam fıstığı ağacı. || *Sevgilinin boyu.*

Ol şanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

2. **şanavber:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Çam fıstığı ağacı, servi ve şimşad cinsinden bir ağaç olup edebiyatımızda sevgilinin boyu yerine kullanılır.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī şanavber eyleyem

sancak-ı şāh:

1. **sancak-ı şāh:**
Gazel 2358
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sultanlık bayrağı.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

şandal-āmīz:

1. **şandal-āmīz:**
Gazel 2159
Mısra: **8**
Sandal ağacı ile karıştırmak.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse şudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini şandal-āmīz eyleyem

şandūka:

1. **şandūḳasına:**--*sı, --n, --a*
Gazel 2016
Mısra: **7**
İçine çeşitli şeyler koyulan, genellikle tahtadan yapılmış kutu. || *Sandık.*

Sinemüñ şandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

şanem:

1. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **1**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy şanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy şanem

2. **şanem:**
Gazel 2160
Mısra: **1**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

3. **şanem:**
Gazel 2242
Mısra: **1**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

4. **şanem:**
Gazel 2242
Mısra: **2**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

5. **şanem:**
Gazel 2242
Mısra: **4**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḥammāma iy ṣanem

6. **şanem:**
Gazel 2321
Mısra: **1**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

7. **şanem:**
Gazel 2405
Mısra: **9**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

8. **şanem:**
Gazel 2122
Mısra: **7**
Çok güzel kimse, dilber.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdüginçe iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

9. **şanem:**
Gazel 2130
Mısra: **6**
Put. || *Put gibi güzel sevgili.*

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

10. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

11. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **4**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

12. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **6**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

13. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **8**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

14. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **10**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

15. **şanem:**
Gazel 2151
Mısra: **12**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

16. **şanem:**
Gazel 2154
Mısra: **5**
Put gibi güzel sevgili.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

17. **şanem:**
Gazel 2321
Mısra: **2**
Put gibi güzel sevgili.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

18. **şānem:**
Gazel 2321
Mısra: **4**
Put gibi güzel sevgili.

Olalıdan bu cemālüñ gülşeni cennet mis̲āl
Bülbül-i bī-çāreñi itdüñ ferāmūş iy şānem

19. **şanem:**
Gazel 2321
Mısra: **6**
Put gibi güzel sevgili.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

20. **şanem:**
Gazel 2321
Mısra: **8**
Put gibi güzel sevgili.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

21. **ṣanem:**
Gazel 2321
Mısra: **10**
Put gibi güzel sevgili.

Bu Muḥibbī derdmendüñ bülbülüñdür gūyiyā
Nʾola bir dem eyleseñ efġānumı gūş iy ṣanem

22. **ṣanem:**
Gazel 2445
Mısra: **3**
Put gibi güzel sevgili.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

23. **ṣanem:**
Gazel 2242
Mısra: **6**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

24. **ṣanem:**
Gazel 2242
Mısra: **8**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

25. **ṣanem:**
Gazel 2242
Mısra: **10**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu ṣevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

26. **ṣanem:**
Gazel 2242
Mısra: **12**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

27. **ṣanem:**
Gazel 2242
Mısra: **14**
Put gibi çok güzel olan sevgili.

İtdi saçı ṣeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

28. **ṣanem:**
Gazel 2295
Mısra: **5**
Çok güzel kimse, dilber, mahbube.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

29. **ṣanem:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
Put gibi güzel sevgili.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

30. **sanemüñ:**-*üñ*
Gazel 2348
Mısra: **1**
Put gibi güzel sevgili.

Cān-ıla bir sanemüñ ʿışḳına çün pā-bendem
Baña düşnām-ı duʿā gelse ġamı ḫorsendem

31. **sanemüñ:**-*üñ*
Gazel 2366
Mısra: **10**
Put gibi güzel olan sevgili.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

32. **ṣanemā:**-*ā*
Gazel 2369
Mısra: **5**
Put gibi güzel olan sevgili.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meşelüm

33. **ṣanemler:**-*ler*
Gazel 2394
Mısra: **9**
Put gibi güzel sevgili.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

34. **ṣanem:**
Gazel 2430
Mısra: **5**
Put gibi güzel sevgili.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

35. **ṣanem:**
Gazel 2471
Mısra: **5**
Put gibi güzel sevgili.

Bī-güneh ʿāṣıḳlarun kırduñ kapuñda iy ṣanem
Nev-civānsın dōstum lāyıḳ mıdur kan idesin

<u>sānī:</u>

1. **<u>ṣ</u>ānīyem:**-*(y)em*
Gazel 2131
Mısra: **12**
İkinci.

Levḥ-i dilde ḫūblar taṣvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī <u>ṣ</u>ānīyem

<u>sanki:</u>

1. **sanki:**
Gazel 2455
Mısra: **9**
Adeta, gibi, tıpkı.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

2. **sanki:**
Gazel 2042
Mısra: **2**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Meyḫāne oldı meyle Bedāḫṣān mekān-ı laʿl
Her ḫum görindi bāde ile sanki kān-ı laʿl

3. **sanki:**
Gazel 2121
Mısra: **12**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

4. **sanki:**
Gazel 2131
Mısra: **8**
Adeta. II Gibi, tıpkı.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

5. **sanki:**
Gazel 2278
Mısra: **4**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya .

Gel bir naẓar eyle didüm ise dilbere
Sanki ḫadeng-i cevr-ile bagrumı del didüm

6. **sanki:**
Gazel 2314
Mısra: **6**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya .

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

7. **sanki:**
Gazel 2369
Mısra: **2**
Anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir, sözüm ona, sözde, güya.

Gele başladı ḫatuñ aña ne çāre güzelüm
Giceyi güne katup sanki irişür ecelüm

8. **sanki:**
Gazel 2444
Mısra: **11**
Adeta, gibi, tıpkı.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

sanma:

1. **sanma:**
Gazel 2154
Mısra: **5**
Şöyle veya böyle olabilecek bir şeyin zihninde kurduğu gibi olduğuna inanmak, öyle olabileceğini düşünmek, zannetmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

sarar-:

1. **sararup:**--*up*, -
Gazel 2014
Mısra: **7**
Sarı olmak, rengi sarıya dönmek. ||Korku, üzüntü vb. sebeplerle yüzün rengi solmak.

Sararup ḳaddüm gibi nesrīn ola
Ger göre ol ʿārıż-ı ḫamrāyı gül

sarāy:

1. **sarāyına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2200
Mısra: **5**
Hükümdar ve ailesinin yaşadığı görkemli mekan.

Gelse ḫayāl-i yār bu göñlüm sarāyına
Kanlu yaşumla eylerem anı münaḳḳaşum

sarf:

1. **ṣarf:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
Harcama, masraf etme.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḫāṣıl kılam

sarıl-:

1. **sarıla:**-*a*
Gazel 2427
Mısra: **6**
Bir şey diğer bir şeyle kaplanmak, örtülmek.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāṣıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

ṣarrāf:

1. **ṣarrāfa:**--*a*, -
Gazel 2049
Mısra: **6**
Altın, madeni ve kağıt paraları birbiriyle değiştirmeyi, bozmayı, tahvil alış verişi yapmayı meslek edinmiş kimse. || Bir şeyden iyi anlayan, o şeyin ehli olan kimse.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

ṣarrāf-ı ʿirfān:

1. **ṣarrāf-ı ʿirfān:**
Gazel 2416
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Anlayış sarrafı.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

ṣarrāf-ı mey-fürūş:

1. **ṣarrāf-ı mey-fürūş:**
Gazel 2042
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meyhanecilerin ehli.

Bāzār-ı ʿışḳa geldi çü ṣarrāf-ı mey-fürūş
İtdi küşāde ḳalbini meyle dükkān-ı laʿl

ṣarṣar:

1. **ṣarṣarı:**-*ı*
Gazel 2382
Mısra: **3**
Şiddetli ve soğuk esen Rüzgâr.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun ṣarṣarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḫāşāk olmışam

ṣarṣar-ı āh:

1. **ṣarṣar-ı āh:**
Gazel 2392
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ah fırtınası.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Ṣarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

saru:

1. **saru:**
Gazel 2201
Mısra: **14**
Sarı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

sat-:

1. **satarlar:**-*ar, -lar*
Gazel 2175
Mısra: **5**
Bir malı veya mülkü para karşılığı elden çıkarmak.

Satarlar derd-ile dermānı gördüm Kodum dermānı ol dem derdi aldum

2. **satmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2438
Mısra: **5**
Övünmek maksadıyla kendinde olmayan bir şeyi var gibi göstermek, gösteriş yapma.

Zāhid-i ṣādıḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

satır:

1. **saṭrum:**-*um*
Gazel 2431
Mısra: **7**
Bir sayfa üzerine enine yazılan veya dizilen kelimelerin meydana getirdiği yazı sıralarından her biri.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

satun al-:

1. **satun al-:**
Gazel 2039
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Parasını ödeyerek bir şeyi almak, bedelini ödeyip o şeye sahip olmak.

Müstedām olsun gelür dāyim Muḥib ġuṣṣayla ġam
Ḥamdü-lillāh kim buları satun almalı degül

savaş:

1. **savaşam:**-*am*
Gazel 2104
Mısra: **12**
Mücadele etmek, uğraşmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

2. **savaşumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2335
Mısra: **6**
Mücadele, uğraşma, kavga.

Kirpügüm ṣaflar dizüp oldı arada kan revān
Heybet aldı ehl-i ʿışḳ olan savaşumdan benüm

şavt:

1. **şavtlarda:**-*lar, -da*
Gazel 2196
Mısra: **16**
Eskiden musikimizde bir form adı iken sonraları tekkelerde zikir sırasında okunan, güftesi daima tekrarlanan birkaç cümleden ibaret besteli parçalar hakkında kullanılmıştır.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk şavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

şavt-ı ḥazīn:

1. **şavt-ı ḥazīn:**
Gazel 2431
Mısra: **14**
Kelime Tipi: **-**
Hüzünlü, acıklı ses.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

saʿy:

1. **saʿy:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht || Hacda Safâ ile Merve arasında süratle gidip gelme.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

2. **saʿy-ile:**-*ile*
Gazel 2369
Mısra: **4**
Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarf etme, ceht.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

3. **saʿy-ile:**-*ile*
Gazel 2133
Mısra: **9**
Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

4. **saʿy-ile:**-*ile*
Gazel 2337
Mısra: **11**
Çalışma, çalışıp çabalama, emek sarfetme, ceht.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

say-:

1. **sayılmaz:**-*ıl, -maz*
Gazel 2084
Mısra: **6**
Bir şeyin kaç tane olduğunu anlamak için bunları birer birer elden veya gözden geçirmek, sayısını bulmak.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

saya vir-:

1. **saya vir-:**
Gazel 2433
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Varlığı rahatsız etmek, yapılacak şeye bir engel teşkil etmek.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem

Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

şayd:

1. **şaydum:**-*um*
   Gazel 2461
   Mısra: **7**
   Av.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

2. **şayd:**
   Gazel 2033
   Mısra: **3**
   Av,avlanan hayvan. || *Avlama, avlanma.*

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

3. **şaydı:**--*ı*
   Gazel 2052
   Mısra: **3**
   Av. || *Avlama, avlanma.*

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrızında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

4. **şāydına:**-*ı, -n, -a*
   Gazel 2165
   Mısra: **9**
   Av.

İy Muḥibbī ol hümā ṣāydına devlet bāzını
Saldugumda ayagına nālemi jeng eyledüm

5. **şaydı:**-*ı*
   Gazel 2360
   Mısra: **4**
   Av, şikar.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

6. **şaydına:**-*ı, -n, -a*
   Gazel 2457
   Mısra: **4**
   Av, avlama.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

7. **şaydın:**-*ı, -n*
   Gazel 2497
   Mısra: **8**
   Av, şikar.

Var-iken ʿāṣıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki ṣahbāz olasın

ṣayd eyle-:

1. **şayd eyle-:**
   Gazel 2446
   Mısra: **4**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

ṣayd id-:

1. **şayd id-:**
   Gazel 2123
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

2. **şayd id-:**
   Gazel 2201
   Mısra: **13**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

3. **şayd id-:**
   Gazel 2219
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

ṣayd it-:

1. **şayd it-:**
   Gazel 2052
   Mısra: **9**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

2. **şāyd it-:**
   Gazel 2167
   Mısra: **4**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül ṣahbāzını saldum

3. **şayd it-:**
   Gazel 2393
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

4. **şayd it-:**
   Gazel 2393
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

5. **şayd it-:**
   Gazel 2393
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

6. **şayd it-:**
   Gazel 2393
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

7. **şayd it-:**
   Gazel 2393
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

8. **ṣayd it-:**
Gazel 2393
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

9. **ṣayd it-:**
Gazel 2393
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Avlamak.

Degülken kimseye ḳudret hümā murġını ṣayd itmek
Çün aña himmetüm bāzın salup ben anı aldurdum

<u>ṣayd ol-:</u>

1. **ṣayd ol-:**
Gazel 2088
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Av olmak, avlanmak.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

<u>ṣayda çık-:</u>

1. **ṣayda çık-:**
Gazel 2260
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Avlanmaya gitmek.

Ne saʿādet idi iti gibi ṣayda çıkıcak
Boynuma daka Muḥīb zülfini itse meresüm

<u>ṣaydgāh:</u>

1. **ṣaydgāhında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2280
Mısra: **9**
Av yeri, avlak.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī ṣāhbāz oldum
Ṣikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

<u>ṣayd-ı zaḥm-dār:</u>

1. **ṣayd-ı zaḥm-dār:**
Gazel 2375
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Yaralı av.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḥm-dārumdur benüm

<u>sāye:</u>

1. **sāyesin:**-*si, -n*
Gazel 2168
Mısra: **7**
Gölge.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

2. **sāyesin:**-*si, -n*
Gazel 2496
Mısra: **3**
Gölge.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

3. **sāyem:**-*m*
Gazel 2232
Mısra: **3**
Gölge.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

4. **sāyem:**-*m*
Gazel 2232
Mısra: **4**
Gölge.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

5. **sāyem:**-*m*
Gazel 2404
Mısra: **5**
Gölge.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

6. **sāyem:**-*m*
Gazel 2430
Mısra: **7**
Gölge.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

7. **sāyeñe:**-*ñ, -e*
Gazel 2433
Mısra: **5**
Yardım etmek, destek olmak suretiyle kayırma, koruyup gözetme, himaye.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

<u>saye sal-:</u>

1. **saye sal-:**
Gazel 2045
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

2. **saye sal-:**
Gazel 2045
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

3. **sāye sal-:**
Gazel 2329
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gölge yapmak, gölgelendirmek. || *Koruyup gözetmek, himayesi altına almak.*

Sāye salsa ol hümā ger ben gedāya devletüm
ʿĀlemi Ḳafʿdan Ḳafʿa tutmak olurdı himmetüm

4. **sāye sal-:**
Gazel 2407
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gölge etmek,duruşu ile ışığın geçmesine engel olmak. || *Korumak, sahip çıkmak.*

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu
Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı
şimşādum benüm

sāyebān:

1. **sāyebān:**
   Gazel 2496
   Mısra: **4**
   Gölgelik.|| Büyük çadır, otağ.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san
naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ
sāyebān

sāye-i ebrū:

1. **sāye-i ebrū:**
   Gazel 2114
   Mısra: **8**
   Kelime Tipi: -
   Kaşlarının gölgesi.

Leblerinde ḫaṭṭı sandum geldi
cānum agzuma
Sāye-i ebrū-y-ımış bildüm
gümānumdur benüm

sayesin sal-:

1. **sayesin sal-:**
   Gazel 2045
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Gölge yapmak, gölgelendirmek.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke
salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir
dem saye sal

sayḳal:

1. **sayḳal:**
   Gazel 2217
   Mısra: **5**
   Cila.

Rāḥat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest
kim

şayḳal-ı mey:

1. **şayḳal-ı mey:**
   Gazel 2293
   Mısra: **8**
   Kelime Tipi: -
   Şarap cilası.

Jeng-i ġam dutdı göñül āyīnesin
Şayḳal-ı meyle pür cilā olalum

sayyād:

1. **şayyād:**
   Gazel 2191
   Mısra: **11**
   Avcı.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

2. **şayyādam:**-*am*
   Gazel 2281
   Mısra: **10**
   Avcı.

Didüm dil murġını dutup ser-i
zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur
ʿālemde ṣayyādam

3. **şayyādı:**-*ı*
   Gazel 2457
   Mısra: **3**
   Avcı.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine
zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden
atduñ danesin

sāz:

1. **sāz:**
   Gazel 2009
   Mısra: **1**
   Genellikle su kıyılarında, bataklık yerlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamış.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm
sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz
kıl

2. **saz:**
   Gazel 2493
   Mısra: **6**
   Her çeşit musiki aletine verilen isim, çalgı.

Ney gibi bagrum delindi ḳāmetüm
çeng oldı āh
Bezm-i ġamda nālemi gūş eylesün
saz isteyen

3. **sazına:**-*ı, -n, -a*
   Gazel 2494
   Mısra: **5**
   Her çeşit musiki aletine verilen isim, çalgı.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem
sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb
eglenmesün

sebaḳdāş:

1. **sebaḳdaşum:**-*um*
   Gazel 2365
   Mısra: **8**
   Okul arkadaşı.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile
miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar
sebaḳdaşum benüm

2. **sebaḳdaşum:**-*um*
   Gazel 2402
   Mısra: **10**
   Okul arkadaşı.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla
miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur
sebaḳdaşum benüm

sebeb:

1. **sebeb:**
   Gazel 2155
   Mısra: **6**
   Bir durumun ortaya çıkmasına neden olan şey.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda
olurmış günāh
Baña bu ḥışma sebeb bildüm
günāhumdur benüm

2. **sebebdendür:**-*den, -dür*
   Gazel 2451
   Mısra: **10**
   Sebeb, neden, gerekçe.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür
bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek
āh u fiġān

3. **sebebdendür:**-*den, -dür*
   Gazel 2463
   Mısra: **8**
   Sebeb, neden, gerekçe.

Nāleme dün gīce ġam bezminde
āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād
olmışamdur nāya ben

4. **sebebden:**-*den*
   Gazel 2473
   Mısra: **8**
   Sebeb, neden, gerekçe.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān
eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān
olmasun

5. **sebebdendür:**--*den, --dür*
Gazel 2017
Mısra: **10**
Sebep, gerekçe, bir olayın meydana gelmesine neden olan şey, neden.

İy Muḥibbī ʿālem içre oldı miḥnet ḥāṣıluñ
Ol sebebdendür ki cismi nātüvān eyler göñül

6. **sebebden:**-*den*
Gazel 2395
Mısra: **6**
Sebep, gerekçe, bir olayın meydana gelmesine neden olan şey, neden.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

7. **sebebdendür:**--*den, --dür*
Gazel 2043
Mısra: **2**
Neden, gerekçe.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

8. **sebebden:**-*den*
Gazel 2088
Mısra: **2**
Bir şeyin yapılmasını gerektiren şey, gerekçe.

İstemem hergiz göñülden mihrüñi bīrūn idem
Ol sebebden isterem bagrumı her dem ḫūn idem

9. **sebebden:**-*den*
Gazel 2322
Mısra: **2**
Bir şeyin yapılmasını gerektiren şey, gerekçe.

Düşdi göñlüm bir saçı reyḥāna bilmen nʾeyleyem
Ol sebebden olmışam dīvāne bilmen nʾeyleyem

10. **sebebden:**-*den*
Gazel 2138
Mısra: **2**
Neden, gerekçe.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

11. **sebebden:**-*den*
Gazel 2249
Mısra: **4**
Bir şeyin yapılmasını gerektiren şey, gerekçe.

ʿĀṣıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi ṣūrīde bir rüsvā kılam

12. **sebebden:**-*den*
Gazel 2339
Mısra: **6**
Bir olayın meydana gelmesine neden olan şey, neden.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

sebel:

1. **sebel:**
Gazel 2337
Mısra: **10**
Göze inen, görüşü dumanlı ve bulanık hale getiren perde, dumanlı ve bulanık görme hastalığı.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

sebīl eylemişdür:

1. **sebīl eylemişdür:**--*miş, --dür*
Gazel 2029
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Karşılık beklemeden bol bol vermek, bol bol dağıtmak.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

sebīl ol-:

1. **sebīl ol-:**
Gazel 2037
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Çok bol olmak. || Bolluğu sebebiyle değersiz duruma gelmek.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

sebū:

1. **sebūyı:**-*(y)ı*
Gazel 2103
Mısra: **10**
Şarap kadehi. || Eskiden şarap, küp veya testilerde saklanırdı. Yaz mevsiminde içkinin soğuk kalması da böylece sağlanmış olurdu. Bazı ev ve meyhanelerin izbe köşelerinde su testisi gibi şarap testileri de saklı dururdu.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

2. **sebūya:**-*(y)a*
Gazel 2462
Mısra: **7**
Şarap kabı, şarap testisi.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

sebzegāh:

1. **sebzegāhı:**-*ı*
Gazel 2458
Mısra: **10**
Yeşillik, çimenlik || Bahçe.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

secde:

1. **secdeden:**-*den*
Gazel 2381
Mısra: **9**
Allah'ın büyüklüğü önünde hiçliğini göstermek için vücudu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yere değecek duruma getirme, bu durumda yere kapanma.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

secde id-:

1. **secde id-:**
Gazel 2166
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak, secdeye kapanmak.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

2. **secde id-:**
Gazel 2217
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak, secdeye kapanmak.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

3. **secde id-:**
Gazel 2271
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak, secdeye kapanmak.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

secde it-:

1. **secde it-:**
Gazel 2186
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak, secdeye kapanmak.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

secdegāh:

1. **secdegāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **4**
Secde edilecek, secdeye varılacak yer, ibadet yeri.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

2. **secdegāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **10**
Secde edilecek, secdeye varılacak yer, ibadet yeri.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

3. **secdegāh:**
Gazel 2292
Mısra: **6**
Secde edilecek, secdeye varılacak yer, ibadet yeri.

Gezerken mescid-i ḥüsnüñ kaşuñ miḥrābına irdüm
Ḳıyāma kalmadı ḳudret hemān-dem secdegāh itdüm

sefer:

1. **sefer:**
Gazel 2110
Mısra: **7**
Yolculuk, seyahat.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

2. **sefer:**
Gazel 2384
Mısra: **6**
Savaş için yapılan yolculuk, savaşa gidiş ve yapılan savaş.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

3. **sefer:**
Gazel 2395
Mısra: **10**
Yolculuk, seyahat.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳaṭʿ-ı beyābān eyledüm

sefer it-:

1. **sefer it-:**
Gazel 2256
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yolculuğa çıkmak, yolculuk yapmak.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

seg:

1. **seglerüñe:**-*ler, -üñ, -e*
Gazel 2105
Mısra: **4**
Köpek. || *Kul.*

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

seg-i kū:

1. **seg-i kū:**
Gazel 2199
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Senin mahallenin köpeği.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

seg-i kūy:

1. **seg-i kūy:**
Gazel 2481
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin köpeği.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

seḥāb:

1. **seḥāb:**
Gazel 2451
Mısra: **3**
Bulut.

Saḥn-ı ḫāke eşk-i gerdūnı dökeliden seḥāb
Dürlü dürlü güller-ile cennete döndi cihān

2. **seḥāb:**
Gazel 2008
Mısra: **6**
Bulut II Sevgilinin saçı.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

seḥāb-ı āh:

1. **seḥāb-ı āh:**
Gazel 2083
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ah bulutu.

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

seḥer:

1. **seḥer:**
Gazel 2372
Mısra: **14**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

2. **seḥer:**
Gazel 2014
Mısra: **5**
Sabah vakti.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

3. **seḥer:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit, sabah vakti.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

4. **seḥer:**
Gazel 2018
Mısra: **6**
Tan yeri ağarmadan biraz önceki vakit, sabah vakti.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

5. **seḥer:**
Gazel 2091
Mısra: **10**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-şıfat tutışan odlara benem

6. **seḥer:**
Gazel 2180
Mısra: **5**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

7. **seḥer:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

8. **seḥer:**
Gazel 2213
Mısra: **9**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla
İñiler san Muḥibbī erġanūnam

9. **seḥer:**
Gazel 2218
Mısra: **3**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

10. **seḥer:**
Gazel 2222
Mısra: **2**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem
Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

11. **seḥer:**
Gazel 2241
Mısra: **4**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

12. **seḥer:**
Gazel 2332
Mısra: **6**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

13. **seḥer:**
Gazel 2379
Mısra: **4**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

14. **seḥer:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
Tan yerinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

sehergāh:

1. **seḥergāh:**
Gazel 2374
Mısra: **6**
Seher zamanı, seher vakti.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

sehergeh:

1. **seḥergeh:**
Gazel 2016
Mısra: **3**
Seher vakti, sabahın erken vakti.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

2. **seḥergeh:**
Gazel 2313
Mısra: **8**
Seher vakti, sabahın erken vakti.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi ḫ∨āb-ı nīgūyı

Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn gördüm hemān gördüm

3. **seḥergeh:**
Gazel 2040
Mısra: **5**
Seher zamanı, seher vakti.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʾşūḳ-veş ḫandān gül

4. **seḥergeh:**
Gazel 2051
Mısra: **3**
Seher zamanı, seher vakti.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

5. **seḥergeh:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
Seher zamanı, seher vakti.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

6. **seḥergeh:**
Gazel 2456
Mısra: **1**
Seher zamanı, seher vakti.

Seḥergeh bülbülüñ dehşet alurlar āh u zārından
Gīceler kim göre ʿibret alur pervāne nārından

7. **seḥergeh:**
Gazel 2466
Mısra: **2**
Seher zamanı, seher vakti.

Nāmeler gelse kaçan İstānbul-ı ābāddan
Būy-ı zülfüñi seḥergeh aluram Baġdādʾdan

sehl:

1. **sehl:**
Gazel 2253
Mısra: **9**
Kolay.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

sehv:

1. **sehv-ile:**-*ile*
Gazel 2075
Mısra: **9**
Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hata.

İtlerümdendür Muḥibbī dise dilber sehv-ile
Artar-ıdı dem-be-dem devletle iḳbālüm benüm

2. **sehv-ile:**-*ile*
Gazel 2197
Mısra: **9**
Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hata.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

3. **sehv-ile:**-*ile*
Gazel 2349
Mısra: **10**
Kasten yapılmayan, yanılmaktan doğan yanlış, hata.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

sehven:

1. **sehven:**
Gazel 2069
Mısra: **7**
Yanlışlıkla, hata ile.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

sekāmet:

1. **seḳāmetüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **8**
Yanlışlık, bozukluk, sakatlık.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

sekrān:

1. **sekrān:**
Gazel 2416
Mısra: **1**
Sarhoş.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

sekrān ol-:

1. **sekrān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sarhoş olmak.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

selām:

1. **selāmın:**-*ı, -n*
Gazel 2015
Mısra: **4**
Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için söylenen söz.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

2. **selāmından:**-*ı, -n, -dan*, -
Gazel 2046
Mısra: **3**
Bir kimseyle karşılaşıldığında, birinin yanına gidildiğinde veya yanından uzaklaşıldığında kendisine söz ve işaretle bir nezaket gösterisi yapma. ||Esenleme.|| Merhaba.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

selām vir-:

1. **selām vir-:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Birini selamlamak.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā olsun direm Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum

2. **selām vir-:**
Gazel 2172
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birini selamlamak.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

selām virdüm:

1. **selām virdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2015
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve neaket göstermek, sağlık, esenlik ve başarı dilemek için "selâmün aleyküm, merhaba, hayırlı işler" gibi sözlerden birini söyleme yahut aynı dileği taşıyan bir işaret veya harekette bulunma.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

selâmet:

1. **selāmet:**
Gazel 2254
Mısra: **7**
Esenliğe kavuşma, huzura erme, her türlü korku, tasa ve tehlikeden uzak, güvende olma durumu.

Selāmet gözlemez ʿāşıḳ nʾider nāmūs-ıla ʿārı
Giriftār-ı ġam-ı ʿışḳam olup kūy-ı melāmet hem

2. **selāmet:**
Gazel 2360
Mısra: **9**
Ruh ve beden yönünden sağlıklı olma, esenlik.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez gönlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

3. **selāmet:**
Gazel 2470
Mısra: **8**
Ruh ve beden yönünden sağlıklı olma, esenlik.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

selāmet kal-:

1. **selāmet kal-:**
Gazel 2108
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sağlıcakla kalmak. || "Hoşça kal" anlamında veda sözü.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

selāmet ol-:

1. **selāmet ol-:**
Gazel 2191
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kurtulmak.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

selāmet ol:

1. **selāmet ol:**
Gazel 2112
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Rahat ol! || Huzurlu ol!.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

selāsil:

1. **selāsil:**
Gazel 2012
Mısra: **5**
Zincirler.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

2. **selāsil:**
Gazel 2243
Mısra: **7**
Zincirler.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cününum

selmān:

1. **selmān:**
Gazel 2027
Mısra: **14**
İran'ın kasideleriyle ünlü şairidir.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

2. **selmān-ı:**
Gazel 2423
Mısra: **10**
Selman ünlü İran şairi olup kasideleriyle ünlüdür.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

selsebīl:

1. **selsebīl:**
Gazel 2029
Mısra: **1**
İçimi çok hoş ve hafif su. || Cennette bir çeşmenin adı.

Leblerüñ iy ḥūr-peyker selsebīl
Cennet-i rūyuñ aña rūşen delīl

2. **selsebīl:**
Gazel 2051
Mısra: **1**
Cennette tatlı bir suyun adıdır.Daha çok dudak ile birlikte anılır.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

sem:

1. **sem:**
Gazel 2034
Mısra: **10**
Zehir.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

2. **şemʿe:**-*e*
Gazel 2202
Mısra: **6**
Mum.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

3. **sem:**
Gazel 2239
Mısra: **10**
Zehir, ağu.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

4. **şemʿini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2354
Mısra: **3**
Mum.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

5. **sem:**
Gazel 2364
Mısra: **6**
Zehir.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

6. **şemʿine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2379
Mısra: **5**
Mum.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

7. **sem:**
Gazel 2399
Mısra: **8**
Zehir, ağu.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

semā:

1. **semādan:**-*dan*
Gazel 2447
Mısra: **4**
Gök, gökyüzü.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

2. **semāya:**-*(y)a*
Gazel 2140
Mısra: **2**
Göğün görünen yüzeyi, gökyüzü.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

3. **semā-y-ıla:**-*(y)ıla*
Gazel 2410
Mısra: **6**
Gökyüzü.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

4. **semā-y-ıla:**-*(y)ıla*
Gazel 2445
Mısra: **8**
Gökyüzü.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla ʿAnḳā-yı Ḳāfʿ
Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

sem-dīde:

1. **sem-dīdeʾem:**-*em*
Gazel 2262
Mısra: **10**
Zehirli.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

semen:

1. **semen:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

2. **semenden:**-*den*
Gazel 2476
Mısra: **1**
Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçekler açan sarmaşık cinsinden bir ağaç.,şiirde sevgilinin teni yasemine benzetilir.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

semen-ber:

1. **semen-berī:**-*ī*
Gazel 2076
Mısra: **5**
Yasemin gibi beyaz göğüslü.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

semend:

1. **semendin:**-*i, -n*
Gazel 2499
Mısra: **1**
Çevik ve gösterişli at.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

2. **semendüñ:**-*üñ*
Gazel 2292
Mısra: **3**
Güzel, süratli ve çevik at.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

semend-i nāz:

1. **semend-i nāz:**
Gazel 2271
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Güzel, süratli, nazlı at.

Ger semend-i nāza bindüñse nʾola gel çek ʿinān
Ben daḫı hem çü Muḥibbī büse der-kāb eyleyem

2. **semend-i nāz:**
Gazel 2343
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Nazlı güzel at.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

3. **semend-i nāz:**
Gazel 2345
Mısra: **16**
Kelime Tipi: **-**
Nazlı çevik at.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

4. **semend-i nāz:**
Gazel 2367
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Nazlı at.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna

Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

semīʿ:

1. **semīʿ:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
Her sözü duyan, her sesi işiten anlamında Allah'ın en güzel isimlerindendir.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

semm:

1. **semmi:**-*i*
Gazel 2201
Mısra: **7**
Zehir, ağu.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

sen:

1. **saña:**--*a*
Gazel 2002
Mısra: **2**
İkinci tekil şahıs zamiri.

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek e̲ser oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

2. **seni:**--*i, -*
Gazel 2005
Mısra: **12**
İkinci teklik şahıs zamiri, sevgili.

Beni biñ derde esīr eyledi āzāde-y-iken
Göreyim ki seni her laḥẓada biñ pāre göñül

3. **saña:**-*a*
Gazel 2013
Mısra: **6**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

4. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2164
Mısra: **11**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

5. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2190
Mısra: **7**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

6. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2201
Mısra: **3**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

7. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2253
Mısra: **1**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ger sorar iseñ ḫālümi sensüz cenānum
Agzuma gelüpdür hemān çıkmaga cānum

8. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2007
Mısra: **2**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

9. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2009
Mısra: **7**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

10. **senden:**-*den*
Gazel 2284
Mısra: **3**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta göñlüme şifā derdüme dermānsın begüm

11. **sen:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

12. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2186
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

13. **sensüz:**-*süz*
Gazel 2322
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

14. **sen:**
Gazel 2004
Mısra: **15**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḫaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

15. **sen:**
Gazel 2009
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

16. **sen:**
Gazel 2009
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

17. **sen:**
Gazel 2011
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

18. **sen:**
Gazel 2012
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Basduñ çü ḳadem ḳāfile-i ʿışḳa sen āhir
Feryād-ıla ol maḥmile iy dil ceres ol gel

19. **sen:**
Gazel 2013
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

20. **sen:**
Gazel 2013
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

21. **sen:**
Gazel 2020
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

22. **senden:**-*den*
Gazel 2025
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

23. **senden:**-*den*
Gazel 2032
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

24. **senden:**-*den*
Gazel 2037
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün senden ḫilāf
Kimde kim kiẕb olsa āḫir olısardur ol ẕelīl

25. **senden:**-*den*
Gazel 2048
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

26. **senden:**-*den*
Gazel 2146
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

27. **senden:**-*den*
Gazel 2154
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

28. **senden:**-*den*
Gazel 2177
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

29. **sensin:**-*sin*
Gazel 2177
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

30. **sensin:**-*sin*
Gazel 2231
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Çü sensin ḫüsn ile benüm Ayazum Bülend olsa ne tañ ʿışḳum çü Maḥmūd

31. **senden:**-*den*
Gazel 2238
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

32. **senden:**-*den*
Gazel 2255
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

33. **saña:**-*a*
Gazel 2261
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sen dururken ġayrıya itmem naẕar Cān u dilden saña çün yār olmışam

34. **senden:**-*den*
Gazel 2268
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

35. **saña:**-*a*
Gazel 2273
Mısra: **8**

" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

36. **saña:**-*a*
Gazel 2275
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

37. **sensin:**-*sin*
Gazel 2281
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

38. **saña:**-*a*
Gazel 2282
Mısra: **13**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

39. **senden:**-*den*
Gazel 2328
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

40. **sensin:**-*sin*
Gazel 2359
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlem-i firdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

41. **senden:**-*den*
Gazel 2389
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

42. **senden:**-*den*
Gazel 2399
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

43. **senden:**-*den*
Gazel 2410
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

44. **senden:**-*den*
Gazel 2410
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḥāşa lillāh kim kapuñdan anı maḥrūm idesin
Bu Muḥibbīʿnüñ murādı bu-durur senden hemīn

45. **senden:**-*den*
Gazel 2460
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

46. **sensin:**-*sin*
Gazel 2486
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

47. **saña:**-*a*
Gazel 2497
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

48. **sen:**
Gazel 2497
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Māh-rūlar içre sen ḥüsn-ile mümtāz olasın
Hīç revā mı dōstum aġyāra hem-rāz olasın

49. **seni:**-*i*
Gazel 2005
Mısra: **9**
"Sen" ikici tekil şahıs zamiri.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

50. **seni:**-*i*
Gazel 2007
Mısra: **10**
"Sen" ikici tekil şahıs zamiri.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ pāre göñül

51. **seni:**-*i*
Gazel 2009
Mısra: **6**
"Sen" ikici tekil şahıs zamiri.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

52. **senüñçün:**-*üñ, -çün*
Gazel 2271
Mısra: **6**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

53. **seni:**-*i*
Gazel 2197
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

54. **seni:**-*i*
Gazel 2210
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

55. **seni:**-*i*
Gazel 2223
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

56. **seni:**-*i*
Gazel 2237
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

57. **seni:**-*i*
Gazel 2302
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Komaduñ dilde ārām gözde ḫ∨ābı
Görelden seni bī-ārām-ı ḫ∨ābām

58. **seni:**-*i*
Gazel 2342
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

59. **seni:**-*i*
Gazel 2471
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

60. **seni:**--*i*, -
Gazel 2020
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

61. **seni:**--*i*, -
Gazel 2020
Mısra: **2**
"Sen" İkinci teklik kişi zamiri.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

62. **senüñle:**--*üñ, --(i)le*
Gazel 2020
Mısra: **5**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

63. **sen:**
Gazel 2020
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

ʿIşḳa düşdi bu Muḥibbīʾnün belālar başına
Sen getürdüñ āḫir öldürseñ gerek hem iy göñül

64. **seni:**--*i*, -
Gazel 2022
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

65. **saña:**--*a*, -
Gazel 2026
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

66. **saña:**--*a*, -
Gazel 2025
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

67. **seni:**--*i*, -
Gazel 2027
Mısra: **11**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

68. **senüñ:**--*üñ*
Gazel 2031
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.q.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

69. **seni:**--*i*, -
Gazel 2031
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

70. **senüñ:**--*üñ*
Gazel 2032
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Āl-ıla göñlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

71. **senden:**--*den*, -
Gazel 2032
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

72. **sensin:**--*sin*, -
Gazel 2033
Mısra: **1**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yūsuf-ı Mışrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

73. **sen:**
Gazel 2033
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

74. **sen:**
Gazel 2184
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

75. **sen:**
Gazel 2244
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

76. **sen:**
Gazel 2256
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

77. **sen:**
Gazel 2261
Mısra: **7**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

78. **sen:**
Gazel 2269
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

79. **sen:**
Gazel 2284
Mısra: **1**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

80. **sen:**
Gazel 2284
Mısra: **8**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

81. **sen:**
Gazel 2301
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṯār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

82. **saña:**-*a*
Gazel 2033
Mısra: **10**
"Sen" ikinci tekil şahıs.

İy Muḥibbī ʿāşıḳ-ısañ kıl melāmet iḫtiyār
Fārigˇ olsun ko ne dirlerse disünler saña il

83. **sende:**-*de*
Gazel 2189
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

84. **sende:**-*de*
Gazel 2196
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

85. **sende:**-*de*
Gazel 2242
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Çün ʿayn-ı nūr-ı pāksin olmaya sende ġıll u ġış
Cāmlar görüben gözüñe girme ḫammāma iy ṣanem

86. **saña:**--*a*
Gazel 2034
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

87. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2190
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḳıṣṣa-i hicrāndan ise ölmek āsān gelür
Dir baña īmān ile ölmek senüñ āsānuñam

88. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2192
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḫı ol demden berü dem-besteyem

89. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2203
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ola ki pāyuñ nişānını görem diyü senüñ
Kūyuñuñ eṭrāfını eşkümle āb u gil kılam

90. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2244
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

91. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2244
Mısra: **11**

" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

92. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2342
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

93. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2379
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

94. **sen:**
Gazel 2205
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

95. **sen:**
Gazel 2314
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

96. **sen:**
Gazel 2329
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

97. **sen:**
Gazel 2329
Mısra: **11**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḥān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

98. **sen:**
Gazel 2370
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫıẕmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

99. **sen:**
Gazel 2469
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

100. **saña:**--*a,* -
Gazel 2036
Mısra: **9**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

101. **senüñ:**--*üñ*
Gazel 2036
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

102. **sen:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

103. **saña:**--*a,* -
Gazel 2038
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

104. **saña:**--*a,* -
Gazel 2010
Mısra: **1**
"Sen ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

105. **saña:**--*a,* -
Gazel 2043
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

106. **sana:**--*a,* -
Gazel 2044
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

107. **sen:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

108. **sen:**
Gazel 2044
Mısra: **12**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

109. **sen:**
Gazel 2044
Mısra: **12**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

110. **sen:**
Gazel 2045
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

111. **sen:**
Gazel 2284
Mısra: **9**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

112. **senüñ:**--*üñ,* -
Gazel 2046
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Dāyimā Ḥaḳ'dan dilerdüñ bī-vefālar ʿışḳını
Ḥamd kıl kim ḫācetüñ senüñ revā oldı göñül

113. **sen:**
Gazel 2047
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

114. **sen:**
Gazel 2047
Mısra: **6**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

115. **seni:**--*i,* -
Gazel 2047
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

116. **sen:**
Gazel 2047
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

117. **seni:**--*i,* -
Gazel 2048
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Görmeye seni her kişi cān gibi nihān ol
İllā ki bu ben ʿāşıḳa gün gibi ʿayān ol

118. **saña:**--*a*
Gazel 2049
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

119. **sen:**
Gazel 2049
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

120. **saña:**--*a,* -
Gazel 2050
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

121. **saña:**--*a,* -
Gazel 2050
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

122. **saña:**--*a,* -
Gazel 2050
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

123. **senüñ:**--*üñ,* -
Gazel 2050
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çūn u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

124. **saña:**--*a,* -
Gazel 2063
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

125. **senüñ:**--*üñ,* -
Gazel 2065
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Eylerüz Ḥaḳḳ'a tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

126. **seni:**--*i,* -
Gazel 2066
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

127. **senden:**--*den,* -
Gazel 2067
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

128. **saña:**--*a,* -
Gazel 2068
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña

Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

129. **sen:**
Gazel 2068
Mısra: **6**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

130. **seni:**-*i*
Gazel 2060
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

131. **sen:**
Gazel 2060
Mısra: **9**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

132. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2070
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

133. **seni:**-*i*
Gazel 2074
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

134. **seni:**-*i*
Gazel 2077
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

135. **sensin:**-*sin*
Gazel 2079
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Egerçi başdan ayaga günāhum
Degül ġam çün benüm sensin penāhum

136. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2079
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

137. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2079
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

138. **sen:**
Gazel 2080
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbīʾye kapuñdan itme maḥrūm
O bir kemter-durur sen pādişāhum

139. **sende:**-*de*
Gazel 2086
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

140. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2086
Mısra: **9**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Niçe bulam genc-i ḫüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

141. **saña:**-*a*
Gazel 2086
Mısra: **12**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Āh u feġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

142. **saña:**-*a*
Gazel 2088
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

143. **saña:**-*a*
Gazel 2090
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Geydi iḥrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

144. **saña:**-*a*
Gazel 2093
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

145. **sen:**
Gazel 2094
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

146. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2098
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

147. **senden:**-*den*
Gazel 2101
Mısra: **11**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

148. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2101
Mısra: **12**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

149. **sen:**
Gazel 2110
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

150. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2115
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

151. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2115
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

152. **sen:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

153. **saña:**-*a*
Gazel 2122
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kanumı mestāne çeşmüñ içdüginçe iy ṣanem
Mā-ḥażar bu bagrumı ben saña biryan eylesem

154. **saña:**-*a*
Gazel 2125
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña irmez mi ʿāceb çarḫa irişür nālişüm
Çagurup āh eylesem disem perī-nāzum benüm

155. **sen:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

156. **saña:**-*a*
Gazel 2127
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

157. **saña:**-*a*
Gazel 2130
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

158. **senüñle:**-*üñ, -le*
Gazel 2130
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḫüsn ide ṣanem

159. **saña:**-*a*
Gazel 2130
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

160. **saña:**-*a*
Gazel 2130
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfī seminden iy göñül saña ne ġam

161. **seni:**-*i*
Gazel 2132
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

162. **saña:**-*a*
Gazel 2134
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Benüm āhum irişdi nüh felege İremedi saña iy yüzi māhum

163. **sen:**
Gazel 2135
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

164. **saña:**-*a*
Gazel 2139
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Göklere irişdi gerçi āh u efgānum benüm
Saña irişmez nʾidem iy māh-ı tābānum benüm

165. **seni:**-*i*
Gazel 2139
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān

Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

166. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2141
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

167. **saña:**-*a*
Gazel 2148
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

168. **seni:**-*i*
Gazel 2151
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Fiʾl-ḥaḳīḳa Ḫıżr-veş bulurdı ʿömr-i cāvidān
Leblerüñ öpüp iden seni derāġūş iy ṣanem

169. **saña:**-*a*
Gazel 2151
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dār-ı dünyāda güzellik kalur-ısa pāyidār
Baña itdügüñ ḥelāl idem saña ḫoş iy ṣanem

170. **saña:**-*a*
Gazel 2153
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

171. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2156
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

172. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2239
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

173. **senden:**-*den*
Gazel 2163
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

174. **senden:**-*den*
Gazel 2163
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

175. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2164
Mısra: **7**
Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlemde ḥüsnüñe senüñ olmaya bir naẓīr
Maẓlūm ʿāşıḳı çü men-i ḫāksār hem

176. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2165
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

177. **saña:**-*a*
Gazel 2168
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

178. **senden:**-*den*
Gazel 2168
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

179. **saña:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

180. **saña:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḥüsnüñi
Gir s̱evāba dōstum saña duʿā olsun direm

181. **saña:**-*a*
Gazel 2172
Mısra: **12**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

182. **sen:**
Gazel 2174
Mısra: **4**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

183. **sen:**
Gazel 2178
Mısra: **2**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

184. **sen:**
Gazel 2178
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meşeldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

185. **sen:**
Gazel 2179
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

186. **saña:**-*a*
Gazel 2180
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

187. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2183
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

188. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2183
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

189. **sen:**
Gazel 2185
Mısra: **3**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

190. **seni:**-*i*
Gazel 2188
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

191. **sen:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

192. **saña:**-*a*
Gazel 2189
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

193. **sen:**
Gazel 2191
Mısra: **9**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāṣıḳ olan istemez nām

194. **saña:**-*a*
Gazel 2195
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

195. **seni:**-*i*
Gazel 2203
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Geçdi ʿömrüm niçe bir iy dil seni ġāfil kılam
Çirk-i dünyāya mülevveş mest-i lā-yaʿḳıl kılam

196. **saña:**-*a*
Gazel 2206
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

197. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2210
Mısra: **4**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

198. **seni:**-*i*
Gazel 2212
Mısra: **8**
"Sen" ikici tekil şahıs zamiri.

Kamu ḫūbları beñzetdüm nücūma
İçinde ben seni mehtāb kıldum

199. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2218
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

200. **seni:**-*i*
Gazel 2218
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

201. **seni:**-*i*
Gazel 2221
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

202. **saña:**-*a*
Gazel 2218
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā

Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

203. **sen:**
Gazel 2224
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

204. **sana:**-*a*
Gazel 2226
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gülistānuñda eger nāle kılsam İşiden sana bülbül eyler enīm

205. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2227
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

206. **saña:**-*a*
Gazel 2227
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

207. **saña:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

208. **saña:**-*a*
Gazel 2229
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Lāyıḳ degül saña ġulam ola Muḥibbī
Besdür diyeler benüm için kūy-ı sükānum

209. **seni:**-*i*
Gazel 2230
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-vāram

210. **seni:**-*i*
Gazel 2230
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

211. **saña:**-*a*
Gazel 2231
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī ḫasta-dil derdini gūş it
Disün bir bir saña ḥāl-i dırāzum

212. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2236
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

213. **seni:**-*i*
Gazel 2240
Mısra: **7**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

214. **seni:**-*i*
Gazel 2241
Mısra: **2**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

215. **seni:**-*i*
Gazel 2270
Mısra: **1**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

216. **seni:**-*i*
Gazel 2273
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

217. **seni:**-*i*
Gazel 2284
Mısra: **6**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

218. **seni:**-*i*
Gazel 2288
Mısra: **8**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

219. **seni:**-*i*
Gazel 2299
Mısra: **11**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

220. **seni:**-*i*
Gazel 2429
Mısra: **7**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

221. **saña:**-*a*
Gazel 2241
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

222. **saña:**-*a*
Gazel 2241
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

223. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2241
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī işidüp āhum didi kūyumda bu kadar
Didüm ʿışḳuñla iy bed-ḫū senüñ çokdan giriftāram

224. **saña:**-*a*
Gazel 2244
Mısra: **14**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

225. **sen:**
Gazel 2246
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāżıḳ ḥekīm

226. **sen:**
Gazel 2248
Mısra: **8**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḥteşem

227. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2251
Mısra: **9**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

228. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2271
Mısra: **1**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫvāb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

229. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2285
Mısra: **2**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mis̱lüñ ādem

230. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2429
Mısra: **5**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

231. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2455
Mısra: **7**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gūşına almaz gül-i nev çün senüñ efġānuñı
Niçe bir iy bülbül-i şūrīde feryād idesin

232. **sen:**
Gazel 2251
Mısra: **10**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

İy Muḥibbī ẓāhir iken gün gibi ʿışḳuñ senüñ
Bu ʿacebdür sen olup rüsvā nāmın dimeyem

233. **saña:**-*a*
Gazel 2253
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Didi ki dilüñ ḫālinde ʿāşıḳ-ı ḫasta
Didüm ki dilüm bende degül saña çi dānem

234. **sensin:**-*sin*
Gazel 2260
Mısra: **1**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

235. **sensüzin:**-*süz, -in*
Gazel 2261
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sensüzin ben bu cihānı nʾeylerem
Öz cānumdan bile bīzār olmışam

236. **sensüzin:**-*süz, -in*
Gazel 2272
Mısra: **11**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

237. **saña:**-*a*
Gazel 2262
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gerçi çok ḫūbān-ı ʿālem dīdeʾem
Saña beñzer kes men ne dīdeʾem

238. **sende:**-*de*
Gazel 2283
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

239. **saña:**-*a*
Gazel 2283
Mısra: **13**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

240. **saña:**-*a*
Gazel 2285
Mısra: **14**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri .

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

241. **saña:**-*a*
Gazel 2289
Mısra: **2**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri
.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

242. **senden:**-*den*
Gazel 2295
Mısra: **5**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

243. **saña:**-*a*
Gazel 2308
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḥayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḥālüme ḥayrān benüm

244. **sen:**
Gazel 2310
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

245. **saña:**-*a*
Gazel 2312
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

246. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2312
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

247. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2312
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

248. **seni:**-*i*
Gazel 2317
Mısra: **17**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem
Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

249. **sen:**
Gazel 2320
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

250. **sen:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

251. **sen:**
Gazel 2328
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

252. **saña:**-*a*
Gazel 2337
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

253. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2338
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

254. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2338
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

255. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2339
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne Āşinādan ḫ∨īşden bīgāneyim

256. **saña:**-*a*
Gazel 2341
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

257. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2350
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İtmemişdi Kaʿbenüñ bünyādını daḫı Ḫalīl
Kaʿbe-i ḥüsnüñe karşu ben senüñ ḳurbān idüm

258. **sen:**
Gazel 2351
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

259. **senden:**-*den*
Gazel 2362
Mısra: **11**

"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

260. **seni:**-*i*
Gazel 2363
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cüybār itdüm

261. **saña:**-*a*
Gazel 2364
Mısra: **6**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

262. **saña:**-*a*
Gazel 2367
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

263. **saña:**-*a*
Gazel 2368
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḫüsn içinde saña beñzer şāh-ı ẕālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı bulmadum

264. **saña:**-*a*
Gazel 2369
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

265. **seni:**-*i*
Gazel 2374
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

266. **senden:**-*den*
Gazel 2377
Mısra: **7**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

267. **sen:**
Gazel 2380
Mısra: **8**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

268. **senden:**-*den*
Gazel 2380
Mısra: **8**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

269. **seni:**-*i*
Gazel 2381
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

270. **senden:**-*den*
Gazel 2461
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

271. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2384
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

272. **saña:**-*a*
Gazel 2384
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

273. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2385
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senüñ mihrüñ-ile māhum olup dem-beste rüsvāyī
Belā kūhında Ferhādʾa dönüp oldum melāmet hem

274. **sen:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

275. **saña:**-*a*
Gazel 2388
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

276. **saña:**-*a*
Gazel 2388
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

277. **senden:**-*den*
Gazel 2389
Mısra: **1**
"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

278. **saña:**-*a*
Gazel 2389
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

279. **sen:**
Gazel 2392
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

280. **sen:**
Gazel 2395
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

281. **sen:**
Gazel 2395
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

282. **sen:**
Gazel 2399
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

283. **sen:**
Gazel 2399
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

284. **saña:**-*a*
Gazel 2402
Mısra: **16**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri
.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

285. **seni:**-*i*
Gazel 2406
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

286. **sen:**
Gazel 2408
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

287. **sen:**
Gazel 2410
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-ıla zemīn

288. **sen:**
Gazel 2410
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

289. **senden:**-*den*
Gazel 2410
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

290. **saña:**-*a*
Gazel 2412
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

291. **saña:**-*a*
Gazel 2415
Mısra: **1**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Perī dirsem nʾola ben saña iy cān
Olursın bir nefes içinde pinhān

292. **seni:**-*i*
Gazel 2416
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

293. **sen:**
Gazel 2417
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

294. **senden:**-*den*
Gazel 2425
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Meger kūy-ı dil-ārādan gelürsin iy ṣabā dāyim
Feraḥlar kesb olur senden mübārek bāda beñzersin

295. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2427
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

296. **sen:**
Gazel 2428
Mısra: **6**
" Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

297. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

298. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

299. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **4**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Civān idüm ġam-ı ʿışḳuñ beni pīr itdi ġāyetde
Murādum bu-durur Ḥaḳʾdan kemāl-i pīr olasın sen

300. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

301. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

302. **sen:**
Gazel 2429
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

303. **saña:**-*a*
Gazel 2433
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

304. **sen:**
Gazel 2434
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gülşen-i ḥüsnüñde ko kılsun Muḥibbī nāleler
Böyle bir bülbül gerekdür sen gül-i raʿnā-y-ıçun

305. **saña:**-*a*
Gazel 2435
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

306. **seni:**-*i*
Gazel 2436
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

307. **saña:**-*a*
Gazel 2438
Mısra: **2**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḫāletin

308. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2438
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ehl-i diller bakdılar cānā cemālüñde senüñ
Okıdılar Muṣḥaf-ı ḥüsnüñdeki Nūr ayetin

309. **sen:**
Gazel 2440
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

310. **sen:**
Gazel 2441
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

311. **saña:**-*a*
Gazel 2441
Mısra: **5**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

312. **sen:**
Gazel 2441
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

313. **senden:**-*den*
Gazel 2443
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

314. **seni:**-*i*
Gazel 2444
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

315. **sen:**
Gazel 2449
Mısra: **8**
"Sen ikinci teklik şahıs zamiri.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

316. **sen:**
Gazel 2450
Mısra: **5**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

317. **sen:**
Gazel 2450
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

318. **sen:**
Gazel 2452
Mısra: **3**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

319. **sen:**
Gazel 2453
Mısra: **9**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḫaḳīrin

320. **sen:**
Gazel 2454
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

321. **sen:**
Gazel 2457
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy Muḥibbī mest olursañ ḥaşre dek olmaz ʿaceb
ʿIşḳuñ içdüñ çün ezel bezminde sen peymānesin

322. **saña:**-*a*
Gazel 2460
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

323. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2460
Mısra: **16**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

324. **saña:**-*a*
Gazel 2462
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gözüñ aç bak elüñdeki sebūya
Ḫaber virür mi saña ḫāk-i Cemʾden

325. **senden:**-*den*
Gazel 2466
Mısra: **3**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

326. **saña:**-*a*
Gazel 2470
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

327. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

328. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

329. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

330. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

331. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

332. **sen:**
Gazel 2474
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

333. **senden:**-*den*
Gazel 2474
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Senden irmez kimseneye çün ġūbār
İy Muḥibbī ġubār imişsin sen

334. **sen:**
Gazel 2475
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

335. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2482
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Baña derdüñ senüñ dermān gibidür
Ebed kurtılmayam istersem emden

336. **saña:**-*a*
Gazel 2483
Mısra: **11**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

337. **senüñ:**-*üñ*
Gazel 2483
Mısra: **12**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

338. **sen:**
Gazel 2485
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

339. **seni:**-*i*
Gazel 2485
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

340. **sen:**
Gazel 2485
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Vaşlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

341. **saña:**-*a*
Gazel 2486
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

342. **senden:**-*den*
Gazel 2486
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

343. **saña:**-*a*
Gazel 2488
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri .

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

344. **saña:**-*a*
Gazel 2490
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Māh-ı nevdür görinür baña hilāli kaşlaruñ
Reʾy-kecdür saña iy māhum kemān-ebrū diyen

345. **seni:**-*i*
Gazel 2497
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

346. **sen:**
Gazel 2497
Mısra: **8**
"Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar şaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

347. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **1**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

348. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **2**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

349. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **4**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

350. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **6**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

351. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **8**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Gūş iden ben bülbül-i şūrīdenüñ feryādını

Bir naẕar kılsun gülüñ ḫār-ıla bendin gözle sen

352. **sen:**
Gazel 2499
Mısra: **10**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

353. **sen:**
Gazel 2500
Mısra: **7**
" Sen" ikinci teklik şahıs zamiri.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

sen-:

1. **senden:**--*den, -*
Gazel 2066
Mısra: **10**
"Sen" ikinci teklik kişi zamiri.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

sen sen ol:

1. **sen sen ol:**
Gazel 2263
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kesinlikle, asla, hiçbir zaman.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

2. **sen sen ol:**
Gazel 2437
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Kesinlikle, asla, hiçbir zaman.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

senā-ḫvān ol-:

1. **senā-ḫvān ol-:**
Gazel 2147
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sena okumak, övmek, methetmek.

Çün Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñde bülbüller gibi
Gāh medḥüñ okuyup gāhī senā-ḫvān olmışam

seng:

1. **seng:**
Gazel 2042
Mısra: **4**
Taş.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

2. **seng:**
Gazel 2042
Mısra: **10**
Taş.

Her kim ki ola ehl-i ḳanāʿat Muḥibbīyā
Farḳ eylemez seng ile birdür hemān laʿl

3. **senge:**-*e*
Gazel 2175
Mısra: **4**
Taş.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

4. **senge:**-*e*
Gazel 2175
Mısra: **8**
Taş.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

5. **sengi:**-*i*
Gazel 2268
Mısra: **9**
Taş.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

6. **sengi:**-*i*
Gazel 2420
Mısra: **9**
Taş.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

7. **sengi:**-*i*
Gazel 2429
Mısra: **7**
Taş.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

8. **seng:**
Gazel 2387
Mısra: **8**
Taş.

Āteş-i ʿışḳ-ıla dilden her kaçan āh eylesem
Maḥv ola seng irse āhen ile pūlād hem

9. **sengin:**-*i*, -*n*
Gazel 2413
Mısra: **5**
Taş.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

seng-dil:

1. **seng-dil:**
Gazel 2301
Mısra: **8**
Taş kalp, katı kalp, acımasız.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

2. **seng-dil:**
Gazel 2473
Mısra: **3**
Taş kalpli, acımasız.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

3. **seng-dil:**
Gazel 2025
Mısra: **10**
Taş kalp, katı kalp. || *Acımasız.*

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

4. **seng-dil:**
Gazel 2466

Mısra: **13**
Taş kalp, katı kalp. || *Acımasız.*

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

5. **seng-dil:**
Gazel 2056
Mısra: **7**
Taş yürekli, katı kalpli, acımasız.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

6. **seng-dil:**
Gazel 2304
Mısra: **7**
Taş yürekli, katı kalpli, acımasız, vicdansız kimse.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Ṣol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

seng-endāz:

1. **seng-endāz:**
Gazel 2041
Mısra: **8**
Eskiden kale dibine sokulan düşmana yukarıdan ağır taşlar atabilmek için kale kapısı ve duvarları üzerine altı açık bir cumba şeklinde yapılan çıkma. || *Taş atan, taş fırlatan.* || *İncitici, dokunaklı söz söyleyen.*

Ḥadd-i yāra gülşen içre beñzerem dimiş meger
Jālelerden çın seḥerde oldı seng-endāz gül

seng-i cefā:

1. **seng-i cefā:**
Gazel 2217
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

2. **seng-i cefā:**
Gazel 2398
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

3. **seng-i cefā:**
Gazel 2422
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

seng-i cefā yag-:

1. **seng-i cefā yag-:**
Gazel 2113
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Cefa, eziyet taşı yağmak. || *Büyük bir felakete maruz kalmak.*

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

seng-i der:

1. **seng-i der:**
Gazel 2185
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Taş kapı.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

2. **seng-i der:**
Gazel 2185
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kapının taşı.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḥarīrümdür benüm

seng-i ḫāra:

1. **seng-i ḫāra:**
Gazel 2301
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çok sert taş, mermer taşı.

Seng-i ḫāra nerm olur ger derd-ile āh eylesem
Ḳalbüñe iy seng-dil itmedi hergiz kār hem

seng-i laʿl:

1. **seng-i laʿl:**
Gazel 2432
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Lal taşı.

Ḳāmetüm ḥalḳa olup eşküm olaldan seng-i laʿl
İtdiler ol ḫāteme ehl-i ṣafā anı nigīn

seng-i miḥnet:

1. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

2. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

3. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

4. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

5. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370

Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

6. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

7. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

8. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

9. **seng-i miḥnet:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet taşı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

sengīn:

1. **sengīn:**
Gazel 2243
Mısra: **3**
Taştan yapılmış, taştan.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

sengīn dil:

1. **sengīn dil:**
Gazel 2204
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Taş gibi katı yürekli, zalim, gaddar.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

sengīn-dil:

1. **sengīn-dil:**
Gazel 2387
Mısra: **5**
Taş kalpli, acımasız, merhametsiz.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eser
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

seni:

1. **seni:**
Gazel 2063
Mısra: **9**
"Sen" ikinci teklik zamiri.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

sep-:

1. **sepseler:**-*se*, -*ler*
Gazel 2308
Mısra: **7**
Serpmek,saçmak, atmak, dökmek.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

ser:

1. **ser:**
Gazel 2204
Mısra: **2**
Baş, kafa.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

2. **ser:**
Gazel 2251
Mısra: **2**
Baş, kafa.

Aldı göñlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

3. **ser-i:**-*i*
Gazel 2005
Mısra: **1**
Baş, başlangıç. || Doruk, zirve, tepe.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

4. **şer:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
Kötülük, fenalık.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

5. **seri:**--*i*, -
Gazel 2044
Mısra: **11**
Baş, kafa.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

6. **ser:**
Gazel 2187
Mısra: **1**
Baş, kafa. II Kişinin kendi şahsı, zatı.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

7. **ser:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

8. **serin:**-*i*, -*n*
Gazel 2345
Mısra: **15**
Baş, kafa.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

9. **ser:**
Gazel 2367
Mısra: **6**
Baş, kafa, ser.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

10. **seri:**-*i*
Gazel 2031
Mısra: **5**
Kafa, baş.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

11. **serde:**-*de*
Gazel 2100
Mısra: **9**
Kişinin kendi şahsı, zatı.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

ser ber-āverde:

1. **ser ber-āverde:**
Gazel 2211
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Başa getirilmiş.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

ser çek-:

1. **ser çek-:**-*üp,* **-**
Gazel 2026
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Yükselmek.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

ser vir-:

1. **ser vir-:**
Gazel 2268
Mısra: **12**
Kelime Tipi: **-**
Bir ideal, bir amaç uğrunda ölümü göze almak, ölmeye razı ve hazır olmak.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

ser-ā-ser:

1. **ser-ā-ser:**
Gazel 2018
Mısra: **3**
Baştan başa, tamamen.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

2. **ser-ā-ser:**
Gazel 2046
Mısra: **5**
Baştan başa, tamamen.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

3. **ser-ā-ser:**
Gazel 2372
Mısra: **9**
Baştan başa, büsbütün.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

4. **ser-ā-ser:**
Gazel 2216
Mısra: **6**
Baştan başa, tamamıyla.

Virür bu ʿālemi āḫir ḫarāba
Ser-ā-ser bu cihānı dūd iden kim

5. **ser-ā-ser:**
Gazel 2451
Mısra: **1**
Baştan başa, tamamen, büsbütün.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

6. **ser-ā-serler:**-*ler*
Gazel 2481
Mısra: **3**
İpek, altın ve gümüşle dokunan çok kıymetli eski bir kumaş çeşidi.

Geyürdi dīdeler baña yine ḫilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

ser-bāz:

1. **ser-bāzısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2417
Mısra: **6**
Korkusuz, cesur, yiğit, serdengeçti.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

ser-bāz-ı ʿışḳ:

1. **ser-bāz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2477
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Aşkın yiğidi.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

ser-be-ser:

1. **ser-be-ser:**
Gazel 2349
Mısra: **9**
Baştan başa, büsbütün.

Ḫāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

ser-bürehne:

1. **ser-bürehne:**
Gazel 2180
Mısra: **2**
Başı açık.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

serd:

1. **serd:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
Haşin, çirkin, hoyrat.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

serdar:

1. **serdar:**
Gazel 2187
Mısra: **2**
Kumandan, başkumandan.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

serdar ol-:

1. **serdar ol-:**
Gazel 2018
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kumandan, başkumandan olmak.

Cāme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

serdar-ı ʿışḳ:

1. **serdar-ı ʿışḳ:**
Gazel 2270
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın kumandanı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

ser-defter:

1. **ser-defteri:**-*i*
Gazel 2094
Mısra: **5**
Önder, reis. || *Defterin en başına yazılan kimse.*

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

serden geç-:

1. **serden geç-:**
Gazel 2054
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bir ideal, bir amaç uğrunda ölümü göze almak, ölmeye razı ve hazır olmak.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

2. **serden geç-:**
Gazel 2199
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir ideal, bir amaç uğrunda ölümü göze almak, ölmeye razı ve hazır olmak.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

serencām:

1. **serencāmum:**-*um*
Gazel 2095
Mısra: **4**
Bir iş, bir durum veya olayın iyi veya kötü sonu, akıbeti.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

ser-firāz:

1. **ser-firāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **10**
Benzerlerinden üstün olan kimse, seçkin, mümtaz.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

ser-fitne-i ʿālem:

1. **ser-fitne-i ʿālem:**
Gazel 2254
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün dünyanın fitne başı.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

sergerdān:

1. **sergerdān:**
Gazel 2020
Mısra: **5**
Başı dönmüş, sersem, şaşkın. || *Perişan.*

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

2. **sergerdānlıgum:**--*lık, --um*
Gazel 2064
Mısra: **6**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

3. **sergerdānam:**-*am*
Gazel 2105
Mısra: **2**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḥayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

4. **sergerdānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2115
Mısra: **6**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

5. **sergerdānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2183
Mısra: **2**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

6. **sergerdānunam:**-*un*, -*am*
Gazel 2190
Mısra: **2**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḥayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

7. **sergerdān:**
Gazel 2350
Mısra: **2**
Başı dönen, ne yapacağını

bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

8. **sergerdān:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

9. **sergerdān-ıdum:**-*ı, -du, -m*
Gazel 2428
Mısra: **7**
Başı dönen, ne yapacağını bilmeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan kimse, şaşkın, perişan.

Kūhsār-ı ġamda ben bī-çāre sergerdān-ıdum
Ġarḳa virdi eşk-i çeşmüm oldı bahr-ı bī-kerān

sergerdān eyle-:

1. **sergerdān eyle-:**
Gazel 2116
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Başını döndürmek, sersem, şaşkın ve perişan bir duruma getirmek.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

2. **sergerdān eyle-:**
Gazel 2135
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Başını döndürmek, sersem, şaşkın ve perişan bir duruma getirmek.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

sergerdān kıl-:

1. **sergerdān kıl-:**
Gazel 2469
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Başını döndürmek, sersem, şaşkın ve perişan bir duruma getirmek.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

sergerdān ol-:

1. **sergerdān ol-:**
Gazel 2040
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Başı dönmek, ne yapacağını bilememek, şaşırmak, sersemlemiş bir durumda olmak. || Perişan olmak.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

2. **sergerdān ol-:**
Gazel 2422
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Başını dönmek, sersem, şaşkın ve perişan bir duruma gelmek.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

ser-geşte:

1. **ser-geşte:**
Gazel 2210
Mısra: **1**
Başı dönmüş, kafası karışmış kimse, şaşkın.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

2. **ser-geşte:**
Gazel 2302
Mısra: **10**
Başı dönmüş, kafası karışmış kimse, şaşkın.

Gehī nālān olup san çarḫ-ı gerdūn
Gehī ser-geşte hem çü āsiyābam

ser-hoş:

1. **ser-ḫoşam:**-*am*
Gazel 2104
Mısra: **4**
Sarhoş. II Kendinden geçmiş, perişan. || Bir şeyden çok fazla mutluluk duyan.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider gönül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

ser-i dīvāne:

1. **ser-i dīvāne:**
Gazel 2241
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Deli olmuşların başı.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

2. **ser-i dīvāne:**
Gazel 2218
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Delirmiş, mecnun olmuş baş.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

ser-i ḫum:

1. **ser-i ḫum:**
Gazel 2250
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Küpün ucu.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

ser-i kūy:

1. **ser-i kūy:**
Gazel 2055
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Mahalle başı, sokak başı, yol.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḫufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

2. **ser-i kūy:**
Gazel 2293
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Mahalle başı, sokak başı, yol.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

3. **ser-i kūy:**
Gazel 2342
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yaşadığı semt. || *Mahalle başı, sokak başı, yol.*

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

4. **ser-i kūy:**
Gazel 2476
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yaşadığı semt.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

ser-i zülf:

1. **ser-i zülf:**
Gazel 2160
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçlarının ucu.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

2. **ser-i zülf:**
Gazel 2281
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucu.

Didüm dil murġını dutup ser-i zülfinde bend itdüm
Didi hey derdmend diller alur ʿālemde ṣayyādam

3. **ser-i zülf:**
Gazel 2305
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucu.

Ārzū idüp ser-i zülf dü-tāyı isterem
Dōstlar Mecnūn-vār bend-i belāyı isterem

4. **ser-i zülf:**
Gazel 2342
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saçının kıvrımı.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

5. **ser-i zülf:**
Gazel 2342
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Saçın kıvrımı.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

6. **ser-i zülf:**
Gazel 2352
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucu.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

7. **ser-i zülf:**
Gazel 2484
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucu.

Görinelden ḫaṭuñ ḫaddüñde iy cān
Ser-i zülfün gibi ḫālüm perīşān

ser-i zülfeyn:

1. **ser-i zülfeyn:**
Gazel 2357
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İki yanlı saçlarının ucu.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

2. **ser-i zülfeyn:**
Gazel 2378
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saçlarının iki ucu.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül
Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı dāra beñzetdüm

ser-i zülf-i nigār:

1. **ser-i zülf-i nigār:**
Gazel 2323
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının ucu.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

serinden geç-:

1. **serinden geç-:**
Gazel 2472
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir hali, bir hadiseyi yaşamış olmak.

İy dōst neler geçti bu ʿışḳ-ıla serimden
Ḫūn-ı cigerüm akdı gelüp dīdelerümden

serīr:

1. **serīrin:**-*in*
Gazel 2176
Mısra: **1**
Taht.

Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

serīr-i ḥüsn:

1. **serīr-i ḥüsn:**
Gazel 2280
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzellik tahtı.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

serīr-i ʿışḳ:

1. **serīr-i ʿışḳ:**
Gazel 2198
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk tahtı.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

2. **serīr-i ʿışḳ:**
Gazel 2384
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk tahtı.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı

Maḥābbet şehrin almaga çeküp
leşker sefer çekdüm

ser-keş:

1. **ser-keşdür:**-*dür*
Gazel 2225
Mısra: **9**
Dik başlı, dik kafalı, inatçı, itaatsiz kimse, isyankar.

Baş indürmez Muḥibbī çünki ser-
keşdür cihān
Lāyıḳ oldur ki anı kendüme ben
düşmen kılam

serkeş:

1. **serkeşem:**-*em*
Gazel 2104
Mısra: **6**
Dik başlı, dik kafalı, inatçı, itaatsiz kimse, isyankar.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuṣṣāḳı pāy-
māl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı
serkeşem

2. **serkeşdür:**-*dür*
Gazel 2423
Mısra: **4**
Dik başlı, dik kafalı, inatçı, itaatsiz kimse, isyankar.

Cüybār-ı çeşmüme bakmazsa yār
olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol
serv-i revān

ser-keşlik kıl-:

1. **ser-keşlik kıl-:**
Gazel 2125
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dik başlı , dik kafalı olmak. || İnatçılık yapmak.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum
cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-
efrāzum benüm

ser-maḥfil:

1. **ser-maḥfil:**
Gazel 2013
Mısra: **11**
Meclis , toplantı başkanı. || Müezzinbaşının yardımcısı || Camilerde vakfedenin şartı olarak okunacak cüzleri, temcit vb.nin okunuşunu yöneten kimse.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var
ser-maḥfil ol

ser-maḥmil:

1. **ser-maḥmil:**
Gazel 2013
Mısra: **8**
Deve üzerine konulan sepet. II Osmanlı halifesinden her hac mevsiminde Ka'be'ye gönderilen armağan takımı.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ
kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp
ser-maḥmil ol

sermāye:

1. **sermāyesidür:**-*si, -dür*
Gazel 2142
Mısra: **4**
İsim tamlamalarında bahsedilen şeye ait elde bulunan değer.

Ḫançeri ḳaṣd eylese karşu çıkar
cānum aña
Cānumuñ sermāyesidür dildeki
peykān benüm

ser-mest:

1. **ser-mest:**
Gazel 2015
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş, mest olmuş.

Zār iden ruḥsārıdur dil bülbülini
gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür
mül degül

2. **ser-mest:**
Gazel 2331
Mısra: **1**
Sarhoş, kendinden geçmiş, mest olmuş.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-
mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer
gibi kālam

3. **ser-mest:**
Gazel 2266
Mısra: **10**
Sarhoş, kendinden geçmiş, aklı başından gitmiş.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu
ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-
yaʿḳıl kılam

sermest:

1. **sermest:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük
nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü
medhūş iy ṣanem

2. **sermest:**
Gazel 2313
Mısra: **2**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i
dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u
gülsitān gördüm

3. **sermest:**
Gazel 2416
Mısra: **1**
Sarhoş, kendinden geçmiş.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü
sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına
ḫayrān olmayan

4. **sermest:**
Gazel 2343
Mısra: **2**
Sarhoş.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse
seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü
ḫayrān eylesem

sermest-i ʿışḳ:

1. **sermest-i ʿışḳ:**
Gazel 2313
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk sarhoşu.

Gice sermest-i ʿışḳ iken görindi
ḫ∨āb-ı nīgūyı
Seḥergeh ol perī-rūyı hemīn
gördüm hemān gördüm

ser-nigūn:

1. **ser-nigūn:**
Gazel 2402
Mısra: **4**
Baş aşağı, çevrilmiş, ters dönmüş.

Baḥr-ı eşkümde görenler bu iki
ebrūlarum

Beñzedürler ser-nigūn keştīlere başum benüm

2. **ser-nigūn:**
Gazel 2459
Mısra: **2**
Ters dönmüş, baş aşağı, tepetaklak. || *Talihsiz, bahtsız.*

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

ser-nigūn ol-:

1. **ser-nigūn ol-:**
Gazel 2414
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ters dönmek, baş aşağı, tepetaklak olmak.

Her dilde kim derd olmaya evlādur ol ḫāk oldugı
Her kāse kim ḫālī ola ʿādetdür olur ser-nigūn

ser-nüvişt:

1. **ser-nüvişt:**
Gazel 2417
Mısra: **2**
Alın yazısı, yazgı, kader.

Ḫaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

ser-tā-kadem:

1. **ser-tā-ḳadem:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Baştan ayağa, baştan aşağı, tamamen.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

2. **ser-tā-ḳadem:**
Gazel 2338
Mısra: **5**
Baştan ayağa, baştan aşağı, tamamen.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

ser-te-ser:

1. **ser-te-ser:**
Gazel 2004
Mısra: **5**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

2. **ser-te-ser:**
Gazel 2004
Mısra: **5**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

3. **ser-te-ser:**
Gazel 2291
Mısra: **2**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

4. **ser-te-ser:**
Gazel 2297
Mısra: **11**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Ezber itdi ḥıfẓ idüp ʿışḳuñ kitābın ser-te-ser
Okuyup sanmañ muʿallimden elif-bā eyledüm

5. **ser-te-ser:**
Gazel 2300
Mısra: **6**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

6. **ser-te-ser:**
Gazel 2391
Mısra: **2**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

7. **ser-te-ser:**
Gazel 2449
Mısra: **2**
Baştan başa, bütünüyle, tamamen.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

8. **ser-te-ser:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
Baştan başa, hep, bütün.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

9. **ser-te-ser:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
Baştan başa, hep, bütün.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

10. **ser-te-ser:**
Gazel 2025
Mısra: **6**
Baştan başa, büsbütün.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

11. **ser-te-ser:**
Gazel 2112
Mısra: **7**
Baştan başa, büsbütün.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

serv:

1. **servi:**-*-i*
Gazel 2014
Mısra: **6**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar Rüzgârları dahi ona etki

edemez. Hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

2. **serv:**
Gazel 2026
Mısra: **3**
Selvi. || Sevgilinin hem boyu hem benzeyen hem benzetilendir. Sevgilinin hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

3. **serv:**
Gazel 2045
Mısra: **7**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar Rüzgârları dahi ona etki edemez. Hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

4. **servüm:**--*üm, -*
Gazel 2045
Mısra: **8**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar Rüzgârları dahi ona etki edemez. Hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Kanda olsa sal serv dirler ḫāke salar sayesin
Sen de iy servüm gelüp bu ḫāke bir dem saye sal

5. **serv:**
Gazel 2051
Mısra: **1**
Selvi.Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

6. **servüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2054
Mısra: **5**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

7. **serv:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

8. **serv:**
Gazel 2056
Mısra: **10**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

9. **serv:**
Gazel 2057
Mısra: **1**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Akıtdı gözümüñ yaşın ol serv ḳāmetüm
Ḳāmet getürdi başuma kopdı ḳıyāmetüm

10. **servüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2064
Mısra: **9**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

11. **serv:**
Gazel 2060
Mısra: **9**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

12. **servüm:**-*üm*
Gazel 2072
Mısra: **5**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳıçün iy ḳāmeti servüm benüm
Gözlerüm yaşına bak kim Nīl ü Ceyḥūn olmışam

13. **servüm:**-*üm*
Gazel 2073
Mısra: **3**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gelesin nāz-ıla eyā servüm
Pāyuña döke gözlerüm dür ü sīm

14. **servüñ:**-*üñ*
Gazel 2089
Mısra: **1**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

15. **serv:**
Gazel 2103
Mısra: **5**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

16. **serv:**
Gazel 2109
Mısra: **7**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

17. **servi:**-*i*
Gazel 2110
Mısra: **5**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gülistān-ı cemāl içre görelden sen boyı servi
Gözüm yaşını pāyuña akıtdum cūybār itdüm

18. **serv:**
Gazel 2113
Mısra: **2**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

19. **serve:**-*e*
Gazel 2121
Mısra: **3**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Bālā ḳadini serve dehānını ġoncaya
Beñzetdüm anı līk be-ġāyet güzel didüm

20. **serv:**
Gazel 2124
Mısra: **2**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

21. **serv:**
Gazel 2137
Mısra: **2**
Selvi. || Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Çeşmini fitne anuñ ġamzesin āfet gördüm
Serv irmez ḳaddine anı ḳıyāmet gördüm

22. **servler:**-*ler*
Gazel 2152
Mısra: **7**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

23. **servler:**-*ler*
Gazel 2428
Mısra: **2**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

24. **serv:**
Gazel 2174
Mısra: **4**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

25. **serv:**
Gazel 2187
Mısra: **5**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nez̲z̲āre-i serv-i ṣanavber eyleyem

26. **serv:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb

Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

27. **servüm:**-*üm*
Gazel 2197
Mısra: **5**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Görelden seni iy servüm gezer gülşende nāz-ıla
Gözümüñ yaşı pāyuña akıdup cūybār oldum

28. **serv:**
Gazel 2199
Mısra: **2**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

29. **serv:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

30. **servi:**-*i*
Gazel 2264
Mısra: **10**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

31. **serv:**
Gazel 2278
Mısra: **1**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

32. **servi:**-*i*
Gazel 2281
Mısra: **4**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

33. **servüñ:**-*üñ*
Gazel 2293
Mısra: **13**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

34. **servi:**-*i*
Gazel 2298
Mısra: **3**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

35. **serv:**
Gazel 2316
Mısra: **5**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

36. **servüm:**-*üm*
Gazel 2363
Mısra: **1**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

37. **servler:**-*ler*
Gazel 2367
Mısra: **10**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

38. **serv:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

39. **serve:**-*e*
Gazel 2378
Mısra: **7**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

40. **serv:**
Gazel 2378
Mısra: **8**
Selvi. Divan şiirinde adından

en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

41. **serv:**
Gazel 2387
Mısra: **2**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

42. **servüm:**-*üm*
Gazel 2393
Mısra: **3**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

43. **serv:**
Gazel 2431
Mısra: **8**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

44. **serv:**
Gazel 2439
Mısra: **10**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

45. **serv:**
Gazel 2443
Mısra: **14**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

46. **serv:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

47. **serv:**
Gazel 2463
Mısra: **2**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

48. **serve:**-*e*
Gazel 2475
Mısra: **2**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

49. **serv:**
Gazel 2476
Mısra: **1**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

50. **servler:**-*ler*
Gazel 2485
Mısra: **5**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

51. **serv:**
Gazel 2489
Mısra: **8**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

serv-:

1. **servüm:**--*üm,* -
Gazel 2043
Mısra: **1**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir. Selvinin su kenarında düşünülmesi halinde bir ırmak, çemen, bezm gibi unsurlar kendini gösterir. O bir süs ağacıdır. Yaz-kış yeşil kalır. Sonbahar Rüzgârları dahi ona etki edemez. Hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

serv- i revān:

1. **serv- i revān:**
Gazel 2097
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı sevgili.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

server:

1. **serverā:**--*ā*
Gazel 2025
Mısra: **3**
Başkan, reis. II Sevgili.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

2. **serverā:**-*ā*
Gazel 2025
Mısra: **5**
Başkan, reis. II Sevgili.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

3. **serveri:**-*i*
Gazel 2202
Mısra: **11**
Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

serverā:

1. **serverā:**
Gazel 2470
Mısra: **1**
Ey hükümdar. II Ey Sevgili.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

servi:

1. **servi:**
Gazel 2025
Mısra: **5**
Selvi. || Sevgilinin hem boyu hem benzeyen hem benzetilendir. Sevgilinin hafif Rüzgârla salınışı sevgilinin yürüyüşünü andırır.

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

serv(i):

1. **serv(i):**
Gazel 2007
Mısra: **11**
Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. || Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem benzetilendir.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

serv-i āzād:

1. **serv-i āzād:**
Gazel 2281
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Boyu, endamı böyle bir serviyi andıran sevgili.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

serv-i bālā:

1. **serv-i bālā:**
Gazel 2179
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu sevgili.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

serv-i bülend:

1. **serv-i bülend:**
Gazel 2499
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Uzun boylu sevgili.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

serv-i dil-cū:

1. **serv-i dil-cū:**
Gazel 2468
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gönül çeken selvi boylu sevgili.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

serv-i ḫırām:

1. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2009
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Nazlı sallanan selvi.||Naz ve eda ile salına salına yürüyen sevgili.

Ben niyāz itsem senüñ karşuñda iy serv-i ḫırām
Sen daḫı reftāra gel gülşende bir dem nāz kıl

2. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2147
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Bāġ-ı ḫüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

3. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2246
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

4. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2264
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

5. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2296
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve edâ ile salınarak yürüyen sevgili.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḫırām

Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

6. **serv-i ḫırām:**
Gazel 2359
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

ʿĀlem-i fırdevse de girsem göñül eglencesin
Bulmaz iy serv-i ḫırāmum sensin eglencem benüm

serv-i ḥırāmān:

1. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2051
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Nazlı nazlı salınan servi. || *Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.*

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

2. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2078
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı nazlı salınan servi. || *Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.*

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

3. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2139
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve edâ ile salınarak yürüyen sevgili.

Gözlerüm yaşı revān oldı gel iy rūh-ı revān
Göreyim bir kez seni serv-i ḫırāmānum benüm

4. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2181
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

5. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2252
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Her kaçan salına ol serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar ol pāyına bu çeşm-i giryānum benüm

6. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2284
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Gülşen-i ḥüsn içre sen serv-i ḫırāmānsın begüm
Aglayup āh eyleyem gül gibi ḫandānsın begüm

7. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2418
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

8. **serv-i ḫırāmān:**
Gazel 2426
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Servi gibi salınan, naz ve eda ile salınarak yürüyen sevgili.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

serv-i ḳad:

1. **serv-i ḳad:**
Gazel 2450
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Servi gibi boyu olan, servi boylu sevgili.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

serv-i ḳadd:

1. **serv-i ḳadd:**
Gazel 2103
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu.

Sīnemde serv elifdür dāġum bana gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

2. **serv-i ḳadd:**
Gazel 2435
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu sevgili.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

serv-i ḳāmet:

1. **serv-i ḳāmet:**
Gazel 2244
Mısra: **18**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu sevgili.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

serv-i nāz:

1. **serv-i nāz:**
Gazel 2061
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeni yetişmiş servi. || *Nazlı, işveli sevgili.*

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

2. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

3. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

4. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

5. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

6. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

7. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

8. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

9. **serv-i nāz:**
Gazel 2231
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

10. **serv-i nāz:**
Gazel 2414
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgili.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

11. **serv-i nāz:**
Gazel 2497
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgili.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

serv-i raʿnā:

1. **serv-i raʿnā:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Servi gibi uzun boylu güzel sevgili.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

serv-i revān:

1. **serv-i revān:**
Gazel 2045
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uzun boylu sevgili.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

2. **serv-i revān:**
Gazel 2313
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı sevgili.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

3. **serv-i revān:**
Gazel 2423
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı sevgili.

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

4. **serv-i revān:**
Gazel 2485
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı sevgili.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

5. **serv-i revān:**
Gazel 2455
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Salına salına yürüyen uzun boylu, endamlı sevgili.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

serv-i sehī:

1. **serv-i sehī:**
Gazel 2048
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Düz, doğru servi. || Endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

2. **serv-i sehī:**
Gazel 2204
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Düz, doğru servi , endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naẓẓāre-i serv ü sanavber eyleyem

3. **serv-i sehī:**
Gazel 2207
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
"Düz, doğru servi",endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

4. **serv-i sehī:**
Gazel 2251
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Düz, doğru servi".|| Endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider

Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

5. **serv-i sehī:**
Gazel 2359
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

6. **serv-i sehī:**
Gazel 2496
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Düz, doğru servi endamı düzgün, fidan gibi sevgili.

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cüylar her bir yaña olmış ayagına revān

serv-i ser-efrāz:

1. **serv-i ser-efrāz:**
Gazel 2125
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Başını kaldıran, yücelere, yükseklere uzanan servi. || Boyu herkesten yüce olan sevgili.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

serv-i sīrāb:

1. **serv-i sīrāb:**
Gazel 2317
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Taze servi.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

serv-kad:

1. **serv-kad:**
Gazel 2076
Mısra: **4**
Servi boylu sevgili.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

2. **serv-ḳad:**
Gazel 2174
Mısra: **1**
Selvi boylu.Selvi. Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Serv-ḳad dildārı gördüm bāġ içinde agladum
Gözlerüm yaşını dökdüm ayagına çagladum

3. **serv-ḳadler:**-*ler*
Gazel 2202
Mısra: **11**
Boyu servi gibi uzun olan sevgili.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

4. **serv-ḳadler:**-*ler*
Gazel 2309
Mısra: **5**
Boyu servi gibi uzun olan sevgili.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

5. **serv-ḳad:**
Gazel 2334
Mısra: **9**
Servi ağacı gibi uzun boylu sevgili.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

6. **serv-ḳādler:**-*ler*
Gazel 2356
Mısra: **6**
Servi gibi boyu olan, servi boylu sevgili.

Ḫasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

7. **serv-ḳadler:**-*ler*
Gazel 2361
Mısra: **8**
Servi gibi boyu olan, servi boylu sevgili.

Ḫasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

serv-ḳadd:

1. **serv-ḳadde:**-*e*
Gazel 2277
Mısra: **10**
Selvi boylu sevgili.

Başum eger komasam ayagum altına
Ol serv-ḳadde irmez idi hergiz elüm

2. **serv-ḳaddüñsüz:**-*üñ, -süz*
Gazel 2324
Mısra: **9**
Servi boylu.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

serv-ḳad-i yār:

1. **serv-ḳad-i yār:**
Gazel 2489
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Selvi boylu sevgili.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

serv-kamet:

1. **serv-ḳamet:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
Selvi gibi uzun ve düzgün boylu sevgili.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

2. **serv-ḳāmet:**
Gazel 2470
Mısra: **1**
Servi boylu.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

serv-veş:

1. **serv-veş:**
Gazel 2227
Mısra: **6**

Servi gibi .Divan şiirinde adından en çok söz edilen ağaç selvidir. Sevgilinin boyu için hem benzeyen hem de benzetilendir. Selvinin hafif Rüzgârla salınışı, sevgilinin yürüyüşünü andırmaktadır.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

sesü çıkma-:

1. **sesü çıkma-:**
Gazel 2260
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Susmak, herhangi bir tepki vermemek.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir ẕerre sesüm

setr ol-:

1. **setr ol-:**
Gazel 2203
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gizlenmek, örtülmek.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẕāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

sev-:

1. **sevmek:**-*mek*
Gazel 2004
Mısra: **15**
(Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

2. **sevmek:**-*mek*
Gazel 2188
Mısra: **5**
Bir kimseye karşı aşk, sevgi, muhabbet beslemek.

Öldür beni çün seni sevmek günāh-ımış
Öldürsün diyü o dergāhı beklerem

3. **seveli:**--*eli*
Gazel 2007
Mısra: **11**
Aşık olmak, gönül vermek, sevmek.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

4. **sevdügi:**--*dük, --i*
Gazel 2027
Mısra: **11**
Sevgi duymak, gönülde bir muhabbet beslemek. || *Beğenmek, arzu göstermek.*

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

5. **sevüben:**--*üben, -*
Gazel 2047
Mısra: **5**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

6. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **1**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

7. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **2**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

8. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **4**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

9. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **6**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Cān-ıla kim ki ide derdi ḳabūl
Añlamazam diye devā sevdüm

10. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **8**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

11. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **10**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

12. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2100
Mısra: **12**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || *Aşık olmak, gönül vermek.*

Olmasa cevrine Muḥib rāżī
Dimez-idi anı çerā sevdüm

13. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **1**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| *Aşık olmak, gönül vermek.*

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

14. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **2**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| *Aşık olmak, gönül vermek.*

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

15. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **4**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| Aşık olmak, gönül vermek.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

16. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **6**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| Aşık olmak, gönül vermek.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

17. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **8**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| Aşık olmak, gönül vermek.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

18. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2103
Mısra: **10**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| Aşık olmak, gönül vermek.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

19. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **1**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

20. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **2**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

21. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **4**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

ʿĀşıḳ oldum hemān kulakdan aña
Olmadan daḫı āşinā sevdüm

22. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **6**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

23. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **10**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

24. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **8**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

25. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **12**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

26. **sevmedüm:**-*me, -dü, -m*
Gazel 2128
Mısra: **8**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

27. **sevmek:**-*mek*
Gazel 2132
Mısra: **3**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Cürm-ise eger cān u göñülden seni sevmek
ʿAfv it ki kaçan ola ḫaṭā işlemez ādem

28. **sevmek:**-*mek*
Gazel 2446
Mısra: **5**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek. || Aşık olmak, gönül vermek.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

29. **sevdügümi:**-*dük, -üm, -i*
Gazel 2134
Mısra: **1**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.|| Aşık olmak, gönül vermek.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

30. **sevdügi:**-*düg, -i*
Gazel 2223
Mısra: **9**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

31. **sevdücegüm:**-*dü, -cek, -üm*
Gazel 2342
Mısra: **9**

Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

32. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2368
Mısra: **7**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.

Dāyimā olsun emān içinde ol çok sevdügüm
Gerçi kim ʿışḳında ben hergiz emānı bulmadum

33. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2370
Mısra: **3**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek, aşık olmak.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

34. **sevdügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2381
Mısra: **3**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

35. **sevdügüm:**-*düg, -üm, -i*
Gazel 2406
Mısra: **7**
Aşık olmak, gönül vermek.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

36. **sevdi:**-*di*
Gazel 2460
Mısra: **15**
Aşık olmak, gönül vermek.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī
Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

37. **sevmezin:**-*mez, -in*
Gazel 2461
Mısra: **1**
Aşık olmak, gönül vermek.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

38. **sevmezsin:**-*mez, -in*
Gazel 2461
Mısra: **2**
Aşık olmak, gönül vermek.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

39. **sevmezin:**-*mez, -sin*
Gazel 2461
Mısra: **4**
Hoşlanmak.

Ḫāṭırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

40. **sevmezin:**-*mez, -sin*
Gazel 2461
Mısra: **6**
Hoşlanmak.

Şanʿatüm kesbüm benüm ʿışḳ-ıla cānum bādedür
Anūn-içun pür-hevāyam kār u bārı sevmezin

41. **sevmezin:**-*mez, -sin*
Gazel 2461
Mısra: **8**
Hoşlanmak.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

42. **sevmezin:**-*mez, -in*
Gazel 2461
Mısra: **10**
Aşık olmak, gönül vermek.

ʿĀşıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

43. **sevdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2500
Mısra: **3**
Bir şey veya kimseye sevgi duymak, gönlünde ona karşı bir muhabbet beslemek.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

sevāb:

1. **sevābından:**-*i, -n, -dan*
Gazel 2426
Mısra: **8**
Allah tarafından mükafatlandırılacak doğruluk ve iyilik karşılığı. Allah'ın rızasını kazanmaya mahsus iyi amel ve hayırlı işler.

Sakın bu dār-ı dünyāya göñül virme ḥaẕer eyle
Naẕar eyle ki rūşendür ḫaṭāsı çok sevābından

sevāba gir-:

1. **sevāba gir-:**
Gazel 2172
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın mükafatlandırmayı vadettiği bir iş yapmak, bir davranışta bulunmak.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir sevāba dōstum saña duʿā olsun direm

2. **sevāba gir-:**
Gazel 2172
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın mükafatlandırmayı vadettiği bir iş yapmak, bir davranışta bulunmak.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir ẕekāt-ı ḫüsnüñi
Gir sevāba dōstum saña duʿā olsun direm

3. **sevāba gir-:**
Gazel 2436
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın mükafatlandırmayı vadettiği bir iş yapmak, bir davranışta bulunmak.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḫüsnüñi ʿāşıḳlara
Gir sevāba boynuña alma o miskīnler ḫaḳın

sevād:

1. **sevādını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2332

Mısra: **7**
Karanlık.

Leylī zülfiñüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

sevdā:

1. **sevdāsı:**-*sı*
Gazel 2441
Mısra: **9**
Aşk, tutku, şiddetli sevgi.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḥālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

2. **sevdāsı-y-ıla:**-*sı, -y, -ıla*
Gazel 2424
Mısra: **5**
Heves, arzu, şiddetli eğilim, aşk, muhabbet.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

3. **sevdā:**
Gazel 2063
Mısra: **6**
Güçlü sevgi, aşk.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

4. **sevdāsı:**-*sı*
Gazel 2100
Mısra: **9**
Bir şeyi yapmak, elde etmek, o şeye kavuşmak için dayanılmaz bir istek duymak. || . Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

5. **sevdāsına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2138
Mısra: **9**
Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

6. **sevdādayam:**-*da, -(y)am*
Gazel 2138
Mısra: **10**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.|| Kara sevda.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

7. **sevdā-y-ımış:**-*y, -ımış*
Gazel 2168
Mısra: **2**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet,aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Saña dil virdüm bu göñlümüñ nʾolasın bilmedüm
Bir kurı sevdā-y-ımış līkin hevāsın bilmedüm

8. **sevdāsıla:**-*sı, --ile*
Gazel 2196
Mısra: **3**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. || Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

9. **sevdādadur:**-*da, -dur*
Gazel 2208
Mısra: **9**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Gördüm ʿāşıḳları kim her biri bir sevdādadur
Bu Muḥibbī ʾışḳ ara rüsvā-yı ʿālem bagladum

10. **sevdā:**
Gazel 2242
Mısra: **13**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

11. **sevdā:**
Gazel 2249
Mısra: **1**
Aşırı istek, tutku, arzu, heves. || Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Göñlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

12. **sevdā:**
Gazel 2309
Mısra: **2**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

13. **sevdālar:**-*lar*
Gazel 2352
Mısra: **5**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

14. **sevdāsı:**-*sı*
Gazel 2377
Mısra: **9**
Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

15. **sevdā:**
Gazel 2398
Mısra: **2**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

16. **sevdālar-ıla:**-*lar, -ıla*
Gazel 2401
Mısra: **5**
Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet. || Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Oldılar sevdālar-ıla pür çü dimāġ
Defʿ-içün cūybāra ʿazm idelüm

17. **sevdā-y-ıçun:**-*(y)ı, -çun*
Gazel 2434
Mısra: **6**
Aşırı istek, tutku, arzu, heves.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

18. **sevdā:**
Gazel 2463
Mısra: **9**
Kara sevda, malihulya.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

sevdālara sal-:

1. **sevdālara sal-:**
Gazel 2403

Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birini kendisine aşık etmek.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

sevdāya düş-:

1. **sevdāya düş-:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevmek, aşık olmak.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

sevdā-yı hām:

1. **sevdā-yı ḫām:**
Gazel 2202
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Yeterince olgunlaşmamış aşk.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

sevda-yı ʿışḳ:

1. **sevda-yı ʿışḳ:**
Gazel 2086
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşk sevdası.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

sevdā-yı zülf:

1. **sevdā-yı zülf:**--*e*
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zülfün aşkı. || *Divan şiirinde sevgilinin saçına aşık olunur, saç tuzak olur aşık ona kapılır.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

2. **sevdā-yı zülf:**
Gazel 2072
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Zülüfün sevdası. || *Sevgilinin saçlarına duyulan aşk.*

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

3. **sevdā-yı zülf:**
Gazel 2157
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının sevdası.

Düşdi Muḥibbī başuma sevdā-yı zülfi āh
Anda diler ki bu dil-i dīvāne bend olam

4. **sevdā-yı zülf:**
Gazel 2218
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının sevdası.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

5. **sevda-yı zülf:**
Gazel 2375
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Zülfünün hevesi.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

6. **sevdā-yı zülf:**
Gazel 2463
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Saçlarının aşkı.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

sevdā-yı zülfe:

1. **sevdā-yı zülfe:**--*e*, -
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zülfün, sevgilinin saçının sevdası.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

sevdügi:

1. **sevdügi:**
Gazel 2066
Mısra: **9**
Sevdiği kişi.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

2. **sevdügi:**
Gazel 2214
Mısra: **10**
Sevdiği, sevilen kişi, maşuk, sevgili.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

sevdügüm:

1. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
Sevgilim, sevdiceğim.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

2. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **2**
Sevgilim, sevdiceğim.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

3. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **4**
Sevgilim, sevdiceğim.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

4. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **6**
Sevgilim, sevdiceğim.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

5. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **8**
Sevgilim, sevdiceğim.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

6. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **12**
Sevgilim, sevdiceğim.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

7. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **14**
Sevgilim, sevdiceğim.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

8. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **16**
Sevgilim, sevdiceğim.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

9. **sevdügüm:**
Gazel 2196
Mısra: **10**
Sevgilim, sevdiceğim.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

seyf-i cefā:

1. **seyf-i cefā:**
Gazel 2084
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Cefa kılıcı.

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

seyḫūn:

1. **seyḫūn:**
Gazel 2221
Mısra: **10**
Seyhun nehri.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḫūn olupdur biri Ceyḫūn aglaram

sey-i eşk:

1. **sey-i eşk:**
Gazel 2256
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

seyir:

1. **seyrini:**--*i, --n, --i*
Gazel 2025
Mısra: **5**
Bakma, izleme, temâşâ. ||
Seyir edilen yer, manzara izlenen yer, mekan..

Servi gibi serverā itseñ gülistān seyrini
Ġoncalar dem-beste güller ser-te-ser olur ḫacil

seyl:

1. **seyl:**
Gazel 2337
Mısra: **6**
Sel.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

2. **seyl:**
Gazel 2426
Mısra: **4**
Sel.

Gel iy serv-i ḫırāmānum beni koyup revān olma
Ḫaẕer kıl seyl olur bir gün ġarībüñ çeşmi ābından

seylāb:

1. **seylābdan:**-*dan*
Gazel 2411
Mısra: **4**
Sel.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

seylāb-ı eşk:

1. **seylāb-ı eşk:**
Gazel 2224
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

seylāb-ı sirişk:

1. **seylāb-ı sirişk:**
Gazel 2491
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

seylāb-ı yaş:

1. **seylāb-ı yaş:**
Gazel 2214
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḫaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

seyl-i eşk:

1. **seyl-i eşk:**
Gazel 2148
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

2. **seyl-i eşk:**
Gazel 2206
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşkümdür ḫalel viren bu dil bünyādına
Ġarḳa virür başdan aşdukça dem-ā-dem dem-be-dem

3. **seyl-i eşk:**
Gazel 2370
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

4. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

5. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

6. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

7. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

8. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

9. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

10. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

11. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

12. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

13. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

14. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

15. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

16. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

17. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

18. **seyl-i eşk:**
Gazel 2381
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Ṣāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

19. **seyl-i eşk:**
Gazel 2488
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

20. **seyl-i eşk:**-*-üm, --den*
Gazel 2028
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Kāfirī bünyāddur dilde esāsı ʿışḳumuñ
Anuñ-ıçun seyl-i eşkümden aña gelmez ḫalel

seyl-i sirişk:

1. **seyl-i sirişk:**
Gazel 2285
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı seli.

Seyl-i sirişküm içre ʿaks-i ḫālüñ
Hindū-beçedür san ġarḳ-ı zemzem

seyr:

1. **seyr:**
Gazel 2044
Mısra: **8**
Bir şeyi zevk alarak gözle tAkip etme, bakma, izleme, temaşa.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

seyr eyle-:

1. **seyr eyle-:**
Gazel 2181
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, karşıdan bakmak.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

2. **seyr eyle-:**
Gazel 2390
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakmak, temaşa etmek.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

seyr id-:

1. **seyr id-:**
Gazel 2167
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gezmek, dolaşmak.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül ṣahbāzını saldum

2. **seyr id-:**
Gazel 2363
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gezmek, gezinmek, izlemek.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

3. **seyr id-:**
Gazel 2444
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gezip dolaşmak, gezmek.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

4. **seyr id-:**
Gazel 2446
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gezip dolaşmak, gezmek.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḥı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

5. **seyr id-:**
Gazel 2452
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gezip dolaşma, gezme, gezinme, teferrüç, tenezzüh.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

seyrān:

1. **seyrān:**
Gazel 2027
Mısra: **4**
Gezip dolaşma, gezme, gezinti.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

2. **seyrāna:**--*a*, -
Gazel 2044
Mısra: **8**
Gezip dolaşma, gezme, gezinti.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

3. **seyrānını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2242
Mısra: **9**
Bakıp seyretme, temaşa.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

4. **seyrān:**
Gazel 2272
Mısra: **12**
Bakıp seyretme, temaşa.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

5. **seyrāna:**-*a*
Gazel 2324
Mısra: **10**
Gezip dolaşma, gezme, gezinti.

Serv-ḳaddüñsüz Muḥibbī ʿāleme kılmaz naẓar
Bu göñül meyl eylemez seyrāna bilmen nʾeyleyem

seyrān eyle-:

1. **seyrān eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, temaşa etmek.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḥüsnüñi seyrān eylesem

2. **seyrān eyle-:**
Gazel 2343
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gezinti yapmak, gezmek, dolaşmak.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḫayrān eylesem

seyre çık-:

1. **seyre çık-:**
Gazel 2078
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gezintiye çıkmak, alay, merasim vb. görülecek şeyleri görmeye gitmek.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cülar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

2. **seyre çık-:**
Gazel 2475
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gezintiye çıkmak, alay, merasim vb. görülecek şeyleri görmeye gitmek.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

seyr-i gül ü gülşen kıl-:

1. **seyr-i gül ü gülşen kıl-:**
Gazel 2085
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesindeki gülleri seyretmek.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

seyr-i gülzār:

1. **seyr-i gülzār:**
Gazel 2475
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gülbahçesi gezintisi.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

seyr-i serv id-:

1. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

2. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

3. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

4. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

5. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

6. **seyr-i serv id-:**
Gazel 2394
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Servileri seyretmek.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

seyr-i tenhā eyle-:

1. **seyr-i tenhā eyle-:**
Gazel 2406
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Tek başına yürümek.

Seyr-i tenhā eyleyen gün yüzlü māhumdur benüm
Göklere peyveste olan āh u vāhumdur benüm

seyyād:

1. **şeyyād:**
Gazel 2102
Mısra: **9**
Avcı.

Ola mı şeyyād çeşminden göñül murġı ḫalāṣ
Dām-ı zülfinde Muḥibbī niyyet-i ḫāl eyledüm

sezā:

1. **sezā:**
Gazel 2397
Mısra: **4**
Yaraşır, uygun, layık, sezavar.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

sı-:

1. **sıduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2287
Mısra: **5**
Kırmak.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

2. **sıyar:**-*(y)ar*
Gazel 2319
Mısra: **5**
Kırmak.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

3. **sırsam:**-*r, -sa, -m*
Gazel 2479
Mısra: **3**
Kırmak.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

sicil:

1. **sicillini:**-*li, -n, -i*
Gazel 2297
Mısra: **15**
Kayıt, amel defteri.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

sıdk:

1. **şıdḳ-ıla:**-*ıla*
Gazel 2118
Mısra: **6**

İçten, yürekten bağlanma, bağlılık, sadakat.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

sidre:

1. **sidreden:**-*den*
Gazel 2273
Mısra: **1**
Arabistan kirazı.Hadislere göre altıncı kat göktedir,gökyüzüne yükselenler ancak buraya kadar yükselirlermiş ayrıca Hz. Muhammed'in Miraç gecesinde Cebrail'i gördüğü makam olarak bilinir.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

2. **sidre:**
Gazel 2491
Mısra: **5**
Sevgilinin erişilmesi güç çok uzun boyu.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

ṣıfāhān:

1. **ṣıfāhānʾa:**-*a*
Gazel 2106
Mısra: **6**
İsfahan, İran'da İsfahan eyaletinin yönetim merkezi olan şehir aynı zamanda ülkenin üçüncü büyük şehridir, sürmesi ile meşhur.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

sifāl:

1. **sifāl:**
Gazel 2199
Mısra: **10**
Çanak çömlek, testi vb. toprak kap.

Āsitānuñda Muḥibbī cān-ıla serden geçüp
Başumı kāse sifāl āḫir seg-i kū eyledüm

2. **sifāl:**
Gazel 2388
Mısra: **9**
Çanak çömlek, testi vb. toprak kap.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

sifāl-i köhne:

1. **sifāl-i köhne:**
Gazel 2399
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Eskimiş çömlek.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

sıg-:

1. **sıgmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2078
Mısra: **4**
Bir husus bir şeyin sınırları içine girebilmek.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

2. **sıgmaz-iken:**-*maz, -i, -ken*
Gazel 2127
Mısra: **7**
Bir husus bir şeyin sınırları içine girebilmek.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

sıgın-:

1. **sıgındum:**-*du, -m*
Gazel 2210
Mısra: **8**
Birinin veya bir makamın himayesine, kolu kanadı altına girmek.

Mülevves itmedüm dehrüñ basup pā ḳāẕūrātına
Sıgındum ḥamd-i bī-pāyān Ḫudāʾya pāk dāmānam

sīḫ:

1. **sīḫ:**
Gazel 2302
Mısra: **8**
Demir şiş, kebap şişi.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

sıḥḥat:

1. **ṣıḥḥat:**
Gazel 2320
Mısra: **10**
Sağlam, sağlıklı.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

2. **ṣıḥḥate:**-*e*
Gazel 2380
Mısra: **10**
Sağlık, esenlik, afiyet.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿīnāyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

3. **ṣıḥḥatin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **8**
Sağlık, esenlik, afiyet.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

sıḥḥat bul-:

1. **ṣıḥḥat bul-:**
Gazel 2244
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sağlıklı olmak,afiyette olmak.

Dil ḫasta yatur ger irişeydi cevābuña
Ṣıḥḥat bulup cümle gider-idi seḳāmetüm

siḥr:

1. **siḥr-ile:**-*ile*
Gazel 2088
Mısra: **10**
Büyü efsun. || Karşı konulmaz çekicilik, güçlü etki, kuvvetli cazibe.

Rām olur sanma Muḥibbī fāriġ ol efsāneden
Ṣayd olınmaz ol perī biñ siḥr-ile efsūn idem

2. **siḥriyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2143
Mısra: **3**
Büyü efsun. || Karşı konulmaz

çekicilik, güçlü etki, kuvvetli cazibe.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

3. **siḥr:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
Büyü, efsun. || Bir şeyin insan üzerinde bıraktığı, onu şiddetle hükmü altına alacak kadar kuvvetli etki, sihir.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

4. **siḥriyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2411
Mısra: **2**
Büyü, efsun.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

sikender:

1. **sikender**ʾ**e:**-*e*
Gazel 2109
Mısra: **10**
Büyük İskender, adı Doğu efsanelerinde yaşayan, o zamanki dünyanın yarısını 13 yılda fethetmiş, Pers İmparatorluğu'nun güçlü ordularını yenmiş, M.Ö. 336-323 yılları arasında Makedonya kralı ve tarihteki en büyük komutanlardan biri.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

2. **sikender:**
Gazel 2139
Mısra: **7**
İskender-i Zülkarneyn, Karanlıklar Ülkesi'nde bulunan hayat suyunu işitip aramaya karar verir. Hızır diye anılan halazadesi Elyesa'nın refakatinde ordusu ile yola çıkar. Yolda fırtına yüzünden ordudan ayrı düşerler. Karanlıklar ülkesine gelince Zülkarneyn sağa, Hızır sola giderek yollarını tayine çalışırlar. Günlerce yol aldıktan sonra, Hızır ilahi bir ses duyar ve bir nur görür. Orada ab-ı hayatı bulur. Bu sudan içer ve yıkanır. Böylece hem sonsuz bir hayata kavuşur ve hem de fevkalade güçler kazanır. Sonra Zülkarneyn'le karşılaşır. O da, ab-ı hayatı ararsa da bulamaz ve bir müddet sonra vefat eder.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

sil-:

1. **silmek:**-*mek*
Gazel 2108
Mısra: **3**
Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.

Gözüm yaşını bir dem silmek ile
Olupdur ġarḳ-ı ḫūn bu āsitīnüm

2. **silüp:**-*üp*
Gazel 2235
Mısra: **2**
Ortadan kaldırmak, yok etmek veya gidermek.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

sil:

1. **sil:**
Gazel 2022
Mısra: **6**
Bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

silsile:

1. **silsilemüz:**-*müz*
Gazel 2348
Mısra: **6**
Soy, sop, hanedan, ocak.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

sīm:

1. **sīm:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
Gümüş.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

2. **sīm:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
Gümüş.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

3. **sīm-ile:**-*ile*
Gazel 2148
Mısra: **8**
Gümüş. Klasik edebiyatta sevgilinin vücudu renk ve parlaklık dolayısıyla gümüşe teşbih edilir.

Rıẓḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

4. **sīm-ile:**-*ile*
Gazel 2312
Mısra: **6**
Gümüş. Klasik edebiyatta sevgilinin vücudu renk ve parlaklık dolayısıyla gümüşe teşbih edilir.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

5. **sīm:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
Gümüş II Sevgilinin bedeninin beyazlığı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

6. **sīm:**
Gazel 2003
Mısra: **7**
Gümüş || gümüşten yapışmış , sırmadan.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

7. **sīm:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
Gümüş.Divan şiirinde daha çok rengi ile ele alınır.Öncelikle ayı, hilali ve ay ışıklarını temsil

eder.Sevgilinin bedeni, çenesi, kolu, eli, burnu, yüzü, de sime benzetilir.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

8. **sīm:**
Gazel 2201
Mısra: **14**
Gümüş II Sevgilinin bedeninin beyazlığı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

9. **sīm:**
Gazel 2226
Mısra: **4**
Gümüş. || *Aşığın gözyaşı.*

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

10. **sīm:**
Gazel 2246
Mısra: **4**
Gümüş,aşığın göz yaşları.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

11. **sīm:**
Gazel 2367
Mısra: **4**
Gümüş, sevgilinin gözyaşı gümüşe benzetilir.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

sīm-āb:

1. **sīm-āb-veş:**--*veş*
Gazel 2259
Mısra: **1**
Gümüş suyu, civa.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

sīmīn-beden:

1. **sīmīn-beden:**
Gazel 2126
Mısra: **5**
Çok beyaz vücutlu.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

sīm-ten:

1. **sīm-ten:**
Gazel 2259
Mısra: **1**
Gümüş tenli.

Bu dil sīm-āb-veş ditrer kaçan bir sīm-ten görsem
Baña ölmek muḳarrerdür eger çāk pīrehen görsem

2. **sīm-ten:**
Gazel 2259
Mısra: **3**
Gümüş tenli.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

3. **sīm-ten:**
Gazel 2427
Mısra: **1**
Gümüş tenli.

Ḳaddüñe beñzer senüñ iy sīm-ten
Gülşen içre görmedüm bir nār-ven

sīmurġ:

1. **sīmurġ-ıla:**
Gazel 2174
Mısra: **7**
Anka.Kaf dağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.

Doġmadan Sīmurġ-ıla evc-i semā içre hümā
Bāz-ı himmetle maḥabbet murġını ben avladum

2. **simurġ:**
Gazel 2290
Mısra: **4**
Anka.Kaf dağında yaşadığı varsayılan , tüyleri renkli, yüzü insana benzer. Asla yere konmayıp daima yükseklerde uçan ve kendisine her kuştan bir alamet bulunduran , adı var kendi yok bir kuştur.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳānīʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

sīmurġ-ı ʿışḳuñ:

1. **sīmurġ-ı ʿışḳuñ:**--*uñ*
Gazel 2024
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşkın Simurg'u.

Çün ezel Sīmurġ-ı ʿışḳuñ āşiyānıdur göñül

sin:

1. **sinüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2244
Mısra: **11**
Mezar, kabir.

Sinüñde senüñ mūnisüñ ancak kefen olur
Her gāh diyesin ḥāsret-ile kanı dāretüm

sın-:

1. **sınuk:**-*uk*
Gazel 2388
Mısra: **9**
Kırılmak, parçalanmak.

Çünki Muḥibbī ʿāşıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

2. **sındı:**-*dı*
Gazel 2396
Mısra: **10**
Kırılmak, parçalanmak.

Bugün ʿām itdi dilber niʿmetin
Muḥibbī Ḳāys-veş sındı çanagum

3. **sınur:**-*ur*
Gazel 2479
Mısra: **4**
Kırılmak, parçalanmak.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

sincāb:

1. **sincābdan:**-*dan*
Gazel 2421
Mısra: **6**
Ağaçta yaşayan, meyveyle beslenen, uzun kuyruklu, iri tüylü, derisinden kürk yapılan bir tür

hayvan II Dünya nimetlerini simgeler.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

sīne:

1. **sīne:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, sadr;gönül, kalp, yürek.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

2. **sīne:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Göğüs, bağır; gönül, yürek || derun, iç.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

3. **sīnede:**--*de*, -
Gazel 2017
Mısra: **5**
Göğüs, bağır. || Gönül, yürek.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān eyler göñül

4. **sīneñi:**--*ñi*, -
Gazel 2019
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, sadr.||Gönül, kalp, yürek.|| İç, derinlik.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

5. **sīnede:**--*de*
Gazel 2024
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, sadr. || Gönül, kalp, yürek.|| İç, derinlik.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

6. **sīne:**
Gazel 2024
Mısra: **11**
Göğüs, bağır, sadr. || Gönül, kalp, yürek. || İç, derinlik.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

7. **sīne:**
Gazel 2027
Mısra: **3**
Göğüs, sadr. || Gönül, kalp. || İç, derinlik.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

8. **sīneme:**--*m*, --*e*, -
Gazel 2036
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

9. **sīnem:**--*m*, -
Gazel 2000
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

10. **sīneden:**--*den*, -
Gazel 2001
Mısra: **2**
Göğüs, koyun, kalp, bağır.|| Divan şiirinde duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı,ızdırap,heyecan vs. burada hissedilir.Sevgilinin göz ve gamze okları orayı yaralar. Dağlama yaraları, diken ve taş yaraları orada açılır.Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıktaki sīne bazen bir mum, bazen ocak, bazen micmer olur.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder.Bazen saray olur, bazen sevgilinin hayal yurdunu, bazen de mushaf olur içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

11. **sīne:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

12. **sīne:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak

düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

13. **sīnemden:**--*m, --den*
Gazel 2006
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ nakşı gitmekdür muḥāl

14. **sīnemi:**--*m, --i*
Gazel 2044
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gülşen itdüm bagrumuñ kanıyla cānā sīnemi
Dōstum rence ḳadem kıl seyr içün seyrāna gel

15. **sīneme:**--*m, --e*
Gazel 2053
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir. Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

16. **sīneye:**--*(y)e, -*
Gazel 2009
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu,mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

17. **sīnesinden:**--*si, --n, --den*
Gazel 2053
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur taẕarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

18. **sīneñe:**--*ñ, --e*
Gazel 2053
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur taẕarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

19. **sīnemi:**--*m, --i*
Gazel 2058
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf

olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

20. **sīnemde:**--*m, --de*
Gazel 2058
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir. Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

21. **sīnedür:**--*dür, -*
Gazel 2058
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

22. **sīnem:**--*m, -*
Gazel 2063
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçe bir bu çemende lāle-veş pür dāġ ola sīnem
Ferāġat eyledüm geçdüm ṣabā gibi gülinden hem

23. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2069
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

24. **sīneden:**-*den*
Gazel 2070
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp, bağır. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḳt yayı görmedüm

25. **sīneden:**-*den*
Gazel 2078
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Eksük olmasun Muḥibbī āteş-i dil sīneden
Çün ol āteşdür çerāġ-ı şām-ı hicrānum benüm

26. **sīne:**
Gazel 2090
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

27. **sīnem:**-*m*
Gazel 2096
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde

sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

28. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2103
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnemde serv elifdür dāġum baña gül oldı
Gördüm o serv-i ḳaddi gül gibi rūyı sevdüm

29. **sīnede:**-*de*
Gazel 2107
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

30. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2110
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

31. **sīnem:**-*m*
Gazel 2112
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

32. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2118
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

33. **sīne:**
Gazel 2120
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

34. **sīnem:**-*m*
Gazel 2122
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem

35. **sīne:**
Gazel 2131
Mısra: **9**

Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

36. **sīnem:**-*m*
Gazel 2134
Mısra: **3**
: Göğüs, bağır, kalp. || Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Yanalı sīnem içre āteş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

37. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2140
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

38. **sīne:**
Gazel 2142
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

39. **sīnem:**-*m*
Gazel 2144
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

40. **sīnem:**-*m*
Gazel 2149
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cüybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

41. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2152
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

42. **sīne:**
Gazel 2160
Mısra: **8**
: Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

43. **sīne:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

44. **sīne:**
Gazel 2164
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

45. **sīne:**
Gazel 2171
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

46. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2173
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

47. **sīneden:**-*den*
Gazel 2173
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḫadengüñ sīneden geçüp bu bagrum kana dönelden
Gözümden akıdup cūlar cihānı cümle al itdüm

48. **sīneden:**-*den*
Gazel 2405
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

49. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2174
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḫālüñi gül ruḫlaruñda cā-be-cā cānā görüp
Dāġlarla sīnemi ben lāle gibi dagladum

50. **sīnem:**-*m*
Gazel 2174
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf

olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

51. **sīne:**
Gazel 2185
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

52. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2192
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

53. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2192
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġamzeñ okı geleliden sīneme
Mürde gibi kan-ıla āġışteyem

54. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2198
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

55. **sīne:**
Gazel 2203
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

56. **sīnede:**-*de*
Gazel 2207
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

57. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2208
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

58. **sīnem:**-*m*
Gazel 2213
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini

belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

59. **sīne:**
Gazel 2220
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

60. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2228
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçe bir saklayam sīnemde ʿışḳuñ
İdem ḫalḳa anı āhumla fāşum

61. **sīnede:**-*de*
Gazel 2244
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġamzeñ okın gönder sen iy kaşı kemān
Rāḥat bula sīnede olan cerāḥatüm

62. **sīne:**
Gazel 2247
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḫma devāyı isterem

63. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2253
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

64. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2253
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sehl ola eger göz yaşını döke Muḥibbī
Ben çāk idüben sīnemi bu cān-feşānum

65. **sīnem:**-*m*
Gazel 2256
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

66. **sīnem:**-*m*
Gazel 2277
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir

mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

67. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2280
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḥadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

68. **sīneden:**-*den*
Gazel 2288
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

69. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2296
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Pāk cevherdür dimişler iy Muḥibbī ʿışḳ içün
Saklayam sīnemde cānum gibi anı pāk olam

70. **sīnem:**-*m*
Gazel 2297
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

71. **sīnede:**-*de*
Gazel 2298
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Görmege ol ʿārżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

72. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2299
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

73. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2300
Mısra: **13**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

74. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2301
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan

şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

75. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2305
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

76. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2311
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

77. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2314
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

78. **sīnesin:**-*si, -n*
Gazel 2314
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

79. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2320
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

80. **sīne:**
Gazel 2328
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

81. **sīne:**
Gazel 2330
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

82. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2334
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İḳlīm-i ḥüsnüñ ḫanısın sīnemde cānum cānısın
Derdlü göñül dermānısın nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

83. **sīnem:**-*m*
Gazel 2335
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

84. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2336
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

85. **sīnede:**-*de*
Gazel 2336
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

86. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2338
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

87. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2338
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīneme ser-tā-ḳadem kesdüm anuñçün naʿller
Derd-i ʿışḳuñla senüñ başdan ayaga dāl olam

88. **sīne:**
Gazel 2338
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

89. **sīne:**
Gazel 2341
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın

bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣāl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

90. **sīnem:**-*m*
Gazel 2352
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

91. **sīnesin:**-*si*, -*n*
Gazel 2355
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

92. **sīnemüze:**-*müz*, -*e*
Gazel 2356
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

93. **sīnem:**-*m*
Gazel 2357
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

94. **sīneme:**-*m*, -*e*
Gazel 2361
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

95. **sīnede:**-*de*
Gazel 2365
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

96. **sīnem:**-*m*
Gazel 2367
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

97. **sīnede:**-*de*
Gazel 2377
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde

sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnede ʿışḳ ezel ben bilürem
Her ne cevr itse güzel ben bilürem

98. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2384
Mısra: **4**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

99. **sīne:**
Gazel 2388
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

100. **sīne:**
Gazel 2392
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

101. **sīnede:**-*de*
Gazel 2392
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḫumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

102. **sīnemüñ:**-*m, -üñ*
Gazel 2398
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

103. **sīnemi:**-*m, -i*
Gazel 2403
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

104. **sīnem:**-*m*
Gazel 2404
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

105. **sīnem:**-*m*
Gazel 2405
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür.

Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

106. **sīnede:**-*de*
Gazel 2405
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

107. **sīnemdeki:**-*m, -de, -ki*
Gazel 2417
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Ẕāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

108. **sīnem:**-*m*
Gazel 2421
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

109. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2430
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Niçe pinhan itmeyem sīnemde ʿışḳuñ gencini
Almışam rūz-ı ezelde anı naḳd-i cāna ben

110. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2430
Mısra: **6**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

111. **sīnemüñ:**-*m, -üñ*
Gazel 2435
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

112. **sīnemüñ:**-*m, -üñ*
Gazel 2438
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

113. **sīnemüñ:**-*m, -üñ*
Gazel 2441
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

114. **sīne:**
Gazel 2441
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

115. **sīnemde:**-*m, -de*
Gazel 2445
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İy ṣanem sīnemde cā çün eyledi mihrüñ odı
Çekmezem ben ġayrı dāġ-ı āteşīnüñ minnetin

116. **sīnem:**-*m*
Gazel 2453
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

117. **sīne:**
Gazel 2481
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

118. **sīneñe:**-*ñ, -e*
Gazel 2489
Mısra: **1**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

119. **sīneme:**-*m, -e*
Gazel 2491
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

120. **sīnem:**-*m*
Gazel 2492
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf

olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

121. **sīne:**
Gazel 2493
Mısra: **12**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

122. **sīnem:**-*m*
Gazel 2494
Mısra: **5**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

123. **sīnem:**-*m*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişköm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

124. **sīneden:**-*den*
Gazel 2001
Mısra: **2**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

125. **sīne:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

126. **sīne:**
Gazel 2118
Mısra: **8**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

sīne-çāk:

1. **sīne-çāk:**
Gazel 2296
Mısra: **6**
Yüreği yaralı.

Niçeye dek saklayam ʿışḳuñı iy serv-i ḥırām
Göz yaşıyla fāş idüp karşuñda sīne-çāk olam

2. **sīne-çākiyem:**--*i, -(y)em*
Gazel 2076
Mısra: **6**
Yüreği yaralı.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

3. **sīne-çākiyem:**-*i, -(y)em*
Gazel 2366
Mısra: **6**
Yüreği yaralı.

Kaplana dönse dāġ-ıla cismüm ʿaceb degül
Abdāl-ı ʿışḳ olalıdan sīne-çākiyem

sīne-i bīmār:

1. **sīne-i bīmār:**--*e, --de*
Gazel 2020
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
Hasta gönül. || Divan edebiyatında aşık bir aşk hastasıdır.Aşığın sinesi kanlı ve yaralı olur.Sevgilinin yüreği kan ile doludur.

Dem-be-dem artar cerāḥat sīne-i bīmārede
Bulmayasın gibi sen ʿālemde merhem iy göñül

sīne-i mecrūḥ:

1. **sīne-i mecrūḥ:**
Gazel 2320
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yaralı göğüs.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

sīne-i ṣād-çāk:

1. **sīne-i ṣād-çāk:**
Gazel 2492
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüz parça, paramparça olmuş sine.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāṣākden

sīne-i sūzān:

1. **sīne-i sūzān:**
Gazel 2424
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yürek yakan, acı veren.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

sinem:

1. **sinemüñ:**-*-üñ, -*
Gazel 2016
Mısra: **7**
Gönül, yürek, bağır.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

2. **sīnemüñ:**-*üñ*
Gazel 2240
Mısra: **3**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

3. **sīneme:**-*e*
Gazel 2257
Mısra: **7**
Göğüs, bağır, kalp. Divan şiirinde sine, duyguların algılandığı yer olarak düşünülür. Acı, ızdırap, heyecan burada hissedilir. Dağlama yağları, diken ve taş yaraları orada açılır. Sine kanlı ve yaralı olur. Aşık sinesinde sevgilinin okunu, aşkını, saçını saklar. Aşıkta ki sine bazen bir mum, bazen tennur , bazen de micmer olabilir.Bu durumda aşığın bağrında yanan aşk ateşi kendini belli eder. Bazen de davul olur aşığın dövünmesini, saray olur, sevgilinin hayal yurdunu, mushaf olur, içinde ayetler yazıldığını anlatır.

Zaḫm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

sipāh:

1. **sipāhum:**-*um*
Gazel 2162
Mısra: **4**
Asker, ordu.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

2. **sipāhı:**-*ı*
Gazel 2358
Mısra: **2**
Asker, ordu.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

3. **sipāh:**
Gazel 2374
Mısra: **2**
Asker, ordu.

Gün yüzlüler firāḳıyla eger āh çekem
Evc-i felekde mihr-ile māha sipāh çekem

4. **sipāh:**
Gazel 2374
Mısra: **4**
Asker, ordu.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

5. **sipāh:**
Gazel 2399
Mısra: **3**
Asker, ordu.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

6. **sipāh:**
Gazel 2066
Mısra: **8**
Asker, ordu.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

7. **sipāhum:**-*um*
Gazel 2131
Mısra: **9**
Asker, ordu.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

8. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2155
Mısra: **2**
Asker, ordu.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

9. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2186
Mısra: **1**
Asker, ordu.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

10. **sipāhın:**-*ı, -n*
Gazel 2198
Mısra: **7**
Asker, ordu.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

11. **sipāhı:**-*ı*
Gazel 2208
Mısra: **3**
Asker, ordu.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan müsellem bagladum

12. **sipāhın:**-*ı, -n*
Gazel 2282
Mısra: **5**
Asker, ordu.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

13. **sipāhı:**-*ı*
Gazel 2358
Mısra: **10**
Asker, ordu.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

14. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2381
Mısra: **6**
Asker, ordu.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

15. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2383
Mısra: **4**
Asker, ordu.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

16. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2384
Mısra: **5**
Asker, ordu.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

17. **sipāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390
Mısra: **10**
Asker, ordu.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşk-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

18. **sipāhını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2393
Mısra: **1**
Asker, ordu.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

sipāh it-:

1. **sipāh it-:**
Gazel 2055
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Askere göndermek.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḫaşem çekdüm

sipāhī:

1. **sipāhī:**
Gazel 2364
Mısra: **3**
Asker, ordu.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

sipāh-ı eşk:

1. **sipāh-ı eşk:**
Gazel 2297
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı askerleri.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

sipāh-ı eşki çek-:

1. **sipāh-ı eşki çek-:**
Gazel 2109
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı askerini göndermek, sevketmek.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

2. **sipāh-ı eşki çek-:**
Gazel 2289
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı askerlerini göndermek.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

sipāre:

1. **sipārem:**-*m*
Gazel 2218
Mısra: **6**
Kur'an-ı Kerim'i meydana getiren otuz cüzden her biri. || *Otuz parça.*

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

2. **sipārem:**-*m*
Gazel 2303
Mısra: **12**
Kur'an-ı Kerim'i meydana getiren otuz cüzden her biri. || *Otuz parça.*

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem

sipeh-i eşk:

1. **sipeh-i eşk:**
Gazel 2220
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı askeri.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile

Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

sipend:

1. **sipend:**
Gazel 2499
Mısra: **5**
Tütsü olarak kullanılmak için tohumları ateşe atılan üzerlik tohumu.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

siper:

1. **siper:**
Gazel 2481
Mısra: **2**
Ardına gizlenecek, ardına sığınacak şey, kalkan.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

siper çek-:

1. **siper çek-:**
Gazel 2280
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Korunmak veya gizlenmek için bir şeyi siper gibi kullanmak.

Ḫadengi geçmesün dilden diyüben iy keman ebrū
Gelince baña karşudan bu sīnemi siper çekdüm

2. **siper çek-:**
Gazel 2384
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Korunmak veya gizlenmek için bir şeyi siper gibi kullanmak.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

siper id-:

1. **siper id-:**
Gazel 2311
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Korunmak veya gizlenmek için bir şeyi siper gibi kullanmak.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

siper kıl-:

1. **siper kıl-:**
Gazel 2112
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kendini veya bir şeyi korumak amacıyla bir başka şeyi siper olarak kullanmak.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

2. **siper kıl-:**
Gazel 2193
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Korunmak veya gizlenmek için bir şeyi siper gibi kullanmak.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

3. **siper kıl-:**
Gazel 2357
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Korunmak veya gizlenmek için bir şeyi siper gibi kullanmak.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

siper-i ġam:

1. **siper-i ġam:**
Gazel 2285
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam kalkanı.

Āhum okına hīç ḫāyil
Olmaz meger kim siper-i ġam

sır:

1. **sırlara:**-*lar*, -*a*
Gazel 2179
Mısra: **2**
Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Çün ḫırāmān ḳadd-ile sen serv-i bālāyı görem
Niçe sırlara müzeyyen olmış ol cāyı görem

2. **şīr:**
Gazel 2052
Mısra: **8**
Arslan.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

3. **şīr:**
Gazel 2341
Mısra: **3**
Arslan.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḫīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

4. **şīr:**
Gazel 2492
Mısra: **4**
Arslan.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʾa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

5. **sırlar:**--*lar*, -
Gazel 2024
Mısra: **6**
Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

sır ol-:

1. **sır ol-:**
Gazel 2286
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Hiçbir iz bırakmadan gözden kaybolmak, ortadan yok oluvermek.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

sirişk:

1. **sirişk:**
Gazel 2417
Mısra: **4**
Gözyaşı.

Ẕāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ

Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

2. **sirişküm:**-*üm*
Gazel 2472
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

3. **sirişküm:**-*üm*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

sırr:

1. **sırrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2156
Mısra: **5**
Açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

2. **sırrum:**-*um*
Gazel 2078
Mısra: **5**
Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

3. **sırrıma:**-*ı, -m, -a*
Gazel 2188
Mısra: **7**
Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey.

ʿĀlemde benüm sırrıma maḥrem bulınmadı
İfşā ider eşküm-ile āhı beklerem

4. **sırrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2341
Mısra: **9**
Bir iş veya şeyin yeterli bilgi, tecrübe, yetenek, bazen da sezgi gerektiren en zor yanı, inceliği, püf noktası.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

sırr-ı ġam-ı ʿışḳ:

1. **sırr-ı ġam-ı ʿışḳ:**
Gazel 2342
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk derdinin sırrı.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

sırr-ı ʿışḳ:

1. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2020
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum āḫir beni
Eyledün bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem iy göñül

2. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2041
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

3. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2110
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Muḥibbī sakladum gerçi bu sırr-ı ʿışḳı sīnemde
Anı āḫir bu āhumla cihāna āşikār itdüm

4. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2174
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

İy Muḥibbī itmedüm bir kimseye ifşā-yı rāz
Sırr-ı ʿışḳı sīnem içre cāndan özge sakladum

5. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2264
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḫen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

6. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2264
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

7. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2291
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

8. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2297
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

9. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2299
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

10. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2346
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı saklamak ḳaṣd eyledüm cānum gibi
Āşikār ide diyüben āh u vādan korkaram

11. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2378

Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Anuñçün sırr-ı ʿışḳuñı göñül
Manṣūrʾı fāş itdi
Ser-i zülfeynüñi gördüm ben anı
dāra beñzetdüm

12. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2465
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı
gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār
olmasun

13. **sırr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2474
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

sırr-ı ʿışḳı:

1. **sırr-ı ʿışḳı:**--*ı*, -
Gazel 2017
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı saklar-ıdum sīnede
cānum gibi
Nʾeyleyem bu āh u zār- ıla ʿayān
eyler göñül

2. **sırr-ı ʿışḳı:**--*ı*, -
Gazel 2020
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳı ben ne denlü sakladum
āḫir beni
Eyledüñ bir āh-ıla rüsvā-yı ʿālem
iy göñül

sırr-ı ʿışḳını:

1. **sırr-ı ʿışḳını:**--*ı*, --*n*, --*ı*
Gazel 2007
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın sırrı.

Sırr-ı ʿışḳını sakın eyleme
ʿālemlere fāş
Bir degül eyleseler ger seni biñ
pāre göñül

sitanbul:

1. **sitanbulʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **13**
İstanbul.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı
milket-i Rūmʾum
Bedāḫṣānʾum u Ḳıpcaġʾum
Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

sitāre:

1. **sitāresi:**-*si*
Gazel 2084
Mısra: **9**
Yıldız.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ
sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum
sitāre kılam

2. **sitāre:**
Gazel 2084
Mısra: **10**
Yıldız.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ
sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum
sitāre kılam

3. **sitārem:**-*m*
Gazel 2119
Mısra: **10**
Yıldız.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī
görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol
dem siyāh aḫşām

sitem:

1. **sitem:**
Gazel 2199
Mısra: **3**
Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.

Ġamzesine didüm itmegil baña
cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben
ḫū eyledüm

2. **sitem:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.|| Eziyet, cefa zulüm, haksızlık.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı
muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm
ü sitem

3. **sitem:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-
mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben
andan görmişem

4. **sitem:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña
eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā
gāhī sitem

5. **sitem:**
Gazel 2146
Mısra: **10**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse
ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger
cevr ü sitem

6. **sitem:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ
çevgānına
Ḫāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr
ü sitem

7. **sitem:**
Gazel 2239
Mısra: **1**
Bir kimseye herhangi bir davranışından dolayı üzüldüğünü, kırıldığını, alındığını öfkelenmeden belirtme, dostça çıkışma.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem
hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

8. **sitem:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā
ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı
isterem

9. **sitem:**
Gazel 2282
Mısra: **1**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

10. **sitem:**
Gazel 2296
Mısra: **7**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Kūyuña vardukça itsen ger baña
cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḥı ben cüst ü
çālāk olam

11. **sitem:**
Gazel 2332
Mısra: **9**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī
cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū göñlümi
şād eyledüm

12. **sitem:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü
ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

13. **sitemden:**-*den*
Gazel 2482
Mısra: **1**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

14. **sitem:**
Gazel 2055
Mısra: **8**
Eziyet, cefa, zulüm, haksızlık.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem
nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup
Mecnūn sitem çekdüm

sitemkār:

1. **sitemkārā:**-*ā*
Gazel 2218
Mısra: **10**
Zulüm ve haksızlık eden, zalim, sitemger.

Gözümden nem göñülden ġam
Muḥibbī eksük olmazsa
ʿAceb olmaz ki bir bed-ḫū
sitemkārā giriftārem

siyāh:

1. **siyāh:**
Gazel 2119
Mısra: **10**
Kara renkte olan. || *Karanlık.*

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī
görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol
dem siyāh aḫşām

siyeh:

1. **siyeh:**
Gazel 2384
Mısra: **10**
Siyah.

Bugün meydān-ı ʿışḳ içre Muḥib
dīvāne olmışdur
Anuñçün başa āhumdan siyeh bir
dāne per çekdüm

siyehkār:

1. **siyehkāra:**--*a*, -
Gazel 2005
Mısra: **1**
Günah işlemiş, suçlu ll Kötülük yapan.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra
göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir
çāre göñül

siyeh-pūş:

1. **siyeh-pūş:**
Gazel 2392
Mısra: **8**
Ülke, alem, diyar, dünya.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam
sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-
pūş eyleyem

siz:

1. **siz:**
Gazel 2140
Mısra: **6**
"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin
idelden
Baña sizʿālem-i ġaybdan soruñ
ḥāzır-cevāb oldum

2. **sizi:**-*i*
Gazel 2241
Mısra: **5**
"Siz" ikinci çokluk şahıs zamiri.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk
eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī
dāram

soḥbet:

1. **şoḥbeti:**-*i*
Gazel 2123
Mısra: **10**
Görüşüp konuşma. || *Tasavvufta aşkın meydana gelebilmesi ve cezbe hali için vahdetle ilgili sohbet yapmak gerekirdi. Sohbette zamanın uygun oluşu, mekanın başkalarına kapalı oluşu ve sohbet edebilecek kişilerin bulunabilmesi şartı aranırdı.* || *Bektaşilerin sazlı ve içkili sohbetlerine denir.*

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-
rūları cemʿ
Ṣoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām
eyleyelüm

2. **şoḥbete:**-*e*
Gazel 2123
Mısra: **5**
Görüşüp konuşma. || *Tasavvufta aşkın meydana gelebilmesi ve cezbe hali için vahdetle ilgili sohbet yapmak gerekirdi. Sohbette zamanın uygun oluşu, mekanın başkalarına kapalı oluşu ve sohbet edebilecek kişilerin bulunabilmesi şartı aranırdı.* || *Bektaşilerin sazlı ve içkili sohbetlerine denir.*

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm
ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām
eyleyelüm

3. **soḥbetüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **14**
Arkadaşlık etme, birlikte bulunma, arkadaşlık.

Bāde nisbet eylemiş laʿlüñe dimiş
beñzerem
Ölmez-isem çokdur anuñla
Muḥibbī soḥbetüm

4. **şoḥbetüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **6**
Arkadaşlık etme, birlikte bulunma, arkadaşlık.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

5. **şoḥbetin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **2**
Allah'a gönül veren insanların bir araya gelip her an O'nunla beraber olduklarını bilmenin edebi ve huzuru içinde, şeyhlerinin veya aralarından ehil birinin yönlendirmesiyle yaptıkları arifane söyleşme ve halleşme.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

<u>şoḥbet-i ḫāṣ:</u>

1. **şoḥbet-i ḫāṣ:**
Gazel 2331
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Özel sohbet ve yakınlık.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

2. **şoḥbet-i ḫāṣ:**
Gazel 2347
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Özel sohbet ve yakınlık.

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

<u>sol-:</u>

1. **sola:**-*a*
Gazel 2440
Mısra: **10**
Diriliğini, tazeliğini, taravetini yitirmek, pörsümek.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

2. **solmaz:**-*maz*
Gazel 2471
Mısra: **10**
Rengi uçmak, rengi atmak, parlaklığını kaybetmek.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

<u>soñra:</u>

1. **soñradan:**-*dan*
Gazel 2273
Mısra: **14**
Daha ileri bir zamanda, müteakiben, ardından.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

2. **soñra:**
Gazel 2032
Mısra: **3**
İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda. || *-nin ardından, ... arkasından.*

Āl-ıla gönlümi alduñ soñra kılmaduñ naẓar
Gözlerüñde ḫatm olmışdur senüñ mekr-ile āl

3. **soñra:**
Gazel 2161
Mısra: **2**
İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

4. **soñra:**
Gazel 2198
Mısra: **2**
-nin ardından, ... arkasından.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

5. **soñradan:**-*dan*
Gazel 2204
Mısra: **2**
İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilahare.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

6. **soñradan:**-*dan*
Gazel 2208
Mısra: **2**
İçinde bulunulan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda, bilahare.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

7. **soñra:**
Gazel 2249
Mısra: **10**
-nin ardından, ... arkasından.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

8. **soñradan:**-*dan*
Gazel 2284
Mısra: **10**
-nin ardından, ... arkasından.

Naḳd-i cāna būseñi sen evvel iḳrār eyledüñ
Soñradan döndüñ neden bilsem peşīmānsın begüm

9. **soñra:**
Gazel 2394
Mısra: **7**
-nin ardından, ... arkasından.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

10. **soñra:**
Gazel 2399
Mısra: **1**
-nin ardından, ... arkasından.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

<u>sor-:</u>

1. **sorana:**-*an, -a*
Gazel 2337
Mısra: **2**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

2. **sorma:**-*ma*
Gazel 2424
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

3. **sorma:**-*ma*
Gazel 2442
Mısra: **3**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

4. **sorma:**-*ma*
Gazel 2469
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

5. **sordum:**-*-du, --m*
Gazel 2040
Mısra: **17**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

6. **sorma:**-*ma*
Gazel 2084
Mısra: **5**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.|| Bir şeyin hesabını bir kimseden istemek, onu sorumlu tutmak.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

7. **sormagil:**-*ma, -gil*
Gazel 2117
Mısra: **9**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

8. **sordılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2121
Mısra: **9**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

9. **soruñ:**-*uñ*
Gazel 2140
Mısra: **6**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḥāzır-cevāb oldum

10. **sorma:**-*ma*
Gazel 2164
Mısra: **11**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

11. **sorsalar:**-*sa, -lar*
Gazel 2193
Mısra: **9**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

12. **sor:**
Gazel 2195
Mısra: **5**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

13. **sorarsañ:**-*ar, -sañ*
Gazel 2211
Mısra: **2**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

14. **sormañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2218
Mısra: **7**
Soru yönelterek bilgi istemek, sual etmek.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

15. **sordum:**-*du, -m*
Gazel 2221
Mısra: **3**
Bir şeyin hesabını bir kimseden istemek, onu sorumlu tutmak.

Giryesin sordum ṣurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

16. **sormayıñ:**-*ma, -(y)ıñ*
Gazel 2250
Mısra: **5**
Bir şeyin hesabını bir kimseden istemek, onu sorumlu tutmak.

Nişānın sormayıñ benden raḳībüñ
Nişānı kalmaya hergiz ola güm

17. **sormañuz:**-*ma, -ñuz*
Gazel 2275
Mısra: **5**
Bir şeyin hesabını bir kimseden istemek, onu sorumlu tutmak.

Nişānın sormañuz benden raḳībüñ
Dilegüm bu ki Ḥaḳʾdan ola ol güm

18. **soralar:**-*a, -lar*
Gazel 2276
Mısra: **6**
Bir şeyin hesabını bir kimseden istemek, sorgulamak, aramak.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

19. **sorarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 2281

Mısra: **13**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

20. **sor:**
Gazel 2341
Mısra: **8**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

21. **sorsañ:**-*sa, -ñ*
Gazel 2341
Mısra: **9**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

22. **sorma:**-*ma*
Gazel 2342
Mısra: **10**
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

23. **sordılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2375
Mısra: **7**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

24. **sor:**
Gazel 2377
Mısra: **3**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

25. **sorarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 2404
Mısra: **6**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

26. **sorarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 2419
Mısra: **11**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

27. **sor:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

28. **sor:**
Gazel 2438
Mısra: **2**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

29. **sor:**
Gazel 2442
Mısra: **4**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

30. **sorardı:**-*ar, -dı*
Gazel 2453
Mısra: **4**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

31. **sordum:**-*du, -m*
Gazel 2469
Mısra: **6**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

32. **sordum:**-*du, -m*
Gazel 2474
Mısra: **3**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sordum ʿışḳuñ bilinmedi kārı
Ben didüm özge kār imişsin sen

33. **sorma:**-*ma*
Gazel 2486
Mısra: **3**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

34. **sor:**
Gazel 2486
Mısra: **4**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorma her bir nā-kese ol ʿışḳdan virmez ḫaber
Sor baña kim ben saña ʿışḳuñ diyem māhiyyetin

35. **sor:**
Gazel 2498
Mısra: **5**
Bir durumu öğrenmek için cevap almak amacıyla karşısındaki kişiye soru yöneltmek, sormak.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

36. **sor:**
Gazel 2028
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Müşkilāt-ı fenn-i ʿışḳı ʿāşıḳa sor ʿāşıḳa
Eylemez ʿāllāme-i ʿaşr olsa daḫı anı ḥall

sor:

1. **sordum:**-*du, -m*
Gazel 2156
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

ʿĀlemi geşt eyledüm sordum dehānuñ sırrını
İrdi ʿömrüm āḫire ḥall olmadı bu müşkilüm

2. **sor:**
Gazel 2469
Mısra: **5**
Birine soru yönelterek herhangi bir konuda bilgi istemek, sual etmek.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

söyin-:

1. **söyinmez:**-*mez*
Gazel 2209
Mısra: **6**
Sönmek, yanmaz olmak.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āteş-i derūnum

2. **söyinmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2243
Mısra: **5**
Sönmek.

ʿİyşüm çerāġı nāṣiḥ söyinmeye demüñden
Deryāya düşem arta bu āteş-i derūnum

3. **söyinmişken:**-*miş, -ken*
Gazel 2331
Mısra: **3**
Sönmek, yanmaz olmak.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

4. **söyinmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2489
Mısra: **5**
Sönmek.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

söyle-:

1. **söylerse:**-*r, -se*
Gazel 2013
Mısra: **3**
Demek, söylemek.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

2. **söyler:**-*r*
Gazel 2295
Mısra: **4**
Anlatmak istediği şeyi sözle bildirmek.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

3. **söylesün:**--*sün*
Gazel 2013
Mısra: **3**
Demek, söylemek.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

4. **söyle:**
Gazel 2097
Mısra: **6**
Bir şeyin yapılmasını sözle istemek.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

5. **söyleme:**-*me*
Gazel 2101
Mısra: **7**
Haber vermek, bildirmek.

Müşkil-i ʿışḳı sakın söyleme ehl-i ḫırede
Nükte-i ḫāṣı revā mı işide her bir ʿavām

6. **söyler-ise:**-*r, -ise*
Gazel 2154
Mısra: **4**
Haber vermek, bildirmek.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

7. **söyler:**-*r*
Gazel 2202
Mısra: **12**
Şiir vb. şeyler için düzenlemek, tanzim etmek.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

8. **söylenmesün:**-*n, -me, -sün*
Gazel 2407
Mısra: **8**
Herhangi bir şeyi haliyle bildirmek, ifade etmek.

Laʿl-i şīrīnüñe ger cān virmeyem Ferhād-veş
Ḫusrevā söylenmesün ʿālemde hīç adum benüm

9. **söyler:**-*r*
Gazel 2498
Mısra: **9**
Konuşmak.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

söyled-:

1. **söyleden:**-*en*
Gazel 2182
Mısra: **10**
Söylemesine, konuşmasına sebep olmak veya imkan vermek, müsaade etmek.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

söylen-:

1. **söylenür:**-*ür*
Gazel 2405
Mısra: **6**
Ağızdan ağza dolaşmak, bahsedilmek.

Āh kim derd-i derūnum irmez ol meh gūşına
Söylenür hep ḳıṣṣadur dillerde destānumdur benüm

söz:

1. **sözlerim:**-*ler, -im*
Gazel 2447
Mısra: **10**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

2. **söz:**
Gazel 2004
Mısra: **16**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil, konuşma.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʿidem başına sulṭāndur gönül

3. **söz:**
Gazel 2178
Mısra: **8**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil, konuşma.

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

4. **sözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2411
Mısra: **8**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil, konuşma.

Bī-vefādur māh-rūlar didiler dünya gibi
Ben ezel gūş itmişem bu sözleri aḥbābdan

5. **sözleri:**-*ler, -i*
Gazel 2445
Mısra: **9**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil, konuşma.

Bu Muḥibbī sözleri gevher-durur mengūş idin
Alma cānā boynuna dürr-i semīnüñ minnetin

6. **sözüñ:**-*ü, -n*
Gazel 2340
Mısra: **9**
Söz, bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

7. **sözlerüñ:**-*ler, -üñ*
Gazel 2393
Mısra: **9**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil, konuşma.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

8. **söz:**
Gazel 2458
Mısra: **8**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil. Beyitte bu kelime tavsiye, akıl anlamında kullanılmıştır.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

9. **sözi:**-*i*
Gazel 2019
Mısra: **4**
Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf,lafız, kelam.

Beñzer lebüñe ġonca dimiş ʿārıżuña gül
Her kim dimişse bu sözi didüm naẓar degül

10. **sözi:**-*i*
Gazel 2200
Mısra: **9**
Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf,lafız, kelam.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

11. **sözi:**-*i*
Gazel 2237
Mısra: **8**
Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf,lafız, kelam.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

12. **sözi:**-*i*
Gazel 2431
Mısra: **11**
Ağızdan çıkan bir veya daha fazla heceden meydana gelen, mana ifade eden kelime veya kelime topluluğu, laf,lafız, kelam.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

13. **söz:**
Gazel 2048
Mısra: **3**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırtı, kelam, laf, kavil.

Her söz ki gele senden anı bilmeye kimse
Ḥall eyle olan nükteleri rind-i cihān ol

14. **söz:**
Gazel 2049
Mısra: **5**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Söz güherdür degme kimse bilmez anuñ ḳadrini
Ḳıymetin bilen alur göster hemān ṣarrāfa gel

15. **söz:**
Gazel 2052
Mısra: **9**
Bir veya birkaç heceden oluşan ve anlamı olan ses birliği, kelime, sözcük.

Söz ile sanma Muḥibbī ṣayd iderler dilberi
Ḫūblar aña meyl ider kim ḫarc ide māl u menāl

16. **sözi:**-*i*
Gazel 2073
Mısra: **9**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler

yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

17. **sözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2098
Mısra: **2**
Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

18. **sözlerüm:**-*ler, -üm*
Gazel 2098
Mısra: **5**
Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

19. **sözde:**-*de*
Gazel 2098
Mısra: **8**
Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

20. **söze:**-*e*
Gazel 2111
Mısra: **4**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Didüm ḫayālüñi görem neden görinmeyesin
Didi bu söze neʿaceb ben ki perī-zāde olam

21. **sözüm:**-*üm*
Gazel 2173
Mısra: **9**
Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

22. **söz:**
Gazel 2182
Mısra: **9**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

23. **söz:**
Gazel 2182
Mısra: **9**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Söz anuñdur iy Muḥibbī söz anuñ
Söyleden ʿışḳdur arada ben neyem

24. **sözüm:**-*üm*
Gazel 2215
Mısra: **6**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

25. **sözlerümi:**-*ler, -üm, -i*
Gazel 2240
Mısra: **6**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

26. **söz:**
Gazel 2246
Mısra: **9**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil,şiir.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

27. **söz:**
Gazel 2431
Mısra: **4**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil,şiir.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

28. **söz:**
Gazel 2253
Mısra: **8**
Bir düşünceyi anlatan kelime dizisi, kelam.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

29. **söz:**
Gazel 2308
Mısra: **9**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam.

Eksük itme baḥr-ı dilden dāyimā söz gevherin
İstedükçe iy Muḥibbī bulınur ol kān benüm

30. **sözlerümden:**-*ler, -üm, -den*
Gazel 2328
Mısra: **8**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil. || Şiir.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

31. **sözi:**-*i*
Gazel 2361
Mısra: **4**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Her ki ʿāşıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

32. **sözüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **6**
Bir işi yapacağını veya

yapmayacağını kesin olarak bildirme, vaat, taahhüt.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

33. **sözinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2431
Mısra: **3**
Bir düşünceyi eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelam, laf, kavil.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̲emīn

34. **sözi:**-*i*
Gazel 2458
Mısra: **7**
Bir fikri, bir isteği yazılı veya sözlü olarak anlatmaya, açıklamaya yarayan kelimeler yahut cümleler dizisi, kelam, kavil, lakırdı.

Zāhidüñ biñ sözi teʿs̲ir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç e̲ser eyler mi bir söz dise anı serd olan

söz vir-:

1. **söz vir-:**
Gazel 2178
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kesin vaatte bulunmak.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

sözden dön-:

1. **sözden dön-:**
Gazel 2400
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Söz verdiği halde sözünü yerine getirmemek.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

söz-i ʿışḳ:

1. **söz-i ʿışḳ:**
Gazel 2361
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk sözü.

Söz-i ʿışḳı güş idüp deryālayın cūş eyledüm
Bunuñ-ıla bu fenā dünyāda dil ḫoş eyledüm

su:

1. **su:**
Gazel 2243
Mısra: **9**
Akarsu, nehir, dere.

Oldı ḫabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

2. **su:**
Gazel 2048
Mısra: **5**
Su.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

3. **suyını:**-*-(y)ı, --n, --ı*
Gazel 2048
Mısra: **5**
Su.

Su gibi akıt gözlerüñüñ suyını her dem
Ol serv-i sehī ayagına āb-ı revān ol

4. **su:**
Gazel 2076
Mısra: **3**
Su.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

5. **suyıyla:**-*(y)ı, -(y)la*
Gazel 2104
Mısra: **13**
Su.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

6. **suya:**-*(y)a*
Gazel 2175
Mısra: **4**
Su.

Binā-yı ʿışḳa Ferhād-ıla Ḳaysʾı
Birin senge birini suya saldum

7. **su:**
Gazel 2194
Mısra: **1**
Bu sıvıdan oluşan kitle, deniz, akarsu.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Bāña devlet bu yiter ṭālib-i dīz̲ār oldum

8. **su:**
Gazel 2405
Mısra: **8**
Ab,su.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

9. **su:**
Gazel 2308
Mısra: **7**
Su.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

10. **su:**
Gazel 2309
Mısra: **6**
Su.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

11. **su:**
Gazel 2335
Mısra: **3**
Akarsu, nehir, ırmak, göl.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḫr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

12. **su:**
Gazel 2402
Mısra: **1**
Ab,su.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

13. **su:**
Gazel 2439
Mısra: **9**
Akarsu, su.

Her dem Muḥibbī su gibi akıtdı gözüm yaşın
Ol serv ḳaddüñ ayagına çaglamag-ıçun

14. **su:**
Gazel 2459
Mısra: **4**
Su.

Gözlerüm yaş dökdüginçe āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

15. **su:**
Gazel 2466
Mısra: **11**
Su.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

16. **su:**
Gazel 2468
Mısra: **2**
Su.

Dilā bir serv-i dil-cūya bakarsın
Hemān pāyına su gibi akarsın

17. **suyından:**-*(y)ı, -n, -dan*
Gazel 2475
Mısra: **7**
Su.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̲er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

18. **su:**
Gazel 2478
Mısra: **2**
Su.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn
ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

19. **suyum:**-*(y)um*
Gazel 2489
Mısra: **8**
Su.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

20. **su-y-ıla:**-*(y), -ıla*
Gazel 2492
Mısra: **8**
Su.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

21. **suyını:**-*(y)ı, -n, -ı*
Gazel 2033
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

22. **suyum:**-*(y)um*
Gazel 2156
Mısra: **10**
Su.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

sü'āl:

1. **sü'ālüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **8**
Sorulan şey, soru.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle sü'ālüm benüm

sü'āl it-:

1. **sü'āl it-:**
Gazel 2173
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sormak.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü sü'āl itdüm

2. **sü'āl it-:**
Gazel 2427
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Soru sormak.

Biñ sü'āl itsem dönüp virmez cevāb
Bu ne istiġnā olur açmaz dehen

sü'āl ol-:

1. **sü'āl ol-:**
Gazel 2193
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sormak.

Cüvān-merdī sü'āl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

sü'āl-i ʿışḳ[ı]:

1. **sü'āl-i ʿışḳ[ı]:**
Gazel 2203
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşkın sorusu.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri sü'āl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

subḥ:

1. **ṣubḥ:**
Gazel 2009
Mısra: **2**
Sabah vakti, sabah.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

2. **ṣubḥa:**-*a*
Gazel 2004
Mısra: **2**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

3. **ṣubḥa:**-*a*
Gazel 2004
Mısra: **2**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

4. **ṣubḥa:**-*a*
Gazel 2010
Mısra: **9**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

5. **ṣubḥa:**-*a*
Gazel 2171
Mısra: **8**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

6. **ṣubḥ:**
Gazel 2205
Mısra: **2**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

7. **ṣubḥuñ:**-*uñ*
Gazel 2333
Mısra: **5**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

8. **ṣubḥ:**
Gazel 2297
Mısra: **14**
Sabah, sabah vakti.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

9. **ṣubḥa:**--*a*, -
Gazel 2021
Mısra: **6**
Sabah vakti, sabah. || Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

10. **ṣubḥa:**--*a*, -
Gazel 2023
Mısra: **10**
Sabah vakti, sabah. || Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

11. **ṣubḥa:**--*a*
Gazel 2026
Mısra: **10**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti. || Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

12. **ṣubḥa:**--*a*, -
Gazel 2030
Mısra: **3**
Sabah vakti, sabah.|| Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

13. **ṣubḥ:**
Gazel 2165
Mısra: **2**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti.Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

14. **ṣubḥ:**
Gazel 2182
Mısra: **8**
Sabah vakti, sabah.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

15. **ṣubḥ:**
Gazel 2474
Mısra: **2**
Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri, sabah vakti. || Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir.

Ḫaṭ degül bil ki ḫār-ımışsın sen
Ṣubḥ degül bil ki mār imişsin sen

<u>subḥ ol-:</u>

1. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

2. **ṣūbḥ ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

3. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2124
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler bülbül-ṣıfat
Ṣubḥ olınca anda niçe āh u zārı görmişem

4. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2136
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

5. **sūbḥ ol-:**
Gazel 2160
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

6. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2232
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

7. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2232
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Ġam şebinde her kaçan ki gönlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

8. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2248
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

9. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2301
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

10. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2303
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

11. **ṣubḥ ol-:**
Gazel 2319
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Güneş doğup ortalık aydınlanmak.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

<u>subḥ u aḫşām:</u>

1. **ṣubḥ u aḫşām:**
Gazel 2119
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Her vakit, daima, sürekli, devamlı.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāṣıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

<u>ṣubḥa degin:</u>

1. **ṣubḥa degin:**
Gazel 2082
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

2. **ṣubḥa degin:**
Gazel 2230
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

3. **ṣubḥa degin:**
Gazel 2355
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar.,bütün gece boyunca.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

4. **ṣubḥa degin:**
Gazel 2373
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

5. **ṣubḥa degin:**
Gazel 2420
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

<u>ṣubḥa dek:</u>

1. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2065
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḫayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

2. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2086
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

3. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2114
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar. || *Bütün gece boyunca.*

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

4. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2118
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

5. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2126
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

6. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2130
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

7. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2147
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

8. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2201
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sabah vaktine kadar.

Gülşen içre dün gice neẕẕāre-i rū eyledüm
Ṣubḥa dek feryād idüp bülbülleyin gū eyledüm

9. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2221
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi ṣemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

10. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2221
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

11. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2251
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

12. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2301
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

13. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2326
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī ṣubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

14. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2340
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

15. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2349
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

16. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2352
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

17. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2352
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

18. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2354
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

19. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2354
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

20. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2396
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

21. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2396
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

22. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2404
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

23. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2451
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

24. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2451
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

25. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2466
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

26. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2471
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

27. **ṣubḥa dek:**
Gazel 2493
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sabaha kadar, bütün gece boyunca.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

subḥ-dem:

1. **ṣubḥ-dem:**
Gazel 2239
Mısra: **12**
Sabah vakti,sabahın güneş doğmadan önceki zamanı, seher vakti.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar ṣubḥ-dem hem

2. **subḥ-dem:**
Gazel 2431
Mısra: **13**
Sabah vaktinde, sabahleyin.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

3. **ṣubḥ-dem:**
Gazel 2494
Mısra: **4**
Sabah vakti, sabahleyin.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

subḥ-ı viṣāl:

1. **ṣubḥ-ı viṣāl:**
Gazel 2400
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Vuslat sabahı.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

suç:

1. **suçum:**-*um*
Gazel 2144
Mısra: **6**
Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

2. **suçum:**-*um*
Gazel 2292
Mısra: **1**
Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

3. **suçını:**-*-ı, --n, --ı*
Gazel 2066
Mısra: **10**
Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat. || *Kanunca yasaklanan ve yine kanunca konulmuş bir cezayı gerektiren davranış, cürüm.*

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

4. **suçı:**-*ı*
Gazel 2073
Mısra: **7**
Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlaka aykırı davranış, kabahat. || *Günah.*

Ne ḳadar görse suçı ʿafv eyler
Ḥadd-i ẕātında olsa kime kerīm

5. **suçumı:**-*um, -ı*
Gazel 2342
Mısra: **10**
Kabahat, hata.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

süci:

1. **süciyi:**-*(y)i*
Gazel 2123
Mısra: **4**
Şarap.

İçüben boş idelüm felek küplerini
Dehr meyḫānesine süciyi em eyleyelüm

sūd:

1. **sūd:**
Gazel 2216
Mısra: **14**
Fayda, kazanç.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

sudāʿ:

1. **ṣudāʿ:**
Gazel 2159
Mısra: **7**
Baş ağrısı.

Āsitānına baş urmakdan eger gelse ṣudāʿ
Eşk-ile ḫāk-i derini ṣandal-āmīz eyleyem

ṣūfī:

1. **ṣūfī:**
Gazel 2049
Mısra: **1**
Dinin ibadet kısmına diğer yönlerinden daha çok önem veren, şer'i emir ve yasakları derinlemesine tefsir ve tefekküre lüzum görmeden uygulamaya çalışan kimse.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Koʿınād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

2. **ṣūfī:**
Gazel 2082
Mısra: **1**
Dinin ibadet kısmına diğer yönlerinden daha çok önem veren, şer'i emir ve yasakları derinlemesine tefsir ve tefekküre lüzum görmeden uygulamaya çalışan kimse.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

3. **ṣūfī:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
Dinin ibadet kısmına diğer yönlerinden daha çok önem veren, şer'i emir ve yasakları derinlemesine tefsir ve tefekküre lüzum görmeden uygulamaya çalışan kimse.

ʿĀṣıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye neʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

suhen:

1. **suẖen:**
Gazel 2264
Mısra: **1**
Söz, lakırdı, kelam.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suẖen güş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

2. **suẖenem:**-*em*
Gazel 2413
Mısra: **10**
Söz.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suẖenem ben

3. **suẖenden:**-*den*
Gazel 2476
Mısra: **6**
Söz.

Evlā görinür ẖāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suẖenden

süheyl:

1. **süheylinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2265
Mısra: **5**
Güney yarım kürede yer alan büyük ve parlak bir yıldız.
Efsaneye göre akik taşı rengini, Yemen'den çok iyi görülebildiği için Süheyl-i Yemânî "Yemen yıldızı" da denilen bu yıldızdan alırmış.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

sükkān:

1. **sükkānuñ:**-*uñ*
Gazel 2250
Mısra: **13**
Bir yerde oturanlar, ikamet edenler, o yerin sakinleri.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ẖōşdur cihānda ola merdüm

sükkān-ı kūy-ı yār:

1. **sükkān-ı kūy-ı yār:**
Gazel 2271
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin sakinleri.

Hem-nişīn olsam gelür zaẖmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

sükūn:

1. **sükūn:**
Gazel 2220
Mısra: **2**
Rahat, iç huzuru.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ẖūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

2. **sükūnum:**-*um*
Gazel 2243
Mısra: **4**
Rahat, iç huzuru.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

sükūn id-:

1. **sükūn id-:**
Gazel 2083
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Durmak, hareketsiz kalmak, durgunluk göstermek.
ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide
Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

sükūn kıl-:

1. **sükūn kıl-:**
Gazel 2209
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sakinleşmek.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

sula-:

1. **sular:**-*r*
Gazel 2477
Mısra: **7**
Sulamak, akıtmak, ıslatmak, yıkamak.

Gözüm saḳḳā olup her dem sular dildāruñ işigin
Müjem cārub olup eydür o derde ben de ferrāşın

süleymān:

1. **süleymān:**
Gazel 2449
Mısra: **6**
Davut peygamberin oğludur. Babası gibi hem peygamber hem de padişah olmuştur. Hz. Süleyman'ın kuvvet ve şevketi çok büyüktür. İns ve cin, dev ve peri, vahşi, yabani hayvanlar ve tuyur kuşlar, yılan ve karınca, Rüzgâr onun hükmüne uymuş ve boyun eğmişlerdir. Ayrıca Hz. Süleyman'ın birçok kıssası bulunmaktadır.

Pādişāh-ısañ bu pendüm güş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

2. **süleymān:**
Gazel 2498
Mısra: **9**
Davut peygamberin oğludur. Babası gibi hem peygamber hem de padişah olmuştur. Hz. Süleyman'ın kuvvet ve şevketi çok büyüktür. İns ve cin, dev ve peri, vahşi, yabani hayvanlar ve tuyur kuşlar, yılan ve karınca, Rüzgâr onun hükmüne uymuş ve boyun eğmişlerdir. Ayrıca Hz. Süleyman'ın birçok kıssası bulunmaktadır.

Bu Muḥibbī kuş dilin söyler
Süleymān devridür
Bilmez andan ġayrı kimse ehl-i ʿirfānuñ dilin

3. **süleymānʾa:**-*a*
Gazel 2185
Mısra: **3**
Sultan Süleyman. || *Hazreti Süleyman. İsrailoğlu peygamberlerinden, Davut peygamberin oğlu, on iki yaşındayken tahta çıkıp hem padişahlık hem peygamberlik yapmıştır.*

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḥāḳīrümdür benüm

sulṭān:

1. **sulṭāndur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **16**
Hükümdar, melik, padişah.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

2. **sulṭāna:**--*a*, -
Gazel 2044
Mısra: **2**
Hükümdar. || *Sevgili, gönül sultanı.*

Hīç reva mıdur sana ki diyesin cānāna gel
Çünki ḳulsın ḥālüñi ʿarż itmege sulṭāna gel

3. **sulṭānum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Hükümdar, padişah.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

4. **sulṭān:**
Gazel 2077
Mısra: **10**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

5. **sulṭānum:**-*um*
Gazel 2096
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

6. **sulṭānum:**-*um*
Gazel 2105
Mısra: **10**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

7. **sulṭāna:**-*a*
Gazel 2112
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

8. **sulṭānıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2131
Mısra: **10**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

9. **sulṭānum:**-*um*
Gazel 2139
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Bilmedüñ āh u fiġānumdan bu dil aḥvālini
Ne ʿaceb bī-raḥmsın devletlü sulṭānum benüm

10. **sulṭān:**
Gazel 2168
Mısra: **7**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

11. **sulṭān:**
Gazel 2198
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Cemʿ idüp eşküm sipāhın eyleyüp āhum ʿalem
Bu serīr-i ʿışḳa ben kendümi sulṭān eyledüm

12. **sulṭāna:**-*a*
Gazel 2324
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

13. **sulṭānıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2329
Mısra: **13**
Padişah, sultan.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

14. **sulṭānı:**-*ı*
Gazel 2345
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar. ||
Gönülde hüküm süren sevgili.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳıyçün Nīlʾe döndi gözlerüm
Göñlümüñ mışrındaki sulṭānı añdum agladum

15. **sulṭān:**
Gazel 2350
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

16. **sulṭāna:**-*a*
Gazel 2397
Mısra: **4**
Hükümdar, sultan, padişah.||
Sevgili.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

17. **sulṭānlıġı:**-*lıġ, -ı*
Gazel 2455
Mısra: **9**
Hükümdar.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı

Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

sulṭān ol-:

1. **sulṭān ol-:**
Gazel 2040
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hükümdar olmak. || Nevruz bereketi ve bağışta bulunmasıyla sultana benzetilir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

sulṭān-ı ʿālem:

1. **sulṭān-ı ʿālem:**
Gazel 2399
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Alemin sultanı.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

sulṭān-ı devrān:

1. **sulṭān-ı devrān:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zamanın sultanı.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

sulṭān-ı ġam:

1. **sulṭān-ı ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam, keder sultanı.

Dil serīrin yine feṭḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

sulṭān-ı ʿışḳ:

1. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2066
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

2. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2081
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

3. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2104
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Sulṭān-ı ʿışḳ gelse kaçar pādişāh-ı ʿaḳl
Mümkin degül-durur ki ben anuñla savaşam

4. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2203
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḥāṣıl kılam

5. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2399
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

6. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2404
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk sultanı.

Gönlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

7. **sulṭān-ı ʿışḳ:**
Gazel 2437
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

sun-:

1. **sun:**
Gazel 2036
Mısra: **7**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **sun:**
Gazel 2245
Mısra: **2**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

3. **sun:**
Gazel 2262
Mısra: **9**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

4. **sun:**
Gazel 2273
Mısra: **10**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Kim ki cürʿañı içe bula ḥayāt-ı ebedī
Sun berü cānuñ içün biz de anı nūş idelüm

5. **sun:**
Gazel 2351
Mısra: **6**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥayvāndur lebüñ sun kanayım

6. **sunılmışdur:**-*ıl, --mış, --dur*
Gazel 2049
Mısra: **8**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

7. **sun:**
Gazel 2067
Mısra: **5**
Bir büyüğe veya nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, arz etmek, yollamak, göndermek, takdim etmek.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

8. **sun:**
Gazel 2069
Mısra: **5**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Bu mest-i bī-ḫōda sāḳī sun imdi cām-ı ṣabūḥ
Mecāl kalmadı derd-i ser-i ḫumārı çekem

9. **sun:**
Gazel 2082
Mısra: **2**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

10. **sundı:**-*dı*
Gazel 2096
Mısra: **10**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Yār gördi baḥr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

11. **sun:**
Gazel 2105
Mısra: **9**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

12. **sunarlar:**-*ar, -lar*
Gazel 2170
Mısra: **7**
Takdim etmek, ikram etmek, uzatmak.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

13. **sunmak:**-*mak*
Gazel 2249
Mısra: **11**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

14. **sun:**
Gazel 2304
Mısra: **6**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı vişāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

15. **suna:**-*a*
Gazel 2322
Mısra: **6**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

16. **sunmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2330
Mısra: **8**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

17. **sunalar:**-*a, -lar*
Gazel 2364
Mısra: **8**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

18. **sundum:**-*du, -m*
Gazel 2395
Mısra: **3**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

19. **sun:**
Gazel 2395
Mısra: **3**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

20. **sun:**
Gazel 2434
Mısra: **3**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına

uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

21. **sundum:**-*du, -m*
Gazel 2443
Mısra: **3**
Takdim etmek, ikram etmek, uzatmak.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

22. **sun:**
Gazel 2481
Mısra: **8**
Bir şeyi büyük veya saygı duyduğu bir kimse, topluluk yahut makama nezaket kurallarına uyarak vermek, göndermek, yollamak, arzetmek, takdim etmek.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

sun:

1. **sun:**
Gazel 2006
Mısra: **1**
İkram etmek, uzatmak.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

sünbül:

1. **sünbül:**
Gazel 2015
Mısra: **5**
Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım şeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi.|| Sevgilinin sümbül gibi kıvrım kıvrım dolanan saçı.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

2. **sünbülüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2041
Mısra: **5**
Sümbül.|| Şekli ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir.Sümbül ile gül hemen çok zaman birlikte bulunur.Bunun nedeni sümbül saçların, gül yanaklar üzerine dökülmesidir.Şekilce dağınık ve kıvrımlı olan sümbül, bazen süpürge veya gölgelik de olabilir.Deste deste oluşu, tazeliği de sık anılan özellikleridir.Ayrıca sarık kenarına ve kulak arkasına takılma adeti hayli yaygındır.

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

3. **sünbül:**
Gazel 2051
Mısra: **2**
Sümbül. || Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır. Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer. Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sümbül ile gül çok zaman birlikte bulunur. Bunun nedeni sümbül saçların, gül yanaklar üzerine dökülmesidir. Şekilce dağınık, kıvrımlı olan sümbül, bazen süpürge veya gölgelik de olabilir. Deste deste oluşu, tazeliği de sık sık geçer. Sarık kenarına takılma ve kulak arkasına takılma adeti hayli yaygındır.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

4. **sünbül:**
Gazel 2051
Mısra: **4**
Sümbül. || Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır. Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer. Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sümbül ile gül çok zaman birlikte bulunur. Bunun nedeni sümbül saçların, gül yanaklar üzerine dökülmesidir. Şekilce dağınık, kıvrımlı olan sümbül, bazen süpürge veya gölgelik de olabilir. Deste deste oluşu, tazeliği de sık sık geçer. Sarık kenarına takılma ve kulak arkasına takılma adeti hayli yaygındır.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

5. **sünbülinden:**--*i, --n, --den*
Gazel 2063
Mısra: **1**
Sümbül.|| Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır. Divan şiirinin sık rastlanan çiçek adlarından biridir. Şekli ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer. Hatta sevgilinin saçını kıskanır ona özenir. Sümbül ile gül çoğu zaman birlikte anılır. Bunun sebebi sümbül saçların, gül yanaklar üzerine dökülmesidir.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uṣandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

6. **sünbülinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2145
Mısra: **8**
Sümbül.Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır. Divan şiirinin sık rastlanan çiçek adlarından biridir. Şekli ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer. Hatta sevgilinin saçını kıskanır ona özenir. Sümbül ile gül çoğu zaman birlikte anılır. Bunun sebebi sümbül saçların, gül yanaklar üzerine dökülmesidir.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

7. **sünbül:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sümbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

8. **sünbül:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül

saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

9. **sünbül:**
Gazel 2263
Mısra: **4**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sümbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

10. **sünbülüñ:**-*üñ*
Gazel 2271
Mısra: **5**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

11. **sünbül:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārızı gülüm

12. **sünbülüñ:**-*üñ*
Gazel 2309
Mısra: **1**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḫāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

13. **sünbül:**
Gazel 2322
Mısra: **8**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

14. **sünbül:**
Gazel 2324
Mısra: **6**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Ḫār elinden bagrı ḫūn olmış belālu bülbülem
Ol saçı sünbül gül-i ḫandāna bilmen nʾeyleyem

15. **sünbül:**
Gazel 2345
Mısra: **14**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Geçdi ʿömrüm āh kim bülbül gibi efġān-ıla
Ol saçı sünbül gül-i ḫandānı añdum agladum

16. **sünbülüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2403
Mısra: **1**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

17. **sünbül-i:**-*i*
Gazel 2488
Mısra: **6**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır.Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir.Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer.Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sünbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Tagıdup kâküllerin göñlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

18. **sünbüllerüñi:**-*ler, -üñ, -i*
Gazel 2455
Mısra: **3**
Sümbül. Sevgilinin saçlarıyla ilgili olarak ele alınır. Divan şiirinden sık geçen çiçek adlarından biridir. Şekil ve kokusu itibariyle sevgilinin saçına benzer. Hatta sevgilinin saçını kıskanır ve ona özenir. Sümbül saçlar, gül yanaklar üzerine dökülür.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

<u>sünbül-i gīsū:</u>

1. **sünbül-i gīsū:**
Gazel 2490
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Omuza dökülen sümbül saçlar.

Eyledi mecnūn beni ol gözleri āhū diyen
Boynumı bend eyledi ol sünbül-i gīsū diyen

sunʿ-ı hudā:

1. **ṣunʿ-ı ḫudā:**
Gazel 2196
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yaratan Allah.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

2. **ṣunʿ-ı ḫudā:**
Gazel 2269
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Allah'ın kudreti.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

sür-:

1. **süresin:**-*e, -sin*
Gazel 2224
Mısra: **3**
Yürümek, ilerlemek, mesafe katetmek.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

2. **sürmiş:**--*miş, -*
Gazel 2040
Mısra: **3**
Bir maddeyi bir yüzey üzerine ince bir tabaka olarak yaymak, dökmek, serpmek.

Bülbül-i bī-çārenüñ kanını sürmiş alnına
Kaʿbe-i gülşende beñzer eylemiş ḳurbān gül

3. **sürdiyse:**--*di, --(y)se*
Gazel 2057
Mısra: **5**
Oturduğu, bulunduğu yerden, ülkeden ceza olarak başka bir yer veya ülkeye göndermek, nefyetmek.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

4. **sürmiş:**-*miş*
Gazel 2079
Mısra: **10**
Değdirmek, dokundurmak.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

5. **sürüp:**-*üp*
Gazel 2159
Mısra: **10**
Yönetip yürütmek, kullanıp gitmesini sağlamak, sevketmek.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

6. **sürübeni:**-*übeni*
Gazel 2216
Mısra: **12**
Ceza olarak ülkesinden veya yerinden başka bir ülkeye veya yere göndermek, nefyetmek.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

7. **sürüp:**-*üp*
Gazel 2309
Mısra: **6**
Akıtmak.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

8. **sürer:**-*er*
Gazel 2373
Mısra: **10**
At gibi hayvanlara binip hızla sürmek.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

9. **sürerler:**-*er, -ler*
Gazel 2412
Mısra: **4**
Bir şeyi bir yüzey üzerine tabaka halinde yaymak, sıvama.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

10. **sürme:**-*me*
Gazel 2466
Mısra: **9**
Ceza olarak ülkesinden veya yerinden başka bir ülkeye veya yere göndermek, nefyetmek.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

sürāḥī:

1. **ṣurāḫīden:**-*den*
Gazel 2221
Mısra: **3**
İçine şarap konan uzun boyunlu kap.

Giryesin sordum ṣurāḫīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

2. **ṣürāḫī:**
Gazel 2166
Mısra: **7**
İçine içki, su konan uzun boyunlu kap.

Dil ṣürāḫī göz yaşı mey bu ciger nuḳl-ı kebāb
Bu-durur meclisde ḫāżır ʿiyşe esbābum benüm

3. **ṣürāḫī:**
Gazel 2280
Mısra: **7**
İçerisini su, şarap gibi içeceklerin konulduğu derin kap.

Öper sāġar lebin görmiş ṣürāḫī bagrı kan olmış
Anuñ luʿb-ıla agzından ḫaber çekdüm ḫaber çekdüm

şüret:

1. **ṣūretin:**-*i, -n*
Gazel 2492
Mısra: **10**
Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḫüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

şüret-i nakş:

1. **ṣūret-i naḳş:**
Gazel 2318
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yüzünün nakışı.

Ṣūret-i naḳşına çün kıldum naẓar büt-ḫānede
Sanasın āyīne-i gītī-nümādur gördügüm

surh:

1. **surḫ:**
Gazel 2272

Mısra: **4**
Kırmızı, al.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

2. **surḫ:**
Gazel 2335
Mısra: **1**
Kırmızı, al.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

surh-ser:

1. **surḫ-serler:**
Gazel 2147
Mısra: **11**
Kızılbaş, Safevi ordusu.Başlarına kırmızı başlık giydikleri için bu ad verilmişse de daha sonra kelime "dinsiz" anlamı yüklenmiştir.

Surḫ-serler ḳaṣdın itdüm çekdüm İslām ʿaskerin
ʿAvn-i Ḥaḳ'la ʿāzim-i iḳlīm-i Īrān olmışam

2. **surḫ-serüñ:**-*üñ*
Gazel 2358
Mısra: **5**
Kızılbaş.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

süril-:

1. **sürilüp:**--*üp, -*
Gazel 2053
Mısra: **4**
Ülkesinden veya yerinden başka bir ülkeye veya yere gönderilmek, sürgün edilmek.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

sürme:

1. **sürme:**
Gazel 2358
Mısra: **6**
Göze çekilen maruf siyah madde, kuhl.

Pāymāl eyleyelüm kişverini surḫ-serüñ
Gözine sürme diyü dūd-ı siyāhı çekelüm

sürü-:

1. **sürür:**-*r*
Gazel 2485
Mısra: **3**
Sürüklemek, bir şeyi yerden kaldırmaksızın götürmek.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḥāle bırakmadı meger serv-i revān

sürün sürün:

1. **sürün sürün:**
Gazel 2397
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sürü halinde, pek çok.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

sürür:

1. **sürür:**
Gazel 2109
Mısra: **5**
Sevinç.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürür
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

süvār-ı esb-i nāz:

1. **süvār-ı esb-i nāz:**
Gazel 2419
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı atlı süvari.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

suya sal-:

1. **suya sal-:**-*du, -m*
Gazel 2332
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi boşuna harcamak.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

sūz:

1. **sūzum:**-*um*
Gazel 2237
Mısra: **2**
Yanma, yanık, ateş.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

2. **sūzam:**-*am*
Gazel 2266
Mısra: **2**
Yanma, yanık, ateş.

Niçeye dek ʿışḳ bāzārında ġam ḥāṣıl kılam
Çend sūzam çend nālem çend derd-i dil kılam

3. **sūzı-y-ıla:**-*ı, -(y)ıla*
Gazel 2369
Mısra: **13**
Yanma, yanık, ateş.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

4. **sūz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2489
Mısra: **6**
Iztırap, acı.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

5. **sūz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2424
Mısra: **7**
Yanma, yanık, ateş. || Iztırap, acı.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

sūzān:

1. **sūzān:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Yakan, yakıcı. II Yanan, yanıcı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam

Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

2. **sūzān:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
Yakan, yakıcı II yanan, yanıcı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

sūzen:

1. **sūzen:**
Gazel 2225
Mısra: **4**
İğne.

İstedükçe egnüme dikmege miḥnet ḫilʿatin
Rişte-i cān eyleyüp bu göñlümi sūzen kılam

sūzen-i müjem:

1. **sūzen-i müjem:**
Gazel 2229
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kirpik iğnesi.

Kūyuñ dikeni ger bata itüñ ayagına
Sūzen-i müjemle çıkaram ola nişānum

sūz-ı dil:

1. **sūz-ı dil:**
Gazel 2102
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

2. **sūz-ı dil:**
Gazel 2136
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönül yangını.

Sūz-ı dilden bezm-i ġamda korkaram āh itmege
ʿĀlemi oda yakup ḫākini berbād eyleyem

3. **sūz-ı dil:**
Gazel 2414
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

sūz-ı ʿışḳ:

1. **sūz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2282
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşi.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

şābāş:

1. **şābāşum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **10**
Takdir ve beğenme ifade eder. || *Aferin, bravo.*

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

Ş

şād:

1. **şād:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
Mutluluk, sevinç, neşe.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

2. **şāddur:**-*dur*
Gazel 2107
Mısra: **7**
Sevinçli, memnun, mesrur.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

3. **şād:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
Yüzlerce, pek çok.

Şād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

4. **şād:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
Sevinçli, memnun, mesrur.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

5. **şādam:**-*am*
Gazel 2375
Mısra: **7**
Sevinçli, memnun, mesrur.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḫüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

6. **şād:**
Gazel 2464
Mısra: **1**
Sevinçli, memnun, mesrur.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

şād eyle-:

1. **şād eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevindirmek, memnun etmek.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

2. **şād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevindirmek, memnun etmek.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

3. **şād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevindirmek, memnun etmek.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem

Ol sebebden iy cefā-cū gönlümi şād eyledüm

şād id-:

1. **şād id-:**
Gazel 2356
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevindirmek, memnun etmek.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin güş idelüm

şād ḳıl-:

1. **şād ḳıl-:**
Gazel 2051
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevindirmek, memnun etmek.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

şād ol-:

1. **şād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevinmek, memnun ve mesrur olmak.

İstemem cānā ġamuñdan kurtıluban şād olam
Bend-i zülfüñe esīrem dimezem āzād olam

2. **şād ol-:**
Gazel 2265
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevinmek, memnun ve mesrur olmak.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

3. **şād ol-:**
Gazel 2387
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Mutlu ve huzurlu olmak.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

4. **şād ol-:**
Gazel 2441
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevinmek, memnun olmak.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

5. **şād ol-:**
Gazel 2442
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Sevinmek, memnun olmak.

Şād olmış-iken ʿışḳ-ıla añma raḳībi gel
İy dil çekersin of feraḥuñ bir ḳasāvetin

şādān:

1. **şādān:**
Gazel 2281
Mısra: **12**
Sevinçli, mutlu, bahtiyar.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

2. **şādān:**
Gazel 2059
Mısra: **9**
Sevinçli, mesrur.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

3. **şādān:**
Gazel 2444
Mısra: **7**
Sevinçli, mesrur, şad.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

şādī:

1. **şādī:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
Sevinç, mutluluk. || *Memnun, mesrur.*

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

2. **şādīnüñ:**-*nüñ*
Gazel 2248
Mısra: **10**
Mutluluk, saadet, huzur, sevinç.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

şādılık:

1. **şādılık:**
Gazel 2239
Mısra: **2**
Sevinç, mutluluk.

Ruḫuñ luṭf ʿarż ider ḫaṭṭuñ sitem hem
İrişür şādılık ardınca ġam hem

2. **şādılık:**
Gazel 2399
Mısra: **2**
Sevinçli olma durumu, sevinçlilik.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

şadmān:

1. **şadmānam:**-*am*
Gazel 2178
Mısra: **10**
Memnun, mesrur, sevinçli.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

şādmān ol-:

1. **şādmān ol-:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevinçli, şad, mesrur olmak.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

şādümānī:

1. **şādümānī:**
Gazel 2281
Mısra: **11**
Sevinç.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

<u>şaġal:</u>

1. **şaġal:**
Gazel 2052
Mısra: **8**
Çakal.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

<u>şāh:</u>
1. **şāh:**
Gazel 2280
Mısra: **5**
Hükümdar, padişah, sultan.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

2. **şāhı:**-*ı*
Gazel 2317
Mısra: **2**
Hükümdar, padişah, sultan.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḥabībüm māh-ı tābānum
Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

3. **şāh:**
Gazel 2384
Mısra: **5**
Hükümdar, padişah, sultan.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

4. **şāhı:**-*ı*
Gazel 2436
Mısra: **5**
Padişah, sultan.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

5. **şāhınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2301
Mısra: **3**
Padişah, hükümdar.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṯār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

6. **şāhınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2026
Mısra: **5**
Hükümdar, padişah.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

7. **şāhına:**-*ı, -na*
Gazel 2310
Mısra: **8**
Hükümdar, padişah.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

8. **şāhınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2391
Mısra: **1**
Hükümdar, padişah.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

9. **şāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2291
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

10. **şāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2341
Mısra: **1**
Padişah, hükümdar.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

11. **şāhıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2391
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

12. **şāhını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2004
Mısra: **15**
Padişah.

Gerçi sevmek sen güzeller şāhını ḥaddüm degül
Söz ḳabūl itmez nʾidem başına sulṭāndur gönül

13. **şāh:**
Gazel 2003
Mısra: **6**
Hükümdar, padişah || Sevgili.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

14. **şāh:**
Gazel 2062
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

15. **şāhınuñ:**--*ı, --nuñ*
Gazel 2064
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

16. **şāhum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **6**
Padişah, hükümdar ǁ Sevgili.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

17. **şāhum:**-*um*
Gazel 2090
Mısra: **6**
Padişah, hükümdar.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

18. **şāh:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
Padişah, hükümdar. ǁ Sevgili.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

19. **şāhum:**-*um*
Gazel 2127
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

20. **şāhı:**-*ı*
Gazel 2128
Mısra: **6**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Var günāhum beni ger öldürmege
Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

21. **şāhum:**-*um*
Gazel 2153
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar, sultan. || *Sevgili.*

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

22. **şāh:**
Gazel 2184
Mısra: **4**
Padişah, hükümdar.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

23. **şāhı:**--
Gazel 2188
Mısra: **2**
Padişah, hükümdar. || *Sevgili.*

Cānān güẕer eyledügi rāhı beklerem
Ola ki gele diyüben ol şāhı beklerem

24. **şāhı:**-*ı*
Gazel 2239
Mısra: **5**
Padişah, hükümdar.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

25. **şāh:**
Gazel 2453
Mısra: **9**
Hükümdar, sultan.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

26. **şahına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2257
Mısra: **4**
Hükümdar, padişah, sultan.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

27. **şāhınuñ:**-*ı, -nuñ*
Gazel 2291
Mısra: **1**
Padişah, hükümdar.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

28. **şāhum:**-*um*
Gazel 2299
Mısra: **11**
Padişah, hükümdar.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

29. **şāhum:**-*um*
Gazel 2299
Mısra: **12**
Padişah, hükümdar.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

30. **şāhum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **8**
Padişah, hükümdar, sultan.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

31. **şāh:**
Gazel 2328
Mısra: **2**
Hükümdar, padişah.|| *Sevgili.*

Ben helāk oldum ġamuñdan sen esen ol iy ṣanem
Şāh sag olsun hezārān bende kim ölse ne ġam

32. **şāhumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2390
Mısra: **1**
Padişah, hükümdar.‖ *Sevgili.*

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

33. **şāhı:**-*ı*
Gazel 2417
Mısra: **5**
Padişah, hükümdar.

Ḫūblar şāhı geçer nite ki dilber ḥüsn-ile
Sen de iy dīvāne dil ʿışḳ ehlinüñ ser-bāzısın

<u>şāhāne:</u>

1. **şāhāne:**
Gazel 2164
Mısra: **9**
Şahlara yakışacak şekilde olan, şahlara layık mükemmellikte, çok mükemmel.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

<u>şahbāz:</u>

1. **şahbāzum:**-*um*
Gazel 2125
Mısra: **4**
İri ve beyaz bir doğan cinsi. || *Yiğit, gösterişli ve şanlı kimse.*

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

2. **şahbāzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2167
Mısra: **4**
Şahin.Divan şiirinde sevgilinin saçları şahine benzetilir.Benzetme yönü ise avcılıktır. Şahin bir av kuşudur.Sevgilinin saçı aşığın gönül kuşunu avlar.Şahin elde taşınır ve bilekten salınır.Bazen bu kuşun boynuna küçük bir çıngırak da asılabilir.Yükseklere uçar, bazı zamanlarda gözü bağlanır.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı şāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

3. **şahbāzını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2300
Mısra: **9**
Şahin.Divan şiirinde sevgilinin saçları şahine

benzetilir.Benzetme yönü ise avcılıktır. Şahin bir av kuşudur.Sevgilinin saçı aşığın gönül kuşunu avlar.Şahin elde taşınır ve bilekten salınır.Bazen bu kuşun boynuna küçük bir çıngırak da asılabilir.Yükseklere uçar, bazı zamanlarda gözü bağlanır.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

4. **şāhbāz:**
Gazel 2280
Mısra: **9**
İri ve beyaz bir doğan cinsi.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

5. **şāhbāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **8**
İri ve beyaz bir doğan cins.

Didüm dil murġını benden aparduñ
Didi bilmez misin kim şāhbāzam

6. **şahbāzına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2493
Mısra: **10**
İri ve beyaz bir doğan cinsi. || Yiğit, gösterişli ve şanlı kimse.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

7. **şahbāz:**
Gazel 2497
Mısra: **8**
İri ve beyaz bir doğan cinsi.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāġlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

8. **şahbāzısın:**-*ı, -sın*
Gazel 2417
Mısra: **8**
İri ve beyaz bir doğan cinsi, doğan.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

<u>şāhbāz-ı himmet:</u>

1. **şāhbāz-ı himmet:**
Gazel 2461
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Himmet kuşu.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dūn himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

<u>şāh-ı ʿālem:</u>

1. **şāh-ı ʿālem:**
Gazel 2064
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Alemlerin şahı. || Maneviyat alemlerinin şahı ise dervişlerdir.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

<u>şāh-ı cihān:</u>

1. **şāh-ı cihān:**
Gazel 2132
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cihan padişahı.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

<u>şāh-ı devrān:</u>

1. **şāh-ı devrān:**
Gazel 2280
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Zamanın padişahı.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

<u>şāh-ı ġam:</u>

1. **şāh-ı ġam:**
Gazel 2282
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam padişahı.

Çekelden şāh-ı ġam eşküm sipāhın
Götürür dūd-ı āhumdan ʿalem hem

2. **şāh-ı ġam:**
Gazel 2367
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam, keder padişahı.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

3. **şāh-ı ġam:**
Gazel 2380
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam padişahı.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

4. **şāh-ı ġam:**
Gazel 2380
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam padişahı.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

<u>şāh-ı hūbān:</u>

1. **şāh-ı ḫūbān:**
Gazel 2284
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Güzeller padişahı.

Kullaruñdur ḫūblar kapuñda durur bende-vār
Bu cihāna ḥüsn-ile sen şāh-ı ḫūbānsın begüm

<u>şāh-ı ʿışḳ:</u>

1. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2013
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

2. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2058
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

3. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2155
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk padişahı.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum
külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm
sipāhumdur benüm

4. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2162
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşkın sultanı.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm
yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün
ben şāh-ı ʿışḳ oldum

5. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2185
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı
kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem
nefīrümdür benüm

6. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2186
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk padişahı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı
sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer
külāhumdur benüm

7. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2208
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Aşk padişahı.

Eyledi hicran sipāhı gerçi dil
mülkin ḫarāb
Şāh-ı ʿışḳa ben anı çokdan
müsellem bagladum

8. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2328
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl
oldı bana
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i
āhum ʿalem

9. **şāḥ-ı ʿışḳ:**
Gazel 2381
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk padişahı.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın
kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu
sipāhumdur benüm

10. **şāḥ-ı ʿışḳ:**
Gazel 2381
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın padişahı.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın
kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu
sipāhumdur benüm

11. **şāh-ı ʿışḳ:**
Gazel 2383
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk padişahı.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan
ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm
sipāhumdur benüm

<u>şāh-ı maḥabbet:</u>

1. **şāh-ı maḥabbet:**
Gazel 2083
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgi padişahı.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā
dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan
yaşum

<u>şāh-ı muḫteşem:</u>

1. **şāh-ı muḫteşem:**
Gazel 2248
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Muhteşem padişah.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı
muḫteşem

2. **şāḫ-ı muḫteşem:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Muhteşem padişah.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḫ-ı
muḫteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña
ne ġam

<u>şāh-ı ẓālim:</u>

1. **şāh-ı ẓālim:**
Gazel 2368
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Zalim padişah.

Ḥüsn içinde saña beñzer şāh-ı
ẓālim görmedüm
ʿIşḳ içinde baña beñzer nātüvānı
bulmadum

<u>şāhid:</u>

1. **şāhid:**
Gazel 2406
Mısra: **3**
Şahit, tanık.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm
ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır
güvāhumdur benüm

2. **şāhidle:**-*le*
Gazel 2159
Mısra: **6**
Güzel, dilber, sevgili.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem
ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma
perhīz eyleyem

3. **şāhid:**
Gazel 2274
Mısra: **7**
Delil, hüccet.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki
şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile
alum

<u>şāhin:</u>

1. **şāhinin:**-*i, -n*
Gazel 2360
Mısra: **3**
Maruf avcı kuş.

Salup dil şāhinin yine bugün
ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb
aʿlā şikār aldum

<u>şākir:</u>

1. **şākirem:**-*em*
Gazel 2340

Mısra: **5**
Şükür ve hamd edici, eden.

Şākirem ben ġamzelerden gerçi bagrum pāredür
Ḥaşā lillāḥ ḥaḳḳını anuñ ferāmūş eyleyem

şām:

1. **şāmum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **6**
Akşam.

Çenārum serv-i sīrābum gülistan-ıla būstānum
Merāmum dürr-i şehvārum ṣabāḥum ṣoḥbetüm şāmum

2. **şām:**
Gazel 2283
Mısra: **4**
Akşam. || *Karanlık,siyah.*

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

şām u seḥer:

1. **şām u seḥer:**
Gazel 2131
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Her vakit, daima, sürekli, devamlı.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

2. **şām u seḥer:**
Gazel 2133
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her vakit, daima, sürekli, devamlı.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manşūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

şāne:

1. **şāne:**
Gazel 2112
Mısra: **8**
Tarak.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

2. **şāne:**
Gazel 2430
Mısra: **10**
Tarak.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

3. **şāneden:**-*den*
Gazel 2479
Mısra: **8**
Tarak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

4. **şānede:**-*de*
Gazel 2170
Mısra: **6**
Tarak.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

5. **şāne:**
Gazel 2473
Mısra: **7**
Tarak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

6. **şāne:**
Gazel 2479
Mısra: **7**
Tarak.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

şāne it-:

1. **şāne it-:**
Gazel 2043
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güçlükleri halleden, çözen kimse. || *Saç tarayan kimse.*

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

şāne ur-:

1. **şāne ur-:**
Gazel 2471
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Taramak.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ gönlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

şarāb:

1. **şarāb:**
Gazel 2176
Mısra: **7**
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

2. **şarābın:**-*ın*
Gazel 2180
Mısra: **9**
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu gönlümi ben nā kılam

3. **şarāb:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

4. **şarāb:**
Gazel 2355
Mısra: **2**
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

5. **şarābı:**--*ı*
Gazel 2010
Mısra: **5**
Sarhoşluk veren sıvı || *Sevgilinin dudakları.*

Beni mest eyledi ʿışḳuñ şarābı
Beni sanur görenler içmişem mül

6. **şarāb:**
Gazel 2065

Mısra: **3**
İçki, mey. || Maddi ve manevi sarhoşluk veren, kendinden geçiren, mest eden şey.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

7. **şarāb:**
Gazel 2082
Mısra: **2**
Sarhoşluk veren içecek. || İlahi aşk.

Niçe bir ṣūfī āb içelüm
Sāḳiyā sun berü şarāb içelüm

8. **şarāb:**
Gazel 2092
Mısra: **7**
Şarap. || Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur. Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Açmaz şarāb gönlümi ancak leb-i nigār
Anuñla defʿ olur bu dilümden melāletüm

9. **şarabını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2157
Mısra: **3**
Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli usullerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki. || İlahi aşk.

İçdüm ezelde çünki maḥabbet şarabını
Sanur mısız ki ḥaşre degin hūşmend olam

10. **şarabā:**-*ā*
Gazel 2230
Mısra: **10**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī Şarabā tevbeli perhīz-kāram

11. **şarāb:**
Gazel 2250
Mısra: **9**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

12. **şarabı:**-*ı*
Gazel 2252
Mısra: **7**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ḫūn-ı dil itdüm şarabı daḫı bu bagrum kebāb
Oldı ol ḫūnī bed-mest çünki mihmānum benüm

13. **şarābın:**-*ı, -n*
Gazel 2300
Mısra: **12**
Şarap.Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

14. **şarābum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **3**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Ḥayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḥārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

15. **şarabı:**-*ı*
Gazel 2386
Mısra: **2**
Bade, mey, sarhoşluk veren içecek,lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur. Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni ṣūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

16. **şarāb:**
Gazel 2388
Mısra: **10**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Çünki Muḥibbī ʿāṣıḳa besdür sınuk sifāl
Ḥācet degül aña şarāb olıcak cām-ı Cem

17. **şarāb:**
Gazel 2494
Mısra: **1**
Lezzeti ve sarhoş edici özelliği ile de teşbihe konu olur.Aşkı Allah'a ulaşma yolu olarak kabul eden tasavvuf ehli şarabı da ruh coşkunluğu için araç olarak kullanır.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün
Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

<u>şārāb-ı erġuvān:</u>

1. **şārāb-ı erġuvān:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Erguvan renginde şarap.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

2. **şārāb-ı erġuvān:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Erguvan renginde şarap.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

3. **şārāb-ı erġuvān:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Erguvan renginde şarap.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

4. **şarāb-ı erġuvān:**
Gazel 2496
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Erguvan şarabı.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

şarāb-ı ʿışḳ:

1. **şarāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2092
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk şarabı.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

2. **şarāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2154
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk şarabı.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

3. **şarāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2295
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşkın şarabı.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

4. **şarāb-ı ʿışḳ:**
Gazel 2470
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk şarabı.

İçeliden şarāb-ı ʿışḳı ezel
İy Muḥibbī melāmet olmışsın

şarāb-ı kevser:

1. **şarāb-ı kevser:**
Gazel 2200
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kevser şarabı.Cennette bir nehir veya havuz.Oradan içenin bir daha susamadığı,baldan tatlı, kardan soğuk, kaymaktan yumuşak,cana can katan, hayat veren, saf, temiz, tatlı sudur.Edebiyatta sevgilinin dudağı için benzeyen olur.

Ferdā şarāb-ı kevşere meyl itmeye göñül
İy dōst eger cürʿa-i cāmuñ bugün keşüm

şarāb-ı lāle-reng:

1. **şarāb-ı lāle-reng:**
Gazel 2165
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Lale renkli şarap, kırmızı şarap.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

şārāb-ı nāb:

1. **şārāb-ı nāb:**
Gazel 2355
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Katıksız, halis şarap.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ
Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

2. **şarāb-ı nāb:**
Gazel 2421
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Katıksız, halis şarap.

Kem degüldür gözlerüm yaşı şarāb-ı nābdan
Bezm-i ġamda nāle-i dil naġme-i ṭōlābdan

şarāb-ı safa:

1. **şarāb-ı safa:**
Gazel 2049
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Eğlence, neşe, zevk şarabı.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī şarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

şarḳ:

1. **şarḳa:**-*a*
Gazel 2358
Mısra: **2**
Doğu,İran .

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

2. **şarḳa:**-*a*
Gazel 2358
Mısra: **10**
Doğu,İran.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

şāṭ:

1. **şāṭʾdan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **4**
Dicle ve Fırat'ın birleşmesinden meydana gelen büyük nehir.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

şeb:

1. **şeb:**
Gazel 2184
Mısra: **1**
Gece.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

2. **şeb:**
Gazel 2259
Mısra: **9**
Gece.

Muḥibbī ḫōş-dil olmışsın ḫayāl-i yār-ıla her şeb
Diyemem āh o meh-rūyı arayup encümen görsem

3. **şeb:**
Gazel 2299
Mısra: **9**
Gece.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

4. **şeb:**
Gazel 2303
Mısra: **5**
Gece.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

5. **şeb:**
Gazel 2332
Mısra: **5**
Gece.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

6. **şeb:**
Gazel 2333
Mısra: **6**
Gece.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

7. **şeb:**
Gazel 2394
Mısra: **1**
Gece.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

8. **şebinde:**-*-i, --n, --de*
Gazel 2031
Mısra: **1**
Gece. || *Aşık ıztırabından dolayı geceler boyu inler.*

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

9. **şeb:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
Gece.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

10. **şeb:**
Gazel 2091
Mısra: **9**
Gece.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

11. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2094
Mısra: **1**
Gece.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

12. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Gece.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

13. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2172
Mısra: **5**
Gece.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

14. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2181
Mısra: **7**
Gece.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

15. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2184
Mısra: **7**
Gece, gece karanlığı.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

16. **şeb:**
Gazel 2195
Mısra: **6**
Gece.

Baña sor miḫnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

17. **şeb:**
Gazel 2218
Mısra: **3**
Gece.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

18. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2232
Mısra: **1**
Gece.

Ġam şebinde her kaçan ki göñlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

19. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2233
Mısra: **1**
Gece.

Her kaçan hicrān şebinde göñlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

20. **şeb:**
Gazel 2233
Mısra: **10**
Gece.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

21. **şeb:**
Gazel 2241
Mısra: **3**
Gece.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

22. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2270
Mısra: **1**
Gece.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

23. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2289
Mısra: **2**
Gece.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

24. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2304
Mısra: **5**
Gece.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

25. **şeb:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
Gece.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

26. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2329
Mısra: **14**
Gece.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

27. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2361
Mısra: **7**
Gece.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

28. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2396
Mısra: **5**
Gece.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

29. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2400
Mısra: **3**
Gece.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

30. **şebinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2459
Mısra: **6**
Gece.

Ol elif ḳaddüñ hevāsı ḥasretinden dōstlar
Gāh ḳaddüm dāl olur hicrān şebinde gāh nūn

<u>şeb ü rūz:</u>

1. **şeb ü rūz:**
Gazel 2215
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gece ve gündüz. || Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

2. **şeb ü rūz:**
Gazel 2267
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gece gündüz. || Her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Agla dīvāne göñül ḥasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

3. **şeb ü rūz:**
Gazel 2426
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gece ve gündüz,her zaman, ara vermeden, durmadan, devamlı olarak.

Naẓar eyle şeb ü rūza biri gelse biri gider
Muḥibbīʾye ḫaber virür bu dehrüñ inḳılābından

<u>şeb-dīz-i zülf:</u>

1. **şeb-dīz-i zülf:**
Gazel 2167
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gece rengi saç.

Koşup şeb-dīz-i zülfiyle bugün gülgūn eşkümi
Baña pādāş olmadı bu ʿışḳuñ öñdülin aldum

<u>şebhā-yı tār:</u>

1. **şebhā-yı tār:**
Gazel 2164
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Karanlık gece.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

<u>şeb-i ġam:</u>

1. **şeb-i ġam:**
Gazel 2012
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam gecesi.

İy nāle şeb-i ġamda baña hem-nefes ol gel
İy dīde benüm ḥālüme raḥm it Aras ol gel

2. **şeb-i ġam:**
Gazel 2069
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam gecesi.

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

3. **şeb-i ġam:**
Gazel 2084
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Keder, üzüntü gecesi.

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāṣıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

4. **şeb-i ġam:**
Gazel 2145
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gam gecesi.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

5. **şeb-i ġam:**
Gazel 2425
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Gam gecesi.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

6. **şeb-i ġam:**
Gazel 2455
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gam, keder gecesi.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

şeb-i hicr:

1. **şeb-i hicr:**
Gazel 2173
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ayrılık gecesi.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

2. **şeb-i hicr:**
Gazel 2195
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ayrılık gecesi.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

3. **şeb-i hicr:**
Gazel 2284
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Ayrılık gecesi.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

şeb-i murġān:

1. **şeb-i murġān:**
Gazel 2165
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gece kuşları.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

şeb-i tār:

1. **şeb-i tār:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Karanlık gece.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

şeb-i yeldā:

1. **şeb-i yeldā:**
Gazel 2032
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Senenin en uzun gecesi.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

2. **şeb-i yeldā:**
Gazel 2276
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Senenin en uzun gecesi.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

şeb-i zülf:

1. **şeb-i zülf:**
Gazel 2119
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gece gibi siyah saç.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

şebīh:

1. **şebīh:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
Benzer, denk.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

2. **şebīḫūn:**-*üñ*
Gazel 2464
Mısra: **10**
Benzer, denk.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

şebīh eyledi:

1. **şebīh eyledi:**--*di*, -
Gazel 2005
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Benzemek.

Bezm-i ġam içre dilüm nāya şebīh eyledi āh
İtdi mecnūn gibi dil vireli dildāra göñül

şeb-külāh:

1. **şeb-külāh:**
Gazel 2119
Mısra: **8**
Gece külahı. || Cebecilerin giydiği, tepesi altından biraz daha geniş olan, üstü düz, kalın kordonları bulunan, törenlerde ön tarafına bir tüy takılan bir çeşit başlık.

Cemālüñi görem diyüp şeb-i zülfüñe dil virdi
Başında dūd-ı āhından geyüp bir şeb-külāh aḫşām

2. **şeb-külāhumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2390
Mısra: **8**
Gece külahı, geceleyin bilhassa yatarken giyilen dövme yünden yapılma, yekpare, bir karış uzunluğunda, yahut biraz daha kısa, tek katlı, başı üşütmeyen, teri emen bir tür başlık.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

şebnem:

1. **şebnem:**
Gazel 2016
Mısra: **4**
Çiğ tanesi.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

2. **şebnem:**
Gazel 2285
Mısra: **8**
Çiğ tanesi.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

3. **şebnem:**
Gazel 2016
Mısra: **3**
Çiğ tanesi.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

4. **şebnem:**
Gazel 2018
Mısra: **5**

Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yerde veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları. || Gözyaşı.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

şeb-pere:

1. **şeb-peresin:**-*sin*
   Gazel 2408
   Mısra: **3**
   Yarasa.

Çünki sen şeb-peresin nūrı görmez gözlerüñ
Dutalum kim gözüñ ola bakamazsın bilürem

şeb-tā-seḥer:

1. **şeb-tā-seḥer:**
   Gazel 2391
   Mısra: **4**
   Geceden sabaha kadar.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

secer:

1. **şecer:**
   Gazel 2011
   Mısra: **4**
   Ağaç.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **şecer:**
   Gazel 2195
   Mısra: **13**
   Ağaç.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

3. **şecer:**
   Gazel 2290
   Mısra: **9**
   Ağaç.

Muḥibbī eyledüm bāġ-ı dilümden bir şecer peydā
Kelāmum meyvesin andan bitürdüm ābdār itdüm

şefāʿat:

1. **şefāʿat:**
   Gazel 2178
   Mısra: **2**
   Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için aracılık etmeleri.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

2. **şefāʿat:**
   Gazel 2059
   Mısra: **8**
   Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenābıhak katında aracılık etmeleri. || Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma.

Egerçi cürm ü ʿışyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

3. **şefāʿat:**
   Gazel 2410
   Mısra: **8**
   Peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Cenabıhak katında aracılık etmeleri.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

şefāʿat id-:

1. **şefāʿat id-:**-*le*
   Gazel 2167
   Mısra: **10**
   Kelime Tipi: -
   Şefaatte bulunmak.Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma.

Günāhum çok yüzüm kara Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

2. **şefāʿat id-:**
   Gazel 2226
   Mısra: **7**
   Kelime Tipi: -
   Şefaatte bulunmak.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

3. **şefāʿat id-:**
   Gazel 2246
   Mısra: **8**
   Kelime Tipi: -
   Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olmak.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḫādimim

sefiʿ:

1. **şefiʿ:**
   Gazel 2091
   Mısra: **7**
   Şefaat eden, bir kimsenin affa uğraması için aracılık eden kimse.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿışyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

2. **şefiʿ:**
   Gazel 2343
   Mısra: **3**
   Şefaat eden, bir kimsenin affa uğraması için aracılık eden kimse.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

3. **şefiʿ:**
   Gazel 2410
   Mısra: **7**
   Şefaat eden, bir kimsenin affa uğraması için aracılık eden kimse, şefaatçi.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

sefḳat:

1. **şefḳat:**
   Gazel 2050
   Mısra: **4**
   Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.

Görüp alçaklaruñ ḫālin elin tut kaldur ayakdan
Ḫudāʾdan şefḳat isterseñ raḥīm-i derdmendān ol

2. **şefḳati:**-*i*
Gazel 2486
Mısra: **10**
Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

<u>şefḳat id-:</u>

1. **şefḳat id-:**
Gazel 2226
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir kimseyle esirgeyici bir sevgi göstererek ilgilenmek.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

<u>şeftālū:</u>

1. **şeftālūya:**-*(y)a*
Gazel 2463
Mısra: **5**
Şeftali II Sevgillinin şeftaliye benzetilen dudağı.

Ḥüsn dükkānında ġayrılar irüp şeftālūya
Āh kim ancak irişdüm nʾeyleyem ayvāya ben

<u>şeh-:</u>

1. **şehleri:**-*ler, -i*
Gazel 2269
Mısra: **8**
Sultan, padişah.

Ger gedā-yı der-i meyḫāne olam ʿayb degül
Götüri şehleri ben anda gedāyı görürem

<u>şeh:</u>

1. **şeh:**
Gazel 2053
Mısra: **3**
Sultan, padişah II Sevgili.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʾ olur kamu melāl

2. **şehā:**-*â*
Gazel 2400
Mısra: **1**
Sultan, padişah.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

3. **şehā:**-*â*
Gazel 2413
Mısra: **1**
Sultan, padişah.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

4. **şehüñ:**-*üñ*
Gazel 2247
Mısra: **10**
Hükümdar, padişah.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

5. **şehüñ:**-*üñ*
Gazel 2291
Mısra: **6**
Hükümdar, padişah.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

6. **şehüñ:**-*üñ*
Gazel 2444
Mısra: **13**
Hükümdar, padişah.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

7. **şehüñ:**-*(ü)ñ*
Gazel 2316
Mısra: **1**
Padişah, hükümdar. II Sevgili.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram
Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

8. **şehüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2058
Mısra: **7**
Padişah, hükümdar.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

9. **şeh:**
Gazel 2265
Mısra: **10**
Padişah, hükümdar.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

10. **şehā:**-*ā*
Gazel 2369
Mısra: **9**
Padişah, sultan.

Mümkin olmaz ki şehā koyam elümden etegüñ
Ger elüm ḳaṭʿ iderler kalur etegüñde elüm

11. **şehā:**-*ā*
Gazel 2407
Mısra: **6**
Padişah, sultan.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

12. **şehā:**-*ā*
Gazel 2427
Mısra: **5**
Padişah, sultan.

Rūz-ı maḥşerde şehā ʿāşıḳlaruñ
Lāle gibi sarıla ḫūnīn- kefen

13. **şehüñ:**-*üñ*
Gazel 2404
Mısra: **9**
Sultan, padişah II Sevgili.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

14. **şehā:**-*ā*
Gazel 2441
Mısra: **3**
Padişah, sultan.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

15. **şehā:**-*ā*
Gazel 2462
Mısra: **4**
Padişah, sultan.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum
Ne eksile şehā cūd u keremden

şehā:

1. **şehā:**
Gazel 2274
Mısra: **7**
Ey padişah, ey sevgili.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

2. **şehā:**
Gazel 2017
Mısra: **1**
Ey şah, ey padişah.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

3. **şehā:**
Gazel 2115
Mısra: **2**
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

4. **şehā:**
Gazel 2116
Mısra: **4**
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Eyleme ʿışḳuñ beyābānında sergerdān beni
Kaʿbeʾdür kūyuñ şehā ben isterem ḳurbān olam

5. **şehā:**
Gazel 2261
Mısra: **3**
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

6. **şehā:**
Gazel 2276
Mısra: **2**
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

7. **şehā:**
Gazel 2303
Mısra: **5**
"Ey padişah, ey sevgili!" anlamında sevgiliye bir hitap sözü.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

8. **şehā:**
Gazel 2096
Mısra: **3**
Ey şah, ey padişah, ey sevgili.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

şehbāz:

1. **şehbāz:**
Gazel 2041
Mısra: **6**
İri ve beyaz bir doğan cinsi. || *Yiğit, gösterişli ve şanlı kimse.*

Sünbülüñ gönli perişan lālenüñ bagrında dāġ
Ḫālḳ elden ele gezdürür olup şehbāz gül

şehd:

1. **şehd:**
Gazel 2239
Mısra: **9**
Bal.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

2. **şehd-ile:**-*ile*
Gazel 2364
Mısra: **6**
Bal.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

şeh-i bī-dād:

1. **şeh-i bī-dād:**
Gazel 2205
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Acımasız padişah,sevgili.

Kime dād itsün Muḥibbī sen şeh-i bī-dāddan
Bir kez gūş itmedüñ ben niçe kez dād eyledüm

şeh-i gerdūn-serīr:

1. **şeh-i gerdūn-serīr:**
Gazel 2127
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Felek tahtının padişahı.

Cihāna pādişāh-iken kul olmak saña faḫrumdur
Kapuñda bende olaldan şeh-i gerdūn-serīr oldum

şeh-i hūbān:

1. **şeh-i ḫūbān:**
Gazel 2300
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzeller padişahı.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

2. **şeh-i ḫūbān:**
Gazel 2094
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzeller padişahı.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

3. **şeh-i ḫūbān:**
Gazel 2322
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzeller padişahı.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

4. **şeh-i ḫūbān:**
Gazel 2324
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzeller padişahı.

Düşdi gönlüm bir şeh-i ḫūbāna bilmen nʾeyleyem
Olmışam Mecnūn gibi dīvāne bilmen nʾeyleyem

şeh-i hūbān-ı ʿālem:

1. **şeh-i ḫūbān-ı ʿālem:**
Gazel 2312
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dünya güzellerinin sultanı.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

şehīd ol-:

1. **şehīd ol-:**
Gazel 2092
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İmanı, vatanı ve kutsal bir amacı uğrunda savaşırken ölmek.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

şehīd-i ʿışḳ:

1. **şehīd-i ʿışḳ:**
Gazel 2254
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın şehidi, aşk yolunda şehit düşmüş.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

2. **şehīd-i ʿışḳ:**
Gazel 2329
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk şehidi.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

3. **şehīd-i ʿışḳ:**
Gazel 2385
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk şehidi.

Muḥibbī ger şehīd-i ʿışḳ olasın rāh-ı kūyında
Bitüre ḫūn-ı dil lāle ola çendān ʿalāmet hem

4. **şehīd-i ʿışḳ:**
Gazel 2435
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk şehidi.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

5. **şehīd-i ʿışḳ:**
Gazel 2450
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Aşk şehidi.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

şehir:

1. **şehrini:**-*-i*, -*-n*, -*-i*
Gazel 2005
Mısra: **13**
Mekan, yer, şehir || Sevgilinin kalbi, gönlü.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

2. **şehrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2195
Mısra: **9**
Mekan, yer, şehir.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

3. **şehrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2220
Mısra: **4**
Mekan, yer, şehir.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

4. **şehrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2257
Mısra: **3**
İnsanların toplu olarak yaşadığı yerleşim yeri, kent.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

5. **şehrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2270
Mısra: **6**
Mekan, yer, şehir || Sevgilinin kalbi, gönlü.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

6. **şehrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2324
Mısra: **7**
Kent, şehir.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

7. **şehrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2370
Mısra: **7**
Şehir.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

şehr:

1. **şehrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2384
Mısra: **6**
Şehir. || Gönül.

Serīr-i ʿışḳa şāh oldum sipāhumdur gözüm yaşı
Maḥābbet şehrin almaga çeküp leşker sefer çekdüm

2. **şehrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2436
Mısra: **5**
Şehir, kent.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

şehr-i dil:

1. **şehr-i dil:**
Gazel 2324
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gönül şehri.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

şehr-i ʿışḳ:

1. **şehr-i ʿışḳ:**
Gazel 2382
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın şehri.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine

Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

2. **şehr-i ʿışḳ:**
Gazel 2382
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşkın şehri.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

<u>şehr-i ten:</u>

1. **şehr-i ten:**
Gazel 2411
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ten şehri.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

<u>şehriyār:</u>

1. **şehriyārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2404
Mısra: **8**
Padişah.

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

2. **şehriyār:**
Gazel 2374
Mısra: **3**
Hükümdar, padişah.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

<u>şehsüvār:</u>

1. **şehsüvār:**
Gazel 2061
Mısra: **5**
Çok usta binici.

Ol şehsüvār nāz-ıla esbe süvār ola
Atı öñince olmayan anuñ piyāde kim

2. **şehsüvārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2404
Mısra: **4**
Çok usta binici.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

<u>şeker:</u>

1. **şeker:**
Gazel 2240
Mısra: **5**
Şeker.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

2. **şeker:**
Gazel 2193
Mısra: **8**
Sevimli, tatlı dilli, cana yakın ve güzel.

Ḥikāyet ideli laʿl-i leb-i şīrīni dildāruñ
Melāḥat buldı eşʿārum ḥadīṣ çün şeker kıldum

<u>şeker-güftār:</u>

1. **şeker-güftāra:**-*a*
Gazel 2323
Mısra: **10**
Sözü şeker gibi olan.

Kūh-ı ġamda cān feda kıldı Muḥibbī irmedi
Ol leb-i şīrīn şeker-güftāra bilmen nʾeyleyem

<u>şekil:</u>

1. **şeklini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2090
Mısra: **4**
Dış görünüş, dış çizgiler, biçim.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

2. **şeklini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2396
Mısra: **2**
Şekil, biçim, görünüş.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

<u>şekker:</u>

1. **şekkerüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **11**
Şeker.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mışrʾındaki ḫanum

2. **şekker:**
Gazel 2431
Mısra: **1**
Şeker,söz bağlamında tatlılık, latiflik, güzellik.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

<u>şekker-i şīrīn:</u>

1. **şekker-i şīrīn:**
Gazel 2431
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tatlı şeker.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

<u>şekl-i hilāl:</u>

1. **şekl-i hilāl:**
Gazel 2173
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hilal şekli.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

<u>şemʿ:</u>

1. **şemʿini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2339
Mısra: **3**
Mum, çerağ.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

2. **şemʿ:**
Gazel 2483
Mısra: **10**
Mum.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

3. **şemʿ:**
Gazel 2491
Mısra: **3**
Mum.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

4. **şemʿi:**-*-i*
Gazel 2007
Mısra: **11**
Mum. Divan şiirinde mum, çok zaman yanması ve ışık kaynağı olması ile işlenir, sık sık pervane ile birlikte anılır. Aşık pervane olunca sevgilinin yüzü ve yanağı mum olur. Aşık yanarken mum gibi yanıp erir.*

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

5. **şemʿ:**
Gazel 2141
Mısra: **10**
Mum.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

6. **şemʿ:**
Gazel 2221
Mısra: **2**
Mum.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

7. **şemʿ:**
Gazel 2248
Mısra: **11**
Mum.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

8. **şemʿi:**-*-i*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Mum. Divan şiirinde mum, çok zaman yanması ve ışık kaynağı olması ile işlenir, sık sık pervane ile birlikte anılır. Aşık pervane olunca sevgilinin yüzü ve yanağı mum olur. Aşık yanarken mum gibi yanıp erir.*

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

9. **şemʿi:**-*-i*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Mum. Divan şiirinde mum, çok zaman yanması ve ışık kaynağı olması ile işlenir, sık sık pervane ile birlikte anılır. Aşık pervane olunca sevgilinin yüzü ve yanağı mum olur. Aşık yanarken mum gibi yanıp erir.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

10. **şemʿi:**-*-i*
Gazel 2363
Mısra: **5**
Mum. Divan şiirinde mum, çok zaman yanması ve ışık kaynağı olması ile işlenir, sık sık pervane ile birlikte anılır. Aşık pervane olunca sevgilinin yüzü ve yanağı mum olur. Aşık yanarken mum gibi yanıp erir.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

11. **şemʿe:**-*-e*
Gazel 2385
Mısra: **5**
Mum.

Dökerem nār-ı ḥasretle dönüp şemʿe ciger ḫūnın
Dükenmez dīdeden her dem gelüp eşk-i nedāmet hem

12. **şemʿe:**-*-e*
Gazel 2393
Mısra: **5**
Mum.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

13. **şemʿüñ:**-*-üñ*
Gazel 2397
Mısra: **5**
Mum, şiirde aşık için kullanılır.

Gördiler meclisde şemʿüñ göz yaşın dökdügini
Ḫāṭırın sormaga üşdi başına pervāne hem

14. **şemʿ:**
Gazel 2415
Mısra: **12**
Mum.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

15. **şemʿ:**
Gazel 2439
Mısra: **7**
Mum.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

16. **şemʿ:**
Gazel 2500
Mısra: **7**
Mum.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

<u>şemʿ gāh:</u>

1. **şemʿ gāh:**
Gazel 2119
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mum yeri.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

<u>şem ʿüm:</u>

1. **şem ʿüm:**-*üm*
Gazel 2317
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Mum.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

<u>şemʿ-i cemāl:</u>

1. **şemʿ-i cemāl:**
Gazel 2106
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzünün nuru.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

2. **şemʿ-i cemāl:**
Gazel 2119
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin nuru. ||
Güzelliğinin mumu.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

3. **şemʿ-i cemāl:**
Gazel 2193
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yüzünün güzelliğinin nuru, mumu.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

4. **şemʿ-i cemāl:**
Gazel 2457
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

<u>şemʿ-i cemāl-i cān-fezā:</u>

1. **şemʿ-i cemāl-i cān-fezā:**
Gazel 2468
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin gönül açan güzel yüzünün mumu.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

<u>şemʿ-i cemāl-i yār:</u>

1. **şemʿ-i cemāl-i yār:**
Gazel 2268
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güzel yüzünün mumu.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

<u>şemʿ-i cemālüñ nūrı:</u>

1. **şemʿ-i cemālüñ nūrı:**
Gazel 2136
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzel yüzünün nuru.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

<u>şemʾ-i ḥüsn:</u>

1. **şemʾ-i ḥüsn:**
Gazel 2351
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

2. **şemʾ-i ḥüsn:**
Gazel 2351
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

3. **şemʾ-i ḥüsn:**
Gazel 2351
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

<u>şemʿ-i ḥüsn:</u>

1. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin mumu. ||
Güzelliğinin nuru.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

2. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2234
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin mumu.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

3. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2257
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin mumu.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

4. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2258
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

5. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2430
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

6. **şemʿ-i ḥüsn:**
Gazel 2440
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellik mumu.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

<u>şemʿ-i ḥüsn-i dilber:</u>

1. **şemʿ-i ḥüsn-i dilber:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güzellik mumu.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

<u>şemʿ-i ḥüsn-i yār:</u>

1. **şemʿ-i ḥüsn-i yār:**
Gazel 2141
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin güzelliğinin nuru.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

şemʿ-i meclis:

1. **şemʿ-i meclis:**
Gazel 2236
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meclisin mumu.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

şemʿ-i ruh-ı yār:

1. **şemʿ-i ruḫ-ı yār:**
Gazel 2472
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağının mumu.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

şemʿ-i ruhuñuñ şevkı:

1. **şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳı:**
Gazel 2170
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yanağının mumunun hevesi.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

şemʿ-i rūşen:

1. **şemʿ-i rūşen:**
Gazel 2179
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Parlayan mum.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

2. **şemʿ-i rūşen:**
Gazel 2344
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Parlayan mum.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

şemʿ-i şebistān:

1. **şemʿ-i şebistān:**
Gazel 2317
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yatak odası mumu, gece mumu.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

semme:

1. **şemmedür:**-*dür*
Gazel 2078
Mısra: **3**
Çok az miktar, zerre miktar.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

sems:

1. **şems:**
Gazel 2119
Mısra: **3**
Güneş.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

2. **şems:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
Güneş.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

sems-i dıraḥşān:

1. **şems-i dıraḫşān:**
Gazel 2418
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Parlayan, parlak, ışıklı, aydınlık güneş.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

semʿ-şıfat:

1. **şemʿ-şıfat:**
Gazel 2091
Mısra: **10**
Mum gibi.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-şıfat tutışan odlara benem

semşīr:

1. **şemşīrüñ:**-*üñ*
Gazel 2193
Mısra: **1**
Kılıç.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḥaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

şem-ʿveş:

1. **şem-ʿveş:**
Gazel 2114
Mısra: **5**
Mum gibi.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

şemʿ-veş:

1. **şemʿ-veş:**
Gazel 2093
Mısra: **1**
Mum gibi.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

2. **şemʿ-veş:**
Gazel 2493
Mısra: **8**
Mum gibi.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

semʿveş:

1. **şemʿveş:**
Gazel 2251
Mısra: **4**
Mum gibi.

Ḥaşretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

serʿ:

1. **şerʿüñ:**-*üñ*
Gazel 2023
Mısra: **4**
Allah'ın emri doğrultusunda dini inançlara göre belirlenmiş kurallar, şeriat.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

şerār:

1. **şerāra:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **6**
Kıvılcım. || Ateş.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

şerār-ı āh-ı dūd:

1. **şerār-ı āh-ı dūd:**
Gazel 2200
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ah kıvılcımının dumanı.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

şerār-ı dūzah:

1. **şerār-ı dūzaḫ:**
Gazel 2483
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Cehennem ateşi.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

şerbet:

1. **şerbetin:**-*i, -n*
Gazel 2448
Mısra: **12**
Tatlı içecek II Sevgilinin tatlı dudakları.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

şerbet-i laʿl:

1. **şerbet-i laʿl:**
Gazel 2327
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudağının şerbeti.

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

2. **şerbet-i laʿl:**
Gazel 2378
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dudağının şerbeti.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

şeref bul-:

1. **şeref bul-:**
Gazel 2265
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Şeref kazanmak.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

2. **şeref bul-:**
Gazel 2296
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şeref kazanmak.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

3. **şeref bul-:**
Gazel 2428
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Şeref kazanmak.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

şerer:

1. **şererümden:**-*üm, -den*
Gazel 2472
Mısra: **4**
Kıvılcımlar, kıvılcım.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

şerḥ eyle-:

1. **şerḥ eyle-:**
Gazel 2341
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Açıklamak, ayrıntısına inerek açıklamak.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

2. **şerḥ eyle-:**
Gazel 2429
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Açıklamak, ayrıntısına inerek açıklamak.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

şerḥ id-:

1. **şerḥ id-:**
Gazel 2091
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Açıklamak, ayrıntısına inerek açıklamak.

Derd-i dil ḥālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

şerḥa şerḥa:

1. **şerḥa şerḥa:**
Gazel 2470
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dilim dilim, parça parça, şahrem şahrem.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta gönül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

şerḥa şerḥa kıl-:

1. **şerḥa şerḥa kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dilim dilim etmek, parça, parça yapmak.

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

serh-i ġam:

1. **şerḥ-i ġam:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gam, keder izni.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

<u>şermsār çek-:</u>

1. **şermsār çek-:**
Gazel 2069
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Utanmak , mahcup olmak.

Ruḫ-ı nigārı görüp gel didüm aña sehven
Ne yüz-ile ʿacabā ben bu şermsārı çekem

<u>şermsār ol-:</u>

1. **şermsār ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Utanmak.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

<u>şevk:</u>

1. **şevḳ-ile:**-*ile*
Gazel 2413
Mısra: **2**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

ʿIşḳuñla şehā gül gibi geh çāk-i tenem ben
Geh lāle-ṣıfat şevḳ-ile ḫūnīn kefenem ben

2. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2479
Mısra: **3**
İstek, heves, arzu.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

3. **şevḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2395
Mısra: **1**
Arzu, heves, istek.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

4. **şevḳuñ:**-*üñ*
Gazel 2248
Mısra: **1**
Arzu, istek, heves, neşe.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

5. **şevḳümi:**--*üm, --i*
Gazel 2009
Mısra: **3**
İstek, heves,arzu.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

6. **şevḳıne:**--*ı, --n, --e*
Gazel 2065
Mısra: **1**
Işık, parıltı, şavk.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḫayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

7. **şevḳi:**-*i*
Gazel 2060
Mısra: **7**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Bülbül-āsā nʾola gül şevḳi ile iñler-isem
Ḫār elinden irişen nāle ile zāra benem

8. **şevḳ-ile:**-*ile*
Gazel 2082
Mısra: **5**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves. || Sevinç, neşe, keyif.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

9. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2086
Mısra: **3**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

10. **şevḳ-ile:**-*ile*
Gazel 2091
Mısra: **5**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves. || Sevinç, neşe, keyif.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

11. **şevḳden:**-*den*
Gazel 2142
Mısra: **5**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

12. **şevḳine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2179
Mısra: **7**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

13. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2195
Mısra: **3**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Bugün gül şevḳıne bülbül ider feryād-ıla zārı
Görelden gün yüzüñ cānā saña karşu hezār oldum

14. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2218
Mısra: **3**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

15. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2241
Mısra: **3**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Ruḫuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

16. **şevḳdendür:**-*den, -dür*
Gazel 2242
Mısra: **10**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

İtdüñ gülüñ seyrānını pür eyledüñ dāmānuñı
Bu şevḳdendür itdügi gül çāk-i cāme iy ṣanem

17. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2248
Mısra: **11**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

18. **şevḳden:**-*den*
Gazel 2252
Mısra: **4**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Perde-i rāz-ı dilüm açıldı san bir ġonçadur
Şevḳden gül gibi çāk oldı girībānum benüm

19. **şevḳ:**
Gazel 2264
Mısra: **7**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

20. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2342
Mısra: **1**
Işık, parıltı, şavk.

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

21. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2352
Mısra: **9**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

22. **şevḳı-y-ile:**-*ı, -(y)le*
Gazel 2373
Mısra: **7**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Gül yüzi şevḳı-y-ile ṣubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

23. **şevḳı:**-*ı*
Gazel 2420
Mısra: **5**
Şiddetli arzu, istek, aşırı heves.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

24. **şevḳıne:**-*ı, -n, -e*
Gazel 2471
Mısra: **9**
Işık, parıltı, şavk.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

25. **şevḳuñe:**-*uñ, -e*
Gazel 2492
Mısra: **5**
Işık, parıltı, şavk.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

<u>şevk-engīz:</u>

1. **şevk-engīz:**
Gazel 2159
Mısra: **1**
Neşe veren, şevk veren.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

<u>şevk-i hezār:</u>

1. **şevḳ-i hezār:**
Gazel 2156
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bülbülün aşkı.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

<u>şevḳ-i ʿışḳ:</u>

1. **şevḳ-i ʿışḳ:**
Gazel 2392
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk hevesiyle.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarṣar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

<u>şevk-i leb:</u>

1. **şevḳ-i leb:**
Gazel 2042
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin dudağına ulaşma arzusu.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

<u>şevk-i ruh:</u>

1. **şevḳ-i ruḫ:**
Gazel 2394
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yanağın parlaklığı.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

<u>şevk-i ruhsār:</u>

1. **şevḳ-i ruḫsār:**
Gazel 2187
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağının hevesi.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

2. **şevḳ-i ruḫsār:**
Gazel 2204
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağına duyulan arzu.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

<u>şevk-i rūy:</u>

1. **şevk-i rūy:**
Gazel 2339
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzünün arzusuyla.

Şevk-i rūyuñla senüñ dīvāne
Āşinādan ḫ∨īşden bīgāneyim

<u>şeydā:</u>

1. **şeydāya:**--*(y)a*, -
Gazel 2045
Mısra: **4**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

2. **şeydā:**
Gazel 2067
Mısra: **8**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

3. **şeydā:**
Gazel 2294
Mısra: **1**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

4. **şeydā:**
Gazel 2357
Mısra: **2**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Ser-i zülfeynüñi leylā kılan kim
Beni Mecnūnlayın şeydā kılan kim

5. **şeydālaruñ:**-*lar*, -*uñ*
Gazel 2070
Mısra: **3**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

6. **şeydāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2179
Mısra: **10**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

İy Muḥibbī hīç dil-i şeydānā beñzer bulmayam
ʿĀlemi geşt eyleyüben niçe şeydāyı görem

7. **şeydā:**
Gazel 2242
Mısra: **13**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

İtdi saçı şeydā beni bilmem nʾider sevdā beni
ʿIşḳ itmeden rüsvā beni irgür merāma iy ṣanem

8. **şeydā:**
Gazel 2249
Mısra: **2**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

9. **şeydā:**
Gazel 2298
Mısra: **14**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp gönlümi şeydā eyledüm

10. **şeydāsıyam:**-*sı*, -*(y)am*
Gazel 2347
Mısra: **2**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

11. **şeydāsıyam:**-*sı*, -*(y)am*
Gazel 2347
Mısra: **12**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

12. **şeydāya:**-*(y)a*
Gazel 2469
Mısra: **6**
Aşkının çokluğundan aklı başından gitmiş, kendini duygularının coşkunluğuna bırakmış kimse, çılgın, divane, meczup.

Sorma Mecnūnʾa rumuz-ı ʿışḳı gel sen sor baña
Ḳādir olmadı cevāba sordum ol şeydāya ben

<u>şeyḫ-i şehir:</u>

1. **şeyḫ-i şehir:**
Gazel 2206
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şehir şeyhi.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

<u>şeyh-i şehr:</u>

1. **şeyḫ-i şehr:**
Gazel 2061
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -

Şehrin şeyhi. || *Şehri yöneten kimse.*

İy şeyḫ-i şehr itme melāmet gel ʿāşıḳa
Rāh-ı maḥabbet içre di olmaz fütāde kim

şiddet:

1. **şiddetin:**-*i*, -*n*
Gazel 2438
Mısra: **10**
Sıkıntı, zorluk, mihnet, meşakkat.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

2. **şiddetine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2256
Mısra: **8**
Tabii halinden daha fazla olma, aşırılık, fazlalık.

Sey-i eşküm aşdı başumdan beni ġarḳ eyledi
Şiddetine döymeyüp buldı ḫalel āb u gilüm

3. **şiddetin:**-*i*, -*n*
Gazel 2448
Mısra: **4**
Sıkıntı, zorluk, mihnet, meşakkat.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

şifā:

1. **şifā:**
Gazel 2284
Mısra: **4**
Derman, ilaç, deva.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

2. **şifā:**
Gazel 2441
Mısra: **7**
Derman, ilaç, deva.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

şifā ol-:

1. **şifā ol-:**
Gazel 2021
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Derman olmak. || *Sıkıntısına çare bulmak.*

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

şikāf:

1. **şikāf:**
Gazel 2388
Mısra: **7**
Yarık, yırtık.

Olur şikāf sīne kaçan nāle eylesem
Derd-i dilüm çıkar feleklere olur ʿalem

şikāf-ı sīne:

1. **şikāf-ı sīne:**
Gazel 2399
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sinenin yırtığı.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

şikār:

1. **şikārı:**-*ı*
Gazel 2461
Mısra: **8**
Av,avlama.

Şāhbāz-ı himmetümle ṣaydum olsa ol hümā
Dün himmet olmazın ġayrı şikārı sevmezin

2. **şikār:**
Gazel 2280
Mısra: **10**
Düşmandan ele geçirilen mal, kılıç hakkı, ganimet.

Bu dehrüñ ṣaydgāhında Muḥibbī şāhbāz oldum
Şikār aldum maḥabbetden anuñçün başa per çekdüm

3. **şikār:**
Gazel 2360
Mısra: **4**
Av.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ ṣaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

şikār it-:

1. **şikār it-:**
Gazel 2110
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Avlamak.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

2. **şikār it-:**
Gazel 2290
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Avlamak.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

şikâr kıl-:

1. **şikâr kıl-:**
Gazel 2493
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Avlamak.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẓar bāz isteyen

şikāyet:

1. **şikāyet:**
Gazel 2034
Mısra: **7**
Hoşnutsuzluk belirten söz veya yazı, sızlanma, yakınma.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem gönül

2. **şikāyeti:**-*i*
Gazel 2081
Mısra: **5**
Durumundan memnun olmayıp yakınma veya başına gelen bir dertten sızlanmak. || *Bir kimsenin yaptığı haksız veya kötü işleri yazılı veya sözlü olarak bildirip çaresine bakılmasını istemek.*

İy dil var eyle ḫażret-i yāra şikāyeti

İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

3. **şikāyet:**
Gazel 2267
Mısra: **2**
Bir kimseden veya bir şeyden hoşnut olmadığını dile getirmek, yakınmak, söylenmek.

Ġam-ıla āh meded bed-şode ḥālem ne ḳılam
Ġamdan kime şikāyet kime nālem ne kılam

şikāyet eyle-:

1. **şikāyet eyle-:**
Gazel 2482
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Durumundan yakınmak, sızlanmak, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

şikāyet it-:

1. **şikāyet it-:**
Gazel 2286
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Durumundan yakınmak, sızlanmak, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

2. **şikāyet it-:**
Gazel 2289
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Durumundan yakınmak, sızlanmak, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

Cānā derūn-ı ḥālüm bir bir ḥikāyet itsem
Hicrān şebinde derdüm saña şikāyet itsem

3. **şikāyet it-:**
Gazel 2479
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Durumundan yakınmak, sızlanmak, memnuniyetsizliğini ifade etmek.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

şikest id-:

1. **şikest id-:**
Gazel 2217
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kırmak.

Ol ʿārızı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

şimden girü:

1. **şimden girü:**
Gazel 2027
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

2. **şimden girü:**
Gazel 2062
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan böyle, bundan sonra.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

3. **şimden girü:**
Gazel 2094
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

4. **şimden girü:**
Gazel 2116
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Bulmışam göñlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

5. **şimden girü:**
Gazel 2146
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, bundan böyle.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

6. **şimden girü:**
Gazel 2207
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

7. **şimden girü:**
Gazel 2299
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

8. **şimden girü:**
Gazel 2336
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

9. **şimden girü:**
Gazel 2353
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

10. **şimden girü:**
Gazel 2364
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

11. **şimden girü:**
Gazel 2364
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

12. **şimden girü:**
Gazel 2364
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

Görinür şimden girü gülşen gözüme ḫār u ḫes
Sunalar āb-ı ḥayāt-ıla gerekmez cām-ı Cem

13. **şimden girü:**
Gazel 2421
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, bundan böyle.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

14. **şimden girü:**
Gazel 2457
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy gönül şimden girü uslanasın

15. **şimden girü:**
Gazel 2490
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bundan sonra, bundan böyle.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

16. **şimden girü:**
Gazel 2353
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Artık, bundan sonra.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḫr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

şimdi:

1. **şimdi:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"anlamlarında zaman zarfı.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **şimdi:**
Gazel 2004
Mısra: **8**
"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"anlamlarında zaman zarfı.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

3. **şimdi:**
Gazel 2005
Mısra: **3**
"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an"anlamlarında zaman zarfı.

İle ben güler-iken şimdi güler il baña āh
Beni biñ derd-ile çün eyledi āvāre göñül

4. **şimdi:**
Gazel 2196
Mısra: **7**
Artık, bundan böyle.

Ne içün bīgāne-veş şimdi bakarsın göñlüme
ʿIşḳuñ ile çün ezelden āşinādur sevdügüm

5. **şimdi:**
Gazel 2372
Mısra: **10**
Artık, bundan böyle.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

6. **şimdi:**
Gazel 2077
Mısra: **2**
İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

7. **şimdi:**
Gazel 2087
Mısra: **6**
Şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda.

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

8. **şimdi:**
Gazel 2252
Mısra: **6**
"İçinde bulunulan zaman dilimi, şu an" anlamlarında kullanılan zaman zarfı.

Ḫ∨ābda buldum ısırdum leblerinden dilberi
Görinen şimdi nişān-ı zaḫm-ı dendānum benüm

9. **şimdi:**
Gazel 2114
Mısra: **2**
İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

10. **şimdi:**
Gazel 2329
Mısra: **16**
Yaşamakta olduğumuz zaman diliminde, bu devirde.

Bir zamāñ idi ki Mecnūn ʿışḳ-ıla meşhūr idi
Geçdi devri dōstlar şimdi benümdür nevbetüm

11. **şimdi:**
Gazel 2335
Mısra: **2**
Buna göre, bu duruma göre, artık.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

şimdiden girü:

1. **şimdiden girü:**
Gazel 2319
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Bundan sonra, şu andan itibaren.

Ḫūblar ʿahd gibi sıyar bu göñül peymānesin
Şimdiden girü daḫı ben ḫūblara inanmayam

şimdiki:

1. **şimdiki:**
Gazel 2131
Mısra: **14**
İçinde bulunulan anda olan veya yapılan, bu andaki, bu zamandaki.

Ḥasretinden iñlerem bir gül-ruḫuñ şām u seḥer
Şimdiki ʿaṣruñ Muḥibbī bülbül-i nālānıyam

şimdilik:

1. **şimdilik:**
Gazel 2249
Mısra: **9**
Belirli bir süre için, geçici olarak, muvakkaten.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ√ānum nā kılam

2. **şimdilik:**
Gazel 2451
Mısra: **6**
Belirli bir süre için, geçici olarak, muvakkaten.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

3. **şimdilik:**
Gazel 2347
Mısra: **8**
Geçici olarak.

Ben derūn-ı ḫalvetinde ṣoḥbet-i ḫāṣ itmişem
Dōstlar bakmañ baña bu şimdilik bīrūnlıgum

şimşād:

1. **şimşād:**
Gazel 2056
Mısra: **10**
Şimşir ağacı, servi. || Divan şiirinde sevgilinin boyu şimşada benzetilir.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

2. **şimşād:**
Gazel 2387
Mısra: **2**
Şimşir ağacı, şiirde sevgilinin boyu.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

3. **şimşādum:**-*um*
Gazel 2407
Mısra: **10**
Şimşir ağacı, servi. Divan şiirinde sevgilinin boyu şimşada benzetilir.

Pertev-i ḫüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

4. **şimşād:**
Gazel 2455
Mısra: **4**
Şimşir ağacı,sevgilinin boyu bu ağaca benzetilmiştir.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

şiʿr:

1. **şiʿr-i:**-*i*
Gazel 2336
Mısra: **7**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

2. **şiʿr:**
Gazel 2431
Mısra: **1**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Şiʿr oldur okıyanlar bula şekker leẕẕetin
Leẕẕetin bilmez anuñ illā ki ʿaḳl-ı ḫurde-bīn

3. **şiʿr:**
Gazel 2447
Mısra: **9**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

4. **şiʿrümde:**-*üm, -de*
Gazel 2244
Mısra: **16**
Şiir,edebi değeri olan nazımlı, kafiyeli söz.

İtmezdi benüm naẓmumı hīç ehl-i dil-pesend
Şiʿrümde eger olmasa idi leṭāfetüm

5. **şiʿrüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2027
Mısra: **14**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz,şiir.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

6. **şiʿrüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2044
Mısra: **14**
Duygu ve heyecanları, güzellikleri, seslerin uyumundan ve ahenginden faydalanarak etkili bir şekilde anlatma sanatı ve bu sanat yoluyla verilen edebi eser.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

7. **şiʿrümi:**-*üm, -i*
Gazel 2222
Mısra: **10**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

8. **şiʿrde:**-*de*
Gazel 2237
Mısra: **3**
Edebi değeri olan ölçülü ve kafiyeli söz.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

9. **şiʿrüme:**-*üm, -e*
Gazel 2237
Mısra: **7**

Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

10. **şiʿr:**
Gazel 2273
Mısra: **13**
Şiir, edebi değeri olan vezinli ve kafiyeli söz.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

11. **şiʿri:**-*i*
Gazel 2285
Mısra: **13**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Bu şiʿri gören Muḥibbī lā-būd
Dir mülk-i naẓm saña müsellem

12. **şiʿrümüñ:**-*üm, -üñ*
Gazel 2369
Mısra: **13**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz, şiir.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

13. **şiʿrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2423
Mısra: **9**
Edebi ve estetik değeri olan, belli şekillere göre düzenlenmiş bulunan, vezinli ve kafiyeli söz.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

14. **şiʿrine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2446
Mısra: **9**
Edebi değeri olan nazımlı ve kafiyeli söz.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

15. **şiʿrin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **11**
Edebi ve estetik değeri olan, belli şekillere göre düzenlenmiş bulunan, vezinli ve kafiyeli söz.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

<u>şiʾr:</u>

1. **şiʾrüm:**-*üm*
Gazel 2363
Mısra: **8**
Şiir.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

2. **şiʾrümi:**-*üm, -i*
Gazel 2364
Mısra: **11**
Şiir.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫātır-küşāde toptolu derd ü elem

<u>şiʿr-i dil-sūzuñ:</u>

1. **şiʿr-i dil-sūzuñ:**--*uñ, -*
Gazel 2027
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Gönül yakan , yürek yakıcı şiir.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

<u>şiʿr-i ḥasen:</u>

1. **şiʿr-i ḥasen:**
Gazel 2237
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Güzel şiir.

Diyeler şiʿrüme şiʿr-i ḥasendür
Sözi çün lāʿl-i dilberden āmūzum

<u>şiʿr-i husrev:</u>

1. **şiʿr-i ḫusrev:**
Gazel 2437
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hüsrev'in şiiri.

Bu Muḥibbī ḳasd iderse nʾola şiʿr-i Ḫusrevʾe
Kişi ʿālemde bülend itmek gerekdür himmetin

<u>şiʿr-i muḥibbī:</u>

1. **şiʿr-i muḥibbī:**
Gazel 2104
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Muhibbi'nin şiiri.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-düz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

2. **şiʿr-i muḥibbī:**
Gazel 2330
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Muhibbi şiiri.

Ḫusrev ü Ḫāfız ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

<u>şiʿr-i pür-sūz:</u>

1. **şiʿr-i pür-sūz:**
Gazel 2093
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yakıcı şiir.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

2. **şiʿr-i pür-sūz:**
Gazel 2107
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Çok yakıcı şiir. || Kalbi derinden etkileyen şiir.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

3. **şiʿr-i pür-sūz:**
Gazel 2431
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Çok yakıcı şiir.

Şiʿr-i pür-sūzum benüm gül lāledür eşʿār-ı ġayr
Şekker-i şīrīn ile kanda bir ola engübīn

4. **şiʿr-i pür-sūz:**
Gazel 2469
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Yakıcı şiir.

Şiʿr-i pür-sūzum daḫı rengīn düşerdi dōstlar

Meclis içre tutmasaydum gūşımı ger nāya ben

<u>şiʿr-i ter mevzūn:</u>

1. **şiʿr-i ter mevzūn:**
   Gazel 2211
   Mısra: **9**
   Kelime Tipi: -
   Ölçülü taze şiir.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde
şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

<u>şīrīn:</u>

1. **şīrīn:**
   Gazel 2325
   Mısra: **7**
   Tatlı.

İrmedin şīrīn lebine bu Muḥibbī cān virüp
Düşdi dil Ferhād-veş kūhsāra bilmen nʿeyleyem

2. **şīrīn:**
   Gazel 2152
   Mısra: **1**
   Hoş, tatlı.

Bir saçı leylā lebi şīrīn mehüñ nā-şādıyam
Deşt-i ġam Mecnūnʾıyam kūh-ı bela Ferhādʾıyam

3. **şīrīn:**
   Gazel 2004
   Mısra: **13**
   Güzel, şirin, tatlı.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

4. **şīrīn:**
   Gazel 2413
   Mısra: **9**
   Güzel, hoş, tatlı.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

5. **şīrīn:**
   Gazel 2044
   Mısra: **14**
   Tatlı. || Hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli, iç açıcı, cana yakın.

İy Muḥibbī ehl-i diller diñlesün eşʿāruñı
Şiʿrüñi şīrīn edālārda kılup rindāna gel

6. **şīrīn:**
   Gazel 2131
   Mısra: **1**
   Tatlı. || "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamıda genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Ben ki şīrīn lebüñ Ferhād-ı sergerdānıyam
Dāğlarla sanasın kūh-ı belā kaplanıyam

7. **şīrīn:**
   Gazel 2136
   Mısra: **2**
   Tatlı.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

8. **şīrīn:**
   Gazel 2171
   Mısra: **10**
   Tatlı.Hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli, iç açıcı, cana yakın.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

9. **şīrīn:**
   Gazel 2189
   Mısra: **3**
   Hoşa gidecek niteliklere sahip, sevimli, iç açıcı, cana yakın.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

10. **şīrīn:**
    Gazel 2281
    Mısra: **6**
    "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamıda genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

11. **şīrīne:**-*e*
    Gazel 2320
    Mısra: **3**
    Tatlı.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

12. **şīrīnden:**-*den*
    Gazel 2329
    Mısra: **3**
    Tatlı. || "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

13. **şīrīn:**
    Gazel 2337
    Mısra: **2**
    Tatlı, hoş, güzel.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Şīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

14. **şīrin:**
    Gazel 2366
    Mısra: **1**
    "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamıda genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Şīrin lebine dil vereli derdnākiyem
Ferhād-vār kūy-ı belānuñ helākiyem

15. **şīrīni:**-*i*
    Gazel 2370
    Mısra: **3**
    Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamıda genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.|| "Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik

aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır.

Sen lebi şīrīni sevdüm ḫızmete bil baglayup
Kesmege kūh-ı ġamı Ferhād eyledüm

16. **şīrīn:**
Gazel 2413
Mısra: **10**
Güzel, hoş, tatlı.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

17. **şīrīn:**
Gazel 2414
Mısra: **2**
"Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamı da genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

18. **şīrīn:**
Gazel 2442
Mısra: **2**
"Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamı da genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

19. **şīrin:**
Gazel 2453
Mısra: **6**
"Ferhat ile Şirin" hikayesinin kadın kahramanı. Ermen melikesi Mehin Banu'nun yeğeni olup yaşadıkları lirik ve dramatik aşktan sonra Hüsrev'in mezarı başında canına kıymıştır. || Divan edebiyatında kelimenin tatlı, sevimli anlamı da genellikle tevriyelere mesned teşkil eder.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

<u>şīrīn- zebān:</u>

1. **şīrīn- zebān:**
Gazel 2120
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Tatlı dil.

Cāme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

<u>şīşe:</u>

1. **şīşesini:**-*si, -n, -i*
Gazel 2175
Mısra: **8**
Şişe, cam.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

2. **şīsesin:**-*si, -n*
Gazel 2287
Mısra: **5**
Camdan yapılmış, ağzı dar uzunca kap. || Dil bağlamında cam gibi kırılgan ve hassas kalp.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

3. **şīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **2**
Şişe. ‖ Dil bağlamında cam gibi kırılgan ve hassas kalp.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

<u>şīşe-bāz:</u>

1. **şīşe-bāzam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **6**
Şişelerle hüner gösteren, oyunlar yapan kimse.

Didüm neyçün sıduñ dil şīsesin āh
Didi ġam yime kim ben şīşe-bāzam

<u>şīşe-i ʿaḳlı be-küllī:</u>

1. **şīşe-i ʿaḳlı be-küllī:**
Gazel 2110
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün akıl şişelerini.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

<u>şīşe-i çeşm:</u>

1. **şīşe-i çeşm:**
Gazel 2064
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı şişesi.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

2. **şīşe-i çeşm:**
Gazel 2169
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı şişesi.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

<u>şīşe-i nām:</u>

1. **şīşe-i nām:**
Gazel 2054
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şöhret şişesi.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

2. **şīşe-i nām:**
Gazel 2360
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ün kadehi.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

<u>şīşe-i nāmūs:</u>

1. **şīşe-i nāmūs:**
Gazel 2354
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Namus kadehi.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

2. **şīşe-i nāmūs:**
Gazel 2354
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Namus kadehi.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

<u>şitāb kıl-:</u>

1. **şitāb kıl-:**
Gazel 2355
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acele etmek.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

<u>şitābān:</u>

1. **şitābānam:**-*am*
Gazel 2210
Mısra: **2**
Koşan, acele ile giden, seğirten.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

<u>şīve:</u>

1. **pür-şīve:**
Gazel 2125
Mısra: **2**
Naz ve işve dolu.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

2. **şīve:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
Kadınların ilgi çekmek, gönül çelmek için takındıkları hoş, aldatıcı tavır, kırıtma, naz, cilve, eda.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

3. **şīve:**
Gazel 2099
Mısra: **8**
Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve.

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

4. **şīve:**
Gazel 2125
Mısra: **2**
Kadınların ilgi çekmek, gönül çelmek için takındıkları hoş, aldatıcı tavır, kırıtma, naz, cilve, eda.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

5. **şīve:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzellerin insana hoş gelen ve gönül fetheden tavrı, naz, eda, işve.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

6. **şīve:**
Gazel 2493
Mısra: **4**
Kadınların ilgi çekmek, gönül çelmek için takındıkları hoş, aldatıcı tavır, kırıtma, naz, cilve, eda.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

<u>şīvekār:</u>

1. **şīvekār:**
Gazel 2195
Mısra: **12**
Nazlı, cilveli, edalı.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

<u>şöhret:</u>

1. **şöhretüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **2**
Her yerde herkesçe tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

2. **şöhretüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **4**
Her yerde herkesçe tanınma, meşhurluk, ün, san, nam.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

<u>şol:</u>

1. **şol:**
Gazel 2326
Mısra: **5**
" Şu " işaret sıfatı.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

<u>şol deñlü:</u>

1. **şol deñlü:**
Gazel 2008
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok, fazla. || O denli, şu kadar.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

2. **şol deñlü:**
Gazel 2036
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şu kadar, şu kadar. || Çok, fazla.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

3. **şol deñlü:**
Gazel 2204
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
O denli, o kadar.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

<u>şol ḳadar:</u>

1. **şol ḳadar:**
Gazel 2222
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şu kadar, pek çok.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

2. **şol ḳadar:**
Gazel 2300
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O denli, öyle.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

3. **şol ḳadar:**
Gazel 2304
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
O denli, pek çok.

Ḥasretiyle Mı<u>ş</u>r-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

4. **şol ḳadar:**
Gazel 2306
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
O denli, pek çok.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

5. **şol ḳadar:**
Gazel 2320
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Şu kadar, o denli.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

6. **şol ḳadar:**
Gazel 2493
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Tam olarak bilinmeyen bir zaman, miktar veya mesafeyi bildirir.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

7. **şol ḳadar:**
Gazel 2035
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tam olarak bilinmeyen bir zaman, miktar veya mesafeyi bildirir.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

<u>söyle:</u>

1. **şöyle:**
Gazel 2147
Mısra: **8**
Öyle bir, o kadar çok.

Bāġ-ı ḥüsn içre görelden ḳaddüñ iy serv-i ḫırām
Pāyuña cūlar akıtdum şöyle giryān olmışam

2. **şöyle:**
Gazel 2302
Mısra: **11**
Öyle, o kadar çok.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

3. **şöyle:**
Gazel 2400
Mısra: **4**
Şu şekilde, şu biçimde.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

4. **şöyle:**
Gazel 2294
Mısra: **7**
Öyle bir, o kadar çok, o denli.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eşer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

5. **şöyle:**
Gazel 2008
Mısra: **7**
Şuna benzer, şunun gibi || Şu şekilde, şu yolda.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

6. **şöyle:**
Gazel 2024
Mısra: **3**
"Şunun gibi, şuna benzer biçimde." anlamlarında zarf.

Şöyle beñzer kim ḥaḳāyıḳ āsümānıdur göñül
Güş-ı dehri gevher-i naẓm-ıla memlū eyledi

7. **şöyle:**
Gazel 2169
Mısra: **7**
"Şunun gibi, şuna benzer biçimde" anlamlarında zarf.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

8. **şöyle:**
Gazel 2106
Mısra: **9**
Şu şekilde, şu yolda.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

9. **şöyle:**
Gazel 2138
Mısra: **7**
Öyle bir, o kadar çok.

Laʿl-i nābuñ cürʿasından şöyle mest itdüñ beni
Dōstum ayılmazam ben nite kim dünyādayam

10. **şöyle:**
Gazel 2185
Mısra: **8**
Şu şekilde, şu yolda.

Ḫāk-i pāyuñ döşenü bālin idüp seng-i derüñ
Şöyle ḫoş-ḥālem ki ol bister ḫarīrümdür benüm

11. **şöyle:**
Gazel 2395
Mısra: **2**
Şuna benzer, şunun gibi.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

12. **şöyle:**
Gazel 2437
Mısra: **7**
Şuna benzer, şunun gibi.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

<u>şu deñlü:</u>

1. **şu deñlü:**
Gazel 2194
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Şu kadar.

Baña şu deñlü cefā eyledüñ iy kaşı kemān
Dünyeden belki bu cāndan bile bī-zār oldum

2. **şu deñlü:**
Gazel 2212
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Şu kadar, o kadar.

Şu deñlü agladum āh ḥasret-ile
Gözüm yaşın Muḥibbī ḫun-āb kıldum

<u>şu ḳadar:</u>

1. **şu ḳadar:**
Gazel 2420
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Tam olarak bilinmeyen bir zaman, miktar veya mesafeyi bildirir.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

<u>şuʿāʿı zer:</u>

1. **şuʿāʿı zer:**
Gazel 2186
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Altın ışıklı.

Şāh-ı ʿışḳ oldum gözüm yaşı sipāhumdur benüm
Başuma āhum şuʿāʿı zer külāhumdur benüm

<u>şuġl:</u>

1. **şuġlı:**-*ı*
Gazel 2147
Mısra: **2**
İş, meşgul olunacak şey, meşgale.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

<u>şūh:</u>

1. **şūḫ:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
Açık meşrepli, şen ve hareketinde serbest, oynak, nazlı; neşeli (sevgili).

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

2. **şūḫ:**
Gazel 2000
Mısra: **10**
Açık meşrepli, şen ve hareketinde serbest, oynak, nazlı; neşeli (sevgili).

Ṭalīʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

<u>şūh-ı mehveş:</u>

1. **şūḫ-ı mehveş:**
Gazel 2386
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi güzel, cilveli sevgili.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

<u>şükr ḥaḳḳʾa:</u>

1. **şükr ḥaḳḳʾa:**
Gazel 2291
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Allah'ın verdiklerine karşı teşekkür olarak söylenen ve söyleyenin halinden memnun olduğunu bildiren bir söz.

Mest-i ʿışḳ olup ferāmūş eyledümse ʿālemi
İy Muḥibbī şükr Ḥaḳḳʾa sırr-ı ʿışḳ āgāhıyam

<u>şükr id-:</u>

1. **şükr id-:**
Gazel 2150
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Eriştiği nimetin, gördüğü iyiliğin değerini bilip memnuniyet duymak, minnettar olmak, teşekkür etmek.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḥāline her biri görse ḥāletüm

<u>şükr it-:</u>

1. **şükr it-:**
Gazel 2394
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Eriştiği nimetin, gördüğü iyiliğin değerini bilip memnuniyet duymak, minnettar olmak, teşekkür etmek.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāşa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

<u>şükr kıl-:</u>

1. **şükr kıl-:**
Gazel 2177
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Eriştiği nimetin, gördüğü iyiliğin değerini bilip memnuniyet duymak, minnettar olmak, teşekkür etmek.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

2. **şükr kıl-:**
Gazel 2364
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Tanrı'ya duyulan minneti dile getirme.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

<u>şükrāne:</u>

1. **şükrāne:**
Gazel 2234
Mısra: **2**

Teşekkür alameti, iyilik bilme nişanesi.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

şükūfe:

1. **şükūfe:**
Gazel 2492
Mısra: **7**
Çiçek.

Bitürür dürlü şükūfe her biri bir nevʿde
Bu ne ḥikmet cümlesi bir su-y-ıla bir ḫākden

şükür:

1. **şükür:**
Gazel 2137
Mısra: **11**
Allah'a şükürler olsun.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḥamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

şükür kim:

1. **şükür kim:**
Gazel 2258
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Şükürler olsun ki.

Müyesser oldı pā-būsuñ irişdüm devlete nāgeh
Başumdan derd-i ser gitdi şükür kim ḫāk-i der oldum

şuʿle:

1. **şuʿlesin:**-*sin*
Gazel 2159
Mısra: **2**
Alev, ateş alevi.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

2. **şuʿle:**
Gazel 2416
Mısra: **7**
Işık, parlaklık.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

şuʿledār ol-:

1. **şuʿledār ol-:**
Gazel 2059
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Alevli olmak , alevlenmek , ışıklı olmak.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

şuʿle-i āh:

1. **şuʿle-i āh:**
Gazel 2155
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ah alevi.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum külāhumdur benüm
Saglu sollu eşk-i bī-ḥaddüm sipāhumdur benüm

2. **şuʿle-i āh:**
Gazel 2158
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ah ateşinin alevi.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

3. **şuʿle-i āh:**
Gazel 2328
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah ateşinin alevi.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

4. **şuʿle-i āh:**
Gazel 2383
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ahın alevi.

Şāh-ı ʿışḳam şuʿle-i āhum olalıdan ʿalem
Gözlerüm yaşını cemʿ itdüm sipāhumdur benüm

şuʿle-i dil:

1. **şuʿle-i dil:**
Gazel 2335
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşinin alevi.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

şuʿle-i ʿışk āteşi:

1. **şuʿle-i ʿışk āteşi:**
Gazel 2146
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk ateşinin alevi.

Şuʿle-i ʿışk āteşinden dil çeker her dem ʿalem
Oldı dūdından melāyik gözleri her laḥẓa nem

şümār:

1. **şümāra:**-*a*
Gazel 2456
Mısra: **7**
Hesap, sayı.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

2. **şümārından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2456
Mısra: **8**
Hesap, sayı.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

şümāre kıl-:

1. **şümāre kıl-:**
Gazel 2084
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Saymak.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

şūr:

1. **şūr:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
Karışıklık, gürültü, kavga, fitne.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür

Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

şūrīde:

1. **şūrīde:**
   Gazel 2249
   Mısra: **4**
   Aşık, tutkun, şeyda.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

2. **şūrīde:**
   Gazel 2457
   Mısra: **5**
   Aşık, tutkun, şeyda.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

3. **şūrīde:**
   Gazel 2309
   Mısra: **2**
   Perişan, karışık.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḥāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

4. **şūrīde:**
   Gazel 2338
   Mısra: **4**
   Aşık, tutkun, şeyda.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

5. **şūrīde:**
   Gazel 2338
   Mısra: **4**
   Aşık, tutkun, şeyda.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

şüste:

1. **şüsteyem:**-*(y)em*
   Gazel 2192
   Mısra: **6**
   Yıkanmış.

Ġıll ü ġışdan sīnemi pāk eyledüm
Gözlerüm yaşıyla dāyim şüsteyem

şütürbān:

1. **şütürbānam:**-*am*
   Gazel 2210
   Mısra: **4**
   Deveci, deve sürücüsü.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

T

tā:

1. **tā:**
   Gazel 2301
   Mısra: **5**
   Bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartmalı bir biçimde anlatan bir söz.

Gülşen-i ḥüsnüñe karşu gīceler tā ṣubḥa dek
Nāle kılur murġ-ı cānum bülbül-i gülzār hem

2. **tā:**
   Gazel 2004
   Mısra: **2**
   "-e kadar" anlamında edat.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

3. **tā:**
   Gazel 2018
   Mısra: **7**
   "-e kadar" anlamında edat.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

4. **tā:**
   Gazel 2026
   Mısra: **10**
   "-e kadar" anlamında edat.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsnine karşu nāleler
İñleyüp tā ṣubḥa dek bülbül gibi feryāda gel

5. **tā:**
   Gazel 2004
   Mısra: **2**
   "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Bir gül-i raʿnā ġamından bülbül-i cāndur göñül
Gīceler tā ṣubḥa dek ney gibi nālāndur göñül

6. **tā:**
   Gazel 2009
   Mısra: **2**
   "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Sīneye cān riştesini dak bu göñlüm sāz kıl
Gīceler tā ṣubḥ olınca nāleye āġāz kıl

7. **tā:**
   Gazel 2009
   Mısra: **6**
   "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

8. **tā:**
   Gazel 2010
   Mısra: **9**
   "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

9. **tā:**
   Gazel 2011
   Mısra: **2**
   "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

10. **tā:**
    Gazel 2056
    Mısra: **8**
    "-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve

uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

11. **tā:**
Gazel 2065
Mısra: **2**
"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

Āfitābum gün yüzüñ şevḳıne ḥayrān olmışam
Gīceler tā ṣubḥa dek ʿışḳuñla nālān olmışam

12. **tā:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri veya zamanı anlatırken söze mübalağa katar.Genellikle dek, değin, kadar, beri vb. ile kullanılır.

Gül gibi güş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

13. **tā:**
Gazel 2023
Mısra: **10**
"-e kadar" anlamında edat.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

14. **tā:**
Gazel 2006
Mısra: **2**
" -e kadar" anlamı veren kelime.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

15. **tā:**
Gazel 2068
Mısra: **10**
"-e kadar, -den beri" anlamlarında, bir şeyin başladığı veya sona erdiği noktayı, zaman ve uzaklık bakımından abartarak anlatan bir söz.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

16. **tā:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

17. **tā:**
Gazel 2077
Mısra: **7**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

18. **tā:**
Gazel 2080
Mısra: **7**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

19. **tā:**
Gazel 2082
Mısra: **5**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

20. **tā:**
Gazel 2086
Mısra: **4**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

21. **tā:**
Gazel 2091
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

22. **tā:**
Gazel 2095
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

23. **tā:**
Gazel 2113
Mısra: **4**
Sonunda.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

24. **tā:**
Gazel 2114
Mısra: **5**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

25. **tā:**
Gazel 2116
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

26. **tā:**
Gazel 2130
Mısra: **3**

Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bezm-i ġamda firḳatiyle gīceler tā ṣubḥa dek
İçerem ben ṣaġar-ı çeşmümle ḫūnı dem-be-dem

27. **tā:**
Gazel 2136
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī ḥasretinden ol gülün bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥ olınca āh u feryād eyleyem

28. **tā:**
Gazel 2147
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

29. **tā:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

30. **tā:**
Gazel 2160
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

31. **tā:**
Gazel 2165
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Āh kim cānān ġamıyla göñlümi teng eyledüm
Gīceler tā ṣubḥ şeb-i murġāna āheng eyledüm

32. **tā:**
Gazel 2169
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Cürʿa-i cāmuñ içelden şöyle mest itdüñ beni
Hey ḳıyāmet gitmeye tā ḥaşre dek keyfiyyetüm

33. **tā:**
Gazel 2182
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫ∨ān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

34. **tā:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

35. **tā:**
Gazel 2206
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

36. **tā:**
Gazel 2209
Mısra: **7**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾs̲īr bu siḥr ü bu füsūnum

37. **tā:**
Gazel 2213
Mısra: **9**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gīceler tā seḥer hicrān ġamıyla İñiler san Muḥibbī erġanūnam

38. **tā:**
Gazel 2218
Mısra: **3**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

39. **tā:**
Gazel 2221
Mısra: **1**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

40. **tā:**
Gazel 2221
Mısra: **9**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İki çeşmüm de Muḥibbī gīceler tā ṣubḥa dek
Birisi Seyḥūn olupdur biri Ceyḥūn aglaram

41. **tā:**
Gazel 2222
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Giceler ḥasret-ile nāle-i gerdūn çekerem

Tā seḥer iñleyü derd-i dili bīrūn çekerem

42. **tā:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

43. **tā:**
Gazel 2241
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

44. **tā:**
Gazel 2247
Mısra: **5**
Yeter ki, öyle ki.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

45. **tā:**
Gazel 2248
Mısra: **12**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

46. **tā:**
Gazel 2251
Mısra: **3**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

47. **tā:**
Gazel 2256
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

48. **tā:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

49. **tā:**
Gazel 2277
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bār-ı ġamdan bükilüp döndi kemāna bu bilüm
Eyledüm sīnem rebāb tā iñleye her bir kılum

50. **tā:**
Gazel 2297
Mısra: **14**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā ruḫlaruñ medḥ itmege
Gīceler cān bülbülin tā ṣubḥ gūyā eyledüm

51. **tā:**
Gazel 2301
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

52. **tā:**
Gazel 2303
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

53. **tā:**
Gazel 2307
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī çün ezel bezminde içdüm cām-ı ʿışḳ
Tā ḳıyāmet mest olup kendümi huşyār eylemem

54. **tā:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Ṣād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

55. **tā:**
Gazel 2319
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

56. **tā:**
Gazel 2320
Mısra: **11**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

57. **tā:**
Gazel 2320
Mısra: **12**

Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Tā ezel ʿışḳuñ meyinden bir ḳadeḥ nūş itmişem
Gitmeye tā rūz-ı maḥşerde benüm keyfiyyetüm

58. **tā:**
Gazel 2332
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i gūyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

59. **tā:**
Gazel 2340
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Her kaçan cām-ı lebüñden bir ḳadeḥ nūş eyleyem
Tā ḳıyāmet kaynayup deryālayın cūş eyleyem

60. **tā:**
Gazel 2340
Mısra: **3**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gülşen-i ḥüsnüñde cānā gīceler tā ṣubḥa dek
Sanma kim cān bülbülin medḥinde ḫāmūş eyleyem

61. **tā:**
Gazel 2342
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gül ruḫuñ şevḳıne ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

62. **tā:**
Gazel 2352
Mısra: **9**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gül ruḫı şevḳıne yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

63. **tā:**
Gazel 2354
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gülşen-i kūyuñdan ayru bülbül-i zār olmışam
İñlerem tā ṣubḥa dek derd-ile bīmār olmışam

64. **tā:**
Gazel 2354
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İçeli rūz-ı ezel cām-ı maḥabbet cürʾasın
Mest-i ʿışḳam tā ebed sanmañ ki huşyār olmışam

65. **tā:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

66. **tā:**
Gazel 2359
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

67. **tā:**
Gazel 2372
Mısra: **14**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Meclis-i ġamda Muḥibbī nāle kılsam iñlesem
Baña āheng içün iñler tā seḥer nālar benüm

68. **tā:**
Gazel 2380
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

69. **tā:**
Gazel 2382
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

70. **tā:**
Gazel 2386
Mısra: **4**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

71. **tā:**
Gazel 2404
Mısra: **11**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

72. **tā:**
Gazel 2414
Mısra: **5**
Böylece, bu şekilde.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

73. **tā:**
Gazel 2415
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Bu baḫtum gibi āḫir düşmen olduñ İdeyim tā ölince āh u efġān

74. **tā:**
Gazel 2422
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Kimde kim ẕerresi ḫāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

75. **tā:**
Gazel 2448
Mısra: **14**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī kim içerse leblerinüñ cürʿāsın
Tā ḳıyāmet eyleye iẕʿān anuñ keyfiyyetin

76. **tā:**
Gazel 2449
Mısra: **2**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

ʿĀşıḳ olan hīç ṣafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

77. **tā:**
Gazel 2450
Mısra: **8**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Hicr elinden cān virüp olsam şehīd-i ʿışḳ eger
Dilerem kim tā ḳıyāmet olasın sen cāvidān

78. **tā:**
Gazel 2451
Mısra: **10**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

İy Muḥibbī ḫār-ıla hem-dem görür bülbül güli
Ol sebebdendür ider tā ṣubḥa dek āh u fiġān

79. **tā:**
Gazel 2466
Mısra: **6**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

80. **tā:**
Gazel 2471
Mısra: **7**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

81. **tā:**
Gazel 2500
Mısra: **11**
Bir şeyin bulunduğu, başladığı veya sona erdiği yeri yahut zamanı anlatırken söze mübalağa katar.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

<u>tā ebed:</u>

1. **tā ebed:**
Gazel 2483
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ebediyete kadar.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

2. **tā ebed:**
Gazel 2498
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ebediyete kadar.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

<u>tā ki:</u>

1. **tā ki:**
Gazel 2053
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yeter ki, öyle ki. || *Sonunda.*

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

2. **tā ki:**
Gazel 2118
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yeter ki, sonunda. || *Öyle ki.*

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

3. **tā ki:**
Gazel 2227
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yeter ki, öyle ki.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

4. **tā ki:**
Gazel 2338
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yeter ki, öyle ki.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

5. **tā ki:**
Gazel 2339
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yeter ki, öyle ki.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini
Cān u dilden yanmaga pervāneyim

6. **tā ki:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ne zaman ki.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

tā seḥer:

1. **tā seḥer:**
Gazel 2212
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bütün gece boyunca.

Gözümi tā seḥer bī-ḫ∨āb kıldum
Görür mi ḫ∨āb ol pür āb kıldum

taʿaccüb eyle-:

1. **taʿaccüb eyle-:**
Gazel 2246
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şaşmak, hayret etmek.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

taʿalluk:

1. **taʿalluḳdan:**-*dan*
Gazel 2205
Mısra: **5**
Dünyaya bağlılık veya düşkünlük.

Ḥamdü-lillāḥ ki bugün oldum taʿalluḳdan berī
ʿIşḳdan ġayrı ḳamusın cümle berbād eyledüm

taʿallül eylersin:

1. **taʿallül eylersin:**--*r, --sin*
Gazel 2010
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yalandan bahanelerle bir işten kaçınmak.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

tāʿat:

1. **ṭāʿatin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **8**
Allah'ın emirlerine uyma, emredileni yapma.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

tabʿ:

1. **ṭabʿınu:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2423
Mısra: **10**
Huy, mizaç, karakter, yaratılış.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

2. **ṭabʿı:**-*ı*
Gazel 2144
Mısra: **10**
Tabiat, huy, yaratılış.

Bulmuş-iken cām-ı laʿlüñden Muḥibbī bir ṣafā
Aldı ḫaṭṭuñdan gider bu ṭabʿı pür-gerdüm benüm

tābe-dāmān:

1. **tābe-dāmān:**
Gazel 2395
Mısra: **2**
Eteğe kadar.

Gül gibi şevḳuñ ile çāk-i girībān eyledüm
Şöyle çāk itdüm anı kim tābe-dāmān eyledüm

tābiʿ:

1. **tābiʿ:**
Gazel 2115
Mısra: **5**
Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden. || Bağlı.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

tāb-ı dil:

1. **tāb-ı dil:**
Gazel 2330
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gönül ateşi.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

tāb-ı mül:

1. **tāb-ı mül:**
Gazel 2498
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şarabın kuvveti.

Tāb-ı mülden gül gül itmişsin ruḫuñ bārī salın
Nāz-ıla ḥall eylegil dil bülbülinüñ müşkilin

tāb-ı ruḥ:

1. **tāb-ı ruḫ:**
Gazel 2386
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yanağının sıcaklığı.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

tāb-ı rūy:

1. **tāb-ı rūy:**
Gazel 2302
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yüzünün parıltısı.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

tabʿ-ı selīm:

1. **ṭabʿ-ı selīm:**
Gazel 2246
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Doğru tabiatlı.

Rişte-i cānā Muḥibbī dizse ger söz dürlerin
Eylemeñ anı taʿaccüb olıcak ṭabʿ-ı selīm

tabʿı selīm ol-:

1. **ṭabʿı selīm ol-:**
Gazel 2073
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sağlam mizaçlı olmak.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

ṭabīb:

1. **ṭabībisin:**--*i, --sin*
Gazel 2031
Mısra: **2**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde aşk derdine ilaç bulamayan bir kişilikte ele alınır.Zaten bu derde ilaç bulsa dahi aşık o ilacı istemez.Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi hekim hiç şüphesiz sevgilinin dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan hekimdir.Ayrıca sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

2. **ṭabībi:**-*i*
Gazel 2115
Mısra: **8**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabip aşk derdine çare bulamayan bir kişilikle ele alınır.Zaten bu derde ilaç bulsa dahi aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin dudağı ve kendisidir.

Bir iken günden güne bu derdümi on eyledüñ
Dimedüñ iy dil ṭabībi derdüñe dermānuñam

3. **ṭabībi:**-*i*
Gazel 2175
Mısra: **9**
Hekim, doktor.Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Muḥibbī ḫastaya iy dil ṭabībi
Meded eyle ki ġāyet de buñaldum

4. **ṭabībi:**-*i*
Gazel 2192
Mısra: **13**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

5. **ṭabībe:**-*e*
Gazel 2194
Mısra: **12**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

6. **ṭabībüm:**-*üm*
Gazel 2207
Mısra: **9**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

İy ṭabībüm naẓar it ḫasta Muḥibbīʾye didüm
Didi nʾola … ol ḥāl-i diger-gūnı görem

7. **ṭabībi:**-*i*
Gazel 2213
Mısra: **3**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

8. **ṭabībā:**-*ā*
Gazel 2282
Mısra: **11**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

ʿİlāc olmaz ṭabībā derd-i ʿışḳa
Ko derdidür anuñ derdine em hem

9. **ṭabībā:**-*ā*
Gazel 2305
Mısra: **11**
Hekim, doktor. || Divan şiirinde tabib aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabib hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.

Ḫaste-i ʿışḳam ṭabībā eyleme baña ʿilāc
Bir meh-i nā-mihre olmak mübtelāyı isterem

10. **ṭabībe:**-*e*
Gazel 2307

Mısra: **3**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Ölür-isem de ṭabībe nabżumı göstermezem
Bilmesün ʿışḳum diyü anı ḫaberdār eylemem

11. **ṭabībā:**-*ā*
Gazel 2327
Mısra: **3**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

İy ṭabībā ḫastayam Ḳānūn-ıla kılma ʿilāc
Şerbet-i laʿlinden özge defʿ kılmaz ʿilletüm

12. **ṭabībüm:**-*üm*
Gazel 2342
Mısra: **5**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabibdir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazende yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

13. **ṭabībisin:**-*i, -sin*
Gazel 2354
Mısra: **14**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabiptir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazen de yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Çāre eyle çāre isterse Muḥibbī çāresüz
Dil ṭabībisin meded derd-ile nā-çār olmışam

14. **ṭabībe:**-*e*
Gazel 2371
Mısra: **3**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabiptir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazen de yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

15. **ṭabībā:**-*ā*
Gazel 2441
Mısra: **8**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabiptir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazen de yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

16. **ṭabībā:**-*ā*
Gazel 2460
Mısra: **6**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabiptir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazen de yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Lebinden özge yokdur baña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

17. **ṭabībe:**-*e*
Gazel 2494
Mısra: **8**
Hekim, doktor. || *Divan şiirinde tabip aşk derdine ilaç bulamayan bir kişiliktedir. Zaten bu derde ilaç bulsa da aşık o ilacı istemez. Aşk hastasının can ve gönül derdine en iyi tabip hiç şüphesiz sevgilinin kalın dudağı veya kendisidir. Sevgilinin aşkı ise hem derttir, hem de o derdin çaresini bulan tabiptir. Tabipler yaraları iyi ederler, yanlarında ilaç taşırlar, bazen de yalnızca tavsiyede bulunurlar. Bunun yanına sevgilinin gamzesi bir cerrah gibi aşığın bağrını yakar.*

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

<u>ṭabībā:</u>

1. **ṭabībā:**
Gazel 2275
Mısra: **7**
Ey doktor, ey hekim.

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

ṭabīb-i dil:

1. **ṭabīb-i dil:**
   Gazel 2139
   Mısra: **11**
   Kelime Tipi: -
   Gönül doktoru.

İy ṭabīb-i dil Muḥibbī hicrüñ-ile ḫastadur
Gelmez-iseñ bir nefes kaldı çıkar cānum benüm

2. **ṭabīb-i dil:**
   Gazel 2284
   Mısra: **3**
   Kelime Tipi: -
   Gönül doktoru.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

ṭabīb-i dil ü cān:

1. **ṭabīb-i dil ü cān:**
   Gazel 2129
   Mısra: **9**
   Kelime Tipi: -
   Ruh ve gönül doktoru.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

taʿbīr:

1. **taʿbīr:**
   Gazel 2429
   Mısra: **6**
   Açıklama, izah.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

ṭabl:

1. **ṭablını:**-*ı, -n, -ı*
   Gazel 2393
   Mısra: **2**
   Davul.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

2. **ṭablum:**--*um, -*
   Gazel 2058
   Mısra: **10**
   Davul.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

3. **ṭabl:**
   Gazel 2131
   Mısra: **9**
   Davul. || Sancak ile beraber davul padişahlık alametlerindendir.

Eşk-i çeşmümdür sipāhum sīne ṭabl āhum ʿalem
Ḥamdü-lillāh kim bugün mülk-i ġamuñ sulṭānıyam

4. **ṭabl:**
   Gazel 2328
   Mısra: **5**
   Davul. || Sancak ile beraber davul padişahlık alametlerindendir.

Şāh-ı ʿışḳ olsam ʿaceb mi sīne ṭabl oldı baña
Leşker oldı eşk-i çeşmüm şuʿle-i āhum ʿalem

5. **ṭablum:**-*um*
   Gazel 2185
   Mısra: **6**
   Davul.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

ṭabla-i sīne:

1. **ṭabla-i sīne:**
   Gazel 2450
   Mısra: **1**
   Kelime Tipi: -
   Sine levhası.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

tāc:

1. **tācumı:**-*um, -ı*
   Gazel 2298
   Mısra: **1**
   Taç, hükümdarların başlarına giydikleri mücevherli ve kıymetli taşlarla süslü başlık.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

2. **tāc:**
   Gazel 2268
   Mısra: **1**
   Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

3. **tāc:**
   Gazel 2421
   Mısra: **6**
   Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

4. **tācını:**-*ı, -n, -ı*
   Gazel 2496
   Mısra: **5**
   Hükümdarların başlarına giydikleri aynı zamanda da hükümdarlık alameti olan başlık.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

5. **tāc:**
   Gazel 2021
   Mısra: **12**
   Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi. || Tarikat şeyhlerinin giydikleri, mensup oldukları tarikata göre değişik şekilleri olan serpuş.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

6. **tāc:**
   Gazel 2046
   Mısra: **5**
   Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı gönül

7. **tāc:**
   Gazel 2049
   Mısra: **1**

Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.

Tāc u ḫırḳañ it girev ṣūfī ṣarāb-ı safa gel
Koʿinād itme ḫarābāt ehline inṣāfa gel

8. **tāc:**
Gazel 2065
Mısra: **8**
Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.|| Üstünlük, kudret ve kuvvet alameti olarak başa konan başlık.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

9. **tāc:**
Gazel 2150
Mısra: **2**
Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āṣiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

10. **tāc-ı:**-*ı*
Gazel 2210
Mısra: **3**
Hükümdarların başlarına giydikleri mücevherli ve kıymetli taşlarla süslü başlık.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim ṣütürbānam

tāc-ı devlet:

1. **tāc-ı devlet:**
Gazel 2327
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Devlet tacı.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

2. **tāc-ı devlet:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Devlet tacı.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

tāc-ı gevher-bār:

1. **tāc-ı gevher-bār:**
Gazel 2018
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cevher saçan taç || Hükümdarların başlarına giydikleri cevahirli başlık.

Câme-i sebz ile geydi tāc-ı gevher-bār gül
Gülşen içre oldı ezhāra bugün serdar gül

tāc-ı husrev:

1. **tāc-ı ḫusrev:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hüsrev'in tacı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

2. **tāc-ı ḫusrev:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hüsrev'in tacı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

tāc-ı husrevī:

1. **tāc-ı ḫusrevī:**
Gazel 2202
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Hüsrevi'nin tacı.Hüsrev, tarihi olayları mesnevi şeklinde yazmasıyla bilinen ünlü şairdir.

Ol serv-ḳadler serveri başında tāc-ı Ḫusrevī
Söyler kelām-ı Pehlevī ammā ki kimdür dimezem

tāc-ı keykāvūs:

1. **tāc-ı keykāvūs:**
Gazel 2310
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Keykuvas tacı. || I. İzzeddin Keykavus, Türkiye Selçuklu Sultanı'dır,saltanatı döneminde ülkesini dünyaya ve denizlere açan sahil ve limanlara kavuşturmuş,ticaretin gelişmesini sağlamış, Haçlıların İstanbul'u işgaliyle ortaya çıkan durumdan çok iyi istifade ederek; Komnenos Hanedanı'nı, Kilikya Ermeni Krallığı'nı, Eyyubiler ve Artukluları Selçuklu Devleti'ne tabi kılmıştır. Sivas'ı Devletinin başkenti yapmış; Anadolu'daki Selçuklu tıp eğitim yeri ve hastanelerinin en büyüklerinden olan Sivas Darüşşifası'nı yaptırmıştır.

Tāc-ı Keykāvūsʾa bakmaz mülk-i Dārā istemez
Sen güzeller şāhına oldı gedā göñlüm gözüm

tāc-ı zer gey-:

1. **tāc-ı zer gey-:**
Gazel 2202
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Altın taç giymek.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

tācir:

1. **tācir:**
Gazel 2286
Mısra: **12**
Ticaretle uğraşan kimse, tüccar.

Alurdum naḳd-i cāna ġam metāʿın Maḥabbet kişverine tācir olsam

2. **tācir:**
Gazel 2434
Mısra: **6**
Ticaretle uğraşan kimse, tüccar.

Baḫr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-ıçun

tag:

1. **taglar:**-*lar*
Gazel 2396
Mısra: **1**
Dağ.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

2. **tagında:**-*ı, -(n)da*
Gazel 2477
Mısra: **2**
Dağ.

Nedendür bilmek isterseñ döner ḫūna gözüñ yaşın
Arayup bul niçe kaynar ciger tagında gör başın

3. **tag:**
Gazel 2040
Mısra: **14**
Dağ.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

4. **tag:**
Gazel 2060
Mısra: **2**
Dağ.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

5. **tag-ıla:**-*ıla*
Gazel 2477
Mısra: **6**
Dağ.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

tagıd-:

1. **tagıdup:**-*up*
Gazel 2392
Mısra: **1**
Bölmek, parçalamak, gücünü kaybetmesine sebep olma.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā gūş eyleyem
Nʾola ḫālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

2. **tagıdup:**-*up*
Gazel 2488
Mısra: **5**
Düzenini, nizamını bozmak, toplu ve tertipli durumdan çıkarmak, karıştırmak.

Tagıdup kâküllerin gönlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

3. **tagıdup:**-*up*
Gazel 2455
Mısra: **3**
Yanağın üzerine saçları dökmek.

Gāh geh sünbüllerüñi ruḫlaruña tagıdup
Gāh iy serv-i revānum nāz-ı şimşād idesin

tagıt-:

1. **tagıdup:**--*ıp, -*
Gazel 2062
Mısra: **8**
Ayrı ayrı yerlere veya kimselere vermek veya göndermek, paylaştırmak. || *Savurmak, saçmak.*

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

2. **tagıtsa:**-*sa*
Gazel 2318
Mısra: **9**
Bölmek, parçalamak, gücünü kaybetmesine sebep olmak.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

3. **tagıtdı:**-*dı*
Gazel 2441
Mısra: **4**
Gidermek, izale etmek.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

taḥammül eyle-:

1. **taḥammül eyle-:**
Gazel 2050
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İnsanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırmak, katlanmak.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

taḥammül eyler:

1. **taḥammül eyler:**--*r*
Gazel 2010
Mısra: **16**
Kelime Tipi: -
Dayanmak, katlanmak, kaldırmak.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

taḥammül id-:

1. **taḥammül id-:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ses çıkarmadan katlanmak, dayanmak.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

taḥammül it-:

1. **taḥammül it-:**
Gazel 2456
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ses çıkarmadan katlanmak, dayanmak.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

taḥayyül:

1. **taḫayyül:**
Gazel 2010
Mısra: **10**
Hayale getirme, hayalde canlandırma, canlandırılma,.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

tahmīr it-:

1. **taḫmīr it-:**
Gazel 2498
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yoğurmak.

Tā ebed fāriġ degül dil ʿışḳdan rūz-ı ezel
ʿIşḳ-ıla taḫmīr itmişler meger āb u gilin

taḫmīr ol-:

1. **taḫmīr ol-:**--*ın, --mış*
Gazel 2034
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
Yoğurmak, mayalandırmak.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

<u>taḥrīr eyle-:</u>

1. **taḥrīr eyle-:**
Gazel 2255
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kaleme almak, yazmak.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

2. **taḥrīr eyle-:**
Gazel 2380
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kaleme almak, yazmak.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

<u>taḥrīr id-:</u>

1. **taḥrīr id-:**
Gazel 2282
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kaleme almak, yazmak.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

<u>taḥṣīl-i gevher id-:</u>

1. **taḥṣīl-i gevher id-:**
Gazel 2167
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Mücevher ilmini okumak.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

<u>taḥsīn:</u>

1. **taḥsīn:**
Gazel 2006
Mısra: **10**
Güzel bulup takdir etme, beğenip alkışlama.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

2. **taḥsīn:**
Gazel 2093
Mısra: **10**
Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama.

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

<u>taḥsīn eyle-:</u>

1. **taḥsīn eyle-:**
Gazel 2227
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

<u>taḥsīn id-:</u>

1. **taḥsīn id-:**
Gazel 2068
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

İy Muḥibbī merd-iseñ başuñ açup meydāna gel
Tā diyeler ehl-i ʿışḳ taḥsīn idüp merdüm benüm

2. **taḥsīn id-:**
Gazel 2164
Mısra: **17**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Her kim görse bu beytümi taḥsīn idüp hezār
İnṣāf diye bilesine rūzigār hem

3. **taḥsīn id-:**
Gazel 2222
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

4. **taḥsīn id-:**
Gazel 2273
Mısra: **18**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḥayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

5. **taḥsīn id-:**
Gazel 2330
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

6. **taḥsīn id-:**
Gazel 2453
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Görüp Muḥibbī şiʿrin naẓm ehli egdiler baş
Taḥsīn idüp didiler hīç görmedik naẓīrin

7. **taḥsīn id-:**
Gazel 2476
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Beğenmek, takdir etmek.

Kim görse bu elfāẓ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

<u>taht:</u>

1. **tahtına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2297
Mısra: **6**
Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk.

Āhumı kıldum ʿalem çekdüm sipāh-ı eşkümi
ʿIşḳ tahtına geçüp kendümi Dārā eyledüm

2. **taḫt:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, hükümdarlık makamı.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

3. **taḫtından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2046
Mısra: **5**
Hükümdarlık makamı, hükümdarlık.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

4. **taḫtına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2367
Mısra: **3**
Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk, hükümdarlık makamı.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṯār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

5. **taḫtında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2404
Mısra: **7**
Hükümdarların oturduğu büyük, süslü koltuk.

Göñlümüñ taḫtında kurdı ḫaylini sulṭān-ı ʿışḳ
Ḥükmi nāfiẕdür kamu çün şehriyārumdur benüm

taḫta:

1. **taḫtasın:**-*sı, -n*
Gazel 2500
Mısra: **9**
Göğüs, bağır, sadr.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

taḫta-i nerd:

1. **taḫta-i nerd:**
Gazel 2144
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tavla tahtası.

Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāġlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

taḫt-ı şāh:

1. **taḫt-ı şāh:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Padişah tahtı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

2. **taḫt-ı şāh:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Padişah tahtı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

3. **taḫt-ı şāh:**
Gazel 2247
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Padişah tahtı.

Taḫt-ı şāhīden Muḥibbī tāc-ı Ḫusrevʾden nʾolur
Kapusında ol şehüñ olmak gedāyı isterem

taht-ı zümürüd:

1. **taḫt-ı zümürüd:**
Gazel 2040
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zümrüt taht. || Nevruz zamanı gökyüzünün durumu zümrüt tahta benzetilir.

Oturup taḫt-ı zümürüdde olup sulṭān gül
Cem ʿidip cümle reyāḥīnī kılur dīvān gül

tāk:

1. **tākden:**-*den*
Gazel 2492
Mısra: **6**
Asma, üzüm kütüğü.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

tak-:

1. **takup:**--*up, -*
Gazel 2067
Mısra: **8**
Bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştirmek, geçirmek.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

2. **takup:**-*up*
Gazel 2160
Mısra: **4**
Bir şeyi başka bir şey üzerine iliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

3. **takuban:**-*uban*
Gazel 2340
Mısra: **10**
Zihninden atamayacak şekilde ısrarla üzerinde durmak.

İy Muḥibbī her sözüñ bir gevher-i yek-dānedür
Ehl-i naẓmuñ takuban gūşına mengūş eyleyem

4. **takaldan:**-*aldan*
Gazel 2354
Mısra: **5**
Bir şeyi başka bir şey üzerine iliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

5. **tak:**
Gazel 2414
Mısra: **7**
Bir şeyi başka bir şey üzerine iliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

6. **takarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2468
Mısra: **4**
Asmak, iliştirmek.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

7. **ṭakduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2485
Mısra: **7**
Asmak, iliştirmek.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini

El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

taḳarrüb:

1. **taḳarrüb:**
Gazel 2216
Mısra: **11**
Birbirine yakın olma durumu, birbirine yaklaşma, yakın gelme.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

2. **taḳarrübde:**-*de*
Gazel 2330
Mısra: **12**
Birbirine yakın olma durumu, birbirine yaklaşma, yakın gelme.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaşlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

ṭāḳat:

1. **ṭāḳat:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

2. **ṭāḳatüm:**-*üm*
Gazel 2244
Mısra: **2**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

3. **ṭāḳat:**
Gazel 2253
Mısra: **4**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Dirler ṣabr kim ide irer o murāda
Ṣabr eylemege çāre ne ṭāḳat netüvānem

4. **ṭāḳat:**
Gazel 2258
Mısra: **6**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

5. **ṭāḳat:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

6. **ṭāḳatum:**-*üm*
Gazel 2414
Mısra: **10**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

7. **ṭakāt:**
Gazel 2184
Mısra: **10**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

8. **ṭāḳat:**
Gazel 2218
Mısra: **2**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

9. **ṭāḳat:**
Gazel 2241
Mısra: **2**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

10. **tāḳat:**
Gazel 2393
Mısra: **4**
Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

ṭāḳat getür-:

1. **ṭāḳat getür-:**
Gazel 2438
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dayanmaya gücü yetmek, dayanmak.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

ṭāḳat it-:

1. **ṭāḳat it-:**
Gazel 2238
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dayanmak.

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

ṭāḳat kalma-:

1. **ṭāḳat kalma-:**
Gazel 2097
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak. || Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak.

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

2. **ṭāḳat kalma-:**
Gazel 2320
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

3. **ṭāḳat kalma-:**
Gazel 2419
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak. || Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak.

Muʿanber mū gül-i ḫōş-bū kemān ebrū gözi cādū
Görelden kalmadı ṭāḳat göñül āşüfte cān ḥayrān

4. **tāḳāt kalma-:**
Gazel 2459
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak. || *Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak.*

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

tāḳat yok:

1. **ṭāḳat yok:**
Gazel 2110
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gücü dermanı olmamak.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

tākat yok-:

1. **tāḳat yok-:**
Gazel 2303
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Gücü dermanı olmamak.

Yokdur Muḥibbī tāḳat
Cān-rā be-tū sipārem

ṭākatü kalma-:

1. **ṭāḳatü kalma-:**
Gazel 2057
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sabrı tükenmek, tahammülü kalmamak. || *Yeterli gücü olmamak, gücü azalmak.*

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

ṭāḳatü ṭāḳ ol-:

1. **ṭāḳatü ṭāḳ ol-:**
Gazel 2327
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şey artık çekilmez duruma gelmek, tahammül gücünü aşmak, canına yetmek.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

taḳdīr:

1. **taḳdīr:**
Gazel 2160
Mısra: **10**
Ezelde Cenab-ı Hakk'ın olmasını dilediği şeyler, her şey hakkında vermiş olduğu ezeli karar, alın yazısı, kader.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

ṭāḳ-ı ebrū:

1. **ṭāḳ-ı ebrū:**
Gazel 2166
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"Kaş takı" Kemer biçimindeki kaş.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

2. **ṭāḳ-ı ebrū:**
Gazel 2186
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
"Kaş takı" kemer biçimindeki kaş.

Secde itsem tāḳ-ı ebrūsına baş kaldurmasam
Dōstlar kılmañ ʿaceb kim secdegāhumdur benüm

3. **ṭāḳ-ı ebrū:**
Gazel 2206
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Kaş takı" Kemer biçimindeki kaş.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

4. **ṭāḳ-ı ebrū:**
Gazel 2206
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Kaş takı" kemer biçimindeki kaş.

Ṭāḳ-ı ebrūñı eger bir kez göre şeyḫ-i şehir
İdine miḥrāb anı ḳaddini kıla daḫı ḫam

5. **ṭāḳ-ı ebrū:**
Gazel 2271
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
"Kaş takı" kemer biçimindeki kaş.

Cāmiʿ-i ḥüsnüñde gördüm çeşmüñ olmışdur imām
Secde idüp ṭāḳ-ı ebrūñ ben de miḥrāb eyleyem

6. **ṭaḳ-ı ebrū:**
Gazel 2381
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
"Kaş tâkı" kemer biçimindeki kaş.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

7. **ṭaḳ-ı ebrū:**
Gazel 2381
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
"Kaş tâkı" kemer biçimindeki kaş.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

8. **ṭaḳ-ı ebrū:**
Gazel 2381
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
"Kaş tâkı" kemer biçimindeki kaş.

Ṭaḳ-ı ebrūsın görüp kaldurma başı secdeden
Ḳıble ḥaḳḳı iy Muḥibbī secdegāhumdur benüm

taḳrīr:

1. **taḳrīre:**-*e*
Gazel 2478
Mısra: **5**
Anlatmak, ifade etmek.

Dilümde kalmadı taḳrīre ḳudret
Benim gör ḥālümi iy baḫt-ı meymūn

taḳrīr eyle-:

1. **taḳrīr eyle-:**
Gazel 2160
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

2. **taḳrīr eyle-:**
Gazel 2238
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḥı vefādārı dilüm

taḳrīr id-:

1. **taḳrīr id-:**
Gazel 2087
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Gūş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

2. **taḳrīr id-:**
Gazel 2438
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Ben bilürem kimse bilmez ʿışḳuñuñ keyfiyetin
Baña sor taḳrīr ideyim saña bir bir ḥāletin

taḳrīr it-:

1. **taḳrīr it-:**
Gazel 2117
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

taḳrīr kıl-:

1. **taḳrīr kıl-:**
Gazel 2396
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Anlatmak, ifade etmek.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun Diyü bildürmege dildür ulagum

taḳsīr:

1. **taḳsīr:**
Gazel 2429
Mısra: **2**
Bir işte kusurlu davranma, eksik yapma, kusur etme, yapabilecekken yapmama.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳsīr olasın sen

taḳvā:

1. **taḳvāya:**-*(y)a*
Gazel 2292
Mısra: **9**
Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden, önce şirkten, sonra da günahtan, günah ve haram olması ihtimali bulunan şüpheli durumlardan, gereksiz şeylerden korunma, sakınma.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

tal-:

1. **talmalı:**-*-malı*
Gazel 2039
Mısra: **2**
Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

2. **taldum:**-*du, -m*
Gazel 2167
Mısra: **1**
Dalgıç için belli bir amaçla denizin dibine inmek.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

3. **taldum:**-*du, -m*
Gazel 2175
Mısra: **1**
Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

4. **taldum:**-*du, -m*
Gazel 2298
Mısra: **11**
Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak.

Dōstlar ġavvās olup taldum maʿānī baḥrına
Niçe gevherler bulup bu naẓmı inşā eyledüm

5. **taldum:**-*du, -m*
Gazel 2360
Mısra: **6**
Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

6. **taldum:**-*du, -m*
Gazel 2363
Mısra: **7**
Başka bir şeyle ilgilenmeyecek şekilde kendini bir şeye vermek, yalnız o şeyle ilgilenmek, kendini ona kaptırmak.

Dilā ġavvāṣ olup çünki feşāḥat baḥrına taldum
Bulup dürler gibi maʿnī şiʾrüm ābdār itdüm

7. **taldurdum:**-*dur, -du, -m*
Gazel 2393
Mısra: **10**
Bir şeyin dibine doğru gitmek, içine doğru sokulmak, gömülmek.

Muḥibbī sözlerüñ gevher olaldan eşk-i çeşmümde
Çıkarmaga dili ġavvāṣ idüp ol baḥra taldurdum

talāḳ vir-:

1. **ṭalāḳ vir-:**
Gazel 2227
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Serbest bırakmak, bağından kurtarmak,bağını çözmek.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

2. **ṭalāḳ vir-:**
Gazel 2240
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Boşamak.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

ṭalʿat:

1. **ṭalʿat:**
Gazel 2207
Mısra: **2**
Yüz, çehre, güzel yüz.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

2. **ṭalʿat:**
Gazel 2265
Mısra: **5**
Yüz, çehre, güzel yüz.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

ṭaleb kıl-:

1. **ṭaleb kıl-:**
Gazel 2228
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İstemek, dilemek.

Dime ʿālemde ṭaleb kıl jende faḳrı
Bahāsı olımaz böyle kumaşum

ṭalebkār:

1. **ṭalebkārān:**-*ān*
Gazel 2193
Mısra: **5**
İstekli, arzulu.

Cüvān-merdī süʾāl olsa cevābum bu ṭalebkārān
Dıraḫt-ı bāġ-ı ʿirfānçün be-ḥikmet bār-ver kıldum

ṭāliʿ:

1. **ṭāliʿümdendür:**-*üm, -den, -dir*
Gazel 2008
Mısra: **5**
Kısmet, baht.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

2. **ṭāliʿdür:**-*dür*
Gazel 2327
Mısra: **7**
Talih, baht, alınyazısı.

Naḫs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

3. **ṭāliʿümdür:**-*üm, -dür*
Gazel 2128
Mısra: **2**
Baht, talih.

Nʾeyleyem āh pür-cefā sevdüm
Ṭāliʿümdür ki bī-vefā sevdüm

4. **ṭāliʿ:**
Gazel 2215
Mısra: **4**
Baht, talih.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

ṭālib:

1. **ṭālibüz:**-*üz*
Gazel 2315
Mısra: **4**
İsteyen, talep eden, istekli olan kimse.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

ṭālib ol-:

1. **ṭālib ol-:**
Gazel 2066
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İstemek, istediğini bildirmek.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

ṭālib-i cānān:

1. **ṭālib-i cānān:**
Gazel 2344
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin talibi.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

2. **ṭālib-i cānān:**
Gazel 2350
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin talibi.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ şaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

3. **ṭālib-i cānān:**
Gazel 2351
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin talibi.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

ṭālib-i dīdār:

1. **ṭālib-i dīdār:**
Gazel 2218
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yüzünün talibi.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

ṭālib-i dīẕār ol-:

1. **ṭālib-i dīẕār ol-:**
Gazel 2194
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yüzünün taliplisi olmak.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

ṭālib-i meyḫāne:

1. **ṭālib-i meyḫāne:**
Gazel 2339
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Meyhanenin taliplisi.

İçeliden laʿl-i nābuñ cürʿasın
Ol sebebden ṭālib-i meyḫāneyim

ṭālib-i nān:

1. **ṭālib-i nān:**
Gazel 2065

Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ekmek arzusu.

Eylerüz Ḥaḳḳ'a tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

ṭāliʿ-i meymūn:

1. **ṭāliʿ-i meymūn:**
Gazel 2222
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Uğurlu baht.

Laʿl-i şīrīnüñe Ferhād gibi cānum virüben
Ehl-i ʿışḳ içre kamu ṭāliʿ-i meymūn çekerem

ṭaliʿ-i naḥs:

1. **ṭaliʿ-i naḥs:**
Gazel 2000
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Uğursuz talih.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

ṭaliʿ-i naḥsum:

1. **ṭaliʿ-i naḥsum:**-*um*, -
Gazel 2000
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Uğursuz talih,bahtsız talih, kötü talih.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

taʿlīm id-:

1. **taʿlīm id-:**
Gazel 2269
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi birine öğretmek.

Bī-vefāyı meger iy meh sen idersin taʿlīm
Bu felek düşmen-i erbāb-ı vefāyı görürem

taʿlīm ider:

1. **taʿlīm ider:**--*er*, -
Gazel 2018
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Öğretmek, öğrenmek.

Ġonca eṭfāline güya Gülsitān taʿlīm ider
Būsitān gāh ögredür geh Maḫzenü'l-Esrār gül

tamaʿ:

1. **ṭamaʿda:**-*da*
Gazel 2464
Mısra: **6**
Aç gözlülük, tamah.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

tamām:

1. **tamāmı:**-*ı*
Gazel 2155
Mısra: **8**
Bütün, hepsi, tamamiyle.

Ravżа-i Rıżvān ki dirler kūy-ı dilberdür hemīn
Āteş-i dūzaḫ tamāmı nār-ı āhumdur benüm

tamām eyle-:

1. **tamām eyle-:**
Gazel 2101
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Tamamlamak.

Tīġuñı çekme Muḥibbī'ye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

tamām id-:

1. **tamām id-:**
Gazel 2290
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Tamamlamak.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

tamām ol-:

1. **tamām ol-:**
Gazel 2077
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sona ermek, bitmek, tamamlanmak.

Tā ḥaşr olınca derd-i dilümüñ ḥikāyeti
Olmaz tamām agız açup dirse her kılum

2. **tamām ol-:**
Gazel 2101
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tam hale gelmek, eksikleri tamamlanmak.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

tamāmet:

1. **tamāmet:**
Gazel 2413
Mısra: **5**
Bütün, hepsi, tamamiyle.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

2. **tamāmet:**
Gazel 2137
Mısra: **8**
Tamamıyla.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

taʿmīr:

1. **tāʿmīrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2382
Mısra: **5**
Bozuk şeyi düzeltmek, eski şeyi düzeltip yeni haline getirmek, onarım.

Şehr-i ʿışḳuñ āb u gil ḥācet degül tāʿmīrine
Āb idüp çeşmümi küllī cism-ile ḫāk olmışam

2. **taʿmīr:**
Gazel 2429
Mısra: **8**
İşlenen bir hata veya yanlışlığı düzeltecek davranışlarda bulunma, düzeltmeye çalışma.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi

Umar mısın ki iy miskīn daḫı
taʿmīr olasın sen

ṯañ:

1. **tañ:**
Gazel 2405
Mısra: **10**
Ayıp, tuhaf, acayip.

Hicr ile oldı Muḥibbī iy ṣanem Mecnūn-veş
Göklere çıksa ne tañ bu āh u efġānum benüm

2. **tañ:**
Gazel 2005
Mısra: **2**
Şaşılacak, hayret, tuhaf. (Şaşılmaz, hayret edilmez, tuhaf karşılanmaz anlamlarına da duruma göre gelebilir.).

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

3. **tañ:**
Gazel 2007
Mısra: **12**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

4. **tañ:**
Gazel 2022
Mısra: **2**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

5. **tañ:**
Gazel 2024
Mısra: **12**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Sīne meydanında dikilmiş nişānıdur göñül
Ger maḥabbet Ḳafʿını gezse Muḥibbī tañ degül

6. **tañ:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

7. **tañ:**
Gazel 2027
Mısra: **13**
Ayıp. || Tuhaf, acayip.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

8. **tañ:**
Gazel 2040
Mısra: **7**
Ayıp. || Tuhaf, acayip.

Mürdeler bū itdügince bulsalar tañ mı ḥayāt
Fiʾl-meṣel olmış-durur san çeşme-i ḥayvān gül

9. **tañ:**
Gazel 2056
Mısra: **3**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

10. **tañ:**
Gazel 2070
Mısra: **9**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Tañ degül geçse Muḥibbī sīneden müjgān-ı dōst
Kaşları gibi anuñ ben saḫt yayı görmedüm

11. **tañ:**
Gazel 2073
Mısra: **10**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

12. **tañ:**
Gazel 2092
Mısra: **2**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḫāletüm

13. **tañ:**
Gazel 2103
Mısra: **3**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

14. **tañ:**
Gazel 2114
Mısra: **5**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

15. **tañ:**
Gazel 2114
Mısra: **9**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

16. **tañ:**
Gazel 2115
Mısra: **3**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Her seḥergeh gül gibi tañ mıdur olsañ şādmān
Girye ile gülşen-i ḥüsnüñde çün nālānuñam

17. **tañ:**
Gazel 2118
Mısra: **9**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

18. **tañ:**
Gazel 2127
Mısra: **10**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

19. **tañ:**
Gazel 2169
Mısra: **2**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḫayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

20. **tañ:**
Gazel 2176
Mısra: **10**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

İy Muḥibbī gözlerüm yaşı müşābih kevkebe
Olsa tañ mı oldı ol çarḫuñ meh-i tābānı ġam

21. **tañ:**
Gazel 2209
Mısra: **10**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

22. **tañ:**
Gazel 2215
Mısra: **8**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

23. **tañ:**
Gazel 2222
Mısra: **9**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

24. **tañ:**
Gazel 2224
Mısra: **9**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

25. **tañ:**
Gazel 2311
Mısra: **10**
Ayıp, tuhaf, acayip.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

26. **tañ:**
Gazel 2391
Mısra: **2**
Ayıp.|| Tuhaf, acayip.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

27. **tañ:**
Gazel 2459
Mısra: **3**
Ayıp, utanılacak şey.

Gözlerüm yaş dökdüginçe āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

28. **tañ:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

29. **tañ:**
Gazel 2492
Mısra: **9**
Ayıp, tuhaf, acayip.

ʿIşḳ-ıla āşüfte olsa bu Muḥibbī tañ degül
Gördü ḥüsnüñ ṣūretin āyīne-i idrākden

<u>taʿn:</u>

1. **ṭaʿn:**
Gazel 2196
Mısra: **9**
Kınama, ayıplama, yerme, zemmetme.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

<u>taʿn eyle-:</u>

1. **ṭaʿn eyle-:**
Gazel 2056
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Kınamak, yermek, ayıplamak, zemmetmek.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

<u>taʿn id-:</u>

1. **ṭaʿn id-:**
Gazel 2060
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Kınamak, yermek, ayıplamak, zemmetmek.

Sen boyı serv ayagına bu Muḥib göz yaşını
İdeli āb-ı revan ṭaʿn iden enhāra benem

<u>taʿn iderse:</u>

1. **ṭaʿn iderse:**--*er*, --*(i)se*
Gazel 2027
Mısra: **13**
Kelime Tipi: **-**
Ayıp etmek.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

<u>taʿn it-:</u>

1. **ṭaʿn it-:**
Gazel 2128
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Kınamak, yermek, ayıplamak, zemmetmek.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

2. **ṭaʿn it-:**
Gazel 2470
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Kınamak, yermek, ayıplamak, zemmetmek.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

<u>tañ mı:</u>

1. **tañ mı:**
Gazel 2273
Mısra: **16**
Kelime Tipi: **-**
Tuhaf mı, acayip mi.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

2. **tañ mı:**
Gazel 2294
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Tuhaf mı, acayip mi.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

3. **tañ mı:**
Gazel 2296
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

4. **tañ mı:**
Gazel 2349
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Tañ mıdur efġān idüp bī-ḫ∨āb olursam ṣubḥa dek
Bülbül-i şūrīdeyem ol gül-ʿiẕārumdur benüm

5. **tañ mı:**
Gazel 2243
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

6. **ṭañ mı:**
Gazel 2156
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Kūy-ı yāra gitdi çün şevḳ-i hezār-ıla dilüm
Bülbülem ṭañ mı ola bir gīce gülşen menzilüm

7. **tañ mı:**
Gazel 2240
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı.

İy Muḥibbī virmişem dünyā-yı dūna çün ṭalāḳ
Tañ mı dirsem dilden mihrini bīrūn eyledüm

8. **tañ mı:**
Gazel 2291
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Ol güzeller şāhınuñ çün bende-i dergāhıyam
Tañ mıdur dirsem cihānuñ ser-te-ser ben şāhıyam

9. **tañ mı:**
Gazel 2298
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

10. **tañ mı:**
Gazel 2309
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, şaşılır mı.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāğlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

11. **tañ mı:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

12. **tañ mı:**
Gazel 2329
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

13. **tañ mı:**
Gazel 2335
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

14. **tañ mı:**
Gazel 2337
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

15. **tañ mı:**
Gazel 2341
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Sīne eflākinde eşküm olalı encüm miṣ̲āl
Penbe-i dāġum görenler dirse tañ mı māhıyam

16. **tañ mı:**
Gazel 2354
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

17. **tañ mı:**
Gazel 2372
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

18. **ṭañ mı:**
Gazel 2410
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Şaşılır mı.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḥūr-ı ʿīn

19. **ṭañ mı:**
Gazel 2417
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Ẕāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

20. **tañ mı:**
Gazel 2430
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Tuhaf mı, acayip mi.

Naḳş kıldum iy ṣanem dilde ḫayālüñ naḳşını
Tañ mıdur dirsem eger bu sīneme bütḫāne ben

21. **tañ mı:**
Gazel 2492
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Tuhaf mı, acayip mi.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i ṣād-çākden
Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāṣākden

22. **tañ mı:**
Gazel 2497
Mısra: **9**
Kelime Tipi: **-**
Tuhaf mı, acayip mi.

ʿIşḳ-ıla Maḥmūduñ olsa bu Muḥibbī tañ mıdur
Ḫulḳ-ıla mümtāz olup ḥüsñ-ile Āyāz olasın

23. **tañ mı:**
Gazel 2030
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Tuhaf mı, acayip mi.

Gīceler iñlerse tañ mı ṣubḥa deñlü ʿandelīb
Karşusında ḫār-ıla her laḥẓa eyler bāz gül

taʿnā:

1. **ṭaʿnā:**
Gazel 2184
Mısra: **6**
Ey utanmaz "Ey utanmaz" anlamında ayıplama ifadesi.

Öldür bu ben ʿāşıḳı irgür murāduma
Pes niçeye dek ṭaʿnā bed-ḫ∨āha çekem

tanaʿʿum eyle-:

1. **tanaʿʿum eyle-:**
Gazel 2250
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Nimet ve bolluk içinde bulunmak.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

tanbūr:

1. **ṭanbūrını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2360
Mısra: **1**
Klasik musikimizin başlıca çalgılarından biri olan, yay ve mızrapla çalınan, ince uzun sapı perdeli, yuvarlak karınlı, telli çalgı.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

2. **ṭanbūrdan:**-*dan*
Gazel 2449
Mısra: **8**
Klasik musikimizin başlıca çalgılarından biri olan, yay ve mızrapla çalınan, ince uzun sapı perdeli, yuvarlak karınlı, telli çalgı.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

tanbūr-veş:

1. **ṭanbūr-veş:**
Gazel 2249
Mısra: **9**
Tambur gibi, tambur misali.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫ∨ānum nā kılam

tañla-:

1. **tañlamañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2090
Mısra: **7**
Bir durum, söz veya davranışı kusurlu bulup beğenmemek, ayıp saymak.

Dōstlar olsam melāmet tañlamañ Mecnūn-vār
Yok özümden olmışam dīvāne āgāhum benüm

2. **tañlamañ:**-*ma, -ñ*
Gazel 2150
Mısra: **7**
Bir durum, söz veya davranışı kusurlu bulup beğenmemek, ayıp saymak.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

tañrı:

1. **tañrı:**
Gazel 2046
Mısra: **3**
Allah.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

2. **tañrı:**
Gazel 2015
Mısra: **4**
Allah, ilah.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

tañrıçün:

1. **tañrıçün:**
Gazel 2126
Mısra: **8**
"Ne olursun, ne olursunuz" anlamlarında kullanılan bir söz.

İy ṣabā āvāre göñlüm kanda gitdi bilemezem
Bir ḫaber vir Tañrıçün ol nā-tüvānumdan benüm

tañrıʾdan korkmaz:

1. **tañrıʾdan korkmaz:**-*dan*
Gazel 2136
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Zalim, insafsız, merhametsiz.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

tapşur-:

1. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **1**
Emanet etmek, teslim etmek.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

2. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **2**
Emanet etmek, teslim etmek.

Cefālar eylese her dem dili fermāna tapşurdum
Kula ne iḫtiyār olsun kamu sulṭāna tapşurdum

3. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **4**
Emanet etmek, teslim etmek.

Ḫadeng-i ġāmzeñe karşu siper kılsam nʾola sīnem
Müjeñ tīri irişdükçe anı kalkana tapşurdum

4. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **6**
Emanet etmek, teslim etmek.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

5. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **12**
Emanet etmek, teslim etmek.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

6. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **8**
Vermek, ulaştırmak, yetiştirmek.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

7. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **14**
Vermek, ulaştırmak, yetiştirmek.

İder esrār-ı ʿışḳı fāş gördüm bu gözüm yaşı
Gözümden redd idüp ol dem döküp dāmāna tapşurdum

8. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **1**
Emanet etmek, teslim etmek.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

9. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **2**
Emanet etmek, teslim etmek.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

10. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **10**
Benzetmek.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

11. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2112
Mısra: **16**
Benzetmek.

Muḥibbī gözlerüm yaşın idüp cūlar gibi āḫir
Ḳarār itsün diyü anı dil-i ʿummāna tapşurdum

12. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **4**
Benzetmek.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

13. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **14**
Benzetmek.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

14. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **6**
Emanet etmek, teslim etmek.

Egerçi ḫastā-dil idüm lebinden bir cevāb aldum
Bi-ḥamdiʾīlāh bu derdümi bugün dermāna tapşurdum

15. **tapşurdum:**-*dum*
Gazel 2161
Mısra: **8**
Emanet etmek, teslim etmek.

Göñül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

16. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2161
Mısra: **10**
Emanet etmek, teslim etmek.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

17. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **1**
Emanet etmek, teslim etmek.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

18. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **2**
Emanet etmek, teslim etmek.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

19. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Vermek, ulaştırmak, yetiştirmek.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

20. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **6**
Emanet etmek, teslim etmek.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

21. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **8**
Emanet etmek, teslim etmek.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

22. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **10**
Emanet etmek, teslim etmek.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna tapşurdum

23. **tapşurdum:**-*du, -m*
Gazel 2288
Mısra: **12**
Emanet etmek, teslim etmek.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

tar:

1. **tār:**
Gazel 2141
Mısra: **1**
Karanlık.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

2. **tar:**
Gazel 2086
Mısra: **14**
İp, iplik.

Fāriġ-iken geldi nāgeh başuma sevda-yı ʿışḳ
Geñ cihānı iy Muḥibbī başuma tar añladum

3. **tār:**
Gazel 2145
Mısra: **7**
Karanlık.

Günüm tār eyledi ġāyetde ol ḫaṭṭ-ı siyehkārı
Neler çekdüm şeb-i ġamda perīşān sünbülinden hem

4. **tār:**
Gazel 2165
Mısra: **3**
İp, iplik.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

5. **tār:**
Gazel 2232
Mısra: **9**
İp, iplik.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

6. **tār:**
Gazel 2273
Mısra: **4**
İp, iplik.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

7. **tār:**
Gazel 2494
Mısra: **5**
Tel.

Göz yaşı bezm-i belāda tār sīnem sazına
Nāle kılsun ġam kemānçeyle rebāb eglenmesün

tār eyle-:

1. **tār eyle-:**
Gazel 2112
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
İp haline getirmek.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

tār it-:

1. **tār it-:**
Gazel 2055
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İp, iplik haline gelmek.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

tār u mār it-:

1. **tār u mār it-:**
Gazel 2110
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Perişan, darmadağınık, karmakarışık bir duruma getirmek. || *Dağıtmak, karıştırmak.*

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

tārāc id-:

1. **tārāc id-:**
Gazel 2378
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Yağmalamak, talan etmek.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

ṭaraf:

1. **ṭaraf:**
Gazel 2402
Mısra: **2**
Cihet, canip, semt, yan.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-içun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

2. **ṭaraf:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
Cihet, canip, semt, yan.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

3. **ṭarafdan:**-*dan*
Gazel 2475
Mısra: **5**
Cihet, yön.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

4. **ṭaraf:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
Taraf, yer, yan.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

5. **ṭaraf:**
Gazel 2411
Mısra: **5**
Taraf, yer, yan.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

6. **ṭaraf:**
Gazel 2086
Mısra: **10**
Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

7. **ṭarafdan:**-*dan*
Gazel 2093
Mısra: **10**
Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön. || *Yöre, yer, bölge.*

İy Muḥibbī şiʿr-i pür-sūzum işidilse benüm
Her ṭarafdan ire taḥsīn ile şābāşum benüm

8. **ṭarafın:**-*ı, -n*
Gazel 2153
Mısra: **3**
Yöre, yer, bölge.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

ṭarāvet:

1. **ṭarāvetle:**-*le*
Gazel 2312
Mısra: **9**
Tazelik, körpelik.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

ṭārem-i eflāk:

1. **ṭārem-i eflāk:**
Gazel 2296
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Feleğin kubbesi.

Ger hevā-yı ḳadd-i bālān-ıla cānā ḫāk olam
Tañ mıdur bulup şeref ger ṭārem-i eflāk olam

ṭarf-ı bāġ:

1. **ṭarf-ı bāġ:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bağın kenarı.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

tārhā-yı mūy:

1. **tārhā-yı mūy:**
Gazel 2243
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Karanlık saç.

Bu tārhā-yı mūyuñ kıl boynuma selāsil
Mecnūn eger görürse ḫayrān ola cünūnum

tār-ı şeb:

1. **tār-ı şeb:**
Gazel 2158
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gece karanlığı.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

tār-ı zülf:

1. **tār-ı zülf:**
Gazel 2375
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Saç teli.

Nokṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

tārik:

1. **tārik:**
Gazel 2415
Mısra: **11**
Takip edilen yol, usul.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

tarīk-i ʿışḳ:

1. **ṭarīḳ-i ʿışḳ:**
Gazel 2341
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Ger maḥabbet sırrını sorsañ saña şerḥ eyleyem
Ḥamdü-lillāh ki ṭarīḳ-i ʿışḳuñuñ āgāhıyam

2. **ṭārīḳ-i ʿışḳ:**
Gazel 2466
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Laʿl-i şīrīnüñe cānā ben niçe cān virmeyem
Bu ṭārīḳ-i ʿışḳda eksük miyem Ferhādʾdan

3. **ṭārīḳ-i ʿışḳ:**
Gazel 2477
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Muḥibbī ʿışḳ meydānın görüp eyle dil-āverlik
Ṭārīḳ-i ʿışḳdadur ʿāşıḳ gerek terk eylemek başın

4. **ṭārīḳ-ı ʿışḳ:**
Gazel 2483
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

5. **ṭarīḳ-ı ʿışḳ:**
Gazel 2493
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Aşk yolu.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

ṭarīḳ-i müstāḳīm:

1. **ṭarīḳ-i müstāḳīm:**
Gazel 2079
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dine göre doğru olan, Allah'a ulaştıran yol.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī
Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

2. **ṭarīḳ-i müstaḳīm:**
Gazel 2097
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Dine göre doğru olan, Allah'a ulaştıran yol.

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm

Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

ṭarrār:

1. **ṭarrārum:**-*um*
Gazel 2099
Mısra: **6**
Hilekar, hırsız. || Gönül çalan, insanın aklını başından alan.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

tārumār eyle-:

1. **tārumār eyle-:**--*di*, -
Gazel 2011
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, karıştırmak, perişan etmek.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engür-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

tārumār it-:

1. **tārumār it-:**
Gazel 2054
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Dağıtmak, perişan etmek.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

tarz-ı ʿışḳ:

1. **ṭarz-ı ʿışḳ:**
Gazel 2094
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşkının tarzı, üslubu , biçimi.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

taş-:

1. **taşuban:**--*uban*, -
Gazel 2045
Mısra: **5**
Bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak.

Taşuban ġarḳ itmedin gelüp beni bu baḥr-ı ġam
Bāde-i keştīyi sāḳī laʿl-gūn deryāya sal

2. **taşdı:**-*dı*
Gazel 2092
Mısra: **3**
Akarsu, yatağından çıkarak çevresini kaplamak.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bununla gitmedi daḫı ḫarāretüm

3. **taşup:**-*up*
Gazel 2356
Mısra: **10**
Bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

4. **taşdı:**-*dı*
Gazel 2436
Mısra: **9**
Bulunduğu yere sığmayarak dışarıya doğru akmak. II Aşığın gözyaşlarının ırmak olup taşması.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

taş:

1. **taşa:**-*a*
Gazel 2270
Mısra: **5**
Taş, kaya, sert cisim.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

2. **taş:**
Gazel 2054
Mısra: **4**
Yapı işlerinde kullanılmak için bu maddeden hazırlanmış malzeme.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

3. **taşum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **4**
Bir kimsenin gözle görünen cephesi, görünüşü, sureti.

Cānı teslīm eyledüm geçmezdi hergiz minnete
Saña maʿlūm olmadı hergiz içüm taşum benüm

4. **taşam:**-*am*
Gazel 2104
Mısra: **8**
Taş. || Taş yürekli.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

5. **taş:**
Gazel 2152
Mısra: **3**
Taş.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

6. **taşumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2335
Mısra: **2**
Mezar taşı.

Sanmañuz surḫ oldı sīnem kanlu yaşumdan benüm
Şuʿle-i dildür görinen şimdi taşumdan benüm

7. **taşum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **6**
Dış.

İy felek çarḫuñ bozılsun olasın āḫir ḫarāb
Nite kim odlara yakduñ bu içüm taşum benüm

8. **taşum:**-*um*
Gazel 2365
Mısra: **6**
Dış, vücut beden.

Dāġ-ı ḥasret sīnede gönlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

9. **taşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **14**
Dış, vücut beden.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī

Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

10. **taşın:**-*ı, -n*
Gazel 2477
Mısra: **6**
Taş.

Bugün ser-bāz-ı ʿışḳ olmış diler ilte işin başa
Keser anuñ içün Ferhād cihānuñ tag-ıla taşın

11. **taş:**
Gazel 2481
Mısra: **1**
Taş.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

taş ol-:

1. **taş ol-:**
Gazel 2130
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İşlediği bir günahtan dolayı insanın taş hâline geleceğini bildiren uyarıcı bir söz olup bilhassa çocuklara söylenir.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

2. **taş ol-:**
Gazel 2130
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İşlediği bir günahtan dolayı insanın taş hâline geleceğini bildiren uyarıcı bir söz olup bilhassa çocuklara söylenir.

Deyr içinde dilegüm budur ki anı taş ola
Ger senüñle dōstum daʿvā-yı ḥüsn ide ṣanem

taş yag-:

1. **taş yag-:**
Gazel 2137
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
O yer büyük bir felakete maruz kalmak.

Ne ḳadar yagdursa dildār cefā taşlarını
Baña miḥnet sanur ol ben anı rāḥat gördüm

taşa çal-:

1. **taşa çal-:**
Gazel 2360
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yere fırlatmak, fırlatıp atmak, gözden çıkarmak.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez göñlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

taşavvur it-:

1. **taşavvur it-:**
Gazel 2155
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Zihinde canlandırma, tahayyül etme.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taşavvur geldi māhumdur benüm

tā-seher:

1. **tā-seḥer:**
Gazel 2299
Mısra: **9**
Sabaha kadar.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

tā-ser-kadem:

1. **tā-ser-ḳadem:**
Gazel 2228
Mısra: **10**
Baştan sona kadar, tepeden tırnağa kadar.

Muḥibbī görmege geldi kapuña
Bayā tā-ser-ḳadem pāy-ı tu başam

taşından:

1. **taşından:**
Gazel 2480
Mısra: **6**
Dış.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

taşnīf-i ʿamel:

1. **taşnīf-i ʿamel:**
Gazel 2377
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Amel kitabı yazmak.

Ney gibi bezm içinde iñlemege
Niçe taşnīf-i ʿamel ben bilürem

taşra:

1. **taşra:**
Gazel 2089
Mısra: **5**
Bir ülkede başşehir veya diğer önemli şehirler dışında kalan yerler, dışarlık.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

taşvīr:

1. **taşvīrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2131
Mısra: **11**
Resim.

Levḥ-i dilde ḫūblar taşvīrini naḳş ideli
Kim ki gördiyse beni didi ki Mānī ṣānīyem

2. **taşvīrin:**-*i, -n*
Gazel 2477
Mısra: **3**
Resim.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taşvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

tātār:

1. **tātār:**
Gazel 2161
Mısra: **8**
Tatar ırkı.Daha çok misk ile birlikte anılır.Anadolu illerine tatarlar tarafından ve uzak diyarlardan getirilmesidir.Misk'in tatar diyarında elde edilmesini de bu arada zikretmeliyiz.Kelime mecazen zalim, gaddar, merhametsiz anlamına gelir.Bu sebeple daha çok gamze ve saç ile birlikte bulunur.

Göñül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḫārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

2. **tatar:**
Gazel 2195
Mısra: **10**
Eskiden Türk ve Moğol kavimlerine genel olarak verilen isim.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

3. **tātārʾa:**-*a*
Gazel 2378
Mısra: **10**
Tatar ırkı.Daha çok misk ile birlikte anılır.Anadolu illerine tatarlar tarafından ve uzak diyarlardan getirilmesidir.Misk'in tatar diyarında elde edilmesini de bu arada zikretmeliyiz.Kelime mecazen zalim, gaddar, merhametsiz anlamına gelir.Bu sebeple daha çok gamze ve saç ile birlikte bulunur.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

tatlu cān:

1. **tatlu cān:**
Gazel 2454
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İnsana her şeyden daha tatlı gelen kendi canı, kendi varlığı.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

ṭavāf eyle-:

1. **ṭavāf eyle-:**
Gazel 2064
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Kāʿbeʾdür kūyuñ nigārā eyledüm çünki ṭavāf
Cānumı ḳurbāna al defʿ eyle sergerdānlıgum

2. **ṭavāf eyle-:**
Gazel 2268
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

ṭavaf id-:

1. **ṭavaf id-:**
Gazel 2245
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

ṭavāf it-:

1. **ṭavāf it-:**
Gazel 2397
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Kaʿbe-i kūyuñ ṭavāfın itmege ʿāşıḳlaruñ
Geldiler sürün sürün koyun gibi ḳurbāna hem

2. **ṭavāf it-:**
Gazel 2444
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kutsal sayarak etrafında dolaşmak.

Dōstum ʿuşşāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

ṭavāf itmek:

1. **ṭavāf itmek:**
Gazel 2013
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hac veya umre sırasında Ka'be'nin etrafını yedi defa dolaşmaya denir. Tavaf esnasında "Lebbeyk, Lâ şerike lek" diye tesbih okunur. || Divan şiirinde de aşık sevgilisinin mahallesini tavaf eder.

Ḳudsīlerle ger ṭavāf itmek dilerseñ kūyını
Lā-mekān ṣaḥrasına ʿazm eyleyüp ser-maḥmil ol

ṭavāf-ı kaʿbe-i kūy:

1. **ṭavāf-ı kaʿbe-i ḳūy:**
Gazel 2362
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin Kabe'sinin tavafı.

İderdüm Merve ḥaḳḳıyçün Ṣafā-y-ıla özüm ḳurbān
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i ḳūyuñ naṣīb itse Ḫudā ḳıblem

ṭavāf-ı ḳūy-ı dilber:

1. **ṭavāf-ı ḳūy-ı dilber:**
Gazel 2444
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin memleketinin etrafını dönme zamanı.

ʿİyd irişdi çün ṭavāf-ı ḳūy-ı dilberdür bugün
Kaʿbeʾdür kūyı baña bil ḥacc-ı ekberdür bugün

taʿvīz:

1. **taʿvīz:**
Gazel 2220
Mısra: **10**
Nazara ve kötülüklere karşı takılan muska.

Saḥḥāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīz ile itmez aña çāre füsūn hem

ṭavr-ı ʿışḳ:

1. **ṭavr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2370
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk edası, davranışı.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

2. **ṭavr-ı ʿışḳ:**
Gazel 2370
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşk edası, davranışı.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

ṭavr-ı rind-i mey-hvār:

1. **ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛār:**
Gazel 2118
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sarhoş rindin davranışı.

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫᵛārı ben āyīn eyledüm

ṭāvus:

1. **ṭāvusı:**-*ı*
Gazel 2491
Mısra: **5**
Sülüngiller familyasından, tiz sesli, erkeğinin kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş.

Sidre ṭāvusı gibi nāz-ıla reftāra gelür
Her kaçan nāz-ıla ala ele dildār etegin

tayan-:

1. **tayanup:**--*up*, -
Gazel 2047
Mısra: **7**
Birinden, bir şeyden güç almak, güvenmek, istinat etmek.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

2. **tayanursa:**-*ur*, -*sa*
Gazel 2292
Mısra: **9**
Birinden, bir şeyden güç ve kuvvet almak, ona güvenmek, istinat etmek.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

tazallüm id-:

1. **taẓallüm id-:**
Gazel 2071
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sızlanma, yakınma, şikayet etme.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

tażarruʿ:

1. **tażarruʿla:**--*la*, -
Gazel 2053
Mısra: **9**
Yalvarma, yakarma.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

tāze:

1. **tāze:**
Gazel 2273
Mısra: **17**
Canlı, yeni.

İy Muḥibbī Cāmī Ḫusrev bulsalar tāze ḫayāt
İşidüp taḥsīn iderlerdi benüm bu ġazelüm

2. **tāze:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
Canlı, yeni, körpe.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

3. **tāze:**
Gazel 2204
Mısra: **1**
Canlı, yeni, körpe.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

4. **tāze:**
Gazel 2211
Mısra: **6**
Canlı, yeni, körpe.

ʿAzīz-i cān-ıla dilsin giriftāruñı ḫor itme
Ki bir tāze gül-i tersin ḫaẕer kıl ez-dem-i serdüm

5. **tāze:**
Gazel 2343
Mısra: **10**
Canlı, yeni, körpe.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

6. **tāze:**
Gazel 2012
Mısra: **8**
Genç, körpe.

Kim dir ki göñül kuçıla hergiz o kuçılmaz
Bir tāze civān ʿışḳına tāze heves ol gel

7. **tāze:**
Gazel 2251
Mısra: **7**
Genç, körpe.

Tāze güldür gülşen içre nāz-ıla reftār ider
Ol boyı serv-i sehī bālā nāmın dimeyem

8. **tāze:**
Gazel 2011
Mısra: **1**
Henüz, yeni.

Ḫamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

9. **tāze:**
Gazel 2024
Mısra: **8**
Dinç görünüşlü, yıpranmamış, körpe. || *Bozulmamış, bayatlamamış olan.*

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

10. **tāze:**
Gazel 2133
Mısra: **4**
Dinç görünüşlü, yıpranmamış, körpe.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

11. **tāze:**
Gazel 2267
Mısra: **4**
Dinç görünüşlü, yıpranmamış, körpe. || *Genç kadın.*

Agla dīvāne göñül ḫasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

12. **tāze:**
Gazel 2276
Mısra: **6**
Yeni, zamanı geçmemiş.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

13. **tāze:**
Gazel 2425
Mısra: **9**
Yeni, zamanı geçmemiş.

Derūnum derdini tāze kılup iy nāy iñilersin
Şeb-i ġamda Muḥibbī itdügi feryāda beñzersin

14. **tāze:**
Gazel 2446
Mısra: **7**
Canlı, yeni, körpe.

Tāze cān virdüñ getürdüñ būy-ı zülfin iy ṣabā
Çok zamāndur özlemişdüm ol saçı gül-būyı ben

tāzelen-:

1. **tāzelensün:**-*sün*
Gazel 2316
Mısra: **5**
Yenilenmek.

Serv ḳaddüñ tāzelensün diyü iy ārām-ı cān
Ḫāk-i payuña gözüm yaşın hemān ısmarlaram

tāze-ter:

1. **tāze-ter:**
Gazel 2081
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok taze.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

taʿẓīm:

1. **taʿẓīm:**
Gazel 2307
Mısra: **8**
Hürmet etme, saygı gösterme, büyük sayıldığını belli edecek şekilde güzel muamelede bulunma.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẓīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

tebdīl ol-:

1. **tebdīl ol-:**
Gazel 2400
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Değişmek, değiştirilmek.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı vişāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

tebessüm eyle-:

1. **tebessüm eyle-:**
Gazel 2250
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gülümsemek.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

tebessüm it-:

1. **tebessüm it-:**
Gazel 2071
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gülümsemek.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

2. **tebessüm it-:**
Gazel 2275
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gülümsemek.

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

tecerrüd it-:

1. **tecerrüd it-:**
Gazel 2464
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her şeyden uzaklaşmak, soyutlanmak.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

tedbīr eyle-:

1. **tedbīr eyle-:**
Gazel 2160
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir işi önlemek veya yapılmasını sağlamak için gereken hazırlıkları yapmak, gerekli çarelere başvurmak.

İy ṣanem ʿışḳuñ ġamına sanma tedbīr eyleyem
Gīceler tā sūbḥ olınca āḥ-ı şeb-gīr eyleyem

2. **tedbīr eyle-:**
Gazel 2160
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir işi önlemek veya yapılmasını sağlamak için gereken hazırlıkları yapmak, gerekli çarelere başvurmak.

İy Muḥibbī cehd kılma ġamdan olmazsın ḫalāṣ
Böyledür taḳdīr çün ben niçe tedbīr eyleyem

teʾemmül itme:

1. **teʾemmül itme:**--*me*, -
Gazel 2010
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
İyice , etraflıca düşünmek.

Ḫabībüm muṣḥaf-i ḥüsnüñ ḫakıyçün
Mutīʿem emrüñe itme teʾemmül

tehī:

1. **tehī:**
Gazel 2449
Mısra: **7**
Boş.

Nāy gibi ġıll u ġışdan ḳalbüñi eyle tehī
Hīç işitmedüñ mi sen bu nükteyi ṭanbūrdan

tehlike:

1. **tehlikedür:**-*dür*
Gazel 2472
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyin varlığını tehdit eden, helak olmasına sebep olabilecek durum.

ʿUṣṣāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

tek:

1. **tek:**
Gazel 2379
Mısra: **8**
Gibi.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif

Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

2. **tek:**
Gazel 2066
Mısra: **6**
"Sadece, bir " anlamlarında sıfat.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

3. **tek:**
Gazel 2010
Mısra: **2**
"Gibi" edatı.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

4. **tek:**
Gazel 2050
Mısra: **2**
"Gibi" edatı.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

5. **tek:**
Gazel 2065
Mısra: **6**
"Gibi" edatı.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

6. **tek:**
Gazel 2070
Mısra: **4**
"Gibi" edatı.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

7. **tek:**
Gazel 2089
Mısra: **5**
"Gibi" edatı.

Gezüp taşra beyābānı olup āvāre Mecnūn tek
Belā kuşlarına jūlide mūyum āşiyān itdüm

8. **tek:**
Gazel 2227
Mısra: **6**
"Gibi" edatı.

Gözlerüm yaşını cūlar eyleyüp itdüm revān
Tek salınsun serv-veş ol nāz-perverdüm benüm

9. **tek:**
Gazel 2460
Mısra: **16**
"Gibi" edatı.

Niçe meh-pāreler sevdi Muḥibbī Senüñ tek görmedüm bir pür cefā ben

10. **tek:**
Gazel 2116
Mısra: **7**
"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

11. **tek:**
Gazel 2273
Mısra: **5**
"Sadece, bir, bir tek " anlamlarında zarf.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

12. **tek:**
Gazel 2355
Mısra: **6**
Bir.

Baş koyup ayagına muġbeçenüñ Tek elinden şārāb-ı nāb içelüm

13. **tek:**
Gazel 2441
Mısra: **2**
Sadece, bir, bir tek.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

14. **tek:**
Gazel 2443
Mısra: **12**
Sadece, bir, bir tek.

Gönlüñi virdüñ vişālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

15. **tek:**
Gazel 2443
Mısra: **14**
Sadece, bir, bir tek.

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

16. **tek:**
Gazel 2466
Mısra: **9**
Sadece, bir, bir tek.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

tek bir:

1. **tek bir:**
Gazel 2107
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Olumlu cümlelerde yalnız bir, bir tek.

Sīnede konmış emānetdür ezelden cān benüm
Vireyim tek bir işāret eylesün cānān benüm

tekāpu:

1. **tekāpu-yı:**
Gazel 2210
Mısra: **1**
Öteye beriye koşarak araştırma, koşuşturma.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḥr u ber içre seni dāyim şitābānam

tekāpü eyle-:

1. **tekāpü eyle-:**
Gazel 2199
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Öteye beriye koşarak araştırmak, koşuşturmak.

Cidd ü cehd-ile vişāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

tekebbür:

1. **tekebbürden:**--*den*, -
Gazel 2059
Mısra: **1**
Kibirlenme, büyüklük satma.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

tekebbür it-:

1. **tekebbür it-:**
Gazel 2391
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kibirlenmek, büyüklük satmak.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür gönlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür gönlüm

tekellüm:

1. **tekellüm:**
Gazel 2250
Mısra: **2**
Söyleme, lakırdı etme, konuşma.

Gel eyle gül gibi cānā tebessüm
Daḫı nāz-ıla ġonca-veş tekellüm

tekellüm eyle-:

1. **tekellüm eyle-:**
Gazel 2071
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Söylemek, lakırdı etmek, konuşmak.

Gitsün gümānum eyle didükde bir tekellüm
Gül gibi itdi ol dem nāz-ıla bir tebessüm

tekellüm kıl-:

1. **tekellüm kıl-:**
Gazel 2275
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Söylemek, konuşmak.

Dehānuñ ġoncadur itsün tebessüm
Lebüñ dürc-i güher kılsun tekellüm

teklīf it-:

1. **teklīf it-:**
Gazel 2453
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir kimseye bir şeyin olması veya bir şeyi yapması için öneride bulunmak.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

tekrār eyle-:

1. **tekrār eyle-:**
Gazel 2307
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yeniden yapmak veya söylemek.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

tekrār id-:

1. **tekrār id-:**
Gazel 2112
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yeniden yapmak veya söylemek.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

2. **tekrār id-:**
Gazel 2413
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi yeniden yapmak veya söylemek.

Şīrīn lebüñüñ midḥatini ideli tekrār
Ger dirse Muḥibbī nʾola şīrīn suḫenem ben

tekye:

1. **tekyesinde:**-*si, -n, -de*
Gazel 2366
Mısra: **4**
Dergah, tekke.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

2. **tekyesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2121
Mısra: **11**
Tekke.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

3. **tekyesinüñ:**-*si, -nüñ*
Gazel 2153
Mısra: **3**
Dergah, tekke.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

4. **tekyesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2176
Mısra: **8**
Tekke.sim tamlamasının ikinci öğesi olarak belli meslek veya nitelikteki kimselerin toplandığı yer.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

5. **tekyesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2222
Mısra: **3**
Tekke.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

tekye-i ʿışḳ:

1. **tekye-i ʿışḳ:**
Gazel 2064
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

2. **tekye-i ʿışḳ:**
Gazel 2102
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

3. **tekye-i ʿışḳ:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays

Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

4. **tekye-i ʿışḳ:**
Gazel 2331
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

5. **tekye-i ʿışḳ:**
Gazel 2348
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Aşk tekkesi.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı:

1. **tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı:**
Gazel 2022
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşkın tekkesinin mumunun yağı.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

ṭelāṭum:

1. **ṭelāṭumlar:**-*lar*
Gazel 2294
Mısra: **6**
Dalga için birbirine çarpma.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

temāşā eyle-:

1. **temāşā eyle-:**
Gazel 2018
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bakıp seyretmek, zevkle, hayranlıkla seyretmek, izlemek.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

2. **temāşā eyle-:**
Gazel 2210
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḫıyābānum

3. **temāşā eyle-:**
Gazel 2227
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

4. **temāşā eyle-:**
Gazel 2256
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

5. **temāşā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

6. **temāşā eyle-:**
Gazel 2314
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Bu Muḥibbī sīnesin cānā temāşā eyle kim
Eşk-ile güller bitürdüm anı gülşen eyle eyledüm

7. **temāşā eyle-:**
Gazel 2352
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

8. **temāşā eyle-:**
Gazel 2367
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

9. **temāşā eyle-:**
Gazel 2398
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

10. **temāşā eyle-:**
Gazel 2440
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Bu Muḥibbī gülşen-i ḥüsnüñ temāşā eylesün
Dilberā ḥüsnüñ gülin āḫir sola sanmaz mısın

11. **temāşā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

12. **temāşā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

temāşā id-:

1. **temāşā id-:**
Gazel 2234
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını

Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

temāşā kıl-:

1. **temāşā kıl-:**
Gazel 2152
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Seyretmek, bakmak.

Dāğlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

temel:

1. **temelüm:**-*üm*
Gazel 2273
Mısra: **14**
Bir şeyin üzerine kurulduğu ilk ve en önemli unsur, asıl, kök.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

temennā:

1. **temennāsında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2183
Mısra: **2**
Arzu, istek, temenni.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

temennā eyle-:

1. **temennā eyle-:**
Gazel 2067
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Hürmet ve aşinalık göstermek veya teşekkür bildirmek için sağ eli dizden aşağıya indirip sonra yukarı doğru kaldırarak ağıza ve başa götürmek suretiyle selam vermek.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḫāṣa lillāh ben temennā eyleyem

2. **temennā eyle-:**
Gazel 2236
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dilemek, istekte bulunmak.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

3. **temennā eyle-:**
Gazel 2298
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Temenna hareketi yaparak selam vermek.

Rehne virdüm tācumı bāde temennā eyledüm
Bir ḳadeḥ meyle cihan mülkin temāşā eyledüm

4. **temennā eyle-:**
Gazel 2434
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Temenna hareketi yaparak selam vermek.

Baḥr-ı ʿışḳa ġarḳ olup laʿlīn temennā eyledüm
Nite kim tācir çeker deryā ġamın sevdā-y-içun

temennā-yı maḳdem:

1. **temennā-yı maḳdem:**
Gazel 2388
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dönüp gelme selamı.

Bir kerre bārī ḥālümi gör rence kıl ḳādem
Eyler bu ḳalb-i ḫasta temennā-yı maḳdemüñ

temevvüc eyle-:

1. **temevvüc eyle-:**
Gazel 2176
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Dalgalanmak.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

temevvüc it-:

1. **temevvüc it-:**
Gazel 2092
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dalgalanmak.

Taşdı temevvüc itdi gözüm yaşı baḥr olup
Līkin bunuñla gitmedi daḫı ḫarāretüm

2. **temevvüc it-:**
Gazel 2209
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Dalgalanmak.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

ten:

1. **tende:**-*de*
Gazel 2001
Mısra: **6**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

2. **tende:**-*de*
Gazel 2001
Mısra: **6**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

3. **tende:**-*de*
Gazel 2241
Mısra: **7**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Lebüñ baña aṣıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

4. **tende:**-*de*
Gazel 2320
Mısra: **10**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

5. **tenüm:**-*üm*
Gazel 2330
Mısra: **6**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

6. **tende:**-*de*
Gazel 2334
Mısra: **5**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende eser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem
nʾidem āh ne-y-idem

7. **tende:**-*de*
Gazel 2350
Mısra: **1**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

8. **tende:**-*de*
Gazel 2453
Mısra: **5**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Bu tende dāġum-ıla döndüm peleng-i kūha
Bu rūy-ı zerdüm-ile ʿışḳ bīşesinde şīrin

9. **tenüm:**-*üm*
Gazel 2223
Mısra: **1**
Beden, cisim, gövde.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

10. **ten:**
Gazel 2243
Mısra: **3**
Beden, cisim, gövde.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

11. **ten:**
Gazel 2251
Mısra: **2**
Beden, cisim, gövde.

Aldı gönlüm bir perī ammā ki nāmın dimeyem
İtseler ser ten cüdā ḳatʿā nāmın dimeyem

12. **ten:**
Gazel 2288
Mısra: **12**
Beden, cisim, gövde.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

13. **ten:**
Gazel 2214
Mısra: **1**
Beden, vücut.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

14. **tenümi:**-*üm, -i*
Gazel 2084
Mısra: **3**
Vücut, beden. || *İnsan vücudunun dış yüzü, cilt.*

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

15. **ten:**
Gazel 2098
Mısra: **9**
İnsan vücudunun dış yüzü, cilt. || *Vücut, beden.*

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

16. **tenümde:**-*üm, -de*
Gazel 2105
Mısra: **3**
İnsan vücudunun dış yüzü, cilt. || *Vücut, beden.*

Üstüḫ∨ān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

17. **ten:**
Gazel 2183
Mısra: **7**
Vücut, beden.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

18. **ten:**
Gazel 2190
Mısra: **7**
Vücut, beden.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

19. **teni:**-*i*
Gazel 2184
Mısra: **9**
Vücut, beden.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

20. **ten:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
Beden, cisim, gövde, vücut.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

teng:

1. **teng:**
Gazel 2232
Mısra: **1**
Sıkıntılı.

Ġam şebinde her kaçan ki gönlümi teng eyleyem
Nāle kılam ṣubḥ olınca nāya āheng eyleyem

teng eyle-:

1. **teng eyle-:**
Gazel 2233
Mısra: **1**
Kelime Tipi: **-**
Huzursuzluk verip bulunduğu yeri içinde zor yaşanılır duruma getirmek.

Her kaçan hicrān şebinde gönlümi teng eyleyem
Nālem eflāke ire feryād-ı āheng eylesem

2. **teng eyle-:**
Gazel 2233
Mısra: **10**
Kelime Tipi: **-**
Huzursuzluk verip bulunduğu yeri içinde zor yaşanılır duruma getirmek.

İrişe nāleñ felekler gūşına eflāke
İy Muḥibbī iñleyüp her şeb dili teng eylesem

teng ol-:

1. **teng ol-:**
Gazel 2016

Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kederli olmak.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫātırum ḫurrem degül

tenhā:

1. **tenhā:**
Gazel 2430
Mısra: **8**
Tek başına, yalnız.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

2. **tenhāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2179
Mısra: **4**
Tek başına, yalnız.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

tenha ko-:

1. **tenha ko-:**
Gazel 2195
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Tek başına bırakmak.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

tenhā ol-:

1. **tenhā ol-:**
Gazel 2058
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Tek başına, yalnız olmak.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

tenhāst:

1. **tenhāst:**
Gazel 2012
Mısra: **9**
Tenha.

Tenhāst dilüm hem çü Muḥibbī be ġam-ı yār
İy nāle baña maḥrem olup hem-nefes ol gel

ten-i zār:

1. **ten-i zār:**
Gazel 2099
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Zayıfʿ, dermansız beden.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

ter:

1. **ter:**
Gazel 2263
Mısra: **4**
Islak, yaş, nemli.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

2. **ter:**
Gazel 2471
Mısra: **9**
Taze.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

3. **ter:**
Gazel 2024
Mısra: **8**
Taze.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

4. **ter:**
Gazel 2204
Mısra: **8**
Islak, yaş.

Şevḳ-i ruḫsāruñla şol deñlü dökem gül pāyuña
Eşk-i çeşmümden gülüñ dāmānını ter eyleyem

ter eyle-:

1. **ter eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tazelendirmek.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

2. **ter eyle-:**
Gazel 2394
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Islatmak.

İrdi çün devr-i çemen şevḳ-i ruḫuñla güllerüñ
Kanlu yaşumla kamu evrāḳını ter eyleyem

ter id-:

1. **ter id-:**
Gazel 2102
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok çalışıp gayret sarfetmek, zahmet çekmek.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

ter tāze:

1. **ter tāze:**
Gazel 2229
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Tap taze.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

teraḥḥum:

1. **teraḥḥum:**
Gazel 2086
Mısra: **8**
Acıma, merhamet etme.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

teraḥḥum eyle-:

1. **teraḥḥum eyle-:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān

Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı
yadan vāz gel

2. **teraḥḥum eyle-:**-*-mez*
Gazel 2021
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı
yadan vāz gel

3. **teraḥḥüm eyle-:**
Gazel 2025
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Merhamet etmek, acımak.

İy Muḥibbī her ne deñlü eyleseñ āh u fiġān
Sanma kim saña teraḥḥüm eyleye ol seng-dil

4. **teraḥḥum eyle-:**
Gazel 2135
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

5. **teraḥḥum eyle-:**
Gazel 2250
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

Çü bir mūram beni pā-māl kılma
Keremden luṭf idüp eyle teraḥḥum

teraḥḥum it-:

1. **teraḥḥum it-:**
Gazel 2071
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḥḥum

2. **teraḥḥum it-:**
Gazel 2099
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Acımak, merhamet etmek.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

terakkī:

1. **teraḳḳīde-durur:**-*de, -durur*
Gazel 2407
Mısra: **5**
Artma, çoğalma.

Nite kim ḥüsnüñ güli dāyim teraḳḳīde-durur
Her gün efzūndur şehā mihrüñde feryādum benüm

terāzū:

1. **terāzū:**
Gazel 2201
Mısra: **12**
Terazi.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḥurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

2. **terāzūsı:**-*sı*
Gazel 2402
Mısra: **1**
Terazi.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

terennüm id-:

1. **terennüm id-:**
Gazel 2250
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Güzel bir sesle hafif hafif şarkı söylemek.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

2. **terennüm id-:**
Gazel 2275
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Güzel bir sesle hafif hafif şarkı söylemek.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

terennüm kıl-:

1. **terennüm kıl-:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Güzel bir sesle hafif hafif şarkı söylemek.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

terk:

1. **terkini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2308
Mısra: **1**
Bir yerden veya kimseden uzaklaşma, bırakıp gitme.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

terk eyle-:

1. **terk eyle-:**
Gazel 2040
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Bırakmak. || *Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.*

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

2. **terk eyle-:**
Gazel 2075
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bırakmak, vazgeçmek.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emṣālüm benüm

3. **terk eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

4. **terk eyle-:**
Gazel 2241
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir yer veya kimseyi bırakıp

gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

5. **terk eyle-:**
Gazel 2389
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bırakmak, vaz geçmek.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uṣṣāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

6. **terk eyle-:**
Gazel 2442
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bırakmak.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

terk id-:

1. **terk id-:**
Gazel 2147
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bırakmak, vazgeçmek.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

2. **terk id-:**
Gazel 2357
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Bırakmak.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

3. **terk id-:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bırakmak, vazgeçmek.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

terk it-:

1. **terk it-:**
Gazel 2065
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bırakmak. || Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

2. **terk it-:**
Gazel 2279
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

3. **terk it-:**
Gazel 2300
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

terk kıl-:

1. **terk kıl-:**
Gazel 2041
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bırakmak. || Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Sırr-ı ʿışḳı ġonca gibi saḳla açma agzuñı
Ḫānesini terk kıldı açdugıyçün rāz gül

terkeş:

1. **terkeşem:**-*em*
Gazel 2104
Mısra: **2**
Ok mahfazası, ok kuburu, sadak. || Okluk.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

2. **terkeş:**
Gazel 2336
Mısra: **3**
Sırtta taşınan ok çantası, ok kuburu, tirkeş.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

terk-i beden it-:

1. **terk-i beden it-:**
Gazel 2435
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bedenini terk etmek.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

terk-i cān eyle-:

1. **terk-i cān eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Canından vaz geçmek.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

2. **terk-i cān eyle-:**-*dü, -m*
Gazel 2450
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Canından vazgeçmek.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

terk-i cān it-:

1. **terk-i cān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Canını terk etmek. || Kendini feda etmek,her şeyini feda edecek kadar düşkün olmak.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

2. **terk-i cān it-:**
Gazel 2304

Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Canını terk etmek. || Canının gözünde hiçbir değeri kalmamak, kendi varlığını silmek, yok etmek.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

3. **terk-i cān it-:**
Gazel 2332
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Canını feda etmek.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

4. **terk-i cān it-:**
Gazel 2497
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Canından vaz geçmek.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

terk-i cefā eyle-:

1. **terk-i cefā eyle-:**
Gazel 2446
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Üzüntüyü terk eylemek.

Cevri çok meh-rūları sevmek çü ʿādetdür baña
Ne olar terk-i cefā eyler ne ol bed-ḫūyı ben

terk-i diyār it-:

1. **terk-i diyār it-:**
Gazel 2110
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Memleketini bırakıp gitmek.

Didiler ʿāṣıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

2. **terk-i diyar it-:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Memleketini bırakıp gitmek.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

terk-i ser:

1. **terk-i ser:**
Gazel 2361
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Başını ortaya koyma,kendinden vazgeçme.

Her ki ʿāṣıḳdur didiler aña terk-i ser gerek
Cān kulağına takup bu sözi mengūş eyledüm

terk-i ser kıl-:

1. **terk-i ser kıl-:**
Gazel 2234
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Bir amaç uğruna kendini feda etmek.

Kaʿbeʾdür kūyuñ nigārā anı ger menzil kılam
Cānı ḳurbān eyleyüp şükrāne terk-i ser kılam

terkin kıl-:

1. **terkin kıl-:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir yer veya kimseyi bırakıp gitmek, ondan uzaklaşmak, vazgeçmek.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

terkin ur-:

1. **terkin ur-:***-i, -n, -i*
Gazel 2344
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Terketmek, vazgeçmek.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

2. **terkin ur-:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Terketmek, vazgeçmek.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

terkini kıl-:

1. **terkini kıl-:**
Gazel 2394
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Terketmek.

İy Muḥibbī şükr kıl itdüñ ṣanemler terkini
Ḥāṣa-lillāh bir daḫı ben kār-ı Āzer eyleyem

teşbīh eyle-:

1. **teşbīh eyle-:**
Gazel 2418
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Benzetmek, benzetilmek.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

teşbīh id-:

1. **teşbīḥ id-:**
Gazel 2378
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Benzetmek, benzetilmek.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

2. **teşbīh id-:**
Gazel 2498
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Benzetmek.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

teşbīh it-:

1. **teşbīh it-:**
Gazel 2053
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Benzetmek.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi

Lîkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

2. **tesbīḥ it-:**
Gazel 2112
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Devamlı söylemek, vird haline getirmek.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

tesbīḥ-i mercān:

1. **tesbīḥ-i mercān:**
Gazel 2343
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Mercan tesbihi.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

teshīr:

1. **tesḫīr:**
Gazel 2446
Mısra: **10**
Sihir yapma, büyü yapma. || *Kuvvetli bir tesirle kendine bağlama, büyülenmiş duruma getirme.*

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādüyı ben

teʾsīr eyle-:

1. **teʾsīr eyle-:**
Gazel 2098
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şey diğer bir şey üzerine etki yapmak, etkilemek.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

teʾsīr id-:

1. **teʾsīr id-:**
Gazel 2204
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şey diğer bir şey üzerine etki yapmak, etkilemek.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾsīr idüp yer eyleyem

teʿsir it-:

1. **teʿsir it-:**
Gazel 2458
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir şey diğer bir şey üzerine etki yapmak, etkilemek.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

teʾsīr it-:

1. **teʾsīr it-:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şey diğer bir şey üzerine etki yapmak, etkilemek.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

teskīn:

1. **teskīn:**
Gazel 2149
Mısra: **3**
Yatıştırma, sükunete erdirme.

ʿAceb bu āteş-i sīnem şerārı bulmadı teskīn
Gözümüñ yaşı içinde egerçi ġarḳ-ı āb oldum

teskīn bul-:

1. **teskīn bul-:**
Gazel 2143
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yatıştırılmak, sükunete ermek.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

teskīn eyle-:

1. **teskīn eyle-:**
Gazel 2118
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Toldurup ḫūn-ı cigerle kāse-i çeşmi müdām
Sanmañuz dil āteşin āh-ıla teskīn eyledüm

teskīn it-:

1. **teskīn it-:**
Gazel 2472
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

teskīn ol-:

1. **teskīn ol-:**
Gazel 2308
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yatıştırmak, sükunete erdirmek.

Āteşe ʿādet budur su sepseler teskīn olur
Nār-ı dil artar ʿaceb aksa gözümden kan benüm

teslīm id-:

1. **teslīm id-:**
Gazel 2407
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi verilmesi gereken yere vermek, bırakmak.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler baña üstādum benüm

teslīm-i cān eyle-:

1. **teslīm-i cān eyle-:**
Gazel 2483
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Canını vermek, ölmek.

Gönül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

teşne:

1. **teşneyem:**--*y*, --*em*
Gazel 2031
Mısra: **1**
Susamış.|| *Çok istekli.*

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

2. **teşnedür:**-*dür*
Gazel 2139
Mısra: **7**
Susamış. || Çok istekli, çok hevesli, çok arzulu.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

3. **teşneyem:**-*(y)em*
Gazel 2211
Mısra: **1**
Susamış.

Dirīġā teşneyem ġāyet degül ḥadden birūn derdüm
Sorarsañ içdügüm ḫūn-ı ciger her laḥẓa mey ḫordem

4. **teşne:**
Gazel 2274
Mısra: **9**
Çok istekli, çok hevesli, çok arzulu.

Didüm Muḥibbī katı dil teşne olupdur
Lebleri didi ġam yimesün āb-ı zülālüm

teşne ol-:

1. **teşne ol-:**
Gazel 2494
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Susamak.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

2. **teşne ol-:**
Gazel 2023
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Susamak.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-i sebīl
Ḫüsnüñe cennet dimişler bil ki cennetden cemīl

teşne-dil:

1. **teşne-dildür:**-*dür*
Gazel 2105
Mısra: **10**
Gönlü susamış, gönülden isteyen, çok istekli.

Cürʿañı sun bu Muḥibbīʾye düşürme ḫāke
Teşne-dildür aña raḥm eyle benüm sulṭānum

teşrīf:

1. **teşrīfen:**-*en*
Gazel 2437
Mısra: **4**
Şeref verme, şereflendirme.

Eyledi kendüye muḳarreb beni sulṭān-ı ʿışḳ
Egnüme geydürdi teşrīfen baña ġam ḫilʿatin

tetebbuʿ eyle-:

1. **tetebbuʿ eyle-:**
Gazel 2259
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Etraflıca inceleyip araştırmak.

Egerçi dār-ı dünyāda tetebbuʿ eyledüm fenler
Ḳabūl-i cānum olurdı bu ʿışḳdan özge fen görsem

tevbe:

1. **tevbe:**
Gazel 2479
Mısra: **4**
Günah ve kabahatten Cenab-ı Hakk'a sığınmak.

Ruḫlaruñ şevḳıne sırsam nʾola ben peymāneyi
Devr-i gülde tevbe sınur nite kim peymāneden

tevbeli:

1. **tevbeli:**
Gazel 2230
Mısra: **10**
Tövbe etmiş olan, bir şeye karşı kendini yeminli kabul eden.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī Şarabā tevbeli perhīz-kāram

tevekkül eyle-:

1. **tevekkül eyle-:**
Gazel 2065
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere razı olup sonucu Allah'tan bekleme, işlerini Allah'a bırakma, yeis ve kederden kurtulma, Allah'a güvenme.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

tevekkül it-:

1. **tevekkül it-:**
Gazel 2292
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Her türlü gerekli sebebe baş vurduktan sonra kadere razı olup sonucu Allah'tan beklemek, işlerini Allah'a bırakmak, yeis ve kederden kurtulmak, Allah'a güvenmek.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

tevsen-i esb:

1. **tevsen-i esb:**
Gazel 2225
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dikbaşlı at.

Tevsen-i esb ile ger ḳaṣd ide dilber cānuma
Ben de cān naḳdin niṣār-ı sümm-i ṭavsen kılam

tezvīr:

1. **tezvīriyle:**-*i, -(y)le*
Gazel 2403
Mısra: **5**
Ara bozuculuk, dedikoduculuk.

Ḫüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

tīġ:

1. **tīġ:**
Gazel 2125
Mısra: **3**
Kılıç. || Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur.Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

2. **tīġ:**
Gazel 2423
Mısra: **2**
Kılıç. || Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur.Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

3. **tīġuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2183
Mısra: **7**
Kılıç. Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur.Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāş
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

4. **tīġuñla:**-*uñ, -la*
Gazel 2414
Mısra: **5**
Kılıç. Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur.Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Tīġuñla çal bu başumı tā sūz-ı dil kemter ola
Keşf eyle saḳf-ı ḫāneyi düşmişdür āteş-i derūn

5. **tīġuñ:**-*uñ*
Gazel 2213
Mısra: **6**
Kılıç. Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur. Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Lebüñden ḫālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

6. **tīġına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2217
Mısra: **5**
Kılıç. Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur. Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Rāḫat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

7. **tīġına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2217
Mısra: **6**
Kılıç. Bir savaş aleti olarak sevgili ile aşık arasında önemli bir unsurdur. Öncelikle sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar. Yine aşığın gamı, sevgilinin hasreti ve rakipte de kılıç özellikler vardır.

Rāḫat gele tīġına sayḳal ola kanuñ
İy dil naẓar it tīġına bak gürz-i dest kim

8. **tīġlar:**-*lar*
Gazel 2356
Mısra: **8**
Kılıç.

Küfr-i zülfiyle eger ḳaṣd ide īmāna ḫaṭı
Tīġlar alup ele ʿazm-i Ferendūş idelüm

<u>tīġ çek-:</u>

1. **tīġ çek-:**-*uñ, -ı*
Gazel 2101
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Kılıcı kınından çekip çıkarmak, hücuma kalkmak. || Sevgilinin kirpiği, gamzesi, cevr ü cefası, aşık üzerinde kılıç etkisi yapar, onu yaralar.

Tīġuñı çekme Muḥibbīʾye dü-nīm eylemege
Bilmiş ol ġamzelerüñ eyledi ol işi tamām

<u>tīġ-ı āteş-tāb:</u>

1. **tīġ-ı āteş-tāb:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ateş gibi yakıcı ve parlak kılıç.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

<u>tīġ-ı cefā:</u>

1. **tīġ-ı cefā:**
Gazel 2091
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Cefa oku.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

2. **tīġ-ı cefā:**
Gazel 2154
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cefa oku.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

3. **tīġ-ı cefā:**
Gazel 2295
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Cefa kılıcı.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

<u>tīġ-ı cefā ġamze:</u>

1. **tīġ-ı cefā ġamze:**
Gazel 2085
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yan bakışının oku.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

<u>tīġ-ı cefa-yı ʿışḳ:</u>

1. **tīġ-ı cefa-yı ʿışḳ:**
Gazel 2076
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aşkın cefa oku.

Görelden ol semen-berī bī-iḫtiyār olup
Tīġ-ı cefa-yı ʿışḳı ile sīne-çākiyem

tīġ-ı cevr:

1. **tīġ-ı cevr:**
Gazel 2077
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Eziyet oku.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

2. **tīġ-ı cevr:**
Gazel 2156
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Eziyet kılıcı.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

3. **tīġ-ı cevr:**
Gazel 2254
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Eziyet kılıcı.

Muḥibbī tīġ-ı cevrinden şehīd-i ʿışḳ olam āḫir
Bite gül lāle ḳabrümden ola niçe ʿalāmet hem

4. **tīġ-i cevr:**
Gazel 2296
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Eziyet kılıcı.

Tīġ-i cevrüñle helāk itsen nigārā lā dimem
ʿĀşıḳam ʿışḳuñla lāyıḳdur ki ben bī-bāk olam

tīġ-ı ġam:

1. **tīġ-ı ġam:**
Gazel 2084
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Keder, üzüntü oku.

Tenümi seyf-i cefā-y-ıla şerḥa şerḥa kılup
Dilümi tīġ-ı ġam-ıla hezār pare kılam

tīġ-i hicr:

1. **tīġ-i hicr:**
Gazel 2260
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kılıcı.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

2. **tīġ-ı hicr:**
Gazel 2441
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kılıcı.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

3. **tīġ-ı hicr:**
Gazel 2470
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ayrılık kılıcı.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

tīġ-ı kahr u cevr:

1. **tīġ-ı ḳahr u cevr:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kahır ve eziyet kılıcı.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürür
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

tīġ-ı kīn:

1. **tīġ-ı kīn:**
Gazel 2314
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kin kılıcı.

Şād günāh itdüm ki tā ḳatl ide tīġ-ı kīn beni
Rāh-ı ʿışḳ içre fenāma dōstlar fenn eyledüm

tīġ-i sitem:

1. **tīġ-i sitem:**
Gazel 2103
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sitem kılıcı.

Kılmaz baña naẓar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm
Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

tīġ-ı tīz:

1. **tīġ-ı tīz:**
Gazel 2268
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Keskin kılıç.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

tīġūñı arşa as-:

1. **tīġūñı arşa as-:**
Gazel 2417
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yarıştığı kimselere karşı kazandığı başarıyla istediği gibi övünmeyi hak etmek.

Kūy-ı dilberde raḳībi öldürüp bir ḍarb-ıla
ʿArşa asdün tīġūñı bil iy Muḥibbī ġāzisin

ṭılsım:

1. **ṭılsım:**
Gazel 2197
Mısra: **7**
Afetlerden korunmak, hastalıkların geçmesine engel olmak, definelerin bulunmasını önlemek gibi hususlar için yapılan ve üzerinde yıldızların, unsurların, sayıların hassalarından faydalanılarak düzenlenen birtakım şekiller ve yazılar bulunan şey, muska.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

tīmār:

1. **tīmārı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **10**
Hastaya veya yaraya bakma, tedavi etme.

Kapuña geldi Muḥibbī key katı dil-ḫastedür
Senden özge kim ola kim ide tīmārı dilüm

2. **tīmār:**
Gazel 2443
Mısra: **2**
Hastaya, hayvana, yaraya, bağa, nebatata bakmak, hizmet etmek.

Çeşm-i ser- mestüñe kim dir beni bīmār eylesün
Bārī girsün araya laʿlüñ de tīmār eylesün

3. **tīmār:**
Gazel 2452
Mısra: **2**
Hastaya veya yaraya bakma, tedavi etme.

Çeşm-i ser-mestüñ midür her dem beni bīmār iden
Laʿl-i cān-baḫşuñ mıdur bu derdüme tīmār iden

tīmār eylesün:

1. **tīmār eylesün:**-*-sün, -*
Gazel 2017
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hastaya veya yaraya bakmak, tedavi etmek || Bakım yapmak, bakmak.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

tīmār id-:

1. **tīmār id-:**
Gazel 2129
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Hastaya veya yaraya bakmak, tedavi etmek.

İy ṭabīb-i dil ü cān ola ki tīmār idesin
Bu Muḥibbī kuluñuñ derdine bir pāre didüm

tīmār it-:

1. **tīmār it-:**
Gazel 2086
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Hastaya veya yaraya bakmak, tedavi etmek.

ʿIşḳuñ-ıla bu dil-i pür-derd-i bīmār añladum
İtmeyesin gibi bu derdüme tīmār añladum

tīmār-ı miḥneti:

1. **tīmār-ı miḥneti:**
Gazel 2081
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Eziyet toprağı.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḥāṣılum

ṭınāb-ı ḥayme:

1. **ṭınāb-ı ḥayme:**
Gazel 2078
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çadırı kazığa bağlayan ip.

Eylerem gelse ḥayālüñ iy meh-i ḥargeh-nişīn
Çeşmümi ḥayme ṭınāb-ı ḥayme müjgānum benüm

tīr:

1. **tīrine:**-*ine*
Gazel 2021
Mısra: **3**
Ok II ok gibi bakış.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

2. **tīri:**-*i*
Gazel 2126
Mısra: **5**
Ok. || Sevgilinin kirpik okları , aşığın bağrına yani gönlüne batar.Onun için bu oklar adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

3. **tīr:**
Gazel 2128
Mısra: **10**
Divan şiirinde sevgiliye ait birçok güzellik unsuru oka benzetilmiştir.Bunların hemen hepsinde benzetme yönü aşığın yaralanma halidir.Sevgilinin aşkı, boyu, kirpiği, gamzesi ve gözü ok özelliği gösterirler.Ok, her halde aşığın bağrına ve dolayısıyla gönlüne saplanır.Aşık bu oku gönlünden çıkarmak istemez.Onun için bu ok adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

4. **tīr:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
Sevgilinin kirpiği ve kaşı.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

5. **tīrüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2384
Mısra: **4**
Ok, şiirde sevgilinin kirpikleri, sevgilinin yan bakışı yerine kullanılır.

Bu dilden geçmesün diyü göñül her dem fiġān eyler
Anuñçün tīrüñe karşu bu sīnemi siper çekdüm

6. **tīr:**
Gazel 2423
Mısra: **1**
Ok, şiirde sevgilinin kirpikleri, sevgilinin yan bakışı yerine kullanılır.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

7. **tīr:**
Gazel 2434
Mısra: **7**
Ok, şiirde sevgilinin kirpikleri, sevgilinin yan bakışı yerine kullanılır.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

8. **tīrin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **1**
Ok, şiirde sevgilinin kirpikleri, sevgilinin yan bakışı yerine kullanılır.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

9. **tīr-ile:**-*ile*
Gazel 2481
Mısra: **1**
Ok, şiirde sevgilinin kirpikleri, sevgilinin yan bakışı yerine kullanılır.

İrişen dest-i cevrüñden baña tīr-ile taş olsun
Birisine siper sīne birine karşu baş olsun

tırāş:

1. **tırāşum:**-*um*
Gazel 2228
Mısra: **2**
Yontma, kesim atma.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

tırāş it-:

1. **tırāş it-:**
Gazel 2075
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kazımak, yontmak, düzeltmek.

İtmeyince naḳş-ı dehri levḥa-i dilden tırāş
Dimedüñ kim kanda idüñ gel her abdālum benüm

2. **tırāş it-:**
Gazel 2162
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Kesip atmak.

Muḥibbī ḥubb-ı dünyāyı göñülden çün tırāş itdüñ
Ḳalenderlik ise ancak olur ʿışḳ ehli abdālum

tīr-i āh:

1. **tīr-i āh:**
Gazel 2406
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ah oku.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

tīr-i cefā:

1. **tīr-i cefā:**
Gazel 2372
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Cefa kılıcı.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

tīr-i ġamze:

1. **tīr-i ġamze:**
Gazel 2311
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

2. **tīr-i ġamze:**
Gazel 2401
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

İrişen tīr-i ġamze yaraların ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

3. **tīr-i ġamze:**
Gazel 2404
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bakış oku. Gamze oku gözden çıkar ve Âşığa ızdırap verir. Gamze okunu hedefi can, gönül, sine, ciğer ve yürektir.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

tīr-i ḳażā:

1. **tīr-i ḳażā:**
Gazel 2488
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kaza oku, kader.

Kim didiyse ḫoş dimişdür gamzeñe tīr-i ḳażā
Kaşlaruñ görüp daḫı saña kemān-ebrū diyen

tīr-i müje:

1. **tīr-i müje:**--*m, --le*
Gazel 2019
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kirpik oku.

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

tīr-i müjgān:

1. **tīr-i müjgān:**
Gazel 2053
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kirpik okları. || Sevgilinin kirpik okları , aşığın bağrına yani gönlüne batar.Onun için bu oklar adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Tīr-i müjgānını ol şeh kondurursa sīneme
Ḫāne-i dilden sürilüp defʿ olur kamu melāl

2. **tir-i müjgān:**
Gazel 2405
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kirpik okları. || Sevgilinin kirpik okları , aşığın bağrına yani gönlüne batar.Onun için bu oklar adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

3. **tīr-i müjgān:**
Gazel 2450
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kirpik okları. || Sevgilinin kirpik okları , aşığın bağrına yani gönlüne batar.Onun için bu oklar adeta sevgiliden gelen bir armağandır.

Ṭabla-i sīnemde cānā kılmışamdur dil nişān
Tīr-i müjgānuñ atarsañ nʾola iy kaşı kemān

tīr-i nigār:

1. **tīr-i nigār:**
Gazel 2288
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin attığı ok.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

tiryāk:

1. **tiryākdür:**-*dur*
Gazel 2434

Mısra: **4**
İlaç, panzehir.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

tiryāki:

1. **tiryākine:**--*n, --e*
Gazel 2062
Mısra: **9**
Bir şeye çok alışmış, kendine huy edinmiş.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

2. **tiryākine:**-*n, -e*
Gazel 2130
Mısra: **7**
Vazgeçemeyecek kadar düşkünü olmak.

Ḥamdü-lillāh kim irişdi lebleri tiryākine
ʿAḳreb-i zülfi seminden iy göñül saña ne ġam

3. **tiryāḳini:**-*n, -i*
Gazel 2262
Mısra: **9**
Keyif veren maddelere alışmış olan kimse.

Sun Muḥibbīʾye lebüñ tiryāḳini
Mār-ı zülfüñden niçe sem-dīdeʾem

4. **tiryāḳine:**-*n, -e*
Gazel 2034
Mısra: **9**
İsim tamlamasının ikinci öğesi olarak bir şeye çok alışmış olup vazgeçemeyen kimse.

Çün lebi tiryāḳine irdüñ Muḥibbī dilberüñ
Mār-ı zülfinden irer ġam degüldür sem göñül

tiryāki ol-:

1. **tiryāki ol-:**
Gazel 2399
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Vazgeçemeyecek kadar düşkünü olmak.

Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

tīşe:

1. **tīşelerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2422
Mısra: **8**
Balta, nacak, külünk.

Kūh-ı ʿışḳuñda ben olmışdum ezel sergerdān
Kūhken almamış-ıdı eline tīşelerin

tīşe ur-:

1. **tīşe ur-:**
Gazel 2050
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Balta ile kesmek, parçalamak.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

tīşe-i āh:

1. **tīşe-i āh:**
Gazel 2420
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Ah baltası.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

tīşe-i ġam:

1. **tīşe-i ġam:**
Gazel 2413
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Gam baltası.

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

tiynet:

1. **ṭiynetüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **8**
Yaratılış, maya, fıtrat, hilkat.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

tiz:

1. **tīz:**
Gazel 2014
Mısra: **10**
Çabucak, hızlıca,derhal, hemen.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

2. **tīz:**
Gazel 2040
Mısra: **18**
Çabuk, seri, tez.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

3. **tīz:**
Gazel 2159
Mısra: **2**
Beklenenden daha erken sürede, tez, çabuk.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

4. **tīz:**
Gazel 2119
Mısra: **2**
Keskin.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

tizcek:

1. **tīzcek:**
Gazel 2477
Mısra: **4**
Çabucak, hemen.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen nakş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

tog-:

1. **togar:**--*ar, -*
Gazel 2043
Mısra: **7**
Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

2. **toga:**-*a*
Gazel 2092
Mısra: **5**
Güneş, ay, yıldızlar ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse bańa o mihr-i saʿādetüm

3. **togasın:**-*asın*
Gazel 2141
Mısra: **2**
Var olup ortaya çıkmak, zuhur etmek.

Gün yüzüñi görmeyelden tār olupdur gözlerüm
Togasın bir gün diyü bīdār olupdur gözlerüm

4. **togdukça:**-*duk, -ça*
Gazel 2155
Mısra: **3**
Ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etme.

Revzenümden dün gice togdukça māh-ı āsümān
Ḫāneme itdüm taṣavvur geldi māhumdur benüm

5. **togdı:**-*dı*
Gazel 2178
Mısra: **10**
Güneş, ay, yıldızlar ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etmek.

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Ṣadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

6. **togaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2359
Mısra: **2**
Dünyaya gelmek.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

7. **togmadı:**-*ma, -dı*
Gazel 2400
Mısra: **3**
Güneş, ay, yıldızlar ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etmek.

Kalmışam hicrān şebinde togmadı ṣubḥ-ı viṣāl
Şöyle beñzer gīceye tebdīl olupdur gündüzüm

8. **togup:**-*up*
Gazel 2415
Mısra: **12**
Güneş, ay, yıldızlar ufuktan yükselerek gökyüzünde görünmek, tulu etmek.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

togrı:

1. **togrı:**
Gazel 2080
Mısra: **8**
Doğru. || Hak ölçülerine uygun olan şey, gerçek, hakikat.

Komazam tā ölince ʿışḳı elden
Bi-ḥamdiʾllāh kim oldur togrı rāhum

2. **togrı:**
Gazel 2418
Mısra: **1**
"Evet" anlamında tasdik sözü.

Togrı dir ḳaddüñ görüp serv-i ḫırāmāndur diyen
Laʿlüñe rengīn dimiş laʿl-i Bedaḫşānʾdur diyen

togrı-:

1. **togrıyam:**-*(y)am*
Gazel 2362
Mısra: **2**
Hak ölçülerine uygun olan şey, gerçek, hakikat. || Yönünü değiştirmeden, aynı doğrultuda.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

togrıl-:

1. **togrıldı:**-*dı*
Gazel 2090
Mısra: **10**
Bir yere doğru yönelmek, teveccüh etmek.

Geydi iḫrāmı Muḥibbī gitdi Kaʿbe kūyuña
Ḳıblegāhumsın saña togrıldı bu rāhum benüm

2. **togrılup:**-*up*
Gazel 2145
Mısra: **4**
Bir yere doğru yönelmek, teveccüh etmek.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

togru:

1. **togru:**
Gazel 2098
Mısra: **2**
Gerçek, yalan olmayan.

Egri olmaz kaşlaruña dōstum kec rā disem
Togru olur sözlerüm ḳaddüñe ger bālā disem

togrusı:

1. **togrusı:**
Gazel 2372
Mısra: **8**
Doğruyu söylemek gerekirse, gerçek şu ki.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür bańa bu rāʾlar benüm

2. **togrusı:**
Gazel 2470
Mısra: **2**
Doğru olanı şudur ki, gerçeği söylemek gerekirse, gerçekten, hakikaten, filhakika.

Serverā serv-ḳāmet olmışsın
Togrusı bu ḳıyāmet olmışsın

tokuz:

1. **tokuz:**
Gazel 2249
Mısra: **5**
Dokuz.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

2. **tokuz:**
Gazel 2297
Mısra: **17**
Dokuz.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

3. **tokuz:**
Gazel 2352
Mısra: **7**
Dokuz.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

tol-:

1. **tolmaz-ıdı:**-*maz, --i, --di*
Gazel 2055
Mısra: **3**
Dolu duruma gelmek.

Maḥabbet sāġarı tolmaz-ıdı deryāları korsañ
Ezel bezminde nūş itdüm kaçan kim aña dem çekdüm

2. **tolalı:**-*alı*
Gazel 2072
Mısra: **3**
Bir duygu insanın içini, gönlünü kaplamak, sarmak.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

3. **tolular:**-*u, -lar*
Gazel 2147
Mısra: **5**
Boş bir şey veya yer içine giren bir şeyle dolu hale gelmek, boş olmaktan çıkmak.

Bezm-i ġamda sāġar-ı çeşmümle tolular içüp
İñleyüp tā ṣubḥa dek ney gibi nālān olmışam

4. **tolaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2150
Mısra: **9**
Bir yere girip orada toplanmak, bir şey bir yeri kaplamak.

Ḫāk-i rāhıyla tolaldan iy Muḥibbī gözlerüm
Ḥamdü-lillāh ḫoş geçer bu nevʿ-ile her sāʿatüm

5. **tolar:**-*ar*
Gazel 2191
Mısra: **6**
Boş bir şey veya yer içine giren bir şeyle dolu hale gelmek, boş olmaktan çıkmak.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

6. **toldı:**-*dı*
Gazel 2196
Mısra: **3**
Bir duygu insanın içini, gönlünü kaplamak, sarmak.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

7. **tolı:**-*ı*
Gazel 2302
Mısra: **16**
Bir duygu insanın içini, gönlünü...kaplamak, sarmak.

Düşeliden berü deryā-yı ʿışḳa
Başum tolı hevā san bir ḥabābam

8. **toldı:**-*dı*
Gazel 2444
Mısra: **12**
Boş bir şey veya yer içine giren bir şeyle dolu hale gelmek, boş olmaktan çıkmak.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

9. **tolmayınca:**-*ma, -(y)ınca*
Gazel 2449
Mısra: **2**
Bir duygu insanın içini, gönlünü… kaplamak, sarmak.

ʿĀşıḳ olan hīç şafā almaz mey-i engūrdan
Ḳalbi anuñ ser-te-ser tā tolmayınca nūrdan

tolāb:

1. **ṭolāb:**
Gazel 2149
Mısra: **6**
Su değirmeni.

Gözümi gözeler kıldum bu çeşmüm cūybārına
İñiler derd-ile sīnem sanasın bir ṭolāb oldum

2. **ṭōlābdan:**-*dan*
Gazel 2411
Mısra: **6**
Kuyu veya dereden su çıkartma aparatı. Divan edebiyatında daha çok bu son anlamıyla kullanılır.Aşık döktüğü gözyaşlarıyla dönüp dururken bir dolabı andırır.Gönül ise inlemesi dolayısıyla dolaba benzer.

Gözlerüm gözeklerinden eşk-i çeşmüm her ṭaraf
Nāle kılsam saçılur göñlümdeki ṭōlābdan

3. **ṭōlābdur:**-*dur*
Gazel 2439
Mısra: **3**
İçine eşya, giyecek ve öteberi konmak üzere yapılmış raflı, çekmeceli, kapaklı mobilya veya duvara oyulmuş raflı, kapaklı göz.

İki kapaklu bir eyü ṭōlābdur gözüm
Esbāb-ı ḥüsnüñi sanma saklamag-ıçun

tolanu-:

1. **tolanursam:**-*ur, -sa, -m*
Gazel 2422
Mısra: **4**
Gezmek, dolaşmak.

Olalı dāġ-ıla dil kūh-ı belā kaplanı
Tolanursam ne ʿaceb deşt-i belā bīşelerin

tolaş-:

1. **tolaşup:**-*up*
Gazel 2091
Mısra: **1**
Saç, iplik vb. şeyler birbirine karışarak güç çözülür duruma gelmek.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

2. **tolaşdı:**-*dı*
Gazel 2138
Mısra: **9**
Saç, iplik vb. şeyler birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

3. **tolaşduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2337
Mısra: **3**
Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

4. **tolaşduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2497
Mısra: **5**

Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Terk-i cān itdüñ tolaşduñ rīsmān-ı zülfine
Saña kim didi dilā ol ipde cānbāz olasın

tolaş:

1. **tolaşduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2440
Mısra: **5**
Birbirine geçip karışmak, güç çözülecek duruma gelmek.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

tolı:

1. **tolıdur:**-*dur*
Gazel 2364
Mısra: **2**
Bir şey ile dolmuş olma.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

tolu:

1. **tolu:**
Gazel 2220
Mısra: **1**
Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.

Dāġ-ıla tolu sīne ciger ġarḳa-i ḫūn hem
ʿAḳl-ıla fikr kalmadı ṣābr-ıla sükūn hem

2. **tolu:**
Gazel 2024
Mısra: **5**
İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu, pür. || Var olan bir şeyin özü, esası, varlığındaki maya, gevher.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

3. **tolu:**
Gazel 2055
Mısra: **15**
İçi boş olmayan, dolmuş, meşbu, pür, boş karşıtı.

Muḥibbī sāġār-ı çeşmüm tolu dürr ile mercānı
Nigāruñ pāyına bir bir döküp ḫaḳḳaʾl-ḳadem çekdüm

4. **tolu:**-, -
Gazel 2064
Mısra: **7**
İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş yeri bulunmayan.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

5. **tolu:**
Gazel 2169
Mısra: **9**
Boş bir şey veya yer, içine giren bir şeyle dolu hale gelmek, boş olmaktan çıkmak, dolup taşmak.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

6. **tolu:**
Gazel 2299
Mısra: **2**
Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.

Cān giriftār-ı ġam-ı yār oldı dil-efgār hem
Dil firāḳıyla tolu ḫun çeşm-i gevher-bār hem

7. **tolu:**
Gazel 2344
Mısra: **10**
Bir şey ile dolu olan.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

8. **tolu:**
Gazel 2391
Mısra: **10**
Bir şey ile dolu olan.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür göñlüm

9. **toludur:**-*dur*
Gazel 2389
Mısra: **6**
Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

10. **tolu:**
Gazel 2481
Mısra: **8**
Dolu.

Lebinüñ cürʿasın içdüm birez fāş oldı bu derdüm
Tolu sun sāġārı sāḳī kalan derdüm de fāş olsun

11. **tolu:**
Gazel 2493
Mısra: **12**
Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

12. **tolu:**
Gazel 2496
Mısra: **6**
İçinde, alabileceği kadar veya ona yakın derecede kimse veya şey bulunan, dolmuş olan, boş yeri bulunmayan, memlu.

Bu demi ḫōş gör benefşe geydi gevher tācını
Lāle almışdur ele tolu şarāb-ı erġuvān

13. **tolu:**
Gazel 2498
Mısra: **6**
Bir yerde bahsedilen şeyin çok bulunduğunu, çok olduğunu anlatır, çok, pek çok.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

top:

1. **top:**
Gazel 2044
Mısra: **5**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem

Didi zülf çevgānı ḥāżır sen hemān meydāna gel

2. **top:**
Gazel 2206
Mısra: **3**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

3. **top:**
Gazel 2345
Mısra: **15**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

4. **top:**
Gazel 2367
Mısra: **6**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

5. **top:**
Gazel 2397
Mısra: **10**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

6. **top:**
Gazel 2404
Mısra: **3**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

7. **top:**
Gazel 2432
Mısra: **4**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

8. **top:**
Gazel 2460
Mısra: **12**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

9. **topını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2336
Mısra: **7**
Top, çevgan topu.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

10. **top:**
Gazel 2027
Mısra: **2**
Çevgān oyununda kullanılan top.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

11. **top:**
Gazel 2038
Mısra: **9**
Çevgan oyununda kullanılan top, guy. || Yuvarlak nesne, küre.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

toprag:

1. **topraga:**-*a*
Gazel 2358
Mısra: **4**
Toprak.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

2. **topraga:**-*a*
Gazel 2270
Mısra: **5**
Toprak, zemin, yer.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

3. **topragumı:**-*um, -ı*
Gazel 2316
Mısra: **7**
Toprak. || Mezar.

Kūy-ı yāra iltesin ölsem ṣabā topragumı
Keştī-i ʿışḳum Muḥibbīʾden hemān ısmarlaram

4. **topraga:**-*a*
Gazel 2386
Mısra: **7**
Toprak. || Sultanın ayağını bastığı yer.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

toprak ol-:

1. **toprak ol-:**
Gazel 2148
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ölmek, toprağa karışmak.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

2. **toprak ol-:**
Gazel 2215
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ölmek, toprağa karışmak.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

toptolu:

1. **toptolu:**
Gazel 2004
Mısra: **10**
Dopdolu, tamamen dolu.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

2. **toptolu:**
Gazel 2004
Mısra: **10**
Dopdolu, tamamen dolu.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur göñül

3. **toptolu:**
Gazel 2077
Mısra: **4**
Çok dolu, tamamen dolu.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

4. **toptolu:**
Gazel 2246
Mısra: **4**
Çok dolu, tamamen dolu.

Ḫāk-i pāyuña niṣār itmege iy serv-i ḫırām
Toptolu dīdelerüm kāseleri dürr-ile sīm

5. **toptolu:**
Gazel 2248
Mısra: **3**
Çok dolu, tamamen dolu.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

6. **toptolu:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
Çok dolu, tamamen dolu.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

7. **toptolu:**
Gazel 2104
Mısra: **2**
Büsbütün dolu.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

8. **toptolu:**
Gazel 2114
Mısra: **1**
Çok dolu, tamamen dolu.

Toptolu gūş-ı cihān āh u fiġānumdur benüm
Söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

toz:

1. **tozum:**-*um*
Gazel 2215
Mısra: **10**
Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak.|| Aşığın bedeni.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

2. **tozum:**-*um*
Gazel 2237
Mısra: **10**
Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak, zerre.

Muḥibbī irişilmez kūy-ı yāra
Meger ilte ṣabā öldükte tozum

3. **toz-ıla:**-*ıla*
Gazel 2358
Mısra: **4**
Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

ṭūbā:

1. **ṭūbā:**
Gazel 2287
Mısra: **9**
Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan ağaç. || Sevgilinin boyu.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

2. **ṭūbā:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
Sidre'de bulunan ve kökü yukarıda , dalları aşağıda olmak üzere bütün cenneti gölgeleyen ilahi bir ağaçtır. || Divan şiirinde Tuba ağacı , gölgesi ve boyu nedeniyle anılır.Sevgilinin boyu bu ağaca benzetilir.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

3. **ṭūbāya:**-*(y)a*
Gazel 2463
Mısra: **2**
Bütün cennete gölge saldığına inanılan, kökü yukarıda dalları aşağıda bulunan, uzun boylu sevgiliye benzetilen boyu uzun ağaç.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

ṭūfān:

1. **ṭūfān:**
Gazel 2008
Mısra: **4**
Çok şiddetli şekilde yağarak her yeri sular altında bırakan yağmur.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

2. **ṭūfānı:**--*ı,* -
Gazel 2067
Mısra: **2**
Nuh peygamber zamanında dünyayı kaplayacak şekilde yağan çok şiddetli yağmur. || Çok şiddetli yağmur ve fırtına.

Firḳat içre gözlerüm yaşını deryā eyleyem
Ġarḳa virüp ʿālemi ṭūfānı peydā eyleyem

3. **tūfān:**
Gazel 2083
Mısra: **6**
Çok şiddetli yağmur ve fırtına.

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

tuḥfe:

1. **tuḥfe:**
Gazel 2185
Mısra: **4**
Hediye, armağan.

Sen Süleymānʾa eger pīşkeş çekem pāy-ı cerād
Mūrum eyle ḳabūl tuḥfe ḫāḳīrümdür benüm

2. **tuḥfe:**
Gazel 2443
Mısra: **7**
Hediye, armağan.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

3. **tuḥfe:**
Gazel 2022
Mısra: **7**
Hediye.

Kapuña tuḥfe getürdüm cānı iy ḥūrī-liḳā
Bī-bahādur ger ḳabūl it gerçi görinür ḳalīl

tuḥfe getür-:

1. **tuḥfe getür-:**--*dü, --m*
Gazel 2036
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Armağan, hediye getirmek.

Dest-būs olmasa cānā sun ayaguñ öpelüm
Cānumı tuḥfe getürdüm dōstum eyle ḳabūl

2. **tuḥfe getür-:**
Gazel 2151
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Hediye getirmek.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

tuḥfe id-:

1. **tuḥfe id-:**
Gazel 2184
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hediye etmek.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

2. **tuḥfe id-:**
Gazel 2384
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir şeyi bir bedel almadan bağışlamak, vermek.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

ṭūl:

1. **ṭūlına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2028
Mısra: **7**
Uzunluk, boy.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳışṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

ṭūl-ı emel:

1. **ṭūl-ı emel:**
Gazel 2028
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sonu gelmez arzu. ||
Tükenmez hırs, tamah.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳışṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

2. **ṭūl-ı emel:**
Gazel 2337
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sonu gelmez arzu, tükenmez hırs, tamah.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

3. **ṭūl-ı emel:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sonu gelmez arzu, tükenmez hırs, tamah.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

4. **ṭūl-ı emel:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Sonu gelmez arzu, tükenmez hırs, tamah.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

5. **ṭūl-ı emel:**
Gazel 2377
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sonu gelmez arzu, tükenmez hırs, tamah.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

ṭulūʿ:

1. **ṭulūʿından:**-*ın, -dan*
Gazel 2024
Mısra: **2**
Doğma, doğuş.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat aḫteri
Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

ṭulūʿ it-:

1. **ṭulūʿ it-:**
Gazel 2426
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Doğmak.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

2. **ṭulūʿ it-:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Doğmak.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

3. **ṭulūʿ it-:**
Gazel 2494
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Doğmak.

Ẕerre gibi munṭazır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

ṭuʿme:

1. **ṭuʿme:**
Gazel 2417
Mısra: **7**
Lokma.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

tünd-ḫūy:

1. **tünd-ḫūyı:**-*ı*
Gazel 2103
Mısra: **1**
Sert huylu, huysuz.

Kılmaz baña naẕar āh bir tünd-ḫūyı sevdüm

Tīġ-i sitem elinde bir ceng-cūyı sevdüm

tur-:

1. **turmadan:**--*ma, --dan*
Gazel 2011
Mısra: **3**
Durmak, kalmak, devamlı olmak.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

2. **turmaz-ısa:**--*maz, --ısa*
Gazel 2019
Mısra: **8**
Bir yerde olmak veya bulunmak. || *Varlığını sürdürmek.*

Tīr-i müjemle sīneñi deldüm didi didüm
Ger turmaz-ısa anda göñülden geçer degül

3. **turmaz:**--*maz, -*
Gazel 2025
Mısra: **4**
Kesilmek . || *Devam eden durumun sona ermesi.*

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaṣıl

4. **turmayup:**--*ma, --y, --up*
Gazel 2026
Mısra: **2**
Ara vermek, dinlenmek, soluklanmak. || *Durmak, kalmak, devamlı olmak.*

Saña kim didi dilā kim bu ḫarāb-ābāda gel
Çünki geldüñ gīce gündüz turmayup feryāda gel

5. **turmaz:**--*maz, -*
Gazel 2030
Mısra: **6**
Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak. || *Sona ermek, kesilmek.*

Bülbüli Maḥmūd idinmişler olup güller Ayāz
Bülbül artursa niyāzı nāz ider turmaz gül

6. **turmaz:**--*maz, -*
Gazel 2058
Mısra: **4**
Sona ermek, kesilmek.

Nāḫun ile gülsitān itsem nʾola bu sīnemi
Eşk-i çeşmüm turmaz akar çeşmesārumdur benüm

7. **turmaz:**--*maz, -*
Gazel 2064
Mısra: **1**
Var olmakta devam etmek, varlığını sürdürmek, berdevam olmak.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

8. **turmayup:**-*ma, -(y)up*
Gazel 2082
Mısra: **6**
Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Gīceler şevḳ-ile tā ṣubḥa degin
Turmayup oldı māhitāb içelüm

9. **turdugınca:**-*dug, -ınca*
Gazel 2158
Mısra: **8**
Durmak, kalmak, devamlı olmak, var olmaya devam etmek.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

10. **turmaz:**-*maz*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

11. **turmaz:**-*ma, -z*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Sona ermek, kesilmek.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

12. **turmaz:**-*maz*
Gazel 2352
Mısra: **7**
Hareketi kesilmek.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

13. **turmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2353
Mısra: **1**
Bir işe ara vermek, devam etmemek.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

14. **turup:**-*up*
Gazel 2362
Mısra: **4**
Ayağa kalkmak, ayakta durmak, dikilmek, beklemek.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

15. **turmaz:**-*maz*
Gazel 2396
Mısra: **6**
Beklemek, bir yerde kalmak.

Giceler ṣubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

16. **turmaz:**-*maz*
Gazel 2402
Mısra: **2**
Durmak, beklemek, ara vermek.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-ıçun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

17. **turmayup:**-*ma, -(y)up*
Gazel 2420
Mısra: **6**
Sona ermek, kesilmek.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

18. **tura:**-*a*
Gazel 2426
Mısra: **2**
Yapmakta olduğu hareketi kesmek, hareketsiz kalmak.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

19. **turmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2427

Mısra: **4**
Beklemek, sabretmek.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

20. **turmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2443
Mısra: **10**
Bir işe ara vermek, devam etmemek.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

21. **turmaz:**-*maz*
Gazel 2450
Mısra: **10**
Sona ermek, kesilmek.

Dūr olalı gün yüzüñden bu Muḥibbī dōstum
Gīceler bülbül gibi turmaz kılur āh u fiġān

türāb:

1. **türābam:**-*am*
Gazel 2302
Mısra: **14**
Toprak.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

türāb ol-:

1. **türāb ol-:**
Gazel 2140
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Toprak olmak. || Ölmek.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

türāb-ı rāh:

1. **türāb-ı rāḥ:**
Gazel 2291
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yolunun toprağı.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

turag:

1. **turagum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **1**
Durulan, karar kılınan yer.

Olup dīvāne-veş taglar turagum
Peleng şeklini gösterdi bu dāġum

türbet:

1. **türbetüm:**-*üm*
Gazel 2320
Mısra: **8**
Türbe.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

2. **türbetüm:**-*üm*
Gazel 2329
Mısra: **10**
Türbe.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

turma-:

1. **turma:**
Gazel 2038
Mısra: **2**
Durma! || Bir an olsun beklemeden devam et!.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden būse al

turna teli:

1. **turna teli:**
Gazel 2167
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Turna kuşunun çok güzel olan ve yeniçeri zabitlerinin, Rumeli sınırlarındaki akıncı gazilerin serpuşlarına, miğferlerine süs olarak takılan uzun kuyruk tüyü.

Nigārı seyr ider gördüm başında turna telleri
Anı ṣāyd itmege elden göñül şahbāzını saldum

turunc:

1. **turuncum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **10**
Turunçgiller familyasından, kışın yaprağını dökmeyen, güzel kokulu beyaz çiçekler açan Akdeniz bölgesi ağacı. || Bu ağacın buruk lezzetli, portakala benzer, sarı turuncu renkli, reçeli ve şerbeti yapılan, sinirleri yatıştırıcı, spazm giderici, hazmı kolaylaştırıcı hassalara sahip meyvesi.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

tut-:

1. **tutarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2425
Mısra: **1**
Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

2. **tutdı:**-*-dı,* -
Gazel 2020
Mısra: **1**
Etkisi altına almak. || Uygun gelmek, denk düşmek.|| Bir kimseyi bir maksatla ayırmak veya ayırtmak, kendine tahsis etmek, ettirmek ||Benzemek. || Bürünmek.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

3. **tutdı:**-*-dı,* -
Gazel 2020
Mısra: **1**
Etkisi altına almak, musallat olmak, yakalamak. ||.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

4. **tutmayup:**-*-ma, --(y)up,* -
Gazel 2046
Mısra: **10**
Gereğini yapmak, yerine getirmek.

Pür-cefāya niye virürdüñ Muḥibbī dil didüm
Didi pendüm tutmayup benden cüdā oldı göñül

5. **tutsa:**-*sa*
Gazel 2085

Mısra: **7**
Elindeki kuvvetlerle bir yeri hükmü altında bulundurmak, savunmak, müdafaa etmek.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

6. **tuta:**-*a*
Gazel 2142
Mısra: **8**
Gitmeye bırakmamak, bir yere koyup gitmesini önlemek, alıkoymak.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

7. **tutar:**-*ar*
Gazel 2177
Mısra: **1**
Gereğini yapmak, gereğini yerine getirmek.

Kim tutar emrüñi luṭfuñ gösterüp sensin Ḥalīm
Dutmayan fermānuñı ol da görür ḳahr-ı ʿaẕīm

8. **tutalum:**-*alum*
Gazel 2245
Mısra: **1**
Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

9. **tutsa:**-*sa*
Gazel 2329
Mısra: **4**
Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya görülecek şekilde etrafı kaplamak.

Sen lebi şīrīnden ayru düşeli kūh-ı ġama
Tañ mıdur Ferhād-veş tutsa cihānı şöhretüm

10. **tut:**
Gazel 2389
Mısra: **4**
Karşısına getirmek, yaklaştırıp göstermek.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

11. **tutsa:**-*sa*
Gazel 2399
Mısra: **5**
Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

Sifāl-i köhne tutsa bir kişi meyḫāne küncinde
Ferīdūn bilse özini ʿaceb mi cāmını Cem hem

12. **tutdı:**-*dı*
Gazel 2422
Mısra: **10**
Etkisi altına almak, musallat olmak, yakalamak.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

13. **tutar:**-*ar*
Gazel 2459
Mısra: **4**
Doldurmak, istila etmek, duyulacak veya görülecek şekilde etrafı kaplamak.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

14. **tuta:**-*a*
Gazel 2491
Mısra: **10**
Elle kavramak, elde bulundurmak, eline almak.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

tutalum:

1. **tutalum:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
Farzedelim.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

tūti:

1. **tūtiyā:**-*(y)ā*
Gazel 2106
Mısra: **6**
İşittiği sesleri taklit eden, bazı kelimeleri söyleyebilen papağan türünden bir kuş, dudu, dudu kuşu.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

ṭūṭī-i ṭab:

1. **ṭūṭī-i ṭab:**
Gazel 2166
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Papağan tabiatlı. Güzel sözler söyleyen kimse.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

tutış-:

1. **tutışan:**-*an*
Gazel 2091
Mısra: **10**
Yanmaya başlamak, ateş almak.

Bu Muḥibbī gibi ʿışḳ āteşi ile her şeb
Tā seḥer şemʿ-ṣıfat tutışan odlara benem

2. **tutışdı:**-*dı*
Gazel 2107
Mısra: **9**
Alev almış gibi olmak.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

3. **tutışsam:**-*sa*, -*m*
Gazel 2114
Mısra: **5**
Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak. || Alev almış gibi olmak.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

4. **tutışdum:**-*du*, -*m*
Gazel 2149
Mısra: **2**
Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

5. **tutışdı:**-*dı*
Gazel 2328
Mısra: **8**
Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

6. **tutışdı:**-*dı*
Gazel 2330
Mısra: **4**
Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

7. **tutışa:**-*a*
Gazel 2374
Mısra: **5**
Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak. || Alev almış gibi olmak.

Yana odlara felek tutışa pervāne gibi
Her kaçan derd-ile ben āh-ı seḥergāh çekem

8. **tutışdı:**-*dı*
Gazel 2472
Mısra: **4**
Alev almış gibi olmak.

Dil āteşini itmedi teskīn sirişküm
Odlara cihān yandı tutışdı şererümden

tūtiyā:

1. **tūtiyā:**
Gazel 2291
Mısra: **3**
Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu ǁ Güzelin ayak tozu.

İdinürler tūtiyā her dem melāʾik çeşmine
Ol melāḥat kişverinüñ çün türāb-ı rāḥıyam

2. **tūtiyā:**
Gazel 2172
Mısra: **1**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

3. **tūtiyā:**
Gazel 2172
Mısra: **1**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Ḫāk-i pāyuñı nigārā tūtiyā olsun direm
ʿIşḳ erinüñ ḫasta çeşmine devā olsun direm

4. **tūtiyādur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **6**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Dīdeler kan aglamakdan kana dönse ġam degül
Gözüme ḫāk-i derüñ çün tūtiyādur sevdügüm

5. **tūtiyā:**
Gazel 2375
Mısra: **10**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Ölicek sevda-yı zülfüñle melekler çeşmine
Tūtiyā didükleri ḫāk-i ġubārumdur benüm

6. **tūtiyāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2460
Mısra: **13**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

7. **tūtiyā:**
Gazel 2460
Mısra: **14**
Sürme taşının göze sürülen tozu, tutya.

Gözüme almayam ben tūtiyāyı
İdelden ḫāk-i pāyın tūtiyā ben

tutuş-:

1. **tutuşdum:**-*du, -m*
Gazel 2331
Mısra: **2**
Alev almış gibi olmak.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

tuvag:

1. **tuvagın:**-*ı, -n*
Gazel 2489
Mısra: **10**
Gelinlerin başlarına tutturulup yüzlerini örtecek şekilde aşağıya sarkıtılan kumaş veya tülden bol örtü.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

ṭuyūr:

1. **ṭuyūr:**
Gazel 2487
Mısra: **5**
Kuşlar.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

U

uc:

1. **ucından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2326
Mısra: **5**
Genellikle uzun bir nesnenin incelerek biten son ve sivri noktası.Uzun bir şeyin baş veya son noktası.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

2. **ucı:**-*ı*
Gazel 2015
Mısra: **5**
Bir şeyin baş veya son kısmı.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

3. **ucından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2369
Mısra: **5**
Bir şeyin kenarı, kıyısı.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından şanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meşelüm

uç-:

1. **uçar:**-*ar*
Gazel 2110
Mısra: **3**
Kuş, böcek gibi kanatlı hayvanların havada yol alması, havada gitmesi.

Hümā gibi uçar gördüm felek saḳfında ol māhı
Salup himmetle dil bāzın anı alup şikār itdüm

2. **uçardı:**-*ar*, -*dı*
Gazel 2290
Mısra: **5**
Kuş, böcek gibi kanatlı hayvanlar havada yol almak, havada gitmek.

Felek evcinde uçardı egerçi ol hümā-pervāz
Ben aña himmetüm bāzın salup anı şikār itdüm

3. **uçurmış:**-*ur*, -*mış*
Gazel 2483
Mısra: **12**
Uçmasına sebep olmak, uçmasına yol açmak.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

uçmag:

1. **uçmagadur:**--*a*, --*dur*
Gazel 2038
Mısra: **5**
Cennet.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

ʿūd:

1. ʿ**ūda:**--*a*, -
Gazel 2011
Mısra: **7**
Klasik Türk müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

2. ʿ**ūd:**
Gazel 2088
Mısra: **5**
Öd ağacı. Ateşte yandığı zaman güzel bir koku yayan küçük ve ince çubuklar halinde bulunur. Öd yanınca kıvrım kıvrım olur. || Divan şiirinde yanışı ateş ile olan münasebeti ve güzel kokusu ile ele alınır. Sevgilinin yanağı ateş olunca beni de ud olur. Aşığın çektiği gam da ud olur. || Teknesi yarım armudu andıran, göğsü ladinden, perdesiz, kısa saplı, beşi çift, biri tek on bir telli, mızraplı çalgı.

Ḫalḳ-ı ʿālem cümleten bī-ḫōd olalar hem çü ʿūd
Meclis-i ġamda kaçan bu nālemi ḳānūn idem

ugra-:

1. **ugradum:**--*du*, --*m*
Gazel 2040
Mısra: **17**
Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak.

Ugradum bir ʿārife gül mevsimin sordum didi
İy Muḥibbī tīz geçer bir haftadur bir ān gül

2. **ugrasa:**--*sa*, -
Gazel 2046
Mısra: **3**
Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak.

Ugrasa bigāne-veş Tañrı selāmından ḳaçar
Bilmezem anuñla ḳandan āşinā oldı göñül

3. **ugradum:**-*du*, -*m*
Gazel 2089
Mısra: **3**
Kötü bir durum başına gelmek, hoş olmayan bir şeye duçar olmak, maruz kalmak.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

4. **ugrayup:**-*(y)up*
Gazel 2246
Mısra: **1**
Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḫūr-ı naʿīm

5. **ugrasa:**-*sa*
Gazel 2374
Mısra: **9**
Bir yere kısa bir süre kalmak üzere gitmek, gidip kısa süre kalmak.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

ʿuḳbā:

1. ʿ**uḳbādan:**-*dan*
Gazel 2279
Mısra: **6**
Ahiret, öbür dünya.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

ulaġ:

1. **ulagum:**-*um*
Gazel 2396
Mısra: **4**
Haberci, elçi.

Derūnum ḥālini taḳrīr kılsun Diyü bildürmege dildür ulagum

ulu:

1. **ulu:**
Gazel 2051
Mısra: **10**
Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

2. **ulu:**
Gazel 2153
Mısra: **10**
Büyük, ulu, ihtişamlı.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

3. **ulu:**
Gazel 2341
Mısra: **2**
Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam

Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

4. **ulu:**
Gazel 2342
Mısra: **9**
Büyük, çok,.

Seni çok sevdücegüm olur-ımış ulu günah
Sorma öldür suçumı çünki günehkāruñ olam

5. **ulu:**
Gazel 2400
Mısra: **7**
Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

6. **ulu:**
Gazel 2404
Mısra: **10**
Çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce.

İtleriyle hemdem olmak işiginde ol şehüñ
Key ulu devlet-durur hem iftiḫārumdur benüm

uluʾl-ebṣār:

1. **uluʾl-ebṣār:**
Gazel 2018
Mısra: **14**
Basiret sahipleri, görüş ve idrak kabiliyeti yüksek olan kişiler.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr uluʾl-ebṣār gül

um-:

1. **umma:**--*ma*
Gazel 2011
Mısra: **9**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek II Dilemek, temennî etmek II Sanmak, zannetmek, tahmin etmek.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

2. **ummak:**--*mak*, -
Gazel 2032
Mısra: **8**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek. || Sanmak, zannetmek, tahmin etmek.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

3. **umar:**--*ar*, -
Gazel 2066
Mısra: **10**
Bir şeyin olmasını istemek, beklemek.

Sevdügi seni bildi Muḥibbī günāh imiş
Afv it suçını senden umar luṭf-ıla kerem

4. **umar:**--*ar*, -
Gazel 2067
Mısra: **9**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Göz ucıyla senden umar bu Muḥibbī bir nazar
Bundan özge ḥāşa lillāh ben temennā eyleyem

5. **umaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2091
Mısra: **7**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek. || Dilemek, temenni etmek.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿişyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

6. **umaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2106
Mısra: **3**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

7. **umaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2106
Mısra: **10**
Dilemek, temenni etmek.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

8. **umaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2145
Mısra: **3**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

9. **umaram:**-*ar*, -*am*
Gazel 2163
Mısra: **2**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

10. **ummazam:**-*maz*, -*am*
Gazel 2172
Mısra: **11**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

11. **ummazam:**-*maz*, -*am*
Gazel 2172
Mısra: **10**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

12. **umaruz:**-*ar, -uz*
Gazel 2177
Mısra: **3**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

13. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2225
Mısra: **8**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

14. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2226
Mısra: **7**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram idesin baña şefāʿat
Ki kalmaya benüm ḳalbümde hīç bīm

15. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2227
Mısra: **8**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

16. **umarken:**-*ar, -ken*
Gazel 2239
Mısra: **9**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etme.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

17. **uma:**-*a*
Gazel 2246
Mısra: **5**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Ḫastayam kapuña geldüm uma derdüme devā
Derdlüye dermān idersin sen bugün ḥāẕıḳ ḥekīm

18. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2246
Mısra: **8**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḥādimim

19. **umsam:**-*sa, -m*
Gazel 2284
Mısra: **3**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Çün ṭabīb-i dilsin umsam nʾola senden bir cevāb
Ḫasta gönlüme şifā derdüme dermānsın begüm

20. **umar:**-*ar*
Gazel 2315
Mısra: **5**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

21. **umarken:**-*ar, -ken*
Gazel 2347
Mısra: **9**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

22. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2358
Mısra: **9**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

23. **umanlar:**-*an, -lar*
Gazel 2378
Mısra: **5**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

24. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2383
Mısra: **7**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek:.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

25. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2395
Mısra: **5**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dâir bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram gülşende ḫande idesin sen gül gibi
Ol sebebden bu gözüm yaşını bārān eyledüm

26. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2400

Mısra: **10**
Dilemek, temenni etmek.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

27. **umarsa:**-*ar, -sa*
Gazel 2410
Mısra: **3**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

28. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2410
Mısra: **7**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

29. **umarlar:**-*ar, -lar*
Gazel 2410
Mısra: **8**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefīʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

30. **umar:**-*ar*
Gazel 2429
Mısra: **8**
Dilemek, temenni etmek.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

31. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2446
Mısra: **4**
Dilemek, temenni etmek.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

32. **umarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2466
Mısra: **12**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etme.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

33. **umardum:**-*ar, -du, -m*
Gazel 2471
Mısra: **1**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Ben umardum ki seni derdüme dermān idesin
Kaʿbe kūyuñda bu ben dervīşi ḳurbān idesin

34. **ummaz-ıdum:**-*maz, -ı, -du, -m*
Gazel 2479
Mısra: **2**
İçinde, istediği ve beklediği şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu taşıyarak o şeyin olmasını beklemek, ümitle beklemek, ümit etmek.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

35. **umar:**-*ar*
Gazel 2486
Mısra: **10**
Dilemek, temenni etmek.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

36. **umaram:**-*ar, -am*
Gazel 2489
Mısra: **2**
Dilemek, temenni etmek.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

ʿumk:

1. ʿ**umḳını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2341
Mısra: **7**
Derinlik.

Hīç kes deryā-yı ʿışḳuñ bulmadılar ʿumḳını
Ben irişdüm baña sor ol baḥr içinde māhīyem

ʿummān:

1. ʿ**ummān:**
Gazel 2182
Mısra: **3**
Büyük, engin deniz, okyanus.

Gerçi baḥr-ı dile ʿummān dinür
Līk görseñ maʿnīden bir ḳaṭreyem

2. ʿ**ummāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **4**
Büyük, engin deniz, okyanus.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

3. ʿ**ummān:**
Gazel 2035
Mısra: **4**
Okyanus.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḥacīl

4. ʿ**ummān:**
Gazel 2083
Mısra: **8**
Çok büyük engin deniz, okyanus.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

ʿummān-ı eşk:

1. ʿ**ummān-ı eşk:**
Gazel 2360
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Gözyaşı okyanusu.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

ʿummān-ı ġam:

1. ʿ**ummān-ı ġam:**
Gazel 2176
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam, keder denizi.

ʿĀlemi ide iḥāṭa gözlerüm yaşı gibi
Bād-ı ahumdan temevvüc eylese ʿummān-ı ġam

ur-:

1. **ursa:**-*sa*
Gazel 2016
Mısra: **7**
Vurmak, yaralamak.

Sinemüñ ṣandūḳasına ursa ger ġamz okların
Cānuma raḥmet gelür derdüme sanmañ em degül

2. **urup:**-*up*
Gazel 2264
Mısra: **2**
Çarpmak.

Her kaçan kim sırr-ı ʿışḳuñdan suḥen gūş eyleyem
Kaynayup derya gibi emvāc urup cūş eyleyem

3. **urur:**-*ur*
Gazel 2294
Mısra: **6**
Vurmak, çarpmak.

Ġarḳ olursa tañ mıdur dil fülki eşküm baḥrına
Bād-ı āhumla ṭelāṭumlar urur deryā benem

4. **urmayaldan:**-*ma, -(y)al, -dan*
Gazel 2320
Mısra: **9**
Vurmak, yaralamak.

Urmayaldan sīne-i mecrūḥuma ġamz okların
Kalmadı bu tende ṣıḥḥat gitdi cümle rāḥatüm

5. **ursalar:**-*sa, -lar*
Gazel 2456
Mısra: **5**
Belli bir yerde tesirini hissettirmek, oraya kadar aksetmek.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

ʿurūc eyle-:

1. ʿ**urūc eyle-:**
Gazel 2181
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yukarı çıkmak, yükselmek.

Nāle kılsam iñlesem hicrān şebinde derd-ile
Göklere eyler ʿurūc bu āh u efġānum benüm

2. ʿ**urūc eyle-:**
Gazel 2153
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yukarı çıkmak, yükselmek.

Eyledi çın seḥer çarḫa ʿurūcı āhum
Ola kim saña irişem diyüben iy māhum

ʿurūc id-:

1. ʿ**urūc id-:**
Gazel 2114
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yukarı çıkmak, yükselmek.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

ʿurūc it-:

1. ʿ**urūc it-:**
Gazel 2090
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yukarı çıkmak, yükselmek.

Sīne ġārından ʿurūc itse felekler saḳfına
Gösterür biñ başlu ejder şeklini āhum benüm

uşad-:

1. **uşadup:**-*up*
Gazel 2360
Mısra: **10**
Parçalamak, kırmak.

Melāmet iḫtiyār itdüm selāmet istemez gönlüm
Uşadup şīşe-i nāmı Muḥibbī taşlara çaldum

2. **uşadur:**-*ur*
Gazel 2422
Mısra: **2**
Parçalamak, kırmak.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

3. **uşadup:**-*up*
Gazel 2054
Mısra: **10**
Parçalamak, kırmak.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

uşan-:

1. **uşandum:**--*du*, --*m*
Gazel 2063
Mısra: **2**
Sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

2. **usanam:**-*am*
Gazel 2154
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyden Sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

3. **usanam:**-*am*
Gazel 2295
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Sanma ki senden usanam iy bī-vefā ṣanem
Tīġ-ı cefāñ-ıla dilüm itseñ dilim dilim

4. **usanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **4**
Bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

5. **usan:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
Sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

6. **usanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **1**
Bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

7. **usanam:**-*am*
Gazel 2454
Mısra: **2**
Bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

8. **u̲sanur:**-*ur*
Gazel 2480
Mısra: **8**
Bir kimse veya şeyden sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak, bezmek.

Çıkar ejderleyin eflāke āhum
Ḫalāyıḳ u̲sanur gözüm yaşından

u̲sat-:

1. **uşatdı:**-*dı*
Gazel 2214
Mısra: **4**
Kırmak, parçalamak.

ʿAḳs-i ruḫuñda göreliden ḫālüñi göñül
Uşatdı ḳafes-i murġ görüp āb u dāne hem

2. **uşatdum:**-*du, -m*
Gazel 2110
Mısra: **1**
Ufalamak, parçalamak.

Uşatdum şīşe-i ʿaḳlı be-küllī tār u mār itdüm
Maḥabbet cāmını içdüm melāmet iḫtiyār itdüm

uşbu:

1. **uşbu:**
Gazel 2000
Mısra: **8**
Bu, işte bu.

Sīnem içre saklaram ʿışḳuñı ben cānum gibi
Uşbu cāñum āteş-i hicrān-ıla olursa kül

2. **uşbu:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
Bu, işte bu.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

3. **uşbu:**
Gazel 2300
Mısra: **4**
Bu, işte bu.

Ger ġamıyla cān virem gel iy ʿömür terk it beni
Niçeye dek uşbu āsān işümi müşkil kılam

4. **uşbu:**
Gazel 2407
Mısra: **9**
Bu, işte bu.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

5. **uşbu:**
Gazel 2448
Mısra: **1**
Bu, işte bu.

İy göñül bulmak dilerseñ uşbu dünyā devletin
Devlet oldur kim bulasın ehl-i diller ṣoḥbetin

6. **uşbu:**
Gazel 2000
Mısra: **7**
Bu, işte bu.

Uşbu cānum āteş-i hicrān-ıla olursa kül
Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar

7. **uşbu:**
Gazel 2031
Mısra: **10**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

8. **uşbu:**
Gazel 2162
Mısra: **2**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret zamiri.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

9. **uşbu:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret zamiri.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

10. **uşbu:**
Gazel 2121
Mısra: **14**
Bu, işte bu.

Görüp Muḥibbī ḫaṭṭını ḫaddinde dilberüñ
Uşbu cemāl-i ḥüsne viriser ḫalel didüm

11. **uşbu:**
Gazel 2164
Mısra: **15**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḥācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

12. **uşbu:**
Gazel 2273
Mısra: **8**
Bu işaret sıfatının yazıda kullanılan eski bir şekli, işte bu.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

13. **uşbu:**
Gazel 2324
Mısra: **7**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Leşker-i ġam ġāret itdi uşbu göñül şehrini
Ḥālümi kim ʿarż ide sulṭāna bilmen nʾeyleyem

14. **uşbu:**
Gazel 2330
Mısra: **10**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Dest-i hicr-ile çeküp cāmeyi cān çāk iderem
Nʾola ḥālüm ne bilem uşbu firāḳ-ıla benüm

15. **uşbu:**
Gazel 2342
Mısra: **11**
"Bu, işte bu" şeklinde işaret sıfatı.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

16. **uşbu:**
Gazel 2383
Mısra: **7**
Bu, işte bu.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

uslan-:

1. **uslanmaduñ:**-*ma, -duñ*
Gazel 2124
Mısra: **7**
Aklı başına gelmek, akıllanmak.

Didi cevr itdüm cefā kıldum daḫı uslanmaduñ
Her ne didüñ ḥaḳ buyurduñ didüm arı görmişem

2. **uslanayım:**-*ayım*
Gazel 2344
Mısra: **2**
Aklı başına gelmek, akıllanmak.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

3. **uslanayım:**-*ayım*
Gazel 2344
Mısra: **2**
Aklı başına gelmek, akıllanmak.

Göñlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

4. **uslanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **6**
Aklı başına gelmek, akıllanmak.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

5. **uslanasın:**-*asın*
Gazel 2457
Mısra: **6**
Aklı başına gelmek, akıllanmak.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

ʿuşşāḳ:

1. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 2278
Mısra: **7**
Aşıklar.

İtdi cemal-i ʿarż-ıla ʿuşşāḳa merḥamet
Olmaz güzeller içre pesend bu ʿamel didüm

2. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2444
Mısra: **5**
Aşıklar.

Dōstum ʿuşşāḳı ko kūyuñu itsünler ṭavāf
Ehl-i ḥac maḳṣūdına irdügi demlerdür bugün

3. ʿ**uşşāḳuñ:**-*uñ*, -
Gazel 2051
Mısra: **7**
Aşıklar.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuşşāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

4. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 2092
Mısra: **10**
Aşıklar.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

5. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2104
Mısra: **5**
Aşıklar.

Cevlānlar idüp eyleme ʿuşşāḳı pāymāl
Didüm didi ki olmaz ʿaceb atı serkeşem

6. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 2121
Mısra: **7**
Aşıklar.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uṣūle eyleme böyle ʿamel didüm

7. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2224
Mısra: **9**
Aşıklar.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

8. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2264
Mısra: **8**
Aşıklar.

İçeliden cām-ı ʿışḳı şevḳ ile mest oluban
Sırr-ı ʿışḳı fāş idüp ʿuşşāḳı medhūş eyleyem

9. ʿ**uşşāḳuñ:**-*uñ*
Gazel 2345
Mısra: **15**
Aşıklar.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

10. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2382

Mısra: **3**
Aşıklar.

Bāda virür ḥüsn gibi ʿuşşāḳı ʿışḳun şarşarı
Anuñ içün deşt-i ġamda ben de ḥāşāk olmışam

11. ʿ**uşşāḳı:**-*ı*
Gazel 2414
Mısra: **1**
Aşıklar.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

12. ʿ**uşşāḳa:**-*a*
Gazel 2472
Mısra: **5**
Aşıklar.

ʿUşşāḳa didüm tehlikedür maʿreke-i ʿışḳ
Çoklar güzerān eylediler bu ḫaberümden

<u>uşşāk:</u>

1. **uşşāḳ:**
Gazel 2389
Mısra: **8**
Aşıklar.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uşşāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

2. **uşşāḳ:**
Gazel 2467
Mısra: **7**
Aşıklar.

Vefā ister egerçi cümle uşşāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

<u>ʿuşşāḳ ara:</u>

1. ʿ**uşşāḳ ara:**
Gazel 2136
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Aşıklar gibi.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

<u>ʿuşşāḳ-ı ḥazīn:</u>

1. ʿ**uşşāḳ-ı ḥazīn:**
Gazel 2432
Mısra: **4**
Kelime Tipi: **-**
Hüzünlü aşıklar.

Binse esb-i nāza zülfīn yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

<u>uşta:</u>

1. **uşta:**
Gazel 2441
Mısra: **2**
İşte, işte bu.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

2. **uşta:**
Gazel 2441
Mısra: **2**
İşte, işte bu.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

<u>uşūl:</u>

1. **uşūle:**-*e*
Gazel 2121
Mısra: **8**
Musikimizde belli düzümlerden yapılarak kalıp halinde tespit edilmiş ölçülere verilen isim.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uşūle eyleme böyle ʿamel didüm

2. **uşūlden:**-*den*
Gazel 2495
Mısra: **10**
Takip edilmesi gereken ve alışılmış olan davranış tarzı, adet, kaide.

Ḫūblık resmi budur eyle Muḥibbīʾye cefā
Bu degül mihr ü vefā kılup uşūlden çıkasın

<u>uy-:</u>

1. **uydum:**-*du, -m*
Gazel 2034
Mısra: **1**
Bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, riayet etmek.

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

2. **uyaldan:**-*aldan*
Gazel 2108
Mısra: **1**
Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tabi olmak, ittiba etmek, ayak uydurmak.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

3. **uymaz:**-*maz*
Gazel 2121
Mısra: **8**
Bir şey neyi gerektiriyorsa ona göre hareket etmek, gereğini yapmak, riayet etmek.

ʿUşşāḳa kıldı būselik içre muḫālefet
Uymaz uşūle eyleme böyle ʿamel didüm

4. **uydum:**-*du, -m*
Gazel 2163
Mısra: **5**
Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi olmak, ittiba etmek, ayak uydurmak.

Hevā-yı nefsüme uydum gidüpdür iḫtiyār elden
Eger olmaz –ısa luṭfuñ muḳarrer lāyıḳ-ı nāram

5. **uyma:**-*ma*
Gazel 2304
Mısra: **9**
Aynı şekilde hareket etmemek, aldanmamak.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fāriġ ol
Ḫayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

<u>uy:</u>

1. **uydı:**-*dı*
Gazel 2007
Mısra: **4**
Aynı şekilde hareket etmek II benzemek.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

2. **uy:**
Gazel 2245
Mısra: **7**
Davranışlarını, hareket, fikir vb.ni karşısında mevcut kimse veya şeye göre ayarlamak, ona tâbi olmak, ittiba etmek, ayak uydurmak.

Ḳaddi ḳāmet getürdi uy kaşı miḥrābına
Mescid-i ḥüsninde çeşmi çünki olmışdur imām

uyan-:

1. **uyan:**
Gazel 2244
Mısra: **14**
Gaflet içinde ve olup bitenden habersiz durumda iken gerçeklerin farkına varmaya başlamak, hakikati görmek, gözü açılmak.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

2. **uyanup:**-*up*
Gazel 2271
Mısra: **2**
Uyku durumundan çıkmak.

Her kaçan cānā ḫayālüñle senüñ ḫ∨āb eyleyem
Uyanup dīvāne-veş kendüme cevāb eyleyem

3. **uyanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **8**
Uyku durumundan çıkmak.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

4. **uyansa:**-*sa*
Gazel 2411
Mısra: **10**
Bahtın açılması.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

uyar-:

1. **uyarup:**-*up*
Gazel 2137
Mısra: **4**
Uyandırmak.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

2. **uyardum:**-*du, -m*
Gazel 2331
Mısra: **3**
Harlamak, alevlendirmek.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

3. **uyarsam:**-*sa, -m*
Gazel 2348
Mısra: **5**
Işık için yakmak.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāgını uyarsam ne ʿaceb
Çünki Mecnūnʿa çıkar silsilemüz ferzendem

4. **uyardı:**-*dı*
Gazel 2366
Mısra: **3**
Ateş ile tutuşturup ışık yaymasını sağlamak.

Mecnūn uyardı gerçi ki ʿışḳuñ çerāġını
Ġam tekyesinde anuñ-ıla iştirākiyem

5. **uyarsam:**-*sa, -m*
Gazel 2392
Mısra: **7**
Yakmak.

Her kaçan ʿışḳ āteşini ben uyarsam sīnede
Dūd-ı āḥumla cihān mülkin siyeh-pūş eyleyem

uydur-:

1. **uyduram:**-*am*
Gazel 2264
Mısra: **3**
Uymasını sağlamak, uygun düşürmek, ayarlayıp denk getirmek.

Bezm-i ġamda uyduram bu nālemi ben nālede
Bagrumı biryān idüp ḫūn-ı ciger nūş eyleyem

uyḫu:

1. **uyḫudan:**-*dan*
Gazel 2319
Mısra: **8**
Uyku.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

2. **uyḫu:**
Gazel 2389
Mısra: **5**
Uyku.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

3. **uyḫu:**
Gazel 2488
Mısra: **10**
Uyku.

Seyl-i eşküm birle māl-ā-māl olaldan gözlerüm
Kanda gitmişdür Muḥibbī bilsem ol uyḫu diyen

4. **uyḫu:**
Gazel 2490
Mısra: **10**
Uyku.

Ġarḳ olupdur gözlerüm yaşına merdümler Muḥib
Bilmeye şimden girü gelse beni uyḫu diyen

5. **uyḫu:**
Gazel 2071
Mısra: **5**
Uyku. || Sükunet hali, hareketsizlik, durgunluk.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

6. **uyḫu:**
Gazel 2421
Mısra: **3**
Uyku. || Sükunet hali, hareketsizlik, durgunluk.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫ∨āba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

7. **uyḫusında:**-*sı, -n, -da*
Gazel 2411
Mısra: **9**
Uyku.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

8. **uyḫuyı:**-*(y)ı*
Gazel 2446
Mısra: **2**
Uyku.

Seyr iderken gün gibi gördüm çün ol meh-rūyı ben
Daḫı ol demden berü itdüm ḫarām uyḫuyı ben

9. **uyḫusın:**-*sı, -n*
Gazel 2493
Mısra: **8**
Uyku.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

uyı-:

1. **uyımaz:**-*maz*
Gazel 2126
Mısra: **10**
Uyku halinde olmak.

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

2. **uyıtmazam:**-*t, -maz, -am*
Gazel 2171
Mısra: **8**
Uyumak, uyku halinde olmak.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

3. **uyımaz:**-*maz*
Gazel 2281
Mısra: **2**
Uyku halinde olmak.

Çünān dīvāne itmişdür beni āh ol perī-zādum
Uyımaz oldı hem-sāyem işidelden bu feryādum

uyu-:

1. **uyumaz:**--*maz, -*
Gazel 2023
Mısra: **10**
Uyku halinde olmak.

Bu Muḥibbī añsa cürmin gīceler āh eylese
Uyumaz tā ṣubḥa dek feryād u efġānından il

2. **uyur:**-*r*
Gazel 2260
Mısra: **9**
Uyku halinde olmak.

Çeşm-i bīmārı uyur eylemeyem derd-ile āh
Cebr idem kendüzüme çıkmaya bir z̲erre sesüm

uzak:

1. **uzak:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Gidilmesi çok süren, çok ötelerde bulunan, ırak, yakın karşıtı.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

uzun:

1. **uzun:**
Gazel 2469
Mısra: **2**
Başlangıcı ile bitişi arasında fazla zaman bulunan, çok süren, çok zaman alan.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

2. **uzun:**
Gazel 2138
Mısra: **10**
Uzun süre devam edecek şekilde, uzun müddet, uzun uzun.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

3. **uzun:**
Gazel 2463
Mısra: **9**
Uzun süre devam edecek şekilde, uzun müddet, uzun uzun.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

uzun uzun:

1. **uzun uzun:**
Gazel 2323
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uzun müddet devam edecek şekilde, uzun zaman.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

Ü

1. **ü:**
Gazel 2002
Mısra: **2**
"Ve" bağlacı.

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek e̲ser oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

2. **u:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
"Ve" bağlacı.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

3. **u:**
Gazel 2002
Mısra: **6**
"Ve" bağlacı.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı māh u sāl

4. **ü:**
Gazel 2108
Mısra: **5**
"Ve" bağlacı.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

5. **ü:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
"Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

6. **ü:**
Gazel 2202
Mısra: **5**
"Ve" bağlacı.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım

Ol şemʿe ben pervāneyem ammā
ki kimdür dimezem

7. **ü:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
"Ve" bağlacı.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü
ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün
müşkil kılam

8. **ü:**
Gazel 2206
Mısra: **4**
"Ve" bağlacı.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ
çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr
ü sitem

9. **ü:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
"Ve" bağlacı.

Bezm-i ġamda yine mihmānum
olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan
ḫūnı görem

10. **u:**
Gazel 2210
Mısra: **2**
"Ve" bağlacı.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı
beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim
şitābānam

11. **ü:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
"ve" bağlacının nazımda sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu [Aynı bağlaç sesliyle biten bir kelimeden sonra vü okunur].

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-
ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña
mümkin degül

12. **ü:**
Gazel 2000
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-
ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña
mümkin degül

13. **u:**
Gazel 2002
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Pertev-i ḥüsnüñi gördüm gitdi ʿaḳl
u ṣabr u dil
Görmeyelden ol perīyi baña oldı
māh u sāl

14. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur
yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u
giryāndur göñül

15. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur
yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u
giryāndur göñül

16. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u
efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu
kandur göñül

17. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **13**
" Ve" bağlacı.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil
virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-
cāndur göñül

18. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **17**
" Ve" bağlacı.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī
cān u dil
ʿIşḳ ṣaḥrāsında mecnūn gibi
ḫayrāndur göñül

19. **u:**
Gazel 2007
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Daḫı beter anı oklara dike
ġamzeleri
Āh u feryād ide ger çagura yalvara
göñül

20. **u:**
Gazel 2008
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ
göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i
müşg-efşān degül

21. **ü:**
Gazel 2011
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i
engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle
tārumār gül

22. **u:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin
āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan
vāz gel

23. **u:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu
ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan
vāz gel

24. **u:**
Gazel 2023
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Luṭf u elfāẓuña olmış teşne dil mā-
i sebīl
Ḥüsnüñe cennet dimişler bil ki
cennetden cemīl

25. **u:**
Gazel 2024
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Her nefes eyler ṭulūʿından ḥaḳīḳat
aḫteri

Gāh şādī gāh ġam u miḥnet mekānıdur göñül

26. **ü:**
Gazel 2024
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Dürr ü cevherle tolu baḥr-ı maʿānīdür göñül
Bī-nihāyet niçe sırlar olur andan āşikār

27. **u:**
Gazel 2031
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

28. **u:**
Gazel 2033
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

29. **ü:**
Gazel 2035
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

30. **u:**
Gazel 2035
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Şol ḳadar dökdüm belā şaḥrāsına bu eşkümi
Cūlar oldılar revān u baḥr-ıla ʿummān ḫacīl

31. **u:**
Gazel 2035
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

32. **u:**
Gazel 2035
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳ ara görse ger mecnūnlıgum Ferhād u Ḳays
Kūh u deşte düşübeni olalar her ān ḫācīl

33. **u:**
Gazel 2039
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Gerçi kim sāġar u mül uşbu dili rāḥat ider
Laʿl-i nābuñsuz anı hīç ele almalı degül

34. **u:**
Gazel 2040
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u şaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

35. **u:**
Gazel 2043
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Ḫasta dil bīmār çeşmüñden gider meyḫāneye
Ḫastaya lazım-durur āb u hevā-yı muʿtedil

36. **u:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

37. **u:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

38. **u:**
Gazel 2046
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Fāriġ iken tāc u taḫtından ser-ā-ser ʿālemüñ
Olalı kapuñ gedāsı pādişā oldı göñül

39. **ü:**
Gazel 2047
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

40. **u:**
Gazel 2049
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Tāc u ḫırḳañ it girev şūfī şarāb-ı safa gel
Ko ʿinād itme ḫarābāt ehline inşāfa gel

41. **ü:**
Gazel 2050
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

42. **ü:**
Gazel 2051
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

43. **u:**
Gazel 2054
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Muḥibbī ʿışḳ eri nʿeyler dimişler ʿār u nāmūsı
Anunçün şīşe-i nāmı uşadup tārumār itdüm

44. **ü:**
Gazel 2055
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Belā kūhında Ferhādʾı idinürsem nʾola ırġād
Düşüp berr ü beyābāna olup Mecnūn sitem çekdüm

45. **ü:**
Gazel 2056

Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

46. **ü:**
Gazel 2056
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

47. **ü:**
Gazel 2057
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ḫaṭṭı ġubārı eyledi ḥayrān Muḥibbīʾyi
Artsa ʿaceb mi her şeb ü her rūz ḥayretüm

48. **u:**
Gazel 2058
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

49. **u:**
Gazel 2059
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Geh olur ġonca-veş bāġ u bahār içinde dem-beste
Geh olur lāle-veş pür ḫūn girībān – çākdür göñlüm

50. **ü:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Egerçi cürm ü ʿiṣyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür göñlüm

51. **u:**
Gazel 2060
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

52. **ü:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

53. **ü:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

54. **ü:**
Gazel 2062
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

55. **u:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

56. **u:**
Gazel 2065
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

57. **u:**
Gazel 2066
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳuñ içinde ḥālümi bilmeñ murād-ısa
Göñlümde nār u başda hevādur gözümde nem

58. **ü:**
Gazel 2066
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

59. **u:**
Gazel 2066
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

60. **ü:**
Gazel 2067
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sun baña iy sāki-i devrān maḥabbet cāmını
Mest ü lā-yaʿḳıl olup kendümi rüsvā eyleyem

61. **u:**
Gazel 2067
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Gösterüp leylī saçını itse ger ʿarż-ı cemāl
Boynuma takup özüm mecnūn u şeydā eyleyem

62. **ü:**
Gazel 2070
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

63. **u:**
Gazel 2072
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

64. **u:**
Gazel 2073
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

65. **ü:**
Gazel 2076
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

66. **ü:**
Gazel 2076
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

67. **ü:**
Gazel 2077
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

68. **u:**
Gazel 2078
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Okumañ Ferhād u Mecnūn ḳıṣṣasın bir şemmedür
Sıgmaya defterlere ḥāl-i perīşānum benüm

69. **u:**
Gazel 2078
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

70. **ü:**
Gazel 2081
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

71. **u:**
Gazel 2084
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

72. **u:**
Gazel 2086
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

73. **u:**
Gazel 2087
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

74. **u:**
Gazel 2089
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

75. **ü:**
Gazel 2091
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm ü ʿiṣyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

76. **ü:**
Gazel 2095
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Bir yañadan ġam çeker bir yañadan derd ü belā
Bilmezem āḫīr nʾolısardur serencāmum benüm

77. **u:**
Gazel 2095
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

78. **ü:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

79. **u:**
Gazel 2095
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

80. **u:**
Gazel 2095
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

81. **ü:**
Gazel 2098
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Āhum-ıla göz yaşı ḳalbüñe teʾsīr eylemez
Katı gönlüñe müsellem āhen ü ḫārā disem

82. **u:**
Gazel 2099
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

83. **u:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur ol ʿıyş tamām

84. **ü:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām

Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

85. **u:**
Gazel 2102
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

86. **u:**
Gazel 2103
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Dil derdine Muḥibbī gördüm deva bulınmaz
Nūş itmege anuñçün cām u sebūyı sevdüm

87. **ü:**
Gazel 2104
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

88. **ü:**
Gazel 2104
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

89. **u:**
Gazel 2106
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

90. **u:**
Gazel 2107
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

91. **u:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

92. **ü:**
Gazel 2107
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Şiʿr-i pür-sūzumla tutışdı Muḥibbī cān u dil
Raḫt u baḫtum oda yakdı defter ü dīvān benüm

93. **ü:**
Gazel 2109
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürür
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

94. **u:**
Gazel 2112
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

95. **u:**
Gazel 2115
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

ʿAḳla tābiʿ her kişi dil baglamaz meh-rūlara
İy saçı leylā senüñ mecnūn u sergerdānuñam

96. **u:**
Gazel 2117
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

97. **ü:**
Gazel 2118
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Şubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

98. **u:**
Gazel 2121
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳuñ rumūz u nüktesini sordılar baña
Bunı cihānda itmedi bir kimse ḥal didüm

99. **u:**
Gazel 2127
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

100. **ü:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

101. **ü:**
Gazel 2128
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Yiridür oklara dikerse beni Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

102. **ü:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

103. **ü:**
Gazel 2135
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

104. **ü:**
Gazel 2137
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Ḫ∨ābda nūş kılup laʿl lebi cürʿasını
Uyarup kendüzümi mest ü melāmet gördüm

105. **u:**
Gazel 2138
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

106. **ü:**
Gazel 2142
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī iñleyem derd-i dilüm eşʿār-ıla
Bir iken derdüm biñ itdi defter ü dīvān benüm

107. **ü:**
Gazel 2143
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ne Mecnūn gördi derd ü miḥnet içre bu şeb-i tārum
Ne Ferhād-ı belā-perver çeküpdür bu benüm bārum

108. **u:**
Gazel 2146
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

109. **ü:**
Gazel 2146
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

110. **u:**
Gazel 2146
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

111. **u:**
Gazel 2146
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

112. **ü:**
Gazel 2146
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

113. **ü:**
Gazel 2149
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

114. **u:**
Gazel 2150
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

115. **u:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

116. **ü:**
Gazel 2150
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gerçi kim Ferhād u Mecnūn çektiler derd ü belā
Şükr iderdi ḫāline her biri görse ḫāletüm

117. **ü:**
Gazel 2151
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Cām-ı ʿışḳı çün ezelden eyledük nūş iy ṣanem
Oluruz tā ḥaşre dek sermest ü medhūş iy ṣanem

118. **ü:**
Gazel 2152
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Dil çeker hicrān ġamın derd ü belādan aglamaz
Anuñ-içun kim ezelden ben anuñ muʿtādıyam

119. **ü:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

120. **ü:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

121. **ü:**
Gazel 2158
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

122. **ü:**
Gazel 2161
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

123. **ü:**
Gazel 2161
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

124. **ü:**
Gazel 2162

Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Sipāhum derd ü miḥnetdür gözüm yaşı-durur mālum
Gedā-y-iken bi-ḥamdiʾllāh bugün ben şāh-ı ʿışḳ oldum

125. **ü:**
Gazel 2163
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

126. **u:**
Gazel 2163
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Degüldür ḥūr u ġılmāna Muḥibbī cennete ḳāyil
Ḫudāyā eylegil iḥsān hemān müştāḳ-ı dīdāram

127. **u:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

128. **ü:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

129. **u:**
Gazel 2164
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Dil gitdi bende kalmadı ṣabr u ḳarār hem
Bu sīne oldı ḥasreti-y-ile ḫārḫār hem

130. **ü:**
Gazel 2164
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

131. **ü:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

132. **ü:**
Gazel 2164
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Şāhāne çekse leşkerini ġamzeñüñ olur
Her biri nāvek-efgen ü ḫançer-güẕār hem

133. **u:**
Gazel 2164
Mısra: **16**
" Ve" bağlacı.

Uşbu ġazel ki ḥüsn-ile bir nāzenīndür
Ḫācet degül-durur aña naḳş u nigār hem

134. **u:**
Gazel 2166
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḫūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

135. **ü:**
Gazel 2168
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

136. **ü:**
Gazel 2168
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gāh derd ü gāh ġam gāhi elem gāhī fırāḳ
ʿIşḳuñuñ ben ḫasta-dil bunca belāsın bilmedüm

137. **u:**
Gazel 2169
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

138. **ü:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

139. **u:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

140. **u:**
Gazel 2171
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

141. **u:**
Gazel 2171
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

142. **u:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

143. **u:**
Gazel 2174
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

144. **u:**
Gazel 2175
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Melāmet ehli nʾeyler ʿār u namus
Çün ʿārūn şīşesini senge çaldum

145. **ü:**
Gazel 2176
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

146. **u:**
Gazel 2176
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gözlerüm yaşı şarāb u mā-ḥażar bagrum kebāb
Eyledüm dil tekyesine oldı çün mihman-ı ġam

147. **ü:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

148. **ü:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

149. **ü:**
Gazel 2177
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī şükr kıl bir pādişāhuñ kulısın
Hem Semīʿ ü hem Baṣīr ü hem ʿAlīm ü hem Kerīm

150. **ü:**
Gazel 2183
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

151. **u:**
Gazel 2184
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Sen padişāha tuḥfe idem cān u başumı
Eger ḳabūl eyleyesin iy şāh çekem

152. **ü:**
Gazel 2185
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

153. **u:**
Gazel 2186
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Eylesem sensüz fiġān u nālemi ʿayb eyleme
Firḳatüñle rūz u şeb eglence āhumdur benüm

154. **u:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

155. **ü:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

156. **ü:**
Gazel 2187
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

157. **u:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

158. **u:**
Gazel 2189
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

159. **ü:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿışveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

160. **u:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿışveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

161. **u:**
Gazel 2189
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

162. **ü:**
Gazel 2193
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḫaẕer kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

163. **ü:**
Gazel 2194
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

164. **u:**
Gazel 2195
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

165. **u:**
Gazel 2196
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

166. **u:**
Gazel 2196
Mısra: **15**
" Ve" bağlacı.

İñlerem bülbül gibi gāhī ḥicāz u gāh ʿırāḳ
Līk ṣavtlarda Muḥibbī bil nevādur sevdügüm

167. **u:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

168. **u:**
Gazel 2207
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

169. **u:**
Gazel 2208
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dilden evvel ben esās-ı ʿışḳı muḥkem bagladum
Soñradan cāna ġam u endūhı hem-dem bagladum

170. **u:**
Gazel 2209
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

171. **ü:**
Gazel 2209
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾsīr bu siḥr ü bu füsūnum

172. **ü:**
Gazel 2213
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum Bahār irişecek artar cünūnum

173. **u:**
Gazel 2214
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳıṣṣam ḫāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

174. **ü:**
Gazel 2215
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

175. **ü:**
Gazel 2216
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Olup bu cinn ü insüñ pādişāhı Kamusına özin maʿbūd iden kim

176. **u:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

177. **u:**
Gazel 2219
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

178. **u:**
Gazel 2219
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

179. **ü:**
Gazel 2219
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

180. **ü:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

181. **u:**
Gazel 2220
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Çeküp sipeh-i eşkümi āhum ʿalem ile
Aldum ġamuñ şehrini bīrūn u derūn hem

182. **ü:**
Gazel 2220
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Saḫḫāre gözi aldı dil ü cān Muḥibbī
Taʿvīẕ ile itmez aña çāre füsūn hem

183. **ü:**
Gazel 2222
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Gelse mihmān bu dil tekyesine derd ü belā
Mā-ḥażar çeşmüm ile ḳadeḥ-i ḫūñ çekerem

184. **ü:**
Gazel 2224
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

185. **u:**
Gazel 2225
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gāh añup gül ruḫlaruñı göñlümi gülşen kılam
Geh ġam u endūh-ıla dil ḫānesin külḫen kılam

186. **u:**
Gazel 2227
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

187. **ü:**
Gazel 2229
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

188. **u:**
Gazel 2230
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

189. **u:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

190. **ü:**
Gazel 2239
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

191. **ü:**
Gazel 2239
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

192. **ü:**
Gazel 2241
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

193. **ü:**
Gazel 2244
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gözüm yaşına ġārḳ iken cism ü ten müdām
Budur ʿaceb ki durmadan artar ḥarāretüm

194. **ü:**
Gazel 2244
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

195. **ü:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

196. **ü:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

197. **u:**
Gazel 2248
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

198. **ü:**
Gazel 2248
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Başum hevā-yı zülf-ile toptolu olalı
Eksük degül dilde belā miḥnet ü elem

199. **u:**
Gazel 2249
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳuñ dirler melāmet iftiḫār u faḫrıdur
Bu sebebden kendümi şūrīde bir rüsvā kılam

200. **ü:**
Gazel 2254
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gözi ser-fitne-i ʿālem olup ḳaddi ḳıyāmet hem
Belā-yı cān imiş baña ol çeşm ü ḳamet hem

201. **ü:**
Gazel 2255
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

202. **ü:**
Gazel 2256
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḫāṣılum

203. **ü:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

204. **u:**
Gazel 2257
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

205. **ü:**
Gazel 2258
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

206. **u:**
Gazel 2258
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

207. **ü:**
Gazel 2259
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

208. **ü:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

209. **ü:**
Gazel 2259
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

210. **u:**
Gazel 2260
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

211. **ü:**
Gazel 2261
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

212. **u:**
Gazel 2263
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

213. **ü:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

214. **ü:**
Gazel 2263
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Müjeñ tīr-ile akıtdı gözümden ḫūn-ı dil āḫir
Ciger çāk ü dil-rīş ü bu cānum ḫasta ter gördüm

215. **ü:**
Gazel 2266
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

216. **ü:**
Gazel 2266
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Çāre ancak bunı bildüm çāre bu ġam derdine
Bāde içüp kendümi ser-mest ü lā-yaʿḳıl kılam

217. **ü:**
Gazel 2267
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Agla dīvāne göñül ḫasret-ile gel şeb ü rūz
Geşte-i serv-i ḳad ü tāze nihālem ne kılam

218. **ü:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫatṭ u ḫālem ne kılam

219. **u:**
Gazel 2267
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫatṭ u ḫālem ne kılam

220. **u:**
Gazel 2267
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī gāhī şād u gāh ġam durmaz gelür
Dürlü dürlü görinür baña bu ʿālem ne kılam

221. **u:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

222. **u:**
Gazel 2268
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ne taḫt u tāc u ne milket-i İskender isterem
Bir pādişāha bende olam ekşer isterem

223. **u:**
Gazel 2269
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

224. **u:**
Gazel 2270

Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

225. **u:**
Gazel 2270
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

226. **u:**
Gazel 2270
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Virdi cān öldi anuñçün gün gibi serdar-ı ʿışḳ
Cān u ser terkin kılup ben daḫı bir ad eyleyem

227. **u:**
Gazel 2273
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gün yüzüñi göricek ʿaḳl u dili ḥayret alur
Saña ḥālin diyümez lāla döner uşbu dilüm

228. **ü:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

229. **ü:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

230. **u:**
Gazel 2273
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

231. **u:**
Gazel 2273
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

232. **ü:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

233. **ü:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

234. **u:**
Gazel 2281
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

235. **ü:**
Gazel 2282
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

236. **u:**
Gazel 2282
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dimeñ cevr ü cefā itme sitem hem
Gel inṣāfa kanı luṭf u kerem hem

237. **u:**
Gazel 2282
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

238. **u:**
Gazel 2285
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

İy ʿālem-i cān u cān-ı ʿālem
Görmedi senüñ mis̲lüñ ādem

239. **ü:**
Gazel 2288
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

240. **ü:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

241. **ü:**
Gazel 2294
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

242. **ü:**
Gazel 2294
Mısra: **16**
" Ve" bağlacı.

Kūy-ı dilberde geda olmak benüm faḫrum-durur
Gerçi İskender Ferīdūn Ḫusrev ü Dārā benem

243. **ü:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

244. **ü:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

245. **ü:**
Gazel 2296
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

246. **ü:**
Gazel 2297
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

247. **u:**
Gazel 2297
Mısra: **15**
" Ve" bağlacı.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

248. **u:**
Gazel 2298
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben daḫı bālā eyledüm

249. **ü:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

250. **ü:**
Gazel 2299
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sırr-ı ʿışḳı niçe pinhān eyleyem şimden girü
Olmışam rüsvā-yı şehr ü kūçe-i bāzār hem

251. **u:**
Gazel 2299
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

252. **u:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

253. **u:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

254. **ü:**
Gazel 2299
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

255. **ü:**
Gazel 2299
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī ol nihāl-i serv-ḳad gül-ruḫsuzın
Ḫār görinür çeşmüme cümle gül ü gülzār hem

256. **u:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

257. **u:**
Gazel 2300
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

258. **u:**
Gazel 2300
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

259. **ü:**
Gazel 2301
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Sen güzeller şāhınuñ pāyına īṣār itmege
Dökerem bu gözlerümden dirhem ü dīnār hem

260. **u:**
Gazel 2303
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Vaḳt oldı yanup hevāya Berbād u bed-ġubāram

261. **u:**
Gazel 2305
Mısra: **13**
" Ve" bağlacı.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

262. **u:**
Gazel 2305
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

263. **ü:**
Gazel 2308
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

264. **u:**
Gazel 2309

Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

265. **ü:**
Gazel 2310
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Kalmadı derd ü belā miḥnet Muḥibbī görmedük
Olalıdan berü baña rehnümā göñlüm gözüm

266. **ü:**
Gazel 2312
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Bu ḥüsn ü bu ṭarāvetle şeh-i ḫūbān-ı ʿālemsin
Kapuñda kullaruñ çokdur Muḥibbī bende kemter hem

267. **u:**
Gazel 2313
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gidüp hicrān bi-ḥamdillāh cemāl-i dūstān gördüm
Olup bülbülleyin sermest bahār u gülsitān gördüm

268. **ü:**
Gazel 2315
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

269. **u:**
Gazel 2317
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Neşāṭum ʿişretüm bezmüm çerāġum neyyirüm şem ʿüm
Turuncum nār u nārencüm benüm şemʿ-i şebistānum

270. **u:**
Gazel 2317
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

271. **u:**
Gazel 2317
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Sitanbulʾum Karamanʾum diyār-ı milket-i Rūmʾum
Bedāḫşānʾum u Ḳıpcaġʾum Ḫorāsānʾum u Baġdādʾum

272. **ü:**
Gazel 2318
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

273. **ü:**
Gazel 2318
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

274. **u:**
Gazel 2318
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

ʿAḳl u dil tagıtsa tañ mı bu Muḥibbī ḫasta-dil
Çārdeh sāl içre çün bir mehliḳādur gördügüm

275. **u:**
Gazel 2320
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

276. **ü:**
Gazel 2321
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Derd ü ġamdan kurtılurdum būs kılsam leblerüñ
Ölmez-idüm ḥaşre dek itsem lebüñ nūş iy ṣanem

277. **u:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

278. **u:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

279. **ü:**
Gazel 2326
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

280. **u:**
Gazel 2326
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

281. **ü:**
Gazel 2327
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

282. **ü:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

283. **ü:**
Gazel 2328
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak

İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

284. **u:**
Gazel 2328
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

285. **ü:**
Gazel 2330
Mısra: **13**
" Ve" bağlacı.

Ḫusrev ü Ḥāfıẓ ider şiʿr-i Muḥibbīʾyi pesend
Cāmī taḥsīn ide ger görse bu naẓm-ı ḥasenüm

286. **ü:**
Gazel 2331
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Maḥabbet bādesin içdüm yine sermest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

287. **ü:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

288. **ü:**
Gazel 2332
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Görmedümse mihrüñi gördüm besī cevr ü sitem
Ol sebebden iy cefā-cū gönlümi şād eyledüm

289. **ü:**
Gazel 2332
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

290. **ü:**
Gazel 2333
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-bedem artar ġamum
Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

291. **ü:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

292. **ü:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

293. **ü:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

294. **ü:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

295. **ü:**
Gazel 2334
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

296. **u:**
Gazel 2336
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

297. **u:**
Gazel 2339
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini Cān u dilden yanmaga pervāneyim

298. **ü:**
Gazel 2341
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

299. **ü:**
Gazel 2343
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Bāġ-ı ḥüsnüñ dōstum el virse seyrān eylesem
Karşuña cān bülbülin sermest ü ḥayrān eylesem

300. **u:**
Gazel 2343
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Kana döndürsem gözümüñ yaşını kılsam şefiʿ
Kanı iḥsān u kerem ben tutalum kan eylesem

301. **u:**
Gazel 2344
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

İşidelden cān virenler irişür maṭlūbına
Baş u cān terkini urdum ṭālib-i cānāneyem

302. **ü:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

303. **ü:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm
velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum
agladum

304. **ü:**
Gazel 2345
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm
velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum
agladum

305. **ü:**
Gazel 2345
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm
velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum
agladum

306. **u:**
Gazel 2346
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider
göñlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan
korkaram

307. **ü:**
Gazel 2348
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ olman olanuñ derd ü belāsı
çog olur
Dōstlar ḥālüme kim baksa aña ben
bendem

308. **ü:**
Gazel 2349
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma
kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet
iftiḫārumdur benüm

309. **u:**
Gazel 2349
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen
meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn
destyārumdur benüm

310. **u:**
Gazel 2349
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen
meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn
destyārumdur benüm

311. **u:**
Gazel 2349
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen
meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn
destyārumdur benüm

312. **u:**
Gazel 2350
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i
cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u
sergerdān idüm

313. **ü:**
Gazel 2350
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı
ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü
ḥayrān idüm

314. **u:**
Gazel 2350
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan
cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u
geh giryān idüm

315. **ü:**
Gazel 2351
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

316. **u:**
Gazel 2352
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili
pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi
nā eyleyem

317. **ü:**
Gazel 2353
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm
derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer
aşum benüm

318. **u:**
Gazel 2354
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı
vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār
olmışam

319. **u:**
Gazel 2354
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam
tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār
olmışam

320. **ü:**
Gazel 2355
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Sīnesin def döger ü nāy iñiler
Çagurup çeng dir rebāb içelüm

321. **ü:**
Gazel 2355
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī giceyle ṣubḥa degin
Olalum mest ü hem ḫarāb içelüm

322. **u:**
Gazel 2356
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam
nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili
medhūş idelüm

323. **ü:**
Gazel 2358
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü
ʿÖmer

İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

324. **u:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

325. **u:**
Gazel 2360
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

326. **ü:**
Gazel 2362
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

327. **u:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

328. **ü:**
Gazel 2364
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dōstlar şimden girü eksük degüldür gözde nem
Anuñ-ıçun ḫāne-i dil tolıdur derd ü elem

329. **ü:**
Gazel 2364
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Şiʾrümi görüp müşevveş itmesünler beni ʿayb
Çün degül ḫāṭır-küşāde toptolu derd ü elem

330. **u:**
Gazel 2365
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Okudum Ferhād u Mecnūn ile miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre oldılar sebaḳdaşum benüm

331. **ü:**
Gazel 2365
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī nālemi kūyında dildār işidüp
Didi gūyā bülbülümsin rind ü ḳallāşum benüm

332. **ü:**
Gazel 2367
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına niṣār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

333. **u:**
Gazel 2369
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meṣelüm

334. **u:**
Gazel 2369
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Heves-i fikr-i ruḫ u laʿlüñ ucından ṣanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u Ferḥādʾa dönüpdür meṣelüm

335. **ü:**
Gazel 2369
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Nite kim olmadı hemtā saña ḥüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

336. **u:**
Gazel 2369
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

337. **ü:**
Gazel 2369
Mısra: **13**
" Ve" bağlacı.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

338. **u:**
Gazel 2370
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Ḫāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

339. **ü:**
Gazel 2370
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

340. **u:**
Gazel 2371
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Cān u dil derdini ʿarż itdüm ṭabībe dir baña
Ölmedin artuk bu derdüñ ben devāsın bilmedüm

341. **ü:**
Gazel 2371
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Baña mihri olmayup cevr ü cefāsın añladum
ʿĀḳıbet ammā anı cāna kıyasın bilmedüm

342. **u:**
Gazel 2371
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

Cürʿa-i cām-ı maḥabbetden Muḥibbī mest olup
ʿĀlemüñ niçe geçer ak u karasın bilmedüm

343. **u:**
Gazel 2372

Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

344. **ü:**
Gazel 2375
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Bāġ-ı ḥüsn içre boyuñ serv ü çenārumdur benüm
Aña karşu göz yaşı akar bıñarumdur benüm

345. **u:**
Gazel 2375
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

346. **u:**
Gazel 2375
Mısra: **11**
" Ve" bağlacı.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

347. **ü:**
Gazel 2376
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

348. **ü:**
Gazel 2377
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Ġuṣṣa-i derd ü ġamı gel baña sor
Bir bir idem anı ḥall ben bilürem

349. **ü:**
Gazel 2377
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Her ne cevr ü cefā gelür senden
Cümlesin baña meḥel ben bilürem

350. **ü:**
Gazel 2380
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Āh kim derdā nʾidem eksük degül derd ü elem
Anuñ içün ḫālī olmaz tā seḥer bu gözde nem

351. **ü:**
Gazel 2382
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

ʿĀṣıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

352. **u:**
Gazel 2382
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

353. **u:**
Gazel 2383
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

354. **u:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

355. **ü:**
Gazel 2385
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

356. **u:**
Gazel 2387
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Gül gibi dāyimā her laḥẓa olgıl şād hem
Serv ḳaddüñ bendesidür ʿarʿar u şimşād hem

357. **u:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

358. **ü:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

359. **u:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz es̲er
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

360. **u:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz es̲er
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

361. **u:**
Gazel 2387
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

362. **ü:**
Gazel 2388
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

363. **u:**
Gazel 2390
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

364. **u:**
Gazel 2390
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

365. **u:**
Gazel 2390
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Pādişāh-ı ʿışḳam u āhum ʿalemdür başuma
Eşḳ-i çeşmüm saglu ve sollu da sipāhumdur benüm

366. **u:**
Gazel 2391
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

367. **u:**
Gazel 2392
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ṣabr u ʿaḳlı tagıdup ʿışḳdan ṣadā güş eyleyem
Nʾola ḥālüm ger maḥabbetde ḳadeḥ nūş eyleyem

368. **ü:**
Gazel 2395
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Çün ḥarīm-i dildedür gördüm Muḥibbī maṭlabum
Ne sefer ʿazmin ü ne ḳatʿ-ı beyābān eyledüm

369. **u:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

370. **ü:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

371. **u:**
Gazel 2399
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

372. **u:**
Gazel 2402
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Okuduk Mecnūn u Ferhād-ıla miḥnet dersini
Mekteb-i ʿışḳ içre bunlardur sebaḳdaşum benüm

Ü

373. **ü:**
Gazel 2402
Mısra: **16**
" Ve" bağlacı.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

374. **ü:**
Gazel 2409
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Olısar bir kefen didüm naşībüñ
Dilā bu mülk ü mālı hep bırakdum

375. **ü:**
Gazel 2410
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

376. **u:**
Gazel 2410
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Nūr umarsa nʾola senden rūz u şeb şems ü ḳamer
Hem ḥabīb-i Ḥaḳʾsın u hem raḥmeten-lilʿālemīn

377. **u:**
Gazel 2411
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

378. **ü:**
Gazel 2413
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

379. **u:**
Gazel 2414
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

ʿUşşāḳı maʿşūk öldüre kosun fiġānı çarḫ-ı dūn
Ferhād u Şīrīn kārına karışmasun hīç Bīsütūn

380. **u:**
Gazel 2414
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet zebūn oldum zebūn

381. **ü:**
Gazel 2416
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḥabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

382. **u:**
Gazel 2419
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

383. **u:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿİsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

384. **ü:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

385. **ü:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

386. **ü:**
Gazel 2419
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Sorarsañ rāh-ı ʿışḳuñda Muḥibbī kimdür iy meh-rū
Ḥaḳīr ü derdmend ü bī-kes ü hicrüñle sergerdān

387. **u:**
Gazel 2421
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

388. **u:**
Gazel 2421
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

389. **ü:**
Gazel 2424
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ḥālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

390. **u:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

391. **u:**
Gazel 2427
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

İstedüñ cān u dilüm itdüm fedā
Ne buyursañ turmışam fermāna ben

392. **u:**
Gazel 2428
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Nāz-ıla reftāra gel geşt eyle bāġ u būstān
Servler karşu gelüp bulsun şeref gül gülsitān

393. **ü:**
Gazel 2428
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

394. **ü:**
Gazel 2429
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

395. **ü:**
Gazel 2430
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

396. **ü:**
Gazel 2431
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Her sözinde nāzük ü rengīn maʿānī bulına
İşidenler diyeler bu söz degül dürr-i s̱emīn

397. **ü:**
Gazel 2435
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

398. **u:**
Gazel 2437
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Mürde iken bulsalar Ferhād u Mecnūn ger ḥayāt
Ögrenürlerdi gelüp benden bu ʿışḳuñ ṣanʿatin

399. **u:**
Gazel 2439
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

400. **ü:**
Gazel 2440
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Dōstum cevr ü cefādan daḫı usanmaz mısın
ʿĀşıḳ-ı bī-çāreler kanına hīç kanmaz mısın

401. **u:**
Gazel 2440
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

402. **u:**
Gazel 2444
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

ʿİyde irdi her kişi şādān u ḫandān seyr ider
Ben seni gördüm benüm ʿiydüm mükerrerdür bugün

403. **ü:**
Gazel 2445

Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

404. **u:**
Gazel 2447
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

405. **ü:**
Gazel 2447
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

406. **ü:**
Gazel 2447
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

407. **ü:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

408. **ü:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

409. **ü:**
Gazel 2451
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

410. **ü:**
Gazel 2452
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

411. **u:**
Gazel 2453
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

412. **u:**
Gazel 2453
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

413. **u:**
Gazel 2455
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

414. **ü:**
Gazel 2456
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

415. **u:**
Gazel 2456
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Bahār u būstānı çün ḫazān olmak muḳarrerdür
Dilā geç bu cihānuñ gülsitānından baharından

416. **ü:**
Gazel 2458
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

417. **u:**
Gazel 2459
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Baş u cān terkin urur ʿāşıḳ hemān pervānedür
Gülşen içre bülbül olmışdur hemān efsāne ḫūn

418. **u:**
Gazel 2461
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Ḫātırum ḫoşdur ḫarābātī olaldan ʿışḳ-ıla
Olmışam rindane-meşreb nām u ʿārı sevmezin

419. **ü:**
Gazel 2462
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum Ne eksile şehā cūd u keremden

420. **u:**
Gazel 2462
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Eger ʿafv eylesen cürm ü günāhum Ne eksile şehā cūd u keremden

421. **ü:**
Gazel 2462
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

422. **u:**
Gazel 2464
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Oldum ġamuñla cānā geh şād u geh maḥzūn
Bakdum cihānı gördüm anı daḫı dīger-gūn

423. **ü:**
Gazel 2464
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Hīç dil ḫalāṣ olur mı bir dem bu derd ü ġamdan
Ġam leşkeri çün eyler her dem aña şebīḫūn

424. **u:**
Gazel 2465
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sırr-ı ʿışḳı sakladukça rūşen oldı gün gibi
Āh u eşkinden kişi böyle şermsār olmasun

425. **u:**
Gazel 2466
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

426. **u:**
Gazel 2467
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

427. **u:**
Gazel 2469
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

428. **ü:**
Gazel 2472
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

429. **ü:**
Gazel 2473
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

430. **u:**
Gazel 2473
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ḫaṭṭ u ḫālini Muḥibbī añıcak san bir ġubār
Kimseler ancılayın ʿālemde ḥayrān olmasun

431. **ü:**
Gazel 2475
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

432. **ü:**
Gazel 2475
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

433. **u:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

434. **ü:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

435. **ü:**
Gazel 2476
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

436. **u:**
Gazel 2476
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

437. **u:**
Gazel 2477
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Görüp aldanma dünyāya müzeyyen naḳş u taṣvīrin
Bu fānīdür geçer tīzcek arayup iste naḳḳāşın

438. **u:**
Gazel 2479
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ḫāneḳāh içre Muḥibbī hūy u hāya bakmagil
Gör ṣadālar niçe çıkar gūşe-i meyḫāneden

439. **ü:**
Gazel 2481
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

440. **ü:**
Gazel 2482
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Şikāyet eyleme cevr ü sitemden
Olur mı kurtıla ʿışḳ ehli ġamdan

441. **ü:**
Gazel 2482
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

442. **u:**
Gazel 2483
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

443. **ü:**
Gazel 2484
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Gözümüñ yaşına bakmaz diriġā
Neden bī-ḳıymet ola dürr ü mercān

444. **u:**
Gazel 2485
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

445. **u:**
Gazel 2487
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḥūşa ider ḥüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

446. **u:**
Gazel 2488
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Tagıdup kâküllerin gönlüm perīşān eyledi
Komadı ṣabr u ḳarārum sünbül-i gül-bū diyen

447. **ü:**
Gazel 2491
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Ṣabr kıl cevr ü cefāsına Muḥibbī tañ degül
Bilmedi kimsene tuta gül-i bī-ḫār etegin

448. **ü:**
Gazel 2492
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Bu kerāmet mi degül Mecnūnʿa kuşlar cemʿ olup
Kaçmaya şīr ü peleng ol ʿāşıḳ-ı bī-bākden

449. **ü:**
Gazel 2493
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

450. **ü:**
Gazel 2493
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

451. **ü:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

452. **ü:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
" Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

453. **u:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

454. **ü:**
Gazel 2500
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

455. **u:**
Gazel 2003
Mısra: **8**
" ve " bağlacı.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

456. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
" ve " bağlacı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur gönül

457. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **4**
" ve " bağlacı.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur gönül

458. **u:**
Gazel 2004
Mısra: **9**
" ve " bağlacı.

Ney gibi bil baglayaldan āh u efġān itmege
Eşk-i çeşmümden nigārā toptolu kandur gönül

459. **ü:**
Gazel 2119
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

460. **ü:**
Gazel 2199
Mısra: **3**
"Ve" bağlacı.

Ġamzesine didüm itmegil baña cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

461. **ü:**
Gazel 2199
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

462. **u:**
Gazel 2304
Mısra: **10**
"Ve" bağlacı.

Uyma dünyā çün denīdür gel Muḥibbī fārigˇ ol
Ḥayf degül mi ʿömri ṣarf u dehri bī-ḥāṣıl kılam

ücrete tut-:

1. **ücrete tut-:**
Gazel 2332
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Belli bir ücret karşılığı çalıştırmak.

Kūh-ı ġamda ben ezel çün ʿışḳı bünyād eyledüm
Anda tutdum ücrete Ferhādʾı ırġād eyledüm

üftāde:

1. **üftāde:**
Gazel 2026
Mısra: **4**
Aşık. || *Tutkun, düşkün.*

Serv gibi ser çeküp her dem hevāyı gözleme
Menzilüñ ḫāk olısar bilmez misin üftāde gel

2. **üftādeyem:**-*(y)em*
Gazel 2138
Mısra: **4**
Düşkün, biçare. || *Aşık.*

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

3. **üftāde:**
Gazel 2178
Mısra: **8**
Düşkün, biçare. || *Aşık.*

Gerçi kim ḳahruñ ḳavīdür raḥmetüñ ġālib aña
Bir bölük üftāde budur içümüzde söz bizüm

4. **üftādem:**-*m*
Gazel 2281
Mısra: **14**
Düşkün, biçare.

Sorarsañ āsitānuñda Muḥibbī kemteri kimdür
Ḥaḳīrüñdür faḳīrüñdür ayakdan düşmiş üftādem

üküş:

1. **üküş:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
Çok.

Egerçi cürm üʿışyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

2. **üküş:**
Gazel 2246
Mısra: **7**
Çok.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḥādimim

ülfet:

1. **ülfet:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Alışma, kaynaşma, ünsiyet. || *Uygun kimselerle güzel bir şekilde görüşüp konuşma, birlikte bulunup ahbaplık etme.* || *Dostluk, muhabbet, ahbaplık.*

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

2. **ülfet:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
Dostluk, muhabbet, ahbaplık. || *Alışma, kaynaşma .* || *Uygun kimselerle güzel bir şekilde görüşüp konuşma, birlikte bulunup ahbaplık etme.*

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

ümīd:

1. **ümīdüm:**--*üm, -*
Gazel 2059
Mısra: **7**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Egerçi cürm üʿışyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

2. **ümīdine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2107
Mısra: **7**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu gönlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

3. **ümīd-ile:**-*ile*
Gazel 2118
Mısra: **7**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Bu ümīd-ile ki mihr-i enverüm menzil ide
Sīne burcın āteşīn eşkümle pervīn eyledüm

4. **ümīd-ile:**-*ile*
Gazel 2270
Mısra: **4**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

5. **ümīde:**-*e*
Gazel 2338
Mısra: **12**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

6. **ümīde:**-*e*
Gazel 2400
Mısra: **2**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

ümīd it-:

1. **ümīd it-:**
Gazel 2173
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
İçinde gerçekleşmesini istediği şeyin olacağına dâir bir duygu taşımak, bir şeyin olmasını beklemek, ummak.

Ümīd itdüm didi evvel vişāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḫāl itdüm

ümīd kes-:

1. **ümīd kes-:**
Gazel 2246
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Olmasını ummaktan vazgeçmek, artık olmayacağını kabul etmek.

Gerçi kim cürmüm üküş kesmezem līkin ümīd
Umaram maḥşer güni ide şefāʿat ḫādimim

ümīdi kes-:

1. **ümīdi kes-:**
Gazel 2255
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Olmasını ummaktan vazgeçmek, artık olmayacağını kabul etmek.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

ümīd-i kes:

1. **ümīd-i kes:**
Gazel 2260
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Umutsuz kişi.

Sensin ġayr degül baña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

ümīd-i pertev:

1. **ümīd-i pertev:**
Gazel 2265
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ümit ışığı.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

ümīd-i vaṣl:

1. **ümīd-i vaṣl:**
Gazel 2010
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Kavuşma ümidi.

Ümīd-i vaṣl ider dāyim Muḥibbī
Anuñçün eyler ol hicre taḥammül

2. **ümīd-i vaṣl:**
Gazel 2069
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kavuşma ümidi.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

ümmet:

1. **ümmetin:**-*i, -n*
Gazel 2486
Mısra: **10**
Bir peygambere iman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tabi olanların meydana getirdiği topluluk.

Başdan ayaga günāh-ısa Muḥibbī derd-mend
Senden umar şefḳati sensin kayuran ümmetin

ümmīd:

1. **ümmīde:**-*e*
Gazel 2143
Mısra: **10**
Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

ümmīd eyle-:

1. **ümmīd eyle-:**
Gazel 2100
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İçinde gerçekleşmesini istediği şeyin olacağına dair bir duygu taşımak, bir şeyin olmasını beklemek, ummak. || *Bir şeyin olacağını düşünmek, sanmak, zannetmek, tahmin etmek.*

Raḥm ide diyü eyledüm ümmīd
Bilmedüm eyleyüp ḫaṭā sevdüm

ümmīd it-:

1. **ümmīd it-:**
Gazel 2177
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İçinde gerçekleşmesini istediği şeyin olacağına dair bir duygu taşımak, bir şeyin olmasını beklemek, ummak.

İtmese dīdāruñ ümmīdin eger ʿaşıḳlaruñ
Gözine cennet cehennem görine kevs̱er ḫamīm

ümmīd-i vişāl:

1. **ümmīd-i vişāl:**
Gazel 2038
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kavuşma ümidi.

Zāhidüñ fikriyle z̤ikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i vişāl

ümmīd-vār:

1. **ümmīd-vār:**
Gazel 2474
Mısra: **8**
Ümitli.

İy göñül sırr-ı ʿışḳı fāş itdüñ
Dāra ümmīd-vār imişsin sen

2. **ümmīd-vāram:**-*am*
Gazel 2226
Mısra: **5**
Ümitli.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-váram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

3. **ümmīd-vāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **4**
Ümitli.

Binüben esb-i nāza cilve eyle
Göreyim seni iy ümmīd-váram

4. **ümmīd-vārum:**-*um*
Gazel 2276
Mısra: **2**
Ümitli.

Gel iḥsān eyle cürʿa ḫāksārum
Şehā luṭfuña ben ümmīd-vārum

ümmīdvār:

1. **ümmīdvārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2349
Mısra: **10**
Ümitli.

Ḥāṣıl olurdı Muḥibbīʾnüñ murādı ser-be-ser
Sehv-ile bir kez diseñ ümmīdvārumdur benüm

ümmīd-vār ol-:

1. **ümmīd-vār ol-:**
Gazel 2197
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ümitli olmak.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

ün:

1. **ünin:**-*i, -n*
Gazel 2355
Mısra: **3**
Ses.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

2. **ünin:**-*i, -n*
Gazel 2356
Mısra: **4**
Ses.

Mey içüp şād idelüm rūḥ-ı revānını Cemʿüñ
Geşt-i gülşen kılalum bülbül ünin gūş idelüm

ün eyle-:

1. **ün eyle-:**
Gazel 2240
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bağırmak, haykırmak, seslenmek, ses çıkarmak, çağırmak.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

ʿüryān:

1. ʿ**üryānlıgum:**--*lık, --um*
Gazel 2064
Mısra: **2**
Çıplak.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

2. ʿ**üryān:**
Gazel 2142
Mısra: **6**
Çıplak.

Sīne şevḳden çāk olup sıgmazdı cānum cismüme
Girse ol meh koynuma bir şeb eger ʿüryān benüm

ʿüryān ol-:

1. ʿ**üryān ol-:**
Gazel 2065
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Soyunmak, çıplak duruma gelmek.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

2. ʿ**üryān ol-:**
Gazel 2147
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Soyunmak, çıplak duruma gelmek.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

üş-:

1. **üşüben:**-*üben*
Gazel 2150
Mısra: **4**
Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

2. **üşüben:**-*üben*
Gazel 2438
Mısra: **8**
Hep birden bir yerde toplanmak, çevresine yığılmak, üşüşmek.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

3. **üşmiş:**-*miş*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Her taraftan gelip toplanmak, koşup yığılmak.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

üslūb-ı:

1. **üslūb-ı:**
Gazel 2027
Mısra: **14**
Sanatçının görüş, duyuş, anlayış ve anlatıştaki özelliği. || Bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, biçem, tarz, stil.

Şiʿr-i dil-sūzuñ iderse tañ mıdur Ḥassānʾa ṭaʿn
Şiʿrüñi şimden girü üslūb-ı Selmān eylegil

üst:

1. **üstinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2499
Mısra: **5**
Bir şeyin yukarı kısmı,üzeri.

Çeşm-i bedden ḫālidür san āteş üstinde sipend
Ḫaṭṭ-i müşgīn ger duzaḫ dūd-ı sipendin gözle sen

2. **üstinde:**-*i, -(n)de*
Gazel 2263
Mısra: **4**
Bir şeyin dış yüzü, dış taraftan yüzeyi.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

3. **üstüme:**-*üm, -e*
Gazel 2224
Mısra: **3**
Beden, vücut, bir kimsenin kendi şahsı.

Kanı ol gün ki keremden süresin raḫş üstüme
Urasın bu derdmende sen leked-kūb-ı sitem

4. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2431
Mısra: **8**
Bir şeyin görülen yanı, yüzü, taraf.

Gülşen-i naẓmumda her saṭrum olupdur naḫl-bend
Kondı maʿnī kuşları üstine serv oldı hemīn

5. **üstinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2032
Mısra: **1**
Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

6. **üstüne:**--*ü, --n, --e*
Gazel 2002
Mısra: **8**
Bir şeyin dış yüzü, yüzey.

Ol perīnün ʿazm-i gülzār itdügin işideli
Bir ayak üstüne durdı cümle mecmūʿ-ı nihāl

7. **üstinde:**--*i, --n, --de*
Gazel 2038
Mısra: **7**
Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

8. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2207
Mısra: **5**
Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Sīnede bir idi dāġum çeküp üstine elif
Derd-i dil bir idi şimden girü ben onı görem

9. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2240
Mısra: **3**
Bir şeyin aşağı sayılan yerine göre yukarı tarafı.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

10. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2496
Mısra: **4**
Bir şeyin aşağı sayılan yerine göre yukarı tarafı.

Sāyesin her bir ağaç gösterdi san naṭʿ-ı peleng
Üstine kurıldı bulıtlardan anuñ sāyebān

11. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2364
Mısra: **4**
Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Al bayraklu sipāhī leşkerümdür eşk-i surḫ
Dūd-ı āhum götürelden başum üstine ʿalem

12. **üstümüze:**-*ü, -müz, -e*
Gazel 2373
Mısra: **10**
Vücut, gövde, beden.|| Kişinin kendi şahsı, zatı.

Çignedür bir bölük fütādeleri
Sürer üstümüze feres nʾidelüm

13. **üstine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2400
Mısra: **2**
Bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü, yüzeyi.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

14. **üstinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2435
Mısra: **5**
Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Sīne çāk ü dīde pür-ḫūn sīnemüñ üstinde dāġ
ʿIşḳ-ı şāhī devletinde eksügüm ne lāleden

15. **üstinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2438
Mısra: **7**
Bir şeyin dışa bakan yüzü, dış yüzü.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

16. **üstüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2475
Mısra: **10**
Vücuda giyilmiş olan elbise, giyecek, üst baş.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

üstād:

1. **üstādum:**-*um*
Gazel 2407
Mısra: **4**
Bir ilim veya sanat alanında seçkin yeri olan kimse, usta, üstat.

ʿIşḳ işin Ferhād ile Mecnūnʾa kim teslīm ider
Kalsalar bu devre dirler bana üstādum benüm

2. **üstādıyam:**-*ı, -(y)am*
Gazel 2152
Mısra: **4**
Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan.

Kankı taş katıysa başın aña dögsün kūhken
Başa iltdüm sanʾat-ı ʿışḳuñ bugün üstādıyam

3. **üstād:**
Gazel 2387
Mısra: **10**
Hoca, öğretmen.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

4. **üstād:**
Gazel 2463
Mısra: **8**
Hoca, öğretmen.

Nāleme dün gīce ġam bezminde āheng eyledi
Ol sebebdendür ki üstād olmışamdur nāya ben

üstād ol-:

1. **üstād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olmak. || Öğretici , öğretman, hoca olmak.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

2. **üstād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olmak. ||Öğretici, öğretmen, hoca olmak.

Tañ degüldür kūh-ı ġamda eylesem Ferhādʾa ṭaʿn
Fenn-i ʿışḳı başa iltmiş ben de bir üstād olam

üstine:

1. **üstine:**
Gazel 2300
Mısra: **8**
Arkasından, devamında.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

2. **üstine:**
Gazel 2168
Mısra: **7**
Büyük değer verilen varlıkları ifade eden kelimelerle yemin sözü olarak kullanılır.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

3. **üstine:**
Gazel 2443
Mısra: **12**
-den sonra.

Gönlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

üstüḫvān:

1. **üstüḫvān:**
Gazel 2182
Mısra: **7**
Kemik.

Nāya döndi ʿışḳ-ıla her üstüḫvān
Gīceler tā ṣubḥ iñiler ben neyem

2. **üstüḫvān:**
Gazel 2219
Mısra: **8**
Kemik.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

3. **üstüḫvānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2224
Mısra: **1**
Kemik.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫvānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

4. **üstüḫvānum:**-*um*
Gazel 2249
Mısra: **10**
Kemik.

Şimdilik ġam meclisinde iñlerem ṭanbūr-veş
Öldügümden soñra da her üstüḫvānum nā kılam

5. **üstüḫvānumı:**-*um, -ı*
Gazel 2481
Mısra: **6**
Kemik.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫvānumı seg-i kūyuña aş olsun

6. **üstüḫvān:**
Gazel 2105
Mısra: **3**
Kemik.

Üstüḫvān kaldı tenümde ġam-ı hicrüñle hemān
Emr kıl seglerüñe ola benüm mihmānum

7. **üstüḫvānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2190
Mısra: **5**
Kemik.

Üstüḫvānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

8. **üstüḫvānumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2206
Mısra: **1**
Kemik.

İsterem ki eyleyem bu üstüḫvānumdan ḳalem
Şafḥa-i ruḫsāruma derd-i dilüm kılam raḳam

9. **üstüḫvānum:**-*um*
Gazel 2423
Mısra: **8**
Kemik.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtlerüñe ideler bu üstüḫvānum armagan

üstüne gel-:

1. **üstüne gel-:**
Gazel 2442
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Üzerine doğru hücum etmek veya hücum edercesine baskı yapmak.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

üştür-i ser-mest:

1. **üştür-i ser-mest:**
Gazel 2234
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sarhoş deve.

Çekmek içün dōstlar dünyāda miḥnet bārını
Üştür-i ser-mest gibi kendüzimi bir ner kılam

üstüvār:

1. **üstüvār:**
Gazel 2054
Mısra: **4**
Sağlam, dayanıklı, kuvvetli.

Ḫalel gelmiş-durur gördüm binā-yı ʿışḳa ben daḫı
Geçüp serden koyup bir taş gedügin üstüvār itdüm

2. **üstüvār:**
Gazel 2290
Mısra: **8**
Sağlam, dayanıklı, kuvvetli.

Maḥabbet ḳaṣrına bānī olup Mecnūn ile Ferhād
Tamām idemeyüp anlar gelüp ben üstüvār itdüm

üzre:

1. **üzredür:**-*dür*
Gazel 2243

Mısra: **9**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Oldı ḥabāb-ı ḫayme su üzredür mekānı
Dirse Muḥibbī tañ mı ol ḫayme bī-sütūnum

2. **üzredür:**-*dür*
Gazel 2466
Mısra: **11**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Didiler su üzredür çün kim cihān bünyādını
Ne umarsın iy göñül bī-kār u bī-bünyāddan

3. **üzre:**
Gazel 2213
Mısra: **2**
Bir şeyin yukarı kısmı,üzeri.

Ġamuñdan ġonca-veş ḫūn-ı derūnum
Yakup dāġ sīnem üzre lāle-gūnum

4. **üzre:**
Gazel 2292
Mısra: **3**
Bir şeyin yukarı kısmı,üzeri.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

5. **üzre:**
Gazel 2293
Mısra: **15**
Bir şeyin yukarı kısmı,üzeri.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

6. **üzre:**
Gazel 2390
Mısra: **1**
Üst, üstünde, üzerinde.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

7. **üzre:**
Gazel 2390
Mısra: **8**
Üst, üstünde, üzerinde.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

8. **üzre:**
Gazel 2492
Mısra: **5**
Üst, üstünde, üzerinde.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

9. **üzre:**
Gazel 2031
Mısra: **4**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

10. **üzre:**
Gazel 2031
Mısra: **7**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

11. **üzre:**
Gazel 2046
Mısra: **2**
" –den çok, –den fazla" anlamına gelir.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

12. **üzre:**
Gazel 2122
Mısra: **5**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Dāġlardan sīnem üzre dīdeler peydā idüp
Gīce gündüz gülşen-i ḫüsnüñi seyrān eylesem

13. **üzre:**
Gazel 2125
Mısra: **3**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

14. **üzre:**
Gazel 2126
Mısra: **3**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Ḳabrüm üzre göresiz ger bite ḫūnīn lāleler
Dāġı bagrumdan nişāndur rengi kanumdan benüm

15. **üzre:**
Gazel 2208
Mısra: **8**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

16. **üzre:**
Gazel 2218
Mısra: **6**
Üzerine.

Bu cānum ʿāriyetdür çün lebüñ göster beyā cānā
Lebüm üzre lebüñ korsañ bu cānı saña sipārem

17. **üzre:**
Gazel 2222
Mısra: **11**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Cismüm üzre pül görinürse nʾola ebrūlaruñ
Akıdup gözlerümüñ yaşını Ceyḥūn çekerem

18. **üzre:**
Gazel 2224
Mısra: **2**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Eyleyem cevr ü cefāña üstüḫ∨ānumdan ḳalem
Tā kılam şerḥ-i ġamuñı levḥ-i ḫāk üzre raḳam

19. **üzre:**
Gazel 2241
Mısra: **8**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Lebüñ baña aşıl cāndur olan cān tende ʿāriyet
Lebüm üzre lebüñ ko kim anı tā saña bisyāram

20. **üzre:**
Gazel 2256
Mısra: **6**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Ḥasretüñden sen gül-endāmuñ temāşā eylegil
Sīnem üzre lāleler iẓhār ider dāġ-ı dilüm

21. **üzre:**
Gazel 2273
Mısra: **14**
Gibi, olduğu yolda, olduğu biçimde.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

22. **üzre:**
Gazel 2285
Mısra: **8**
Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üzeri.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

23. **üzre:**
Gazel 2292
Mısra: **4**
Bir şeyin yukarı kısmı,üzeri.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

24. **üzre:**
Gazel 2302
Mısra: **8**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

25. **üzre:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

26. **üzre:**
Gazel 2338
Mısra: **2**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

27. **üzre:**
Gazel 2352
Mısra: **1**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Sīnem üzre dāġ-ıla biñ dīde peydā eyleyem
Gülşen-i ḥüsnüñi doyınca temāşā eyleyem

28. **üzre:**
Gazel 2362
Mısra: **7**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

29. **üzre:**
Gazel 2397
Mısra: **9**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

30. **üzre:**
Gazel 2398
Mısra: **4**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

31. **üzre:**
Gazel 2404
Mısra: **1**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm
Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

32. **üzre:**
Gazel 2418
Mısra: **5**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

33. **üzre:**
Gazel 2421
Mısra: **5**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

34. **üzre:**
Gazel 2447
Mısra: **10**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

İy Muḥibbī şiʿr ara her kim göre elfāzuñı
Rişte-i cān üzre dizmiş dür gibidür sözlerim

35. **üzre:**
Gazel 2459
Mısra: **4**
Üstüne, üstünde, üzerinde.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur
Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

üzüm:

1. **üzüm:**
Gazel 2178
Mısra: **4**
Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

2. **üzüme:**-*e*
Gazel 2178
Mısra: **4**
Asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi.

Eyülerden eylik ögren sen de ġayra eylik it
Bu meseldür kararur üzüme beñzer çün üzüm

V

vā:

1. **vādan:**--*dan*, -
Gazel 2021
Mısra: **6**
Vah, yazık.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

2. **vā:**
Gazel 2337
Mısra: **8**
Vah, yazık.

Gördüm belürdi ḫaṭṭuñı ḫaddüñde nāgehān
Vā ḥasretā ki geldi irişdi ecel didüm

vācib ol-:

1. **vācib ol-:**
Gazel 2092
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yapılması gerekli olmak, şart olmak.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

vaʿde ider:

1. **vaʿde ider:**--*er*
Gazel 2005
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Söz vermek, taahhüt , ahit etmek.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

vaʿde kıl-:

1. **vaʿde kıl-:**
Gazel 2099
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir işin yapılması, bir borcun ödenmesi için zaman tanımak.

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

vaʿde-i ferdā:

1. **vaʿde-i ferdā:**
Gazel 2051
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yarın için verilmiş olan söz.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuşşāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm ṣād ḳıl

vādī:

1. **vādīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2072
Mısra: **4**
İki dağ arasında uzanan arazi.|| Tasavvufi manada ilahi tecellilerin, sırların, aşkın zuhur ettiği mekan. || Aşıkların, ulu kişilerin, peygamberlerin gönlü.

Başuma sevdā-yı zülfüñüñ hevāsı tolalı
Düşüben vādīlere rüsvā-yı hāmūn olmışam

2. **vādīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2298
Mısra: **6**
İki dağ arası uzanan arazi.

Bir saçı leylī firāḳından bugün Mecnūñ-var
Düşüben vādīlere kendümi rüsvā eyledüm

3. **vādīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2300
Mısra: **6**
İki dağ arası uzanan arazi.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

4. **vādīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2105
Mısra: **2**
İki dağ arasında uzanan arazi.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

5. **vādīlere:**-*ler, -e*
Gazel 2256
Mısra: **3**
İki dağ arasında uzanan arazi.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

6. **vādīde:**-*de*
Gazel 2274
Mısra: **6**
İki dağ arasındaki uzun çukur; mutlak anlamda sahra.

Leylī saçını göreli mecnūna dönüp dil
Āvāre olup vādīde kalmadı mecālüm

7. **vādīye:**-*(y)e*
Gazel 2441
Mısra: **9**
İki dağ arası veya ova, yer, taraf.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḫālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

vādī-i ġam:

1. **vādī-i ġam:**
Gazel 2113
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gam vadisi.

Bu dil-i dīvāne tutmaz vādī-i ġamda ḳarār
Āh idüp tā derd-ile çāk-i girībān olmayam

2. **vādī-i ġam:**
Gazel 2139
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam vadisi.

Vādī-i ġamda Sikender gibi bu dil teşnedür
Ḫıżr olup irgür lebüñ iy āb-ı ḥayvānum benüm

3. **vādī-i ġam:**
Gazel 2404
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam, keder vadisi.

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

4. **vādī-i ġam:**
Gazel 2424
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gam, keder vadisi.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

vādī-i hicrān:

1. **vādī-i hicrān:**
Gazel 2430
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ayrılık vadisi.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

vādīʿi ʿışḳ:

1. **vādīʿi ʿışḳ:**
Gazel 2150
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Aşk vadisi.

Vādīʿi ʿışḳ içre Mecnūn olalı hem-kisvetüm
Āşiyāñ-ı murġdur başumda tāc u devletüm

vādī-i ʿışḳa:

1. **vādī-i ʿışḳa:**--*a*, -
Gazel 2029
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk vadisi.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

vādī-i miḥnet:

1. **vādī-i miḥnet:**
Gazel 2329
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Eziyet vadisi.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

2. **vādī-i miḥnet:**
Gazel 2353
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Eziyet vadisi. || *Dünya.*

Çekdügüm bār-ı ġamı çarḫuñ ḳaṭārı çekmeye
Gelmedi bu vādī-i miḥnetde pādaşum benüm

3. **vādi-i miḥnet:**
Gazel 2365
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sıkıntı vadisi.

ʿIşḳ rāhına girüp düşdüm belā ṣaḥrāsına
Vādi-i miḥnetde Mecnūnʾdur ayakdaşum benüm

4. **vadī-i miḥnet:**
Gazel 2402
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dert , sıkıntı vadisi.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

vādī-yi mihnet:

1. **vādī-yi mihnet:**
Gazel 2320
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Eziyet vadisi.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

vāʿiz:

1. **vāʿiẓ:**
Gazel 2483
Mısra: **7**
Cami, mescit vb. yerlerde öğüt niteliğinde dini konuşmalar yapan kimse olmak.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

vākıf ol-:

1. **vāḳıf ol-:**
Gazel 2493
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bilmek, öğrenmek, haberdar olmak.

Rāz-ı ʿışḳa vāḳıf oldum şol ḳadar ʿālemde kim
Sīne gencīnem tolu gelsün berü rāz isteyen

vakit:

1. **vaḳt:**
Gazel 2235
Mısra: **1**
Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

Vaḳt degül mi ki dilā menzil-i inṣāfa gelem
Ġam ġubārını silüp bāde ile ṣafā gelem

2. **vaḳt:**
Gazel 2311
Mısra: **1**
Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

3. **vaḳtidür:**-*i*, -*dür*
Gazel 2351
Mısra: **5**
Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

Vaḳtidür Ḫıżr ol bu ben dil-teşneye
Āb-ı ḥāyvāndur lebüñ sun kanayım

vaḳt:

1. **vaḳtümüz:**-*ümüz*
Gazel 2151
Mısra: **4**
Zaman, vakit, an.

Bezm-i ġamda içerüz her dem ciger ḫūn-ābesin
Dürd-i derdüñ-ile olur vaḳtümüz ḫoş iy ṣanem

2. **vaḳt:**
Gazel 2235
Mısra: **8**
Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

3. **vaḳt:**
Gazel 2303
Mısra: **9**
Belirlenmiş zaman, belirli zaman.

Vaḳt oldı yanup hevāya
Berbād u bed-ġubāram

4. **vaḳtidür:**-*i*, -*dür*
Gazel 2330
Mısra: **3**
Zaman, vakit, an.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

vakt-i bahār:

1. **vaḳt-i bahār:**
Gazel 2030
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bahar mevsimi.

İy Muḥibbī ʿiyş ü nūş eyyāmıdur vaḳt-i bahār
Ḫayme kurdı gör çemende oldı ʿişret-sāz gül

vaḳt-i gül:

1. **vaḳt-i gül:**
Gazel 2040
Mısra: **15**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi.

Vaḳt-i gülde cāme çāk terk eyler idüm ʿārı ben
Bilse idüm ki kalur bu nevʿe cāvīdān gül

2. **vaḳt-i gül:**
Gazel 2133
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gül mevsimi.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

vaḳt-i gülsitān:

1. **vaḳt-i gülsitān:**
Gazel 2496
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gülbahçesi vakti.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

vālih:

1. **vālih:**
Gazel 2183
Mısra: **1**
Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış kimse.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḥayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

2. **vālih:**
Gazel 2261
Mısra: **4**
Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış kimse.

Göreliden nergis-i çeşmüñ şehā
Vālih ü āşüfte bīmār olmışam

3. **vālih:**
Gazel 2294
Mısra: **1**
Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış kimse.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

4. **vālih:**
Gazel 2350
Mısra: **4**
Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış kimse.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

vallāh:

1. **vallāh:**
Gazel 2362
Mısra: **2**
"Allah'a yemin olsun ki" anlamlarında yemin sözü.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

vāmıḳ:

1. **vāmıḳʾam:**-*am*
Gazel 2135
Mısra: **4**
Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Gerçi hicrān eyledi ʿālemde sergerdān beni
Dōstlar ʿAẕrā ġamın çekmekde güyā Vāmıḳʾam

2. **vāmıḳ:**
Gazel 2320
Mısra: **14**
Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Şol ḳadar gördi Muḥibbī cevrüñi ʿālemde kim
Çekmedi Ferhād u Vāmıḳ belki Mecnūn miḥnetüm

3. **vāmıḳ:**
Gazel 2349
Mısra: **4**
Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Geşt-gīr-i ʿışḳam u kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnūn destyārumdur benüm

4. **vāmıḳ:**
Gazel 2369
Mısra: **6**
Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Heves-i fikr-i ruḥ u laʿlüñ ucından şanemā
Ḳıṣṣā-i Vāmıḳ u FerḥādʾaAzra dönüpdür meşelüm

5. **vāmıḳ:**
Gazel 2370

Mısra: **6**

Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Ḥāneḳāh-ı ʿışḳ içinde baña oldılar mürīd
Ṭavr-ı ʿışḳı Vāmıḳ u Mecnūnʾa irşād eyledüm

6. **vāmıḳ:**
Gazel 2390
Mısra: **4**

Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Pehlevān-ı ʿışḳam çü kimdür gelen meydānuma
Vāmıḳ u Ferhād u Mecnun dest-yārumdur benüm

7. **vāmıḳ:**
Gazel 2453
Mısra: **3**

Seven , sevdalı. || Vamık u Azra hikayesinin erkek kahramanıdır. Çin Hakan'ının bir oğlu olur. Adını Vamık koyarlar, güzelliği dillere destan olur.Onun resmini gören Azra Vamık'a aşık olur.Vamık da Azra'ya aşık olur ,ona kavuşmak için birçok zorluk aşmak zorunda kalır. Azra Tus padişahı Mizban'ın eline, Vamık da ateşperest Hintlilerce yakalanıp ateşe atılır ama yanmaz. Azra Mizban'dan, Vamık'da ateşperestlerden kurtulup kavuşurlar.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

var:

1. **varum:**-*um*
Gazel 2143
Mısra: **4**

Elde bulunan her şey, zenginlik, servet.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

2. **vardur:**-*dur*
Gazel 2004
Mısra: **3**

Bulunmak, mevcut olmak.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

3. **var:**
Gazel 2145
Mısra: **1**

Bulunma, mevcut olma.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

4. **var:**
Gazel 2008
Mısra: **8**

Bulunma durumu, mevcut.

Şöyle ḫayrān olmışam cānā cemālüñ ayına
Var mıdur bir kimsene bu ḥālüme ḫayrān degül

5. **var:**
Gazel 2442
Mısra: **4**

Bulunma durumu, mevcut.

Bilmez kişiye ʿışḳ nedür sorma ḥālini
Başumda var benüm baña sor ʿışḳ ḥāletin

6. **var-ısa:**--*ısa,* -
Gazel 2024
Mısra: **7**

Bulunmak, mevcut olmak.

Var-ısa ger dostlar esrār kānıdur göñül
Ḫūn-ı dilden sīnede güller bitürür tāze ter

7. **vardur:**-*dur*
Gazel 2050
Mısra: **10**

Bulunma, mevcut olma hali.

Muḥibbī çünki kul olduñ bugün çün u çerādan geç
Senüñ neñ vardur arada hemān emrine fermān ol

8. **var:**
Gazel 2033
Mısra: **7**

Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Şūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

9. **var-ısa:**--*ısa,* -
Gazel 2034
Mısra: **6**

Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Ġam ile taḫmīr olınmış ḫāk-i ādem ġālibā
Var-ısa ġamsuz kişi olmaya ol ādem göñül

10. **var:**
Gazel 2036
Mısra: **10**

Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

11. **vardur:**--*dur,* -
Gazel 2004
Mısra: **3**

Kainatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan şey.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

12. **var-ısa:**--*ısa,* -
Gazel 2038
Mısra: **4**

Kainatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan şey.

Çün bahār eyyāmıdur al elüñe gülgūn ḳadeḥ
Her ne deñlü var-ısa kalmaya göñlüñde melāl

13. **varup:**--*up*
Gazel 2013
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, gitmek. || Vasıl olmak.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

14. **var:**
Gazel 2013
Mısra: **11**
Kainatta veya düşüncede bulunan, mevcut olan şey.

İy Muḥibbī cāmiʿ-i ḥüsninde var ser-maḥfil ol

15. **var:**
Gazel 2048
Mısra: **8**
"Haydi! Yap!" anlamında emir bildiren söz.

Hicrān ġamını çekmek ise çü murāduñ
Var cürʿa-keş-i ḫāk-i der-i pīr-i muġān ol

16. **var:**
Gazel 2059
Mısra: **7**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Egerçi cürm ü ʿişyānum üküş ammā ümīdüm var
Şefāʿat kānını añsam benüm bī-bākdür gönlüm

17. **var:**
Gazel 2063
Mısra: **1**
Sahiplik bildiren olumlu ad cümleleri kuran bir söz.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

18. **var:**
Gazel 2068
Mısra: **5**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

19. **var:**
Gazel 2070
Mısra: **3**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Bend-i zülfüñde didüm var niçe biñ şeydālaruñ
Didi ḥaḳḳā bir senüñ tek mübtelāyı görmedüm

20. **var-ısa:**--*ısa*
Gazel 2075
Mısra: **8**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Māḫ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

21. **var:**
Gazel 2079
Mısra: **3**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

22. **vardur:**-*dur*
Gazel 2085
Mısra: **4**
Bulunmak.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

23. **var:**
Gazel 2168
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Sāyesin salsa gedā üstine ol sulṭān olur
Geşt kıldum kanda var devlet hümāsın bilmedüm

24. **var:**
Gazel 2189
Mısra: **3**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Şīve-i şīrīn ü nāz u ʿişveler kim sende var
Ben daḫı Ferhād-veş ʿālemde bir ad eyleyem

25. **var:**
Gazel 2202
Mısra: **15**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Başumda var sevdā-yı ḫām ʿışḳ içre itdüm ihtimām
Olmadı dilber baña rām ammā ki kimdür dimezem

26. **var:**
Gazel 2228
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Nigārā nāḫun ile dil-ḫırāşum
Ne kim var ġayr-ı ʿışḳ anı tırāşum

27. **var:**
Gazel 2235
Mısra: **9**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

28. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **1**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

29. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-bedem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

30. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **10**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

31. **var:**
Gazel 2485
Mısra: **2**

Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

32. **var:**
Gazel 2485
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

33. **vardur:**-*dur*
Gazel 2244
Mısra: **10**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

34. **varumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2089
Mısra: **2**
Sahip olunan şeylerin bütünü, mal, servet.

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

35. **var:**
Gazel 2101
Mısra: **12**
Mevcut bulunmak.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

36. **vardur:**-*dur*
Gazel 2113
Mısra: **1**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

37. **var:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

38. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **1**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

39. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **2**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

40. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **2**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Câme-i sebz ile bir şīrīn zebānum var benüm
Var mıdur agzı diyü līkin gümānum var benüm

41. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **4**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

42. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **6**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

43. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **8**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

44. **var:**
Gazel 2120
Mısra: **10**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

İy Muḥibbī sīne saḥrāsında gel kıl dil nişān
Çün atar ġamz okların kaşı kemānum var benüm

45. **var:**
Gazel 2126
Mısra: **1**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm
Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

46. **var:**
Gazel 2128
Mısra: **5**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Var günāhum beni ger öldürmege Evvel ol şāhı ben gedā sevdüm

47. **vār:**
Gazel 2137
Mısra: **10**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Kaşı miḥrābına geçmiş ne āceb çeşm-i nigār
Kankı meẕhebde bu vār mest-ile imāmet gördüm

48. **var:**
Gazel 2147
Mısra: **2**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḫayrān olmışam

49. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **1**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm

Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

50. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **2**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

51. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **4**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Leblerinden iste didüm iy göñül gel bir cevāb
Didi kim agzuma almaga ne cānum var benüm

52. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **6**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

53. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **8**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Ḫalḳ-ı ʿālem görmesün dildārumı düşde diyü
Ṣubḥa dek uyıtmazam ḫalḳı fiġānum var benüm

54. **var:**
Gazel 2171
Mısra: **10**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

55. **var:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs̱ itdük
Eṣer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

56. **var:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

57. **var:**
Gazel 2184
Mısra: **10**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan.

Kāh oldı Muḥibbī teni bir kāha dönüp āh
Ṭakāt mı var bār-ı ġamı her gāh çekem

58. **var:**
Gazel 2058
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

59. **var:**
Gazel 2232
Mısra: **5**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

60. **var:**
Gazel 2248
Mısra: **10**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

61. **var:**
Gazel 2255
Mısra: **3**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

62. **var:**
Gazel 2255
Mısra: **9**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḥālüm benüm

63. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **6**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

64. **var:**
Gazel 2388
Mısra: **5**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

65. **var:**
Gazel 2442
Mısra: **9**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

66. **var:**
Gazel 2446
Mısra: **9**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Meyli var gördüm Muḥibbī şiʿrine cānānenüñ
Sāḥirem tesḫīr kıldum ol gözi cādūyı ben

67. **var:**
Gazel 2494
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Sāḳiyā defʿ-i ḫumār itsün şarāb eglenmesün

Derd-i serden var bu dilde ıżṭırāb eglenmesün

68. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2259
Mısra: **3**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

69. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2294
Mısra: **10**
Bulunma durumu, mevcut olma.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

70. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2336
Mısra: **5**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫırānʾa varup küḫl-ı Ṣıfāhān isterem

71. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2463
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Lebleri devrinde hergiz bakmayam ṣahbāya ben
Serv ḳaddi var-iken meyl itmeyem ṭūbāya ben

72. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2475
Mısra: **4**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḫüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḫüsn ü cemālüñ var-iken

73. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2475
Mısra: **6**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Seyre çıksa her ṭarafdan cemʿ olur ʿāşıḳları
Sen de iy dil eksük olmagıl mecālüñ var-iken

74. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2475
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

75. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2475
Mısra: **10**
Bulunma durumu, mevcut olma.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

76. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2497
Mısra: **7**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāğlar ṣaydın nʾidersin sen ki şahbāz olasın

77. **vardur:**-*dur*
Gazel 2299
Mısra: **8**
Bulunma durumu , mevcut olma.

Āb u āteş cemʿ mümkin olmaz iken dōstlar
Bu ne ḥikmet aglaram sīnemde vardur nār hem

78. **vardur:**-*dur*
Gazel 2301
Mısra: **1**
Bulunma durumu , mevcut olma.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

79. **vardur:**-*dur*
Gazel 2319
Mısra: **1**
Bulunma durumu , mevcut olma.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

80. **vardur:**-*dur*
Gazel 2319
Mısra: **12**
Bulunma durumu , mevcut olma.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

81. **vardur:**-*dur*
Gazel 2337
Mısra: **10**
Bulunma durumu , mevcut olma.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

82. **vardur:**-*dur*
Gazel 2461
Mısra: **2**
Bulunma durumu , mevcut olma.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

83. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Bir lebi mül çeşmi āfet cān-fezāmuz var bizüm
Kim bu şeb bir serv-ḳamet mehliḳāmuz var bizüm

84. **var:**
Gazel 2315
Mısra: **4**
Bulunma durumu, mevcut, sahip olma.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

85. **varum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **1**
Sahip olunan şeylerin bütünü, mal, servet.

ʿAbīrüm ʿanberüm varum ḫabībüm māh-ı tābānum

Enīsüm maḥremüm rāzum güzeller şāhı sulṭānum

86. **varum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **12**
Sahip olunan şeylerin bütünü, mal, servet.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mıṣrʾındaki ḫanum

87. **var-durur:**-*durur*
Gazel 2333
Mısra: **6**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

88. **vardur:**-*dur*
Gazel 2364
Mısra: **5**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

89. **vardur:**-*dur*
Gazel 2396
Mısra: **8**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

90. **vardur:**-*dur*
Gazel 2411
Mısra: **4**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

91. **vardur:**-*dur*
Gazel 2365
Mısra: **5**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

92. **var-ımış:**-*ı, -mış*
Gazel 2371
Mısra: **2**
Mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

93. **var:**
Gazel 2373
Mısra: **3**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde
Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

94. **var:**
Gazel 2373
Mısra: **12**
Bulunma durumu,mevcut olma.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

95. **var:**
Gazel 2389
Mısra: **9**
Bulunma durumu,mevcut olma.

Var kapuñda Muḥibbī gibi biñ bendelerüñ
Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm

96. **var:**
Gazel 2412
Mısra: **6**
Bulunma durumu,mevcut olma.

Ḫāk-i pāyın başına tāc itmegi kim istemez
ʿĀlem içre istemez bir kimse var mı devletin

97. **var:**
Gazel 2448
Mısra: **8**
Bulunma durumu,mevcut olma.

Leblerinden istesem dermān beni ʿayb eylemeñ
Bu cihānda ḫasta mı var istemeye ṣıḥḥatin

98. **var:**
Gazel 2452
Mısra: **9**
Bulunma durumu,mevcut olma.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

99. **var:**
Gazel 2376
Mısra: **6**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Zāhide kevs̲er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

100. **var-ısa:**-*ısa, -*
Gazel 2443
Mısra: **8**
Bulunmak, mevcut olmak.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īs̲ār eylesün

101. **var-ısa:**-*ısa*
Gazel 2454
Mısra: **4**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Derdā ki benüm ḫālümi hīç kimsene bilmez
Her derdi çeken var-ısa ʿālemde benem ben

102. **var-ken:**-*ken*
Gazel 2475
Mısra: **1**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

103. **var-iken:**-*i, -ken*
Gazel 2475
Mısra: **2**
Bulunma durumu, mevcut olma.

Seyr-i gülzār itmeyem gül-ruḫ cemālüñ var-ken
Serve kılmayam naẓar nāzük nihālüñ var-iken

104. **varumı:**-*um, -ı*
Gazel 2487
Mısra: **4**

Elde bulunan her şey, sahip olunan şeylerin tümü.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

105. **varuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2495
Mısra: **5**
Varlık.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

106. **var:**
Gazel 2026
Mısra: **6**
Başına geldiği cümlelere "istersen, haydi" vb. anlamlar katar.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

var-:

1. **vardukça:**-*dukça*
Gazel 2296
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Kūyuña vardukça itsen ger baña cevr ü sitem
Rāh-ı ʿışḳuñda daḫı ben cüst ü çālāk olam

2. **varsam:**-*sa, -m*
Gazel 2006
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, gitmek.

Men ʿ idersin kūyına varsam beni itden beter
İy raḳīb-i rū-siyeh nʾiçün olursın böyle ḍāl

3. **varsam:**-*sa, -m*
Gazel 2022
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Çok görür kūyına varsam müddeʿī ben ʿāṣıḳı
Dilegüm budur Ḫudāʾdan çekile gözine mīl

4. **varmaga:**-*mak, -a*
Gazel 2039
Mısra: **5**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak. || Gitmek.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i gönlümi
Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

5. **varın:**-*ın, -*
Gazel 2039
Mısra: **7**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak. || Gitmek.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḥān malı degül

6. **varup:**-*up, -*
Gazel 2047
Mısra: **10**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

7. **vardugumca:**-*duk, -um, -ca*
Gazel 2052
Mısra: **7**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak.

Kūy-ı yāra vardugumca gizlenür mühmel raḳīb
Nite kim şīr irdüginde nā-bedīd olur şaġal

8. **varuban:**-*uban, -*
Gazel 2055
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ser-i kūyını dildāruñ varuban görmedüm aṣlā
Niçe kez ḥufyeten geldi didiler müttehem çekdüm

9. **vardukça:**-*duk, -ça*
Gazel 2057
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Sürdiyse ben fütādeyi kūyından ol nigār
Vardukça aña daḫı beter ola raġbetüm

10. **varam:**-*am*
Gazel 2071
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

11. **varup:**-*up*
Gazel 2082
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Dili ḫōş idelüm çemende varup
Olmadın bu cihān ḫarāb içelüm

12. **varup:**-*up*
Gazel 2085
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

13. **varup:**-*up*
Gazel 2085
Mısra: **8**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

14. **varsa:**-*sa*
Gazel 2090
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ehl-i ʿışḳ kūyuña varsa çagrışurlar dād dād
Bī-ḫabersin kullaruñdan hey güzel şāhum benüm

15. **varup:**-*up*
Gazel 2094
Mısra: **4**
Gitmek.

Ol şeh-i ḫūbāna ʿāşıḳdur kamu ḫalḳ-ı cihān
Kime ʿarż-ı ḥāl idüp kime varup dād eyleyem

16. **varam:**-*am*
Gazel 2106

Mısra: **1**
Gitmek.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

17. **varam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **10**
Gitmek.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

18. **varam:**-*am*
Gazel 2106
Mısra: **4**
Gitmek.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

19. **varam:**-*am*
Gazel 2106
Mısra: **8**
İyice anlamak, inceliklerine erişerek duymak.

Derdüñ-ile güzelüm olalı meʾnūs göñül
Derdüñi sanma koyup isteyü dermāna varam

20. **varam:**-*am*
Gazel 2106
Mısra: **10**
Gitmek.

Şöyle mest itdi Muḥibbī beni cām-ı leb-i yār
Böyle rüsvā umaram maḥşere mestāne varam

21. **varsa:**-*sa*
Gazel 2119
Mısra: **9**
Gitmek.

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

22. **varup:**-*up*
Gazel 2123
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Sāḳīyā bāde getür ʿıyş(ı) müdām eyleyelüm
Gülşen içinde varup bāġı maḳām eyleyelüm

23. **varalum:**-*alum*
Gazel 2133
Mısra: **4**
Gitmek.

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

24. **varduguma:**-*duk, -um, -a*
Gazel 2134
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kūyuñe varduguma dün gice āh
Kanlu yaşumla bellüdür rāhum

25. **varup:**-*up*
Gazel 2136
Mısra: **4**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Pādişāh olduñsa cānā Tañrıʾdan korkmaz mısın
Niçeye dek āsitānuña varup dād eyleyem

26. **varayım:**-*ayım*
Gazel 2141
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

27. **varup:**-*up*
Gazel 2146
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

28. **vardum:**-*du, -m*
Gazel 2147
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

29. **varılmaz:**-*ıl, -maz*
Gazel 2151
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Gel ḳabūl eyle getürdüm tuḥfe cān dergāhuña
Çün varılmaz pādişāhlar öñine boş iy ṣanem

30. **varup:**-*up*
Gazel 2157
Mısra: **2**
Gitmek.

Pendüñle nāṣiḥā beni sanma ki bend olam
Göñlüm bunı diler ki varup bir levend olam

31. **varmaz:**-*maz*
Gazel 2166
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Secde idelden nigārā varmaz oldum mescide
Ṭāḳ-ı ebrūsı olupdur çünki miḥrābum benüm

32. **varmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2184
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

33. **vardum:**-*du, -m*
Gazel 2187
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Bāġa vardum şevḳ-i ruḫsāruñla güller pāyına
Aglayup ḫūn-ı cigerle dāmenin ter eyleyem

34. **varuban:**-*uban*
Gazel 2187
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına

Varuban nez̲z̲āre-i serv-i ṣanavber eyleyem

35. **varıcak:**-*ıcak*
Gazel 2189
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Kork Ḫudāʾdan gūşuña al bu benüm feryādumı
Kūyuña ben varıcak çagırup hem dād eyleyem

36. **varup:**-*up*
Gazel 2191
Mısra: **1**
Gitmek.

Varup luṭfʿistedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

37. **varuban:**-*uban*
Gazel 2193
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Görüp şemşīrüñ iy dilber beni sanma ḥaz̲er kıldum
Baş açup varuban karşu dil ü cānum siper kıldum

38. **varuban:**-*uban*
Gazel 2204
Mısra: **4**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naz̲z̲āre-i serv ü sanavber eyleyem

39. **vardum:**-*du, -m*
Gazel 2218
Mısra: **1**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olmak.

Egerçi kūyuña vardum senüñ ṭālib-i dīdāram
Seni aġyār-ıla līk görem ṭāḳat nemī ārem

40. **varan:**-*an*
Gazel 2224
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kaʿbeʾdür kūyı varan ʿuşşāḳı ḳatl itse ne tañ
Teşnedür çünki Muḥibbī ḳana ol rīg-i Ḥarem

41. **vara:**-*a*
Gazel 2227
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Hīç olur mı vara eşküm kūyuña cānā senüñ
Ölicek ilte meger bād-ı ṣabā gerdüm benüm

42. **vardum:**-*du, -m*
Gazel 2240
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Görmege vardum seni daşladılar Mecnūn-vār
Kūyuñ eṭfāline cismüm oñdurup ün eyledüm

43. **varam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **1**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

44. **varam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **4**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

45. **varam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

İsterem ṭalʿat süheylinden ümīd-i pertevi
Gīceler bulam şerefler diyü pāy-ı meh varam

46. **varsam:**-*sa, -m*
Gazel 2272
Mısra: **11**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

47. **varup:**-*up*
Gazel 2272
Mısra: **12**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Sensüzin gülzāra varsam gül dikendür çeşmüme
Anuñ içün bāġa varup istemez seyrān gözüm

48. **varup:**-*up*
Gazel 2290
Mısra: **4**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Bu dünya cīfedür gördüm meges-veş ḳānīʿ olmadum
Varup Simurġ olup Ḳafʾa ḳanāʿat iḫtiyār itdüm

49. **vardı:**-*dı*
Gazel 2301
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

50. **varup:**-*up*
Gazel 2306
Mısra: **1**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına göñlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

51. **varmaz:**-*maz*
Gazel 2335
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

52. **varup:**-*up*
Gazel 2336
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ḫāk-i pāyuñ var-iken bu çeşm-i ḫūn-ālūduma
Sanma Ḫrānʾa varup küḥl-ı Ṣıfāhān isterem

53. **varup:**-*up*
Gazel 2338
Mısra: **12**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Derdüñ-ile bu Muḥibbī ḥalḳa kıldı ḳāmetin
Bu ümīde kim varup ayaguña ḫalḫāl olam

54. **varmam:**-*ma*, -*m*
Gazel 2346
Mısra: **14**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

55. **varalum:**-*alum*
Gazel 2355
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Varalum gūş idelüm bülbül ünin
Kılalum ʿişrete şitāb içelüm

56. **varup:**-*up*
Gazel 2360
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Ele mıżrāb-ı ġam alup göñül ṭanbūrını çaldum
Maḥabbet bezmgāhında varup āvāzeler saldum

57. **varma:**-*ma*
Gazel 2367
Mısra: **9**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Muḥibbī gülşene varma temāşā eyle bu sīnem
Kızıl güller kılup dāġum elifden servler çekdüm

58. **varup:**-*up*
Gazel 2374
Mısra: **3**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

59. **varımaz:**-*ı*, -*maz*
Gazel 2375
Mısra: **12**
Gitmek.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

60. **varam:**-*am*
Gazel 2386
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Dīvāne-vār deyr-i muġāna eger varam
ʿAyb eylemeñ esīr-i belā-yı perī-veşüm

61. **vardum:**-*du*, -*m*
Gazel 2393
Mısra: **2**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

62. **varup:**-*up*
Gazel 2394
Mısra: **5**
Belli bir yere ulaşmak, vasıl olma.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

63. **varacak:**-*acak*
Gazel 2400
Mısra: **8**
Gitmek.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

64. **varsam:**-*sa*, -*m*
Gazel 2406
Mısra: **4**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḥāżır güvāhumdur benüm

65. **varan:**-*an*
Gazel 2413
Mısra: **6**
Gitmek.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

66. **varmaz:**-*maz*
Gazel 2416
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

67. **varmak:**-*mak*
Gazel 2421
Mısra: **4**
Bir hale girmek, o hal üzre olmak, o hale dalmak.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫvāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

68. **varam:**-*am*
Gazel 2430
Mısra: **8**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

69. **varup:**-*up*
Gazel 2433
Mısra: **5**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Didüm ki sāyeñe varup iy dōst ḫoş geçem
Didi ki ben günüm saña hīç saya virmezsin

70. **varma:**-*ma*
Gazel 2436
Mısra: **1**
Gitmek.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

71. **varsa:**-*sa*
Gazel 2443
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īs̱ār eylesün

72. **varsun:**-*sun*
Gazel 2452
Mısra: **8**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Cām-ı derdüñ nūş idenler oldılar mest ü ḫarāb
Varsun ol bezme özini ʿışḳ-ıla bī-ʿār iden

73. **varaydum:**-*a, -(y)du, -m*
Gazel 2460
Mısra: **7**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḥāḳḳıyçün Ṣafā ben

74. **varam:**-*am*
Gazel 2106
Mısra: **6**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Ṣıfāhānʾa varam

75. **varam:**-*am*
Gazel 2265
Mısra: **8**
Erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak.

Ṣād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

var eyle-:

1. **var eyle-:**
Gazel 2081
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yaratmak.

İy dil var eyle ḥażret-i yāra şikāyeti
İrmedi dāmenine elüm kaldı müşkilüm

vara vara:

1. **vara vara:**
Gazel 2291
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Artarak.

Eşk-i çeşmüm vara vara oldı deryā-yı muḥīṭ
Gāh ġavvāṣam o baḥr içinde gāhī māhiyem

varak:

1. **varaḳ:**
Gazel 2038
Mısra: **7**
Kitap yaprağı, iki sayfadan ibaret üzeri yazılı yaprak.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. **varaḳ:**
Gazel 2412
Mısra: **3**
Kitap yaprağı, iki sayfadan ibaret üzeri yazılı yaprak.

Gülʿiẕāruñda ʿaraḳdan oldugıyçun bir varaḳ
Ḥürmet idüp göze sürerler bilenler ḳıymetin

varlık:

1. **varlık:**
Gazel 2147
Mısra: **4**
Allah'ın lutfu olan şeyleri kendi malı zannetmekten ileri gelen gurur, kendini var görme, kibir.

Geydüm iḥrāmı ḥarīm-i kūyına vardum bugün
Terk idüp varlık libāsın cümle ʿüryān olmışam

vaṣf:

1. **vaṣfın:**-*ı, -n*
Gazel 2343
Mısra: **9**
Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

2. **vaṣfuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2373
Mısra: **1**
Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

vaṣf eyle-:

1. **vaṣf eyle-:**
Gazel 2049
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimsenin durumunu, sıfatlarını ve niteliklerini sayarak tarif etmek.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

vaṣf id-:

1. **vaṣf id-:**
Gazel 2482
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

vaṣf it-:

1. **vaṣf it-:**
Gazel 2166
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Övmek.

Ṭūṭī-i ṭabʿum Muḥībbī gösterür gūyā nebāt
Her kaçan vaṣf itse ol laʿl-i şeker-nābum benüm

vaṣıf:

1. **vaṣfın:**--*ı, --n*
Gazel 2040
Mısra: **13**
Övgü, nitelik.

Ruḫlaruñ vaṣfın işitmiş eylemiş görmek heves
Tag u ṣaḥrāda anuñçün oldı sergerdān gül

2. **vaṣfını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2049
Mısra: **10**
Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

3. **vaṣfını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2053
Mısra: **5**
Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.|| Övme.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

4. **vaṣfına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2337
Mısra: **1**
Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik.

Cānān cemāli vaṣfına çün bir ġazel didüm
Ṣīrīn lebini sorana ġāyet güzel didüm

vaṣıl:

1. **vaṣluña:**--*uñ, --a, -*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Sevdiğine kavuşturan, birleştiren || tasavvufta Hakk'a ermektir, salikin bu makama ulaşabilmesi için İlahi aşk ateşinde yanması ve "mevt- i iradi"nin (ölmeden evvel ölümün) hasıl olması gerekir.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḫaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

2. **vaṣlı:**--*ı*
Gazel 2016
Mısra: **5**
Ulaşma, birleşme. || Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Vaṣlı bāġından ırag olalı ol dildārumuñ
Ġonca-veş teng oldı göñlüm ḫāṭırum ḫurrem degül

3. **vaṣla:**--*a, -*
Gazel 2036
Mısra: **4**
Ulaşma, birleşme.|| Sevdiğine kavuşma, vuslat.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

4. **vaṣluña:**--*uñ, --a*
Gazel 2051
Mısra: **7**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Vaṣluña irmez bilürem çünki ʿuṣṣāḳuñ eli
Vaʿde-i ferdā ile kaygulu göñlüm şād ḳıl

5. **vaṣluñ:**--*uñ, -*
Gazel 2068
Mısra: **6**
Vuslat, sevgiliye kavuşmak.

Var mı bir meẕhebde ben ḳanum ḥelāl itdüm saña
Vaṣluñ itdüñ sen ḫarām iy nāz-perverdüm benüm

6. **vaṣluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2086
Mısra: **5**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

7. **vaṣluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2096
Mısra: **7**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Hicr-ile öldürmeyince vaṣluña irgürmedüñ
Eyledüñ bu nevʿ-ile derdüme dermānum benüm

8. **vaṣluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2132
Mısra: **5**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

9. **vaṣlı:**-*ı*
Gazel 2140
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

10. **vaṣluñ:**-*uñ*
Gazel 2146
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

11. **vaṣluñ:**-*uñ*
Gazel 2183
Mısra: **2**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Dōstum ʿışḳa düşelden vālih ü ḫayrānuñam
Olmışam vaṣluñ temennāsında sergerdānuñam

12. **vaṣla:**-*a*
Gazel 2194
Mısra: **3**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

13. **vaṣla:**-*a*
Gazel 2194
Mısra: **4**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ḫarc kıldum dil ü cān naḳdin irem vaṣla diyü
İrmedüm vaṣla hemān özüme ġaddār

14. **vaṣla:**-*a*
Gazel 2369
Mısra: **4**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ne ḳadar cehdi derem Kaʿbe-i kūyuña irem
Saʿy-ile olmaz imiş vaṣla müyesser nʾidelüm

15. **vaṣlına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2389
Mısra: **8**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uṣṣāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

16. **vaṣlına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2485
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Vaṣlına niçe bulursın iy Muḥibbī dest-res
Olasın sen bir gedā ol pādişāh-ı kāmrān

vaṣiyyet eyle-:

1. **vaṣiyyet eyle-:**
Gazel 2423
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -

Öldükten sonra ne yapılmasını istediğini bildirmek.

Firḳatüñle ger ölem cānā vaṣiyyet eylerem
İtleriüñe ideler bu üstüḫ∨ānum armagan

<u>vaṣl:</u>

1. **vaṣl-ı:**
Gazel 2002
Mısra: **9**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

2. **vaṣlıdur:**-*-ı, --dur*
Gazel 2002
Mısra: **10**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḥāl

3. **vaṣluña:**-*-(u)ñ, --a*
Gazel 2004
Mısra: **12**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

4. **vaṣluñ:**-*-uñ, -*
Gazel 2017
Mısra: **2**
Ulaşma, birleşme || Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

5. **vaṣl:**
Gazel 2105
Mısra: **6**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḥalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

6. **vaṣluñ:**-*-uñ*
Gazel 2107
Mısra: **7**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm şāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

7. **vaṣluñ:**-*-uñ*
Gazel 2159
Mısra: **4**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

8. **vaṣlın:**-*-ı, -n*
Gazel 2172
Mısra: **11**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül

9. **vaṣlın:**-*-ı, -n*
Gazel 2172
Mısra: **11**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Bu Muḥibbī vaṣlın ister bir yaña daḫı göñül
Gel nizāʿ itme ne saña ne baña olsun direm

10. **vaṣluñ:**-*-uñ*
Gazel 2229
Mısra: **1**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

11. **vaṣluñ:**-*-uñ*
Gazel 2236
Mısra: **3**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Muṣḥaf-i ḥüsnüñ açup vaṣluñ temennā eyledüm
Ḥamdü-lillāḥ ki murādumca-durur fālum benüm

12. **vaṣluña:**-*-uñ, -a*
Gazel 2244
Mısra: **1**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

13. **vaṣlını:**-*-ı, -n, -ı*
Gazel 2248
Mısra: **7**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

İy dil anuñ vaṣlını getürme ḫāṭıra
Sen bir faḳīr-i mübtezel ol şāh-ı muḫteşem

14. **vaṣla:**-*-a*
Gazel 2248
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Vaṣla iren hicri de dilden gidermesün
Her şādīnüñ nite ki var āḫirinde ġam

15. **vaṣluñ:**-*-uñ*
Gazel 2299
Mısra: **3**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

16. **vaṣluña:**-*-uñ, -a*
Gazel 2322
Mısra: **5**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

İrmeden vaṣluña cānā korkaram bād-ı ecel
Suna baña bir ḳadeḥ peymāne bilmen nʾeyleyem

17. **vaṣlına:**-*-ı, -n, -a*
Gazel 2330
Mısra: **11**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Nʾeyleyem bir çāre bu bī-çāre bulmaz vaṣlına
Dem-be-dem aña taḳarrübde raḳībe düşmenüm

18. **vaṣl:**
Gazel 2347
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Naḳd-i cāna vaṣl umarken oldı hicrān ḥāṣılum
ʿIşḳ bāzārına düşdüm bu-durur maġbūnlıgum

19. **vaṣl:**
Gazel 2415
Mısra: **14**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl yeksān

20. **vaṣluñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2461
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

ʿĀṣıḳam dīdāruña ister Muḥibbī vaṣluñı
Senden artuk iy perī-rū nigārı sevmezin

21. **vaṣlına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2465
Mısra: **9**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Çāresüz kaldı Muḥibbī çāre bilmez vaṣlına
Āh kim ʿālemde kimse böyle nā-çār olmasun

vaṣl-ı cānān:

1. **vaṣl-ı cānān:**
Gazel 2304
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin vuslatı.

Vaṣl-ı cānān çün bulınmaz itmeyince terk-i cān
Ben neden cān virmeyüp āsān işüm müşkil kılam

2. **vaṣl-ı cānān:**
Gazel 2435
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin vuslatı.

Vaṣl-ı cānān isteyen itmek gerek terk-i beden
Kim şehīd-i ʿışḳ ola lā-büd olur ol bī-kefen

vaṣl-ı nigār:

1. **vaṣl-ı nigār:**
Gazel 2320
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin vuslatı.

İrmedin vaṣl-ı nigāra ger ölem iy dōstlar
Ol cefākāruñ güẕergāhında eyleñ türbetüm

2. **vaṣl-ı nigār:**
Gazel 2337
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Sevgiliye kavuşma.

Girmez Muḥibbī saʿy-ile vaṣl-ı nigār ele
Pes ben anuñ-ıçun aña ṭūl-ı emel didüm

vaṣṣāf:

1. **vaṣṣāfa:**--*a, -*
Gazel 2049
Mısra: **10**
Niteliklerini, vasıflarını, özelliklerini sayarak anlatan kimse.

ʿIşḳuñ evṣāfını bir bir bu Muḥibbīʾden işit
Diñle cāndan vaṣfını vaṣf eylesün vaṣṣāfa gel

vaṭan:

1. **vaṭan:**
Gazel 2217
Mısra: **7**
Bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı yer, yurt.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

vaṭen:

1. **vaṭenden:**-*den*
Gazel 2476
Mısra: **8**
Bir milletin üzerinde yaşadığı, hâkim olduğu toprak, yurt.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

vāy:

1. **vāy:**
Gazel 2017
Mısra: **2**
Acı ve üzüntü duygusunu ifade eden bir ünlemdir.

Derd-i hicrüñi şehā gerçi nihān eyler göñül
İllā vaṣluñ añıcak vāy ki fiġān eyler göñül

vāz gel-:

1. **vāz gel-:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, caymak. || Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

2. **vāz gel-:**
Gazel 2424
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek, hakkı saydığı bir şeyi artık istemez olmak, terketmek, bırakmak.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

vāz gel:

1. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, caymak. || Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

2. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, caymak. || Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

3. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, caymak. || Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān

4. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || Niyetten veya karardan dönmek, caymak. ||

Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.

5. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || *Niyetten veya karardan dönmek, caymak.* || *Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.*

6. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Vaz geçmek. || *Niyetten veya karardan dönmek, caymak.* || *Eskiden beri yapmakta olduğu bir şeyi artık yapmaz olmak.*

7. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

8. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Virme dil sevdā-yı zülfe bu hevādan vāz gel
İy gönül ʿālemde gel bu mācerādan vāz gel

9. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Çünki bu dünyā metāʿıdur kamu ʿāriyyeti
Ādeme bir ḫırḳa bes tāc u ḳabādan vāz gel

10. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāşıluñ ak u karadan vāz gel

11. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

ʿĀşıḳ olma key sakın olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Çünki ʿışḳa mübtelā olduñ devādan vāz gel

12. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

13. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hiç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

14. **vāz gel:**
Gazel 2021
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Vazgeçmek. || *Feragat etmek, bırakmak.*

Gül gibi gūş eylemez bülbülleyin āh u fiġān
Gīceler tā ṣubḥa dek bu āh u vādan vāz gel

vażʿ olın-:

1. **vażʿ olın-:**
Gazel 2052
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Kararından veya niyetinden dönmek, niyetini bozmak, caymak.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

ve:

1. **ve:**
Gazel 2163
Mısra: **2**
"Ve" bağlacı.

Muḳırram cürm ü ʿisyāna egerçi kim günāhkāram
Mürüvvet kānısın senden ve līkin raḥmet umaram

2. **ve:**
Gazel 2281
Mısra: **11**
"Ve" bağlacı.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

3. **ve:**
Gazel 2476
Mısra: **5**
"Ve" bağlacı.

Evlā görinür ḫāmūşī-i ʿışḳ ve līkin
Ekşer bilinür ʿışḳ fiġān-ıla suḫenden

ve līkin:

1. **ve līkin:**
Gazel 2059
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ama.

Bi-ḥamdiʾllāh tekebbürden riyādan pākdür gönlüm
Ve līkin dest-i ʿışḳ-ıla dögilmiş ḫākdür gönlüm

vech:

1. **vech-ile:**-*ile*
Gazel 2270
Mısra: **6**
Tarz, biçim, yol.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

2. **vech-ile:**-*ile*
Gazel 2357
Mısra: **14**
Sebep, vesile.

Muḥibbī terk iderse nʾola ʿārı
Anı bu vech-ile rüsvā kılan kim

3. **vech-ile:**-*ile*
Gazel 2493
Mısra: **9**
Tarz, biçim, yol.

Ol hümā-pervāzı gör ne vech-ile kıldum şikâr
Gönlümüñ şahbāzına kılsun naẕar bāz isteyen

4. **vech-ile:**-*ile*
Gazel 2018
Mısra: **14**
Tarz, biçim, yol,sebep.

İy Muḥibbī göz açup her kes temāşā eylesün
Oldı çün bir vech-ile manẓūr ulu ʾl-ebṣār gül

“veʾḍ-ḍuḥā”:

1. **“veʾḍ-ḍuḥā”:**
Gazel 2195
Mısra: **15**
"Kuşluk vaktine yemin olsun".

Yüzüñe “veʾḍ-ḍuḥā” didüm saçuña daḫı “veʾl-leyl”
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

2. **“veʾḍ-ḍuḥā”:**
Gazel 2215
Mısra: **7**
"Kuşluk vaktine yemin olsun".

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine “veʾḍ-ḍuḥā”
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

vefā:

1. **vefā:**
Gazel 2145
Mısra: **1**
Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

Vefā gelmez cihāndan çün ferāġum var gülinden hem
İrişmez gūşuma hergiz fiġānlar bülbülinden hem

2. **vefāsuz:**-*suz*
Gazel 2450
Mısra: **5**
Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme.

Sen lebi vefāsuz ḫusrev-i ḫūbān içün
Kūh-ı ġamda eyledüm Ferhād gibi terk-i cān

3. **vefāsuz:**-*suz*
Gazel 2000
Mısra: **6**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen ,sevgili.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

4. **vefā:**
Gazel 2009
Mısra: **9**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.|| Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.

İy Muḥibbī çekmeyen cevr ü cefā görmez vefā
Anuñ-ıçun dimezem cevr ü cefāyı az kıl

5. **vefā:**
Gazel 2011
Mısra: **9**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.|| Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hiç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

6. **vefā:**
Gazel 2032
Mısra: **7**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat. || Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.

Dōstum senden vefā gelmek baña emr-i baʿīd
Ben daḫı senden vişāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

7. **vefā:**
Gazel 2044
Mısra: **9**
Sözünde durma, sözü yerine getirme, dostlukta sebat gösterme. || Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

8. **vefāña:**--*ñ, --a*
Gazel 2066
Mısra: **5**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat. || Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

9. **vefāyı:**-*(y)ı*
Gazel 2070
Mısra: **1**
Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme. || Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

10. **vefāsın:**-*sı, -n*
Gazel 2089
Mısra: **3**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Vefāsın istedügümce cefāya ugradum āḫir
Dili bir bī-vefāya bagladum bāṭıl gümān itdüm

11. **vefāsı:**-*sı*
Gazel 2109
Mısra: **9**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẕar it kanda gitdi Cem

12. **vefa:**
Gazel 2146
Mısra: **10**
Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme. || Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Kūyuña varup Muḥibbī vaṣluñ itse ārzū
Dōstum gelmez vefa senden meger cevr ü sitem

13. **vefādan:**-*dan*
Gazel 2210
Mısra: **6**

Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

14. **vefāñı:**-*ñ, -ı*
Gazel 2282
Mısra: **3**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

15. **vefā:**
Gazel 2315
Mısra: **6**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Ārzū-yı vaṣl umar göñül ʿaceb dīvānedür
Kim vefā resmin bilür bir pür-cefāmuz var bizüm

16. **vefā:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

17. **vefā:**
Gazel 2362
Mısra: **6**
Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

18. **vefā:**
Gazel 2393
Mısra: **2**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Gelüp eşküm sipāhını livā-yı āhı kaldurdum
Belā ṣaḥrāsına vardum vefā ṭablını çaldurdum

19. **vefādan:**-*dan*
Gazel 2418
Mısra: **7**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

20. **vefā:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĪsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

21. **vefā:**
Gazel 2454
Mısra: **10**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

22. **vefā:**
Gazel 2460
Mısra: **1**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Nigārā görmedüm senden vefā ben
Anuñçün saña direm pür-cefā ben

23. **vefā:**
Gazel 2467
Mısra: **7**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

24. **vefādan:**-*dan*
Gazel 2467
Mısra: **8**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

25. **vefā:**
Gazel 2476
Mısra: **4**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

Çün küşte-i ʿışḳ ola dilüm ḫāk-i derüñde
İrişe vefā būyı dimāġuña kefenden

26. **vefā:**
Gazel 2493
Mısra: **14**
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

İy Muḥibbī bu ṭarīḳ-ı ʿışḳda ʿāşıḳ degül
Gözleyüp mihr ü vefā cevr ü cefā az isteyen

vefā eyle-:

1. **vefā eyle-:**
Gazel 2077
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Evvel vefālar eyledün āḫir cefa kılup
İtdüñ çü tīġ-ı cevr-ile baġrum dilim dilim

2. **vefā eyle-:**
Gazel 2312
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḫmuñ baña merhem

vefā kıl-:

1. **vefā kıl-:**
Gazel 2071
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Öldükde aña varam iy bī-vefā dimişsin
ʿAhdüñe gel vefā kıl hicr-ile çün ben öldüm

2. **vefā kıl-:**
Gazel 2135
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Dōstum cevr ü cefāñı sen baña gördüñ meḥel
Ger vefā kılup teraḥḥum eyleseñ de lāyıḳam

3. **vefā kıl-:**
Gazel 2188
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dostluk ve muhabbette sebat etme, sevgide süreklilik, bağlılık ve sadakat.

İy dōst cefā itme Muḥibbīʾye kıl vefā
Cevrüñi çeker raḥm idesin gāhī beklerem

4. **vefā kıl-:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

5. **vefā kıl-:**
Gazel 2435
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

6. **vefā kıl-:**
Gazel 2475
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgi ve dostluk göstermek.

Kimseye bāḳī degüldür çünki bu ḥüsn ü cemāl
Kıl vefā iy bī-vefā ḥüsn ü cemālüñ var-iken

vefādār:

1. **vefādārı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **6**
Vefalı, dostluğunda ve sevgisinde sebat eden, dostluğuna bağlı olan kimse.

Niyyet itdüm ḳıṣṣa-i ʿuṣṣāḳı taḳrīr eyleyem
Māh-rūlar cevrini daḫı vefādārı dilüm

vefāsuz:

1. **vefāsuz:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen kimse.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

2. **vefāsuzdur:**--*dur*, -
Gazel 2044
Mısra: **9**
Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen kimse.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

veʾger ne:

1. **veʾger ne:**
Gazel 2281
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Aksi halde, yoksa, ve illa.

Degülse ol saçı Leylā çerā ben hem çü Mecnūnam
Veʾger ne olmasa Şīrīn neden ʿışḳ-ıla Ferhādʾam

veh:

1. **veh:**
Gazel 2301
Mısra: **10**
Acıma, yakınma, esef bildirir, yazık.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

2. **veh:**
Gazel 2369
Mısra: **12**
Vah, yazık.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

vehm eyle-:

1. **vehm eyle-:**
Gazel 2040
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Korkmak, çekinmek, sakınmak.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

velī:

1. **velī:**
Gazel 2028
Mısra: **2**
Cenâb-ı Hakk'a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah'ın dostu ve sevgili kulu.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

2. **velī:**
Gazel 2059
Mısra: **10**
"Ama, fakat, lakin, şöyle ki" anlamlarına gelen Farsça bir bağlaç.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

3. **velī:**
Gazel 2127
Mısra: **4**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Cihānuñ bāġ u rāġından ferāġat eyledüm düpdüz
Velī sen serv-i raʿnāya dil ü cāndan esīr oldum

4. **velī:**
Gazel 2161
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

5. **velī:**
Gazel 2168
Mısra: **4**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Añladum cevr ü cefādan baña raḥmı olmaya
Öldürüp āḫir velī cāna kıyasın bilmedüm

6. **velī:**
Gazel 2168

Mısra: **9**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

İy Muḥibbī ʿālem içre mübtelālar çok velī
Senden özge bir belā-keş mübtelāsın bilmedüm

7. **velī:**
Gazel 2173
Mısra: **8**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

8. **velī:**
Gazel 2190
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḥayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

9. **velī:**
Gazel 2197
Mısra: **10**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Muḥibbī sehv-ile ol meh göz ucıyla naẓar kıldı
Egerçi odlara yakdı velī ümmīd-vār oldum

10. **velī:**
Gazel 2226
Mısra: **5**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

11. **velī:**
Gazel 2237
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Seni görmem geçer her hafta rūzum
Velī ben intiẓār içinde sūzum

12. **velī:**
Gazel 2241
Mısra: **2**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

13. **velī:**
Gazel 2251
Mısra: **5**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Nīg-rūyān gerçi kim ʿālemde bī-ḥaddür velī
Līk dilde cānda iden cā nāmın dimeyem

14. **velī:**
Gazel 2257
Mısra: **4**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Leşker-i hicran egerçi itdi cān şehrin ḫarāb
ʿIşḳ şahına velī anı müsellem eyledüm

15. **velī:**
Gazel 2283
Mısra: **4**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kıılur bu baḫtumı şām

16. **velī:**
Gazel 2288
Mısra: **14**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

17. **velī:**
Gazel 2302
Mısra: **18**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Gözüm yaşına ġarḳ iken Muḥibbī
Velī budur ʿaceb dil-teşne ābam

18. **velī:**
Gazel 2345
Mısra: **9**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Görmedüm mihr ü vefā çekdüm velī cevr ü cefā
Ḥasret ü derd ü belā hicrānı añdum agladum

19. **velī:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIşī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

20. **velī:**
Gazel 2431
Mısra: **14**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Okıdı bu beyti gülşende Muḥibbī subḥ-dem
Eyledi bülbüller āhengi velī ṣavt-ı ḥazīn

21. **velī:**
Gazel 2467
Mısra: **8**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Vefā ister egerçi cümle uṣṣāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

22. **velī:**
Gazel 2498
Mısra: **8**
Ama, fakat, lakin, şöyle ki.

Agzına kim mīm dir kim noḳṭaya teşbīh ider
Ḫoş ḫayāl eyler velī kıldur diyen ince bilin

23. **velī:**
Gazel 2055
Mısra: **12**
"Ama, fakat, lakin, şöyle ki" anlamlarına gelen bağlaç.

Bi-ḥamdiʾllāh ki dīdārı müyesser oldı dildāruñ
Velī ele getürünce niçe dürlü elem çekdüm

<u>"veʾl-leyl":</u>

1. **"veʾl-leyl":**
Gazel 2195
Mısra: **15**
"Geceye yemin olsun." Gecenin siyahlığı dolayısıyla sevgilinin siyah saçına teşbih edilir.

Yüzüñe "veʾḍ-ḍuḥā" didüm saçuña daḫı "veʾl-leyl"
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

<u>veraʿ:</u>

1. **veraʿ:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
Allah'tan korkup haramdan, günahtan, kötülüklerden sakınma, dini buyrukları titizlikle yerine getirme, takva.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ

Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

verd:

1. **verdüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **2**
Gül.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

verd-i ḫandān:

1. **verd-i ḫandān:**
Gazel 2317
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Neşeli gül.

Ḫayātum ḥāṣılum ʿömrüm şarābum kevs̱erüm ʿadnüm
Baḫārum behcetüm rūzum gülüm iy verd-i ḫandānum

verhem:

1. **verhem:**
Gazel 2399
Mısra: **1**
Çok üzmek, dert vermek.

Gelür senden baña luṭf u keremden soñra verhem hem
Nitekim şādılık ardınca irişür belā ġam hem

veyā:

1. **veyā:**
Gazel 2128
Mısra: **8**
Yahut, veya.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

vezīr:

1. **vezīr:**
Gazel 2176
Mısra: **2**
Askeri ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sahip kimse.

Dil serīrin yine feṯḥ itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

2. **vezīr:**
Gazel 2333
Mısra: **10**
Askeri ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sahip kimse.

Pādişāh-ı ʿışḳ dinse bu Muḥibbīʾye ne tañ
Çün vezīr olmış-durur iki ṭaraf derd ü ġamum

vilāyet:

1. **vilāyetin:**-*i, -n*
Gazel 2442
Mısra: **6**
Diyar, ülke, memleket.

Ġam leşkerini cemʿ idüben geldi üstüme
İtdi ḫarābe āh bu göñlüm vilāyetin

vir:

1. **virmiş-durur:**-*miş, -durur*
Gazel 2004
Mısra: **13**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

vir-:

1. **virüp:**-*üp*
Gazel 2440
Mısra: **7**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Aldayup bir būsesin aldum virüp ben cān u dil
Didüm iy ārām-ı cān bir daḫı aldanmaz mısın

2. **virüben:**-*üben*
Gazel 2452
Mısra: **10**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Bu Muḥibbī gibi var mı ʿışḳ ara ʿışḳ eri
Naḳd-i cānı virüben derd ü ġamı bāzār iden

3. **virsün:**-*sün*
Gazel 2494
Mısra: **8**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

4. **vire:**--*e*, -
Gazel 2011
Mısra: **10**
Bahş etmek, sunmak, ihsan etmek.|| Bitki ve ağaç, ürün üretilmesi.

Bī-vefādur dehrden umma Muḥibbī sen vefā
Hīç işitdüñ mi bunı gülşen vire her bār gül

5. **virmeyince:**--*me*, --*(y)ince*
Gazel 2018
Mısra: **12**
Yaymak.|| Salmak.|| Vermek.

İtmedi dehrüñ dimāġını hevā ʿanber-şemīm
Açılup bū virmeyince nāfe-i Tātār gül

6. **virüp:**--*üp*, -
Gazel 2019
Mısra: **5**
Herhangi bir duruma yol açmak. || Bağışlamak, ihsan etmek.

Geldi ġubār-ı ḫaṭṭı virüp göñlüme keder
Bu bir keder-durur ki göñülden gider degül

7. **virelden:**--*el*, --*den*
Gazel 2004
Mısra: **17**
İletmek, eriştirmek. || Bırakmak, bağışlamak.

Bir saçı leylaya virelden Muḥibbī cān u dil
ʿIşḳ şaḥrāsında mecnūn gibi ḫayrāndur göñül

8. **virüp:**--*üp*
Gazel 2039
Mısra: **7**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Rāyegāndur kim virüp varın ala bir būseñi
Aña cān virmelüdür cümle ciḫān malı degül

9. **virmez:**
Gazel 2011
Mısra: **4**
Meydana getirmek, hasıl etmek, ortaya çıkarmak.

El salar dir turmadan ʿirfāna gülşende çınār
Furṣatı fevt itmeñüz virmez şecer her bār gül

10. **virdi:**--*di*
Gazel 2042
Mısra: **4**
Bir şeyi bir kimseye iletmek, eriştirmek. || Bir şeyi karşılık beklemeden birine bırakmak, bağışlamak.

Şevḳ-i lebüñle düşeli kūhsār-ı hicre āh
Her seng virdi ḫūn-ı dil-ile nişān-ı laʿl

11. **virdüm:**--*dü, --m*
Gazel 2043
Mısra: **1**
Bir şeyi karşılık beklemeden birine bırakmak, bağışlamak.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

12. **virici:**--*ici, -*
Gazel 2050
Mısra: **6**
Meydana getirmek, hasıl etmek, ortaya çıkarmak.

Uralar ger saña tīşe taḥammül eyleyüp ṣabr it
Ko bulsunlar murādātı cevāhir virici kāñ ol

13. **vireli:**-*eli*
Gazel 2081
Mısra: **3**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāṣılum

14. **virüp:**-*üp*
Gazel 2089
Mısra: **9**
Bir şeyi karşılık beklemeden birine bırakmak, bağışlamak.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

15. **virüp:**-*üp*
Gazel 2354
Mısra: **8**
Bir şeyi karşılık beklemeden birine bırakmak, bağışlamak.

Göreli bāzār-ı ʿışḳ içre metāʿ-ı vaṣluñı
Cān u dil naḳdin virüp aña ḫarīdār olmışam

16. **virdi:**-*di*
Gazel 2149
Mısra: **7**
Bir hali bir kimse veya yerde hakim kılmak, hasıl etmek.

Ḫumārum derd-i sevr virdi beni iy muġbeçe kurtar
Anuñçün deyrüñe geldüm ki muḫtāc-ı şarāb oldum

17. **virmezem:**-*mez, -em*
Gazel 2159
Mısra: **5**
Bırakmak, bağışlamak.

ʿĀṣıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā ṣāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

18. **virmedi:**-*me, -di*
Gazel 2176
Mısra: **6**
Kazandırmak.

Mezraʿ-ı dilde dirīġā miḥnet oldı ḫāṣılum
Bundan özge virmedi ḫāṣıl baña bārān-ı ġam

19. **virdi:**-*di*
Gazel 2203
Mısra: **3**
Meydana getirmek, hasıl etmek, ortaya çıkarmak.

Çünki virdi ʿışḳ mezrāʿın baña sulṭān-ı ʿışḳ
Ġamdan özge sanmañuz bir nesne ben ḫāṣıl kılam

20. **virür:**-*ür*
Gazel 2216
Mısra: **11**
Bir hali bir kimse veya yerde hakim kılmak, hasıl etmek.

Kimini ḫās ider virür taḳarrüb
Kimin sürübeni merdūd iden kim

21. **virem:**-*em*
Gazel 2255
Mısra: **8**
Cevaplamak, cevaplandırmak.

Gelicek Münkir ü Nekir heybet ile ḳabrüme
Eyle āsān baña virem cümle süʾālüm benüm

22. **virür:**-*ür*
Gazel 2275
Mısra: **8**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

23. **virdi:**-*di*
Gazel 2275
Mısra: **8**
Bir hali bir kimse veya yerde hakim kılmak, hasıl etmek.

Ṭabībā saña yokdur iḥtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

24. **virüp:**-*üp*
Gazel 2300
Mısra: **7**
Harcamak, sarf etmek.

Naḳd-i dil virüp metāʿ-ı būseye oldum ḫarīd
Üstine cān virmeg-ile ola kim ḳāyil kılam

25. **vir:**
Gazel 2309
Mısra: **11**
Bahşetmek, bağışlamak.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

26. **virüp:**-*üp*
Gazel 2329
Mısra: **5**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

27. **virdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2341
Mısra: **11**
Maruz bırakmak.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

28. **virür:**-*ür*
Gazel 2364
Mısra: **6**
Uzatmak, sunmak.

Balına el sunma dehrüñ vardur içinde belā
Bisler evvel şehd-ile āḫir virür ol saña sem

29. **virür:**-*ür*
Gazel 2372
Mısra: **12**
Bir hali bir kimse veya yerde hakim kılmak, hasıl etmek.

Jeng olursa ġam degül ġamdan göñül āyīnesi
Çün virür ḳalbe ṣafā cām-ı muṣaffālar benüm

30. **virdüñ:**-*dü, -ñ*
Gazel 2380
Mısra: **8**
Bir hali bir kimse veya yerde hakim kılmak, hasıl etmek.

Ḫasta oldum istemem hergiz eṭibbādan ʿilāc
Derd sen virdüñ devā senden İlāhi isterem

31. **virür:**-*ür*
Gazel 2416
Mısra: **7**
Yaymak, çıkarmak, neşretmek.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

32. **virmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2433
Mısra: **1**
İletmek, eriştirmek.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

33. **virmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2433
Mısra: **4**
İletmek, eriştirmek.

Ġam meclisinde her ki benüm nālem işide
Eydür ki nālesini bunuñ nāya virmezsin

34. **virmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2433
Mısra: **2**
Çevirmek, yöneltmek.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin
Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

35. **virmezsin:**-*mez, -sin*
Gazel 2433
Mısra: **10**
Çevirmek, yöneltmek.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

36. **virdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2442
Mısra: **10**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Çünki ezelden her kişinüñ bir naṣībi var
ʿIşḳı ben aldum ābide virdüm ʿibādetin

37. **virmez:**-*mez*
Gazel 2465
Mısra: **7**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

38. **virmeyem:**-*me, -(y)em*
Gazel 2481
Mısra: **9**
Kimseye söylenmemesi, açıklanmaması şartıyla bir sırrı başkasına söylemek.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

39. **virmeye:**-*me, -(y)e*
Gazel 2498
Mısra: **6**
Kendisine ait bir şeyi başka birine veya bir yere bırakmak, onun istifadesine sunmak.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

40. **virdi:**-*di*
Gazel 2308
Mısra: **2**
Vermek, bağışlamak, bahşetmek.

Eylemez cevr ü cefā terkini āh cānān benüm
Bilmedüm ne virdi baña alımaz hicrān benüm

41. **vīrilür:**-*il, -ür*
Gazel 2455
Mısra: **9**
Bağışlamak, ihsan etmek.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

vīrān:

1. **vīrāne:**
Gazel 2307
Mısra: **7**
Yıkık, dökük harap.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

2. **vīrān:**
Gazel 2281
Mısra: **12**
Gamlı, kederli, üzüntülü.

Oluram geh muḳīm-i ġam ve gāhī şādümānī hem
Ne şādān u ġamgīnem gehī vīrān geh ābādam

3. **vīrān:**
Gazel 2336
Mısra: **10**
Yıkık, yıkılmış, harap. || *Gamlı, kederli, üzüntülü.*

Sīnede çünki Muḥibbī bulınur genc-i viṣāl
Cān u dil mülkini şimden girü vīrān isterem

virān id-:

1. **virān id-:**
Gazel 2140
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yıkmak, harap etmek.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

vīrān ol-:

1. **vīrān ol-:**
Gazel 2116
Mısra: **6**

Kelime Tipi: -
Yıkılmış, harap olmak. || Gamlı, kederli olmak, üzülmek.

Bulmışam gönlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

vīrāne:

1. **vīrānede:**-*de*
Gazel 2494
Mısra: **9**
Yıkılmış, harap olmuş.

Çün Muḥibbī bulınur vīrānede genc-i viṣāl
Ko gönül maʿmūresi olsun ḫarāb eglenmesün

2. **vīrānesin:**-*si, -n*
Gazel 2090
Mısra: **2**
Yıkılmış, harap olmuş eski yapı. || Yanmış veya yıkılmış yapılardan geriye kalan yıkıntılarla dolu yer.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez gönlümüñ vīrānesin māhum benüm

3. **vīrāneleri:**-*ler, -i*
Gazel 2217
Mısra: **8**
Yanmış veya yıkılmış yapılardan geriye kalan yıkıntılarla dolu yer. || Üzgün, perişan, aşığın gönlü.

Dilde o perī çünki maḳām u vaṭan itdi
Virāneleri eyleyüp iden nişest kim

4. **vīrāne:**
Gazel 2324
Mısra: **4**
Harap, yıkık.|| Üzgün , perişan, şiirde genelde aşığın gönlü yerine kullanılır.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

5. **vīrāneyim:**-*(y)im*
Gazel 2344
Mısra: **6**
Yıkılmış, harap olmuş eski yapı. || Üzülmüş, perişan olmuş.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

6. **vīrānesi:**-*si*
Gazel 2415
Mısra: **11**
Yıkılmış, harap olmuş eski yapı.

Bu dil vīrānesi tārik olupdur
Togup şemʿ ol aña iy māh-ı tābān

7. **vīrānemi:**-*m, -i*
Gazel 2420
Mısra: **10**
Yanmış veya yıkılmış yapılardan geriye kalan yıkıntılarla dolu yer.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

8. **vīrāneden:**-*den*
Gazel 2479
Mısra: **6**
Yıkılmış, harap olmuş yer. || Gönül.

Rūşen itseñ iy ḳāmer-ṭalʿat nʾola kāşānemi
Eksük olmaz bedr olıcak ay çün vīrāneden

vird:

1. **vird:**
Gazel 2118
Mısra: **5**
Belirli zamanlarda manevi bir görev olarak düzenli şekilde okunan ayet, esma-i hüsna veya dualar.

Gīceler vird ü duʿā-yı ḳudsiyānı işidüp
Ṣubḥa dek el kaldurup ṣıdḳ-ıla āmīn eyledüm

vird id-:

1. **vird id-:**
Gazel 2431
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bir sözü her zaman tekrarlamak, dile dolamak.

Vird idinmiş gülşen içre bu sözi meh-pāreler
Hāẕihi cennāti ʿadnin fādḫulūhā ḫālidīn

viril-:

1. **virildi:**-*di*
Gazel 2431
Mısra: **10**
Gerekenin yapılması için teslim edilmek.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

viṣāl:

1. **viṣāli:**--*i, -*
Gazel 2009
Mısra: **4**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy gönül murġı viṣāli bāġına pervāz kıl

2. **viṣāl:**
Gazel 2032
Mısra: **8**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Dōstum senden vefā gelmek bana emr-i baʿīd
Ben daḫı senden viṣāl ummak ʿaceb fikr-i muḥāl

3. **viṣālüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2059
Mısra: **9**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Muḥibbī hicr ara her dem viṣālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür gönlüm

4. **viṣālin:**-*i, -n*
Gazel 2093
Mısra: **7**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Çün viṣālin ārzū eyler gönül bilmez mi kim
Niʿmet-i şāhīye dir mi bir gedā aşum benüm

5. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2116
Mısra: **5**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Bulmışam gönlüm ḫarābında viṣālüñ gencini
Nʾeylerem maʿmūrlık şimden girü vīrān olam

6. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2127

Mısra: **1**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Viṣālüñ gencine gerçi irişmeyüp faḳīr oldum
Firāḳuñ mülkine şāhum bi-ḥamdiʾllāh emīr oldum

7. **viṣāline:**-*i, -n, -e*
Gazel 2173
Mısra: **7**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

8. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2198
Mısra: **3**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

9. **viṣāle:**-*e*
Gazel 2199
Mısra: **5**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

10. **viṣāl:**
Gazel 2215
Mısra: **3**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Key saʿādetdür viṣāl ammā ki irişmek muḥāl
Olmasa ṭāliʿ müsāʿid baḫt-ı fīrūzum benüm

11. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2237
Mısra: **5**
Vuslat, sevgiliye kavuşma.

Saʿādetdür viṣālüñ devlet iy dōst
Müsāʿid olsa bu baḫt-ı fürūzum

12. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2270
Mısra: **3**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Gīceler ġamgīn iken añup viṣālüñ rūzını
Bu ümīd-ile feraḥ bulup dili şād eyleyem

13. **viṣāl:**
Gazel 2288
Mısra: **11**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Bi-ḥamdillāh ki cān virdüm viṣāl oldı baña ḥāṣıl
Libās-ı ʿāriyetdür ten anı devrāna tapşurdum

14. **viṣāl:**
Gazel 2373
Mısra: **3**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Var mıdur hīç viṣāl ʿālemde Bulmaduk aña dest-res nʾidelüm

15. **viṣālüñ:**-*üñ*
Gazel 2391
Mısra: **4**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm
Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür göñlüm

16. **viṣālin:**-*i, -n*
Gazel 2399
Mısra: **9**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Muḥibbī sen gedā bende viṣālin niçe istersin
Ne lāyıḳsın aña sen ol ola sulṭān-ı ʿālem hem

17. **visālüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2403
Mısra: **3**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Nāgehān geldi ḫatuñ itdi visālüñi ḫarām
İtmesün kimse ʿaceb aña ḳażādur dir-isem

18. **viṣālin:**-*i, -n*
Gazel 2443
Mısra: **11**
Sevdiğine kavuşma, vuslat.

Göñlüñi virdüñ viṣālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

viṣāl ṣubḥ-ı:

1. **viṣāl ṣubḥ-ı:**
Gazel 2304
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Vuslat sabahı.

Çün bulınmaz ġam şebinde sāḳiyā ṣubḥ-ı viṣāl
Bāde sun nūş eyleyüp kendümi lā-yaʾḳil kılam

viṣāli genc:

1. **viṣāli genc:**
Gazel 2044
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kavuşma hazinesi.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

vü:

1. **vü:**
Gazel 2034
Mısra: **7**
''Ve'' bağlacı.

Ġuṣṣa vü ġamdan şikāyet bir muṭavvel ḳıṣṣadur
İrmedi kimse anuñ ġavrına gel epsem göñül

2. **vü:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
"Ve" bağlacı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

3. **vü:**
Gazel 2130
Mısra: **10**
"Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī çünki ʿāşıḳsın saña eksük degül
Geh cefā vü gāh cevr ü geh belā gāhī sitem

4. **vü:**
Gazel 2066
Mısra: **6**
"Ve" bağlacı.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

5. **vü:**
Gazel 2081
Mısra: **1**
"Ve" bağlacı.

Cevr ü cefā vü miḥneti dāyim çeker dilüm
İki bükildi çekeli ġam bārını bilüm

6. **vü:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
"Ve" bağlacı.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

7. **vü:**
Gazel 2123
Mısra: **6**
"Ve" bağlacı.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm ṣoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

8. **vü:**
Gazel 2181
Mısra: **9**
"Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ ṣarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

9. **vü:**
Gazel 2183
Mısra: **10**
"Ve" bağlacı.

Kullaruñdandur Muḥibbī çün senüñ bī-zer ḫarīd
Her ne buyursañ buyur kim bende vü fermānuñam

10. **vü:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
"Ve" bağlacı.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde ṣāluñ var-iken

11. **vü:**
Gazel 2001
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Laʿl-i ruḫsāruñ ḫayāl itse Muḥibbī derdmend
Göz yaşından sīne vü dāmānı olur cümle al

12. **vü:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

13. **vü:**
Gazel 2020
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Tutdı ülfet cāna beñzer ġuṣṣa vü ġam iy göñül
Anuñ-ıçun görmezem ben seni ḫurrem iy göñül

14. **vü:**
Gazel 2043
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

15. **vü:**
Gazel 2044
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Çün vefāsuzdur güzeller gelmez anlardan vefā
Kim diyebilür cefa vü cevri çok devrāna gel

16. **vü:**
Gazel 2052
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrıżında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

17. **vü:**
Gazel 2053
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ṣīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

18. **vü:**
Gazel 2055
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Gözüm yaşını tār itdüm dönelden ḳāmetüm çenge
Egilürsem ʿaceb midür bela vü derd ü ġam çektüm

19. **vü:**
Gazel 2077
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Dirseñ ki ʿışḳum-ıla nedür ḥālüñ iy faḳīr
Derd ü belā vü miḥnet-ile toptolu dilüm

20. **vü:**
Gazel 2091
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

21. **vü:**
Gazel 2095
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ oldum başuma geldi belā vü derd ü ġam
Miḥnet-ile geçdi sāl u māh u eyyāmum benüm

22. **vü:**
Gazel 2101
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ṭarf-ı bāġ u çemen ü āb-ı revān bāde vü cām
Sāḳī-i gül-ruḫ olursa olur olʿıyş tamām

23. **vü:**
Gazel 2117
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

24. **vü:**
Gazel 2125
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Ṣīve vü nāzı ko hey pür-ṣīve pür-nāzum benüm

25. **vü:**
Gazel 2138

Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Ḫum dibin mesken idindüm çünki ṣāḥib-bādeyem
Ol sebebden ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzādeyem

26. **vü:**
Gazel 2154
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

27. **vü:**
Gazel 2161
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Olup ʿaşıḳ belā vü derdi evvel cāna tapşurdum
Velī soñra dil ü cānı der-i cānāna tapşurdum

28. **vü:**
Gazel 2164
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Dermāndeyem kim oldı gözüm eşk-bār hem
Derd ü belā vü ġam ile bed-nām-ı ʿālemem

29. **vü:**
Gazel 2169
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Rehgüẕāruñ kumı ile şīşe-i çeşmüm tolu
Sāl ü māh u hafta vü rūz-ıla geçer sāʿatüm

30. **vü:**
Gazel 2198
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Ārzū itdüm görem diyü viṣālüñ Kaʿbesin
Ḫāne-i dilde belā vü derdi mihmān eyledüm

31. **vü:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

32. **vü:**
Gazel 2203
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẕāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

33. **vü:**
Gazel 2208
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

34. **vü:**
Gazel 2210
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Gerekmez mülk-i Dārā vü Ferīdūn tāc-ı Keyḫusrev
Bi-ḥamdillāh ki kūyuñda senüñ dāyim şütürbānam

35. **vü:**
Gazel 2211
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

36. **vü:**
Gazel 2211
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Elümde sāġar-ı gülgūn dilümde şiʿr-i ter mevzūn
Be-ḳallāşī vü evbāşī Muḥibbī ser ber-āverdem

37. **vü:**
Gazel 2214
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

İy dōst benüm ġuṣṣa vü ḳışşam ḥāḳīḳīdür
Gūş eyle anı sanma füsūn u fesāne hem

38. **vü:**
Gazel 2216
Mısra: **13**
" Ve" bağlacı.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

39. **vü:**
Gazel 2219
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Giderdi ṣabr u hūş u dil nigārı bir zamān görsem
Belā vü miḥnetüm artar anı ben her zamān görsem

40. **vü:**
Gazel 2219
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḥālümi ol dem kurı bir üstüḫvān görsem

41. **vü:**
Gazel 2236
Mısra: **8**
" Ve" bağlacı.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

42. **vü:**
Gazel 2238
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀṣıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

43. **vü:**
Gazel 2255
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḥālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

44. **vü:**
Gazel 2265
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

ʿAyb itme kūyuña iy meh eger nāgeh varam
ʿIşḳuñ ile olmışam dīvāne vü gümreh varam

45. **vü:**
Gazel 2267
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Eylesem nāle vü bī-ṣabr fiġān olmaz ʿaceb
Ben ki āşüfte-i zülf ü ḫatţ u ḫālem ne kılam

46. **vü:**
Gazel 2270
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Kaysʾı topraga vü Ferhādʾı taşa kullanup
ʿIşḳuñ şehrini bu vech-ile bünyād eyleyem

47. **vü:**
Gazel 2273
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫatţ u ʿārıżı gülüm

48. **vü:**
Gazel 2274
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

ʿĀlemde benüm bilmedi bir kimsene ḫālüm
Her demde vü her laḥża ġam-ıla dil-i nālüm

49. **vü:**
Gazel 2279
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

50. **vü:**
Gazel 2280
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Geh derd ü belā vü ġam gehī ḫūn-ı ciger çekdüm
Maḥabbet istedüm miḥnet bulup gör ben neler çekdüm

51. **vü:**
Gazel 2288
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Maḥabbet cāmını içdüm elinden sāḳī-i ʿışḳuñ
Belā vü miḥnet ü derdi anuñçün cāna tapşurdum

52. **vü:**
Gazel 2295
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

53. **vü:**
Gazel 2306
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Şol ḳadar çekdüm cefā vü cevrini meh-rūlaruñ
ʿĀḳıbet dil ḫānesin menzilgeh-i ġam eyledüm

54. **vü:**
Gazel 2309
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Göñlüm ister sünbülüñ gibi perīşan ḫāl oldum
Başuma sevdā gelüp şūrīde vü pā-māl olam

55. **vü:**
Gazel 2328
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Eksük olmaz dem-be-dem cevr ü cefā vü miḥnetüñ
Müstedām ol dōstum senden gelür her dem kerem

56. **vü:**
Gazel 2332
Mısra: **12**
" Ve" bağlacı.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

57. **vü:**
Gazel 2337
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Danışmadan baña tolaşduñ bend-i zülfine
İy dil belā vü miḥneti saña meḥel didüm

58. **vü:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

59. **vü:**
Gazel 2338
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

60. **vü:**
Gazel 2348
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

ʿĀşıḳ-ı pāḳ-naẓar olsa Muḥibbīʿye ne ʿayb
Bu hüner bes ki ne ṣūfī vü ne dānişmendem

61. **vü:**
Gazel 2366
Mısra: **9**
" Ve" bağlacı.

Derdi devā vü miḥneti rāḥat Muḥibbīʾye
Andan berü ki ol sanemüñ derdnākiyem

62. **vü:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manşıb-ıla cāh çekem

63. **vü:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

64. **vü:**
Gazel 2387
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Hey ne sengīn-dil olur itmedi hergiz eşer
Girye vü āh u fiġān u nāle vü feryād hem

65. **vü:**
Gazel 2388
Mısra: **1**
" Ve" bağlacı.

Ben bir gedā vü sen olasın şāḥ-ı muḥteşem
Derd ü ġamuñla ger ölür isem saña ne ġam

66. **vü:**
Gazel 2388
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Her ne ki gelse cānuma var saña minnetüm
Ger nāvek-i cefā vü eger ḫançer-i sitem

67. **vü:**
Gazel 2389
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Senden özge benüm ʿālemde bulınmaya kesüm
Saña irmekdür dōst hevā vü hevesüm

68. **vü:**
Gazel 2390
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Çok cefā vü cevr gördüñ gel usan dirler baña
Anı bilmezler ki ol ʿālemde dārumdur benüm

69. **vü:**
Gazel 2397
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

70. **vü:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

71. **vü:**
Gazel 2419
Mısra: **10**
" Ve" bağlacı.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿIşī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

72. **vü:**
Gazel 2420
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

73. **vü:**
Gazel 2420
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Gül ruḫuñ şevḳı ile her gīce bülbül gibi āh
Turmayup ṣubḥa degin nāle vü feryād ideyin

74. **vü:**
Gazel 2421
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fārigam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

75. **vü:**
Gazel 2425
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Elüñde bezm-i gülşende tutarsın bāde beñzersin
Anuñçün ġuṣṣa vü ġamdan bugün āzāda beñzersin

76. **vü:**
Gazel 2437
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

77. **vü:**
Gazel 2442
Mısra: **7**
" Ve" bağlacı.

Dirler cefā vü cevrini terk eyledi nigār
Didüm olur mı bir kişi kim koya ʿādetin

78. **vü:**
Gazel 2452
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

79. **vü:**
Gazel 2457
Mısra: **5**
" Ve" bağlacı.

Niçeye dek idesin şūrīde vü dīvānelik
Olmadı mı iy göñül şimden girü uslanasın

80. **vü:**
Gazel 2458
Mısra: **2**
" Ve" bağlacı.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

81. **vü:**
Gazel 2462
Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Ḫaṭā kıldum ise luṭf it ʿaṭā kıl
Beni kurtar belā vü derd ü ġamdan

82. **vü:**
Gazel 2493
Mısra: **3**
" Ve" bağlacı.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

83. **vü:**
Gazel 2493
Mısra: **4**
" Ve" bağlacı.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

84. **vü:**
Gazel 2495

Mısra: **6**
" Ve" bağlacı.

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḥı akça vü puldan çıkasın

vücūd:

1. **vücūdum:**-*um*
Gazel 2004
Mısra: **5**
Beden, cisim, varlık.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

2. **vücūdum:**-*um*
Gazel 2004
Mısra: **5**
Beden, cisim, varlık.

ʿIşḳ deryāsına ġarḳ itdüm vücūdum ser-te-ser
Sāḥil-i baḥra irişmez anda ġalṭāndur göñül

3. **vücūdumdan:**-*um*, -*dan*
Gazel 2294
Mısra: **7**
Beden, cisim, varlık.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eser
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

4. **vücūdum:**-*um*
Gazel 2394
Mısra: **8**
Beden, cisim, varlık.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

5. **vücūdum:**-*um*
Gazel 2142
Mısra: **1**
Beden, cisim.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

6. **vücūdum:**-*um*
Gazel 2187
Mısra: **8**
Beden, cisim.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

7. **vücūdumı:**-*um*, -*ı*
Gazel 2302
Mısra: **12**
Beden, cisim, gövde.

Beni maḥv itdi şöyle āteş-i ʿışḳ
Ararsam bu vücūdumı neyābam

8. **vücūdın:**--*ın*, -
Gazel 2052
Mısra: **5**
İnsan gövdesi, beden. || *Varlık.*

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

9. **vücudum:**-*um*
Gazel 2094
Mısra: **7**
İnsan veya hayvan gövdesi, beden.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

vuḫūş:

1. **vuḫūşa:**-*a*
Gazel 2487
Mısra: **5**
Vahşiler, yabaniler, yabani hayvanlar.

ʿIşḳıyla hep ṭuyūr u vuḫūşa ider ḫüküm
Mecnūn olalı başına murġ āşiyānesin

vuṣlat:

1. **vuṣlat:**
Gazel 2059
Mısra: **10**
Sevdiğine kavuşma.

Muḥibbī hicr ara her dem vişālüñ fikrile şādān
Velī vuṣlat döne hicre diyü ġamnākdür göñlüm

2. **vuṣlat:**
Gazel 2382
Mısra: **1**
Sevdiğine kavuşma.

ʿĀşıḳam vuṣlat deminde çüst ü çālāk olmışam
Ez-girībān tā be-dāmen pīrehen çāk olmışam

3. **vuṣlat:**
Gazel 2473
Mısra: **2**
Sevdiğine kavuşma.

Kimse dir mi derd olsun hīç dermān olmasun
Vuṣlat olsun dāyimā endūh-ı hicran olmasun

vuṣūl:

1. **vuṣūl:**
Gazel 2036
Mısra: **2**
Ulaşmak, erişmek, varmak.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

Y

ya:

1. **ya:**
Gazel 2244
Mısra: **13**
Belki.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

2. **yā:**
Gazel 2043
Mısra: **7**
"Ey" anlamlarında bir seslenme sözü.

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

3. **ya:**
Gazel 2056
Mısra: **9**
"ya da" anlamında bağlaç.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

4. **ya:**
Gazel 2286
Mısra: **8**
"ya da" anlamında bağlaç.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

5. **ya:**
Gazel 2426
Mısra: **5**
"Ya" bağlacı.

Rumūz-ı ʿışḳı benden sor ne bilsün Ḳays u ya Ferhād
Okımadılar anlar okıdum ʿışḳuñ kitābından

6. **yā:**
Gazel 2025
Mısra: **7**
"Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Ḳatlüme olmış peşīmān bilmezem yā Rāb neden
Çok zamān-ıdı ki kanum itmiş idüm aña ḥill

7. **yā:**
Gazel 2210
Mısra: **10**
"Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Muḥibbī ravża-i ḥüsnüñ temāşā eyler dāyim
Sanasın bāġbān olmış yā sākin-i ḥıyābānum

8. **yā:**
Gazel 2380
Mısra: **9**
"Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Kıl Muḥammed ḥürmetine yā İlāheʾl-ālemīn
Bu Muḥibbīʾye ʿināyet ṣıḥḥate bassun ḳadem

9. **yadan:**--*dan, -*
Gazel 2021
Mısra: **4**
Arapçadaki "ye" harfi. || Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

10. **yā:**
Gazel 2056
Mısra: **5**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

11. **yā:**
Gazel 2079
Mısra: **7**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Muḥammed ḥürmetine yā İlāhī Ṭarīḳ-i müstāḳīmden ırma rāhum

12. **yā:**
Gazel 2113
Mısra: **2**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

13. **ya:**
Gazel 2128
Mısra: **10**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

14. **yā:**
Gazel 2162
Mısra: **2**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

15. **yā:**
Gazel 2255
Mısra: **4**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Çok günāhum var degül mümkin taḥrīr eylemek
Yā İlāhī ḫayra döndür cümle aʿmālüm benüm

16. **ya:**
Gazel 2098
Mısra: **8**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Olalı ok gibi ġamzeñ iy kemān-ebrū senüñ
İtmezem sözde ḫaṭā ger kaşlaruña ya disem

17. **ya:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Ya da bağlacı. || ki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

18. **ya:**
Gazel 2121
Mısra: **5**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

19. **ya:**
Gazel 2143
Mısra: **6**
Acaba.

Güneş ruḫsārına ḫāyil olur derdiyle āh itsem
Ya teskīn mi bulur bir dem benüm bu çeşm-i ḫūn-bārum

20. **ya:**
Gazel 2164
Mısra: **12**
Bir şeye ait hususlar sayılırken özellikle belirtilmek istenen hususun başına getirilir.

Sensüz günümi sorma ki ne nevʿ-ile geçer
Hicrān deminde ya niçe şebhā-yı tār hem

21. **ya:**
Gazel 2180
Mısra: **6**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Atmaga āh oklarını her seḥer eflāke çün
Miḥnet ile bükilen bu ḳaddümi ben ya kılam

22. **ya:**
Gazel 2182
Mısra: **6**
Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir.

Mūya döndüm nāle kıldum nāleden
Bir giyāham nāle kılur ya neyem

23. **yadur:**-*dur*
Gazel 2196
Mısra: **12**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

24. **yā:**
Gazel 2198
Mısra: **6**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

25. **ya:**
Gazel 2207
Mısra: **2**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Hīç olur mu ki ʿaceb ʿārıż-ı gülgūnı görem
Ya boyı serv-i sehī ṭalʿat u mevzūnı görem

26. **ya:**
Gazel 2217
Mısra: **2**
Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir.

Ol ʿārıżı gül gözleri ḫumār mest kim
Ya seng-i cefā ile iden göñli şikest kim

27. **ya:**
Gazel 2249
Mısra: **6**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

28. **ya:**
Gazel 2253
Mısra: **7**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. || Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Ya kaşlarını aldum ele sīneme çekem
Didüm didi o bu söz saḫt kemānum

29. **yā:**
Gazel 2255
Mısra: **1**
" Ey!" anlamında bir seslenme sözü.

Bilmezem ki nʾolısar yā Rabbenā ḫālüm benüm
Āh derdā vü dirīġā nʾola aḥvālüm benüm

30. **ya:**
Gazel 2279
Mısra: **7**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

31. **yādan:**-*dan*
Gazel 2279
Mısra: **8**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır.Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Eger ʿışḳ-ıla bu devrān büküp ḳaddümi ya itse
Ölüp dirilürem ammā o kaşı yādan el çekmem

32. **ya:**
Gazel 2287
Mısra: **9**
"Ya da" bağlacı.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

33. **yā:**
Gazel 2351
Mısra: **2**
"Ya da" bağlacı.

Şemʾi ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

34. **ya:**
Gazel 2417
Mısra: **8**
"Ya da" bağlacı.

Ṭuʿme diyü cīfe-i dünyāya iy dil itme meyl
Kim ḳanāʿat Ḳāfʿınuñ ʿAnḳāʾsı ya şahbāzısın

35. **ya:**
Gazel 2293
Mısra: **12**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

36. **yā:**
Gazel 2294
Mısra: **13**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Bükilüp ḳaddüm olaldan iy Muḥibbī yā benem
ʿArṣa-i ʿışḳ içre her dem ataram āh okların

37. **yā:**
Gazel 2297
Mısra: **18**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Ġāfil olma iy felek geçür tokuz kalkanuñı
Çünki ben āh oklarına ḳaddümi yā eyledüm

38. **yadan:**-*dan*
Gazel 2346
Mısra: **4**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Dāne-i ḫāle egerçi meyl ider gönlüm kuşı
Çeşm-i ṣayyādı elinde ok u yadan korkaram

39. **yā:**
Gazel 2352
Mısra: **8**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

İy felek turmaz geçer sakın tokuz kalkanuñı
Āhum oklarına bu ḳaddüm büküp yā eylesem

40. **yā:**
Gazel 2353
Mısra: **2**
Evet.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

41. **ya:**
Gazel 2357
Mısra: **6**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Siper kıldı müjeñ tīrine sīnem
Muḳavves kaşlaruñı ya kılan kim

42. **ya:**
Gazel 2371
Mısra: **10**
Soru cümlelerinin başında anlamı güçlendirir.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dütāsın bilmedüm

43. **yalar:**-*lar*
Gazel 2372
Mısra: **4**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Āh kim tīr-i cefādan key ölümlü ḫastayam
Ḳaddümi lām eyleyelden ol kaşı yalar benüm

44. **yadur:**-*dur*
Gazel 2403
Mısra: **8**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

45. **ya:**
Gazel 2423
Mısra: **1**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

46. **ya:**
Gazel 2453
Mısra: **1**
İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

47. **ya:**
Gazel 2480
Mısra: **2**
Arap alfabesinin yirmi sekizinci (□) harfi. || Bu harf kaş şekline benzemesiyle de şiirde kullanılır. Divan şiirinde kaş yaya benzetiliyor.

Katı mecrūḥ-durur dil bakışından
Gelür oklar dem-ā-dem ya kaşından

48. **ya:**
Gazel 2483
Mısra: **4**
İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

ya ... ya:

1. **ya ... ya:**
Gazel 2056
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

2. **ya ... ya:**
Gazel 2056
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Serv mi ḳaddüñ ü ya ṭūbā mı ʿarʿar didüm
Didi saña ne biter ya serv ü ya şimşād olam

yā hū di-:

1. **yā hū di-:**
Gazel 2488
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tarikatlarda belli merasim ve hizmetlerden sonra yapılan dualarda, okunan gülbanklerde hazır bulunanları "hu" ismini söyleyerek Allah'ı anmaya, Allah'tan niyaz etmeye davet sözü.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

2. **yā hū di-:**
Gazel 2490
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Tarikatlarda belli merasim ve hizmetlerden sonra yapılan dualarda, okunan gülbanklerde hazır bulunanları "hu" ismini söyleyerek Allah'ı anmaya, Allah'tan niyaz etmeye davet sözü.

Ehl-i ʿışḳuñ kāse-i serden-durur peymānesi
Anı evvel ben idüm nūş eyleyüp yā hū diyen

ya..... ya:

1. **ya..... ya:**
Gazel 2013
Mısra: **5**

Kelime Tipi: -
"Ya... ya" bağlacı.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

yā... ya...:

1. **yā... ya...:**
Gazel 2213
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
İki kelimeyi, iki kelime öbeğini veya iki cümleyi birbirine bağlar.

Lebüñden ḥālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

vād:

1. **yādlarla:**--*lar, --la*
Gazel 2025
Mısra: **1**
Yabancı.

Yādlarla cām-ı mey nūş eyler ol peymān-kesel
Ġayretinden sāġar-ı çeşmüm pür olur ḫūn-ı dil

2. **yāda:**-*a*
Gazel 2111
Mısra: **6**
Yabancı.

Bir iki cām-ı ṣafā baḫş eyle ḥużūra varam
Ne yāda minnet idüp ne ḫod āşināda olam

3. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2150
Mısra: **7**
Hatır.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

4. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2187
Mısra: **5**
Hatır.

Serv ḳaddüñ görmezem amma ki anuñ yādına
Varuban nez̲z̲āre-i serv-i ṣanavber eyleyem

5. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2191
Mısra: **5**
Hatır.

Lebi yādına ele sāġar alsam
Tolar ḫūn-ı cigerle eldeki cām

6. **yāduña:**-*uñ, -a*
Gazel 2201
Mısra: **9**
Hatır.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

7. **yāduña:**-*uñ, -a*
Gazel 2394
Mısra: **5**
Hatır.

Bāġ ara ḳaddüñi görmem bārī varup yāduña
Gāh seyr-i serv idüp gāhī ṣanavber eyleyem

8. **yāduña:**-*uñ, -a*
Gazel 2204
Mısra: **3**
Hatır, düşünce, fikir, akıl.

Çünki görmem ḳaddüñi yāduña iy serv-i sehī
Varuban naz̲z̲āre-i serv ü sanavber eyleyem

9. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2304
Mısra: **7**
Hatıra.

Ḥasretiyle Mıs̲r-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Ṣol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

10. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2315
Mısra: **9**
Hatıra.

İy Muḥibbī cām-ı mey nūş eyle lāʿli yādına
Kim ḫayāliyle nigāruñ ḫoş ṣafāmuz var bizüm

11. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2319
Mısra: **3**
Hatır, anı.

Gīceler bülbül gibi gülzār-ı ḥüsnüñ yādına
Ṣubḥ olınca āh u efġān itmeden usanmayam

12. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2379
Mısra: **3**
Hatır.

ʿĀrıżı gül bir lebi meygūn nigāruñ yādına
Gīceler mest ü ḫarāb olup seḥer maḫmūr olam

13. **yāduña:**-*uñ, -a*
Gazel 2395
Mısra: **4**
Hatıra.

Sāḳiyā sundum elüm sen daḫı sun peymāneyi
Yāduña nūş itmege ben ʿahd ü peymān eyledüm

14. **yādına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2435
Mısra: **4**
Hatır, anı.

Pāyına bir serv-i ḳaddüñ göz yaşın eyle revān
Gül gibi bir gül-ruḫuñ yādına çāk it pīrehen

15. **yāddan:**-*dan*
Gazel 2466
Mısra: **14**
Hatır.

Bu Muḥibbīʾyi ʿaceb añmaz mı ki ol seng-dil
Bir nefes hergiz anuñ gitmez ḫayāli yāddan

16. **yāda:**-*a*
Gazel 2026
Mısra: **8**
Anma, hatırlama.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

17. **yād:**
Gazel 2201
Mısra: **6**
Yabancı.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görinen ḫaṭ mıdur didüm didi
Yād ayakdan sakınup ben anı bārū eyledüm

yād eyle-:

1. **yād eyle-:**
Gazel 2094
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -

Anmak, hatırlamak. || *Adını anmak, zikretmek.*

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

2. **yād eyle-:**
Gazel 2136
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Hatırlamak, anmak.

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

3. **yād eyle-:**
Gazel 2189
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Her gice sen māh-ı mihr-efrūzı ger yād eyleyem
Tā seḥer efġān u āh u nāle feryād eyleyem

4. **yād eyle-:**
Gazel 2205
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Dün gice ol māh-ı mihr-i efrūzı çün yād eyledüm
Ṣubḥ olınca nāle kıldum āḥ u feryād eyledüm

5. **yād eyle-:**
Gazel 2246
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Ugrayup kūyuña būyuñ getüre bād-ı nesīm
Ḫuldı yād eylemeyüp añmaya dil ḥūr-ı naʿīm

6. **yād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Dōstum hicran şebinde ger seni yād eyleyem
Tā seḥer āh u fiġān u nāle feryād eyleyem

7. **yād eyle-:**
Gazel 2270
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Anmak, zikretmek.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

8. **yād eyle-:**
Gazel 2300
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

9. **yād eyle-:**
Gazel 2332
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

10. **yād eyle-:**
Gazel 2370
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

11. **yād eyle-:**
Gazel 2392
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Nāle kılsam sen gül-i nev-resteyi yād eylesem
Nevḥa-i bülbülleri gülşende ḫāmūş eyleyem

<u>yād eylemez:</u>

1. **yād eylemez:**--*mez-mez*
Gazel 2026
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Adını anmak, zikretmek.

Āşināsından kaçar bīgānelerle hem-nişīn
ʿĀşıḳı yād eylemez dimekdür işi yāda gel

<u>yād id-:</u>

1. **yād id-:**
Gazel 2221
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Yād idüp cānā seni tā ṣubḥa dek ḫūn aglaram
Gerçi şemʿ aglar gice ben daḫı efzūn aglaram

2. **yād id-:**
Gazel 2240
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Dişlerüñi yād idüp añdum şeker güftāruñı
Anuñ içün sözlerümi dürr-i meknūn eyledüm

3. **yād id-:**
Gazel 2278
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

4. **yād id-:**
Gazel 2278
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Bir serv ḳadi yād idüben bir ġazel didüm
Bālā ḳādini yād idüp amma güzel didüm

5. **yād id-:**
Gazel 2345
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

6. **yād id-:**
Gazel 2455
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Adını anmak, zikretmek.

Vīrilür sanki Muḥibbīʾye cihan sulṭānlıġı
Geh gehī luṭf u keremden geh kuluñ yād idesin

yād it-:

1. **yād it-:**
Gazel 2415
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Anmak, hatırlamak.

Beni luṭfuñla bir gün itmedüñ yād
Dirīġā olmadı bu hicre pāyān

yād ol-:

1. **yād ol-:**
Gazel 2056
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Anılmak, hatırlanmak.

Meclis-i cānānede yā Rab olur mı kim ʿaceb
Ehl-i ʿışḳ añıldugınca ben de anda yād olam

yād-ı laʿl:

1. **yād-ı laʿl:**
Gazel 2272
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin kırmızı dudağının hatırası.

Yād-ı laʿlüñle nigārā ḫūn-feşān oldı gözüm
Hicrüñ-ile niçe istersen çünān oldı gözüm

yād-ı pā-būs:

1. **yād-ı pā-būs:**
Gazel 2265
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ayak öpme töreninin hatırası.

Rāhı eger yañılam ʿayb eyleme iy hem-nişīn
Yād-ı pā-būsı ile mecnūn olup bī-reh varam

yād-ı ruh:

1. **yād-ı ruḫ:**
Gazel 2085
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin yanağının hatırası.

Her kaçan yād-ı ruḫuñla kūyuñı mesken kılam
Hāşā liʾllāh kim varup seyr-i gül ü gülşen kılam

yādına gel-:

1. **yādına gel-:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2133
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Hatırına gelmek, hatırlamak.

Laʿli yādına gelüñ sāġar-ı ḫamrā çekelüm
Rūz u şeb fikri ile cānı giriftār idelüm

yāduma gel-:

1. **yāduma gel-:**
Gazel 2221
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Hatırına gelmek, hatırlamak.

Giryesin sordum şurāḥīden baña virdi cevāb
Yāduma geldi benüm lebhā-yı meygūn aglaram

yāduna gelme-:

1. **yāduna gelme-:**
Gazel 2226
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Düşünememek.

Ger getürse būyı kūyuñdan nesīm
Gelmeye hīç yāduma ḫuld-ı naʿīm

yag-:

1. **yagdurur:**--*dur, --ur*
Gazel 2025
Mısra: **4**
Gökten yere düşmek, yağmak.

Dönmişem ebr-i bahāra serverā senden cüdā
Eşk-i çeşmüm yagdurur bārān turmaz muṭṭaşıl

2. **yagalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2337
Mısra: **6**
Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

Ġarḳ eyler-ise ʿālemi bu göz yaşı ne tañ
Bārān-ı eşk yagalıdan aña seyl didüm

3. **yagdursa:**-*dur, -sa*
Gazel 2413
Mısra: **5**
Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

4. **yagdı:**-*dı*
Gazel 2420
Mısra: **9**
Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

5. **yagarsa:**-*ar, -sa*
Gazel 2447
Mısra: **4**
Çok miktarda, arka arkaya gelmek.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür lā-büd zemīn

yag:

1. **yagı:**-*ı*
Gazel 2033
Mısra: **5**
Yağ.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

2. **yagı:**-*ı*
Gazel 2396
Mısra: **6**
Yağ.

Giceler şubḥa dek hicrān şebinde
Yanar bagrum yagı turmaz çerāġum

3. **yagıdur:**--*ı, --dur*
Gazel 2022
Mısra: **9**
Kandil , meşale, gaz lambası gibi araçları yakmak için kullanılan sıvıdır.

Tekye-i ʿışḳuñ çerāġı yagı bagrum yagıdur
Ol çerāġa eylemişdür bu Muḥibbī dil fitīl

4. **yagın:**-*ı, -n*
Gazel 2331
Mısra: **4**
Yağ.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını

Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

yagma:

1. **yagmaladı:**--*la*, --*dı*, -
Gazel 2005
Mısra: **13**
Bir malı zor kullanarak ele geçirmek, talan etmek. II Zorla gönlünü almak, aşık etmek.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

2. **yagmasınuñ:**-*sı*, -*nuñ*
Gazel 2161
Mısra: **7**
Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan.

Göñül yagmasınuñ ḫallin fetāvāda arar çeşmüñ
Ḥārāmīdür anuñ ḥükmini Tātār ḫana tapşurdum

yagma id-:

1. **yagma id-:**
Gazel 2436
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir yerdeki malları zor kullanarak ele geçirmek, alıp gitmek.

ʿIşḳ şāhı ikide birde bu göñlüm şehrine
Gönderüp ġam leşkerin yagma ider eyler akın

yağma kıl-:

1. **yağma kıl-:**
Gazel 2357
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir yerdeki malları zor kullanarak ele geçirmek, alıp gitmek.

Dem-ā-dem gönderüp ġam leşkerini
Gelüp dil kişverin yağma kılan kim

yagma kılur:

1. **yagma kılur:**--*ur*, -
Gazel 2003
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir malı, bir şeyi zor kullanarak alıp kaçmak, yağma etmek.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

yaġmacı:

1. **yaġmacı:**
Gazel 2195
Mısra: **10**
Yağma eden kimse.

Niçe bir ġāret eylersin didüm dil şehrini iy ġam
Beni bilmez misin didi ki yaġmacı tatar oldum

2. **yagmaçı:**
Gazel 2378
Mısra: **10**
Yağma eden kimse.

Muḥibbī ol elā gözler ider dil mülkini tārāc
Anuñ yagmaçı çeşmini görüp Tātārʾa beñzetdüm

yagmaya vir-:

1. **yagmaya vir-:**
Gazel 2487
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Gözden çıkarmak.

Yagmaya virdi ṣabr metāʿını gözleri
Varumı aldı komadı bir ẕerre dānesin

yagmur:

1. **yagmurını:**--*ı*, --*n*, --*ı*
Gazel 2008
Mısra: **3**
Atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu yeryüzüne damlalar halinde düşen su.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

yahşı:

1. **yaḫşı:**
Gazel 2182
Mısra: **2**
Güzel, hoş.

Kimsene bilmez beni ki ben neyem
Ben beni yaḫşı bilürem ben neyem

yāhū:

1. **yāḫū:**
Gazel 2196
Mısra: **14**
Veya.

Baña besdür ger müyesser ola olam jende-pūş
Sanmañuz māl u menāl yāḫū ḳabādur sevdügüm

yāhūd:

1. **yāḫūd:**
Gazel 2015
Mısra: **5**
Veya, ya da.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

2. **yāḫūd:**
Gazel 2051
Mısra: **4**
"Veya" bağlacı.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

3. **yāḫūd:**
Gazel 2061
Mısra: **2**
"Veya" bağlacı.

Ol serv-i nāz gül gibi dāyim küşade kim
Yāḫūd ḳamer gibi külehi kec nihāde kim

4. **yaḫūd:**
Gazel 2065
Mısra: **9**
"Veya" bağlacı.

Bu Muḥibbīʾye cefā kılsañ yaḫūd mihr eyleseñ
Her ne ḥükm itseñ buyur emrüñe fermān olmışam

5. **yāḫūd:**
Gazel 2156
Mısra: **10**
"Veya" bağlacı.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

6. **yāḫūd:**
Gazel 2307
Mısra: **5**
"Veya" bağlacı.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

7. **yāḫūd:**
Gazel 2430
Mısra: **10**
"Veya" bağlacı.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam şabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

8. **yāḫūd:**
Gazel 2104
Mısra: **8**
Veya.

Cevr ü cefāña niçe taḥammül ider bu dil
Āhen-dilem meger ki cihānda yāḫūd taşam

9. **yāḫūd:**
Gazel 2110
Mısra: **7**
Söylenen bir düşünceden vazgeçildiği ve yerine ikinci bir düşünce ileri sürüldüğü zaman ikinci cümlenin başına getirilir. || Veya.

Didiler ʿāşıḳa ṣabr eylemek yāḫūd sefer lāzım
Didüm çün ṣabra ṭāḳat yok hemān terk-i diyār itdüm

yahūdī:

1. **yahūdī:**
Gazel 2412
Mısra: **7**
Yahudi.

Kimi Naṣrānī kimi didi Yahūdī kim Mecūs
Ben raḳībüñ bilmedüm ʿālemde nedür milletin

yak-:

1. **yakmaga:**-*mak, -a*
Gazel 2033
Mısra: **6**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. || Ateşe vermek, ateşle yok etmek. || Ateşe vermek, ateşle yok etmek.

Bagrumuñ yagı ile bu gözlerümüñ suyını
Yakmaga ḳandīl-i çarḫı eyledüm ʿışḳum fitīl

2. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2036
Mısra: **5**
Ateşe vermek, acıtmak.

ʿIşḳ-ıla bu sīneme şol deñlü yakdum dāġlar
Dāġ-ıla ḳaplana döndüm cismüm oldı pul pul

3. **yak:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
Ateş durumuna geçirmek, tutuşturmak.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

4. **yakarsañ:**-*ar, -sañ*
Gazel 2001
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. || Ateşe vermek, ateşle yok etmek. || Isı veya ateş etkisine maruz bırakıp hasar görmesine, yanmasına sebep olmak .

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

5. **yakayım:**-*ayım*
Gazel 2069
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Niçeye dek yakayım dāġ-ı hicri sīnemde
Ümīd-i vaṣl-ıla niçe bir intiẓārı çekem

6. **yakmaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2074
Mısra: **5**
Çok fazla ızdırap vermek. || Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

7. **yakdı:**-*dı*
Gazel 2095
Mısra: **2**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek. || Çok fazla ıztırap vermek.

Olayım rüsvā-yı ḫalḳ iy dil budur kāmum benüm
Cānumı hicr odına yakdı dil-ārāmum benüm

8. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2102
Mısra: **5**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

9. **yakmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2106
Mısra: **2**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

10. **yakduñ:**-*du, -ñ*
Gazel 2119
Mısra: **5**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek. || Büyük zarara uğratmak, geleceğini kötü şekilde etkilemek, felakete sürüklemek.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

11. **yakar:**-*ar*
Gazel 2119
Mısra: **6**
Ateşe vermek, ateşle yok etmek.

Didüm şemʿ-i cemālüñe neden bī-dilleri yakduñ
Yakar pervānesin didi olıcak şemʿ gāh aḫşām

12. **yakdı:**-*dı*
Gazel 2126
Mısra: **2**
Çok fazla ıztırap vermek. || Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Var mıdur bilsem ḫaber nā-mihribānumdan benüm

Yakdı bagrum hicr ara dāġ-ı nihānumdan benüm

13. **yakup:**-*up*
Gazel 2140
Mısra: **4**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

14. **yakup:**-*up*
Gazel 2140
Mısra: **10**
Çok fazla ıztırap vermek.

Muḥibbī vaṣlı gencine irişem diyü dildāruñ
Dili virān idüp āḫir yakup cānı ḫarāb oldum

15. **yakup:**-*up*
Gazel 2193
Mısra: **4**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Görüp şemʿ-i cemālüñi olup pervāne raḳs itdüm
Yakup bu cān-ı şīrīni kül itdüm bu ḳadar kıldum

16. **yakmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2234
Mısra: **4**
Isı veya ateş etkisine maruz bırakıp hasar görmesine, yanmasına sebep olmak.

Şemʿ-i ḥüsnüñ bir gice idem temāşā nūrını
Cān atup pervāne-veş yakmaga bāl ü per kılam

17. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2240
Mısra: **4**
Dağlamak, ateşle yara açmak.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

18. **yakmışam:**-*mış, -am*
Gazel 2257
Mısra: **5**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Şemʿ-i ḥüsne yakmışam cān u dili pervāne-vār
Ḫalvet-i ḫāṣa girüp bu cānı maḥrem eyledüm

19. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2258
Mısra: **9**
Çok fazla ıztırap vermek.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

20. **yakar:**-*ar*
Gazel 2282
Mısra: **9**
Çok fazla ıztırap vermek.

Yakar bir yaña beni nār-ı hicrüñ
İder bir yaña ġārḳ bu eşk-i dem hem

21. **yakarsa:**-*ar, -sa*
Gazel 2319
Mısra: **11**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

22. **yakmadur:**-*ma, -dur*
Gazel 2322
Mısra: **4**
Çok fazla ıztırap vermek.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

23. **yakar:**-*ar*
Gazel 2331
Mısra: **4**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. || Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Uyardum tekye-i ʿışḳuñ söyinmişken çerāġını
Gice gündüz ciger yagın yakar anda bir abdālam

24. **yakdı:**-*dı*
Gazel 2334
Mısra: **1**
Çok fazla ıztırap vermek.

Yakdı beni hicr ile ġam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem
Bulmadum bu derde em nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

25. **yakar:**-*ar*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi

26. **yakar:**-*ar*
Gazel 2344
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

27. **yakup:**-*up*
Gazel 2352
Mısra: **3**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Āteş-i ʿışḳa yakup cān u dili pervāne-veş
İñlesem bezm-i ġam içre göñlümi nā eyleyem

28. **yakarken:**-*ar, -ken*
Gazel 2357
Mısra: **7**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

29. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2367
Mısra: **7**
Dağlamak, ateşle yara açmak.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

30. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2382
Mısra: **9**
Büyük zarara uğratmak, geleceğini kötü şekilde etkilemek, felakete sürüklemek. || Çok fazla ıztırap vermek.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

31. **yakdı:**-*dı*
Gazel 2386
Mısra: **1**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.|| Çok fazla ıztırap vermek.

Tāb-ı ruḫıyla yakdı beni şūḫ-ı mehveşüm
Sāḳī getür şarabı ki defʿ ide āteşüm

32. **yakar:**-*ar*
Gazel 2407
Mısra: **9**
Işık veya ısı vermesini sağlamak.

Pertev-i ḥüsnüñ yakar uşbu Muḥibbī bendeni
Sāye salmaz iseñ eger boyı şimşādum benüm

33. **yakup:**-*up*
Gazel 2440
Mısra: **3**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

34. **yakarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2468
Mısra: **6**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Görüp şemʿ-i cemāl-i cān-fezāyı
Aña pervāne gibi cān yakarsın

35. **yakuban:**-*uban*
Gazel 2471
Mısra: **7**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

36. **yakdum:**-*du, -m*
Gazel 2472
Mısra: **10**
Ateş durumuna geçmek, tutuşmak. II Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Pervāne gibi şemʿ-i ruḫ-ı yāra Muḥibbī
Yakdum dil ü cān geçüben bāl ü perümden

37. **yakar:**-*ar*
Gazel 2483
Mısra: **8**
Çok fazla ıztırap vermek.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

38. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **2**
Işık veya ısı vermesini sağlamak.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

39. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **1**
Tedavi amaçlı yarayı dağlamak.

Lāleler gibi dilā sīneñe dāġın yakasın
Umaram ʿışḳ-ıla mecnūn çerāġın yakasın

40. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **4**
Ateşe vermek, ateşle yok etmek.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

41. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **6**
Tedavi amaçlı yarayı dağlamak.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

42. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **8**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak.

İrmeden serv-ḳad-i yāra eger ölür-isem
Suyum ısıtmag-ıçun serv budaġın yakasın

43. **yakasın:**-*a, -sın*
Gazel 2489
Mısra: **10**
Ateşe vermek, ateşle yok etmek.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

44. **yakarsañ:**-*ar, -sa, -ñ*
Gazel 2001
Mısra: **3**
Çok fazla ıztırap vermek.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

yakın:

1. **yakın:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
Aralarında sıkı ilişki bulunan.

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

2. **yakın:**
Gazel 2436
Mısra: **1**
Arada az mesafe bulunan.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

yakmag-:

1. **yakmaga:**-*a*
Gazel 2268
Mısra: **4**
Ateşe vermek, tutuşturmak, yakmak.

Şemʿ-i cemāl-i yārı görüp giceler müdām
Pervāne-ṣıfat yakmaga bāl ü per isterem

2. **yakmaga:**-*a*
Gazel 2406

Mısra: **5**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. || Çok fazla ıztırap vermek.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

yāḳūt-ı bār:

1. **yāḳūt-ı bār:**
Gazel 2218
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yakut yağdıran.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

yāl:

1. **yālüm:**-*üm*
Gazel 2255
Mısra: **6**
Kuvvet, güç.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

yaluñuz:

1. **yaluñuz:**
Gazel 2488
Mısra: **4**
Sadece.

Sāġar-ı serden içerler ehl-i ʿışḳ ḫūn-ı ciger
Yaluñuz bir ben degülem ʿışḳ-ıla yā hū diyen

yaluñuz kal-:

1. **yaluñuz kal-:**
Gazel 2360
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yanında kimse olmamak, tek başına bulunmak.

Be-küllī ṭāḳat u ṣabrum gidüpdür ʿaḳl u dil benden
Dirīġā nʾolısar ḥālüm ġarībem yaluñuz kaldum

yalvar:

1. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **2**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

yalvar-:

1. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **1**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

2. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **4**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

3. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **6**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Beni yakmaya diyü āteş-i ġam
Göz yaşıyla şerāra yalvarayım

4. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **8**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Ġarḳ idiser beni gözüm yaşı
İtmeden ol biḥāra yalvarayım

5. **yalvarayım:**-*ayım*
Gazel 2074
Mısra: **10**
Birinden ısrarlı bir biçimde, kendine acındıracak sözlerle, saygılı bir biçimde bir şey istemek.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

yaman:

1. **yamandan:**-*dan*
Gazel 2117
Mısra: **8**
Kötü, fena.

Arżı eşküm ġarḳ idüp eflāki āhum ḫarḳ ider
Bu belā vü derdi ol iki yamandan görmişem

yan:

1. **yaña:**-*a*
Gazel 2265
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet.

Şād olur kūhsār-ı ġamda añıcak ruḫsārını
Hemçü kebk-reftār ile her bir yaña ḳahḳah varam

2. **yaña:**-*a*
Gazel 2313
Mısra: **9**
Taraf, yön, cihet.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

3. **yaña:**-*a*
Gazel 2454
Mısra: **8**
Taraf, cihet, yön.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

4. **yaña:**-*a*
Gazel 2454
Mısra: **8**
Taraf, cihet, yön.

Ḳısmet bu-y-ımış çünki dilā rūz-ı ezelde
Āh eyleyelüm bir yaña sen bir yaña hem ben

5. **yana:**-*a*
Gazel 2456
Mısra: **6**
Taraf, cihet, yön.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

6. **yanından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **6**
Taraf, yakın, yan, çevre.

Metāʿ-ı būsesin alsañ virüp cān assı iderdüñ
Dilā cān çünki anuñdur ne çıkar kendü yanından

7. **yaña:**-*a*
Gazel 2015
Mısra: **3**
Taraf, yakın, yan, çevre.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

8. **yañadan:**-*a*, -*dan*
Gazel 2150
Mısra: **4**
Taraf, yakın, yan, çevre.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

9. **yañadan:**-*a*, -*dan*
Gazel 2307
Mısra: **7**
Taraf, yakın, yan, çevre.

Her ne yañadan gelürse ġam açuk vīrāne dil
Aña taʿẕīm eyleyüp kapuyı dīvār eylemem

10. **yañadan:**-*a*, -*dan*
Gazel 2444
Mısra: **9**
Taraf, yakın, yan, çevre.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

11. **yanmayam:**--*ma*, --*(y)am*
Gazel 2004
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak || çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur göñül

12. **yaña:**--*a*, -
Gazel 2040
Mısra: **10**
Taraf, yön, cihet.

Nāvek-i ḫārı görüp vehm eyleyüp almış ele
Anuñ içün dutunur her bir yaña kalkan gül

13. **yaña:**--*a*, -
Gazel 2040
Mısra: **11**
Taraf, yön, cihet.

Dōstum nāz-ıla gel bir laḥẓa gülşenden yaña
Dökeyim ḥaḳḳaʾl-ḳadem pāyuña bir dāmān gül

14. **yanumdan:**--*um*, --*dan*
Gazel 2058
Mısra: **1**
Yakın, civar.

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

15. **yana:**-*a*
Gazel 2078
Mısra: **2**
Taraf, yön, cihet.

Seyre çıksa nāz-ıla serv-i ḫırāmānum benüm
Cūlar olur her yana bu çeşm-i giryānum benüm

16. **yañadan:**-*a*, -*dan*
Gazel 2085
Mısra: **7**
Taraf, yön, cihet.

Her yañadan leşker-i ġam gelse tutsa ʿālemi
Ġam degül baña varup meyḫāneyi meʾmen kılam

17. **yanum:**-*um*
Gazel 2087
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

18. **yanuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2093
Mısra: **5**
Yakın, civar.

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

19. **yanuña:**-*uñ*, -*da*
Gazel 2104
Mısra: **4**
Sağ ve solun ortak adı, yön, taraf, cihet.

Cürʿāñ içeli leblerüñe meyl ider göñül
ʿAyb olmasun yanuñda ki ġāyetde ser-ḫoşam

20. **yana:**-*a*
Gazel 2106
Mısra: **1**
Kat, nezd, huzur.

Her kaçan şemʿ-i cemālüñi görem yana varam
Cān atup bāl ü peri yakmaga pervāne varam

21. **yanuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2121
Mısra: **12**
Vücudun sağ veya sol tarafı.

Dil tekyesine derd-ile ġam geldi añsuzın
Yanuma anları okuyup sanki gel didüm

22. **yanuma:**-*um*, -*a*
Gazel 2121
Mısra: **5**
Vücudun sağ veya sol tarafı.

Gel bir naẓar eyā kaşı ya yanuma benüm
Bagrum ḫadeng-i ġamzelerüñ birle del didüm

23. **yanumdan:**-*um*, -*dan*
Gazel 2126
Mısra: **6**
Taraf, yön, cihet.

Çār ebrū tīri sīmīn-beden maḥbūb iken
Gelmedi pehlūma derdā çıkdı yanumdan benüm

24. **yanumda:**-*um*, -*da*
Gazel 2143
Mısra: **4**
Birlikte olma ifade eder, ...ile beraber.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

25. **yaña:**-*a*
Gazel 2148
Mısra: **6**
Taraf, yön, cihet.

Toprak oldum rāh-ı kūyında sakın iy seyl-i eşk
İledüp bir yaña maḥrūm eyleme gerdüm benüm

26. **yanuña:**-*uñ*, -*da*
Gazel 2155

Mısra: **5**
Bir kimsenin yanı, yakını.

Bilmedüm āh eylemek yanuñda olurmış günāh
Bana bu ḫışma sebeb bildüm günāhumdur benüm

27. **yana:**-*a*
Gazel 2156
Mısra: **9**
Taraf, yön, cihet.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

28. **yaña:**-*a*
Gazel 2159
Mısra: **10**
Taraf, yön, cihet.

Çün Muḥibbī bir saçı leylī-veşüñ mecnūnıyam
Her yaña dīvānelik raḫşın sürüp ḫīz eyleyem

29. **yanında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2169
Mısra: **12**
Birlikte olma ifade eder.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

30. **yana:**-*a*
Gazel 2201
Mısra: **4**
Taraf, yön, cihet.

İy Ḫıṭā maḥbūbı sensüz gözlerümüñ yaşını
Akıdup her yana anı āb-ı āhū eyledüm

31. **yañadan:**-*a, -dan*
Gazel 2208
Mısra: **5**
Taraf, yön, cihet.

Cān yanup her yañadan geldi belā vü derd-i ġam
Sordılar ḥālüm buları ḫāṣ-ı maḥrem bagladum

32. **yanuñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2211
Mısra: **7**
Birlikte olma ifade eder.

Perī-rūsın revā mıdur yanuñda Ehremen nʾeyler
İşidüp göreli bunı dili dīvāne mī-kerdem

33. **yanına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2215
Mısra: **9**
Birlikte, beraberinde olma.

İremezsin ey Muḥibbī yanına ḫāk olmadan
Kim meger toprak olam ilte ṣabā tozum benüm

34. **yana:**-*a*
Gazel 2219
Mısra: **3**
Taraf, yön, cihet.

İder ṣayd ol kemān ebrū naẓar benden yana kılmaz
İder mi ḥasretā derdā kaçan tīr ü kemān görsem

35. **yañadan:**-*a, -dan*
Gazel 2223
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

36. **yanına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2240
Mısra: **4**
Beraberinde, birlikte.

Derdüñ ile sīnemüñ üstine çekdüm bir elif
Yanına bir dāġ yakdum derdümi on eyledüm

37. **yañadan:**-*a, -dan*
Gazel 2260
Mısra: **7**
Taraf, yön, cihet.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

38. **yana:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **14**
Taraf, yön, cihet.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

39. **yaña:**-*a*
Gazel 2310
Mısra: **4**
Taraf.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

40. **yaña:**-*a*
Gazel 2310
Mısra: **4**
Taraf.

Kimsenüñ pendin işitmez kendü bildügin ider
Bir yaña mecnūʿ-ı ʿālem bir yaña göñlüm gözüm

41. **yanumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2359
Mısra: **1**
Birlikte, beraberinde olma.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

42. **yanumdan:**-*um, -dan*
Gazel 2359
Mısra: **2**
Birlikte, beraberinde olma.

Bir dem ayrılmaz yanumdan nem begendi nem benüm
Tā togaldan gitmedi bir dem yanumdan ġam benüm

43. **yanuma:**-*um, -a*
Gazel 2380
Mısra: **4**
Birlikte olma ifade eder.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

44. **yanuma:**-*um, -a*
Gazel 2430
Mısra: **7**
Birlikte olma ifade eder.

Yanuma düşmiş gider derd ü belā sāyem gibi
Sanmañuz tenhā varam bu vādī-i hicrāna ben

45. **yaña:**-*a*
Gazel 2397
Mısra: **1**
Taraf.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem

Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

46. **yaña:**-*a*
Gazel 2397
Mısra: **1**
Taraf.

Bir yaña devrān cefāsı bir yaña cānāne hem
Bulmadum derdüme çāre kıydum ancak cāna ben

47. **yanında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2411
Mısra: **9**
Yan, çevre, yakın.

Dilberüm nāz uyḫusında ben yanında muntaẓır
Devlet el virse Muḥibbī baḫt uyansa ḫābdan

48. **yanında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2456
Mısra: **12**
Birlikte olma ifade eder.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

49. **yanuñda:**-*ıuñ, -da*
Gazel 2461
Mısra: **2**
Birlikte olma ifade eder.

Hīç olur mı kim diyem ben gülʿ-iẕārı sevmezin
Bu ḳadar vardur diyem yanuñda ḫārı sevmezsin

50. **yaña:**-*a*
Gazel 2485
Mısra: **5**
Taraf, cihet, yön.

Servler baş kaldurup her yaña bakar bāġda
Sen gelesin gülşene diyü seni gözler hemān

51. **yaña:**-*a*
Gazel 2496
Mısra: **8**
Taraf, yön, cihet.

Cāme-i sebzin geyüben salınur serv-i sehī
Cūylar her bir yaña olmış ayagına revān

yan-:

1. **yanmayam:**--*ma, --(y)am, -*
Gazel 2004
Mısra: **3**
Yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak || Çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.

Āteş-i hicrāna cānā dem mi vardur yanmayam
Sīne sūzān u ciger biryān u giryāndur gönül

2. **yansa:**--*sa*
Gazel 2007
Mısra: **12**
Ateş ile tutuşmak, alev alıp yanmak.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

3. **yandı:**--*dı, -*
Gazel 2029
Mısra: **7**
Çok üzülmek.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

4. **yanar:**--*ar, -*
Gazel 2029
Mısra: **8**
Çok üzülmek. || Tutuşmak, alev almak.

Gördi luṭfuñı baña yandı raḳīb
Görse mürvet āteşe yanar baḫīl

5. **yanmaga:**--*mag, --a*
Gazel 2044
Mısra: **12**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek. || Tutuşmak, alev almak. || Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

6. **yanup:**--*up, -*
Gazel 2065
Mısra: **4**
Tutuşmak, alev almak. || Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

7. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 2099
Mısra: **1**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek. || Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

8. **yanmasun:**-*ma, -sun*
Gazel 2102
Mısra: **7**
Tutuşmak, alev almak.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

9. **yanalı:**-*alı*
Gazel 2134
Mısra: **3**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Yanalı sīnem içre āṭeş-i ʿışḳ
Çıkar oldı depemden āh āhum

10. **yanayım:**-*ayım*
Gazel 2136
Mısra: **5**
Tutuşmak, alev almak.

Yanayım pervāne-veş şemʿ-i cemālüñ nūrına
Cān virüp ʿuşşāḳ ara ben daḫı bi ad eyleyem

11. **yanar:**-*ar*
Gazel 2141
Mısra: **10**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i yārı añsam gīceler
Şemʿ gibi dil yanar aglar olupdur gözlerüm

12. **yanmak:**-*mak*
Gazel 2179
Mısra: **7**
Ateş durumuna geçmek, tutuşmak, zarar görmek, acı çekmek.

Ruḫlaruñ şevḳine yanmak isterem pervāne-veş
Kandasın iy şemʿ-i rūşen kanda arayıgörem

13. **yanar:**-*ar*
Gazel 2195
Mısra: **16**
Tutuşmak, alev almak.

Yüzüñe “veʾḍ-ḍuḥā” didüm saçuña daḫı “veʾl-leyl”
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

14. **yanayım:**-*ayım*
Gazel 2202
Mısra: **5**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Zülfin görüp dīvāneyem ḥüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

15. **yanayım:**-*ayım*
Gazel 2339
Mısra: **10**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

16. **yanayım:**-*ayım*
Gazel 2339
Mısra: **10**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

17. **yandı:**-*dı*
Gazel 2214
Mısra: **1**
Tutuşmak, alev almak. || Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Dil āteşine cān ile ten yandı câme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

18. **yanar:**-*ar*
Gazel 2215
Mısra: **2**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

19. **yandı:**-*dı*
Gazel 2236
Mısra: **6**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Şemʿ-i meclis olalıdan ruḫuñ iy dōst senüñ
Yandı pervāne-ṣıfat kalmadı perr ü bālüm benüm

20. **yandı:**-*dı*
Gazel 2242
Mısra: **2**
Alev almak, tutuşmak, yanıp kül olmak.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

21. **yanup:**-*up*
Gazel 2248
Mısra: **12**
Isı veya ışık veren şeyler alışır, ısı ve ışık verir duruma gelmek.

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

22. **yanam:**-*am*
Gazel 2251
Mısra: **4**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.|| Çok ızdırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Ḥaṣretiyle gīceler tā ṣubḥa dek kan aglaram
Şemʿveş başdan yanam tā pā nāmın dimeyem

23. **yanup:**-*up*
Gazel 2258
Mısra: **10**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Nigāruñ şemʿ-i ḥüsnine Muḥibbī cān u dil yakdum
Düşüp pervāne-veş pāya yanup bī-bāl ü per oldum

24. **yanar:**-*ar*
Gazel 2282
Mısra: **8**
Tutuşmak, alev almak.

Niçe taḥrīr idem ben sūz-ı ʿışḳı
Yanar destümde kāġıdla ḳalem hem

25. **yan:**
Gazel 2283
Mısra: **5**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

26. **yanmaga:**-*mag*, *-a*
Gazel 2288
Mısra: **13**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Muḥibbī yanmaga geldüñ cemāl-i şemʿine karşu
Degülsin aña pervāne velī ben yana tapşurdum

27. **yanar:**-*ar*
Gazel 2301
Mısra: **1**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Āteş ile dil yanar sīnemde vardur nār hem
İñlerem tā ṣubḥ olınca olmışam bīmār hem

28. **yanalıdan:**-*alı, -dan*
Gazel 2302
Mısra: **7**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Yanalıdan berü ʿışḳ āteşine
Döner sīḫ üzre iñler bir kebābam

29. **yanup:**-*up*
Gazel 2303
Mısra: **9**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Vaḳt oldı yanup hevāya
Berbād u bed-ġubāram

30. **yanup:**-*up*
Gazel 2309
Mısra: **8**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Düşeli kūh-ı belāya tañ mı dirlerse peleng
Dāġlarla başdan ayaga yanup çün ḫāl olam

31. **yan:**
Gazel 2309
Mısra: **9**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Ṣāf ḳalb olmak dilerseñ nār-ı ʿışḳa yan göñül

Ġıll ü ġışdan kurtılup ġam pūtesinde ḳāl olam

32. **yanuban:**-*uban*
Gazel 2309
Mısra: **12**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

İy Muḥibbī şemʿ-i ḥüsn-i dilbere vir cān u dil
Yanuban pervāne-veş ben daḫı bī-per bāl olam

33. **yanuban:**-*uban*
Gazel 2379
Mısra: **6**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Bezm-i ḥüsnüñde cemālüñ şemʿine iy muġbeçe
Yanuban pervāne gibi külli anda nūr olam

34. **yanar:**-*am*
Gazel 2312
Mısra: **3**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek. || Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Cemāl-i ḥüsnüñe karşu derūnından yanar dālam
Benüm gibi meger ʿāşıḳ olupdur saña micmer hem

35. **yanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **1**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Āteş-i ʿışḳuñla cānā dem mi vardur yanmayam
Dūd-ı āhumdan felek gibi göge boyanmayam

36. **yanmayam:**-*ma, -(y)am*
Gazel 2319
Mısra: **12**
Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Āteş-i şavḳı yakarsa bu Muḥibbīʾyi ne tañ
Dem mi vardur āteş-i ʿışḳıyla anuñ yanmayam

37. **yanar:**-*ar*
Gazel 2330
Mısra: **4**
Tutuşmak, alev almak.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

38. **yandı:**-*dı*
Gazel 2334
Mısra: **5**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Yandı firakıyla ciger kalmadı bu tende e̲ser
Āteşe döyer mi beşer nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

39. **yanmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2339
Mısra: **4**
Tutuşmak, alev almak.

Tā ki gördüm ben cemālüñ şemʿini Cān u dilden yanmaga pervāneyim

40. **yana-gelmişdür:**-*a, -gel, -miş, -dür*
Gazel 2339
Mısra: **9**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Bu Muḥibbī yana-gelmişdür ezel
Yanayım iy pādişāhum yanayım

41. **yanayım:**-*ayım*
Gazel 2344
Mısra: **4**
Yanmasını sağlamak, tutuşturmak. || Çok güçlü, ıztırap verici bir aşk uyandırmak, aşk ateşine düşürmek.

Şemʿi gördüm dün gice turmaz yakar pervāneyi
Yanayım iy şemʿ-i rūşen ben de bir pervāneyim

42. **yanmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2351
Mısra: **1**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

43. **yanmayup:**-*ma, -(y)up*
Gazel 2351
Mısra: **2**
Ok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Şemʾ-i ḥüsne yanmaga pervāneyim
Yanmayup ʿışḳ āteşine yā neyim

44. **yanup:**-*up*
Gazel 2354
Mısra: **4**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Göreli cānā cemālüñ şemʿini pervāne-veş
Bāl ü perden geçmişem küllī yanup nār olmışam

45. **yañadan:**-*a, -dan*
Gazel 2358
Mısra: **2**
Taraf, yön, cihet.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

46. **yanaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2363
Mısra: **3**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

47. **yanaldan:**-*al, -dan*
Gazel 2367
Mısra: **2**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Maḥabbet cāmın içelden dilā ben derd-i ser çekdüm
Yanaldan āteş-i ʿışḳa neler çekdüm neler çekdüm

48. **yanar:**-*ar*
Gazel 2363
Mısra: **5**
Isı veya ışık veren şeyler çalışır, ısı ve ışık verir duruma gelmek.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

49. **yanmakda:**-*mak, -da*
Gazel 2365
Mısra: **6**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Dāġ-ı ḥasret sīnede göñlümde vardur nār-ı ʿışḳ
Āteşe yanmakda birdür bu içüm taşum benüm

50. **yandum:**-*du, -m*
Gazel 2368
Mısra: **4**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Geçdi ʿömrüm āh-ıla bir ġamgüsārı görmedüm
Hicr-ile yandum kül oldum gülsitānı bulmadum

51. **yansa:**-*sa*
Gazel 2369
Mısra: **13**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Şiʿrümüñ sūzı-y-ıla yansa ʿaceb mi dil ü cān
Yana odlara Muḥibbī kim okursa ġazelüm

52. **yansa:**-*sa*
Gazel 2411
Mısra: **1**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Cān u dil yansa ne tañ ol tīġ-ı āteş-tābdan
Gösterür cādū gözi siḥriyle āteş ābdan

53. **yanmakdur:**-*mak, -dur*
Gazel 2393
Mısra: **5**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Didüm pervāne ʿāşıḳdur murādı şemʿe yanmakdur
Kināyetle bu dil derdin kamu dildāra bildürdüm

54. **yanam:**-*am*
Gazel 2413
Mısra: **8**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

55. **yanmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2430
Mısra: **1**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

56. **yandugumı:**-*dug, -um, -ı*
Gazel 2439
Mısra: **7**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Ġam meclisinde yandugumı şemʿ işidüp
Başum ucına geldi benüm aglamag-ıçun

57. **yanmaz:**-*maz*
Gazel 2440
Mısra: **4**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Şemʿ-i ḥüsnüñe yakup pervāne-veş ʿāşıḳları
Āteş-i ʿışḳ-ıla sen daḫı ʿaceb yanmaz mısın

58. **yanam:**-*am*
Gazel 2454
Mısra: **1**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Nār-ı ġam ile niçeye dek böyle yanam ben
Olmaya ʿaceb tatlu cānumdan usanam ben

59. **yanmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2457
Mısra: **2**
Alev alıp tutuşmak, ateşte yanmak. || Aşk ateşiyle yanmak, çok elem, keder, aşk ve hicran çekmek.

Bir saçı zencīre beñzer iy göñül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

60. **yana:**-*a*
Gazel 2482
Mısra: **10**
Tutuşmak, alev almak.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

61. **yana:**-*a*
Gazel 2489
Mısra: **5**
Isı veya ışık veren şeyler çalışır, ısı ve ışık verir duruma gelmek.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

62. **yanmakda:**-*mak, -da*
Gazel 2500
Mısra: **8**
Isı ve ışık yayarak yok olmak, kül haline gelmek.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

63. **yanan:**-*an*
Gazel 2114
Mısra: **6**
Çok güçlü ve derin bir aşkla sevmek, aşk ateşine düşmek.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

yaña:

1. **yaña:**
Gazel 2300
Mısra: **1**
Taraf, yön, cihet.

Leblerüñ yād eyleyüp her yaña ben menzil kılam
Ḫāke saçup eşk-i çeşmüm niçe laʿl ḫāṣıl kılam

yana yana:

1. **yana yana:**
Gazel 2093
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yanarak, alevlenerek. || Derdini, sıkıntısını belli ederek, sızlanarak.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

2. **yana yana:**
Gazel 2493
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yanarak.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

yañag:

1. **yañaguñ:**-*uñ*
Gazel 2357
Mısra: **3**
Yanak.

Lebüñ ġonca olalı gül yañaguñ
Aña dil bülbülin güyā kılan kim

yandı:

1. **yandı:**
Gazel 2223
Mısra: **1**
Çok ıztırap çekmek, büyük bir acı içinde olmak, çok üzülmek.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

yaʿni:

1. **yaʿni:**
Gazel 2013
Mısra: **2**
"Demek oluyor ki, sözün kısası, doğrusu" anlamlarında bir söz.

Fenn-i ʿışḳı çünki ḥıfz itdüñ anuñla ʿāmil ol
Yaʿni varup şāh-ı ʿışḳa sen kemīne muḳbil ol

2. **yaʿnī:**
Gazel 2047
Mısra: **2**
"Demek oluyor ki, sözün kısası, doğrusu" anlamlarında bir ibare.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

3. **yaʿnī:**
Gazel 2100
Mısra: **2**
"Sözün kısası, senin anlayacağın" anlamına gelen söz.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

4. **yaʿnī:**
Gazel 2104
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
"Demek oluyor ki, sözün kısası, doğrusu" anlamlarında bir ibare.

Derd ü belā-yı ʿışḳ-ıla ġāyet de dil-ḫoşam
Ġamz oklarıyla yaʿnī ki toptolu terkeşem

5. **yaʿnī:**
Gazel 2123
Mısra: **10**
Anlatılmak, açıklanmak istenen bir hükümden önce "Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki" anlamında kullanılır.

Gel Muḥibbī idelüm meclise meh-rūları cemʿ
Şoḥbeti yaʿnī bugün dār-ı selām eyleyelüm

6. **yaʿni:**
Gazel 2261
Mısra: **2**
Sözün kısası, senin anlayacağın.

ʿĀşıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

7. **yaʿnī:**
Gazel 2289
Mısra: **6**
Sözün kısası, senin anlayacağın.

Çeksem sipāh-ı eşki dutsam cihānı düpdüz
Diksem livā-yı āhı yaʿnī ʿalāmet itsem

8. **yaʿni:**
Gazel 2293
Mısra: **18**
Sözün kısası, senin anlayacağın.

Derd-i ʿışḳı Muḥibbī ḫoş görelüm
Yaʿni ʿālemde bī-devā olalum

9. **yaʿnī:**
Gazel 2336
Mısra: **8**
Sözün kısası, senin anlayacağın.

Şiʿr-i çevgān-ıla çalmaga maʿānī topını
ʿArṣa-i ʿaṣr içre geldüm yaʿnī meydān isterem

10. **yaʿñī:**
Gazel 2420
Mısra: **2**
Şu anlatılmak isteniyor ki, demek ki.

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī göñlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

yañıl-:

1. **yañılup:**-*up*
Gazel 2086
Mısra: **7**
Aldanmak, hata yapmak.

Yañılup göstermedüñ bir gün bana mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

2. **yañılup:**-*up*
Gazel 2186
Mısra: **9**
Aldanmak, hata yapmak.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

3. **yañılup:**-*up*
Gazel 2224
Mısra: **6**
Aldanmak, hataya düşmek.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳible kıla ebrū-yı ḫam

4. **yañılup:**-*up*
Gazel 2342
Mısra: **3**
Sonucunu düşünmeden veya bilmeden uygunsuz bir davranışta bulunmak.

Yañılup sırr-ı ġam-ı ʿışḳı göñül fāş eyledi
Müsteḥaḳ oldı ser-i zülfüñe ber-dāruñ olam

5. **yañılup:**-*up*
Gazel 2406
Mısra: **10**
Aldanmak, hataya düşmek.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

yanında:

1. **yanında:**
Gazel 2263
Mısra: **6**
"Ona göre, onunla karşılaştırıldığında" anlamlarında bir karşılaştırma sözü.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

yanup tutış-:

1. **yanup tutış-:**
Gazel 2159
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Parıl parıl parlamak.

Āteş-i ʿışḳuñ dilümde şevk-engīz eyleyem
Cān-ıla yanup tutışdum şuʿlesin tīz eyleyem

yanup yakıl-:

1. **yanup yakıl-:**
Gazel 2091
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, derdini döküp sızlanmak. || *Çok sevmek, delice aşık olmak.*

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

2. **yanup yakıl-:**-*up*
Gazel 2288
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Şikayet etmek, derdini döküp sızlanmak.

Firāḳ-ı nār-ıla yanup yakılup giryeler kıldum
Birin ʿummāna gönderdüm birin Keyvāna tapşurdum

yap-:

1. **yaparsa:**--*ar*, --*sa*
Gazel 2056
Mısra: **7**
Onarmak, tamir etmek.

Ger yaparsa bu yıkuk göñlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

2. **yapmaga:**-*mag*, -*a*
Gazel 2194
Mısra: **10**
Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

3. **yapdur:**-*dur*
Gazel 2244
Mısra: **9**
İnşa etmek.

İy dil düriş āḫir ü yapdur ʿimāreti
Dime sakın dünyede vardur ʿimāretüm

4. **yapuban:**-*uban*
Gazel 2257
Mısra: **1**
İnşa etmek.

Yapuban göñlüm esāsın ʿışḳı muḥkem eyledüm
Ġam ile cān-ı belā fersūdı hem-dem eyledüm

5. **yapdı:**-*dı*
Gazel 2298
Mısra: **9**
İnşa etmek, bina etmek, yapmak.

Gerçi yapdı tekye-i ʿışḳı ezel Ferhād u Ḳays
Pest bünyādın görüp ben dahı bālā eyledüm

6. **yaparsın:**-*ar*, -*sın*
Gazel 2468
Mısra: **10**
İnşa etmek.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

yap yap:

1. **yap yap:**
Gazel 2420
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yavaş yavaş, usul usul, sessizce.

Tīşe-i āh-ıla yap yap keseyim kūh-ı ġamı
Kūhkenlikde bugün kendümi Ferhād ideyin

yapış-:

1. **yapışdum:**-*du*, -*m*
Gazel 2089
Mısra: **8**
Sıkı sıkı tutmak, bırakmamak üzere yakalamak, sarılmak.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

yaprak:

1. **yapraklar:**-*lar*
Gazel 2018
Mısra: **4**
Bitkilerin yeşil ve türlü biçimlerdeki bölümü yapraklar.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

yār:

1. **yār-ıla:**--*ıla*, -
Gazel 2014
Mısra: **9**
Sevgili ‖ dost.

Ḫoş gör eyyāmı Muḥibbī yār-ıla Tīz geçer çün mevsim-i ṣahbā-yı gül

2. **yāra:**-*a*
Gazel 2261
Mısra: **13**
Sevgili || Dost.

Yāra didüm yap Muḥibbī göñlini Nʾola didi aña miʿmār olmışam

3. **yāra:**-*a*
Gazel 2278
Mısra: **10**
Sevgili || Dost.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

4. **yār:**
Gazel 2293
Mısra: **15**
Sevgili II Dost.

Ola kim yār yüzüm üzre basa Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

5. **yār:**
Gazel 2476
Mısra: **7**
Sevgili II Dost.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravża-i rıżvān vaṭenden

6. **yār:**
Gazel 2489
Mısra: **3**
Sevgili II Dost.

Yār kūyında fiġān eyleme iy ḫasta göñül
Nāgehān āteş-i āhuñla otağın yakasın

7. **yār:**
Gazel 2491
Mısra: **4**
Sevgili II Dost.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

8. **yār:**
Gazel 2496
Mısra: **2**
Sevgili II Dost.

İrdi eyyām-ı bahār irişdi vaḳt-i gülsitān
Lāle-ḫad bir yār bul olma sakın bār-ı girān

9. **yār:**
Gazel 2002
Mısra: **10**
Arkadaş, dost, sevgili.

Vaṣl-ı dilber iy Muḥibbī saʿy ile girmez ele
Eylemegil ʿāḳil -iseñ yār vaṣlıdur muḫāl

10. **yār:**
Gazel 2005
Mısra: **9**
Arkadaş, dost. II Sevgili.

Öldürem diyü seni vaʿde ider ġamze-i yār
Ola kim ʿahde dura ṣabr ide bir pāre göñül

11. **yārdan:**--*dan,* -
Gazel 2008
Mısra: **9**
Sevgili.

Yārdan ayru nedür ḫālüñ Muḥibbī diseler
Cāndan ayrılmak direm müşkil-durur āsān degül

12. **yār-ı:**--
Gazel 2010
Mısra: **3**
Dost, arkadaş, muhip. Sevgili, mahbup ve mahbube, maşuk, maşuka, bildik,tanıdık, aşina.

Gülersin ġayr-ıla iy yār-ı cānī
Beni gördükçe eylersin taʿallül

13. **yār:**
Gazel 2034
Mısra: **2**
Sevgili. || *Dost.* || *Bildik, tanıdık.*

Saña uydum olmadum ben bir nefes ḫurrem göñül
Bulımadum bir muvāfıḳ yār ola hem-dem göñül

14. **yāruñ:**--*uñ,* -
Gazel 2044
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

15. **yāruñ:**--*uñ,* -
Gazel 2046
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

16. **yāruñ:**--*uñ,* -
Gazel 2054
Mısra: **7**
Sevgili ‖ *dost.*

Dirīġā gül gibi yāruñ fiġānum gūşına girmez
Olup bülbül gibi nālān niçe kim āh u zār itdüm

17. **yārumdur:**--*um,* --*dur*
Gazel 2058
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.* || *Bildik, tanıdık.*

Bir dem eksilmez yanumdan derd yārumdur benüm
Olmazam tenhā komaz ġam ġam-güsārumdur benüm

18. **yār:**
Gazel 2071
Mısra: **7**
Sevgili.

Ġamze okın atup yār almak dilerse cānum
İrdüñ murāda iy dil itdi meger teraḫḫum

19. **yāra:**-*a*
Gazel 2074
Mısra: **2**
Sevgili. || *Dost.*

Niçe bir rūzigāra yalvarayım
Baña būyuñ ki yāra yalvarayım

20. **yāra:**-*a*
Gazel 2499
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Niçe pā-māl ola diñ yāra Muḥibbī derdmend
Kūh-ı mihnetde dil-i endūhmendin gözle sen

21. **yār:**
Gazel 2074
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

22. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2081
Mısra: **9**
Sevgili ‖ *dost.*

Yāruñ Muḥibbī göreli ḫaṭṭı ġubārını
Ḫayrānam aña kalmadı hergiz benüm bilüm

23. **yār:**
Gazel 2086
Mısra: **12**
Sevgili. || *Dost.*

Āh u efġānum dirīġā eylemez hergiz eser
Saña āhen-dil didüm anuñçün iy yār añladum

24. **yār:**
Gazel 2096
Mısra: **9**
Sevgili ‖ *Dost.*

Yār gördi baḫr-ı ʿışḳ içre Muḥibbī ġarḳ olur
Sundı destin didi elden koma dāmānum benüm

25. **yāra:**-*a*
Gazel 2097
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

ʿArż-ı ḫāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

26. **yārā:**-*ā*
Gazel 2097
Mısra: **7**
Sevgili. || *Dost.*

Her kişi yārā irür bulur ṭarīḳ-i müstaḳīm
Ben ki gümrāham gidüpdür ḫānümānum nʾeyleyem

27. **yārum:**-*um*
Gazel 2099
Mısra: **8**
Sevgili. || *Dost.*

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

28. **yārum:**-*um*
Gazel 2442
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Her kim benümle işide yārum ḥikāyetin
Ferhād birle añmaya Şīrīn rivāyetin

29. **yāra:**-*a*
Gazel 2102
Mısra: **8**
Sevgili. || *Dost.*

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

30. **yāra:**-*a*
Gazel 2108
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

31. **yāra:**-*a*
Gazel 2109
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Aḥvālümi kim ola benüm yāra ʿarż ide
Döymez firāḳ āteşine defter ü ḳalem

32. **yār:**
Gazel 2113
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

İy Muḥibbī yār yagdursa eger seng-i cefā
Ol cefāya baş açam hergiz gürīzān olmayam

33. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2119
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Güneş ruḫsārını yāruñ Muḥibbī görmege varsa
Sitārem baña göstermez olur ol dem siyāh aḫşām

34. **yārı:**-*ı*
Gazel 2124
Mısra: **2**
Sevgili. || *Dost.*

Câme-i zer-baft-ile dün ol nigārı görmişem
Serv gibi salınur-iken ben o yārı görmişem

35. **yārı:**-*ı*
Gazel 2263
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

36. **yār:**
Gazel 2125
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Yār kūyında Muḥibbī işidüp nālem dimiş
Bülbül-i pür-nālişüm gūyā nevā-sāzum benüm

37. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2126
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

İy Muḥibbī gülşen-i ḥüsninde yāruñ ṣubḥa dek
Uyımaz bülbül gibi kimse fiġānumdan benüm

38. **yāra:**-*a*
Gazel 2129
Mısra: **4**
Sevgili. || *Dost.*

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

39. **yārı:**-*ı*
Gazel 2129
Mısra: **6**
Sevgili. || *Dost.*

Gözümüñ karasını ḥall ideyim eşküm-ile
Yārı bu nevʿ-ile görmege ola çāre didüm

40. **yār:**
Gazel 2133
Mısra: **4**
Sevgili. || *Dost.*

Alalum lāle gibi sāġarı elden komayup
Varalum gülşene biraz tāze güli yār idelüm

41. **yār:**
Gazel 2133
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Çün Muḥibbī ele girmez nʾidelüm saʿy-ile yār
Gele dervīş olalum niçeye dek ʿār idelüm

42. **yāra:**-*a*
Gazel 2147
Mısra: **2**
Sevgili. || *Dost.*

ʿİyd-i ḳurbān oldı ben ḳurbān-ı cānān olmışam
Herkesüñ bir şuġlı var ben yāra ḥayrān olmışam

43. **yār:**
Gazel 2157
Mısra: **6**
Sevgili. || *Dost.*

Dermān içinde derdi dilüm eyledi ḳabūl
Anuñ-ıçun ki yār diler derdmend olam

44. **yāra:**-*a*
Gazel 2167
Mısra: **7**
Sevgili. || *Dost.*

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

45. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2169
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

46. **yārı:**-*ı*
Gazel 2169
Mısra: **11**
Sevgili. || *Dost.*

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi

İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

47. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2173
Mısra: **7**
Sevgili. || *Dost.*

Ümīd itdüm didi evvel viṣāline irem yāruñ
Velī bildüm bunı āḫir ki bir fikr-i muḥāl itdüm

48. **yār:**
Gazel 2185
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Eyler cevr ü cefā yār nā-güzīrümdür benüm
Her ne kim anda gele ol dil-peẕīrümdür benüm

49. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2186
Mısra: **10**
Sevgili. || *Dost.*

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

50. **yār:**
Gazel 2190
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Dökmesem bārān-ı eşki yār açılmaz gül gibi
Dir Muḥibbī girye kıl ben çün gül-i ḫandānuñam

51. **yār:**
Gazel 2191
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Varup luṭf istedüm yār itdi düşnām
Cihān içinde buldı bu göñül kām

52. **yār:**
Gazel 2192
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Yār didi bir gül-i nev-resteyem
Ben didüm bülbül-i dil-i ḫasteyem

53. **yāra:**-*a*
Gazel 2202
Mısra: **17**
Sevgili. || *Dost.*

Dāyim Muḥibbī yāra bak kūyında āh u zāra bak
Ko cenneti dīdāra bak ammā ki kimdür dimezem

54. **yārı:**-*ı*
Gazel 2219
Mısra: **6**
Sevgili. || *Dost.*

Nigārı bir gice ḫ∨ābda görüp ġāyetde ḫayrānam
N'olurdı bilemezem ḥālüm eger yārı ʿayān görsem

55. **yār:**
Gazel 2238
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Yār güş itmez egerçi nāle-i zār-ı dilüm
Görmedi bir kimse benüm gibi bīmārı dilüm

56. **yārı:**-*ı*
Gazel 2238
Mısra: **4**
Sevgili. || *Dost.*

Müddet-i hicr ḥadden aşdı ṣabr ile geçti günüm
İtdi bu düşvārı ṭāḳat baña da yārı dilüm

57. **yāram:**-*am*
Gazel 2241
Mısra: **1**
Sevgili ‖ *Dost.*

Ne deñlü eyleseñ cevr ü cefālar ben saña yāram
Velī aġyār-ıla görsem seni ṭāḳat nemī āram

58. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2248
Mısra: **11**
Sevgili. || *Dost.*

Gördüm cemālini şevḳıne yāruñ Muḥibbī şemʿ
Yanup döker gözleri tā ṣubḥ olınca dem

59. **yāra:**-*a*
Gazel 2250
Mısra: **11**
Sevgili. || *Dost.*

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

60. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2259
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu göñlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

61. **yār:**
Gazel 2260
Mısra: **5**
Sevgili, dost.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

62. **yār:**
Gazel 2273
Mısra: **15**
Sevgili. || *Dost.*

Yār aġyāra ḳarīn nite ki gül ḫāra yakın
Bülbül-i şūrīdeye tañ mı dönerse meşelüm

63. **yār:**
Gazel 2318
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

64. **yār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2319
Mısra: **7**
Sevgili, dost.

Dün gice düşümde gördüm yār-ıla ḥaşr olmışam
Tā ḳıyāmet rāżıyam ol uyḫudan uyanmayam

65. **yār:**
Gazel 2326
Mısra: **6**
Sevgili. || *Dost.*

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

66. **yār:**
Gazel 2331
Mısra: **10**
Sevgili. || *Dost.*

Muḥibbī pāyına düşmek diler ḳāddin dü-tā kıldı
Görenler yār ayagında sanurlar beni ḫalḫālam

67. **yār-ıla:**-*ıla*
Gazel 2345
Mısra: **2**
Sevgili. || *Dost.*

Bezm-i ġamda yād idüp cānānı añdum agladum
Yār-ıla evvel geçen devrānı añdum agladum

68. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2352
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Gül ruḫı şevḳına yāruñ gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbül-i cānı Muḥibbī anda gūyā eylesem

69. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2377
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

70. **yārüñ:**-*üñ*
Gazel 2398
Mısra: **5**
Sevgili. || *Dost.*

Ola kim bād-ı ṣubḥ ilte bu ḫāküm kūyına yārüñ
Bugün seng-i cefā-y-ıla dögilüben ġubār oldum

71. **yārumdur:**-*um*, -*dur*
Gazel 2404
Mısra: **6**
Sevgili. ‖ *Dost.*

Vādī-i ġamda hemān sāyem baña hem-rāhdur
Ger sorarsañ göz yaşından eski yārumdur benüm

72. **yār:**
Gazel 2413
Mısra: **5**
Sevgili. || *Dost.*

Yagdursa cefā sengin eger yār tamāmet
Başumı açup karşu varan aña benem ben

73. **yār:**
Gazel 2423
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Cūybār-ı çeşmüme bakmazsa yār olmaz ʿaceb
Katı serkeşdür eger mi başın ol serv-i revān

74. **yāra:**-*a*
Gazel 2424
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

75. **yār:**
Gazel 2432
Mısra: **3**
Sevgili. || *Dost.*

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuşşāḳ-ı ḥazīn

76. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2432
Mısra: **7**
Sevgili. || *Dost.*

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

77. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2433
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

78. **yār:**
Gazel 2443
Mısra: **14**
Sevgili. || *Dost.*

İy Muḥibbī gözlerüñ yaşın akıt olsun revān
Serv gibi tek salınsun yār reftār eylesün

79. **yār:**
Gazel 2443
Mısra: **12**
Sevgili. || *Dost.*

Göñlüñi virdüñ vişālin istedüñ meh-rūlaruñ
Cānuñı üstine vir tek yār iḳrār eylesün

80. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2447
Mısra: **1**
Sevgili. || *Dost.*

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

81. **yār:**
Gazel 2454
Mısra: **10**
Sevgili || *Dost.*

Geşt itdi cihan mülkini bulmadı Muḥibbī
Bir yār vefā ehli ki ḥālümi diyem ben

82. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2460
Mısra: **7**
Sevgili. || *Dost.*

Varaydum Kaʿbe-i kūyına yāruñ
Görürdüm Merve ḫāḳḳıyçün Ṣafā ben

83. **yāruñ:**-*uñ*
Gazel 2487
Mısra: **9**
Sevgili. || *Dost.*

Yāruñ miyānı olmadugı bir bahānedür
Ayruk Muḥibbī görmedi kılca bahānesin

yār ol-:

1. **yār ol-:**
Gazel 2195
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dost ve yakın olmak, yardımcı olmak.

Şeb-i hicrüñde iy dilber komaz bir dem beni tenha
Feraḥ-şādīyi nʾeyler dil ġamuñla çünki yār oldum

2. **yār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Dost ve yakın olmak, yardımcı olmak.

Sen dururken ġayrıya itmem naẓar
Cān u dilden saña çün yār olmışam

yara:

1. **yaralar:**--*lar*, -
Gazel 2058
Mısra: **8**

Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban.|| Üzüntü, acı, dert.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

2. **yaraları:**-*lar, -ı*
Gazel 2091
Mısra: **3**
Dert, üzüntü, acı. || Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban.

Derd-i dil ḫālini ḳaṣd eyleyüben yaraları
Her biri agız açup şerḥ ide dildāra benem

3. **yara:**
Gazel 2129
Mısra: **8**
Yaralamak. || Silah, bıçak vb. bir araçla veya vurmak suretiyle yara açmak. || Gücendirmek, kırmak.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

4. **yara:**
Gazel 2208
Mısra: **8**
Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. || Üzüntü, acı, dert.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

5. **yarasına:**-*sı, -n, -a*
Gazel 2306
Mısra: **2**
Yara. II Üzüntü, acı, dert.

Ḫāk-i kūyın eşk-i çeşmümle varup nem eyledüm
Yarasına gönlümüñ ol ḫāki merhem eyledüm

6. **yaraların:**-*lar, -ı, -n*
Gazel 2401
Mısra: **7**
Yara,dert, üzüntü, acı.

İrişen tīr-i ġamze yaraların
ʿArż idelüm nigāra ʿazm idelüm

7. **yarasın:**-*sı, -n*
Gazel 2441
Mısra: **1**
Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. || Üzüntü, acı, dert.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

yara-:

1. **yarasın:**-*sın*
Gazel 2441
Mısra: **2**
Yarar sağlamak, faydalı olmak, kendisinden faydalanılmak.

Görmek isterseñ nigārā sīnemüñ sen yarasın
Uşta ḫançer uşta sīne ḫıdmete tek yarasın

2. **yaramaz:**-*maz*
Gazel 2466
Mısra: **10**
Yarar sağlamak, faydalı olmak, kendisinden faydalanılmak.

Tek beni sürme kapuñdan öldürürseñ rāżıyam
Ölmek evlādur kişiye bir yaramaz addan

yara aç-:

1. **yara aç-:**
Gazel 2491
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yara oluşmasına sebep olmak. || Büyük bir üzüntü vermek.

Yaralar açsa ne tañ sīneme seylāb-ı sirişk
Olsa bārān nite kim çāk ide kūhsār etegin

yara ur-:

1. **yara ur-:**-*up*
Gazel 2173
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yara oluşmasına sebep olmak.

Şeb-i hicrüñde iy meh-rū dü ebrūñı ḫayāl itdüm
Urup bu sīneme yara anı şekl-i hilāl itdüm

2. **yara ur-:**
Gazel 2208
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yara oluşmasına sebep olmak.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

yarad-:

1. **yaradılmamış-ıdı:**-*ıl, -ma, -mış, -dı*
Gazel 2357
Mısra: **11**
Allah yoktan var etmek, halketmek.

Yaradılmamış-ıdı daḫı Ādem
Gönülde ʿışḳuñı peydā kılan kim

yārān:

1. **yārān:**
Gazel 2013
Mısra: **9**
Arkadaşlar, dostlar.

Ḫutbe-i ʿışḳı okı yārān kamu gūş eylesün

2. **yārānuma:**-*um, -a*
Gazel 2271
Mısra: **3**
Arkadaşlar, dostlar.

Hem-nişīn olsam gelür zaḫmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

3. **yārān:**
Gazel 2180
Mısra: **9**
Dostlar.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu gönlümi ben nā kılam

4. **yārān:**
Gazel 2065
Mısra: **3**
Dostlar. || Sevgili.

Bezm-i ġamda göz yaşın yārān içün itdüm şarāb
Āteş-i ʿışḳa yanup bir bagrı biryān olmışam

5. **yārāna:**-*a*
Gazel 2161

Mısra: **10**
Arkadaşlar, dostlar.

Muḥibbī maḫzen-i dilden çıkardum niçe cevherler
Eli nādānuñ irmesün diyü yārāna tapşurdum

6. **yārān:**
Gazel 2170
Mısra: **7**
Dostlar, arkadaşlar.

Yārān geçürüp ṣadra baña bāde sunarlar
Bu ʿizzeti bu ḥürmeti meyhānede buldum

7. **yārāna:**-*a*
Gazel 2173
Mısra: **9**
Arkadaşlar, dostlar.

Muḥibbī her sözüm gevher kılup yārāna ʿarż idüp
Gelüñ her birine ḳıymet koñuz diyü süʾāl itdüm

8. **yārān:**
Gazel 2227
Mısra: **10**
Dostlar.

Merd-i meydān ol Muḥibbī vir bu dünyāya ṭalāḳ
Tā ki yārān dimeyeler saña nā-merdüm benüm

9. **yārān:**
Gazel 2250
Mısra: **10**
Dostlar.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tanaʿʿum

10. **yārāna:**-*a*
Gazel 2288
Mısra: **10**
Dostlar.

Maʿānī kānına irdüm çıkardum niçe gevherler
Kimisin eyledüm maḫzen kimin yārāna tapşurdum

11. **yārān:**
Gazel 2298
Mısra: **7**
Dostlar.

Bezm-i ġamda içerem yārān ile ḫūn-ı ciger
İñiler ol meclise bu göñlümi nā eyledüm

yaraş-:

1. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2116
Mısra: **10**
Uymak, uygun düşmek, yakışmak.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda ḫūn-ı dil nūş eyleyüp
Yaraşur tā ṣūbḥ olınca ney gibi nālān olam

2. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2180
Mısra: **10**
Yakışmak, hoş durmak.

Bu Muḥibbī göz şarābın çün içer yārān ile
Yaraşur ol meclise bu göñlümi ben nā kılam

3. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2343
Mısra: **10**
Yakışmak, uygun düşmek.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

4. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2403
Mısra: **1**
Uymak, uygun düşmek, yakışmak.

Yaraşur sünbülüñe ʿanber-sādur dir-isem
ʿĀrıżuñda beñüñe müşg-i Ḫıṭāʾdur dir-isem

5. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2447
Mısra: **5**
Kaldırmak, dayanmak, tahammül etmek.

Dilberüm nāzük bedendür yaraşur gülden ḳabā
Pīrehen olsa münāsib ana berg-i yāsemīn

6. **yaraşur:**-*ur*
Gazel 2471
Mısra: **10**
Uymak, uygun düşmek, yakışmak.

Ruḫları şevḳıne diyüp iy Muḥibbī ter ġazel
Yaraşır bu naẓmuñı solmaz gülistān idesin

yarat-:

1. **yaradılmamışdı:**-*-ıl, --ma, --mış, --dı*
Gazel 2020
Mısra: **6**
Allah'ın, olmayan bir şeyi var etmesi.

Ben senüñle ʿışḳ ṣaḥrāsında sergerdān idüm
Yaradılmamışdı ʿālem birle Ādem iy göñül

yare:

1. **yaresin:**-*si, -n*
Gazel 2441
Mısra: **6**
Bir dış etkiyle, bir hastalık veya arıza sebebiyle vücutta meydana gelen kesik, yarık veya çıban. || *Üzüntü, acı, dert.*

İy göñül ger dirse mihr idem saña aldanma kim
Niçe kerre aldanup gördüñ anuñ sen yaresin

yār-ı bed-hūn:

1. **yār-ı bed-ḫūn:**
Gazel 2258
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kötü huylu sevgili.

Dükendi kalmadı ṣabrum elinden yār-ı bed-ḫūnuñ
Degül çün durmaga ṭāḳat çıkuban hem-sefer oldum

yār-ı bed-h∨āh:

1. **yār-ı bed-ḫ∨āh:**
Gazel 2090
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kötülüğümü isteyen sevgili.

Hā atar cevr okların ol yār-ı bed-ḫ∨āhum ben
Rūşen itmez göñlümüñ vīrānesin māhum benüm

yār-ı bī-devā:

1. **yār-ı bī-devā:**
Gazel 2128
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Çaresiz sevgili.

Ḫasteyem iy Muḥibbī itme ʿilāc
Çünki ben yār-ı bī-devā sevdüm

yār-ı cānī:

1. **yār-ı cānī:**
Gazel 2239
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gaddar sevgili.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

2. **yār-ı cānī:**
Gazel 2460
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Cana kıyan sevgili.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

yār-ı cefākār:

1. **yār-ı cefākār:**
Gazel 2099
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Eziyet eden, cefa eden sevgili.

Hicrüñ-ile yandum iy yār-ı cefākārum benüm
ʿIşḳuñ-ıla nʾolısardur ʿāḳıbet kārum benüm

yār-ı cefā-sāz:

1. **yār-ı cefā-sāz:**
Gazel 2125
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Cefa çektiren sevgili.

Kandasın iy cevri çok yār-ı cefā-sāzum benüm
Şīve vü nāzı ko hey pür-şīve pür-nāzum benüm

yār-ı mehveş:

1. **yār-ı mehveş:**
Gazel 2200
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ay gibi güzel sevgili.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

yār-ı mihribān:

1. **yār-ı mihribān:**
Gazel 2313
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Şefkatli sevgili.

Felek gerçi ki birkaç gün cüdā kıldı diyārumdan
Ferāmuş oldı miḥnetler çü yār-ı mihribān gördüm

yār-ı muḥterem:

1. **yār-ı muḥterem:**
Gazel 2109
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Saygı değer sevgili.

İtdüm o serv ayagına gözüm yaşın revān
Gelmez kenāra nʾeyleyem ol yār-ı muḥterem

2. **yār-ı muḥterem:**
Gazel 2248
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Saygıdeğer sevgili.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

yār-ı perīşān:

1. **yār-ı perīşān:**
Gazel 2096
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zavallı, kederli aşık.

Görinelden çeşmüme yār-ı perīşānum benüm
Dem-be-dem artmakdadur ḥāl-i perīşānum benüm

yār-ı şādıḳ:

1. **yār-ı şādıḳ:**
Gazel 2276
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sadık arkadaş. || *Sadık sevgili.*

Muḥibbī bulmadı bir yār-ı şādıḳ
Hemān ancak ġam oldı ġam-güsārum

yār-ı sengīn:

1. **yār-ı sengīn:**
Gazel 2201
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Taştan yapılmış sevgili.

Didiler ḥüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

yarın:

1. **yarına:**-*a*
Gazel 2159
Mısra: **5**
Sonraki günde veya günlerde, gelecek zamanda.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

yarış-:

1. **yarışur:**-*ur*
Gazel 2084
Mısra: **7**
Üstün olmaya uğraşmak, rekabet etmek.

Bedende dāġlarum yarışur ki gözler idüp
Nigāra her birisinden anuñ nezẓāre kılam

yaru:

1. **yaru:**
Gazel 2201
Mısra: **10**
Bir şeyin yarısı kadar olan, yarım olan.

Baş koyup pāyuña bāde ele aldum yāduña
Bir nefesde sāġār-ı gerdūnı yaru eyledüm

yāruñ:

1. **yāruñ:**
Gazel 2043
Mısra: **8**
Gelecek, istikbal. || *Sonraki günde veya günlerde, gelecek zamanda.*

Bilmezem yā Rab togar mı hīç saʿādet kevkebi
Görmezem gün yüzini yāruñ geçer çün ay u yıl

yaş:

1. **yaşum:**-*um*
Gazel 2239
Mısra: **14**
Gözyaşı.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

2. **yaşuñ:**-*uñ*
Gazel 2250
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Şarāb idüp yaşuñ bagruñ kebāb it
Ġamı yārān idüp eyle tanaʿum

3. **yaşum:**-*um*
Gazel 2284
Mısra: **11**
Gözyaşı.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

4. **yaşumı:**-*u, -m, -ı*
Gazel 2304
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Ḥasretiyle Mıṣr-ı ḥüsnüñ yādına iy seng-dil
Şol ḳadar kan aglayam yaşumı cūy-ı Nīl kılam

5. **yaşum:**-*um*
Gazel 2344
Mısra: **10**
Gözyaşı.

İy Muḥibbī bezm-i ġamda olalı bagrum kebāb
Ḫūn-ı dilden döndi yaşum bir tolu peymāneyem

6. **yaşum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **10**
Gözyaşı.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

7. **yaşum:**-*um*
Gazel 2399
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

8. **yasına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2336
Mısra: **4**
Acı ve bu acıyı belirten davranışlar, matem.

Ġamzeñ oklarına her dem sīnemi terkeş kılup
Kaşlaruñ yasına cānā cānı ḳurbān isterem

9. **yaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2054
Mısra: **6**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

10. **yaşum:**-*um*
Gazel 2008
Mısra: **3**
Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Bād-ı āhum dökdi şol deñlü yaşum yagmurını
Ġarḳa virdi ʿālemi kim dir aña ṭūfān degül

11. **yaşına:**-*ı, -(n)a*
Gazel 2015
Mısra: **7**
Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, gözyaşı.

Göñlümüñ Baġdādʾına gel gözümüñ yaşına bak
Köprüdür geçmege kaşum sanma anı pül degül

12. **yaşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2003
Mısra: **7**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

13. **yaşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2005
Mısra: **7**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

14. **yaşıdur:**-*ı, -dur*
Gazel 2016
Mısra: **4**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

ʿĀrıż-ı gülde seḥergeh görinen şebnem gibi
Bülbül-i dil-ḫastenüñ yaşıdur ol şebnem degül

15. **yaşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2017
Mısra: **8**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Göreliden gözlerüm ol bī-vefā ruḫsārını
Ḫūn-ı bagrumla gözüm yaşını kan eyler göñül

16. **yaşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2018
Mısra: **7**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk.

Bülbülüñ tā kılmayınca yaşını āb-ı revān
Burḳaʿın keşf eyleyüp göstermedi dīdār gül

17. **yaşına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2022
Mısra: **2**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Mıṣr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

18. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2022
Mısra: **6**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Cevrüñ-ile gel beni öldürme ḥadden geçti āh
İsteyeyin luṭfuñ-ıla raḥm idüp yaşumı sil

19. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2027
Mısra: **10**
Gözyaşı bezlerinin salgıladığı, bazı etkilerle akan

duru sıvı damlacıklarından her biri, yaş.

Aglasam dildāra karşu gül gibi ḫandān olur
İy gözüm merdümleri yaşumı bārān eylegil

20. **yaşum:**--*um*, -
Gazel 2029
Mısra: **4**
Ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı.

Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḥaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

21. **yaşın:**--*ı*, --*n*
Gazel 2029
Mısra: **10**
Göz yaşı.

Vādī-i ʿışḳa Muḥibbī düşeli
Eylemişdür gözleri yaşın sebīl

22. **yaşumdan:**--*um*, --*dan*
Gazel 2037
Mısra: **7**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

23. **yaşıdur:**--*ı*, --*dur*
Gazel 2040
Mısra: **5**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı, eşk, sirişk.

Jāleler sanmañ seḥergeh bil ki bülbül yaşıdur
Aglasa ʿāşıḳ olur māʿşūḳ-veş ḫandān gül

24. **yaşum:**--*um*, -
Gazel 2043
Mısra: **2**
Göz yaşı.

İy boyı servüm görelden saña virdüm cāñ u dil
Ol sebebdendür akar ḳūyuñda yaşum muṭṭaṣıl

25. **yaşı:**--*ı*, -
Gazel 2051
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Fürḳatüñden iy boyı serv-i ḫırāmānum benüm
Gözlerüm yaşı olupdur biri Ceyḥūñ biri Nīl

26. **yaşum:**--*um*, -
Gazel 2064
Mısra: **10**
Gözyaşı.

Bir boyı servüñ firāḳından Muḥibbī āh kim
Cūlar olmışdur yaşum gitmez benüm giryānlıgum

27. **yaşum:**--*um*, -
Gazel 2066
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

28. **yaşum:**-*um*
Gazel 2071
Mısra: **6**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taḍallüm

29. **yaşum:**-*um*
Gazel 2076
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Başum hevāda su gibi yaşum revānedür
Bir serv-kad ü lāle ḫaddüñ pāyi ḫākiyem

30. **yaşum:**-*um*
Gazel 2080
Mısra: **5**
Gözyaşı.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

31. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **1**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

32. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **2**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Her dem seḥāb-ı āh-ıla bārān olan yaşum
Baḥr-ı ġam içre niçe mercān olan yaşum

33. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **4**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Lüʾlü dişi firāḳı-y-ıla dür döken gözüm
Meygūn lebi ḫayāli ile kan olan yaşum

34. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **6**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Dökse saçılsa hergiz aña kimse lā dimez
Şāh-ı maḥabbet emriyle tūfān olan yaşum

35. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **10**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

ʿIşḳ āteşi ola ki bir dem sükūn ide Aksun Muḥibbī derd-ile dermān olan yaşum

36. **yaşum:**-*um*
Gazel 2084
Mısra: **10**
Göz tarafından üzüntü, sevinç, yanma gibi hallerde salgılanan sıvı. || *Gözyaşı.*

Muḥibbī olmaz-ımış ʿāşıḳuñ sitāresi çün
Şeb-i ġam içre niçe bir yaşum sitāre kılam

37. **yaşum:**-*um*
Gazel 2094
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

38. **yaşum:**-*um*
Gazel 2097
Mısra: **5**
Gözyaşı.

İsterem yaşum revān idem gel iy serv- i revān
Söyle aksun mı buyur rūḥ-ı revānum nʾeyleyem

39. **yaşumla:**-*um, -la*
Gazel 2102
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Yanmasun sūz-ı dilümden elde diyü nāmeyi
Ter idüp yaşumla andan yāra irsāl eyledüm

40. **yaşum:**-*um*
Gazel 2112
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Bahār-ı ḥüsnüñe karşu hilāl ebrūlaruñ gördüm
Didüm kim ġarra olmışdur yaşum bārāna tapşurdum

41. **yaşum:**-*um*
Gazel 2125
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

42. **yaşumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2142
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

43. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2165
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

44. **yaşuñ:**-*uñ*
Gazel 2181
Mısra: **9**
Gözyaşı.

İy Muḥibbī dil kebāb eyle vü hem yaşuñ şarāb
Olısar ḫun-ḫ∨ār bed-mest çünki mihmānum benüm

45. **yaş:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

46. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2198
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Gül gibi sīnemde evvel ʿışḳı pinhān eyledüm
Soñra açılsun diyü yaşumı bārān eyledüm

47. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2201
Mısra: **14**
Gözyaşı.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

48. **yaşum:**-*um*
Gazel 2224
Mısra: **7**
Gözyaşı.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

49. **yaşumla:**-*um, -la*
Gazel 2232
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

50. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2232
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

51. **yaşum:**-*um*
Gazel 2239
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Bi-ḥamdillāh ki oldum ʿışḳ şāhı
Yaşum leşker baña āhum ʿalem hem

52. **yaş:**
Gazel 2239
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Firāḳuñla senüñ iy yār-ı cānī
Gözümden yaş dökilür bile dem hem

53. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2240
Mısra: **2**
Gözyaşı.

İñiler bu göñlümi kūyuñda gerdūn eyledüm
Anı döndürmege de yaşumı
Ceyḥun eyledüm

54. **yaşum:**-*um*
Gazel 2243
Mısra: **4**
Gözyaşı.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

55. **yaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2244
Mısra: **17**
Gözyaşı.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

56. **yaşuñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2268
Mısra: **7**
Gözyaşı.

İy dīde akıt yaşuñı ḫūn-ı ciger ile
Senden hemīşe dürr-ile ben gevher isterem

57. **yaşum:**-*um*
Gazel 2272
Mısra: **14**
Gözyaşı.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

58. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2273
Mısra: **4**
Gözyaşı.

İñlerem nā gibi bagrum deleliden bu felek
Tār idelden yaşumı çenge dönüpdür bu bilüm

59. **yaşlu:**-*lu*
Gazel 2279
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

60. **yaşı:**-*ı*
Gazel 2285
Mısra: **10**
Gözyaşı.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

61. **yaşumı:**-*um, -ı*
Gazel 2297
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

62. **yaşumla:**-*um, -la*
Gazel 2300
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Şol ḳadar kan aglayam miḥnet beyābānında kim
Ser-te-ser vādīlere yaşumla küllī gil kılam

63. **yaşı:**-*ı*
Gazel 2308
Mısra: **3**
Hayat, ömür.

Göreyim yaşı çok olsun bir demi eksilmesün
Ḥalüme raḥm idüp aglar dīde-i giryān benüm

64. **yaşum:**-*um*
Gazel 2309
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

65. **yaşından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2333
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

66. **yaşum:**-*um*
Gazel 2335
Mısra: **4**
Gözyaşı.

Su içinde ġarḳ olursam tañ mı nīlūfer gibi
Mevc urup baḥr oldı yaşum aşdı başumdan benüm

67. **yaşum:**-*um*
Gazel 2343
Mısra: **5**
Gözyaşı.

Kirpügüm elmās idüp delsem yaşum cevherlerin
Dāne dāne her birin tesbīḥ-i mercān eylesem

68. **yaşum:**-*um*
Gazel 2353
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Gözlerümden akatursun turmasun yaşum benüm
Yā ne içün saklaram şimden girü başum benüm

69. **yaşum:**-*um*
Gazel 2357
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Yakarken āteş-i ʿışḳum cihānı
ʿAceb budur yaşum deryā kılan kim

70. **yaşum:**-*um*
Gazel 2365
Mısra: **1**
Gözyaşı.

İki ʿaynumdan revān olup akar yaşum benüm
Anuñ-içun kim belā kūhı-durur başum benüm

71. **yaşuma:**-*um, -a*
Gazel 2372
Mısra: **10**
Evren, kainat, dünya. ||
İnsanlar, halk, toplum, herkes.

Gözlerüm yaşı ser-ā-ser ʿālemi ġarḳ eyledi
Ḳatredür yaşuma nisbet şimdi deryālar benüm

72. **yaşum:**-*um*
Gazel 2378
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Görelden ḳāmetüñ cānā anı teşbīḥ idüp serve
Yaşum ol serv ayagında akan enhāra beñzetdüm

73. **yaşumuñ:**-*um, -uñ*
Gazel 2391
Mısra: **9**
Gözyaşı.

Yaşumuñ mevci ko aksun Muḥibbī anı pāk itsün
Günāḥ-ıla olup memlū tolu ḫāşākdür gönlüm

74. **yaşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Su terāzūsı olupdur oñmaduk başum benüm
Anuñ-içun her ṭaraf turmaz akar yaşum benüm

75. **yaş:**
Gazel 2409
Mısra: **1**
Gözyaşı.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum
İdüben āh anı her ān akıtdum

76. **yaş:**
Gazel 2415
Mısra: **4**
Gözyaşı.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

77. **yaşum:**-*um*
Gazel 2433
Mısra: **2**
Gözyaşı.

Dūd-ı dilümi ḳubbe-i mīnāya virmezsin

Yaşum nücūma dāġumı da aya virmezsin

78. **yaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2456
Mısra: **6**
Gözyaşı.

Ġamuñ bārını ursalar taḥammül itmeye kūhsār
Akıda gözleri yaşın iki yana bıñarından

79. **yaşını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2471
Mısra: **8**
Görme organı.

Giceler tā ṣubḥa dek ʿışḳ āteşiyle yakuban
Çın seḥer bu gözlerüm yaşını bārān idesin

80. **yaşından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2480
Mısra: **4**
Doğuştan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman.

Anadan doğmadın ʿışḳa tolaşdum Giriftār oldı dil oglan yaşından

81. **yaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2493
Mısra: **8**
Gözyaşı.

ʿArż kılsun yana yana ṣubḥa dek dil derdini
Şemʿ-veş yaşın çog itsün uyḫusın az isteyen

82. **yaşın:**-*ı, -n*
Gazel 2499
Mısra: **3**
Gözyaşı.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

83. **yaşum:**-*um*
Gazel 2083
Mısra: **8**
Gözyaşı.

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

<u>yaş ak-:</u>

1. **yaş ak-:**
Gazel 2093
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Şemʿ-veş başum kesildükçe akar yaşum benüm
Yana yana maḥv olup kalmayısar başum benüm

<u>yaş akıd-:</u>

1. **yaş akıd-:**
Gazel 2199
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gözyaşı dökmek, ağlamak.

Her kaçan çeşmüm açup neẕẕāre-i rū eyledüm
Akıdup serv ayagına yaşumı cū eyledüm

<u>yaş dök-:</u>

1. **yaş dök-:**
Gazel 2081
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Berbād olurdı āhum ile ḫāk-i ten eger
Yaş dökdügümce tāze-ter olmasa bu gilüm

2. **yaş dök-:**
Gazel 2094
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Sen mehi hicrān şebinde her kaçan yād eyleyem
Yaş döküp encüm miṣāl āh-ıla feryād eyleyem

3. **yaş dök-:**
Gazel 2116
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Ḥüsn gülzārında tek sen ḫande eyle gül gibi
Karşuña ben ebr-veş yaşlar döküp bārān olam

4. **yaş dök-:**
Gazel 2181
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

İy gözüm yaşlar döküp merdümlük it cūlar akıt
Kanda kim seyr eyler ol serv-i ḫırāmānum benüm

5. **yaş dök-:**
Gazel 2184
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Her şeb ki dāġ-ı firḳatüñ iy māh çekem
Yaşlar döküp nāle kılup dilden āh çekem

6. **yaş dök-:**
Gazel 2209
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āṭeş-i derūnum

7. **yaş dök-:**
Gazel 2326
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı gönül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

8. **yaş dök-:**-*lar*
Gazel 2330
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

İy gözüm merdümleri yaşlar dökerseñ vaḳtidür
Tāb-ı dilden sīne tutışdı yanar pīrāhenüm

9. **yaş dök-:**
Gazel 2392
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Sīne zaḫmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

10. **yaş dök-:**
Gazel 2459
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Gözlerüm yaş dökdügince āhum artsa tañ mıdur

Āteş üzre su dökilse ʿālemi tutar dütün

yāsemen:

1. **yāsemen:**
Gazel 2451
Mısra: **5**
Zeytingiller familyasından, güzel koku yapımında kullanılan, beyaz renkli ender olarak kırmızı veya sarı, çok kokulu çiçekler açan, sarmaşık cinsinden ağaççık, şiirde sevgilinin saçlarına atfen kullanılır.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

yat-:

1. **yatur:**-*ur*
Gazel 2342
Mısra: **6**
Geceyi geçirmek için bir yerde kalmak.

İy ṭabībüm di neden virmeyesin baña cevāb
Ser-i kūyuñda yatur derd-ile bīmāruñ olam

2. **yatur:**-*ur*
Gazel 2344
Mısra: **6**
Bir yerde gömülü olmak.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

3. **yatur:**-*ur*
Gazel 2378
Mısra: **6**
Hastalanıp yatağa düşmek, yatakta kalmak.

Lebüñ dār-ı şifāsından umanlar şerbet-i laʿlüñ
Kamusı derdmend olmış yatur bīmāra beñzetdüm

yāver:

1. **yāverdür:**-*dür*
Gazel 2444
Mısra: **14**
Yardımcı.

ʿİydgehde ol şehüñ pāyına çün sürdüñ yüzüñ
Devlet el virdi Muḥibbī baḫt yāverdür bugün

yavlak:

1. **yavlak:**
Gazel 2127
Mısra: **8**
Pek, çok, gayet.

Bu dehre sıgmaz-iken dil ki nāgāh ʿışḳa duş oldı
Maḥabbet ḫāksārında düşüp yavlak ḫaḳīr oldum

yavrı:

1. **yavrı:**
Gazel 2483
Mısra: **12**
Yeni doğmuş hayvan, yavru.

Saña beg dirse birkaç gün sakın dünyāya aldanma
Senüñ gibi niçe yavrı uçurmış aşiyanından

yavuz:

1. **yavuz:**
Gazel 2480
Mısra: **10**
Kötü, fena.

Muḥibbī derde ṣabr eyle ne çāre
Eyü yavuz geçer ādem başından

ya(y):

1. **yası:**-*sı*
Gazel 2171
Mısra: **2**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis. || Keman, viyolonsel gibi çalgıları çalmaya yarayan, iki ucu arasında kıl gerili bir değnekten ibaret alet.

Sīne ṣaḥrāsında dikdüm dil nişānum var benüm
Ok u yası elde bir kaşı kemānum var benüm

yāy:

1. **yayını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2469
Mısra: **3**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

2. **yadan:**-*dan*
Gazel 2021
Mısra: **4**
Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

ʿĀḳıbet eyler cefā tīrine cān u dil nişān
Hīç teraḥḥum eylemez ol kaşı yadan vāz gel

3. **yayından:**--*ı, --n, --dan*
Gazel 2024
Mısra: **10**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti.|| Divan şiirinde kaş yaya benzetilir.

Kayurur gözler o bāġuñ bāġbānıdur gönül
Çarḫ yayından kaçan atılsa miḥnet okları

4. **yayını:**--*ı, --n, --ı*
Gazel 2061
Mısra: **9**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti.

ʿIşḳuñ Muḥibbī yayını kim çekmek istese
Derd ü belāyı itmeye dāyim kepāde kim

5. **yayını:**-*ı, -n, -ı*
Gazel 2225
Mısra: **7**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.

Gerçi kimse çekmedi dirler bu ʿışḳuñ yayını
Umaram ḳuvvet Ḫudā virüp çeküben ben kılam

6. **yayı:**-*ı*
Gazel 2305
Mısra: **8**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti.Sevgilinin kaşı yaya benzetilmiştir.

ʿIşḳ meydānında dikdüm sīnemi kıldum nişan
Ġamze okın atmaga ol kaşı yayı isterem

7. **yayum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **15**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma

aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Saçı dārum kaşı yayum gözi pür-fitne bīmārum
Ölürsem boynuña kanum meded hey nā-müselmānum

8. **yaya:**-*a*
Gazel 2429
Mısra: **10**
Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

9. **yay-ıçun:**-*ı, -çun*
Gazel 2434
Mısra: **8**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

Dem-be-dem mestāne çeşmüñ tīr atar ben ḫastaya
Didi dil ḳūrbān olayın ben o kaşı yay-ıçun

10. **yayın:**-*ı, -n*
Gazel 2438
Mısra: **9**
Yay,iki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.Divan şiirinde aşığın ızdıraptan ve sevgilinin eziyetlerinden beli yay şeklini alır.

ʿIşḳ yayın iy Muḥibbī ḫoş çeker merdānesin
Kim-durur ṭāḳat getüre çeke bunuñ şiddetin

11. **yaya:**-*a*
Gazel 2469
Mısra: **4**
İki ucu arasında bir kiriş gerili olan, eğri ve esnek ok atma aleti, kavis.

Çekmedi Ferhād u Mecnūn gerçi ʿışḳuñ yayını
Himmet eyleñ el urayın dōstlar ol yaya ben

yaz:

1. **yazam:**-*am*
Gazel 2287
Mısra: **14**
Yazmak, kaleme almak.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

2. **yaz:**
Gazel 2493
Mısra: **1**
Yaz mevsimi.

ʿĀrıż-ı cānāna baksun gülşen ü yaz isteyen
Diñlesün cān bülbülin murġ-ı ḫōş-āvāz isteyen

yaz-:

1. **yazdum:**--*du, --m*
Gazel 2009
Mısra: **5**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak, nakşetmek.

Agzuñı mühr eyledüm iy nāme yazdum rāzumı
Tā seni çāk ide dilber sen de keşf it rāz kıl

2. **yazdı:**--*dı, -*
Gazel 2018
Mısra: **4**
Çizmek, nakşetmek, işlemek.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

3. **yaz:**
Gazel 2045
Mısra: **9**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Girmesün kimse araya ḫālüñi yaz nāmeye
Peyk-i āhuñla Muḥibbī ol ḳad-i ṭūbāya sal

4. **yazsalar:**--*sa, --lar*
Gazel 2062
Mısra: **5**
Bir şey veya kimseyi bir yere kaydetmek, kaydını yaptırmak.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

5. **yazmaga:**--*mag, --a*
Gazel 2066
Mısra: **1**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

6. **yazdum:**--*du, --m*
Gazel 2066
Mısra: **2**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Derd-i dilümi yazmaga aldum ele ḳalem
Evvel ḥurūfı kāġıda yazdum görindi ġam

7. **yazalar:**-*a, -lar*
Gazel 2104
Mısra: **13**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-düz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

8. **yazayım:**-*ayım*
Gazel 2129
Mısra: **1**
Yazı ile bildirmek, mektup vb. ile haber vermek.

Ḫūn-ı dilden yazayım ḥālümi dildāra didüm
Ola kim derd-i dilüme ola bir çāre didüm

9. **yazup:**-*up*
Gazel 2129
Mısra: **3**
Yazı ile bildirmek, mektup vb. ile haber vermek.

Dem-i eşkümle ġam-ı derdümi çehremde yazup
ʿArż-ı ḥāl itmek-içün göndereyim yāra didüm

10. **yazmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2146
Mısra: **3**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

ʿĀrıżum levḥinde yazmaga derūnum ḥālini
Gözlerüm tolu devāt u kirpügüm kıldan ḳalem

11. **yazayım:**-*ayım*
Gazel 2180
Mısra: **4**
Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

12. **yaza:**-*a*
Gazel 2239
Mısra: **3**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Yaza levḥ-i dile ger ḥasb-i ḥālüm
Eñ evvel dutışa levḥ ü ḳalem hem

13. **yazmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2242
Mısra: **1**
Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, kaleme almak.

Aldum ele kāġıd ḳalem yazmaga nāme iy ṣanem
Yandı bu āhum odına kāġıdla ḫāme iy ṣanem

14. **yazmaga:**-*mag, -a*
Gazel 2343
Mısra: **9**
Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, kaleme almak.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

15. **yazdı:**-*dı*
Gazel 2242
Mısra: **11**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Derd-i dilin cān levḥine yazdı Muḥibbī kan-ıla
Göndermege dil murġını itdi ḥamāme iy ṣanem

16. **yazam:**-*am*
Gazel 2248
Mısra: **2**
Bir söz veya düşünceyi belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek, kaleme almak.

Aldum elüme şevḳuñ ile kāġıd u ḳalem
Yazam edā-yı medḥüñi iy yār-ı muḥterem

17. **yazdılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2297
Mısra: **15**
Kayıt düşmek.

Yazdılar ʿışḳuñ sicillini ezel Ferhād u Ḳays
Baña çün irişdi nevbet ben imzā eyledüm

18. **yazup:**-*up*
Gazel 2328
Mısra: **7**
Kaleme almak, yazı haline getirmek, nakşetmek.

İstedüm ʿarż eyleyem dildāra yazup ḥālümi
Sözlerümden ṣafḥaya od düşdi tutışdı ḳalem

19. **yazdı:**-*dı*
Gazel 2334
Mısra: **4**
Allah kader olarak belirlemek.

Hicr ü cefā cevr ü sitem miḥnet ü ġam derd ü elem
Yazdı çün alnuma raḳam nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

20. **yazılmadan:**-*ıl, -madan*
Gazel 2350
Mısra: **3**
Yazılmak, kaleme alınmak.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḥayrān idüm

21. **yazılmadan:**-*ıl, -madan*
Gazel 2350
Mısra: **9**
Yazılmak, kaleme alınmak.

İy Muḥibbī ḫaṭṭ-ı ġam yazılmadan cān levḥine
Ben belā bezminde geh nālān u geh giryān idüm

22. **yazdıysa:**-*dı, -(y)sa*
Gazel 2364
Mısra: **10**
Allah kader olarak belirleme.

İy Muḥibbī şükr kıl artur Ḫudāʾya ḥamdüñi
Çāre ne çünki gelür başa ne yazdıysa ḳalem

23. **yazmak:**-*mak*
Gazel 2380
Mısra: **4**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Niçe taḥrīr eylesem derd-i dilüm aḥvālini
Yazmak itsem yanuma düşüp bile aglar ḳalem

24. **yazdı:**-*dı*
Gazel 2403
Mısra: **5**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

25. **yazamazsın:**-*a, -maz, -sın*
Gazel 2408
Mısra: **6**
Yazmak, nakş etmek.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

26. **yazmak:**-*mak*
Gazel 2482
Mısra: **9**
Yazıya geçirmek, yazı ile anlatmak.

Muḥibbī yazmak itse derd-i ḥālin
Yana kāġıd düşe āteş ḳalemden

27. **yazar:**-*ar*
Gazel 2486
Mısra: **7**
Bir şey veya kimseyi bir yere kaydetmek, kaydını yaptırmak.

Her ne eylerseñ yazar anı kirāmen kātibīn
Her kişi artura-tursun cehd kılsun ṭāʿatin

28. **yazdukda:**-*dukda*
Gazel 2028
Mısra: **1**
Allah kader olarak belirlemek.

Ḥāşiye düşmiş ḫaṭuñ yazdukda Ḫaṭṭāt-ı ezel
Metn-i ḥüsnüñi velī kim görse dir ġāyet güzel

29. **yazup:**-*up*
Gazel 2055
Mısra: **2**
Kaydetmek, kaydını yaptırmak.

Melāmet mülkine mālik olup āhum ʿalem çekdüm
Ḫarābāt ehlini yazup sipāh itdüm ḥaşem çekdüm

yazı:

1. **yazıdan:**-*-dan, -*
Gazel 2038
Mısra: **7**
Yazılmış şey.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. **yazıda:**-*da*
Gazel 2249
Mısra: **7**
Bir dilin belli kurallara göre doğru olarak yazıya geçirilmesi.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

3. **yazılan:**-*l, -an*
Gazel 2390
Mısra: **1**
Kader, yazgı, alın yazısı.

Yazılan levḥ-i dil üzre āh şāhumdur benüm
Ben kemīne bendeyem ol pādişāhumdur benüm

4. **yazısın:**-*sı, -n*
Gazel 2417
Mısra: **2**
Kader, yazgı, alın yazısı.

Ḥaṭṭı geldi dilberüñ kosun gerekse kazısın
Menʿ olınmaz ser-nüvişt āḫir göriser yazısın

yazıl-:

1. **yazılmaya:**-*-ma, --(y)a*
Gazel 2062
Mısra: **5**
Yazıya geçirilmek. || Bir yere kaydı yapılmak, kaydedilmek.

Ḥaşre deñlü yazsalar yazılmaya derd ü elem
Olsa deryalar mürekkeb cümle agaçlar ḳalem

2. **yazılur:**-*ur*
Gazel 2080
Mısra: **6**
Yazıya geçirilmek. || Bir yere kaydı yapılmak, kaydedilmek.

ʿAceb dīvāne-i ʿışḳam ki yaşum
Yazılur kanda döksem āh şāhum

3. **yazılupdur:**-*up, -dur*
Gazel 2299
Mısra: **12**
Yazılmak, çizilmek, nakşedilmek.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

yazu:

1. **yazuyı:**-*-(y)ı, -*
Gazel 2038
Mısra: **8**
Yazılmış şey.

Her varaḳ üstinde gördüñ ʿibret al ol yazıdan
Okumaz ol yazuyı illa meğer kim ehl-i ḥāl

2. **yazulu:**-*lu*
Gazel 2153
Mısra: **4**
Yazılmış şey.

Geşt kıldum bu cihan tekyesinüñ her ṭarafın
Çār dīvārına gördüm yazulu āh şāhum

yek-bār:

1. **yek-bār:**
Gazel 2299
Mısra: **4**
Bir defa, bir kere, bir kerede.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

veksān:

1. **veksān:**
Gazel 2415
Mısra: **14**
Bir, beraber, eşit, müsavi.

Muḥibbī olalı hicriyle mūnis
Firāḳıyla görinür vaṣl veksān

yektā:

1. **yektā-y-ısañ:**-*(y)ı, -sa, -ñ*
Gazel 2351
Mısra: **7**
Tek, eşsiz, benzersiz.

Nite kim ḥüsn ile sen yektā-y-ısañ
ʿIşḳuñ içre ben daḫı bir daneyim

yemen-rīz:

1. **yemen-rīzem:**-*em*
Gazel 2218
Mısra: **4**
Yemen-döken, Yemen ,Arap yarımadasının güneybatısında bir yerleşim bölgesidir,şiirde daha çok akik taşının Yemen'de bulunu ve Süheyl yıldızı ile birlikte anılır.

Lebüñ şevḳıne dīdemden dökerem tā seḥer her şeb
ʿAḳīḳi geh Yemen-rīzem gehī yāḳūt-ı mī bārem

yemīn eyle-:

1. **yemīn eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şeyin doğruluğunu belirtmek için Allah'ı veya mukaddes bir şeyi şahit tutmak, ant içmek.

Didi dilber iy Muḥibbī yime ġam raḥm eylerem
Didüm aña gel yemīn eyle ki bāver eyleyem

yeñ-:

1. **yeñilmez:**-*-il, --mez*
Gazel 2031
Mısra: **7**
Üstesinden gelmek, mağlup etmek.

Gözlerüm yaşı yeñilmez çehrem üzre al olur
Her kaçan başdan başa görsem geyersin seni al

yeñiden:

1. **yeñiden:**
Gazel 2420
Mısra: **10**
Gene, yine, bir daha, tekrar.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

yer:

1. **yere:**-*-e, -*
Gazel 2039
Mısra: **6**
Mevki, mekan, mahal. || Yaşanılan, oturulan şehir, kasaba, mahalle veya toprak.

Kūyuña varmaga gönderdüm levend-i gönlümi

Kaldı gelmedi anı bir yere salmalı degül

yer eyle-:

1. **yer eyle-:**
Gazel 2204
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yerleşmek, iz bırakmak.

Eksük itme iy Muḥibbī eşküñ[üñ] bārānını
Ola ol sengīn dile teʾs̱īr idüp yer eyleyem

yeter:

1. **yeter:**
Gazel 2027
Mısra: **6**
"Son bulsun!" anlamında ünlem.

Gün yüzinden dūr olalı key perīşan olmışam
Kākül-i müşgīnüñi yeter perīşan eylegil

yi-:

1. **yidügüm:**-*düg, -üm*
Gazel 2353
Mısra: **3**
Yemek, ağızda çiğneyerek yutmak.

İçdügüm ḫūn-ı cigerdür yidügüm derd ü elem
Dürlü dürlü maṭbaḫ-ı dilde bişer aşum benüm

2. **yiyeli:**--*(y)eli*
Gazel 2064
Mısra: **1**
Maruz kalmak.

Turmaz artar ġam ġubārın yiyeli ḫayrānlıgum
Tekye-i ʿışḳ içre abdālam budur ʿüryānlıgum

3. **yidüm:**-*dü, -m*
Gazel 2102
Mısra: **3**
Hoşa gitmeyecek bir duruma uğramak, maruz kalmak, duçar olmak.

Tekye-i ʿışḳa girüp yidüm ġamuñ esrarını
Bir ḳalender meşrebem kendümi abdāl eyledüm

4. **yiyeli:**-*(y)eli*
Gazel 2115
Mısra: **1**
Ağızda çiğneyerek yutmak.

Yiyeli esrār-ı ʿışḳı ben senüñ ḫayrānuñam
Her ne emr itseñ şehā ben bende-i fermānuñam

5. **yirem:**-*r, -em*
Gazel 2219
Mısra: **7**
Hoşa gitmeyecek bir duruma uğramak, maruz kalmak, duçar olmak.

Yirem derd ü belā vü ġam dökerem gözlerümden dem
Añaram ḫālümi ol dem kurı bir üstüḫ∨ān görsem

6. **yiyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2350
Mısra: **4**
Ağızda çiğneyerek yutmak, yemek.

ʿĀrıż-ı dildārda yazılmadan ḫaṭṭ-ı ġubār
Ben yiyüp esrār-ı ʿışḳı vālih ü ḫayrān idüm

7. **yiyüben:**-*(y)üben*
Gazel 2355
Mısra: **1**
Hoşa gitmeyecek bir duruma uğramak, maruz kalmak, duçar olmak.

Niçe bir ġam yiyüben āb içelüm
Devr-i güldür gelüñ şarāb içelüm

8. **yimeñüz:**-*me, -mñüz*
Gazel 2402
Mısra: **8**
Ağzında çiğneyerek yutmak.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

9. **yimiş:**-*miş*
Gazel 2437
Mısra: **7**
Kendisine yasaklanan ve hakkı olmayan bir şeyi almak, kabul etmek.

Ġıybet itme sen sen ol dünyāda bir kardaşuñı
Şöyle bil yimiş olursın cīfe vü murdār etin

10. **yirler:**-*r, -ler*
Gazel 2438
Mısra: **8**
Ağızda çiğneyerek yutmak, yemek.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

11. **yirler:**-*r, -ler*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Ağızda çiğneyerek yutmak, yemek.

Dāġlarla kim göre ṣaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

yi:

1. **yirler:**-*r, -ler*
Gazel 2150
Mısra: **4**
Ağızda çiğneyerek yutmak, yemek.

Dāġlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāġlardur her yañadan üşüben yirler etüm

yidi iḳlīm:

1. **yidi iḳlīm:**
Gazel 2293
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Eski coğrafyacıların dünyayı ayırdıkları yedi bölge ve kuşak.

Kūy-ı dilberde gel gedā olalum
Yidi iḳlīme pādişā olalum

yidür-:

1. **yidür:**
Gazel 2481
Mısra: **6**
Yemesini sağlamak, yemesine sebep olmak.

Ölürsem āsitānuñda nigārā derd ü ḥasretle
Yidür bu üstüḫ∨ānumı seg-i kūyuña aş olsun

yig:

1. **yigdür:**-*dür*
Gazel 2273
Mısra: **6**
Bir başkasından daha çok beğenilip tercih edilen, üstün görülen.

Biñ kez öldür beni tek gel seni bir kez göreyim
Ḥaḳ dimişler intiẓārdan yigdür biñ kez ölüm

2. **yigdür:**-*dür*
Gazel 2311
Mısra: **6**
Daha iyi, üstün.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

3. **yig:**
Gazel 2418
Mısra: **7**
Daha iyi, daha güzel, daha değerli, daha üstün.

Her ne deñlü cevr iderse ol vefādan yig baña
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫastedür derdüñe dermāndur diyen

4. **yigdür:**--*dür*
Gazel 2050
Mısra: **2**
Daha iyi, daha üstün, daha güzel.

Gerek İskender ü Dārā gerek sulṭān-ı devrān ol
Saña yigdür ḳamusından hemān tek pāk-dāmān ol

5. **yig:**
Gazel 2073
Mısra: **9**
Daha iyi, daha üstün.

Bu Muḥibbī sözi gevherden yig
Olsa tañ mı çün oldı ṭabʿı selīm

6. **yigdür:**-*dür*
Gazel 2189
Mısra: **10**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Murġ-ı dil olmaz Muḥibbī bend-i zülfinden ḫalāṣ
Saña ol yigdür ki cānı rām-ı ṣayyād eyleyem

7. **yig-durur:**-*dur, -ur*
Gazel 2234
Mısra: **10**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

İy Muḥibbī pādişāh-ı ʿālem olmakdan baña
Yig-durur kim kapusında kendümi kemter kılam

8. **yigdür:**-*dür*
Gazel 2250
Mısra: **8**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

9. **yigdür:**-*dür*
Gazel 2467
Mısra: **8**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Vefā ister egerçi cümle uşşāḳ
Velī cevri baña yigdür vefādan

10. **yig:**
Gazel 2476
Mısra: **2**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Ḳaddüñle ruḫuñ ḫūb direm serv ü semenden
Dil-cū ḫaṭuñı yig görürem bāġ u çemenden

11. **yig:**
Gazel 2476
Mısra: **8**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Bir laḥẓa koya ger ser-i kūyına beni yār
Yig görinür ol ravżа-i rıżvān vaṭenden

12. **yiġ:**
Gazel 2476
Mısra: **10**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Kim görse bu elfāẓ-ıla naẓmuñı Muḥibbī
Taḥsīnler idüp diye ki yiġ dürr-i ʿAdenʾden

13. **yig:**
Gazel 2482
Mısra: **6**
Daha iyi, daha üstün, müreccah, evla.

Niçe vaṣf ideyim ruḫsāruñ iy dōst
Baña yig görünür bāġ-ı iremden

yig-:

1. **yigdür:**--*dür, -*
Gazel 2064
Mısra: **3**
Daha iyi, daha üstün.

Şāh-ı ʿālem olmadansa dōstlar yigdür bana
Kapusında ol güzeller şāhınuñ derbānlıgum

yık-:

1. **yıkdı:**-*dı*
Gazel 2318
Mısra: **7**
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perişan etmek.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

2. **yıkıcı:**-*ıcı*
Gazel 2318
Mısra: **8**
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perişan etmek.

Cānumı cevriyle yıkdı eyledi göñlüm ḫarāb
Kendü mülkin yıkıcı bir pādişehdür gördügüm

3. **yıkdı:**-*dı*
Gazel 2429
Mısra: **7**
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perişan etmek.

Dilā cevr ü cefā sengi seni yıkdı ḫarāb itdi
Umar mısın ki iy miskīn daḫı taʿmīr olasın sen

4. **yıkarsın:**-*ar, -sın*
Gazel 2468
Mısra: **10**
Tahrip etmek, bozmak, yok etmek.

Muḥibbī ḫastanuñ göñli evini Ṣabī-veş hem yaparsın hem yıkarsın

5. **yıkdı:**-*dı*
Gazel 2487
Mısra: **1**
Harap etmek, mahvolmasına sebep olmak, perişan etmek.

Biñ kerre yıkdı bu dil-i maḥzūn ḫānesin
Āḫir belürsüz itdi bu ḫāne nişānesin

yıkıl-:

1. **yıkılmış:**-*mış*
Gazel 2112
Mısra: **12**
Harap olmak, mahvolmak perişan olmak.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

2. **yıkıldı:**-*dı*
Gazel 2322
Mısra: **3**
Harap olmak, mahvolmak perişan olmak.

Mülk-i dil yıkıldı sensüz iy şeh-i ḫūbān meded
Yakmadur pāyān ʿaceb hicrāna bilmen nʾeyleyem

3. **yıkıla:**-*a*
Gazel 2324
Mısra: **4**
Harap olmak, mahvolmak perişan olmak.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

4. **yıkılsa:**-*sa*
Gazel 2411
Mısra: **3**
Herhangi bir sebeple çökmek, göçmek. || Yok olmak, ortadan kalkmak.

Eşk-i çeşmümden yıkılsa şehr-i ten olmaz ʿaceb
Ḫāne mi vardur ḫarāb olmaya bu seylābdan

yıkuk:

1. **yıkuk:**
Gazel 2056
Mısra: **7**
Yıkılmış olan, harap, viran.

Ger yaparsa bu yıkuk gönlüm benüm ol seng-dil
Tā ḳıyāmet Kaʿbe-i ʿulyā ḥaḳı ābād olam

yil-:

1. **yilüp:**-*üp*
Gazel 2133
Mısra: **5**
Yel gibi gitmek, koşmak, acele gitmek.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

yıl:

1. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2151
Mısra: **12**
Sene, yıl.

Leblerüñ dārüʾş-şifāsından Muḥibbī ḫastadur
Niçe yıldur añmayup itdüñ ferāmūş iy ṣanem

2. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2172
Mısra: **9**
Sene, yıl.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

3. **yıl:**
Gazel 2345
Mısra: **6**
Sene, yıl.

Günde bir kez görmesem ḥālüm nʾolur dirken benüm
Bir yıl oldı görmez oldum anı añdum agladum

4. **yilinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2014
Mısra: **5**
Rüzgâr.

Bülbülüñ āhı yilinden her seḥer
Servi gibi salınur raʿnā-yı gül

5. **yile:**-*e*
Gazel 2341
Mısra: **11**
Rüzgâr.

İy Muḥibbī āhuñ-ıla yile virdüñ ʿālemi
Bilmedüñ mi ḫırmen-i ġam içre miḥnet kāhıyam

6. **yili:**-*i*
Gazel 2209
Mısra: **3**
Yel, Rüzgâr.

Āhum yili eselden eşküm temevvüc itdi
Bād olsa hīç dinür mi deryaya kıl sükūnum

7. **yıllar:**--*lar, -*
Gazel 2006
Mısra: **7**
Yıl, seneII Vakit, zaman, devir.

Gerçi kim cānā cemālüñ görmezem yıllar geçer
Līk sīnemden ḫayālüñ naḳşı gitmekdür muḥāl

8. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2070
Mısra: **2**
Sene, yıl.

Geçdi ʿömrüm āh kim mihr ü vefāyı görmedüm
Niçe yıldur ḫasta-ḥāl oldum devayı görmedüm

9. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2075
Mısra: **1**
Sene, yıl.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḫālüm benüm

10. **yıl:**
Gazel 2118
Mısra: **1**
Sene, yıl.

Niçe yıl meyḫāne ḫıştını bālīn eyledüm
Tā ki ṭavr-ı rind-i mey-ḫ∨ārı ben āyīn eyledüm

11. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2131
Mısra: **8**
Yıl, sene.

Merdüm-i çeşmüm döker pāyına her dem gevherin
Hīç dükenmez niçe yıldur sanki gevher kānıyam

12. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2141
Mısra: **3**
Yıl, sene.

ʿAhd kılduñ niçe yıldur varayım bir gün diyü
Ol deme irdüm diyü āh çār olupdur gözlerüm

13. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2324
Mısra: **3**
Yıl, sene.

Nem olupdur niçe yıldur göz yaşından şehr-i dil
Korkaram yıkıla bu vīrāne bilmen nʾeylerem

14. **yilin:**-*i, -n*
Gazel 2140
Mısra: **2**
Rüzgâr.

Maḥabbet desti ile çün dögülüben türāb oldum
Semāya çıkarup āhum yilin ʿālī-cenāb oldum

15. **yıllardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2160
Mısra: **5**
Sene, yıl.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

16. **yıllar-durur:**-*lar, -durur*
Gazel 2163
Mısra: **4**
Sene, yıl.

Eger olmaz-ısa senden bulınmaz derdüme dermān
Niçe yıllar-durur derde düşüp ʿışḳuñla bīmāram

17. **yıllar:**-*lar*
Gazel 2165
Mısra: **8**
Sene, yıl.

Ḥamdü-lillāh ġālib olup nefs-i şūma ʿāḳıbet
Niçe yıllar gerçi kim anuñ-ıla ceng eyledüm

18. **yıldur:**-*dur*
Gazel 2183
Mısra: **6**
Sene.

Baña ölmekden ise düşvār hicran ḳıṣṣası
Niçe yıldur Kaʿbe kūyuñda senüñ kurbānuñam

19. **yıllardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2192
Mısra: **14**
Sene, yıl.

Virmedüñ iy dil ṭabībi bir cevāb
Niçe yıllardur Muḥibbī ḫasteyem

20. **yıllar:**-*lar*
Gazel 2194
Mısra: **11**
Sene, yıl.

Niçe yıllar bu göñül ʿışḳı ile ḫasta iken
Ol ṭabībe bu Muḥibbī dimedi bīmār oldum

21. **yıllardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2197
Mısra: **3**
Sene, yıl.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

22. **yıllar:**-*lar*
Gazel 2297
Mısra: **3**
Sene, yıl.

Niçe yıllar sırr-ı ʿışḳı sīnem içre saklayup
Gözlerüm yaşını dökdüm āḫir ifşā eyledüm

23. **yıllar:**-*lar*
Gazel 2342
Mısra: **12**
Yıl, sene.

Bilmeyesin ne ʿaceb uşbu Muḥibbī kuluñı
Niçe yıllar ser-i zülfüñde giriftāruñ olam

24. **yıllardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2344
Mısra: **6**
Sene, yıl.

Genc-i vaṣlın ister-iseñ anı dilde iste kim
Niçe yıllardur ḫarāb olmış yatur vīrāneyim

<u>yılduz:</u>

1. **yılduzum:**-*um*
Gazel 2092
Mısra: **5**
Işıklı ve sabit bir nokta halinde görülen gök cisimlerinden her biri, yıldız. || *Şans, talih, baht .*

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

2. **yılduzum:**-*um*
Gazel 2178
Mısra: **10**
Şans, talih, baht. || *Işıklı ve sabit bir nokta halinde görülen gök cisimlerinden her biri.*

Çün muḥīb oldı Muḥibbī āline evlādına
Şadmānam togdı çün burc-ı şerefden yılduzum

<u>yile vir-:</u>

1. **yile vir-:**
Gazel 2370
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Savurmak, boşuna harcamak.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

2. **yile vir-:**
Gazel 2370
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Savurmak, boşuna harcamak.

Çünki ḫāk oldı Muḥibbī hicr ara gördüm göñül
Yile virdüm āhum ile anı berbād eyledüm

<u>yilt:</u>

1. **yilter:**-*er*
Gazel 2004
Mısra: **7**
İtelemek, sürerek yürütmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

2. **yilter:**-*er*
Gazel 2004
Mısra: **7**
İtelemek, sürerek yürütmek.

Bir gözi āhūy(ı) görse hā komaz yilter beni
Şimdi bildüm dōstlar kim düşmen-i cāndur göñül

<u>yiñ:</u>

1. **yiñemez:**--*e, --mez*
Gazel 2005
Mısra: **7**
Yenmek, bastırmak, üstün gelmek, engellemek, önlemek.

Yaşını göz yiñemez dil dutışur ṣabr idemez
Cānumı oda yakar ara gözüm ara göñül

yiñ-:

1. **yiñilmedi:**-*il, -me, -di*
Gazel 2141
Mısra: **5**
Harcanmak, bitirilmek, tüketilmek.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

yine:

1. **yine:**
Gazel 2261
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine
Gīceler bülbülleyin zār olmışam

2. **yine:**
Gazel 2331
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

3. **yine:**
Gazel 2331
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

4. **yine:**
Gazel 2331
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Meger cevr ü cefā destin dırāz itdi yine devrān
Ayakdan düşdüm anuñçün reh-i ʿışḳuñda pāmālam

5. **yine:**
Gazel 2332
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

6. **yine:**
Gazel 2332
Mısra: **11**
Bir daha, tekrar, gene.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

7. **yine:**
Gazel 2338
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Noḳṭa dökdi eşk-i çeşmüm yine sīne levḥine
Tā ki ʿışḳuñ ḥālini bilmekde bir remmāl olam

8. **yine:**
Gazel 2424
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Vādī-i ġamda yine sūz-ıla āhum ʿalemi
Dikilür göklere bu sīne-i sūzānumdan

9. **yine:**
Gazel 2470
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Tīġ-ı hicr ile yine ḫasta göñül
Şerḥa şerḥa cerāḥat olmışsın

10. **yine:**
Gazel 2497
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Nāzuñ arturduñ yine günden güne iy serv-i nāz
Dilegüm budur seni başdan başa nāz olasın

11. **yine:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
Gene, tekrar, bir daha, aynıyla, her zaman olduğu gibi.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü göñül

12. **yine:**
Gazel 2000
Mısra: **6**
Gene, tekrar, bir daha, aynıyla, her zaman olduğu gibi.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

13. **yine:**
Gazel 2011
Mısra: **1**
Her zamanki gibi, gene.

Ḥamdülillāh tāze bitürdi yine gülzār gül
ʿAndelīb-i ḫastaya tā göstere dīdār gül

14. **yine:**
Gazel 2005
Mısra: **13**
Aynı zamanda || Her zaman olduğu gibi, tekrar.

Leşker-i ġam yine dil şehrini yagmaladı çün
Çāre bulmaya Muḥibbī ola bī-çāre göñül

15. **yine:**
Gazel 2006
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar.

Bir ġazel didi Mūḥibbī yine bir meh -rūya kim
İtseler Ḫūcendʾe ḳabrinde diye taḥsīn Kemāl

16. **yine:**
Gazel 2007
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

17. **yine:**
Gazel 2018
Mısra: **3**
"Her zaman olduğu gibi" anlamında zarf.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

18. **yine:**
Gazel 2027
Mısra: **3**
"Bir daha, tekrar, her zaman olduğu gibi" anlamına gelen zarf.

Sīne ṣaḥrāsını eşküm lālezār itdi yine
Dōstum bir görmege degmez mi seyrān eylegil

19. **yine:**
Gazel 2047
Mısra: **1**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Bas ḳadem rāst reh-i ʿışḳa yine merdān ol
Yaʿnī gel ʿahd-şiken olma dürüst peymān ol

20. **yine:**
Gazel 2063
Mısra: **1**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Ferāġum var yine dehrüñ gülinden sünbülinden hem
Uşandum bülbülüñ dāyim çemende ġulġulından hem

21. **yine:**
Gazel 2156
Mısra: **9**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında kullanılan zarf.

Bu Muḥibbī yine kūyuñdan yana ʿazm eyledüm
Bilmezem beni çeken suyum mıdur yāḫūd gilüm

22. **yine:**
Gazel 2077
Mısra: **1**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Ġamdan hilāle döndi bükildi yine bilüm
Ay oldı görmedüm seni bu şimdi müşkilüm

23. **yine:**
Gazel 2081
Mısra: **4**
Bir daha, tekrar, gene.

Sulṭān-ı ʿışḳ vireli tīmār-ı miḥneti
Derd-ile gözlerüm yaşıdur yine ḫāṣılum

24. **yine:**
Gazel 2091
Mısra: **5**
Buna rağmen, bununla birlikte.

Yine dīvāne gibi şevḳ-ile yanup yakılup
Eyleyen cübbe vü destārını ṣad pāre benem

25. **yine:**
Gazel 2100
Mısra: **1**
Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

Yine ʿālemde bī-vefā sevdüm
Cevri çok yaʿnī pür-cefā sevdüm

26. **yine:**
Gazel 2109
Mısra: **2**
Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

Dikdüm feżā-yı sīneme çün āhdan ʿalem
Çekdi sipāh-ı eşki yine pādişāh-ı ġam

27. **yine:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

28. **yine:**
Gazel 2125
Mısra: **3**
Yeniden, bir daha, tekrar, gene.

Esb-i nāz üzre yine mestāne çeşmüñ tīġ alup
At salup ʿāşıḳlaruñ çignetme şahbāzum benüm

29. **yine:**
Gazel 2132
Mısra: **2**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Ol şāh-ı cihān oldı çü ben bendeye hem-dem
Daḫı yine ben ʿālem içinde çekerem ġam

30. **yine:**
Gazel 2133
Mısra: **1**
"Bir daha, tekrar" anlamlarında zarf.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

31. **yine:**
Gazel 2149
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine cām-ı maḥabbetden içüp mest ü ḫarāb oldum
Tutışdum āteş-i ʿışḳa döne döne kebāb oldum

32. **yine:**
Gazel 2162
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ben bülbülinden ʿār ider ol gülüm balum
Nʾolısar bilmezem yā Rab anuñla uşbu aḥvālum

33. **yine:**
Gazel 2167
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

34. **yine:**
Gazel 2167
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ġavvāṣ-ı dehr oldum maʿānī baḥrına taldum
İdüp taḥṣīl-i gevherler yine āvāzeler saldum

35. **yine:**
Gazel 2169
Mısra: **11**
Bir daha, tekrar, gene.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

36. **yine:**
Gazel 2176
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Dil serīrin yine feth itdi gelüp sulṭān-ı ġam
Miḥnet ü derdi vezīr itdi kılup dīvān-ı ġam

37. **yine:**
Gazel 2179
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Gitdi didi ṣabr kıl gelem yine ferdāyā dek
Bilmezem ki irişüben ben o ferdāyı görem

38. **yine:**
Gazel 2185
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Şāh-ı ʿışḳ oldum livā-yı āhı kaldurdum yine
Sīne ṭablum çalınur nālem nefīrümdür benüm

39. **yine:**
Gazel 2190
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Üstüḫ∨ānumdan żiyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler baña mihmānuñam

40. **yine:**
Gazel 2194
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Zār-ṣıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

41. **yine:**
Gazel 2194
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Fikr-i bikrümle yine ḫāne-i naẓmum düzedüp
Maʿnī-i himmet-ile yapmaga miʿmār oldum

42. **yine:**
Gazel 2204
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

43. **yine:**
Gazel 2207
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem
İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

44. **yine:**
Gazel 2208
Mısra: **8**
Öyle de olsa, buna rağmen.

Yara urdı gerçi kim bu sīneme peykān-ı dōst
Yara üzre kodum anı yine merhem bagladum

45. **yine:**
Gazel 2244
Mısra: **17**
Bir daha, tekrar, gene.

Çü kıldı yaşın itdi Muḥibbī yine revān
ʿArż eyleyeli ḳaddini ol serv-i ḳāmetüm

46. **yine:**
Gazel 2245
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Ṭavf-ı gülşen idelüm elde tutalum yine cām
Sāḳiyā al elüñe sun berü bu demde müdām

47. **yine:**
Gazel 2247
Mısra: **8**
Bir daha, tekrar, gene.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

48. **yine:**
Gazel 2269
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

49. **yine:**
Gazel 2269
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine deyr içre büt-i ʿişve-nümāyı görürem
Ehl-i ʿışḳa yine āşūb u belāyı görürem

50. **yine:**
Gazel 2272
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Āteşiyle dil yine ola bu bagrumda kebāb
Bir naẓar māh ruḫı görse nāgehān gözüm

51. **yine:**
Gazel 2277
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Ekdüm yine dāne-i eşki mezraʿ-ı dilde
Ancak hemān derd-ile ġam oldı ḫāṣılum

52. **yine:**
Gazel 2288
Mısra: **2**
Bir daha, tekrar, gene.

Alup bu sīneden tīr-i nigārı cāna tapşurdum
Emānet idi cān anda yine cānāna tapşurdum

53. **yine:**
Gazel 2293
Mısra: **11**
Bir daha, tekrar, gene.

Atalum yine bu āh oklarını
Büküben ḳaddümüzi ya olalum

54. **yine:**
Gazel 2298
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Görmege ol ʿārıżı gül ḳāmeti servi yine
Dāġlarla sīnede biñ dīde peydā eyledüm

55. **yine:**
Gazel 2311
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Geldi o vaḳt kim yine ʿazm-i gülistān eyleyem
Bülbül-āsā ruḫlarına karşu efġān eyleyem

56. **yine:**
Gazel 2313
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Muḥibbī her yaña çeşmüm yine cūlar revān itsün
Salınur bir lebi ġonca boyı serv-i revān gördüm

57. **yine:**
Gazel 2319
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Būsesin almış işitdüm yine sāġar dilberüñ

İçmeyince sāġaruñ kanını hergiz kanmayam

58. **yine:**
Gazel 2320
Mısra: **6**
Bir daha, tekrar, gene.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

59. **yine:**
Gazel 2352
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Başuma gelse ser-i zülfünle sevdālar yine
ʿĀleme Mecnūnlayın kendümi rüsvā eylesem

60. **yine:**
Gazel 2356
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

İy Muḥibbī yine eşk oldı çü deryāya şebīh
Bād-ı āh-ıla taşup kaynayalum cūş idelüm

61. **yine:**
Gazel 2358
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

62. **yine:**
Gazel 2360
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Salup dil şāhinin yine bugün ʿışḳuñ hümāsına
Degülken kimsenüñ şaydı ʿaceb aʿlā şikār aldum

63. **yine:**
Gazel 2360
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ʿummān-ı eşkümden çıkardum niçe gevherler
Olaldan ʿışḳ-ıla ġavvāṣ belā deryāsına taldum

64. **yine:**
Gazel 2363
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Nigārı seyr ider gördüm yine gülzār-ı ḥüsn içre
Olup bülbül gibi gūyā Muḥibbī āh u zār itdüm

65. **yine:**
Gazel 2374
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Varup diyār-ı ʿışḳa yine şehriyār olam
Āhum livā göz yaşın eger sipāh çekem

66. **yine:**
Gazel 2381
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Şāḥ-ı ʿışḳ oldum yine āhum livāsın kaldurup
Seyl-i eşküm al bayraklu sipāhumdur benüm

67. **yine:**
Gazel 2392
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Şevḳ-i ʿışḳ-ıla Muḥibbī yine deryālar gibi
Şarşar-ı āhumla her dem kaynayup cūş eyleyem

68. **yine:**
Gazel 2399
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Sipāh itsem nʾola yaşum yine sulṭān-ı ʿışḳ oldum
Şikāf-ı sīneden āhum ʿalemdür baña ol dem hem

69. **yine:**
Gazel 2400
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

70. **yine:**
Gazel 2403
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

71. **yine:**
Gazel 2416
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Beñzedi naẓmuñ Muḥibbī yine ṣāfī gevhere
Bilmez anuñ ḳadrini ṣarrāf-ı ʿirfān olmayan

72. **yine:**
Gazel 2419
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

73. **yine:**
Gazel 2420
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

İy Muḥibbī şu ḳadar yagdı cefā sengi dile
Yeñiden yine o vīrānemi bünyād ideyin

74. **yine:**
Gazel 2422
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Aldı dildār eline çün yine kim pīşelerin
Uşadur seng-i cefā-y-ıla göñül şīşelerin

75. **yine:**
Gazel 2422
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

Bu Muḥibbī olalı kūy-ı ḫarābātuñ eri
Tutdı başdan yine āvāralıgı pīşelerin

76. **yine:**
Gazel 2423
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Ya kaşı alup ele tīr yine dil kıldı nişān
Çeşm-i mesti tīġ ele aldı diler kim döke kan

77. **yine:**
Gazel 2424

Mısra: **1**
Fakat, ancak.

Vāz gelmem ölür-isem yine cānānumdan
Gāh olur usanuram gerçi ki bu cānumdan

78. **yine:**
Gazel 2429
Mısra: **9**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ṣaḥrā-yı sīneñde Muḥibbī dil nişān eyle
Ola kim ol kaşı yaya nişān-ı tīr olasın sen

79. **yine:**
Gazel 2436
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Kana girmişsin yine beñzer geyüp al cāmeler
Nev-civānsın dōstum gel kana girmekden sakın

80. **yine:**
Gazel 2436
Mısra: **10**
Bir daha, tekrar, gene.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

81. **yine:**
Gazel 2440
Mısra: **5**
Bir daha, tekrar, gene.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

82. **yine:**
Gazel 2446
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Elüme aldum yine çün ben kemend-i āhumı
Umaram ṣayd eyleyem ol gözleri āhūyı ben

83. **yine:**
Gazel 2448
Mısra: **11**
Bir daha, tekrar, gene.

Bu cihāna bir kez aldandum yine aldanmazam
İçmişem ben ḫasta anuñ döne döne şerbetin

84. **yine:**
Gazel 2451
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

85. **yine:**
Gazel 2457
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

86. **yine:**
Gazel 2465
Mısra: **3**
Bir daha, tekrar, gene.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

87. **yine:**
Gazel 2465
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Cāna beyʿ ider yine virmez metāʿ-ı būseyi
Ḥüsn devrinde aña kimse ḫarīdār olmasun

88. **yine:**
Gazel 2473
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

89. **yine:**
Gazel 2479
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Gün gibi yine ṭulūʿ itdi o meh-rū ḫāneden
Ummaz-ıdum bu ḳadar luṭfı ben ol cānāneden

90. **yine:**
Gazel 2479
Mısra: **7**
Bir daha, tekrar, gene.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

91. **yine:**
Gazel 2481
Mısra: **3**
Padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mükafat olarak giydirilen, kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan.

Geyürdi dīdeler baña yine ḥilʿat ser-ā-serler
Didüm pāyende ol her dem geyür rengīn ḳumāş olsun

92. **yine:**
Gazel 2485
Mısra: **1**
Bir daha, tekrar, gene.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

yiñil-:

1. **yiñilmez:**-*mez*
Gazel 2359
Mısra: **8**
Yenilmek, durdurulmak, engel olunmak.

Bir boyı serv-i sehīnüñ ḫāsretinden āh kim
Gözlerüm yaşı yiñilmez oldı çeşmüm nem benüm

yir-:

1. **yirümüz:**-*ümüz*
Gazel 2400
Mısra: **8**
Bulunulan mahal, yer, mekan, mevki.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḫāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

yir:

1. **yirüm:**-*üm*
Gazel 2164
Mısra: **4**
Yer, mekan.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

2. **yire:**-*e*
Gazel 2299
Mısra: **11**
Taraf.

Her ne yire bakar isem görürem şāhum seni
Āh şāhum yazılupdur her der ü dīvār hem

3. **yirine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2402
Mısra: **7**
Bir şey veya şahıs yerine geçmek, onun işini görmek.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

4. **yirini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2300
Mısra: **14**
Mevki, mekan, mahal.

Gönderürse ġamze-i tīrin Muḥibbī sīneme
Geçürüp ṣadra anuñ yirini cān u dil kılam

5. **yire:**-*e*
Gazel 2380
Mısra: **5**
Mevki, mekan, mahal.

Dōstlar cemʿ eyledüm bir yire eşküm ʿaskerin
Şāh-ı ġam kaldurdı āhdan ejdehā-peyker ʿalem

6. **yirlere:**-*ler, -e*
Gazel 2142
Mısra: **7**
Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin, toprak.

Yaşumuñ eytāmınuñ yirlere dökdüm kanını
Korkaram maḥşerde tuta dāmenüm ol kan benüm

7. **yirlere:**-*ler, -e*
Gazel 2309
Mısra: **6**
Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin, toprak.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

8. **yire:**-*e*
Gazel 2375
Mısra: **12**
Yer, mekan, mahal.

Gitdi elden cān u dil didüm gülüp ġamzeñ didi
Varımaz bir yire ṣayd-ı zaḫm-dārumdur benüm

9. **yirine:**-+*i*, -+*n*, -+*e*
Gazel 2096
Mısra: **6**
-e karşılık, -e mukabil.

Zaḫm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meşel cānum benüm

10. **yir:**
Gazel 2031
Mısra: **3**
Bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekan.

Hīç ḫalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

11. **yire:**--*e*, -
Gazel 2043
Mısra: **10**
Mevki, mekan, mahal.

Māh-rūlarda Muḥibbī Ḳādirʾüñ gör ḳudretin
Bir yire cemʿ eylemiş āteş hevā vü āb u gil

12. **yirde:**--*de*, -
Gazel 2044
Mısra: **4**
Mevki, mekan, mahal.

Bulmag isterseñ eger yāruñ viṣāli gencini
Ġayrı yirde arama ancak dil-i vīrāna gel

13. **yir:**
Gazel 2085
Mısra: **6**
İsim tamlamasının ikinci ögesi olarak belli bir iş için ayrılmış alan.

Gerçi ki tīġ-ı cefā ġamzeñ bu ḫūnum dökmege
Anı ʿizzet ile alup yir aña gerden kılam

14. **yire:**-*e*
Gazel 2098
Mısra: **10**
Ayakla basılan, ayakların altında bulunan yüzey, zemin.

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

15. **yirüm:**-*üm*
Gazel 2138
Mısra: **4**
Önem, değer.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

16. **yirlere:**-*ler, -e*
Gazel 2138
Mısra: **5**
Mevki, mekan, mahal.

Acıdugumdan gözüm yaşın bırakdum yirlere
Dir beni ḫ∨or eyleme ben daḫı merdüm-zādeyem

17. **yirüm:**-*üm*
Gazel 2164
Mısra: **4**
Yer,mekan.

Mecnūn-vār deşt ü beyābānı geşt idüp
Ferhād gibi oldı yirüm kūhsār hem

18. **yire:**-*e*
Gazel 2213
Mısra: **6**
Mevki, mekan, mahal.

Lebüñden ḫālümi sor yā cevāb eyt
Ya tīġuñ ile dök bu yire kanum

19. **yirin:**-*i, -n*
Gazel 2216
Mısra: **10**
Yer, mekan.

Kime lāyıḳ görüp bāġ-ı behişti
Kiminüñ küllī yirin od iden kim

20. **yirde:**-*de*
Gazel 2256
Mısra: **4**
Yer, bölge, mahal.

Düşüben vādīlere Mecnūnlayın itdüm sefer
Ḫūn-ı dilden bildiler ne yirde oldı menzilüm

21. **yir:**
Gazel 2268
Mısra: **6**
Yaşanılan, oturulan şehir, kasaba, mahalle veya toprak.

Mecnūn gibi deşt-i ġamı eyleyüp ṭavāf
Ferhād-vār kūh-ı belāda yir isterem

22. **yirden:**-*den*
Gazel 2300
Mısra: **11**
Mevki, mekan, mahal.

Ṣabr u ʿaḳl u ḫūşı bir yirden ferāmūş eyleyüp
ʿIşḳ şarābın nūş idüp kendümi lā-yaʿḳil kılam

23. **yirden:**-*den*
Gazel 2030
Mısra: **2**
Taraf, yön, cihet.

Geldi çün ṣaḥn-ı çemende oldı ʿişret-sāz gül
Her ne yirden eyler-ise eylesün koñ nāz gül

24. **yirden:**-*den*
Gazel 2358
Mısra: **3**
Taraf, yön, cihet.

İki yirden kuşanalum yine ġayret kuşağın
Bulaşup toz-ıla topraga bu rāhı çekelüm

25. **yirine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2415
Mısra: **4**
Başkasının veya başka bir şeyin yerini tutmak üzere.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

26. **yirin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **2**
Mevki, mekan, mahal.

Sīnem nişāne kıldı ya kaşı atdı tīrin
Cānum ḫurūc idende teklīf itdi yirin

yir eyle-:

1. **yir eyle-:**
Gazel 2160
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir kimsenin oturabileceği veya bir nesnenin konabileceği kadar yer sağlamak.

İy kemān ebrū eger atsañ baña ġamzeñ okın
ʿİzzet idüp sīne ṣadrında aña yir eyleyem

yir yir:

1. **yir yir:**
Gazel 2159
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yer yer, taraf taraf.

Naḫl-i ḳaddine göñül yir yir asılmış ġoncadur
Ben ki ol bālā ḳadüñ vaṣluñ dil-āvīz eyleyem

2. **yir yir:**
Gazel 2375
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yer yer, taraf taraf.

Noḳṭalardur muṣḥaf-ı rūyuñda yir yir ḫāller
Tār-ı zülfüñ her biri müşg-i Tatārʾumdur benüm

3. **yir yir:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yer yer , zaman zaman.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

4. **yir yir:**
Gazel 2000
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Bölüm bölüm, zaman zaman.

Dāmen-i ṣaḥrā pür oldı eşk-i çeşmümden benüm
Açılanlar yir yir anda lāle ile gül degül

5. **yir yir:**
Gazel 2108
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Uyaldan yāra bu ḳalb-i ḥazīnüm
Görinür yir yir āh-ı āteşīnüm

6. **yir yir:**
Gazel 2152
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Dāġlar sīnemde güldür servler yir yir elif
Kıl temāşā ʿışḳ bāġınuñ ḫarāb-ābādıyam

7. **yir yir:**
Gazel 2195
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Muḥibbī fikr-i bikrümden idüp bir nev şecer peydā
Bitürdüm maʿniyi yir yir ki naḫl-ı meyve-dār oldum

8. **yir yir:**
Gazel 2200
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Yir yir felekde sanma görinen nücūm ola
Çıkar şerār-ı āh-ı dūddur dilden āteşüm

9. **yir yir:**
Gazel 2314
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Pāre kıldum yir yir bu sīnemi nāḫun-ıla
Görmege sen bī-vefāyı sanki revzen eyledüm

10. **yir yir:**
Gazel 2398
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Muḥibbī sīnemüñ dāġın temāşā eylemez dilber
Ciger ḫūnın saçup yir yir bitürdüm gülʿiẕār oldum

11. **yir yir:**
Gazel 2404
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Yer yer, taraf taraf.

Tīr-i ġamzeñ sīnem üzre gülʿiẕārumdur benüm

Dāġ-ı ʿışḳuñ yir yir anda lālezārumdur benüm

12. **yir yir:**
Gazel 2406
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yer yer, taraf taraf.

Yakmaga bī-dīn raḳībi her gice iy mehliḳā
Atılan yir yir felekden tīr-i āhumdur benüm

13. **yir yir:**
Gazel 2438
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

14. **yir yir:**
Gazel 2451
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kısım kısım, bölüm bölüm, orada burada, bazı yerlerde.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

yir yirden giçe:

1. **yir yirden giçe:**
Gazel 2249
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Yok olsun, mahvolsun" anlamında beddua sözü.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

2. **yir yirden giçe:**
Gazel 2249
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
"Yok olsun, mahvolsun" anlamında beddua sözü.

Giçe yir yirden bu eflāküñ tokuz kalkanını
Āhum okına kaçan ḳaddümi büküp ya kılam

yirden götür-:

1. **yirden götür-:**
Gazel 2243
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yükseltmek, zilletten, perişanlıktan kurtarmak.

Bār-ı ġumūmla bu ten sengīn iken nihāyet
Yirden götürdi yaşum müşkil olup sükūnum

yire çal-:

1. **yire çal-:**
Gazel 2354
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yere fırlatmak, şiddetle atmak.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

yire geç-:

1. **yire geç-:**
Gazel 2464
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, helak olmak.

Her kim tecerrüd itdi çıkdı göge çü ʿĪsī
Her kim ṭamaʿda kaldı geçti yire çü Ḳārūn

yiri:

1. **yiridür:**--*dür*
Gazel 2000
Mısra: **5**
"layıktır, uygundur, münasiptir" anlamında kullanılan bir söz.

Yiridür kan aglasun ʿāşıḳlaruñ bülbül gibi
Sen vefāsuz dil-rübāya yine virürdü gönül

2. **yiridür:**-*dür*
Gazel 2403
Mısra: **8**
Uygun, münasip.

Bir naẓar eyledi bu sīnemi bagrumı delük
Yiridür ġamzeñe ok kaşuña yadur dir-isem

yiridir:

1. **yiridir:**
Gazel 2087
Mısra: **3**
Layıktır, uygundur, yeri var.

Kūh u ṣaḥrāda çalınsa yiridir nevbet-i ġam
Geçdi Ferhād-ıla Ḳays irdi benüm devrānum

yiridür:

1. **yiridür:**
Gazel 2153
Mısra: **8**
"Uygundur, münasiptir" anlamında kullanılan bir söz.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

2. **yiridür:**
Gazel 2353
Mısra: **10**
"Uygundur, münasiptir" anlamında bir söz.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

3. **yiridür:**
Gazel 2128
Mısra: **9**
"Layıktır, uygundur, münasiptir" anlamında kullanılan bir söz.

Yiridür oklara dikerse beni
Ġamzesi tīr ü kaşı ya sevdüm

yirine:

1. **yirine:**
Gazel 2264
Mısra: **10**
Başkasının veya başka bir şeyin yerini tutmak üzere.

Ol ṣanavber ḳad ḳıyāmet iy Muḥīb girmez ele
Bārī anuñ yirine servi der-āġūş eyleyem

2. **yirine:**
Gazel 2207
Mısra: **4**
Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Bezm-i ġamda yine mihmānum olup derd ü elem

İçmege mey yirine gözden akan ḫūnı görem

3. **yirine:**
Gazel 2405
Mısra: **8**
Başka bir şeyin yerini almak üzere.

Tir-i müjgānuñ delelden sīnem ile bagrumı
Su yirine akar oldı sīnede kanum benüm

4. **yirine:**
Gazel 2332
Mısra: **3**
Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Gitdi ʿaḳlum yirine geldi anuñ dīvānelik
Ol perīyi bilmezem nʾoldı yine yād eyledüm

5. **yirine:**
Gazel 2356
Mısra: **6**
Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Ḥasretiyle çekelüm sīnemüze bir bir elif
Serv-ḳādler yirine anı derāġūş idelüm

6. **yirine:**
Gazel 2361
Mısra: **8**
Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Ḥasretiyle ġam şebinde sīneme çekdüm elif
Serv-ḳadler yirine anı derāġūş eyledüm

7. **yirine:**
Gazel 2409
Mısra: **1**
Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.

Gözümden yaş yirine kan akıtdum İdüben āh anı her ān akıtdum

8. **yirine:**
Gazel 2478
Mısra: **2**
Başka bir şeyin yerini almak üzere.

Olupdur ḥasretiyle eşk gülgūn ʿAceb mi su yirine akıda ḫūn

<u>yirüñ başum üzre:</u>

1. **yirüñ başum üzre:**
Gazel 2192
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
"Büyük bir saygı ve ilgi ile karşılanır veya ağırlanır" anlamında kullanılan bir söz.

Başum üzredür didüm cānā yirüñ
Didi gerçeksin ki bir gül desteyem

<u>yit-:</u>

1. **yitmez:**--*mez*, -
Gazel 2037
Mısra: **10**
Kâfi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

ʿIşḳuma kimdür Muḥibbī benüm inkār eyleyen
Eşk-i çeşmüm rūy-ı zerdüm aña yitmez mi delīl

2. **yitmez:**--*mez*, -
Gazel 2058
Mısra: **9**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek. || Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Şāh-ı ʿışḳ oldum Muḥibbī baña yitmez mi delīl
Sīnedür ṭablum nefīrüm āh u zārumdur benüm

3. **yitmez:**--*mez*, -
Gazel 2063
Mısra: **5**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Saña yitmez mi kim āhuñ duhānı pīç pīç oldı
Niçe bir başda sevdā dil-rübānuñ kākülinden hem

4. **yitmez:**--*mez*, -
Gazel 2066
Mısra: **7**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Sulṭān-ı ʿışḳ olmama yitmez mi bu delīl
Yaşum sipāh u āteş-i āhum ola ʿalem

5. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2088
Mısra: **7**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

6. **yiter:**-*er*
Gazel 2095
Mısra: **5**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Nām u nāmūs istemem yiter baña bed-nāmlık
Añıla tā ʿışḳ ara bu nevʿ-ile nāmum benüm

7. **yiter:**-*er*
Gazel 2106
Mısra: **5**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Gözüme küḥl ideyim baña yiter ḫāk-i deri
Tūtiyā ecli içün sanma Şıfāhānʾa varam

8. **yiter:**-*er*
Gazel 2108
Mısra: **6**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Ne ġam kāfir gözün alsa dil ü cān
Selāmet kala yiter baña dīnüm

9. **yiter:**-*er*
Gazel 2166
Mısra: **1**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Yiter ʿālemde nigār-ıla mey-i nābum benüm
Ḥūr u kevs̱er istemem çünki degül bābum benüm

10. **yiter:**-*er*
Gazel 2194
Mısra: **2**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

11. **yiter:**-*er*
Gazel 2214
Mısra: **10**

Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Öldürmege itme bahāne Muḥibbīʾye
Öldür hemān sevdügi yiter bahāne hem

12. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2223
Mısra: **7**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

13. **yitdi:**-*di*
Gazel 2223
Mısra: **7**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu zemāne hem

14. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2235
Mısra: **6**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek,kafi gelmek.

Pīr-i meyḫāne döşer çünki bisāt-ı keremi
Baña yitmez mi ki ben ḫāne-i evḳāfa gelem

15. **yiter:**-*er*
Gazel 2244
Mısra: **14**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Bilmez kişi irteye çıkar mı ya ölür
Ġafletden uyan saña yiter bu işāretüm

16. **yiter:**-*er*
Gazel 2268
Mısra: **9**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Yiter baña ḫāk-i deri sengi dilberüñ
Bālin idem birini birin bister isterem

17. **yiter:**-*er*
Gazel 2273
Mısra: **12**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Nʾeylerem sünbül ü gül nergis ü reyḥān u çemen
Çün yiter dīde saçı vü ḫaṭṭ u ʿārıżı gülüm

18. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2274
Mısra: **7**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Yitmez mi şehā ʿışḳuma bu iki şāhid
Bu çehre-i zerdüm-ile bu eşk-ile alum

19. **yiter:**-*er*
Gazel 2282
Mısra: **4**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

20. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2282
Mısra: **13**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Muḥibbī saña yitmez mi bu örnek
Ciger ḫūn gitdi Efrīdūn u Cem hem

21. **yitmez:**-*mez*
Gazel 2283
Mısra: **14**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Muḥibbī ʿāḳīl iseñ saña örnek
Bu yitmez mi ne oldı Gūr u Behrām

22. **yiter:**-*er*
Gazel 2326
Mısra: **4**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

23. **yiter:**-*er*
Gazel 2329
Mısra: **13**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Penbe-i dāġum yiter çün ki ġamuñ sulṭānıyam
Vādī-i miḥnet şebinde iy Muḥibbī ḫilʿatüm

24. **yiter:**-*er*
Gazel 2406
Mısra: **3**
Kafi sebep olmak, bir husus için yeterli olmak.

Eşk-i surḫum rūy-ı zerdüm ʿışḳuma şāhid yiter
Kanda varsam ikisi ḫāżır güvāhumdur benüm

25. **yiter:**-*er*
Gazel 2465
Mısra: **1**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

26. **yiter:**-*er*
Gazel 2470
Mısra: **8**
Bir gereksinimi karşılayacak, giderecek nicelikte olmak, yeterli olmak, kafi olmak.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

27. **yiter:**-*er*
Gazel 2482
Mısra: **4**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

yite:

1. **yite:**
Gazel 2281
Mısra: **3**
Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Baña būyuñ yite cānā nʾiderem fāriġam gülden
Gözüme almazam servi çü sensin serv-i āzādum

yiter:

1. **yiter:**
Gazel 2037
Mısra: **7**
Daha fazlasına gerek yok. || Dur, kâfi.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

2. **yiter:**
Gazel 2223
Mısra: **9**
Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Yiter Muḥibbī sevdügi seni bahānedür
Öldür anı eyleme ġayrı bahāne hem

3. **yiter:**
Gazel 2250
Mısra: **13**
Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Yiter mesken sükkānuñ arasında
Bile ḫōşdur cihānda ola merdüm

4. **yiter:**
Gazel 2299
Mısra: **3**
Yetişir, elverir, kifayet eder.

Gel yiter kılduñ beni vaṣluñ ḫārīminden cüdā
Niçe bir cevr ü cefālar kıl vefā yek-bār hem

5. **yiter:**
Gazel 2374
Mısra: **7**
Gereken kadar, ihtiyacı karşılayacak kadar olan, kafi.

Dōstlar rind olana ḫırḳa vü bir loḳma yiter
Sanmañuz kim heves-i manṣıb-ıla cāh çekem

6. **yiter:**
Gazel 2421
Mısra: **5**
Daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Sīnem üzre penbe-i dāġum yiter pīrāhenüm
Fāriġam tāc u ḳabā vü ḳāḳum u sincābdan

yitmez:

1. **yitmez:**
Gazel 2064
Mısra: **8**
Yetişecek miktarda veya derecede olmak, elvermek, kafi gelmek.

Bezm-i ġamda şīşe-i çeşmüm tolu ḫūn-ı ciger
Nūş kıldum anı yitmez mi ciger biryānlıgum

yitmez mi:

1. **yitmez mi:**
Gazel 2312
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yeter, daha fazlasına gerek yok, dur, kafi.

Bu çarḫuñ cevri yitmez mi ider bir yaña dilber hem
Bu ġamdan ḳāmetüm çünki dönüpdür oldı çenber hem

yitür-:

1. **yitürdüm:**-*dü, -m*
Gazel 2344
Mısra: **1**
Sahip olunan bir şeyi kaybetmek, ondan yoksun kalmak, zayi etmek.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

yog:

1. **yog-ımış:**-*ı, -mış*
Gazel 2169
Mısra: **12**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Yārı gördüm yine karşumda raḳībe oş didi
İtçe bildüm yog-ımış yanında benüm raġbetüm

2. **yog-ımış:**-*ı, -mış*
Gazel 2467
Mısra: **1**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

3. **yog-iken:**-*iken*
Gazel 2174
Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

4. **yog-iken:**-*iken*
Gazel 2350
Mısra: **1**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

5. **yoġ-iken:**-*iken*
Gazel 2492
Mısra: **6**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Sīnem üzre çekmiş-idüm ben elifler şevḳuñe
Yoġ-iken gülşende gül daḫı nişān hem tākden

yog-ıla var:

1. **yog-ıla var:**
Gazel 2456
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Bütün varlığı, sahip olduğu her şey.

Muḥibbī her ki ʿāşıḳdur gerekdür ol ola cōmerd
Yanında bir ola anuñ geçe yog-ıla varından

yogrıl-:

1. **yogrıldı:**-*dı*
Gazel 2154
Mısra: **1**
Devamlı olarak maruz kaldığı bir şeye göre şekillenmek.

Çün kim şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm
Āh u figanı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

2. **yogrıldı:**-*dı*
Gazel 2295
Mısra: **1**
Devamlı olarak maruz kaldığı bir şeye göre şekillenmek.

Çünki şarāb-ı ʿışḳ-ıla yogrıldı bu gilüm

Āh u fiġānı çarḫa çıkarsa ne tañ dilüm

yogur-:

1. **yogurdılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2329
Mısra: **8**
Devamlı olarak tesir edip şekil vermek.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

2. **yogurdılar:**-*dı, -lar*
Gazel 2453
Mısra: **8**
Devamlı olarak tesir edip şekil verme.

Rūz-ı ezelde ʿāşıḳ miḥnet çekegelüpdür
Āb-ı maḥabbet-ile yogurdılar ḫamīrin

yohsa:

1. **yoḫsa:**
Gazel 2008
Mısra: **6**
"Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz, yoksa.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

2. **yoḫsa:**
Gazel 2294
Mısra: **8**
"Aksi takdirde" anlamında kullanılan bir söz, yoksa.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eşer
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

3. **yoḫsa:**
Gazel 2467
Mısra: **6**
Aksi takdirde.

ʿÖmr oldur geçe maḥbūb u meyle
Ne ḥāṣıl yoḫsa bu mülk-i fenādan

yok-:

1. **yokdur:**--*dur, -*
Gazel 2068
Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger gūş eyleye derdüm benüm

yok:

1. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2244
Mısra: **1**
Bulunmayan, mevcut olmayan.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok żerre ṭāḳatüm

2. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

3. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2219
Mısra: **9**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

4. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2260
Mısra: **2**
Bulunmama, mevcut olmama hali.

Sensin ġayr degül bāña hevā vü hevesüm
İtme nevmīd beni yokdur ümīd-i kesüm

5. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2460
Mısra: **5**
Bulunmama, mevcut olmama hali.

Lebinden özge yokdur bāña dermān
Ṭabībā istemem derde devā ben

6. **yok:**
Gazel 2007
Mısra: **2**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

7. **yok:**
Gazel 2010
Mısra: **2**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

8. **yok:**
Gazel 2169
Mısra: **6**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Bāġ-ı ḥüsnüñde görüp ḫālüñ nʾola meyl eylesem
Bu cihānda yok mıdur bir mūr deñlü ġayretüm

9. **yok:**
Gazel 2196
Mısra: **10**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı başar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

10. **yok:**
Gazel 2249
Mısra: **7**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Gördüm yazıda bir miḥnet maḥabbet farḳ yok
Ḥayret aldı bilmedüm bunı niçe imlā kılam

11. **yok:**
Gazel 2255
Mısra: **9**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Pādişāhum bu Muḥibbī yok idi var eyledüñ
Kesmezem senden ümīdi ḫoş ola ḫālüm benüm

12. **yok:**
Gazel 2270
Mısra: **10**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına

Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

13. **yok:**
Gazel 2272
Mısra: **5**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Gül bulınmaz ḫārsuz dilber de yok aġyārsuz
Dil niçe nālān olup kan dökmesün her an gözüm

14. **yok:**
Gazel 2315
Mısra: **3**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

15. **yok:**
Gazel 2320
Mısra: **4**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Sen saçı leylā lebi şīrīne cān virmek nedür
Bir iki dīvāne deñlü yok mı cānā ġayretüm

16. **yok:**
Gazel 2327
Mısra: **6**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

İy ṣabā merdümlik it dildāra ʿarż it ḥālümi
Çün bilürsin bende yok hergiz beyāna ḳudretüm

17. **yok:**
Gazel 2333
Mısra: **3**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Gözlerüm yaşından özge baña acır kimse yok
Müstedām olsun göreyim artatursun bu demüm

18. **yok:**
Gazel 2363
Mısra: **4**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Yanaldan āteş-i ʿışḳa kurıdı nāme-veş bagrum
Çü gördüm ṣabr u ṭāḳat yok hemān terk-i diyar itdüm

19. **yok:**
Gazel 2381
Mısra: **3**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

20. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2201
Mısra: **11**
Bulunmama, mevcut olmama durumu.

Didiler ḫüsn-ile yokdur kimse ḫurşīde bedel
Yār-ı sengīn geldi bu çeşmüm terāzū eyledüm

21. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2275
Mısra: **7**
Bulunmama, mevcut olmama durumu.

Ṭabībā saña yokdur iḫtiyācum
Virür dermān baña kim virdi derdüm

22. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2283
Mısra: **8**
Bulunmama, mevcut olmama durumu.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

23. **yok:**
Gazel 2449
Mısra: **10**
Bulunmama, mevcut olmama durumu.

Aldanup dünyāya dil virme Muḥibbī kıl ḥaẕer
Kimse yok vire ḫaber Behrāmşāh-ı Gūr'dān

24. **yok:**
Gazel 2019
Mısra: **1**
Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẕar degül

25. **yok-durur:**-*durur*
Gazel 2369
Mısra: **8**
Bulunmama durumu, mevcut olmama, "var" karşıtı.

Nite kim olmadı hemtā saña ḫüsn içre begüm
Yok-durur derd ü belā içre benüm de bedelüm

26. **yokdur:**--*dur*, -
Gazel 2028
Mısra: **7**
Bulunmamak, mevcut olmamak.

Baḥr-ı ʿışḳuñ nite kim yokdur nihāyet ṭūlına
ʿArż kılmak ḳıṣṣa-i zülfüñ daḫı ṭūl-ı emel

27. **yok:**
Gazel 2036
Mısra: **9**
Bulunmayan, mevcut olmayan.

ʿĀlem içre saña beñzer pādişāhum yok benüm
Var Muḥibbī gibi kapuñda senüñ biñ niçe kul

28. **yok:**
Gazel 2039
Mısra: **2**
Mevcut olmayan, bulunmayan şey, nesne veya kimse.

Bir nefes dilden ḫayāl-i laʿli hīç ḫāli degül
Kişi yok nesne içün ġuṣṣaya talmalı degül

29. **yok:**
Gazel 2010
Mısra: **1**
Mevcut olmayan, bulunmayan şey, nesne veya kimse.

Saña beñzer cihān içinde yok gül
Benüm tek daḫı yok bī-çāre bülbül

30. **yok:**
Gazel 2148
Mısra: **8**
"Hayır" anlamında kullanılan kelime.

Rıẕk içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

31. **yog-iken:**--*iken*
Gazel 2062

Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Öpdi dirler baña laʿlüñ yog-iken andan nişāñ
Gerçek olur ʿāşıḳ olan kanda ise müttehem

32. **yokdur:**--*dur,* -
Gazel 2068
Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

İşidür yokdur sorar yokdur derūnum ḥālini
Dir-idüm bir kimse ger güş eyleye derdüm benüm

33. **yok:**
Gazel 2079
Mısra: **4**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

34. **yok:**
Gazel 2086
Mısra: **8**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

35. **yok:**
Gazel 2087
Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

Güş ider yok kime taḳrīr ideyim derd-i dilüm
Şimdi başumdan aşupdur ġam-ı bī-pāyānum

36. **yok:**
Gazel 2101
Mısra: **11**
Mevcut olmayan, bulunmayan şey, nesne veya kimse.

Senden özge baña yok ʿālem içinde bir şāh
Var işigüñde benüm gibi senüñ niçe ġulām

37. **yok:**
Gazel 2109
Mısra: **9**
Mevcut olmama, bulunmama.

Dil virmegil Muḥibbī cihāna vefāsı yok
Nʾoldı Sikenderʾe naẓar it kanda gitdi Cem

38. **yok:**
Gazel 2120
Mısra: **8**
Mevcut olmama, bulunmama.

Hafta olur görmezem gün yüzüni aylar geçer
Āh kim bir mihri yok nā-mihribānum var benüm

39. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2138
Mısra: **4**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Kaʿbe-i kūyuñ nigārā mesken olmışdur baña
Andan artuk bir yirüm yokdur ġarīb üftādeyem

40. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2138
Mısra: **10**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

41. **yok:**
Gazel 2143
Mısra: **4**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

O sāḥir çeşmi siḥriyle dili dīvāne itmişdür
Dükendi ṣabr-ıla ʿaḳlum daḫı yanumda yok varum

42. **yok:**
Gazel 2144
Mısra: **5**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Çeşmüñ itdügini itmez dīni yok kāfir daḫı
Öldürürseñ bāri bildür suçum iy merdüm benüm

43. **yok:**
Gazel 2148
Mısra: **4**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Bu dil-i dīvānem ile iderem dāyim kelām
Bulımadum aradum yok böyle hem-derdüm benüm

44. **yok:**
Gazel 2150
Mısra: **8**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Tañlamañ gül ruḫları yādına efġān eylesem
Yok mıdur bir bülbül-i şūrīde deñlü ġayretüm

45. **yok:**
Gazel 2153
Mısra: **10**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

46. **yok:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

47. **yok:**
Gazel 2196
Mısra: **2**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Gitdi elden cān u dil bir bī-vefādur sevdügüm
Cevri bī-ḥad mihri yok bir pür-cefādur sevdügüm

48. **yok:**
Gazel 2216
Mısra: **1**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Cihānı yok iken mevcūd iden kim
Ḫaṭāsın kullarınuñ cūd iden kim

49. **yok:**
Gazel 2353
Mısra: **9**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

İy Muḥibbī tā ölince uşbu derde çāre yok
Baḥr ola yiridür şimden girü yaşum benüm

50. **yok:**
Gazel 2401
Mısra: **10**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Ṣabra çün kalmadı Muḥibbī mecāl
Çāre yok bir diyāra ʿazm idelüm

51. **yok:**
Gazel 2424
Mısra: **3**
Bulunmama durumu, mevcut değil.

Yāra ʿarż eylemege ḥālümi bir kimsene yok
Niçe rāżī olayım gerdiş-i devrānumdan

52. **yok-durur:**-*dur, -ur*
Gazel 2166
Mısra: **6**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Āteşüm cāna irişdi kār ide mi bilmezem
Yok-durur eşkümden özge dīdede ābum benüm

53. **yok:**
Gazel 2171
Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḥs ara kaldı gümānum var benüm

54. **yok:**
Gazel 2173
Mısra: **5**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

55. **yok:**
Gazel 2173
Mısra: **6**
Bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse.

Miyānuñla lebüñçün var mı yok mı diyü baḥs itdük
Eşer yok bildüm anlardan egerçi ḳīl ü ḳāl itdüm

56. **yok:**
Gazel 2180
Mısra: **4**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Görmek isterseñ maḥabbet görinür miḥnet saña
Yazayım miḥnet maḥabbet farḳı yok imlā kılam

57. **yok:**
Gazel 2202
Mısra: **3**
Bulunmayan, mevcut olmayan şey.

Ḥüsnine yok anuñ bahā güzeller içre mübtelā
Kim göre olur mübtelā ammā ki kimdür dimezem

58. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2236
Mısra: **1**
Bulunmamak, olmamak, mevcut olmamak.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

59. **yok:**
Gazel 2244
Mısra: **2**
Bulunmayan, mevcut olmayan.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

60. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2001
Mısra: **4**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Ger yakarsañ āteş-i hicrāna iy dilber beni
ʿIşḳuñ-ıla cān virem dönmege yokdur iḫtimāl

61. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2327
Mısra: **2**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

62. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2329
Mısra: **6**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı būseyi almakadayım
ʿIşḳ bāzārında yokdur bundan ayruk ṣanʿatum

63. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2400
Mısra: **6**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

64. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2400
Mısra: **8**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Gelmişüzdür ol ulu dergāha ʿarż-ı ḥāl içün
Andan özge varacak bir yirümüz yokdur bizüm

65. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2402
Mısra: **16**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Gördi dilber bu Muḥibbī ʿışḳ-ıla dīvānedür
Didi yokdur saña beñzer rind ü ḳallāşum benüm

66. **yok-durur:**-*durur*
Gazel 2329
Mısra: **12**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḫān içre müdām
Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

67. **yok-durur:**-*durur*
Gazel 2333
Mısra: **2**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Devlet-i ʿışḳuñda cānā dem-be-dem artar ġamum

Yok-durur derd ü belādan ġayrı artuk hem-demüm

68. **yokdur:**-*dur*
Gazel 2362
Mısra: **16**
Bulunmama durumu, mevcut olmama.

Muḥibbī derd-i ʿışḳ-ıla düşelden baḫr-ı hicrāna
Ġamuñdan özge hīç yokdur anuñla āşinā ḳıblem

yok yire:

1. **yok yire:**
Gazel 2077
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Boşu boşuna, gereksiz yere.

İtme Muḥibbī kuluña gel yok yire ġazab
Sulṭān olan kimesneye lāyıḳ-durur ḥilim

2. **yok yire:**
Gazel 2148
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Boşu boşuna, gereksiz yere.

İy Muḥibbī çünki oynar oynını nerrād-ı çarḫ
Yok yire çekme elem gelmez dime nerdüm benüm

3. **yok yire:**
Gazel 2256
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Boşu boşuna, gereksiz yere.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḫnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

4. **yok yire:**
Gazel 2266
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Gereği yokken, boşu boşuna.

Baglama dünyā-yı dūna iy Muḥibbī göñlüñi
Ḫayf ola ʿömr-i ʿazīzi yok yire bāṭıl kılam

5. **yok yire:**
Gazel 2419
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Boşu boşuna, gereksiz yere.

Eline ḫançer almışdur yine cellād-veş çeşmi
Kırup ʿāşıḳların nā-ḥaḳ döker yok yirlere çok kan

yok yire-:

1. **yok yire-:**
Gazel 2037
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hiçbir gereği ve sebebi olmadan, boşu boşuna.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

yoksa:

1. **yoksa:**
Gazel 2017
Mısra: **4**
Aksi takdirde, aksi halde.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

2. **yoksa:**
Gazel 2171
Mısra: **5**
Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli belirtmek için kullanılır; acaba.

Kıldan ince mi miyānı yoksa yok andan nişan
Bilmedüm bu baḫs ara kaldı gümānum var benüm

yol:

1. **yolından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2063
Mısra: **10**
Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah.

Muḥibbī aglayup gülmek gerek her dem yolından hem
Günāhuñdan seni pāk eylemez illā gözüñ yaşı

2. **yolında:**-*ı, -(n)da*
Gazel 2000
Mısra: **2**
Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

3. **yolında:**--*ı, --(n) da*
Gazel 2000
Mısra: **2**
Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir, maksat, uğur.

Hicr ü ġam ger ben ġarībi ser-te-ser iderse kül
ʿIşḳı yolında anuñ dönmek baña mümkin degül

4. **yollar:**-*lar*
Gazel 2335
Mısra: **10**
Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir.

Varmaz oldı bu Muḥibbī kūyına dildārınuñ
Bagludur yollar geçilmez kanlu yaşumdan benüm

5. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2312
Mısra: **6**
Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

6. **yoluñda:**--*(u)ñ, --da*
Gazel 2004
Mısra: **12**
(Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir || amaç,maksat, uğur.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

7. **yoluñda:**--*(u)ñ, --da*
Gazel 2004
Mısra: **12**
(Sevgilinin) uğrunda, yolunda.

Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ ḥaḳı kim ḳıbledür kūyuñ baña
Vaṣluña irişmege yoluñda ḳurbāndur göñül

8. **yolına:**--*ı, --n, --a*
Gazel 2004
Mısra: **13**
Uğruna,uğrunda ‖ Amaç, maksat.

Bir lebi şīrīn yolına cān u dil virmiş-durur
Kūh-ı ġamda dōstlar Ferhād-ı bī-cāndur göñül

9. **yol:**
Gazel 2015
Mısra: **4**
Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem.|| Uyulan ilke, sistem, usul, tarz, tarik. || Davranış, tutum, gidiş veya davranış biçimi.

Bakmadı benden yaña dildāra virdüm dün selām
Almamak Tañrı selāmın didüm aña yol degül

10. **yolda:**--*da*, -
Gazel 2036
Mısra: **4**
Amaç, maksat, uğur.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

11. **yolunda:**--*u*, --*n*, --*da*
Gazel 2051
Mısra: **10**
Amaç, maksat, uğur.

Kaʿbe kūyuñda Muḥibbī kendüyi ḳurbān ider
Key ulu devletdür aña ola yolunda fitīl

12. **yolunda:**--*u*, --*n*, --*da*
Gazel 2054
Mısra: **6**
Takip edilen seyir. || *Amaç,maksat, uğur.*

Ola kim ol boyı servüñ irişe ḫāk-i pāyine
Akıtdum gözlerüm yaşın yolunda cūy-bār itdüm

13. **yolda:**-*da*
Gazel 2070
Mısra: **8**
Amaç, maksat, uğur.

İbtidā-yı ʿışḳdan virür bulınur çok ḫaber
Līk ben hergiz bu yolda intihāyı görmedüm

14. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2072
Mısra: **7**
Amaç, maksat, uğur.

Evvel iḳrār eyledüm yoluña cān terk itmegi
Gel beni öldür ḥabībüm çünki medyūn olmışam

15. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2075
Mısra: **7**
Amaç, maksat, uğur.

Māḥ-rūlar yolına ben bāş u cān terk eyledüm
Var-ısa gelsün bu devr içinde emsālüm benüm

16. **yoluñ:**-*uñ*
Gazel 2076
Mısra: **10**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

17. **yolı:**-*ı*
Gazel 2076
Mısra: **9**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı ṣaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

18. **yolda:**-*da*
Gazel 2086
Mısra: **6**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Bulmadum bir çāre çāre çāre çāre vaṣluña
ʿĀḳıbet bu yolda ben kendümi nā-çār añladum

19. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2087
Mısra: **2**
Amaç, maksat, uğur.

Luṭf idüp anı ḳabūl itse eger cānānum
Çokdan eyler-idüm yolına terk cānum

20. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2089
Mısra: **1**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Yolına bir boyı servüñ gözüm yaşın revān itdüm
Geçersem cümle varumdan ʿaceb mi terk-i cān itdüm

21. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2092
Mısra: **9**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

22. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2109
Mısra: **5**
Amaç, maksat, uğur.

Cānān yolında her ne gelürse gelür sürūr
Ger tīġ-ı ḳahr u cevr ü ger ḫançer-i sitem

23. **yoluna:**-*u, -n, -a*
Gazel 2132
Mısra: **6**
Amaç, maksat, uğur.

Bu ḫasta göñül irmez-ise vaṣluña cānā
Cān virse gerek yoluna çün kaldı hemān dem

24. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2135
Mısra: **2**
Amaç, maksat, uğur.

Ney gibi bagrı delinmiş bir belā-keş ʿāṣıḳam
Cān-ıla dilberlerüñ yolında ammā ṣādıḳam

25. **yolda:**-*da*
Gazel 2136
Mısra: **2**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Her kaçan eşʿārum içre leblerin yād eyleyem
Niçe şīrīn lebleri bu yolda Ferhād eyleyem

26. **yolından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2145
Mısra: **4**
Takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Günāhumdan umaram kim beni ʿışḳ ābı pāk ide
Anuñçün togrılup geldüm bugün ʿışḳuñ yolından hem

27. **yollaruñda:**-*lar, -uñ, -da*
Gazel 2155
Mısra: **9**
Amaç, maksat, uğur.

Bu Muḥibbī anuñ-ıçun yollaruñda ḫāk olur
Ola kim bir gün diyesin ḫāk-i rāhumdur benüm

28. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2187
Mısra: **1**
Takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Her kaçan ʿışḳuñ yolında terk-i cān ser eyleyem
Cümleten ʿışḳ ehline serdar olam ker eyleyem

29. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2189
Mısra: **7**
Takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Cān u baş terk eyleyem yoluñda iy ārām-ı cān
Bunuñ ile ʿālem içre göñlümi şād eyleyem

30. **yoluñı:**-*uñ, -ı*
Gazel 2197
Mısra: **3**
Amaç, maksat, uğur.

Yoluñı niçe yıllardur gelesin diyü iy dilber
Oturdum görmedüm derdā hemān dīde-çehār oldum

31. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2198
Mısra: **5**
Amaç, maksat, uğur.

Cān fedā kıldum yoluñda itmedüm ġayrı günah
Ḳanı yā luṭf u kerem ben dutalum kan eyledüm

32. **yollaruñda:**-*lar, -uñ, -da*
Gazel 2198
Mısra: **10**
Amaç, maksat, uğur.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

33. **yolda:**-*da*
Gazel 2199
Mısra: **6**
Amaç, maksat, uğur.

Cidd ü cehd-ile viṣāle bulmadum hīç dest-res
Sālhā gerçi bu yolda ben tekāpü eyledüm

34. **yolda:**-*da*
Gazel 2206
Mısra: **10**
Takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Bunda ḫāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

35. **yolda:**-*da*
Gazel 2256
Mısra: **2**
Takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

ʿÖmrümi ḫarc eyledüm yok yire ġāyet ġāfilüm
Miḥnet ü endūhdur ancak bu yolda ḥāṣılum

36. **yollarumı:**-*lar, -um, -ı*
Gazel 2260
Mısra: **8**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir.

Ġam u derd-ile belā her yañadan itdi hücūm
Bagladı yollarumı ceyş-i sitem-i pīş ü pesüm

37. **yolda:**-*da*
Gazel 2268
Mısra: **12**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Çeşmi eline ḳatlüm içün tīġ-ı tīz alur
Ben de bu yolda virmege çokdan ser isterem

38. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2287
Mısra: **13**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Didüm ʿışḳuñ yolında cāñ virürsem
Mezāruña didi bu beyti yazam

39. **yollaruñ:**-*lar, -uñ*
Gazel 2292
Mısra: **4**
Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

40. **yolda:**-*da*
Gazel 2297
Mısra: **10**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

İy Muḥibbī ʿışḳuñuñ çün derd ü miḥnet ḥāṣılı
Anuñ içün ölmegi bu yolda ben rā eyledüm

41. **yolda:**-*da*
Gazel 2304
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Māh-rūlar fikr idüp ger göñlümi māyil kılam
Naḳd-i cān ḫarc eyleyüp bu yolda ġam ḥāṣıl kılam

42. **yolda:**-*da*
Gazel 2305
Mısra: **9**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Reʾyüm oldur cān virem bu yolda iy ārām-ı cān
ʿĀlem-i fānīde sanma ġayrı reʾyi isterem

43. **yolda:**-*da*
Gazel 2311
Mısra: **8**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Tīr-i ġamzeñ gelse idem sīnemi aña siper
Cān virem bu yolda sanmañ mihnet-i cān eyleyem

44. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2316
Mısra: **1**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Bende oldum bir şehüñ yolına cān ısmarlaram

Her ne kim emr itse ben anı hemān ısmarlaram

45. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2320
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Kalmadı hicrüñle cānā ṭāḳ olupdur ṭāḳatüm
Yoluña cānum niṣār itmekdür āḫir niyyetüm

46. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2326
Mısra: **6**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

47. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2329
Mısra: **9**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

48. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2332
Mısra: **11**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Ol cefākāruñ yolında terk-i cān itdüm yine
Ġuṣṣa vü derd ü belādan cānı āzād eyledüm

49. **yollar:**-*lar*
Gazel 2338
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

50. **yollar:**-*lar*
Gazel 2338
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

51. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2349
Mısra: **6**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Öldürürseñ gel beni öldür günāhum añma hīç
Dōstum yoluñda ölmek iḫtiyārumdur benüm

52. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2444
Mısra: **4**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Eylemezseñ ʿiyd-i aḍḥā irdi ger ḳurbān beni
Hey yoluñda öldügüm ölmek muḳarrerdür bugün

53. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2362
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

54. **yolumda:**-*um, -da*
Gazel 2362
Mısra: **5**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʾl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

55. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2363
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Güzeller içre iy servüm seni çün iḫtiyār itdüm
Akıtdum gözlerüm yaşın yoluñda cūybār itdüm

56. **yolda:**-*da*
Gazel 2373
Mısra: **2**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

İdelüm vaṣfuñı heves nʾidelüm
Cān virelüm bu yolda pes nʾidelim

57. **yoluñ:**-*uñ*
Gazel 2374
Mısra: **9**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Rūz-ı maḥşerde eger ugrasa Mecnūnʾa yoluñ
Diyesin aña Muḥibbī seni hem-rāh çekem

58. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2389
Mısra: **7**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Cānı terk eyleyeyin yolına cānānelerüñ
Ola uşşāḳ ara vaṣlına anuñ dest-resüm

59. **yolları:**-*lar, -ı*
Gazel 2398
Mısra: **4**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Bir yerden bir yere gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer, tarik, rah.

Ola ki bir ḳadem basa gelüp ruḫsāruma diyü
Düşüben yolları üzre ben anuñ ḫāksār oldum

60. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2400
Mısra: **5**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || Amaç, maksat, uğur.

Dimiş idüm eylesem yoluña cānumı fedā
Dönüşüm yokdur bu sözden bir-durur benüm sözüm

61. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2413
Mısra: **3**
Bir şeye ulaşmak için takip

edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Başumı kodum tīşe-i ġam yolına āḫir
Kūhsār-ı belā içre ʿaceb kūhkenem ben

62. **yolın:**-*ı, -n*
Gazel 2420
Mısra: **1**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Dil-i nā-şāduma ʿışḳuñ yolın irşād ideyin
Yaʿñī gönlümi belā vü ġāma muʿtād ideyin

63. **yoluña:**-*uñ, -a*
Gazel 2443
Mısra: **8**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Tuḥfe eyler kūyuña varsa gözüm gevherlerin
Ger ḳabūlüñ var-ısa yoluña īṣār eylesün

64. **yolına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2495
Mısra: **5**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Varuñı ḫarc idegör yolına cānānelerüñ
Ele girmezse daḫı akça vü puldan çıkasın

65. **yoluñda:**-*uñ, -da*
Gazel 2031
Mısra: **5**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Ben fedā kıldum yoluñda çün senüñ cān u seri
Dōstum göndermedüñ bir būseñi baña nevāl

66. **yolında:**-*ı, -n, -da*
Gazel 2083
Mısra: **8**
Bir şeye ulaşmak için takip edilen seyir. || *Amaç, maksat, uğur.*

Ḳaddi ḫayāli gelse dile cūlar akıdup
Āḫir yolında cemʿ olup ʿummān olan yaşum

yol gözed-:

1. **yol gözed-:**
Gazel 2153
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Birinin gelmesini merakla beklemek.

Görmezem ḫʿāb yüzin iki gözüm yol gözedür
Diye her bār görelüm düşer-ise rāhum

yol ḳaṭʿ eyle-:

1. **yol ḳaṭʿ eyle-:**-*dü, -m*
Gazel 2036
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yol almak, bir yolu aşmak.

Gerçi kim ḳaṭʿ eyledüm hicran ilinde niçe yol
Bāb-ı vaṣl-ı dil-rübāya bulmadum hergiz vuṣūl

yolda kal-:

1. **yolda kal-:**
Gazel 2175
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Gittiği yolda ilerleyememek, gideceği yere varamamak veya geç kalmak.

Olup ġavvāṣ baḥr-ı ʿışḳa taldum
İrem ḳaʿrına didüm yolda kaldum

yoldan çık-:

1. **yoldan çık-:**
Gazel 2495
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Belli bir yolu takip eden taşıtlar gitmekte olduğu yoldan ayrılmak.

Rāh-ı ʿışḳuñda görüp ʿāṣıḳı yoldan çıkasın
Bir bu kim kana girüp bir bu kuldan çıkasın

yoldan çıkar-:

1. **yoldan çıkar-:**
Gazel 2481
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Doğru yoldan saptırmak, ayartmak.

Muḥibbī virmeyem dirdüm didi meh-rūlara hergiz
Beni yoldan çıkaran āh bu gözi ile o kaş olsun

yoldaş:

1. **yoldaşum:**-*um*
Gazel 2402
Mısra: **6**
Yol arkadaşı, dost.

Vadī-i miḥnetde Mecnūn baña pādaş olmadı
Bulımadum dehr ara ġam içre yoldaşum benüm

2. **yoldaşum:**-*um*
Gazel 2093
Mısra: **6**
Yol arkadaşı. || *Arkadaş, dost.*

Geldi Ferhād yanuma kesdükde ben kūh-ı ġamı
Ancak olur kūhkenlik içre yoldaşum benüm

yolına cān u başı vir-:

1. **yolına cān u başı vir-:**
Gazel 2227
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Uğrunda ölmek,uğrunda ölecek kadar bağlı olmak.

Cān u başı vireyim yolına ben cānānumuñ
Umaram ki diye taḥsīn eyleyüp ferdüm benüm

yoluña cān vir-:

1. **yoluña cān vir-:**
Gazel 2389
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Uğrunda ölmek. || *Uğrunda ölecek kadar bağlı olmak.*

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

yoluñı bekle-:

1. **yoluñı bekle-:**
Gazel 2172
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gelmesini merakla beklemek.

Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum
Mālikem bir cāna ol daḫı fedā

olsun direm Cāñ virüp bir būseñe cānā ḫarīdār oldugum

2. **yoluñı bekle-:**
Gazel 2172
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gelmesini merakla beklemek.

Niçe yıldur beklerem yoluñı virmezsin selām
Ummazam bir nesne cāna merḥabā olsun direm

yön:

1. **yönin:**-*i, -n*
Gazel 2218
Mısra: **7**
Cihet, taraf, suret.

Ṣalāḥ-ı ʿaḳl-ıla hūşı yönin dīvāneden sormañ
Başum sevdā-yı zülfiyle ser-i dīvānegī dārem

yu-:

1. **yuyasın:**-*yasın*
Gazel 2255
Mısra: **5**
Temizlemek, yıkamak.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

2. **yur:**--*r, -*
Gazel 2018
Mısra: **5**
Temizlemek, yıkamak.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

3. **yumaya:**-*ma, -(y)a*
Gazel 2080
Mısra: **2**
Yıkamak.

Meded artmakdadur her gün günāhum
Deñizler yumaya rūy-ı siyāhum

4. **yuya:**-*(y)a*
Gazel 2383
Mısra: **7**
Temizlemek, yıkamak.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

5. **yuna:**-*n, -a*
Gazel 2400
Mısra: **10**
Yıkamak.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

6. **yur:**-*r*
Gazel 2483
Mısra: **1**
Yıkamak.

Göñül teslīm-i cān eyler elin yur kendü kanından
Ṭārīḳ-ı ʿışḳa ki girse geçer nām u nişānından

yüce:

1. **yücedür:**-*dür*
Gazel 2236
Mısra: **2**
Ulu, büyük, yüce, yüksek.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḫālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

2. **yücedür:**-*dür*
Gazel 2249
Mısra: **13**
Ulu, büyük, yüce, yüksek.

Āşiyānı yücedür irmek aña mümkin degül
Niçeye dek iñleyüp ḥasretle āh u vā kılam

3. **yüce:**
Gazel 2273
Mısra: **1**
Büyük, yüksek.

Sidreden yüce görinür baña ḳaṣruñ güzelüm
Meger āhum eli ile aña irişe elüm

4. **yüce:**
Gazel 2287
Mısra: **10**
Büyük, yüksek.

Didüm bālā mıdur ḳaddüñ ya ṭūbā
Didi andan yüce ben ser-firāzam

5. **yücedür:**-*dür*
Gazel 2089
Mısra: **7**
Yüksek, büyük, ulu, mertebesi üstün olan.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

6. **yücedür:**-*dür*
Gazel 2120
Mısra: **5**
Yüksek, büyük, ulu, mertebesi üstün olan.

Her ne deñlü ḳaṣruñ iy meh-rū felekden yücedür
Çıkmaga āhum kemendiyle fiġānum var benüm

7. **yüce:**
Gazel 2236
Mısra: **10**
Ulu, büyük, yüce, yüksek.

Luṭf-ıla didi Muḥibbī ki kapum bendesidür
Çarḫdan oldı yüce kevkeb-i iḳbālüm benüm

yük:

1. **yükinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2286
Mısra: **5**
Manevi ağırlık.

Şikāyet itmez idüm ġam yükinden
Eger çekmege anı ḳādir olsam

2. **yüklerin:**-*ler, -i, -n*
Gazel 2493
Mısra: **3**
İnsana baskı yapan ağır durum veya görev.

İḫtiyār ider belā vü derd ü miḥnet yüklerin
Dil virüp bir māh-rūya şīve vü nāz isteyen

yükin çek-:

1. **yükin çek-:**
Gazel 2160
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bütün güçlüklerine göğüs germek.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

yükle-:

1. **yükletdi:**-*t, -di*
Gazel 2222
Mısra: **7**

Yük almak, sıkıntı ve derdi üzerine almak.

Şol ḳadar arkama yükletdi benüm bār-ı ġamı
Didi taḥsīnler idüp kim göre hāmūn çekerem

yum-:

1. **yumınca:**-*ınca*
Gazel 2103
Mısra: **8**
(Göz) kapamak.|| Ölmek.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

yun-:

1. **yunmışum:**-*mış, -um*
Gazel 2386
Mısra: **4**
Yıkanmak, yıkanıp temizlenmek.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum:

1. **yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum:**
Gazel 2134
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Suçlu-günahkarlar yüzlerinden tanınır. || Rahman suresi 41. ayet.

Bildi çün sevdügümi ol māhum
Yuʿrefuʾl-mücrimīne bī-sīmāhum

yüreg:

1. **yüregümi:**-*üm, -i*
Gazel 2129
Mısra: **8**
Kalp, gönül.

Didügümce baña raḥm eyle gel iy āfet-i cān
Ḫançer-i cevr-ile san yüregümi yara didüm

yüregüni dagla-:

1. **yüregüni dagla-:**
Gazel 2439
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Çok acı vermek.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

yürek:

1. **yürek:**
Gazel 2279
Mısra: **5**
İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Gözüm yaşlu yürek başlu denī dünyāyı terk itdim
Beni biñ pāre itseler direm ʿuḳbādan el çekmem

2. **yürek:**
Gazel 2317
Mısra: **18**
İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Kapuñda çünki meddāḥam seni medḥ iderem her dem
Yürek pür-ġam gözüm pür-nem Muḥibbīʾyem ḫoş elḫānum

3. **yüregüñüñ:**-*üñ, -üñ*
Gazel 2489
Mısra: **6**
İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevi varlığının merkezi, gönül.

Dir-iseñ ʿışḳuñ çerāġı yana söyinmeye hīç
Sūz-ıla yüregüñüñ her gice dağın yakasın

4. **yüregi:**-*i*
Gazel 2424
Mısra: **9**
İnsanın bütün duygularının kaynağı ve manevî varlığının merkezi, gönül.

Ḫālüme raḥm idiserdür yüregi āḥen-ise
İy Muḥibbī okıyan defter ü dīvānumdan

yürek pāre ol-:

1. **yürek pāre ol-:**
Gazel 2441
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Çok fazla acımak, içi, kalbi parçalanmak.

Tīġ-ı hicrüñle şehā şād ol pāre olmışken yürek
Bād-ı āhum geldi tagıtdı anuñ her pāresin

yüri-:

1. **yüri:**
Gazel 2036
Mısra: **4**
İlerlemek, devam etmek.

İstedüm būse lebinden güldi dilber gül gibi
Didi vaṣla çare isterseñ bu yolda yüri öl

2. **yüri:**
Gazel 2326
Mısra: **3**
İlerlemek, devam etmek.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

3. **yüriyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2358
Mısra: **2**
Hücum etmek, saldırmak.

Allāh Allāh diyelüm sancak-ı şāhī çekelüm
Yüriyüp her yañadan şarḳa sipāhı çekelüm

4. **yüriyüp:**-*(y)üp*
Gazel 2358
Mısra: **10**
Hücum etmek, saldırmak.

Umaram rehber ola bize Ebūbekr ü ʿÖmer
İy Muḥibbī yüriyüp şarḳa sipāhı çekelüm

5. **yüri:**
Gazel 2489
Mısra: **9**
İlerlemek, devam etmek.

İy Muḥibbī yüri di bülbüle āh eyleme kim
Nev-ʿarūs-ı gülüñ elvire tuvagın yakasın

yüri:

1. **yüri:**
Gazel 2007
Mısra: **3**
"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü.

Yüri cān naḳdini ḫarc eyle metāʿ-ı ġamı al
Assı itdi niçeler uydı bu bāzāra göñül

2. **yüri:**
Gazel 2047
Mısra: **6**
"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü.

Sen de iy dil sevüben cān-ıla bir Leylī-veşi
Yüri Mecnūnlayın ʿāleme sen destān ol

3. **yüri:**
Gazel 2044
Mısra: **11**
"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü, devam et, ilerle.

ʿĀşıḳ iseñ şemʿ-i ḥüsne yak yüri cān u seri
Çünki sen pervānesin yanmaga sen pervāne gel

4. **yüri:**
Gazel 2191
Mısra: **9**
"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü, devam et, ilerle.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

5. **yüri:**
Gazel 2191
Mısra: **9**
"Yürü, haydi" anlamında teşvik sözü, devam et, ilerle.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

6. **yüri:**
Gazel 2112
Mısra: **11**
"Haydi, durma!" anlamında bir söz.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış göñlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

yürü-:

1. **yürür:**--*r*, -
Gazel 2060
Mısra: **2**
Adım atarak ilerlemek. || Yayan olarak gitmek, gezmek.

Bulmadum çare bu dil derdine bī-çāre benem
Tag u ṣaḥrālara düşmiş yürür āvāre benem

2. **yürür:**-*r*
Gazel 2191
Mısra: **8**
Bir kimse veya nesne bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerleme.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

3. **yürür:**-*r*
Gazel 2210
Mısra: **1**
Bir kimse veya nesne bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerleme.

Yürür ser-geşte dil ḫasta tekāpu-yı beyābānum
Arayup baḫr u ber içre seni dāyim şitābānam

4. **yürür:**-*r*
Gazel 2309
Mısra: **4**
Bir kimse veya nesne bir yöne doğru yer değiştirmek, yer değiştirerek ilerlemek; gezmek, dolaşmak.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

5. **yürür:**-*r*
Gazel 2419
Mısra: **1**
İlerlemek, yol almak.

Süvār-ı esb-i nāz olmış yürür ol ḫusrev-i ḫūbān
Ḫaṭ u ḫāli belā-yı dil dü çeşmi kāfir-i fettān

yūsuf:

1. **yūsuf:**
Gazel 2022
Mısra: **1**
Güzelliğiyle meşhur peygamber Hz. Yusuf.

Mışr-ı ḥüsn içre seni görsem eyā Yūsuf cemīl
Tañ degüldür gözlerüm yaşına dinse ʿayn-ı Nīl

2. **yūsuf:**
Gazel 2047
Mısra: **10**
Hz. Yusuf. || Hz. Yusuf güzelliği ile meşhurdur. Mısır kıralı onu esir eder.Kralın karısı Zeliha ona aşık olur ama Yusuf'tan beklediği karşılığı göremez ve ona iftira atarak onu zindana attırır. Allah ona zindanda rüya yorumlama ilmini bağışlar.Kral bir gün rüya görür.Bu rüyayı inandırıcı bir biçimde yalnızca Yusuf yorumlar ve yedi yıl bolluktan sonra yedi yıl kıtlık olacağını söyler.Söyledikleri doğru çıkınca suçsuzluğu da kanıtlanınca zindandan kurtulur.

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

3. **yūsufʾum:**-*um*
Gazel 2317
Mısra: **12**
Hz. Yusuf II Hz. Yakub'un oğlu Hz. Yusuf. Mısır'a sultan olması, kardeşleri tarafından kuyuya atılıp ölüme terk edilmesi ve güzelliği yönüyle Klasik Türk şiirinde söz konusu edilmektedir.

Nebātum şekkerüm gencüm bu ʿālem içre bī-rencüm
ʿAzīzüm Yūsufʾum varum göñül Mışrʾındaki ḫanum

yūsuf-cemāl:

1. **yūsuf-cemāl:**
Gazel 2029
Mısra: **3**
Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı iy Yūsuf-cemāl
Kūyuñ içre akdı yaşum hem çü Nīl

2. **yūsuf-cemāl:**
Gazel 2466
Mısra: **3**
Hz. Yusuf gibi güzel yüzlü.

Mışr-ı ḥüsnüñ ḫaḳḳı senden ayru iy Yūsuf-cemāl
Eşk-i çeşmüm Nīlʾden eksük degül hem Ṣāṭʾdan

yūsuf-ı mışrīʾye:

1. **yūsuf-ı mışrīʾye:**--*(y)e*, -
Gazel 2033
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Mısır'ın Yusuf'u. || Yusuf peygamber Mısır'a sultan olmuştur. Güzelliğini telmihen sevgilinin yüzü Mısır'a, kendisi de sultana benzetilir.Ayrıca Yusuf

peygamberin güzelliği sevgiliye de benzetilir.

Yūsuf-ı Mıṣrīʾye nisbet ḥüsn-ile sensin cemīl
İster-iseñ gün yüzün göster aña rūşen delīl

yüz:

1. **yüzine:**--*i*, --*n*, --*e*
Gazel 2017
Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre.

Ben belā-keş bülbüle eydüñ ki tīmār eylesün
Gül yüzine karşu yoksa ḳaṣd-ı cān eyler göñül

2. **yüzin:**--*i*, --*n*, -
Gazel 2018
Mısra: **5**
Yüz, suret, çehre.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

3. **yüzden:**-*den*
Gazel 2179
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

4. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2179
Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre.

Ṣaf ṣaf olmış ʿāṣıḳuñ keşf eylegil yüzden niḳāb
Ben kimem ki isteyem yüzüñi tenhāyı görem

5. **yüzümi:**-*ü, -m, -i*
Gazel 2187
Mısra: **7**
Yüz, suret, çehre.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

6. **yüzine:**-*i, -ne*
Gazel 2383
Mısra: **5**
Taraf, yön, kısım.

Kim baka gökler yüzine ḥalḳa ḥalḳa görinen
Bilmeyen bilsün ki ejder gibi āhumdur benüm

7. **yüzine:**-*i, -(n)e*
Gazel 2000
Mısra: **9**
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

8. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2003
Mısra: **7**
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

9. **yüzümden:**-*üm, -den*
Gazel 2276
Mısra: **6**
Sima, çehre, surat.

Didi dilber şeb-i yeldā saçumdur
Yüzümden soralar tāze bahārum

10. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2019
Mısra: **2**
Başta alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat.

Yok agzuña bilüñe disem kim ḫaber degül
Yüzüñe mihr ü meh disem eksük naẓar degül

11. **yüzine:**--*(i)n*, --*e*
Gazel 2000
Mısra: **10**
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Ṭaliʿ-i naḥsum olurdı saʿd-ı ekber dōstlar
Bir kezin gülse Muḥibbī yüzine ol şūḫ gül

12. **yüzi:**--*i*
Gazel 2007
Mısra: **11**
Çehre, suret.

Ol boyı serv(i) yüzi şemʿi Muḥibbī seveli
Tañ mı pervāne gibi yansa eger nāra göñül

13. **yüzine:**--*i*, --*n*, --*e*
Gazel 2021
Mısra: **9**
Başın, üzerinde alın, kaş, göz, burun, yanaklar, ağız, ve çene bulunan ön kısmı, surat, çehre.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāşıluñ ak u karadan vāz gel

14. **yüzi:**-*i*
Gazel 2373
Mısra: **7**
Sima, çehre, surat.

Gül yüzi şevḳı-y-ile şubḥa degin
Olalum bülbüle hem-nefs nʾidelüm

15. **yüzüñ:**--*üñ*
Gazel 2032
Mısra: **1**
Surat, çehre.

Gün yüzüñ üstinde gördüm kaşlaruñ iki hilal
Kim görüpdür kim güneş ide ḳamerle ittiṣāl

16. **yüzüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2032
Mısra: **6**
Surat, çehre.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

17. **yüzini:**--*i*, --*n*, --*i*
Gazel 2038
Mısra: **1**
Surat, çehre.

Rūze çıkdı çün saña gösterdi yüzini hilāl
Turma iy dil sāḳī-i Mehveş elinden büse al

18. **yüzüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2050
Mısra: **8**
Sima, çehre, surat.

Ḫaṭuñ geldi saña düşmez idesin daḫı raʿnālık
Yüzüñe kimseler bakmaz gerek ḫūrşīd-i raḫşān ol

19. **yüzüñ:**--*üñ*, -
Gazel 2051

Mısra: **1**
Sima,yüz,çehre.

İy boyun serv ü yüzüñ gül leblerüñdür selsebīl
Dōstum sünbül saçuñdan ʿanber olmışdur ḫācīl

20. **yüzüñde:**--*üñ, --de*
Gazel 2051
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

21. **yüzine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2053
Mısra: **7**
Yüz, surat, çehre.

Gün yüzine teşbīh itmek olur idi güneşi
Līkin anuñ konmamış buncılayın ḫaddinde ḫāl

22. **yüzüñüñ:**--*üñüñ, -*
Gazel 2059
Mısra: **5**
Sima, çehre, surat.

Yüzüñüñ nūrı ʿaḳsinden bu cāñum şuʿledār oldı
Gör anda ḥüsnüñi āyīne-ṣūret pākdür göñlüm

23. **yüzini:**--*i, --n, --i*
Gazel 2061
Mısra: **3**
Surat, çehre.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

24. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2079
Mısra: **10**
Yüz, surat, çehre.

Muḥibbī kemterem ednādan ednā
Yüzini ḫāke sürmiş bir giyāhum

25. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2085
Mısra: **3**
Sima, çehre, surat.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

26. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2086
Mısra: **3**
Yüz, surat, çehre.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā şubḥa dek bülbül gibi zār añladum

27. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2098
Mısra: **6**
Sima, çehre, surat.

Sözlerüm rūşen olur gün gibi bürhān istemez
Āfitābum yüzüñe mihr-i cihan-ārā disem

28. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2105
Mısra: **1**
Sima, çehre, surat.

Yüzüñi göreliden ʿışḳuñ-ıla ḫayrānam
Düşüben vādīlere derd-ile sergerdānam

29. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2141
Mısra: **5**
Sima, çehre, surat.

Göreliden yüzüñi yiñilmedi gözüm yaşı
Bāġ-ı ḥüsnüñde senüñ enhār olupdur gözlerüm

30. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2172
Mısra: **6**
Sima, çehre, surat.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

31. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2172
Mısra: **6**
Sima, çehre, surat.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

32. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2285
Mısra: **10**
Sima, çehre, surat.

Dīdem çün ebr-i nev-baḥārī
Döker yaşı gül yüzüñi görsem

33. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2303
Mısra: **3**
Sima, çehre, surat.

Yüzüñi çünki görmem
Pervāy-i kesī ne dārem

34. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2445
Mısra: **5**
Sima, çehre, surat.

Yüzüñi gördükde cān virmek muḳarrerken baña
Hīç revā mıdur çekem āh u enīnüñ minnetin

35. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2460
Mısra: **3**
Sima, çehre, surat.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

36. **yüzi:**-*i*
Gazel 2114
Mısra: **9**
Yön, taraf.

İy Muḥibbī tañ mı görinse yüzi çarḫuñ kebūd
Dem-be-dem aña ʿurūc iden duḫānumdur benüm

37. **yüz:**
Gazel 2117
Mısra: **1**
Yüz sayı sıfatı. || *Yüzlerce, pek çok.*

Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem
Görmedi ḳahr u sitem bir kes ben andan görmişem

38. **yüz:**
Gazel 2117
Mısra: **10**
Yüz sayı sıfatı. || *Yüzlerce, pek çok.*

İy Muḥibbī sormagil derdüm idersin āşikār
Yüz cefā biñ cevr ol nā-mihribāndan görmişem

39. **yüzüne:**-*ü, -n, -e*
Gazel 2119
Mısra: **4**
Sima, çehre, surat.

Biri gelse biri gider aña şems ü ḳamer dirler
Olupdur yüzüne ʿāşıḳ gelürler ṣubḥ u gāh aḫşām

40. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2122
Mısra: **2**
Yüz, suret, çehre.

Bāġ-ı ḥüsnüñe gözüm yaşını bārān eylesem
Gül yüzüñe karşu bülbül gibi efġān eylesem

41. **yüzi:**-*i*
Gazel 2137
Mısra: **7**
Sima, çehre, surat.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gül alnı ḳamer
Geşt idüp ʿālemi eṭrāfı tamāmet gördüm

42. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2156
Mısra: **3**
Yüz, suret, çehre.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

43. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2156
Mısra: **7**
Yüz, suret, çehre.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

44. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2161
Mısra: **4**
Yüz, suret, çehre.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

45. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2169
Mısra: **1**
Yüz, surat, çehre.

Yüzine bakdukça yāruñ her dem artar ḥayretüm
ʿĀlem içre tañ mıdur ʿışḳ-ıla ola şöhretüm

46. **yüzi:**-*i*
Gazel 2171
Mısra: **10**
Çehre, sima, surat.

İy Muḥibbī nʾeylerem bāġ-ı cinān u kevs̱eri
Bir lebi şīrīn yüzi gül gülsitānum var benüm

47. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2190
Mısra: **1**
Surat, sima, çehre.

Her kaçan görsem nigārā yüzüñi ḥayrānuñam
Derd-i ʿışḳ-ıla velī ʿālemde sergerdānunam

48. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2292
Mısra: **1**
Surat, sima, çehre.

Suçum budur ki iy dilber yüzüñi gördüm āh itdüm
Muḳırram ben günāhuma bilürem çok günāh itdüm

49. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2191
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Meger gün yüzine gün ʿāşıḳ olmış
Yürür āvāre itmez bir dem ārām

50. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2433
Mısra: **9**
Sima, surat, çehre.

Yāruñ Muḥibbī gün yüzine kim naẓar ide
Eydür ben anı māh-ı şeb-ārāya virmezsin

51. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2442
Mısra: **14**
Sima, surat, çehre.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

52. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2447
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Yüzine kılan naẓar yāruñ görür İslām u dīn
Olmamak lāzım idi ebrūlarında kibr ü kīn

53. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2491
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Baş virem şemʿ gibi ger bakabilsem yüzine
Akıdam göz yaşını komayam ol yār etegin

54. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2192
Mısra: **9**
Sima, surat, çehre.

Nāgehān gördüm senüñ cānā yüzüñ
Daḥı ol demden berü dem-besteyem

55. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2236
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Gün yüzüñ görmeyeli oldı karañu bu cihān
Bilmezem niçe geçer hafta vü meh sālüm benüm

56. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2284
Mısra: **14**
Sima, surat, çehre.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

57. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2339
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Görmez oldum gün yüzüñ meh alnuña
Gīce gündüz sākin-i ġamḫāneyim

58. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2362
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Yüzüñ Beytüʾl-ḥarāmʾında imām olmış meger çeşmüñ
Ki müjgānlar turup ṣaf ṣaf iderler iḳtidā ḳıblem

59. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2370
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Nev-bāhār-ı ḥüsnüñ añup gül yüzüñ yād eyledüm
Bülbül-i şūrīde gibi āh u feryād eyledüm

60. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2378
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Nigārā bāġ-ı ḥüsnüñde yüzüñ gülzāra beñzetdüm
Aña karşu bu dil murġını murġ-ı zāra beñzetdüm

61. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2415
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Nihān olalı gün yüzüñ gözümden
Akıdur dīdeler yaş yirine kan

62. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2484
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Görelden gün yüzüñ ḥāyrānuñ oldum
Benüm bu ḥālüme ḫalḳ oldı ḥayrān

63. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2195
Mısra: **11**
Sima, surat, çehre.

Didüm bu nāz u bu ʿişve nedür gül yüzüñi göster
ʿAcebdür daḫı bilmezsin didi ben şīvekār oldum

64. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2286
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Yüzüñi görmege ger ḥāżır olsam
Ölince gitmez idüm nāẓır olsam

65. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2195
Mısra: **15**
Surat, sima, çehre.

Yüzüñe “veʾḍ-ḍuḥā” didüm saçuña daḫı “veʾl-leyl”
Anuñçün āteş-i ʿışḳa gice gündüz yanar oldum

66. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2244
Mısra: **2**
Surat, sima, çehre.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

67. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2275
Mısra: **9**
Surat, sima, çehre.

Muḥibbī gül yüzüñe karşu cānā
İder bülbül gibi her dem terennüm

68. **yüzine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2198
Mısra: **9**
Sima, surat, çehre.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

69. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2198
Mısra: **10**
Sima, surat, çehre.

Basa bir gün bu Muḥibbī yüzine pāyuñ diyü
Yollaruñda yüzümi ḫāk-ile yeksān eyledüm

70. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2227
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

71. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2292
Mısra: **4**
Sima, surat, çehre.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

72. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2309
Mısra: **6**
Sima, surat, çehre.

Serv-ḳadler pāyına yaşum revān itsem ne tañ
Yüzümi su gibi sürüp yirlere meyyāl olam

73. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2343
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Ol semend-i nāz-ıla bakmaz gelüp ruḫsāruma
Ben ne deñlü yüzümi ḫāk-ile yeksān eylesem

74. **yüzümi:**-*üm, -i*
Gazel 2450
Mısra: **4**
Sima, surat, çehre.

Ḫāḳ-i pāyuña niṣār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

75. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2137
Mısra: **12**
Sima, surat, çehre.

Rūz-ı hicrāna şükür irdi Muḥibbī pāyān
Ḫamdü-lillāh yüzini sag u selāmet gördüm

76. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2200
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Görmem yüzini gerçi ki o yār-ı mehveşüm
Līkin anuñ ḫayāli ile dāyimā ḫoşum

77. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2327
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Naḫs ṭāliʿdür beni her dem kılan andan cüdā
Görmezem gün yüzini beñzer gidüpdür devletüm

78. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2330
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Görmeyelden gün yüzini dilberüñ bir haftadur
Ol meh-i bedrüñ firāḳından hilāl oldı tenüm

79. **yüzini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2391
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

ʿİnāyet yüzini gördüm diyü pür-şevḳdür göñlüm

Viṣālüñ fikrile şeb-tā-seḥer idrākdür gönlüm

80. **yüzini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2391
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Bu ʿişyān u bu cürm-ile nʾola aḥvālümi bilmem
Feraḥ yüzini görem mi diyü ġamnākdür gönlüm

81. **yüzini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2421
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Düşde görem uyḫu yüzini meger şimden girü
Ḫvāba varmak mı gele bu çeşm-i pür-ḫūnābdan

82. **yüzini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2439
Mısra: **2**
Sima, surat, çehre.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

83. **yüzi:**-*i*
Gazel 2201
Mısra: **14**
Sima, surat, çehre.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

84. **yüzi:**-*i*
Gazel 2291
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Görmedüm bir aña beñzer yüzi gün alnı ḳamer
Anuñ-ıçun ol şehüñ ben bende-i dergāhıyam

85. **yüzi:**-*i*
Gazel 2202
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Gündür yüzi alnı ḳamer başına geymiş tāc-ı zer
Bu nevʿe olur mı beşer ammā ki kimdür dimezem

86. **yüzüñü:**-*üñ*, -*ü*
Gazel 2213
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Yüzüñü gördüm ü dīvāne oldum
Bahār irişecek artar cünūnum

87. **yüzi:**-*i*
Gazel 2215
Mısra: **1**
Sevgilinin yüzü.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

88. **yüzden:**-*den*
Gazel 2215
Mısra: **5**
Surat, sima, çehre.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

89. **yüzde:**-*de*
Gazel 2215
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

90. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2226
Mısra: **4**
Sima, surat, çehre.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

91. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2239
Mısra: **14**
Sima, surat, çehre.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

92. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2260
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Didi ṣabr eyler-iseñ yār yüzüm göstereyim
Tīġ-i hicr öldüre didüm ki ferdāne resüm

93. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2292
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Semendüñ bu yüzüm üzre gelüp bir gün basa diyü
Anuñçün yollaruñ üzre yüzümi ḫāk-i rāh itdüm

94. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2293
Mısra: **15**
Sima, surat, çehre.

Ola kim yār yüzüm üzre basa
Ser-i kūyında ḫāk-i pā olalum

95. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Āsitānuñda şehā ḫāk eyledüm yine yüzüm
Bu ümīde koyasın üstine pā göre gözüm

96. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2400
Mısra: **10**
Sima, surat, çehre.

Gerçi cürm-ile Muḥibbī olduñ evvel rū-siyāh
Āb-ı raḥmetle umaram pāk ola yuna yüzüm

97. **yüzüm:**-*üm*
Gazel 2421
Mısra: **10**
Sima, surat, çehre.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

98. **yüzini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2228
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Yüzini gördigince ʿayşum artar
Olalıdan benüm ḫüsn-i māʿāşum

99. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2229
Mısra: **4**
Sima, surat, çehre.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

100. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2230

Mısra: **5**
Sima,surat, çehre.

Yüzüñ gül saçuñ ʿanber leblerüñ mül
Gülistānuñda iñler bir hezāram

101. **yüzün:**-*üñ*
Gazel 2264
Mısra: **5**
Sima,surat, çehre.

Gül yüzün medḥ eylesem gülşende iy serv-i ḫırām
ʿAndelīb-i gülsitānı cümle ḫāmūş eyleyem

102. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2343
Mısra: **9**
Sima,surat, çehre.

Gül yüzüñ vaṣfın Muḥibbī yazmaga gül bergine
Devr-i gülde yaraşur bir tāze dīvān eylesem

103. **yüzün:**-*üñ*
Gazel 2347
Mısra: **1**
Sima,surat, çehre.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḫzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

104. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2389
Mısra: **4**
Sima,surat, çehre.

Eger inanmaz iseñ yoluña cān virdügümi
Yüzüñ āyinesini agzuma tut gör nefesüm

105. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2436
Mısra: **3**
Sima,surat, çehre.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi ʿāṣıḳlara
Gir ṣevāba boynuña alma o miskīnler ḥaḳın

106. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2464
Mısra: **11**
Sima,surat, çehre.

Dü māh olupdur iy māh görmez yüzüñ Muḥibbī
Ol bī-sitāre nʾitsün devr itdi çarḫ-ı gerdūn

107. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2231
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Yüzüñ mescid ne ḫoşdur aña karşu Kılam miḥrāb idüp kaşuñ namāzum

108. **yüzüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2232
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Gün yüzüñi görmek itsem sāyem arduma düşer
Buña kaldı kim dönüp sāyem ile ceng eyleyem

109. **yüzüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2001
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

110. **yüzüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2247
Mısra: **2**
Sima, surat, çehre.

Bend-i ġamda kaldum dōstum rehāyı isterem
Dīdeme cānā yüzüñden rūşenāyı isterem

111. **yüzüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2394
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Gül yüzüñden ayru her şeb ḫāk-ber-ser eyleyem
Göz yaşın döküp özüm ḫāke berāber eyleyem

112. **yüzüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2466
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Gül yüzüñden dūr olalı bu göñül bülbül gibi
Gīceler tā ṣubḥa dek ḫālī degül feryāddan

113. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2272
Mısra: **13**
Sima, surat, çehre.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḫāb
Mānisʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

114. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2314
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

115. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2389
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Görmezem uyḫu yüzin ḫāli ḫayāli gelicek
Niçe rāḥat olayım ḫāne toludur megesüm

116. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2426
Mısra: **1**
Sima, surat, çehre.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

117. **yüzin:**-*i, -n*
Gazel 2463
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Laʿl-i nābın istedükçe gösterür ferdā yüzin
Korkum oldur kim ölem irişmeyem ferdāya ben

118. **yüzinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2278
Mısra: **9**
Sima, çehre, surat.

Yüzinde ḫaṭın gördi Muḥibbī āh idüp
Āḫir viriser āyīneyi yāra ḫalel didüm

119. **yüzüñ:**-*üñ*
Gazel 2283
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

120. **yüzinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2285

Mısra: **7**
Sima, çehre, surat.

Ẕāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

121. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Sima, surat, çehre.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

122. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2302
Mısra: **13**
Sima, surat, çehre.

Ola kim basasın diyü yüzüme
Reh-i kūyuña düşmiş bir türābam

123. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2381
Mısra: **4**
Sima, surat, çehre.

Seni sevdügüm günaḥ ise günāhum ḥaddi yok
Bakmaduguñ yüzüme bildüm günāhumdur benüm

124. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2386
Mısra: **3**
Sima, surat, çehre.

Bī-ḫōd olursam ʿışḳ-ıla saçuñ yüzüme āb
Ola ki gözüm açıla tā gide yunmışum

125. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2406
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Seni sevdügüm günāḥ ise günāhum çok benüm
Yüzüme bakmaduguñ bildüm günāhumdur benüm

126. **yüzinsüz:**-*i, -n, -süz*
Gazel 2305
Mısra: **13**
Sima, surat, çehre.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

127. **yüzüñsüz:**-*üñ, -süz*
Gazel 2314
Mısra: **8**
Sima, surat, çehre.

Āteş-i dūd-ı dilümden görmedüm ʿālem yüzin
Gül yüzüñsüz her kaçan gülşende mesken eyledüm

128. **yüzüñsüz:**-*üñ, -süz*
Gazel 2321
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Gül yüzüñsüz ney gibi efġān ider cān bülbüli
Hīç olur mı bülbül-i bī-çāre ḫāmūş iy ṣanem

129. **yüzüñsüz:**-*üñ, -süz*
Gazel 2404
Mısra: **11**
Sima, surat, çehre.

Bu Muḥibbī gül yüzüñsüz gīceler tā ṣubḥa dek
Bülbüli bī-ḫ∨āb iden bu āh u zārumdur benüm

130. **yüzinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2323
Mısra: **5**
Sima, surat, çehre.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

131. **yüzlü:**-*lü*
Gazel 2330
Mısra: **1**
Sima, surat,çehre.

Ruḫlaruñsuz iy güneş yüzlü bu çeşm-i rūşenüm
Oldı mānend-i şafaḳ pür kenār-ı dāmenüm

132. **yüzlü:**-*lü*
Gazel 2372
Mısra: **6**
Sima, surat,çehre.

İñlerem bülbül gibi her dem nevāda rāstı
Gözüme duş olalı gül yüzlü raʿnālar benüm

133. **yüzlü:**-*lü*
Gazel 2405
Mısra: **1**
Sima, surat,çehre.

Nāz ile gitdi çün ol gül yüzlü cānānum benüm
Gidiserdür ḥasret ile sīneden cānum benüm

134. **yüzüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2337
Mısra: **9**
Sima, çehre, surat.

İnkār iderse gün yüzüñe tañ mı müddeʿī
Vardur gözinde çünki ezelden sebel didüm

135. **yüzünüñ:**-*ü, -nüñ*
Gazel 2359
Mısra: **5**
Sima, çehre, surat.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

136. **yüzlüm:**-*lü, -m*
Gazel 2379
Mısra: **9**
Sima, surat, çehre.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

137. **yüzümle:**-*üm, -le*
Gazel 2391
Mısra: **2**
Sima, surat, çehre.

Tekebbür itmeyüp hergiz riyādan pākdür gönlüm
Başum eflāke de irse yüzümle ḫākdür gönlüm

138. **yüzinde:**-*i, -n, -de*
Gazel 2393
Mısra: **3**
Sima, çehre, surat.

Ḳıyāma gelüp ol servüm yüzinde nūr berḳ urdı
Ne tāḳat görmege anı hemān ʿāḳlumı aldurdum

139. **yüzüme:**-*üm, -e*
Gazel 2413
Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

İy dōst nʾola yüzüme ger bir güle baksañ
Bu cevr ü cefā āteşine niçe yanam ben

140. **yüzüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2416

Mısra: **7**
Sima, surat, çehre.

Şuʿle virür gün gibi yüzüñde iy nūr-ı Ḫudā
Kankı bī-dīndür seni görüp müselmān olmayan

141. **yüzden:**-*den*
Gazel 2094
Mısra: **6**
Neden, sebep.

Oluban Mecnūn gibi dīvāneler ser-defteri
Ṭarz-ı ʿışḳı ben daḫı bir yüzden ābād eyleyem

yüz biñ:

1. **yüz biñ:**
Gazel 2279
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yüz bin sayısı, çokluğu ifade etmek için kullanılmıştır.

Ben ol Mecnūn-ı dehrem ki belā vü miḥnet ü derdi
Eger gönderse yüz biñ kez ben ol Leylāʾdan el çekmem

2. **yüz biñ:**
Gazel 2079
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Yüz bin. || *Çokluk ifade etmek için kullanılmıştır.*

Benüm gibi senüñ yüz biñ kuluñ var
Senüñ gibi benüm yok pādişāhum

3. **yüz biñ:**
Gazel 2156
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Yüz bin sayısı, çokluğu ifade etmek için kullanılmıştır.

Tīġ-ı cevrüñden nigārā yüzümi döndürmezem
Eyler-iseñ günde yüz biñ bagrumı dilim dilim

4. **yüz biñ:**
Gazel 2443
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Yüz bin sayısı, çokluğu ifade etmek için kullanılmıştır.

Çagurur dellāl-ı ʿışḳ bir būse yüz biñ cānadur
Ehl-i dil bir cāna mālik niçe bāzār eylesün

yüz biñ kez:

1. **yüz biñ kez:**
Gazel 2362
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yüz bin defa.

Didüñ yolumda ger ölseñ dirildem lāʿl-i nābumla
Ölürem günde yüz biñ kez kanı ʿahd ü vefā ḳıblem

yüz dönder-:

1. **yüz dönder-:**
Gazel 2362
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeye karşı tavrını değiştirip soğuk davranmak, ilişkisini kesip ilgilenmemek.

Yüzüm ger dönderem dönsün cefādan bir yaña ḳıblem
Yoluñda togrıyam vallāh benüm a Kaʿbeʾm a ḳıblem

yüz döndür-:

1. **yüz döndür-:**
Gazel 2327
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeye karşı tavrını değiştirip soğuk davranmak, ilişkisini kesip ilgilenmemek.

Sanma cevrüñden Muḥibbī bendeñi yüz döndüre
Çekerem cevr ü cefāñı ṭāḳ olınca ṭāḳatüm

2. **yüz döndür-:**
Gazel 2362
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeye karşı tavrını değiştirip soğuk davranmak, ilişkisini kesip ilgilenmemek.

Ölürsem derd-ile ġamdan yüzüm döndürmeyem senden
Cemālüñ muṣḥafı ḥaḳḳı işigüñdür baña ḳıblem

3. **yüz döndür-:**
Gazel 2421
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeye karşı tavrını değiştirip soğuk davranmak, ilişkisini kesip ilgilenmemek.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

yüz göster-:

1. **yüz göster-:**
Gazel 2092
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Kendini göstermek, görünür olmak, ortaya çıkmak, belirmek.

Saʿd ola yılduzum toga devlet güni başa
Yüz gösterürse baña o mihr-i saʿādetüm

2. **yüz göster-:**-*üñ, -i*
Gazel 2099
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kendini göstermek, görünür olmak, ortaya çıkmak, belirmek. || *İlgili görünmek, iltifat etmek, yüz vermek.*

Vaʿde kılduñ yüzüñi göstermege göstermeyüp
Bülbül-āsā arturursın āh-ıla zārum benüm

3. **yüz göster-:**
Gazel 2099
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Kendini göstermek, görünür olmak, ortaya çıkmak, belirmek. || *İlgili görünmek, iltifat etmek, yüz vermek.*

Gösterüp evvel yüzüñi eyledüñ āḫir nihān
Bu ne şīve bu ne ʿişvedür meded yārum benüm

4. **yüz göster-:**
Gazel 2301
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
İlgili görünmek, iltifat etmek, yüz vermek.

Kūyuña vardı Muḥibbī aña yüz göstermedüñ
Veh ki mī-dārī dirīġ ez bī-dilān dīdār hem

yüz karası:

1. **yüz karası:**
Gazel 2255

Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Utanmayı gerektiren şey, ayıp, şerefsizlik.

Dilegüm budur Ḫudāyā yuyasın yüz karasın
Kalmaya maḥşer güninde alacak yālüm benüm

2. **yüz karası:**
Gazel 2383
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Utanmayı gerektiren şey, ayıp, şerefsizlik.

Umaram ʿafv ide yuya uşbu yüzüm karasın
Luṭfı çok iḥsānı cömerd İlāhumdur benüm

yüz kez:

1. **yüz kez:**
Gazel 2460
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Pek çok, defalarca.

Yüzüñi göreli iy yār-ı cānī
Oluram günde yüz kez mübtelā ben

yüz sür-:

1. **yüz sür-:**
Gazel 2071
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

2. **yüz sür-:**
Gazel 2098
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak. || *Aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek.*

İy Muḥibbī ḫāk-ile yeksān olur āḫir bu ten
Yire yüz sürüp nʾola kendüme ḫāk-i pā disem

3. **yüz sür-:**
Gazel 2125
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Pāyuña ko yüzini sürsün yaşum cūlar gibi
Kılma ser-keşlik aña serv-i ser-efrāzum benüm

4. **yüz sür-:**
Gazel 2143
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Muḥibbī āsitānuñda özini pāy-māl itdi
Bu ümmīde ki bir gün pāyuña yüz süre dildārum

5. **yüz sür-:**
Gazel 2144
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Bir naẓar kıl ḫālüme iy nāz-perverdüm benüm
Pāyuña yüz sürebilsem bu-durur derdüm benüm

6. **yüz sür-:**
Gazel 2153
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Eger el virse süre ḫāk-i derine yüzini
Bu Muḥibbī diye yok bundan ulu dergāhum

7. **yüz sür-:**
Gazel 2174
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Yog-iken daḫı gülistān u çemen bāġ u bahār
Sen boyı serv ayagına yüz sürüp dil bagladum

8. **yüz sür-:**
Gazel 2178
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Ḫāk-i pāya devlet el virse eger sürsem yüzüm
Sen şefāʿat kānısın ancak budur virdüm sözüm

9. **yüz sür-:**
Gazel 2194
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

10. **yüz sür-:**
Gazel 2204
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Yine bir tāze hevesdür kūy-ı dilber eyleyem
Yüze sürüp ḫākin evvel soñradan ser eyleyem

11. **yüz sür-:**
Gazel 2265
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

İdesin ʿayn-ı ʿināyetle Muḥibbīʾye naẓar
Kapuña kemter kulam yüz sürmege iy şeh varam

12. **yüz sür-:**
Gazel 2280
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

13. **yüz sür-:**
Gazel 2293
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Göz yaşını o servüñ ayagına
Akıdup yüz sürelüm mā olalum

14. **yüz sür-:**
Gazel 2386
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -

Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Meyḫāne kapusında yüzüm topraga sürem
Bu nevʿ-ile ola ki lebi cürʿasın çeşüm

15. **yüz sür-:**
Gazel 2444
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Ḫāller kim görinür rūyında sanki ḫāl-i müşg
Toldı ʿālem bū ile zülf-i muʿanberdür bugün

16. **yüz sür-:**
Gazel 2499
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Dīdeler cūy eylesün her dem revān itsün yaşın
Pāyına yüz sürmege serv-i bülendin gözle sen

17. **yüz sür-:**
Gazel 2035
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sevgi veya saygı ifadesi olarak huzurunda yere kapanmak.

Deşt-i hicrān çāk idelden bu girībānum benüm
Yüzini ḫāke sürer olmış-durur dāmān ḫācīl

yüz ur-:

1. **yüz ur-:**
Gazel 2074
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Yüz sürmek, secdeye kapanmak. || Başvurmak.

Kesmesün nālesini bir laḥẓa
Yüz urup āh u zāra yalvarayım

2. **yüz ur-:**
Gazel 2281
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Yüz sürmek, secdeye kapanmak.

Yüz urup āsitānına çagurdum dāda dād eyle
Didi dīvānesin beñzer bilürsin beni bī-dādam

yüzi kara:

1. **yüzi kara:**
Gazel 2060
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Utanacak bir durumu olan kimse.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

2. **yüzi kara:**
Gazel 2091
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Bir ayıbı, utanılacak bir kusuru olan.

Umaram rūz-ı cezāda olasın baña şefiʿ
Cürm üʿişyān-ıla gerçi ki yüzi kara benem

3. **yüzi kara:**
Gazel 2403
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir ayıbı, utanılacak bir kusuru olan.

Ḥüsni eṭrāfına yazdı ḫaṭṭı tezvīriyle ḫaṭ
Dōstlar aña revā yüzi karadur dir-isem

yüzi māh:

1. **yüzi māh:**
Gazel 2119
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Yüzü ay gibi güzel olan kimse.

Gelem diyübeni gitdi baña ol yüzi māh aḫşām
Ki hey bī-çāre tīz olsun dilüñden eyle āh aḫşām

2. **yüzi māh:**
Gazel 2134
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ay gibi güzel, sevgili.

Benüm āhum irişdi nüh felege
İremedi saña iy yüzi māhum

yüzi suyı-:

1. **yüzi suyı-:**
Gazel 2177
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
"birinin veya bir şeyin hatırına veya varlığına değer verildiği için" anlamında kullanılan bir söz.

Oluban cürme muḳır senden umaruz raḥmeti
Yüzi suyına ki var nām-ı şerīfinde dü mīm

yüzin gösterme-:

1. **yüzin gösterme-:**
Gazel 2086
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ortalıkta görünmemek.

Yañılup göstermedüñ bir gün baña mihrüñ yüzin
Sende yok bildüm teraḥḥum iy cefākār añladum

yüzine di-:

1. **yüzine di-:***-r, -ler*
Gazel 2215
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çekinmeden karşısında söylemek.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

yüzü kara:

1. **yüzü kara:**
Gazel 2167
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Bir ayıbı, utanılacak bir kusuru olan.

Günāhum çok yüzüm kara
Muḥibbī oldum āvāre
Şefāʿatle meger çāre idesin kapuña geldüm

2. **yüzü ḳara:***-üm*
Gazel 2226
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Bir ayıbı, utanılacak bir kusuru olan.

Yüzüm ḳara velī ümmīd-vāram
Baña şefḳat ide maḥşerde dü mīm

3. **yüzü kara:**
Gazel 2410
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Bir ayıbı, utanılacak bir kusuru olan.

Umaram yüzüm karasına olasın sen şefîʿ
Senden umarlar şefāʿat evvelīn ü āḫirīn

yüzü suyına:

1. **yüzü suyına:**
Gazel 2410
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
-nin sayesinde, onun yüksek hatırı için, şerefi, mevkii hürmetine.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmezidi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-yıla zemīn

yüzüñden:

1. **yüzüñden:**-, -
Gazel 2001
Mısra: **5**
Sebebiyle, -den ötürü . || Olumsuz sebep bildirir.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

yüzüne gül-:

1. **yüzüne gül-:**
Gazel 2107
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dostluk göstermek, ilgi göstermek, alakalanmak.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

2. **yüzüne gül-:**
Gazel 2142
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Dostluk göstermek, ilgi göstermek, alakalanmak.

Kana ġarḳ itsün vücūdum dīde-i giryān benüm
Gülmedi çünkim yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

3. **yüzüñe gül-:**
Gazel 2412
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Birine içinden gelmediği halde iltifat etmek.

Dār-ı dünyā yüzüñe gülse dilā aldanma gel
Gösterür āḫir saña ol dürlü dürlü miḥnetin

yüzüni döndür-:

1. **yüzüni döndür-:**
Gazel 2305
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Bir kimse veya şeye karşı tavrını değiştirip soğuk davranmak, ilişkisini kesip ilgilenmemek.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

Z

żabt it-:

1. **żabṭ it-:**-*e, --mez, --ler*
Gazel 2010
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Zorla almak, bir şeyi güç kullanarak önlemek,tutmak.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

zād:

1. **zād:**
Gazel 2206
Mısra: **10**
Azık, yiyecek, rızık.

Bunda ḥāżır kıl Muḥibbī cümle kār u bāruñı
Tā saña zād ola yolda olıcak menzil ʿadem

2. **zāda:**-*a*
Gazel 2425
Mısra: **6**
Kimse, kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse.

Gözümüñ çeşmesārına gelüp līkin görinmezsin
Enīs olmazsın ādemle perīden zāda beñzersin

żaʿf:

1. **żaʿf:**
Gazel 2273
Mısra: **14**
Zayıflık.

Şiʿr bünyādına el urduñ katı muḥkem gerek
Soñradan dimeyesin żaʿf üzre imiş temelüm

2. **żaʿfum:**-*um*
Gazel 2494
Mısra: **7**
İrade zayıflığı, dayanamama.

Teşne oldum leblerine derd-ile żaʿfum katı
Ol ṭabībe diñ meded virsün cevāb eglenmesün

żaʿf ol-:

1. **żaʿf ol-:**
Gazel 2294
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Zayıflamak.

Şöyle żaʿf oldum ki kalmadı vücūdumdan eser
Beni nālemden bulurlar yoḫsa nā-peydā benem

zaʿferān:

1. **zaʿferāna:**-*a*
Gazel 2272
Mısra: **3**
Safran, eski tıpta çok kullanılan açık sarı bir aczadır.Divan şiirinde rengi dolayısıyla çok anılır.

Ḥasretiyle zaʿferāna dönmiş iken ruḫlarum
Surḫ kıldı dīdelerden akıdalı kan gözüm

zāġ:

1. **zāġlar:**-*lar*
Gazel 2448
Mısra: **6**
Karga.

Dāġlarla kim göre şaḥrā-yı ġamda cismimi
Zāġlar sanur ki üşmiş mürdenüñ yirler etin

2. **zāġlar:**-*lar*
Gazel 2497
Mısra: **8**
Karga.

Var-iken ʿāşıḳlaruñ meyl eyleme aġyāra gel
Zāğlar ṣaydın nʾidersin sen ki ṣahbāz olasın

3. **zāġlardur:**-*lar, -dur*
Gazel 2150
Mısra: **4**
Karga.

Dāğlarla mürde-i ʿışḳam gören sanur beni
Zāğlardur her yañadan üşüben yirler etüm

4. **zaġlar:**-*lar*
Gazel 2438
Mısra: **8**
Karga.

Sīnemüñ üstinde yir yir dāġumı eydür gören
Zaġlar ṣaḥrāda yirler üşüben meyyit etin

<u>zāhid:</u>

1. **zāhidā:**--*ā*
Gazel 2023
Mısra: **7**
Dünyayı terkedip dinin emirlerine çok titizlikle riayet eden, zühd ve takva sahibi, dindar. || Çok dindar olup irfanı olmayan kimse, kaba sofu.

Zāhidā gel buḫlı ko dime benümdür cenneti
Hīç bunı işitmedüñ mi cennete girmez baḫīl

2. **zāhidā:**--*ā*
Gazel 2002
Mısra: **1**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte,ş üpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā nuṣḥuñ baña itmek eşer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

3. **zāhidüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2038
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte,ş üpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀşıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

4. **zāhid:**
Gazel 2013
Mısra: **3**
Kaba sofu, zahid. ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Raṭb u yābis her ne söylerse ko zāhid söylesün
Gūşa alma iy dil-i şūrīde sen deryā-dil ol

5. **zāhidā:**--*ā, -*
Gazel 2065
Mısra: **6**
Kaba sofu. || Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte , şüpheli şeylerden kaçınan kişi. Dini konularda anlayışı kıt, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan kişilerdir. İmandan hiçbir zaman hakikate ulaşamamışlardır ve samimiyetleri yoktur. Şairler daima zahidin karşısında aşığı görürler. Zahidde olanlar aşıkta yoktur. Zahid aşkı inkar eder. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Riyakārdırlar. Ellerinden ve dillerinden tesbih eksik olmaz.

Eylerüz Ḥaḳḳʾa tevekkül yimezüz ferdā ġamın
Zāhidā sanma senüñ tek ṭālib-i nān olmışam

6. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2088
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

7. **zāhid:**
Gazel 2101
Mısra: **3**
: Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan

geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

8. **zāhid:**
Gazel 2112
Mısra: **11**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Selāmet ol yüri zāhid melāmet ʿāşıḳuñ faḫrı
Yıkılmış gönlümi sanma ben ad u sana tapşurdum

9. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2128
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Baña ṭaʿn itme zāhidā saña ne
Anı ben sevmedüm veyā sevdüm

10. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2146
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid ‖ Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Menʿ kılma zāhidā maḥbūb u meyden dönmezem
Dest-i ḳudret çünki alnuma ezel kılmış raḳam

11. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2158
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā inkārı ko gel ʿışḳuma
Eşk-ile āhum güvāhumdur benüm

12. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2159
Mısra: **6**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

ʿĀşıḳ-ı rindem bu güni virmezem ben yarına
Zāhidā şāhidle meyden sanma perhīz eyleyem

13. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2165
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Gülşen içre zāhidā içdüm şarāb-ı lāle-reng
Sanma kim ḫalvetde senüñ gibi ben beng eyledüm

14. **zāhid:**
Gazel 2191
Mısra: **9**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür.

Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Yüri zāhid yüri ol sen selāmet
Melāmet ʿāşıḳ olan istemez nām

15. **zāhid:**
Gazel 2305
Mısra: **4**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Yüzümi döndürmezem ben ḳıble-i maḳsūddan
Rū-siyeh zāhid gibi sanmañ riyāyı isterem

16. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2196
Mısra: **9**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā ṭaʿn ile dime ḫūba virdüm ben göñül
Sende yok nūr-ı baṣar ṣunʿ-ı Ḫudāʾdur sevdügüm

17. **zāhid:**
Gazel 2203
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Müftī vü ḳāżī müderris zāhid ü ehl-i veraʿ
Bilmeye biri süʾāl-i ʿışḳ[ı] çün müşkil kılam

18. **zāhide:**-*e*
Gazel 2216
Mısra: **13**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Cinān zāhide vü ʿārife dīdār
Muḥibbī bildi bunda sūd iden kim

19. **zāhid:**
Gazel 2232
Mısra: **6**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Var iken ʿālemde gül gibi şārāb-ı erġuvān
Rind olam lāyıḳ mıdur zāhid gibi beng eyleyem

20. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2233
Mısra: **3**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā ben olmışam çünki ḫarābāt-ı ezel
Baña lāyıḳ olmaya ger nām-ile neng eyleyem

21. **zāhidüñ:**-*üñ*
Gazel 2238
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidüñ cennet murādı ḥavrā vü ġılmān-ıla
ʿĀşıḳam dīdāra ancak bu-durur kār-ı dilüm

22. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2269
Mısra: **3**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın

buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā menʿi ko itsem naẓar ruḫlarına
Aña bakdukça ʿayān ṣunʿ-ı Ḫudāʾyı görürem

23. **zāhid:**
Gazel 2288
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Ezelden ʿāşıḳam zāhid baña dīdārdur maḳsūd
Ben aña olmışam ḳāniʿ seni Rıżvānʾa tapşurdum

24. **zāhid:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

25. **zāhid:**
Gazel 2294
Mısra: **9**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

ʿĀşıḳam dīdāra zāhid añma bāġ-ı cenneti
Kūy-ı dilber var-iken neme yarar dünyā benüm

26. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2315
Mısra: **3**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā ʿāşıḳlaruz cennet hevāsı bizde yok
Ṭālibüz dīdāra bir özge hevāmuz var bizüm

27. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2329
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Ben niçe maḥbūb ile meyden geçem kim zāhidā
Āb-ı ʿışḳ-ıla yogurdılar ezelden ṭiynetüm

28. **zāhid:**
Gazel 2342
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

İsteyüp cenneti zāhid gibi ḥavrā dilemem
Baña bu bes ki senüñ ʿāşıḳ-ı dīdāruñ olam

29. **zāhidā:-***ā*
Gazel 2346
Mısra: **13**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā eyler Muḥibbī ḫıdmetin meyḫānenüñ
Mescide varmam anuñçün kim riyādan korkaram

30. **zāhidā:-***ā*
Gazel 2349
Mısra: **1**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

31. **zāhid:**
Gazel 2351
Mısra: **9**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhid ister cennet ü ḥavrā müdām
Ben Muḥibbī ṭālib-i cānāneyim

32. **zāhidā:-***ā*
Gazel 2372
Mısra: **7**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Reʿy idersin zāhidā maḥbūb u meyden geç diyü
Togrusı ḫoş gelmemişdür baña bu rāʾlar benüm

33. **zāhide:-***e*
Gazel 2373
Mısra: **11**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhide ḫūr gerek baña nigār
Her kişide var bu heves nʾidelüm

34. **zāhide:-***e*
Gazel 2376
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhide kevs̱er ü baña leb-i yār
Var her kesde bir heves nʾidelüm

35. **zāhidā:-***ā*
Gazel 2379
Mısra: **8**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Bāde içse dil olur elbette cürme muʿterif
Zāhidā sanma senüñ tek fiʿlüme maġrūr olam

36. **zāhidā:-***ā*
Gazel 2402
Mısra: **13**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın

buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Bī-ḫabersin zāhidā aḥvāl-i ʿışḳ ġāyet ḫafī
Añlamadın içümi bilmeyesin taşum benüm

37. **zāhidā:**-*ā*
Gazel 2408
Mısra: **1**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidā rind-i riyādan geçemezsin bilürem
Ḫ∨āb-ı ġaflet yumdı gözüñ açamazsın bilürem

38. **zāhid:**
Gazel 2408
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

39. **zāhid:**
Gazel 2428
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Gel mey ü maḥbūbdan zāhid beni menʿ eyleme
Sen diyebilür misin kim istemem bāġ-ı cinān

40. **zāhide:**-*e*
Gazel 2431
Mısra: **10**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Māverā-yı āferīniş rinde olmış cilvegāh
Zāhide virildi ancak ola ṣāḥib-erbāʿīn

41. **zāhid-i:**
Gazel 2438
Mısra: **5**
Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhid-i ṣādḳ degüldür baña satmasun riyā
Bilmişemdür çünki ben çokdan anuñ māhiyyetin

42. **zāhidüñ:**-*üñ*
Gazel 2458
Mısra: **7**
, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Zāhidüñ biñ sözi teʿsir itmeye itmeñ ʿaceb
Hīç eser eyler mi bir söz dise anı serd olan

43. **zāhid:**
Gazel 2467

Mısra: **1**

Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Naṣībüñ yog-ımış zāhid ṣafādan
Anuñçün geçmedüñ bir dem riyādan

44. **zāhid:**

Gazel 2470

Mısra: **7**

Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

İtme zāhid melāmet ehline ṭaʿn
Saña yiter selāmet olmışsın

45. **zāhidā:**-*ā*

Gazel 2486

Mısra: **5**

Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

46. **zāhidā:**-*ā*

Gazel 2049

Mısra: **7**

Kaba sofu, zahid. Allah'ın buyruklarını yerine getirmekle birlikte, şüpheli şeylerden de kaçmayan kişi. Bunlar dini konularda anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalabilen, derinlere inmesini beceremeyen, ilim ve imanı dış görünüşüyle anlayan, bunu da ısrarla başkalarına anlatan ve durmadan öğütler verip topluma düzen verdiklerini sanan kişi olarak ele alınır. Zahid de olanlar aşıkta yoktur. Bu bakımdan geçimsizdirler. Zahid aşkı inkar ettiği için bu duruma düşmüştür. Tek emeli cennete kavuşmaktır. Güzellikleri göremez. Başkalarını sıkar, ıstırap verir. Bu bakımdan alaya alınır. İki yüzlüdür.

Key katı maġrūrsın kendüñi gördüñ zāhidā
Saña ancak bu sunılmışdur hemān sen lāfa gel

<u>zāhid-i rūbāh:</u>

1. **zāhid-i rūbāh:**

Gazel 2341

Mısra: **4**

Kelime Tipi: -

Kurnaz, hilekar kimse.

Deşt-i ʿışḳa şīr olup kūh-ı belā içre peleng
Ḥīleger sanman ki dehrüñ zāhid-i rūbāhıyam

<u>zāhir:</u>

1. **ẓāhirde:**-*de*

Gazel 2203

Mısra: **10**

Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü.

Çün degül mümkin Muḥibbī setr ola esrār-ı ʿışḳ
Sīne çāk ẓāhirde vü bāṭında dāġ-ı dil kılam

2. **zāhirüm:**-*üm*

Gazel 2317

Mısra: **7**

Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan şey.

Ḫıredmendüm Ḫudāvendüm nihālüm zāhirüm pendüm
Ḳubādum ḫusrevüm mīrüm cihān iḳlīmine şāhum

3. **ẓāhirā:**-*ā*

Gazel 2341

Mısra: **1**

Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan şey.

Ẓāhirā baksañ egerçi berr ü baḥruñ şāhıyam
Bir ulu dergāhuñ ammā ben ġubār-ı rāhıyam

4. **ẓāhir:**

Gazel 2419

Mısra: **10**

Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan şey.

Egerçi ḳatl ider çeşmi kılur ol ʿĪsī-dem iḥyā
Cefā vü cevr ider ẓāhir velī luṭf u vefā pinhān

5. **ẓāhir:**

Gazel 2442

Mısra: **14**

Elbette, şüphesiz.

ʿIşḳı Muḥibbī her niçe ketm itmek istese
Ẓāhir görür yüzine bakanlar ʿalāmetin

6. **ẓāhir:**

Gazel 2453

Mısra: **9**

Bir şeyin görünen tarafı, dış yüzü, dış görünüşü.

Ẓāhir göz-ile baḳduñ sen beni şāh sanduñ
Bāṭın göz-ile baksañ bir kemterīn ḥaḳīrin

7. **ẓāhir:**

Gazel 2480

Mısra: **6**

Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan şey.

Derūnum ḥālini bir kimse bilmez
Degül-durur içi ẓāhir taşından

<u>ẓāhir eyle-:</u>

1. **ẓāhir eyle-:**
Gazel 2458
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ortaya çıkarmak, görünür hale getirmek.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

<u>ẓāhir id-:</u>

1. **ẓāhir id-:**
Gazel 2222
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak, ortaya çıkarmak.

Müddeʿī añlamasa tañ mı Muḥibbī
Her kaçan ẓāhir idüp şiʿrümi mevzun çekerem

<u>ẓāhir it-:</u>

1. **ẓāhir it-:**
Gazel 2078
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma getirmek, açığa çıkarmak, meydana çıkarmak.

Eşk-i surḫ u rūy-ı zerdüm eyledi sırrum ʿayān
Ẓāhir itdi āh ḫalḳa ʿışḳ-ı pinhānum benüm

2. **ẓāhir it-:**
Gazel 2148
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma getirmek, açığa çıkarmak, meydana çıkarmak.

Ġam ḫazānın ẓāhir itdi çehre-i zerdüm benüm
Ḫaṭṭın iẓhār ideli ol ruḫları verdüm benüm

3. **ẓāhir it-:**
Gazel 2181
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma getirmek, açığa çıkarmak, meydana çıkarmak.

Āh kim dil derdini bu çeşm-i giryānum benüm
Ẓāhir itdi ḫalḳa bu ʾışḳ-ı pinhānum benüm

4. **ẓāhir it-:**
Gazel 2234
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

5. **ẓāhir it-:**
Gazel 2234
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

6. **ẓāhir it-:**
Gazel 2234
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Meydana çıkarmak.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

<u>ẓahīr ol-:</u>

1. **ẓahīr ol-:**
Gazel 2127
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Olaldan Ḫusrevʿi Rūmʾuñ Kemālʾe irdi eşʿārum
Muḥibbī luṭf-ı ṭabʿumla ne tañ disem ẓahīr oldum

2. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2219
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Didüm ʿāşıḳlaruñ çokdur Muḥibbī gibi bir yokdur
Kapuñda ẓāhir olurdı eger bir imtiḥān görsem

3. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2285
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Ẓāhir olur yüzinde ʿaraḳ
Beñzer ki düşe gül üzre şebnem

4. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2311
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Gün gibi çehremde ẓāhir oldı çün āsār-ı ʿışḳ
Dōstlar mümkin midür ben anı pinhān eyleyem

5. **ẓahīr ol-:**
Gazel 2358
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Bize farz olmış-iken olmamuz İslāma ẓahīr
Niçe bir oturalum bunca günāhı çekelüm

6. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2385
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

Gözüñden fitneler ẓāhir olur ḳaddüñ ḳıyāmet hem
Belā-yı cān u dil dirsem ʿaceb mi çeşm ü ḳāmet hem

7. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2417
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Ẓāhir olsa ṭañ mıdur sīnemdeki esrār-ı ʿışḳ
Āhum-ıla iy sirişk çün ʿışḳumuñ gammāzısın

8. **ẓāhir ol-:**
Gazel 2492
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Görünür duruma gelmek, açığa çıkmak, meydana çıkmak.

Çıksa āhum tañ mıdur bu sīne-i şād-çākden

Ẓāhir olur dūdlar āteş kona ḥāşākden

zaḥm:

1. **zaḥm:**
Gazel 2278
Mısra: **5**
Yara.

Miḥnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

2. **zaḥmuñ:**-*uñ*
Gazel 2312
Mısra: **8**
Yara.

Vefāyı eylemezsin çün cefāñı eyleme eksük
Senüñ derdüñ baña dermān senüñ zaḥmuñ baña merhem

3. **zaḥma:**-*a*
Gazel 2247
Mısra: **4**
Yara.

Niçeye dek cān figār sīne mecrūḥ ola
Merhem-i vaṣluñla bu zaḥma devāyı isterem

4. **zaḥmına:**-*ı, -n, -a*
Gazel 2392
Mısra: **3**
Yara.

Sīne zaḥmına anuñçün acı yaşlar dökerem
Dimesünler ki nemek haḳḳın ferāmūş eyleyem

zaḥmet:

1. **zaḥmete:**-*e*
Gazel 2458
Mısra: **2**
Sıkıntı, eziyet.

Leẕẕet-i cevr ü cefā-yı anlamaz bī-derd olan
Katlanur mı hīç belā vü zaḥmete nā-merd olan

zaḥmet çek-:

1. **zaḥmet çek-:**
Gazel 2416
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Sıkıntıya uğramak, güçlükle karşılaşmak.

Kaʿbeʾye varmaz o kim çekmeye rāhuñ zaḥmetin
ʿİyd-i vaṣla iremez cān-ıla ḳurbān olmayan

zahmet gel-:

1. **zaḥmet gel-:**
Gazel 2271
Mısra: **3**
Kelime Tipi: **-**
Bir işin yapılması bir kimseye güç gelmek.

Hem-nişīn olsam gelür zaḥmet benüm yārānuma
Pes neden sükkān-ı kūy-ı yāra ʿaẕāb eyleyem

zaḥmete gir-:

1. **zaḥmete gir-:**
Gazel 2441
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Sıkıntıya uğramak, güçlükle karşılaşmak.

Derd-i ʿışḳa çün ʿilāc olmaz şifā Ḳānūn-ıla
Bulımazsın zaḥmete girme ṭabībā çaresin

2. **zaḥmete gir-:**
Gazel 2456
Mısra: **8**
Kelime Tipi: **-**
Sıkıntı veya yorgunluk verecek bir iş yapmak.

Şümāra gelmeye cevr ü cefā ʿāşıḳuñ çokdur
Kerem kıl zaḥmete girme anuñ gel geç şümārından

zahm-ı dendān:

1. **zaḥm-ı dendān:**
Gazel 2181
Mısra: **6**
Kelime Tipi: **-**
Diş yarası.

Büse aldum ḫ∨ābda laʿl-i nigār-ı dişledüm
Leblerinde görinendür zaḥm-ı dendānum benüm

zahm-ı tīr:

1. **zaḥm-ı tīr:**
Gazel 2096
Mısra: **5**
Kelime Tipi: **-**
Ok yarası. || Sevgilinin kirpiğinin, bakışının yarası.

Zaḥm-ı tīrin sīnem içre saklasam olmaz ʿaceb
Cān yirine geldi öldür fiʾl-meṣel cānum benüm

zahm-ı tīr-i ġamze:

1. **zaḥm-ı tīr-i ġamze:**
Gazel 2257
Mısra: **7**
Kelime Tipi: **-**
Bakış okunun yarası.

Zaḥm-ı tīr-i ġamzeñ dokınsa cānā sīneme
Baña ol gelmez cerāḥat bil ki merhem eyledüm

żaʿīf:

1. **żaʿīf:**
Gazel 2099
Mısra: **9**
Güçsüz kuvvetsiz.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

zāl:

1. **zāl:**
Gazel 2031
Mısra: **10**
Şeh-name'de adı geçen İranlı tarihi-efsanevi Fars kahramanlarından. Rüstem'in babası, Sam'ın oğlu ve Neriman'ın torunudur.

İy Muḥibbī baglama dünyā denīdür dil aña
Çün bilürsin kimseye itmez maḥabbet uşbu Zāl

zālim:

1. **ẓālim:**
Gazel 2120
Mısra: **3**
Zulüm ve haksızlık yapan kimse. || Acımasız, merhametsiz kimse.

Gör o ẓālim kanumı dökdi yine inkār ider
Bakatursun ḫançeri agzında kanum var benüm

2. **ẓālim:**
Gazel 2387
Mısra: **4**
Acımasız, merhametsiz kimse.

Kaşlaruñ altında cānā nergis cādūlaruñ
Ṣabr u ʿaḳlum aldı oldı ẓālim ü bī-dād hem

3. **ẓālim:**
Gazel 2471
Mısra: **4**
Acımasız, merhametsiz kimse. || *Zulüm ve haksızlık yapan kimse.*

Ṣāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ göñlümi
Hāy ẓālim niçe bir göñlüm perīşān idesin

zamān:

1. **zamāndan:**-*dan*
Gazel 2156
Mısra: **4**
Bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit.

Nāgehān gördüm senüñ ben iy perī behcet yüzüñ
Ol zamāndan gitdi ʿaḳlum kalmadı hergiz bilüm

2. **zamāna:**-*a*
Gazel 2387
Mısra: **9**
Devir, dönem.

İy Muḥibbī bu zamāna kalsa ger Ferhād u Ḳays
Ders-i ʿışḳı virmede olur idüm üstād hem

3. **zamān:**
Gazel 2423
Mısra: **10**
Devir, çağ, dönem.

Bu Muḥibbī dem-be-dem şiʿrini rengīn eyledi
Ṭabʿını mevzūnına dinse nʾola Selmān-ı zamān

4. **zamānı:**-*ı*
Gazel 2014
Mısra: **12**
Devir, zaman, vakit.

Bu ḳadar raġbet mi bulurdı eger Ger zamānı olmasa bir ay gül

5. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **10**
An, vakit.

Açup bu sīnem taḫtasın dökdüm sirişküm noḳṭasın
Bilmege ʿışḳuñ nüktesin remmāl olayın bir zamān

6. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **12**
An, vakit.

Nūş it Muḥibbī gül gibi cūş idesin tā Nil gibi
Feryād idüp bülbül gibi ḫoş-ḥāl olayın bir zamān

7. **zamān-ıla:**--*ıla,* -
Gazel 2047
Mısra: **7**
İçinde bulunulan devir, yaşanmakta olan vakit. || *Devir, dönem, çağ.*

Tayanup ḳuvvetüñe tutma zamān-ıla güreş
Basar āḫir seni ger Rüstem ü Nerīmān ol

8. **zamāndan:**-*dan*
Gazel 2135
Mısra: **8**
Bir önce veya bir sonraya göre belirli bir an.

Cürʿa-i cāmı lebüñden çün ezel nūş eyledüm
Ol zamāndan daḫı mestem beni sanmañ ayıkam

9. **zamāndur:**-*dur*
Gazel 2406
Mısra: **9**
Vakit, zaman, an.

Çok zamāndur ki Muḥibbī ayaguñ topragıdur
Yañılup bir gün dimedüñ ḫāk-i rāhumdur benüm

10. **zamāna:**-*a*
Gazel 2453
Mısra: **3**
İçinde bulunulan devir, yaşanmakta olan vakit.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

11. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **1**
An, vakit.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

12. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **2**
An, vakit.

İçüp maḥabbet cāmını ḫoş-ḥāl olayın bir zamān
Nāmūs u nengi terk idüp abdāl olayın bir zamān

13. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **4**
An, vakit.

Cānānı sevdüm cān-ıla doldı derūnum kan-ıla
Koñ āteş-i hicrān-ıla ben ḳāl olayın bir zamān

14. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **6**
An, vakit.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

15. **zamān:**
Gazel 2500
Mısra: **8**
An, vakit.

ʿIşḳuñla bir dīvāneyem sen şemʿ ü ben pervāneyem
Yanmakda çün merdāneyem bī-bāl olayın bir zamān

zamāne:

1. **zamānede:**-*de*
Gazel 2076
Mısra: **10**
Devir, zaman. || *Küçümseme ve yakınma ifadesiyle içinde yaşanılan zama.*

Dirler Muḥibbī ʿışḳ yolı şaʿbnāk olur
Ben ol yoluñ zamānede bī-vehm ü bākiyem

2. **zamāne:**
Gazel 2140
Mısra: **3**
Küçümseme ve yakınma ifadesiyle içinde yaşanılan zaman.

Zamāne desti buraldan kulagum meclis-i ġamda
Yakup bir dürri sīnemde iñiler san rebāb oldum

3. **zamāne:**
Gazel 2200
Mısra: **10**
Bahsedilen zamanda yaşayan insanlar.

Oldı Muḥibbī her sözi çün dürr-i şāhvār
Assun zamāne gūşına bu naẓm-ı dil-keşüm

<u>żamīr:</u>

1. **żamīrin:**-*i, -n*
Gazel 2453
Mısra: **4**
Kişinin kendisi, zatı. || Kalp, gönül.

Kalsaydı bu zamāna Ferhād u Ḳays u Vāmıḳ
Benden gelüp sorardı her biri ʿışḳ żamīrin

<u>zār:</u>

1. **zāram:**-*a,-m*
Gazel 2241
Mısra: **4**
Ağlayan, inleyen.

Ruḥuñ şevḳıne gülşende iderem nāleler her şeb
İşidmezsin bu feryādum seḥer bülbül gibi zāram

2. **zār:**
Gazel 2305
Mısra: **14**
Ağlama, inleme.

Gül yüzinsüz bu Muḥibbī bāġ u behişt
Nāle kılur bülbülem zār u nevāyı isterem

3. **zār:**
Gazel 2326
Mısra: **1**
Ağlama, inleme.

Ayru düşdüm ol perīden ḫastayam zār iñlerem
Miḥnet-i hicrān içinde çār u nā-çār iñlerem

4. **zār:**
Gazel 2375
Mısra: **8**
Ağlama, inleme.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

5. **zārı:**--*ı, -*
Gazel 2069
Mısra: **2**
Ağlama, inleme.

Niçeye dek şeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

6. **zār:**
Gazel 2071
Mısra: **10**
Ağlayan, inleyen.

Gülzār-ı ḥüsne karşu bülbül gibi Muḥibbī
Tā ṣubḥ olınca zār ol kıl dem-be-dem terennüm

7. **zār:**
Gazel 2072
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

8. **zār:**
Gazel 2086
Mısra: **4**
Ağlayan, inleyen.

Gül yüzüñ şevḳıne cānā bu dil-i şūrīdeyi
Gīceler tā ṣubḥa dek bülbül gibi zār añladum

9. **zār:**
Gazel 2099
Mısra: **9**
Ağlayan, inleyen.

Gūşe-i ġamda Muḥibbī olalı zār u żaʿīf
Naḳş-ı dīvār-ıla farḳ olmaz ten-i zārum benüm

10. **zār:**
Gazel 2197
Mısra: **2**
Ağlayan, inleyen.

Gelüp gül gibi ol dilber didi bil gülʿiẕār oldum
Didüm karşuñda bülbül-veş ötüp ben daḥı zār oldum

11. **zārı:**-*ı*
Gazel 2209
Mısra: **7**
Ağlama, inleme.

İtdüm niyāz u zārı tā rām idem nigārı
İtmedi āh teʾs̲īr bu siḥr ü bu füsūnum

12. **zāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen.

Geçüp ḥadden bu āh u girye zāram
Bilinmez derd-i dāġ-ı dil-figāram

13. **zār:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
Ağlama, inleme.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

14. **zār:**
Gazel 2231
Mısra: **2**
Ağlayan, inleyen.

Ḫırām eyle benüm iy serv-i nāzum
Keremden dinle bu zār u niyāzum

15. **zār:**
Gazel 2299
Mısra: **10**
Ağlayan, inleyen.

İy saçı leylī kūyuñda her şeb tā-seḥer
Kıluram Mecnūnlayın feryād u āh u zār hem

16. **zāram:**-*am*
Gazel 2303
Mısra: **6**
Ağlayan, inleyen.

Her şeb şehā kapuñda
Tā ṣubḥ olınca zāram

17. **zār:**
Gazel 2326
Mısra: **4**
Ağlayan, inleyen.

ʿĀlem içinde yüri sen şād u ḫandān gül gibi
Ḫār elinden baña yiter zār u her bār iñlerem

18. **zār:**
Gazel 2326
Mısra: **8**
Zayıf, dermansız.

Gülmedüm ʿālem içinde derd ü ġamdur çekdügüm
Fitnesinden it raḳībüñ zār u bīmār iñlerem

19. **zāruñ:**-*uñ*
Gazel 2342
Mısra: **1**
Ağlayan, inleyen.

Gül ruḫuñ şevḳına ister ki göñül zāruñ olam
Tā ölince rāh-ı ʿışḳ içre hevādāruñ olam

20. **zār:**
Gazel 2350
Mısra: **2**
Zayıf, dermansız.

Tende cānum yog-iken ṭālib-i cānān idüm
ʿIşḳ ṣaḥrāsına düşmiş zār u sergerdān idüm

21. **zārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2375
Mısra: **8**
Ağlama, inleme.

Aña şādam sordılar ben bülbülin ol gül didi
Gülşen-i ḥüsnüme karşu zār u zārumdur benüm

22. **zārumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2452
Mısra: **6**
Ağlama, inleme.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

23. **zārı:**-*ı*
Gazel 2425
Mısra: **7**
Zayıf, dermansız.

Didüm bildüñ mi iy dilber belā kūhında ben zārı
Didi ol Ḫusrev-i Şīrīn-dehen Ferhādʾa beñzersin

24. **zār:**
Gazel 2474
Mısra: **6**
Ağlayan, inleyen.

Gülşen-i ḥüsn içinde bülbül-veş
İy göñül gice zār imişsin sen

zār eyle-:

1. **zār eyle-:**
Gazel 2144
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Göñlüme naḳş eyleyelden mihrüñi zār eyledüm
Dāğlar pul sīnem oldı taḫta-i nerdüm benüm

2. **zār eyle-:**
Gazel 2443
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

zār id-:

1. **zār id-:**
Gazel 2133
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlatmak.

Vaḳt-i gül irdi yine niyyet-i gülzār idelüm
Āh u feryād-ıla bülbülleri hem zār idelüm

2. **zār id-:**
Gazel 2452
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Sen gül-i raʿnāyı gördüm seyr iderken gülşeni
Āh idüp didüm budur dil bülbülini zār iden

3. **zār id-:**
Gazel 2452
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Bezm-i ġamda nāy gibi her nefesde iñlerem
Nāle vü zārumdur ol meclisde çengi zār iden

zār iden:

1. **zār iden:**--*en*
Gazel 2015
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlatmak, inletmek.

Zār iden ruḫsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀşıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

zār it-:

1. **zār it-:**
Gazel 2107
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Gülşen-i ḥüsninde zār itdi bu göñlüm murġını
Gül gibi güldi yüzüme ol gül-i ḫandān benüm

zār ol-:

1. **zār ol-:**
Gazel 2194
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zayıf, dermansız olmak.

Su gibi ḫāke sürüp yüzümi ben zār oldum
Baña devlet bu yiter ṭālib-i dīẕār oldum

2. **zār ol-:**
Gazel 2261
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Ḥasretiyle bir gül-endāmuñ yine Gīceler bülbülleyin zār olmışam

3. **zār ol-:**
Gazel 2465
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Dōstum ḫaddüñ yiter gülşende gülzār olmasun
Dilden özge karşuña bülbül gibi zār olmasun

zār u giryān ol-:

1. **zār u giryān ol-:**
Gazel 2113
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ağlayıp, inlemek.

Kākülüñden dem mi vardur kim perīşān olmayam
Serv ḳaddüñ añılup yā zār u giryān olmayam

2. **zār u giryān ol-:**
Gazel 2416
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlayıp, inlemek.

Gül gibi açılmayup irmez bahar-ı vaṣluña

Āhını bād eyleyüben zār u giryān olmayan

zār zār:

1. **zār zār:**
Gazel 2113
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Ağlayarak, inleyerek.

Zār zār ol iy dil-i şūrīde var nālişler it
Ol gül açılmaz eger gülşende nālān olmayam

2. **zār zār:**
Gazel 2236
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Ağlayarak, inleyerek.

Zār zāram kimsenem yokdur diyem ḥālüm benüm
Yücedür ḳaṣrı o māhuñ irmeye nālüm benüm

żarar:

1. **żarar:**
Gazel 2037
Mısra: **8**
Bir şeyin, bir olayın yol açtığı çıkar kaybı veya olumsuz, kötü sonuç, ziyan.

Yiter aglatduñ beni gel eyle yaşumdan ḥaẕer
Kūyuña ola żarar kim aka aka ol sebīl

żarar eyle-:

1. **żarar eyle-:**
Gazel 2214
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimse kötü tesir edip birinin veya bir şeyin kayba uğramasına sebep olmak.

Seylāb-ı yaşum irişdi nigārā ḥaẕer eyle
Nāgāh żarar eyleye ol āsitāna hem

żarar gel-:

1. **żarar gel-:**
Gazel 2370
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Onun yüzünden kötü bir sonuçla karşılaşmak, kayba uğramak.

Seyl-i eşkümden żarar geldükçe bu dil şehrine
Seng-i miḥnetle der ü dīvārın ābād eyledüm

żarar id-:

1. **żarar id-:**
Gazel 2263
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bir şey veya kimse kötü tesir edip birinin veya bir şeyin kayba uğramasına sebep olmak.

Muḥibbī sen sen ol yārı görüben karşu āh itme
Żarar nāgāh ide aña gül-i nev-reste ter gördüm

żarar ir-:

1. **żarar ir-:**
Gazel 2224
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Zarar görmesine sebep olmak.

Korkaram kūyuña bir gün irgüre yaşum żarar
Cūş idüp artmakdadur seylāb-ı eşküm dem-be-dem

zārī:

1. **zārīlik:**-*lik*
Gazel 2232
Mısra: **10**
Ağlama, inleme.

Meclis-i ġamda Muḥibbī yaşumı tār eyleyüp
İñleyüp zārīlik idüp ḳaddümi çeng eyleyem

zārī kıl-:

1. **zārī kıl-:**
Gazel 2326
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Ḥüsn bāġında Muḥibbī şubḥa dek zārī kılur
Nitekim bülbül gibi her gīce bī-dār iñlerem

zārīlık it-:

1. **zārīlık it-:**
Gazel 2165
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Nāle kıldum ʿışḳ elinden yaşumı tār eyledüm
İñleyüp zārīlık itdüm ḳaddümi çeng eyledüm

2. **zārılık it-:**
Gazel 2250
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Muḥibbī zārılık it yāra karşu
İder bülbül güli görse terennüm

3. **zārīlık it-:**
Gazel 2332
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Ağlamak.

Gülşen-i ḥüsninde her şeb bülbül-i güyā gibi
Tā seḥer zārīlık itdüm āh u feryād eyledüm

zārılık kıl-:

1. **zārılık kıl-:**
Gazel 2239
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Ağlamak,yalvarmak.

Añ ʿisyānuñ Muḥibbī zārılık kıl
Ḳabūl olur duʿālar şubḥ-dem hem

zār-şıfat:

1. **zār-şıfat:**
Gazel 2194
Mısra: **5**
İnler gibi.

Zār-şıfat yine felek geh aña gāh baña döner
Bilmedüm çāre felek kārına nā-çār oldum

żarūrī:

1. **żarūrī:**
Gazel 2089
Mısra: **8**
Mecburen,kaçınılmaz olarak.

Güneş gibi egerçi kim felekden yücedür ḳaṣruñ
Kemend-i āha yapışdum żarūrī nerdübān itdüm

zavāde:

1. **zavāde:**
Gazel 2167
Mısra: **8**
Erzak, azık, yiyecek.

Hevā-yı nefsüme uydum elüm irişmedi yāra
Uzak menzil zavāde yok dirīġa rāhda kaldum

żāyiʿ eyle-:

1. **żāyiʿ eyle-:**--*(y)üp, -*
Gazel 2037
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Ziyan etmek, boşa harcamak. || *Yitirmek, kaybetmek.*

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

żāyiʿ geçür-:

1. **żāyiʿ geçür-:**
Gazel 2235
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ziyan etmek, boşa geçirmek.

ʿÖmri żāyiʿ geçürüp geçti günāḥ-ıla günüñ
Vaḳt oldı ki dilā menzil-i inṣāfa gelem

żāyiʿ itmez:

1. **żāyiʿ itmez:**--*mez, -*
Gazel 2033
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Ziyan etmek, boşa harcamak. || *Yitirmek, kaybetmek.*

Ṣūr u şer kim var cihānda cümle hep dilden gelür
Ādemi başdan çıkarur żāyiʿ itmez illā dil

zebān:

1. **zebānumdur:**-*um, -dur*
Gazel 2114
Mısra: **6**
Dil.

Gīceler tā ṣubḥa dek tañ mı tutışsam şem-ʿveş
ʿIşḳ-ıla evvel yanan başdan zebānumdur benüm

2. **zebānum:**-*um*
Gazel 2229
Mısra: **4**
Dil.

Bu derd-i ġamı saña niçe ʿarż ideyin āh
Yüzüñ göricek çünki olur lāl zebānum

3. **zebāna:**-*a*
Gazel 2295
Mısra: **4**
Dil.

Fehm itmeye kimsene ʿışḳuñ rumūzını
Gelüp zebāna söyler ise anı her kılum

4. **zebān:**
Gazel 2429
Mısra: **6**
Dil, lisan.

Degüldür metn-i ḥüsnüñi senüñ şerḥ eylemek mümkin
Olur ʿāciz zebān anda niçe taʿbīr olasın sen

5. **zebānum:**-*um*
Gazel 2097
Mısra: **4**
Dil. || *Lisan, konuşma.*

ʿArż-ı ḥāl itmege yāra bende ṭāḳat kalmadı
Gitdi elden mest-i ʿışḳ oldum zebānum nʾeyleyem

6. **zebānum:**-*um*
Gazel 2117
Mısra: **3**
Dil. || *Lisan, konuşma.*

Biñ zebānum olsa taḳrīr itmeye derd-i dilüm
Ben ki ol ḫūn-rīz āşūb-ı zamāndan görmişem

7. **zebān-ıla:**-*ıla*
Gazel 2160
Mısra: **6**
Dil.

Niçe yıllardur çeker dil dōstum hicrüñ yükin
Bir zebān-ıla olur mı taḳrīr eyleyem

8. **zebānından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **8**
Dil.

İşitdüm cumʾa gün vāʿiẓ şerār-ı dūzaḫı añmış
Olupdur dūzāḫī kendü yakar odlar zebānından

zebān aç-:

1. **zebān aç-:**
Gazel 2496
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Bitkilerin çiçeklenmeye başlaması.

İy Muḥibbī ḫ∨ābdan açup reyāḥīn gözlerin
Furṣatı fevt itme dir her biri açuban zebān

zebāna gel-:

1. **zebāna gel-:**
Gazel 2154
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Konuşmayan bir varlık konuşmaya başlamak.

Bir kimse fehm itmege ʿışḳuñ rumūzını
Söyler-ise zebāna gelüp anı her kılum

zebāne:

1. **zebāne:**
Gazel 2214
Mısra: **2**
Ateş yalımı, alev.

Dil āteşine cān ile ten yandı cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

2. **zebāne:**
Gazel 2223
Mısra: **2**
Ateş yalımı, alev.

Dil āteş-ile yandı tenüm bile cāme hem
Dūd-ı dilüm çıkmaga geldi zebāne hem

zebān-ı ḥāl:

1. **zebān-ı ḥāl:**
Gazel 2363
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hal dili.

Didüm meclisde dildāra yanar gördüñ mi hīç şemʿi
Zebān-ı ḥāl-ile derd-i derūnum āşikār itdüm

zebūn:

1. **zebūnum:**-*um*
Gazel 2213

Mısra: **4**
Güçsüz, zayıf, aciz.

Elüm dut raḥm kıl iy dil ṭabībi
Be-ġāyet ḫastayam ġāyet zebūnum

2. **zebūn:**
Gazel 2414
Mısra: **10**
Güçsüz, zayıf, aciz.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir
nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet
zebūn oldum zebūn

3. **zebūn:**
Gazel 2459
Mısra: **1**
Güçsüz, zayıf, aciz.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

zebūn ol-:

1. **zebūn ol-:**
Gazel 2414
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Zayıf ve düşkün duruma gelmek.

Bilmem Muḥibbī ʿışḳ-ıla āḫir
nʾolur ḥālüm benüm
Kalmadı ṣabr u ṭāḳatum ġāyet
zebūn oldum zebūn

2. **zebūn ol-:**
Gazel 2459
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Zayıf ve düşkün duruma gelmek.

Bār-ı ġamdan kalmadı tāḳāt zebūn oldum zebūn
ʿĀşıḳuñ baḫtı içün dirler ezelden ser-nigūn

zecr:

1. **zecr:**
Gazel 2318
Mısra: **2**
Eziyet, cefa, zorluk.

Yār elinden dem-be-dem cevr ü cefādur gördügüm
Dehr elinden dāyimā zecr ü ʿanādur gördügüm

zehr:

1. **zehr-ile:**-*ile*
Gazel 2402
Mısra: **8**
Zehir, öldürücü sıvı.

İçdügi ḫūn-ı cigerdür ʿāşıḳuñ mey yirine
Dōstlar zehr-ile pürdür yimeñüz aşum benüm

2. **zehr:**
Gazel 2230
Mısra: **9**
Zehir. Divan şiirinde daha çok şeker, tatlı, tiryak,, şerbet ve yılan ile birlikte kullanılır. Aşığın gamı, sabrı, çektiği acılar ve kahırlar için birer benzetilen olur.

Elüñden zehr ise içer Muḥibbī
Şarabā tevbeli perhīz-kāram

3. **zehr:**
Gazel 2239
Mısra: **10**
Zehir,divan şiirinde daha çok şeker, tatlı, şerbet ve yılan ile birlikte kullanılır. Aşığın gamı, sabrı, çektiği acılar ve kahırlar için birer benzetilen olur.

Dil-i telḫa lebüñden şehd umarken
İçürür mār-ı zülfüñ zehr ü sem hem

4. **zehr-ile:**-*ile*
Gazel 2356
Mısra: **1**
Helak edici ıztırap.

Dehr elinden niçe bir zehr-ile ġam nūş idelüm
Der-i meyḫānede ʿaḳl u dili medhūş idelüm

zehr-i ġam:

1. **zehr-i ġam:**
Gazel 2062
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Kaygı zehiri.

Lebleri tiryākine irdi Muḥibbī çün elüm
Zehr-i ġamdan çekmeyem şimden girü hergiz elem

2. **zehr-i ġam:**
Gazel 2384
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Gam , keder zehiri.

Gehī zehr-i ġamı içdüm gehī ḫūn – ı ciger çekdüm
Maḥabbetle olup ʿāşıḳ neler çekdüm neler çekdüm

3. **zehr-i ġām:**
Gazel 2434
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Gam zehiri.

Sāḳiyā hicrān ġamından ölmeden gel bāde sun
Didiler zehr-i ġāma tiryākdür ṣaḥbā-y-ıçun

zekāt vir-:

1. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḫüsnüñ zekātını ki ḫācetmendem

2. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḫüsnüñ zekātını ki ḫācetmendem

3. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḫüsnüñ zekātını ki ḫācetmendem

4. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red

Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

5. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

6. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

7. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

8. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

9. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

10. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

11. **zekāt vir-:**
Gazel 2348
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Müslümanlıkta, sahip olunan mal ve paranın kırkta birlik payını sadaka olarak dağıtmak.

Kapuña geldi göñül sāʾilini eyleme red
Vir baña ḥüsnüñ zekātını ki
ḥācetmendem

zekāt-ı ḥüsn:

1. **zekāt-ı ḥüsn:**
Gazel 2436
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin zekatı.

Aç yüzüñ gönder zekāt-ı ḥüsnüñi
ʿāşıḳlara
Gir s̲evāba boynuña alma o
miskīnler ḥaḳın

zekāt-ı ḥüsnüñi vir-:

1. **z̲ekāt-ı ḥüsnüñi vir-:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Hüsnünün zakatını vermek.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir z̲ekāt-ı
ḥüsnüñi
Gir s̲evāba dōstum saña duʿā olsun
direm

2. **z̲ekāt-ı ḥüsnüñi vir-:**
Gazel 2172
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzelliğinin zekatını vermek.

Ehl-i ʿışḳa ʿarż eyle vir z̲ekāt-ı
ḥüsnüñi
Gir s̲evāba dōstum saña duʿā olsun
direm

zelīl ol-:

1. **z̲elīl ol-:**
Gazel 2037
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Hor ve hakir olmak, aşağılanmak.

Ṣādıḳ ol ḳavlüñde hergiz gelmesün
senden ḫilāf
Kimde kim kiz̲b olsa āḫir olısardur
ol z̲elīl

zemāne:

1. **zemāne:**
Gazel 2223
Mısra: **8**
Küçümseme ve yakınma ifadesiyle içinde yaşanılan zaman.

Yitmez mi yitdi baña cefā cevrüñ
iy perī
Bir yañadan neyler idüp bu
zemāne hem

zemīn:

1. **zemīni:**-*i*
Gazel 2079
Mısra: **5**
Yeryüzü.

Gözümüñ yaşı ġarḳ itsün zemīni
İrişsün göklere feryād u āhum

2. **zemīn:**
Gazel 2447
Mısra: **4**
Yer, zemin, arz.

Ne ḳadar cevr ü cefā gönderse
gelsün rāżıyam
Her ne yagarsa semādan götürür
lā-büd zemīn

3. **zemīn:**
Gazel 2410
Mısra: **6**
Yeryüzü.

Olmasayduñ sen Ḫudā ḫalḳ itmez-
idi ʿālemi
Oldı yüzüñ suyına cümle semā-y-
ıla zemīn

4. **zemīnüñ:**-*üñ*
Gazel 2445
Mısra: **8**
Yeryüzü.

Olmışamdur çünki istiġnā-y-ıla
ʿAnḳā-yı Ḳāf

Baña ʿarż itmeñ semā-y-ıla zemīnüñ minnetin

5. **zemīn:**
Gazel 2451
Mısra: **6**
Yeryüzü.

Her ṭaraf serv ü gül ü nergis benefşe yāsemen
Şimdilik ġāyet müşerreftür zemīn ü āsümān

zemīn-i ʿışḳ:

1. **zemīn-i ʿışḳ:**
Gazel 2154
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk toprağı.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

2. **zemīn-i ʿışḳ:**
Gazel 2295
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Aşk zemini.

Ekdüm zemīn-i ʿışḳa Muḥib dāne-i sirişk
Derd ü belā vü miḥnet ü ġam oldı ḥāṣılum

zenah-çāhı:

1. **zenaḫ-çāhı:**
Gazel 2158
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Çene çukuru.

İncinür sanma zenaḫ çāhında dil
Turdugınca ʿizz ü cāhumdur benüm

zencīr:

1. **zencīrdür:**-*dür*
Gazel 2015
Mısra: **6**
Zincir, pranga.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

2. **zencīr:**
Gazel 2010
Mısra: **14**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Dil-i dīvāneyi żabṭ idemezler
Meger zencīr ola boynuma kākül

3. **zencīr:**
Gazel 2012
Mısra: **5**
Zincir. Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

4. **zencīrine:**-*i, --n, --e*
Gazel 2013
Mısra: **5**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Ya saçı zencīrine dak boynuña ya göz yaşın
Ġarḳa-i baḥr-ı cünūn ol saña kim dir ʿāḳil ol

5. **zencīrine:**-*i, --n, --e*
Gazel 2046
Mısra: **1**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

6. **zencīrine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2100
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için, zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

7. **zencīr:**
Gazel 2160
Mısra: **4**
Birbirine geçmiş madeni halkalardan meydana gelen bağ.Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Bu dil-i dīvāneme ol dem benüm dermān olur
Boynuma takup ser-i zülfüñi zencīr eyleyem

8. **zencīrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2242
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Leylī saçuñ zencīrini dak boynuma mecnūnuñam
Rüsvā olursam ġam degül ger ḫāṣ ü ʿāma iy ṣanem

9. **zencīrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2485
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

ʿĀşıḳ itdüñ boynuma ṭakduñ belā zencīrini
El-amān iy pādişāhum ʿışḳ elüñden el-amān

10. **zencīr:**
Gazel 2289
Mısra: **3**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire

benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Leylī saçuñ nigārā boynuma olsa zencīr
Mecnūñ gibi cihāna kendüm melāmet itsem

11. **zencīrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2298
Mısra: **14**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp gönlümi şeydā eyledüm

12. **zencīr:**
Gazel 2306
Mısra: **5**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

ʿIşḳ-ıla cān riştesin boynuma zencīr eyleyüp
Mihrin ol nā-mihribānuñ dilde muḥkem eyledüm

13. **zencīrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2351
Mısra: **3**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

14. **zencīr:**
Gazel 2372
Mısra: **1**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

15. **zencīrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2409
Mısra: **6**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Başumdan ʿaḳl gidüp dīvāne oldum
Bu āhum zencīrin boynuma dakdum

16. **zencīrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2414
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Leylī saçuñ zencīrini tak boynuma iy serv-i nāz
Çün kim müsellemdür baña dīvāneyem mülk-i cünūn

17. **zencīr:**
Gazel 2429
Mısra: **1**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Bugün çün rīsmān kākül saçı zencīr olasın sen
Neden dīvāneler ḥaḳḳında pür taḳṣīr olasın sen

18. **zencīrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2430
Mısra: **2**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

19. **zencīrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2440
Mısra: **5**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

20. **zencīre:**-*e*
Gazel 2457
Mısra: **1**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Bir saçı zencīre beñzer iy gönül dīvānesin
Yanmaga şemʿ-i cemāline anuñ pervānesin

21. **zencīre:**-*e*
Gazel 2488
Mısra: **1**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Baglamışdur gönlümi zencīre ol gīsū diyen
Dāġlamışdur lāle gibi bagrumı āh o diyen

22. **zencīrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2459
Mısra: **9**
Divan şiirinde aşığın çektiği

gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

23. **zencīrini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2468
Mısra: **3**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Belā zencīrini mecnūnlayın āh
Muḳarrer boynuña āḫir takarsın

24. **zencīrine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2495
Mısra: **7**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

25. **zencīrin:**-*i*, -*n*
Gazel 2485
Mısra: **3**
Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Cūylar dīvāne olmışdur ki zencīrin sürür
Anı bu ḫāle bırakmadı meger serv-i revān

zencīre çek-:

1. **zencīre çek-:**
Gazel 2072
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Zincirle bağlamak.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

zencīr-i ʿadīl:

1. **zencīr-i ʿadīl:**
Gazel 2029
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Adalet zinciri.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

zencīr-i ser-i zülfü:

1. **zencīr-i ser-i zülfü:**
Gazel 2170
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Saçının ucunun zinciri.Divan şiirinde aşığın çektiği gam ile sevgilinin saçı zincire benzetilir. Gam, uzun olduğu ve sonu gelmediği için; zülüf ve saç ise, şekil ve örgü nedeniyle zinciri andırır. Bu zincir yerine göre aşığı bağlar, zindana atar veya asıp idam eder.

Zencīr-i ser-i zülfüñi dīvānede buldum
Şemʿ-i ruḫuñuñ şevḳını pervānede buldum

zencīr-i zülf:

1. **zencīr-i zülf:**
Gazel 2283
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Saçının zinciri.

Dakaldan boynuma zencīr-i zülfin
Dil-i dīvāneme hīç yokdur ārām

2. **zencīr-i zülf:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin zincir gibi olan saçları.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

3. **zencīr-i zülf:**
Gazel 2344
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçının zinciri.

Gönlümi elden yitürdüm āh ki dīvāneyim
Çek anı zencīr-i zülfe ola kim uslanayım

4. **zencīr-i zülf:**
Gazel 2346
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Saçlarının zinciri,kıvrımı.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

5. **zencīr-i zülf:**
Gazel 2346
Mısra: **11**
Kelime Tipi: -
Saçlarının zinciri,kıvrımı.

Göreli zencīr-i zülfin bir ʿaceb divāneyem
Dōstlar sanmañ ki ben dām-ı belādan korkaram

zer:

1. **zer:**
Gazel 2280
Mısra: **6**
Altın.

Serīr-i ḥüsne şāh olmış görüp ol şāh-ı devrānı
Ayagına yüzüm sürüp niçe biñ bedre zer çekdüm

2. **zer:**
Gazel 2382
Mısra: **10**
Altın.

Tā ki yakdum pūte-i hicre Muḥibbī cān u dil
Ġıll ü ġışdan zer gibi ḳāl olmışam pāk olmışam

3. **zer:**
Gazel 2396
Mısra: **7**
Altın.

Ne māl u sīm ü zer ne tāc-ı devlet
Kul oldum ʿışḳa vardur çün mezāġum

4. **zer:**
Gazel 2003
Mısra: **7**
Altın, zehep || altın para,

nakit || değerli eşya, kıymet || tas.çile, sıkıntı.

Yüzümi zer itdi ʿışḳuñ gözlerüm yaşını sīm
Pādişāhum devletüñde māl u cāh eksük degül

5. **zer:**
Gazel 2102
Mısra: **6**
Altın.

Pūte-i ʿışḳ içre yakdum nār-ı ʿışḳa cān u dil
Ġıll u ġışdan küllī cismüm zer gibi ḳāl eyledüm

6. **zer:**
Gazel 2124
Mısra: **10**
Altın.

İy Muḥibbī ġıll u ġışdan niçesi ḳāl olmayam
Pūte-i hicr içre ben zer gibi nārı görmişem

7. **zer:**
Gazel 2162
Mısra: **5**
Altın, sararmış yüz.

Girelden pūte-i ʿışḳa ben oldum zer gibi ḫāliş
Beni pāk itdi ʿışḳuñ ġıll u ġışdān iy ruḫı alum

8. **zer:**
Gazel 2331
Mısra: **2**
Altın, sararmış yüz.

Maḥabbet bādesin içdüm yine sermest ü ḫoş ḥālem
Tutuşdum āteş-i ʿışḳa eridüm zer gibi kālam

9. **zer:**
Gazel 2201
Mısra: **13**
Altın. || Sararmış yüz.

İy Muḥibbī ṣayd idem dildārı sīm ü zer ile
Yaşumı sīm anuñ içün yüzi saru eyledüm

10. **zer:**
Gazel 2278
Mısra: **5**
Altın. || Sararmış yüz.

Miḫnet ġamı eylemedin zer gibi zaḥm
ʿIşḳuñ odıyla anı erit eyle ḥall didüm

11. **zer:**
Gazel 2283
Mısra: **5**
Altın. || Sararmış yüz.

Dilā zer gibi yan ġam pūtesinde
Olasın ṣāf sende kalmaya ḫām

12. **zer:**
Gazel 2204
Mısra: **6**
Altın.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

13. **zer:**
Gazel 2234
Mısra: **6**
Altın.

Niçe bir pinhān idüp ʿışḳumı ẓāhir itmege
Göz yaşın sīm eyleyüp bu çehremi de zer kılam

14. **zer:**
Gazel 2276
Mısra: **7**
Altın. || Sararmış yüz.

Didüm zer oldı rūyum ḥasretiyle
Didi göster baña ṣāḥib-ʿayārum

15. **zer:**
Gazel 2312
Mısra: **6**
Altın. || Sararmış yüz.

Ḫayālüñ gelse iy dilber bu çeşm-i çeşmesārına
İdeler dīdeler īs̱ār yoluña sīm-ile zer hem

16. **zer:**
Gazel 2367
Mısra: **4**
Altın, sararmış yüz altına benzetilir.

Cülūs itmege şāh-ı ġam göñül taḫtına geldükçe
Ayagına nis̱ār içün gözümden sīm ü zer çekdüm

17. **zer:**
Gazel 2394
Mısra: **7**
Altın, sararmış yüz altına benzetilir.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

18. **zer:**
Gazel 2394
Mısra: **8**
Altın, sararmış yüz altına benzetilir.

Gerçi ʿışḳuñ rūyumı ḫāk itdi soñra kıldı zer
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

19. **zer:**
Gazel 2450
Mısra: **4**
Altın, sararmış yüz altına benzetilir.

Ḫāḳ-i pāyuña nis̱ār itmek içün iy serv-i ḳad
Yüzümi zer eyleyüp kıldum gözüm gevher-feşān

20. **zer:**
Gazel 2367
Mısra: **8**
Altın.

Koluma dāğlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

<u>zer beft:</u>

1. **zer beft:**
Gazel 2063
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Sırmalı kumaş.

Palās-ı faḳr-ıla her dem ḳanāʿat eylemek ḫoşdur
Bu dehrüñ aṭlas u zer beft olan dībā şalından hem

<u>zer eyle-:</u>

1. **zer eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Sararmak.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

2. **zer eyle-:**
Gazel 2187
Mısra: **8**

Kelime Tipi: -
Altın etmek.

Derd-i ʿışḳuñ yaş u sīm ü yüzümi zer eyledi
Ben de iksīr ü vücūdum ḫākini zer eyleyem

3. **zer eyle-:**
Gazel 2231
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Altın haline getirmek. || Sarartmak.

Bu ben ḫāki naẓarla gel zer eyle
Naẓar çün kīmiyādur pāk-bāzum

4. **zer eyle-:**
Gazel 2239
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
Altın etmek II Sarartmak.

Niṣār itmege cānā ayaguña
Yüzüm zer eyledüm yaşum direm hem

zer kemer çek-:

1. **zer kemer çek-:**
Gazel 2384
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Altın kemer takmak.

Koluma dāġlar urdum senüñ içün durur cānā
İdüp tuḥfe miyānuñçün saña bir zer kemer çekdüm

zer kıl-:

1. **zer kıl-:**
Gazel 2204
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Sarartmak.

Derd-i ʿışḳuñ zer kılur çün ʿaşıḳuñ ruḫsārını
Ben de iksīr-i vücūdum ḫākini zer eyleyem

zer ol-:

1. **zer ol-:**
Gazel 2226
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Altın ol-.|| Sararmak.

Günāhum añalı derdā dirīġā
Yüzüm zer oldı gözüm yaşı da sīm

zer-bāf:

1. **zer-bāfa:**-*a*
Gazel 2235
Mısra: **10**
Altın tel ile kumaş dokuyan kimse, bu kumaştan yapılmış giyecek.

İy Muḥibbī var iken ḫırḳa-i peşmīne-i faḳr
Ḥaşā lillāh ki libās ecline zer-bāfa gelem

zer-baft:

1. **zer-baft:**
Gazel 2250
Mısra: **7**
Altın işlemeli, sırmalı.

Gerekmez baña bālin ola zer-baft
Ola bālin baña yigdür ser-i ḫum

2. **zer-baft:**
Gazel 2475
Mısra: **9**
Sırma ile dokunmuş kumaş.

İy Muḥibbī aṭlas u dībā vü zer-baft ü ḥarīr
Bunlara meyl eyleme üstüñde şāluñ var-iken

zer-baft-dūz:

1. **zer-baft-dūz:**
Gazel 2237
Mısra: **4**
Sırmalı kumaş diken.

Beni sanmañ şiʿrde būriyā-bāf
İdüp pür naḳş anı zer-baft-dūz

zerd:

1. **zerdümi:**--*(ü)m, --i*
Gazel 2006
Mısra: **1**
Sarı, sararmış, solgun.

Sāḳiyā mey sun ki kılsun çehre-i zerdümi al
Muṭribā depret elüñ tā eylesün dil kesb-i ḥāl

2. **zerdüm:**-*üm*
Gazel 2148
Mısra: **8**
Altın.|| Divan edebiyatında aşığın yüzü sararmış, solgun olması nedeniyle zerd diye anılır.

Rızḳ içün maḳsūm olan elbette saña irişür
Bes dimek lāzım mıdur yok sīm-ile zerdüm benüm

3. **zerdüm:**-*üm*
Gazel 2227
Mısra: **1**
Altın.|| Divan edebiyatında aşığın yüzü sararmış, solgun olması nedeniyle zerd diye anılır.

Kim temāşā eyler-ise yüzümi zerdüm benüm
Añlar fiʾl-cümle aḥvāl-i ġam u derdüm benüm

4. **zerd:**
Gazel 2232
Mısra: **7**
Altın rengi, sarı.

Kāha dönmiş zerd iken āhum odından ruḫlarum
İsterem kanlu yaşumla anı gül-reng eyleyem

5. **zerd:**
Gazel 2458
Mısra: **10**
Altın renkli, sarı renk. II Solgun, sararmış yüz.

İy Muḥibbī saklamak mümkin degüldür ʿışḳı çün
Ẓāhir eyler çehresinüñ sebzegāhı zerd olan

zer-dūz-vār:

1. **zer-dūz-vār:**
Gazel 2104
Mısra: **14**
Altın ve sırma ile işlenmiş gibi.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

zerḳ:

1. **zerḳden:**-*den*
Gazel 2408
Mısra: **5**
İki yüzlülük, riya, hile.

Ger riyā vü zerḳden geçseñ eyā zāhid bugün
Defter-i ʿirfāna aduñ yazamazsın bilürem

zerkār:

1. **zerkār:**
Gazel 2018
Mısra: **4**
Altın işlemeli.

Naḳş-ı Çīn itdi yine bāġı ser-ā-ser Mānī-var
Yazdı yapraklar Ḫıṭā Rūmī olup zerkār gül

zer-keş:

1. **zer-keşem:**-*em*
Gazel 2104
Mısra: **14**
Altın tel yapan usta.

Altun suyıyla şiʿr-i Muḥibbīʾyi yazalar
Zer-dūz-vār ṣanʿat-ı naẓm içre zer-keşem

zerre:

1. **ẕerre:**
Gazel 2244
Mısra: **2**
Çok küçük parçacık, zerre.

Beñzer ki senüñ vaṣluña yokdur liyāḳatüm
Bakdukça güneş yüzüñe yok ẕerre ṭāḳatüm

2. **ẕerre:**
Gazel 2001
Mısra: **6**
Bir arpanın yüzde bir cüz'ü, pek ufak parça. || Çok küçük.

Dūr olalı gül yüzüñden bülbülem kan aglaram
Aglamakdan kalmamışdur tende bir ẕerre mecāl

3. **ẕerre:**
Gazel 2053
Mısra: **6**
Bir arpanın yüzde bir cüz'ü, pek ufak parça. || Çok küçük.

Ger femi vaṣfını benden gūş ideler ehl-i dil
Ẕerre gibidür ki günde görinür hem çün ḫayāl

4. **ẕerre:**
Gazel 2057
Mısra: **8**
Çok küçük parçacık.

Bār-ı ġamını çekmeye dil kūh-ı Ḳāf ise
Ṣabrum dükendi kalmadı bir ẕerre ṭāḳatüm

5. **ẕerre:**
Gazel 2103
Mısra: **7**
Çok küçük, çok az. || Hiç mi hiç.

ʿAynuma ẕerre küḥli ekmek baña gerekmez
Gözüm açup yumınca ol ḫāk-i kūyı sevdüm

6. **ẕerreden:**-*den*
Gazel 2210
Mısra: **5**
Çok küçük parçacık.

Egerçi ẕerreden kemter ḥaḳīrem līk mihrüñle
Vefādan olmazam ḫālī felekde mihr-i raḫşānam

7. **ẕerre:**
Gazel 2211
Mısra: **3**
Çok küçük parçacık.

İde her ẕerre ölürsem hezārān nāle vü āhı
İletse kūyuña cānā eger bād-ı ṣabā gerdüm

8. **ẕerreye:**-*(y)e*
Gazel 2277
Mısra: **5**
Zerre, çok küçük ǁ Aciz kimse.

Ben ẕerreye gün gibi naẓar eylesen iy dōst
Eflāke çıkup ide idüm anda menzilüm

9. **ẕerre:**
Gazel 2282
Mısra: **3**
Çok küçük parçacık.

Vefāñı istemez bir ẕerre göñlüm
Ḫoşam derdüñle yiter baña ġam hem

10. **ẕerre:**
Gazel 2359
Mısra: **5**
Güneşin ışınlarının yansıdığı yerlerde görülen ve sürekli hareket halinde olan küçük maddeler.

Ẕerre gibi gün yüzünüñ olalı āvāresi
Gözüme görinmez oldı bu iki ʿālem benüm

11. **zerresin:**-*si, -n*
Gazel 2379
Mısra: **9**
Çok küçük, güneş ışığında görülebilen ufacık madde.

Ol güneş yüzlüm neden bilmez Muḥibbī zerresin
Mihri-y-ile gün gibi ʿālemlere meşhūr olam

12. **ẕerreler:**-*ler*
Gazel 2421
Mısra: **9**
Güneşin ışınlarının yansıdığı yerlerde görülen küçük maddeler.

Mihr-i ālemden Muḥibbī ẕerreler yüz döndüre
Dönmeye yüzüm benüm ol mihr-i ʿālem-tābdan

13. **ẕerresi:**-*si*
Gazel 2422
Mısra: **5**
Çok küçük parçacık.

Kimde kim ẕerresi ḫāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

14. **ẕerre:**
Gazel 2494
Mısra: **3**
Çok küçük parçacık, güneş ışığında görünen ufacık madde.

Ẕerre gibi muntaẓır dīdārına ʿāşıḳları
Ṣubḥ-dem itsün ṭulūʿ ol āfitāb eglenmesün

zerre deñlü:

1. **ẕerre deñlü:**
Gazel 2327
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Zerre kadar.

Ḫāk-i pāyuñ olalı başumda tāc-ı devletüm
Ẕerre deñlü kimseye ʿālemde yokdur minnetüm

2. **ẕerre deñlü:**
Gazel 2107
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Zerre kadar. || Hiç mi hiç.

Dōstum vaṣluñ ümīdine bu göñlüm ṣāddur
Ẕerre deñlü ʿaynuma gelmez bugün hicrān benüm

3. **ẕerre deñlü:**
Gazel 2329
Mısra: **12**
Kelime Tipi: -
Zerre kadar.

Sen güneş ruḫsārı görmekdür ciḫān içre müdām

Ẕerre deñlü yok-durur dünyā-yı dūna raġbetüm

zerre ḳadar:

1. **ẕerre ḳadar:**
Gazel 2132
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Çok küçük, çok az. || *Hiç mi hiç.*

Dil hicr-i leb-i laʿlüñ ile ölse gerekdür
Ger laʿlüñ aña ẕerre ḳadar itmez-ise em

zerrece:

1. **ẕerrece:**
Gazel 2066
Mısra: **5**
Zerre kadar.

Mihr ü vefāña ẕerrece ben ṭālib olmadum
Gönder cefa vü cevrüñi tek baña dem-be-dem

2. **ẕerrece:**
Gazel 2443
Mısra: **9**
Zerre kadar, çok az.

Almadı gül gibi senden ẕerrece būy-ı cefā
Turmasun dil bülbüli feryād-ıla zār eylesün

3. **ẕerrece:**
Gazel 2498
Mısra: **5**
Zerre kadar, çok az.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

zerre-veş:

1. **ẕerre-veş:**
Gazel 2323
Mısra: **5**
Çok küçük, çok az.

Ẕerre-veş kaldum ayakda gün yüzinden dūr olup
ʿĀlem içre olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

2. **ẕerre-veş:**
Gazel 2469
Mısra: **7**
Çok küçük parçacık, güneş ışığında görünen ufacık madde gibi.

Ẕerre-veş kıldı hevā-yı ʿışḳ sergerdān beni
İrmedüm derdā ki ol mihr-i cihan-ārāya ben

zerrīn:

1. **zerrīn:**
Gazel 2018
Mısra: **5**
Altın gibi sarı ve parlak olan II Değerli, kıymetli.

Nergis-i zerrīn legende şebnem ile yur yüzin
Her kaçan kim ḫ∨ābdan olsa seḥer bīdār gül

2. **zerrīn:**
Gazel 2130
Mısra: **1**
Altın.

Nār-ı āhuñ dikdi iy dil göklere zerrīn ʿalem
Pādişāhısın cihānuñ saña degdi mülk-i ġam

3. **zerrīn:**
Gazel 2158
Mısra: **10**
Altından yapılmış.

Şuʿle-i āhum Muḥibbī dem-be-dem
Başuma zerrīn külāhumdur benim

zevāl:

1. **zevāl:**
Gazel 2053
Mısra: **2**
Uğursuzluk, dert, felaket.

Şīve vü nāz ile dilber ideli ʿarż-ı cemāl
Mihr ile meh gökde buldı biri naḳş biri zevāl

zevāl ir-:

1. **zevāl ir-:**
Gazel 2052
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, zeval bulmak.

Lāle ḫaddin gördügince dil vücūdın ḫāk ider
Gül ruḫını gördügince güneşe irer zevāl

2. **zevāl ir-:**
Gazel 2053
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Yok olmak, zeval bulmak.

Bu Muḥibbī dün ü gün kılur tażarruʿla niyāz
Tā ki dilber sīnesinden sīneñe ire zevāl

zevḳ:

1. **ẕevḳını:**--*ı, --n, --i*
Gazel 2062
Mısra: **7**
Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu.

Bilse idi niçe olurmış gedālık ẕevḳını
Tagıdup dārātını derviş olurdı şāh Cem

2. **ẕevḳ:**
Gazel 2101
Mısra: **4**
Eğlence, eğlenti.

Künc-i mescidde nʾola zāhid ola mest-i semāʿ
Der-i meyḫānede ol ẕevḳ irişür baña müdām

zevk it-:

1. **ẕevḳ it-:**
Gazel 2486
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Eğlenmek.

Bilse idüñ rehne korduñ zāhidā destāruñı
Bir ḳadeḥ nūş eyle gel ẕevḳ it meyüñ keyfiyyetin

zevrak:

1. **zevraḳı:**-*ı*
Gazel 2094
Mısra: **7**
Kayık.

Çün yaşum deryāsınuñ oldı vücudum zevraḳı
Baña lāzım āhumı şimden girü bād eyleyem

2. **zevrāḳın:**-*ı, -n*
Gazel 2124
Mısra: **5**
İleriye doğru göndermek.

Baḥr-ı ʿışḳa bād-ı āhumla bu gönlüm zevrāḳın

Salalıdan dōstlar sanmañ kenārı görmişem

3. **zevraḳın:**-*ı, -n*
Gazel 2297
Mısra: **2**
Kayık.

Āhumı bād eyleyüp yaşumı deryā eyledüm
Ġarḳ idüp dil zevraḳın içinde ifnā eyledüm

4. **zevraḳı:**-*ı*
Gazel 2401
Mısra: **3**
Kayık.

Düşdi dil zevraḳı çü baḥr-ı ġama
Āh-ıla bir kenāra ʿazm idelüm

5. **zevraḳın:**-*ı, -n*
Gazel 2436
Mısra: **10**
Kayık.

İy Muḥibbī baḥr-ı eşküm taşdı başdan aşdı āh
Bād-ı āhum saldı engine yine dil zevraḳın

zevrāḳ-ı dil:

1. **zevrāḳ-ı dil:**
Gazel 2270
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Gönül kayığı.

Zevrāḳ-ı dil gireliden eşkümüñ deryāsına
Kurtılış yok ġarḳ olur çün āhumı yād eyleyem

zeyn eyle-:

1. **zeyn eyle-:**
Gazel 2320
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Süslemek.

Vādī-yi mihnet ġamında olmak içün ḫilʿatüm
Sīnemi dāġ-ı siyehlerle yine zeyn eyledüm

2. **zeyn eyle-:**
Gazel 2367
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Süslemek.

Koluma dāġlar yakdum anı zeyn eyledüm bir bir
Kuşan bilüñe iy meh-rū saña bir zer kemer çekdüm

zeyn ider:

1. **zeyn ider:**
Gazel 2014
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Süslemek.

Cennet-āsā zeyn ider her cāyı gül
Ḫūb idi ger olmasa hercāyī gül

zeyn ol-:

1. **zeyn ol-:**
Gazel 2087
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Süslenmek.

Āh itdükçe gözümden dökilür ḫūn-ı ciger
Zeyn olur lāle vü güller ile her bir yanum

2. **zeyn ol-:**
Gazel 2451
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Süslenmek.

Yine ezhār-ıla zeyn oldı ser-ā-ser būsitān
Yir yirin itdi müşerref gülsitānı gül-ruḫān

3. **zeyn ol-:**
Gazel 2485
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Süslenmek.

Güller-ile zeyn olındı yine bāġ u gülsitān
Gülde var hercāyilik bülbülde var āh u fiġān

zeyn-i gülistān:

1. **zeyn-i gülistān:**
Gazel 2473
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gül bahçesinin süsü.

Bāġ-ı ḥüsnüñ olmayınca hergiz iy ārām-ı cān
Lāleler güller bitüp zeyn-i gülistān olmasun

zī:

1. **zī:**
Gazel 2252
Mısra: **10**
Önüne geldiği kelimelere "sahip, -li" anlamı katarak birleşik kelimeler yapar.

Kaʿbeʾdür kūyuñ Muḥibbī cānı ḳurbān eyledi
Zī saʿādetdür ger ḳabūl olursa ḳurbānum benüm

zībā:

1. **zībā:**
Gazel 2085
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Güzel.

Dīdeler rūşen olurlar göreler zībā yüzüñ
Her kimüñ inkārı vardur ben aña rūşen kılam

2. **zībā:**
Gazel 2321
Mısra: **1**
Güzel.

Her kaçan zībā cemālüñe olam duş iy ṣanem
Gözlerüm kanı ider deryālayın cūş iy ṣanem

3. **zībā:**
Gazel 2418
Mısra: **4**
Güzel. || Süslü.

Ḫūb teşbīh eylemiş cānā hilāle rā kaşuñ
Ḫaddüñe zībā dimiş şems-i dıraḫşāndur diyen

zībā-cemāl:

1. **zībā-cemāl:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
Güzel yüzlü.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zībā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

2. **zibā-cemāl:**
Gazel 2001
Mısra: **1**
Güzel yüzlü.

Gözlerümden ger nihān olduñsa iy zibā-cemāl
Sīneden naḳşuñ ḫayāli gitmek olmışdur muḥāl

żīk:

1. **żīḳum:**-*um*
Gazel 2359
Mısra: **10**
Dar,sıkıntılı, zahmetli.

Bu Muḥibbī dāġ-ıla kūh-ı belā kaplanıdur
Döymese ger ḥamleme olmaz ʿaceb żīḳum benüm

zikir:

1. **ẕikri:**--*i, -*
Gazel 2068
Mısra: **7**
Sözünü etme, ismini söyleme, anma. || Toplu olarak ve tarikatların koyduğu usullere uyarak Allah'ın isimlerini söylemek suretiyle yapılan ibadet ve bu maksatla düzenlenen tören.

Bulmış-iken leblerüñ ẕikri ile cānum ṣafā
Ḫaṭṭuñ iẓhār eyleme alma dem-i serdüm benüm

zikir id-:

1. **ẕikir id-:**
Gazel 2140
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Miyānı fikrini kılup dehānı ẕikrin idelden
Baña siz ʿālem-i ġaybdan soruñ ḫāzır-cevāb oldum

zikr:

1. **ẕikr-i:**
Gazel 2015
Mısra: **2**
Sözünü etme, ismini söyleme, anma || Allah'ın isimlerini söylemek suretiyle yapılan ibadet. || Toplu olarak ve tarikatların koyduğu usullere uyarak Allah'ın isimlerini söylemek sûretiyle yapılan ibadet ve bu maksatla düzenlenen tören.

Zār iden ruḥsārıdur dil bülbülini gül degül
ʿĀṣıḳı ser-mest iden ẕikr-i lebidür mül degül

2. **ẕikri:**--*i*
Gazel 2038
Mısra: **5**
Anma, söyleme, sözünü etme.

Zāhidüñ fikriyle ẕikri dāyimā uçmagadur
ʿĀṣıḳuñ amma dilinden gitmez ümmīd-i viṣāl

3. **ẕikrüñ:**-*üñ*
Gazel 2112
Mısra: **9**
Sözünü etme, ismini söyleme, anma.

Gözüm yaşını tesbīḥ itdi dil tekrār ider ẕikrüñ
Kimisin dürre beñzetdüm kimin mercāna tapşurdum

4. **ẕikrüm:**-*üm*
Gazel 2163
Mısra: **7**
Sözünü etme, ismini söyleme, anma.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

5. **ẕikrini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2307
Mısra: **6**
Anmak, anılmak, yad etmek.

Bilmedüm kand-i mükerrer mi lebüñ yāḫūd nebāt
Sanma laʿlüñ ẕikrini iy dōst tekrār eylemem

zikr eyle-:

1. **ẕikr eyle-:**
Gazel 2116
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

2. **ẕikr eyle-:**
Gazel 2122
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Geh lebüñ ẕikr eyleyüp mest eylesem bu göñlümi
Geh ḫayāl-i ḫaṭṭuñ ile cānı ḫayrān eylesem

zikr id-:

1. **ẕikr id-:**
Gazel 2116
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Niçe bir ẕikr eyleyüp laʿl-i lebüñ sekrān olam
Ya niçe esrār-ı ḫaṭṭuñ ẕikr idüp ḫayrān olam

2. **ẕikr id-:**
Gazel 2233
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Geh dehānın ẕikr idüp kılsam miyānı fikrini
Göñlümi ḫayretde kosam ʿaḳlumı deng eylesem

zikr it-:

1. **ẕikr it-:**
Gazel 2416
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
İsmini söylemek, bahsini etmek, anmak.

Leblerüñ ẕikr itmesün sermest ü sekrān olmayan
Ḫabb-ı ḫālüñ almasun agzına ḫayrān olmayan

zikr-i naʿīm:

1. **ẕikr-i naʿīm:**
Gazel 2073
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Devamlı rahatlık, nimet istemek.

Būyını gülşene getürse nesīm
İtmeyem fikr-i ḫuld u ẕikr-i naʿīm

zil:

1. **zīl:**
Gazel 2033
Mısra: **4**
Zil, çıngırak.

Himmetüm bāzını saldum sen hümāyı ṣayd içün
Baglayup ayagına bu göñlüm itdüm aña zīl

2. **zil:**
Gazel 2300
Mısra: **10**
Zil, çıngırak.

Bend kılduñ iy şeh-i ḫūbān göñül şahbāzını
Nālemi pāyına lāyıḳ budur anuñ zil kılam

zillet:

1. **ẕilletüm:**-*üm*
Gazel 2169
Mısra: **4**
Aşağı olma, hakirlik, horluk.

ʿIşḳa düşdüm bilmedüm anı devāsuz derd-imiş
Dōstlar günden güne artar cünūn u ẕilletüm

zindān:

1. **zindāna:**--*a*, -
Gazel 2047
Mısra: **10**
Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer. || *Tutuklu veya hükümlülerin içine konulduğu kapalı yer.*

Ṣabr kıl nefse Muḥib eyleme rüsvā özüñi
Sen de Yūsuf gibi zindāna varup mihmān ol

2. **zindānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2183
Mısra: **8**
İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

3. **zindānuñam:**-*uñ, -am*
Gazel 2190
Mısra: **8**
İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yer.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

zindān-ı cān:

1. **zindān-ı cān:**
Gazel 2183
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ruhun hapishanesi.

Çünki ten zindān-ı cāndur eyle tīġuñla ḫalāṣ
Ḫayra gir āzāde eyle bend-ile zindānuñam

2. **zindān-ı cān:**
Gazel 2190
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Ruh, kalp hapishanesi.

Çünki ten zindān-ı cāndur sensüz iy ārām-ı cān
Gel uzat raḥmet elin āzād kıl zindānuñam

zindān-ı ġam:

1. **zindān-ı ġam:**
Gazel 2105
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Gam hapishanesi.

Eyle zindān-ı ġamuñdan beni luṭf ile ḫalāṣ
Çāre vaṣl oldı baña eyle benüm dermānum

zinde:

1. **zinde:**
Gazel 2069
Mısra: **2**
Canlı, diri.

Niçeye dek ṣeb-i ġamda firāḳ-ı yārı çekem
Ṣabāḥa zinde çıkup nāle ile zārı çekem

2. **zinde:**
Gazel 2483
Mısra: **3**
Canlı, diri.

Bulurdı mürde cismüm cān olurdum tā ebed zinde
Lebinden cürʿa nūş itsem ya rāz alsam dehānından

3. **zinde:**
Gazel 2229
Mısra: **2**
Gücü kuvveti yerinde, sağlam, dinç. || *Diri, canlı.*

Ter tāze olur vaṣluñ işide dil ü cānum
Bir mürde iken zinde oluban dura cānum

zinde eyle-:

1. **zinde eyle-:**
Gazel 2060
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Canlandırmak.

Başdan ayaga günah-ıla yüzi kara benem
Seni cān-ıla eger sevmek ise baña günāh

2. **zinde eyle-:**
Gazel 2070
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Canlandırmak.

Zinde eyler bir cevāb ile göñüller mürdesin
Dōstum laʿlüñ gibi dārüʾş-şifāyı görmedüm

zinde-dār:

1. **zinde-dāram:**-*am*
Gazel 2230
Mısra: **8**
Canlı tutan.

Niçe görem seni ben ḫ∨āb içinde
Giceyi ṣubḥa degin zinde-dāram

2. **zinde-dār:**
Gazel 2195
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Geceleri işle meşgul olanlar, geceleri uyumayanlar.

Baña sor miḥnet-i ḫ∨ābı ne bilsün anı her nā-kes
Kılup feryād-ıla nāle ki her şeb zinde-dār oldum

zindegānī:

1. **zindegānī:**
Gazel 2266
Mısra: **4**
Dirilik, canlılık, hayatiyet.

Niçeye dek rūy-ı ḫūbāna dil ü cān baglayam
Zindegānī ʿömrümi bu dehr ara müşkil kılam

zīr:

1. **zīr:**
Gazel 2482
Mısra: **4**
Tambur vb. sazların en ince ses veren teli.

Gider ġam meclisinden çengi muṭrib
Yiter dil nāle kılsun zīr ü bamdan

zīr ü zeber kıl-:

1. **zīr ü zeber kıl-:**
Gazel 2193
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Altüst etmek.

Muḥibbīʾden gelüp ʿışḳuñ rumūzın sorsalar direm
Görüñ bu mülk-i hestīyi hemān zīr ü zeber kıldum

zirā:

1. **zirā:**
Gazel 2037
Mısra: **4**
"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.

ʿÖmri żāyiʿ eyleyüp yok yirlere ḫarc eyleme
Zirā ārām eylemez geçmekde-durur ay u yıl

2. **zīrā:**
Gazel 2072
Mısra: **2**
"Çünkü, şu sebepten, bundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

3. **zīra:**
Gazel 2269
Mısra: **10**
"Çünkü, şu sebepten, şundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.

İtleri karşu Muḥibbī gele olmaya ʿaceb
Zīra anlarda kamu būy-ı vefāyı görürem

4. **zīrā:**
Gazel 2331
Mısra: **6**
"Çünkü, şu sebepten, şundan dolayı" anlamlarına gelen bağlaç.

Yine bezm-i ġama kıldum gözümüñ kāsesin sāġar
Dilā gel ṣoḥbet-i ḫāṣ it ki zīrā nāy-veş nālem

5. **zīra:**
Gazel 2383
Mısra: **10**
Çünkü, şundan dolayı.

Ḳahr u luṭfın eylemişdür bu Muḥibbī iḫtiyār
Zīra kim bir bendeyem ol pādişāhumdur benüm

6. **zīrā:**
Gazel 2448
Mısra: **4**
Çünkü, şundan dolayı.

Müşkilāt-ı ʿışḳı müftī-i zamān fehm itmedi
ʿĀşıḳ olup çekmedi zīrā ki anuñ şiddetin

zi-sevdā-yı perī rū:

1. **zi-sevdā-yı perī rū:**
Gazel 2241
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Güzel yüzlü sevgilinin aşığı.

Didüm iy ʿaḳl-ıla iy dil sizi terk eyledüm küllī
Zi-sevdā-yı perī rūyı ser-i dīvānegī dāram

zīver-i dünyā:

1. **zīver-i dünyā:**
Gazel 2435
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Dünya süsü.

Zīver-i dünyāya meyl itme Muḥibbī key sakın
Kime kılmışdur vefā saña kıla bu pīre-zen

żiyā:

1. **żiyā:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Işık, aydınlık, parlaklık.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

2. **żiyā:**
Gazel 2172
Mısra: **6**
Işık.

Ḫastayam hicrān şebinde rūz-ı vaṣluñ isterem
Yüzüñi göster kamu ʿālem żiyā olsun direm

ziyād:

1. **ziyād:**
Gazel 2009
Mısra: **3**
Artma, fazlalık, ziyadelik.

Ṣabrumı az itdi ʿışḳı līk şevḳümi ziyād kıl
İy göñül murġı vişāli bāġına pervāz kıl

ziyāde:

1. **ziyāde:**
Gazel 2263
Mısra: **5**
Çok, daha çok, daha fazla.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

2. **ziyāde:**
Gazel 2448
Mısra: **10**
Çok.

Pādişāh-iken kapuñda bendeñ olmakdur murād
Kim ola istemeye ola ziyāde devletin

3. **ziyāde:**
Gazel 2209
Mısra: **5**
Çok.

Yaş dökdükçe dīde dil āteş[i] ziyāde
Oldı ʿāceb söyinmez bu āteş-i derūnum

4. **ziyāde:**
Gazel 2473
Mısra: **4**
Daha çok.

Laʿle dönsün bagrumuñ ḫūnı benüm iy seng-dil
Ḳıymeti olsun ziyāde dürr ü mercān olmasun

ziyāde ol-:

1. **ziyāde ol-:**
Gazel 2057
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Artmak, fazlalaşmak.

Mıḳraż-ı cevri kesse eger gelse başumı
Aña daḫı ziyāde olısar maḥabbetüm

2. **ziyāde ol-:**
Gazel 2092
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Fazlalaşmak.

Artdı şarāb-ı ʿışḳı içelden melāmetüm
Tañ mı ziyāde oluban artarsa ḥāletüm

3. **ziyāde ol-:**
Gazel 2103
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Fazla olmak.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

4. **ziyāde ol-:**
Gazel 2220
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Artmak, çoğalmak.

ʿIşḳum benüm olmada her gün ziyāde
Ḥüsnüñ gibi olmada her laḥẓa füzūn hem

<u>ziyāfet it-:</u>

1. **ziyāfet it-:**
Gazel 2190
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Misafir davet edip özenli biçimde ağırlayarak, yedirip içirmek, şölen hazırlamak..

Üstüḫ∨ānumdan ziyāfet itdüm iy ḫūnī yine
Geldi kūyuñ itleri dirler bana mihmānuñam

<u>ziyān:</u>

1. **ziyānından:**-*ı, -n, -dan*
Gazel 2483
Mısra: **10**
Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar.

Gözüm yaşını dökdükçe feraḥlar kesb ider göñlüm
Muḥibbī şemʿ olupdur san güler kendü ziyānından

<u>ziyān it-:</u>

1. **ziyān it-:**
Gazel 2089
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Boşuna harcamak, telef etmek.

Muḥibbī cān u dil her kim virüp bir būsesin alur
Dimez bāzār-ı ʿışḳ içre muḳarrer ben ziyān itdüm

<u>ziyāret id-:</u>

1. **ziyāret id-:**
Gazel 2092
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Belli bir yer veya kimseyi görmeye gitmek.

ʿIşḳuñ yolında olsa Muḥibbī eger şehīd
ʿUşşāḳa ola vācib ideler ziyāretüm

<u>ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ:</u>

1. **ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ:**
Gazel 2329
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Aşıkların uğrak yeri.

Ger şehīd-i ʿışḳ olam yolında ol meh-pārenüñ
Ḥaşre dek ola ziyāretgāh-ı ʿuşşāḳ türbetüm

<u>ziynet:</u>

1. **ziynetinden:**-*i, -n, -den*
Gazel 2163
Mısra: **8**
Süs.

Budur ẕikrüm budur fikrüm ki dehri ḫabbeye almam
Cihānuñ ziynetinden hem bī-ḥamdiʾllāh ki bīzāram

2. **ziynet:**
Gazel 2222
Mısra: **13**
Süs.

Nev-ʿarūs-ı ḥüsne ziynet eylesün Leylā diyü
Gūşına lāʿle müşabih eşk-i Mecnūn çekerem

3. **ziynet:**
Gazel 2271
Mısra: **5**
Süs.

Ziynet eyle gül gibi didüm gel ki sünbülüñ
Didi senüñçün buları pīç ü geh tāb eyleyem

<u>züccāce:</u>

1. **züccācesine:**-*si, -n, -e*
Gazel 2111
Mısra: **7**
Sırça, cam, şişe.

Göñül züccācesine cām-ıla ṣafā virüben
Ḫurūş u cūş ile deryā gibi ṣafāda olam

<u>zühd:</u>

1. **zühd:**
Gazel 2011
Mısra: **8**
Her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme || Kaba sofu.

Çeng-ile ʿūda ḫalel virdi mey-i engūr-ıla
Eyledi zühd ü ṣalāḥı cümle tārumār gül

2. **zühd:**
Gazel 2256
Mısra: **9**
Dünyaya rağbet etmeyip kendini ibadete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibadet yolunu seçme, perhizkarlık, takva.

İy Muḥibbī müşkil işdür gerçi kim zühd ü veraʿ
Cām-ı mey elden koma tā ḥall ola bu müşkilüm

3. **zühd:**
Gazel 2292
Mısra: **9**
Dünyaya rağbet etmeyip kendini ibadete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibadet yolunu seçme, perhizkarlık, takva.

Tayanursa nʾola zāhid bugün ger zühd ü taḳvāya
Muḥibbī buna mesned tevekkül ben İlāh itdüm

4. **zühd:**
Gazel 2349
Mısra: **1**
Dünyaya rağbet etmeyip kendini ibadete verme, nefsini her türlü zevkten alıkoyup ibadet yolunu seçme, takva.

Zāhidā zühd ü ṣalāḥı sanma kārumdur benüm
ʿIşḳ-ıla olmak melāmet iftiḫārumdur benüm

<u>zühhād:</u>

1. **zühhād:**
Gazel 2433

Mısra: **8**
Zahidler.

Oldum hemīn cān-ıla dīdār ʿāşıḳı
Zühhād gibi göñlümi ḥavrāya virmezsin

zühhād-ı şehr:

1. **zühhād-ı şehr:**
Gazel 2224
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Şehrin zahitleri.

Bir naẓar miḥrāb-ı ebrūsın göre zühhād-ı şehr
Yañılup evrādını ḳıble kıla ebrū-yı ḫam

zühre:

1. **zühreyi:**-*(y)i*
Gazel 2123
Mısra: **5**
Çobanyıldızı,Venüs.Bu yıldızın tesiri altındaki burçlarda doğanlar güzel, zarif, zevk sahibi olurlar.Bu yıldıza bakmak gönlü ferahlatır.Divan şiirinde çok zaman şarkı, aşk, güzellik ve çalgı ile birlikte anılır.

Zühreyi muṭrib-i meclis idelüm şoḥbete gel
Ḳameri bende vü ḫurşīdi ġulām eyleyelüm

zuhūra getür-:

1. **ẓuhūra getür-:**
Gazel 2486
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Ortaya çıkarmak.

Kātib-i dil destine alsa ḳalemden āletin
Dürlü māʿnālar ẓuhūra getürür gör ṣanʿatın

zülāl:

1. **zülāl:**
Gazel 2031
Mısra: **2**
Saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı, su.

Teşneyem hicrān şebinde kalmamışdur bende ḥāl
Dil ṭabībisin meded gönder lebüñdür çün zülāl

2. **zülālüñ:**-*üñ*
Gazel 2475
Mısra: **8**
İçilmesi güzel, tatlı, latif, saf su.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̱er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

zülf:

1. **zülf-i:**-*i*
Gazel 2005
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

Çün dolaşdı ser-i zülf-i siyehkāra göñül
Ḥaşre dek tañ mı eger bulmasa bir çāre göñül

2. **zülfin:**-*i, -n*
Gazel 2432
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç, saç büklümü.

Binse esb-i nāza zülfin yār çevgān eylese
Top ider başını meydān içre ʿuṣṣāḳ-ı ḥazīn

3. **zülf:**
Gazel 2012
Mısra: **6**
Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Zencīr olasın gāh kemend gāh selāsil
İy zülf benüm gerdenüme des-res ol gel

4. **zülfüñ:**-*(ü)ñ*
Gazel 2015
Mısra: **5**
Yüzün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

Görinen sünbül midür yāḫūd didüm zülfüñ ucı
Didi hey dīvāne ol zencīrdür kākül degül

5. **zülfine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2021
Mısra: **9**
Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi. || Sevgilinin saçı.

Yüzine bakup Muḥibbī zülfine dil baglama
Derd-i serdür ḥāşıluñ ak u karadan vāz gel

6. **zülfüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2029
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. || Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır.Âşığa tuzak tutar.

Leblerüñe dineli nūş-ı revān
Oldı zülfüñ ana zencīr-i ʿadīl

7. **zülfüñ:**--*üñ*
Gazel 2031
Mısra: **4**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır.Âşığa tuzak tutar.

Hīç ḥalāṣa yir kalur mı dōstum dil murġına
ʿĀrıżuñ üzre kaçan dām olsa zülfüñ dāne ḫāl

8. **zülfüñden:**--*üñ, --den*
Gazel 2035
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır.Âşığa tuzak tutar.

Gülşen-i kūyuña nisbet ravża-i Rıḍvān ḫacīl
Ḫadd-i gülgūnuñla zülfüñden gül ü reyḥān ḫacīl

9. **zülf:**
Gazel 2002
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu

alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zāhidā nuṣhuñ baña itmek eşer oldı muḥāl
Saña cennet ḳaygusıyıla baña dilber zülf ü ḫāl

10. **zülfüñ:**--*üñ, -*
Gazel 2038
Mısra: **10**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

İy melek-sīmā Muḥibbī başını top eyledi
ʿIşḳ meydānında çevgān eyle zülfüñ anı çal

11. **zülfine:**--*i, --n, --e*
Gazel 2007
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfine çünki dolaşduñ yine āvāre göñül
Ölmeden ġayrı senüñ derdüñe yok çāre göñül

12. **zülfüñ:**--*üñ*
Gazel 2010
Mısra: **10**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gice tā ṣubḥa dek bi-dār oluram
Kaçan kim eylerem zülfüñ taḥayyül

13. **zülfüñ-:**--*üñ, -*
Gazel 2043
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Muṭṭaşıldur zülfüñ- ile rişte-i cān çün ezel
Şāne idüp dōstum luṭf eyle kılma münfaʿil

14. **zülf:**
Gazel 2044
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Didüm ey dilber dilerseñ başumı top eyleyem
Didi zülf çevgānı ḫāżır sen hemān meydāna gel

15. **zülfüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2045
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve amber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñi kemend eyle gel iy serv-i revān
Gerdenine ʿışḳ-ıla mecnūn olan şeydāya sal

16. **zülfī:**--*ī, -*
Gazel 2046
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfī zencīrine yāruñ mübtelā oldı göñül
Başdan ayaga belā üzre belā oldı göñül

17. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2073
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Kim ki gördi lebüñ ile zülfüñ
Birine mīm didi birine cīm

18. **zülfi:**-*i*
Gazel 2088
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zāhidā yitmez mi bilsem saña ʿışḳuma delīl
Leylī zülfi fikri ile kendümi mecnūn idem

19. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2091
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfine tolaşup olan dili āvāre benem
Bagrını tīġ-ı cefā –y-ıla kılan pare benem

20. **zülfi:**-*i*
Gazel 2095
Mısra: **10**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

İy Muḥibbī dāne-i ḫālin görüp bu murġ-ı dil
Bend oldı bilmedi zülfi imiş dāmum benüm

21. **zülfi:**-*i*
Gazel 2099
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Niçe diller baglayup āḫir beni bend eyledüñ
Hīç teraḥḥum itmedüñ iy zülfi ṭarrārum benüm

22. **zülfi:**-*i*
Gazel 2100
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi zencīrine virüp göñlüm
Ben baña eyledüm belā sevdüm

23. **zülfi:**-*i*
Gazel 2100
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi sevdāsı olmasa serde
Hīç dir mi idüm hevā sevdüm

24. **zülfinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2101
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Bende düşsem ne ʿaceb ḫālini zülfinde görüp
Kanda kim dāne göre murġ olur beste-i dām

25. **zülfe:**-*e*
Gazel 2103
Mısra: **4**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Mecnūnʾdan olsa tañ mı derdüm benüm ziyāde
Ol leyli zülfe bakdı ben müşg-būyı sevdüm

26. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2104
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñ şabā yili ki perīşān idilince āh
Gördükçe anı ben daḫı ġāyet müşevveşem

27. **zülfüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2106
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Umaram zülfüñ-ile cān u dili bend idesin
Olmaga ḥabs-i ebed çāh-ı zenaḫdāna varam

28. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2112
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Diledüm ser-te-ser ʿālem muʿaṭṭar ola bū ile
Didüm tār eyle gel zülfüñ getürdüm şāne tapşurdum

29. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2118
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Mār zülfinüñ ḫayāli gitmese dilden ne tañ
İy Muḥibbī sīnemi ben aña çün in eyledüm

30. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2347
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Pā-bürehnedür Muḥibbī düşeli deşt-i ġama
Zülfinüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

31. **zülfüñi:**-*üñ*, -*i*
Gazel 2123
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Bu göñül murġını ger dilerseñ ṣayd idesin
Ḫālüñi dāne dizüp zülfüñi dām eyleyelüm

32. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2132
Mısra: **10**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Göreli ḫam-ı zülfüñi cānā bu Muḥibbī
Zülfüñ gibi ḳaddini hemān eyledi ol ḫam

33. **zülfi:**-*i*
Gazel 2133
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

34. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2133
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Niçe biz zülfi hevāsına yilüp şām u seḥer
Dili Manṣūr-ṣıfat zülfine berdār idelüm

35. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2138
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfinüñ sevdāsına çünki tolaşdı cān u dil
İy Muḥibbī kurtılış yokdur uzun sevdādayam

36. **zülfi:**-*i*
Gazel 2145
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Dili fārıġ iden her dem bu ḥalḳa ḥalḳa ahumdur
Perī yüzlülerüñ zülfi ḥamından ḳākülinden hem

37. **zülfi:**-*i*
Gazel 2146
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Agzı mīm ü zülfi lām u olalı ḳaddi elif
Eksük olmaz dōstlar şimden girü baña elem

38. **zülf:**
Gazel 2161
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Göricek bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ zülf ü ruḫsārın
Saçını kāfiristāna yüzin īmāna tapşurdum

39. **zülfüm-durur:**-*üm*, -*durur*
Gazel 2162
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Didüm bir dem gözümüñ çeşmesārında ḳarārum yok
Didi miskīn perī-zādam iki zülfüm-durur bālum

40. **zülfüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2170
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

İḳdām idüben zülfüñe el sunmadı kimse
Bu himmeti bu cürʿeti ben şānede buldum

41. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2180
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñ mihrini dilde kaçan peydā kılam
Ser-bürehne kendümi mecnūnlayın rüsvā kılam

42. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2184
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñ şebinde kūyuña varmaga ḫusrevā
Başuma alup dūd-ı siyāhı külāh çekem

43. **zülfini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2191
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gören ṣayyād dil murġın Muḥibbī
Dutar āḫir çün itdi zülfini dām

44. **zülfüñüñ:**-*üñüñ*
Gazel 2196
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

ʿIşḳa düşdüm zülfüñüñ sevdāsıla toldı dimāġ
Dilde āteş gözde nem başda hevādur sevdügüm

45. **zülfünüñ:**-*üñüñ*
Gazel 2325
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfünüñ ḫayāliyle bugün Mecnūn gibi
Deşt-i ġamda olmışam āvāre bilmen nʾeyleyem

46. **zülf:**
Gazel 2196
Mısra: **11**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Serv ḳāmet ruḫları gül zülf sünbül ġonca leb
Çeşmi fitne ġamze āfet kaşı yadur sevdügüm

47. **zülfi:**-*i*
Gazel 2197
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

El irmez ḫüsn-i gencine ṭılsım olmış meger zülfi
Hücūm idüp ider ḫamle ki dir her kılı mār oldum

48. **zülfi:**-*i*
Gazel 2201
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Mār zülfi semmi didüm öldürür āḫir beni
Didi aña ġam yime laʿlümi dārū eyledüm

49. **zülfin:**-*i, -n*
Gazel 2202
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfin görüp dīvāneyem ḫüsn ü cemāle yanayım
Ol şemʿe ben pervāneyem ammā ki kimdür dimezem

50. **zülfini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2202
Mısra: **13**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr

bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Yüzüme bir güle bakup zülfini boynuma dakup
Daḫı beter oda yakup ammā ki kimdür dimezem

51. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2206
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Başumı top eyledüm ben zülfinüñ çevgānına
Ḥāşa-lillāh ki ide dilber baña cevr ü sitem

52. **zülfin:**-*i*, -*n*
Gazel 2209
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Kıldı ḳılāde zülfin boynuma çünki dilber
Artsa Muḥibbī tañ mı her dem-be-dem cünūnum

53. **zülf:**
Gazel 2215
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülf ü yüzi fikrile geçer şeb ü rūzum benüm
Āteş-i ʿışḳ-ıla da yanar dil-sūzum benüm

54. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2215
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylīdür çün zülfine dirler yüzine "veʾḍ-ḍuḥā"
Saçı ḳadar olsa ne tañ yüzde nev-rūzum benüm

55. **zülfi:**-*i*
Gazel 2217
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gördükde Muḥīb secde ider ʿārıża zülfi
Bildük ki bir Hindū-yı āteş-perest kim

56. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2223
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ḥālini görüp zülfine dil murġı oldu bend
Baña bu bendi geçmedi illā ki dāne hem

57. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2242
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñ içinde ḫāller baña görindi dāneler
Pervāz iderken murġ-ı dil dolaşdı dāma iy ṣanem

58. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2245
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfinüñ ḥalḳasına ḫālini gerdāne kıla
Olsa dil murġı ʿaceb olmaya ger beste-i dām

59. **zülfini:**-*i*, -*n*, -*i*
Gazel 2247
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

İy ṣabā zülfini depret tā ola ʿanber-feşān
Būy-ı zülfinden dimāġa ʿıṭr-sāyı isterem

60. **zülfüñüñ:**-*ü*, -*ñüñ*
Gazel 2249
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr

bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñüñ hevāsını kaçan sevdā kılam
Gönlümi Mecnūnlayın dīvāne bir şeydā kılam

61. **zülfüm:**-*üm*
Gazel 2249
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Genc-i ḥüsne sunmak ister bu Muḥibbī didüm el
Didi zülfüm her kılın biñ başlu ejderhā kılam

62. **zülfünüñ:**-*ü, -nüñ*
Gazel 2257
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Bu Muḥibbī leylī zülfünüñ olup dīvānesi
Kendümi Mecnūnlayın rüsvā-yı ʿālem eyledüm

63. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2258
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Virüp dil leylī zülfine dirīġā irmeyüp kāma
Olup dīvāne Mecnūn-veş gezerem deşt ü ber oldum

64. **zülf:**
Gazel 2259
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Var-iken ḳadd-ile zülf ü ruḫı ol sīm-ten yāruñ
Bu gönlüm istemez sünbül gül ü serv ü semen görsem

65. **zülfüñde:**-*üñ, -de*
Gazel 2259
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Güneş ruḫsāruñı göster disem zülfüñde örtersin
Meger lāyıḳ görimezsin münevver rüyı men görsem

66. **zülfini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2260
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ne saʿādet idi iti gibi şayda çıkıcak
Boynuma daka Muḫīb zülfini itse meresüm

67. **zülfe:**-*e*
Gazel 2261
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

ʿĀşıḳam zülfe giriftār olmışam
Yaʿni ʿışḳ içre günehkār olmışam

68. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2262
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Oldı bu ḳaddüm ḫam-ı zülfün gibi
Zülfüñi gördükçe pür ḫam-dīdeʾem

69. **zülfe:**-*e*
Gazel 2263
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Nigārā ʿışḳ-ıla cān u dilümi ḫasta ter gördüm
Anuñçün zülfe dīvāne beste ter gördüm

70. **zülfin:**-*i, -n*
Gazel 2263
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

ʿİnān-ı dil gider elden perīşān eylese zülfin
Gülüñ evrāḳı üstinde ki sünbül deste ter gördüm

71. **zülfi:**-*i*
Gazel 2276
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ḥicāb itme didüm gün yüze zülfi
Didi bilmez-iseñ bil perde-dārum

72. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2283
Mısra: **4**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Yüzüñ gerçi bu göñlüm rūşen eyler
Velī zülfüñ kılur bu baḫtumı şām

73. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2284
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

74. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2284
Mısra: **11**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gün yüzüñe gāh zülfüñ geh yaşum olur ḥicāb
Anuñ içün dīdeden her laḥẓa pinhānsın begüm

75. **zülfüñüñ:**-*ü, -ñüñ*
Gazel 2286
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Dutılsam zülfüñüñ bendine āḫir
Ebed kurtılmasam ben ya sır olsam

76. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2294
Mısra: **1**
Saç, zülf.

Leylī zülfine dolaşmış vālih ü şeydā benem
Dōstlar mecnūn-ı ʿışḳam bī-ser ü bī-pā benem

77. **zülfi:**-*i*
Gazel 2298
Mısra: **14**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

İy Muḥibbī tañ mı ʿaḳlı ger ferāmūş eyleyem
Zülfi zencīrin görüp göñlümi şeydā eyledüm

78. **zülf:**
Gazel 2302
Mısra: **4**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Göreliden berü ben tāb-ı rūyuñ
Giceler zülf gibi pīç ü tābam

79. **zülfin:**-*i, -n*
Gazel 2309
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leyli zülfin bend idem boynuma ben Mecnūn-vār
Kūy-ı dilberde yürür dīvāne bir abdāl olam

80. **zülfüñ-ile:**-*üñ, -ile*
Gazel 2310
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Olalıdan zülfüñ-ile āşinā göñlüm gözüm
Başuma biñ dürlü getürdi belā göñlüm gözüm

81. **zülfinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2311
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḫlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem

82. **zülfi:**-*i*
Gazel 2311
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Çün perīşāndur Muḥibbī zülfi her dem dilberüñ
Tañ degül bende ola bu dil perīşān eyleyem

83. **zülf:**
Gazel 2315
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Çeşm-i ḫūn-rīzi ider her dem-be-dem bagrumı ḫūn
Zülf ü ḫāliyle daḫı çok mācerāmuz var bizüm

84. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2326
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Şol kara zülfüñ ucından bī-ḳarār oldı göñül
Yoluña yaşlar döküp derdüñle iy yār iñlerem

85. **zülfi:**-*i*
Gazel 2328
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ḳaddi elf ü zülfi lām u agızı mīmden ırak
İy Muḥibbī hicr ara eksük degül baña elem

86. **zülfi:**-*i*
Gazel 2330
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Düşdi dil çāh-ı zenaḫdāna ebed kalsa gerek
Merḥametle el eger sunmaya zülfi resenüm

87. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2332
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfinüñ sevādını görüp Mecnūnlayın
Suya saldum nām u nengi ʿārı berbād eyledüm

88. **zülfi:**-*i*
Gazel 2333
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Açma ṣubḥuñ iy ṣabā luṭf eyle gel dervāzesin
Var-durur zülfi ḫayāliyle bu şeb ḫoş ʿālemüm

89. **zülfinde:**-*i*, -*n*, -*de*
Gazel 2334
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ol serv-ḳad nev-restedür zülfinde göñlüm bestedür
Miskīn Muḥibbī ḫastadur nʾidem nʾidem āh ne-y-idem

90. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2338
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

91. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2338
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Baglayup dil zülfine geh ḫaṭṭına ḫayrān olup
Gāh dīvāne vü geh şūrīde geh abdāl olam

92. **zülfüñüñ:**-*ü, -ñüñ*
Gazel 2347
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Görmezem cānā yüzün budur benüm maḥzūnlıgum
Zülfüñüñ şeydāsıyam olmaz ʿaceb mecnūnlıgum

93. **zülfi:**-*i*
Gazel 2347
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

94. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2347
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi āfet fıtne-i āḫir zamāndur gözleri
İḫtiyār-ıla degüldür zülfine meftūnlıgum

95. **zülfi:**-*i*
Gazel 2345
Mısra: **15**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi çevgānına ʿuşşāḳuñ serin top eyleyen
Ol semend-i nāz ile meydanı añdum agladum

96. **zülfinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2351
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Boynuma dak zülfinüñ zencīrini
Baş açuk yalıñ ayak dīvāneyim

97. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2354
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñi takaldan boynuma Mecnūn-vār
Şīşe-i nāmūsı çaldum yire bī-ʿār olmışam

98. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2354
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

ʿAḳl u ṣabrı dagıdup dīvāne olsam tañ mıdur
Leylī-i zülfine anuñ çün giriftār olmışam

99. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2362
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Giderme zülfüñi cānā ko ḫaddüñ üzre salınsun
Gidermek Kaʿbe örtüsin olur mı hīç revā ḳıblem

100. **zülf-i:**
Gazel 2367
Mısra: **5**
Yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Semend-i nāz-ıla dildār el ursa zülf-i çevgāna
Girüp meydān-ı ʿışḳ içre aña bir top ser çekdüm

101. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2369
Mısra: **11**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Māh u sāl-ıla irem zülfine anuñ dir-idüm
Fāyide itmedi veh ki baña bu ṭūl-ı emelüm

102. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2371
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.

Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfine virdüm göñül dām-ı belāsın bilmedüm
Her kılında var-ımış biñ mübtelāsın bilmedüm

103. **zülfi:**-*i*
Gazel 2376
Mısra: **8**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Mānīʿ oldı ruḫına irmege āh
Zülfi imiş anuñ ʿases nʾidelüm

104. **zülfi:**-*i*
Gazel 2377
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi sevdāsı Muḥibbī yāruñ
Didiler ṭūl-ı emel ben bilürem

105. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2381
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Salınan boynuñda zülfüñ sanma āhumdur benüm
ʿĀrıżuñda ḫaṭ degül baḫt-ı siyāhumdur benüm

106. **zülfi:**-*i*
Gazel 2390
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gīceler zülfi ḫayāli ile ger seyr eylesem
Dūd-ı āhum başum üzre şeb-külāhumdur benüm

107. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2397
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Esb-i nāz üzre binüp zülfüñi çevgān eyleseñ
Bu Muḥibbī top idüp başın gelür meydāna hem

108. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2398
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Kara zülfüñi görelden nigārā bī-ḳarār oldum
Gelelden başuma sevdā perīşān rūzigār oldum

109. **zülfüñden:**-*üñ, -den*
Gazel 2399
Mısra: **7**
Zülf, saç.
Lebüñ tiryāki olmasa irişen mār-ı zülfüñden
Beni bir laḥẓa komayup helāk iderdi ol sem hem

110. **zülfi:**-*i*
Gazel 2403
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Beni sevdālara saldı yine zülfi hevesi
İrmez el aña Muḥib bād-ı hevādur dir-isem

111. **zülfüñüñ:**-*üñ, -üñ*
Gazel 2404
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç.

Başumı top eylerem ben zülfüñüñ çevgānına
At salan meydān-ı ḥüsne şehsüvārumdur benüm

112. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2418
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Muṣḥaf-ı ḥüsn üzre komış çün çelīpā zülfüñi
Ġamzeñüñ küfrin görüp kimdür müselmāndur diyen

113. **zülfüñüñ:**-*ü, -ñüñ*
Gazel 2422
Mısra: **6**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr

bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Kimde kim ẕerresi ḥāṣıl ola mihr-i ʿāşıḳuñ
Tā ölince kesemez zülfüñüñ endīşelerin

114. **zülfini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2426
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Giderse zülfini ol meh yüzin açsa niḳābından
Ṭulūʿ itmese birkaç gün güneş tura ḥicābından

115. **zülfi:**-*i*
Gazel 2430
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Şemʿ-i ḥüsne karşu olup yanmaga pervāne ben
Zülfi zencīrin görelden olmışam dīvāne ben

116. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2430
Mısra: **9**
Yüzün iki yanından sarkan saç lülesi.

İy Muḥibbī rāyegān zülfine bulur dest-res
Kāşkī olsam ṣabā ʿālemde yāḫūd şāne ben

117. **zülfine:**-*i, -n, -e*
Gazel 2436
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Mār-gīrem diyü iy dil zülfine varma yakın
Heft-ser bir ejdehā seni helāk eyler sakın

118. **zülfini:**-*i, -n, -i*
Gazel 2439
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfini çözdi cān u dilüm baglamag-ıçun
Yüzini açdı yüregümi daglamak-ıçun

119. **zülfi:**-*i*
Gazel 2440
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi zencīrine tolaşduñ yine bir dilberüñ
İy dil-i divāne bu ʿālemde uslanmaz mısın

120. **zülfi:**-*i*
Gazel 2441
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi sevdāsı ile düşdüñ Muḥibbī vādīye
Nʾolısar ḫālüñ katı Mecnūnlayın āvāresin

121. **zülfüñe:**-*üñ, -e*
Gazel 2443
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ġamzeñ-ile zülfüñe iy dōst ben sundum boyın
Dilese ḳatl eylesün dilerse ber-dār eylesün

122. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2457
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Çeşmüñüñ ṣayyādı kurdı yine zülfüñ agına
Murġ-ı diller ṣaydına ḫālüñden atduñ danesin

123. **zülfinüñ:**-*i, -nüñ*
Gazel 2459
Mısra: **9**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Dil virelden bu Muḥibbī zülfinüñ zencīrine
Dönmişem mecnūna ammā gün-be–gün artar cünūn

124. **zülfi:**-*i*
Gazel 2460

Mısra: **11**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Nigāruñ zülfi çevgānına başum
Dimişdüm top idem itdüm edā ben

125. **zülfine:**-*i*, -*n*, -*e*
Gazel 2465
Mısra: **3**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

ʿĀşıḳ oldum yine zülfine giriftar oldı dil
Dōstlar düşmen daḫı ʿışḳa giriftār olmasun

126. **zülfi:**-*i*
Gazel 2469
Mısra: **1**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Bilmeden dil virmiş oldum zülfi ʿanber-sāya ben
Āh kim düşdüm bir olmaz bir uzun sevdāya ben

127. **zülf-ile:**-*ile*
Gazel 2470
Mısra: **4**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ġamzelerle cihāna fitne iken
İki zülf-ile āfet olmışsın

128. **zülfüñe:**-*üñ*, -*e*
Gazel 2471
Mısra: **3**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Şāne urduñ zülfüñe ṣad pāre kılduñ gönlümi
Hāy ẓālim niçe bir gönlüm perīşān idesin

129. **zülfüñi:**-*üñ*, -*i*
Gazel 2473
Mısra: **7**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Bu sebebden ehl-i dil niçe perīşān olmasun

130. **zülfüñi:**-*üñ*, -*i*
Gazel 2479
Mısra: **7**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Şāne ile zülfüñi yine perīşān eyledüñ
Ben perīşān-dil şikāyet itmeye mi şāneden

131. **zülfi:**-*i*
Gazel 2495
Mısra: **7**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi zencīrine düşdüñse ḫalāṣ istemegil
Bu delülikle dilā niçesi ġuldan çıkasın

132. **zülfinüñ:**-*i*, -*nüñ*
Gazel 2498
Mısra: **5**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfinüñ sor ḳıymetini ẕerrece ḳadrin bilen
Virmeye ʿālem tolu māl olsa anuñ bir kılın

133. **zülfi:**-*i*
Gazel 2499
Mısra: **2**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Gör nice cevlān ider bu dil semendin gözle sen
Ehl-i ʿışḳa bend içün zülfi kemendin gözle sen

134. **zülfi:**-*i*
Gazel 2500
Mısra: **5**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.

Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Dil murġı düşdi ağına baglandı zülfi bagına
Āḫir düşüp ayagına ḫalḫāl olayın bir zamān

135. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2102
Mısra: **2**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Dün gice çün muṣḥaf-ı ḥüsnüñ açup fāl eyledüm
Cīm-i zülfüñ geldi anı devlete dāl eyledüm

136. **zülfi:**-*i*
Gazel 2424
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfi sevdāsı-y-ıla ḥālümi gel sorma benüm
Göricek añlayasın çāk-i girībānumdan

zülfeyn:

1. **zülfeynüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2086
Mısra: **10**
Güzel yüzün iki tarafından sarkan saç lülesi.

Niçe bulam genc-i ḥüsnüñe senüñ ben dest-res
Görinen zülfeynüñi iki ṭaraf mār añladum

zülf-i ʿanber:

1. **zülf-i ʿanber:**
Gazel 2045
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Amber kokulu saç.

İki zülf-i ʿanberīnüñ çöz ruḫ-ı zībāya sal
Bend olan ʿāşıḳları cemʿ eyle bir pāya sal

zülf-i ʿānberīn:

1. **zülf-i ʿānberīn:**
Gazel 2432
Mısra: **8**
Kelime Tipi: -
Amber kokulu saç.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

zülf-i ʿanber-sā:

1. **zülf-i ʿanber-sā:**
Gazel 2463
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Amber gibi saç.

Başuma sevdā-yı zülfi bir uzun sevdā imiş
Virmeseydüm dil Muḥibbī zülf-i ʿanber-sāya ben

zülf-i dilber:

1. **zülf-i dilber:**
Gazel 2338
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçı.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

2. **zülf-i dilber:**
Gazel 2338
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçı.

Göñlüm ister zülf-i dilber-veş perişan-ḥāl olam
Yollar üzre ḫāk-i pā olup düşüp pā-māl olam

zülf-i dildār:

1. **zülf-i dildār:**
Gazel 2006
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçı.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

2. **zülf-i dildār:**
Gazel 2153
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Gönlü kendine bağlamış olan sevgilinin şaçları.

Zülf-i dildār ḫayāli gelicek didi göñül
Gözlerümden yiridür aña kuram ḫargāhum

zülf-i dildāra:

1. **zülf-i dildāra:**--*a*
Gazel 2006
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin saçı.

Çın seḥergeh zülf-i dildāra meger kıldı güẕer
Cān dimāġını muʿaṭṭar eyledi bād-ı şimāl

zülf-i dü-tā:

1. **zülf-i dü-tā:**
Gazel 2346
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Kıvrılmış saç.

Laʿline el sunmaga zülf-i dü-tādan korkaram
Genc-i ḥüsnüñ māliki ol ejdehādan korkaram

2. **zülf-i dü-tā:**
Gazel 2362
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
İki yana sarkmış saç.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

3. **zülf-i dü-tā:**
Gazel 2362
Mısra: **14**
Kelime Tipi: -
İki yana sarkmış saç.

Nigārā Kāʿbeʾdür kūyuñ olup ḫālüñ aña esved
Asılmış ḫalḳadur gūyā san o zülf-i dü-tā ḳıblem

4. **zülf-i dü-tā:**
Gazel 2371
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
İkiye kıvrılmış saç.

ʿÖmrini ʿāşıḳlaruñ kesmek degülse ḳaṣdı ger
Ya nʾiçün her dem keser zülf-i dü-tāsın bilmedüm

zülf-i hoş-bū nāzenīn:

1. **zülf-i ḫoş-bū nāzenīn:**
Gazel 2445
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Nazlı sevgilinin hoş kokulu saçı.

Çekeli bir zülf-i ḫoş-bū nāzenīnüñ minnetin
Almazam ʿaynuma misk ü ʿanberinüñ minnetin

zülf-i leylā:

1. **zülf-i leylā:**
Gazel 2207
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Leyla'nın saçı,siyah saç. || Leyla, "Leyla ile Mecnun" mesnevisinin kadın kahramanı.

Zülf-i leylāsını ʿarż eyleyi dīvānelere
Didüm iy dōst aña lāyıḳ dil-i mecnūnı görem

2. **zülf-i leylā:**
Gazel 2350
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
Leyla saçlı.

Virmedin bir kimse daḫı zülf-i Leylāʾdan ḫaber
Gelmedin Mecnūn cihāna ben ġama sulṭān idüm

3. **zülf-i leylā:**
Gazel 2372
Mısra: **1**
Kelime Tipi: -
Simsiyah saç.

Boynuma zencīr olaldan zülf-i leylālar benüm
Mesken olsa tañ mı Mecnūn gibi ṣaḥrālar benüm

zülf-i muʿanber:

1. **zülf-i muʿanber:**
Gazel 2444
Mısra: **10**
Kelime Tipi: -
Amber kokulu saç.

Geldiler bilsem kime devlet müyesserdür bugün
Her yañadan ehl-i ʿışḳ kūyına ḳurbān olmaga

zülf-i müşg-efşān:

1. **zülf-i müşg-efşān:**
Gazel 2008
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Misk saçan saç.

Ṭāliʿümdendür nigārā gün yüzüñ göstermeyen
Yoḫsa ʿışḳumla seḥāb u zülf-i müşg-efşān degül

zülf-i müşgīn:

1. **zülf-i müşgīn:**
Gazel 2052
Mısra: **4**
Kelime Tipi: -
Misk kokulu saç. || Misk renginde, siyah, kara saç.

Murġ-ı diller ṣaydı içün dāne vü dām olmaga
ʿĀrızında vażʿ olınmış zülf-i müşgīn ile ḫāl

zülf-i müşk:

1. **zülf-i müşk:**
Gazel 2186
Mısra: **9**
Kelime Tipi: -
Misk kokulu saç.

Zülf-i müşgīne Muḥibbī yañılup ʿanber didi
Görinen boynında yāruñ öñ günāhumdur benüm

zülf-i perīşān:

1. **zülf-i perīşān:**
Gazel 2284
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Dağınık saç.

Pāymāl itsen beni zülfüñ gibi olmaz ʿaceb
Görürem her dem seni zülf-i perīşānsın begüm

2. **zülf-i perīşān:**
Gazel 2308
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Dağınık saç.

Göreli zülf-i perīşānuñ perīşān olmışam
Saña ḫayrān ḫalḳ-ı ʿālem ḫālüme ḫayrān benüm

zülf-i şeb-dīz:

1. **zülf-i şeb-dīz:**
Gazel 2263
Mısra: **6**
Kelime Tipi: -
Gece renkli saç.

Ziyāde germ olmışdur benüm bu eşḳ-i gülgūnum
Yanında zülf-i şeb-dīzī katı āheste ter gördüm

zülf-i seḥāb:

1. **zülf-i seḥāb:**
Gazel 2272
Mısra: **13**
Kelime Tipi: -
Saç bulutu.

Āh göstermez Muḥibbī gün yüzin zülf-i seḥāb
Māniʿ olur ki yaşum içre olur pinhān gözüm

zülf-i ser-keş:

1. **zülf-i ser-keş:**
Gazel 2322
Mısra: **7**
Kelime Tipi: -
İnatçı saç.

Zülf-i ser-keşden göñül kurtılsa ḫāżır ġamzeler
Ol saçı sünbül gözi mestāne bilmen nʾeyleyem

zülf-i siyāh:

1. **zülf-i siyāh:**
Gazel 2158
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Sevgilinin siyah saçı.

Rūy-ı dilber mihr ü māhumdur benüm
Tār-ı şeb zülf-i siyāhumdur benüm

2. **zülf-i siyāh:**
Gazel 2468
Mısra: **7**

Kelime Tipi: -
Sevgilinin siyah saçı.

Göñül virdüñ çü ol zülf-i siyāha
Muḥaḳḳaḳ bil ki başdan da çıkarsın

zülf-i siyeh:

1. **zülf-i siyeh:**
Gazel 2220
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Siyah saç.

Zülf-i siyehüñ derd-ile mecnūn olalıdan
Bī-ḳayd baña oldı muṭīʿ mülk-i cünūn hem

zülf-i siyehkār:

1. **zülf-i siyehkār:**
Gazel 2455
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Günahkâr sevgili.

İsterem zülf-i siyehkārı içün cānum virem
İy şeb-i ġam nʾola ben bīmāra imdād idesin

züʾl-fiḳār:

1. **ẕüʾl-fiḳārumdur:**-*-um, --dur*
Gazel 2058
Mısra: **8**
Yarısından itibaren ucu çatallaşan bir çeşit kılıç. Hz.Ali'nin kılıcı. Peygamberimiz tarafından Hz. Ali'ye verilen bu kılıç Bedir savaşında ele geçmiştir. Hz.Ali'nin elinde uzunluğu yedi ve eni bir arşın olacak derecede şekil değiştirebilirmiş. Ortasında kanın akması için yivler varmış.Başa, bele, kemere gelince insanı ikiye bölebilirmiş.

Bir Ḥasan-ḥüsn u Ḥüseyn-ḫū şehüñ ābdālıyam
Yaralar sīnemde kim var Ẕüʾl-fiḳārumdur benüm

zülfin cārūb id-:

1. **zülfin cārūb id-:**
Gazel 2410
Mısra: **2**
Kelime Tipi: -
Kadın aşırı fedakarlıkla hizmet etmek.

Reşk iderse ṭañ mıdur kūyuña firdevs-i berīn
Āsitānuñda ider cārūb zülfin ḫūr-ı ʿīn

zulm:

1. **ẓulm:**
Gazel 2003
Mısra: **6**
Haksızlık, eziyet, kötülük, fenalık.

Geh ġamı yagma kılur dil mülkini geh ġamzesi
Bu ḫarāb-ābādda ẓulm issi şāh eksük degül

2. **ẓulm:**
Gazel 2026
Mısra: **5**
Eziyet, cefa, zulüm, cebr.

Ẓulm elinden kapusına ol güzeller şāhınuñ
Ola kim raḥm eyleye bir kez daḫı var dāda gel

3. **ẓulm:**
Gazel 2062
Mısra: **2**
Adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık. || Eziyet, cevr, cefa.

Dāduma dād itmedi ol pādişāh-ı muḥteşem
Dāyimā cevr ü cefa-y-ıla ider ẓulm ü sitem

4. **ẓulm:**
Gazel 2247
Mısra: **7**
Eziyet, cevr, cefa.

Gerçi kim eyler baña cevr ü cefā ẓulm ü sitem
Līk göñülden yine ol bī-vefāyı isterem

5. **ẓulm-:**
Gazel 2397
Mısra: **3**
Adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik. || Eziyet, cevr, cefa.

Kullaruñı bī-ḥad öldürdüñ cefā vü ẓulm- ıla
ʿAdl ü dād itmek sezā degül midür sulṭāna hem

6. **ẓulm-ıla:**-*ıla*
Gazel 2455
Mısra: **1**
Adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik.

Ḳullaruñuz niçe bir ẓulm-ıla bī-dād idesin
Pādişehsin demidür ʿadl kılup dād idesin

zulm eyle-:

1. **ẓulm eyle-:**
Gazel 2449
Mısra: **5**
Kelime Tipi: -
Eziyet etmek, işkence etmek.

Pādişāh-ısañ bu pendüm gūş kıl ẓulm eyleme
Gör Süleymān kaçmayuban aldı pendi mūrdan

zulm gör-:

1. **ẓulm gör-:**
Gazel 2096
Mısra: **3**
Kelime Tipi: -
Kendisine eziyet edilmek.

Ẓulm gördük kapuña geldük şehā dād isteyü
Kullaruña ʿadl kıl devletlü sulṭānum benüm

zulmet:

1. **ẓulmet:**
Gazel 2023
Mısra: **3**
Karanlık.

Ẓulmet içinde kalurdı cümle ḫalḳ-ı kāyināt
Anlara olmasa idi şerʿüñ envārı delīl

2. **ẓulmet:**
Gazel 2215
Mısra: **5**
Karanlık.

Dutmasun ẓulmet cihānı gel götür yüzden niḳāb
Dehri rūşen eyle gün gibi budur sözüm benüm

3. **ẓulmetde:**-*de*
Gazel 2284
Mısra: **13**
Karanlık.

Bu Muḥibbīʾyi şeb-i hicrüñde ẓulmetde koma
Rūşen it göster yüzüñ çün māh-ı tābānsın begüm

4. **ẓulmet:**
Gazel 2475

Mısra: **7**
Karanlık II Dert, sıkıntı.

Göz yumam ẓulmet suyından āb-ı kevs̲er adını
Añmayam laʿl-i lebüñ gibi zülālüñ var-iken

ẓulm[ı]:

1. **ẓulm[ı]:**
Gazel 2199
Mısra: **4**
Eziyet, cevr, cefa.

Ġamzesine didüm itmegil bana cevr ü sitem
Ġamzesi didi ezelden ẓulm[ı] ben ḫū eyledüm

zülüf:

1. **zülfüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2027
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. || Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir.Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır.Âşığa tuzak tutar.

Çöz muʿanber zülfüñi iy dōst çevgān eylegil
Başumı top eyledüm ben ʿazm-i meydān eylegil

2. **zülfüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2027
Mısra: **12**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. || Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir .Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır. Âşığa tuzak tutar.

Ger günāh-ısa Muḥibbī seni cāndan sevdügi
Zülfüñe bend it anı ḥabs-i zenaḫdān eylegil

3. **zülfüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2032
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder.Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır. Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñi kim ki göre aña şeb-i yeldā diye
Yüzüñe kim ki nazār ide diye ferḫunde fāl

4. **zülfüñi:**--*üñ, --i*
Gazel 2051
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñi gördüm seḥergeh gül yüzüñde bilmedüm
Dōstum sünbül midür yāḫūd periyy-i Cebraʾil

5. **zülfüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2060
Mısra: **3**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Boynı baglu ḳuluñam zülfüñe bend eyle beni
Kendümi asmag-ıçun karşu gelen dāra benem

6. **zülfi:**--*i*, -
Gazel 2061
Mısra: **4**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Her kim ki görse yüzini cāndan berī olur
Zülfi ḫamıyla boynına dakmaz ḳılāde kim

7. **zülfüñe:**--*üñ, --e*
Gazel 2065
Mısra: **7**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır. Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñe göñül baglayalu Mecnūn-vār
Terk idüp tāc u ḳabāyı cümle ʿüryān olmışam

8. **zülfüñ:**-*üñ*
Gazel 2071
Mısra: **5**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Zülfüñ ḫayāli ile kalmadı uyḫu diyü
Yüz sürüp işigüñe yaşum ider taẓallüm

9. **zülfüñi:**-*üñ, -i*
Gazel 2072
Mısra: **1**
Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Leylī zülfüñi görelden zār u meftūn olmışam
Çek saçuñ zencīrine zīrā ki mecnūn olmışam

10. **zülfi:**-*i*
Gazel 2074

Mısra: **10**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Ola kim yār asa Muḥibbī seni
Baş açup zülfi dāra yalvarayım

11. **zülfüñ:**-*üñ*

Gazel 2075

Mısra: **2**

Yüzün iki cihetinden sarkan saç. Perişan, düzensiz, dağınık, uzun durumlarıyla aşığın aklını başından alır, perişan eder. Ondaki koku bazen kendinde mevcuttur, bazen da dışarıdan gelir. Misk ve anber bile sevgilinin saçı kadar güzel kokamaz. Rüzgâr bu kokuyu alıp Âşığa götürür. Rengi daima siyahtır . Âşığa tuzak tutar.

Niçe yıldur bilmedüñ kapuñda aḥvālüm benüm
Ben perīşānam meger zülfüñ bile ḥālüm benüm

<u>zulüm:</u>

1. **ẓulmı:**-*i*

Gazel 2084

Mısra: **5**

Adalete aykırı davranma, hak edene hakkını vermeme, haksızlık, adaletsizlik. || Eziyet, cevr, cefa.

Bu cevr u ẓulmı baña sorma kim nihāyeti yok
Sayılmaz anı eger ḥaşre dek şümāre kılam

2. **ẓulmıdur:**-*ı, -dur*

Gazel 2432

Mısra: **7**

Eziyet, cevr, cefa.

Görinen boynında yāruñ ẓulmıdur ʿāşıḳlaruñ
Bilmeyen eyler ġalaṭ dir aña zülf-i ʿānberīn

<u>zünnār:</u>

1. **zünnāra:**-*a*

Gazel 2323

Mısra: **4**

Hıristiyan keşişlerin çıplak ten üzerine kuşandıkları kıldan yapılmış, kaba ve sert kuşak.

Uzun uzun iy müselmānlar ser-i zülf-i nigār
Bagladı bu göñlümi zünnāra bilmen nʾeyleyem

2. **zünnārına:**-*ı, -n, -a*

Gazel 2311

Mısra: **5**

Keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak.

Niçeye dek baglanam ben zülfinüñ zünnārına
Ruḥlarına karşu yigdür dil müselmān eyleyem